بسم الله الرحمن الرحيم

KÜRESEL İSLÂMÎ DİRENİŞ ÇAĞRISI

C.1-1

Müellif
Ömer Abdulhakîm
(Ebû Musab es-Sûrî)

İÇİNDEKİLER

BİRİNCİ CİLT
(KÖKLER–TÂRÎH–TECRÜBELER)
(TARİH, SİYÂSÎ TAHLÎL VE CİHÂDÎ HAREKET FIKHINA DÂİR GİRİŞ BÖLÜMLERİ)

BİRİNCİ BÖLÜM:
GÜNÜMÜZDE MÜSLÜMANLARIN HÂLİ / 117

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM: KÜRESEL DÜZENİN KÖKLERİ VE KÂBÎL'DEN GEORGE BUSH'A MÜCÂDELENİN TÂRÎHİ / 269

DEVLET-İ NEBEVÎ'NİN KURULDUĞU GÜNDEN GÜNÜMÜZE ($^{H.}$1–1425/$^{M.}$622–2004) ARAB–İSLÂM TARİHİNDEKİ DEVLETLERİN VE YÖNETİMLERİN KISA TARİHİ/312

ULUSLARARASI DÜZENİN GELİŞMESİ VE MÜSLÜMANLARLA ROMALILAR ARASINDAKİ ÇATIŞMANIN KISA TARİHÇESİ (H.8–1425/M.629–2004) / 697

MÜTERCİM'İN ÖNSÖZÜ

وَلَا تَحْسَبَنَّ اللَّهَ غَافِلًا عَمَّا يَعْمَلُ الظَّالِمُونَ إِنَّمَا يُؤَخِّرُهُمْ لِيَوْمٍ تَشْخَصُ فِيهِ الْأَبْصَارُ ﴿٤٢﴾ مُهْطِعِينَ مُقْنِعِي رُءُوسِهِمْ لَا يَرْتَدُّ إِلَيْهِمْ طَرْفُهُمْ وَأَفْئِدَتُهُمْ هَوَاءٌ ﴿٤٣﴾ ﴿سورة إبراهيم﴾

—«Allah'ı, zâlimlerin yaptıklarından habersiz sanma sakın! O onları ancak öyle bir güne erteliyor ki [o gün] gözler [dehşetten] donakalır.» —«[O gün] başlarını [yukarı] dikerek koşar-dururlar; bakışları dönmez kendilerine ve yürekleri [idrâkten ârî ber-]havadır!» (14/İbrâhim, 42-43) ... kavlini mazlûmlar için bir teselli, zâlimler için ise bir tehdîd kılan İntikâm Sâhibi, Vahid-i Kahhâr Allah Teâlâ'ya hamd; 'zâlim bir sultanın karşısında hakkı söyleyen ve bu yüzden öldürülen' kişiyi 'Şehîdlerin Efendisi Hamza'ya mümâsil kılan Muhammed Mustafa'ya, Onun Âline, Ashâbına ve onlara en güzel bir şekilde tâbi olanlara salât u selâmdan sonra:

Öncelikle, yıllar yılıdır ne 'vuslat selâmı'na nâil olup 'Dâr-ı Bekâ'ya irtihâl ettiğinden ne de berhayat olup nerede ve ne hâl üzre olduğundan haberdar olduğumuz Müellif için Allah'tan 'Selâmet-i Dâreyn' dileyerek ve bu Eser boyunca ettiği bütün dualara da cânudilden âmîn diyerek ... işbu tercüme üzerine öz birkaç söz:

— Tercümenin seviyesine ilişkin takdîri, "ehl-i takdîr"in takdîrine bırakarak diyelim ki, Allah'ın izniyle tercüme boyunca Müellif'in demediği bir şeyi kendisine dedirtmedik; Allah için hiçbir kınayıcının kınamasından korkmadan söylediği şeyleri de asla eğip bükmedik.

— Tercüme esnâsında her şeyden önce "metnin rûhu"nu esâs aldık. Rûhunu diyorum, zîrâ Türkiye'de tercüme eserlerin kâhir ekseriyyetindeki bâriz vasıf -tabîr câizse- "zî-hayât" metinlere bile "kadavra" muâmelesinin revâ görüldüğüdür. Dil bilip-bilmemek meselesi ise bu sayfalara sığmaz acı bir yara ve püsküllü bir belâdır.

— İmlâ, nisbeten özel olup "ana alfabemiz"e dönmediğimiz müddetce de kendi adıma en azından bir isyân işâreti olarak imlâyı böyle kullanmaya devâm edeceğim. Yani Arap değil, Arab demeyi ve vezinli kelimelerin veznini muhâfazayı elden geldiğince devâm ettireceğim.

— **Bold** ve *İtalik* dedikleri yazım şekilleri genel olarak tarafımızca belirlenmiştir. ***İtalik kullanımlar***da: **a.** Kavramlar, **b.** Tercümenin gerektirdiği (*kezâ, yine, aynı şekilde, ayrıca, bir de*, vs.) ifâdeler **c.** Paragrafın çok uzun olması durumunda özne-yüklem irtibâtına işâret için, **d.** Vurgulu ifâdeleri vurgulamak üzere, **e.** Alternatif tercüme veya kelimenin asıl kullanımını vurgulamak için (kavuş*turul*ması; birlik*te*, hile-hu*d*a, edile*bile*ceği, vb.) **f.** Köşeli parantez gerektirmeyen, ama -metnin rûhuna uygun serbest tercümeyle- dilimize daha uygun düşen

bazı durumlarda ([illegible]) [illegible] Metinde bilerek olmayan [illegible] [illegible] için [illegible] [illegible] Allah'ın affına [illegible] [illegible] dileklerimizle...

[Köşeli parantez] [illegible] [illegible] bize aittir.

[...] işareti: Bazen [illegible], bazen [illegible] [illegible] "Sayfa" [illegible] "yani" [illegible] kullanılmıştır. [...] [illegible] [...] [illegible]...

Eser boyunca yeri geldiğinde ve [illegible] bazı dipnotlar [illegible]. [illegible] bazı [illegible] da bu Mukaddime'nin [illegible] olarak kabul edilmelidir. Ayrıca dipnotlardaki değerlendirmeler veya yargılar Mütercim'e bağlıdır, Yayınevini bağlamaz.

[illegible] [illegible] olduğu noktalarda [illegible] Ebû Musab'ın yolunu [illegible] [illegible] ortaya koymaya çalıştık.

***

[illegible] kelâmın da [illegible] [illegible] Mevlâ'dan [illegible] dileğiyle.

[illegible]

Zilkade 1432 / Ekim 2011

***

Kısaltmalar:

age	:	Adı geçen eser
a.s.	:	Aleyhi's-selâm
b.	:	Bin, İbn (oğlu)
Bkz.	:	Bakınız
bt. (Bintu)	:	Kızı
[illegible]	:	[illegible]
h.	:	Hicri
[illegible]	:	[illegible] ve benzeri ve devamı
m.	:	Miladi
M.Ö.	:	Milattan Önce
Müterc.	:	Mütercim
Ö.	:	Ölümü
r.	:	Rahimehullah - Rahimehumullahu aleyh (Allah rahmet etsin)
r.a.	:	Radiyallâhu anh - anha - anhum - anhüm (Allah ondan - [illegible] razı olsun)
s.	:	Sayfa
s.a.v.	:	Sallallâhu aleyhi ve sellem
vb.	:	Ve benzeri, ve bunun gibi
vd.	:	Ve devamı

KÜRESEL İSLÂMÎ DİRENİŞ
[MUKADDİMELER]

İTHÂF

ESERE DÂİR

TAKDÎM

ÖNSÖZ

GURBET'E, GARÎBLER'E VE HAK ÜZERE ZÂHİRLER'E DÂİR BİR BÖLÜM

أعوذ بالله من الشيطان الرجيم - بسم الله الرحمن الرحيم

رَبَّنَا إِنَّنَا سَمِعْنَا مُنَادِيًا يُنَادِي لِلْإِيمَانِ أَنْ آمِنُوا بِرَبِّكُمْ فَآمَنَّا رَبَّنَا فَاغْفِرْ لَنَا ذُنُوبَنَا وَكَفِّرْ عَنَّا سَيِّئَاتِنَا وَتَوَفَّنَا مَعَ الْأَبْرَارِ ﴿١٩٣﴾ رَبَّنَا وَآتِنَا مَا وَعَدْتَنَا عَلَى رُسُلِكَ وَلَا تُخْزِنَا يَوْمَ الْقِيَامَةِ إِنَّكَ لَا تُخْلِفُ الْمِيعَادَ ﴿١٩٤﴾ فَاسْتَجَابَ لَهُمْ رَبُّهُمْ أَنِّي لَا أُضِيعُ عَمَلَ عَامِلٍ مِنْكُمْ مِنْ ذَكَرٍ أَوْ أُنْثَى بَعْضُكُمْ مِنْ بَعْضٍ فَالَّذِينَ هَاجَرُوا وَأُخْرِجُوا مِنْ دِيَارِهِمْ وَأُوذُوا فِي سَبِيلِي وَقَاتَلُوا وَقُتِلُوا لَأُكَفِّرَنَّ عَنْهُمْ سَيِّئَاتِهِمْ وَلَأُدْخِلَنَّهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ ثَوَابًا مِنْ عِنْدِ اللَّهِ وَاللَّهُ عِنْدَهُ حُسْنُ الثَّوَابِ ﴿١٩٥﴾ ﴿سورة آل عمران﴾

—«Rabbimiz! Gerçekten biz, 'Rabbinize îmân edin' diye îmâna çağıran bir münâdî/davetci işittik [ve] hemen îmân ettik. Rabbimiz! Artık günahlarımızı bağışla; kabahatlerimizi bizden ört ve cânımızı iyilerle berâber al.» —«Rabbimiz! Hem Peygamberlerin [aracılığı] ile bizlere vaad ettiklerini ver bize ve Kıyâmet Günü bizi rezîl-rüsvây etme; şübhesiz Sen, vaadinden dönmezsin.» —«Rableri onlar[ın duâ-ların]a [şöyle] icâbet etti: Ben, sizden, erkek veya kadın olsun, [hayırlı] amelde bulunan birinin amelini elbette boşa çıkarma(yacağı)m; sizler birbirinizdensiniz; Hicret etmiş olanlar, yurtlarından çıkarılmış bulunanlar, Benim yolumda eziyyete uğrayanlar, savaşanlar ve öldü-rülenler yok mu, elbette Allah katında bir sevâb olmak üzere onların kabahatlerini örteceğim ve elbette onları alt[lar]ından ırmaklar akan cennetlere sokacağım; ve [en] güzel mükâfât ise Allah nezdindedir.» (3/Âl-i İmrân, 193-195)

روى أبو داود والترمذي من حديث أبي ثعلبة الخُشني رضي الله عنه قال: «سَأَلْتُ رَسُولَ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنْ هَذِهِ الْآيَة: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا عَلَيْكُمْ أَنْفُسَكُمْ لَا يَضُرُّكُمْ مَنْ ضَلَّ إِذَا اهْتَدَيْتُمْ﴾ فَقَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّم: «بَلِ ائْتَمِرُوا بِالْمَعْرُوفِ وَتَنَاهَوْا عَنِ الْمُنْكَرِ حَتَّى إِذَا رَأَيْتَ شُحًّا مُطَاعًا وَهَوًى مُتَّبَعًا وَدُنْيَا مُؤْثَرَةً وَإِعْجَابَ كُلِّ ذِي رَأْيٍ بِرَأْيِهِ فَعَلَيْكَ بِخَاصَّةِ نَفْسِكَ وَدَع [عَنْكَ] العَوَامَ. فَإِنَّ مِنْ وَرَائِكُمْ أَيَّامًا [-أَيَّامَ الصَّبْرِ-]. الصَّبْرُ فِيهِنَّ مِثْلُ الْقَبْضِ عَلَى الْجَمْرِ لِلْعَامِلِ فِيهِنَّ مِثْلُ أَجْرِ خَمْسِينَ [...]» قُلْتُ: «يَا رَسُولَ اللهِ أَجْرُ خَمْسِينَ مِنْهُمْ؟» قَالَ: «أَجْرُ خَمْسِينَ مِنْكُمْ.»

Ebû Dâvûd ve Tirmizî, Ebû Sa'lebe el-Huşenî radıyallâhu anhu'nun hadîsi kapsamında şunu rivâyet etmişlerdir: Demiştir ki: "Resûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem'e şu âyeti sordum: *«Ey îmân edenler! Sizler nefislerinizi[i düzeltip ıslâh etmey]e bakın. Siz hidâyet üzre olduktan sonra dalâlete düşmüş olanlar size zarar veremez...»* [5/el-Mâide, 105] Resûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: «Bilakis, emr-i bi'l-marûf ve nehy-i ani'l-münkerde bulunun [/iyilik(le) emredip, kötülükten sakındırın]. Ta ki cimriliğe [/maddiyata] boyun eğildiğini, hevâ[vü hevese, nefsin arzuların]a uyulduğunu, dünyanın [âhirete] tercîh edildiğini, her görüş sâhibinin [Kitâbı-Sünneti veya hakka-hakîkate uymayı bırakıp] kendi görüşünün beğenisine kapıldığını gördüğünde, [işte o zaman,] öz nefsine [yönel ve kendini düzeltip kurtarmaya] bak ve avâmı [yapıp ettiklerini, onlarla uğraşmayı] bırak. Muhakkak ki ardınızda 'sabır günleri' vardır. O günlerde sabretmek, avuçta koru tutmak gibi olacaktır. O günlerde [sâlih] amel işleyen[ler]e elli kişinin sevâbı vardır.» "Onlardan elli kişinin sevâbı mı ey Allah'ın Resûlü?" dedim. «Sizden elli kişinin sevâbı» buyurdu."

İTHÂF

Mümin erlere! Sâdık [vefâkâr] gençlere!

Onların, küfrün Haçlı-Siyonist işgal güçlerine ve Amerika'nın önderliğinde -tıpkı çanağına üşüşen oburlar gibi- [hepten bir olup] üzerimize gelmelerine, ülkeleri işgal edip cânlara kıymalarına, mukaddesâtı çiğnemelerine, ocakları târumâr, nâmûsları pâymâl etmelerine ve yağmacılıklarına yağmacılık katmalarına baktıklarını görür gibiyim;

Görür gibiyim yüreklerinin pür-hüzün olduğunu ve ta hançerelerine kadar kahır dolduğunu; elem dolu gözyaşlarını gözlerinde tutuk kılanın izzet-i ricâl olduğunu ve hâfızalarında Allah'ın şu âyetlerinin yankılanıp durduğunu:

وَمَا لَكُمْ لَا تُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِ اللهِ وَالْمُسْتَضْعَفِينَ مِنَ الرِّجَالِ وَالنِّسَاءِ وَالْوِلْدَانِ الَّذِينَ يَقُولُونَ رَبَّنَا أَخْرِجْنَا مِنْ هَذِهِ الْقَرْيَةِ الظَّالِمِ أَهْلُهَا وَاجْعَلْ لَنَا مِنْ لَدُنْكَ وَلِيًّا وَاجْعَلْ لَنَا مِنْ لَدُنْكَ نَصِيرًا ﴿٧٥﴾ ﴿سورة النساء﴾

«Size ne oluyor ki Allah yolunda -ve acz ü ıztırâb içinde bırakılıp: "Ey Rabbimiz, bizi ahâlisi zâlim olan şu memleketten [kurtarıp] çıkar, bize tarafından bir sâhib gönder, bize katından bir yardımcı yolla" diyen [bîçâre] erkekler, kadınlar ve çocuklar uğrunda savaşmıyorsunuz?» (4/en-Nisâ, 75)

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا مَا لَكُمْ إِذَا قِيلَ لَكُمُ انْفِرُوا فِي سَبِيلِ اللهِ اثَّاقَلْتُمْ إِلَى الْأَرْضِ أَرَضِيتُمْ بِالْحَيَاةِ الدُّنْيَا مِنَ الْآخِرَةِ فَمَا مَتَاعُ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا فِي الْآخِرَةِ إِلَّا قَلِيلٌ ﴿٣٨﴾ ﴿سورة التوبة﴾

«Ey îmân edenler! Ne oldunuz ki size, "Allah yolunda seferber olun" denilince, yere çakılıp kaldınız. Yoksa âhiretten vazgeçip dünya hayâtına mı razı geldiniz? Oysa âhirete göre dünya hayâtının yararı pek az bir şeydir.» (9/et-Tevbe, 38)

[Gördükleri ve yaşadıkları karşısında] Yüreklerini elem ve keder bürür. Sorarlar:

Bizden biri [âdeta "Hani, tâ'ûna da züldür bu rezîl istîlâ!" dedirten] bu azgın tûfân karşısında; Haçlılar, Yahûdîler ve onların müttefiki [yerli] mürtedler ile münâfıkların saldırıları karşısında ne yapabilir ki? Onlar için [gâyet] açık ve kesin cevâb Allah'ın Kitâbı'ndan gelir:

فَقَاتِلْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ لَا تُكَلَّفُ إِلَّا نَفْسَكَ وَحَرِّضِ الْمُؤْمِنِينَ عَسَى اللَّهُ أَنْ يَكُفَّ بَأْسَ الَّذِينَ كَفَرُوا وَاللَّهُ أَشَدُّ بَأْسًا وَأَشَدُّ تَنْكِيلًا ﴿٨٤﴾ ﴿سورة النساء﴾

«Onun için Allah yolunda savaş, Sen kendinden başkasıyla mükellef değilsin [/sorumlu tutulmayacaksın]. Müminleri de [savaşa] teşvîk et. Umulur ki Allah, kâfirlerin gücünü kırar ve [muhakak ki] Allah kuvvet ve kudretce daha şiddetli ve tenkîlce de daha şiddetlidir.» (4/en-Nisâ, 84)

إِنَّ اللَّهَ اشْتَرَى مِنَ الْمُؤْمِنِينَ أَنْفُسَهُمْ وَأَمْوَالَهُمْ بِأَنَّ لَهُمُ الْجَنَّةَ يُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَيَقْتُلُونَ وَيُقْتَلُونَ وَعْدًا عَلَيْهِ حَقًّا فِي التَّوْرَاةِ وَالْإِنْجِيلِ وَالْقُرْآنِ ... ﴿١١١﴾ ﴿سورة التوبة﴾

«Allah, müminlerden -karşılığında onlara mutlaka cenneti vermek üzere- cânlarını ve mâllarını satın almıştır. Onlar Allah yolunda savaşırlar, öldürürler ve öldürülürler; [Onun] Tevrât'da, İncîl'de ve Kur'ân'da [zikr olunan bu vaadi] Kendi üzerine aldığı hak [ve katî] bir vaaddir. ...» (9/et-Tevbe, 111)

[Bu çağrı karşısında] Rûhlarındaki umut ışığı parıldamaya, yüreklerindeki azim bilenmeye ve kalblerindeki niyyet kesinleşmeye başlar. Rablerine yönelip "Lebbeyk Allahumme lebbeyk! Lebbeyke lâ şerîke Leke lebbeyk! / Buyruk Senindir Allah'ım! Buyruk Senindir ve Senin hiçbir ortağın yoktur Allah'ım! Cânlarımızı Sana sattık Allah'ım! Bu akdi asla feshetmeyiz, şartlarını yerine getirmekten de geri durmayız" derler.

Bu kitâbı, Allah'ın dinini ve yeryüzünün dört bir köşesindeki çâresiz müminleri savunmak yolunda savaş veren o erlere ithâf ediyorum! Ta ki, Allah yolunda cihâd ederken onlar için bir rehber, ansiklopedik bir eser olsun! Allah'ın izniyle, menzile ulaşmak için onların yolunu aydınlatan bir meşale vazîfesi görsün. [Peygamber Efendimiz'in işâret ettiği] "hak üzere zâhir [:sâbit ve gâlib] tâife"den ve "garîbler" kâfilesinden olan, dinleri uğruna hicret yoluna baş koyan selefleri ile onlar arasında -hem görüş hem de yürüyüş olarak- bir râbıta işlevi görsün. Onları, bu nûrlu yoldan gelip geçen ve kimi Allah'a verdiği sözü yerine getirip şahâdet şerbetini içen, kimi ise sırasını bekleyen erlerin târîhine âşina kılsın. Allah için hicret ve cihâd edenleri, hicret edenlere Allah için sığınak olup yardım edenleri, aynı şekilde İslâmî direnişin günümüz öncü cihâd erlerini tanımalarını sağlasın. Nasıl cihâd edilmesi, düşünce ve hareket temelinde nasıl bir yol izlenmesi gerektiği konusunda; ayrıca oturup kalmak, gama ve hüzne bulanmak, âcizlik ve meskenet göstermek, nedâmet acısı çeken erlerden olmak yükünden kurtulma husûsunda tam bir yol harîtası olsun onlar için!

Geleceğin mücâhidlerine! Ufukta işâretlerini gördüğümüz, 'Lâ İlâhe İllallâh Muhammedun Resûlullâh' sancaklarını, küfrün ve zulmün güçlerini bastırıp izzet ve zaferle taşıyacak ve Allah'ın Şerîatı'nı yeryüzünde hâkim kılacak olan mücâhidlere!

Onlara ve onların günümüzdeki mücâhid seleflerine ithâfımdır. Onlar ki, kimi şahâdet şerbetini içti ve kimi esîr, kimi ise sürgünlere mahkûm edildi. Fakat onlar, gelecek nesiller için cihâd ve direniş yolunu olabildiğince belirgin kıldılar. Kanları ve âhlarıyla, geride bıraktıkları eşleri ve çocuklarıyla birer işâret oldular bu yolda...

Gidenlere ve geride kalıp da gidenlerin yolundan yürüyenleredir ithâfım!

Halîm ve Kerîm, Aliyy ve Azîm, Gafûr ve Rahîm ve nice Esmâ-i Hüsnâ sâhibi **Rabbimden niyâzım şudur ki**: Beni, *Refîk-i Âlâ*da, *Peygamberlerin, Sıddıkların, Şehîdlerin ve Sâlihlerin* sohbetinden mahrûm etmesin. Allah'a karşı umudum pek büyüktür ve Onun Peygamberi Muhammed Mustafa sallallâhu aleyhi ve sellem'in verdiği müjdeyle de bilirim ki, *[bir] hayra vesîle olan [o] hayrı işleyen gibidir, âlim ile talebe sevâbda müşterektir* ve *kişi sevdiği kimseyle beraber haşredilir.*

Ömer Abdulhakîm
(Ebû Musab es-Sûrî)

ESERE DAİR

Allah'ın lütfu ve inâyetiyle ve yine Onun ihsân buyurduğu kadarıyla [kaleme alınan] bu eser birçok konuyu ihtivâ etmektedir: Kimi bölümler bazı târîhî olayları, kimi bölümler ise bu târîhî olaylarla ilgili siyâsî ve fikrî tahlîlleri; kimi bölümler bazı fikrî ve felsefî denemeleri; kimi bölümler terbiyeyle, fıkhî hükümlerle, şerî derslerle, usûl ve yöntem konusundaki birtakım yönlendirmelerle ilgili husûsları içermektedir. Kimi bölümler ise İslâmî ve cihâdî hareketlerin -son on yıllarda yaşadığı- gidişata ve tecrübelere dâir olup eleştireldir. Eser içinde ahlâk ve zühdle ilgili konulara da belli bölümler ayrılmıştır. Cihâda ve cihâda teşvîkle ilgili meselelere dâir birtakım şerî nasslara da yer verilmiş ve benzeri başka konular ele alınmıştır. Ayrıca cihâdla ilgili -askerî, siyâsî, eylem, güvenlik vb.- pek çok konuda belli tecrübelerin ve derslerin özeti de sunulmuştur.

Bu eserde, tecrübelerimin ve çeyrek asırlık birikimlerimin bir özetini sunmaya çalıştım. Bunlar, İslâmî hareket içinde ve maruz kaldığı iç ve dış mihraklı saldırılar karşısında mücâdeleyi elden bırakmayan cihâd kâfilesinde geçirdiğim yılların bir hâsılasıydı. Bu yıllar 1980–2004 arasına tekâbül eder. Bütün o yıllar boyunca fikrî, edebî, askerî, siyâsî vb. pek çok alanda bizzât mücâdelenin merkezinde yer aldım ki Allah'tan niyâzım amellerimizi kabûl buyurmasıdır.

Bu eserde yer alan düşünceler ondört yıllık bir süreç içinde gelişip olgunlaştı. Eseri kaleme almak düşüncesi, Yeni Dünya Düzeni'nin kurulduğu ve Amerika'nın -1990 yılında patlak veren Kuveyt Harbi'yle- Orta Doğu'yu işgal sürecine girdiği ândan itibâren başladı. Eserin müsveddeleri ise ilk defa 1997–2001 yılları arasında Kâbil'de ve Tâlibân'ın döneminde kaleme alındı. Esere son şeklini verdiğimiz dönem ise bizim için nihâî derecede sıkıntılı geçen 2001 ila 2004 yılları arasıydı. Bu üç yılı, Amerikalılar ve onların mürted müttefikleri tarafından kovuşturularak ve sığınaklar arasında intikâl ederek geçirdik. En sonunda eser -Allah'a *sonsuz kerre* hamdolsun- elinizdeki nihâî şeklini kazandı. Her hâlükârda hamd yalnızca Allah'adır ki Onun fazlı ve keremi olmasa bu eseri kaleme alamazdık.

Farklı alanlarla ilgili çeşitli konuları geniş bir şekilde içeren bu eserin, muhtelif okuyucu kesimlerine, İslâmî davetin farklı sâhalarında hizmet eden öncülere, İslâmî cemâatlerin ve farklı teşkîlâtların mensûblarına, özellikle de cihâd kervanının yiğit gençlerine ve geleceğin direniş erlerine istifâde imkânı sunması dileğimdir. Umarım

konu çeşitliliği, herkesin kendine göre istifâde imkânı bulabileceği bir [Halîl İbrâhîm] sofra[sı] [mesâbesinde] olur.

Sözkonusu istifâdenin hâsıl olmasını ve istifâde eden kardeşlerimizden Allah için bizlere duâ etmelerini dilemekle birlikte şunu vurgulamak isterim ki, bu büyük eseri yazmakla gözettiğimiz temel hedef, cihâda ve hareket usûlüne ilişkin daveti/çağrıyı perçinlemektir.

Binâenaleyh, bir ömrün kitâbı ve bana rahmetini nasîb etmesini dilediğim Rabbimin huzuruna varmadan önce edâ etmeyi arzuladığım kalem emânetinin bir nüvesi olarak gördüğüm eserimin ilk ve temel hedefi budur. Bu yüzden eserimin adını "Küresel İslâmî Direniş Çağrısı" olarak belirledim. Dolayısıyla bu eser, esâsı itibâriyle, bir farzı edâ etmek, yani işgalci kâfirlerin ve onların müttefiki ve dostları olan mürted–münâfık düşmanlarımızın karşısında cihâd farîzasını -ve bu uğurda üzer*ler*ine düşeni- yerine getirmek isteyenlere yol göstermek amacıyla yazılmıştır.

Eser boyunca yaptığımız çağrıya inanan herkes bu kervana katılabilir. Ne onun bizi görmesine ne de bizim onu görmemize ihtiyâc vardır. Kitâbın iki kapağı arasında -o[kuyucu]nun da göreceği gibi- bu kervana katılmasını ve etkin bir şekilde faâliyyet göstermesini sağlayacak derecede ve bağlayıcı nitelikte bilgi vardır. İletişim araçlarının alabildiğine yayıldığı ve çağrının bir yerden başka bir yere kolaylıkla ulaştığı bir dünyada yaşıyoruz. Bunun için birebir görüşmeye gerek yok. Allah'a şükürler olsun birebir görüşme olmaksızın da sözlerimiz muhâtabımıza ulaşıyor. Terbiyevî konuları birbirimize kolaylıkla aktarmak imkânına sâhibiz. Ama bunun için gerekli bir şey var ki o da *irâde* ve *azim*dir.

[Şunu tekrar vurgulamak isteriz ki] bu eser, okuyuculara okuma zevki tattırmak veya genel kültür kapsamında bir şeyler aktarmak maksadına matûf olarak yazılmış değildir. Ne acıdır ki günümüz Müslüman okuyucuların çoğunun hedefi budur; [yani onlar] öylesine kitâb veya gazete okurlar; uydu kanallarını takîb eder veya internette sörf yapıp dururlar.

Okuyucuların, sorumluluklarının bilincinde olarak ve Allah yolunda cihâd için yapılan çağrının ağırlığını omuzlarında hissederek, böyle bir anlayışla ve böyle bir rûhla bu kitâbı ele alıp okumalarını dilerim. Allah Teâlâ'nın huzurunda divân durup hesâb vereceklerini bir ân için olsun akıllarından çıkarmasınlar. Ümmet karşısındaki sorumluluklarını da asla unutmasınlar. Bilsinler ki boyunlarında, son birkaç on yılda şahâdet şerbetini içen onbinlerce şehîdin, aynı şekilde bütün bir neslin sorumluluğu bulunmaktadır. Onlar ki bu din var olsun, varlık sâhasına hâkim olsun, cihâd sancağı **Kelime-i Tevhîd**'le hiç durmadan dalgalansın, **"Lâ İlâhe İllallâh Muhammedun Resûlullâh"** şahâdeti en yüce olsun diye şehîd oldular. **İlâ-yı Kelimetullâh için**, bütün zamanlar ile bütün mekânlarda bütün inkârcı kâfirlerin sözleri en süflî olsun diye şahâdet şerbetini içtiler.

وَقُلِ اعْمَلُوا فَسَيَرَى اللهُ عَمَلَكُمْ وَرَسُولُهُ وَالْمُؤْمِنُونَ وَسَتُرَدُّونَ إِلَى عَالِمِ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ فَيُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿١٠٥﴾ ﴿سورة التوبة﴾

«De ki: Çalışın! Yaptıklarınızı hem Allah görecek, hem Resûlü, hem de müminler; ve hepiniz mutlaka gaybı ve şahâdet âlemini [/görülen ve görülmeyen âlemi] bilen Allah'ın huzuruna götürüleceksiniz; [işte o zaman] O, size neler yaptığınızı haber verecek.» (9/et-Tevbe, 105)

لا غالب إلا الله ... والله أكبر و لله الحمد

ooo

Kitâb'ın İşbu (Zilkade 1425–Aralık 2004) Nüshasıyla İlgili Bir Kayıt

Allah'a hamd; Resûlü'ne ve Onun Âli ile Ashâbı'na ve onlara dost olanlara salât ve selâmdan sonra:

Bu kaydı Zilkade 1425 – Aralık 2004 târîhinde düşüyorum. Bazı kardeşlere bu kitâbın basımıyla ve yayımlanmasıyla ilgili bir sorumluluk yükledim. Bizim için son derece hassâs [/ve bir o kadar da sıkıntılı] üç yıl boyunca kaleme aldığım kitâbları ve Allah nasîb ederse yazmaya azmettiğim sâir beyânâtı ve eserleri yayımlamaları için de kendilerine izin verdim.

Bu eserde yer alan konuların ana mâddeleri bazı bantlarda ve videokasetlerinde kayıtlı ve bazı kardeşlerin elinde muhâfaza altında idi. Bütün mesele ise bunları bir esere aktarmaktı. Umudum buydu, *ama* pek çok kez azmetmeme rağmen bunu bir türlü gerçekleştirme imkânı bulamadım. Zîrâ Afganistan'daydık; **Afganistan İslâm Emîrliği**'yle birlikte bir hazırlık aşamasındaydık ve cihâdla meşgûldük. (Allah Azze ve Celle'den niyâzım yaptıklarımızı ihlâsla yapılmış amellerden sayması ve böylece kabûl buyurmasıdır.)

Gün oldu herkesin malûmu olan hâdiseler başımıza geldi. *Yani* 11 Eylül Olayları akabinde [*Afganistan işgal edildi; kimi kardeşlerimiz öldürüldü, kimi ise esârete mahkûm edildi*]; esâret ve/ya katliâmdan kurtulanlarımız muhâsara altına alındı ve kovuşturulmaya tâbi tutuldu. İşte bu aşamadan sonra en büyük çabam, ömrümün semeresi; tecrübelerimin, düşüncelerimin ve inandıklarımın özü olarak gördüğüm bu eser üzerine odaklanmak/yoğunlaşmak oldu. Bu eserde, cihâd bayrağını hep gönderde tutmak; o bayrağı -Allah'ın izniyle- yere serilmekten veya izmihlâle veya inhirâfa uğramaktan korumak için üzerimize düşen ne ise onu özetlemeye çalıştım. Emânetin özünü [gelecekteki] sâhiblerine teslîm etmeye gayret ettim. Taşıdığımız bu ağır emâneti mutlaka yeni yetişen neslin cihâd erlerine teslîm etmek gerekiyordu.

Yahûdîler, Haçlılar ve ümmetimizin evlâdlarından olup da onların müttefiki hâline gelen mürted ve münâfıklar eliyle bu ümmetin başına getirilen musîbet karşısında mücâdele sorumluluğu artık onlara geçmiştir/*bu belâyı savmak sorumluluğu artık onların boyunlarındadır.*

Bizler, yani ilk elde "**Afgan-Arab Mücâhidler**" olarak isimlendirilip bilahare hepimize birden "**el-Kâide**" denilenler, sonra da "**terörist**" olarak betimlenenler, zorluklarla ve belirsizliklerle dolu birçok aşamadan geçtik. Bütün o aşamalarda, ne derece ağır olduğunu ancak Allah'ın bildiği, işgal şartlarının getirdiği kovuşturma, korku ve mihnet gibi envâitürlü sıkıntı çektik ve hâlâ daha çekiyoruz. Bu zamanda dinleri uğruna mücâdele yoluna baş koyanların çektiği bütün o sıkıntılar elbetteki Allah'ın bir lütfu idi ve vallâhi bütün bunlar bizim için bir şereftir. Bilinsin isteriz ki bizler, cânlarımızı Allah yolunda vermeye ahdetmiş erleriz ve -Allah'ın izniyle- bu yoldan asla dönmeyiz.

Evet, bütün o sıkıntılara rağmen, zorunlu ikâmet ve çok fazla hareket imkânına sâhib olamamak şartlarını elden geldiğince değerlendirdim. Sözkonusu bu şartlar bana belli bir zaman kazandırdı ve ben de bu eseri telîf üzerine yoğunlaştım. 2002 yılının başlangıcından itibâren, yani Ramazan 1423 – Aralık 2002 / Zilkade 1425 – Aralık 2004 târîhleri arası bütün o süre boyunca gece gündüz demeden bu eser üzerinde çalıştım.

Birçok mıntıka arasında intikâl edip durmak ve nice zor şartlara göğüs germek mecbûriyyetiyle karşı karşıya kalmış olsam bile Rabbime *binlerce kez* hamdolsun ki bana bu eseri telîf edebilme himmet ve gayretini bahşetti. Eksiğimi gidermesini, bize ihlâs bahşetmesini, üzerimizdeki keremini -bu eserimi Onun rızası uğruna/ve Onun yolunda sarfedilmiş bir gayretin semeresi olarak kabûl buyurarak- tamâma erdirmesini *yine* Ondan niyâz ederim.

İstediğim bütün düzeltmeleri yapamamama rağmen güvenlikle ilgili karmaşıklık hâlinin ve başıma gelmesi muhtemel herhangi bir sıkıntı/veya aksilik nedeniyle bu eseri yayımlamak imkânından mahrûm kalırım endişesinin bir netîcesi olarak işbu eseri böyle bir zamanda yayımlama karârı aldım. Bu yüzden, eserin bu nüshasında görülebilecek bazı eksiklikler dolayısıyla müteessif olduğumu bildirmek, bu arada, kalemle cihâd yolunda emânetim saydığım [*ve okuyucuya ulaştırmayı boynuma borç bildiğim*] esâs bölümlerin ve ana düşüncelerimin ise eser içinde kâfi derecede yer aldığını belirtmek isterim.

Bu noktada, eserin bu nüshasında bir eksiklik olarak gördüğüm ve telâfî etmeyi umduğum birtakım husûslara değinmek istiyorum. İnşallah gelecek baskılarda bu eksiklikleri giderme imkânına kavuşurum.[1]

[1] [Müellif'in, düzeltmek istediğini belirttiği, fakat bunu yapma imkânına kavuşamadığını -esefle- ifâde ettiği: âyet ve hadîslerde vukû bulan imlâ hatalarına dikkat edilmiş, ihtiyâc halinde tefsîrlere ve hadîslerin şerhlerine bakılmış, aynı şekilde farklı eserlerden yapılan alıntıların tamâmı vb. husûslar tarafımızca ve elden geldiğince tedkîk edilip ona göre tercüme edilmiştir.]

Öncelikle bu eseri böyle bir zamanda ve ivedilikle yayımlama karârımı pekiştiren ve son zamanlarda haberdâr olduğum bir noktaya değinmek istiyorum ki o da şudur: A.B.D. Dışişleri Bakanı Colin Powell, 2004 yılının Kasım ayında bir açıklama yapmış ve -mücrim/cani- hükûmetinin, ben naçizin ele geçirilmesini sağlayan, bunun için kendilerine bilgi aktaran kimselere birkaç milyon dolar ödül vereceklerini ilân etmiş! Açıkçası başıma böyle bir ödül koymalarını ve beni böyle bir konuma taşımalarını anlamakta güçlük çekiyorum. Fakat kâfirlerin gözüne batan ve onları öfkelere salan bir konumda olduğum için Allah'a *sonsuz kerre* hamd ediyorum. Umarım bu hâl, sevâb hâneme yazılı amellerden biri olur. Ne diyeyim, nasîb, ya nasîb! Allah Teâlâ şehîdleri seçip katına aldı da ben işte böyle su üstünde köpük gibi kaldım. **Allah'tan niyâzım, tez zamanda bana rahmetini yâr etmesi ve beni de şehîdler kervanına katmasıdır. Halîm Odur, Kerîm O! Bize hak olan ise şehîd olmak ümîdidir.**

İçinde yaşadığımız şartlar böyle olduğu için, maazallâh başa bir şey gelir ve bu yüzden eseri yayımlamaktan ve kalem emânetini edâ etmekten mahrûm kalırım endişesiyle eseri derhâl yayımlama karârı aldım. Yani tashîhle uğraşacağım ve eseri istediğim kıvâma getireceğim diye onu ümmete ulaştırmak imkânından mahrûm kalmak istemedim. Denildiği gibi *"Bir şey büsbütün îfâ edilemiyorsa büsbütün terk edilmez".*

Sözünü ettiğim ve bu nüsha için bir eksiklik olarak gördüğüm husûslara gelince, en önemlileri şunlardır:

1- Bazı baskı, yer yer imla ve gramer hataları... Umarım bu tür hatalar Kur'ân ve Hadîs metinlerinde vukû bulmamıştır. Bunları acele bir şekilde gözden geçirmiştim. Noktalama işâretleriyle ilgili durum da böyle... Eserin "1425/2004" târîhli baskısı ellerinde olan ve bu gibi konularda yetkinliği bulunan kardeşlerime bu tür hataları düzeltme izni verdiğimi belirtmek isterim.

2- Bazı fikrî konulara -nihâî şeklini kazandıracak derecede tefekkür imkânından mahrûm kalınması dolayısıyla- hakkının verilememesi ve bunların işbu nüshaya yansıtılamaması.

3- Misk-i Hitâm bölümünde yer alan *Fiten–Melâhim* konulu [olup *âhir zaman*da yaşanacak kimi olayları anlatan] hadîslerle ilgili birtakım yorumları yazma imkânı bulamadım. O hadîslerle birlikte açıklama olarak kaydetmek istediğim pek çok bilgi ve düşünce vardı ki maalesef bunları yazamadım.

4- Ahlâkî Terbiye/Eğitim; Ahlâk ve İbâdet konulu bölümde derlediğim ve şâhid makâmında sunduğum birtakım metinlere–alıntılara bazı yorumlar yazmak/notlar düşmek istemiştim ki bunu da yapamadım.

5- Dokuzuncu Bölüm'deki bazı konuları şerh etme imkânı bulamadım.

6- Cihâd karşıtı ve mücâhidlerin düşmanı bazı kesimlerin, hûsusen **sömürgeci uşağı ve sulta*n*ların yamağı [sözde] âlimlerin ve Pentagon fakîhleri**nin dillerine doladığı ve yayıp durduğu "Bazı Şübhelere Karşı Reddiyeler" başlıklı bölümün

eserden çıkarılması... Nitekim [sözkonusu kesimlerin] çıkınlarında taşıdıkları bütün o asılsız – sapkın şübhelerini onbeş mâdde altında derlemiştim ki inşallah bunu ek/müstakil bir kitâb hâlinde yayımlamaya çalışacağım.

7- İnternet aracılığıyla ulaşılabilen ve eserin belli bölümlerine kuvvet kazandırıcı mâhiyyet taşıyan pek çok bilgiyi/delîli ilgili bölümlere ekleyemedim.

8- [Adına] Küresel İslâmî Direniş Çağrısı dediğim ve hayâta geçirilmesine çağrıda bulunduğum bu eserin bir özetini sunan ve ihtivâ ettiği en önemli düşünceleri yansıtan bir *giriş risâlesi* kaleme alamadım.

9- Çoğu veya [hemen hemen] bütün eserlerimde bağlılık gösterdiğim bir âdetimi ifâ imkânından mahrûm kaldım ki o da yazdıklarımı, yetkin; kendilerine güvendiğim kişilerin mütâlaasına sunmak ve kendileriyle istişâre etmekti. Gözde kardeşlerimizin birçoğu ne acıdır ki ya öldürüldü ya da esîr edildi. Geriye kalanlarla irtibât kurmak ise imkânsız bir hâl aldı. Oysaki: kardeşim ve dostum, cihâdımızın remzi, ümmetin güneşi Mücâhid **Usâme Bin Ladin**'in (Allah onu korusun ve selâmetiyle ümmeti bahtiyâr kılsın; hiçbir düşmanın gönlü ondan dolayı bir sevinç yaşamasın);[1←1] kezâ kardeşim, dostum, üstâdım, öncü mücâhid, Kinâne–Mısır topraklarının dürr-i yektâsı Doktor **Eymen ez-Zevâhirî**'nin (Allah onu korusun ve varlığıyla ümmeti bahtiyâr kılsın); yine kardeşim ve dostum, öncü mücâhid, Libya'dan geriye kalan sâlihlerden Şeyh **Ebu'l-Leys el-Lîbî**'nin (Allah onu korusun ve onun eliyle düşmanlarını kahra boğsun); [1←2] yine kardeşim, dostum, yol arkadaşım ve bir sabır dağı olan Mücâhid **Ebû Hâlid es-Sûrî**'nin[1←3] (Allah onu korusun; bizleri ve ümmeti, onunla ve onun gibilerle bahtiyâr kılsın), evet, benzerleriyle pek nâdir karşılaştığım, dirâyet ve liyâkat sâhibi bütün o insânların ve onlar gibi bizler[için gerid]e kalan başka bazı zâtların, yayımlanmadan önce bu eseri okumalarını ve kıymetli mülâhazalarıyla katkıda bulunmalarını çok ama çok isterdim. Ne yazık ki dünyada ayrı düştük, yollarımız kesildi ve bu arzumuz gerçekleşmedi. Ben ise eserin yayımlanma vaktinin geldiğini düşünüyor; her ân için gerçekleşmesi muhtemel bir aksiliğin buna engel olabileceği endişesini taşıyordum.

Binâenaleyh, bu eserimde yer alan düşünceler ve yargılar, sadece benim mesûliyyetim dâhilindedir ve şahsî görüşlerimi yansıtmaktadır. Her ne kadar bunların tamâmının veya kâhir ekseriyyetinin, alelumûm bütün mücâhidler arasında ortak bir payda teşkîl ettiğine ve kabûl gördüğüne inansam da -ki onların ahvâlini yakînen gördüm, biliyorum ve Allah'a hamdolsun ki ben de onlardan biriyim- bunu bir not olarak kaydetmek istedim. En doğrusunu ise Allah bilir.

Umudum odur ki bu eser, onlar arasında hüsn-i kabûl görür; desteklerine ve öncelikle Allah'ın rızâsına mazhar sonra da onların *muvâfakatine nâil* olur.

---

[1] [[1-2-3] «**Allah yolunda katledilenlere "ölüler" demeyin.** Hayır, onlar diridirler. Ancak siz bunu bilemez/hissedemezsiniz.» (2/el-Bakara, 154)]

10- Son olarak, bu eseri, Allah'ın bizi kendisini yazmaya muvaffak kıldığı seviyesine yaraşır şekilde iyi/teknik bir baskıyla çıkaramadığımız için müteessif olduğumu belirtmek isterim. Bize zulmedenlere karşı hasbimiz Allah'tır ki O ne güzel Vekîl'dir.

Dediğim gibi eksiklikler ve aksaklıklar dolayısıyla mazeretlerimi sunarım. Rabbim Azze ve Celle'nin, düşmüş olduğum her hata ve yanlışlık dolayısıyla bana affını yâr etmesini dilerim. **Allah Teâlâ'nın ve Resûl-i Ekremi sallallâhu aleyhi ve sellem'in razı gelmeyecekleri her şeyden berî olduğumu; [vukûu] muhtemel hatalardan rücû ettiğimi peşinen ve tekrar vurgulamak isterim.** *Nitekim* kalemler kayabilir; düşünceler ve bakış açıları sapabilir. Hasbim şudur ki ben, bu yolda elimden gelen bütün gayreti sarfettim. İnsânoğlunun noksân ile malûl olduğu malûmdur. Ümîd*imiz* ise Gafûr u Rahîm *olan Allah'ın* affına nâiliyyettir.

Bu satırları okuyan bütün Müslümanlardan istirhâmım, bu kardeşlerine duâ etmeleridir. Duâ etsinler ki; Allah Teâlâ bizlere: dünya ve âhiret salâhı, hayırlı âkıbet ve hüsn-i hâtime, hak üzere sebât, hem kalemle hem de kılıçla cihâd etmiş olabilme şerefi, amellerimizi kabûl ve hatalarımızı af, Onun yolunda şahâdete -gerileyerek değil, ilerleyerek- erebilme ve de Onun huzuruna Peygamber Efendimiz sallallâhu aleyhi ve sellem'in, «Onlar öyle kimselerdir ki Rabbin onlara tebessüm buyurur ve şübhesiz Rabbin, bir kuluna tebessüm buyurdu mu artık onun için hesâb yoktur» dediği kullardan olabilmeyi nasîb etsin!

Eğer Rabbim bizi onlardan kılacak olursa artık bundan öte bahtiyârlık yoktur. Ümîdimiz budur. Onun rahmetini dileriz ki rahmeti her şeyi kuşatmıştır. Allah'ın salât ve selâmı, Habîbi [Muhammed] Mustafa'ya, Onun Âli'ne ve Ashâbı'na olsun. Ve son duâmız şudur ki, hamd, Âlemlerin Rabbi Allah'adır.

Muhtâc-ı afv u rahmet-i Rahmân, [abd-ı fakîr]:
(**Ebû Musab es-Sûrî**)
Zilkade 1425/Aralık 2004

TAKDÎM

— **İslâm Ümmeti**, Mîlâdî yirmibirinci yüzyılın başlarında bulunduğumuz şu zamanlarda Batılı – Haçlı – Siyonist – Amerikan saldırılarına maruz kalmakta, Arab ve İslâm âleminde hükûmet eden yönetimlerin ve münâfık kuvvetlerin sözkonusu bu işgalci kâfir güçlere sağladığı [kayıtsız-şartsız] desteğe ve müttefiklik hâline şâhidlik etmektedir...

— *Cihâdî kanad*ın pek çok kadrosu ve üslerinin büyük bir bölümü, sözü geçen müttefik güçlerin -güvenlik gerekçesiyle- yaptığı askerî saldırıların sonucunda yok edildi. [Bu nedenle de] *Cihâdî kanat*, sürekliliğini sağlamak, o asîl *fıkhî* ve *menhecî* mirâsını [*kendisine hâs anlayışını, yolunu ve yöntemini*] korumak/koruyabilmek itibâriyle bir tehdîde maruz kaldı.

— Aynı şekilde İslâmî *hareketler,* sulta*n* âlimlerinden olan münâfıkların çabaları ve İslâmî hareketlerin liderlerinden olan münhezim/yenik kesimlerin saptırmaları yüzünden, fikrî ve şerî anlamda bir gerileme [hâli] yaşamaktadır. Bu durum, İslâmî uyanışı, hem merkezleri/*hem ilkeleri* hem de o ilkelere bağlı kitleleri itibâriyle bir tehlike çemberinin içine yuvarlamakta ve inanç, kimlik ve varlık noktasında ümmet için bir tehdîd oluşturmaktadır.

— Belki de Amerika'nın İslâm âlemini -kültürel anlamda- işgal sürecine girdiği ve ümmetin eğitim–öğretim müfredâtına ve temel değerlerine karşı savaşa giriştiği zamanlar, yirminci yüzyılın başları gibi erken bir döneme tekâbül eder. Eğer bugün itibâriyle görülen gidişat varlığını devâm ettirecek olursa, [bu hâl] çok geçmeden meyvelerini verecektir. Binâenaleyh ümmetin itikâdî ve fikrî varlığını, onun kültürel kimliğini, ayrıca hem İslâmî uyanış hem de onun cihâdî öncü kolu içinde düşünce ve yöntem yolunu korumak zorunluluğu karşımızda durmaktadır.

— Öyle zannediyor ve içinde bulunduğumuz şartların zorlayıcılığı dolayısıyla **öyle inanıyorum ki**, bu dipdiri ümmet içinde direniş tohumları boy atacaktır; ama bu, kimlik, yöntem ve düşünce noktasında onları birbirine perçinleyen bir birlikten mahrûm olarak, dağınık bir şekilde varlık gösterecektir. Onları bir araya getiren tek hedef ise düşmanı bir şekilde savmak olacaktır.

— Kim bilir belki Müslümanlar eliyle varlık gösterecek olan farklı direniş biçimleri veya direniş öbekleri içinde, kargaşa ortamından ve cehâletten kaynaklanan yanlış bazı tepkiler görülecektir. Düşman müttefikler ise bu yanlış tepkileri fırsat bilecek,

cihâdı bunlarla karalamaya kalkışacak, *ayrıca* bunları, direniş ile direniş yoluna baş koyan ümmet neferleri arasında bir takoz olarak kullanacaktır. Sonra da onları bir izmihlâl ve hezîmet yoluna sokacaktır.[3]

— Bizzât cihâd önderleri ve öncü kadrolarından olan, uzun bir süreç içinde -her bakımdan- yetişmiş ve hazırlanmış bulunan kesimlerin peşpeşe şehîd düşmesi nedeniyle ve bunun bir netîcesi olarak, cihâd ve direniş öbeklerinin çoğu, kendisi için bir başvuru kaynağı olacak, zaman içinde yeni kadrolarını hazırlayıp yetişmesini sağlayacak, ihtilâflı hâllerde kendisine başvuracağı bir düstûr, ayrıca hem dostları hem düşmanları karşısında kendisini ifâde etmesini sağlayıp sâbit bir kimlik vazîfesi görecek terbiyevî, siyâsî, şerî ve fikrî bir yöntemin muhtâcı olarak kalacaktır.

İşte *sözkonusu* bütün bu sebebler dolayısıyla ve de Allah'ın *lütfu* ve inâyetiyle [aşağıdaki husûsları içeren] bu kitâbı yazdım.

— Kitâb, *cihâdî kanad*ın, neşet ettiği günden itibâren ve uzun târîhi boyunca, kendisi doğrultusunda yetiştiği düşünce ve hareket yönteminin, ayrıca şerî siyâsî esâsların bir özetini içermektedir.

— Aynı şekilde geleceğin mücâhid nesilleri, uğrunda tertemiz kanların aktığı, yolunda nice sıkıntıların çekildiği tecrübelerle derslerden istifâde etsinler, bunları göz önünde bulundurup öylece yetişsinler diye cihâd yolunda yaşanmış tecrübelerin târîhini ve bu tecrübelerden çıkarılan derslerin bir özetini içermektedir.

— Yine kitâb, Müslümanlar ile Romalılar arasında asırlar boyunca devâm eden, özellikle modern Romalılar –Amerikalılar ve Avrupalılar– tarafından devâm ettirilen çatışmanın târîhçesini; [işbu Romalıların] geçen iki asır boyunca Müslümanları dinlerinden uzaklaştırmak, aynı şekilde, onları güçlü ve muzaffer kılan unsurlardan yoksun bırakmak yolunda yapıp-ettiklerinin bir özetini de içermektedir.

— İstedik ki bu bilgiler, mücâhidler için fikrî bir temel teşkîl etsin ve günümüz itibâriyle de devâm eden bu çatışmanın kökenlerini, doğasını ve düşmanların nasıl bir yol takîb ettiğini o temel doğrultusunda anlayabilsinler.

— Ayrıca kitâb, mücâhidler ve direnişçiler için [düşman tarafından] yapılan tüm o saldırılar karşısında en güzel ve en güçlü yollarla mücâdele verebilsinler diye bir yol harîtası da içermektedir. Bunlar, inceleme–araştırma, tefekkür ve cihâd kervanı içinde geçirdiğimiz yıllar boyunca biriken tecrübeler sonucunda ve Allah'ın bizlere lütfettiği kadarıyla yazdığımız şeylerdir.

— Öyle inanıyoruz ki yazılanlar, bu nûrlu yolda yürümeye azmetmiş kimseler için -hem görüş hem de yürüyüş açısından- tam bir yol harîtası niteliği taşımaktadır. Mücâhid kişiyi, öncelikle azmetme, sonra yola koyulma, sonra da bu yolda sebât göstermeye ehliyetli ve liyâkatli hâle getirecek ve ona, umudumuzdur ki, âhirette

[3] [Müellifin bu satırları yazdığı târîh ve bu târîhten çok sonraları yaşanan olaylar, ayrıca ilerleyen sayfalarda bu konularla irtibâtlı olarak yazdığı husûslar üzerinde ibretle düşünmek gerekir.]

Allah'ın rızâsına nâil olacağı, dünyada ise muvaffakiyyete ve zafere ulaşacağı amelleri işleyebilecek desteği sağlayacak niteliktedir.

— Bu sûretle umut ederim ki, iki kapağı arasında barındırdığı bölümleriyle ve bütün içeriğiyle bu kitâb, cihâd ve direniş önderleri, onların kadroları için kendisine başvuracakları tam bir yol harîtası, aynı şekilde fikrî, siyâsî ve şerî bir kimlik, hareket seyirlerini belirleyen bir düstûr olur. Cihâdın ve direnişin farklı zümrelerini buluşturan bir ana eksen vazîfesi görür. O zümreler ki, onların, bu şanlı ümmetin rahminde damar damar hayâtiyyet kazandıklarını görür gibiyim. Bir ümmet ki, *onun* bağrında mücâhid bir tâife hep var olagelmiştir ve insânlık için çıkarılmış en hayırlı ümmet olduğunu [Allah'ın izniyle] her asırda isbât etmiştir.

Rabbimden niyâzım, bu eserimi ihlâsla yapılmış amellerden sayması ve böylece kabûl buyurmasıdır. Bu kitâba, kâfirleri kahreden ve müminlere fayda getiren bir konum bahşetmesidir. Yine bu eserimi, insânoğlu ölüp gittikten sonra sevâbının kesilmemesine vesîle olan faydalı ilim kapsamında bir *sadaka-i câriye* kılması ve bana, bir hayra vesîle olan kimsenin sevâbını yâr etmesidir. Bana sıdkusebât, hem kalem hem de kılıç ile cihâd edebilmiş olma sevâbını bahşetmesi ve Onun yolunda bir şehîd olarak cân vermeyi nasîb etmesidir. Hiç şübhesiz ki Onun lütuf ve ihsânı sonsuzdur. Şanı Yüce Allah'tan af diler ve Ona tevbe ederim. Salât ve selâm olsun Onun el-Emîn Peygamberine, Peygamberinin tertemiz Âline ve Ashâb-ı güzînine! Hamdolsun Allah'ıma, Âlemlerin Rabbine!

ÖNSÖZ

Hamd, yalnızca Allah'adır ki, hamd u senâya lâyık olan Odur. Hamd, yalnızca Allah'adır ki, semâvâtın ve arzın Rabbi Odur. Hamd'in tamâmı Sanadır Allah'ım! *Mülk*'ün tamâmı Senindir. Her konuda emir yalnızca Senindir ve de Sana döner Allah'ım! Sen ki iyilerin Rabbi, sâlihlerin Velisisin. Hamd, Sanadır ey yegâne hüküm sâhibi ve bütün mahlûkatın Rabbi Allah'ım!

Hamd, yalnızca Allah'adır. O ki, vaadini yerine getirendir. Kuluna yardımını yâr edip zafer verendir. [Onun yolunda olan] Ordusuna, izzet/ile üstünlük bahşeden, düşman birlikleri tek başına hezîmete uğratıp kahredendir. O ki ezelî ve ebedîdir. Kâfirler kerîh görse de dinimizi Ona hâlis kılarız.

Salât ve selâm olsun Efendimiz, Habîbimiz, Gözlerimizin Feri, Komutanımız, Rabbimizin Huzurunda Şefâatcimiz ve Nebimiz Muhammed Mustafa'ya; Onun cümle Âline ve Ashâbına! Allah'ım, salât ve selâm eyle Ona! Onun üzerindeki rahmetini ve nimetini pekleştir; her ümmetin peygamberine verdiğin mükâfatın en hayırlısını ver Ona! O ki, emânetini edâ, risâletini teblîğ etti ve ümmetine nasîhatini tamâma erdirdi. Ölüm Ona gelinceye kadar Senin yolunda hakkıyla cihâd etti.

Allah'ım! Ona, Âline, tertemiz Zevcelerine, Ashâbına ve kıyâmete kadar Ona en güzel şekilde tâbi olanlara salâtını ve bereketini yâr et. Bir salât ki rahmetin, keremin ve affınla cümlemizi kuşatsın ve bizleri Senin yolunda şehîd olabilme mertebesine ulaştırsın. Dileğimiz budur Allah'ım, Sen ki rahmeti sonsuz olansın!

İmdi!

Amerika'nın önderliğindeki çağdaş [dönem] Haçlı–Yahûdî seferleri, Arab–İslâm âlemi karşısındaki hedeflerini bütün açıklığıyla ilân etti. Bu hedefler, Müslümanların dînî, siyâsî, iktisâdî ve ictimâî [hayatını], kültür ve medeniyet bileşenlerinin tamâmını kapsamaktadır. Bush yönetimi, gelecek on yıl içindeki hedeflerinin şunları kapsadığını net bir şekilde duyurdu:

1- Ortadoğu'daki ve Arab–İslâm âlemindeki siyâsî harîtanın değiştirilmesi... Yani rejimlerin değiştirilmesi, yapılarının yenilenmesi yahut yerine yenilerinin getirilmesi veya yeniden biçimlendirilmesi...

2- Bazı ülkelerin coğrafî harîtasının -daha fazla parçalanmaya yol açacak ve dînî, etnik ve siyâsî anlamda yerel çatışmaları daha fazla körükleyecek bir şekilde- değiştirilmesi...

3- Bölge halklarının sâhib olduğu kültürel kimliğe ve sosyal dokuya temel teşkil eden/*veya varlık kazandıran* dînî, fikrî ve ahlâkî temellerin bir şekilde yok edilmesi ve bunların Batılı düşünce[ler], özellikle Amerikan–Siyonist temeller doğrultusunda yeniden şekillendirilmesi...

4- Bu bölgelerdeki yerel zenginlik kaynaklarının, özellikle petrol, gaz ve maden yataklarının kontrol altına alınması... Zirâat ve hayvâncılık gibi gelir kaynaklarının, okyanus ötesinden gelen işgalci gücün ve bölgenin kalbinde bir ur gibi yer eden Siyonist varlığın denetimine bağlı kılınması... Aynı şekilde bölgenin, 'Ortadoğu'da Serbest Ticâret' ve 'Ortaklık Anlaşmaları' denilen olgu üzerinden emperyalistlerin ürünlerini tüketime açık bir pazar hâline getirilmesi...

Çeşitli medya organları, Amerika ve müttefiki İngiltere'nin, ardları sıra İsrail'in, NATO üyesi bütün ülkelerin ve -gönüllü ya da gönülsüz olarak- onun ekseninde dönüp duran diğer Avrupa ülkelerinin hepsinin tam desteğini aldıklarını ve bunların askerî, iktisâdî, istihbârât, medya ve sâir bütün güçlerini, sözkonusu bu hedefleri gerçekleştirebilmeleri için onların emrine âmâde kıldıklarını ortaya çıkardı.

Özetle yeryüzü, târîhi boyunca Batı medeniyeti eliyle maruz kaldığı emperyalist –barbar saldırıların en azgınına ve en vahşisine şâhidlik etmektedir. O Batı dünyası ki artık dizginleri, Amerikan yönetiminde kümelenmiş olan bir grup Haçlı–Siyonist fanatiğin eline geçmiştir.

Denilebilir ki bu bir "**Üçüncü Haçlı Seferi**"dir ve bundan önce yapılan iki seferin, deyim yerindeyse, sinsi ve sistemli bir hâl almış devâmıdır. Birincisi Mîlâdî onbirinci ve onikinci yüzyıllar boyunca yaşanmıştır. İkincisi ise onyedinci yüzyıldan itibâren başlayıp yirminci yüzyılın yarısına kadar devâm etmiştir.

Bizler, son model silâhlar ve teknolojik âletlerle donanmış, en ölümcül istihbârât ve güvenlik [birimleri] desteği ve kolluk kuvvetleriyle donatılmış bir askerî saldırıyla karşı karşıyayız. Tankları bizlere [sadece bomba değil, aynı şekilde] sosyal, kültürel ve dînî anlamda değişim getiren programlar da taşıyor. İslâm'ın kavramlarını ve değerlerini, Müslümanların millet olma vasıflarını ilmek ilmek çözecek programlar! Toplumları, toplumların düşünsel ve kültürel yapısını, eğitim–öğretim müfredâtını, basın–yayın organlarını; Mekke'de Mescid-i Harâm, Medîne'de Mescid-i Nebevî, Kâhire'de Ezher Câmii ve İslâm âleminin diğer bölgelerinde bunlara denk gelen en büyük ilim ve fikir merkezleri, ayrıca şehirlerden köylere kadar Müslümanların bütün mescidlerinde okunan Cuma hutbeleri de dâhil olmak üzere her şeyi ama her şeyi yeniden biçimlendirmeyi hedefleyen programlar!

Hâsılı-ı kelâm yama gittikçe büyümektedir. Bizler, bu saldırıları, yüzeysellikten, duygusallıktan veya faydasız tepkilerden tamâmen uzak bir şekilde nasıl göğüsleyebileceğimiz konusunda enikonu düşünmek ve buna dâir hâl çareleri bulmak sorumluluğuyla karşı karşıyayız.

Bu azgın felâketin trajik boyutları, Müslümanların -belki de sömürge olmuş ve işgale maruz kalmış bütün halkların- târîhinde ilk defa, ama ilk defa, emperyalist

işgalci gücün, Arab–İslâm toplumlarının farklı merkezleri içinde kümelenmiş olan beşinci kolun [/yerli uşakların] tam desteğini almış olması ve buna bel bağlaması gerçeğini öğrendiğimizde zirvesine ulaşmaktadır. Evet, işgalci Amerika, bütün o devasa kuvvetleriyle birlikte sözkonusu bu beşinci kola dayanmaktadır. Acı da olsa hakîkat bütün yalınlığıyla ortadadır. Amerika, Müslüman ülkelerdeki hâlihazır resmî (/*iktidârda olan*) yönetimlerin, tamâmı olmasa bile, kâhir ekseriyyetinin tam desteğini almıştır. Ayrıca bu yönetimler varlık sebeblerinin, çıkarlarının ve firavunî tahtlarının korunmasını, Amerika'ya ve onun müttefiklerine tam destek vermeye ve onların plan-programlarını uygulamaya bağlı olduğuna inanmıştır. Bu inançla da işgalci güçlerin önderliğine bağlanmıştır —ki bağlılık kelimesini her türlü anlamıyla ele alabilirsiniz. Ondan sonra işgalci gücün her türlü isteğini yerine getirmeye, bu uğurda, kendi halklarının dinine, bütün varlık dinamiklerine ve menfaatlerine karşı savaşa koyulmuştur. Aynı şekilde bu yönetimler, güvenlik, basın–yayın ve hükûmet güçlerinin tamâmını, işgalcilere karşı mücâdelede bulunan her türlü direniş odağını çökertmek yolunda harekete geçirmiştir. Tepkilerini barışçıl yollarla ortaya koyanları; değişim isteklerini protesto ve yürüyüş gibi yollarla dile getirenleri bastırmak başta olmak üzere, herhangi bir şekilde direniş gösteren veya direnişe destek verenleri hapsetmek, sürgünlere göndermek ve öldürmekle icrâ-i faâliyyet eder olmuştur. Silâhlı direnişe ve meşrû cihâd odaklarına karşı savaşları ise daha şiddetlidir.

Felâketin trajik boyutlarını daha fazla katmerleştiren diğer bir husûs ise Müslüman âlimlerin [!] çoğunu, sulta*n*ların kapılarına, onların kılıçlarının korkusuna veya altınlarının câzibesine kapılmış bir hâlde görmemizdir. İşgalci gücün yararına en çirkin ve en iğrenç rolü de bunlar oynamaktadır ki rolleri, bir yandan işgalci güce meşrûiyyet boyası çalmak, diğer yandan ise direnişi kundaklamaktır; işgalci/*emperyalist* askerleri, "antlaşmalılar" ve kendilerine "emân verilmiş olanlar" kapsamında gösterip, böylece onların cânları ve mâllarını koruma altına almaktır. Buna mukâbil, onlara karşı cihâd edenleri veya [haklı sebeblerle ve meşrû gerekçelerle onlara] saldırıda bulunanları yeryüzünde fesâd çıkaranlar olarak betimleyip, cezalarının ise öldürülmeleri veya asılmaları veya ellerinin ve ayaklarının çaprazlama kesilmesi veya sürgün edilmeleri olduğunu söylemektir!

Keşke felâketin boyutları, o yönetimlerle ve onların, dînî, basın–yayın, güvenlik güçlerinin ve sâir uzantılarının işgalci düşmanla yaptığı işbirliğiyle sınırlı kalsa...! Felâket bundan da büyüktür. Zîrâ İslâm toplumlarının kayda değer birçok kesimi -işgalcilerle aynı cebhede yer alsınlar diye- fikrî, siyâsî ve kültürel anlamda tam bir başkalaşıma uğra(tıl)mıştır. Bunlardan bazılarının o mürted yönetimlere muhâlif kanatta yer alması bile bu hâli değiştirmemektedir. Zîrâ o muhâlifler de nihâyetinde işgalci emperyalistlere daha iyi hizmet etmeye âmâde oldukları görüntüsüyle arz-ı endâm etmektedir. Hattâ bunların çoğu, o yönetimleri devirmek için düşmanla işbirliği yoluna gitmektedir. Buna sebeb, doğrudan doğruya emperyalistlerin uşağı ve kendi halklarına karşı hâin olmaları değildir. Fakat hizmete teşne ve bu konuda

yeterli olduklarını her fırsatta gösterirler. Kısacası Amerika'ya, on yıllar boyunca ona tapınıp duran, bu arada kendi halklarını hem kendilerine hem de şeytâna kul-köle eden Firavunlardan daha fazla sâdık olacaklarını ve daha iyi hizmet vereceklerini îmâ ederler. Yani yine bizzât emperyalistlere hizmet için çırpınıp dururlar. *Nitekim* Afganistan'da ve Irâk'ta gördüğümüz besleme muhâlefet örnekleri karşımızdadır ve bunların örnek alınması salık verilmektedir.

İşte böylece yurdum insânı, ecdâdımızın çocukları, bizim isimlerimizi taşıyan ve bizim dilimizle konuşan uşaklar, Amerika'nın önünde saf tutar ve ona alternatifler sunmak için birbirleriyle yarışıp dururlar. Emperyalistlere hizmet etmek, bu arada kendi milletlerine ihânet etmek, dinlerini hezîmete uğratmak, öz evlâdlarını katletmek ve bütün medeniyet dinamiklerini yok etmek için öne çıkarlar. **Bu uşak bölükler, belli bir düşünce ekolüyle veyahut belli bir etnik veya dînî zümreyle sınırlı değildir. Bu iğrenç cebhede, farklı sloganlar ve farklı kimlikler taşıyan pek çok öbek vardır. En başta ise sözümona İslâmcılar gelir. Sonra da bunlara -bütün renkleriyle- laikler ve başka siyâsî görüş sâhibleri eklenir.** Bu hâle, bizim diyârlarımızda, yani Arab âleminin halkları veya İslâm âlemindeki diğer halklar arasında aynen rastlanır.

Felâketin diğer bir boyutu ise şudur: Nitelikli Müslüman âlimlerin ve davetcilerin, kezâ İslâmî hareketlerin öncüleri ve takîbcilerinin pek çoğunu, basın–yayın saldırısı âdetâ bastırıp silikleştirmiştir. Bu yüzden onlar, şartlara uyum göstermenin gerekliliği ve direnişin mümkün olmadığı teranesini dillendirmeye koyulmuştur. Böylelikle de bizzât düşmanın belirlemiş olduğu yollara düşmüşlerdir. Barışçıl yaşam isteğinden, karşılıklı diyalogdan, kültür ve medeniyet alışverişinden dem vurmaya başlamış; gece gündüz demeden bizleri akıllı füzeleriyle ve tonluk bombalarıyla vuran, içimizdeki ahmak uşakları ve askerleri eliyle üzerimize ölüm kusan sömürgeciyle, **diyalog** yoluyla anlaşabilecekleri zehâbına kapılmışlardır. Bütün bunlar ise bazen **ılımlılık**, bazen itidâl, bazen hikmet, bazen de boş yere riske atılmamak ve intihâr etmemek adı altında tedâvüle sokulmuştur/*sokulmaktadır*.

Böylelikle hem Allah'ın dini hem de bu dinin, bu tür saldırılar karşısında cihâd etmenin ve Allah'ın düşmanlarına karşı -elden geldiği kadarıyla hazırlık yapıp son nefese kadar- savaş vermenin farziyeti konusunda açıkça emir buyurdukları ötelenip durmaktadır. İslâm toplumlarının farklı kesimleri içinden şerefli bazı erlerin şurada–burada hâlisâne bir şekilde yükselttikleri sayhalar ise ademe mahkûm edilmiştir. Müslümanlar arasından yükseltilen itirâz sesleri ve protestolarsa, adına "**güvenlik güçleri**" denilen "**korku güçleri**" tarafından coplar, gözyaşartıcı bombalar, basın – yayın yamaklarının baskısı ve en başta da sulta*n* âlimlerinin ve koltuklarına çakılı fakîhlerin iğrenç fetvâları; zillet ve meskenet çığırtkanlarının utanç dolu açıklamaları eşliğinde bastırılmıştır/*bastırılmaktadır*.

Er meydânında kalanlar ise bir avuç şerefli yürektir. Bir öbek mücâhid ve azmini asla yitirmeyen mümin bir kesimdir. Onlardır şurada–burada emperyalistlere karşı

direnenler! Mustazaf kesimlerdir onlar ve çoğunlukla şehîdleri herhangi bir aksiseda bulmadan göçüp gitmektedir bu dünyadan. Aksiseda bulanlar ise şahsî anlamda muvaffakiyyet sağlayabilmiş, yeryüzünde azgınlık eden zâlimin karşısında sesini yükseltebilmiş, bu kokuşmuş ortamda bir şekilde sesini duyurabilmiş kimselerdir. Zulmün zifiri karanlığını dağıtan ve zillet perdesini parçalayan o erler, Rablerinin rızasına, cennet bahçelerine doğru kanatlanan erlerdir.

Eğer [yukarıda anlatmaya çalıştığımız] bu hâl devâm ederse, ciddî bir tehdîdle karşı karşıyayız demektir. Tehdîd derken hepten yok olmayı veya târîhe karışmayı kasdediyor değilim. Çünkü Allah Teâlâ ve aynı şekilde Allah'ın Resûlü (s.a.v.), bu ümmetin varlığının devâm edeceğini ve muzaffer olacağını müjdelemişlerdir. Ama bizler, Allah etmesin, yaşadığımızdan daha fecî bir zilletle, kahırla, sıkıntıyla, açlık, korku, katliâm ve utanç tehlikesiyle yüz yüzeyiz.

Binâenaleyh ümmet içindeki mücâhid zümrenin, izzet ve ihlâs sâhibi münevver kesimin öne çıkması, direniş yoluna baş koyması ve direniş harîtasını alabildiğine genişletmesi ve bunun için elinden gelen bütün gayreti sarfetmesi lâzımdır. Ta ki bu ümmet uyanabilsin ve Allah'ın düşmanları karşısında cihâd kervanına katılabilsin. Dinini, medeniyetini ve bütün varlık dinamiklerini koruyabilsin.

○○○

DİRENİŞ ODAKLARI

Kanâatimce -ki bu husûs ferâset sâhibi herkesin görebileceği derecede *açık/ve* belirgindir- işgal güçleri karşısında direniş gösteren, Allah yolunda cihâd eden hassa (*:özel, öncü*) birliklerin hacmi, bütün ümmet içinde, insânı ürpertecek derecede ufak çaplı, sınırlı mâhiyyette ve az bir kemmiyyettedir. Bunun sebebi yalnızca düşman saldırısının azgınlığıdır diyemem. Bunun en temel sebebleri, göründüğü kadarıyla, ümmet ferdlerinin su üstünde çer-çöp misâli olmaları, parçalanmışlıkları, kendilerini hem sömürüye hem de hezîmete açık bir hâle getirmeleridir. Bunun en açık delîli ise basın–yayın organlarının gece gündüz demeden gözlerimizin içine soktukları, insânı gama ve eleme garkeden, azimleri kıran ve himmetleri ayakaltı eden kesintisiz haberlerdir.

Öyle inanıyorum ki, varlığını dayatmakta ısrârlı olan ve uzun süre devâm edecek gibi görünen bu savaşı hakkıyla sürdürebilmek, ümmet içindeki direniş odaklarını olabildiğince çoğaltmaya ve dört başı mamûr bir program eşliğinde güçlendirmeye bağlıdır. Silâha sarılmak, Allah yolunda cihâd için hazırlanmak ve düşmana karşı direniş, içinde bulunduğumuz şartların doğal bir sonucu olacaktır. Asıl önemli olan ise bilinç seviyesinin yükseltilmesi ve direniş inancının kökleşip kendini açık bir şekilde ortaya koymasıdır. Böylelikle adına "Devrimci Cihâd İklimi" denilebilecek bir ortama kavuşulabilir ki bu da [kanaatimizce] direniş unsurlarını kendiliğinden harekete geçirecektir.

Günümüz itibâriyle ve yaşadığımız şu koşullar altında, sorumluluğun, sadece mücâhid hassa birliklerin omuzlarına yüklenmekten daha ağır ve daha geniş çaplı olduğu kanâatindeyim. Amerika'nın, diğer Batılı ve gayrımüslim ülkelerin desteği şöyle dursun, bir de İslâm âlemindeki yerli müttefiklerinin yardımıyla "teröre karşı savaş" adıyla başlattığı küresel saldırılar sonrasında mücâhid birliklerin neredeyse yok olmaya yüz tuttuğu gerçeğini de özellikle hatırlatmak isterim. Bu saldırılar, 1990 yılından ve Yeni Dünya Düzeni'nin kurulduğu günden itibâren başlatıldı. 11 Eylül 2001 olaylarından sonraysa zirvesine ulaştı. Sonunda küresel çapta devâm ettirilen devasa bir savaşa dönüştür*üldü*. Deyim yerindeyse bu çarkın dişlilerine takılmayan herhangi bir toprak parçası kalmadı.

Bu saldırılar, Amerika'nın 11 Eylül Olayları'nı fırsat bilerek harekete geçmesiyle yüzünü gösterdi. Sonuç olarak dünya üzerindeki birçok cihâd cebhesi ve birlikleri, ayrıca cihâda destek veren İslâmî hareketlerin pek çoğu yok edildi.

Kanâatimce, ümmetin farklı kuvvet merkezlerinde bulunan, kursağında şeref ve haysiyyet taşıyan her mümin, münevver ve şuûr sâhibi kişinin günümüz itibâriyle üzerine düşen şu üç alanda faâliyyet göstermektir:

1. Dînî ve Kültürel Alan

Dînî kimliğin muhâfaza edilmesi, aynı şekilde Müslüman toplumların kendisine mahsûs fikrî, kültürel ve toplumsal dinamiklerinin korunması için, eğitim müfredâtı ve çalışma programları belirlenmesi ve bunlar doğrultusunda faâliyyet gösterilmesi.

2. Siyâsî ve Fikrî Alan

Siyâsî çalışmalara hız verilmesi, sivil toplum örgütlerinin kurulması, Müslüman toplumların düşünsel ve kültürel varlığını takviye edecek özgür basın–yayın ortamının oluşturulması için, düşünce ve eylem programları belirlenmesi ve bunlar doğrultusunda faâliyyet gösterilmesi.

3. Askerî Alan

"Küresel İslâmî Direniş"i başlatıp derhâl hayâta geçirmek, öncelikle topraklarımız üzerindeki Amerikan güçlerini ve müttefiklerini bu topraklardan söküp atmak, sonra hem onu hem de müttefiklerini kendi topraklarında vurmak için gerekli olan her türlü askerî eğitim hazırlığının yapılması. Bunun için gerekli ilimlerin öğrenilmesi ve silâhlı cihâd inancını kökleştirip yerleştirmek yolunda lâzım olan davet, terbiye–eğitim gibi alanlarda çalışma programları belirlenmesi.

Böyle bir Önsöz içinde sadece ana hatlarıyla değinmeye çalıştığım bu üç alan, aslında tafsîlâtlı bir şekilde ele alınması gereken konulardır. Ama Önsözün ve genel içeriğin elden geldiği kadarıyla özet olmasını istiyorum. Bu konuyla ilgili tafsîlâtı başka bazı yerlerde ele almaya çalışacağım inşallah. Ama bu Önsöz çerçevesinde şu özet bilgilere yer vermek istiyorum:

1- Düşmanı bastırıp geri çekilmeye zorlayacak ve bu ümmeti Allah'ın izniyle zafere götürecek tek yol askerî faâliyyettir; silâhlı devrimci cihâdî direniştir. Davet ve telîf kapsamında yer alan veya protesto, siyâset, basın–yayın yollu her türlü barışçıl çalışma, ne kadar önemli olsa bile, silâhlı direniş olmadığı müddetce heder olup gidecek ve vâkıayı değiştirmek nâmına hiçbir fayda getirmeyecektir. Bilinmelidir ki, **Haçlı–Siyonist–emperyalist–işgalci–kâfir düşman, topraklarımızın bağrına ayak basmış ve süngüsünü sînemize dayamıştır.** Onlar püskürtülüp gerisin geri gönderilmediği müddetce **bütün ümmet günahkâr olarak kalacak ve Allah'ın huzurunda bundan sorumlu tutulacaktır. Bizler öyle bir farz-ı ayn karşısındayız ki, bu farz, âlimlerimizin de bu konuda icmâ olduğunu naklettikleri gibi, Allah'ı birlemek olan tevhîdden hemen sonra gelir. Düşmanın bizlere öz diyârımızda saldırması ve topraklarımıza ayak basmış olması ise bu farzı ziyâdesiyle pekiştirmektedir.**

2- Cihâd hareketi ve/ya silâhlı direniş, boşluktan peyda olmaz, devrimci cihâd havası/iklimi her tarafa hâkim olmadığı müddetce de arzu edilen kıvâma ulaşamaz. Bunun olabilmesi için de sadece silâhlı direniş yetmez. Bunun için davet, terbiye, dinin her türlü değerinin korunması, basın–yayın ve sâir alanlarda yapılacak çalışmaların da harekete geçirilmesi lâzımdır. [Demem o ki] yapılacak her türlü çalışma, mümin kişinin kalbine bu sorumluğu aşılamalı [ve onun yüreğine] cihâdın onun için dînî bir farz olduğu hakîkatini iyice yerleştirmelidir.

3- Cihâd, mümin bir ferdin yüreğinde ve zihninde, dînî bir farz olmasının yanısıra fikir, siyâset, hareket bilinci vb. yönlerden de iyice yer etmesi gereken bir husûstur. Ta ki mücâhid kişi [*cebhede cihâd eden biri olduğu gibi cebhe gerisinde kaldığında da aynı şekilde cihâd edebilsin*], fiilî savaşa ve direnişe giriştiği gibi, cihâdî akîdeyi, kıtâlî irâdeyi ve dînî duyguyu taşıyan mücâhid bir ferd olarak harekete geçip bu hareketini sürdürebilme sabrına erişe*bil*sin. Aynı zamanda bunu insânlar arasında yayma ve onları bu yola [hikmet ve] basîretle çağırma kıvâmına ulaşabilsin.

4-Günümüz itibâriyle cihâd yoluna baş koyan, Amerika ve müttefikleri karşısında silâha sarılan, bunu müteâkiben diyârlarımızdaki uşak, hâin ve kâfir yönetimlerle, dolayısıyla onların emri altındaki münâfık güçlerle çatışmak mecbûriyyetiyle karşı karşıya kalanlar, genel anlamda ümmetin az bir kesimidir. Îmân, azim, kanâat ve irâdelerinin kendilerini fiilen harekete geçmeye sevkettiği kimselerdir.

Buna karşın ümmetin büyük bir kesimi, [hâlihâzıra itirâz etmekte ve] karşı duruş kanâati taşımaktadır. Ancak azmini, İslâm'ın zirve noktası olan/cihâd merhalesine taşımaktan yoksundur. Bunların çoğu, kadınlardan, yaşlılardan ve kıtâl farîzasını yerine getirme konusunda şerî anlamda mazeret sâhibi kimselerden oluşmaktadır denilebilir. Yahut kiminin [kıtâl ve cihâd farîzası konusunda] meşrû ve hakîkî bir sebeble âcizliği yahut inanç zaafı veya imkânlardan mahrûmiyyet gibi durumların bir netîcesi olarak evhâma ve zanna dayalı sebebleri olabilir.

Peki, bunların karşı duruş/veya direniş konusundaki vazîfeleri nedir?

Kuşkusuz onların üzerine son derece önemli bir vazîfe düşmektedir ve bunu çatışmadan uzak olan cihâd alanlarında ifâ ede*bili*rler. O da yukarıda (1. [Dînî ve Kültürel Alan] ve 2. [Siyâsî ve Fikrî Alan]) mâddelerinde işâret ettiğim alanlarda faâliyyet göstermektir.

5- Eğer dinini hakkıyla anlayan ve hâlihâzırı bütün boyutlarıyla kavrayan hassa birlikler, düşmanın planlarını ve onun, ümmetin dînî temellerini, medeniyet odaklı altyapısını yok etmek ve ona şuûr aşılayan damarları kurutmak yolunda harcadığı çabaları boşa çıkarmak için harekete geçmeyecek olursa, maazallah, cihâd yolunun hassa birlikleri düşmanın askerî ve güvenlik operasyonları sonucunda yok olup gidecektir. Düşmanın bütün planları da zâten -asıl itibâriyle- direniş dinamiklerini kökünden dinamitlemek ve hepten yok etmek üzerine kuruludur.

Direniş birlikleri yok olduğu takdîrde ümmetin bunu telâfî etmesi bir hayli zor olacak ve uzun bir zaman alacaktır. Bu arada ümmet ferdleri, rotasını düşmanın belirlediği basın–yayın *çalışmaları* ve eğitim programları içinde eriyip gidecektir. Nitekim düşmanın eli çocuklarımızın eğitim–öğretim müfredâtına kadar uzanmıştır. Hattâ iş, itikâd ve cihâd ile ilgili Kur'ân–Sünnet nasslarını [tahrîfe ve] kendi arzuları doğrultusunda yoruma tâbi tutmaya kadar varmıştır. Ne acıdır ki bu vazîfe büyük oranda bizim âlimlerimiz/hocalarımız eliyle icrâ edilmiştir. Düşmanın iğrenç planı çerçevesinde yer alan diğer bir husûs ise İslâm âleminin pek çok bölgesine yüzlerce vâiz ve hatîb yerleştirmek olmuştur. **Bunlar "aşırılık" karşıtı belli kurslar görerek ve de genlerine Amerikan mamûlü "ılımlılık" aşılanarak ortalığa salınmıştır. Hedef ise "Pentagon Şeyhleri" ve "Sömürge Fakîhleri" klonlamaktır.**

6- Dini ve ümmetin medeniyet dinamiklerini korumak yolunda çalışmak, bazı ülkelerde ve zorunluluk hâllerinde gizlilikle yürütülmesi gereken çalışma programları gerektirebilir. Nitekim Sovyet işgaline ve sistemli bir kimlik imhâsına maruz kalan Müslüman [Orta Asya] cumhuriyetlerinde Müslümanlar böyle bir yola başvurmuş ve gizli hücre evleri yoluyla, gelecek nesiller*i* için dinlerini muhâfaza etmişlerdir. Komünist Çin yönetimi ve kültürel devriminin gölgesinde yaşayan Müslümanlar da aynı yola başvurmuşlardır.

Amerika'nın bizim ülkelerimize namlu ağızlarında taşıdığı 'Sözde Demokrasi' havası içinde sivil toplum örgütleri kurulabilir ve bu kuruluşlar, Şeyh **İbn Bâdîs**'in ve Müslüman Âlimler Birliği'nin Cezayir'de yaptığı gibi, eğitim–öğretim ve kültürel etkinlikler kapsamında bazı çalışmalar yürütebilirler. Fransa, Cezayir'in Arab ve İslâm kimliğini yok etme planını yürürlüğe koyduğu zaman İbn Bâdîs bu yolla onlara karşı durmuştur. Mücâhid İbn Bâdîs, direniş tohumlarının ve köklerinin zayıfladığını gördüğü zaman öncelikle kökleri ve o köklerin üzerinde durduğu zemini korumaya ve oraya yeni tohumlar ekmeye yönelmiştir. Onun yaptığı bu asîl eğitim çalışması, otuzlu, kırklı ve ellili yıllar boyunca direniş tohumlarını günden güne güçlendirmiştir.

O süre zarfında yetişen nesiller, Fransızların karşısında direnişin ve devrimin ilk yakıtı olmuşlardır.

Mescidlere, kurslara, dînî [merkezlere, tekke ve] zâviyelere bu alanda büyük bir işlev yüklenmelidir. Evlerde yapılacak sohbet halkaları ve dînî eğitim dersleri de önemli bir rol oynayacaktır. Gelecek nesillerin dinini, dilini ve kültürünü korumak için özellikle kadınlara ve davetci hanımlara son derece önemli vazîfeler düşmektedir.

Bunlar barışçıl faâliyyet alanlarıdır ve silâhlı direniş ile çatışma yollu faâliyyetlerin içerdiği riskleri taşımamaktadır.[...]

7- Siyâset, fikir, kültür, basın–yayın yollu faâliyyet alanlarına gelince: Bunlar da barışçıl yollu faâliyyet alanlarıdır ve bu alanlarda faâliyyet gösterenler, sivil direniş düşüncesini ve meşrûiyyetini bunlar üzerinden yayabilir, hem ülke içinde hem de dışında bunu savunabilirler. Telîf, yayıncılık, gösteri, protesto ve benzeri faâliyyetler de sivil direniş odaklı olup emperyalistlerin ve onların temsîlcisi sıfatını taşıyan hâin gürûhun insânları aldatıp kandırmak amacıyla öne sürdüğü "Sahte Demokrasi" çatısı altında yürütülebilecek faâliyyetlerdir.[1] Bu alanlarda faâliyyet gösterenler, en azından adına "terör" denilen töhmete maruz kalmayacaklardır. Çünkü faâliyyetleri sivil eksenli olacaktır.

Dînî, fikrî veya siyâsî olsun, sivil direniş alanlarında faâliyyet gösterecek kimselerin mutlaka dikkat etmesi gereken iki önemli nokta vardır. Şöyle ki:

Öncelikle "sivil direniş" ve "dine hizmet" gerekçesiyle herhangi bir hükûmetin veya resmî otoritenin kolluk kuvvetlerine girmek hiçbir şekilde câiz değildir. Böyle bir şey, şerî açıdan harâmdır. Bu ister -Irâk ve Filistin örneklerinde olduğu gibi- doğrudan doğruya emperyalist gücün idâresinde, isterse de -İslâm âleminin farklı birçok ülkesinde olduğu gibi- Allah'ın indirdiklerinin dışında şeylerle hükmeden ve Allah'ın düşmanı emperyalistleri kendilerine dost edinen mürted hükûmetlerin taht-ı idâresinde olsun fark etmez. Yasama, yürütme ve yargı organlarında çalışmakla ilgili durum da aynıdır. Bunlar tafsîlâtlı konular olup ilgili delîller ve geniş açıklamalar İkinci Cild'de gelecektir inşallah.

İkinci nokta ise şudur: Davet, siyâset, basın–yayın gibi sivil direniş alanlarında faâliyyet gösteren kimselerin, ılımlılık ve/ya itidâl adı altında yahut kendisinden ve kurum–kuruluşundan ithâmı uzak tutmak veya çalışmalarını yürütebilmek nâmına, cihâdı, mücâhidleri ve Müslüman direnişçileri kötüleme-karalama cürmüne ortak olması hiçbir şekilde câiz değildir. Zîrâ bu alanlarda faâliyyet göstermesinin ana hedefi ve temel gerekçesi cihâdı ve direnişi desteklemektir, yahut buna uygun bir

---

[1] [Ne yazık ki yürütülemiyor. Yürütülmesine asla geçit verilmiyor. Cezâyir çok çarpıcı bir örnekti. Bunun en son ve en bâriz örneği ise Mısır'da yaşanan hâdiselerdir. Mısır'ın Amerikan-İsrail mamûlü Firavunları silâhsız insânları bütün dünyanın gözleri önünde diri diri yakabileceklerini, bir günde binlercesini hiç acımadan katledebileceklerini, onbinlercesini tutuklayıp pek çok kişiyi de keyiflerine göre idâm ve de *infâz* edebileceklerini bütün dünyaya gösterdiler. Ondan sonra Chomsky gibiler buna, "Ömrümde gördüğüm en büyük demokrasi mücâdelesi" deseler ne olur demeseler ne! Mtrcm]

zemin oluşturmaktır. **Öncü davetciler, münevverler, entelektüeller ve benzeri kimseler, bazı yolunu yitirmiş -sözümona- âlimlerle sapkın entelektüellerin yaptığı gibi ümmet içinde cihâdı ve mücâhidleri kötüledikten, direnişin ve direnişçilerin adını karaladıktan sonra direniş tohumları nasıl boy atabilir ve mücâdelesini nasıl sürdürebilir?!**

Bu bir yandan, diğer yandan ise mücâhidlerle direnişçilerin ve onların medya birimlerinin, sivil direniş alanlarında çalışanlara karşı dillerini keskinleştirmemeleri ve onları oturup kalmak, cihâddan geri durmak suçuyla ithâm etmemeleri gerekir. Bu yargı her ne kadar onların çoğunluğu hakkında doğru olsa bile, emperyalist işgalciyi tanımadıkları ve onu desteklemedikleri, yine mücâhidlere karşı ve direniş aleyhtarı propaganda yapmadıkları müddetce bundan uzak durmak gerekir. Zîrâ onlar da nihâyetinde direnişe zemin hazırlayan ve bizim gayretimizi tamamlayıcı mâhiyyet taşıyan çok önemli faâliyyetlerde bulunmaktadırlar.

ooo

DİRENİŞ SEVİYELERİ

Direnişe katılmak, Allah yolunda cihâd meydânında yerini almak ve Allah'ın düşmanlarına karşı koymak, her ferd için şu üç aşamadan geçer:

İslâmî Dînî Duygu

Bunu, dinle ilgili genel anlayış, şeref ve haysiyyet konusundaki irsî doğa, *kezâ* ferdin sâhib olduğu izzetinefis ve nâmûs gibi husûslar şekillendirir ve herhangi bir işgal, zulüm ve haksızlık karşısında, aynı şekilde, sömürgeci güçler ve işbirlikçileri tarafından din, mukaddesât, vatan ve millet şerefinin zedelenmesi gibi durumlarda doğal bir tepki olarak varlık gösterir. Sözkonusu bu duygu, sâhibini [öncelikle] sivil direnişle ilgili faâliyyetlere katılmaya veya duygusal tepkiler gösteren kesimlerle birlikte hareket etmeye götürür. Onu buna götüren temel sâik vicdânı içre kaynayıp duran duygularıdır.

Kıtâl İrâdesi

İşbu kıtâl irâdesi, cihâda ve direnişe bilfiil katılmayı getiren temel bir yetidir. İrâde ise bir işe girişmek için akılda, kalbde ve rûhda oluşan bir azimdir. Bir faâliyyette bulunmanın veya bir işe girişmenin ilk aşaması budur. İnsânoğlu irâde olmaksızın hiçbir işe girişemez. Meselâ, Allah Teâlâ, cihâddan geri kalan münâfıklarla ilgili olarak şöyle buyurmuştur:

وَلَوْ أَرَادُوا الْخُرُوجَ لَأَعَدُّوا لَهُ عُدَّةً وَلَـٰكِن كَرِهَ اللَّهُ انبِعَاثَهُمْ فَثَبَّطَهُمْ وَقِيلَ اقْعُدُوا مَعَ الْقَاعِدِينَ ﴿٤٦﴾ ﴿سورة التوبة﴾

«Eğer onlar [cihâda] çıkmak <u>isteselerdi</u> elbet bunun için bir hazırlık yaparlardı. Fakat Allah onların davranmalarını çirkin gördü de kendilerini [korkaklıkları ve tenbellikleri yüzünden evlerinde] alıkoydu. Onlara: "Oturun oturanlarla beraber" denildi.» (9/et-Tevbe, 46)

Binâenaleyh cihâda ve/ya kıtâle yönelmenin aşamaları, "**İrâde**", "**Hazırlık**" ve "**Hareket**"tir. Kıtâl irâdesi, dînî duygunun ve kıtâl inancının olgunlaşmasından sonra oluşur. Bunun şekillenmesine ise diri bir vicdân ve sağlam bir yürek yardımcı olur. Düşmanın işlediği zulüm ve haksızlık, yaptığı katliâm ve yıkım, ümmete yaşattığı zillet ve kahır, korku ve açlık gibi etkenler, bunu gören er kişiyi silâha sarılmaya ve düşmana karşı direnmeye götürür.

Cihâdî Akîde[1]

Bu ise ancak terbiye/*eğitim* ve telakki/*tahsîl-örneklik* yoluyla gelir ve son derece önemli şu temel esâsları içerir:

–Cihâdî akîdeyle ve bu akîdenin esâslarını öğrenmek ve bunlara tam olarak inanmak yoluyla verilen savaş Allah yolunda bir cihâd olur. Zîrâ [böyle bir durumda kişi] bu savaşla ilgili niyyet ile hedefin ne olduğunu çok açık bir şekilde ortaya koyar ki O da İlâ-yı Kelimetullâh'tır. Bu niyyetle ve bu hedefin gerçekleşmesi için savaş veren kişi Allah yolunda sayılır ve bu yolda cân verdiği takdîrde [gerçek anlamda] şehîddir, aksi takdîrde değildir.

–Kişi, taşıdığı cihâd akîdesiyle bu farzın ahkâmını-âdâbını ve neleri gerektirdiğini öğrenir; ondan sonra ise Rabbinin açık buyruğuna ve Onun apaçık yoluna uyarak, basîret ve ferâsetle savaşına girişir:

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا ضَرَبْتُمْ فِي سَبِيلِ اللهِ فَتَبَيَّنُوا ...﴾ ﴿٩٤﴾ ﴿سورة النساء﴾

«Ey îmân edenler! Allah yolunda sefere çıktığınız zaman, gerekli araştırmayı yapın...» (4/en-Nisâ, 94)

–Cihâd akîdesi ve erkânıyla birlikte mücâhidin rûhunda cihâd fikriyâtı ve yöntemi de iyice kökleşir. Allah'ın bu konuda teşrî' ettiği hükümler ve bu hükümlerin gerekleri doğrultusunda her bakımdan tam bir şuûr sâhibi olur. Çevresinde yaşanan olayları, yani *sâha fıkhı*nı da bu hükümler muvâcehesinde ele alıp değerlendirmesini bilir.

–Ayrıca cihâd akîdesi olmadığında, Allah etmesin, kişinin amelinin boşa gitmesi ve âkıbetinin kötü bir şekilde nihâyete ermesi muhtemeldir, bu bir. İkinci olarak, savaşçının yol üzerindeki zorluklar karşısında yılması; öldürülme tehlikesi, esâret ve sürgün gibi hâllerde yolundan dönmesi mümkün olabilir. Dolayısıyla savaşçıyı bu gibi hâllerden koruyacak olan şey, Allah'ın hıfz u inâyetinden sonra, işte bu cihâd akîdesi/inancıdır. Mücâhid kişiyi, basın–yayın yollu fırtınalar veya İslâm düşmanları

[1] Konuyla ilgili daha fazla tafsîlât İkinci Cild'in Birinci Bölüm'ünde gelecektir inşallah.

ile onların münâfık uzantılarının, özellikle bedbaht hocaların ve dalâlet fakîhlerinin alevlendirdiği fitne ateşinin çemberinden; yalan yanlış yönlendirmelerden koruyacak olan da budur. Bu yüzden cihâd ve direniş yoluna baş koyan, Allah'ın düşmanları karşısında silâha sarılan kimselerin kendi âlimleri, münevverleri, mütefekkirleri ve basın yayın organları olmalıdır. Ta ki bu(nlar), müminlerin yürekleri içre kaynayan duyguları yönlendirsin ve basın faâliyyetleri, cihâdî telkîn gibi yollarla bunu bir kıtâl irâdesine dönüştürsün. Ayrıca bunu, hem perdâhlayarak hem de gelecek nesillerin direnişi mîrâs alıp sürdürebilecekleri bir cihâdî akîde olarak kökleştirsin.

Burada şu acı gerçeğe mutlaka işâret etmek gerekir: İhlâs sâhibi milyonlarca Müslüman genç, ümmetin maruz kaldığı bu kadar çileye ve eziyyete rağmen, hâlâ daha tih çöllerindedir; âcizlik ve karârsızlık içindedir. Bu gençler, sâhib oldukları dînî duygu çemberinde dolanıp durmakta, yüreklerini bürüyen acı ve ıstırap sonucunda faydasız bazı tepkiler vermektedir. Taşıdıkları bu duygular bir türlü cihâd ve kıtâl irâdesine dönüşememiştir. Çok az bir kesim hâric ki onların sayısı da bazen yüzlü, bazen onlu, hattâ bazı İslâm ülkelerinde birli rakamlar ile ifâde edilebilir.

Cihâd olgusuna ve cihâd öncülerine şöyle bir baktığımızda ve geçen kırk[–elli] yıl öncesini başlangıç kabûl edip o günlerden bu günlere şöyle bir geldiğimizde, bu yola baş koyanların sayısının yüzleri aşmadığını görürüz. Nüfusları milyonlarla ifâde edilen Mısır ve Bilâd-ı Şâm gibi bölgelerde bile durum aynıdır. Bazı ülkelerde ise bu insânların sayısı onlu rakamları aşmamıştır. Çoğu İslâm ülkesinde ise hiçbir cihâd hareketi yüz göstermemiştir. Üstelik farklı emperyalist-sömürgeci güçlerin doğrudan veya dolaylı yollardan bu ülkeleri şöyle ya da böyle işgal etmesine; yöneticilerinin küfür, irtidâd ve hıyânet göstermesine rağmen! Bu ülke halklarının pek çoğunun hayâtını âdetâ bir cehenneme çeviren zulüm ve fesâdı da buna ekleyin!

İstatistikler, maalesef, daha acı bir gerçeği gözlerimizin önüne sermektedir. *Meselâ*, Amerikalılar, Arab Yarımadası'nı işgal karârlarını açıkladılar. Sonra bunu bilfiil uygulamaya koyup 1990 yılında Yarımadaya ayak bastılar. Aradan geçen 13 yıldan sonra bile buradan çıkmadılar. Yarımadanın dört bir köşesinde hâlâ daha yüz binlerce Amerikan, İngiliz ve Avrupalı asker, keyiflerince gezip dolaşmakta, yine onlardan olan yüzbinlerce sivil, âileleriyle birlikte onlara eşlik etmektedir. Yaptıkları şey soygundur, yağmadır, fitnefesâddır ve bütün bunlara bekçilik etmektir. Buna rağmen onlara karşı yapılan cihâd eksenli operasyonlar sınırlı sayıda kalmıştır. Bu operasyonlar sonucunda Amerikalıların verdiği kayıplar onlu rakamlarla ifâde edilmektedir. Beri tarafta emperyalist Amerika'nın, Yarımada ülkelerinin tamâmından sağladığı sadece günlük petrol geliri bir milyar doları aşmaktadır. Bir düşünün! Bu emperyalist işgalcinin ülkesinde yaşanan trafik kazalarında haftalık olarak yüzlerce kişi ölmektedir. İçki, eroin gibi nedenlerle ve sâir suçlar kapsamında ölen binleri de bu sayıya ekleyin. İmdi bu işgalci sömürgeci askerler, Müslümanların en mukaddes varlıklarını bağrında barındıran ve ana merkezleri olan bu toprakları niye terk etmek istesinler ki?! Terk etmek şöyle dursun, Amerika, "orta direk operasyon bölgesi"

olarak adlandırdığı Arab–İslâm âlemine yaklaşık birbuçuk milyon Amerikan askeri yaymıştır. Müttefiklerinin askerlerini de buna ekleyin!

Bütün beşeriyyet düzeyinde ve sömürenlerle sömürülenler târîhinde böyle bir hâle kolay kolay rastlanmaz!

Acıya acı katan ve bundan daha ağır olan bir diğer husûs ise şudur: Taliban döneminde Afganistan "*Dârulİslâm*" ilân edildi, altı yıl boyunca bütün kapılarını açtı. Askerî kamplar kurdu, cebheler oluşturdu. Şerîat bayrağı altında cihâd etme fırsatı sundu. [Peki ne oldu?] Hicret ve cihâd için bu topraklara gelen mücâhidlerin sayısı binbeşyüzü (1500) aşmadı. Bunların yaklaşık üçyüzü âileleriyle birlikte gelmişti. Yani ümmet içinden her milyonda bir kişi geldi! Evet, sadece Allah'ın kendilerine lütufta bulunduğu sınırlı sayıda insân, eğitim ve hazırlık aşamasını tamamlamak ve bu imkândan istifâde etmek için cihâd meydânına indi. Bundan daha acı olan ise Müslüman âlimlerden, özellikle de bilinip tanınanlardan tek bir kişinin bu topraklara hicret etmemiş olmasıydı. Hicret ve cihâd konusunda meydânı kuru gürültüleriyle dolduran davetcilerin sembol isimlerinden tek bir kişi de gelmedi...!

Sovyetler Birliği döneminde işgale uğrayan Afganistanlı kardeşlerinin yardımına koşan, kezâ Bosna'ya, Çeçenistan'a, Filistin'e veyahut çağdaş dönemlerde işgale maruz kalan sâir Müslüman ülkelere giden mücâhidlerin sayısını şöyle bir göz önüne aldığımızda, bu oranın milyonda bir'li rakamlarda kaldığını görürüz. Silâhlı cihâd olgusunu kötülemek veya düşmanca hedeflerine meşrûiyyet kazandırmak için adına "terör" dedikleri şeyi gözlerimizin içine içine sokan ve bunu devasalaştırdıkça devasalaştıran medyatik şişirmelere rağmen durum bundan ibârettir. (Amerikan istihbârât merkezlerinin, medya kuruluşları eliyle yayıp durduğu hayâlî rakamları ve sinsi emellerini gerçekleştirmek için "el-Kâideci" diyerek kendi listesine eklediği sayıları bir kalem geçin. Vermiş olduğum oranların doğruluğunu bir kez daha teyîd etmek isterim. Ben ki bütün o aşamalardan geçmiş ve bu süreci bizzât yaşamış biriyim, elhamdulillâh.)

Bu hâli, Müslümanların -kadîm târîhleri boyunca, hattâ sömürge*cilik* çağlarında bile- cihâda katılma oranlarıyla şöyle bir kıyasladığımızda görürüz ki, günümüz itibâriyle ümmetin hâli, tam anlamıyla içler acısıdır. Allah'tan ümîd, kezâ ümmet içindeki bazı kesimlerin ve sınırlı sayıda bazı neferlerin bu yola baş koymaklığı olmasa insânı ümîdsizliğe sevkedecek mâhiyyettedir. İşte sınırlı sayıdaki o insânların çabaları takviyeye, kökleştirilmeye ve peyderpey bir "Küresel İslâmî Direniş"e dönüştürülmeye muhtâcdır. Cihâd akîdesi ve kıtâl irâdesini bilinçle taşıyan, damarlarında şeref ve haysiyyet bulunan, bütün bunlarla birlikte sağlıklı bir şekilde yol alacak olan Küresel çaplı bir İslâmî Direniş!

Bu gâyeyi gerçekleştirmek ve bu direnişin tohumlarını ekmek, buna çağrıda bulunup hayâta geçirilmesi yolunda çalışmak için bu eseri kaleme aldım. Adını da muhtevâsına uygun ve onu yansıtır bir şekilde belirledim: **Küresel İslâmî Direniş: Davet – Yöntem – Yol**

Bizden sonraki cihâd neslinin ihtiyâc duyabileceği hareket usûlüyle ilgili nazarî esâsları, Allah'ın ihsân buyurduğu kadarıyla ortaya koymaya, ayrıca hem stratejik yönden hem dînî bakımdan hem de hareket açısından son derece önemli olan şu sorunun cevâbını bulmalarına katkı sağlayacak husûsları aydınlığa kavuşturmaya çalıştım: **Yeni Dünya Düzeni'ne nasıl karşı koyacağız? 11 Eylül Olayları sonrası bir dünyada düşmanlarımıza karşı nasıl cihâd edeceğiz? Başını Amerika'nın çektiği Üçüncü Haçlı Seferi karşısında nasıl direneceğiz?**

Bu Eser'in ve bu Çağrı'nın temelinde bu soruyu cevâblamak vardır. Yardım ise Allah'tandır.

ooo

MÜCÂHİD BİR ÜÇÜNCÜ NESİL: "KÜRESEL İSLÂMÎ DİRENİŞ NESLİ" İÇİN

Öyle inanıyorum ki günümüzde -çatışmanın şiddetinin şu boyutlara ulaşmasıyla birlikte- yeni bir cihâd nesli doğmaktadır. 11 Eylül Olayları ve Irâk'ın işgal edilmesi, Filistin intifâdasının zirvesine ulaşması ve bir yol ayrımına gelmesi gibi etkenler bunu doğuran bazı sebeblerdir. [Bu arada şunu belirtelim ki] Filistin'deki mümin kardeşlerimiz ellerinden gelen bütün gayreti ortaya koydular. Beri tarafta ümmet, onların kurbânları karşısında seyirci konumunda kaldı. Buna sebeb, âlimlerin suskunluğu, yöneticilerin baskısı ve onları hareketten alıkoyması oldu/*oluyor*.

Altmışlı yılların ortasında, yani bundan [2000'li yıllar] yaklaşık kırk yıl önce yola koyulan cihâd hareketini ve günümüze kadarki süre boyunca yaşanmış geçmiş tecrübeleri göz önüne aldığımızda, şunu diyebilirim ki, şimdiye kadar İslâmî uyanış kervanında iki cihâd nesli gelip geçti. İlerleyen bölümlerde bu iki neslin târîhiyle ilgili tafsîlâta inmeye çalışacağım inşallah. İlk nesil, cihâd fikriyâtının meşalesini yakan ve altmışlı yılların başlarından yetmişli yılların sonlarına kadar sâhada olan nesildi ki bunları "kurucu nesil ve ilk öncüler" olarak adlandırabiliriz. Çünkü bunların çoğu henüz seksenli yıllara varmadan bu nûrlu yolda şahâdet şerbetini içti.

İkincisi ise seksenli yılların başlarından yirminci yüzyılın sonlarına kadar bu nûrlu yolda yürüyüşünü devâm ettiren cihâd neslidir. Bu süreç içinde Mısır, Şâm, Kuzey Afrika ve başka bölgelerde cihâd hareketi canlandı. Sonra yitik farîzanın âşıkları için Afganistan'da cihâd kapıları açıldı. Seksenli yıllardan doksanlı yılların başına kadarki süre içinde ikinci cihâd nesli vucûda geldi. Afgan–Arab medresesi/okulu, son derece önemli ve bir o kadar da başarılı bir tecrübe idi. Bu mücâdele sayesinde ve öncüleri eliyle cihâd, İslâm âleminin farklı bölgelerine yayıldı. Burada yetişen mücâhidler Çeçenistan, Bosna vs. cebhelerde cihâd ettiler. Sonra Afganistan'daki ikinci dönem, yani İslâm Emîrliği dönemi yaşandı. Üçüncü cihâd neslinin ilk erleri, bu topraklarda cihâd eden ikinci neslin son erlerini görme imkânına kavuştular.

Sonra 11 Eylül 2001 Olayları yaşandı ve bunun akabinde ikinci nesil tam bir kıyım operasyonuna tâbi tutuldu. Yirminci yüzyılın bittiği ve üçüncü binyıla girildiği vakitlerde ikinci nesil için korkunç mezbahalar kuruldu ve ateşten hendekler kazıldı. Bunun sonucunda ikinci neslin pek çok kadrosu, aynı şekilde komuta kademesinin çoğu öldürüldü. Üslerinin çoğu yok edildi. Bunların çok az bir kısmı katliâmdan veya esârete mahkûm edilmekten kurtulabildi.

Şuna kesinlikle inanıyor ve özellikle vurgulamak istiyorum ki, üçüncü neslin, güç dengelerinin tamâmen altüst olduğu böyle bir ortamda ve şu denli zor şartlar altında cihâd bayrağını taşıyabilmesi, kendi köklerine inmesine, seleflerinin tecrübelerini iyice özümlemesine ve hareket düşüncesini bunlar doğrultusunda geliştirip daha ileri boyutlara taşımasına bağlıdır.

İkinci nesilden geriye kalanlardan biri olmam hasebiyle, işbu eser ve yazmaya azmettiğim diğer seriler yoluyla, taşıdığımız emânetin bir kısmını, adımlarımız üzre yürüyecek kişilere tevdî etmeyi arzuladım. İstedim ki bunlar, bu nûrlu yolda basîretle yürümek ve emâneti yüklenme hazırlığını tamamlamak isteyenlere, yöntem, fikriyât, târîh ve hareket noktasında öz(et) bir yol harîtası ve bir yol azığı olsun; kezâ, şanlı bir yürüyüşün, onbinlerce şehîdin kanıyla sulanmış bir yolun, tâğûtlara ve zâlimlere karşı mücâdele veren bir neslin -özellikle de çağdaş dönemlerde- çektiği şiddetli sıkıntıların aynasından yansıyıp gelen bu derslerden mahrûm kalmasınlar.

Zîrâ gelecek cihâd neslinin, mutlaka kendi köklerine inmesi, seleflerinin yaşadığı tecrübeleri iyice özümlemesi, ayrıca onların fikir, tecrübe ve örneklik noktasında takdîm etmiş olduklarının aydınlığında ve mücâdelenin başladığı ândan itibârenki târîhî köklerini iyice kavramak sûretiyle ilerlemesi gerekir.

Kuşkusuz yirminci yüzyılın başından günümüze kadarki çağdaş dönem İslâmî direniş târîhinde ve bağrında taşıdığı deneyimlerde -hata ve sevâbları şimdilik bir kenarda dursun- son derece büyük dersler vardır. Yine altmışlı yılların başlarından günümüze kadarki süreç içinde mücâdelesini devâm ettiren çağdaş dönem cihâdî kanadın yaşadığı deneyimler içinde de hem yöntem hem fikriyât hem de sancağın nasıl taşınması gerektiği konusunda çok önemli dersler ve ibretler bulunmaktadır.

Binâenaleyh gelecek cihâd neslinin bunlardan istifâde etmesi ve mücâdelesini bu temeller üzerine binâ etmesi bir zorunluluktur. Bu neslin, öncelikle o târîhi ve o târîh içinde görülen yolu-yöntemi bilmesi ve iyice özümlemesi gerekmektedir. Ta ki gelecek cihâd nesli, yeryüzünde Allah'ın hükmünü -Allah'ın izniyle- tekrar hâkim kılmak ve Nübüvvet yoluna uygun Hilâfet nizâmını kurmak için mücâdele veren, bu şanlı yoldaki yürüyüşünü kesintisiz bir şekilde devâm ettiren nesillerin zincirine eklenen doğal bir halka olabilsin.

Bütün bu husûsları kitâbın belli bölümleri içinde özet bir şekilde ele alıp sunmaya çalıştım. Bunların yanısıra, ümmetin genel târîhi, bu târîhin akışı ve bu akış içinde yaşanan genel, özellikle de siyâsî aksaklıklar ve ümmetin başına gelenler etraflıca ele alınması ve öğrenilmesi gereken konulardır. Gelecek cihâd neslinin ve onların

başında bulunanların, kendi dönemlerine kadar gelen bu târîhî akışı/*süreci* iyice kavramaları gerekmektedir. Adına Müslümanların Çağdaş Târîhi diyebileceğimiz ve geçen yüzyıldan, yani 1924 yılında Hilâfet'in düşüşünden itibâren başlatabileceğimiz süreç içindeki akış özellikle irdelenmeli ve öğrenilmelidir. Yine ezelî düşmanlarımız ve bugün dahi kendileriyle savaştığımız Modern Romalıların hem uzak hem de yakın târîhleri, ecdâdımızın onlarla ne şekilde mücâdele ettiği, o târîh içinde yapılan savaşlarda görülen zafer ve/ya hezîmetlerin esbâbı ve bunlardan çıkarılacak dersler mücâdelemizi sağlıklı bir şekilde sürdürebilmemiz açısından son derece önemlidir.

Bütün bunları anlamak ve mücâdele târîhinin tamâmı ile, kezâ, yüzyıllar alan bir süreç içinde gelişip kök salan ve hegemonyasını bütün dünya ölçeğinde sürdüren '**çağdaş küresel medeniyet**'le[1] ve onun kökleriyle irtibâtlı kılarak okumak, bundan da insânoğlunun şu yerküre üzerinde varlık gösterdiği ândan itibâren başlayan ve *ta* kıyâmete kadar devâm edecek olan hak–bâtıl arasındaki mücâdelenin temel esâslarını çıkarmak ve bunu hakkıyla kavramak, evet, bütün bu husûslar, hâlihâzır mücâdelemizi daha iyi bir şekilde devâm ettirmemizi sağlayacak yolları bulmamız açısından faydalı olacaktır.

Her ne kadar sıradan bir mücâhid ferdin, bu bilgiler, tecrübeler, dersler, ayrıca bunların sözkonusu ettiğimiz akışla irtibâtı hakkında pek çok şeyi bilmemesi kabûl edilebilir olsa da gelecek cihâd neslinin komuta kademesi ve özel birliklerinin bütün bu konulara, akış yönüne, bünyesinde barındırdığı hikmetlere ve ibretlere bigâne kalması düşünülemez. Bu yüzden eserin ilk bölümlerinin veya nerdeyse yarısından fazlasının bütün bu husûsları, müteselsil, mantıkî bir akış içinde ve özet bir şekilde içermesine gayret ettim. Evet, eser hacimli de olsa konuların özet olarak kalmasına özen gösterdim. **Hiç kuşkusuz bilgi, bu çağın en önemli "silâh"larından biri hâline gelmiştir ve samimiyyetleri ne derecede farzolunursa olsun câhiller, asla bu mücâdeleye öncülük edemeyecek/*bunu sürdüremeyecekler*dir.**

1980 yılından 2004 yılının sonları olan şu günlerimize kadar bizzât İslâmî hareket kervanı içinde geçirdiğim yılların ve bu yıllar boyunca edindiğim tecrübelerimin beni vardırdığı nokta budur.

Allah'tan niyâzım amellerimizi ihlâsla yapılmış amellerden sayması ve böylece kabûl buyurmasıdır. Çağdaş dönem cihâdî kanat içinde ve bizzât mücâdelenin merkezinde geçirdiğim, ayrıca son derece önemli gördüğüm ve bize pek çok şey

---

1 ["Çağdaş Küresel Medeniyet", bu anlama gelen bir ifâdenin karşılığı olarak tercüme edilmiştir ve **Şaban Teoman Duralı** Hoca'nın "**ÇAĞDAŞ KÜRESEL MEDENİYET Anlamı/Gelişimi/Konumu**" dış kapak ve "**Çağdaş Küreselleştirilen İngiliz-Yahudî Medeniyeti**" iç kapak başlığıyla Dergâh yayınlarından çıkan kitâbının adıdır. Bu konuda yazılmış en önemli eserlerdendir ve kanâatimizce, sözkonusu küresel düzenin anlaşılması adına okunması gereken eserlerin başında gelmektedir. Kaynak gösterirken insânı o kaynaklarda geçen bazı husûslar elbet rahatsız etmektedir. Meselâ bu eserde "recm"le ilgili dipnotun ilmî hiçbir dayanağı ve siyâkına dikkat edildiğinde de hiçbir tutarlığı yoktur. Ayrıca eserdeki bazı âyet ve hadîs tercümelerine de dikkat edilmelidir. Mtrcm]

kazandıran bu dönem üzerinden söyleyebileceklerim bunlardır. Bu dönemin 1980 senesinde Suriye'deki cihâd mücâdelesinin bizzât merkezinde ve sâhada idim. Nitekim 1982 yılı Hama Olayları esnâsında Müslüman Kardeşler'in askerî komuta kademesi içindeydim ve organlarından biriydim.

1988–1992 yılları arasında Afganistan'da, Sovyetler Birliğine ve Komünizme karşı mücâdele eden Afgan–Arab mücâhidlerin tecrübesini bizzât yaşadım.

1993–1997 yılları arasında Londra'da "Ensâru'l-Cihâdi'l-Cezâirî / Cezayir Cihâdı Ensâr Birliği"yle birlikte -[ilerleyen süreç içinde] bizi eseflere salan- Cezayir'deki cihâd tecrübesine basın–yayın yollu çalışmalarla yakından/birebir iştirâk ve şâhidlik ettim. Bu cihâd hareketinin komuta kademesini, münharif [/istihbâratcı ve cuntacı] bazı kişilerin ele alması sebebiyle bundan [çalışmalarımızdan] el çekmek zorunda bırakıldık/*kaldık*. Konuyla ilgili yaşadıklarımı ve gördüklerimi "Şehâdetî Ale'l-Cihâd fi'l-Cezâir 1989–1996"/**"Cezayir'deki Cihâda İlişkin Tanıklığım 1989–1996**" adlı kitâbımda açıkladım.

Sonra geçen onyılın son tecrübesi ve en önemlisi olan cihâd hareketinde bizzât yer aldım ve bilfiil çalıştım ki o da Afganistan'da 1996–2001 yılları arası Taliban ve Afgan–Arab tecrübesiydi. Bundan önce ise birçok kez bazı Arab, İslâm ve Avrupa ülkesine gitme fırsatım oldu. Bu da bana genel anlamda farklı İslâmî kesimleri, özel anlamda ise çağdaş dönem cihâdî kanadın öncüleri, örgütleri ve hareketlerinin pek çoğunu tanıma fırsatı verdi. Bütün o süreç içinde onlarca cihâdî deneyimi ve genel anlamda da pek çok İslâmî hareketi yakından tanıma fırsatım oldu.

Kısacası bizzât cebhede savaşmanın yanısıra kökler, yazı, fikir, basın–yayın gibi birçok sâhada cihâdî kanadın bizzât içinde yer aldım. Bunları burada zikretmeme sebeb kesinlikle bunlarla övünmek değildir. Zâten makâm da övünme makâmı değildir ki Rabbimden niyâzım bizlere ihlâs bahşetmesidir. Bunları zikretmemin asıl sebebi ise okuyucunun, bu sayfalarda yer alan bilgilerin, uzun yılların ve farklı cebheler ile farklı alanlarda yaşanmış tecrübelerin bir semeresi olduğunu bilmesi ve ona göre [okumanın] hakkını vermesidir.

Yazdıklarım üzerine uzun uzadıya kafa yordum. Cihâd kâfilesi içinde yer alıp mücâdele eden pek çok kişiyle, özellikle de tecrübeli komuta kademesi ve öncü cihâd erleriyle saatler boyunca fikir alışverişinde bulundum. Zaman oldu danıştım, zaman oldu tartıştım. Başımıza gelen bu büyük felâketten kurtulmak ve bu saldırılara karşı durmak [konusu] üzerinde tefekkür ettim. İşte bütün bunların özünü-özetini, gelecek neslin cihâd erlerine yardımcı olur umuduyla bu kitâbın sayfalarına dercetmeye çalıştım.

1987 gibi erken bir dönemde yazdığım ve ilk eserlerimden olan "Es-Sevretu'l-İslâmiyye el-Cihâdiyye fî Sûriyâ – Âlâm ve Âmâl" "Suriye'deki Cihâdî İslâmî Kıyâm – Acılar ve Umutlar" başlığını taşıyan kitâbımda da dediğim gibi:

["] Her cihâd neslinin, kendi "amelî nazariyyesini"/"hareket tasavvurunu" bizzât kendisi, bilfiil yaşadığı tecrübeler yoluyla ortaya koyması ve bunu geçmiş tecrübelerin aydınlığında geliştirmesi gerekir.

"Cihâdî hareket tasavvuru, fildişi kulelerine çekilen, şaşaalı kütübhâneleri içinde ve gösterişli masaları önünde oturan müellifler ve mütefekkirler eliyle veya onların kalemleriyle yahut piramit/ve teşkîlâtcılık sisteminin üst kademesi tarafından alt kademedeki hareket erlerine dikte edilmek sûretiyle belirlenebilecek birşey değildir. Bilakis bu tasavvur, bizzât savaş mevzilerinde, hendeklerde ve cihâd için hazırlık yapılan meydânlarda; mihnetin ve kavganın göbeğinde belirlenir. Sâhibine bedel ödeten; yapılan her hatanın ve yaşanan her tecrübenin bedelinin kan ve cân olduğu bir tasavvurdur bu! Geride kalanların, attıkları her adımı daha önceden yaşadıklarının aydınlığında doğrulttukları ve bunu [âdetâ] bir mîrâs gibi sonrakilere aktardıkları ve sonrakilerin de, atacakları her adımı buna göre belirleyebildikleri ve böylece geliştirebildikleri bir tasavvurdur.

"Başarısızlıkla sonuçlanan deneyimlerin çok pahalıya malolduğu malûmdur. Şu var ki başarısızlık, pek çok zaman, seyri, zaferden daha ziyâde bir şekilde zenginleştirebilir. Yeter ki bundan ders çıkarabilecek ve tecrübelerine tecrübe katabilecek birileri olsun. Eğer o zemin hakkıyla değerlendirilebilir de seyir boyunca azimli ve sebatkâr olunursa, Allah'ın izniyle, mutlaka muzaffer olunacak ve o zemin mutlaka kesin bir zaferi getirecektir.["]

Cihâd kervanında geçirdiğim yıllar boyunca pek acı birçok tecrübe yaşadım. Benim gibi nice tecrübeler yaşamış cihâd erlerinin yaşadıklarına kulak verdim. Anlatılanları dinledim. Bütün bunları, karşılaştırmalı bir şekilde ele aldım. Çağdaş dönem devrimlerin ve [bu türden] hareketlerin târîhinde yaşananlarla kıyaslayıp sağlamasını yaptım ve bütün bu husûsları, işbu eser boyunca enikonu bir şekilde ve yürüdüğümüz yolda yürümeye azimli gelecek nesillere yardımcı olabilecek bir hareket tasavvuru çerçevesinde aktarmaya, anlatmaya çalıştım.

Diyebiliriz ki Amerika ve Batı Medeniyeti, bizim ve bizim gibi sâir Âdemoğullarının başına getirdikleriyle bütün beşeriyyet için ve kelimenin bütün anlamlarıyla tam bir 'derd' oldu. Hiç şübhesiz ki bu 'derd'in devâsı, Peygamber Efendimiz sallallâhu aleyhi ve sellem'den rivâyet edilen şu hadîste mündemictir:

«Allah, indirmiş olduğu her derd için mutlaka bir devâ da indirmiştir. Onu bilen bilmiştir, bilmeyen de bilmemiştir.»

İşte bu eserde o 'devâ'nın özelliklerini teşhîse ve buna bir katkıda bulunmaya gayret ettim. Umulur ki Allah Teâlâ bizleri ve geçip-gidenlerin izinden yürüyecekleri bu 'devâ'yı bilen kimselerden eyler. Olur ki ümmetimizi ve onu müteâkiben bütün beşeriyyeti -Amerika ile müttefiklerinin sebebiyet verdiği- bu 'derd'den kurtarmaya vesîle oluruz. Olur ki özel anlamda Müslümanlara, genel anlamda ise bütün insân oğullarına reva gördükleri zulme ve onlara yaşattıkları acılara bir son verebiliriz de Allah'ın izniyle bu bir şifâ olur.

ESER İÇİNDEKİ FİKRİYÂTIN BELİRGİNLEŞME VE OLGUNLAŞMA AŞAMALARINA DAİR

Pek çok kez azmetmeme rağmen bu eserin yazılması bir hayli gecikti. Belki de Allah'ın bu gecikmeyle ilgili takdîrinde bir hayır vardır. Belki de bu hayrın ilk işâreti, Amerika'nın ve müttefiklerinin yürüttüğü bu azgın saldırıyı gören Müslüman okuyucuların, bu eseri daha iyi anlamalarına, eser içinde yer eden düşünceler ve hareket tasavvuru konusunda, kezâ eser boyunca kendisine davette bulunduğumuz cihâd ve direniş çağrısı karşısında daha açık bir kanâate ulaşmalarına vesîle olmasıdır.

Sözünü ettiğimiz idrâk ve kanâat, geçmişte, ancak bir parça basîretle erişilebilecek bir husûs idi. Bundan yaklaşık onüç yıl kadar önce Amerika ile müttefiklerinin 1990 yılında Kuveyt'i kurtarma bahanesiyle Arab Yarımadası'nı işgale girişip de çağdaş dönem Haçlı saldırılarına başladığı ândan itibâren ise bu idrâk ve kanâate ulaşmak daha kolay bir hâl aldı. Tabîî ki görebilen gözler ve yürekleri kendilerine ihânet etmeyenler için!

Belki bu gecikmenin ufkunda barındırdığı hayırlardan biri de Amerika'nın ve müttefiklerinin genel anlamda Müslümanları, özel anlamda İslâmî hareketleri ve onlar arasında özellikle -bu ümmeti savunmak için cihâd eden- mücâhid birlikleri hedefe koyması bağlamında ve bu sebeble, bu eser içindeki düşüncelerle kanıtların daha açık bir şekilde görülmesini sağlamasıdır. Diğer yandan bu durum, bu vahşi, barbar ve azgın saldırı karşısında direnişin daha köklü ve daha güçlü bir şekilde sürdürülmesi kanâatini de iyice pekiştirdi.

Belki bu gecikmenin bir diğer hayrı, eserin, günümüz itibâriyle en çetin anlarını yaşadığımız şu mihnet hâlinin tam göbeğinde yayımlanmasına vesîle olmasıdır. Nitekim bizler, bir kovuşturulma hâli içindeyiz ve sığınaklar arasında intikâl edip durmaktayız.[1] Aynı zamanda Amerika ve müttefiklerine karşı verilen mücâdelenin en zorlu deminde ve doruğundayız.

Ümîdim odur ki Rabbim bana, bu eserin yayımlanması hakkında tevfîkini yâr etmiştir. Bana hakkı-hakîkati ilhâm etmiş olmasını ve beni hatalardan uzak kılarak kabûle karîn bir amele hidâyet eylemiş olmasını yine Ondan niyâz ederim ki O buna hakkıyla kâdirdir ve ümîdimizi boşa çıkarmayacak derecede lütufkârdır.

Bu eser içindeki fikriyâtın belirginleşme ve olgunlaşma merhalelerine gelince: Bunu bir silsile-i merâtib, târîhî bir akış içinde kaydetmekte fayda mülâhaza ediyor ve diyorum ki:

---

[1] [Eserin yazıldığı dönem ve o dönemde yaşanan sıkıntılı hâller eser boyunca mutlaka göz önünde tutulmalıdır. Müellif bu kitâbı yayımladıktan sonraki süreç içinde Amerikalılar tarafından esîr edilmiş ve şu günlerde Müslümanların feryâdının âfâkı sardığı Suriye zindânlarına gönderilmiştir. Kendisi hakkında yıllardır ve hâlâ daha (2014 yılı) sağlıklı bir bilgi yoktur. Ayrıca önsöz ve/ya giriş niteliği taşıyan ve bizim "Mukaddimeler" olarak başlıklandırdığımız kısımların farklı zamanlarda yazıldığı husûsu da mutlaka gözönünde bulundurulmalıdır.]

Eser, 1990 yılı sonları ile 2004 yılı sonları arasına tekâbül eden ondört yıllık bir süreç içinde ve belli merhalelerden geçerek peyderpey gelişip olgunlaştı. Esere son şeklini vermeye başladığım yıl ise 2002 yılının başlarıydı. Şimdilerde, yani 2004 yılının sonlarında ise -Allah'ın izni/ve inâyetiyle- esere en son şeklini kazandırmaya çalışıyorum. Bu fikrî merhalelerin yıllara göre bir özeti ise aşağıdaki gibidir:

Birinci Merhale: Peşaver (1990–1991)

— 1987–1992 yılları arasında benim de kendilerine katılma imkânı bulduğum Arab mücâhidlerin, Afganistan'da, Pakistan'ın sınır boylarında ve özellikle de bu bölgenin başkenti mesâbesinde olan Peşaver'de toplanmaları 1990'da zirvesine ulaştı. Bu insânlar, İslâmî hareketlerin ve bilhassa farklı okulları/kesimleri ile birlikte Arabların tam desteğine mazhar oldu. [Bölgede] Toplanan bu insânlar, rûhî ve fikrî sarsıntı olarak betimleyebileceğimiz şiddetli bir kırılma hâline şâhidlik etti; özellikle Arab mücâhidler düzeyinde... Buna sebeb ise başını Amerika'nın çektiği NATO güçlerinin Kuveyt'i kurtarmak bahanesiyle Arab Yarımadası'na çıkarma yapması oldu. Bunun, başını Amerika'nın ve Batı Avrupa Ülkeleri ile Yahûdîlerin çektiği yeni bir azgın Haçlı Seferi olduğu ve Kuveyt'i kurtarmak bahanesinin buna sadece sahte bir perde kılındığı bütün açıklığıyla ortaya çıktı. İslâm topraklarının kalbi olan Şâm [diyârı], Irâk ve bütün Arab Yarımadası bu haçlı seferlerinin tam hedefine konuldu.

Bu saldırı dalgası ümmetin bütününü sarstı ve ümmetin yarım yüzyılı aşkın bir süre öncesinden başlattığı ve o günlerde neredeyse zirvesine ulaşmış olan dînî ve siyâsî mücâdelesinin âdetâ belini kırdı.

Bu kez Hırıstıyanlar Mukaddes Topraklara girdiler ve Arab Yarımadası'nı -yani İslâm[toprakların]'ın tam merkezini- havadan, karadan, denizden, kısacası dört bir taraftan kuşatma altına aldılar. Yaklaşık bir milyon askeri bu topraklara soktular. Bunların yarısından fazlası Amerikalı, yüzde yirmisi İngiliz, yüzde onu NATO -yani Batı Avrupa- ülkelerinden idi. Geri kalanları yaklaşık 31 ülkeden gelen askerlerden oluşuyordu. Aralarında Suudi Arabistan, Körfez ülkeleri, Pakistan, Türkiye, Suriye, Mısır, Fas gibi bazı Arab ve İslâm ülkelerinin hükûmet askerleri de vardı. Bunların dışında başka bazı ülkelerin katkısı da bulunmaktaydı. Bazı âlimlerin, yazarların ve gazetecilerin uzun uzadıya açıkladığı bu meseleyi burada tekrar detaylandırmaya gerek yok ki bu malûmu ilam kabîlinden olur. Artık şeksiz-şübhesiz bilinen bir husûs var ki o da şudur:

Hedefe konulan İslâm ümmetidir; onun mukaddesâtıdır; yerel zenginlikleri ve özellikle petrolüdür. Yani bütün bunlar doğrudan doğruya askerî bir Haçlı–Yahûdî işgaline maruz kalmıştır. Sözkonusu bu işgalin nihâî noktada hedeflediği şey İslâm medeniyetinin varlığını bütünüyle tahakküm altına almaktır.

— Bu sarsıntıyı, bundan birkaç ay sonra, yani 1991 yılı başlarında Yahûdîlerle barış görüşmelerinin ilân edilmesiyle başka bir sarsıntı dalgası takîb etti. Arablarla

Yahûdîler arasında yapılacak barış ve uyum görüşmeleri yoluyla ve yeni bazı bâtıl adlandırmalarla Filistin'den geriye kalan topraklar ve Mescid-i Aksâ satılığa çıkarıldı. Bu dalga, 1991 yılında yapılan **Madrid Konferansı**'yla harekete geçti. Konferans'a İsrail'in ve Filistin Kurtuluş Örgütü'nün yanısıra -Mısır, Suriye, Ürdün ve Lübnan'ın oluşturduğu- Arab Paktı Ülkeleri ve başlarında Suudi Arabistan olmak üzere diğer bazı Arab ülkeleri katıldı. Arab–İslâm ülkelerinin neredeyse çoğunluğu, adına barış denilen bu hıyânet görüşmelerini destekledi.

— Yaşanan bu siyâsî sarsıntıların açığa çıkardığı ölümcül bazı gerçekler de vardı ki bunları şu şekilde özetleyebiliriz:

İslâm ümmeti, doğrudan doğruya bir askerî işgal karşısındadır. İşgalin amacı, ümmetin Mekke, Medîne ve Kudüs gibi mukaddes yerlerini denetim altına almaktır; Yahûdîlerin Filistin'i bütünüyle işgal etmesini sağlamaktır; Müslümanların beytülmâli olan petrolü gasbetmektir. Sosyal ve kültürel anlamda Batılı değerleri Müslümanlara dayatmak ve onların arasında yaymaktır. Velhâsıl, İslâm ülkelerindeki sistemler–hükûmetler–yöneticiler eliyle iyice kökleştirdikleri siyâsî işgal sonrasında ve aynen onun gibi sosyal ve kültürel sâhalarda da işgaldir. Kezâ bu işgal, Kuveyt'i kurtarmak bahanesiyle başlatılan Çöl Fırtınası Operasyonu'yla da doğrudan doğruya askerî işgalle tâclandırılmıştır. **İşgalin ve saldırıların hedefinde, bir uçtan öbür uca kadar bütün ümmet vardır. Temel amaç ise bu ümmeti, dört bir tarafa nâm salan** "Yeni Dünya Düzeni" **söylemiyle, kendisine boyun eğdirmektir. Yani gâyet yalın bir ifâdeyle "Ümmeti, Amerika'nın başkanlığındaki Haçlı – Siyonist irâdeye bütünüyle râm etmektir."**

İslâm âleminin -bilaistisnâ- bütün hükûmetleri, bu saldırıya ya iştirâk etmiştir ya da bunu desteklemiştir. Kendi ülkelerinde küfür sistemlerini iyice yerleştiren mürted yöneticiler, işgal kuvvetlerine, denizden, karadan ve havadan her türlü yardımı sağlamış ve ellerinden gelen her türlü lojistik desteği sunmuştur. Sâhib oldukları her türlü güç merkezini, bütün basın–yayın organlarını onların emrine âmâde kılmıştır. Dahası bunların birçoğu bu işgal sürecine ya bizzât askerî güçleriyle katılmış ya da onlarla aynı safta yer aldıklarını isbât etmek için sembolik anlamda destek vermiştir. Hâsılı İslâm'a ve Müslümanlara karşı yürütülen bu saldırıda bizzât onların yanında yer aldıklarını şöyle ya da böyle isbât etmişlerdir. Adına Yeni Dünya Düzeni denilen bu yapılanmanın ayrılmaz bir parçası olduklarını isbâtlamak için kendi halklarına, dinlerine ve yüce davalarına ihânet içinde olduklarını, ümmetin yerel zenginliklerini onlara peşkeş çekme yarışına girdiklerini ve ümmetin mukaddesâtını onlara teslîm etmeye hâzır olduklarını ortaya koymuşlardır.

Bu arada, bir yanda bağlantısız âlimleri, öte yanda partileri, cemâatleri, hareket adamları, başkanlarıyla birlikte İslâmî hareketlerin, kısacası İslâm ülkelerindeki dînî yapı*lanma*nın, tam anlamıyla iflâs etmiş ve harâbeye dönüşmüş bir yapı*lanma*dan ibâret olduğu ve sözkonusu işgale karşı duramayacağı, bütün açıklığıyla ortaya çıkmıştır. Bundan daha fecî olan ise kendilerine Ehl-i Sünnet âlimleri, fakîhleri ve

öncüleri denilen, parmakla gösterilip arkaları sıra gidilen kimselerin pek çoğunun, bu Haçlı seferinin basın–yayın yollu saldırılarına katılmış olmaları, işin bu ayağına ayakçılık etmeleri, yaşananlara "şerî" boya çalmaya ve bunları "câizdir" kapsamına sokmaya kalkışmalarıdır. Hattâ bunların bazı "böyük münâfıkları", Amerikalı askerlerin Arab Yarımadası'na gelişini, Allah'ın bu ümmete bahşettiği en büyük nimetlerden biri ve "şükür secdesi" gerektiren bir durum olarak kabûl etmiştir. Suudi Arabistan Büyük Âlimler, "afedersiniz İşbirlikçiler" Birliği üyelerinden biri olan Ebû Bekir el-Cezâirî'nin de dillendirdiği gibi! Evet, bunlar, hakîkati çarpıtanlar ve resmi tersyüz edenlerdir. Müslümanlara karşı yürütülen bir Haçlı–Yahûdî işgalini, sözümona Tevhîd Devleti (Suud'a) ve yasal sınırları olan Kuveyt Devleti'ne, yani dost ülkelere, yine dost ülkelerce sağlanmış meşrû bir yardım olarak betimlemeye çalışanlardır. Bunlardır bütün o yaptıklarıyla Irâk'ı, Irâklıların kanını, nâmûslarını ve varlıklarını kâfir düşmana peşkeş çekenler!

Adına **"(1991) Mekke Konferansı"** denilen görüşmeler böyle bir hava içinde yapıldı ve [akabinde] sonuç bildirgesi yayımlandı. Suud hükûmeti bu konferansa, İslâm âleminin büyük âlimleri olarak kabûl edilen(!), aynı şekilde kendilerine İslâmî hareketlerin büyükleri denilen(!) yaklaşık dörtyüz kişiyi davet etmişti. Bu görüşmelere katılan ve sonuç bildirgesini imzalayanlar arasında şunlar vardı: Suudi Arabistan Büyük Âlimler Birliği, Mısır el-Ezher Meşâyihi, İslâm âlemin*inin farklı bölgelerin*den gelen ve bunlara denk kabûl edilen âlimler, Diyanet İşleri Başkanları, resmî ve gayrı resmî Dînî cemiyyetlerin temsîlcileri; Müslüman Kardeşler'den ve selefî, sufî, teblîğ cemâati gibi cemâatlerden olan İslâmî hareketlerin birçok sembol ismi...

Yapılan görüşmelerin akabinde yaklaşık dörtyüz (400) sözümona âlim, hareket ve cemâat başkanı kişinin imzaladığı bildiri yayımlandı. Bu da yetmedi o cemâatlerin pek çoğu kendilerine mahsûs bildiriler yayımladılar. Bütün bunlar, **sömürgeci uşağı ve Amerikan yamağı bir fıkhî anlayış**ın yörüngesinde dönüp durdu. Bu musîbete dûçâr olmayanlarsa, Allah'ın kendilerini koruduğu pek az bir kesim ve müstesnâ bazı isimlerdi. O menhûs hâlin doğurduğu başka bazı sonuçlarsa, o *sözümona* âlimlerin, o işgal güçlerine karşı "düşmanlık" etmenin/saldırmanın harâm olduğuna dâir fetvâlar yayımlaması ve onları "şerî" anlamda kendilerine "emân verilmişler" olarak değerlendirmesiydi.

Daha ötesi, onlara karşı cihâd eden herkesi, Müslümanların kendilerine emân verdiği zimmîlere karşı saldırganlık edenler ve yeryüzünde fesâd çıkaranlar olarak betimlemeleri ve şu dünyada cezalarının ise "*öldürülmeleri veya asılmaları veya ellerinin ve ayaklarının çaprazlama kesilmesi veya sürgün edilmeleri*" olduğunu söylemeleriydi. Hattâ ve hattâ "şerî anlamda kanları masûn/*masûm*" olarak kabûl edilenlere (yani Haçlı–Amerikan güçlerine) saldıranların, cennetin kokusunu dahi alamayacaklarını iddiâ etmeleriydi. Evet, Suudi Arabistan'ın iki bölgesinde yapılan ve Amerikalı askerleri hedef alan iki bombalı saldırının hemen sonrasında Suud'un Büyük Âlimler Birliği'nin ittifâkla yayımladığı bir bildiri bu minvâlde idi!

Açıkça ortaya çıkan ve esefle vurgulamamız gereken diğer bir hakîkat ise şudur: İçinde bulunduğumuz şu hâli kabûllenmeyi reddeden, Amerikalılara ve onun müttefiklerine karşı cihâd çağrısında bulunan ve silâhlı cihâd yoluna baş koyan yapılanmalar, hareketler ve cemâatler, mevcûd hareket hâlleri, güçsüzlüğü ve öz diyârlarından cüda düşmüşlüğü sebebiyle, Müslüman diyârların başına inen bu azgın belâyı arzu edilir ölçüde defetmekten ve buna köklü bir çözüm getirmekten âcizdir. Amerikalılara karşı yürüttükleri mücâdele, uzak diyârlardan yayımladıkları, sınırlı sayıda insâna ulaşan, ama ümmetin tamâmına ulaşmaktan mahrûm kalan beyânâtla sınırlı kalmıştır. Komuta kademeleri ile öncü isimlerinin konumları her zaman için gâyet açık ve hakkı temsîl eder olmuştur. Ama bu konum çaresizlikle ve bastırılmışlıkla malûldür. Gerçek anlamda bir etki uyandırmaktan ve arzu edilir bir aksiseda bulmaktan yoksun veyahut yerellikle sınırlı kalmıştır.

En sonunda ve yaşadığımız şu ahvâlin netîcesinde görülen şudur ki: İslâm ümmeti ve bütün halkları, ümmet içinde ıslâhı sağlayacak damarların (**âlimler**in ve **emîrler**in) ifsâd edilmesiyle, yaşanan şu ahvâl karşısında tam anlamıyla felçli bir konuma getirilmiştir. Tıpkı bir rivâyette geçtiği gibi:

«صِنْفَانِ مِنَ النَّاسِ إِذَا صَلَحَا صَلَحَ النَّاسُ وَإِذَا فَسَدَا فَسَدَ النَّاسُ: الْعُلَمَاءُ وَالْأُمَرَاءُ».

«İnsânlardan [şu] iki sınıf salâha ererse insânlar da salâha ererler. Onlar fesâda uğradığında insânlar da fesâda uğrarlar: Âlimler ve Emîrler (/İdâreciler).»[1]

Ümmetin çoğunluk idârecileri/yöneticileri, emîrleri ve başları ise [dinden çıkıp] kâfir olmuştur. Âlimlerinin pek çoğu ise nifâka bulanmıştır. Ayrıca içinde bulunulan şu yitmişlik hâli, bundan daha kötüsüne ve daha fecîsine davetiye çıkarır gibidir. Zîrâ mürted yöneticiler düşmanın safında yerini almıştır; âlimlerin ve İslâmî hareket liderlerinin çoğunluğuysa, ya nifâk labirentlerinde ya da zillet ve meskenet deliklerinde oraya-buraya dağılmıştır. Düşman ise şâirin betimlediği şu mevkidedir:

لا يُلَامُ الذِّئْبُ فِي عُدْوَانِهِ — إِنْ يَكُ الرَّاعِي عَدُوَّ الغَنَمِ

Düşmandır deyu kurda itâb olunmaz
Koyunun düşmanı çoban olursa eğer!

Yine açıkça ortaya çıkmıştır ki **Müslüman halklar**, çevrelerinde olup bitenler ve ümmetin başına gelenler ve de getirilmesi planlanan şeyler karşısında alabildiğine duyarsızdır. Çoğunluğu gırtlaklarına kadar dünyaya batmıştır ve keyfini çıkardıkları dünyalığın ardısıra seğirtip durmaktadır. Bu arada düşman onların *dinlerinden* ve dünyalıklarından *geriye kalanı da* [*yoketme* veya] gasbetme azminde ve bu emelini

1 [Rivâyet hakkında bazı âlimler *zayıf*, Albânî ise bu lafızlarla (zîrâ kimi rivâyetlerde "insânlardan" yerine "ümmetimden"; "âlimler" yerine "fakihler" veya "kurrâ"; "âlimler ve emîrler" yerine "sultân ve âlimler" ibâreleri vardır) *mevzû* olduğuna işâret etmiştir (Bkz: *Sahîhu'l-Câmi'i's-Sağîr*: 3495). Bazı âlimler ise bu sözü Abdullah b. el-Mübârek'e ve Selef-i Sâlih'ten başka kimselere isnâd etmektedir.]

tamâma erdirme derdindedir. Buna rağmen ümmetin geneli gaflet içre yüzmektedir. [Gerçekte-hakîkaten] ne olup bittiğinden haberdâr olan şuûr sâhibleri ise ümmetin başına gelenler karşısında hissettikleri kahır ve öfkelerinden dolayı parmaklarını ısırmaktadır. Yürekleri pür-hüzün, pür-kahırdır. Ellerinden gelen yegâne şey, bir çıkış yolu bulabilmekten âciz çaresizler ve mustazaflar olduklarını itirâftır; hâsılı şu hâllerini, Allah'a arz ve Ona havâle etmektir!

İşte şu esere dercettiğim düşüncelerin tohumları, sözünü ettiğim sarsıntıların ve çalkantılı havanın göbeğinde; olup bitenlerle ilgili ardı arkası kesilmeyen haberlerin, analizlerin ve gelecek yıllarda yüz göstermesi tahmîn edilen netîcelerin gölgesinde yeşermeye başladı.

Bütün o şartlar beni, olup bitenler, ulaşacağı boyutlar ve bunlara dâir çıkış yolları üzerinde düşünmeye götürdü. Afgan cihâdı döneminde kendilerini tanıma imkânı bulamadığım ve bilahare tanıdığım kesimler de dâhil olmak üzere İslâmî yapılanmaların, cihâdî hareketlerin, fikrî ve sâir alanlarda mücâdele verenlerin ortaya koyduklarından veya hâllerinden anlaşılan şu idi ki, bunların tamâmı veya kâhir ekseriyyeti, gelecek krizi göğüslemekten tamâmen uzak programlar ve yol harîtaları edinmiş veyahut önlerine bu türden hedefler koymuşlardı.

Meselâ **Müslüman Kardeşler** hareketinin veya benzerlerinin programı/hedefi, seçim sandıkları yoluyla belli koltuklar kazanmak, parlamentoya girmek, hükûmete bir şekilde ortak olmak, bölgeye saldıran yeni güçlerle kendilerini çatışmaya sokmayacak konum arayışına girmek, aşamalı ve cüzî ıslâh projelerini benimsemek vb. düşüncelerdir. Bunların tamâmı ise bölgesel/yerel çaplıdır ve bu eksende dönüp durmaktadır. Nihâyetinde de o ülkelerin gelişmesine ve o ülkede bulunan partilerin inişine çıkışına bağlıdır. Bu arada işin içine şahsî çıkarlar ve parti menfaatleri girer; İslâm'ın ve davanın maslahatıyla o çıkarlar ve o menfaatler öylesine birbirine girer ki Allah'tan gayrı hiç kimse bunları birbirinden ayıramaz.

Selefî akımların, cemâatlerin ve hareketlerin, öncüleri veya hocalarının odaklandığı temel nokta ise **akîde**dir; akîdevî ve fıkhî tartışmalardır. Sanki bütün meseleleri Hanbelîlerin "Cübbâî" gibilerle ve/ya "Mutezile" ekolüyle yaşadıkları tartışmalardan ibâretmiş ve sanki gelecek*teki* işgal süreci, yöneticilerin küfrü gibi meseleler mesele değilmiş havasındadırlar. Kendilerine eğleş kılacakları ve oyalanıp duracakları, bu arada hükûmetleri[ni] ürkütmeyecekleri meseleler ve çalışma alanları bulmuşlardır. Yine kendilerine çatışma alanlarından tamâmen uzak bir yer edinmişlerdir. Bunların büyük bir kesimi parlamento düşüncesini ve davette aşamalılık ilkesini benimser bir hâle gelmiştir. Buna ise uzun bir zaman Müslüman Kardeşler hareketini -tuttukları/ veya benimsedikleri o [siyâsî] yoldan dolayı- tekfîr ettikten sonra ulaşmışlardır.

Teblîğ cemâati, tasavvufî hareketler ve bunların benzeri okullara mensûb olan siyâsetten uzak yapılanmalar ise fikrî yapıları ve çalışma alanları itibâriyle sözünü ettiğimiz çatışmalardan/mücâdelelerden tamâmen uzaktırlar. Kendilerine üzerinde

yaşadıkları toprakların hükûmetleriyle ve o hükûmetlerin arkasında duranlarla bir şekilde barış ve uyum arzeden/*veya bunu sağlayan* yollar bulmuşlardır.

Cihâdî cemâatlere gelince: İslâmî uyanış çizgisi içinde, ayak sesleri duyulan işgal sürecine karşı koyabilecek ve işgalcilerle çatışmaya girebilecek en uygun kesimler bunlardı. Çünkü *en* başta Afganistan olmak üzere kendi ülkelerinde, fikir, yöntem, deneyim ve silâhlı mücâdele üzere yetişmiş ve böyle bir eğitim sürecinden geçmiş olmaları bunu gerektiriyordu. Bütün hareketler içinde, yaşanan hâdiseler karşısında çatışmayı göze alan, bu konuda kafa yoran ve harekete geçme azmi taşıyan kesim de -diğerlerinden çok- yine bunlar idi. Ama çok geçmeden bunların, öyle bir zaman diliminde, sadece Afganistan'da yerel bir serpilme gösterdikleri; dolayısıyla çoğunluğunun, kaygısını, kamplar kurmak, bunun için maddî kaynaklar oluşturmak, birlikler toplamak ve kendilerini "gizli-bölgesel-piramidimsi" yapılanma temelinde askerî açıdan inşâ etmek gibi husûslarla sınırladığı açık bir şekilde ortaya çıktı. Bu kesimin geleneksel hedefi hâlâ daha şudur: "Ülkelerindeki hükûmetleri devirmek ve onların enkâzı üzerinde bir İslâm devleti kurmak!" Yetmişli yıllardan itibâren ortaya atılan ve seksenlerden doksanların başlarına kadar yayılıp devâm eden değerler doğrultusunda ki, bu çabalar bazı Arab ülkelerinde varlık göstermişti.

İşte o zaman insânlar ile yönelimlerinin bir vâdide, olayların gidişatı ile sebeb olacağını düşündüğümüz durumların başka bir vâdide seyrettiğini anladım. Yine o günlerde, eser boyunca tafsîlâtına yer vermeye çalışacağım düşünceler zihnimde ufaktan ufağa belirmeye başladı ve sonraki süreç içinde gelişip nihâî boyutlarını kazandı.

O günlerde bu düşüncelerin bir kısmını, fikir ve yazı dünyasıyla ilgili tecrübesi olan çevremdeki bazı Arab mücâhidlerle Afganistan'da müzâkere ettiğimi hatırlıyorum. Bu düşüncelerimin henüz erken bir aşamada olduğunu, ayrıca bunların cihâdî hareketlerin dışındaki İslâmî kesimler şöyle dursun, bizzât mücâhidlerin ufkundan bir hayli uzak olduğunu gördüm. İşte o vakitlerde temel bazı kanâatler bende yer etti ki bunlar, fikriyâtımın temellerini oluşturdu. Bunlardan bazıları şunlar idi:

1- Çöl Fırtınası Savaşı, **Yeni Dünya Düzeni'**nin kurulmasından neşet eden değişim sürecinin bir başlangıcıdır. Bu saldırı hükûmetlerimizin ardına saklanmış olan asıl-gerçek düşmanı da ortaya çıkarmıştır ki bu düşman, uluslararası arenada hüküm süren **Haçlılar**, onun öncü kolu **NATO** devletleri ve onun/onların arkasında ise **İsrail'**dir. Bu durum asıl mücâdele edilmesi gereken asıl, gerçek ve en tehlikeli düşmanların onlar olduğunu, en doğrusunu Allah bilir, ama her ne kadar meşrû bir mücâdele de olsa yerel ölçekli ve başımızdaki hükûmetlerle sınırlı ve bu eksende dönüp duran bir mücâdelenin muvaffakiyyet getirmeyeceğini göstermiştir. Çünkü böyle bir mücâdele nihâyetinde asıl düşmanın işine yaramaktadır. Çünkü var olan enerjiyi -yaşanmış örnekler ve tecrübelerle sâbit olduğu üzere- fayda getirmeyecek bir şekilde hebâ etmek demektir. Çünkü cihâdî devrimlerde ölenler ve öldürülenler, gerçek düşmanın avıdır ve zâten rolleri de o düşman biçmiştir.

2- Günümüzde uluslararası çapta yürütülen savaş, aynı şekilde, gizlilik perdesi düşen asıl düşmanla Müslümanlar arasında yaşanacak gelecek çatışma da dâhil olmak üzere her şeyin küreselleştirilmesi sistemi, bizim açımızdan da küresel çaplı bir direniş, bir karşı koyma mekanizması ve/ya sistemini gerektirmektedir. Düşünce ve hareket noktasında ve de her bakımdan küresel çaplı bir karşı duruş*u*!

3- Amerika ile Avrupa ülkelerinin 1991 yılı başlarında yapılan Madrid Konferansı ve bunun ardından sökün eden bir dizi güvenlik konferansı üzerinden ortaya attığı "**Terörle Mücâdele**" düzeni/kampanyasının devreye girmesi, cihâd hareketleri ve *usûlî* İslâmî yapılanmalara karşı yürütülen güvenlik operasyonlarının, yerel boyuttan küresel boyuta taşınacağını, bunun da ilerleyen süreç içinde mücâhidlerin -hareket, maddî kaynak, iletişim, örgütlenme gibi vb.- bütün çalışma yollarını keseceğini ve onu damar damar kurutmaya çalışacağını göstermektedir. Çünkü onlar da çok iyi bilmektedir ki yurtlarından kovulan o insânlar, bu mücâdeleyi küresel bir zemine/ boyuta taşıyacaklardır.

4- Resmî dînî kurumlar, bunların âlimleri/hocalarının büyük bir kesimi ve dînî kuruluşları, Yeni Dünya Düzeni'nin -daha açık bir ifâdeyle de düşmanın- bir parçası olmağa kendiliğinden hazırlanacaktır. **Yeni Haçlı–Siyonist seferleri**nde vazîfeli kılınan kâfir düzenlerin/hükûmetlerin gemisine resmen binmeyi seçmiş bulunan bu kesimler, dillerini, dînî bilgilerini ve kurum–kuruluşlarını cihâd ve direniş eksenli her türlü yönelimi bastırmak için seferber edecek ve böyle bir vazîfeyi üstleneceklerdir.

5- İslâmî uyanışın siyâsî kanadında yer alan sâir okullar, özellikle siyâsî partiler, parlamentoya girmek ve hükûmet teşkîl etmek kaygısıyla harekete koyuldukları, bu yüzden yolun ortasında bir yerde -mürted sistemlerle varlığını bulan- rezîl câhiliyye düzeniyle yüzyüze gelecekleri için onlar da nihâyetinde bu küresel düzenin çarkına kapılacak ve isteseler de istemeseler de düşmandan bir parça olacaklardır. Buna gâhî tedrîcilik anlayışı gâhî de ne şerî ne de siyâsî anlamda bir geçerliliği olan ve hayvânları dahi iknâ etmekten yoksun bulunan sloganlar perdedârlık edecektir. Üstelik "İslâmî Demokrasi" denilen şeyin Cezayir, Türkiye, Tunus, Kuveyt, Ürdün, Mısır ve başka ülkelerde yediği şamarları görüp durdukları hâlde! Hâsılı "İslâmî" (!) denilen partiler, o malûm hükûmetlerinin yanında duracak ve "yasal–anayasal(!)" çerçevede onlardan bir parça olacak ve sonra mücâhidlerin karşısına dikilecektir.

6- Düşündüğüm şeylerden biri de şuydu: Geri kalan cihâdî yapılanmalar veya bunların kalıntıları, meselâ Mısır'dan, Şâm diyârından ve sâir bölgelerden gelenler, ya kendini inşâ etmiş ya da diğer yapılanmalarda olduğu gibi inşâ etmek niyyetinde olanlar, kendilerini gelişen savaş koşullarına göre yenileyip konuşlandırmaktan uzak bir şekilde ve farklı temeller üzerinde yükseltiyorlardı. Dolayısıyla terörle mücâdele kapsamında alınan yeni güvenlik önlemleri onları alevleri arasına alıp yutacaktı. En doğrusunu ise Allah bilir.

Bütün bunların yanısıra, istenileni, öyle bir aşamada (1990) ve öyle bir yerde, yani -her ne kadar cihâdın ve *mücâhid erlerin* toplanma merkezi olsa da- Peşaver'de

ve Afganistan kamplarında gerçekleştirmenin -ne acıdır ki- mümkün olmadığını gördüm.

Bir kerresinde Şeyh **Celâleddîn Hakkânî**'nin Peşaver'deki evinin terasında ve mehtaplı bir gecede, cihâd düşüncesi ve cihâd târîhi konusunda yetkin isimlerden ve sâha erlerinin öncülerinden olan biriyle müzâkerede bulunduğumu ve onda da benimkilere benzer kanâatlerin oluşmaya başladığını gördüğümü hatırlarım. Ondan sonra cihâdî hareketler, mevcûd fikrî durum ve genel gidişat ile ilgili değerlendirme oturumları tertîb etme karârı aldık. Amacımız bu oturumlar üzerinden bazı dersler çıkarmak, Afganistan tecrübemizi bir değerlendirmeye tâbi tutmak ve bir sonraki aşamada yaşanması muhtemel durumları irdelemek idi. Gerçekten de iki oturum tertîb ettik ve bu oturumları elden geldiği kadarıyla seçkin kimselerle gerçekleştirdik. Sonuç itibâriyle herkesin, ufukta bir güvenlik fırtınasının göründüğü, bu fırtınanın ilk elde Pakistan ve Afganistan üzerinde kopacağı ve *artık* vazîfesi bittiğine inanılan bu topluluğun, hele de Şeyh **Abdullah Azzâm**'ın sûikasde uğraması sonrası tasfiye edileceği gibi konularda müttefik olduğunu gördük. Çok geçmedi medyatik bir saldırı kendini gösterdi. Medya *âdeta* alarma geçmişçesine "mücâhidler"in adını öncelikle "aşırılar/âsîler"e sonra "ayrılıkçılar"a sonra da "teröristler"e çevirdi. Bunu da "Afgan -Arablar" dediği yeni bir dramatik adlandırma adı altında yapmaya başladı.

O günlerde yakın dostlarımdan birine şunları söylediğimi hatırlıyorum: Zihnimde cihâdla ilgili hareket nazariyyelerini geliştirmeye yönelik bazı düşünceler var ve bunların doğru olduğuna inanıyorum. Ayrıca son derece tehlikeli ve yaşanması kuvvetle muhtemel korkunç bazı gelişmelere dâir öngörülerim de var. Ama bana öyle görünüyor ki bu düşünceler, henüz erken bir aşamada ve şu ân için bunları gündeme getirmek imkân dâhilinde değil. Gündeme getirilmesi hâlinde Afganistan'-daki Arablar düzeyinde bir huzursuzluğa ve fikrî karmaşaya sebebiyet verecek...

Keşke yeterli cesârete sâhib olsaydım da 1991 yılı başlarında cihâd hareketinin bazı ileri gelenlerini, öncü komutanlarını ve önemli isimlerini bir araya getirip bu düşüncelerimi onlara özet bir şekilde şöylece ifâde edebilseydim:

İslâmî hareket(ler) iflâs etmiştir ve yakın bir târîhte, çoğu hizibleri ve öncüleri ile birlikte düşmanın cebhesinde/safında yerini alacaktır. Bunlar, ya inhirâfa uğrayıp gönüllü olarak bu cebheye katılacak ya da Yeni Dünya Düzeni'nde kendisine bir yer bulmak için buna zorlanacak veya doğal olarak o cebheye kayacaktır. Zîrâ bunun aksi bir tercîh, cihâd yoluna baş koymak ve çatışmak demek olacaktır ki zâten onlar bundan geri durur bir hâldedirler. Bize, yani cihâd yoluna baş koyanlara gelince: Önümüzde iki veya üç yıl gibi bir süre durmaktadır. Bu sürenin sonunda hareket açısından tam bir çıkmaz yola gireceğiz; güvenlik açısından da tam bir kıskaç altına alınacağız. Bu geleceği -o zamanki anlayışıma göre söylüyorum- değiştirmenin tek mümkün yolu, düşünme yollarımız, askerî ve medya eksenli çalışma yöntemlerimiz, örgütlenme yapımız üzerine odaklanmak ve bunları hem köklü hem de geniş çaplı bir değişikliğe tâbi tutmaktır. Ama bunu yapacağınızı zannetmiyorum.

Tabîî ki böyle bir şey, o zaman itibâriyle ne makûldü ne de mümkün! Zihnimde kurgulayıp durduğum değişimle ilgili kuramların bütün boyutları henüz arzu edilir bir kıvâmda tamamlanmış da değildi. Öyle umuyorum ki bu şu ân için gerçekleşti. Hâsılı gerçek anlamda fayda getirecek çözümler sunmaksızın yukarıdakine benzer sözleri dillendirmek, çöküşü müjdelemekten gayrı bir kapıya çıkmaz/çıkmayacaktır.

Doğrusu, felâketin ayak sesleri, onu duyabilen bazı kimseler için oldukça açıktı. Bunu, Allah'ın onlara nasîb ettiği hikmet ve basîret, tefekkür ve tecrübe kadarınca gördüler. Ama çok az bazı kimselerdi onlar ve çoğu da düşünme melekelerine etki edecek derecede örgütsel işlere dalmamış kimselerdi. Her hâlükârda sözkonusu fikirler, sezgiler veya öngörüler, bunlara sâhib olmayanları ciddî bir düşünmeye sevk edecek, kezâ örgütlenme ve çalışma yöntemlerini değiştirmeye, onları bu konuda zorunlu bir iç devrim yapmaya iknâ edecek açıklığa ve bu derece bir yeterliğe sâhib değildi [?!]. Nihâyetinde Allah ne takdîr ettiyse o olacaktı/oldu.

Zamanla görüldü ki, "bölgesellik – gizlilik – piramidimsi örgütlenme" temelinde yükselen cihâdî hareketler ve/ya silâhlı örgütler, silinmek ve başarısızlığa uğramak yolundadır. Zîrâ Yeni Dünya Düzeni treninin harekete geçmesiyle birlikte yaşanan küresel değişim sürecini hakkıyla kavrayamamıştır. Bu değişim sürecinin kendisine yönelecek siyâsî ve güvenlik boyutlarını anlayamamıştır. Komuta kademesi ve bu ümmetin en güzîde gençlerinden müteşekkil kadrolarının taşıdığı ihlâs, adanmışlık ve fedakârlık, öyle bir zamanda, görebilen için "ben geliyorum" diyen ve işâretleri görülen felâketi bertaraf etmeye yeterli olmayacaktı/olmadı.

O günlerde ben de çok fazla bir şey sunma imkânı bulamadım. Allah için demek gerekirse bütün yapabildiğim, bazı kamplarda ve Mısır kökenli cihâdî yapılanmadan bir ilim talebesi olan Şeyh Ebû Huzeyfe'nin riyâset ettiği "en-Nûr Basın Merkezi"nde verdiğim bazı konferanslardı. Bu yerler, yeni gelen Arab mücâhidlere, Afganistan topraklarında cihâd eden Arab mücâhidlerle ve cihâdla ilgili genel bir fikrin verildiği, ayrıca Afganistan'daki Arab varlığı için geri hat vazîfesi gören merkezlerdi. O zaman için mücâhidlerin sayısı kırk bini aşkındı. Konumuzla alakalı en önemli konferanslardan biri, 1991 yılı yazında ve **"Yeni Dünya Düzeni'nin Siyâsî Denklemi"** başlığı altında vermiş olduğum konferanstı ve özeti şuydu: Gelecek çatışmanın denklemi aşağıdaki gibi olacaktır:

YENİ DÜNYA DÜZENİ X SİLAHLI CİHADÎ KANAT

Yani: "**Haçlılar ve Baş*lan* Amerika + Siyonist Yahûdîler ve Baş*lan* İsrail + Müslüman Diyârlardaki Mürted Yöneticiler + Ehl-i Sünnet*'in* Düşmanı Münharif Kesimler + Ehl-i Sünnet'in Resmî Dînî Çatkısı + Demokratik İslâmcı Hareketler**"

X

Karşı duracakları kesim ise: "**Silâhlı Cihâdî Yapılanmalar**"
(-ki ümmetin karşı duruş gösterecek öncü koludur.)

Bu düşünceler, o zaman itibâriyle büyük bir tartışmaya sebebiyet vermişti. Ama -ne acıdır ki- geçen on yıl (1990–2000) bu düşüncelerin doğruluğunu gâyet açık bir şekilde isbât etti.

Bu konferansları bir dizi dersle ve bazı oturumlarla devâm ettirdim. Bütün bunlar boyunca Ehl-i Sünnet olduğu iddiâsını taşıyan -ne acıdır ki cihâdî kanat içinde olup silâh taşıyanların büyük bir kısmı arasında da acayip bir hürmete nâil olan- münâfık âlim tabakasının oluşturduğu yapıyı alt etmemiz gerektiği konusu üzerinde durdum. Ama o güya âlimlerin Çöl Fırtınası Operasyonu komutanı "*Norman* Schwarzkopf"un yanında açıkça yer alışları, beri tarafta ona ve askerlerine karşı duran mücâhidleri yeryüzünde fesâd çıkaranlar olarak kabûl etmeleri [yahut böyle göstermeleri] dahi konuyla ilgili bir değişiklik getirmedi.

Aynı şekilde örgütlenme yapısı/dinamikleri, İslâmî hareketin geçmişi ve geleceği, âlimleri tenkîd etmenin meşrûiyyeti ve bu tenkîdin ölçüleri vb. başka konularla ilgili yeni bazı düşünceleri taşıyan birtakım konferanslar da verdim.

Düşünce ve hareket noktasında yapılması istenilen değişim dâiresinin çok geniş olduğu bâriz bir şekilde ortadaydı. Ümmeti hedef alacak yeni saldırı dalgasının ve bunun sonuçlarının, aynı şekilde müstakbel felâketin bir kısmının, çoğunluğun ne olup bittiğini anlamalarına ve bunu iyice kavramalarına yardımcı olacağı da apaçıktı.

Uyarısını yaptığımız şeylerin ilki, Çöl Fırtınası Operasyonu*nun* rüzgârı estiğinde ve bir güvenlik dalgası şeklinde Pakistan'daki Afgan-Arabları vurduğunda tahakkuk etti. Bunun sonucunda o insânların pek çoğu Pakistan'dan çıkarılıp kendi ülkelerine gönderildi. Kendi ülkelerine dönme imkânı olmayanlar ise bölük pörçük bir hâlde dünyanın dört bir yanına dağıldı. Onbinlerle ifâde edilen o topluluğun sayısı yüzlere düştü. Geride kalanlar ise Pakistan'da habire kovuşturuldular. Gizlilik içinde ve tam bir mülteci hayâtı yaşar oldular. Sonra felâketin boyutları gün geçtikçe arttı ve bu eserde yer vermeye çalışacağımız düşüncelerin doğduğu zamanlardan on yıl sonra yaşanan 11 Eylül patlamalarının etrafa yaydığı gürültünün etkisiyle zirvesine ulaştı.

İkinci Merhale: Madrid (1991)

Fırtına esti ve cihâd için Afganistan'a gelmiş olan binlerce kişiyi dünyanın dört bir tarafına dağıttı. Büyük çoğunluk ülkelerine döndü. Döner dönmez güvenlik ağlarına takıldılar; sorgu odalarıyla ve hapishânelerle karşılaştılar. Kovulan o insânların kendi ülkelerinde geçici olarak kaldığı bazı merkezler onları silâhlı cihâdî cemâatlere bağlı olmakla ithâm etti. Ondan sonra bu insânlar, Batı'nın onlara biçtiği yeni bir kavram adı altında, yani 'Afgan-Arablar' diye tesmiye edilen yeni bir kimlik dolayısıyla kovuşturulmaya tâbi tutuldular, ötelendiler. Bundan çok kısa bir süre önce İspanya'da Madrid'e dönmüştüm. Zâten epey bir zamandır orada ikâmet ediyordum. İşte orada bu eserde yer alan düşüncelerin büyük bir bölümüne temel teşkîl eden bir araştırma kaleme aldım ki bu, "**Küresel İslâmî Direnişin Başlatılması İçin Bir Beyândır**"

başlığını taşıyordu. Özet sayılabilecek bir araştırmaydı ve yaklaşık 40 sayfa kadardı. Araştırma kapsamında yer alan düşüncelerin yayılabileceği uygun alanın o zaman için hâlâ Peşaver olduğuna inanıyordum. Çünkü dağıldı-dağılacak belli bir topluluk hâlâ daha oradaydı. Niyyetim Arab mücâhidlerin, bu araştırmayı mümkün olduğu kadarıyla yanlarında taşımalarını sağlamaktı. Zîrâ o insânların geleceğinde dağılıp yayılmanın durduğunu görüyor; cihâd yolundaki tecrübeleri ve askerî açıdan hazırlanmışlıklarının getirdiği ayrıcalıkla, başkalarından çok bu insânların o düşünceler doğrultusunda hareket edeceklerini düşünüyordum. O zamanki değerlendirmem -ki yanlışmış- bu yöndeydi. Zîrâ ilerleyen süreç içinde buna ehil olmadıklarını anladım. Zîrâ üst derecede bir askerî eğitim almışlardı, ama lâzım olan itikâdî, fikrî, siyâsî ve yöntem merkezli yönlendirmeleri tam anlamıyla almamışlardı.

O Beyân'ın (veya Araştırma'nın) taşıdığı düşüncelerin özeti şöyleydi:

Müslümanların hâline, özellikle (Çöl Fırtınası–) Körfez Savaşı sonrası ulaştıkları seviyeye ilişkin bir sunum... Haçlıların, Müslümanların öz topraklarına ayak basmalarının meşrûiyyetini iddiâ edenlerin iddiâlarının çürütülmesi... Bu saldırıya karşı cihâd çağrısı... **Haçlıların karşısında Saddâm Hüseyin'in umut odağı olduğunu iddiâ edenlerin iddiâlarının çürütülmesi...**

Cihâdî örgütler ile kuvvetlerin, hattâ İslâmî hareket güçlerinin işbu küresel Haçlı – Yahûdî saldırısına karşı durmaya yetmeyeceğinin isbâtı ve cihâd olgusunun bütün ümmeti harekete geçirecek bir vasfa büründürülmesi, böylece ihyâ edilip bir Küresel İslâmî Direnişe dönüştürülmesi ve küresel çaplı Haçlı–Yahûdî saldırısının karşısına küresel bir çapta çıkması...

Ümmetin davetinin mutlaka ama mutlaka İslâm'ın genel/temel değerlerine ve cihâda dâir hissî bir davete müstenid olması, yoksa akîdevî ve fikrî detaylara, her ne kadar hepsi geneli itibâriyle şeksiz-şübhesiz doğru olsa bile, cihâdla ilgili girift fıkhî tafsîlâta dayandırılmaması; kezâ, bu yolda bütün İslâmî hareketlerin üzerinde birleşeceği, avâm veya havâs olsun, bütün Müslüman kesimlerin aynı seviyede anlayabileceği bir Cihâd Daveti ile Anahtar vazîfesi görecek bir Mücâdele Alanı'nın belirlenmesi/belirginleştirilmesi... Ben bunun için şöyle bir yol seç(miş)tim:

Direniş çağrısına bir simge olmak üzere Mukaddes yerlerin, yani Mekke, Medîne ve Kudüs'ün Yahûdîlerle Haçlıların elinden kurtarılıp-özgürleştirilmesi çağrısı... Yine gayûr ve cesûr Ehl-i Sünnet âlimlerinin hizmetleri sayesinde halkların hiçbir şekilde içine sindirmediği yöneticilere karşı savaşmak yerine **Dış Düşmana Karşı Savaş Şuûru**nun öne çıkarılması; Yahûdîlere ve başı İsrail'e, Haçlılara ve başı Amerika ile Avrupalı NATO devletlerine karşı cihâdın öncelenmesi... Bir dış düşman ve temelde bu davete/dine karşı savaşıyor olmaları dolayısıyla bunların hedefe konulması!

Bu cihâdın iktisâdî boyutunun öneminin öne çıkarılması; Müslümanların beytülmâli ve *-en* başta petrol olmak üzere- yerel servetlerinin çalındığının ve sözkonusu saldırı devâm ettiği müddetce de çalınmaya devâm edileceğinin vurgulanması...

Müslüman kişinin, hem kendisinin hem de âilesinin azığı olup gasbedilen bu serveti koruma yolunda cihâd etmesinin gerekliliği... İşbu iktisâdî yollu cihâda, şerî boyutunun kazandırılması ki bu boyut, cihâdî kanadın fikrî ikliminden uzak kalmıştır ve hâlâ daha uzak bir hâldedir. Zîrâ yeni bazı genç cihâd fakîhleri, bunu, yüce akîdeye halel getirici bir durum olarak kabûl etmektedir!

Özetle; cihâd daveti/çağrısı için üç boyuttan oluşan halk tabanlı/millî bir anahtarın seçilmesi:

Bir: Dînî Boyut (Mukaddesât)

İki: Siyâsî Boyut (Hâricî İşgal)

Üç: İktisâdî Boyut (Yerel Kaynaklar, Petrol)

Gençlerin ve alelumûm bütün Müslümanların ferdî anlamda direnişe geçmeleri çağrısı! Bu arada direnişin -bazı ferdleri tutuklandığında yapıyı bütünüyle zedeleyen ve bütün ferdlerinin tutuklanmasına sebebiyet veren- örgütsel ve piramidimsi yapılara dayanmaması... Bunun için bir çalışma yolu (veya faâliyyet nizâmı) seçilmesi; yoksa bunun bilinen anlamıyla bir örgütlenme olmaması! Böyle olduğunda her ferd, alelumûm bütün Müslümanların "Küresel İslâmî Direniş" gibi tek bir isimlendirme adı altında iştirâk edeceği direniş çalışmalarına katılacak ve bu direnişin bir ferdi olacaktır. Böylelikle bütün ferdlerin gayret ve faâliyyetleri birbirini tamamlayacak, bir bütünlük arzedecek, ayrıca bir ferdin tutuklanması -aralarında bir irtibât olmadığı için- herkesin tutuklanmasına neden olmayacaktır. İşte bu, askerî hareket düşüncesinin [*/bu konuyla ilgili kuramın*] özü idi.

Asıl vurulması gereken düşman hedeflerin belirlenmesi ki bunlar, özetle şunlardır: Öncelikle düşmanın bizim diyârlarımızdaki her türlü beşerî varlığının vurulması; ikinci olarak dünyanın farklı bölgelerinde, üçüncü olarak ise kendi ülkelerinde hedef alınmaları! Özellikle düşmanın bizim diyârlarımızdaki siyâsî, askerî, iktisâdî, turistik, kültürel, misyonerlik gibi her türlü varlığının hedefe konulması... Bilhâssa Yahûdîler, sonra Amerikalılar, sonra İngilizler, sonra Ruslar, sonra bütün NATO devletleri, sonra da İslâm'a ve Müslümanlara karşı düşmanlık eden bu kesimlerin yanında yer alan herhangi bir devlet...

Bu devletlerin çıkarlarını koruyan, onlara yardımcı olan her türlü kesimin kanı ile mâlının helâl olduğunu isbât eden muhtasar bir şerî rehber ki bunun başına Allâme – Muhaddis Ahmed Şâkir merhûmun kapsamlı bir fetvâsını koymuştum.

Cihâdî cemâatlerin ve yapılanmaların, kezâ geçmişte askerî eğitim almış veya savaş tecrübesi olan Müslüman ferdlerin, direniş çarkını döndürmeye başlamaları için teşvîk edilmesi... İnsânların genelinin de şibh-i askerî faâliyyetlerden başlayıp dînî, siyâsî, yazı, davet vb. her türlü çalışmayla devâm eden sivil direniş yollarına baş koymaya davet edilmesi... Böylelikle ümmetin bütün kesimlerinin bu cihâda katılımının ve genel bir İntifâda şeklinde varlık gösterecek bu apaçık direniş yoluna girmelerinin sağlanması...

Direnişçi mücâhidlerin, düşmanın mâlî varlıklarından elde edecekleri şeylerle kendi kendilerini *maddî anlamda çekip çevirebilecekleri* küçük birlikler kurmaya davet edilmesi... Aynı şekilde zengin Müslümanların da cihâd etmek isteyenleri maddî bakımdan desteklemeye ve bu yolda zarar gören âilelerine kefîl olmaya/ *onlara sâhib çıkmaya* davet edilmesi...

Direniş yolunda gayret sarfeden mücâhidlerin, esâs olarak hâricî düşmanı, hem bizim diyârlarımızda hem de bizzât onların ülkelerinde hedefe koymaya çağrılması! Kezâ Müslüman ülke yöneticilerinden olan büyük mürtedlerin ve hâricî düşmanın müttefiki konumundaki ilk tabakanın önde gelenlerinin -işgalin en büyük payandası olmaları hasebiyle- hedefe konulması... **Hükûmetlere karşı yürütülen mücâdelenin, geçmiş tecrübelerde görüldüğü şekliyle açık bir devrim/kıyâm kimliğine dönüştürülmemesi**... Ordu ve yerel emniyet güçlerine, sadece, öldürülme veya esârete mahkûm edilme gibi durumlarda kendini savunmak/*meşrû müdâfaa* gâyesi ile karşı konulması ve/ya direniş gösterilmesi...! Bu güçlerin de -ümmetin kuvvet odaklarından bir parça olmaları sıfatıyla- işbu direnişe katılmaya en güzel yollarla davet ve teşvîk edilmesi...

Münâfık âlim/hoca kitlesinin ve Yeni Dünya Düzeni'nin çarkına eklemlenen İslâmî hareket önderlerinin ve sembol isimlerinin [teşhîr ve tenkîd edilerek] kınanması... Müslümanların da bu tür kesimlerden uzak durmaya ve mücâhid âlimlerin etrafında kenetlenmeye çağrılması...Bu gibi nâdir âlimler zümresinin de bütün İslâm diyârlarında, halk direnişlerine öncülük etmeye davet edilmesi...

Direnişi ve direniş çağrısını yansıtan bir simgenin seçilmesi ki şöyle bir şekilden ibâretti:

İşgal altında olduklarını vurgulamak üzere demir parmaklıklar ardına alınmış üç mukaddes mescid: "Kâbe, Mescid-i Nebevî, Mescid-i Aksâ." Alt tarafında «Onun için Allah yolunda savaş. Sen kendinden başkasıyla mükellef değilsin [/sorumlu tutulmayacaksın].» (4/en-Nisâ, 84) âyeti; üst tarafında ise "Küresel İslâmî Direnişin Başlatılması İçin Bir Beyândır" başlığı yer almıştı.

Bu kitâbı gizli bir şekilde yaymak ve mücâhidler arasında dağıtmak üzere 1991 yılının başlarında Peşaver'e döndüm. Bu düşünceler, açıkçası, bir nebze tehlikeli olduğu için bunu bütün evler, misafirhâneler ve Arab müesseselerinde yayma işine sadece -Allah hepsine rahmet etsin- dört kardeş sâhiblik etti. Böylece yine gizli bir şekilde basılmış olan yaklaşık bin nüshayı dağıttık. Başarıyla gerçekleştirdiğimiz bu faâliyyet, hatırladığım kadarıyla 1991 yılı Ağustos ayının başında yapılmıştı.

Ondan sonra çok geçmedi güvenlik dalgası alabildiğine şiddetlendi ve o toplulukIar Peşaver'den çıkmaya başladı. Ben de ikinci bir kez yola koyuldum. Dönüşüm ise Gırnata'ya idi.

Müslümanların Endülüs'teki *en* son sığınağı Gırnata'ya!

Üçüncü Merhale: Londra (1996)

1996 yılının sonlarıydı ve 1994 yılından itibâren başlamış olan Cezayir cihâdını destekleme faâliyyetlerine girişmiş idim. Bu da Afganistan'dan tanıdığım ve eski bir tanışıklığa istinâd eden Cezayir cihâdının bazı öncü isimleri sayesinde olmuştu. Bunlar Londra'da konuşlanan ve Cezayir'deki Silâhlı İslâmî Cemâate basın–yayın yollu çalışmalarla hizmet etmek için bir hücre evi kurmuş olan kimselerdi. Bu nedenle Londra'ya intikâl ettim. **Cezayir'deki cihâd davası belli aşamalardan geçti ve bazı zikzaklar çizdi. Sonuç itibâriyle ihlâslı ve şuûrlu önderlerinin şahâdete ermesi akabinde Silâhlı İslâmî Cemâat'in önderlik kadrosu, birtakım câhiller ile fikrî anlamda müfrit/aşırı bazı kimselerin eline geçti.** Bunların kimi tekfîr düşüncesini benimsemiş, kimi mücrim, kimiyse câhil idi. Cihâd kaynaklı bazı düşünceleri de bu hâllerine katıp-karıştırmış idiler. Bu da hiç kuşkusuz güçlü bir istihbârât organizasyonuyla yapılmıştı. Bu durum, nihâyetinde, Cezayir cihâdının mahvına, başarısızlığa uğramasına ve 1996 yılı itibâriyle çözülüp-dağılmasına sebebiyet verdi.

O zaman itibâriyle bizim önümüzde, cihâdın Cezayir'de ulaştığı merhaleden ve Silâhlı Cemâat'ten -hem dînen hem de aklen- beraatımızı ilân etmekten gayrı bir yol yoktu. Altıncı Bölüm'de bu tecrübeyle ilgili bir parça detaya inmeye çalışacağım inşallah. Yine Bu konuyla ilgili "Muhtasaru Şehâdetî fi'l-Cihâd fi'l-Cezâir 1988–1996" /"Cezayir'deki Cihâda İlişkin Tanıklığımın Bir Özeti 1988–1996" başlığını taşıyan bir kitâb hazırladım ki bunu da yakında yayımlayacağım inşallah.[1]

Cezayir'deki cihâda dâir tecrübem ve bunun elimiz altındaki bu eserde yer alan düşüncelerle irtibâtına gelince: Öncelikle ta Londra'da yaşadığımız bizim için tam anlamıyla bir şoktu. Zîrâ küresel ve bölgesel planın, Cezayir cihâdını bastırmak, onu asıl yörüngesinden çıkarmak, komuta kademesini ele geçirmek, güven(lik) yönüyle

---

[1] [Bu noktada şu husûsa mutlaka dikkat çekmemiz lâzım: Her ne kadar Cezayir cihâdı birtakım zikzaklar çizmiş, içine -isimleri belli- bazı istihbârâtcılar sızmış olsa da bu durum, Cezayir Cihâdı'na veya orada verilen İslâmî mücâdeleye küllî anlamda bir hâlel getirmez. Zîrâ ilerleyen süreç içinde cuntacı generaller o katliâmları nasıl yaptıklarını soysuz bir tavırla ortaya koymuş, bu konuda kitâblar yazmışlardır. Ama bu durum bile Buteflika döneminde satın alınan kimi kesimlerin dilinden "Bizi, İslâmcı faşistlerden kurtardılar" teranesinin düşmesini getirmemiştir. Yani yapılan bütün o katliâmlara bir de Müslümanları toptan karalama çirkinliği eklenmiştir ki bu da Fransa'nın bütün târîhi boyunca yaptığı en iyi şeydir. Sonuçta 250 bin Müslüman katledilmiş, bir o kadarı kayıplar listesine eklenmiştir. Acıyı çeken Müslümanlardır, karalananlar da yine Müslümanlar! Buna dikkat etmek lâzım. Bir gecede 1500 masûm insânı, kurşunlarla değil satırlarla doğrayan cuntacı kâfirlerdir, bunu bilir ve anlamakta zorluk çekmeyiz. Ama anlamakta zorluk çektiğimiz şey, kendilerine Müslüman diyen kimi insânların böyle bir şeyi "Müslümanların" yaptığına inanabilmeleridir. Konuya dâir tafsîlâta ulaşmak isteyenler, Cuntacıların darbeyle iktidâra geldiği dönemde bir diplomat olan ve meâlen, "Ben bu cuntacıların hükûmetinde diplomatlık yapmaktan âr ederim" deyip vazîfesinden istifa eden, ayrıca "İslâmcı" sıfatı taşımayan "**Muhammed el-Arabî Zeytut**"u takîb edebilirler. Kendisi o süreci detaylarıyla ve belgelerle ortaya koyan isimlerden biridir ve bu mücâdelesini hâlâ daha devâm ettirmektedir. Ayrıca o bölge üzerinde oynanan oyunları en iyi şekilde ortaya koyanlardandır.

Müellif'in işbu eseri bilahare yayımlanmış olup şu günlerde üzerinde detaylıca çalışılmakta ve Türkceye tercüme edilmektedir. Mtrcm]

parçalamak ve bu cihâd davasını -ya aşırılar ya da Cezayir istihbârât birimlerinin onların kılığında Müslüman halkı katliâma tâbi tutmak sûretiyle işlediği cürümlerle- hem Cezayir'deki hem de Cezayir dışındaki Müslüman topluluklardan koparmak yoluyla başarılı olduğunu görmüştük. Evet, Cezayir cihâd hareketinin hem askerî açıdan hem de kitlelerin kalbini kazanmak bakımından elde ettiği muvaffakiyyete, kezâ çağdaş zamanlarda bir cihâd hareketinin başarıya ulaşması için gerekli bütün olumlu şartları bünyesinde taşımasına rağmen Cezayir'de yaşanan yaşanmıştı. Bu tecrübe çok ağır bir ders olmuştu ve de benim nazarımda, Yeni Dünya Düzeni'nin gölgesinde ve "İslâmî Cihâd Hareketleri"ni terörist diye isimlendirip bunlara karşı küresel çapta savaş verenlerin karşısında yerel cihâdî çabaların fayda getirmeyeceği kanâatini iyice pekiştirmişti.

1996 yılının sonlarından 1997 yılının sonlarına kadar uzun saatleri bu konular üzerinde düşünmeye sarfettim. Afgan-Arab kadrolarından ve cihâdî yapılanmalardan olup Londra'da ikâmet eden seçkin bazı cihâd öncüleriyle müzâkerelerde ve görüş alışverişinde bulundum. Çağdaş dönemlerde yaşanmış [aşağıda bazılarına yer verdiğimiz] silâhlı cihâdî çabaların niçin başarısızlıkla sonuçlandığını ve bunun nedenlerinin neler olduğunu değerlendirmeye çalıştık:

–Fas 1963; –Suriye 1965; –Mısır 1965; –Türkiye 1970; –Cezayir 1976; –Yine Suriye ve uzun bir tecrübe, 1975-1982; –Yine Mısır 1981; –Libya 1989; –Yine Cezayir 1990-1996; –Yine Libya 1994-1996... Tunus, Ürdün, Yemen, Lübnan ve benzeri yerlerde varlık gösteren sınırlı deneyimler de bir yana...

Yaptığımız bu konuşmaları ve çalışmaları tam anlamıyla düzenli olmasa da bazı oturumlara dönüştürdük ve birkaç toplantı yaptık. Bu toplantılarda bütün o teşkîlâtlı çabaların başarısızlığı ile Müslümanların Bosna, Çeçenistan, Afganistan gibi cihâd cebhelerinde kazandığı askerî başarıları/üstünlüklerini kıyasladık. Yine Körfez Savaşı sonrası varlık göstermeye başlayan ve bazı Müslüman gençlerin şurada burada gerçekleştirdiği ferdî cihâdî gayretleri ele aldık ve yeni sayılabilecek bu olgu üzerinde durduk.

Diyebilirim ki o günler boyunca düşündüklerim; bazı konularla ilgili araştırmalarım ve yazı çabalarım, "Küresel İslâmî Direniş Beyânı" çalışmamda yer alan önceki düşüncelerimle birlikte işbu eserde tafsîlâtlı bir şekilde yer eden düşüncelerimin omurgasını veya temel esâslarını oluşturdu.

Bu düşünceleri yüreğime vurdum ve bunlarla birlikte artık külliyyen orda kalmak üzere hicret etmeye karâr verdiğim Afganistan'ın yolunu tuttum. Taliban hareketinin Kâbil'e girdiğini ve [Afganistan] İslâm Emîrliği'ni ilân ettiğini gördükten sonra bunları iki kez gözden geçirdim. Açıkça gördüğüm diğer bir şey ise, yakın bir zamanda Avrupa'da İslâmcılar üzerinde şiddetli bir güvenlik fırtınasının kopacağı ve bunun [dalgalarının] özellikle cihâd yoluna baş koyanları vuracağı idi. Bu güvenlik dalgası beni Londra'da vursun istemedim. O Londra ki artık -Amerikan kovboylarına yoldaş olduktan sonra- aslî demokratik bekâretini yitirmişti.

Dördüncü Merhale: Afganistan (1997–2001)

Afganistan'a hicretim 1997 yılı Ağustos ayında başladı ve 2001 yılı Aralık ayı sonlarında oradan zorla çıkarılışımıza kadar devâm etti. Afganistan'a hicretimin belli başlı bazı sebebleri vardı. Sözkonusu sebeblerin bu eserle irtibâtlı olanı ise Amerika ile İsrail'in başını çektiği ve Arab–İslâm ülkelerindeki mürted hükûmetlerin de iştirâk ettiği Yeni Dünya Düzeni'ne karşı verilen ve gün geçtikçe şiddetlenen mücâdelede yerimi almaktı. Beni böyle bir karâr almak yolunda cesâretlendiren ise Afganistan'a külliyyen hicret etme karârı aldığım yılın hemen öncesinde yaptığım keşif nitelikli iki yolculuk ve bunlar esnâsında gördüğüm bazı husûslardı. En önemlileri ise şunlardı:

Şeyh **Usâme Bin Ladin**'in ve seçkin idârî kadrosunun Afganistan'a intikâli; Şeyh Usâme'nin, Amerika'yla mücâdele ve bu mücâdelenin uluslararası seviyede olması yolunda düşünceler benimsemesi; ayrıca İslâm ümmetini **"Müşrikleri Arab Yarımadası'ndan Çıkarmak" şiârı altında Amerika'ya karşı cihâda çağırması**; sonuç itibâriyle de, 1990 yılı Körfez Savaşı'ndan sonra zihnimde aşamalı bir şekilde gelişen ve peyderpey olgunlaşan düşüncelere çok yakın düşünceler benimsemesi! Bu husûs benim için, 1996 yılında kendilerini birkaç kez ziyâretim, hem kendisiyle hem ona yakın kimselerle yaptığım bazı konuşmalar sonrasında açıklığa kavuştu. Şeyh Usâme'nin bu kabîl düşünceleri benimsemiş olmasını mücâdeleyi doğru yöne çevirmek adına gerçek bir fırsat olarak gördüm. Şeyh'in üstün konumu, geçmişi, Allah'ın ona lütfetmiş olduğu özellikler, imkânlar ve onu bu mücâdeleyi yürütmeye ehil kılan şahsî vasıflar da işin başka bir boyutuydu. Taliban'ın büyüklerinden bazı kimselerle yaptığım görüşmeler sonrası tahmîn ettiğim kadarıyla da Afganistan'dan yola koyulacak olan bu mücâdelede yerimi almak, bundan geri kalmamak istedim.

Yine açıkça görmüştüm ki, Afganistan yakın bir zamanda Allah yolunda hicret ve cihâd etmek isteyen kimselere ikinci bir kez yurt olacak. Buna ise dünyanın farklı bölgelerinde mücâhidler üzerinde kopan ve 1995 yılından itibâren de gün geçtikçe azgınlaşmaya başlayan güvenlik fırtınası/dalgası sebeb olacak. Diğer bir sebeb ise Taliban'ın, mücâhidlere emîn bir sığınak olabilecek bir devletin özünü oluşturmada sağladığı başarıydı. [*Öngörüme*] Uygun bir cihâd topluluğunun yakın bir gelecekte Afganistan'da oluşacağını düşünmüştüm. Bu da hem o topluluğa katılmak hem de inandığım düşüncelere davette bulunmak için beni oraya doğru çekti.

Taliban'ın hâkimiyyeti ve yönetiminin istikrârından, aynı şekilde kendilerine hicret eden Arab muhâcirlere gösterdiği güzel muâmeleden anlaşılan şu idi ki, Taliban'ın yanında bilfiil yer alıp savaşmak; hazırlık programları, askerî eğitim vs. faâliyyetleri uygulamaya koyabilmek gibi durumlar, eğer Allah nasîb ederse, gelecek küresel direniş neslinin hazırlanmasını ve böyle bir mücâdelenin tohumlarının atılmasını da mümkün kılacaktı.

Saydığım bütün o sebebler, bundan önce ise özel bazı hedefler ve yeni kurulan Daru'l-İslâm'a hicret etmeyi ve ona destek olmayı gerektiren şerî ve şahsî kanâatler

beni böylesi bir hicret yoluna girmeye, bunu da bütün inancım ve bütün azmimle gerçekleştirmeye götürdü.

Gerçekten tahmîn ettiğim gibi oldu. Cihâdî cemâatler, Afgan-Arabların seçkinleri, cihâd örgütleri ve pek çok kişi Afganistan'a akın etmeye başladı. Bu durum 1998 – 2001 yılları boyunca zirvesine ulaştı. **"Afgan-Arabların İkinci Devresi"** olarak isimlendirdiğim vâkıa Afganistan'da yüzünü gösterdi ve düşmanları ürkütecek bir şekilde hareketlendi. Cihâdî çevreler ve onlara destek olan İslâm âlemindeki kesimler içinde ümîdin tekrar yeşermesine vesîle oldu. Öyle ki bu topluluk yeniden İslâm ümmetinin ümîd odaklarından bir odak, hattâ en büyük ümîd odağı hâline geldi.

Şeyh Usâme Bin Ladin'in -târîhî şahsiyetiyle- Afganistan'dan ufuklara saldığı yakıcı işâretler ve başlattığı basın–yayın yollu çalışmalar, nevi şahsına münhasır bir etki oluşturdu. Amerika'nın şimşeklerini üzerine çekti; bu sebeble Amerikan basını, Arab–İslâm âlemindeki Amerikan varlığını gerekçelendirmek ve buna [kendince] bir haklılık kazandırmak, ayrıca baskı altına alınmış olan ümmet-i İslâm arasında geniş kitlelerin desteğini kazanmak amacıyla bu tarafa yöneldi. Yine Afganistan'da yaşanan olayların yükselişe geçmesi akabinde diğer bazı cihâd cebhelerindeki mücâdelenin şiddeti de artmaya başladı. Nitekim Filistin'de İntifâdanın fitili ateşlendi. Aynı dönemlerde Çeçenistan cebhesindeki çatışmaların şiddeti de arttı. Bunun yanısıra Amerika, arsız saldırısını ve düşmanlığını, Taliban hükûmetini devirmek ve İslâm Emîrliğini yıkmak yönlü isteğini bütün açıklığıyla ortaya koydu. Uluslararası güçleri siyâsî, iktisâdî ve medyatik bakımdan Afganistan'a ambargo uygulamak üzere harekete geçirdi. Bunları Afganistan topraklarında bulunan ve İslâm ümmetinin farklı milletlerinden oluşan cihâd topluluğuna karşı saldırıya sevketti. Bütün bunlar ise, kanâatimce, bu eserde yer alan düşüncelere benzer düşüncelerin yeşermesine zemin hazırlayan bir havanın oluşmasını sağladı. Nitekim eski bazı mücâhidlerin bu düşüncelere benzer birtakım kanâatlere ulaştığı görüldü.

Burada o merhaleye ilişkin târîhi ve yaşanan hâdiseleri; çağdaş dönem cihâd târîhinin bütünü düzeyinde son derece önemli bir yeri olan o güzîde topluluğun neler yaşadığını tafsîlâtıyla serdetme makâmında değiliz. O fırtınalı ve son derece önemli merhaleyi yazmaya dâir şiddetli bir arzu var içimde! Olur ki Rabbim bunu bana nasîb eder de 'Afgan-Arablar' olarak, Taliban'ın boy gösterdiği ve onlara gittiğimiz 1996 yılından 11 Eylül 2001 Olayları'nın vukû bulduğu dönem sonrası süreç içinde maruz kaldığımız şeyleri ve yaşadıklarımızı; o topluluğun bu dönemdeki ve sonrasındaki rollerini detaylı bir şekilde anlatabilirim. Her ne kadar önemli olsa da bu konuyla ilgili çok fazla detaya girmeyeceğim. Sadece bu eserde yer alan düşünceler ve bunların gelişmesi üzerinde etkisi bulunan o dönemin bazı tecrübelerine değinmekle iktifâ edeceğim. **Bu noktada kaydedilmeye değer gördüğüm husûslar şunlardır:**

O gün itibâriyle Afganistan sâhasında bulunan cihâdî topluluklara riyâset eden ve komuta kademesinden olan bazı kimselerle yahut bu topraklara -düşünce ve hareket açısından *var olanlara*, yani *geleneksel cihâdî yapılanmalara* benzer- cihâdî

topluluklar oluşturmak üzere gelmiş bulunan kesimlerle yaptığım ve bu eserde yer alan düşüncelerin büyük bir bölümünü kendilerine açıklama imkânı bulduğum bazı görüşmeler ve tartışmalar sonrasında anladığım şu idi ki, bunların geneli, kendileri için belirlemiş oldukları hedeflere kilitlenmiş ve çalışmalarını üzerine binâ ettikleri temellere ve yapılanmalara bağlanmış idiler. Düşünce ve çalışma yollarında, yeni birtakım temeller doğrultusunda kaydadeğer herhangi bir değişiklik yapmaya hâzır değildiler. Kısacası 1990 yılında yanlarından ayrıldığımda sâhib oldukları tasavvur ne idiyse öylece duruyordu ve özetle şuydu:

"Halk devrimleri gerçekleştirmek isteyen gizli–bölgesel yapılanmalar oluşturmak yahut ülkelerindeki hükûmetleri devirmeye götürecek ve onların enkâzı üzerinde İslâm devleti kurmalarını sağlayacak çalışmalar yürütmek!" İşbu yapılanmaların, Afganistan'dan -yeniden- bütün istediği *şey ise*, Afganistan'ın onlar için kendilerini inşâ edebilecekleri, toparlanabilecekleri ve de eğitim alabilecekleri bir durak yahut kadroları ve birlikleri için güvenli bir sığınak olmasıydı. Zîrâ küresel boyutta yürütülen anti-terör dalgasından kaçıp sığınabilecekleri bir/*sadece* Afganistan vardı/*kalmıştı*. Afganistan'da varlık gösteren **Dâru'l-İslâm**, **İslâm Emîrliği** ve **Emîru'l-Müminîn**'in şer'îliği konusundaki düşünceleri ve kanâatleri de birbirinden farklılık arzediyordu. Nitekim "Selefîlik(!)" iddiâsı taşıyan bazı kimselerin kanâatleri tamâmıyla olumsuz, kiminin ise bunların tam aksine tamâmıyla olumlu bir istikâmetteydi. Haçlı–Yahûdî saldırısına karşı genel bir karşı duruş düşüncesi, göründüğü kadarıyla, Müslümanların davaları karşısında gösterilen genel duygusal tepki hâric, sözkonusu örgütlerin /yapılanmaların ana ve pratik endişesini oluşturmuyordu. **Şeyh Usâme Bin Ladin ve el-Kâide, bu örgütleri ve mevzubahis hedefleri gerçekleştirmek üzere bu topraklara gelmiş olan gençlerin çoğunu kanâatlerinden vazgeçiremediler ve [onları] artık savaşın sadece Amerika'ya karşı olduğu [olması gerektiği] yönlü kanaat[lerin]e iknâ edemediler.** En sonunda [Afganistan İslâm] Emîrliği['ni] hedef alan Amerikan saldırısı ve 11 Eylül Olayları'nın artçıları geldi. Böylelikle Amerika, herkesi kendi hedeflerini bir kenara bırakıp sadece ona karşı savaş*maya* iknâ etti.

Diğer taraftan, yerel hedeflere kilitlenmiş yapılanmalardan bağımsız eski bazı mücâhid kardeşlerin, bu eserde tafsîlâtına yer vermeye çalışacağım düşüncelere benzer düşünceler ve böyle bir anlayış taşıdıklarını da gördüm.

Hareket tasavvurunu, büyük ölçüde, benim inandığım düşüncelere benzer bir şekilde ortaya koyup böylece hareket eden tek kesimin Şeyh Usâme Bin Ladin'in örgütü "el-Kâide" olduğunu gördüm. Onlar, bilhâssa Şeyh Usâme Bin Lâdin ve nâibi **Ebû Hafs** -Allah rahmet etsin- yerel ve bölgesel yapılanmaların vaktinin geçtiğini ve gelecek merhale için uygun olmadığını bihakkın anlamışlardı. Asıl yapılması gerekeni ise şu şekilde ortaya koymuşlardı: Ümmeti, Amerika'yla varlığını bulan dış düşmana karşı direnmek üzere harekete geçirmek; düşmanı Arab Yarımadası'ndan çıkarmak şiârı üzerine odaklanmak ve bunu, Filistin–Mescid-i Aksâ ekseninde Yahûdîlerle mücâdele boyutuyla irtibâtlı kılmak, nihâyetinde de bunu, Amerika'nın Müslümanların geneli üzerindeki düşmanlığına/saldırısına karşı durmak boyutuyla

bütünlemek. Bunlar, benim 1990 yılında ulaştığım ve o vakitten beri hakkında belli konferanslar verip belli şeyler yazdığım düşüncelerin aynısıydı.

Sonra çalışmalarım için bana sunulan bütün imkânları gözden geçirdim. Ondan sonra bir kamp kurdum ve bir birlik oluşturdum. Bu birlik, Taliban'ın tanıdığı diğer ondört Arab teşkîlâtı ve örgütü gibi bağımsız bir şekilde çalışmalarını yürütüyordu. Doğrudan doğruya Emîru'l-Müminîn [Molla Ömer] ile [*/ona bağlı olarak*] çalıştım. Taliban'a bağlı askerî birimlerden birinde kurduğum kampta çalışmalarımı başlattım. Kamp içinde bir merkez edinmiştim ve faâliyyetlerimi bu merkez üzerinden yürütüyordum. Bunun yanısıra evimde ve benzeri başka yerlerde gerçekleştirdiğim onlarca toplantı ve oturum üzerinden sözkonusu düşünceleri yayma ve geliştirme imkânı buldum. Öyle sanıyorum ki fikriyât, bütün o faâliyyetler üzerinden billurlaştı ve en sonunda bu eserde sunmaya çalışacağım şekline ulaştı.

İdeoloji[1] ve hareket açısından bu fikriyâtın detaylarını içeren birtakım periyodik çalışmaların en önemlileri, kayıt altına aldığım ve hem Arab hem de bazı Orta Asya mücâhidleri arasında yayımladığım/yaydıklarım idi. Bunların kronolojik bir dökümü ise aşağıdaki gibidir:

1."**Müslümanların Hâli, Kriz ve Çözüm**". Yedi (7) kaset (90 dakikalık)

2."**Çözüm Cihâd'dır. Niçin? Ve Nasıl?**" Yirmibir (21) kaset (90 dakikalık)

3."**Küresel İslâmî Direniş**" On (10) kaset (90 dakikalık)

4."**Küresel İslâmî Direniş Seriyyeleri/Birlikleri: Davet – Yol – Yöntem**". Bunlar, üçer saatlik 6 aded videokasete kaydedilmişti.

Davetin ve yöntemin açıklanması bakımından bu konferansların en önemlileri videokasetleriydi. Bunlar 20 Ağustos 2000 yılında kaydedilmişti. Şerî siyâset ve fikrî mukaddimeler kapsamında olanların en genişi ise, "**Çözüm Cihâd'**dır" başlığını taşıyan konferanslar serisiydi. Bunlar, "Muaskeru'l-Ğurebâ/**Garîbler Kampı**" olarak isimlendirdiğim ve Kâbil yakınlarda Taliban'a bağlı Kar'a askerî üssünde kurulan kampımızda 1999 yılı Eylül'ünde kayıt altına alınmıştı.

Kitâbın birçok konusuyla ilgili düşünceler yaklaşık 60 farklı kasete de yayılmıştı. Bunlar, o dönem boyunca muhtelif başlıklar altında vermiş olduğum farklı derslerdi. Yine yaklaşık 500 sayfa tutarında beş araştırma kaleme almış ve bunları o dönem içinde yayımlamıştım. Ayrıca periyodik olmayan ve "Kadâya'z-Zâhirîne ale'l-Hak"/ "Hak Üzere Zâhir Olanların Davaları" adıyla çıkardığım bir dergide de bu düşünceler yayımlanmış, yer almıştı. Sonuç olarak 1997–2001 dönemi boyunca sunabildiğim düşünsel verimin toplamı buydu.

"Garîbler Kampı" olarak sarfettiğimiz bütün o çabalara rağmen, Afganistan'da Taliban'ın ve Arab Mücâhidlerin konumuyla ilgili genel şartlar, 11 Eylül Olayları'nı

[1] [İdeoloji kelimesini Müellif'in kendisi kullanmıştır.

Yeri gelmişken belirtelim ki Müellif'in çalışmalarının hemen hemen tamamı Ebû Musab es-Sûrî Külliyatı (أسطوانة الشيخ أبو مصعب السوري) başlığıyla internet ortamına taşınmıştır.]

izleyen hâdiseler ve İslâm Emîrliği'nin düşüşü, sözkonusu düşünceleri uygulamaya koyup hayâta geçirmeme engel teşkîl etti. Oysaki Kampı kurduğum günden beri bizâtihi yapmaya çalıştığım şey buydu. Ama her hâlükârda detaylı bir şekilde ortaya koymayı başardığımız bu verimde, girişeceğimiz küresel mücâdele için gerekli ve zarûretine kâni olduğum yeni yöntemle yeni çalışma yolunu belirgin kılmaya yetecek derecede bir düşünsel sunumun var olduğuna inanıyorum. Umulur ki Allah bizlere bir fırsat ve imkân bahşeder de böylece yolumuza tekrar koyuluruz. Şu ân itibâriyle yaptığım budur ve bunun ilk adımı da işbu eseri yayımlamaktır. Yahut Allah Teâlâ, bu bayrağı, bizden sonra onu taşıyacak ve Onun yolunda *-hak üzere zâhir* olanların izinde- cihâd edecek günümüz mücâhidlerine teslîm etmeyi bizlere nasîb eder de bu gibi eserleri kaleme almış olmak, emânetin bir bölümünü edâ etmek olur.

Bu düşünceleri nihâî boyutlarını kazanmış şekliyle içerecek bir eser oluşturmaya çalıştığım ve Kâbil'de olduğum sırada 11 Eylül 2001 Olayları patlak verdi ve bunu Afganistan ile Pakistan'a kadar uzanan etkileri izledi. Böylece yeni bir sürece girmiş olduk. Akabinde ise -şu ânki hâlimiz olan- dağılma, sürgün ve gizlilik içinde yaşama merhalesine ulaştık. Şu ân ise bu kitâbın son düzeltmelerini yapmaya çalışıyorum. Bir dağdayız ve güzel sığınağımızdayız.

Beşinci Merhale: Pakistan (2002–2003)
11 Eylül 2001 Olayları'nın Etkileri

11 Eylül 2001 olaylarının etkileri, Amerika'nın çirkef tepkisi, programlı bir şekilde yürütülen Batılı–Haçlı saldırısı, onları küresel boyutta güden Yahûdî gücü, o güce ekle*ml*enen bizim diyârlarımızdaki mürted ve münâfık odaklar, hâsılı bütün bunların yaptıkları, bu küresel saldırı karşısında gösterilmesi gereken karşı duruşla/direnişle ilgili daha önceden ulaşmış olduğum düşüncelerin daha da pekişmesine sebebiyet verdi. Nitekim bu saldırı, Amerika'nın önderliğinde, Yeni Dünya Düzeni'nin ve Haçlı seferlerinin bir uzantısı olarak, ayrıca uluslararası güçlerin desteği de alınarak Arab Yarımadası ile Irâk'a karşı 1991 yılının başlarında başla*tıl*mış, aşamalı bir şekilde ilerlemiş ve 11 Eylül 2001 olayları sonrasında hem patlak vermiş hem de arsızlığını bütün açıklığıyla ortaya koymuştu. Nihâyetinde ise tüm İslâm âlemini içine almıştı. İslâm âlemi şöyle dursun, her nerede olurlarsa olsunlar Müslümanlara ve İslâm'a karşı bütün yeryüzünü bir savaş alanına çevirmişti. Bunu ise Haçlı–Yahûdî anlayışı doğrultusunda şekillenen, Amerika'nın ve onun ardısıra seğirten Batı dünyasının benimsediği Medeniyetler Çatışması olgusu [/tezi] kapsamında Müslümanların ve İslâm'ın kökünü kazımak amacıyla ve sistemli bir program çerçevesinde devreye sokmuşlardı.

Bütün bu anlattıklarımızın delîlleri artık medyanın günlük malzemesi hâline geldi. Hattâ bizzât Amerikalılarca da dillendirilir oldu. Meselâ Amerika'da Demokrat Parti mensûbu, gazeteci ve siyâsî analiz uzmanı olan Jeffrey Steinberg'in açık sözlülüğü

beni hayrete düşürmüştü ki, 2002 yılı Temmuz ayında Suriye uydu kanallarından birinde yapılan son derece önemli bir görüşme esnâsında özetle şunları söylemişti:

"Bush idâresindeki Cumhuriyetçi Parti'nin benimsemiş olduğu ve Kissinger, Huntington, Nixson ve benzerlerinin felsefelerine dayanılarak oluşturulan Medeniyetler Çatışması olgusu üzerine kurulu politikalar yüzünden Amerika ve bütün insânlık bir felâketin eşiğindedir. Bunlar, düşüncelerini, Hıristıyan Beyâz Irkın yeryüzündeki diğer renklere üstünlüğü üzerine oturtan, Amerika önderliğinde yeni bir dünya imparatorluğunun kurulma vaktinin geldiğine inanan, emellerini gerçekleştirmek için gelişmekte olan ülkelerin sanayi alanındaki gelişmelerini sekteye uğratma planları yapan, yeryüzünde beyâz ırktan olmayan % 80'lik kesimi kontrolleri altına almak için onlar arasında -etnik temizlik amacıyla- hastalıklar yayan kimselerdir."

"Mesele, Irâk hükûmetini yok etmekten veyahut Orta Doğu'da varlık gösteren sözde istikrârsızlık hâlini gidermekten çok daha büyük bir meseledir."

"Amerika Birleşik Devletleri, birçok bölgede yürüttüğü askerî [operasyonlar] ve saldırgan eylemler yüzünden küresel bir mâlî krizin ve iktisâdî çöküşün eşiğindedir. Bush ise büyük Amerikan şirketlerinin iflâsını engellemeye çalışmaktadır ve bu amaçla, sonuçları üzerinde enikonu düşünülmemiş iktisâdî yasalar/karârnâmeler çıkarmış, Amerika'nın müttefiki ülkelerden yapılanlar da dâhil olmak üzere ithalat alanında pek çok vergi koymuştur. Böylelikle de diğer ülkelerde Amerika aleyhine histerik duyguların oluşmasına sebebiyet vermiştir."

[Steinberg] Sözlerini şöyle tamamlamıştı: "Bush'un politikaları yüzünden bir felâket kapıdadır ve bu felâket yakın bir zamanda hem Amerika'yı hem de dünyayı vuracaktır. Yakın dediğimiz ya bir haftadır ya bir sene, ya daha fazla ya da daha az. Önemli olan bu felâketin kapıda olduğudur."

Günümüz itibâriyle yaşananlar, Amerika'nın önderliğinde varlığını bulan çağdaş Romalılarla yaşadığımız çatışmanın doğasını ve bununla ilgili olarak ortaya koyduğumuz husûsları büyük ölçüde teyîd etmektedir. Şu olup bitenler karşısında direniş için 'ekstra'dan davetiye çıkarmaya veya birilerini iknâ etmek için çırpınıp durmaya hâcet yoktur, denilse yeridir. Zîrâ düşman ve müttefikleri, direniş yoluna baş koyma kanâatini besleyen bütün delîlleri ve gerekçeleri bizzât kendisi ortaya koymuştur. Üstelik bütün azgınlığı ve arsızlığıyla! Aynı şekilde İslâm ümmetinin birçok kesimi, içten içe bir direniş düşüncesi taşımaktadır. Bu durum, Allahu a'lem, o düşmana karşı cihâd çağrısında bulunan ve küresel çaplı bir direnişe davet eden insânların vazîfesini bir nebze kolaylaştırmaktadır.

Yaşanan yeni hâl -ki bunu detaylandırmaya çalışacağım- çatışmanın yönünü değiştirdi [ve asıl-gerçek düşman cebheyi ortaya koydu] ve hattâ varlığını dayattı. Ayrıca, bölgesel ve sınırlı cebheler açmanın faydasızlığını ve hattâ imkânsızlığını gösterdi. 11 Eylül Olayları, 2003 yılında Afganistan'a, akabinde Irâk'a saldırılması ve düşmanın bir sonraki aşama için hazırlanması, çatışmanın yönünü/gidişatını da değiştirdi. Zîrâ düşman, hem kendisinin hem de müttefiklerinin çıkarlarını korumak

için uzanabildiği her yerde kendi varlığını dayattı. Yerel ve bölgesel cihâdî örgütlerle yapılanmaların, hepsi olmasa bile çoğunun -sözkonusu azgın saldırı sonucunda ve iki tarafın sâhib olduğu kıyâs götürmez imkânlar sebebiyle- parçalanmasını veya yok edilmesini de buna ekleyin! Cihâda ilişkin bu yeni şartlar muvâcehesinde ve bunlar dolayısıyla diyebilirim ki, cihâdî yapılanmalardan ve onların kadrolarından arta kalan insânları, savaşın bu yeni yönüyle/gidişatıyla irtibâtlı olarak, düşünce ve eylem yollarını değiştirme zorunluluğuna iknâ etmek için çok fazla tartışmaya gerek yok. Yaşanan hâl, âdetâ bizi bundan müstağnî kılıyor.

11 Eylül Olayları'nın öncesinde ve sonrasında yaşananlar üzerinde tefekkürde bulunmak, benim için bazı düşüncelerle ilgili sınırlı ölçüde ve önemli sayılabilecek bir gelişmeye de sebebiyet verdi. İnşallah yeri geldiğinde bunlara değineceğim.

Özetle şuna inanıyorum ki, **11 Eylül Olayları** ve onu takîben yaşanan küresel çaplı hâdiseler Allahu a'lem belki de bizleri Resûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem'in bizlere haber vermiş olduğu "**Fiten ve Melâhim**" olayları zincirinin içine soktu. **İşte dünya!** Amerika'nın ve Yahûdî efendilerinin, *bunların* Haçlı, mürted ve münâfık müttefiklerinin eliyle zulüm ve haksızlıkla dolmaya doğru yol alıyor. **İşte müminler ve mücâhidler!** Yeryüzünün dört bucağında "**garîbler**" hâline geldiler. Sürgünlere mahkûm edildiler. Sığınabilecekleri bir '**melce**' bulamıyorlar. Dinlerini muhâfaza edebilmek amacıyla -aynen Hz. Peygamber (s.a.v.)'in haber verdiği gibi- bir yerden başka bir yere kaçmak zorunluluğuyla karşı karşıyalar. Belki de bu hâl, "**mümin zümre"nin muhâsara altına alınması**yla sonuçlanacak. Yaşanan birçok hâdise, Hadîs Kitâblarında ve hattâ Ehl-i Kitâb'ın bazı kitâblarında haber verilen hâllerle birebir örtüşüyor. İşte **güç dengeleri**, bizimle düşmanlarımız arasında apaçık bir şekilde bozulmuş durumda ve bundan dolayı mümin zümre bir imtihân katında; bu dine mensûbiyyet iddiâsı taşıyan bazı kesimler ise Şerîatullah yolundan sapmak fitnesi içinde! Yeryüzü peyderpey **zulüm ve haksızlık**la dolacak ve olaylar, gidişata bir el koysun, mücâdelenin seyrini değiştirsin, zulüm ve haksızlıkla dolan dünyayı, **adâlet ve hakkâniyyet**le doldursun diye **Mehdi aleyhi's-selâm**'ın zuhûruna doğru bir seyir takîb edecek. Belki de şu ân itibâriyle mümin zümrenin üzerine düşen *şey* sabırdır, direniştir, adanmışlıktır ve sebâttır; îmânla ve sarsılmaz adımlarla [Ashâb-ı Uhdûd örneğinde olduğu gibi] hendeklere doğru ilerle*yebil*mektir. Evet, o adâlet ve hakkâniyyet sancağı altında yer alabilelim diye, bizim ve bizden sonra ise gelecek nesillerimizin üzerine düşen **sabır ve sebât**tır. Allah'ın izniyle o vakitler pek de uzak değildir. Ama her hâlükârda cihâd farzı/farîzası kıyâmete kadar devâm edecektir. *Hak üzere zâhir/sâbit ve gâlib olan tâife, bu din uğruna mücâdelesini muzafferiyetle devâm ettirecektir; ne onları yarı yolda koyanlar ne de onlara muhâlefet edenler onlara zarar verebilecektir; en sonuncuları Deccâl'i öldürünceye kadar mücâdeleleri sürecektir.* Evet, bütün bunlar, dinimizde sâbit olan hakîkatlerdir. Bizim üzerimize düşen, bu *tâife*den olmak, bayrağı taşımayı sürdürmek ve onu nesilden nesile, bir tâifeden diğerine teslîm etmek için gayret göstermek olduğuna göre diyebilirim ki,

pratik anlamda seçeneklerimizin alanı -içinde yaşadığımız şartlar dolayısıyla- bir hayli daralmış ve sınırlı bir hâl almıştır. Öyle ki karşımızda ancak, bu eserde öncereceğim/açıklamaya çalışacağım türden yollarla bir direniş göstermek tercîhi kalmıştır.

Dememiz o ki, maruzu kaldığımız düşman saldırısına karşı koyabilecek bir "Küresel İslâmî Direniş" başlatmak ve bu yolda çalışmak; ayrıca sorumluluğun, bu ümmetin seçkinlerinin omuzlarına yüklenmekten çok daha büyük bir sorumluluk olduğunu anlamak (*zorundayız*)!

Kuşkusuz ondokuz mübârek şehîdin, küfrün ve zulmün ana kalesi Amerika'ya karşı, onun askerî ve iktisâdî ana üslerini vurmak yoluyla gerçekleştirdiği muzaffer hücûm, her türlü ölçüyle, muhteşem ve târîhî bir harekâttı. Allah, cümlesine rahmet etsin; hem onların hem de böylesine eşsiz ve târîhî bir harekâta katkıda bulunup muvaffakiyyetle sonuçlanmasına vesîle olanların tamâmının sevâbını arttırsın. Olay sonrası yaşanan bazı gelişmeler; olayın yansıtılış biçimi; olay öncesinde -özellikle Afganistan'da ve Taliban ile Afganistan'daki mücâhid Arab topluluğu bazında- var olan şartlar; olayın -bilhassa Afganistan ve Pakistan'daki- etkileri ve sonrasında buna karşı koyma biçimi ve bu karşı duruşun idâre şekli, evet, bütün bunlardan sarfınazar ederek ve bütün bunların, araştırılması, târîhî açıdan irdelenmesi ve gerekli derslerin çıkarılması gereken konular olduğunu belirterek; tafsîlâta girmenin ise bu kitâbın sınırları dışına çıkmak olacağını, konuyla ilgili bazı husûsların kitâbın ilerleyen sayfalarında yer alacağını vurgulayarak şunu demek mümkündür ki; Şeyh Usâme Bin Ladin'in [sözkonusu] yönelişi -bu şekliyle- mücâdeleyi, doğru çizgisine oturttu. Bunu da her türlü düşmanımızın arkasında olan, onları perde arkasından destekleyip duran, savaştığımız her cebhede karşımıza çıkan asıl-gerçek düşmanı hedefe koymakla; mücâdelemizi asıl ve gerçek düşmanımızla sınırlamakla; başta Filistin'de Yahûdîlere, sonra bizim diyârlarımızdaki bütün mürted yöneticilere karşı verdiğimiz mücâdeleyi, onlara destek olan Amerika'ya ve müttefiklerine doğru çevirmekle gerçekleştirdi. Allah ondan razı olsun.

11 Eylül Olayları'nın etkileri ve bu eserimizdeki düşüncelerle irtibâtına gelince, şunları söyleyebiliriz: Madem düşmanımızın, böyle bir başlangıçla, bize karşı bir savaş yürüttüğünü ve bu savaşı dayattığını kabûl ediyoruz; öyleyse, *hanîf* dinimizin emirleri gereği, bir *karşı direniş*le mükellef olduğumuzu ve *müdâfaa* yollu *cihâd*ın Müslümanlara farz-ı ayn olduğunu da kabûl edeceğiz ki Hak Teâlâ şöyle buyuruyor:

﴿وَقَاتِلُوا فِي سَبِيلِ اللهِ الَّذِينَ يُقَاتِلُونَكُمْ وَلَا تَعْتَدُوا إِنَّ اللهَ لَا يُحِبُّ الْمُعْتَدِينَ ﴿١٩٠﴾

وَاقْتُلُوهُمْ حَيْثُ ثَقِفْتُمُوهُمْ وَأَخْرِجُوهُمْ مِنْ حَيْثُ أَخْرَجُوكُمْ وَالْفِتْنَةُ أَشَدُّ مِنَ الْقَتْلِ ...

﴿١٩١﴾ ﴿سورة البقرة﴾

«Sizinle savaşanlara karşı Allah yolunda siz de savaşın. Ancak aşırı gitmeyin. [Çünkü] Allah aşırı gidenleri sevmez.» (2/el-Bakara, 190)

«Onları nerede yakalarsanız öldürün. Sizi çıkardıkları yerden siz de onları çıkarın. Fitne *katl*den [adam öldürmekten] daha ağırdır...» (2/el-Bakara, 191)

Madem [düşmana] karşı koyacağız, öyleyse bu küresel savaşta kayıp vermek kaçınılmazdır. Dolayısıyla da cihâd etmek niyyeti taşıyanların önünde tam olarak aydınlığa/*mutlaka açığa* kavuş*turul*ması gereken bazı husûslar vardır. Bunların en önemlilerinden biri nasıl bir karşı koyuş/*direniş yolu*-yöntemi seçileceği meselesidir. Savaşa, ya bizi şurada burada parça parça bir şekilde cebheye çekip gücümüzü mürted yöneticilerle ve onlara tâbi olan münâfıklar, zorlanmışlar ve câhillerle; bunlardan müteşekkil orduları ve güvenlik güçleri ile çatışarak heder etmemizi isteyen düşmanın tasavvurları/*beklentileri* doğrultusunda gireceğiz ki, otuz yılı aşkın bir süre boyunca ve muvaffakiyyetsizlikle sonuçlanıp bize epeyce pahalıya malolan onlarca tecrübe üzerinden yaptığımız buydu. Ya da savaşa, yerel bütün düşmanlarımızı da harekete geçiren asıl/*gerçek* düşmanı hedefe koyarak gireceğiz. [Asıl/gerçek düşmandan] kasdım ise şu pis/**habîs üçlü**dür: "**İsrail – Amerika – NATO Avrupa'sı**."

Artık şundan şübhe yoktur ki, hem mantık hem de içinde bulunduğumuz şartlar, bu kesimleri hedefe koymanın daha etkili olduğunu isbât etmektedir. Tabîîdir ki bu, Müslümanları, o kâfir istîlâcılara dostluk/*ve bağlılık* gösteren mürted yöneticilere ve onlarla birlik*te* [hareket eden münâfıkların] nifâk taburuna karşı savaş vermeye iknâ etmeyi de içermektedir. Zîrâ onlar, koltuklarını koruma hırsları, ayrıca bugüne değin yapıp ettiklerinden anlaşılan kadarıyla, savaşa, Amerika'nın ve Yahûdîlerin yanında yer alarak gireceklerdir. Hâsıl-ı kelâm, Yahûdîlerle, Amerika'yla ve NATO Avrupa'sıyla savaş kaçınılmazdır ve bu yükü omuzlanmak/sonuçlarına katlanmak -şâirin de dediği gibi- bir zorunluluktur:

وَإِذَا لَمْ يَكُنْ مِنَ الْمَوْتِ بُدٌّ – فَمِنَ الْعَارِ أَنْ تَمُوتَ جَبَانًا

Mademki hiçbir kaçış yoktur ölümden
Utançtır öyleyse bir korkak olarak cân vermen.

Özetle:

Günümüz itibâriyle Müslümanların Yahûdîlerle, Amerika'yla, NATO Avrupa'sıyla, onların bizim diyârlarımızdaki müttefikleri olan mürtedler ve münâfıklarla savaşının bedeli ağır olacaktır. Zîrâ bunlara karşı savaş verecek olan ümmetin, uykusu, yerine çakılmışlığı, müntesiblerinin çoğunun dünyaya dalmışlığı, *dünya sevgisi ve* ölüm korkusu [*/ölümden nefret*] dolayısıyla "*vehen*"in onların özel ve genel kesimlerinin damarlarına sızmışlığı, âlimlerinin çoğunun sulta*n*ların sofralarına kapılmışlığı, evet, bütün bunlar uzadıkça uzayan fasıllardır.

Yaşam belirtisi ve direnişin mîlâdı, elbette ki ağır doğum sancıları, ağır bir külfet gerektirecektir. Bedelin ağır olması ise hiçbir şekilde ümmeti ve ümmetin gençlerini korkutmamalıdır. Zîrâ Allah Teâlâ onlara şöyle buyuruyor:

إِنَّ اللَّهَ اشْتَرَى مِنَ الْمُؤْمِنِينَ أَنْفُسَهُمْ وَأَمْوَالَهُمْ بِأَنَّ لَهُمُ الْجَنَّةَ يُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَيَقْتُلُونَ وَيُقْتَلُونَ وَعْدًا عَلَيْهِ حَقًّا فِي التَّوْرَاةِ وَالْإِنْجِيلِ وَالْقُرْآنِ وَمَنْ أَوْفَى بِعَهْدِهِ مِنَ اللَّهِ فَاسْتَبْشِرُوا بِبَيْعِكُمُ الَّذِي بَايَعْتُمْ بِهِ وَذَلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ﴿١١١﴾ ﴿سورة التوبة﴾

«Allah, müminlerden -karşılığında onlara mutlaka cenneti vermek üzere- cânlarını ve mâllarını satın almıştır. Onlar Allah yolunda savaşırlar, öldürürler ve öldürülürler; [Onun] Tevrât'da, İncîl'de ve Kur'ân'da [zikr olunan bu vaadi] kendi üzerine aldığı hak [ve katî] bir vaaddir. Allah'tan daha çok ahdine vefâ gösterecek olan kimdir? Şu hâlde yaptığınız bu alışverişten dolayı sevinip müjdeleşiniz. İşte 'büyük kurtuluş/kazanç' budur.» (9/et-Tevbe, 111)

Bununla birlikte içinde bulunulan şartlar dolayısıyla bu karşı duruş veya direnişin -ümmet buna en güzel yollarla girişsin diye- itikâdî, askerî, basın–yayın, hareket vb. temelleri, tafsîlâtlı bir şekilde ortaya konulmalıdır:

Şeyh Usâme Bin Ladin, çatışmanın doğasını kavrayışı ve düşmanı tahdîd etme [belirleyip sınırlama yollu] tercîhiyle *pek* güzel bir örneklik ortaya koydu. Kanâatimce de mücâdelenin ve karşı duruşun anahtarını tercîh bağlamında muvaffakiyyete nâil oldu. 11 Eylül hücûmlarını tasarlayanlar ve uygulamaya koyanlar da böyle! Nitekim savaşa muzaffer bir hücûmla başladılar. Düşmanı tam kalbinden vurup ona ağır kayıplar verdirdiler ve Müslümanları hayrete şayan girişimlerde bulunmak üzere harekete geçirdiler. **Ama bununla birlikte ümmet-i İslâm'ın, hedefte asıl kendisi olsa da, bu cihâd onun [selâmeti] için yürütülse de, bütün güçleriyle hâlâ daha çatışmanın dışında kaldığına ve direniş cebhesinin [bu anlamda] hâlâ daha âtıl olduğuna inanıyorum.** Zîrâ bu cihâdın gerçek sâhası Müslüman ülkelerdir; Yahûdî, Hıristiyan ve onların mürted–münâfık destekçilerinden müteşekkil farklı "işgalci/düşman güçleri" bu topraklara ayak basmıştır. Dolayısıyla bu ümmet içinde cihâdî uyanış hareketlerine öncülük eden mücâhid erlerin tamâmının üzerine düşen Allah'ın şu kavliyle amel etmektir:

فَقَاتِلْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ لَا تُكَلَّفُ إِلَّا نَفْسَكَ وَحَرِّضِ الْمُؤْمِنِينَ عَسَى اللَّهُ أَنْ يَكُفَّ بَأْسَ الَّذِينَ كَفَرُوا وَاللَّهُ أَشَدُّ بَأْسًا وَأَشَدُّ تَنْكِيلًا ﴿٨٤﴾ ﴿سورة النساء﴾

«Onun için Allah yolunda savaş. Sen kendinden başkasıyla mükellef değilsin [/sorumlu tutulmayacaksın]. Müminleri de [savaşa] teşvîk et. Umulur ki Allah, kâfirlerin gücünü kırar ve [muhakak ki] Allah kuvvet ve kudretce daha şiddetli ve tenkîlce de daha şiddetlidir.» (4/en-Nisâ, 84)

Ta ki müminler -ama bütün müminler- esâs savunma/düşmanı def/*ve bertaraf* etme vazîfesini yerine getirebilsinler.

Evet, savaşın yönü/*asıl ve gerçek düşman cebhenin ta'yîni* konusundaki tercîh yerindeydi. Fakat hâlâ daha davet, beyân ve müminlerin savaşa teşvîk edilmesi

gibi konularda *pek* çok çaba sarf etmemiz gerekmektedir. Bu da mücâdeleyi hem yönetim hem de uygulama olarak doğru rayına oturtmak, asıl sâhasına çekmek, 11 Eylül Olayları sonrasında kontrolü ele geçiren ve hâlâ da elinde tutan Amerika'nın elinden kontrol gücünü, manevra kâbiliyyetini geri almak içindir.

11 Eylül Olayları hakkında İslâmî ve cihâdî saflar arasındaki görüş ve tavırlar ne minvâl üzre olursa olsun, bilinen ve kabûl edilen şudur ki, bu olaylar yeni bir ortamın doğmasına sebebiyet verdi. Bu ortam, Amerika'nın zorba saldırılarıyla şekillenen ve buna karşı bizim bir karşı duruş göstermemizi, dikkatlerimizi bu yöne çevirmemizi, bunun için çaba sarf etmemizi gerektiren bir ortamdır. Şübhesiz ki bu, 11 Eylül Olayları hakkında şu veya bu görüşü serdetmekten, olayın fâilleri hakkında şunu-bunu demekten, şöyle oldu-böyle oldu diye tartışmalara girip vakit kaybetmekten daha hayırlıdır. Zîrâ çatışma, artık biz bu çatışmada yerimizi alsak da almasak da bir ölüm kalım meselesi hâline geldi.

Altıncı Merhale: ??? (2003–2004)
Amerika'nın Irâk'ı İşgali ve Orta Doğu'ya Karşı Haçlı–Siyonist Saldırısı

Sonra Amerikalılar ve müttefikleri İngilizlerin Irâk'ı işgaliyle ilgili malûm gelişmeler yaşandı. Afganistan'da yaptıklarına benzer bir planı Irâk'ta da uygulamaya koydular. Kısa sayılabilecek bir süre içinde Irâk ordusunu parçalamayı, birliklerini dağıtmayı ve Bağdâd'a girmeyi başardılar. **Bağdâd**, ikinci bir kez Moğolların ayak bastığı topraklar hâline geldi. Bu kez Bağdâd, **Modern Romalılar** olan **yeni Moğolların** eliyle düştü ve bunlar, Hulagu'yla birlikte gelen seleflerinden daha az barbar değildi.

Bu saldırı, Irâk'ın işgal edilmesi, işgal öncesinde yaşanan olağanüstü gelişmeler, işgal günleri boyunca yaşananların detayları, bütün o olayların tahlîli ve bunlardan çıkarılacak dersler son derece önemli konular olup bunların tafsîlâtına girmenin yeri bu eser değildir. Fakat ben bütün o olayların, bu eserimizde yer alan düşüncelerin belirginleşmesiyle, aynı şekilde bir *Küresel İslâmî Direniş* başlatmak için bu eserde ortaya koymaya çalışacağım cihâdî hareket kuramlarıyla bağlantısına şöyle bir değinmeye çalışacağım. Değinmeye çalışacağım noktalar ise özetle şunlardır:

Amerika'nın Irâk ve Afganistan'da Başarılı Olmasının En Önemli Sebebleri

1- Bölge üzerinde işgal güçlerinin emriyle hareket edip çalışan yerel güçlere dayanılması...

2- Av konumunda olan ülkenin, komşularından tecrîd edilmesi ve o komşuların tarafsızlaştırılması... Veyahut o komşuların, işgal güçlerine lojistik destek sunan bir hareket noktası hâline getirilmesi...

3- Bölge üzerinde işgal güçlerine karşı durabilecek veya onlara düşmanlık gösterebilecek her hedefi nokta atışıyla vuran hava ve füze gücü üstünlüğü...

4- Askerî hedefleri gerçekleştirmek için siviller üzerinde katliâmlar yapmaya hâzır olduklarını göstermeleri ve kamuoyu tepkisi denilen şeyi her türlü biçimiyle hiçe saydıklarını ortaya koymaları...

5- Uluslararası topluluğun ve her türlü karşı görüşün, kendi plan–programları doğrultusunda ya hiçe sayılması ya bastırılması ya da gönüllü–gönülsüz olarak kendisine boyun eğdirilmesi... Zîrâ artık Amerika, gerçekten de dünyada tek kutub hâline gelmiştir. Her ülkenin siyâsetine tahakküm etmekte ve o ülkeleri kendi çıkarlarına boyun eğdirmektedir.

6- Müslüman halkların, *tüm* olup bitenler karşısında sadece seyirci ve bir âcizler ordusu hâline getirilmesi... Bunun da yöneticilerinin ve âlimlerinin onları çatışmanın ve etki çemberinin dışına çıkardıktan sonra gerçekleştirilmesi...

* Amerika'nın Afganistan'da başarı sağlamasını, Taliban'ın ve Afganistan'da bulunan el-Kâide gibi vb. Arab–Acem mücâhid birliklerin askerî gücünü kırmasını, kezâ Irâk'ta başarı göstermesini, yakın veya uzak bir târîhte Amerikan varlığına tehdîd oluşturabilecek her türlü direniş odağını yok etmeyi hedefleyen bir dizi askerî ve güvenlik kovuşturması/saldırısı takîb etti. Bu saldırıların en cân alıcı olanlarından biri, İran sınırı boyunca ve **Irâk'ın kuzey doğusu**nda yer alan "**Hûrmâl** [خورمال]" mıntıkasındaki "Cemâatu Ensâri'l-İslâm el-Kurdiyye/**Kürt Ensâru'l-İslâm Cemâati**" kamplarının, **Afganistan "Tora-Bora**"da yer alan el-**Kâide** ile **Arab mücâhidler**in kampları nasıl yerle bir edildiyse aynı şekilde ve aynı yollarla, yani şiddetli hava saldırısı ve yoğun füze bombardımanıyla yerle bir edilmesiydi. Akabinde ise bölge üzerinde hayâtta kalan mücâhidleri ele geçirsinler diye yerel–uşak Kürt milisler harekete geçirildi. Bu da yetmedi kaçıp kurtulanların tutuklanması için -uluslararası antlaşmalar ve küresel entrikalar üzerinden- bölgeye sınır ülkeler devreye sokuldu.

Aynı şekilde **Yemen**'in **"Hatât Dağları**"ndaki [جبال حطاط] mücâhid toplulukların merkezleri de yerle bir edildi. Bu tasfiye operasyonunda da aynı yöntem kullanıldı. Öncelikle hava bombardımanı gerçekleştirildi. Sonra Yemen ordusu ve güvenlik güçleri bölgeye sevkedildi.

Sonra Amerika bu yönteme her bölgede başvurmaya devâm etti. Kendisi için bir tehlike olarak gördüğü ve Amerika karşıtı mücâhidlerin toplanma merkezi kabûl ettiği her yeri açıktan açığa vurdu. Buna ilâveten güvenlik kovuşturmaları yoluna başvurdu ve pek çok bölgede bu kovuşturmalar üzerinden gizli cihâdî yapılanmaları tasfiye etmeyi başardı. Bunu da Suud-i Arabistan, Fas ve Endonezya örneklerinde olduğu gibi bölgenin yerel güvenlik güçleriyle işbirliği yaparak gerçekleştirdi.

11 Eylül Olayları akabinde Afganistan'da bizzât sâhada yaşadığım bu tecrübelerin tahlîli, ayrıca bundan sonra yaşananlar üzerinde yaptığım devâmlı, detaylı ve yoğun okumalar, geçen on yıl boyunca ulaşmış olduğum ve bu eserde de yer alan düşünceleri ve direnişle ilgili kuramları benim için pekiştirdi. Özeti ise -en doğrusunu Allah bilir- şudur:

Öncelikle; Amerika'ya veya müttefiklerinden herhangi birine, bu ezici teknolojik üstünlüğü taşıdığı ve bu üstünlükle ortama tam anlamıyla hâkim olduğu, özellikle dünya üzerinde ona bağlı olarak çalışan, cihâdî odakları kuşatma altına alan ve Amerika'yla birlikte onları vuran uşak güçler var olduğu müddetce, askerî olarak açıktan açığa karşı durmak veya direniş göstermek mümkün değildir. *Nitekim* 2001 Afganistan–Tora Bora, 2003 Irâk–Hûrmâl, 2003 Yemen–Hatât Dağları, kezâ benim şu satırları düzelttiğim günlerde (Kasım 2004) Felluce'de yaşananlar bunu isbât etmiştir. Bunu daha önce mücâhid birliklerin açık karşı duruşu üzerinden yaşanan 1982 Suriye–Hama, 1982 Lübnan/Beyrut – Trablus/Tellu'z-Za'ter, 2000 Lübnan – Nabtiyye tecrübeleri de isbât etmişti. Üstelik mücâhidler bu tecrübelerde sadece yerel askerî güçlerle karşı karşıya gelmişti. Amerika'nın askerî gücünüyse varın siz düşünün. Gerilla tipi yapılanmaların, üstün bir güç taşıyan düzenli ordulara "açık karşı duruş"larının akamete uğradığı bilinen bir husûs olduğu gibi gerilla savaşlarıyla ilgili çoğu kitâbda da işlenmiş bir konudur.

İkinci olarak; Amerika'nın idâresinde - denetiminde başlatılan ve "teröre karşı küresel savaş" olarak bilinen olgu çerçevesinde hem bölgesel hem de uluslararası çapta oturtulan güvenlik ağlarının kurulmasından sonra, *gizli örgütlenmelerin*, uşak hükûmetlerin yerel güvenlik sistemlerine/veya birimlerine -özellikle de gizli, yerel ve piramidimsi örgütlenme üzerine kurulu klasik örgütlerin yollarını takîb ederek- karşı durmaları mümkün değildir.

Üçüncü olarak; direnişten gayrı bir yol veya alternatif olmadığı için, bu ortam veya şartların gölgesinde varlığını dayatan tek karşı koyuş/direniş yolu, birbirine bağlı olmayan hücrelere, çok sayıda hücreye sâhib gizli gerilla savaşı yoludur. Buna dâir açık bazı örnekler Irâk'ta Amerikan kuvvetlerine karşı yürütülen -çok yönlü- direniş harekâtlarında görüldü. Filistin'deki silâhlı intifâda, ayrıca dünyanın farklı yerlerindeki başka bazı sivil/şehir gerilla savaşları da bunu isbât etmiştir. Özünden istifâde etmeye ve yeri geldiğinde bu kitâbın bölümlerinde yer vermeye çalıştığım şey budur ki zâten kitâb, Küresel İslâmî Direniş Çağrısını hayâta geçirmek yolunda bazı kuramlar önermektedir.

***

Bu önsözün sonunda diyeceğim şudur ki:

Cihâd ve direniş yolunda bildiğimiz veya bilmediğimiz pek çok genç, dört bir tarafta ağır bedeller ödediler. 11 Eylül *2001* Olayları'ndan önceki yarım yüzyıllık zaman dilimi boyunca katledildiler. Esâretlere ve sürgünlere mahkûm edildiler. Onlar ki bu çağda İslâm ümmetinin özüydüler.

11 Eylül hücûmları sonrasına gelince: Öncelikle **ondokuz kahraman** bu yolda şahâdet şerbetini içtiler ve savaşın kapısını yeni yönüyle araladılar. Allah, cümlesine rahmet etsin; derecelerini yükseltsin ve cümlemizi Âlâ-yı Illiyyin'de bir araya getirsin.

Emîru'l-Müminîn Molla Muhammed Ömer ve **Taliban**'ın muhlis mücâhidleri Afganistan'da emânetlerine sâhib çıkmak için, İslâm'ı ve Müslümanları korumak için, düşmanın tehdîdlerine boyun eğmemek için çok ağır bedeller ödediler. Ölüm, hapis ve sürgünlerden çok şey düştü paylarına! Afganistan ve bütün **Afgan halkı** onlarla birlikte bu bedeli ödedi. Allah yaptıklarını kabûl, cümlemize affını yâr eylesin.

El-Kâide, dönemecin en zorlu deminde erlerinin pek çoğunu kurbân verdi. Şeyh **Usâme Bin Ladin** ve beraberindekiler çok ağır bedeller ödediler. Ölüm, esâret ve sürgünden çok şey düştü nasîblerine! Allah yaptıklarını kabûl ve cümlemize affını yâr eylesin. Cümlemizi dergâh-ı rahmetinde bir araya getirsin.

Afganistan'daki Arab menşeli cihâdî cemâatlerin pek çok genci ve pek çok kadrosu, **İslâm Emîrliği'ni savunmak, Amerika'nın Afganistan'a karşı yürüttüğü azgın saldırıyı bertaraf etmek** yolunda verdiği savaşta öldürüldü. Bu mübârek zümre de pek ağır bir bedel ödedi; onlar da nasîblendi ölüm, esâret ve sürgünden! Onlar ki cihâdî kanadın güzîdeleri ve öncü kolu idiler. Allah *tamâmının* yaptıklarını kabûl, cümlemize affını yâr eylesin. Allah Teâlâ cümlemizi, kendilerine nimet ihsân eyledikleriyle bir araya getirsin.

Peki, hangi hedef, hangi karşılık ve ne için idi bütün bu çile ve sıkıntılar?

Hedef, hiç şübhesiz, uyuşturulmuş ve uyumuş ve de direniş sâhasından kopmuş ümmeti uyandırmak ve onu bu farîzayla yüz yüze getirmek içindi.

Şu önsözü yazdığım **bu eser, bir çırpınış, bir silkiniş çabasıdır**. En büyük vazîfemizi îfâ yolunda ileriye doğru bir adım daha atabilme gayretidir. Gelecek savaşta yerini alabilsin ve üzerine düşeni yerine getirebilsin diye ümmeti harekete geçirmek ve kendisine lâzım olan esâsları onun istifâdesine sunmak içindir.

Zaferin Allah'ın kudretinde olduğuna dâir îmânım tamdır. Bu zaferin tahakkuk etmesi için yerine getirmemiz gereken ilk vazîfelerden biri:

Ümmetin seçkinlerinin başlattığı bu karşı duruşu/direnişi, bir ümmetin savaşına dönüştürebilmek yolunda çalışmaktır.

Cihâdî kanat, geçen yarım yüzyıl boyunca Allah'ın, «Onun için Allah yolunda savaş. Sen kendinden başkasıyla mükellef değilsin [/sorumlu tutulmayacaksın].» emrini yerine getirmek için üzerine düşeni yaptı. Sözün sorumluğunu bilen, ilim ve kalem emânetini yüklenenlerin üzerine vâcib olansa âyetin «Müminleri de [savaşa] teşvîk et» emrini yerine getirmek yolunda çalışmaktır. Bütün bunlar ise «Umulur ki Allah, kâfirlerin gücünü kırar» anlamını tahkîk içindir.

Evet, bizler günümüz itibâriyle, çok zor zamanlardan geçiyoruz ve sıkıntıların doruğunu yaşıyoruz. En güzîde kardeşlerimiz öldürüldü. En seçkin gençlerimiz esîr edildi. Geride kalanlarımız şuraya buraya dağıldı ve mürted hükûmetler ile onların yardakçıları, istihbârâtcıları, münâfık uşakları dört bir yanda pusuya yatmış hâin kurtlar gibi onları kapıp götürüyor. Ama bizler, Allah'ın, her ne olursa olsun, dinine ve hizbine yardımcı olduğunu kesinkes biliyor, Roma'nın fethine kadar uzanacak

olan zaferimizin müjdesine ve bunun Peygamber Efendimiz sallallâhu aleyhi ve sellem'in müjdelediği şekilde mutlaka gerçekleşeceğine inanıyoruz.

Belki ümmetimizin bazı tarumar olmuş evlâdları, bu şerî hakîkatleri ve Nebevî müjdeleri tasdîk etmiyor olabilir. Ama düşmanlarımızın komutanları, büyük râhibleri ve bilginleri bu hakîkatleri, kendi oğullarını bilir gibi biliyorlar. Onlar, şimdilerde, bu âkıbeti yaşamamak için -güneşi balçıkla sıvamak isteyenler gibi- ordular topluyor. Gayretleri ise ancak şu âyette belirtilenlerin gayretidir:

﴿يُرِيدُونَ أَنْ يُطْفِئُوا نُورَ اللهِ بِأَفْوَاهِهِمْ وَيَأْبَى اللهُ إِلَّا أَنْ يُتِمَّ نُورَهُ وَلَوْ كَرِهَ الْكَافِرُونَ ﴿٣٢﴾ ﴿سورة التوبة﴾

«Allah'ın nûrunu ağızlarıyla söndürmek istiyorlar. Oysa kâfirler istemeseler de Allah, nûrunu tamamlamaktan başka bir şeye razı olmaz.» (9/et-Tevbe, 32)

Onlar, medeniyetlerinin yıldızının söndüğünü ve bizim medeniyet yıldızımızın parlamaya başladığını pekâlâ biliyorlar.

Allah, dünyanın dört bir köşesindeki mücâhid şehîdlerimize rahmet etsin ki onlar üzerlerine düşeni yaptılar.

Allah, Müslümanların esîrlerine rahmetini yâr etsin ve tez zamanda esâretlerini nihâyete erdirsin ki onlar üzerlerine düşeni yaptılar.

Allah, Onun yolunda sürgünlere mahkûm edilmişlere ve belâlara uğramışlara yardımını yâr etsin ki onlar üzerlerine düşeni yaptılar.

Allah, mümin kardeşlerine yardımını esirgemeyen, onlara barınak ve destek olanların tamâmının yaptıklarını dergâh-ı izzetinde kabûl buyursun.

Bizden, Allah'ın düşmanlarını ziyâna uğramış bir hâlde görmeye sevinen herkes şunu duysun:

Allah'ın vaadine inanmayan her yüreksiz korkak da şunu duysun:

İçine gömüldükleri dünyalıklarından ve râhatlarından olmak istemedikleri için bu ümmetin yiğit erlerini Allah'ın düşmanları karşısına dikilmiş bir hâlde görmek istemeyen, olduğu yere çakılı her korkak, en başlarında da münâfık âlimleri ve pentagon fakîhleri şunu duysun:

Bütün düşmanlarımız; onların önünde, arkasında ve yanında olan herkes şunu duysun:

Bizimle düşmanlarımız arasında, evet, Yahûdî, Hıristıyan, onların bizim diyârlarımızdaki kâfir müttefikleri, mürted ve münâfık destekçileri olan bütün düşmanlarımız arasında ancak Allah'ın şu âyetleri vardır:

﴿فَإِذَا لَقِيتُمُ الَّذِينَ كَفَرُوا فَضَرْبَ الرِّقَابِ حَتَّى إِذَا أَثْخَنْتُمُوهُمْ فَشُدُّوا الْوَثَاقَ ﴿٤﴾ ﴿سورة محمد﴾

«[Savaşta] kâfir olanlarla karşılaştığınız zaman boyunlarını vurun. Nihâyet onları çökertip etkisiz hâle getirdiğinizde bağı sımsıkı bağlayın...» (47/Muhammed, 4)

وَأَعِدُّوا لَهُمْ مَا اسْتَطَعْتُمْ مِنْ قُوَّةٍ وَمِنْ رِبَاطِ الْخَيْلِ تُرْهِبُونَ بِهِ عَدُوَّ اللهِ وَعَدُوَّكُمْ وَآخَرِينَ مِنْ دُونِهِمْ لَا تَعْلَمُونَهُمُ اللهُ يَعْلَمُهُمْ وَمَا تُنْفِقُوا مِنْ شَيْءٍ فِي سَبِيلِ اللهِ يُوَفَّ إِلَيْكُمْ وَأَنْتُمْ لَا تُظْلَمُونَ ﴿٦٠﴾ ﴿سورة الأنفال﴾

«Siz de onlara karşı gücünüzün yettiği her kuvvetten ve [cihâd için] bağlanıp beslenen atlardan hazırlayın. Onunla Allah'ın düşmanını, sizin düşmanınızı ve bunlardan başka sizin bilmediğiniz fakat Allah'ın bildiği diğer düşmanları korkutursunuz. Allah yolunda ne harcarsanız [ecri] size eksiksiz ödenir ve siz [asla] haksızlığa uğratılmazsınız.» (8/el-Enfâl, 60)

Bizden, Amerika'ya ve onunla ittifâk hâlinde olan herkese ulaştırılsın ki:

ارْجِعْ إِلَيْهِمْ فَلَنَأْتِيَنَّهُمْ بِجُنُودٍ لَا قِبَلَ لَهُمْ بِهَا وَلَنُخْرِجَنَّهُمْ مِنْهَا أَذِلَّةً وَهُمْ صَاغِرُونَ ﴿٣٧﴾ ﴿سورة النمل﴾

«Dön onlara! Andolsun, biz onlara, karşı koyamayacakları ordularla gelir ve onları oradan aşağılanmış ve küçük düşürülmüş olarak çıkarırız.» (27/en-Neml, 37)

وَلَيَنْصُرَنَّ اللهُ مَنْ يَنْصُرُهُ إِنَّ اللهَ لَقَوِيٌّ عَزِيزٌ ﴿٤٠﴾ ﴿سورة الحج﴾

«... Kim Allah'a [Onun dinine] yardım ederse [bilsin ki] Allah da mutlaka kendisine yardım edecektir. Şübhesiz ki Allah kavîdir, azîzdir.» (22/el-Hacc, 40)

وَمَنْ جَاهَدَ فَإِنَّمَا يُجَاهِدُ لِنَفْسِهِ إِنَّ اللهَ لَغَنِيٌّ عَنِ الْعَالَمِينَ ﴿٦﴾ ﴿سورة العنكبوت﴾

«Her kim cihâd ederse, ancak kendisi için cihâd etmiş olur. Hiç şübhesiz Allah, âlemlerden müstağnîdir.» (29/el-Ankebût, 6)

Kaderi, kavl-i Hak geçmiştir:

كَتَبَ اللهُ لَأَغْلِبَنَّ أَنَا وَرُسُلِي إِنَّ اللهَ قَوِيٌّ عَزِيزٌ ﴿٢١﴾ ﴿سورة المجادلة﴾

«Allah, "Muhakkak ki ben ve peygamberlerim gâlib geleceğiz" diye yazmıştır. Şübhesiz ki Allah kavîdir, azîzdir.» (58/el-Mücâdile, 21)

إِنَّا لَنَنْصُرُ رُسُلَنَا وَالَّذِينَ آمَنُوا فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَيَوْمَ يَقُومُ الْأَشْهَادُ ﴿٥١﴾ ﴿سورة غافر﴾

«Muhakkak ki biz, peygamberlerimize ve îmân edenlere hem dünya hayâtında hem de şâhidlerin [Hesâb Günü divân durup] şâhidlik edecekleri günde yardım ederiz/edeceğiz.» (40/Ğâfir/Mümin, 51)

↓ ——— ○○○ ——— ↑

FİHRİST'E VE KİTÂB'IN BÖLÜMLERİNE DAİR

Daha önce de değindiğim gibi bu eser, Müslümanların bu zamanda yaşadıkları büyük sorunu çözmeye yardımcı olacak bir tasavvur sunmak amacıyla kaleme alınmıştır. O da önemli bir soruya cevâb bulmaktır, şöyle ki:

Yahûdîleşmiş yeni Haçlı düşmanlarımıza ilerleyen süreç içinde nasıl karşı koyacağız?

Akıllı ve basîret sâhibi hiç kimse, Müslümanlar olarak bizim, bir kriz hâli, hattâ her türüyle ve her biçimiyle krizler içinde yaşadığımızdan, karşı karşıya kalınan bu sorunları çözmek için ortaya çıkmış bulunan İslâmî uyanışın bütün okullarının bir kriz, hattâ krizlerin eşiğine düştüğünden; bu uyanış içinde yer alan ve o sorunları çözmek için cihâd yolunu yol edinen silâhlı cihâdî kanadın da -kendisine bağlı bazı sebebler ve düşmanın onu çepeçevre kuşatması nedeniyle- bir krizin, hattâ krizlerin eşiğine ulaştığından, bir çıkmaza girdiğinden şübhe etmez.

Usûlî ve mücâhidler sıfatını taşıyanlar olarak bizler, şu günlerde, her alanda bir krizler zincirinin darboğazından geçiriyoruz. Daha ötesi bizler, 11 Eylül Olayları sonrasında, basın–yayın organlarında krizin ana sebebi ve bütün dünyanın içine yuvarlandığı krizin nedeni olarak gösterilir, böylece sunulur olduk.

Düşmanın medya araçları ve İslâm âleminde ona tâbi olan basın yayın organları, bizleri, insânlara, giderilmesi gereken dünya krizi olarak sundu ve böylece tanıttı! Daha ötesi Müslümanların [sözde] âlimlerinden pek çok kişi, cuma hutbelerinde, minberlerinde, öyle ki Mescid-i Harâm'da bile bizleri "kriz" sebebi olarak ele alır oldular. **Gebeş bilge ve şişkin imâm "es-Sudeys"**, 2004 yılının Ramazan ayında ve Hatm-i Kur'ân duâsında, bütün dünya ülkelerinin, özellikle de İslâm ülkelerinin terörden selâmet bulması için duâ, mücâhidlerin helâkı, dağılmaları ve yok olmaları için bedduâ eder oldu! İslâmî hareketlerin pek çok öncü isminin ve cemâatlerinin konuşup yazdıkları da aynı eksende dönüp durdu. Bizleri aynı bakış açısıyla ele aldılar/alıyorlar. Buna dâir gerekçeleriyse, bizim, kırk yıldan beridir yöneticilerimize karşı silâh taşımamız ve bu yüzden bir krize sebeb olmamız; aynı şekilde günümüz itibâriyle Amerika ile müttefiklerine karşı durmakla onları ve Müslümanları orantısız bir çatışmayla karşı karşıya bırakmamız ve onları bir krizin göbeğine atmamız...! Küresel ve yerel medya organlarının kandırdığı, bizleri sorunun ve krizin müsebbibi olarak kabûl ettirdiği sıradan Müslümanların pek çoğunu da buna ekleyin.

Bu araştırmanın ana bölümleri, bir hakîkati isbât etmek ve iki soruya cevâb vermek vazîfesini üstlenmiştir:

Hakîkat: Bütün bu krizlerimizin, mücâhidler olarak, İslâmî uyanış/*hareket* olarak, Müslüman halklar olarak yaşadığımız bütün krizlerin çözümünün cihâd ve silâhlı direniş(te) olduğudur! [Eserde] birden beşe kadar bütün bölümler bu hakîkati isbât vazîfesini üstlenmiştir.

Sorulara gelince, ilki şudur: Çözüm cihâd olmasına karşın, kırk yıldan beridir gerçekleştirmeye çalıştığımız cihâd eksenli plan-programlar neden başarısızlığa uğradı? Altıncı ve yedinci bölümlerde bu soruya cevâb aranmıştır.

İkinci ve araştırmanın uğruna yazıldığı asıl soru ise şudur: İlerleyen süreç içinde düşmanlarımıza karşı ne şekilde cihâd edeceğiz; onların karşısında Allah'ın nusretini umut edeceğimiz yollarla nasıl cihâd edeceğiz? [Yine:]

11 Eylül Olayları sonrasındaki bir dünyada düşmanlarımıza karşı nasıl cihâd edeceğiz?

Kitâbın bölümlerinde esâs aldığımız mantık örgüsü, her bölümün bir sonraki bölüme bir nevi mukaddime ve mantıkî bir giriş mesâbesinde olmasıydı. Sekizinci bölüme kadar bu şekilde devâm ettik ve bu bölümde, 'Amerikan yüzyılı' olacağını iddiâ ettikleri yirmibirinci yüzyılda cihâdımızı devâm ettirmemizi sağlayacağına inandığımız yolu–yöntemi detaylandırmaya çalıştık.

Esere, *gurbete* ve *garîblere*; *hak üzere zâhir* ve kıyâmete değin bu Din yolunda savaş verecek olan *tâife*ye dâir kısa bir girişle başladık. İnancımıza göre o *tâife*nin hâli, geçen onyıllar boyunca cihâd kaygısını taşıyan ve aynı şekilde cihâd bayrağı ile emânetini kendilerine teslîm etmeyi dilediğimiz geleceğin cihâd neslinin hâlidir. İşbu girişte, *gurbet*in ve bu gurbeti yaşayan *garîbler*in husûsiyyetlerini, dünyada maruz kalacakları sıkıntıları, âhiret yurdunda ve dergâh-ı İlâhî'de onları bekleyen sevâbı, keza *hak üzere zâhir* [:sâbit ve gâlib] *tâife*nin özelliklerini ele almaya çalıştık.

BİRİNCİ BÖLÜM

[Bu bölüm] her fetvânın ve her davanın temeli olduğu gibi bu araştırmanın da temeli olan "Vâkı'/hâlihâzır"[hakkında]dır. *Müslümanların* -düşmanları onlara gâlib geldikten; idârelerini kendi içlerinden bazı münâfıklara teslîm ettikten; âlimleri hakkı söylemek konusunda suskunluğa büründükten ve bazı büyükleri nifâk çukuruna düştükten; genel kesimi din ve dünyalarını yitirmek gibi bir hâle düştükten sonraki ve- *günümüzdeki hâli[ne dâir]dir. Sömürgecilik dönemleri*nden bu yana geçen on yıllar boyunca yaşadığımız, sonra bunu müteâkib sözde *bağımsız*lık *hükûmetleri dönemi*, akabinde ise 11 Eylül Olayları sonrası bir dünyada ve Amerikan yüzyılı olduğu iddiâ edilen bu yüzyılın başındaki yeni hâlleridir [/bütün bunlara ilişkindir].

İKİNCİ BÖLÜM

Böyle bir hâlihâzır içinde *şerî hükmü* tesbîte ilişkindir. Yine şunu söylemek içindir ki, Müslümanların içinde bulunduğu krizlere dâir çözüm arayışı, keyfî bir mesele olmadığı gibi indî görüşler yoluyla yapılacak bir şey de değildir. Şerî delîller ise gün gibi ayandır ve Müslümanlar olarak bizim, özümüz olan hareketimizin ve özün özü olan cihâdî kanadın maruzu kaldığı krizlerin çözümünün, günümüzde -namaz ve oruç gibi- bir farz-ı ayn hâline gelen silâhlı cihâd(da) olduğunu göstermektedir. Ama farklılaşan günümüz şartlarına uygun yol ve yöntemlerle! Bu bölümde önemli

birtakım şerî hükümlerin hülâsasını sunmaya çalıştım. Gerekli detayları ve delîlleri İkinci Cild'in -konunun en önemli temeli olan- cihâdî akîde ve yöntemi ile ilgili bölümüne bıraktım.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Sâlih kardeşini öldüren Kâbîl'den başlayıp, o soyun torunlarından olan ve "Seni mutlaka öldüreceğim" diyerek aynı söylemle bizleri öldüren Bush'a kadar devâm eden hak–bâtıl mücâdelesine ve bu mücâdelenin seyrine dâir târîhî bir sunumdur. Bu bölüm, târîh boyunca yaşanan hak–bâtıl mücâdelesini; Yeni Dünya Düzeni'nin kurulup yerleşmesine kadarki süreç içinde değişen yönlerini; bu mücâdelenin -bazı hadîslerde haber verildiği gibi- bizimle Romalılar arasında kıyâmete kadar sürecek bir mücâdele hâline geleceğini seri bir şekilde işlemektedir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Târîhî ve siyâsî bir bölüm olup oldukça önemlidir. Romalılarla yaşadığımız çatışmanın üç târîhî durağını aydınlatmaya çalışmakta, ilki onbirinci ve onikinci asırlarda, ikincisi ondokuzuncu ve yirminci yüzyıllarda, üçüncüsü ise günümüzde, yani yirminci yüzyılın sonları ve yirmibirinci yüzyılın başlarında Müslümanlara karşı yürütülen ana Haçlı seferlerini, bunlarla ilgili tahlîlleri, denklemleri, zafere ve hezîmete dâir yönleri ele almayı ve gerekli dersleri çıkarıp ileriki mücâdelemizde bunlardan istifâdeyi hedeflemektedir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Son Haçlı saldırılarına veya onun mümessili sıfatını taşıyıp Müslüman ülkelerin idârecileri konumunda olanlara karşı koyan İslâmî hareketlerin ve [farklı] okullarının -yaklaşık 1930 yılındaki kuruluşundan 2000 yılına kadarki- târîhî seyrine, 11 Eylül Olayları sonrasında vardığı evreye ilişkindir.

ALTINCI VE YEDİNCİ BÖLÜM

İslâmî hareketler veya okulları arasından mensûbu bulunduğumuz okula ilişkin tafsîlâtlı bir sunumu içermektedir. [Mensûbu bulunduğumuz okuldan] kasdım ise cihâdî kanattır. Bu kanadın, neşet ettiği 1965 yılından, krizin dibine ulaştığı yirminci yüzyılın sonlarına ve 11 Eylül Olayları'nın hemen akabinde girdiği mihnet girdabına kadar gelen süreçteki târîhini tahlîlî bir şekilde ele almaya çalıştık. Amacımız cihâdî hareketin yaşadığı zafer ve hezîmetlerden belli dersler çıkarmak ve ilerleyen süreç içinde yürüteceği mücâdeleye ilişkin kuramları da bunlar doğrultusunda ortaya koymaktı. Dolayısıyla bu bölüm, çağdaş dönem cihâdî kanada yönelik yapıcı bir özeleştiridir; çözüm ve çıkış yolları arayışıdır. Bu da 11 Eylül Olayları sonrası bir dünyada cihâd ve direniş için en uygun yolları ortaya koymaya matufdur ki, bunun araştırmanın temel konusu olduğunu daha önce vurgulamıştık.

SEKİZİNCİ BÖLÜM

Kitâbın kalbi ve özüdür. Şöyle ki, geçen bölümlerin tamâmı bu bölüm için mantıkî mukaddimeler mâhiyyetinde olup, yine her biri için özel bir Bâb[1]/başlığı oluşturduğumuz yedi kurama götüren araştırma konularıdır. Bu yedi başlık ise:

Birinci Fasıl: Karşı Koyuş Kuramı (Cihâdî Akîde ve Yöntem)

Bu ise İslâm ümmetini kendisiyle seferber etmemizi ve direniş gençlerini, uzun vadeli -doğrusunu Allah bilir- gelecek bir savaşa, inanç, düşünce ve rûhî açıdan tam olarak yetiştirmemizi sağlayacak kıtâlî akîdeyle ilgilidir.

İkinci Fasıl: Siyâsî Kuram

Bu Fasıl'da, Müslümanları harekete geçirmek ve hasımlar arasındaki sınırları olabildiğince belirlemek, dolayısıyla, sözkonusu zorba seferlere karşı koymak için direnişin siyâsî hareketiyle ilgili kuramlar ve düşünceler yer almaktadır.

Üçüncü Fasıl: Mütekâmil Terbiye Kuramı

Direniş unsurları için lâzım olan eğitim esâslarının şerhini içermektedir ki şunlar üzerine kuruludur:

1. Şerî İlim, **2.** Ahlâk ve İbâdetler,

3. Siyâsî Şuûr, **4.** Askerî Hazırlık,

5. Saldırgan/İşgalci düşmanı püskürtmek için doğrudan doğruya cihâd...!

Dördüncü Fasıl: Askerî Kuram

Kitâbın, gelecek aşamadaki mücâdeleyle ilgili olarak önerdiği yöntemin özetini içermektedir. Şöyle ki yazar, terörle mücâdele adı altında uluslararası saldırının başlatıldığı bir dünyada "Yerel–Gizli–Piramidimsi" örgütlenmeler üzerinden çalışma döneminin bittiğini söylemekte ve cihâdın şu iki yöntem üzerinden devâm ettirilmesi gerektiğini önermektedir: Eğer gerekli şartlar varsa, ya açık karşı koyuş cebheleri yahut "Küresel İslâmî Direniş Seriyyeleri/Birlikleri" yolu üzerinden ferdî cihâd...

Beşinci Fasıl: Kuruluş, Örgütlenme ve Çalışma Düzeni Kuramı

Bu kısımda, direniş hücrelerinin çalışma sisteminin nasıl olacağıyla ilgili açıklamalar yer almaktadır [ki], geniş ölçekli gerilla savaşlarında da öngörüldüğü gibi, merkezî örgütlenmelere değil direkt/odaklı çalışma düzenine dayanılacaktır. Küresel İslâmî Direniş birlikleri ile hücrelerinin temel yapısı kitâbın bu bölümünde açıklanmaktadır. Şöyle ki, düşmanın teröre karşı uluslararası savaş kapsamında doğrudan hedef alabildiği piramidimsi ve hiyerarşik yönteme/yapılara dayanılmayacak, bunun yerine, birbirlerinden bağımsız, ama nihâyetinde eylemleri birbirini tamamlayan ve asıl hedefin gerçekleşmesini sağlayan ferdî çalışma düzenine dayanılacaktır.

[1] [Buradan itibâren bu kısımda ve ilgili yerlerde "Bâb" yerine "Fasıl" ibâresi kullanılacaktır. Mtrcm]

Altıncı Fasıl: Askerî Eğitim Kuramı

*Direniş Birlikleri*nin askerî hazırlık programlarıyla ilgili bir tasavvur sunmaya yönelik olup -bir zamanlar Bosna, Çeçenistan, Afganistan vb. yerlerde kurulduğu gibi açık kamplar kurmanın artık imkânsız sayıldığı şartlar altında- bu birliklerin gizli bir şekilde ve kendi kendilerini nasıl inşâ ede*bil*eceklerine ilişkindir.

Yedinci Fasıl: Finans Kuramı

"Terörün mâlî kaynaklarını kurutma" adı altında devreye sokulan ve mücâhidlere karşı uluslararası boyutta yürütülen savaşın temellerinden biri olan olgu karşısında, cihâdın ve direniş faâliyyetlerinin, dost veya düşman üzerinden kendi kaynaklarını oluşturabilmesiyle ilgili bazı şerî ahkâmı ve çalışma yöntemlerini açıklamaktadır.

Sekizinci Fasıl: Basın ve Teşvîk

«Müminleri de [savaşa] teşvîk et» [âyetinin aydınlığında] bazı düşünceler olup mücâdeleyi, 'belli/seçkin kesimlerin savaşı olmaktan çıkararak' bütün bir ümmetin savaşı/mücâdelesi hâline getirmeyi amaçlamaktadır.

DOKUZUNCU BÖLÜM

Bu bölüm, direniş yolunda faâliyyet gösterecek kimseler için birtakım tavsiyeleri ve uyarıları içermektedir. Bu da yapılacak etkinliği daha güçlü kılmak ve kendisine çağrıda bulunduğumuz direnişi sekteye uğratmak isteyen düşman tarafından ortaya konulması muhtemel bazı engelleri bertaraf etmek içindir. Aynı şekilde bu bölüm, sulta*n* âlimleri ve sömürge fakîhlerinin, ayrıca bazı sınık İslâmî hareket önderlerinin ortaya attığı bazı şübhelere yönelik reddiyeleri de içermektedir. Bunlar sözkonusu kesimlerin geçen onyıllar boyunca mücâhidlerin karşısında tekrar edegeldiği şübhelerin aynıdır. Günümüz itibâriyle yeni olan ise bunlara Amerika'nın ve onun münâfık kölelerinin isteklerinin eklenmiş olmasıdır.

Aynı şekilde bu bölüm, Allah'ın izniyle, vaad olunan büyük zaferin yakınlaştığını gösteren bazı müşahhas delîlleri ve *nass*ları da içermektedir.

Nihâyet Kitâb'ı Misk-i Hitâm ile Hitâma Erdireceğiz:

Bu bölümde Kitâb ve Sünnet'in ufuklarına doğru kanatlanacak, Selef-i Sâlihimizin târîhine doğru bir seyre koyulacağız. Kaderin acı cilvelerine onlardan yardım alarak katlanacağız ve onların nûrundan istifâdeyle umudumuza umut katacağız. Allah'ın, kendi dostları için hazırlamış olduğu dünyadaki zafer nimetine ve âhiretteki bol ihsân/ile lütuflara bu nûrlu yolun aydınlığında bakmaya çalışacağız.[1]

---

[1] [Bu noktadan sonra Müellif "Küresel İslâmî Direniş Çağrısı Risâleleri Serisi" başlığı altında eserin -hacminden dolayı- nasıl basılabileceğiyle ilgili 2 sayfalık bir açıklama yapmıştır ki bu kısmı eserden çıkardık. Eserin aslı 1604 A4 sayfası olup 2. Cild olarak tasarlanmıştır. Bizim niyyetimiz ise -Allah nasîb ederse- bunu ilk aşamada C.1-1, C.1-2, C.2-1, C.2-2 şeklinde basmaktır. Ya nasîb!]

GURBET'E, GARÎBLER'E VE HAK ÜZERE ZÂHİRLER'E DÂİR BİR BÖLÜM

فَلَوْلا كَانَ مِنَ الْقُرُونِ مِنْ قَبْلِكُمْ أُولُو بَقِيَّةٍ يَنْهَوْنَ عَنِ الْفَسَادِ فِي الْأَرْضِ ﴿١١٦﴾

﴿سورة هود﴾

«Sizden önceki devirlerde [insânları] yeryüzünde fesâd[çıkarmak]'dan vazgeçirmeye çalışacak [bu sûretle onları helâkten kurtaracak] fazîlet sâhibleri bulunmalı değil miydi?...» (11/Hûd, 116)

❂ ❂ ❂

قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّم: «بَدَأَ الإِسْلاَمُ غَرِيبًا وَسَيَعُودُ كَمَا بَدَأَ غَرِيبًا فَطُوبَى لِلْغُرَبَاءِ»

Resûlullâh (s.a.v.) şöyle buyuruyor: «İslâm garîb [olarak] başladı ve başladığı gibi garîb [hâle/veya garîb olarak geri] dönecektir. Garîblere müjdeler olsun!»

❂ ❂ ❂

قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّم: «لاَ تَزَالُ طَائِفَةٌ مِنْ أُمَّتِي يُقَاتِلُونَ عَلَى الْحَقِّ ظَاهِرِينَ عَلَى مَنْ نَاوَأَهُمْ حَتَّى يُقَاتِلَ آخِرُهُمُ الْمَسِيحَ الدَّجَّالَ»

Resûlullâh (s.a.v.) şöyle buyuruyor: «Ümmetimden bir tâife, hak üzere savaşmaya devâm edecektir; [onlar] kendilerine muhâlif olanlara karşı muzafferdirler; sonuncuları MesîhDeccâl'le savaşıncaya kadar [bu hâl üzeredirler].»

Yahûdî–Amerikan yüzyılı olduğunu iddiâ ettikleri şu çağda, öyle günlere erdik ki Müslümanlar, bütün yeryüzünde kâfirler arasında garîbler hâline geldi. Ehl-i namaz, milyonlarca Müslüman arasında garîbler hâline geldi. Allah'ın *emir* ve *nehiy*lerine bağlılık gösterenler, namaz kılanlar arasında garîbler hâline geldi. Îmâna ve sahîh itikâda davette bulunanlar, mütedeyyinler arasında garîbler hâline geldi. Allah'ın yoluna davette bulunan, emr-i bi'l-marûf nehy-i ani'l-münker vazîfesini îfâ edenler, müminler arasında garîbler hâline geldi. Allah'ın düşmanlarına karşı cihâda davette bulunanlar; işgalci kâfirleri, mürted ve münâfıkları def/ve bertaraf etmeye çağıranlar ise garîblerin garîbleri hâline geldiler.

Ne doğru buyurmuş aleyhi's-salâtu ve's-selâm Efendimiz! İşte bizler, Onun şu kavliyle müjdelediği hâle doğru seyrediyoruz: «İslâm garîb [olarak] başladı ve başladığı gibi garîb [hâle/veya garîb olarak geri] dönecektir. Garîblere müjdeler olsun!»

Allah'a sonsuz kerre hamdolsun ki aleyhi's-salâtu ve's-selâm Efendimiz şunu da müjdelemiştir: «Ümmetimden bir tâife, hak üzere savaşmaya devâm edecektir, [onlar] kendilerine muhâlif olanlara karşı muzafferdirler; sonuncuları MesîhDeccâl'le savaşıncaya kadar [bu hâl üzeredirler].» Yine aleyhi's-salâtu ve's-selâm Efendimiz onların sebâtını da haber vermiş ve şöyle buyurmuştur: «Ümmetimden bir ümmet [bir tâife/topluluk] hak üzere zâhir [:sâbit ve gâlib] olmaya devâm edecektir. Onlara muhâlefet edenler kendilerine bir zarar veremezler; Allah'ın emri [kıyâmet vakti] gelinceye kadar onlar insânlara karşı muzafferdirler.»

Bu kitâbı, *hak üzere zâhir*, onları yarı yolda koyan/veya desteksiz bırakanların kendilerine [bir] zarar veremediği, Allah'ın emri/kıyâmet vakti gelinceye kadar bu din yolunda savaş verecek olan o garîblere yazdığımız için;

Hak yolunda sarsılmaz adımlarla yürüyen, Amerika'nın ve müttefiklerinin azgın saldırıları karşısında sabrından ve sebâtından ödün vermeyen, Amerika'nın kibri/küstahlığı, müttefiklerinin çokluğu, kölelerinin [Amerika ile bir olup kendi insânlarına] ihâneti karşısında yılmayan ve insânlar arasında garîblerin garîbleri hâline gelmiş olan mümin zümre için, evet, bu kitâbı, *hak üzere zâhir/sâbit ve gâlib*, Hak yolunda ve Onun uğrunda şurada burada savaşını sürdüren o garîblere yazdığımız için;

Allah yolunda muhâcir ve mücâhid olan kardeşlerimizle birlikte *gurbet*in en zor demlerini; kuşatılmışlığın, kovuşturulmanın, katliâm ve esâretin en şiddetli hâllerini yaşarken, Kendisinden ihlâs, sebât ve amellerimizi rahmetiyle kabûl buyurmasını dilediğimiz Allah'a şükrederek, bu hâli bir nimet saydığımızı ve Allah'ın, bu fazîleti dilediğine vereceğini de bilerek bu kitâbı [o *garîbler*e] yazdığımız içindir ki;

Bu noktada, adımlarımızı daha sâbit ve yüreklerimizi daha sarsılmaz kılacak azık kabîlinden bazı husûslara yer vermek istiyoruz. Yine bunları, Allah'a verdikleri ahde vefâ gösteren, kimi adağını ödeyip kimi de sırasını bekleyen ve verdikleri sözü asla değiştirmeyen, böyle olduklarına inandığımız sabırlı ve kararlı mümin erlere birer müjde kabîlinden sunmak istiyoruz. Kezâ bunları, garîbler kâfilesine ve hak

üzere zâhir/sâbit ve gâlib olanlar kervanına katılmak isteyen; Allah'ın, Kendi dininin bayrağını onların eliyle yükselteceğine, günümüzün kâfir ve mürted firavunlarından her bir Firavun ile Hâmân'a ve onların bütün askerlerine, çekinegeldikleri şeyleri onların eliyle gösterip tattıracağına inandığımız gelecek nesillere sunmak istiyoruz.

Şübhesiz azığın en hayırlılarından; hayrın şimdi ve gelecekteki müjdelerinden biri: bu kitâbın bölümlerine, *Sünnet-i Mutahhara*'nın has bahçelerinden bazı iktibâslarla; *gurbet*in, *garîbler*in, *hak üzere zâhir* -olup Allah'ın emri/kıyâmet vakti gelinceye kadar bu din uğrunda savaş verecek, ne onları yardımsız bırakanların ne de onlara muhâlefet edenlerin yaptıklarından dolayı endişeye düşmeyecek- kimselerin ahvâli ve vasıfları hakkında vârid olan, yine Allah'ın onlar için şu dünyada ulaşacaklarını vaad buyurduğu ve âhirette nâil olacaklarını müjdelediği yüceliğe dâir mübârek bazı rivâyetlerle giriş yapmak, bu bölümleri böyle bir girişle tâclandırmaktır.

Umudumuz odur ki bütün bunlar, mümin ve direnişe azimli gençlerin yüreklerinin bu yola iyice bağlanmasına vesîle olur. Öyle bir direniş ki, Amerika ile müttefiklerinin azgınlığı karşısında pür-îmân bir sîneyle ve tetiğe basan ellerle mücâdeleye koyulur.

Evet, Amerika'nın kölelerinin hayâtı sevdiği/ve ona bağlandığı derecede Allah yolunda ölümü sevenlere/ve şahâdeti aşk bilenlere! Gelin onlarla birlikte o güzelim Nebevî sözlerin has bahçelerine varalım ve onların nûruyla aydınlanalım:

İlmiyle âmil **İmâm İbnu'l-Kayyim**'in (r.) "**Medâricu's-Sâlikîn**" adlı eserinin "Gurbet Bâbı"nda şunlar geçmektedir ki bunları, özet bir şekilde şöylece alıntıladık:

("Gurbet Bâbı"

"Allah Teâlâ şöyle buyuruyor:

فَلَوْلَا كَانَ مِنَ الْقُرُونِ مِنْ قَبْلِكُمْ أُولُو بَقِيَّةٍ يَنْهَوْنَ عَنِ الْفَسَادِ فِي الْأَرْضِ إِلَّا قَلِيلًا مِمَّنْ أَنْجَيْنَا مِنْهُمْ وَاتَّبَعَ الَّذِينَ ظَلَمُوا مَا أُتْرِفُوا فِيهِ وَكَانُوا مُجْرِمِينَ ﴿١١٦﴾ ﴿سورة هود﴾

«Sizden önceki devirlerde [insânları] yeryüzünde fesâd[çıkarmak)]'dan vazgeçirmeye çalışacak [bu sûretle onları helâkten kurtaracak] fazîlet sâhibleri bulunmalı değil miydi? Onların içinden [vazîfelerini yaptıkları için] kurtardığımız [kimseler] ancak (pek) azdır. Zâlim olanlar ise içinde şımartıldıkları refâhın ardına düştüler; [hep] mücrim kimselerdi onlar.» (11/Hûd, 116)

Bu âyeti, bu Bâb'da delîl getirmesi, onun[1] ilim, marifet ve Kur'ân'ı anlamadaki derinliğine delâlet etmektedir. Hiç şüphesiz dünyada garîbler, bu âyette zikrolunan vasfın sâhibi kimselerdir. Aynı şekilde onlar, Hz. Peygamber sallallâhu aleyhi ve sellem'in şu kavliyle kendilerine işârette bulunduğu kimselerdir:

«بَدَأَ الإِسْلَامُ غَرِيبًا وَسَيَعُودُ غَرِيبًا كَمَا بَدَأَ فَطُوبَى لِلْغُرَبَاءِ» قِيلَ: «وَمَنِ الْغُرَبَاءُ يَا رَسُولَ اللهِ؟» قَالَ: «الَّذِينَ يَصْلُحُونَ إِذَا فَسَدَ النَّاسُ»...

[1] [Kasdettiği kişi İmâm İbn Teymiyye'dir. Mtrcm]

«İslâm garîb [olarak] başladı ve başladığı gibi garîb [hâle/veya garîb olarak geri] dönecektir. Garîblere müjdeler olsun!» "Peki, garîbler kimdir ey Allah'ın Resûlü?" denildi. «İnsânlar fesâda uğradığında salâh üzre olanlardır» buyurdu..."

[...] Abdullah b. Mes'ûd [r.a.]'dan: Resûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu [demiştir]:

«إِنَّ الإِسْلَامَ بَدَأَ غَرِيبًا وَسَيَعُودُ غَرِيبًا كَمَا بَدَأَ فَطُوبَى لِلْغُرَبَاءِ» قِيلَ: «وَمَنِ الْغُرَبَاءُ يَا رَسُولَ اللهِ؟» قَالَ: «النُّزَّاعُ مِنَ الْقَبَائِلِ».

«Şübhesiz İslâm garîb [olarak] başladı ve başladığı gibi garîb [hâle/veya garîb olarak geri] dönecektir. Garîblere müjdeler olsun!» "Peki, garîbler kimdir ey Allah'ın Resûlü?" denildi. «Kabîlelerden ayrı düşenlerdir» buyurdu."

Abdullah b. 'Amr [r.a.], rivâyet ettiği hadîste şöyle demiştir:

«قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ذَاتَ يَوْمٍ وَنَحْنُ عِنْدَهُ: «طُوبَى لِلْغُرَبَاءِ» قِيلَ: «وَمَنِ الْغُرَبَاءُ يَا رَسُولَ اللهِ؟» قَالَ: «نَاسٌ صَالِحُونَ قَلِيلٌ فِي نَاسٍ كَثِيرٍ، مَنْ يَعْصِيهِمْ أَكْثَرُ مِمَّنْ يُطِيعُهُمْ ».

"Bir gün bizler Onun yanında olduğumuz sırada Hz. Peygamber sallallâhu aleyhi ve sellem: «Garîblere müjdeler olsun!» buyurdu. "Peki, garîbler kimdir ey Allah'ın Resûlü?" denildi. «[Pek] çok insân içinde [sayıca] az olan sâlih [bazı] insânlardır; onlara isyân edenler, itâat edenlerden daha fazladır» buyurdu."

[İmâm] Ahmed [...] Abdullah b. 'Amr'dan, Hz. Peygamber sallallâhu aleyhi ve sellem'in şöyle buyurduğunu rivâyet etmiştir:

«إِنَّ أَحَبَّ شَيْءٍ إِلَى اللهِ الغُرَبَاءُ» قِيلَ: «وَمَنِ الْغُرَبَاءُ؟» قَالَ: «الْفَرَّارُونَ بِدِينِهِمْ يَجْتَمِعُونَ إِلَى عِيسَى ابْنِ مَرْيَمَ عَلَيْهِ السَّلَامُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ».

«Allah'a en sevgili gelen şey, garîblerdir.» "Peki, garîbler kimdir?" denildi. «Dinleri[ni korumak] uğruna firâr[a sığınan]lardır; kıyâmet günü Îsâ b. Meryem aleyhi's-selâm'ın etrafında toplanırlar»[1] buyurdu." [...]

Kâsım'ın Ebû Umâme'den, onun da Hz. Peygamber sallallâhu aleyhi ve sellem'den rivâyet ettiği [bir kudsî] hadîste Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

«إِنَّ أَغْبَطَ أَوْلِيَائِي عِنْدِي لَمُؤْمِنٌ خَفِيفُ الْحَاذِ، ذُو حَظٍّ مِنْ صَلَاتِهِ، أَحْسَنَ عِبَادَةَ رَبِّهِ، وَكَانَ رِزْقُهُ كَفَافًا. وَكَانَ مَعَ ذَلِكَ غَامِضًا فِي النَّاسِ لَا يُشَارُ إِلَيْهِ بِالْأَصَابِعِ، وَصَبَرَ عَلَى ذَلِكَ حَتَّى لَقِيَ اللهَ، ثُمَّ حَلَّتْ مَنِيَّتُهُ وَقَلَّ تُرَاثُهُ وَقَلَّتْ بَوَاكِيهِ».

---

[1] [Kimi rivâyetlerde «Îsâ aleyhi's-selâm'la birlikte haşrolunacaklar» şeklinde geçmektedir. Önceki cümleyi «dinlerini korumak için hicret yoluna baş koyanlardır» şeklinde çevirmek de mümkündür. Köşeli parantez içi üç noktalar ise [...] alıntıların kesildiği yerlere işârettir. **Yeri gelmişken belirtelim ki "harekeleme"**, -okumayı kolaylaştırmak için- tarafımızca yapılmıştır. Ayrıca alıntı olduğu için çok fazla müdâhele edemediğimiz hadîs metinlerinin "lafızları" ve "muhtelif rivâyet yolları" titiz bir şekilde tahkîk ve ona göre rivâyet edilmelidir. Biz, alıntı yapılan eserin farklı nüshalarına bakarak çok basît bazı düzeltmelerde bulunduk. Mtrcm]

«Benim katımda velilerimin en imrenilecek olanı, hafîfu'l-hâz [:evlâduiyâl ve mâl nâmına yükü hafîf olan], namazından lezzet alan, Rabbine ibâdetini güzelce yapan, rızkı kifâyet mikdârı kadar olan, bununla birlikte insânlar arasında bilinip tanınmayan, kendisine parmaklarla işâret olunmayan, Allah'a kavuşuncaya kadar bu hâle sabreden, sonra ölümü erişip, mîrâsı ve ağlayanı az olan mümindir.» [...]

Hasan[-ı Basrî] şöyle demiştir:

«الْمُؤْمِنُ فِي الدُّنْيَا كَالْغَرِيبِ، لا يَجْزَعُ مِنْ ذُلِّهَا وَلَا يُنَافِسُ فِي عِزِّهَا، لِلنَّاسِ حَالٌ وَلَهُ حَال، النَّاسُ مِنْهُ فِي رَاحَةٍ وَهُوَ مِنْ نَفْسِهِ فِي تَعب».

"Mümin, dünyada garîb gibidir. Zillet-i dünyayı bilir, onun zilletine düşmez. İtibâr-ı dünyayı bilir, ona itibâr etmez. İnsânların bir hâli vardır, onun ise bambaşka bir hâli... İnsânlar ondan râhat, o ise kendi nefsiyle sıkıntı içindedir." [...]

[...]Evet, onlardır gerçekten avuçta kor tutanlar! İnsânların çoğu, hattâ tamâmı, onları kınar dururlar. Bu halk içre yaşadıkları gurbet hâli dolayısıyla onları ehl-i bidat ve şâz sayar, sevâd-ı azam'dan ayrı düşmekle yaftalarlar.[1]

Resûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem'in, «Kabîlelerden ayrı düşenler» kavlinin anlamı şudur: Allah Teâlâ, Peygamberini gönderdiği zaman, yeryüzündeki insânlar farklı dinlere mensûbdular. Kimi puta, kimi ateşe tapıyordu. Kimi sûretlere, kimiyse haça tapınıyordu. Yahûdîler vardı, Sâbiîler vardı, felsefeciler vardı. İşte İslâm, ilk zuhûr ettiğinde garîb bir hâldeydi. İslâm'ı kabûl edip Müslüman olanlar; Allah'ın ve Resûlü'nün davetine icâbet edenler, kendi mahallelerinde, kabîlelerinde, âileleri ve aşîretleri içinde garîbler idiler.

Binâenaleyh İslâm davetine icâbet edenler, kabîleler[in]den ayrı düşenler, hattâ [o kabîlelerin] bellibaşlı bazı ferdleriydi. Kabîleleri ve aşîretleri dolayısıyla gurbete düştüler. İslâm'a girdiler. Onlardı gerçekten garîb olanlar. Ta ki İslâm güçlendi ve daveti yayıldıkça yayıldı. İnsânlar akın akın İslâm'a girdiler. Böylelikle o gurbet hâli onların üzerinden geçip gitti. Sonra İslâm tekrar garîbleşmeye başladı; böylelikle yol aldı ve en sonunda başladığı gibi garîb hâle döndü. Hattâ Resûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem'in ve Ashâbı'nın üzerinde olduğu gerçek İslâm, her ne kadar alâmetleri ve belirgin özellikleri meşhûr ve marûf olsa da, bugün itibâriyle ilk başladığı dönemde yaşadığından daha şiddetli bir gurbet hâli içindedir. Evet, hakikî İslâm gerçekten de garîbdir. Ehl-i İslâm da insânlar arasında garîblerin en garîbleridir. Sayıları gerçekten az olan tek bir fırka nasıl garîb olmasın ki?! [Çünkü beri tarafta] başkanlıkları ve takîbcileri, mevki ve makâmları olan yetmiş fırka var. Pazarları, ancak Resûlullâh'ın getirdiklerine muhâlefetle kuruluyor. Onun [s.a.v.] bizzât getirdikleri ise onların hevâ ve heveslerine, zevklerine, üzerinde oldukları/taşıdıkları

[1] Bu tesbîte bir bakın ve bunu, günümüzde Amerikalılara, Yahûdîlere ve onların dostlarına karşı cihâd eden mücâhidlerin hâliyle; onların, basın–yayın organlarında, hattâ çoğu Cuma hutbelerinde ve mescidlerin minberleri üzerinde nasıl ele alındığıyla bir karşılaştırın. [Müellif]

şek-şübhe ve bidatlere zıd duruyor ki zâten [bütün] bunlar, onların erdemleri ve eylemlerinin, arzu ve isteklerinin son durağıdır. Şehvetler[i] ki onların amaçları ve isteklerinin gâyesi/hülâsasıdır.[1]

Binâenaleyh Allah'a [Onun rızasına] doğru [yine Onun ve Resûlü'nün emirlerine] ittibâ yoluyla seyreden mümin kişi, şu hevâ ve heveslerine tâbi olan, cimriliklerine [/maddiyata] bağlanan ve her biri kendi görüşünün beğenisine kapılan insânların arasında nasıl garîb olmasın ki! Hz. Peygamber sallallâhu aleyhi ve sellem'in buyurduğu gibi: «Emr-i bi'l-marûf, nehy-i ani'l-münkerde bulunun [/iyilik(le) emredip, kötülükten sakındırın]. Ta ki cimriliğe [/maddiyata] boyun eğildiğini, hevâ[vü hevese, nefsin arzuların]a uyulduğunu, dünyanın [âhirete] tercîh edildiğini, her görüş sâhibinin [Kitâbı-Sünneti veya hakka-hakîkate uymayı bırakıp] kendi görüşünün beğenisine kapıldığını gördüğünüz zaman, ve [değiştirmeye] güç yetiremediğin bir husûs gördüğünde, [işte o zaman,] öz nefsine [yönel ve kendini düzeltip kurtarmaya] bak ve onların avâmından uzak dur. Muhakkak ki ardınızda 'sabır günleri' vardır. O günlerde sabreden, avuçta koru tutan gibi olacaktır.»

İşte bu yüzden, öyle bir zamanda dinine sarılan sâdık Müslümana, Sahâbe'den elli kişinin sevâbı olduğunu söylemiştir. Sünen-i Ebû Dâvûd ve Sünen-i Tirmizî'de, Ebû Sa'lebe el-Huşenî hadîsi kapsamında şöyle geçmektedir:

"Demiştir ki: "Resûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem'e şu âyeti sordum: *«Ey îmân edenler! Sizler nefislerini[i düzeltip ıslâh etmey]e bakın. Siz hidâyet üzre olduktan sonra dalâlete düşmüş olanlar size zarar veremez...»* [5/el-Mâide, 105] Resûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: «Bilakis, emr-i bi'l-marûf ve nehy-i ani'l-münkerde bulunun [/iyilik(le) emredip, kötülükten sakındırın]. Ta ki cimriliğe [/maddiyata] boyun eğildiğini, hevâ[vü hevese, nefsin arzuların]a uyulduğunu, dünyanın [âhirete] tercîh edildiğini, her görüş sâhibinin [Kitâbı-Sünneti veya hakka-hakîkate uymayı bırakıp] kendi görüşünün beğenisine kapıldığını gördüğünde, [işte o zaman,] öz nefsine [yönel ve kendini düzeltip kurtarmaya] bak ve avâmı [yapıp ettiklerini, onlarla uğraşmayı] bırak. Muhakkak ki ardınızda 'sabır günleri' vardır. O günlerde sabretmek, avuçta koru tutmak gibi olacaktır. O günlerde onun ameli gibi [sâlih] amel işleyen[ler]e elli kişinin sevâbı vardır.» "Onlardan elli kişinin sevâbı mı ey Allah'ın Resûlü?" dedim. «Sizden elli kişinin sevâbı» buyurdu."

Bu büyük sevâb, ancak o müminin, insânlar arasındaki garîbliği, onların hevâları ve görüşlerinin karanlığının göbeğinde Sünnet'e tutunması dolayısıyladır.

Allah'ın, dini husûsunda kendisine basîret, Resûlü'nün sünneti konusunda fıkıh, Kitâb'ı üzerinde kavrayış ihsân ettiği ve insânların içine düşmüş olduğu hevâ, bidat, dalâlet; Resûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem ile Ashâbının üzerinde olduğu sırât-ı

[1] Subhanallah! Bir bakın İbnu'l-Kayyim'in daha Hicrî sekizinci asırla ilgili söylediklerine, İslâm'ın onun döneminde ilk döneminde olduğundan daha ağır bir gurbet hâli içinde olduğuna dâir tesbîtlerine! Peki biz, günümüz itibâriyle ve günümüz için ne diyelim, ne diyebiliriz. Yardım senden Allah'ım!

mustakîmden sapmak gibi husûsları kendisine gösterdiği mümin kişi, evet, eğer böyle bir mümin, doğru yolu tutmak/o yolda yürümek istiyorsa kendisini câhillerin ve bidat ehlinin eleştirilerine, onu kınamalarına, alaya almalarına ve insânları ondan nefret ettirip uzak tutmaya kalkışmalarına karşı hâzır olsun. Tıpkı onların kâfir seleflerinin Resûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem ile etbâına yaptıkları gibi! [Böyle bir mümin] onları doğru yola çağırır ve üzerinde oldukları şeyleri eleştirmeye başlarsa, işte o zaman kıyâmeti koparır ve o mümine zarar vermeye, onun başına türlü türlü çorap örmeye ve bütün kuvvetleriyle onu ezmeye çalışırlar.

Evet, o mümin, onların dinleri [din konusundaki anlayışları] fesâda uğradığı için dini [dosdoğru anlayışı] dolayısıyla garîbdir. Onların bidatlere tutunmasına karşılık Sünnet'e tutunduğu için garîbdir. Akîdeleri fâsid olduğu için [sahîh] akîdesi dolayısıyla garîbdir. Namaz[kılış]ları yanlış olduğu için [dosdoğru kıldığı] namazı dolayısıyla garîbdir. Yolları dalâlet yolu ve fâsid olduğu için [doğru] yolu dolayısıyla garîbdir. Mensûbiyyeti onların mensûbiyyetiyle uyuşmadığı için garîbdir. Ona karşı muâmeleleri dolayısıyla garîbdir; çünkü onlara, onların arzuları doğrultusunda muâmelede bulunmaz[/nabızlarına göre şerbet vermez].

Velhâsıl, dünya ve âhiret işleri dolayısıyla garîbdir o! Avâm arasından kendisine ne bir yardımcı ne de destekçi bulabilir. Câhiller*in* arasında âlim[gibi]dir. Bidat ehli arasında Sünnet [yolunun] sâhibi/takîbcisidir. Bidatlerine, kendi hevâ ve heveslerine çağıranlar arasında Allah'a ve Resûlü'ne davet edendir. Münker'in marûf, marûf'un ise münker görüldüğü bir toplum içinde emr-i bi'l-marûf ve nehy-i ani'l-münkerde bulunandır.") İbnu'l-Kayyim rahmetullah-i aleyh'in kelâmı hitâma erdi.

Garîbler ve garîblerin şerefi, gurbetin fazîleti ve ahvâliyle ilgili vârid olan bazı Nebevî rivâyetler [ve başka nakiller] ise şöyledir:

"Mecma'u'z-Zevâid"de, Abdullah b. 'Amr b. el-'Âs [r.a.]'dan rivâyetle Resûlullâh (s.a.v.)'in şöyle buyurduğu geçmektedir:

«هَلْ تَدْرُونَ أَوَّلَ مَنْ يَدْخُلُ الْجَنَّةَ مِنْ خَلْقِ اللهِ عَزَّ وَجَلَّ؟»، قَالُوا: «اللهُ وَرَسُولُهُ أَعْلَمُ»، قَالَ: «[أَوَّلُ مَنْ يَدْخُلُ الْجَنَّةَ مِنْ خَلْقِ اللهِ] الْفُقَرَاءُ الْمُهَاجِرُونَ الَّذِينَ تُسَدُّ بِهِمْ الثُّغُورُ وَتُتَّقَى بِهِمْ الْمَكَارِهُ وَيَمُوتُ أَحَدُهُمْ وَحَاجَتُهُ فِي صَدْرِهِ لا يَسْتَطِيعُ لَهَا قَضَاءً، فَيَقُولُ اللهُ عَزَّ وَجَلَّ لِمَنْ يَشَاءُ مِنْ مَلائِكَتِهِ: «ائْتُوهُمْ فَحَيُّوهُمْ». فَتَقُولُ الْمَلائِكَةُ: «نَحْنُ سُكَّانُ سَمَائِكَ وَخِيرَتُكَ مِنْ خَلْقِكَ أَفَتَأْمُرُنَا أَنْ نَأْتِيَ هَؤُلاءِ فَنُسَلِّمَ عَلَيْهِمْ». قَالَ: «إِنَّهُمْ كَانُوا عِبَادًا يَعْبُدُونِي لا يُشْرِكُونَ بِي شَيْئًا وَتُسَدُّ بِهِمْ الثُّغُورُ وَتُتَّقَى بِهِمْ الْمَكَارِهُ وَيَمُوتُ أَحَدُهُمْ وَحَاجَتُهُ فِي صَدْرِهِ لا يَسْتَطِيعُ لَهَا قَضَاءً». قَالَ: فَتَأْتِيهِمُ الْمَلائِكَةُ عِنْدَ ذَلِكَ فَيَدْخُلُونَ عَلَيْهِمْ مِنْ كُلِّ بَابٍ سَلامٌ عَلَيْكُمْ بِمَا صَبَرْتُمْ فَنِعْمَ عُقْبَى الدَّارِ».

«Allah Azze ve Celle'nin yarattıklarından Cennet'e girecek ilk kimselerin kim olduğunu bilir misiniz?» "Allah ve Resûlü daha iyi bilir" dediler. Buyurdu ki: «[Allah'ın yarattıklarından Cennet'e ilk girecek olanlar] sınır boyları kendileriyle korunan ve tehlikelere karşı kendileriyle himâye olunan muhâcirlerin fakîrleridir. Onlardan biri

ölür de ihtiyâcı sînesinde kalır, onu karşılamaya gücü yetmez. Allah Azze ve Celle meleklerinden dilediğine: «Onların yanına varın ve onları selâmlayın» buyurur. Melekler: «Bizler senin semânın sâkinleriyiz. Mahlûkatından en seçkin [kıldığın] kimseleriz. Sen bize onlara gidip kendilerini selâmlamamızı mı emrediyorsun» derler. [Allah Teâlâ] şöyle buyurur: «Onlar, bana ibâdet eden ve bana hiçbir şeyi şirk koşmayan kullardı. Sınır boyları onlarla korunur ve tehlikelere karşı onlarla himâye olunurdu. Onlardan biri ölür de ihtiyâcı sînesinde kalır, onu karşılamaya gücü yetmezdi.» «İşte o zaman melekler onlara giderler ve her kapıdan onların yanına varıp: «Sabrettiğinize karşılık selâm olsun sizlere. Dâr(-ı dünyân)ın en güzel sonucudur bu [/Kutlu olsun cennet sizlere!]» [derler].»

İmâm Ahmed'in *Müsned*inde (7072) Abdullah b. 'Amr'dan şöyle rivâyet edilmiştir:

«كُنْتُ عِنْدَ رَسُولِ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَطَلَعَتِ الشَّمْسُ فَقَالَ: «يَأْتِي اللهَ قَوْمٌ يَوْمَ الْقِيَامَةِ نُورُهُمْ كَنُورِ الشَّمْسِ»، فَقَالَ أَبُو بَكْرٍ: «أَنَحْنُ هُمْ يَا رَسُولَ اللهِ؟» قَالَ: «لا، وَلَكُمْ خَيْرٌ كَثِيرٌ، وَلَكِنَّهُمُ الْفُقَرَاءُ وَالْمُهَاجِرُونَ الَّذِينَ يُحْشَرُونَ مِنْ أَقْطَارِ الأَرْضِ».

"Resûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem'in yanında idim ve güneş doğdu [ki]; şöyle buyurdu: «Kıyâmet Günü bir topluluk Allah'ın huzuruna varır ki onların nûru güneşin nûru gibidir.» Ebû Bekr: "Onlar bizler miyiz ey Allah'ın Resûlü?" dedi. «Hayır; size çok hayır olsa da, [onlar sizler değilsiniz]. Velâkin onlar yeryüzünün çeşitli bölgelerinden haşrolunacak olan fakîrler ve muhâcirlerdir» buyurdu."[1] (Müsned-i Ahmed, 2/222)

"Feyzu'l-Kadîr"de (4/274) "**[Süfyân] es-Sevrî** (rahimehullah) şöyle demiştir:

"Eğer bir âlimi çok fazla dost sâhibi olarak görürsen bil ki birşeyleri karıştırıyordur. Zîrâ hakkı [hakkıyla] söylemiş olsa ona buğzederlerdi."

Gazzâli (rahimehullah) şöyle demiştir:

"Selefin razı olduğu ilimler garîb bir hâle geldi. Hattâ silikleşti. İnsânların üzerine yoğunlaştığının çoğu ise bidat sınırları içindedir. Onların [yani *selef*in] ilimleri ise garîb hâle geldi, öyle ki onları zikreden menfûr görülür oldu."

Bunlar, gurbet ve garîblerle ilgili bazı rivâyetlerdir. Allah bizleri, hem dünyada hem de âhirette o garîblerden ve onlarla beraber kılsın.

Hak üzere zâhir/sâbit ve gâlib, bu din yolunda savaş veren **Tâife-i Mansûre** / yani Muzaffer Tâife'yle ilgili bazı Nebevî hadîsleri ve ilim ehlinin bazı akvâlini ise şöylece iktibâs ediyoruz:

Muâviye (r.a.)'ın, *merfû'an* rivâyet ettiği bir hadîs şöyledir:

---

1 [Rivâyetin lafızları alıntının yapıldığı asıl kaynağa göre düzeltilmiştir. Nitekim Müellif'in naklettiği rivâyette "muhâcirlerin fakîrleri" olarak, ama İmâm Ahmed'in ilgili rivâyetinde "fakîrler ve muhâcirler" şeklinde geçmektedir. Rivâyetin (7072) devâmı şöyledir: «Garîblere müjdeler olsun! Garîblere müjdeler olsun! Garîblere müjdeler olsun!» "Garîbler kimdir ey Allah'ın Resûlü?" denildi. «Kötü pek çok insân içinde sâlih [bazı] insânlardır. Onlara isyân edenler itâat edenlerden daha fazladır» buyurdu."]

«لاَ يَزَالُ مِنْ أُمَّتِي أُمَّةٌ قَائِمَةٌ بِأَمْرِ اللهِ، لاَ يَضُرُّهُمْ مَنْ خَذَلَهُمْ وَلاَ مَنْ خَالَفَهُمْ حَتَّى يَأْتِيَهُمْ أَمْرُ اللهِ وَهُمْ عَلَى ذَلِكَ».

«Ümmetimden bir ümmet [bir tâife/topluluk], Allah'ın emrini yerine getirmeye devâm edecektir [/ederler]. Ne onları yardımsız bırakanlar ne de onlara muhâlefet edenler kendilerine zarar verebilecektir [/veremezler]: Allah'ın emri [/kıyâmet vakti] onlara gelinceye kadar bu hâl üzeredirler.» (Buhârî, 3641)[1]

Câbir b. Semure (r.a.), *merfû'an* rivâyet etmiştir:

«لَنْ يَبْرَحَ هَذَا الدِّينُ قَائِمًا يُقَاتِلُ عَلَيْهِ عِصَابَةٌ مِنَ الْمُسْلِمِينَ حَتَّى تَقُومَ السَّاعَةُ».

«Bu din ilelebed payidâr kalacak, Müslümanlardan bir zümre ('ısâbe) onun için kıyâmet kopuncaya kadar savaşmaya devâm edecektir.» (Müslim, 13/66)

Yine Câbir (r.a.)'dan, *merfû'an* rivâyet etmiştir:

«لاَ تَزَالُ طَائِفَةٌ مِنْ أُمَّتِي يُقَاتِلُونَ عَلَى الْحَقِّ ظَاهِرِينَ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ».

«Ümmetimden bir tâife kıyâmet gününe kadar hak üzere savaşmaya muzaffer bir şekilde devâm edecektir.» (Müslim, 13/66)

Nesâî'nin rivâyetinde (3/214) Seleme b. Nufeyl el-Kindî'den rivâyetle şöyle geçmektedir: Demiştir ki:

عَنْ سَلَمَةَ بْنِ نُفَيْلٍ الْكِنْدِيِّ، قَالَ: «كُنْتُ جَالِسًا عِنْدَ رَسُولِ اللهِ (صلى الله عليه وسلم) فَقَالَ رَجُلٌ: «يَا رَسُولَ اللهِ، أَذَالَ النَّاسُ الْخَيْلَ وَوَضَعُوا السِّلاَحَ وَقَالُوا: «لاَ جِهَادَ، قَدْ وَضَعَتِ الْحَرْبُ أَوْزَارَهَا»، فَأَقْبَلَ رَسُولُ اللهِ (صلى الله عليه وسلم) بِوَجْهِهِ وَقَالَ: «كَذَبُوا، الآنَ الآنَ جَاءَ الْقِتَالُ، وَلاَ يَزَالُ مِنْ أُمَّتِي أُمَّةٌ يُقَاتِلُونَ عَلَى الْحَقِّ وَيُزِيغُ اللهُ لَهُمْ قُلُوبَ أَقْوَامٍ وَيَرْزُقُهُمْ مِنْهُمْ حَتَّى تَقُومَ السَّاعَةُ وَحَتَّى يَأْتِيَ وَعْدُ اللهِ، وَالْخَيْلُ مَعْقُودٌ فِي نَوَاصِيهَا الْخَيْرُ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ، وَهُوَ يُوحَى إِلَيَّ أَنِّي مَقْبُوضٌ غَيْرَ مُلَبَّثٍ وَأَنْتُمْ تَتَّبِعُونِي أَفْنَادًا يَضْرِبُ بَعْضُكُمْ رِقَابَ بَعْضٍ وَعُقْرُ دَارِ الْمُؤْمِنِينَ الشَّامُ».

"Resûlullâh'ın (s.a.v.) yanında oturmakta idim. Bir adam dedi ki: "Ey Allah'ın Resûlü! İnsânlar atları çözdüler, silâh[lar]ı bıraktılar ve: "Cihâd yok, artık savaş ağırlığını bir kenara bıraktı [bitti]" dediler". Resûlullâh (s.a.v.) yüzüyle [ona] döndü ve şöyle buyurdu: «Yanlış demişler. Savaş [asıl] şimdi, şimdi geldi. Ümmetimden bir ümmet [bir tâife/topluluk] hak üzere savaşmaya devâm edecektir. Allah, ta kıyâmet kopuncaya ve ta ki Allah'ın vaadi gelinceye kadar bazı toplulukların kalblerini onlar için kaydıracak ve onlar üzerinden kendilerini rızıklandıracaktır. Ve atların perçemlerine kıyâmet gününe değin hayır bağlıdır. Bana vefât ettirileceğim, çok fazla kalmayacağım vahyolundu. Sizler ise bana [ayrı ayrı ve birbirinizin ardınca] topluluklar hâlinde tâbi olacaksınız. Kiminiz kiminizin boynunu vuracak. Müminlerin yurt [olarak ana] merkezi ise Şâm [diyârı]'dır.»

---

[1] [Rivâyetin lâfızları asıl kaynağa göre düzeltilmiştir.]

Muğîre, *merfû'an* rivâyet etmiştir:

«لا يَزَالُ نَاسٌ مِنْ أُمَّتِي يُقَاتِلُونَ عَلَى الْحَقِّ ظَاهِرِينَ حَتَّى يَأْتِيَهُمْ أَمْرُ اللهِ».

«Ümmetimden kimi insânlar, Allah'ın emri [kıyâmet vakti] kendilerine gelinceye kadar hak üzere savaşmaya muzaffer bir şekilde devâm edecektir.» (Müsned-i Ahmed, 4/248)

Muâviye, *merfû'an* rivâyet etmiştir:

«مَنْ يُرِدِ اللهُ بِهِ خَيْرًا يُفَقِّهْهُ فِي الدِّينِ وَلاَ تَزَالُ عِصَابَةٌ مِنَ الْمُسْلِمِينَ يُقَاتِلُونَ عَلَى الْحَقِّ ظَاهِرِينَ عَلَى مَنْ نَاوَأَهُمْ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ».

«Allah kimin hakkında hayır dilerse onu dinde fıkıh sâhibi kılar. Müslümanlardan bir topluluk ('ısâbe) kıyâmet gününe kadar kendilerine muhâlif olanlara karşı gâlib bir şekilde hak üzere savaşmaya devâm edecektir.» (Müslim, 13/67)

Muâviye, *merfû'an* rivâyet etmiştir:

«لاَ تَقُومُ السَّاعَةُ إِلاَّ وَطَائِفَةٌ مِنْ أُمَّتِي ظَاهِرُونَ عَلَى النَّاسِ لاَ يُبَالُونَ مَنْ خَذَلَهُمْ وَلاَ مَنْ نَصَرَهُمْ».

«Kıyâmet kopmadan önce dahi ümmetimden bir tâife insânlara karşı muzafferdirler. Ne onları yardımsız bırakanlara ne de onlara destek çıkanlara aldırırlar.» (Sünen-i İbn Mâce, 9)

Üstâd Abdulkâdir b. Abdulazîz'in (Allah onu rızasına nâil etsin; mihnetini ve esâretini gidersin)[1] **"el-'Umde fî 'İ'dâdi'l-'Udde"** adlı kitâbında, **"Fırka-yı Nâciye Tâife-i Mansûre midir?"** başlığı altında şunlar yer almaktadır: Demiştir ki:

("Çoğu akîde kitâbında, Fırka-yı Nâciye'nin (Ehl-i Sünnet ve'l-Cemâat'in) Tâife-i Mansûre olduğu kayıtlıdır. (Örnek kabîlinden şunlara bakılabilir: İbn Teymiyye'nin "el-Akîdetu'l-Vâsitiyye"sinin son bâbı. Yine Hâfız Hakemî'nin "Me'âricu'l-Kabûl" adlı eserinin mukaddimesi ve başka eserler.) Benim nezdimde tercîhe şayan görünen, *fırka* ile *tâife*'nin eşanlamlı olmadıkları ve tâife'nin fırka'dan bir cüz/parça olduğudur. Dolayısıyla Tâife-i Mansûre, sahîh itikâd ve doğru yol üzere olan Fırka-yı Nâciye'nin sözkonusu parçası veya dinin muzaffer olması için hem ilim hem de cihâd yoluyla icrâ-i faâliyyet eden kesimdir. Bunu detaylandırmak adına şunu da diyebiliriz ki, Müceddid kişi, Tâife-i Mansûre'nin ferdlerinden biri olup kendi zamanında dinin en önemli vazîfelerinden birini îfâ etmiştir. Cumhûrun kavline göre de Müceddid tek bir ferddir ve bu konudaki delîlim ise aşağıdaki gibidir:

1 [Âmîn demekle birlikte Allah'tan kendisine istikâmet vermesini diliyoruz. Zîrâ bu zât, ömrünün zindânlarda geçen ileriki sürecinde daha önceki hayâtıyla ters bir çizgi ortaya koymuş ve bazı sâlih zâtlar hakkında olmadık şeyler söylemeye başlamıştır. Buna sebeb gördüğü işkence midir, yoksa aklî melekesine de etki edecek başka şeyler midir bilemeyiz. Okuyucuların bu zât hakkında bilmesi gereken diğer bir husûs, bu zâtın ismini taşıyan bazı eserlerde ilmî bir kurulun katkısının olduğu ve bu ilmî kurulun hilâfına yazılan bazı şeylerin yine o ilmî kurul tarafından kabûl edilmediğidir. Detaya ulaşmak isteyenler Arabca "Fitnetu Seyyid İmâm" yazıp internet üzerinde tarama yapabilirler. Meselâ **Dr. Hânî es-Sıbâî**'nin bu başlık altında uzun bir konuşması vardır ve tavsiyeye şayandır. Mtrcm]

"1. Allah Teâlâ'nın şu kavli:

﴿فَلَوْلَا نَفَرَ مِنْ كُلِّ فِرْقَةٍ مِنْهُمْ طَائِفَةٌ لِيَتَفَقَّهُوا فِي الدِّينِ﴾ ﴿١٢٢﴾ ﴿سورة التوبة﴾

«Fakat onlardan her fırkadan bir tâife [toplansa da] dinde fıkıh tahsîl etseler...» (9/et-Tevbe, 122) Bu âyet fırka ile tâife'nin arasını ayırmış ve tâife'nin fırka'dan bir cüz/bir parça olduğunu, [kezâ] fırka içinden ilim ve cihâd vazîfesini îfâ edenin de o [tâife] olduğunu açıklamıştır. Âyetin tefsîrinde de böyle geçmektedir (ki *İbn Kesîr*['in] *Tefsîr*ine bakılabilir.)

"2. İlim ve cihâd. Bunlar Tâife-i Mansûre'nin en önemli iki özelliğidir. Şerî asılları itibâriyle ise farz-ı kifâye kapsamındadır. Ümmetin evlâdları arasında herkesin değil de belli bir kesimin yerine getirmesi vâcib/farz olan vazîfelerdir. İşte ümmet içinde ilim ve cihâd vazîfesini îfâ eden o belli kesim, Tâife-i Mansûre'dir.

"Bundan maksad ise her Müslüman'ın ilim, davet ve cihâd yoluyla dini muzaffer kılmaya çalışan Tâife-i Mansûre'den olmak için çalışıp çabalaması[/veya bu yolda gayret göstermesidir]. Nitekim Allah Teâlâ: «...İşte yarışanlar, bunun için yarışsınlar» (83/Mutaffifîn, 26) buyuruyor. Derim ki: Bununla birlikte tâife, bütünüyle fırka'nın ta kendisi olabilir. Bu da âhir zamanda ve müminlerin Şâm'a çekildiği sırada olur ki zâten Îsâ b. Meryem aleyhi's-selâm, sahîh hadîslerle sâbit olduğu gibi, Deccâl'le savaşmak üzere onların üzerine ine(cekti)r. Tâife'nin Şâm veya Beytu'l-Makdis'de olduğunu bildiren rivâyetler de (Ebû Ümâme hadîsi) buna yorulur. Yine bu, mutlak sûrette bu tâife'nin sonuncularıyla ilgili bir husûstur. Bunun öncesindeki zamanlara gelince, bu durumda sözkonusu tâife Şâm'da da olabilir başka yerlerde de. Konuyla ilgili olarak "Fethu'l-Mecîd Şerh-i Kitâbi't-Tevhîd" adlı eserin müellifinin tâifeyle ilgili açıklamalarına bakılabilir. (Ensâru's-Sünne baskısı, s.278-279) Allahu a'lem.) Alıntımız buraya kadardı. (Bkz: "el-'Umde fî 'İ'dâdi'l-'Udde" s.78)

Allah'tan muvaffakiyyet dileyerek derim ki:

Yukarıda geçen alıntılardan çıkarılabilecek sonuç şudur: Âlimler Tâife-i Mansûre ile ilgili olarak şu kısımları/kesimleri söze konu etmişlerdir:

– Kur'ân ve Sünnet konusundaki ilim ehli.

– Davet, emr-i bi'l-marûf ve nehy-i ani'l-münker ehli.

– Allah yolunda cihâd eden ve savaşan kesim.

Bu görüşleri -kanâatimce- şöylece toparlamak mümkündür -ki en doğrusunu Allah bilir-:

1- Onlar "ehl-i hadîs" ve "ehl-i ilim"dir diyen ve Tâife-i Mansûre'yi onlardır diye belirleyen Selef-i Sâlih'in çoğu, bunu, cihâd farz-ı ayn hâline geldiğinde veya farz-ı kifâye'yi karşılayacak kifâyet oluşmadığında cihâda ve savaşa herkesten önce onlar gittiği için o kesimler olarak belirlemişlerdir. Hattâ Selef-i Sâlih'ten bazı kimseler hakkında, sınır boylarına yüz kerreden fazla gittikleri, gidiş amaçlarının savaş değil de "ehl-i hadîs"ten hadîs almak olduğu, çünkü rıbât bölgelerinde ve cihâd noktalarında

çokça bulundukları rivâyet edilmiştir. Bu ise **"ehl-i hadis"**in aynı zamanda **"ehl-i cihâd"** olduğu vakitlerle ilgilidir. Yoksa çoğunluğunun "Kîl u Kâl ve Kesret-i suâl" ehli [/siz deyin "işte ekseri"] hâline geldiği [şu] dönemlerle ilgili değildir.

Kuşkusuz Tâife-i Mansûre, kendi zamanlarında şu üç kısımdan, yani — "İlim" — "Davet ve emr-i bi'l-marûf nehy-i ani'l-münker" ve — "Cihâd-Kıtâl"den en öncelikli olana girişen, en öncelikli farzları ve vâcibleri yerine getirmeye çalışanlardır. Meselâ **İmâm Buhari** ile **İmâm Ahmed** gibiler zamanında -Allah her ikisine de rahmet etsin- İslâm Hilâfeti güçlü, hükümran ve düşmanlarına karşı galip durumda bulunuyor idi. Çevresindeki kâfirler üzerine cizye koymuş ve onları zelil kılmıştı. Dolayısıyla bu gibi imamlardan olan Tâife-i Mansûre'nin öncülerinin evleviyyet arzeden hususlara yönelmesi tam yerinde bir yöneliş idi ki o da Sünnet ilimlerini öğrenip bunlarla amel etmek ve bidatlere karşı savaşmaktı. Bu ise beyân [/kalem] yoluyla yapılan cihâd kapsamındaydı. Yahut zulme bulaşmış veya bidatler peydahlamış bâtılın öncülerine ve zâlim yöneticilere karşı cihâd vazifesini ifâydı. Meselâ **İmâm Ahmed**'in -Allah rahmet etsin- **Abbâsîler** ve [peydahlamış oldukları] **"Halku'l-Kur'ân"** fitnesi karşısındaki konumu ve mücâdelesi bunun bir örneğidir. Ümmete karşı savaşan bir işgalci veya işgalcinin olmadığı öyle bir zamanda bu konu [mücâdele edilmesi ve kapatılması gereken] açık bir gedikti. Öbür tarafta **İmâm İbn Teymiyye** kendi döneminde **Şâm ve Mısır Ordularını** aralarında bidat ve dalâlet olsa bile- özel veya genel manada Tâife-i Mansûre'den saymıştır. Sebebiyse onların Allah'ın dinini, İslâm topraklarını, Müslümanları savunmaları ve ilim ehli olarak belirlenmeseler bile bu yolda düşmana karşı savaşmalarıydı. Bilindiği gibi **Memlükler** "ehl-i hadis" ten değildi. Bilakis dine yakınlıktan ziyâde genel olarak cehâlete ve bidatlere daha yakın idiler. Ama yerine getirilmesi gereken asıl vazifeyi ifâ ediyorlardı ki o da işgalci düşmanın defedilmesiydi.

2- Allah'ın dini hakkında ilim sâhibi olmaksızın ve onun usûlleri doğrultusunda harekete koyulmaksızın verilen savaş, her ne kadar Allah'ın düşmanlarına dehşet vermek için dini, canı, namusu ve mâlı korumak için savaş veren o kişiler niyetlerine göre ecirlerini alacak olsalar bile, yine de bu, onların gerçek anlamda ve tam manasıyla *hak üzere zâhir* Tâife-i Mansûre'den oldukları anlamına gelmez. Zîrâ onlar, cihâdla birlikte ilme de sahip olmadıkları müddetçe tam manasıyla ve kemâliyle Allah'ın emrini yerine getirenler ve *hak üzere zâhirler* olarak kabûl edilemez, böyle olamazlar.

3- Tâife-i Mansûre'nin içindeki her ferdin illa da ilim ehli olması gerekmez. Bilakis emir veya komuta makamında olanların genel itibarıyla cihâd ve savaşla birlikte ilim ve davet sıfatlarını hâiz olmaları yeterlidir. İşte [bundan dolayı] Tâife'ye, sancağı altında toplananların geneli ve komuta kademeleri[nin hâli, kezâ], yolları ve itikâdları doğrultusunda hükmolunur.

4- Son olarak ve mutlaka şunu açıklayıp vurgulamak da gerekir: Tâife-i Mansûre ve öncüleriyle ilgili kemâl, onun/onların, ilmi davetle, emr-i bi'l-marûf nehy-i ani'l-münkerle ve cihâdla birleştirmesi ve bunun üzerinde sebât etmesidir. **Abdullah Bin**

el-Mübârek misâli büyük İslâm önderlerinin hâlinde olduğu gibi ki kendisi, büyük İslâm âlimlerinden, muhaddis ve fakîhlerinden biridir. Aynı zamanda mücâhidlerle murâbıtların büyüklerindendir. Yine **İmâm İbn Teymiyye** merhûm ki o da âlimlerin ve ehl-i hadîs'in büyüklerinden olduğu gibi işgalci düşman karşısında her zaman mücâhidlerin büyüklerinden biri olmuştur. Onlardan bir diğeri ise **İmâm el-İzz Bin Abdusselâm**'dır ki [**Sultânu'l-Ulemâ** nâmıyla marûf olup] âlimlerin sultânlarından ve Tatar/Moğol işgali dönemindeki büyük mücâhidlerdendir.

5- Hülâsa-i kelâm şudur ki, Tâife-i Mansûre, Allah'ın emrini yerine getiren, hak üzere *zâhir*/sâbit olan ve ondan asla ayrılmayan, ona muhâlefet edenlerin veya onu yardımsız bırakanların kendisine bir zarar veremediği, bu din uğruna/*veya bu din yolunda* savaşan tâifedir. Şübhesiz cihâd ve kıtâl, *nass*larda da geçtiği gibi, onun en bâriz özelliklerinden biridir. Handiyse o tâife(den olanlar) için vazgeçilmez bir şart gibidir. Özellikle de cihâdın -aynen günümüzde olduğu gibi- farz-ı ayn hâline geldiği veya kifâyet mikdârının yerine gelmediği dönemlerde. Böyle bir durumda *hak üzere zâhir* Tâife-i Mansûre'nin -ki onlar ehl-i İslâm'ın seçkinleridir- îmândan sonra en büyük farz olan bir vazîfeyi, yani işgalci/saldırgan düşmanı savaş yoluyla bertaraf etme vazîfesini terk etmeleri asla düşünülemez.

Öyleyse ve yukarıda geçen açıklamalar doğrultusunda soralım:

Bu zamanda Tâife-i Mansûre kimdir?

İşte tam bu noktada [ve yukarıdaki soruyu cevâblayabilmek için], bu zamanın özelliklerini bilmemiz gerekir. O özellikler ki artık bunları bilmek, akıl, idrâk ve her türlü bakış açısıyla [zâten] malûm olanı bilmek gibisinden bir hâl almıştır.

Birinci husûs: İslâm toprakları bir uçtan öbür uca kadar, ya Yahûdîler ya Hırıstıyanlar ya ateistler ya komünistler ya da putperest müşrikler tarafından, ya doğrudan doğruya istîlâya uğramış ve işgal edilmiştir -Filistin ve geneli itibâriyle Şâm diyârı, Bosna, Çeçenistan, Orta Asya Cumhuriyetleri, Çin'in işgal ettiği Doğu Türkistan, Hindistan'ın işgal ettiği Keşmîr ve sayılarını ancak Cenab-ı Hakk'ın bildiği nice halk, aslı ve faslı itibâriyle kâfir olanların hükmü altındadır-, veyahut aslı ve faslı itibâriyle kâfir olanların atadığı mürtedler eliyle dolaylı bir işgale maruz kalmıştır ki geri kalan İslâm ülkelerinin genelinde de durum bundan ibârettir.

İkinci husûs: Mürted yöneticiler, bir uçtan öbür uca kadar İslâm topraklarının tamâmında Allah'ın Şerîatı'nı yürürlükten kaldırmış ve ona açıkça düşmanlık eder olmuştur. Allah'ın indirdiklerinin dışında şeylerle hükme koyulmuş ve Onun hükümlerini değiştirip bunlara düşmanlık edenlere dostluk ve bağlılık gösterir olmuşlardır.

Üçüncü husûs: İslâm topraklarının tamâmında, genel anlamda ehl-i İslâm özel anlamda ise dinlerine hakkıyla bağlılık göstermek isteyenler ve davet ehli, zulüm, haksızlık ve baskı altındadır. Yakını–uzağıyla herkesin bildiği şekilde öldürülmekte, nâmûsları lekelenmekte, hapislere mahkûm edilmekte ve işkence görmektedirler.

- Böyle bir ahvâl içinde makûl müdür ki, şu zamanda Tâife-i Mansûre'nin bütün bu olup bitenlere aldırış etmeksizin, isnâd ayıklamaya, kitâb tasnîfi/telîfine ve hadîs rivâyetine koyulanlar olduklarını söyleyelim?!
- Yine makûl müdür ki onların, Müslümanların yaşadıkları şeyleri önemsemeksizin zâviyelerine çekilip kendilerini ibâdete, tâate ve vird terennümüne adayanlar olduğunu söyleyelim?!
- Yahut onların, Müslümanların başına gelen bu kadar felâket karşısında dudak ucuyla/ve sade sözle olsun konuşmayan, küfür onlara hükmediyorken ve onları çepeçevre kuşatmışken, bütün basın yayın organları üzerinden fıskufücûr, isyân ve rezâletin bin türlüsü dört koldan kendilerini sarmışken ve Müslüman nesilleri tehdîd edip duruyorken, bu arada [mevzubahis kesimin] onlara karşı hâlleri en güzel gibi görünüyorken, işleri güçleri -kendi iddiâlarınca- doğru/sahîh akîdeyi sağlamak, türbelere, kabirlere ve ölüler üzerinden oluşan şirke karşı savaşmak olan kesimler/kimseler olduğunu söylemek makûl müdür?!
- Yoksa Tâife-i Mansûre veya onlardan olanlar, kâfir[lerin] diyârlar[ın]da ve onların ocaklarında oturup, cihâd ve hicret hükümleriyle fetvâ verenler, bunlarla davette bulunanlar mıdır?! Batı tarzı İslâm ölçü(t)leri/anlayışıyla İslâmî merkezler açıp duranlar mıdır?!
- Yoksa onlar, mürted veya kâfirlerin hükmü altında oturup, mâl yığanlar, eşleri ve çocuklarıyla râhat bir hayâtın tadını çıkarıp, sonracığıma Allah için hicret yoluna baş koyan muhâcirlerin ve Onun yolunda cihâd eden mücâhidlerin etini şu veya bu gerekçeyle yiyip duranlar mıdır?!

Bu zamanda, böyle bir ahvâl ve şerâit içinde Tâife-i Mansûre'nin cihâd ve kıtâl ehli, "La İlâhe İllallâh Muhammedun Resûlullâh" **sancağı altında elde silâh mücâdele eden, kâfir ve mürted işgalciyi bertaraf etmeye çalışan mücâhidler olduğundan zerre kadar şübhe etmeyiz.**

Doktor Abdulkâdir b. Abdulazîz (Allah onu muhâfaza buyursun) "el-'Umde fî 'Î'dâdi'l-'Udde" adlı eserinin "Tâife-i Mansûre"yle ilgili bölümünün sonlarında, onların kim olduğu ve kimler olabileceği, ilim ehlinin bu konudaki görüşleri bağlamında ve 80. sayfada "Ehemmu Vâcibâti't-Tâifeti'l-Mansûre Fî Haze'z-Zamân/Bu Zamanda Tâife-i Mansûre'nin En Önemli Vazîfeleri" başlığı altında şöyle demektedir:

"[...] Bu ve bununla birlikte Tâife-i Mansûre'nin şu zamanda en büyük vazîfelerinden biri, Allah'ın Şerîatı'nı değiştiren ve Müslümanlara beşerî küfür kânûnlarıyla hükmeden mürted yöneticilere karşı cihâddır." ...

"... Ve o yöneticilerin, şerî kânûnları ve şerî değerleri ifsâd edip değiştirmeleri, Müslümanlar arasında fuhşiyyâtı yaymaları, evet, eğer Ashâb (radiyallahu anhum) bugün hayâtta olsaydı, hiç şübhesiz, en önemli işleri sözkonusu yöneticilere karşı cihâd etmek olurdu." ...

"...Öyle görüyor ve öyle inanıyorum ki, günümüzde, şerî ilimleri tahsîl etmiş / *veya bu kesime mensûb* bir kimse, evet, bu mesele hakkında inkâr/*ve i'tirâz* diliyle konuşmayan ve Müslümanları cihâda teşvîk etmeyen herhangi bir kimse, Allah'ın huzuruna, ancak Allah Teâlâ ona gazab etmiş bir hâlde çıkacaktır. Nitekim şöyle buyurmaktadır:

إِنَّ الَّذِينَ يَكْتُمُونَ مَا أَنْزَلْنَا مِنَ الْبَيِّنَاتِ وَالْهُدَى مِنْ بَعْدِ مَا بَيَّنَّاهُ لِلنَّاسِ فِي الْكِتَابِ أُولَئِكَ يَلْعَنُهُمُ اللهُ وَيَلْعَنُهُمُ اللَّاعِنُونَ ﴿١٥٩﴾ ﴿سورة البقرة﴾

«İndirdiğimiz apaçık delîlleri ve hidâyeti[n ta kendisi olan âyetleri] insânlar için biz Kitâb'da beyân ettikten sonra gizleyenler var ya, mutlaka onlara Allah lanet eder ve [bütün] lanet edebilecek olanlar da lanet ederler.» (2/el-Bakara, 159)

Binâenaleyh, işgalci kâfir, bizzât İslâm diyârlarına girmiştir ve mürted-münâfık işgalciler de onlara ekle*mle*nmiştir. Eğer Tâife-i Mansûre, bu dinin mensûblarının seçkinleri ise, [bu durumda onlar asla] Tevhîd'den sonra en büyük bir vazîfeyi, yani işgalci kâfirin *def/ve bertaraf edilmesi* vazîfesini, âlimlerin icmâıyla, bundan daha aşağı derecede olan işleri yerine getirmek bahanesiyle savsaklayamaz. Zîrâ böyle yapan bir kişi [nusrete veya zafere mazhar olmuş] Tâife-i Mansûre'den değil, olsa olsa [mağlûbiyyete uğramış] "tâife-i mağlûbe"den olur; aynı şekilde, yerli yerinde oturup/*veya olduğu yere çakılıp* cihâddan geri kalan veyahut düşman karşısında gerisin geri kaçan *firârî*lerden kabûl olunur. Onun hükmü budur ki, zâten düşman, bize öz yurdumuzda saldırmıştır.

Dolayısıyla bu zamanda Tâife-i Mansûre, işgalci kâfirleri def/ve bertaraf etmek için silâh taşıyanlar ve cihâd sancaklarını omuzlayanlardır: [Yani]

1. Yahûdî, Hıristıyan, müşrik, mülhid gibisinden aslî kâfirleri; *kezâ*, mürtedleri ve bunların destekçisi işgalci/saldırgan düşmanları defetmek, onları silâhla ve kılıçla püskürtmektir. Bu ise "cihâd bi's-seyf/kılıçla cihâd"dır. Ferd veya cemâat bazında olsun, her kim bu vazîfeyi yerine getirirse, işte o, hâlis-muhlis Tâife-i Mansûre'den, onun öncülerinden ve ehlindendir.

2. Münâfık saldırgan düşmanları ve bu düşmanları bâtıl yollarla savunmaya girişen sulta*n* âlimlerini, bidatci davetcileri, müfterileri ve hamiyyetsiz kesimleri, öz bir ifâdeyle, "Allah Teâlâ buyuruyor", "Resûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem buyuruyor" diyerek, hüccet ve delîl yoluyla etkisiz kılmaktır. İşte âlimlerimizin açıklamış olduğu "beyân/*kalem* yoluyla cihâd" budur.

Günümüzde her kim bu vazîfeyi yerine getirirse ve bu yolda, kovuşturulmak, kendisine karşı savaşılmak, kara propagandaya maruz kalmak gibisinden sıkıntılara katlanırsa o kişi Tâife-i Mansûre'nin yardımcılarındandır ve öyle umarız ki onlardan olur. Şerî mazeret sâhibi olmadığı müddetce de böyle bir kimse, derece olarak, cihâd ve kıtâl ehlinden aşağıdadır. Bunun böyle olduğundan şübhem yoktur.

Kılıcı kalemle; makineliyi mürekkeple; savaşı ilimle, davetle, emr-i bi'l-marûf ve nehy-i ani'l-münker'le birleştiren/bütünleştiren kimseler ise, hiç şübhesiz, Tâife-i Mansûre'nin başlarından, komutanlarından, öncülerinden, âlimlerinden ve mücâhid davetcilerindendir ve kuşkusuz *bunlar*, mertebe olarak, onların dışında kalanlardan üstündürler.

Her şeye kâdir olan yüce Allah'tan dileğimiz şudur ki, bizi rahmetiyle, fazlı ve keremiyle hem dünyada hem de âhirette onlardan ve onlarla birlikte ve de Habîbi Muhammed Mustafa'nın sancağı altında kılsın.

KÜRESEL İSLÂMÎ DİRENİŞ

BİRİNCİ CİLT

(KÖKLER–TÂRÎH–TECRÜBELER)

(TARİH, SİYÂSÎ TAHLÎL VE CİHÂDÎ HAREKET FIKHINA DÂİR GİRİŞ BÖLÜMLERİ)

BİRİNCİ CİLT
(KÖKLER–TÂRÎH–TECRÜBELER)
(TÂRÎH, SİYÂSÎ TAHLÎL VE CİHÂDÎ HAREKET FIKHINA DAİR GİRİŞ BÖLÜMLERİ)

Birinci Bölüm:
GÜNÜMÜZDE MÜSLÜMANLARIN HÂLİ

İkinci Bölüm:
BU AHVÂL VE ŞERÂİT ALTINDA BAZI ŞERÎ HÜKÜMLER

Üçüncü Bölüm:
KÜRESEL DÜZENİN KÖKLERİ VE KÂBÎL'DEN GEORGE BUSH'A MÜCÂDELENİN TÂRÎHİ

Dördüncü Bölüm:
ROMALILARLA MÜCÂDELE VE TÂRÎH BOYUNCA BU MÜCÂDELEDEKİ GÜÇ DENGELERİ

Beşinci Bölüm:
İSLÂMÎ UYANIŞ/HAREKET TÂRÎHİNİN BİR ÖZETİ (1930-2004)

Altıncı Bölüm:
SİLÂHLI CİHÂDÎ KANADIN TARİHÇESİNİN BİR ÖZETİ (1965-2004)

Yedinci Bölüm:
CİHÂDÎ KANADIN KRİZDEN ÇIKIŞLA İLGİLİ OLARAK ORTAYA KOYDUĞU ÇÖZÜM YOLLARI

BİRİNCİ BÖLÜM:

GÜNÜMÜZDE MÜSLÜMANLARIN HÂLİ

وَمَنْ أَعْرَضَ عَنْ ذِكْرِي فَإِنَّ لَهُ مَعِيشَةً ضَنْكًا وَنَحْشُرُهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ أَعْمَى ﴿١٢٤﴾

﴿سورة طه﴾

«Her kim de zikrimden yüz çevirirse ona dar bir maîşet [/pek sıkıntılı bir yaşam] vardır ve onu Kıyâmet Günü kör olarak haşrederiz.»

(20/TâHâ, 124)

○○○

رُوِيَ عَنْ رَسُولِ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّم أَنَّهُ قَالَ: «[...فَ]إِنَّ أَشْقَى الأَشْقِيَاءِ مَنِ اجْتَمَعَ عَلَيْهِ فَقْرُ الدُّنْيَا وَعَذَابُ الآخِرَةِ»

Resûlullâh (s.a.v.)'in şöyle buyurduğu rivâyet edilmiştir: «Şübhesiz bedbahtların en bedbahtı, üzerinde fakr-ı dünya ile azâb-ı âhiret birleşen kimsedir.»

○○○

«يَا مَعْشَرَ الْمُهَاجِرِينَ! خَمْسُ خِصَالٍ، [وَ]أَعُوذُ بِاللهِ أَنْ تُدْرِكُوهُنَّ: — مَا ظَهَرَتِ الْفَاحِشَةُ فِي قَوْمٍ قَطُّ حَتَّى أَعْلَنُوا بِهَا إِلا ابْتُلُوا بِالطَّوَاعِينِ وَالأَوْجَاعِ الَّتِي لَمْ تَكُنْ فِي أَسْلافِهِم الَّذِينَ مَضَوْا؛ — وَمَا نَقَصَ قَوْمٌ الْمِكْيَالَ [وَالْمِيزَانَ] إِلا ابْتُلُوا بِالسِّنِينِ وَشِدَّةِ الْمَئُونَةِ وَجَوْرِ السُّلْطَانِ؛ — وَمَا مَنَعَ قَوْمٌ زَكَاةَ أَمْوَالِهِمْ إِلا مُنِعُوا الْقَطْرَ مِنَ السَّمَاءِ، وَلَوْلا الْبَهَائِمُ لَمْ يُمْطَرُوا؛ — وَلا خَفَرَ قَوْمٌ الْعَهْدَ إِلا سَلَّطَ اللهُ عَلَيْهِمْ عَدُوًّا مِنْ غَيْرِهِمْ، فَأَخَذُوا بَعْضَ مَا فِي أَيْدِيهِمْ؛ — وَمَا لَمْ تَعْمَلْ أَئِمَّتُهُمْ بِمَا أَنْزَلَ اللهُ فِي كِتَابِهِ إِلا جَعَلَ بَأْسَهُمْ بَيْنَهُمْ شَدِيداً»

«Ey Muhâcirler topluluğu! Beş özellik var ki, onlara ulaşmanızdan Allah'a sığınırım: —Aralarında fuhşun ortaya çıktığı ve alenî işlenecek bir hâle geldiği her millet mutlaka tâûnlarla ve geçmiş seleflerinde görülmeyen açlıklarla belâya dûçâr olur. —Ölçüyü [ve tartıyı] eksik yapan her millet mutlaka (uzun süren) kıtlık-kuraklıkla, geçim sıkıntısıyla ve sultânın zulmüyle belâya dûçâr olur. —Mâllarının zekâtını vermekten imtinâ eden her millet mutlaka göğün yağmurundan mahrûm kalır; eğer hayvânlar olmasa üzerlerine yağmur düşmez. —Ahdi[ni] bozan bir milletin başına Allah Teâlâ mutlaka kendilerinden olmayan bir düşmanı musallat eder ve onlar, onların elindekinin [varlıklarının] bir kısmını alırlar. —İmâmları, Allah'ın, Kitâbında indirmiş olduklarıyla amel etmeyen her milletin Allah mutlaka kendi aralarındaki çekişmelerini/çatışmalarını şiddetli kılar.»

ooo

«لا تَقُومُ السَّاعَةُ حَتَّى يَظْهَرَ الْفُحْشُ وَالْبُخْلُ، وَيُخَوَّنَ الأَمِينُ وَيُؤْتَمَنَ الْخَائِنُ، وَتَهْلِكَ الْوُعُولُ وَتَظْهَرَ التُّحُوتُ». قَالُوا: «يَا رَسُولَ اللهِ، وَمَا الْوُعُولُ وَ[مَا] التُّحُوتُ؟» قَالَ: «الْوُعُولُ وُجُوهُ النَّاسِ وَأَشْرَافُهُمْ، وَالتُّحُوتُ الَّذِينَ كَانُوا تَحْتَ أَقْدَامِ النَّاسِ لَيْسَ [=لا] يُعْلَمُ بِهِمْ».

«Fuhuş ve cimrilik yayılmadıkça, emîn [kimse] hâin görülüp hâine [emîndir diye] itimâd edilmedikçe, vuûl ölüp tuhût zuhûr etmedikçe kıyâmet kopmaz.» "Tuhût ve vuûl nedir ey Allah'ın Resûlü?" dediler. «Vuûl, insânların ileri gelenleri ve eşrâfıdır. Tuhût ise insânların ayakları altında [:mübtezel, ayaktakımı, bayağı] olanlar, [bilinip] tanınmayanlardır» buyurdu."

Allah Teâlâ şöyle buyuruyor:

وَمَنْ أَعْرَضَ عَنْ ذِكْرِي فَإِنَّ لَهُ مَعِيشَةً ضَنْكًا وَنَحْشُرُهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ أَعْمَى ﴿١٢٤﴾ قَالَ رَبِّ لِمَ حَشَرْتَنِي أَعْمَى وَقَدْ كُنْتُ بَصِيرًا ﴿١٢٥﴾ قَالَ كَذَلِكَ أَتَتْكَ آيَاتُنَا فَنَسِيتَهَا وَكَذَلِكَ الْيَوْمَ تُنْسَى ﴿١٢٦﴾ ﴿سورة طه﴾

—«Her kim de zikrimden yüz çevirirse ona dar bir maîşet [/pek sıkıntılı bir yaşam] vardır ve onu Kıyâmet Günü kör olarak haşrederiz.» —«[Böyle biri:] "Rabbim! Beni niçin kör olarak haşrettin, hâlbuki ben gören biri idim" der.» —«[Allah Teâlâ şöyle] buyurur: Öyledir. Sana âyetlerimiz geldi de sen onları unuttun. İşte bugün de sen öylece unutuluyorsun.» (20/TâHâ, 124-126)

Ebû Saîd el-Hudrî'den rivâyet edilen ve el-Hâkim'in "sahîh"[tir] kaydı düştüğü hadîste Resûlullâh (s.a.v.) şöyle buyurmuştur:

«Şübhesiz bedbahtların en bedbahtı, üzerinde fakr-ı dünya ile azâb-ı âhiret birleşen kimsedir.»

Doğrusu günümüz itibâriyle Müslümanların çoğunluğunun hâlini, bu âyetten ve bu hadîsten daha vecîz bir şekilde özetleyecek birşey yoktur. Günümüz itibâriyle Müslümanların hâlini şu üç ana başlık altında toparlayıp özetlemek *de* mümkündür:

1- Müslümanların Çoğunluğunun Dini Yitirmeleri

2- Müslümanların Kâhir Ekseriyyetinin Elinden Dünyanın Gidişi

3- Müslümanların Hayâtının Neredeyse Her Alanına Düşmanların Tasallutu ve Tahakkümü

Bu başlıklar üzerinde durup biraz tafsîlâta inecek olursak:

1. DİNİN YİTİRİLMESİ

Ümmet, dininin temel değerlerinin çoğunu yitireyazdı. Bu durum, dînî hayâtın çöküşü ve Müslümanların çoğunluğunun nezdinde fesâda uğraması üzerinden görülebilir. Ahvâlinin fesâda uğraması ve mukaddesâtını yitirmesi de aynen böyledir. Bunların en önemlisi ise Ümmet içinde Allah'ın Şerîatı'yla hükmetmenin kaybolup gitmesidir. Bunun en önemli yönlerini şu şekilde ortaya koyabiliriz:

1. Allah'ın Şerîatı'yla Hükmetmenin Bütün Müslüman Diyârlarda Yitirilmesi

Resûlullâh (s.a.v.)'in şöyle buyurduğu rivâyet edilmiştir:

«لَتُنْتَقَضَنَّ عُرَى الإِسْلَامِ عُرْوَةً عُرْوَةً، فَكُلَّمَا انْتَقَضَتْ عُرْوَةٌ تَشَبَّثَ النَّاسُ بِالَّتِي تَلِيهَا، وَأَوَّلُهُنَّ نَقْضًا الْحُكْمُ وَآخِرُهُنَّ الصَّلَاةُ».

«İslâm'ın bağları, bağ bağ [/peyderpey] sökülecektir. Bir bağ söküldüğünde, insânlar ondan sonra gelen bağa tutunacaktır [/yönelecektir]. Sökülecek ilk bağ hükümdür, en sonuncusu ise namazdır.» (Müsned-i Ahmed, 21139)[1]

Resûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem'in haber verdiği bu hâl, bilfiil tahakkuk etmiştir. *Nitekim* "**Hüküm [bağı]**" peyderpey sökülmüş, aşamalı bir şekilde yürürlükten kaldırılmış ve nihâyetinde ise tamâmen yok olmuştur. Telâfîsi namümkün ilk kayıp, **Nübüvvet yolu üzere** yürüyen **Râşid Halîfeler dönemi**nin, Peygamber Efendimiz sallallâhu aleyhi ve sellem'in vefâtından otuz yıl sonra nihâyete ermesidir. Bunun hemen akabinde hüküm/*idâre-yönetim* şekli, **Emevîler** eliyle babadan oğula geçen '**ısırıcı saltanat** (**el-mulku'l-adûd**)' düzenine dönüşmüştür. Sonra bu durum **Abbâsîler** döneminde ve onların ardısıra gelen **Mulûk-i Tavâif** devrinde aynen devâm etmiştir. Bütün bu süreç içinde **Meliklik/Saltanat düzeni**nin [beraberinde] getirdiği -hüküm veya idâreyle ilgili- şartlar da varlığını dayatmıştır. Meselâ saraylar -ki ana hükûmet merkezleridir- günden güne fesâda bulanmış, zaman olmuş fesâd aşırı boyutlara ulaşmıştır.

Hicrî üçüncü asrın sonlarında, Abbâsî [Oğulları] Hilâfeti'nin zaafa uğramasıyla, İslâm Devleti'nin dört bir yanındaki yönetim merkezleri çözülmeye yüz tutmuş ve bunların yerine, baskı ve zorbalığı yol edinen, muhtelif seviyelerde, salâh ve fesâd hâllerinin birbirine karıştığı sultânlıklar, emîrlikler ve [benzeri] yönetimler oluşmaya başlamıştır. Hilâfet ise artık bir hükûmet nizâmı veya bir kuvvet odağı olmaktan çok simgesel anlam taşıyan ve şekilsel görünümü olan bir yapıya dönüşmüştür.

Sultânların heva ve hevesleri, sultân âlimlerinin desîseleri sebebiyle ve bunun bir netîcesi olarak, idâre ve yönetim konusunda peyderpey Allah'ın Şerîatı'ndan uzaklaşılmış, *ondan* uzaklaşıldıkça da Müslümanların hayâtının her alanında fesâd belirmeye başlamıştır. *En* sonunda iş **Moğolların** İslâm âleminin doğusunu işgal etmelerine ve **Hilâfet**i öz merkezinde vurmalarına varmıştır. Bunun öncesinde ise **Romalılar** ve **Hıristıyan Avrupalı devletler** eliyle **Haçlı** saldırıları/**seferleri** canlılık göstermiştir. İşbu saldırılar sonucunda Şâm sâhili boyunca Haçlı müstemlekeleri kurulmuştur. Bu gerileme ve çöküş hâli Hicrî 656 yılında Bağdâd'ın Moğollar eliyle düşmesi ve Abbâsî Hilâfeti'nin damarlarının kesilmesiyle zirvesine ulaşmıştır. Böylelikle de bütün İslâm beldeleri tamamıyla '**zorba yönetim** (el-hukmu'l-cebrî)' sultânlarının hükmü altına girmiştir. Şu da var ki, bu yönetimlerin birçoğunda ve

---

1 [İslâm'ın bağlarının teker teker söküleceğiyle ilgili kimi sahîh rivâyetlerde: 1- Dinden ilk yitirilecek şeyin "huşû", bazı rivâyetlerde "emânet", en sonuncusunun ise "namaz" olacağı, 2- Kadınların hayızlı hâlde namaz kılacakları, 3- Müslümanların, kendilerinden öncekilerin (Yahûdîler, Hıristıyanlar) yoluna karış karış, adım adım uyacakları ve Müslümanların onların, onların da Müslümanların yolunu yanlış görmeyecekleri, 4- Birçok fırkadan iki tanesinin kalıp birinin a- "Beş vakit namaz da nedir? Bizden öncekiler, ancak dalâlete düşmüşler, zîrâ Allah, ancak «Gündüzün iki tarafında, gecenin de yakın saatlerinde namaz kıl...» [11/Hûd, 114] buyuruyor. Üç vakit hâricinde namaz kılmayın" diyeceği b- Diğer fırkanın ise "Müminlerin Allah'a îmânı, ancak meleklerin Allah'a îmânı gibidir; bizim içimizde kâfir ve münâfık yoktur" diyeceği, 5- Allah'a, o fırkaları Deccâl'le haşretmesinin hak olduğu, kayıtlıdır. Mtrcm]

genel anlamda, **Şerîat'la hükmetmek**, bir temel değer olarak varlığını korumuştur. Sonra **Osmanlı Devleti**'nin kuruluşuyla birlikte *istisnâî* ve belli bir müddet devâm eden *bir yükseliş* varlık göstermiştir. Osmanlılar, Hilâfeti kendi topraklarına taşıyıp ona merkezî konumu ile heybetini tekrar kazandırarak bunu belli bir müddet devâm ettirmiştir. Çok geçmeden Osmanlı Devleti de çözülmeye yüz tutmuş ve fesâd olgusu, Allah'ın indirdikleriyle hükmetme sâhasına ve teşrî' alanına sirâyet etmiştir. Ondan sonra **Avrupalı sömürgeci devletler** Osmanlıların üzerine çöreklenmiştir. **Yahûdîler** ise Filistin'e ulaşmak için Osmanlı aleyhine gizli faâliyyetlere girişmişlerdir. En sonunda düşman cebhe, **1924** yılında **Osmanlı Hilâfeti**'ni düşürmeyi başarmıştır.[1] Bunu başta İngiltere, Fransa ve Rusya olmak üzere ve başka bazı Haçlı Avrupa devletlerinin sömürüsü altında bütün İslâm beldelerinin düşüşü takîb etmiştir. Sömürge dönemleri boyunca İslâm beldelerinde "**laik akımlar**" gelişmiş ve Müslüman nesillerin kültürlü kesimleri arasında yayıldıkça yayılmıştır. Bizzât sömürgeci devletlerin kontrolünde oluşturulan bu akımlar, yine onların gözetiminde serpilmesini devâm ettirmiş, bu yönde belli siyâsî partiler kurulmuş, belli şahsiyetler ve hâkim âileler öne çıkarılıp, sömürge sonrası yönetim dönemlerinde yahut adına "**Bağımsızlık (İstiklâl)**" denilen dönemlerde idâre, yine sömürgeciler tarafından bu kesimlere devredilmiştir. Amaç ise emperyalist devletlerin kontrolündeki tâğûtlar eliyle, bütün İslâm beldelerinde Allah'ın Şerîatı dışında hükümlerle hükmedilmesini sağlamaktır.

İşte ilmek ilmek sökülen "hüküm bağı", Huzeyfe (r.a.)'dan rivâyet edilen hadîste Hz. Peygamber (s.a.v.)'in haber verdiği şu aşamalardan geçmiştir:

«تَكُونُ النُّبُوَّةُ فِيكُمْ مَا شَاءَ اللهُ أَنْ تَكُونَ، ثُمَّ يَرْفَعُهَا إِذَا شَاءَ أَنْ يَرْفَعَهَا؛ ثُمَّ تَكُونُ خِلَافَةٌ عَلَى مِنْهَاجِ النُّبُوَّةِ، فَتَكُونُ مَا شَاءَ اللهُ أَنْ تَكُونَ، ثُمَّ يَرْفَعُهَا إِذَا شَاءَ اللهُ أَنْ يَرْفَعَهَا؛ ثُمَّ تَكُونُ مُلْكًا عَاضًّا، فَيَكُونُ مَا شَاءَ اللهُ أَنْ يَكُونَ، ثُمَّ يَرْفَعُهَا إِذَا شَاءَ أَنْ يَرْفَعَهَا؛ ثُمَّ تَكُونُ مُلْكًا جَبْرِيًّا، فَتَكُونُ مَا شَاءَ اللهُ أَنْ تَكُونَ، ثُمَّ يَرْفَعُهَا إِذَا شَاءَ أَنْ يَرْفَعَهَا؛ ثُمَّ تَكُونُ خِلَافَةٌ عَلَى مِنْهَاجِ النُّبُوَّةِ». «ثُمَّ سَكَتَ».

«Nübüvvet, aranızda Allah'ın kalmasını dilediği [müddet] kadar kalır; sonra [Allah] onu kaldırmayı dilediğinde onu kaldırır. Sonra Nübüvvet yolu üzere Hilâfet [nizâmı] olur; o da Allah'ın kalmasını dilediği kadar kalır; sonra Allah onu kaldırmayı dilediğinde onu kaldırır. Sonra ısırıcı mülk/saltanat [dönemi] olur; o da Allah'ın kalmasını dilediği kadar kalır; sonra [Allah] onu kaldırmayı dilediğinde onu kaldırır. Sonra zorba mülk/saltanat [dönemi] olur; o da Allah'ın kalmasını dilediği kadar kalır; sonra [Allah] onu kaldırmayı dilediğinde onu kaldırır. Sonra Nübüvvet yolu üzere Hilâfet [nizâmı] olur.» "Sonra sükût etti." [Müsned-i Ahmed[2]]

---

[1] [Konuyla ilgili olarak **Şeyhulİslâm Mustafa Sabri** Efendi'nin "**Hilâfetin İlgasının Arka Planı**" adlı eserine bakılabilir.]

[2] [Müellif "Müsned-i Ahmed" yerine hataen "Müslim" kaydı düşmüştür. Ayrıca kimi rivâyetlerde "Nübüvvet ve rahmet," "Nübüvvet yolu üzere hilâfet ve rahmet"in akabinde "sonra mülk ve rahmet **de**"

İbn Hammâd'ın, Kitâbu'l-Fiten'de, Enes b. Mâlik (r.a.) yoluyla gelen son derece önemli bir rivâyetinde ise Hz. Peygamber (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: «Muhakkak ki (...) sonra ısırıcı mülk/saltanat (mulk-i adûd), sonra zorba saltanat (cebriyye), sonra **tâğûtlar** [(tevâğît) dönemi olur].» Sömürgecilerin çekilmesinden ve onların çıkarlarını koruyup-kollayacak, onların kânûnlarıyla -günümüze kadar- hükmedecek olan **tâğût** hükûmetlerin/**yönetimler**in kurulmasından sonra Müslüman ülkelerde vukû bulan budur. Şöyle ki, Müslüman ülkelerdeki hükûmetlerin kâhir ekseriyyeti, Allah'ın indirdiğinin dışında hükümlerle hükmetmeyi bâriz bir şekilde dışa vurmuştur. Daha ötesi bunların çoğu, İslâm Şerîatı'nın modern zamanlarda hükme elverişli olmadığını açıkça ilâna koyulmuştur. Bundan daha ötesi Müslümanların hâlihâzır geri kalmışlıklarına ve yaşadıkları sorunlara sebeb bizzât Şerîat gösterilmiştir!

İşte anayasalar böyle konulmuş; Allah'a, Resûlü'ne ve Müslümanların dinine karşı savaşan, bütün arsızlığı, hayâsızlığı ve açıklığıyla Allah'ın Şerîatı'na zıd olan binlerce kânûn bu anayasaların gölgesinde çıkarılmıştır.

Çoğu İslâm ülkesinde Şerîat'la hükmetmek ifâdesi, o anayasalardan tamâmen çıkarılmıştır. Kimi ülkelerde ise "Teşrî'in/Yasamanın Temel Kaynağı İslâm Şerîatı'dır" denilerek ve başka kaynakların yanına "kaynaklardan bir kaynak" diye iliştirilerek ve açıktan açığa şirke bulanarak sıradan bir başlık olarak bırakılmıştır. Beri tarafta bazı ülkeler -Suudi Arabistan'da olduğu gibi- "Teşrî'in Tek Kaynağı İslâm Şerîatı'dır" iddiâsını gütmüş, ama şerî mahkemelerin hemen yanına medenî/sivil veya beşerî veya ne tür adlar koydularsa ona göre özel mahkemeler dikmişlerdir. Bütün bu mahkemeler, ya doğrudan doğruya Avrupa'dan alınan veya onlardan esinlenerek oluşturulan yasalar, kânûnlar veya tüzüklerle, ya da sadece isimleri ve şekilleriyle bu ümmete müntesib kâfir laiklerin veya kânûn koyucuların peydahladığı kânûnlarla hükmetmektedir. Nihâyetinde bu yasama yolları ilân edilmiş; mahkemelerini, idârî yapısını, kânûnlarını oluşturmuş ve bazı İslâm ülkelerinde İslâm Şerîatı'ndan geriye kalan "Ahvâl-ı Şahsiyye (/Âile Hukûku)" alanıyla ilgili birtakım kânûnlarla birlikte Müslümanların boyunlarında hükmünü yürütür olmuştur. Kâfir otoriteler, cop [dipçik zoruyla] ve işkenceyle küfrün kânûnlarını uygulamaya koyulmuş ve insânları bu kânûnlara boyun eğdirme yarışına girmiştir.

Bilaistisnâ bütün İslâm beldelerinde "hüküm bağı"nın sökülmesi [/veya Şerîat'ın kaldırılması] işte bu şekilde tamâma ermiştir. Bu felâket, dinin elden gittiğinin en önemli görünümü, göstergesidir. Dînî anlamda fesâda uğrama, dünyanın elden

"olur", ifâdesi (kimi rivâyetlerde "imâret" ibâresi de) vardır ki bu noktaya (yani *rahmet* ifâdesine) dikkat edilmelidir. Ondan sonra gelen "Isırıcı" ve "Zorba" "saltanat" ise farklı şekillerde yer almaktadır. Hâsılı rivâyetler toplu bir şekilde, *sıhhat dereceleri*ne göre ve titizlikle ele alınmalıdır. Çeviride köşeli parantez içinde de olsa "Dönem" kelimesini kullanmamız hükm-i gâlibe binâendir. Yani sözkonusu dönemler veya evreler **1.** Nübüvvet, **2.** Nübüvvet yolu üzere Hilâfet, (3-4-5. mâddeler hakkında: genel tarihlendirme itibâriyle ve 3 ile 4'cü ve 4 ile 5'ci evrelerdeki geçişkenlik hâlleri de gözönünde bulundurulmak sûretiyle) **3.** Isırıcı Saltanat, **4.** Zorba Saltanat, **5.** Tâğûtlar ve son olarak **6.** Nübüvvet yolu üzere Hilâfet, şeklindedir. Konuyla ilgili bazı açıklamalar ilerleyen sayfalarda gelecektir.]

gitmesi, düşmanların tasallutu/tahakkümü gibi diğer felâket çeşitlerinin tamâmının temelinde de bu husûs vardır. Bu bölümde bir kısmını açıklamaya çalışacağımız ve maruzu kaldığımız felâketlerin tamâmı, işte bu onulmaz belâdan neşet etmiştir. **Bu onulmaz belâ veya ötesi yok felâket özetle şudur:** "Allah'ın indirdiğinin hâricinde şeylerle hükmedilmesi ve Onun hükümlerinin, mürted ve hâin yöneticilerimiz eliyle değiştirilmesi! Aynı şekilde bu yöneticilerin, onların kâfir efendileri olan Yahûdîleri ve Hıristıyanları dost edinmesi/*ve onlara bağlılık göstermesi*!"

2. Millet-i İslâm'ın Üç Mukaddesâtının İşgal Edilmesi

Bu üç mukaddesâtın birincisi Mekke-i Mükerreme'dir ki, **Kâbe ve Mescid-i Harâm** buradadır. İkincisi Medîne-i Münevvere'dir ki, Resûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem'in Mescidi/**Mescid-i Nebevî** buradadır. Üçüncüsü Kudüs-i Şerîf'tir ki, Müslümanların ilk kıblesi ve Harem-i Şerîflerin üçüncüsü **Mescid-i Aksâ** buradadır.

"Bu üç mukaddesâtın ilk yitirileni Kudüs'tür, 1967 yılında elden gitmiştir; Mekke, Medîne ve İslâm yurdunun kalbi olan Arab Yarımadası'nın elden gidişi ise bunların 1991 yılı İkinci Körfez ve 2003 yılı Üçüncü Körfez Savaşı sonrası Amerikalıların ve Haçlı müttefiklerin nüfûzu altına verilmesiyle olmuştur" yönlü malûm ve yaygın düşüncenin tam aksine hakîkat şudur ki, Mekke ve Medîne bu târîhlerden çok önce elden gitmiştir ve çok daha önceden Haçlıların denetimine verilmiştir. Yani Kudüs'ün elden gidişi, Mekke'nin elden gidişi dolayısıyla olmuştur. Kudüs'ün elden gitmesinde aslî vazîfeyi icrâ edenler/*başat rolü oynayanlar*, Mekke'yi denetimleri altına alan mürted kuvvetlerdir. Kudüs ise şu dört ana aşamada elden gitmiştir: "1936 - 1947 - 1967 - 2002".

Britanya İmparatorluğu XVI. yüzyılın başlarından itibâren ve bunu müteâkib üç asır içinde İslâm âleminin birçok bölgesini işgal etmiştir ve dolaysız nüfûzunu bu bölgelere yaymıştır. İşgal edilen bu bölgelerin Arab Yarımadası içinde kalan bazı bölümleri Yemen sâhilleri, Ummân, Körfez Emîrlikleri ve Kuveyt'tir.

Britanya, Hicâz beldelerinin Müslümanların nezdinde sâhib olduğu kudsiyyeti fark etmiş, yine Necd beldelerinin sâhib olduğu özerklik hâlini, özellikle Osmanlı Hilâfet merkezinden bağımsızlığını görmüştür. Bu bölgeyi kendi kontrolüne almak için de XIX. yüzyılın başlarından itibâren pis bir ağ örmeye başlamıştır. Bunu da en büyük uşağı -ve şu anki-, **Üçüncü Suudi Arabistan Devleti**'nin **kurucusu** olan **Abdulazîz Âl-i Suud**'un yardımıyla yapmıştır. Bu arada Abdulazîz'in babası Abdurrahmân, âilesi ve evlâdları, İkinci Suudi Arabistan Devleti'nin yıkılışından sonra Necd'den kaçarak Kuveyt'e sığınmışlardır.

Britanya Sömürge Bakanlığı, yeni temsîlcisi ve uşağı Abdulazîz Âl-i Suud'la 1898 yılında bir görüşme yapmıştır ki Abdulazîz o günlerde yirmili yaşlarını henüz aşmıştır. İngilizler, onun bu görev için biçilmiş kaftan olduğunu, inceden inceye hesabladıkları bu görevi layıkıyla yerine getireceğini görmüş ve ona askerî yardım

ile İngiliz altınları takdîm etmişlerdir. Bu arada Abdulazîz'in müsteşârı, **Vahhâbîlik** davetini/davasını ve "**İhvân[u Men Tâ'allah** topluluğun]"dan olan mücâhidlerin hamâsetini bu yolda kullanmasını kendisine salık vermiştir.

Abdulazîz, 1902 yılından sonra yaptığı birkaç hamle sonrasında önce Riyâd'ı, akabinde Necd'i denetimi altına almayı başarmıştır. Ondan sonra Britanya, Arab Yarımadası'yla ilgili planları[nı gerçekleştirmek] için onu tercîh etmiştir. Bunu ise İngilizler, Hicâz bölgesinde diğer bir uşakları olan **Şerîf Hüseyin**'i aldattıktan sonra yapmışlardır. Böylelikle Britanya, Abdulazîz'i Necd ve Hicâz Sultânı olarak ilân etmeyi başarmıştır. Tabîî ki 1932 yılında Yemen'in Necrân bölgelerini de bunlara ekledikten sonra... İngilizler, bu beldelerin sâhibi/sultânı olduğuna dâir Abdulazîz'le bir antlaşma yapmış ve bir garanti belgesi imzalamışlardır. **İngilizlerin kurduğu** bu devletin yeni adı "**el-Memleketu'l-Arabiyyeti's-Suudiyye**"dir. Yapılan antlaşma kapsamında İngilizler, -o bölgelerin kendi denetimlerinde olması karşılığında- tahtın sâhibinin Abdulazîz ve ondan sonra evlâdları olacağını garanti etmişlerdir. Ayrıca onların izni olmaksızın ve onlara danışılmaksızın hiçbir antlaşma yapmayacağına, özellikle dış ilişkilerle ilgili olmak üzere önemli hiçbir kararı, onların onayı olmaksızın almayacağına dâir kendisinden söz almışlardır. Bu antlaşmalar, artık günümüzde bilinen şeyler kapsamındadır ve yayımlanmış belgeler olup, o dönemi konu edinen kitâblarda da açıkça yer almıştır. Üzerinden otuz yıl geçtikten sonra bazı arşivlerini yayımlayan İngiltere Dışişleri Bakanlığı'nın yayımladığı vesîkalarla da sâbittir.

Abdulazîz Âl-i Suud'un hâkimiyyetinin kurulmasıyla ve ordusunun -İngiliz hava kuvvetlerinin yardımını da alarak- [1929 yılında] "**es-Sebîle**" çatışmasında "İhvân" mensûblarını katliâmlara tâbi tutması sonrası Hicâz beldelerini tamâmen kontrolü altına almasıyla Abdulazîz, onu yönetime ulaştıran hayır güçlerinin tamâmını, onları sözümona Vahhâbîlik davasını benimsemek yoluyla kandırdıktan sonra bitirmiştir. Böylece meydân, ümmetin maddî kaynaklarını ve dînî mukaddesâtını, sözlerinden çıkmamak üzere kendilerine söz verdikleri İngiliz tâcının kontrolüne versinler diye tamâmen Abdulazîz'e ve ondan sonra evlâdlarına bırakılmıştır.

İşte o günden beridir Mekke, Medîne ve Arab Yarımadası İngilizlerin kontrolü altındadır. Dolayısıyla da Amerikalıların kontrolündedir. Çünkü Amerikalılar, Suud tahtını, Arab Yarımadası petrolünü ve Mekke ile Medîne'nin denetimini, Avrupa'nın sömürgeci efendiliğine bir son veren 1945 yılı İkinci Dünya Savaşı akabinde İngiliz tâcından devraldıkları şeyler kapsamında devralmış ve artık bu bölgeler Amerikan ve Rus efendilerin paylaşımına kalmıştır. [Yani] Arab Yarımadası ve Suud Âilesi de dâhil olmak üzere hâmîleri İngilizler olan Arab Yarımadası yöneticileri Amerika'nın İngilizlerden mîrâs aldıkları arasındadır. İkinci Dünya Savaşı sonrasında Amerikan başkanı **Roosevelt** ile **Kral Abdulazîz** bir Amerikan savaş gemisi üzerinde bir araya gelmişlerdir ve bu buluşma sonrası hâin **Suud tahtına garantörlük**, dinleyip itâat etmeleri karşılığında İngilizlerden sonra **Amerikalılar**a devredilmiştir. Böylece Suud hânedânlığı, gerekli yardım ile desteği yeni efendileri olan Amerikalılardan

almaya başlamış; İngilizlere gösterilen dostluk ve bağlılık, artık onların haleflerin*e, yani* Amerikalılara gösterilir olmuştur.

O dönemle ilgili yayımlanan resmî belgelerden biri de Abdulazîz'in, Siyonistlerin Filistin'e göçüne ve Filistin'in Yahûdîlere verilmesine ilişkin İngiliz programlarına, kezâ Balfour Deklarasyonu'na muvâfakat göstermesi ve bunlara itirâz etmemesidir.

1936 yılında Şeyh **İzzuddîn el-Kassâm**'ın -Allah *gani gani* rahmet etsin- Filistin toprakları üzerinde Yahûdî yerleşimciliği aleyhine başlattığı büyük direniş yaşanmıştır. İşbu yerleşimciler, İngilizlerin kontrolünde Filistin'e akın etmeye başlayan Yahûdîlerdir. İngilizler, **Balfour** (İngiltere'nin 1917'deki başbakanıdır) **Deklarasyonu** üzerinden Yahûdîlere bir söz vermişlerdir. Bu söz, Filistin'in bir Yahûdî vatanı olarak kendilerine verileceğine dâirdir. **Britanya** direnişi bastırmaya güç yetirememiş, bu yüzden uşağı **Kral Abdulazîz**'den yardım istemiştir. O da oğlu ve **Dışişleri Bakanı** olan **Faysal**'ı, onları bir hîleyle aldatsın ve direnişi bir şekilde durdursun diye Filistin Arablarına ve **1936** [yılı] **Direniş Önderleri**ne göndermiştir. Faysal, kendi ifâdesiyle "Dostumuz Britanya" dediği kesimin onlara vefâ göstereceğini garanti etmiş, böylece direniş durdurulmuş ve akabinde de bastırılmıştır. Bu da Kudüs'ün elden çıkışının ilk adımları olmuştur.

Ondan sonra yedi Arab devleti ve ülke yöneticileri, Britanya'nın denetiminde Arab ordularının şekilsel çekilişine gözcülük etmiştir. Nitekim plan-programlı ve aşamalı bu hezîmetlerin ardından **1947** yılında Filistin topraklarının büyük bölümü üzerinde **İsrail Devleti** kurulmuştur ve Kudüs'ün Batı yarısı da elden gitmiştir.

Benzeri bazı entrikalar sonrasında İsrail, 1967 yılında Doğu Kudüs'ü de işgal etmiştir ki, Mescid-i Aksâ ve Kubbetu's-Sahra da bu bölge içindedir. Batı Yaka, aynı şekilde Suriye, Mısır ve Ürdün'den bazı bölgeler de işgal edilmiştir.

Sonra entrika fasılları uzayıp gitmiştir ki bunların tafsîlât mahalli bu kitâb değildir. Nihâyet entrikanın uğradığı istasyonlardan biri, Yahûdîlerle uyum için yapılan 1991 yılı **Madrid Barış Konferansı** olmuştur. Bu konferansa Suud (da) katılmıştır ve babaları Şeyh **Abdulazîz Bin Baz**'ın riyâset ettiği **Suudi Arabistan Büyük Âlimler Birliği** tarafından bu barış/uyum/uyuşmanın cevâzına dâir târîhî fetvâlar çıkarılmış; âyet ve hadîsler bunlara delîl kılınmıştır. Bunun öncesinde Amerikalı–Avrupalı Haçlı orduların -Saddâm Hüseyin tehlikesine karşı koymanın zarûreti gerekçesiyle(!)- Arab Yarımadası'na ayak basmalarına, bunun cevâzına dâir fetvâ çıkardıkları gibi!

Ondan sonra entrika lokomotifi, ardısıra sürüklediği felâket zinciriyle birlikte seyrini devâm ettirmiş, nihâyet Suud Veliahdı ve Riyâd'ın günümüzdeki (2002 yılı ortaları) bilfiil hâkimi Prens Abdullah Bin Abdulazîz'in, İsrail'in 1967 yılında işgal ettiği Filistin topraklarından çekilmesi karşılığında Yahûdîlerle tam uyum sağlamayı ve İsrail Devleti'ni tanımayı teklîf ettiği girişimlerin varlık gösterdiği durağa varmıştır. Yani geri kalan Filistin topraklarından zâten vazgeçilmiştir. Giderek Arab Zirvesi'nin toplandığı aşamaya varıyoruz ki bunun amacı da, Hicri 1423 Receb ayında, yani mevzubahis girişimlerden bir yıl kadar önce başlayan ve oldukça güçlü bir şekilde

varlığını ortaya koyan İntifâda'yı Arablar eliyle bastırmaktır. Suudi Arabistan Dışişleri Bakanı Suud Faysal, daha önceden babasının, amcasının ve dedesinin yaptıklarını tamamlamak üzere bu girişimleri hem Arablar düzeyinde hem uluslararası boyutta pazara çıkarmıştır. İsrail ise yapılan teklîfin bir yarısını kabûl, diğerini reddetmiştir.[1] Kabûl edilen yarım İsrail'in tanınması ve kendisine uyum sağlanmasıdır. Reddedilen yarım ise İsrail'in 1967 yılında işgal ettiği topraklardan geri çekilmesidir. Üstelik İsrail bunu, o günden beri, Filistin hükûmetini yok etmekle, Batı Yaka ile Gazze'yi yeniden işgal etmekle ve Filistin'de işlediği katliâmlara hız vermekle tâclandırmıştır.

O yıllar boyunca ve 1990 yılı sonları ile 1991 yılı başlarında, başında Amerika ve İngiltere olmak üzere Uluslararası NATO güçleri, Kuveyt'i kurtarmak bahanesiyle Arab Yarımadası'na topuyla–tüfeğiyle, tankları–füzeleriyle, kısacası her türlü askerî araç gereciyle bir milyon asker sevketmiştir. Amaç bellidir ve de bu, Amerikalıların sistemli bir şekilde yer etmeyi düşündüğü Orta Doğu'da (Arab Yarımadası, Şâm, Mısır, Irâk'da) yeni bir Haçlı İşgali'dir. İşte bu şekilde Müslümanların üç mukaddesâtı (Mekke, Medîne ve Kudüs), Suud Âilesi ile Arab Yarımadası yöneticilerinin gözetimi ve onların denetiminde doğrudan doğruya Haçlıların kontrolüne verilmiştir. O Arab Yarımadası ki, Resûlullah (s.a.v.) vefât etmeden önce Müslümanlara, «Müşrikleri Arab Yarımadası'ndan çıkarın! (أَخْرِجُوا الْمُشْرِكِينَ مِنْ جَزِيرَةِ الْعَرَبِ)» diye vasiyyette bulunmuştur. Kudüs'ün, Amerikalıların desteği ve İngilizlerin taahhüdüyle Yahûdîlerin işgali altında bulunuyor olması, Müslümanların her üç mukaddesâtının da Yahûdîlerle Haçlıların işgali ve onların denetimi altında olduğunun resmidir. Bu da -maalesef en mukaddes yerlerini düşmanlarının işgaline terk etmiş olan- Müslümanlar arasında dinin fesâda uğradığının en bâriz görünümü ve göstergesidir.

3.Tevhîd Akîdesinin Müslümanların Çoğunluğu Arasında Fesâda Uğraması ve Bidatlerin Yayılıp Sünnet'in Kaybolması

Günümüzde **İslâm dinine mensûb bir milyar küsûr kişi**nin ahvâline bakan bir kimse, onların çoğunluğunun dinin sadece şekline ve belki de sadece ismine sâhib olduğunu; bunlar arasında İslâm'ın şiârlarına bağlı kalan/mütedeyyinlerin ise azınlık konumunda olduklarını; *aynı şekilde*, aralarında farklı/bozuk inançların yayıldığını; bu ümmetin selefinin ve ilk neslinin üzerinde olduğu sahîh itikâda sâhib insânların pek az kimseler olduğunu görür.

Resûlullâh (s.a.v.)'in bizlere getirdiği ve Ashâbına, «Bugün benim ve Ashâbımın üzerinde olduğu(مَا أَنَا عَلَيْهِ الْيَوْمَ وَأَصْحَابِي)» kavliyle özetlediği yüce akîdenin husûsiyyetleri silikleşmiştir. Hiç şübhesiz bu akîde, mütedeyyin oldukları söylenen, hattâ ve hattâ İslâmî uyanış/*hareket(ler)ine* ve farklı okullarına mensûb oldukları belirtilen çoğu

1 [Şâir **Ahmed Matar**'ın işbu entikalara ilişkin bir şiirinde **Filistin** kelimesini taksîmi ibretâmîzdir. Nitekim "Li's-suvvâri **fils**un ve li-İsrâîl **tîn**" der ki "Fils" bozuk para, "tîn" ise toprak manasınadır. Yani her seferinde (sözümona) devrimcilere düşen bozukluktur, İsrail'in eline geçen ise topraktır. Mtrcm]

kişinin zihninde/yüreğinde zayıflamış ve Resulullah (s.a.v.)'in haber vermiş olduğu, bu ümmetin yetmiş üç fırkaya (şube) ayrılacağı, biri hâriç hepsinin ateşte olacağına dâir haber tahakkuk etmiştir. Aynı şekilde "cehennem kapıları üzerinde davetçiler"in [insanları cennete çağırıyorum diye cehenneme çağıran 'Cehennem Davetçileri'nin] ortaya çıkacağı "ve onlara icâbet edenleri cehenneme atacakları" yönlü haberi de tahakkuk etmiştir.(1) Müslümanlar arasında bu akîdenin [illegible] daha [illegible]

1 [illegible] el-Havlânî şöyle rivâyet etmiştir: Huzeyfe b. el-Yemân (r.a.)'ı şöyle derken duydum: "İnsanlar Resulullah [illegible] hayrı [illegible] ben ise [illegible] korkusuyla [illegible] sorardım. "Ey Allah'ın Resulü!" dedim. "Bizler câhiliyye ve şer içindeydik de Allah bize bu hayrı [illegible]. Acaba bu hayırdan sonra [illegible] bir şey var mı?" "Evet" buyurdu. [illegible] "Evet, ve [illegible]" buyurdu. [illegible] dedim. [illegible] bir zümre [illegible] buyurdu. "Peki o hayırdan sonra [illegible] var mı?" dedim. "Evet, cehennemin kapıları üzerinde davetçiler olur. Kim onlara [illegible] çağrılarına [illegible] cehenneme atarlar" buyurdu. [illegible] dedim. [illegible] buyurdu. "Peki o [illegible] ne yapmamı emredersin?" dedim. "[illegible] cemâatine ve imamlarına [illegible] buyurdu. "[illegible] ne cemâati ne de imâmı [illegible] yapayım]?" dedim. [illegible] bir ağacın köküne [illegible] Ölüm sana erişinceye kadar o hâl üzere bulunursun."

İmam Buhârî'nin rivâyet ettiği bu hadiste geçen bazı ifadeleri [illegible] doğrultusunda kısaca [illegible]

Öncelikle "pusula" diye [illegible] karşılığı olup o dönemin bulanıklığına, karmaşıklığına, kalplerin [illegible] kısacası puslu bir ortamın olacağına bir işarettir. [illegible] kesimlerin, Hz. Peygamber'in yolunun dışında bir yolla ve hakkı bâtılla bulayarak [illegible] "Bizim derimizden/[illegible] ve [illegible] diye çevrilebilecek olan [illegible] ile onların, Müslümanlardan [illegible] birileri olmayacağı, bizzat Müslümanların içinden olacakları ve kendi halklarının dilleriyle ve dini esaslarla konuşacaklarına [illegible] bir hayli çoktur. En bâriz [illegible] Allah'ın Kitâbı'nın [illegible] açık tahrif edenlerdir. Sünnet inkârcıları [illegible] ve bizim dinimiz üzerinden konuşan bu [illegible] için [illegible] Oysaki insanları çağırdıkları yer cehennemdir. [illegible] Dolayısıyla bu tür "[illegible]" vb. sıfatlarla onları kimseler karşısında son derece dikkatli [illegible]

[illegible] "hak üzere zâhir tâife"nin varlığını da [illegible] uzak tutmamak gerekir. [illegible] gereken, Müslüman cemâatler [illegible] gibi görünen [illegible] kesimlerden, aslında onlardan olmadıkları ve Kur'ân-Sünnet yolunu [illegible] gerçeğidir. Örneğin Mahmûd Muhammed Şâkir, Mâlik b. Nebî'nin (Allah [illegible]) "ez-Zâhiratu'l-Kur'âniyye" adlı eserine yazdığı önsözün bir yerinde ve daha [illegible] yıllarda "[illegible]" ifadesini kullanır. M. Mustafa Azamî ise "Kur'ân Tarihi" adlı eserinde "[illegible]" [illegible] yıkıcı tuzaklara değinir. [illegible] Tefsîr'inin mukaddimesinde [illegible] son derece ibretâmizdir. [illegible] "Meâl" [illegible] Arapça [illegible] Meâl yazabileceği bir döneme kadar [illegible] ilmî bağıyla bağdaşmayan bir üslûpla dinî konularda konuşur olmuştur. [illegible] yapılan tahrîfâtı ise yarın siz düşünün. Mesela [illegible] kesimler, Selef-i Sâlih'in Allah'ın Kitâbı'ndan sonra en mevsûk kitâb olarak gördüğü İmâm Buhârî'nin Sahîh'i üzerinde dahi pervasızca ve had bilmezce

yüzyıldan itibâren ufaktan ufağa başlamış, bu akîdenin üzerine kara bir gölge gibi düşen âfet, bidat ve inhirâflar; kezâ hükümdârların ifsâdı ve sahte hoca/davetci/âlim kimselerin yaptıkları yüzünden tedrîcî bir şekilde devâm etmiştir. Abdullah Bin el-Mübârek rahimehullah'ın dediği gibi:

وَهَلْ أَفْسَدَ الدِّينَ إِلَّا الْمُلُوكُ — وَأَحْبَارُ سُوءٍ وَرُهْبَانُهَا

Dini ifsâd ettiyse, ancak hükümdârlar
Kötü ahbâr ve ruhbânları ifsâd etti![1]

Günümüz itibâriyle **âlimler**in ve onların **talebeleri**nin, aynı şekilde İslâmî uyanış okullarının öncüleri olduğu belirtilen kimselerin ahvâline bakan bir kimse, ilk İslâm neslinin üzerinde olduğu akîdeye davet edenlerin şurada-burada sayılı bazı garîbler olduğunu görür. Bidatcilerin, dalâlet tellallarının, münhariflerin, farklı itikâdlara sâhib ehl-i heva'nın 'hezeyânlarından' necât bulan kimsenin, çoğunlukla, şu zamanımızda yaygın umûmî bir belâdan kurtulamadığını da görür ki, bu [bela] ise "**İrcâ/Mürcie Akîdesi**"dir. Şu zamanımızda ve neredeyse her zamanda hükümdârların dini/itikâdı bu olmuştur. Günümüzde **sûfîsinden selefîsine** kadar, İslâmî hareketlerin, *İslâmî* faâliyyetlerin ve *İslâmî* davetin öncüleri olarak görülen âlimlerin, önderlerin ve simge isimlerin çoğunluğunun, Sultânların hamdiyle tesbîhe koyulduğunu, hükümdârların sofralarına-meclislerine bağlandığını, onların rızasını dilediğini görürsünüz. Bu ise halkın gözünde dinin bütün konumunun zayıflamasına sebebiyet vermiştir. "İrcâ Akîdesi", "Ulûhiyyet ve Hâkimiyyet Tevhîdi"ni ümmetin çoğunluğunun yüreğinde silikleştirmiştir. Öyle ki mürted, uşak, Allah'ın indirdikleri hâricinde şeylerle hükmeden; tebaalarına ve halklarına zulmeden, ahlâkları ve ahvâlleri itibâriyle fâsık, Rablerinin Şerîatına karşı kâfir olan yöneticiler, günümüzde âlimlerin çoğunun nazarında sanki de Kur'ân'ın şu âyeti onlar hakkında -hâşâ- "Allah'ın indirdiği ile hükmetmeyenler" "sâlih müminlerin ta kendileridir" şeklinde inmiş gibi olmuştur ve sanki de Hakk'ın, «Allah'ın indirdiği ile hükmetmeyenler kâfirlerin ta kendileridir» [5/el-Mâide, 44], «Allah'ın indirdiği ile hükmetmeyenler zâlimlerin ta kendileridir» [5/el-Mâide, 45], «Allah'ın indirdiği ile hükmetmeyenler fâsıkların ta kendileridir» [5/el-Mâide, 47] hak kelâmı tersyüz edilmiştir. (İslâm Şehîdi Seyyid Kutub rahmetullâh-i aleyh'in ifâde ettiği gibi...)

İnsânların avâmı ve havâsı arasında akîdenin fesâda uğramasının en büyük yönlerinden biri budur. İçlerinde dine bir yer kalanlar arasında yayılan çeşit çeşit hurâfeler, bidat ve efsâneler; ölülere, kabir ve türbelere bağlanmalar, gözbağcıların

---

uç noktasını temsîl eden bir üslûbla konuşur hâle gelmiştir. Dememiz o ki, en başta Kur'ân ile Sünnet'e yaklaşımda bir sapma baş göstermiştir. Hakkı, doğru bir usûl ve üslûbla ve Hakk'ın rızasını gözeterek ortaya koyanların sesi, hadîste geçen "cehennem davetcileri"nin kesâfeti sebebiyle âdetâ bastırılmıştır. Bu hâli görmek için "cihâd"ın ilk nesillerin hayâtında sâhib olduğu anlamla, günümüzdeki hoca/davetci tâifesinin zihninde sâhib olduğu anlama bakmak yeterlidir. Ahlâk-Edeb, Usûl-Erkân ve Had*din* Bilmek konusundaki yozlaşma ise had safhadadır. Mtrcm]

[1] [*Meşhûrdur fısk ile olmaz cihân harâb - Eyler ânı müdâhene-i âlimân harâb* - İzzet Molla]

yaptıklarına aldanmaları ise bir kenarda tutun. Bu ise mütedeyyin oldukları söylenen birçok kimse/kesim arasında böyledir.

Sıradan insânlara ve avâma gelince; bunların çoğu Allah'ı unutmuş, Allah da onlara kendilerini unutturmuştur. Bunların ekseriyyeti hükûmetlere veya mâl-mülke veya kendi nefsinin hevası/arzularına yahut uydu kanalları ve televizyon ekranlarına tapınır olmuştur; gecesini gündüzünü bunlara ayırır ve beynine zerk edilip duran zehrin her türlüsüne itikâd getirir bir hâle ulaşmıştır.

Asrın tanrısı ise "Amerika ve Batı", onların kültür ve düşünceleri olmuştur. Sahîh itikâdlarıyla Allah'a kulluk edenlerin azlığı bir yana, çoğunluk kesimlerce bunlara tapınılır, bunlar takdîs edilir ve bunlara inanılır bir hâle gelinmiştir. İnsânların çoğu, kendi başkanları, ileri gelenleri ve zenginleri hakkında, sanki bunlar zarar ve fayda verme, rızık bağışlama ve rızka mâni olma, birilerini yükseltip birilerini alçaltma, hattâ ve hattâ yaşatıp öldürme kudretine sâhiblermiş gibisinden bir itikâdın içine yuvarlanmıştır. Peki, avâm şöyle dursun, nerde kaldı bunların âlimleri ve önderleri arasında Allah'ın yüce Esma ve Sıfatlarına îmân ve buna dâir bir anlam! Nerde kaldı "itikâdı tashîh" veya "doğru akîdeye çağrı" yönlü iddiâlarına bir mesned!

Kendilerine "ilim talebesi" denilenlerin çoğunluğunun arasında ise, **"ahbâr**'a **ve ruhbân**'a **tapınma hastalığı**" yayılmıştır. Onlar ki [yani ahbâr ile ruhbân] *kendilerine* [yani ilim talebelerine] *harâmı helâl kılmış, onlar da onlara tâbi olmuşlar ve helâli de kendilerine harâm kılmış da onlar da onları tasdîk etmişlerdir.* Onlar ki hükümdârları ve başkanlarına münâfıklık eder hâle gelmiş, onlar da onlara uymuşlardır. Onlar ki Allah'ın, hakkında hiçbir delîl indirmediği nice bidat ve dalâleti, Allah'ın dini diye onların arasında yaymış, onlar da onlara tâbi olmuşlardır.

"İslâm davetcileri"ne ve İslâmî hareketlerde faâliyyet gösterenlere gelince; kendi hizibleri ve önderlerini, aynen ilim talebelerinin kendi hocalarını, onlara körü körüne tâbi olmak ve itâat etmekle taşıdıkları konuma taşımışlardır. Üstelik bunun, **"el-Velâ ve'l-Berâ Akîdesi"**nin en basît değerlerine aykırı olduğunu, "Yaratan'a isyân husûsunda yaratılana itâat olunmayacağını" bildikleri hâlde! Sonra bunların, hâllerine meşrûiyyet kazandırmak için tartışmalara daldığını; bu körü körüne itâate ve kullara kulluğa gerekçeler oluşturmak için zorlama yorumlara başvurduklarını görürsünüz. Rabbimin rahmet ettiği kimseler müstesnâ ki ne azdır onlar!

Musîbetin bir diğer boyutu şudur ki, bunlardan pek çok kimse, itikâdın tashîhini, Esma ve Sıfatlar bahsinde tartışmalara dalmak; kabirlere, ölülere ve türbelere karşı savaşmak sanırlar. Bilmezler ki itikâdın sıhhati, akîde, ibâdet, ahlâk, ittibâ/itâat, yani hayâtın her alanını kapsamakta ve kuşatmaktadır.

İşte böylelikledir ki, Allah'ın yoluna, Onun dinine -gerçek anlamda- dönmeye çağıran davetci, insânlar arasında bir garîb hâl*in*e gelmiştir; tıpkı Hz. Peygamber'in -sallallâhu aleyhi ve sellem- tavsîf ettiği gibi sabır korunu avucunda tutar ve acısına, acıyla katlanır olmuştur.

Değil mi ki ortalığı bidatler kaplamış, pek çok sünnet, ümmet içinde sayıları pek az olan mütedeyyinler arasında bile kaybolup gitmiştir. Ümmetin geri kalan büyük çoğunluğuna gelince, onların ne sünnetler ne de bidatlerle bir işi vardır. Zîrâ onların çoğunluğu, erkeği dişisiyle artistleri, şarkıcıları, rakkâseleri, sporcuları; ölüleri ve dirileriyle bunları kendilerine örnek alır olmuştur. Moda evleri, sözümona sanatçılar ve dergi kapaklarını dolduran karakterler, küçük ve büyük ekranların yıldızları taklîd ve ittibâ mercii hâline gelmiştir. Bunların İslâm milletiyle bağları ise isimden, bazı âdetlere, dînî menşeli bazı geleneklere bağlılıktan öteye geçmemektedir. İsterseniz bunlara bazı şekilsel ibâdetleri ve dînî günleri de ekleyebilirsiniz.

4. Günah ile İsyânın Yayılması ve Ahlâksızlığın Açığa Vurulması

Bu hâl, neredeyse İslâm'a müntesib olduğu söylenenlerin çoğunluğunun özelliği olmuştur. Hangi birini örnek verelim ve neyi nasıl arzedelim?! Çün ki belâ umûmî bir belâ, felâket pek yaman bir felâkettir.

Mâla-mülke, iş dünyasına ve insânların yaşantısına baktığınız zaman, insânların çoğunun, rızıklarını helâl yollardan mı yoksa harâmdan mı kazandıklarına bakmadıklarını, faizle muâmelenin dört bir tarafı sardığını; insânların birbirlerinin mâllarını bâtıl yollarla, hîle-hurdayla yediklerini görürsünüz. [Hâlihâzır] Ekonomik düzen zâten aslı itibâriyle harâm üzerine kurulmuştur. Rüşvetin, hırsızlığın, soygun ve yağmanın yaygınlığını da buna ekleyin!

Uydu kanalları, TV ekranları, radyo istasyonları, internet ağları, uluslararası haber kaynakları, gazeteler, dergiler, forumlar, kültür merkezleri, kısacası basın–yayın organlarına baktığınızda, bunların çoğunun, felâketin ana kaynağı ve şeytânların beşer cinsine oradan saldırıp durduğu ana kapılar olduğunu görürsünüz. Bunların en belirgin ve en temel özelliği, türlü türlü harâmlar ve insânı helâke götüren büyük günahlar üzerine oturtulmuş olmasıdır. Müzikten eğlenceye, eğlenceden çıplaklığa, çıplaklıktan fuhşa, fuhuştan her türlü mahremiyyetin ayak altına alınmasına ve zinâ programlarına kadar, her türlü rezillik ve müfsid düşünceler bunlar üzerinden yayılıp durmaktadır. Ateist felsefeler, laik düşünceler; Allah'a, Resûlü'ne ve Müslümanların dinine karşı savaşan kültürler de işin katma değeri! Son zamanlarda peydahlayıp ortalığa saldıkları "**Ilımlı İslâm**" denilen şeyi, temsîlcilerinin yaşam modellerini ve düşünme yollarını da bunlara ekleyin. ["Ilımlı İslâm" denilen] Bu dalâlet kapısını tutan fakîhler ve müftüler ortaya çıktı ve bunlar, "Ilımlı İslâm" adıyla, "**çağa ayak uydurmak safsatası**" ve "din düşmanlarının eline bizi 'aşırılık ve terör' yaftasıyla yaftalama bahanesi vermemek" hezeyânıyla insânları İslâm'dan çıkarıp küfrün göbeğine yuvarlayan işlere daldılar. Bunun için uydu kanallarında yayınlanan "Fetâvâ Ale'l-Heva (الهوا)" programlarını takîb etmeniz yeterlidir. Eğer davalarında sâdık olsalardı, bu programın adını *elif-i maksûre* ile yazıp "Fetâvâ Ale'l-Heva (الهوى)", yani "Alo fetvâ hattı" yerine, "**Alo, hevanıza göre fetvâ hattı**"

koyarlardı. [Aceb] Kimin hevasına/arzusuna göre?! Yoksa kâfir hükümdârların ve fâsık tebaanın arzularına göre mi!?

Müslümanların çoğunluğunun ahlâkî ve ictimâî hayâtına gelince; bunların, hayâ, izzet, sıdk, ihlâs, merhamet, hayır ve takvâ yolunda yardımlaşma gibi İslâmî temeller üzerinde yükseldiğini göremezsiniz. Avâmın çoğunluğunun hayâtı riyâ, nifâk, gıybet, *sıla-i rahmi* koparma, birbirine sırt çevirme, nefret, hased, yalan, hîle ve harâm kazanç üzerine kuruludur. Açık-saçıklığın yayılması, öyle ki hicâbın nâdir bir hâle gelip resmî ve toplumsal boyutta kendisiyle savaşılan bir olguya dönüşmesini de buna ekleyin. Kadın ile erkeğin karışık ortamlarda yaşaması ve kadının her alanda erkeklerin arasında çalışması ise fesâdın, rezâletin, hıyânetlerin ve zinânın yayılmasına ve boşanma oranlarının artmasına sebebiyet vermiştir. Bu da toplumlara, daha önce aralarında olmayan son derece tehlikeli hastalıkların bulaşmasını getirmiştir. Turizm denilen belâ, çıplaklar kampı denilecek rezâlet merkezleri, barlar, pavyonlar, defile salonları, eğlence kulüpleri, içki, uyuşturucu mâddeler ve kumar salonları ve çeşit çeşit harâmın yayılması da işin başka bir boyutu!

Düşün ve yazın dünyasına/kültürel ve düşünsel hayâta gelince; doğudan ve batıdan devşirilen kültürler, laik ve ateist felsefeler, ayrıca fikir, kültür, edebiyat ve sanat gibi birçok alanda bu ümmetin dinine, kimliğine ve asâletine nefret kusan akımlar alıp başını yürümüştür. Sömürgecilik ve onu müteâkiben gelen "Bağımsız*lık* Hükûmetler*i*" dönemlerinde maruz kaldığımız onca belâ ve yaşadığımız bu kadar yıllık acı yetmezmişcesine şimdi de Amerika eğitim–öğretim müfredâtımızı ve dînî tedrîsâtımızı her yönüyle değiştirmek için bizimle savaşıyor. Dil, din, târîh, kültür, hâsılı dînî ve medeniyet odaklı her türlü değerimizi değiştirmeye yönelik, her alanı kapsayan kültürel değişim programları hazırlıyor.

Siyâsî hayâta gelince; fesâda bulaşmaya ve dinden uzaklaşmaya en uygun alan da budur. Nitekim İslâm dinine aykırı inanç ve düşüncelerle kurulmuş olan siyâsî partiler, akımlar ve merkezler yayıldıkça yayılmıştır. Bunun için İslâm ülkelerinde adına 'Parlamento/Meclis' denilen çatının altında yer alan siyâsî kesimlere; partilerin kuruluş tüzüklerine ve seçimlerin yapılış şekillerine bakmanız yeterlidir. **Böylelikle kendilerine "Müslüman" denilenlerin ne türden varlıklar hâline geldiklerini görüp anlayabilirsiniz.** Yine bunların, kendi ümmetleri, âbâ vü ecdâdları ve dahi dinleri hâric, her türlü milletle[/veya her türlü herzeyle] bir neseb bağları olabileceğini idrâk edersiniz.

"**Demokrasi**" denilen olgu ve Batılı versiyonu ise kendisine itikâd getirilen bir din hâlini almış ve uğruna meydânlarda, seçim sandıkları başında kan akıtılır olmuştur. Adına "**İslâmî**" denilen **partilere** gelince; siyâsî programlarına baktığınızda bunların, bazı İslâmî usûllerle ve Batı tipi demokratik anlayışla mezcedildiğini, biraz da ithal düşüncelerle beslendiğini, kurucularının peydahladığı birtakım münharif ve bidat odaklı şeylerle çeşnilenip adına "İslâmî programlar" ve "İslâmî partiler" diyebilsinler

diye içine biraz da dînî kökenli şeyler eklendiğini görürsünüz. Hattâ dalâletlerine **"Parlamento Fıkhı!"** ıstılâhını bile katmışlardır.

Böylelikle fesâd, hayâtın, siyâsî, dînî, iktisâdî, ictimâî, ahlâkî, fikrî, kültürel, ilh... her alanında yüzünü gösterir olmuştur.

Fesâd ve rezâlet nasıl yayılmasın ki?! Zîrâ İslâm ümmeti içinde salâhı sağlayan ve bu salâhı getirecek olan damarlar yok olmuştur. Tıpkı bir rivâyette geçtiği gibi: «İnsânlardan [şu] iki sınıf salâha ererse insânlar da salâha ererler. Onlar fesâda uğradığında insânlar da fesâda uğrarlar: Âlimler ve Emîrler (/İdâreciler).» Fesâd nasıl yayılmasın ve ahlâksızlık nasıl açığa vurulmasın ki?! Zîrâ bütün İslâm ülkelerinde yönetimde olan hükûmetler bunu teşvîk etmekte; bütçelerini, servetlerini ve mâlî kaynaklarını, fesâd ve ifsâd yollarında harcamaktadır.

Nasıl böyle olmasın ki?! Zîrâ siyâsî liderler, emîrler, melikler, başbakanlar, bakanlar, sultânlar, bunların maiyyeti, vezîrleri, kânûn koyucuları, askerî komuta kademeleri, güvenlik ve siyâsî birim şefleri, evet bunlardır rezâlet ile fesâdın başını çekenler. Bunlardır her türlü ahlâksızlık odağını ayakyolu edinenler. Bunlardır en basît hayâ duygusundan mahrûm bir şekilde dinin hükümleriyle istihzâ edip İslâm'ın değerlerini küçümseyenler. Özetle bunlardır: küfrün ve fesâdın önderleri!

Nasıl böyle olmasın ki?! Zîrâ Müslümanların âlimleri, büyükleri, öncüleri ve önderleri, emr-i bi'l-marûf ve nehy-i ani'l-münker vazîfesini, arkalarına atmıştır ve çoğunluğu, -toplantılarda, kutlamalarda ve belli münâsebetlerde- yöneticilerin sofralarını, meclislerini ve salonlarını süsleyen sade birer "dekor" hâlini almıştır.

Nasıl böyle olmasın ki?! Zîrâ bunların sâlih olanları suskunluğa bürünmekle, meskenet yuvalarına gömülmekle, *ruhsat* ve *takiyye* mazeretine sığınmakla yetinmiştir. Öyle ki sıradan insânların gözünde değerleri ve heybetleri küçülmüş ve artık örnek alınacak öncüler olmaktan çıkmışlardır. İnsânların da dînî emirler husûsunda gevşedikçe gevşemesine sebeb olmuşlardır. Böylelikle onların çoğunluğu seviyeden mahrûmiyyet, geri kalmışlık, uşaklık ve cehâlet numûnesi hâline gelmiştir.

Ehl-i Hakkın Yaşadığı Gurbet Hâli

Dînî anlamda fesâda uğramanın ve dalâlet ehlinin baskın gelmesinin, ayrıca Müslüman toplumlar arasında insânların önde gelenlerinin çoğunluğunun -yukarıda hâllerini açıklamaya çalıştığımız siyâset, ticâret, sanat adamları ve onları takîb eden münharif kesimlerin- mücrimlerin en önde gelenleri olması dolayısıyladır ki, dinine sarılan, emr-i bi'l-marûf ve nehy-i ani'l-münkerde bulunan, bu hâlin değişmesi çağrısında bulunan ve bunun için çaba harcayan topluluk, toplum içinde garîb bir hâle gelmiştir. Sahîh itikâda ve güzel ahlâka tutunan; dininin emirlerine bağlanan mümin zümre ise o sâlih topluluk içinde garîb hâl*ine* gelmiştir. Allah yolunda cihâd eden, bu [kötü] gidişatı düzeltmek ve bu belâyı defetmek için hem içerde hem de dışarıda Allah'ın düşmanlarının karşısına dikilen azınlık bir kesim ise o zümre içinde

garîb bir hâle, üstelik garîblerin garîbleri hâline gelmiştir. Daha önce, "Gurbet'e, Garîbler'e ve Hak Üzere Zâhirler'e Dâir Bir Bölüm" başlığı altında açıkladığımız gibi hâlleri, Resûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem'in tavsîf ettiği hâle ulaşmıştır.

İşte bu hâl/veya bu minvâl üzre Mîlâdî yirminci asır gelip geçti ve yirmibirinci asra girdik. Girdik ve şunu gördük ki insânların çoğu, sanki de Deccâl'a tâbi olmayı bekliyor ve bunun için hazırlanıyorlar. Sanki bu konuda onlara mâni olan tek şey Deccâl'ın henüz çıkmamış olması! Neûzubillâh! Dinimiz, nâmûsumuz, cânlarımız, zürriyyetimiz ve her türlü hâlimiz husûsunda Allah'tan emniyet ve selâmet dileriz.

↓ ——— ○○○ ——— ↑

2. DÜNYANIN YİTİRİLMESİ

Müslümanların çoğunluğunun elinden dünyanın gitmesi meselesine gelince:

Bir milyar küsûr Müslüman nüfusun ezici çoğunluğu, şu zamanımızda, dünyalık anlam*ın*da ve geçim sıkıntısı bağlamında son derece kötü bir hayât sürmektedir. Daha önce açıkladığımız, dînî anlamda fesâda uğramaları ve Rablerinden uzaklaşmaları gibi husûsları da buna ekleyin. Neredeyse çoğunluğunun hâli, İbn Mâce'nin Ebû Saîd el-Hudrî (r.a.)'dan rivâyet ettiği ve el-Hâkim'in *sahîh* kaydı düştüğü hadîste geçen durumla birebir örtüşmektedir ki, bu hadîste Resûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur: «Şübhesiz bedbahtların en bedbahtı, üzerinde fakr-ı dünya ile azâb-ı âhiret birleşen kimsedir.» Allah'ın rahmeti ve affı onlara ulaşmayacak olsa, neredeyse çoğunluğu böyle bir hâle doğru seyretmektedir. Müslümanların elinden dünyanın gidişi ve bunun sebebleri pek çok noktada kendini gösterir ki bunların en önemlilerini şöylece ele alabiliriz.

1.Müslümanların Beytülmâli İle Temel Kaynaklarının Çalınması

Yakın uzak herkesin malûmu olan şudur ki, Arab Körfezi, yarımküre üzerinde bilinen en büyük petrol rezervlerine sâhibdir. Yarımküre üzerindeki en büyük petrol rezervi burada olduğu gibi, çağdaş dönem araştırmalar, bütün dünya ölçeğinde ikinci en büyük petrol rezervinin, Orta Asya İslâm Cumhuriyetlerinde, kezâ Hazar Denizi'nden Kafkasya'ya kadar uzanan bölge içinde olduğunu ortaya koymuştur. Bunun hâricinde önemli bazı petrol ve gaz yataklarının Irâk ve Şâm bölgesinde yer aldığını belirtelim. Sudan'ın güneyinde, Afrika Boynuzu'nda, bir üçüncüsü Mısır ile Cezayir arasında uzanan mıntıka içinde yer alan başkaca bazı petrol rezervleri de bulunmaktadır. Bunlar, modern dünyada, ekonomik, politik, hattâ stratejik açıdan ve her bakımdan ağırlık noktasını teşkîl eden temel enerji kaynaklarıdır. Bunlara Afganistan, Pakistan ve Filipin'den Atlantik Okyanusu, Fas, Moritanya ve Senegal kıyılarına; Orta Asya, Kafkasya ve Balkanlar'dan Kuzey Afrika'ya, Güney Asya'ya, Endonezya Adaları'na, Sudan'a, hâsılı doğusundan batısına, kuzeyinden güneyine kadar İslâm dünyasının sâhib olduğu farklı maden kaynaklarını, bunların stratejik değerini eklediğimizde resmin boyutları daha bir farklılaşır. Meselâ bunlar arasında bazı İslâm ülkeleri önemli endüstriyel mâddeleri ihrâc eden ülkelerin başında kabûl edilmektedir. Bu ülkelerin tarım ve hayvâncılık zenginliklerini de buna ekleyelim. Ayrıca bu bölgelerin sâhib olduğu kara, deniz ve hava yolu taşımacılık noktaları, "transit" hakları gibi husûsları da düşünün. Örneğin yarımküre üzerindeki beş büyük uluslararası deniz yolu geçidi ve boğazlarından dördü bu bölgelerdedir ki bunlar, Hürmüz Boğazı, Mendeb Geçidi, Süveyş Kanalı ve Cebel-i Tarık Boğazı olup taşımacılık açısından yarımküre üzerindeki dört coğrafî yönü birbirine bağlayan ana noktalardır. Bütün bu husûsları ve işbu bölgelerin diğer ülkelere nazaran yaşadığı yoksulluk, geri kalmışlık, cehâlet gibi hâllerini düşündüğümüzde ve buna, bu bölge

halklarının -OPEK üyesi petrol zengini ülke halkları da dâhil- kâhir ekseriyyetinin yoksulluk sınırının altında yaşadıkları gerçeğini eklediğimizde şaşırır kalırız. Üstelik uluslararası araştırma merkezlerince yapılan ve uluorta yayımlanan ekonomik istatistikler, akıllara durgunluk veren ve görenleri dehşete düşüren devasa rakamlara ve servetlere işâret etmektedir.

Örneğin: Avrupa'nın tükettiği doğal gazın % 65'i Fas üzerinden geçmek sûretiyle Cezayir'den gelmektedir. Yine İslâm diyârlarının ve beytülmâlinin ana merkezi olan Arab Yarımadası, yarımküre üzerinde bilinen petrol rezervlerinin % 75'ine sâhibdir ve sadece günlük olarak ürettiği petrol yaklaşık 16 milyon varildir! Daha ötesi Irâk'ın güneyinde yer alan bir petrol alanı günlük 5 milyon varil petrol çıkarabilmektedir. Bu bölgenin ürettiği gazı ise hiç sözkonusu etmiyoruz! İran, Cezayir, Suriye, Sudan gibi bölgelerde bilinen–bilinmeyen petrol ve gaz rezervleri; ayrıca yarımküre üzerindeki en büyük ikinci petrol rezervinin Hazar Denizi çevresinde olduğu gerçeğini de hatırlatmak istiyoruz.

Peki, nasıl oldu da yeryüzünün en zengin bölgeleri üzerinde yaşayan insânlar, yeryüzünün en fakîr halkları hâline geldiler?!

Bu şaşkınlığımız, farklı devletleriyle Batı'nın, en başta ve başlarında Amerika'nın ve NATO [üyesi] Avrupa Ülkeleri ile Rusya'nın işlettiği târîhî ve efsânevî hırsızlık mekanizmasını öğrendiğimizde kendiliğinden zâil olur. Günümüzde bizlere saldırıp duran Haçlı düşmanlardır bunlar! Çocuklarımızın cânlarına, *yine* bizim mâllarımızla ve beytülmâlimizden çaldıklarıyla kıyan, savaşlarını bu mâllarla finanse edenlerdir! Gâyet yalın bir ifâdeyle onlar, bu mâlları almakta ve bizi bunlarla boğazlamaktadır. Petrolümüzü almakta ve uçaklarını, deniz filolarını, tanklarını, bizim çocuklarımızı ve kadınlarımızı öldürmek üzere bu petrolle harekete geçirmektedir. Ta ki bunun getirisi, kendi halklarına refâh/ve lüks içinde bir hayât olarak dönsün diye!

Bütün o servetler ve yerel zenginlikler, daha öz kaynağından itibâren çalınmaya başlamaktadır. Çünkü bunların tamâmı, yabancı şirketler tarafından çıkarılmakta; çıkarılışı, pazarlanması ve ticârî piyasası da tamâmıyla bunlar tarafından kontrol edilmektedir. Uluslararası bankalar marifetiyle de hırsızlık çemberi -en başından en sonuna kadar- tamamlanmaktadır.

Hırsızlık, hâin -ve sömürgeci hırsızların uşağı- kukla hükûmetlerle yapılan anlaşmalarla başlar. [Yukarda] sözü geçen şirketlerin sâhibleri ve bunları idâre edenler de o sömürgecilerdir. Zâten % 40 ila % 60'lık oran, Ortaklık Anlaşması kapsamında bunlara gider. Hırsızlığın ilk aşaması budur! Çıkarılan mâddelerin oranları üzerinde oynanılmasıyla da hırsızlığın ikinci aşaması gelir. Zîrâ bu madenlerin çıkarılmasına mühendisleri ve uzmanları eliyle gözcülük edenler bizzât onlardır. Pek çok ülkede bu kaynaklar üzerine denetçi [sıfatıyla] atanan ve çıkarılan oranlar üzerinde yapılan oynamalara göz yuman yönetici uzantılarına verilen rüşvetler şimdilik bir kenarda dursun. Ondan sonra hırsızlığın üçüncü aşaması gelir. İşbu aşama ise çıkarılan bu madenlerin fiyatlarının belirlenmesi ve uluslararası piyasada en düşük değerlerle

pazara sürülmesidir. Meselâ bu konuda şu gerçeği bilmemiz yeterlidir: Bizzât Batı ülkelerindeki uluslararası bazı iktisâdî araştırma merkezlerinin yaptığı çalışmalara göre, kendisinden elde edilen ürün fiyatlarına ve bu ürünleri imâl eden fabrikaları çalıştırma gücüne kıyâsla 1 varil ham petrolün tahmîn edilen gerçek değeri 26 değil 260 dolar olmalıdır. Oysaki bir varil petrolün uluslararası piyasadaki değeri, târîhi boyunca 45 doları aşmamıştır ve çoğunlukla da 20 dolar civârında kalmıştır. Bazı zamanlarda ise 10 doların altına düşmüştür. Bütün bunlar ise uluslararası borsa efendilerinin, temel mâddelerin fiyatları ve uluslararası para birimlerinin değeriyle oynayıp durması dolayısıyladır. Bunların kim olduğu malûmdur. Yani kimi Yahûdîler ve bazı büyük Haçlı kapitalistlerdir; bizim diyârlarımızı işgal edip sömürenlerin ta kendileridir! Sonra felâketi daha trajik hâle getiren şöyle bir manzarayla karşılaşırız: Yerel hırsızlar olan uşak yöneticilerimiz, prenslerimiz, onların kızanları, birâderleri, büyük uzantıları, o bölgelerde çıkarılan ve uluslararası üretimin kotası dışında kalan bu petrolden belli bağışlara nâil olur ve bunun varilini uluslararası sularda ve açık denizlerde 3 dolar gibi bir fiyattan satarlar. Böylece uluslararası piyasada petrolün değerini düşürürler. Nasıl olsa yarım milyon varil petrol taşıyan ve 1,5 milyon dolar tutarında olan küçük bir nakliyat, onların bir kaç haftalık zinâ, kumar vs. rezâlet masraflarını karşılamaya yeter!

Bu, *sadece* petrol dünyasından vermiş olduğumuz bir örnektir. Geri kalan diğer bütün kaynakları ve çalınma yollarını da buna kıyâs edin!

Ondan sonra hırsızlığın dördüncü aşaması gelir, şöyle ki: Bu madenlerden bizim ülkelerimizin payına düşen mikdârlar, *yine* onların bankalarına akar ve hesablarında elektronik rakamlara, sıfırlara dönüşür. Rakamlara dönüşen bu mikdârlar üzerinden onlar kendi ekonomilerini çekip çevirir. Bu arada bizim hükûmetlerimize, ancak belli ve sınırlı mikdârlarda para çekme hakkı tanınır. Onlar, bu paralarla istedikleri sanayi mâddelerini alıp işlerler. Biz ise, sanayi mâddesi, silâh, *kısacası* en küçüğünden en büyüğüne, ihtiyâcımız olan [bütün] mâddeleri, onların dünyasından ithal ederiz. İthal ettiğimiz bu mâddelerin fiyatlarını da onlar -nasıl diler ve nasıl isterse öylece- belirlerler. Hattâ ve hattâ ithal ettiğimiz silâh, mühimmat vs. mâddelerin mikdârlarını ve çeşitlerini de onlar bize dayatır. Fiyatını da tabîî ki!

Bu hâle örnek olarak Kuveyt Ulusal Meclis'i milletvekîllerinden birinin patlattığı ve Amerika'nın, ülkelerinde bulunan askerlerinin masrafı diye Kuveyt'i ödemekle yükümlü tuttuğu milyar dolarlık faturalarla ilgili skandal yeterlidir. Meselâ, yemek masrafı kapsamında sadece salatada kullanılan bir "marul"un fiyatı 30 Amerikan doları olarak kaydedilmiştir!

Dönemecin son halkasında bizim kaynaklarımızdan bize kalan ise sadece komik bazı yüzdelerdir. Bunların çoğu da yöneticilerimizle cellâdlarımızın gizli hesabları kapsamında, Yahûdîlerin kontrolünde olan İsveç, Avrupa ve Amerikan bankalarına gitmektedir. Halklara ulaşan ise *sadece,* o hükûmetlerin [kamu hizmetleriyle ilgili] harcamalarını ve bazı temel projelerini karşılayan mikdârlar kapsamındadır.

Maden kaynaklarının çoğu da aynı yollarla çalınmaktadır ve genelde, maden filizleri, taşlar ve hâm mâddeler adı altında dışarıya ihrâc edilmektedir. Dememiz o ki, bunlar, çıkarıldıkları ülkelerde sanayi altyapısı oluşmasın ve asıl sâhiblerinin vazîfesi, maden ocaklarından ihrâcât limanlarına kadar süren bir hammâllıktan öteye geçmesin diye mahallî olarak işletilmemektedir.

İşte, Allah'ın, Müslüman kullarının topraklarına bahşettiği bu kadar servet ve bu büyük nimet, böylece nimet olmaktan çıkıp bir âfete dönüşmüştür. İktidâra ulaşıp o servetleri yağmalamaya ve bunları sömürgeci efendilerine peşkeş çekmeye teşne ve ardı arkası gelmeyen mürted idârecilerimiz tarafından iktidâr kavgalarına, siyâsî inkılâblara-askerî darbelere vesîle ittihâz edilmiş; nihâyetinde de yabancı işgaline, savaşlara, ölümlere/katliâmlara, korku ve açlığa sebebiyet vermiştir. Amerika'nın bizim diyârlarımızdaki hükûmetlere, özellikle de beytülmâlimizin ve diyârlarımızın merkezi olan Arab Yarımadası'na dayattığı ve adına sözümona "Barışı Koruma" ve "Askerî Yardım" güçlerinin masrafları dediği işgal masraflarının faturalarını da varın siz düşünün!

[Barışı Koruma! Askerî Yardım!] Bunlar modern dönem askerî işgal ile çağdaş sömürgeciliğin yumuşatılmış adlarıdır. Örneğin Amerika, Suudi Arabistan'a "Çöl Fırtınası/Kuveyt'in Kurtarılması" masraflarını "560 milyar dolar" olarak belirlediğinde tam olarak bunu yapmıştır. Böylece Suud'un bütçesini tam anlamıyla kontrolü altına almıştır. Bunu ödemeye yol bulamayan Suud'a ise faizli ödeme kolaylığı(!) sağlamış ve yarımküre üzerinde en büyük petrol ihrâcâtcısı olan Suudi Arabistan devletini, Uluslararası Para Fonu/IMF'ye faizle borç öder bir hâle getirmiştir.

Bunlar, basın–yayın organlarının açığa çıkardığı bazı gerçeklerdir. Bizlere gizli kalan ise elbet daha büyük, daha fecî ve daha acıdır.

2. İslâm Diyârlarında Kaynakların Kötü Dağılımı

Müslümanların beytülmâli ile servetlerinin çalınması felâketi, sadece bu boyutta kalmaz. Felâketin daha büyüğü ise yerel servetlerden sâlim kalan ve diyârlarımıza ulaşan kısmın çoğunun bizim diyârlarımızda hükûmet eden/*yani iktidârdaki* firavun yöneticiler tarafından yağmalanması; onlara yakın kimselere, ortaklarına, uşakları ve yardakçılarına, büyük tâcirlere, zorba ve baskıcı rejimlerine bekçilik eden güçlere peşkeş çekilmesidir. Örneğin Körfez ülkelerinin milyar doları aşan günlük petrol ve gaz geliri bazı hâkim âileler arasında paylaşılmakta ve bunların sayısı kimi ülkelerde parmak sayısını geçmeyen emîr(/prens)lerle sınırlı kalmaktadır. Zâten bunlar bütün Körfez ülkelerinde sayıları toplamda birkaç yüzü geçmeyen krallar, prensler ve oğulları olup İslâm ümmetinin servetini bütünüyle kendi aralarında bölüşmektedirler.

Başka bir örnek olarak şunu bilmek yeterlidir: Adına "Suudi Arabistan" denilen devletin ikinci veliahdı Prens Sultân Bin Abdulazîz'in "günlük masrafı", iş dünyası, iş adamları ve zenginlerin yaşantısıyla yakından ilgilenen bazı araştırma merkezlerinin

belirttiğine göre 3 milyon dolara ulaşmaktadır. Bu rakam, Amerikan sâhillerinden Avrupa'ya ve oradan Doğu Asya'ya kadar uzanan sarayları, eğlenceleri, kumarı ve her türlü fesâdının masraflarıdır. Diğerlerini de buna kıyâs edin. Trajikomik bir diğer haber ise Suud kralı Faysal b. Fehd'in ânî bir kalb kriziyle öldüğünün ve sebebinin de kumar masasında tutuştuğu savaşların birinde "10 milyar dolar" kaybetmiş olduğunun belirtilmesiydi. Çileli İslâm âleminin diğer yöneticilerini de buna kıyâs edin. Sultânların ve başkanların oğulları, onların büyük destekçileri, ordu komutanları ve istihbârât güçleri o ülkelerin servetini bölüşmekte, bu arada İslâm halklarının büyük çoğunluğu, ekonomik ve sosyal araştırmalar kapsamında yapılan istatistiklerde de belirtildiği üzere, bilfiil yoksulluk sınırının altında yaşamakta ve yürekleri dağlayan, insânı kahra boğan şartlarla boğuşmaktadır. Ayrıca bu kaynakların kötü dağılımı bütün seviyeleri içine almaktadır.

İslâm ülkelerindeki kötü gelir dağılımının bir diğer yönü ise bizzât sömürgecilerin siyâsî anlamda bölüp parçaladığı ve sınırlarını belirlediği toprakların kiminin aşırı [derecede] müreffeh, kiminin ise yoksullukla yok olacak hâle getirilmiş olmasıdır. Örneğin Bangladeş, Afganistan ve birtakım Müslüman Afrika ülkeleri gibi kimi İslâm ülkelerinde kişi başına düşen yıllık gelir ortalaması 100 doların altındadır. Yani günlük olarak çeyrek dolar gibi bir rakam! Buna karşın bazı Körfez ülkelerinde kişi başına düşen yıllık gelir ortalaması onbinlerce dolara ulaşmakta, Kuveyt ve Katar gibi bazı ülkelerde kişi başına düşen yıllık gelir mikdârı, dünya sıralamasında ilk sırayı teşkîl etmektedir. Bir diğer husûs ise servetin her ülke içinde ayrıca kötü bir gelir dağılımına maruz kaldığıdır. Meselâ kimi İslâm ülkelerinde, hattâ fakîr olanlarında bile, bazı ferdlerin -özellikle yönetim tabakasında olanların- serveti, milyar dolarlara ulaşmakta; İslâm ülkelerindeki bazı yöneticiler, oğulları veya kardeşleri dünyadaki en zengin on milyarder listesine girmektedir. Bu arada işbu yöneticilerin hükûmet ettiği halkların kimi ferdleri açlıktan ölmekte, birçoğu da işsizlik illetinden inim inim inlemektedir.

Biz şunu biliriz ki, dinimizin temellerinden biri, İslâm ümmetinin tek bir ümmet, zimmetinin ve varlıklarının da bir olduğudur. Öyle ki Resûlullâh (s.a.v.), komşusu aç iken tok yatan kimsenin îmân etmediğini söylemiştir.

Müslümanların serveti, Müslümanların mülküdür. Yani bütün o servetler, bütün Müslümanlar içindir.

Ne var ki batılı emperyalistlerin bizim diyârlarımızı parçalayıp-bölmesi, servetin de bölünmesine ve fakîrlikle zenginliğin ayrı ayrı taraflara gitmesini sebeb olmuştur.

Heyhât ki heyhât! Bu ümmet nere, bu ümmetin ilk neslinin üzerinde olduğu yol nere!

Rivâyetler şunu kaydetmektedir ki; Ashâb, Allah cümlesinden razı olsun, Irâk'ı fethettikleri ve ganîmetler çoğalıp mâl arttığı zaman **Hz. Ömer** (r.a.), Irâk'ın fethiyle birlikte genişleyen topraklara ve Allah'ın Müslümanlara nasîb ettiği ganîmetlere bakmış, ondan sonra Ashab-ı Kirâmı toplayıp Irâk topraklarını, kendilerinden sonra

gelecek olan Müslüman nesillere bir varlık olsun diye Müslümanların beytülmâline katmak görüşünde olduğunu söylemiştir. Bu toprakların, onu fethedip ganîmet olarak alan mücâhidler arasında taksîm edilmesini söyleyen ve bu konuda Kitâb ve Sünnet'ten delîlleri de bulunan bazı Sahâbeler olmasına rağmen bu görüşünden dönmemiş ve bu konuda onlarla münâzara etmiştir. Bu konuda vârid olan bazı rivâyetler *ise* şöyledir:

("Eslem'den, şöyle demiştir: Ömer'in şöyle dediğini duydum: «Şu mâl için toplanın ve onun kime verileceği konusunda görüş belirtin. Ben, Allah'ın Kitâbı'nda bazı âyetler okudum ve Allah'ın şöyle buyurduğunu duydum: «*Allah, Peygamberine fey' olarak ne verdiyse...*» [bkz: Haşr, 7 kavlinden] «*Ve o kimseler ki bunlardan sonra gelmişlerdir...*» [Haşr, 11 kavline kadar...] Vallahi Müslümanlardan her bir kişinin bu mâl üzerinde mutlaka hakkı vardır, bu mâldan kendisine verilmiş olsun veya verilmemiş, Aden'deki bir çobanın bile!» *Kenzu'l-'Ummâl*, s.561)

Hz. Ömer (r.a.) onlardan sonra gelen[nesil]leri de düşünmüştür ve [meâlen] şöyle demiştir: («Vallahi ben hayâtta kaldığım müddetce, San'a'da bir dağda bulunan çobana dahi bu mâldaki nasîbi, o bulunduğu yerde çobanlık ediyorken gidip ulaşacaktır.» *Kenzu'l-'Ummâl*, s.524) Ayrıca şöyle demiştir:

(«Şu yeryüzü üzerinde bulunan her Müslümanın bu ganîmette mutlaka hakkı vardır, ona bundan verilmiş olsun veya verilmemiş...!» *Kenzu'l-'Ummâl*, s.525)

Hz. Ömer, Allah'ın Irâk'ın fethiyle [kendilerine] nasîb ettiği mâlda hakkı olana Yemenli fakîri zikrederek örnek vermiştir. O dönemde İslâm toprakları üzerinde hükmünün ulaştığı ve bu yeni mâl ile servete en uzak noktalardan biri burasıdır. O diyârın ahâlisine de beytülmâle giren mâllardan ve hattâ tarım topraklarından -ki Irâk'ın ekilip biçilen topraklarıdır- bir nasîb/bir pây tayîn etmiştir.

Sonsuz yeraltı kaynaklarını ise varın siz düşünün! Ne var ki emperyalist politika, diyârları parçalamış ve bu diyârların halklarını zillete dûçâr etmiştir. Böylelikle de en büyük payı çalıp-çırpmayı başarmıştır. Müslümanları ise geride kalan fazlalıklarla ve hem târîhî olarak hem de günümüz itibâriyle en kötü taksîmâtın şekillendirdiği hâller içinde yaşamakla karşı karşıya bırakmıştır. Kaynakların elden gidişi ve arta kalanın kötü bir şekilde taksîmi nedeniyle Müslüman ülkelerde, iktisâdî, ictimâî ve siyâsî boyutlarda son derece tehlikeli sonuçlar ortaya çıkmıştır. Daha önce açıkladığımız, Allah'ın Şerîatı'nın Müslümanlar arasında kaybolup gitmesi olgusunu da buna eklersek, karşımıza, yaşanılan hayâta dâir ve bu hayâtın bütün boyutlarını içine alan tam bir felâket manzarası çıkar ki, bunun en önemli görünümlerini şöylece ele alabiliriz:

3. Zulüm

Şerîat'ın adâletinden uzaklaşılması ve mâl taksîminde adâlet ilkesinin yok olması insânların çoğunu, birbirilerini yiyen ve birbirlerine zulmeden açgözlü canavarlar hâline getirmiştir. Zulüm ve haksızlığın târîhçesine, nasıl bir seyir çizgisi izlediğine

bakan biri, bunun Müslümanların hayâtında artık temel bir olgu hâlini aldığını görür. Meselâ Amerika ve emperyalist devletler, hem yönetenleri hem de yönetilenleri itibâriyle Müslüman ülkelere zulmeder, onları kendi zorbalığına boyun eğdirmeye çalışırlar. Firavun tahtındaki yöneticiler, [derece olarak] kendi altlarında olanlara, hem kendi adamlarına hem de halklarına zulmeder ve onları baskı altında tutmaya çalışırlar. O firavunların büyük destekçileri, kendilerinden bir derece aşağı olanlara, efendilerine yakınlıkları ve uzaklıkları itibâriyle, koltuk derecelerine göre ve güçleri yettiği ölçüde zulmedip dururlar. Bunların cemi-cümlesi ise geriye kalan insânlara, yine güçleri yettiği ölçüde ve zengin fakîr ayrımı yapmaksızın zulmederler. Onların mâllarını talan eder ve mahremiyyetlerini çiğnerler. Hattâ halk tabası arasında da güçlünün zayıfı ezdiğini, zenginin fakîre zulmettiğini görürsünüz. Ve bu iş böylece uzayıp gider. Öyle ki zulüm, makbûl bir örf olayazmıştır ve buna itirâz eden kimseyi bulamaz hâle gelmişsinizdir. Sanki de bu, hiç kimsenin değiştiremeyeceği veya geri çeviremeyeceği bir alınyazısıymış gibi algılanır olmuştur. Öyle ki "Adâlet Sarayları" tesmiye edilen mahkemeler, rüşvetin dönüp durduğu ve hakların yenilip yutulduğu merkezler hâline gelmiştir. Peki, mazlûm, zâlimden, hakkını, nerede, nasıl alsın?!

4. Baskı ve Aşağılama

İşte böylelikledir ki insânlara zillet ve meskenet elbisesi giydirilmiştir. Her zayıf, kendisinden güçlü olan*ın* karşısında böyledir. Her fakîr, kendisinden zengin olan*ın* karşısında böyledir. Her yönetilen, elinde bir parça sulta değneği taşıyan karşısında böyledir. Kin ve bastırılmışlığın getirdiği nefret duygusu, başta yöneticilere karşı ve sonra kendi aralarında insânların çoğunun duygu dünyasına hükmeder olmuştur. Bu da insânlar arasında ikiyüzlülük, yapmacıklık, kin, nefret, kıskançlık gibi tedâvisi zor olan sosyal hastalıkların doğmasına sebebiyet vermiştir.

5. Korku

Korku elbisesi, Müslümanların çoğunluğunun -yukarıda açıklamaya çalıştığımız nedenler yüzünden- henüz çocukluk çağlarından itibâren giyinmeye başladığı bir şeydir. Yöneticisi ve yönetileniyle bütün Müslümanlar, düşmanın zorbalığından ve saldırısından korkar. Halklar yöneticilerinden, her zayıf ise ondan güçlü olandan!

Polis devlet sistemlerinde istihbârât organları alabildiğine yaygındır ve cellâdları işkencenin bin türlüsünü sanat icrâ eder gibi icrâ ederler.

Hükûmetler, bütçelerinin büyük sayılabilecek bir oranını hapishâne inşâ etmeye ayırır. Böylelikle korku her sınıftan insân üzerinde bir heyula gibi durur.

Memûr müdürden korkar; hoca öğrencileri arasındaki muhbirden! Sürücü trafik polisinden korkar; vatandaş ise istihbârâtcıdan! Gösterici, tutuklanmaktan! Cuma hatîbi, namaz kılanlar arasındaki câsûstan! Yazarlar fişlenmekten! Ve bu *hâl* böyle

uzayıp gider ve Amerika'dan korkan, hem bu korkudan dolayı hem de yönetimi onun elinde, kendisinden sonra ise oğul-uşağına bıraksın diye bu korkuyla ona dostluk gösteren 'uşak yöneticiler'e kadar uzanır.

6. Açlık ve Hastalıklar

Müslümanların başlıca beytülmâli olan 'Petrol' ve 'Petrol Gelirleri'nin çalınması, büyüklerin çaldıklarından arta kalanın ise kötü bir şekilde dağıtılması nedeniyledir ki insânlara, korku elbisesiyle birlikte açlık elbisesi de giydirilmiştir. Müslümanların kâhir ekseriyyeti, yoksulluk sınırının altında yaşamaktadır (ki) bu gerçeği, konuyla alâkadar ulusal ve uluslararası örgütlerin yaptığı istatistikler (de) ortaya koymuştur.

Bunun yanısıra Afrika Boynuzu ülkeleri, Bangladeş vb. pek çok Müslüman ülke, açlık ile hastalığın ve felâketlerin pençesinde kıvranmakta ve her yıl yüzbinlerce kurbân vermektedir. Aynı şekilde Müslüman ülkelerin çoğu, mahkûm edildikleri maddî imkânsızlıklar dolayısıyla sağlık hizmetleri açısından tam bir mahrûmiyyet içinde yaşamaktadır. Bu ise salgın hastalıkların yayılmasına sebebiyet vermiştir ve hükûmetlerin imkânları bu problemin çözümü noktasında yetersiz kalmıştır. Ayrıca ilâc masrafları çoğu fakîr âilenin alım gücünün çok üstündedir.

Yoksulluk [hâli] pek çok genci ve pek çok eri, rızık derdiyle farklı ülkelerin yolunu tutmaya götürmüştür. Öyle ki Pakistan, Kuzey Afrika, Türkiye gibi, hattâ çoğu İslâm ülkesi, ucuz iş gücü ithal edilen yerler hâline gelmiştir. İnsânlar kendi yurtlarından kopup dünyanın dört bir yanına dağılmış ve geçim derdiyle çoğu kişinin gençliği, âilesi, eşi ve çocuklarından uzak bir şekilde geçip gitmiştir.

Cehâlete gelince, anlat anlatabildiğin kadar! Kabaca bir örnek verecek olursak: Yapılan istatistikler sadece Arab âleminde okuma–yazma bilmeyenlerin oranının 65 milyon olduğunu kaydetmektedir. Bu arada biz de toplam nüfusun 300 milyona yakın olduğunu kaydedelim.

7. Toplu Katliâm

Günümüzde pek çok Müslüman ülke, Yeni Dünya Düzeni'nin gölgesinde Batılı emperyalist güçler tarafından yapılan saldırılar nedeniyle toplu katliâmlara maruz kalmaktadır. Haber bültenlerinde bu katliâmlarla ilgili bir veya daha fazla haberin olmadığı gün yok gibidir. Sadece son yirmi yıl zarfında Bosna, Çeçenistan, Kosova, Keşmîr, Hindistan, Filipin, Afganistan, Irâk, Filistin, Lübnan, Somali, Nijerya, Burma, Endonezya, Eritre, Irâk Kürdistan'ı ve başka yerlerde toplu katliâmlar netîcesinde yüzbinlerce Müslüman öldü. Hattâ sistemli kırımlar ve açlık yoluyla -Irâk'ta olduğu gibi- milyonlarca çocuk ölüme terk edildi. İkinci Körfez savaşı, yani Çöl Fırtınası operasyonunda 300 bini aşkın sivil ve askerî öldürmekle yetinmeyen Amerika, 10 yıllık ambargonun ardından birbuçuk milyondan fazla çocuğu yetersiz beslenmeye

ve ilâcsızlığa mahkûm ederek öldürdü. Günümüzde Müslümanlara karşı yapılan toplu katliâm, soykırım operasyonları ve fiziksel tasfiye konusu, müstakil olarak ele alınması gereken ve ciltleri dolduracak bir konudur; mesâilerini buna sarf edecek ve bu konuyu her yönüyle ele alacak özel târîhcilerin varlığını gerektirmektedir.

Doğum kontrol programları yoluyla; ayrıca Batı tarafından Müslüman ülkelere gıda yardımı adı altında gönderilen tırlar içinde yer alan kısırlaştırıcı, ifsâd edici ve hastalıklar yayıcı ilâclar üzerinden yapılan kırım ve katliâmlar da meselenin diğer bir boyutudur.

İslâm ülkelerindeki hükûmetlerin ve onların Tâğûtî düzenlerinin kendi halklarına, özellikle -en ufak bir tehlike sezinlediğinde- Müslüman gençliğe karşı yaptığı toplu katliâmlar ve tasfiye operasyonları ise anlatmakla bitmez. İşledikleri cinâyetlerin dosyası epey kabarıktır. Saddâm, Irâk'a hükmettiği süre zarfında bir milyondan fazla insân öldürmüştür. Ürdün Kralı Hüseyin, 1970 Kara Eylül'de Ürdün'de bulunan yirmi bin Filistinliyi öldürmüştür. Hâfız Esed, seksenli yılların başında Suriye halkından kırk binden fazla insân öldürmüştür. Kezâ Lübnan–Beyrut ve Tellu'z-Za'ter'de yaklaşık altmış bin Filistinliyi, Trablus'ta ise yirmi binden fazla Lübnanlıyı katletmiştir. Cezayir rejimi, 1991 yılı askerî darbesinden sonra ve günümüze kadar [*iki*] yüz elli binden fazla insân öldürmüştür. Bu katliâm çizelgesi böyle devâm edip gider.

8. Toplu Tehcîr

Her türlü savaş ve âfet bölgesinde, yine yukarıda açıklamaya çalıştığımız toplu katliâm bölgelerinde yaşanan bir diğer hâl ise toplu göçtür. Katliâmdan kurtulan pek çok kişi, toplu göç dalgaları içinde yurtlarından çıkmıştır. Afganistan, Çeçenistan, Bosna, Somali, Eritre, Filistin, Keşmîr, Kosova vb. yerlerde olduğu gibi ki insânlar, ölüm saçan operasyonlardan kurtulmak için göç yoluna baş koymak zorunda kalmıştır. Bu konu hakkında Uluslararası Mülteci Örgütlerinin yayımladığı istatistiklere bakmanız yeterlidir ki bunlar, yurtlarından edilmiş ve değil insân hakları, en basît hayvân haklarından yoksun olan kamplarda yaşayan on milyonlarca Müslümanın içler acısı hâlini görmeniz için yeter de artar bile!

9. Nâmûs Pâymâli

Haçlı, Hindu, Ateist ve envaiçeşit kâfir devletler ile milislerin saldırılarına uğrayan ve savaşın acısını yaşayan bütün o bölgelerde Müslümanların nâmûsları saldırıya uğramaktan kurtulamamış ve en korkunç tecâvüzlere şâhidlik etmiştir. Hattâ bu hâl kimi bölgelerde insânı dehşete düşüren boyutlara ulaşmıştır. Bosna'da olduğu gibi ki İnsân Hakları Örgütleri bu bölgede Müslüman kadınlara yönelik elli binden fazla tecâvüz vakası yaşandığını kaydetmiştir. Şu veya bu bölgede işlenen bu tür suçlarla ilgili haberler ise acıya acı katmaktadır. Bunlar, dış düşmanlar tarafından işlenen cürümlerdir. Müslüman ülkelerdeki hükûmetlerin sapkın polis birimleri ve istihbârât

elemanlarının hapishânelerde Müslümanların nâmûslarına karşı işlediği tecâvüzler ise olayın diğer bir boyutudur.[1]

Bunlar zorbaların işlemiş olduğu tecâvüzlerdir. Hükûmetlerin güttüğü politikalar ve onların basın yayın organlarının yürüttüğü rezîl ve ahlâksız programlar nedeniyle ayakaltı edilen nâmûs kavramı ve Müslümanlar arasında *âdeta* bir vebâ salgını gibi yayılan zinâ olgusu da meselenin başka bir fecî boyutudur.

10. Huzursuzluk ve Rûhî Bunalım

Bu hâl, [yukarıda zikri] geçen bütün o nedenlerin tabiî bir sonucudur. Rabbinin dininden uzak olarak yaşayan bir ümmet, kendi inanç değerlerine yabancı[laşmış] bir ümmet, düşmanlarının kânûnlarıyla idâre edilen bir ümmet, kendi dininden kopan ve düşmanının dinine uyum sağlamayan, ortada öylece bir ecnebî gibi kalıp ne İslâm'ı yaşayan ne de başkasının dini içinde eriyen bir ümmet, evet, böyle bir ümmet ve onun ferdleri, yukarıda açıklamaya çalıştığımız bütün o âfetlerin etkilerini yaşamaktadır:

Açlık ve yoksulluk, hastalık ve korku, zillet ve meskenet, zulüm ve haksızlık, fitne ve fesâd, Firavun tahtında oturan yöneticilerin baskısı ve düşmanın zorbalığı, ayrıca bütün bunların getirdiği siyâsî, iktisâdî, ictimâî, fikrî, rûhî ve kültürel krizler!

Böyle bir ümmetin ferdleri, hiç kuşkusuzdur ki, huzursuzluğun dibini bulacak, rûhî buhran ile bunalımların en şiddetli hâllerini yaşayacaktır. Evet, bu yüzdendir ki o, ne bir huzur dünyasındadır, ne de kendisini sabırla, tevekkülle, her türlü belâya karşı sarsılmaz bir kudretle müsellah kılacak dine sarılmak kaygısındadır.

Konuya dâir araştırmalar ve istatistikler ortadadır. İntihâr oranları ve boşanma hâdiseleri habire artmakta; sosyal ve psikolojik hastalıklar, histeri ve depresyon vakaları yayılıp durmaktadır.

---

1 [Saddâm sonrası Irâk sahasına hâkim olan malûm mezheb müntesiblerinin -üstelik Amerika ile birlik olarak, üstüne Amerikalıların caniliklerini geride bırakarak- 10 yıl içinde Irak'ta ve destek verdikleri Nusayri rejiminin ise 3 yıl zarfında Suriye'de Sünnî/Müslüman kadınlara karşı işlediği hunharlıklar, Yahûdîlerin Filistin'e ayak bastığı günden şu günümüze kadar işlediği bu türden vakalarla kıyâs bile edilmez. Biri birse, diğeri bindir. İsrail'e lanet okumak, hele harîtadan silmek dile kolay! Darbe sonrası Mısır'da yönetime gelen Sisi rejiminin kolluk kuvvetlerinin yaptıkları da aynen böyle! Allah o zâlimleri, tüm bu olanları gördüğü, dilleri döndüğü ve etkileri olduğu hâlde sessiz kalan; bu tecâvüzler karşısında kıllarını dahi kıpırdatmayan sarıklı, kufiyeli, kara cüppeli, isimlerinin başı *âyet*li-*allâme*li-*rehber*li canileri o zâlimlerle birlikte kahruperişan ve onlarla birlikte haşr etsin! Âmîn dedikten sonra şunu belirtelim ki, bu despot rejimlerin sözkonusu canilikleri işleyen askerlerini ve kolluk kuvvetlerini Müslüman olarak görmek İslâm'a yapılabilecek en büyük hakaretlerdendir. Zîrâ bir Müslüman, asla ve kat'a kimsenin namusuna el uzatmaz. Bu da şu demektir ki sözü geçen kişiler, *merkez*in veya emperyalist baronların dinindendir, onların kulu ve onların milletindendir. Zindânlarda tecâvüze uğrayan ve sayıları binlerle ifâde edilen bacılarının serbest bırakılması için yürüyüş yapan silahsız Felluce halkını güpegündüz tarayanları mezheb çatışması safsatasıyla görmezden gelenleri ise Allah'a havâle ediyoruz. Mtrcm.]

Hâsıl-ı kelâm mesele, Kur'ân'ın gâyet kesin ve öz bir şekilde beyân ettiği gibidir:

—«Her kim de zikrimden yüz çevirirse ona dar bir maîşet [/pek sıkıntılı bir yaşam] vardır ve onu Kıyâmet Günü kör olarak haşrederiz.» —«[Böyle biri:] "Rabbim! Beni niçin kör olarak haşrettin, hâlbuki ben gören biri idim" der.» —«[Allah Teâlâ şöyle] buyurur: Öyledir. Sana âyetlerimiz geldi de sen onları unuttun. İşte bugün de sen öylece unutuluyorsun.» (20/TâHâ, 124-126)

Resûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem'in [daha önce geçen] şu kavli de gâyet öz ve son derece ibretâmîzdir:

«Şübhesiz bedbahtların en bedbahtı, üzerinde fakr-ı dünya ile azâb-ı âhiret birleşen kimsedir.»

○○○

3. MÜSLÜMANLARIN HAYÂTININ HER ALANINA DÜŞMANLARIN TASALLUTU VE TAHAKKÜMÜ

Tamı tamına, harfi harfine ve de Nübüvvet'in en açık delîllerinden biri olarak ümmetin başına, Resûlullâh (s.a.v.)'in haber verdiği şu hâl gelmiştir ki, Ebû Dâvûd, Sevbân (r.a.)'dan Resûlullâh (s.a.v.)'in şöyle buyurduğunu rivâyet etmiştir:

«يُوشِكُ الأُمَمُ أَنْ تَدَاعَى عَلَيْكُمْ كَمَا تَدَاعَى الأَكَلَةُ إِلَى قَصْعَتِهَا». فَقَالَ قَائِلٌ: «وَمِنْ قِلَّةٍ نَحْنُ يَوْمَئِذٍ؟» قَالَ: «بَلْ أَنْتُمْ يَوْمَئِذٍ كَثِيرٌ، وَلَكِنَّكُمْ غُثَاءٌ كَغُثَاءِ السَّيْلِ، وَلَيَنْزِعَنَّ اللهُ مِنْ صُدُورِ عَدُوِّكُمُ الْمَهَابَةَ مِنْكُمْ وَلَيَقْذِفَنَّ اللهُ فِي قُلُوبِكُمُ الْوَهَنَ». فَقَالَ قَائِلٌ: «يَا رَسُولَ اللهِ وَمَا الْوَهَنُ؟» قَالَ: «حُبُّ الدُّنْيَا وَكَرَاهِيَةُ الْمَوْتِ».

«Milletlerin, çağrışıp çanağına üşüşen oburlar gibi sizin üzerinize üşüşecekleri zamanlar yakındır.» Birisi: "O gün bizim [sayıca] azlığımızdan mı [böyle olacak]?" dedi. [Resûlullâh (s.a.v.)]: «Bilakis siz o gün çok olacaksınız, ama selin üzerindeki köpük [/çerçöp] gibi... Allah, düşmanlarınızın göğsünden size karşı duydukları korkuyu çekip çıkaracak ve Allah sizin kalblerinize 'vehen' atacak» buyurdu. Yine birisi: "Ey Allah'ın Resûlü, vehen nedir?" dedi: [Resûlullâh (s.a.v.)]: «Dünya sevgisi ve ölümden nefrettir» buyurdu."

Günümüzde İslâm âlemi, onun bütün kuvvet odaklarına ve bütün hayât yollarına düşmanın tahakküm ettiği öylesine korkunç bir tasallut hâli içinde yaşamaktadır ki, Müslümanların târîhinde böylesi görülmüş değildir. Bu durum birçok yönden kendini gösterir ki en önemlileri şunlardır:

1. Müslüman Ülkelerin, Servetlerin Yağmalandığı ve Düşmanın Ürünlerinin Tüketildiği Pazar Alanlarına Dönüştürülmesi

Servetlerin nasıl/veya ne şekilde yağmalandığı konusuyla ilgili bazı açıklamalar daha önce geçmişti. Özetiyse: Başında Amerika ve Batı Avrupa'nın olduğu emperyalist güçlerin petrol, maden rezervleri ve sâir kaynakların çıkarılışına, nakliyatına, fiyat tesbîtine ve ticârî piyasasına kontrolörlük etmesi; akabinde ise elde edilen gelirleri Haçlı–Yahûdî bankalarına aktarıp kendi denetiminde tutmasıdır.

Buna mukâbil emperyalist Batı, yeryüzünün beşte bir nüfusunu oluşturan bizim diyârlarımızı, silâh ile mühimmattan başlayan ve bilgisayar*lar*dan çeşitli teknolojik ürünlere kadar uzanan, yiyecek, içecek ve giyim gibi sıradan tüketim mâllarını da kapsayan kendi ürünlerini tüketen pazarlara dönüştürmüştür.

Evet, Müslümanlar, iç çamaşır, terlik, hattâ un ve ham kâğıt gibi ürünleri bile Batı'dan ithal etmektedir. Emperyalist düşman, İslâm âlemi de dâhil olmak üzere sömürdüğü bütün ülkelerin -temel geçim kaynağı olan- maden, tarım ve hayvâncılık

ürünlerinin fiyatını belirlediği gibi onlara bu ürünleri satın alacakları para birimini de dayatmaktadır. Meselenin bir diğer boyutu ise ithal ettiğimiz ürünler için belirlediği yüksek fiyatlarla vergilerdir. Felâketin zirvesine ulaştığı nokta ise başında Amerika olmak üzere yine bizzât Batı'nın, modern sanayi ile teknolojinin yayılmasına engel olması, hattâ çoğu İslâm ülkesinde orta düzey sanayi gücüne geçit vermemesidir. Bunu da kendi ürünlerini tüketen pazarlar olarak kalalım diye yapması, daha ötesi ekonomik politikaları ve kalkınma programlarını, tarım ve hayvâncılıkla ilgili üretim planlarını yine bizzât kendisinin belirleyip dayatmasıdır. İşin tafsîlâtını ise IMF'nin denetimine bırakmasıdır. Böylelikle buğday, şeker, pirinç vb. temel gıda mâddeleri, bizim ülkelerimize, ancak kendine yetecek mikdârlarda ulaşmaktadır.

Buna dâir apaçık birçok örnek vardır. Meselâ IMF, el-Beşîr hükûmeti, [Sudan'da] iktidâra geldikten sonra buğday alanında kendi kendine yetme projesini başlatmayı gündeme getirince Sudan'ı bundan menetti. Sudan bunu reddedince de yardımlarını kesmekle tehdîd etti. Ondan sonra Amerika, on yıl boyunca faizsiz borçlarla ona buğday yardımında bulunacağını, ayrıca bağış kapsamında ve belli oranlarda başka bazı gıda mâddeleri göndereceğini söyleyerek Sudan'ı kandırdı. Amaç son derece açıktı ve Sudan'ın verimli topraklarını on yıl içinde tarıma elverişli olmayan çorak topraklara dönüştürmek ve Sudan'ın kuru ekmek ihtiyâcını dahi Amerika'nın kararına bağımlı kılmaktı. Başka bir örnek ise Mısır'dır. Bir zamanlar Roma imparatorluğunun buğday ihtiyâcını tek başına karşılayan Mısır, şimdilerde, Amerikan buğday rezervine bağımlı bir şekilde yaşar hâle gelmiştir. O da Mısırlıların [stok bakımından, ancak] üç aylık ekmeğini karşılayabilecek mikdârdadır. Konuyla ilgili raporları ve istatistikleri serdetme makâmı ise burası değil. Özetle şunu diyebiliriz ki, Müslüman halkların, ekonomik, gıda ve sağlık gibi durumları, mevzubahis politikalar yüzünden korkunç bir hâldedir.

2. Müslüman*ların* İş Gücünün Düşman Sanayinin Hizmetine Verilmesi

Abluka, ambargo, açlık ve despot rejimlerin politikaları yüzünden Müslüman ülkelerden milyonlarca işçi, yüz binlerce bilim adamı, aydın ve farklı alanlarda diploma sâhibi insân, Batı dünyasına, özellikle Avrupa ve Amerika'ya göç etmiştir. Onların sanayi alt yapısındaki koca koca gedikleri kapatmak için! Üstelik en basît ücretlerle çalıştırılarak! Dahası, Batılı kapitalist ülkelerin tamâmı, bilhâssa Avrupa ülkeleri, basît ve orta ölçekte üretim yapan özel fabrikalarını Müslüman ülkelerin merkezinde kurmuştur. Özellikle gıda, giyim ve sâir tüketim alanlarında kendilerine ait ürünleri, meşhûr uluslararası "markalar" adı altında üretime koyulmuştur. Tabîî ki bu, öncelikle onlar tarafından oluşturulan temel yapıya zarar verilmeksizin bizim ülkelerimizdeki ucuz iş gücünden yararlanmak, ayrıca bu ülkeleri, onların sâhib olduğu yüksek üretim teknolojisi ile gelişmiş sanayiden yararlanmaktan mahrûm bırakmak içindir.

Hattâ ve hattâ Batı tarafından oluşturulan ve bedava sayılabilecek olan işçilik düzeni, İslâm âlemi, üçüncü dünya ülkeleri ve -bilhassa- Hıristıyan olmayan bölgelerde, Birinci ve İkinci Dünya savaşından bu yana askerî alanı da kapsar olmuştur. Meselâ Kuzey Afrika'da ve başka bölgelerde yaşanan birtakım büyük savaşlarda Müttefik Devletler ile Mihver Devletlerin kullandığı insânlar, müstemleke ülkelerden alınan askerlerden oluşmuştur ki bunların çoğu da Arab ve Müslüman ülkelerdir.

Başka bir örnek verecek olursak: Fransa, Vietnam['da] "Dien Bien Phu Muhârebesi"nde özel kuvvetlerinden 16 binden fazla asker kaybetmiştir. Bunların arasında binlerce Cezayirli, Faslı ve müstemleke Afrika ülkelerinin askeri vardır ve birçoğu da Müslüman'dır.

Günümüze gelecek olursak: Birleşmiş Milletler ve Barış Güçleri'nin, kritik birçok bölgede ve özellikle de İslâm ülkelerinde bulundurduğu askerler arasında pek çok gönüllü ve paralı Müslüman (!) asker bulunmaktadır. Yani [bunlar] ya Müslüman (!) lejyonerler ya da -Batılı efendilerinin temsîlcisi sıfatını taşıyan- tâğût yönetimlerin sâhaya sürdüğü askerî bölükler[dir]! İşte Amerika'nın günümüzde yaptığı! Nitekim bazı ülkeleri istîlâ etmek için yine bizim ülkelerimizden aldığı askerleri kullanıyor. O ülkeyi işgal ettiğinde ise yine o diyârın çocuklarından askerî birimler ve polis teşkîlâtı oluşturuyor. Sonra onları kendi askerlerini koruyan zırhlara dönüştürüyor. Şimdilerde Irâk'ta olduğu gibi bizzât müstemleke kıldığı ülke insânlarını, kendi toprağının insânı olan o askerlere katlettiriyor.[1]

Hattâ onların hizmetine koşulan kölelik, uşaklık ve işçilik düzeni, ülkelerimizi işgale gelen emperyalist kuvvetleri eğlendirmek için ithal edilen Müslüman(!) kadınlar üzerinden genelev işletmeciliği ve eğlence tertîblerine kadar varmıştır. Nitekim bazı gazeteler ve medya organları, adına Çöl Fırtınası veya Kuveyt'in kurtarılması denilen İkinci Körfez Savaşında yer alan Amerikalı ve Batılı kuvvetler için civâr ülkelerden yüzlerce fâhişenin getirildiğini ve bunların Amerikalı ve Batılı askerleri eğlendirmek için o ülke hükûmetleriyle yaptıkları antlaşmalar kapsamında geldiklerini belirttiler. Kuveyt'i kurtarma savaşında istirâhata çekildiklerinde râhat etsinler diye!

İşbu **'yeni kölelik düzeni'**, 'eski kölelik düzeni'nin çağdaş bir üslûbla ve adına '*Avrupalı–Amerikalı Beyâz Irk*' dedikleri cinsin *Medeniyeti*ne yaraşır, onun dâhiyane zihniyetiyle bağdaşır bir şekilde yeniden avdet etmiş hâlidir.

---

[1] [Bu noktada **Irâk** çok çarpıcı bir örnektir. Irâk'ta, Amerika'ya ve onun bütün müttefiklerine karşı verilen direniş, kanaatimizce, dünya târîhindeki en büyük ve en şanlı direniş hareketlerinden biridir. Bu direnişin âdeta belini kıran asıl unsur ise Müellif'in yukarıda açıkladığı husûstur. Yani bazı sözde Müslümanların bu davaya ihânetleridir ki, Irâk'ta **milisleri** kimin kurduğuna ve mücâhidlere karşı en çirkin savaşı kimin verdiğine dâir detaylı bir araştırma ne demek istediğimizi anlaşılır kılar. **Râfızîlerin** ve **Peşmergelerin** ne yaptığı malum, ama **İslâmcıların**, özellikle "**Irâk İhvânı**"nın târîhe nasıl geçeceğini merak edenler, Müellifin yukarıdaki satırları yazdığı târîhten sonrasını, bilhâssa 2005 ila 2011 arası târîhleri irdeleyebilirler. 2011'e kadar kaydının sebebi ise, kısaca, bundan sonraki süreç içinde bazı kendini bilmezlerin, meşrû bir cihâd davasını, ideolojiye evrilmiş bir harekete kurban etmesidir.]

3. İrâde'nin Düşmanın Yararına Etkisiz Kılınması

Müslüman ülkelerdeki mevcûd Firavunî düzenlerin kıskacında, hiç kuşku yok ki, sıradan vatandaşın irâdesi elinden alınmış ve rejim tarafından bastırılmıştır. Hattâ fikir adamları, aydınlar; siyâsî, ictimâî ve iktisâdî faâliyyetler, etki çemberinin dışına çıkarılmış, rejimin her tarafa uzanan baskı organları marifetiyle irâdeleri, yine rejimin yararına kırılmıştır. Bu musîbet, bu noktada nihâyete ermez. Daha ötesi şudur ki, Yeni Dünya Düzeni'nin gölgesinde bizzât bizim başımızdaki hükûmetlerin irâdesi de sömürgeci düşmanın irâdesi yararına, özellikle Amerika ile Avrupalı müttefiklerinin çıkarına ellerinden alınmıştır.

Hem gizli hem de açık efendi Amerika'nın ve onun müttefiklerinin kontrolünde olmadan, ne bir ticâret anlaşması yapılabilir ne de bir silâhlanma programı! Ne bir hükûmet değişebilir ne de bir rejim dönüşebilir! Ne demokratik seçimler yapılabilir ne de askerî darbeler! Bu konuyla ilgili örnekler de İslâm dünyasının siyâsî târîhiyle ilgili özel ciltler gerektirecek türdendir. Bunlardan sadece bazılarını 'prototip' olarak şöylece sunabiliriz:

— **Hâfız Esed**, 2000 yılında Suriye'de helâk olup gitti. Amerika'nın --**Yahûdî**-- Dışişleri Bakanı [Madam] "**Albright**" derhâl gelip, "sulta"nın transferine denetçilik etti. Ondan sonra Kâhire, Amman, Şâm ve Tel Aviv arasında mekik dokumaya başladı. Bölgeyi ise ancak bir basın toplantısında -*ve* bütün küstahlığıyla- 'Amerika, Suriye'de sultanın transferi konusunda memnûniyyet içindedir' diyerek terk etti. Zîrâ Hâfız Esed, kendisinden sonra iktidâr tahtını büyük oğlu **Basil** için hazırlamıştı. Gelecek yıllar için petrol anlaşmaları düzenlenmişti. İsrail'le gizli uyum anlaşmaları imzalanmış ve onun adına benzeri başka bazı entrikalar çevrilmişti. Ne var ki ecel Basil'i tez zamanda yakalamış ve bir araba kazasıyla âniden alıp gitmişti. Bu aşamadan sonra amcası "**Rıfat Esed**" iktidârı ele geçirmek için sahneye çıkmış ve **Nusayrîler**in bazı ileri gelenleri onu desteklemişti. Bu arada **Baas Partisi** mensûbu bazı Sünnî subaylar da iktidâra tâlib olmuştu. Fakat Hâfız Esed, Amerika'yla ve onun müttefikleriyle yaptığı bazı tertîblerle İngiltere'de okuyan küçük oğlu **Beşşâr**'ı çağırtmış, akabinde **anayasa**da düzenleme yoluna gidilip başkanlık yaşı 40'dan, Beşşâr'ın yaşı olan 36'ya [?! 34'e] indirilmişti. **Suriye Meclisi**, sadece yarım saat süren âcil bir oturumla oylama yapmış ve babası öldüğünde yerine oğlu Beşşâr'ı getirecek karârı toplu hâlde almıştı. Yine bu karâr, Albright'ın gözetiminde ve hem yönetilen konumunda olup çoğunluğu teşkîl eden Sünnî kesimin hem de azınlık konumunda olup iktidârı elinde tutan Nusayrîlerin rağmına böylece alınmıştı.

— Bu kitâbın konusu dışında kalan detaylara girmeden başka bir örnek daha verelim ki o da **Kral Hüseyin**'in veliahdı olarak [**Ürdün**'de] iktidâra getirilen ve **Hâşimî Âilesi**'nin rağmına yapılan tayînle ilgilidir. Şöyle ki, Kral Hüseyin, kırk yılı aşkın bir süre boyunca kardeşi ve veliahdı "Emîr Hasan"ı iktidârdan uzak tutmuş ve onun yerine oğlu [günümüzde Kral] "**Abdullah**"ı atamıştır. Bu olayda da **anayasa**,

oğlu Abdullah'ın karşısında engel çıkaracak pürüzler giderilerek düzeltilmiş ve bütün bunlar Kral Hüseyin'in hayâtının son dakîkalarında gerçekleştirilmiştir.

— Başka bir örnek ise **Kral Faysal'**ın Suudi Arabistan'da öldürülüşüdür. Buna sebeb, bazı konularda, babasının bir Amerikan savaş gemisi üzerinde Roosevelt'e vaad ettiği bağlılık çizgisinden sapmasıdır.

— **Pakistan** Cumhurbaşkanı **Ziyâülhakk'**ın öldürülüşü ve [bu ülkede] peş peşe atanan yöneticilerin denetlenmesi, nihâyet bir Amerikan askerî darbesiyle **Pervîz Müşerref**'in -**Taliban'ı yok etmesi için**- iktidâra taşınması diğer bir örnektir. Sonra Amerika Orta Asya'yı, Orta Doğu'yu, bunlardan önce ise Pakistan'ı işgal oyununu sürdürmek için Pakistan'a **Amerikan tipi demokrasisi**ni geri getirme sürecine jandarmalık etti. Dediğimiz gibi, örnekler o kadar çok ki, bunları burada teker teker anlatmamıza imkân yok. Ama şunu bir kayıt olarak dikkatlerinize sunmak isterim:

1979 Humeyni Devrimi'nden hemen sonra **Amerikan elçiliğine giren İranlı öğrenciler**in ele geçirdiği belgeler arasında, Amerikan istihbârât merkezi **CIA**'in, Orta Doğu'da kendisine uşaklık eden 250 binden fazla kişiye aylık maâş ödediği, bunlar arasında, ülke başkanlarından bakanlara, hükûmette veya muhâlefette yer alan parti yöneticilerinden ticâret adamlarına, sanatçılara, hattâ sokaktaki çöpçüye varıncaya kadar farklı birçok kesimin olduğu ve maâşların derecelere göre verildiği bilgisi vardı!!! Bütün bu anlattıklarımız siyâset âleminden...

Siyâset âleminden iktisâd âlemine geçecek olursak:

— **Suud hükûmeti**, kendi ülkesindeki birtakım projeleri hayâta geçirmek için Amerikan bankalarından yüklü meblağlarda para çekmek istediğinde Amerikan hükûmeti buna, Amerikan ekonomisi bunu kaldıramaz gerekçesiyle itirâz etmişti. Kral **Fahd** Amerika'ya yaptığı ziyâret sonucunda bile **Reagan**'dan onay alamamış ve el*leri* boş bir hâlde geri dönmüştü. Beri tarafta Reagan idâresi, **Irâk**'la yapılan **Birinci Körfez Savaşı** sırasında **İran**'ın petrol gelirini düşürmek istemiş ve bunun için Reagan, Fahd'dan bir varil petrolün fiyatını 40 dolardan 15 dolara indirmesini [bir] telefon yoluyla taleb etmişti. Suud ise gelirini korumak için -daha doğrusu **Amerikan–Yahûdî bankaları**, kendilerine akan Suud paralarını korumak için- Reagan'ın, günlük 5 milyon varil petrol üretiminin 15 milyon varile çıkarılması emrini de yerine getirmişti. Böylelikle Suud, 10.000.000 x 25 = 250 milyon dolar zarar etmişti. Petrol ithal eden sâir İslâm ülkelerine verdirdiği milyonlarca dolar tutarındaki zarar ise bunun dışında! Milyonlarca mensûbu açlıktan ölen Müslümanların mâlı, güneşin doğup battığı her gün için bu kadar zarara uğratıldı. Hattâ petrol ithal eden bütün dünya ülkeleri de bu zarar çemberinin içindeydiler. Bunun Reagan'a maliyeti ise sadece bir telefondu.

— Uluslararası mâlî kuruluşların [Dünya Bankası ve Uluslararası Para Fonu/**IMF** gibi yapıların] Arab–İslâm âleminin iktisâdî ve mâlî işleyişine müdâhalesi ise örnek vermemizi gerektirmeyecek derecede meşhûrdur.

Sonuçta iş, günümüz itibâriyle İslâm ümmetinin kendi irâdesini yitirmesine ve düşmanın bu irâdeyi ondan çekip almasına varmıştır. Ayrıca bu durum, ümmetin en özel alanlarına kadar ulaşmıştır ki o da günümüzde Amerika ile Batı'nın habire müdâhale edip durduğu, dilediğini ekleyip dilediğini çıkarmaya güç yetirdiği eğitim – öğretim müfredâtımızdır. Hattâ iş, mescidlerdeki hutbelere kadar uzanmıştır. *İpin ucunu bir kaçırdınız mı gerisi çorap söküğü gibi gelir*!

Hâsıl-ı kelâm, İslâm ümmeti, yöneticileri*nin* karşısında irâdesinden edilmiştir ve yöneticilerinin ise düşman karşısında irâdeleri elden gitmiştir.

4. Bütün İslâm Ülkelerinin Doğrudan veya Dolaylı Olarak Askerî İşgal Altında Olması

Günümüz itibâriyle İslâm âlemi, kimi Yahûdî, kimi Haçlı, kimi Hindu, kimi ateist ve kimi putperest olmak üzere envaiçeşit kâfirin ya doğrudan doğruya ya da dolaylı yollarla işgali altındadır.

Birçok bölge doğrudan doğruya işgal altında inlemektedir. Filipin, Endonezya'nın bazı kısımları, Burma, Hindistan'da bazı [Müslüman] bölgeler ve Keşmîr, Doğu Türkistan, Rusya'daki bazı Müslüman topraklar, Kafkasya, Çeçenistan, Balkanlar, Bosna, Kosova, Filistin, bazı Şâm beldeleri, Fas'ın bazı mıntıkaları ve son olarak, amma velâkin sonuncu olmamak kaydıyla Irâk! Sırası geldiği belli olan Sudan! Listeye eklenme işâretleri verilen Suriye, Mısır ve bazı Arab Yarımadası bölgeleri!

Geri kalan sâir İslâm ülkelerinin tamâmı ise, Batılı Haçlı devletlerin temsîlciliğini yapan mürted yöneticiler eliyle ve büyük kapitalist tekelcilerin ekonomik işgalinin kökleştirilmesiyle; düşmanların kara, deniz ve hava güçlerinin, aynı şekilde askerî üslerinin her tarafa yayılmasıyla; başta CIA ve FBI olmak üzere İslâm âleminin her köşesine ya alenî olarak ya da farklı kuruluşlar adı altında yayılan yabancı istihbârât birimlerinin bir ağ gibi dört tarafı sarmasıyla dolaylı yollardan işgal altına alınmıştır.

5. Kültürel ve Düşünsel Anlamda Düşmana Bağımlılık

Askerî, iktisâdî, siyâsî ve güvenlik gibi alanlarda düşmanın işgali/hegemonyası altında olmak ümmeti, Yahûdî-Haçlı kâfir düşmanın çarkına kapılma belâsına dûçâr ettiği gibi *beraberinde* kültürel, sosyal ve düşünsel işgal evresini getirmiştir. Nitekim bu yolda kânûnlar çıkarılmakta, programlar belirlenmekte, anlaşmalar yapılmakta; basın–yayın organları, eğitim–öğretim müfredâtı ve kültürel alanlar ile ilgili projeler, toplumlarımızı batılılaştırmak ve yapısı dönüştürülüp sömürgecinin isterleri doğrultusunda tekrar şekillendirilmek üzere devreye sokulmaktadır. Gâhî **insân hakları**, gâhî **kadının özgürleştirilmesi**, gâhî **kültürel birliktelik**, gâhî sosyal ilerleme adı altında; bazen eğitim–öğretim programlarını modernleştirme, bazen de toplumların yapısını yeniden biçimlendirme programları vb.vs. gerekçelerle yapılan yapılmıştır.

Öyle ki düşmanın eli, çocukların -ilkokul aşamasından başlamak üzere- bütün eğitim–öğretim programlarına kadar uzanmıştır. Bu yolda ilkin **Birleşmiş Milletler** ve **UNESCO programları** devreye sokulmuştur. Derslerde ne okutulup ne okutulmayacağı hakkında karâr mekanizması gibi hareket eden Batılı Devletlerin Elçilikleri de işin tuzu biberi! Daha ötesi tâğûtî hükûmetler, efendilerinden aldıkları emirler doğrultusunda, Cuma hutbelerinde dahi nelerin söylenip nelerin söylenmeyeceğini sınırlama yoluna gitmişlerdir. Öyle ki, Yahûdîleri ve Hıristiyanları kötü bir şekilde anmayı dahi yasaklamışlardır. Sözümona tevhîd ülkesi Suudi Arabistan'da bile!

Gazete ve dergilerde, kültür ve edebiyat alanlarının tamâmında nelerin yayınlanıp nelerin yayınlanmayacağı husûsunu da bunlara ekleyin. Batı'nın bizim ülkelerimizdeki hükûmetleri, dinimizin temelleriyle, gelenek ve göreneklerimizle çelişen sosyal programlarla ilgili anlaşmalara imza koymaya zorladığı malûmdur. Amerika Savunma Bakanı "Rumsfeld"in ilân ettiği fikir*lerin* [/medeniyetler] çatışmasıyla ilgili haberler hiç kimsenin meçhûlü değil! Ayrıca düşünme ve yaşam biçiminden yemek yeme tarzına, giyinme biçiminden ta banyo-tuvalet konseptine varıncaya kadar Batıyı taklîde teşne toplumsal kesimlerimizi ise hiç anmayalım!

Hülâsa

Kısacası bunlar yirminci yüzyılın son yetmiş yılında Müslümanların başına gelen hâllerle ilgili bazı görünümlerdir. Felâketin başladığı ve peyderpey aşama katettiği nokta ise Hilâfetin düştüğü, bunun akabinde Müslüman diyârların Haçlı işgali altında müstemlekeler hâlinde bölündüğü zamanlardır. Sonraki musîbet evresi "Bağımsız*lık* Hükûmetler*i*" denilen dönemle gelir. Sovyetler Birliğinin çöküşü, Amerika'nın ve NATO bünyesindeki Avrupalı müttefiklerinin, adına "Yeni Dünya Düzeni" denilen ve doksanların evvelinde başlayıp günümüze kadar devâm eden süreçte sâhaya tek başına hâkim olmasıyla da bu musîbet zirvesine ulaşmıştır.

Bütün bu yıkım sürecinde, İslâm'ın taşıyıcısı ve koruyucusu konumunda olan âlimlerle davetcilerin, adına İslâmî uyanış cemâatleri ve cihâdî hareketler denilen kesimlerin bir karşı duruş göstermesi gerekirdi. Ne var ki geçen son kırk yıl içinde -gelecek bölümlerde tafsîlâtıyla açıklayacağımız gibi- zor doğum sancıları yaşandı. Hülâsası ise şudur: İslâm âleminin bütün ülkelerinde, Ehl-i Sünnet olarak bilinen dînî yapıya mensûb çoğunluk âlimlerin, ya yöneticilerin karşısında nifâk labirentlerinde dağıldıkları ya da dine karşı ihânetlerini ve yeni sömürgecilere uşaklık vazîfelerini gerekçelendirmek için ipe sapa gelmez bahanelere sarıldıkları veya emr-i bi'l-marûf nehy-i ani'l münker, kezâ, fâsık, zâlim ve kâfir olan zorba sultânlar karşısında hak sözü söyleme vazîfesinin getireceği bedelden kaçmak için meskenet deliklerinde ve zorlama yorumlar içinde yitip gittikleri görüldü.

Hilâfet'in düşüşünden kısa bir süre sonra yola koyulan ve adına İslâmî uyanış denilen harekete gelince; kendi ülkelerinin hükûmetleriyle yaşadığı çatışmalardan, tırnakları sökülmüş ve evcilleştirilmiş bir hâlde çıktı. Adına 'İslâmî!' denilen partilerin

ve siyâsî teşkîlatların bölüştüğü bir parsa hâline geldi. Yolun ortasında bir yerde, bu arada çoğu ilkelerinden, söylemlerinden, programlarından ve -Allah cümlesine rahmet etsin- ilk kurucularının düşüncelerinden sıyrıldıktan sonra [bunlar,] câhiliyye ile birlikte belli yerleri işgal eder oldular. Böylece, "**Gâyemiz Allah'tır! Önderimiz Resûlullâh'tır! Düstûrumuz Kur'ân'dır! Yolumuz Cihâd'dır! En yüce arzumuz Allah yolunda şehîd olmaktır!**" şeklinde olan söylemleri, "**Gâyeleri Parlamento, önderleri Batı usûlü demokrasi, anayasaları laik anayasa ve yemînleri bunun üzerine, yolu seçimler, en yüce arzuları ise küfür hükûmetlerinde koltuk kazanmak!**" gibisinden bir şeye dönüştü.

Müslümanları, Selef-i Sâlih'in üzerinde olduğu sahîh itikâda döndürmek için yola koyulduğu farzedilen Akîdevi uyanış hareketine gelince; bunların çabaları, akademik cedellerle; bidat çeşitlerine, kabir ve türbelere karşı savaş meşgûliyyetiyle dağılıp gitti. Nihâyetinde ise "İrcâ" düşüncesine; melikleri, sultânları, yetki sâhiblerini takdîs ve onlara muhâlif olanlara karşı mücâdele limanına demir attı. Onlar da parlamentolara doğru koşturmak nasîbinden paylarına düşeni aldılar.

Islâh odaklı hareketler, tasavvuf ve teblîğ gibi cemâatler ise abesle iştigalde ve Müslümanların yaşadığı gerçeklikten uzaklaşma yolunda ilerledikçe ilerlediler.

Silâhlı cihâdî kanada ve birçok İslâm ülkesindeki örgütlerine gelince; pek güzel bir fedakârlık örneği sundular ve altmışlı yılların başından bu yana ellerinden geleni ortaya koydular. İslâmî hareketlerin yerine çakılmışlığı ve onları yardımsız bırakışı, aynı şekilde ümmetin genelinin nemelâzımcılığı, gevşekliği ve yitmişliğinin hâkim olduğu bir ortamda ferdlerini ardı ardına kurbân verdiler. Düşman karşısında yalnız bırakıldılar. Mücâhidler ve onların öncüleri, adlarını Allah yolunda şehîdler, esîrler ve sürgünlere mahkûm edilmişler defterine kaydettiler. Sindirilip-bastırılmış, yerli yerine çakılmış ve paramparça kılınmış bir ümmet içinde 'Ashâb-ı Uhdûd' misâlinde olduğu gibi ateşten hendeklere doğru yürüyen yeni şehîdler oldular. Öyle bir ümmet içinde ki, halklarının çoğunluğu Allah'ı unutmuş, Allah da onlara kendilerini unutturmuştur. Onları pek meşakkatli bir hayâta dûçâr etmiştir; Allah'a karşı kâfir olan ve düşman kânûnlarıyla hükmeden hükûmetlere; kimisi âciz kimisi münâfık ve bu ümmetin uyuşturulmasında en büyük paya sâhib âlimlere, İslâmî uyanış davetcileri denilen ve birçoğu 'cehennem kapılarındaki davetciler' hâline gelen davetcilere mahkûm kılmıştır.

İşte böylelikledir ki Firavunî hükûmetler, mücâhidlerden geriye kalan birlikleri katliâmlara, hapislere, işkencelere ve sürgünlere tâbi tutmayı başardı.

Cihâd merkezlerinin biri diğeri ardınca yıkıldı ve daha yirminci yüzyıl çıkmadan cihâdî çabaların çoğu parçalanıp dağıtıldı.

Geride kalan ve yürüdüğü yolda azminden tavîz vermeyen öncülerinin çoğu ise hicretin, sürgünün ve gurbetin bin türlüsüne mecbûr ve mahkûm edildi. Öyle ki beşeriyyet târîhinin, ehl-i hakkın kovuşturulması nâmına şâhid olduğu en büyük kovuşturma hâlini yaşar oldular.

Evet, yirminci yüzyıl ve Mîlâd'ın iki bininci yılı geçip gitti. Yirmi birinci yüzyılın ve üçüncü bin yılın kapılarına dayandık. Bu kapıları, Amerika ve NATO [üyesi] Avrupa ülkelerinden olan müttefikleri, İslâm'dan ve Müslümanlardan kendi*leri*ne -şimdi ve gelecekte- stratejik ve târîhî düşman edinen plan-programlarla açtılar. Politikalarını, Hıristıyan Batı medeniyeti ile İslâm medeniyeti arasında/"Medeniyetler Çatışması" dedikleri tezin temelleri üzerine oturttular; Üçüncü Haçlı Seferlerine açık ve alenî bir şekilde 'start' verdiler.

Gün geldi dünya 11 Eylül patlamalarının yankısıyla uyandı ve henüz yirmi birinci yüzyılın ilk yılı bitmemişti. Böylece "11 Eylül Sonrası Dünya" denilen evreye ulaştık.

Peki bu dünyanın getirdiği şartlar altında günümüz Müslümanlarının hâli nicedir?

11 EYLÜL 2001 SONRASI BİR DÜNYADA MÜSLÜMANLARIN HÂLİ

Daha önce Önsöz'de de değindiğim gibi, 11 Eylül 2001 Olayları sonrasında ve günümüz itibâriyle İslâm dünyası olarak yaşadıklarımız, her ne kadar büyük olsa bile, kesinlikle o sınırlı hâdisenin bir sonucu değildir. İçinde bulunduğumuz durum, Amerikalıların, Avrupalıların ve onların Yahûdî efendilerinin [o hâdiseden çok daha önce yaptığı] plan-projelerine uygun bir şekilde sırası gelen bir aşama; aynı şekilde doksanlı yılların başında 'start' alan Yeni Dünya Düzeni'nin gerekleri doğrultusunda varlık gösteren fasıllardır. Bu da Varşova Paktı'nın dağılması, bütün dinamiklerinin/bileşenlerinin "Kuzey Atlantik Antlaşması Örgütü"/"NATO Paktı"na katılması ve dünyanın kontrolünü elinde tutmak isteyen Tek Kutublu (Amerikan–Yahûdî) gücün devreye girmesi sonrasında olmuştur.

Binâenaleyh: "11 Eylül Sonrasında Müslümanların Hâli" **ifâdemiz, sadece zamansal bir tarihlendirme kapsamındadır. Yoksa Amerika'nın dünyayı inandırmaya çalıştığı ve "içinde bulunduğumuz hâlin sebebi 11 Eylül Olayları'nın netîcesidir" yönlü telkînine [safsatası da denilebilir] inandığımız için değildir.**

Buna ilişkin delîller kapsamında, Yahûdîlerin Filistin'den geriye kalan toprakları işgal sürecini tamamlamak, Mescid-i Aksâ'yı yıkmak, Filistinlilerden geriye kalanları o topraklardan kovmak, Arab ve Müslüman komşu ülkelerin yöneticileriyle geniş anlamda uyum politikalarını -ki plan 1991 Madrid Konferansı'yla ilân edilmiştir- dayatmak konusundaki kararlılığıyla ilgili yayımlanan Siyonist projeleri bilmek yeterlidir. Yine buna ilişkin başka bir delîl ise Amerikalıların Orta Doğu'yu yeniden işgal etmek, bu bölgedeki ve Orta Asya'daki petrol kaynaklarını kontrol altına almak, bunun için Amerika'da -1973 yılı Carter döneminden beri başlatılan- âcil müdâhale kuvvetleri oluşturmak ile alakalı, kezâ buna bağlı olarak varlık gösteren ve açıkça ilân edilmiş olan Amerika'nın emperyalist politikalarıyla irtibâtlı konularda yayımlanan gerçekleri bilmek kâfidir.

Hâlihâzır güvenlik fırtınası ve Amerika'nın adına "Teröre Karşı Küresel Savaş" deyip *bundan dolayı* ortalığı velveleye verdiği olguya gelince; bu da 1990 yılından itibâren başlayan, Barselona, Paris, Milano ve Şermu'ş-Şeyh konferansları gibi her üç ayda bir küresel veya bölgesel boyutta devâm ettirilen, Tunus, Cidde ve Kâhire gibi yerlerde her altı ayda bir yapılan Arab ülkeleri İçişleri Bakanları toplantılarıyla devam ettirilen, Akdeniz'den uzak oldukları hâlde Akdeniz Ülkeleri Güvenlik Konferansları adı altında yapılıp Avrupa ülkeleri, Arab yöneticileri, İsrail ve Amerika'nın katıldığı, sonra da Asya ve Afrika'da düzenlenmeye devâm eden "Güvenlik Konferansları"nın plan-projelerini uygulamaktan öte bir şey değildir.

Bu küresel saldırı kampanyasının 11 Eylül'den çok *daha* önceleri başlatıldığını gösteren delîllerden biri de şudur: 11 Eylül 2001 yılı öncesinde FBI'ın Orta Doğu'daki açık/yani gizli olmayan büro sayısı 23'e ulaşmıştır ve Riyâd, Amman, Hartum, Tunus, Fas vs. yerlerde açıkça faâliyyet göstermiştir. CIA'in yüzlerce gizli bürosunu da bunlara ekleyin!

Dediğim gibi, günümüz itibâriyle bizler, rotasını Amerika ile Yahûdîlerin belirlediği sistemli bir medya sömürüsü altında yaşıyoruz. 11 Eylül olaylarıyla, etkileriyle ve bunu yapanlarla ilgili [korkunç ve korkunç olduğu derecede] abartılı bir medya operasyonuna maruzuz. Bütün bunlar ise o malûm düşmanlıklarını, saldırılarını ve işgallerini gerekçelendirmek; 11 Eylül vb. diğer operasyonlarla, yine İntifâda'yla ve benzeri diğer direniş eylemleriyle ilgili hakîkati tersyüz etmek ve dünyayı buna inandırmak içindir. Bunların, o malûm düşmanlığa, saldırı ve işgallere karşı verilmiş tepkiler olduğu, durduk yere yapılmış veya ilk önce başlatılmış bir saldırı olmadığı gerçeğini insânların gözünden kaçırmak içindir. Dünyanın çoğunu ve hattâ birçok Müslüman'ı buna inandırdıkları gibi!

11 Eylül 2001 sonrası bir dünyada Müslümanların içinde bulunduğu duruma veya günümüz itibâriyle yaşadıkları ahvâle dâir sözlerimizi toparlayacak olursak diyebiliriz ki; daha önce yer verdiğimiz, din ve dünyalarını yitirmeleri, düşmanların onlara tasallut ve tahakkümü gibi bütün başlıklarla ilgili hâlleri daha da kötüleşmiştir.

Dinlerini yitirmeleri bağlamında: Hükûmetlerin, kânûnları değiştirmek ve İslâm'a karşı savaş vermek yollu [inâdı] ısrârı ve gerekçeleri artmıştır. Aynı şekilde mukaddesâtın açık bir şekilde işgali de şiddetlenmiştir. İtikadî ifsâd dalgası, bidatlerin yayılması, fıskufücûr ve dalâlet ateşi çok tehlikeli boyutlara ulaşmıştır. Bütün bunlara sebeb ise medyatik saldırıların çirkefliğinin ve -ifsâd politikalarını kendine hedef edinmiş- uydu kanallarının yayılmasıdır. Güvenlik dalgasının azgınlığını da bunlara eklediğimizde müminlerin, mücâhidlerin, emr-i bi'l-marûf ve nehy-i ani'l-münker erlerinin yaşadığı gurbet hâli daha da ağırlaşmıştır.

Dünyanın yitirilmesi başlığı altında söyleneceklere gelince: Günümüzde bizler, kaynaklarımızın hîle ve denetlenme yoluyla sürgit çalınması gibi bir olgu karşısında değiliz. Aksine, servet kaynaklarının yeniden işgal edilmesi durumuyla karşı karşıyayız. Kötü gelir dağılımı, zulüm, baskı, zillet, korku, katliâm ve tecâvüz

oranları ise korkunç bir şekilde artmış ve 11 Eylül öncesine kadar nisbeten daha güvenli ve istikrârlı olan Arab Körfez ülkelerinde ve Orta Doğu'nun merkezinden uzak sayılan Asya, Afrika gibi Müslüman ülke toplumlarında hiç olmadığı derecede yayılmıştır.

Düşmanların tasallutu/tahakkümü meselesine gelince; bu husûs, 11 Eylül sonrası dünyanın temel vasfı hâline gelmiştir. Düşmanlık açıkça ortaya konulduğu gibi zirvesine ulaşmıştır. Artık, hükûmetlerin irâdesi ve milletlerin kendilerine özgü husûsiyyetleri nâmına bir şey kalmamıştır. Günümüzde yürütülen proje, kapsamlı yeni bir işgalden ibârettir. Sözü kısa tutmak istediğimizde söyleyebileceklerimiz bunlardır. Fakat özet bir tarihlendirme ve faydalı bir tavsîf kapsamında, ayrıca ümmet içindeki direniş damarlarını harekete geçirmek nâmına, bazı husûsları biraz tafsîlâta inerek aydınlatmanın yararlı olacağı kanâatini taşıyoruz. Bunu da 11 Eylül Olayları akabinde Müslümanların başına gelen bazı şeyleri zikrederek yapmaya çalışacağız ki en önemli bazıları -muhtasar bir şekilde- şöyledir:

1. *Afganistan*'daki *İslâm Emîrliği*'nin Yıkılması

Amerika ve müttefikleri, Afganistan'da Taliban Hükûmeti'ni devirmeye yönelik siyâsetini ve irâdesini daha 1997 yılı ortalarında açıkça ilân etmişti. Emelleriyle ilgili süreç zamanla işlemeye başlamış ve bunun için ambargo, yaptırım, savaş ve işgal tehdîdi gibi iktisâdî ve siyâsî bazı karârlar alınmıştı. Nihâyet 11 Eylül Olayları'nın yaşandığı gün gelmiş ve düşman, *kendi* emellerini uygulama sâhasına koymuştu. Batı'dan, özellikle İngiltere ile NATO Avrupa'sından alınan destekle ve uluslararası güçlerin sessizliği, Arab–İslâm âlemi hükûmetlerinin -husûsen Pakistan, Suudi Arabistan ve İran'ın- açık ihânetinin gölgesinde ve 2001 senesinin Aralık ayında bir Amerikan askerî saldırısı sonrasında Taliban Hükûmeti'nin düşürülmesi [ameliyesi] tamamlanmıştı. İşbu askerî saldırının kara öncülüğünü Afganistan'daki mürted ve uşak birlikler üstlenmiş ve Amerikanın hava gücünün korumasında Kâbil'e girmeyi başarmışlardı. **Osmanlı Hilâfeti'nin düşüşünden bu yana, bir İslâm Devleti kurmak için varlık gösteren tek ve biricik çaba böylece bastırılmıştı.** Ondan sonra Amerika, ekonomik ve stratejik önemi tartışmasız olan Orta Asya bölgesini tamâmıyla kendisi üzerinden kontrol edebileceği Afganistan'ı bir Amerikan kalesi hâline dönüştürsün diye Kâbil'de kukla bir hükûmet kurmuştu.

2. İslâm Âlemindeki Cihâdî Uyanışın Nüvelerini İmha Girişimi

Uluslararası koşullara rağmen İslâm Emîrliği'nin kuruluşu ve Taliban idâresinin kökleşmesi, beri tarafta Batı'nın ve müttefiklerinin 1992 yılından bu yana Afganistan'daki birlik-bütünlükleri dağılan, bu arada Bosna ve Çeçenistan gibi bölgelerde tasfiyeye tâbi tutulan, Avrupa, Sudan, Yemen, Türkiye ve bazı Arab ülkelerindeki geçici güvenli sığınakları ardı ardına kapatılan silâhlı cihâdî kanada karşı yürüttüğü

ve gün geçtikçe artan saldırıları malûmdur. İşte bütün bunlar, cihâdî kanadın geride kalan nüvelerini/birliklerini doğal olarak Afganistan'a sığınmaya yöneltmişti. Orta Asya'dan pek çok mücâhid de buraya sığınmıştı.

Sonra Amerika 11 Eylül Olayları'ndan bir kalkan edinerek ve İslâm Emîrliğini yıkmayı da bir fırsat bilerek asıl hedefini, yani -insânı eseflere salan şu zamanlarda- İslâm ümmetinin kendisini müdâfaa yolunda en son savunma hatlarını temsîl eden mücâhid kanattan geriye kalanları biçme hedefini gerçekleştirmeye koyuldu.

Barbar [kelimesinin bile anlatmaya kâfi gelmeyeceği] hava bombardımanları, "İslâm Hükûmetini" düşüren mürted Afganların azgın saldırıları sonucunda Amerika ve müttefikleri, Arab, Orta Asya'lı ve Pakistanlı mücâhidlere, kimilerini öldürerek ve kimilerini de esîr alarak çok ağır kayıplar verdirdiler.[1] Müşerref başkanlığındaki Pakistan hükûmeti, yapılan katliâma daha korkunç fasıllar ekledi; onlarca mücâhidi Pakistan toprakları üzerinde öldürdü, yüzlercesini ise tutuklayıp Amerika'ya [üç-beş dolar karşılığında] teslîm etti. Üstelik Pakistan'daki İslâmî kesimlerin utanç verici suskunluğu ve hamâkati eşliğinde! Sağ olsunlar Pakistanlı sâlih bazı kardeşlerin, dağılanlardan kurtarabileceğimiz kadarını kurtaralım endişesiyle yaptığı yardımlar sonucunda kimi mücâhidler, Pakistan ve İran üzerinden yol alarak dünyanın farklı

---

1 [Bu noktada, Müellif'in sözünü ettiği o katliâmlara en çarpıcı örneklerden biri olması hasebiyle "**Cenk Kalesi**" hâdisesine dair bir kayıt düşmemiz lâzım: Öncelikle o kalede yapılan katliâmdan sağ kurtulanlardan ve son şâhidlerden biri olan Sudanlı **Velîd Muhammed Hâcc**'ın "Mezbahatu'l-Kal'a ve Ğayâhibi Guantanamo - Esrâru Şâhid-i Ayân (مذبحة القلعة وغياهب غوانتنامو - أسرار شاهد عيان) - **Kale Katliâmı** ve **Guantanomu** Zulumâtı - Bir Görgü Şâhidinin Sırları" adlı bir eseri vardır. el-Cezîre kanalı da kendisiyle "Şâhid Ale'l-Asr" programı çerçevesinde 10 bölümlük bir mülâkat gerçekleştirmiştir ki mutlaka izlenmelidir. 11. Bölüm ise "Bila Hudûd" programı dâhilinde olup izleyicilerden alınan soruların cevâblandığı ve orada şehîd edilen bazı mücâhidlerin o sorular üzerinden teşhîs edildiği fasıldır. BBC'nin bu katliâmla ilgili yaptığı belgesel ise zehirli bir dezenfarmasyondan ibârettir. Bunu not ettikten sonra belirtelim ki, savaş esîri kapsamında olan altı yüze yakın muhtelif milletlerden mücâhid o kalede hunharca katledilmiştir. Bu ve benzeri katliâmlarla ilgili asıl vahşete ise şu misâl üzerinden bakabiliriz: Ruslara karşı cihâd edilen dönemde Afganların çektiği "Urûc (:Yükseliş)" adlı filmin son sahnesinde bir ağaca bağlı ve kafasına kaynatılmış yağ dökülmeyi bekleyen mücâhid bir komutan vardır. Rus askeri ben bu caniliği yapamam der, ama uşak Afgan askeri bunu yapacağını söyler ve yapar. BBC'nin -kalenin ismini bile doğrudüzgün telaffuz edemedikleri- belgeselinde ise Kuzeylilerden ve Dostum'un adamlarından birinin yaralı bir mücâhidin kafasını taşla ezdiği bir sahne yer almaktadır. O günden bu güne yerlilerin işlediği vahşet aynı vahşettir. Bu notu uzatmamızın asıl sebebi ise, "İslâm Emîrliği"ni müdâfaa yolunda cân veren, cân vermeden önce ise -Velîd M. Hâcc'ın şahâdetiyle- birçok kerâmetlerine şâhid olunan o mücâhidlere reva görülen korkunç cinâyetlerin en çirkin halkasına işarettir ki o da şudur: Özellikle Türkiye'de kimi kendini bilmez İslamcı yazarlar ve gûyâ Müslümanlar, "**Taliban'ı Amerika kurdu**" der ve sonrasında Müslümanları karalayıp dururlar. Onlar bilsinler ki bu tür sözlerin hesâbı Rûz-i Mahşer'de çok ama çok ağır olacaktır. Elleri bağlı olduğu hâlde katledilen, kafaları taşlarla ezilen mücâhidlerden geriye kalan o yadigârı bir baksınlar da kimin hakkında konuştuklarını bir daha düşünsünler ve eğer tevbenin ne demek olduğunu biliyorlarsa bir ân evvel tevbe etsinler. Aksi takdîrde o kalede dökülen kanlar, bu müfterileri boğacak, konteynerlerde katledilen binlerce mücâhid Kıyâmet Günü onların yakasına yapışıp, "Bizi mi Amerika kurdu?" diye soracaktır. Sahi «İnsânları yüzüstü cehenneme yuvarlayan dillerinin hasâdından gayrı nedir?» Mtrcm]

bölgelerine yayılmayı başardılar. Zor çatışmalar ve kör kovuşturulmalar sonrasında râhat bir nefes alabildiler. (Konuyla ilgili tafsîlât için: "Pakistanu Müşerref – el-Müşkiletu ve'l-Hall ve'l-Farîdatu'l-Mute'ayyine"/"Müşerref'in Pakistan'ı – Sorun ve Çözüm ve Farz-ı Ayn Olan Farîza" adlı eserimize bakılabilir.)

Afganistan'a yönelik bu saldırıyla eşzamanlı olarak başka bir barbarca saldırı daha yapıldı ve Amerika–Rusya işbirliğiyle Çeçenistan'daki mücâhidlerin tasfiyesi yoluna gidildi. Bu tasfiye operasyonu*nda* da büyük ölçüde başarılı *olun*du. Tıpkı 1995 yılında Amerika–Batı ittifâkıyla yapılan ve Bosna'da sahneye konulan tasfiye operasyonunda başarılığı olunduğu gibi![1] Amerika, mücâhidlerin ana kalesi olan Afganistan'ın gücünü kırdıktan sonra ve bundan cesâret de alarak Filipin, Yemen, Afrika Boynuzu vb. yerlerdeki silâhlı kesimleri tasfiye operasyonlarına hız kesmeden devâm etti. Saldırılar hâlâ daha devâm etmekte ve üç yıldan beridir Mescid-i Aksâ topraklarında Yahûdîler eliyle aynı şey yapılmaya çalışılmaktadır.

3. 11 Eylül Olayları Sonrasında Terörle Mücâdele Bahanesiyle Dünyanın Dört Bucağında İslâm'a ve Müslümanlara Karşı Yürütülen Amerikan Güvenlik Dalgası/Saldırısı

Bu başlık, hakkında nice kitâbın hattâ ciltler dolusu eserin yazılacağı bir başlıktır. İslâm'a ve Müslümanlara karşı yürütülen bu barbar ve bu zâlim saldırının târîhini yazmak, *yaşanan hâdiseleri söze dökmek* pek de kolay değildir. Nitekim 11 Eylül Olayları, geçen *son* otuz yılda planlayıp durdukları bu saldırılara sadece bir bahane kılınmıştır *ki,* burada tafsîlâta girmemize makâm elvermemektedir. Dolayısıyla, yaşanan *bütün o* hâdiselerden sadece en önemli bazılarını başlıklar hâlinde ele almaya çalışacağım:

Silâhlı cihâdî kanadın çoğunluğunun; cemâatler*i*, önderler*i*, simge isimler*i*, kuruluşlar*ı*, destekleyenler*i* ve dostluk gösterenler*i* *dâhil* olmak üzere her düzeyde, ya açık veya gizli sûikasdler, ya kaçır*ıl*ma operasyonları, ya da tutukla*n*ma yoluyla tasfiyesi... Tutukluların, ya Amerikan'ın Küba'daki Guantanamo hapishânesine ya da Afganistan'daki veya dünyanın farklı bölgelerindeki Amerikan üslerine götürülmesi... Yahut mürted hükûmetlerle, bilhâssa, cihâda, İslâm'a ve Müslümanlara karşı savaşta köklü bir geçmişi ve tecrübesi olan Suud, Mısır, Ürdün, Fas, Suriye, Türkiye, Pakistan, Tunus, Cezayir gibi ülke hükûmetleriyle yapılan işbirliği çerçevesinde, onların bu zamanda Müslüman gençlere bütün kapılarını [ardına kadar] açan büyük hapishânelerine gönderilmesi...! Bu saldırı dalgası öyle yerlere kadar uzandı ki, tabîr câizse "Cihâd töhmetinden" berî olan birçok zavallıyı bile vurdu.

---

[1] [**Dayton Antlaşması** akabinde Bosna'da mücâhidlere reva görülen muâmelenin yeterince irdelenmemiş bir târîh olduğunu düşünüyoruz. Batı'nın bu antlaşma sürecinde aslında kimi, niçin ve nasıl hedef aldığını sanıyorum **Aliya İzzetbegoviç**'in anıları îzâha yetmez ve bazı pişmanlıklar iş işten geçtikten sonra asla fayda etmez. Mtrcm]

'Terörle mücâdele' bahanesi adı altında, İslâmî uyanışın siyâset, davet ve toplumsal hareket gibi bütün kesimlerinin, mümkün olduğu ölçüde ve bütünüyle tasfiyesi... Bunlara beşiklik eden 'fundamentalizm'in (usûlî) köklerininse hepten kesilmesi... Hattâ saldırı dalgası İslâm'la ve İslâmcılık'la yakından uzaktan ilişkisi bulunan her şeyi içine aldı: İslâmî ve insânî yardım kuruluşlarını! Sosyal kurumları! Ticârî şirketleri! İslâmî bankaları! Cemâatleri! Partileri! Hattâ ve hattâ yarı faizle çalışan İslâmî (!) bankaları! Daha ötesi bu felâket, sıradan şahsiyetleri bile vurdu. Bazı zenginler, sırf Müslüman oldukları için, Amerikan saldırısının kurbânı oldu. Zîrâ servetleri Amerikan hırsızlığı için cazîb birer av olarak görüldü. Bütün bunlar ise terör ve teröre karşı savaş bahanesi tepe tepe kullanılarak yapıldı.

Batı'da bulunan/yaşayan Arab ve İslâmî kesimlerin tasfiyesi için aşamalı bir projenin başlatılması ve bunların varlığına peyderpey son verilmesi... Amerika ve bütün Avrupa ülkeleri, siyâsî iltica olgusuyla ve göçmenlerle mücâdele etmek için yasalar çıkardı. Hattâ bazı sıkıyönetim yasaları dahi çıkardılar ki bunlar, istedikleri yabancıyı istedikleri gibi durdurup sorgulama, tutuklama, tutuklananları hiçbir suç isnâdı olmasa bile istedikleri kadar hapiste tutma, vatandaş iseler vatandaşlıklarını, oturum sâhibiyseler oturumlarını ellerinden alma hakkını kendilerine tanımaktadır.[1] Sözkonusu bu sıkıyönetim kânûnları, üçüncü dünya ülkelerinde askerî darbeler sonucunda iktidâra gelen kesimlerin çıkardığı sıkıyönetim kânûnlarından daha berbattır. İngiltere, İskandinav ülkeleri ve Fransa gibi köklü bir demokrasi geleneği olan ülkeler bile bundan kurtulamamıştır.

Bu cinnet dalgasına bir de medyanın köpekliğini ekleyin! Televizyon kanallarına, gazetelere, filmlere ve her türlü basın yayın organına hükmeden Yahûdîlerin ve Haçlıların medya yoluyla yürüttüğü dalgayı!

Bir diğer husûs ise ırkçı saldırılarda görülen artıştır. Öyle ki Avrupa'da yapılan istatistiklerden birinde, 2002 yılında Müslümanlara yönelik olarak yapılan ırkçı saldırıların, bir önceki yıla nazaran % 66 oranında yükseldiği yazılmıştı. Bu eserle ilgili son düzeltmeleri yaptığım şu günlerde (Kasım 2004), sadece Hollanda'da on gün içinde yirmi mescid ve İslâmî merkez yakıldı.

Evet, mescidler/câmiler yakıldı, bombalar İslâmî merkezlerin üzerinde patladı. Müslüman kesim*ler*den kimi ferdler öldürüldü, kimiyse yaralandı. Örtülü Müslüman hanımlara saldırıldı. Hattâ Amerika'da bazı Hindular, *taktıkları* Hint usûlü sarıktan dolayı ayaktakımı tarafından Müslüman zannedilip öldürüldü. Ayrıca *habire* yayılıp duran küfür, hakâret, aşağılama, yollarda darb ve tehdîd mektûbları gibi saldırı çeşitlerini de bunlara ekleyin!

---

1 [Müellif'in işâret ettiği bu olgu, Obama'nın imzaladığı bazı antlaşmalarla birlikte zirve yapmıştır. Nitekim İnsan Hakları savunucuları avaz avaz bağırmakta, ama bütün çabaları sonuçsuz kalmaktadır. Husûsen İsrail karşıtı Amerikalıların hayâtı âdeta bir cehenneme çevrilmiştir. Meselâ Jesse Ventura'nın "Komplo Teorisi" adı altında çektiği bazı belgeseller ve o belgesellerin birinde görüntülerine yer verdiği birtakım merkezler ve bunları Nazi Kampları'yla kıyaslaması son derece ilginçtir. Mtrcm]

Amerika, bütün dünya ülkelerini, her türlü yolu deneyerek, kimi zaman tehdîd edip kimi zaman vaadlerde bulunarak teröre karşı savaş dediği saldırı dalgasının içine girmeye zorladı. Başta Dışişleri bakanları Colin Powell olmak üzere birçok diplomatik ve güvenlik elçisi [bu iş için] dünyayı dolaşmaya koyuldu. Dünyanın dört bir yanında güvenlik anlaşmaları imzaladılar; askerî, emniyet ve istihbârât eksenli ittifâklar yaptılar. Amerika, askerî saldırı tehdîdiyle Arab–İslâm ülke hükûmetlerine bu saldırı dalgasında tam bir işbirliğiyle yer almayı dayattı. Öyle ki Yemen ve Mısır cumhurbaşkanları gibi kimi Arab devlet yöneticileri bunu açıkça söylediler.

Yine Amerika, İnsân Hakları örgütleri, uluslararası kuruluşlar veya genel kanâat önderleri tarafından ona karşı yükseltilen bütün itirâz seslerini hiçe saydı. Üstelik bütün uluslararası kânûnlara ve *bütün* insân hakları yönetmeliklerine tecâvüz ettiği, esîrlere ve tutukladığı insânlara [çok] kötü muâmelede bulunduğu, yaptığı askerî operasyonlar esnâsında sivilleri -hiçe saymak sûretiyle- katlettiği ve Guantanamo hapishânesindeki târîhî skandalları kendisine defalarca hatırlatıldığı ve pek çok insân tarafından haykırıldığı hâlde! Ne var ki Amerika, bütün bu itirâz seslerini, ister Müslüman ülkelerden, ister Avrupa'dan, ister kendi müttefiklerinden, isterse de bizzât Amerika'nın göbeğinden yükselsin hep görmezden geldi.

4. Orta Doğu'yu İşgale Yönelmiş Olan Üçüncü Haçlı Seferleri'nin Başlatılması

Bush, bunu açıkça dile getirdi ve bir Haçlı saldırısı/seferi arefesinde olduğunu ilân etti. Sonra da ebleh bir edâyla mazeret beyânına girişip bunun bir dil sürçmesi olduğunu söyledi. Akabinde dilinin sürçmeleri peşpeşe devâm etti. Yardımcılarının dilleri de! NATO üyesi kimi ülke bakanları ve askerî komutanlarının açıklamaları da bu yöndeydi. Farklı kaynakların yayımlamış olduğu binlerce gazete yazısını ve açıklamaları da buna ekleyin. Bu, [sadece] dillerine yansıyan kinleriydi; kalblerinde olan ise elbet bundan çok ama çok daha büyük idi.

Amerika, bölgenin siyâsî ve coğrafî harîtasını yeniden biçimlendirme planını hayâta geçirmek için Irâk'ın işgaliyle işe girişti. Öyle ki Şâm beldeleri, Irâk, Mısır, Suud, hattâ Türkiye'nin ve İran'ın bölünmesiyle ve bazılarının da doğrudan doğruya işgal edilmesiyle ilgili planlar çıktı ortaya. Zâten bu, Orta Asya'yı bütünüyle kontrol etmek için ilkin Afganistanla Pakistan'dan yola koyulan Amerika'nın büyük planıyla birebir örtüşüyordu. Amerika, kendisi üzerinden Orta Doğu'ya açılacağı Irâk'ı işgal sürecini gerekçelendirmek için ipe sapa gelmez bahaneler üretip durdu. İlk olarak Saddâm'ın devrilmesi gerektiğinden dem vurdu, son söz olarak da Irâk'ın -hiçbir zaman bulunmayan- kitle imha silâhlarını imha gerekliliğini duyurdu. Bu makâmda, yaşanan sürecin tafsîlâtına inecek değilim ki, zâten bunları bilen biliyor. *Ama* şunu belirtmem kâfidir: Bütün tafsîlât, çok açık bir şekilde, başını Amerika, İngiltere ve İsrail'in çektiği, bütün NATO Avrupa devletlerinin, Rusya'nın ve başta Hindistan, Türkiye, Pakistan ve İslâm ülkeleri yöneticileri olmak üzere Amerika'nın bölgedeki

müttefiklerinin işbirliğiyle yeni bir Haçlı işgalini işâret etmektedir. Tüm bunlar ise korkunç bir uluslararası sessizliğin ve eblehliğin eşliğinde yaşanmaktadır.

5. NATO Paktı'nın Genişletilmesi ve Haçlı Seferlerine İlişkin Sloganların Yükseltilmesi

NATO Paktı, 2002 yılının onbirinci ayında, Bush başkanlığında ve 19 Avrupa ülke başkanının katılımıyla toplandı. Amaç bazı Doğu Avrupa ülkelerini Pakt'a dâhil etmekti. Bundan birkaç ay önce yapılan toplantıda ise Rusya'nın Pakt'a katılması teklîf edilmişti. Hattâ İspanya Başbakanı "Sağcı–Haçlı" Aznar, kutlama esnâsında Rusya'nın Pakt'a katılımının, Pakt'ın inanç kimliğini ve rûhunu güçlendireceğini söylemişti. Böylelikle de Pakt'ın Haçlı kimliğine açık bir işârette bulunmuştu. İşte Haçlı Dünyası günümüzde, Amerika'nın önderliğinde, Batı Avrupa'nın üyeliği ve onlara Doğu Avrupa'dan katılanların desteği eşliğinde, 1990 yılında 'Çöl Fırtınası' savaşıyla başlatılmış olan Üçüncü Haçlı Seferleri'nin ana aşamasını başlatmak için hazırlanmaktadır. Sovyetler Birliği'nin dağılmasından sonra ki artık NATO, bu saldırı kapsamında ve Amerika'nın önderliğinde Orta Doğu'ya doğru hareket etmektedir. Artık üye sayısı (2004 yılı başında) 26 devlete ulaşmıştır ve çoğu da Avrupalıdır.

6.Avrupa Birliği'nin Haçlı Temeller Doğrultusunda Genişletilmesi

Bu da geri kalan Doğu Avrupa ülkelerini, yavaş yavaş [Avrupa Birliği] bünyesine almak yoluyla yapılmaktadır. Burada da dikkati çeken *asıl* husûs, Avrupa Birliği'nin Hıristiyan kimliğinin öne çıkarılmasıdır. Meselâ yıllarca kapısında beklemesine ve *rejimi* laik *bir rejim* olmasına *rağmen* Türkiye'nin üyeliğinin reddedilmesi bunu göstermektedir. Zîrâ halkı Müslüman'dır. Birliğin 2002 yılının 12. ayında ve Danimarka başkanlığında yapılan son toplantısında Türkiye'nin üyeliğe kabûl edilip edilmeyeceği konusu 2004 yılı sonlarına ertelenmişti. **Fransa'nın sâbık Cumhurbaşkanı d'Estaing** ise bunun sebebini gâyet vecîz bir şekilde ve açıkça [şöyle] ifâde etmişti: **"Avrupa Birliği, bünyesinde Hıristıyan devletleri barındırmaktadır. Eğer bizler Türkiye'yi [üyeliğe] kabûl edecek olursak, Avrupa'nın sınırlarını tartışmak zorunluluğuyla karşı karşıya kalırız."** Avrupa Birliği ülkelerinin günümüzdeki nüfusu ise 450 milyona ulaşmıştır!

7. Büyük Yahûdî–Talmûdî Projenin Başlatılması

Bu proje, İsrail'de siyâsî, dînî ve toplumsal birliği arkasına alarak hareket eden Şaron'un başkanlığında yürütülmektedir. Projenin içerdiği hedeflerden biri Mescid-i Aksâ'nın yıkılmasıdır. Yine -bazı haberlere yansıdığı kadarıyla- Filistinli Arablardan geriye kalanların, korkunç mezbahalar kurularak ve katliâmlara tâbi tutularak bu topraklardan çıkarılmasıdır.

Yahûdîlerin, Şaron'u -ulusal birlik hükûmeti başbakanı olarak- iktidâra taşıması, 2000 yılı itibâriyle başlayıp silâhlı bir şekilde Yahûdîlerin karşısına dikilen, Şahâdet Eylemleri yolunu benimseyen ve şu âna kadar yetmişe yakın Şahâdet eyleminde bulunup 400'den fazla Yahûdî'nin ölmesine, yüzlercesinin yaralanmasına sebebiyet veren İntifâda'yı bastırması içindi.

Bugünlerde Filistinlilere, Yahûdî ordusu eliyle ve Amerika'nın açık, Avrupa'nın ise gizli desteğiyle, uluslararası kamuoyunun utanç verici sessizliği ve -husûsen Ürdün ve Mısır hükûmeti olmak üzere- Arabların ihâneti ve işbirliğiyle ardı arkası kesilmeyen korkunç katliâmlar yapılmaktadır. [Yaşananlara] Şöyle bir baktığımızda Yahûdî–Hıristıyan veya Haçlı–Siyonist ikilisinin, askerî, mâlî, siyâsî, medya vb. her alanda ve uluslararası boyutta birbirlerini desteklediğini ve perçinlediğini görürüz.[1]

8. Bu Saldırı ve Amerika'nın Küstah Tekebbürü Karşısında Herhangi Bir Uluslararası Muhâlefetin Olmaması

Allah için söylemek gerekirse, Çin, Almanya, Fransa, bazı konumlarda Rusya gibi devletlerden, ara sıra ve utançlarından olsa gerek, birtakım eleştiri kıvılcımları ortalığa sıçrıyor. Bunları diplomatik nümâyişler, kasâvet emâreleri ve ['sâhada ben de varım' türünden] varlık gösterileri olarak değerlendirebiliriz. Yahut da dağıtımını Amerika'nın yaptığı Müslüman parsasından daha büyük paya sâhib olma çabası sayabiliriz. Yoksa bunları ciddiyyete yormak gerçekten tekellüf olur. Buna dâir delîller pek çoktur, ama burada siyâsî çözümlemelere ilişkin tafsîlâta inmemize makâm elvermemektedir.

---

[1] [Bu noktada, merhûm **Nurettin Topçu**'nun aşağıdaki ifâdelerini iktibâs ve ilgili sayfaların kendi eserinden okunmasını âcizane tavsiye etmekte fayda görüyoruz:

"Yahudiye zafer sağlayan yumruklara kuvvet veren mesuller ve miskinler mi arıyorsunuz? Dünyanın her yerinde, hele şarkın çeşit çeşit karışık unsurlarının millet adına milletler sattıkları menfaat ve mide pazarlarında onları bulacaksınız. Onlar işçisinden patronuna ve devletinin büyüklerine varıncaya kadar yahudiden alış veriş etmede zerre kadar beis görmeyen ve ailesine de böyle bir şuur aşılamayı lüzumsuz bulan şaşkınlardır." (*Ahlak Nizamı*, s. 216)

"Damarlarımıza sinen mikrop Sinâ cephesinde harekete geçtiği gibi, Fırat kıyılarında da kımıldanabilir. Bugün kımıldanan kuvvet, Nil'den Fırat'a kadar uzanan beldeyi İsrail ülkesi yapmağa hazırlanıyor, yangın bizim de barındığımız binanın içindedir." (*a.g.e.*, s. 217)]

11 EYLÜL OLAYLARI SONRASI HÂLİHÂZIR ULUSLARARASI KOŞULLARIN GÖLGESİNDE ARABLARIN VE MÜSLÜMANLARIN AHVÂLİ

1. Arab–İslâm Devletleri Hükûmetleri Resmî Düzeyinde

11 Eylül *Olayları* sonrası bir dünyanın gölgesinde yapılan Arab–İslâm Zirve(si) konferanslarının sonuncusu, yaşanan hâli çok açık bir şekilde özetliyordu. *Nitekim* Konferansa katılan temsîlciler, uzayıp giden ihtilâflar ve utanç verici bütün o toplantılar sonrasında barutlarını tüketmişlerdi. Ümmetin lisân-ı hâli ise şöyle diyordu:

Düşmandır deyu kurda itâb olunmaz
Koyunun düşmanı çoban olursa eğer!

2002 yılında yapılan meşhûr Arab Zirve*si* Konferansına gelince; bu konferansta yer eden ve hedefleri arasında öne çıkan en önemli husûslar şunlardı:

Arab devletleri, Suud*i Arabistan* veliahdı "Prens Abdullah b. Abdulazîz"in girişimini kabûl etti ki, kendisi, İsrail'e, 1967 yılında işgal ettiği topraklardan çekilmesi karşılığında tam bir Arab uyumluluğu teklîf etmişti. İsrail'in buna cevâbı ânında ve Konferans'ın toplantıları henüz nihâyete ermeden geldi. İsrail ordusu, Batı Yaka'ya girdi ve işgalini yeniledi. Filistin Ulusal Yönetimi'nin idârî ve güvenlik yapısına, kezâ farklı Filistinli örgütlerin altyapısına kadar uzanan büyük katliâmlar yaptı. *Arkasında* yüzlerce günahsız kurbân ve binlerce esîr bıraktı. Ayrıca bazı kampları tamâmıyla yok etti. Konferans'ın başlattığı girişimlere gelince; İsrail bunun yarısını, yani uyum kısmını kabûl etti. Geri kalan yarısını, yani buna mukâbil istenen geri çekilmeyi ise reddetti. Böylelikle dostu Abdullah'ı ve ülkesi-Suudi Arabistan'ı mahcûbiyyetlere saldı. Bunu da, eğer ciddiyse(!), *sözkonusu* girişimleri görüşüp-tartışmak üzere ondan İsrail'i ziyâret etmesini ya da onu Suudi Arabistan'da ziyâret edebilmesi için İsrail cumhurbaşkanına izin vermesini taleb ederek ortaya koydu.

Bunu kısa bir süre sonra takîb eden İslâm Konferansı Örgütü'nün zirve toplantısına gelince; Afganistan'ın, Amerika tarafından tayîn edilmiş mürted ve uşaklardan müteşekkil yeni heyetini hoşbeş ile karşılamaya koyuldular. Burada alınan kararlar da diğer*ler*ine benzerdi *ki*:

— Suudi Arabistan'ın başlattığı -ve artık *bir* Arab malı olan- Yahûdîlerle uyumu öngören girişimin desteklenmesi... Bu arada Yahûdîlerin saldırganlığıyla ilgili hiçbir yaptırım gücü taşımayan kuru kınamaları da kaydetmek lâzım!

— Filistin ve Kudüs davasının yardımsız bırakılması ve bunun için dişe dokunur, ciddiyyet arzeder hiçbir projenin sunulmaması...

— Amerika'nın başlattığı terörle mücâdele kampanyasının desteklenmesi ve 52'den fazla İslâm ülkesinin temsîlcisi sıfatını taşıyan mürted yöneticilerin sâhib

olduğu İslâm anlayışının "Şiddeti ve Terörü" reddettiğinin vurgulanması... Cihâd ve [Meşrû] Direniş Hakkı'nın uluslararası arenadaki yeni adıdır bu: Şiddet ve Terör!

[Velhâsıl] 11 Eylül 2001'den beri İslâm âlemindeki seyir aşağılara doğrudur.

En başta Türkiye, Pakistan, Körfez Devletleri ve Ürdün olmak üzere bazı Arab ve İslâm ülkelerinin hükûmetleri, kendi topraklarını, hava sâhalarını, denizlerini ve askerlerini, Amerika ile İngiltere'nin, Irâk'ı işgal için başlattığı saldırı kampanyasının hizmetine sundular. *Böylece* yüzbinlerce asker, yüzlerce uçak, bu uçakları taşıyan uçak gemileri, (zırhlı) savaş gemileri, askerî teçhizât vs. bir ânda bölgeye aktı. Bir yanda bunlar olurken, öte yanda Amerika'nın İran'ı, Suriye'yi ve Lübnan'ı vuracağı, Suudi Arabistan'ı böleceği, Pakistan'ı silâhsızlandıracağı tehdîdleri ortalıkta dolaşıp duruyordu. Küstahlık ve mafya mantığı öyle boyutlara ulaştı ki, Amerika, Amerikan bankalarında bulunan Suudi Arabistan hükûmetinin ve Suudlu vatandaşların bütün mâlvarlıklarına el koymak niyyetiyle ilgili bilgileri sızdırdı dışarıya ki bunlar, milyarlarca dolar mikdârında uçuk rakamlardır. Bahanesi de belliydi zâten: Teröre destek!

Bütün bu gidişat/*veya yaşanan bütün o hâdiseler*, İslâm ülkeleri hükûmetlerinin, Beyaz Saray'ın kapılarında sıraya girmeleri ve [o kapıların sâhibleri karşısında] el pençe divan durmalarını arttırmaktan gayrı bir şeye yaramadı. Katar, Florida'dan kendi ülkesine taşınan Amerikan kuvvet komutanlarını ağırladı ve Amerika, Irâk işgalini bu topraklar üzerinden idâre etti. Ürdün ordusu ise işgalden kısa bir süre önce, dörtbin Amerikan askeriyle birlikte, Akabe Körfezi'nden Irâk'ın sınırlarına kadar uzanan bölge içinde askerî tatbîkâtlar yaptı. Sonra da *haberlere*, Amerikan kuvvetlerinin Irâk'a batı tarafından ve Ürdün üzerinden girdiği *bilgisi* yansıdı. Körfez Ülkeleri'nin tamâmı da bu savaşa bilfiil destek verdi. Ülke yöneticilerinin çoğu ise ondan (savaştan) birkaç gün önce Katar'da yapılan Körfez Ülkeleri İşbirliği Konseyi Toplantısı'na katılmadı. Neden mi? İşlenen bütün o alenî cürümlerin sorumluluğundan kaçmak için! Kuveyt ise Kuzey topraklarının % 60'ını, Amerikan ve İngiliz ordusu askerî tatbîkât yapabilsin ve onlara lojistik destek olsun diye bir Amerikan askerî bölgesi kıldı. Bu bölgeden 1.40~~(0)~~.000 Amerikan ve 45.000'den fazla İngiliz askerî geçiş yaptı. Geri kalan üçte biri ise dinlenmek ve gücünü toparlamak üzere geride bırakıldı. Suriye Devlet Başkanı Beşşâr Esed, Irâk savaşının sarsıntıları ve Filistin'deki İntifâda ateşinin göbeğinde, yitmesinden endişe ettiği tahtını garantiye almak için derhâl Londra'ya uçtu, Avrupa başkentleri arasında mekik dokumaya başladı. İran ise, Irâk'taki Şîî muhâlefeti, Tahran, Londra ve Washington arasında mekik dokumak üzere harekete geçirdi. Pakistan'a gelince, diğer İslâm ülkelerinin hükûmetler*inin yaptığı* gibi, Arab mücâhidlerle Taliban mensûblarını avlamaya ve yakaladıklarını Amerika'ya teslîm etmeye devâm etti.

Nihâyet Amerika Irâk'a saldırdı ve [Hârûn] "er-Reşîd'in Başkenti"ne [Bağdâd'a] girdi. Amerikan askerleri yağmacılıklarına yağma kattılar ve Irâk'ı tarumar ettiler. Akabinde Amerika, Avrupa'nın desteği ve Güvenlik Konseyi'nin uluslararası yetki

karârıyla Irâk'ı işgal altına aldığını duyurdu. Sonra orada kukla bir hükûmet kurdu ve bu hükûmetin tanınmasını Arab devletlerine ve Arab Birliği'ne zorla dayattı.

Ondan sonra Bush, Tunus Devlet Başkanı Bin Ali'yi, onun ülkesinde yapılacak olan Arab Zirvesi'nden kısa bir süre önce çağırttı ve kendisi gibi diğer Arab devlet başkanlarına götürsün diye Amerika'nın emirlerini kendisine dikte ettirdi. Akabinde Arab Dışişleri Bakanları toplandılar ve Bush'un dikte ettirdikleri karşısında görüş ayrılığına düştükleri için birbirlerine girdiler. Sonra Arab kamuoyunun baskısı altında ve sabırsız bir bekleyiş içinde Arap Zirve*si* Konferansı 2004 yılında toplandı. Toplandılar ve sonuçta bir farecik olsun doğuramadılar!

Böylece Arab nizâmı, iflâsını ilân etti ve her bir baş, Bush yönetiminin ardısıra, bir başına ve ağzından salyalar aka aka seğirtmesini sürdüreceğini gösterdi. Bunlar arasında ortak tek payda ise, hepsinin, Amerika'yı ve Beyaz Saray'daki efendiyi razı etmek için "terörle mücâdele" kampanyasında cümbür-cemâat yarışa girmiş olmasıdır.

İşte bizler, 2004 yılının sonlarına ulaştık. Arab ve İslâm ülkelerinin istihbârât birimleri, hâlâ daha FBI ile CIA'in kurmaylarıyla yan yana ve sırt sırta çalışmaya devâm ediyorlar. İslâm ve Müslüman terörüne (!) karşı savaşmak için Suriye'den Mısır'a, Fas'tan Cezayir'e, Tunus'tan Sudan'a, Arab Yarımadası'ndan diğer İslâm ülkelerine varıncaya kadar, her yerde ve hepsi beraber Amerika'nın hizmetindeler. Bu yolda icrâ-i faâliyyette bulunuyorlar. Yaşananları ve bunların târîhini kayıt altına almak ise ciltler dolusu eser gerektirir!

2. Âlimler Düzeyinde: "Müslümanların Âlimleri(!)"

Âh ki âh, o nisbet [edilenler] ve kendilerine nisbet olunanlar [elinden]!

"Müs-lü-man-lar"ın .. "Â-lim-ler"i(!)

İnsânı tiksindiren ve eseflere gark eden böyle bir konuda çok özet bir şekilde şunları söyleyebilirim:

11 Eylül'den sonra bunların münâfıkları, nifâklarına nifâk kattılar. Korkak ve suskun olanları ise daha derin bir sessizliğe gömüldüler.

Sulta*n*ların âlimleri, yani münâfıklar, en başta Mekke–Mescid-i Harâm, Medîne –Mescid-i Nebevî'de olmak üzere, Kâhire'den Şâm'a, Şâm'dan Dâru'l-Beyzâ'ya/Kazablanka'ya varıncaya kadar Arab ve İslâm ülkelerinin başkentlerindeki ve sâir yerlerdeki büyük mescidlerde, Cuma hutbelerinde ve minberlerin üstünde açıktan açığa cihâda ve mücâhidlere karşı saldırıya geçtiler; [beri tarafta, kendi ülkelerinin] yöneticilerini savunmaya ve kâfir istîlâcıların kanlarının masûn olduğunu iddiâya koyuldular. TV ekranları, bu imâmların, terörle mücâdeleye çağıran ve öyle/*terörist* görülenlerin kovulmasını haykıran; onların mâlî kaynaklarının kurtulmasını salık veren ve Allah'tan, onları darmadağın etmesini ve Müslümanları onların şerrinden

muhâfaza buyurmasını dileyen duâlarını hâvi hutbelerini yayınlayıp durdular. Yetki sâhiblerinden, onları kovmaları ya da kovuşturmalarını ve köklerini kurutmalarını taleb, Müslümanları da onlara karşı savaş*maya* ve mücâdeleye teşvîk/tahrîk eden hutbeleri/konuşmaları taşındı ekranlara! Ha bu arada, Müslümanların topraklarında bulunan kâfirlerin hukûkuna dâir İslâm'ın hükümlerini ve onlara güzel muâmelede bulunmanın zarûretini dile getirmeyi de unutmadılar. Kâfir çeşitleriyle, zimmîlerle ve kendilerine emân verilmiş olanlarla ilgili şerî hükümleri cadı kazanında kaynatır gibi karıştırıp durdular... ilh...

[**İşte size**] Düşmana yaltaklanmak adına gösterilen bir nifâk, zillet ve meskenet hâli! Kulakları sağır, yürekleri lime lime eden; elem ve keder dolu gözlerdeki yaşları donduran bir propaganda kampanyası! Allah'ın âyetlerinin, istihzâ malzemesi kılınıp tahrîf ve te'vîl edildiği, Resûlullâh (s.a.v.)'in hadîslerinin, yalan–yanlış yorumlara tâbi tutulup Bush'un hizmetine verildiği bir hâl-i pür-melâl!

Evet, ağzı laf yapan uşak âlimler, uydu kanallarında, nifâk ve ihânet üzerine kurulu bir maratonda yarışa tutuştular. Öyle ki -felâketin hangi boyutlara ulaştığını göstermek adına bir örnek olsun diye- Haremeyn Diyârı'nın meşhûr ~~âlimlerinden~~ [/davetcilerinden] biri, yani **Âyid el-Karnî**, 11 Eylül Olayları'yla ilgili yorum yaparken MBC [kanalının] ekranlarından, nefretle ve bir şeyleri düzeltmek istercesine şöyle haykırıyordu: "Din bize insânları öldürmeyi emretmiş midir? Bize yapıları yıkmayı emretmiş midir? Niçin onları İslâm'a davet üzerine odaklanmıyoruz? Niçin Amerikan Kongre üyelerini İslâm'a davet etmiyoruz? Birkaç yıl onları (davet edelim), Allah'ın dinine girerler!"

Acaba, "**Kahraman Şehîd el-Hattâb**'ın ve onun yol arkadaşı **Kahraman Şehîd Şâmil Basayev**'in, yani Çeçenistan cihâdı kahramanlarının, Müslümanların kanının akıtılmasına sebeb oldukları için (!–zîrâ Ruslara karşı cihâd ediyorlardı) tutuklanıp yargılanmaları gerektiğini" söyleyen bu zavallı, *evet, acaba bu zavallı* bilir mi ki, yapılan istatistikler, Amerikan Kongre üyelerinin % 85'inin ya Yahûdî ya da Yahûdî (kadınların) eşleri, geri kalan % 15'in çoğununsa Haçlı sempatizanı ve Mesîhlerinin, ancak Müslümanların kökünü kazıyacak devasa bir katliâmdan sonra çıkacağına inanan Protestan Kilisesi mensûbu olduğunu belirtmektedir. Öyle sanırım ki bunları bilmez! Bölgeden gelen bazı mücâhid kardeşlerimiz bize, bu zavallının, bir askerî üniforma giyip[1] Çöl Fırtınası günlerinde Irâk sınırında ve [Norman] Schwarzkopf'un komutasında murâbıtlık (!) eden Suudi Arabistan'ın askerlerine ve de Amerikan bayrakları altında namaz kıldırdığını, akabinde ise onlara bir hutbe îrâd edip: "İlerle ey Hâdime'l-Haremeyn! Bizler cihâd üzre sana biat ediyoruz" diye haykırdığını anlatmışlardı. Bunun gibiler nereden bilsinler ABD Kongre üyelerinin kim ve ne hâl üzere olduğunu?

---

1 [O üniformalı fotoğrafa internetten ulaşmak mümkündür. Ayrıca sözü geçen bu şahıs ileriki süreçte kantarın topuzunu kaçırmış ve ismi geçen emsâlleri gibi iyice zıvanadan çıkmıştır. Mtrcm]

Bunun dengi olan **Sa'd el-Bıreyk**'in de Suudi Arabistan'ın kanallarında yaptığı konuşmalar sürgit devâm etti. Bütün çabasını, Müslümanları, Allah Teâlâ'nın, sanki de Arab Yarımadası'nı olsa olsa müşrikler için yarattığına inandırmak, aynı şekilde Müslümanlara, mücâhidlerin ve önderlerinin, *cehennem ehlinin köpekleri* olduğunu isbât etmek için harcadı durdu bu adam!

Bunlar arasında "Şeytânu'l-Ulemâ/**Âlimlerin Şeytânı**" lakabını her yönüyle ve bihakkın hak eden ise haysiyyetsiz ve pis münâfık **Abdulmuhsin el-Ubeykân**'dır. Haysiyyetsizliği o dereceye vardı ki, Suud*i Arabistan* kanallarında ve Suud*i* finanslı Lübnan MBC kanalında yaptığı bir dizi programda [Irâk'taki] uşak Allâvî hükûmetini destekleyen sözler sarfetti. Allâvî'nin Suudi Arabistan'ı son ziyâreti esnâsında ise: "Onun, itâat edilmesi vâcib olan şerî bir veliyyü'l-emr/meşrû bir başkan olduğunu" söyledi. Kendisine soru soran biri: "Ama onu tayîn eden ve dayatan Amerika'dır!" deyince cevâbı şöyle oldu: "Müslüman beldelere kâfirler dahi bir veliyyü'l-emr tayîn etmiş olsa, o şerî bir imâmdır/meşrû bir başkandır ve ona itâat etmek vâcib/farzdır." Gerçekten ama gerçekten, İnekperestlerle Ateşperestlerin dahi kabûl etmeyeceği bu tür fetvâların hangi din üzerinden çıkarıldığını bilmiyorum. Bütün halklar ve tüm dinler, düşman tarafından tayîn edilen bir yöneticiden nefret eder; onu gayrımeşrû görür ve kabullenmezler. Avrupa'nın ve Birleşmiş Milletler'in yasaları bile! İşte bu yüzden onu geçici sayarlar ve [asla] meşrû kabûl etmezler. Ama bu, yoldan çıkmış, dalâlet dellâlı sapkın ise onu şerî bir imâm/*idâreci* olarak görüyor! Ayrıca kendisine Amerikalı askerlerin saldırganlığı/saldırıları karşısında direnişin cevâzıyla ilgili soru soran birisine verdiği cevâba bakın ve ibretle düşünün: "Onlar, Irâk'ta kendilerine saldıranlara karşı nefsî müdâfaada bulunuyor ve onları vurmayanları vurmuyorlar */kendilerine saldırmayanlara saldırmıyorlar*!!!"

Bir düşünün, Irâk'ta baştan ayağa silâhla donanmış Amerikalı bir askerin, ona saldıran sivil bir Irâklı karşısındaki meşrû müdâfaa hakkını!

Bu örnekler, kanallarda, gazetelerde ve bütün basın yayın organlarında, gece gündüz hiç durmadan yayınlanan ve sulta*n* âlimlerinin, günümüz Haçlı saldırıları karşısındaki rollerini/tavırlarını yansıtan vâkıalardan daha çirkin, daha aşağı değildir. Meselâ, **Ezher Şeyhi Tantâvî**'nin akıllara ziyan prodüksiyonları vardır. Bunların birinde Fransa'nın hicâbı yasaklamasının, Fransa'nın bir iç meselesi olduğunu ve Müslümanların buna müdâhale haklarının olmadığını söylemişti. Suriye ve aynı şekilde Fas âlimlerinin de nevi şahsına münhasır fenleri/*fendleri* vardır. Pakistan'da ve diğer bölgelerdeki acem âlimlerin çoğu da nifâk, zillet ve meskenet konusunda sulta*nların* yamağı Arab emsâllerinden geri kalır değildir. Allah bunların hepsini rezîl etsin ve meskenlerini cehennemin dar geçitleri kılsın. Şu kendisine Pakistan'da 'Müfti-i A'zam' denilen Şeyh **Refî' Osmânî**'ye bakın ki Buhârî'yi hatim törenlerinden birinde verdiği hutbede, "Vezîristân bölgesinde, Pakistan ordusunun saldırıları karşısında kendilerini savunurken ölenlerin şehîd olmadıklarını" söyledi. Kitâb yüklüler gürûhundan olan bu Buhârî'nin eşşeği ne yana düşer, Hz. Peygamber (s.a.v.)'in,

"Kim mâlını müdâfaa ederken öldürülürse o bir şehîddir. Kim nâmûsunu müdâfaa ederken öldürülürse o bir şehîddir! Kim kanını müdâfaa ederken öldürülürse o bir şehîddir" kavlini ne yapar, bunun karşısında ne yana düşer bilemem! Bu arada cihâdın, ancak veliyyü'l-emr'in [meşrû yetki sâhibi], Müşerref'in emriyle olacağını, Pakistan'daki Amerikalılarla benzerlerinin "Kendilerine saldırılması câiz olmayan zimmîler" olduğunu, daha ötesi, kendi ülkelerinde bile onlara saldırmanın câiz olmadığını söylemeyi de unutmadı. Böyle yapan/*yani saldıran* birini ise Mûsâ (a.s.)'ın bir adamı öldürdüğünde: «Bu, dedi, şeytânın iş(ler)indendir» [28/el-Kasas, 15] kavline kıyâs etti. Siz ise [âlim müsveddelerini, bunun gibilere] kıyâs edin ve ekleyebildiğinizi de bu halkaya ekleyin.

İslâmî hareket davetcilerine ve meşhûr öncülerine gelince; bunların çoğunluğu itidâle/ılımlılığa davetle meşgûller. Örneğin İslâmî uyanış [davetinin] şeyhi [/pîrlerinden biri olarak bilinen] **Sefer el-Havâlî**'yi ele alalım. Allah hidâyet versin, kendi ülkesinin Firavunlarına teslîm olsunlar ve tevbe etsinler diye evini mücâhidlere açtı ve onları [bu yolda] davete koyuldu. Peki, neden/hangi şeyden tevbe? [el-Cevâb:] Haremeyn Diyârı'nda Amerikalılara karşı cihâddan!

Onun ikiz yoldaşı **Selman el-Avde** ise el-Cezîre ekranlarından bizlere "Husûsî Proje" fıkhından dem vurmaya; herkesin Irâk'ı işgal eden Amerikalılara karşı cihâd endişesiyle yanıp-tutuşmasına gerek olmadığından, Yüksek Lisans Tezi'ni tamamlamak veya evlenmek veya bir kitâb okumak ve hattâ bir lahza teemmül/tefekkür için oturmak olsun kendi Husûsî Projesini devâm ettirmesinin daha faydalı olabileceğinden bahsetmeye başladı. Ama her ne hikmetse bizlere ne üzerinde tefekkür edeceğimizi bir türlü söylemedi!

Hayırlılara, Hicrî 15. asrın ilk çeyreğine ulaştığımız şu zamanda hayırlı âlimlerimize gelince; onlar hakkı haykırmak konusunda suskunluğa bürünenler, lâlüebkem kesilenler; cihâddan ve sulta*n*ların öfkesini üzerlerine çekecek her türlü emr-i bi'l-marûf ve nehy-i ani'l-münker vazîfesinden geri duranlardır. Öyle ki, onlardan birini övmek isteyen biri: "Allah ondan razı olsun, hükûmet nâmına münâfıklık etmez, kendi köşesine çekilmiş bir suskundur" der oldu.

Yürek dağlayan ve insânı kahra boğan hâllerdir bunlar!

Evet, âlimlerin ve emîrlerin/idârecilerin ahvâline dâir hülâsa budur. Ne doğru söylemiş Abdullah Bin el-Mübârek:

Dini ifsâd ettiyse, ancak hükümdârlar
Kötü ahbâr ve ruhbânları ifsâd etti!"

Bugün bizler, böyle bir saldırı karşısındayız ve ne Haçlılara karşı duracak bir *Salâhaddîn*imiz ne Tatarlara karşı duracak bir *Kutuz*umuz ne de Müslümanları seferber edip onların önüne geçecek bir *İzz İbn Abdusselâm*ımız ve/ya bir *İbn Teymiyye*miz var! Önümüzde, İbn Ebî Duâd'ın torunları var, Ahmed b. Hanbel'in torunları değil! "Kendilerine Tevrât yükletilip de sonra onu taşımayanların..."

emsâlleri karşısındayız! Bizler, kendilerine "Allah'ın âyetleri geldikten sonra, bunlardan sıyrılıp çıkan, şeytânın onları arkasına taktığı ve böylece azgınlardan olanlar karşısındayız"! Hakka dâir "ciltler dolusu kitâb taşıyan", ondan sonra yöneticileriyle birlikte teröre karşı mücâdeleye koyulan "merkebler"; "üzerlerine gitseniz veya kendi hâllerine bıraksanız da dillerini çıkarıp soluyan", Amerika'yla birlikte terörle mücâdelede habire havlayıp duran ve George Bush'un yararına Mücâhid Müslümanlara karşı savaşan "köpekler" karşısında![1]

Bazı çevrelerin umutlarının kendilerine bağlandığı ve kendilerinden hayır umulan İslâm diyârının farklı bölgelerindeki âlimlere gelince: Umut edenlerin umutları hâlâ daha intizâr aşamasında ve [kendilerine umut beslenenler] daha neyi bekliyorlar bilemiyorum! Soruverin onlara eğer konuşabiliyorlarsa... ve koyverin bizi umut ehliyle umutlanmaya devâm edelim ve diyelim *ki*: Budur günümüzde uşakların, affedersiniz "âlimlerin", yani Müslümanların "âlimleri"nin genelinin ahvâli! - Allah'ın rahmet ettikleri müstesnâ - !

Her ilim talebesi, kendi *şeyh-i celîli/kıymetli hoca*sının, "Allah'ın rahmet ettikleri" dâiresinde olduğunu zannetsin; diğer bazıları da, sevdikleri "Falan Oğlu"nun veya hocaları/şeyhleri/üstatları "Filân Kes"in "Allah'ın rahmet ettikleri müstesnâ" kavlimiz ile kasdettiklerimiz dâhilinde kaldığı kuruntusuyla râhata ersin!

İşin doğrusu, basın–yayın organlarını takîb etmemize rağmen, mutlaka -bizim duyup bilmediğimiz- hayırlı âlimler olmalı bir yerlerde! Çünkü ümmetimiz, bir hayır ümmetidir![2] Binâenaleyh:

Doğdukları gün de, ölecekleri gün de ve yeniden diriltilecekleri gün de selâm olsun onlardan her birine!

Allah'tan, Onun yolunda şehîd olmayı ve rûhlarımızı, o âlimleri, cihâd erlerine öncülük eder bir hâlde gören gözlerimizin aydınlandığı ve onların cihâd nidâlarını işiten kulaklarımızın sevinç naralarına gark olduğu günlerde kabzetmesini yahut şu "sabır ve kahır zamanları"nda çektiğimiz -ve sevâbını yalnızca Kendisinden beklediğimiz- *şeyleri*, nice hasret*ler*in sevâbı zımnında bize/defter-i amâlimize yazmasını dileriz. Böylece, yerin altının, yerin üstünden hayırlı hâle geldiği şu zamanlarda yaşadığımız hayâta gözlerimizi huzurla kapatırız. Bizleri -cânlarımız, analarımız, babalarımız, çocuklarımız Ona feda- aleyhi's-salâtu ve's-selâm Efendimiz'in haber

[1] [Bu paragrafta geçen manalar için bkz: 62/Cuma, 5; 7/Araf, 175-176]

[2] [Allah'a şükürler olsun ki bu ümmetin hayırlı bir ümmet olduğunu isbât eden ve bunun bedeline katlanan âlimlerimiz var. Sadece Suudi Arabistan'da onlarca âlim sırf Irâk işgaline fetvâ verenlere geçit vermediler ve bu fetvâyı verenler hakkında şerî hükmü ortaya koydular diye on yılı aşkın bir süredir zindândadır. İçeri alındıkları günden beri -domuzbağı da dâhil olmak üzere- her türlü işkenceye maruz kalmışlardır. Örneğin 9 Hadîs Külliyâtı'nı ezberinde taşıyan bir âlime Peygamber'in Kabr-i Şerîfi'nin yanıbaşı sayılabilecek bir mekânda yıllardır işkence edilmektedir. Elbet bu "Sizden öncekilerin başına gelenler sizin başınıza gelmeden..." hükmünün bir tecellîsidir. Allah âlimlerimize sabır versin, onlara bu işkenceleri reva görenleri ise Kahhâr sıfatıyla kahruperîşan etsin.]

verdiği hakîkatleri birebir görme bahtiyarlığına eriştirecek kadar yaşatan Allah'a hamdolsun. İbn Hammâd'ın [bkz.: Ebû Amr ed-Dânî'nin:] "es-Sünenu'l-Vâride fi'l-Fiten, [Rakam:] 371" kitâbında naklettiği bir rivâyet şöyledir:

«لا يَزَالُ الْجِهَادُ حُلْوًا أَخْضَرَ مَا قَطَرَ الْقَطْرُ مِنَ السَّمَاءِ، وَسَيَأْتِي عَلَى النَّاسِ زَمَانٌ يَقُولُ فِيهِ قُرَّاءٌ مِنْهُمْ: لَيْسَ هَذَا زَمَانَ جِهَادٍ، فَمَنْ أَدْرَكَ ذَلِكَ الزَّمَانَ فَنِعْمَ زَمَانُ الْجِهَادِ!» «قَالُوا: يَا رَسُولَ اللهِ، وَ أَحَدٌ يَقُولُ ذَلِكَ؟» فَقَالَ : «نَعَمْ، مَنْ عَلَيْهِ لَعْنَةُ اللهِ وَالْمَلائِكَةِ وَالنَّاسِ أَجْمَعِينَ».

«Cihâd, gökten yağmur düşmeye devâm ettiği müddetce tatlı – yeşil olmaya devâm edecektir. İnsânlar, onlardan bazı kaarilerin [âlimlerin], "bu [zaman] cihâd zamanı değildir" diyecekleri bir zamana erişecekler. Sizden her kim o zamana erişecek olursa, [bilsin ki o] cihâdın pek kutlu olduğu bir zamandır.» Dediler ki: "Ey Allah'ın Resûlü, bunu diyen bir kimse olur mu ki?" «Evet. Allah'ın, meleklerin ve bütün insânların laneti üzerine olanlar [/olasıcalar]» buyurdu."

Evet, Sâdık-ı Emîn *Efendimiz* ne kadar doğru [ve ne güzel] buyurmuş: Allah'ın, meleklerin ve bütün insânların laneti onların üzerine olsun!

Kim bilir, belki bizim veya evlâdlarımızın ömrü vefâ ederse, Hz. Peygamber (s.a.v.)'den rivâyet edilen başka bir hadîste geçen hâle de şâhidlik ederiz. Nitekim İbn Ebi'd-Dünya, Mâlik b. Dînâr'dan şunu rivâyet etmiştir: Demiştir ki:

«بَلَغَنِي أَنَّ رِيحًا تَكُونُ فِي آخِرِ الزَّمَانِ وَظُلْمَة، فَيَفْزَعُ النَّاسُ إِلَى عُلَمَائِهِمْ فَيَجِدُونَهُمْ قَدْ مُسِخُوا».

«Bana, âhir zamanda bir rüzgârın ve zulmetin olacağı, bunun üzerine insânların âlimlerine sığınacakları, ama onları mesholunmuş bir hâlde bulacakları ulaştı.»

Tirmizî, "Nevâdiru'l-Usûl"de Ebû Umâme'den şöyle *tahrîc* etmiştir: Demiştir ki: Resûlullâh (s.a.v.) şöyle buyurdu:

«يَكُونُ فِي أُمَّتِي فَزْعَةٌ، فَيَصِيرُ النَّاسُ إِلَى عُلَمَائِهِمْ فَإِذَا هُمْ قِرَدَةٌ وَخَنَازِير».

«Ümmetim içinde bir korku [/dehşet hâli] olur; bunun üzerine insânlar âlimlerinin yanına varırlar; [ama] onları maymunlar ve domuzlar olarak bulurlar.»[1]

Vallahi, insânlar birgün sabahlar da, "Irâklılar Bağdâd'da Amerikalılara karşı saldırganlık ediyorlar" diyen "el-Ubeykân" gibileri maymun olarak bulurlarsa buna asla şaşırmam! Kâfir devletlerin, terörist patlamalardan selâmet bulması ve mücâhidlerin helâk olması için, üstelik Kâbe'nin eşiğinde ve 2004 yılının son Ramazan gecesinin Hatm-i Kur'ân duâsında duâ eden, ondan sonra Suud kralını ve ikinci, üçüncü...nâibini koruması için Allah Teâlâ'ya münâcâta koyulan ve bir nebze olsun Allah'tan utanmayan Harem-i Mekkî'nin şişkin imâmı "es-Sudeys"i, insânlar birgün sabahlayıp da domuz olarak görürlerse buna da şaşırmam! Niçin şaşırayım ki? Zâten mesholunmadan önce bile o mahlûklara o kadar çok benziyorlar ki!

[1] [Bu ve bundan önceki iki rivâyetin "derece"leri iyice tahkîk edilmeli ve son ikisi âhir zamanda yaşanacak "rîh: rüzgâr, hasf: yere batırılma, mesh: (...a) dönüştürülme" vb. rivâyetlerle birlikte toplu bir şekilde ele alınmalıdır. Mtrcm]

3. İslâmî Uyanış Hareketleri Düzeyinde

Bunlarla, önderleriyle, partileriyle, gençleri ve gazeteleriyle ilgili haberleri takîb eden biri, bunların meclisleri, toplantıları, mülâkatları ve televizyon programlarında neredeyse boş tartışmalardan, dedikodulardan/*veya fuzulî kelâmdan* gayrı bir şey görmez. Dinin nasslarının teröre karşı olduğuyla ilgili yorumları ise insânı hayrete salacak cinstendir. Bu yorumlarına, utançlarından olsa gerek, bir nebze Amerika eleştirisi ve Müslüman ülke yöneticilerine yöneltilmiş -birazcık da onların sırtlarını sıvazlama ve duygularını gözetme soslu- eğretilemeler ve tarizli ifâdeler katmayı da unutmazlar. Gidin bunların öncülerini, Allah'ın hükümleri dışında hükümler koyan müşrik parlamento sıralarında; Allah'ın indirdiğinin dışında şeylerle hükmeden ve Allah'a, Resûlü'ne ve müminlere karşı ihânet içinde debelenen kâfir hükûmetlerin bakanlık koltuklarında arayın! Arayın bulun onları ve "İslâmcı Demokrat(!)" davetcilerin mazeretleri karşısında şöyle bir duraklayın. Onların ıslâh, aşamalılık, akıllılık ve ihtiyâtlılık gibisinden iddiâlarına kulak kabartın ve sonra da şâir Mütenebbi'in şu dizesini hatırlayın:

يَرَى الْجُبَنَاءُ أَنَّ الْعَجْزَ عَقْلٌ – وَتِلْكَ خَدِيعَةُ الطَّبْعِ اللَّئِيمِ

Korkaklar, aczi akıllılık sayarlar,
Budur işte haysiyyetsiz seciyyenin hîlesi.

Bunların TV ekranlarındaki konuşmalarını takîb edin ve hak sözün ne yaman darboğazlara sokulduğunu; boş lakırdı, nifâk ve hîle kokan varil dolusu kelâm içinde nasıl eritildiğini görün. Neden mi? 'Teröre yandaşlık' veya 'destek' adı altında süreç aleyhlerine işlemesin diye! Çünkü Amerika, pusuya yatmış onları gözetliyor! Çünkü istihbârât birimleri ve takîb cihâzları nefesleri sayıyor; kelimelerin ardında duran niyyet perdelerini aralıyor; yürek içre cevelân eden sırları bir nebbâş edâsıyla çekip çıkarıyor! Suç etiketi ise zâten hâzır:

Fundamentalizm / Köktencilik! Aşırılık / Aşırı Dincilik! Terör Yandaşlığı / Teröre Destek! Ve [sıkı durun:] el-Kâide'ye Mensûbiyyet!

İşte o dem *bir* kıyâmet*tir* kopuyor! Banka*lar*daki hesâblar ve damarlardaki kan donduruluyor; bedenler, [insâfsız] cellâdların kırbaçları altında eritiliyor, sonra da ithal malı işkence âletlerinin verdiği elektrik marifetiyle tekrar toparlanıyor.

Terörle mücâdele olup esen bu Amerikan kasırgasının karşısında durmaya hiç kimsenin ne gücü var, ne de tâkati! Çünkü davetcinin ne yolunmaktan zor belâ kurtulabilmiş kısacık sakalı, ne beyâz takkesi, ne Avrupalı gravatı, ne çağdaş Batılı tarza uygun *pek* şık takım elbisesi, ne de demokrasi tellallığına soyunmuş olması ılımlılığı isbâta yeter!

Amerika'nın uşakları ve istihbârâtcıları her hâlükârda tetikte/gözetleme kulelerindedir. İslâmî hareketlerin önderleri nezdinde ise din "kolaylık"tır. Hem de şâirin, *"Ve bu din, aşırı kolaylığından olsa gerek – Müseyleme barındırır/besler olmuştur"*

dediği derecede! Ilımlılık, siyâsî incelik, politik manevra gibisinden söylemler adı altında peydahladıklarıyla da yama daha fazla büyür. Son icâdları ise: Şeffâflık! Ha bir de "Ötekilere/Başkalarına Saygı!" Bu arada bize, bu öteki veya başkalarının kim olduğunu bir türlü anlatmazlar!

4. İslâm Ümmeti ve Ümmet Halklarının Ahvâli Düzeyinde

Eserin bazı sayfalarını yazdığım vakitlerin birinde âniden kurşun sesleri, havaî fişek patlamaları, müzik gürültüsü ve bağırtılar-çağırtılar duydum. Bir ân için şaşırıp kaldım. Çünkü Kudüs âniden özgürlüğüne kavuşmuş olamazdı veyahut Hintliler Keşmîr'den çekilmiş! Ne olup bittiğini anlamak üzere aşağı indim. Meğer "Müslümanlar" (!) Hıristıyan takvîminin yeni yılını, 2003'ün girişini kutluyorlarmış. Mîlâdî yılbaşını! Saat onikiyi vurmuş ve sığırların cinneti tavan yapmıştı!

Sonra yeni yılın ilk sabahına erdik. Gecesinin ise milyonlarca "Müslüman"ın katıldığı kutlamalarla; danslar, içkiler ve eğlencelerle geçtiği; hükûmetlerinin ve medya organlarının da onlara her türlü fesâd ortamını hazırladığı ve gerekli bütün imkânları sağlamaktan geri durmadığı muhakkaktı.

Özetle: Müslümanların şu günlerimizdeki ahvâli, tahrîbât ötesi tahrîbât, kayıp ötesi kayıp, hezîmet ötesi hezîmetten gayrı bir şeyi işâret etmez. Eğer Allah'tan umut olmasa ve eğer Resûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem'in müjdelediği ve vaad buyurdukları olmasa -ki bunlar kuşku yok haktır- emîn olun ümîd kesilir ve parıltısı sönüp giderdi. Ama şükürler olsun ki ümîd, Allah'ın bir nimeti ve îmânın gereği!

Bu ümmetin, cihâd yolunda harekete geçmesi için daha nelerin yaşanması gerektiğini vallahi bilmiyorum?

Kudüs'ün yardım çağrılarından ve Mescid-i Aksâ'nın feryâdından öte daha ne olabilir? Aksâ İntifâdası ve verdiği kurbânlardan öte daha ne olabilir?

Afganistan'dan ve sunduklarından öte daha ne olabilir?

Çeçenistan'dan gelen haberlerden ve yaşadığı felâketten öte daha ne olabilir?

Bosna ve Kosova'nın çektiklerinden öte daha ne olabilir?

Basın yayın organlarının, aralıksız bir şekilde her eve taşıdığı, dünyanın dört bucağında Müslümanların yaşadığı acılardan öte daha ne olabilir?

Ümmetin varlığını sarsacak ve vicdânını harekete geçirecek 11 Eylül patlamalarından öte daha ne olabilir? Amerika'nın kibir ve zorbalığının sembolünü tertemiz bedenleriyle yerle bir eden İslâm şahinleri ve şehîdlerinin görüntüsünden öte daha ne olabilir?

Kimi henüz hayâtının baharında, kimiyse çocuk yaşta yirmibeş Çeçen kadın ile kızcağızın, bedenlerine bağladıkları bombalarla *ta* Moskova'nın kalbinde cihâda koyulmasından öte daha ne olabilir?

Âh ki âh sarık*lı*ların rezilliğine! Âh ki âh bıyık*lı*ların ve sakal*lı*ların kepazeliğine!

Müslümanların çocukları makinelileri kapıp yollara koyulmuş ve ta Rusya'nın göbeğinde, Moskova'nın merkezinde Ruslarla savaşa tutuşmuşlar!

Kimi ömrünün yedinci yılından henüz gün almamış, körpecik bedenleriyle koca koca tankların karşısına dikilen ve Yahûdî askerlerin peşini bırakmayan Filistinli çocukların görüntülerinden öte vicdânları harekete geçirecek daha ne olabilir?

Amerikalıların ve İngilizlerin Müslüman diyârlara yaptığı askerî sevkiyatların ve ardı arkası kesilmeyen yığınakların görüntülerinden, Irâk'ı paramparça eden sahnelerden, diyârları tarumar ve o diyârların kullarını kendine köle etmeyi hedef edinen programlardan öte daha ne olabilir? Daha ne olabilir? Daha ne olabilir?

Televizyon ekranlarının, Allah'ın her günü Müslümanların evine taşıdığı yıkım, katliâm, zillet, meskenet, acı ve felâket görüntülerinden daha fazla ne var ki?

Gel gör ki Müslümanlar, o görüntüleri öylesine izliyor, akabinde bir tuşa basıp bir sonraki görüntüye, açık-saçık filmlere geçiyorlar; ardından animasyonları, çizgi filmleri, moda gösterilerini, spor müsâbakalarını, dans resitallerini, müzik programlarını izlemeye koyuluyorlar. Yetmedi "Star Akademi Yarışması"na takılıyorlar.

Heyhât ki heyhât! Yürekler ölmüş... Vicdânlar küf tutmuştur:

«Hayır hayır, öyle değil. Aksine onların kazandığı günahlar kalblerinin üzerine pas olmuştur.» [83/Mutaffifîn, 14]

İslâmî denilen kesim şapşallaşmış ve şurada burada yapılan bazı gösteriler, kaş çatmalar hâricinde afallayıp kalmıştır. Henüz harekete dâir ciddî bir canlılık emâresi göstermiş değildir.

Her hâlûkârda Allah'ın vaadine dâir ümîdimiz pek büyüktür. Belki gün gelir, [diyârlarımızdaki] Firavunların çekinegeldiği, kendi zanları ve iddiâlarınca Amerika'ya da çekinmesini öğütlediği: "Irâk'ı işgalinin, yürüttüğü askerî saldırıların ve aldığı [paranoyak] güvenlik önlemlerinin, terörü bitirmeyeceği, bilakis daha da güçlendireceği" yönlü ikazları tahakkuk eder.

Allah'tan dileğimiz, onların öngörüsünü/ve iddiâlarını boşa çıkarmaması ve aynı zamanda heveslerini kursaklarında koymasıdır.

Müslümanların ahvâlini geniş bir çerçevede ele almak adına mutlaka şunları söylememiz de lâzım: Öncelikle şunu kaydedelim ki, direniş tohumları yeşermeye, doğudan batıya kadar çeşitli yerlerde, sınırlı harekâtlar ve ferdî girişimler şeklinde de olsa varlık göstermeye başladı.

Yapılan girişimler az sayıda olabilir! Fakat öfke çığ gibi, gök ise dolu doludur. Devrimci iklim ısınmakta ve -önce Allah'ın lütfu, sonra da Amerika'nın zorbalığı, Yahûdîlerin azgınlığı, Haçlı saldırılarının şirreti ve Firavunların bütün maskelerinin düşmesi sayesinde- cihâda doğru yol alacağını müjdelemektedir. Bu direniş, umut güneşinin doğuşunu müjdelemektedir. Öyle bir güneş ki, mutlak doğuşuna delîl

olarak sadece fecrisâdığın müjdeci ışıkları kalmıştır. Mücâhidlerin gerçekleştirdiği cihâd harekâtlarının parıltıları da bu ümîdi beslemektedir. Vaad, hak vaaddir, onda asla kuşku yok:

وَعَدَ اللهُ الَّذِينَ آمَنُوا مِنكُمْ وَ عَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَيَسْتَخْلِفَنَّهُمْ فِي الْأَرْضِ كَمَا اسْتَخْلَفَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ وَلَيُمَكِّنَنَّ لَهُمْ دِينَهُمُ الَّذِي ارْتَضَى لَهُمْ وَلَيُبَدِّلَنَّهُمْ مِنْ بَعْدِ خَوْفِهِمْ أَمْناً يَعْبُدُونَنِي لا يُشْرِكُونَ بِي شَيْئاً وَمَنْ كَفَرَ بَعْدَ ذَلِكَ فَأُولَئِكَ هُمُ الْفَاسِقُونَ ﴿٥٥﴾ ﴿سورة النور﴾

«Allah, içinizden, îmân edip de sâlih ameller işleyenlere, kendilerinden önce geçenleri hükümrân kıldığı gibi onları da yeryüzünde mutlaka hükümrân kılacağına, onlar için hoşnut ve razı olduğu dinlerini iyice yerleştireceğine, yaşadıkları korkularının ardından kendilerini mutlaka emniyete kavuşturacağına dâir vaadde bulunmuştur. Onlar bana kulluk eder ve bana hiçbir şeyi ortak koşmazlar. Artık bundan sonra kimler inkâr ederse, işte onlar fâsıkların ta kendileridir.» (24/en-Nûr, 55)

وَنُرِيدُ أَنْ نَمُنَّ عَلَى الَّذِينَ اسْتُضْعِفُوا فِي الْأَرْضِ وَنَجْعَلَهُمْ أَئِمَّةً وَنَجْعَلَهُمُ الْوَارِثِينَ ﴿٥﴾ وَنُمَكِّنَ لَهُمْ فِي الْأَرْضِ وَنُرِيَ فِرْعَوْنَ وَهَامَانَ وَجُنُودَهُمَا مِنْهُمْ مَا كَانُوا يَحْذَرُونَ ﴿٦﴾ ﴿سورة القصص﴾

—«Biz ise, istiyorduk ki yeryüzünde ezilmekte olanlara lütufta bulunalım, onları önderler yapalım ve onları vârisler kılalım.» —«Yeryüzünde onları kudret sâhibi kılalım ve onların eliyle Firavun'a, Hâmân'a ve ordularına, çekinegeldikleri şeyleri gösterelim.» (28/el-Kasas, 5-6)

Sabredenlerin hâli, kurtuluşu müjdeleyecek bir dereceye ulaşmıştır:

حَتَّى إِذَا اسْتَيْأَسَ الرُّسُلُ وَظَنُّوا أَنَّهُمْ قَدْ كُذِبُوا جَاءَهُمْ نَصْرُنَا فَنُجِّيَ مَنْ نَشَاءُ وَلا يُرَدُّ بَأْسُنَا عَنِ الْقَوْمِ الْمُجْرِمِينَ ﴿١١٠﴾ ﴿سورة يوسف﴾

«Nihâyet peygamberler [kavimlerinin îmânından] ümîdlerini kesecek hâle geldikleri ve onlar [vaad edildikleri nusret-i ilâhi husûsunda] yalana çıkarıldılar zannettikleri vakit onlara nusretimiz yetişti de böylece dilediklerimiz kurtuluşa erdirildi. Mücrimler gürûhundan ise azâbımız geri çevrilmez.» (Yûsuf, 110)

Haçlıların yeryüzünde çıkardığı fesâdın ve Yahûdîlerin devasa azgınlığının eskiden olduğu gibi şimdilerde de sürgit devâm ettiği şu günlerde, ümmetin hâli, özetle yukarıda açıkladığımız gibidir.

وَاللهُ غَالِبٌ عَلَى أَمْرِهِ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لا يَعْلَمُونَ ﴿٢١﴾ ﴿سورة يوسف﴾

«Allah, emrinde [hâkim ve] gâlibdir. Velâkin insânların çoğu [bunu] bilmezler.» (Yûsuf, 21)

5. Cihâdî Kanadın Ahvâli Düzeyinde

Bu zümreye gelince: Yardımcıları Allah idi. Allah, şehîdlerimize rahmet etsin ve onları geniş cennet bahçelerine yâr eylesin. Allah esîrlerimize sabır versin; onlara, Guantanamo'dan ve -şartları itibâriyle ondan daha kötü ve yine onun kolları olan- Müslüman ülkelerin idârecilerinin zindânlarından tez zamanda kurtulmayı nasîb etsin. Allah, yerlerinden edilmiş ve dört bir yana dağılmış insânlarımızı korusun ve çektiklerini kolaylaştırsın. Allah, yürüdükleri yoldan dönmeyen ve sebâtlarından *asla* ödün vermeyen erlerimizin adımlarını daha da güçlendirsin; aldıkları yaralara rağmen sancağı daha güçlü bir şekilde taşıyabilmeyi ve geleceğin ihlâslı nesillerine başları dik olarak teslîm edebilmeyi kendilerine nasîb ve müyesser etsin. İnâyetini onların üzerinden eksik etmesin!

Cemâatlerinden önderlerine, komutanlarından erlerine ve simge isimlerinden bilumûm ferdlerine, hattâ her türlü destekçisi ve sevenine varıncaya kadar cihâdî kanadın bütün kesimleri, şu günlerde, bundan kırk küsûr yıl önce yola koyulan çağımız cihâd hareketinin târîhindeki en şiddetli mihnet evresini yaşamakta ve en büyük kıyım operasyonuna maruz kalmaktadır. Buna sebeb ise, hiç kuşkusuz, Amerika'nın "terörle mücâdele" sloganıyla başlattığı zorba saldırı kampanyasıdır.

Birçok cihâd cemâati, hareket târîhi boyunca pek ağır imtihânlardan geçti; son derece ağır mihnet hâlleri yaşadı ve tarîfe gelmez kıyımlara maruz kaldı. Suriye, Tunus, Libya, Cezayir, Mısır ve benzeri yerlerde mücâhidlerin başına gelen şeyler buna bir örnektir.

Amma velâkin, günümüz itibâriyle küresel boyutta yürütülen ve adını sözümona "terörle mücâdele" koydukları savaş, boyutları, çerçevesi, verdiği zarar ve her türlü biçimiyle tamâmen farklıdır. Bu savaşı Amerika açtı ve *en* başta NATO devletleri olmak üzere bütün kâfir müttefiklerini, kezâ, Müslüman ülkelerin yöneticileriyle ve onların baskı organlarıyla varlığını bulan bütün mürted kuvvetlerini bu savaşa koştu ve bu saldırı dalgası, 11 Eylül Olayları akabinde zirvesine ulaştı. Amerika, öncelikle *Afganistan*'daki *İslâm Emîrliği*'ni yıktı. Seçkin cihâd toplulukları ve kadroları için son sığınak mercii olan İslâm Emîrliği'ni! İşbu Emîrliği müdâfaa yolunda savaş veren yüzlerce cihâd erini katletti. Sonra da muhtelif Arab ülkelerinden olan 600'ü aşkın mücâhidi Pakistan topraklarında esîr edip kendi hapishânelerine nakletti. Sayıları yüzlerle ifâde edilen diğer birçok mücâhidi ise Müslüman ülkelerdeki ve sâir bölgelerdeki kâfir ve mürted müttefiklerinin işbirliğiyle tutukladı. Yetmedi, İslâm âleminin farklı bölgelerindeki onlarca cihâdî cemâati terör listesine ekledi. Bu cemâatlere mensûb olduğunu söylediği sayısız insânı, bütün dünya ülkelerinde kovuşturmaya tâbi tuttu. Böylelikle o cihâdî topluluklardan geriye kalan insânlar, özellikle de önde gelen isimleri, önderleri ve eski kadroları, târîhin şâhid olduğu en büyük beynelmilel güvenlik kampanyası sonucunda bir parçalanma, dağılma, kovuşturulma sürecine sokuldu. Öyle ki hâlleri, Peygamber Efendimiz sallallâhu aleyhi ve sellem'in âhir

zamanda müminlerin yaşayacağı hâli vasfederken tarîf buyurduğu şu hâli hatırlatır oldu: **«Sonra zulüm yayılır, öyle ki mümin [kişi], kendisine sığınabileceği bir melce bulamaz.»**

Bu ümmeti ve dinini müdâfaa etmek için, Amerika'nın ve onun müttefiklerinin karşısına -bir başlarına- dikilen mücâhidlerin başına gelenleri ve onların çekmiş olduğu çileleri tafsîlâtıyla ele almak, ancak müstakil ve muazzam bir eser vucûda getirilerek yapılabilir. Belki öyle bir eser içinde adanmışlığın, fedakârlığın, azim, izzet ve sebâtın en güzel örnekleri; yine onların, eşlerinin, çocuklarının ve onlara sığınak olup yardım eli uzatan bütün insânların katlandığı meşakkatlere ilişkin destanımsı öyküler kayıt altına alınabilir. Burada bu konunun tafsîlâtına inmemize, ne yazık ki, makâm elvermemektedir.

Her hâlükârda geride kalanların lisân-ı hâli, azim ve sebâtı haykırıyor ve [sonuna kadar] direnişe devâm diyor!

Allah'a [binlerce kez] hamdolsun. Hâlâ azimliyiz [ve azmimizi asla yitirmedik]!

«Ve vallahi onlara kılıçtan gayrı bir şey vermeyiz!»[1] «Vallahi, küçük bir karıncadan gayrı bir şey bulamasak bile»[2] Allah Teâlâ razı oluncaya «Veya bu baş[lar], bu gövde[ler]den ayrılıncaya kadar»[3] onlarla savaşırız. «Allah, bizim kanlarımızdan, razı oluncaya kadar dilediğince alsın.»[4] O bizim Rabbimizdir ki, karşılığında kendilerine mutlaka cenneti vermek üzere müminlerin cânlarını ve mâllarını satın almıştır ve bizler de cânlarını satanlar zümresindeniz. Alışveriş akdi tamamlanmıştır ve Allah'ın izniyle bu akdin şartlarını yerine getirmekten asla geri durmayız.

---

[1] [Bu söz, Hendek Gazvesi'nin sıkıntılı günlerinde, 'Uyeyne b. Hısn'ın, Ğatafânlılarla birlikte Ahzâb (düşman hizibler) arasından çekilmek ve onların birliğini bozmak karşılığında Medîne meyve mahsûllerinin yarısını istemesi, Hz. Peygamber'in de (s.a.v.) bu konuyu Evs'in reîsi Sa'd b. Mu'âz ve Hazrec'in reîsi Sa'd b. 'Ubâde'yle istişâre etmesi esnâsında her iki Sa'd tarafından dile getirilmiş ve her ne olursa olsun onlarla savaşacaklarını ifâde eden bir sözdür.]

[2] [Kureyşliler, Hudeybiye Sulhü'nü bozduklarında, Ebû Süfyân'ı sulh anlaşmasını yenilemek üzere Medîne'ye gönderirler. Ebû Süfyân, Hz. Peygamber (s.a.v.)'in nezdinde kendisine aracılık etsinler diye birçok kişiyle görüşür. Hz. Ömer ise, o anlaşmadan geriye bir şey kalmışsa Allah'tan onu da yok etmesini diler ve değil aracılık etmek, «Vallahi, ben küçük bir karıncadan gayrı bir şey bulamasam bile, o karıncadan destek alır da yine size karşı savaşırım!» der. İşte bu söz, bir darbımesel gibi ve en zor şartlarda mücâdeleden vazgeçilmeyeceğini vurgulamak üzere kullanılır olmuştur.]

[3] [Hz. Peygamber (s.a.v.), Hudeybiye Sulhü öncesi Kureyşlilere yaptığı teklîfler bağlamında: «Biz kimseyle savaşmak üzere gelmedik. Biz ancak umreciler olarak geldik. (...)» «(...) Ama eğer [bütün bu teklîfleri] reddedecek olurlarsa, nefsim elinde olana yemîn olsun ki, Allah beni kendisiyle gönderdiği emrini/davasını hâkim kılıncaya veya şu baş(ım) gövde(m)den ayrılıncaya kadar mutlaka onlarla cihâd eder/savaşırım!» buyurmuştur.]

[4] [Bu söz veya duâ, internet ortamında çok yaygın bir şekilde kullanılmakla birlikte sadece bazı eserlerde Sa'd b. Ebî Vakkâs'a (r.a.) isnâd edilmektedir ve Kâdisiyye Savaşı günlerinde şöyle duâ ettiği belirtilmektedir: «Allah'ım! Bugün bizim kanlarımızdan razı oluncaya kadar al.» Mtrcm]

Allah'a verdikleri ahde sâdık kalanlar, cânlarını kurbân vererek göçüp gittiler bu dünyadan... Bizim daha ne mazeretimiz olabilir. Umudumuz odur ki biz de Refîk-i Âlâ'da, «Allah'ın kendilerine nimet(ler) verdiği peygamberlerle, sıddıklarla, şehîdlerle ve sâlihlerle beraber» oluruz. «Ne güzel arkadaştır onlar!» (en-Nisâ, 69)

İlk [neslin] er[ler]in[den], **Âsım b. Sâbit'in** (r.a.), kâfirler onu [ve arkadaşlarını Recî Vakası'nda] esîr almak için çepeçevre kuşattıkları bir zamanda, esîr alınmayı reddedip dile getirdiği şu şiirle ve onun **diliyle diyoruz ki**:

İlletim n'ola ki, zindeyim, hem okum var,
Yayımın kanatlarında muhkem bir kiriş uzar
[Ve oylumlu temrenler oradan kanatlanır da uçar.
Ölüm hak, hayâtsa bâtıl, [bilirim]
Allah ne yazdıysa o gelir ancak er kişinin başına
Her kişi döner gider en sonunda Allah'a]
Sizinle çarpışmazsam eğer, anam toprak saçsın başına!

Allah'tan niyâzımız, Âsım b. Sâbit'i koruduğu gibi, bizleri de, hem diri hem de ölüyken[1] onlardan korumasıdır.

Bizim ve mücâhid kardeşlerimizin hâli, Allah'ın izniyle ve Onun inâyetiyle, bu minvâl üzeredir. Müminlere müjdeleyelim; Amerika ve onunla birlik olan bütün münâfıklarıysa eseflere salarak diyelim ki: Allah Teâlâ, bütün o felâketlere rağmen, dört bir tarafta Amerika'yı ve müttefiklerini kahra boğacak nice Mücâhidler bıraktı geride! Allah'tan niyâzımız, bizleri bu sözleri tasdîk eder hâlleri gösterme ehliyetine

---

[1] [Uhud Gazvesi sonrası Hicri 4. yılda, "Adal" ve "Kâre" kabîlelerinden bir heyet, Hz. Peygamber (s.a.v.)'e gelir ve Müslüman olduklarını söyleyerek kendisinden onlara dinlerini öğretecek birilerini tayîn etmesini isterler. Hz. Peygamber (s.a.v.), Âsım b. Sâbit'in de aralarında bulunduğu yedi (veya on) kişilik bir Sahâbe topluluğunu onlarla birlikte gönderir. Recî Suyu yakınında onların ihânetine uğrayan Sahâbeler, kalabalık bir müşrik gürûhu tarafından çepeçevre kuşatılırlar. Sahâbeler onlarla savaşmaya karâr verince müşrikler, ahd yoluyla onları kandırmaya çalışırlar. Teklîfi en başta Âsım b. Sâbit "Ben hiçbir zaman bir müşrike dokunmamaya ve himâyelerini kabûl etmemeye ahdettim. Vallahi kâfirlerin himâyelerine ve sözlerine kanarak aşağı inmem ve kâfirlere teslim olmam" diyerek reddeder. Sonra "Allah'ım, hâlimizden Resûlü'nü haberdâr et" ve "Allah'ım bugüne kadar senin dinini korudum, bugün de sen benim bedenimi müşriklerden koru" diye duâ ederek sadağındaki yedi oku, sonra mızrağını ve son olarak kılıcını kullanarak onlarla çarpışır ve en sonunda üçü hâric bütün arkadaşlarıyla birlikte şehîd edilir. Müşrikler, yaralı olduğu hâlde Âsım'a yaklaşamazlar ve ancak uzaktan ok atarak onu şehîd ederler. Sulâfe adlı bir kadın, Uhud'da iki oğlunu öldürdüğü için Âsım'ın kafatasından içki içeceğine dâir yemîn etmiştir. Bu yüzden müşrikler, Âsım'ın başını kesip götürmek için ona yaklaşmak istediklerinde Allah Teâlâ bir arı topluluğu gönderir ve bunlar müşrikleri Âsım'ın bedenine yaklaştırmazlar. Müşrikler, "geceyi bekleyelim, arılar dağıldığında başını keseriz" diyerek beklemeye koyulurlar. Ama Allah Teâlâ bir sel gönderip Âsım'ın bedenini hiç kimsenin bulamadığı bir yere götürür ve öldükten sonra da onun bedenini müşriklerden korur. Böylece Âsım'ın hayâtı boyunca hiçbir müşrike dokunmamak ve hiçbir müşrikin kendisine dokunmaması yollu duâsı kabûl olunur. // Tafsîlât için Siyer kitâblarında Recî Vakası'na bakılabilir. Mtrcm]

ulaştırması ve bizi bu yolda muvaffak kılmasıdır. Ondan sonra varsın Bush'la aynı çizgide seyre koyulanlar: "Sen yücel Hubel!" diye bağırıp dursunlar.

Biz ise **Hz. Ömer** (r.a)'in -şu gökkube altında ilelebed yankılanacak sözlerinin- izinde: "Allah En Yücedir!" diye haykırmaya devâm edeceğiz.

Varsın onlar Amerika'ya tapınsınlar ve: "Bizim Amerika'da Uzza'mız var, sizinse bir Uzza'nız yok" desinler.

Biz ise Hz. Ömer (r.a)'in onların seleflerine karşı haykırdığı sözlerini haykırmaya devam edeceğiz:

"— Bizim Mevlâmız Allah'tır ve siz[ins]e mevlâ[nız] yok!"

"— Bizim ölülerimiz cennette, sizinkilerse cehennemdedir, eşitlik yok!"

İKİNCİ BÖLÜM:

BU AHVÂL VE ŞERÂİT ALTINDA BAZI ŞERÎ HÜKÜMLER

وَكَذَلِكَ نُفَصِّلُ الْآيَاتِ وَلِتَسْتَبِينَ سَبِيلُ الْمُجْرِمِينَ ﴿٥٥﴾ ﴿سورة الأنعام﴾

«Ve böylece âyetleri mufassalan beyân ediyoruz ve mücrimlerin yolu apaçık seçilsin diye.» (el-En'âm, 55)

○○○

وَإِذْ أَخَذَ اللهُ مِيثَاقَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ لَتُبَيِّنُنَّهُ لِلنَّاسِ وَلَا تَكْتُمُونَهُ ﴿١٨٧﴾ ﴿سورة آل عمران﴾

«Allah, bir zaman kendilerine Kitâb verilenlerden: "Onu mutlaka insânlara açıklayacaksınız ve onu gizlemeyeceksiniz!" diye mîsâk almıştı.» (3/Âl-i İmrân, 187)

Özetle şuna inanıyoruz ki, Şerîat'ın hükümleri, günümüzde yaşanana benzer ahvâl ve şerâit içinde cihâdın her Müslüman'ın üzerine farz-ı ayn olacağını takrîr eder. Ahkâm-ı Şerîat'ın takrîr ettiği budur.

*Aynı şekilde akıl, mantık ve fehm-i selîm de bu ahvâl ve şerâit içinde varlık gösteren krizlere bir dur diyecek olan çözümün "**silâhlı cihâd**" olduğunu göstermektedir.*

Buna dâir 'Şerî Delîller'e gelince; bunlar, Allah'ın izniyle açıklayacağımız gibi, güneşten daha ayandır. Dolayısıyla günümüzde cihâd, bütün Müslümanlar üzerine farz-ı ayn'dır ve de bu husûs birçok yönden böyledir. Buna ilişkin aklî ve mantıkî delîlleri ise ancak te'kîd yollu olarak ve Şerî ahkâm kendilerine yeterli gelmeyenleri -ıyâzubillâh- susturmak amacıyla serdedeceğiz. Yoksa Allah'ın ve Resûlü'nün hükmünden sonra bir tercîhin olamayacağı ve Şerîat'ın koyduğu hüküm karşısında şahsî görüş serdedilmeyeceği husûsu, malûmdur ki, akîdenin en temel esâslarından biridir. Nitekim Allah Teâlâ şöyle buyurmaktadır:

وَمَا كَانَ لِمُؤْمِنٍ وَلَا مُؤْمِنَةٍ إِذَا قَضَى اللهُ وَرَسُولُهُ أَمْراً أَنْ يَكُونَ لَهُمُ الْخِيَرَةُ مِنْ أَمْرِهِمْ وَمَنْ يَعْصِ اللهَ وَرَسُولَهُ فَقَدْ ضَلَّ ضَلالاً مُبِيناً ﴿٣٦﴾ ﴿سورة الأحزاب﴾

«Allah ve Resûlü bir iş hakkında hüküm verdikleri zaman, hiçbir mümin erkek ve hiçbir mümin(e) kadın için kendi işleri konusunda tercîh kullanma hakları yoktur. Kim Allah'a ve Resûlü'ne karşı gelir/isyân ederse, şübhesiz ki o apaçık bir dalâlet ile dalâlete düşmüştür.» (33/el-Ahzâb, 36)

Hakîkat ise şudur: Bu ecnebî kâfir işgaline karşı ve onlarla ittifâk hâlinde olup süngüsünü Müslümanların sînesine dayamış bulunan mürted kuvvetler karşısında genel/toplu direniş, İslâm Şerîatı'nın belirlediği bir farz ve yerine getirilmesi gereken bir farîzadır. Kezâ aklıselîmin de bundan gayrısını söyleyemeyeceği bir hakîkattir. *Ayrca* bu, sâir bütün konularda da böyledir ki, Şerîat'ın delîlleri, her zamanda ve her zeminde aklıselîmin gereğiyle bir uyumluluk [bir bütünlük] arzeder.

Günümüzde Müslümanların içinde bulunduğu ahvâl ve şerâitle alakalı bazı Şerî hükümler var ki, İslâm âlimlerinin ve İslâmî hareketlerle cihâdî kanadın önderlerinin bunları insânlara mutlaka beyân etmesi gerekmektedir. Bizler burada, bunların en önemli bazılarını ihtisâr gâyesiyle zikretmeye çalışacağız ve gerekli tafsîlâtı ise bu eserin İkinci Cild'ine bırakacağız.

Şerî Delîller'in, Müslümanların günümüzde yaşadığı gerçekliğe ilişkin olarak takrîr ettiği hükümlerden en önemli bazıları aşağıdaki gibidir:

1- İslâm diyârları, günümüzde, düşman tarafından ya doğrudan doğruya ya da dolaylı yollarla işgal edilmiş bir hâldedir. Binâenaleyh onlara karşı cihâd etmek "icmâ" ile Müslümanlar üzerine farz-ı ayn'dır.

2- İslâm ülkelerinin hükûmetleri, günümüzde, Allah'ın hükümlerini değiştirdiği ve Allah'ın indirdiği dışında şeylerle hükmettiği, aynı şekilde Allah'a, Resûlü'ne ve müminlere ihânet edip kâfirleri dost edindiği, onlara bağlılık gösterdiği için mürted ve kâfirdir.

3- Bir yönetici İslâm'dan irtidâd ettiği veya kâfir olduğu zaman, Müslümanların ona karşı kıyâm etmesi "icmâ yoluyla" bir farzdır.

4- İslâm Şeriatı'nın hükümleri, kâfirlerle birlik olan ve Müslümanlara karşı onlara yardım eden/veya destek veren kimsenin "icmâ yoluyla" küfrüne ve riddetine kâildir ve ona karşı savaşmanın farz olduğuna hükmetmektedir.

5- Şeriat'ın hükümleri, Müslümanların dinine veya cânlarına veya nâmûslarına veya mâllarına karşı taarruzda bulunup saldıran kimselere karşı, bu bir Müslüman olsa bile, savaşmanın vâcibliğine veya cevâzına kâildir.

Bu hükümleri, bunlara ilişkin delîlleriyle birlikte ve bir nebze tafsîlâta inerek ele almaya çalışalım:

1.
İslâm Diyârları Düşman Saldırısı ve Düşman İşgali Altındadır ve Günümüzde Bu İşgalcilere Karşı Cihâd Etmek İcmâ Yoluyla Bütün Müslümanlar Üzerine Farz-ı Ayn'dır

Birinci Bölüm'de "Günümüzde Müslümanların Hâli" başlığı altında açıkladığımız gibi, günümüzde, bir uçtan öbür uca bütün topraklarımız, ya düşmanlar tarafından doğrudan doğruya ya da onların mürted temsîlcileri eliyle dolaylı yollarla işgal altına alınmıştır. Bu durum, akıl ve basîret sâhibi her kişi tarafından kabûl edilen müsellem bir olgu hâlini almıştır. Bunun en bâriz göstergesi, İslâm topraklarının her bölgesine yayılan Haçlıların yoğun askerî varlığıdır; dört bir tarafa dağılan askerî üsleridir; her türlü ekonomik güç odağını tekelinde tutan iktisâdî işgalidir; istihbârât ağlarının ve güvenlik merkezlerinin yaygınlığıdır.

İşte Amerika! Günümüzde İslâm âlemini açık-seçik bir şekilde ve gözler önünde yeniden işgal etmekte...! Afganistan'ı doğrudan doğruya işgal etti. Hegemonyasını Pakistan ve Orta Asya üzerinde yaydı. Irâk'ı işgal etti. Yüzbinlerce askerini, Arab Yarımadası'na, Türkiye'ye ve Şâm'ın güneyine yaydı. Mısır'da, Afrika Boynuzu'nda, Kuzey Afrika'da ve bu bölgeleri çevreleyen denizlerde yaydıklarını da bir kalem bunlara ekleyin!

İşte Bush! NATO Paktı'ndaki Avrupalı müttefikleriyle, en başta da baş müttefiki, Filistin'i işgal altında tutan, Mescid-i Aksâ'yı yıkmaya ve Müslümanlardan geriye

kalanları oradan kovmaya hazırlanan İsrail'le birlikte İslâm âlemine karşı bir Haçlı seferi yürüttüğünü ilâna koyuldu.

Peki, böylesi bir ahvâl ve şerâit karşısında Şerîat'ın hükmü nedir; ahkâm-ı Dîn böyle bir durum karşısında her Müslüman'ı neyle yükümlü kılar?

[Öncelikle] Cihâd, bir ibâdet ve bir farzdır. Bunu Müslümanlara Allah Teâlâ farz kılmıştır. Cihâd, Allah'ın Kitâbı'ndaki âyetler ve Resûlullâh'ın Sünneti'ndeki hadîslerin tevâtürüyle sâbittir ki, burada buna dâir delîl serdetmemizi gerektirmeyecek bir husûstur. Çünkü buna ilişkin delîller sayılamayacak ve sınırlanmayacak kadar çoktur *ve* zikredilmeye ihtiyâc hissettirmeyecek derecede meşhûrdur.

Ruslara karşı cihâd edilen günlerde Afganistan'daki Arab Mücâhidlerin Pîri olan Şehîd **Abdullah Azzâm**'ın -Allah rahmet etsin- "ed-Difâ'u Ann Arâzi'l-Müslimîn Ehemmu Furûzi'l-A'yân/**Müslümanların Topraklarını Savunmak Farz-ı Aynların En Önemlisidir**" adlı kitâbından şunları iktibâs ediyoruz:

"Kâfirlere Karşı Cihâd İki Türlüdür:

"[Birincisi Cihâd-ı Taleb:] Kâfirlerin bulunduğu ve Müslümanlara karşı savaşmak üzere yığınak yapmadıkları topraklara karşı Cihâd-ı Taleb [Taarruz Cihâdı olup] (kâfirlere kendi diyârlarında yönelmek/taarruz etmektir.) Böyle bir durumda kıtâl, farz-ı kifâyedir. Bu farzın en az kifâyet mikdârı ise Allah'ın düşmanlarına gözdağı vermek amacıyla müminlerle sınırları korumak, açık gedikleri kapatmaktır... ilh."

Bunun akabinde Abdullah Azzâm (r.) şöyle diyor ki, bizim de şâhid makâmında sunmak istediğimiz bölüm burasıdır:

"[İkincisi] Cihâd-ı Def'/Difâ': [yani Müdâfaa Cihâdı olup] (kâfirleri bizim diyârlarımızdan defetmek, çıkarmaktır.) İşte bu, farz-ı ayn hâline gelir, hattâ farz-ı aynların en önemlisi olur. **Farz-ı ayn hâline gelmesi ise belli durumlarda vukû bulur:**

"1- Kâfirler, Müslüman beldelerden bir beldeye girdiğinde...

"2- İki saf karşı karşıya geldiğinde ve iki ordu karşılaştığında...

"3- İmâm [/Halîfe] belli ferdleri veya bir topluluğu cihâda çıkmaya çağırdığında ki böyle bir durumda çağrıya kulak verip cihâda çıkmaları vâcib [yani farz] olur.

"4- Kâfirler, Müslümanlardan bir topluluğu esîr aldığında..."

Sonra Abdullah Azzâm (r.), ilk durumu, yani kâfirlerin Müslüman topraklardan herhangi bir toprağa girmeleri konusunu ele alıp şöyle der:

"Böyle bir durumda, *selef* ve *halef*, dört mezhebin fakîhleri/imâmları, muhaddisler ve müfessirler, İslâm'ın bütün asırlarında ve mutlak manada, cihâdın, kâfirlerin saldırdığı o belde*nin* insânlarına ve onlara yakın olanlara farz-ı ayn olacağı konusunda ittifâk etmişlerdir. Böyle bir durumda, oğul babasının, kadın kocasının ve borçlu alacaklısının izni olmadan cihâda çıka[bili]r. *Eğer* o belde ahâlisi, [kâfirleri çıkarmak konusunda] yeterli olmazsa veya kusûr gösterirlerse veya tembellik/

gevşeklik ederlerse veyahut bundan geri dururlarsa, farz-ı ayn dâiresi, en yakın olanlardan başlamak üzere halkalar hâlinde genişler. Eğer onlar da yeterli olmaz veya kusûr gösterirse, onlardan sonra gelenleri sıra sıra içine alır ve nihâyetinde farz-ı ayn bütün yeryüzünü şâmil olur."

Sonra Abdullah Azzâm (r.), Ehl-i Sünnet mezhebleri ve âlimlerinin buna dâir delîllerini muhtasar bir şekilde şöylece sunar:

"1. Hanefîlere Göre:

"İbn Âbidîn, [*Reddu'l-Muhtâr ale'd-Durri'l-Muhtâr* adlı] *Hâşiyesi*nde (c.3, s.238) şöyle demektedir: ("... Düşman, İslâm hudûdlarından bir hudûda [/Müslümanların topraklarından bir toprağa] saldırdığında [cihâd], oraya yakın olanlar üzerine farz-ı ayn olur. Onların gerisinde bulunup düşmandan uzak olanlara gelince, kendilerine ihtiyâc duyulmaması hâlinde onlar için farz-ı kifâyedir. Aksi hâlde, düşmana yakın olanların düşmana karşı mukâvemet göstermeye güçlerinin yetmemesi yahut güçleri yettiği hâlde gevşeklik gösterip cihâd etmemeleri gibi durumlarda onlara ihtiyâc duyulursa, böyle bir hâlde cihâd, onlara yakın olanlar üzerine, namaz ve oruç gibi farz-ı ayn olur. Bunu terk etmeleri kendilerine câiz olmaz. Sonra sırasıyla diğerleri, sonra da diğerleri gelir ve cihâd, doğusundan batısına bütün ehl-i İslâm'a farz oluncaya kadar bu sırayla devâm eder.")

"Hanefî*lerin* imâmlarından el-Kâsânî "Bedâi'u's-Sanâi'" (c.7, s.72), İbn Nuceym "el-Bahru'r-Râik" (c.5, s.191), aynı şekilde İbnu'l-Humâm "Fethu'l-Kadîr"de böyle fetvâ vermişlerdir.

"2. Mâlikîlere Göre:

"Hâşiyetu'd-Desûkî"nin 2. cildinin 174. sayfasında şöyle geçmektedir: ("Cihâd, düşmanın ânî saldırısı durumunda farz-ı ayn olur: Yani düşmanın ânî saldırısı karşısında derhâl müdâfaaya geçmek, kadın, köle veya çocuk da olsa her bir kişi için farz-ı ayn hâline gelir. Veli [konumundaki] kişi, eş, alacaklı onlara engel olmak isteseler bile cihâda çıkarlar [/çıkmaları gerekir].")

"3. Şâfiîlere Göre:

"er-Remlî'nin "Nihâyetu'l-Muhtâc"ında (c.8, s.85) şöyle geçmektedir: ("[Eğer kâfirler] Bizim diyârlarımızdan bir diyâra girerlerse ve bizimle onlar arasında *kasr mesâfesi*nden az bir mesâfe kalırsa, [bu durumda, saldırıya maruz kalan] o diyârın ahâlisine müdâfaa [cihâdı] lâzım [yani farz-ı ayn hâline] gelir. Öyle ki fakîr, çocuk, köle, borçlu ve kadın gibi [sâir hâllerde] üzerine cihâd [farz-ı ayn] olmayan kimseler bile buna dâhil olur.")

"4. Hanbelîlere Göre:

"İbn Kudâme'nin "el-Muğnî"sinde (c.8, s.345) şöyle geçmektedir: ("Cihâd, üç durumda farz-ı ayn olur:

"1- İki ordu karşılaştığında ve saflar karşı karşıya geldiğinde...

"2- Kâfirler [Müslüman] bir diyâra saldırdığında, o diyârın sâkinlerinin onlara karşı kıtâl [/cihâd] etmeleri ve onları *def*etmeleri/püskürtmeleri kendilerine farz-ı ayn olur.

"3- İmâm [/Halîfe] bir topluluğu cihâda çağırdığı zaman, cihâda çıkmaları lâzım [o topluluk üzerine farz-ı ayn] olur.")

"**Şeyhulislâm İbn Teymiyye** şöyle demektedir: ("Müdâfaa kıtâline [/cihâdına] gelince, dini ve mukaddesâtı müdâfaa yolunda mütecâviz düşmana karşı verilen en büyük savaştır ve icmâ ile vâcibdir [/farzdır]. Allah'a îmândan sonra, -hem dini hem de dünyayı ifsâd eden- mütecâviz düşmanı püskürtmekten daha vâcib bir şey yoktur. Böyle bir durumda cihâd için (erzâk, binek gibi) herhangi bir şart koşulmaz. Bilakis kişi, [kendi] imkânı ölçüsünde müdâfaaya geçer. Bunu, âlimler, ashâbımız ve başkaları böyle açıklamışlardır.") (*el-Fetâva'l-Kubrâ*, c.5, s.530)

"Yine İmâm İbn Teymiyye "el-Fetâvâ"sında şöyle demektedir: ("Düşman, bilâd-ı İslâm'a girdiğinde, hiç kuşku yok ki, onu defetmek, buna en yakın olanlar üzerine [yakınlık dereceleriyle] vâcib [/farz] olur. Zîrâ İslâm diyârlarının tamâmı tek bir diyâr mesâbesindedir. Babanın veya alacaklının izni olmaksızın oraya doğru seferber olmak vâcibdir. [İmâm] Ahmed'in bu konudaki ibâreleri gâyet açıktır." (c.4, s.608))

Abdullah Azzâm (r.), bu delîllerin akabinde [açıklamalarına] şu ifâdelerini ekler:

"Ve bu, genel seferberlik olarak bilinir. Genel seferberliğin delîlleri ise şöyledir: Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

انفِرُوا خِفَافاً وَثِقَالاً وَجَاهِدُوا بِأَمْوَالِكُمْ وَأَنْفُسِكُمْ فِي سَبِيلِ اللهِ ذَلِكُمْ خَيْرٌ لَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿٤١﴾ ﴿سورة التوبة﴾

«(Ey müminler!) Gerek hafîf, gerek ağırlıklı olarak [genç–yaşlı, atlı–yaya, ağır veya hafîf techîzâtlı, sizin için kolay ya da zor olsun, her hâlûkârda savaş için] seferber olun ve mâllarınızla, cânlarınızla Allah yolunda cihâd edin. Eğer bilirseniz böylesi sizin için daha hayırlıdır.» (9/et-Tevbe, 41)

"Bundan hemen önceki âyetlerde ise seferberlikten geri duranların azâba dûçâr olacakları ve [seferberliğe/cihâda] çıkmadıkları takdîrde onların götürülüp, yerlerine başkasının getirileceği beyân edilmiştir. Azâb ise ancak bir vâcibin [/farzın] terki veya harâm bir fiilin işlenmesi durumunda sözkonusu olur. Nitekim Allah Teâlâ et-Tevbe Sûresi'nin 39. âyetinde şöyle buyurmuştur:

إِلاَّ تَنْفِرُوا يُعَذِّبْكُمْ عَذَاباً أَلِيماً وَيَسْتَبْدِلْ قَوْماً غَيْرَكُمْ وَلا تَضُرُّوهُ شَيْئاً وَاللهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٣٩﴾ ﴿سورة التوبة﴾

«Eğer seferber olmazsanız, (Allah) sizi pek acıklı bir azâba dûçâr eder ve yerinize sizden başka bir toplum getirir. Siz ise Ona hiçbir zarar veremezsiniz. Allah, her şeye (hakkıyla) kadîrdir.»

"İbn Kesîr (r.) şöyle demiştir: ("Allah Teâlâ, Tebûk Gazvesi senesinde, Allah'ın düşmanları Romalı Ehl-i Kitâb kâfirlere karşı savaşmak üzere Resûlullâh (s.a.v.) ile birlikte topluca seferber olmayı [müminlere] emir buyurmuştur. Buhârî de (r.) "Bâbu Vucûbi'n-Nefîr vemâ Yecibu Mine'l-Cihâdı ve'n-Niyye*ti* / [Kâfirlere Karşı] Seferberliğin Vucûbu ve Cihâd ile [Cihâda] Niyyet'ten Vâcib Olanı Beyân Bâbı" diye bir Bâb oluşturmuştur ve bu âyeti orada zikretmiştir. O zaman için genel seferberlik ilân edilmesine sebeb, Romalıların Arab Yarımadası sınırında Medîne'ye saldırmak üzere hazırlık yaptıklarıyla ilgili bir duyumun Müslümanlara ulaşmış olmasıdır. Peki, [duyum şöyle dursun] kâfirler, Müslüman*ların* diyârlar*ına* girdiklerinde hâl nice olur? Böyle bir durumda seferberlik daha evlâ olmaz mı? Ebû Talha (r.a.) Allah Teâlâ'nın, (خِفَافاً وَثِقَالاً) "gerek hafîf, gerek ağırlıklı olarak" kavlinin manası hakkında, "genç veya yaşlı olarak [demektir] ki Allah, [bu konuda onların] hiçbirinin mazeretini kabûl etmemiştir" demiştir." (*Muhtasaru Tefsîr-i İbn Kesîr*'den, c.2, s.144.) Hasan el-Basrî ise: "Zorluk veya kolaylık hâlinde olsun" manasınadır demiştir.

"İbn Teymiyye [*el-Fetâvâ*] 28. cüz, 358. sayfada şöyle demektedir: ("Düşman, Müslümanlara saldırmak istediğinde, onları püskürtmek, kendilerine saldırılmak istenilenler üzerine vâcib olur. Allah Teâlâ'nın buyurduğu gibi:

وَإِنِ اسْتَنْصَرُوكُمْ فِي الدِّينِ فَعَلَيْكُمُ النَّصْرُ ﴿٧٢﴾ ﴿سورة الأنفال﴾

«Ve eğer din husûsunda sizden yardım isterlerse yardım etmek üstünüze borçtur.» [8/el-Enfâl, 72] Yine Resûlullâh (s.a.v.)'in Müslümana yardım ve destek olunmasını emir buyurduğu gibi ki, bu kişi savaş için ücretli [bir asker] olsun veya olmasın fark etmez. Bu, [/seferberlik] kişinin, cânıyla, mâlıyla, azlıkla veya çoklukla, yaya veya atlı olsun, imkânı dâiresinde kendisine vâcib olur. Hendek Gazvesi'nde düşmanın Müslümanlara saldırması örneğinde olduğu gibi ki, Allah Teâlâ, bu gazveyi terk etmek husûsunda hiç kimseye izin vermemiştir.") ez-Zührî şöyle demiştir: "**Saîd b. el-Müseyyeb**, gözlerinden biri görmez olduğu hâlde gazveye çıkmıştı. Kendisine, "Sen malûlsün" denildiğinde, "Allah, hafîf–ağır herkesin seferber olmasını emir buyurdu. Savaşamayacak olsam bile [sizi] çokluk gösterir, eşyalar[ınız]a sâhib çıkarım" demişti." (Kurtubî, *el-Câmi'u li-Ahkâmi'l-Kur'ân*'da, (c.8, s.150) rivâyet etmiştir.)

Sonra Şeyh Abdullah Azzâm (r.), genel seferberliğe dâir delîlleri serdetmeye devâm eder ve şöyle der:

"**1.** Allah Teâlâ şöyle buyuruyor:

وَقَاتِلُوا الْمُشْرِكِينَ كَافَّةً كَمَا يُقَاتِلُونَكُمْ كَافَّةً وَاعْلَمُوا أَنَّ اللهَ مَعَ الْمُتَّقِينَ ﴿٣٦﴾

﴿سورة التوبة﴾

«Müşrikler size karşı topyekûn savaştıkları gibi siz de onlara karşı topyekûn savaşın. Ve iyi bilin ki, Allah muttakilerle beraberdir.» (9/et-Tevbe, 36) İbnu'l-Arabî, "kâffeten/topyekûn" hakkında, "Yani onları her yandan ve her şekilde kuşatın" anlamınadır demiştir. (Kurtubî, *el-Câmi'*, c.8, s.150)

"**2.** Allah Azze ve Celle şöyle buyuyor:

وَقَاتِلُوهُمْ حَتَّى لا تَكُونَ فِتْنَةٌ وَيَكُونَ الدِّينُ كُلُّهُ لِلَّهِ ﴿٣٩﴾ ﴿سورة الأنفال﴾

«[Yeryüzünde] fitne kalmayıncaya ve din tamâmıyla Allah'ın [dini] oluncaya kadar onlarla savaşın!» (8/el-Enfâl, 39) Fitne ise, İbn Abbâs ve es-Suddî'nin de dediği gibi *şirk*tir. Kâfirlerin saldırısı ve saldırdıkları yerlere hâkim olmaları durumunda ümmet, dini dolayısıyla tehdîd altında kalır; akîdesi dolayısıyla şek ve şübheye maruz bırakılır. Dolayısıyla dini, cânı, ırzı ve mâlı himâye için savaşmak vâcib olur.

"Resûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur:

«لَا هِجْرَةَ بَعْدَ الْفَتْحِ، وَلَكِنْ جِهَادٌ وَنِيَّةٌ، وَإِذَا اسْتُنْفِرْتُمْ فَانْفِرُوا».

«Fetih'ten [yani Mekke'nin Fethi'nden] sonra [artık] hicret yoktur; velâkin cihâd ve niyyet vardır; öyleyse seferberliğe [/Allah yolunda savaşa] çağrıldığınız zaman derhâl seferber olun.» (Buhârî)

"Binâenaleyh, ümmet, seferberliğe [/silâh başına] çağrıldığı zaman, seferber olmak vâcibdir. Kâfirlerin saldırması durumunda ümmet, dinini himâye için seferber edilir. Vâcibliğin medârı ise, Müslümanlara duyulan ihtiyâc ve İmâm'ın seferberlik ilânıdır. İbn Hacer'in bu hadîsin şerhinde dediği gibi... *Fethu'l-Bârî* (c.6, s.20). Kurtubî şöyle demiştir: "Düşmanları karşısında Müslümanların zayıf olduğunu bilen ve onlara ulaşıp kendilerine yardım edebileceğine inanan her kişinin, mutlaka çıkıp onlara katılması gerekir." İmâm el-Cessâs ise *Ahkâmu'l-Kur'ân*'da (c.1, s.242) şöyle demiştir: "Kılıcını çekip bir adamı haksız yere öldürmeye kalkışan biri karşısında Müslümanların [o adama karşı durarak] onu öldürmeleri gerektiği konusunda bir ihtilâf bilmiyoruz." Böyle bir durumda -yani saldırı hâlinde-, saldıran kişi öldürülürse, Müslüman biri de olsa ateştedir. Haklı olan kişi öldürüldüğü takdîrde ise o bir şehîddir. Saldırıda bulunan kişinin hükmü budur. Peki, kâfirler Müslüman[ların] topraklar[ın]a saldırdığında, din, ırz, cân ve mâl tehlikeye ve yok olmaya maruz kaldığında ne olur? Böyle bir durumda Müslümanların, [onlara] saldıran kâfirleri ve kâfir devleti püskürtmeleri vâcib [/farz] olmaz mı!

"**3.** Bâğî Topluluğa [/İsyân veya Taşkınlık Eden Kesime] Karşı Savaşmak: Allah Azze ve Celle şöyle buyuruyor:

وَإِنْ طَائِفَتَانِ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ اقْتَتَلُوا فَأَصْلِحُوا بَيْنَهُمَا فَإِنْ بَغَتْ إِحْدَاهُمَا عَلَى الْأُخْرَى فَقَاتِلُوا الَّتِي تَبْغِي حَتَّى تَفِيءَ إِلَى أَمْرِ اللَّهِ فَإِنْ فَاءَتْ فَأَصْلِحُوا بَيْنَهُمَا بِالْعَدْلِ وَأَقْسِطُوا إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُقْسِطِينَ ﴿٩﴾ ﴿سورة الحجرات﴾

«Eğer müminlerden iki tâife birbiriyle çarpışırlarsa [hemen onların] aralarını bulup düzeltin. Şayet onlardan biri diğerine karşı [hâlâ] mütecâviz davranır/ona saldırırsa siz, o saldıran tarafa karşı, Allah'ın emrine dönünceye kadar savaşın.

Eğer [Allah'ın emrine] dönerse, artık adâletle aralarını bulup düzeltin ve [her işinizde] adâlet[le, insâfla, hakkâniyyetle hareket] edin. Şübhesiz ki Allah, âdil olanları sever.» (49/el-Hucurât, 9)

"Şayet Allah Teâlâ bizlere, Müslümanların saflarının birliği; dinleri, nâmûsları ve mâllarının himâyesi için Müslüman da olsa Bâğî topluluğa karşı savaşmayı farz kılmışsa, acaba haddi aşıp taşkınlık ederek Müslümanlara saldıran kâfir devletlere karşı savaşmanın hükmü ne olur? Bu daha evlâ ve daha gerekli olmaz mı!?

"**4.** Hadd-ı Hirâbe: Allah Teâlâ şöyle buyuruyor:

إِنَّمَا جَزَاءُ الَّذِينَ يُحَارِبُونَ اللهَ وَرَسُولَهُ وَيَسْعَوْنَ فِي الْأَرْضِ فَسَاداً أَنْ يُقَتَّلُوا أَوْ يُصَلَّبُوا أَوْ تُقَطَّعَ أَيْدِيهِمْ وَأَرْجُلُهُمْ مِنْ خِلَافٍ أَوْ يُنْفَوْا مِنَ الْأَرْضِ ذَلِكَ لَهُمْ خِزْيٌ فِي الدُّنْيَا وَلَهُمْ فِي الْآخِرَةِ عَذَابٌ عَظِيمٌ ﴿٣٣﴾ ﴿سورة المائدة﴾

«Allah'a ve Resûlü'ne karşı savaşanların ve yeryüzünde fesâd çıkarmaya çalışanların cezası; ancak öldürülmeleri, yahut asılmaları veya ellerinin ve ayaklarının çaprazlama kesilmesi, yahut o yerden sürülmeleridir. Bu [cezalar] onlar için dünyadaki bir zillettir. Âhirette ise onlar için (pek) büyük bir azâb vardır.» (5/el-Mâide, 33)

"Bu, Müslüman halkları korkutan, yeryüzünde fesâd çıkaran, insânların mâlları ve ırzlarına musallat olan muhârib [harâmî] Müslümanlarla ilgili hükümdür. Peki, insânların dinini ifsâd eden, mâlları ve ırzlarına tecâvüzde bulunan kâfir devletlerin hükmü nedir? Bunlara karşı savaşmak, Müslümanlar üzerine daha vâcib ve daha evlâ değil midir!?

"Bunlar, genel/umûmî seferberlikle ilgili bazı delîller ve gerekçelerdir. Kâfirlerin Müslüman topraklara girmesi halinde ki, bu durumda kâfir düşmanı bertaraf etmek, îmândan sonra vâciblerin [/farzların] en büyüğüdür." Abdullah Azzâm'ın "ed-Difâ'u Ann Arâzi'l-Müslimîn" eserinden alıntımız, bir nebze ihtisârla buraya kadardı.

Derim ki: Günümüzde Müslümanların içinde bulunduğu hâli düşündüğümüzde, cihâdın, [zikri geçen] dört yönden de Müslümanlar üzerine farz-ı ayn hâline gelmiş olduğunu görürüz. Hem de bütün yeryüzünde! Farz olmaklığının en açık yönüyse Birinci Bâb, yani "Düşmanın, çoğu İslâm toprağına ayak basmış olmasıdır."

Günümüzde çeşit çeşit kâfirler tarafından işgal edilmeyen İslâm toprağı *hemen hemen* yok gibidir: Yahûdîler tarafından ki, Filistin topraklarını ve Şâm diyârının belli bölgelerini... yahut Haçlılar tarafından ki, Bosna, Balkanlar, Çeçenistan, Kafkaslar, Orta Asya İslâm Cumhuriyetleri, Filipin vs. yerleri işgal etmişlerdir. Yahut putperestler tarafından ki, Hintlilerin işgal ettiği Keşmîr, Çinlilerin işgal ettiği Doğu Türkistan ve bazı Güneydoğu Asya bölümleri bu kapsamdadır. ilh...

Bütün bu diyârların halkları ve onlara komşu olanlar, sonra onlara yakın olanlar, sonra da onlardan sonra gelenlerin ve onlara yakın olanların tamâmı, ya güçsüzlüklerinden ya atâletlerinden veyahut kusûr-kabahatlerinden ötürü, bu toprakları

savunmaktan âciz kalmıştır. Dolayısıyla da cihâda dâir farz-ı ayn, yeryüzündeki bütün Müslümanları kapsar olmuştur.

Müslümanların topraklarının ana merkezini, bağrında Kâbe'yi ve Peygamberlerinin Mescidini bulunduran topraklar da dâhil olmak üzere geri kalan diğer Arab ve İslâm diyârlarına gelince; bunlar Haçlılar, Yahûdîler, onların vekîli mürted yöneticiler ve ordularını kâfirlerin hizmetine veren münâfık destekçileri tarafından dolaylı yollarla işgal edilmiştir. İşgal güçleri bellidir: Başları Amerika, onun başı İsrail ve Haçlı müttefikleridir. *Bunlar*, mevzubahis diyârları, kara, deniz, hava güçleriyle ve her türlü askerî üsleriyle doldurmuş ve çağdaş yollarla işgal altına almışlardır. Yani kuvvetlerini, oraya buraya yaymaktansa, bu diyârlardaki merkezî üslerinde yoğunlaştırmışlardır. Ondan sonra münâfıklardan, câhillerden, zorlanmışlar ve kendini yitirmişlerden oluşan, işgalcilerin temsîlciliği vazîfesini üstlenen mürted kuvvetlerini sâhaya sürmekle yetinmişlerdir. Haçlılar, kendi kuvvetlerini, sadece gerekli bazı durumlarda merkezlerinden çıkarmaktadır. Amerika ile Haçlı müttefiklerinin, Arab Yarımadası üzerinde bulundurduğu asker sayısının yüzbinlerle ifâde edildiğini, bir milyon askere yetecek mikdârda askerî techîzât yığınağının olduğunu ve ihtiyâc duyulduğunda bunları birkaç hafta içinde harekete geçirebileceğini bilmek yeter de artar bile! İşte böylesine pis bir yöntem ile, kuvvetlerini merkezî üslerde toplamak ve geri kalan detaylı hizmetlerde mürted kuvvetlere dayanmak ile yapılan yapılmış ve yeni/Neo işgalciler, Müslümanların cihâd yoluna baş koymaması için her yola başvurmuşlardır. Mürted yöneticilere, bağımsızlık teranesiyle avunma fırsatı bahşetmiş, sulta*n* âlimlerine ise insânları cihâddan alıkoyma ve onları mürted emir sâhiblerine/*yani mürted yöneticilere* itâat etmeye davet vazîfesi biçmişlerdir.

Dönüp dönüp aynı noktaya geliyoruz: Diyârlar işgal edilmiştir; kaynaklar yağmalanmıştır. Kâfirler, mürted yandaşları eliyle Müslümanlara envaiçeşit zillet ve meskenet elbisesi giydirmiştir. Allah'ın Şerîatı yürürlükten kaldırılmış, kâfirlerin sözü üstün tutulur olmuştur. Sâlih kulların meskeni zindânlar ve işkence mahzenleri hâline gelmiştir. Haremeyn Diyârı'na, Şâm'a, Mısır'a, Kuzey Afrika'ya, Türkiye'ye, Pakistan'a ve benzeri yerlerin hâline bakan bir kimse bunu çok açık bir şekilde görür.

Cihâdın farz-ı ayn olmaklığıyla ilgili ikinci maddeye, yani "Müminlerin safıyla kâfirlerin safının karşılaşması" olgusuna geldiğimizde, bu hâlin, bütün İslâm diyârlarında, en kötü biçimleriyle, aynı zamanda çok çirkin bir sûrette gerçekleşmiş olduğunu görürüz. Nitekim Haçlı kâfirler ve mürtedler, sayıları yüzbinlerden müteşekkil asker, polis, istihbârât, muhbir, câsûs vs. kuvvetlerini İslâm topraklarının her bir karışına yaymış, saflarını perçinledikçe perçinlemiş ve her yerde var olduklarını gerçeğini pekiştirmişlerdir. Daha önce değindiğimiz yüzbinlerce Haçlı askerini özellikle hatırda tutun. Bunlar karşısında dinini savunan ve dininin emirlerini yerine getirmek gereğiyle savunma hattı oluşturan, *kezâ* ümmetinin davasını müdâfaaya koyulan her Müslüman, ânında takîb altına alınmakta, pusuda bekleyen o askerlerin ve câsûsların elleri onu kapıp götürmektedir. Acaba müminlerin safıyla kâfirlerin safı karşı karşıya gelmiş midir, yoksa henüz gelmemiş midir? Yoksa müftülerimiz,

buna dâir fetvâ ihsân buyurmak için bunu bizzât görmek, ya da bütün o askerlerin, istihbârâtcıların ve câsûsların, tek saf hâlinde mescidlerin ve/ya onların evlerinin kapıları önünde toplanmalarını mı beklemektedirler?!

Cihâdın farz-ı ayn olduğu hâllerin üçüncü fıkrasına, yani "İmâm'ın [/Halîfe'nin] seferberlik ilânı"na geldiğimizde, ilk diyeceğimiz şudur ki, şikâyetimizi yalnızca Allah'a havâle eder ve her hâlükârda Ona hamd ederiz. Maalesef günümüzde Müslümanların şu yeryüzünde tek bir "şerî imâmı/meşrû önderi" yoktur. Günümüz itibâriyle var olan yöneticilerin tamâmı ise Allah'a ve Resûlü'ne karşı savaş açmış ve yeryüzünde fesâd çıkarmaya koyulmuştur. Tamâmı, kimi Yahûdî, kimi Haçlı ve kimi putperest olan envaiçeşit kâfire ve zimmetlerini münâfıklardan satın alanlara bel bağlamıştır. Dolayısıyla Müslümanları, kâfirlere karşı seferberliğe çağıracak *Şerî* bir *İmâm* yoktur. Bilakis ortalık, rezîl ayaktakımını Müslümanlara karşı seferber eden küfür ve riddet imâmlarıyla doludur. Peki, hâl böyle ve ortada *Şerî* bir *İmâm* yok diye cihâd farîzası [hükümden] düşecek mi? O zaman mütecâviz/işgalci düşmanı kim def/ve bertaraf edecek?

Doğrusu Allah'ın cihâdla ilgili hükmü, dünyanın çoğu yerinde Allah'ın Müslüman kulları için çoktan geçerli olmuştur. *Ayrıca* Müslüman diyârlardan her bir diyâr içinde, ilmiyle amel eden âlimler veya fazîletli davetciler veya ihlâslı cihâd önderleriyle varlığını bulan hidâyet önderleri mutlaka ses vermiştir ve mutlaka insânları cihâda, emr-i bi'l-marûf ve nehy-i ani'l-münkerde bulunmaya davet etmiş ve onları cihâd yolunda seferber olmaya çağırmışlardır. Herhangi bir İslâm diyârı bu tür imâmlar veya sâlih cihâd önderlerinden -farzımuhâl- ârî kalmış olsa dahi, yine de biz şunu biliriz ki, İslâm ümmeti tek bir ümmettir ve İslâm'ın nazarınca, bizim diyârlarımız arasında Haçlıların çizdiği sınırların, peydahlamış oldukları uyrukların, vatandaşlıkların, bayrakların ve pasaportların hiçbir kıymeti yoktur. İslâm ümmeti tek bir ümmettir ve tek bir ümmet olarak kalacaktır. Diğer taraftan, bu ümmet, Müslümanları cihâd yolunda seferber olmaya çağıran cihâd önderlerinden kesinlikle mahrûm kalmamıştır. Hâl böyle olduğu içindir ki, Müslümanların, bu tür kimselerin, mütecâviz düşmanı def ve bertaraf etmek yönlü çağrılarına icâbet etmesi ve onlarla birlikte harekete geçmesi gerekir. Buna örnek insânlardan biri Rusların Afganistan'ı işgal ettiği dönemde cihâd yoluna baş koyan Şeyh Abdullah Azzâm rahmetullahi aleyh'tir. Aynı şekilde onunla birlikte cihâd için genel seferberlik çağrısında bulunan bazı Pakistanlı ve Afganistanlı âlimler ve benzerleridir. Farklı İslâm ülkelerindeki cihâdî hareketlerin ve cemâatlerin bütün komuta kademesiyle önderleri de bu zümredendir. Günümüzde bu insânlardan biri ise, hiç şübhesiz Şeyh Usâme bin Ladin'dir ki, Allah onu korusun[1], günümüz itibâriyle Müslümanları, Amerikalılara ve Yahûdîlere karşı cihâd etmek üzere seferberliğe çağırmaktadır. Irâk'ta, Çeçenistan'da, Filistin'de, Filipin'de, Endonezya'da, velhâsıl Arab ve Acem

[1] [Allah rahmet eylesin. "Şehîd olmak diledi, başını kaldırdığında gözleri yaşlıydı." Sahi, Şehîd olarak haşredilme ümîdine nâil edilmekten daha güzel koruma varmola ki!]

âleminde bu gibi başka âlimler ve cihâd davetcileri bulunmaktadır. Müslümanların üzerine düşen ise onların seferberlik çağrısına icâbet etmektir.

Cihâdın farz-ı ayn olmaklığıyla ilgili dördüncü vecheye, yani "Düşmanların, bazı Müslümanları esîr alması hâli"ne gelecek olursak: Bu konuda ne diyelim, nasıl edelim? Kimi nasıl sayalım, neredekileri sayalım ve saydıklarımıza kimi nasıl katalım?

— Dünyanın muhtelif bölgelerinden alınıp götürülen ve Amerika'nın utanç dolu Guantanamo hapishânesine nakledilen farklı milletlere mensûb genç Müslüman esîrlerin sayısı, bizzât Amerika'nın kaynaklarına göre 700'ü aştı. Bir bu kadarı da Afganistan ve Pakistan'daki Amerikan hapishânelerinde tutuluyorlar.

— Bu sayıdan kat be kat fazla Müslüman genç ise İngiltere, Fransa, İspanya, Almanya, Belçika ve İtalya gibi Batı Avrupa hapishânelerinde esîr olarak tutuluyor.

— Rusya'da ise binlercesi var. Bundan daha az olmayan sayıları ise Keşmîr, Filipin, Eritre, Türkistan, Orta Asya ve Afrika ülkelerinde bulabilirsiniz.

— Suudi Arabistan, Mısır, Bilâd-ı Şâm, Kuzey Afrika, Türkiye ve Pakistan gibi Arab ve/ya Müslüman ülkelerin tâğûtlarının hapishânelerine gelince; İnsân Hakları Örgütleri ve Uluslararası Af Örgütü tarafından yayımlanan raporların kaydettiği rakamlara göre, bazen tek bir ülkede bu sayı onbinleri buluyor. Bu ülkelerin hapishânelerinde tutulan Müslüman gençlerin sayısının yüzbinleri aştığı şübhesiz. Ayrıca bu, belgeli-isbâtlı bir hakîkat olup hayâl mahsûlü abartılar da değildir.

— Filistin'e gelince; uluslararası haber kaynakları, Allah'ın her gününde yüzlerce kişinin öldüğünü ve binlerce kişinin tutuklandığını duyuruyor. İntifâda günlerinde Yahûdîler, tek bir günde binden fazla kişiyi esîr aldılar. Bütün o bölgelerin genelinde tutuklamalar, kadınları, genç kızları ve hattâ çocuklara bile içine alır oldu.

— Bu ülkeler arasında cinâyet, işkence, tecâvüz, erkek veya kadınların şerefinin ayakaltı edilmesi gibi durumların olmadığı yer ise hemen hemen yok gibi...

İmdi! Cihâd bir farz mıdır yoksa henüz farz olmamış mıdır?! Üstelik Müslüman âlimler, Doğu'da tek bir Müslüman kadın esîr edildiğinde, Batı'daki Müslümanların onu kurtarmak için harekete geçmesinin, kezâ Müslümanların, kendi esîrlerini, velev ki bunun için bütün mâllarını harcamaları gerekse bile, üzerlerine bir farz olduğuna dâir fetvâ vermişlerdir.

Kim bilir belki de bazı münâfıklar veya câhil şaşkınlar, kimi İslâm ülkelerinde işgalin olmadığını iddiâya kalkışacak, Müslüman ülkelerin yöneticileriyle yapılan ittifâklar kapsamında geldikleri için işgalcilere karşı savaşmanın adem-i cevâzından dem vurup duracaktır. Bu tür kimselere şunu isbât etmemiz lâzım ki, böyle bir şeyi Müslüman bir idârecinin -eğer Müslümansa- yapması asla câiz değildir. Yine şunu açıklamamız lâzım ki, o yöneticiler, küfürleri, riddetleri ve bizim dinimizden çıkmaları dolayısıyla bütün meşrûiyyetlerini kaybetmişlerdir.

Bir sonraki başlık altında açıklamaya çalışacağımız konu budur:

2.
Günümüzde Müslüman Ülkelerin Hükûmetleri, Şerî Hükümleri Değiştirdikleri ve Allah'ın İndirdiği Dışında Şeylerle Hükmettikleri, Kâfirleri Dost Edinip, Allah'a, Resûlü'ne ve Müminlere Hıyânet Ettikleri İçin Mürted ve Kâfirdir

Allah'a ortak koşmakla ilgili pek çok şirk çeşidi, zaman içinde Müslümanlardan pek çok kimsenin akîdesine sirâyet etmiştir. Nihâyetinde ise insânı eseflere salan şu pespaye zamanlara ulaştık. Mevzubahis şirk çeşitlerinden ve birçok kimseye bulaşanlardan biri, hiç şübhesiz, Allah'tan başkasına kulluktur; Ona isyândır; Onun ahkâmını inkâr ve Onun yanında başkalarına ve onların hükümlerine itâattir; Ona ve Onun dostlarına dostluğu terk etmek, sonra da Onun düşmanlarına dostluk ve bağlılık göstermektir.

Elbette ki her Müslüman, yaratanın **Allah**, rızık verenin **Allah**, öldürenin **Allah**, diriltenin **Allah**, zarar ve fayda verenin **Allah**, yükseltip de alçaltanın **Allah**, âdil hüküm sâhibinin **Allah** olduğuna itikâd getirir, bunları kabûl ve bunlara îmân ettiğini iddiâ eder. Bunun gibi nice Esma ve Sıfatı'yla ilgili durum da böyledir. Ama gel gör ki, Müslümanlardan pek çok kimse, gerçek hayatında, bir faydaya erişmek veya bir zararı defetmek yahut rızık istemek husûsunda, aynı şekilde, havf ve recâ, hüküm ve teşrî', bir şeyin harâm veya helâl oluşu gibi konularda, Allah'ın emir buyurduğunun hâricinde bir yol tutar ve kendileri gibi birer beşer olanlara bel bağlar, onlara dayanırlar. Bilhassa yöneticilere, büyüklere, *ahbâr*a ve *ruhbân*a [/âlimler, şeyhler ve hocalara] ve/ya inandıkları adamlar her kimse onlara!

İbâdetin ve kulluğun, tâatin ve itâatin hakîkati budur ki, onların yaptıkları, yaratıcı olduğuna itikâd getirdiklerini söyledikleri Rabbe îmân davasını yerle bir eder. O Rabbe ki, Ona îmân ancak yegâne İlah'ın O olduğunu bilmekle, her şeyde sadece Ona kulluk ve ibâdet etmekle, Ona hiçbir şeyi şirk koşmadan itâat göstermekle tamâma erer ve böylelikle mümkün olur. Zîrâ Rab Odur, Hâlık Odur, Rezzâk Odur, İlâh O!

Allah'a kulluğun ve itâatin en büyük vechelerinden biri, Onun hükümlerine, emir ve nehiylerine ve [bütün] kânûnlarına bağlı kalmaktır. Bu husûs gâyet bedîhîdir. Acaba bir adamın, "ben Allah'a îmân ediyorum" dedikten sonra, Onun Şerîatı'nı ve ahkâmını inkâr etmesinden ve bunlarda eksiklik görmesinden, bir de bunların bu asra uygun olmadığını ve Müslümanların gerilemesine bunların sebebiyet verdiğini söylemesinden, daha ötesi, *beşerî kânûnları*, bunlara bilfiil üstün görüp öncelemesinden, insânlara bunlarla hükmetmesi, bu kânûnlara zorla boyun eğdirmesinden daha büyük bir şey olabilir ve onun îmân iddiâsını yalanlayacak bundan öte bir delîl bulunabilir mi?!

Böyle bir itâati bunların hiçbiri ne kendi karısından ne evlâdından ne de hizmetkârından kabûl eder. Acaba bir hânenin efendisi, hanımının onu sevdiğini söyleyip

sonracığıma kendi hânesi içinde ondansa başkasının emirlerine itâat etmesini ve bu emirleri yerine getirmesini kabûl eder mi?! Yahut öz oğlunun, kendisini bırakıp komşuya itâat, ona isyân etmesini makbûl bulur mu?! Onun verdiği ücretle geçimini sağlayan işçisi veya hizmetlisinin, kendisini patron bildiğini söyleyip de başkalarının yönlendirmeleri doğrultusunda hareket etmesine onay verir mi?! Bunların hiçbiri, böyle şeyleri kendi haklarında kabûl etmez. Peki-ya, bu tür teşbîhlere konu edilmekten münezzeh ve en yüce misâller Kendisine ait olan Allah Teâlâ?! O yüzdendir ki, bu tür kimselere yönelik hitâblar âyetlerin sonunda, "Efelâ tettâkûn / (Allah'tan) sakınmaz / korkmaz mısınız?; "Efelâ tezekkerûn / Akletmez / (ibret ve öğüt almak için) düşünmez misiniz?" şeklinde gelmiştir. Velhâsıl böyle bir îmân iddiâsı, bâtıl bir iddiâdır ve münker bir ameldir.

Hâkimiyetin yalnızca Allah'a ait oluşu, teşrî'in yegâne merciinin O olduğu, itâatin sadece Ona has kılınması gerektiği, helâlin O neyi helâl kılmışsa o, harâmın da O neyi harâm kılmışsa o olduğu, emirlerinin mutlaka yerine getirilmesi ve nehyettiklerinin de mutlaka terk edilmesi gereken şeyler olduğu [evet, bu] gibi [tüm] konular, Uluhiyyet Tevhîdi'nin ve sadece ama sadece Allah'a kulluğun en temel esâslarıdır. Kur'ân-ı Kerîm bunu açıklayıp isbât eder ve bunları inkâr edenlerin kâfirler olduğuna hükmeder. Sünnet'in ortaya koyduğu budur ve bu ümmetin İcmâ'ının üzerinde akdolunduğu hakîkat budur. Asırlar boyunca âlimlerimizin ve fakîhlerimizin söylediği de budur. Dinin tamâmıyla Allah'ın dini olması da ancak ve ancak böylelikle hakîkatini bulur. Konuya dâir âyetler pek çoktur ve her biri bu anlamı perçinlemektedir. Meselâ Hak Teâlâ'nın şu kavlini ele alalım:

وَأَنِ احْكُمْ بَيْنَهُمْ بِمَا أَنْزَلَ اللهُ وَلا تَتَّبِعْ أَهْوَاءَهُمْ وَاحْذَرْهُمْ أَنْ يَفْتِنُوكَ عَنْ بَعْضِ مَا أَنْزَلَ اللهُ إِلَيْكَ فَإِنْ تَوَلَّوْا فَاعْلَمْ أَنَّمَا يُرِيدُ اللهُ أَنْ يُصِيبَهُمْ بِبَعْضِ ذُنُوبِهِمْ وَإِنَّ كَثِيراً مِنَ النَّاسِ لَفَاسِقُونَ ﴿٤٩﴾ أَفَحُكْمَ الْجَاهِلِيَّةِ يَبْغُونَ وَمَنْ أَحْسَنُ مِنَ اللهِ حُكْماً لِقَوْمٍ يُوقِنُونَ ﴿٥٠﴾

﴿سورة المائدة﴾

—«[Ve şu emri indirdik:] Aralarında Allah'ın indirdiği ile hükmet; onların arzularına uyma ve Allah'ın sana indirdiği[hükümleri]nin bir kısmından seni şaşırtırlar diye sakın onlardan. Eğer onlar [indirilen hükümleri kabûlden] yüz çevirirlerse bil ki Allah, bir kısım günahları sebebiyle onları musîbete uğratmak istiyor. İnsânlardan birçoğu muhakkak ki fâsıklardır (/Allah'ın emrinden dışarı çıkanlar gürûhudur).» —«Yoksa câhiliyye [devrinin] hükmünü mü istiyorlar? [Îmânlarında] yakîn sâhibi bir topluluk nezdinde, Allah'tan daha güzel hüküm veren kim olabilir!» (5/el-Mâide, 49-50)

İbn Kesîr (r.) bu âyetleri tefsîr ederken şöyle demektedir: («Aralarında Allah'ın indirdiği ile hükmet; onların arzularına uyma...» Yani, ey Muhammed, Arabı Acemiyle, ümmîsi kitâbîsiyle, [bütün] insânlar arasında, Allah'ın bu yüce Kitâb'da sana indirdiğiyle hükmet!" ... «Onların hevalarına/arzularına uyma...» Yani üzerinde

anlaştıkları ve kendisi sebebiyle Allah'ın, peygamberlerine indirdiklerini terk ettikleri görüşlerine uyma. İşte bu yüzden Allah Teâlâ, «Onların arzularına uyma» demiştir. Yani Allah'ın sana yerine getirmeni emir buyurduğu haktan, o câhillerin ve günahkârların arzuları dolayısıyla sakın ayrılma.")

Ondan sonra İbn Kesîr şöyle demektedir ki, bu değerli ve son derece önemli açıklamalarına dikkat edin:

("Allah'ın, «Yoksa câhiliyye [devrinin] hükmünü mü istiyorlar? [Îmânlarında] yakîn sâhibi bir topluluk nezdinde, Allah'tan daha güzel hüküm veren kim olabilir!» kavline gelince; Allah Teâlâ, Onun muhkem, her türlü hayrı hâvi olan ve her türlü şerri yasaklayan hükümlerinin dışına çıkıp, bunun yerine farklı görüş ve kanâatlere, [birtakım] adamların, Allah'ın Şerîatı'ndan herhangi bir mesned[i] olmaksızın ortaya koyduğu ıstılâhlara sapan kimseleri tevbîh etmektedir. **Câhiliyye devri** insânlarının yaptığı gibi ki onlar, kendi arzuları ve görüşleri doğrultusunda belirledikleri türlü türlü cehâlet ve dalâletle hükmediyorlardı. Yine Tatarların, hânları "**Cengiz Hân**"dan aldıkları siyâsî kânûnnâmeler doğrultusunda hükmetmeleri gibi ki, Cengiz onlar için "**Yasak**"ı ortaya koymuştu. Bu, Cengiz'in Yahûdîlikten, Hıristıyanlıktan, İslâm Dininden ve başka şerîatlardan iktibâs ettiği farklı hükümleri toparlamak sûretiyle oluşturduğu bir kitâbtan ibârettir. İçindeki birçok kânûnu ise yalnızca kendi görüşleri ve arzularına dayanarak oluşturmuştur. İşte bu kitâb, kendisinden sonra oğullarının tâbi olduğu ve onu, Allah'ın Kitâbı'na ve Resûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem'in Sünneti'ne önceledikleri bir düstûr hâline gelmiştir. Onlardan her kim bunu yaparsa, o bir kâfirdir; Allah'ın ve Resûlü'nün hükmüne dönünceye, bunun dışında herhangi bir şeyle, az ya da çok olsun, hükmetmeyinceye kadar onunla savaşmak farzdır. Allah Teâlâ, «Yoksa câhiliyye [devrinin] hükmünü mü istiyorlar?» buyurmuştur. Yani bunu mu diliyor ve Allah'ın hükmünden sapmak mı istiyorlar? Allah'ın «[Îmânlarında] yakîn sâhibi bir topluluk nezdinde, Allah'tan daha güzel hüküm veren kim olabilir!» kavline gelince; yani Allah'ın Şerîatı'nı akleden ve ona kesinkes îmân eden, Allah'ın hâkimler hâkimi ve mahlûkatına karşı bir annenin kendi evlâdına olan şefkatinden daha rahmetli olduğunu bilen kimselerin nezdinde hükümce Allah'tan daha âdil kim olabilir? Hiç şübhesiz her şeyi hakkıyla bilen Allah'tır; her şeye hakkıyla kâdir olan Allah'tır; her şeyde âdil olan Allah'tır.")

İbn Kesîr'in "el-Bidâye ve'n-Nihâye" adlı târîh kitâbında "Yasak"la ilgili olarak kaydettiği bazı şeyler ise şöyledir:

("Sonra el-Cuveynî, "Yasa"dan bazı şeyler zikretmiştir. Bunlardan bazıları şunlardır: *Zinâ eden kişi, evli de olsa bekâr da olsa öldürülür. Aynı şekilde livata yapan kişi de öldürülür. Bile bile yalan söyleyen kişi öldürülür. Câsûsluk yapan öldürülür. Durgun suya bevleden kişi öldürülür. O suya dalan kişi öldürülür.* (...) Bunların tamâmında, Allah'ın, cümlesine salât ve selâm olsun, Peygamber kullarına indirmiş olduğu şerîatlarına [/hükümlerine] muhâlefet vardır. Her kim Hâtem-i Enbiyâ Muhammed Bin Abdullah'a indirilmiş olan muhkem Şerîatı terk eder de, bundan

gayrı, *mensûh* [yürürlükten kaldırılmış] *şerîatların* hükmüne/hakemliğine başvurursa o kişi kâfir olur. Peki "Yasa"yı buna önceleyen ve onun hükmüne başvuranın hâli nice olur. Böyle yapan biri Müslümanların icmâıyla kâfir olur.")

Derim ki: "Yasa": Bir anayasa ve birtakım kânûnlar manzûmesidir. Tatar/Moğol Hân'ı Cengiz Hân, Doğu'ya saldırdığı zaman orada dinlerin ve felsefelerin çeşitliliğini görür; hukûkcularıyla yaptığı istişâre sonucunda da bu anayasayı ortaya koyar. [Moğollar kendi] Akıllarınca ve tecrübeleri ışığında hoş gördüklerini bu anayasaya dercederler; İslâm'dan, Hırıstıyanlık'tan ve kendi pagan dinlerinden aldıkları şeyleri bunlarla katıp karıştırırlar.

İşte günümüzde Müslüman ülke yöneticilerinin, hukûkcuları ve parlamentoları yoluyla yaptıkları şey de aynen budur. Zâten temeli itibâriyle bu yapıları, Fransız ve İngiliz kânûnları doğrultusunda oluşturmuşlardır. Kökeni ise Romalılara dayanmaktadır. Bunların içine biraz da İslâm Şerîatı'ndan *bazı* hükümler katıp-karıştırmışlardır. Bir de kendi hevalarının kendilerine dikte ettirdiği şeyleri! Ondan sonra ise en başa -bazı İslâm ülkelerinde olduğu gibi- "Teşrî'in ve Yasamanın Temel Kaynağı İslâm Şerîatı'dır" ibâresini kondurmuşlardır. Bazı ülkelerde ise pintilik ederek bu yalan ve şirk dolu ibâreyi dahi yazmamışlardır.

Eğer İbn Kesîr, Cengiz'in "Yasa"sıyla veya beşerin buna benzer cehâletleriyle hükmedenlerin, Müslümanların icmâıyla kâfir olduklarını naklediyorsa, acaba günümüzde Müslümanlar arasında malûm beşerî kânûnlarla hükmeden, üstelik bunu onlara baskıyla ve silâh zoruyla dayatanların hükmü ne olur!?

Küfrün, fâsıklığın ve zulmün hangi boyutlara ulaştığını, Şer'-i Şerîf'in hükümlerinin ne derece değiştirilip, Allah'ın âyetlerinin nasıl istihzâ malzemesi kılındığını görmek ve bilmek isteyenlerin, kendi ülkelerinin bir anayasa nüshasını açıp şöyle bir okuması, mahkemelerde geçerli yasalara, ülke yöneticilerinin iki de bir yenileyip durdukları karârnâmelere, tüzüklere bakması yeterlidir. [Bir İslâm devleti olduğunu iddiâ eden] Pakistan'daki durum bundan ibârettir ve bütün Müslüman ülkelerde de [aynen] böyledir. Tıpkı Peygamber Efendimiz (s.a.v.)'in haber verdiği gibi: «İslâm'ın bağları, bağ bağ [/peyderpey] sökülecektir. Bir bağ söküldüğünde, insânlar ondan sonra gelen bağa tutunacaktır [/yönelecektir]. Sökülecek ilk bağ <u>hükümdür</u>, en sonuncusu ise namazdır.» (Müsned-i Ahmed)

Bu kânûnları yürürlüğe koyan kişi, hiç şübhesiz, Müslümanların icmâıyla kâfirdir ve ona karşı savaşılması vâcibdir.

[Yine konuyla ilgili âyetlerden] Allah Teâlâ'nın şu kavli[ni ele alalım]:

أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ يَزْعُمُونَ أَنَّهُمْ آمَنُوا بِمَا أُنْزِلَ إِلَيْكَ وَمَا أُنْزِلَ مِنْ قَبْلِكَ يُرِيدُونَ أَنْ يَتَحَاكَمُوا إِلَى الطَّاغُوتِ وَقَدْ أُمِرُوا أَنْ يَكْفُرُوا بِهِ وَيُرِيدُ الشَّيْطَانُ أَنْ يُضِلَّهُمْ ضَلَالاً بَعِيداً

﴿٦٠﴾ ﴿سورة النساء﴾

«Sana indirilmiş olana ve senden önce indirilmiş bulunana îmân ettiklerini iddiâ edenleri görmedin mi ki onlar Tâğût'un önünde muhâkeme olunmayı [/onun hükmüne başvurmayı] istiyorlar. Hâlbuki onu inkâr etmekle emrolunmuşlardı. Şeytân ise onları [doğru yoldan pek] uzak bir dalâletle dalâlete düşürmek istiyor.» (4/en-Nisâ, 60)

İbn Kesîr, bu âyeti tefsîr ederken şöyle demektedir:

("Bu, Allah'ın, Peygamberine ve ondan önceki Peygamberlere indirdiklerine îmân ettiği iddiâsında bulunan, bununla birlikte, mahkemelik fasıllarda Allah'ın Kitâbı ve Resülü'nün Sünneti'nin hâricinde şeylerin hükmüne başvurmak isteyenlere Allah tarafından bir *tevbîh*tir.") Bunu takîben şöyle diyor İbn Kesîr:

("Bu âyet, Kitâb ve Sünnet'ten sapan ve bunları*n* yerine bâtıl şeylerin hükmüne -ki burada Tâğût kelimesiyle kasdedilen budur- başvuran herkesi *yermek*tedir. İşte bu yüzden «Tâğût'un önünde muhâkeme olunmayı [/onun hükmüne başvurmayı] istiyorlar» demiştir.") Yani yine en-Nisâ Sûresi'nde *geçen ve* birkaç âyet sonra gelen şu kavliyle buyurduğu gibi: («Hayır! Rabbine andolsun ki onlar, aralarında çıkan çekişmeli işlerde seni hakem yapıp, sonra da verdiğin hükme, içlerinde hiçbir sıkıntı duymaksızın, tam bir teslimiyyetle boyun eğmedikçe îmân etmiş olmazlar.» [4/65] Yani seni hakem tayîn ettiklerinde, içlerinden sana itâat edecekler; verdiğin hüküm husûsunda nefislerinde hiçbir sıkıntı, huzursuzluk hissetmeyecekler; zâhir*î* ve*/ya* bâtın*î olsun* bütün hâller*in*de buna boyun eğecekler; herhangi bir savunma, engelleme veya tartışma olmaksızın bütünüyle teslimiyyet gösterecekler. Tıpkı hadîste geçtiği gibi:

« وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ لَا يُؤْمِنُ أَحَدُكُمْ حَتَّى يَكُونَ هَوَاهُ تَبَعًا لِمَا جِئْتُ بِهِ».

«Nefsim [/canım, Kendisi] elinde olan[Allah']a yemîn olsun ki, sizden biri, arzusu benim getirdiğime tâbi olmadığı müddetce îmân etmiş olmaz.»)

وَمَا كَانَ لِمُؤْمِنٍ وَلا مُؤْمِنَةٍ إِذَا قَضَى اللهُ وَرَسُولُهُ أَمْراً أَنْ يَكُونَ لَهُمُ الْخِيَرَةُ مِنْ أَمْرِهِمْ وَمَنْ يَعْصِ اللهَ وَرَسُولَهُ فَقَدْ ضَلَّ ضَلالاً مُبِيناً ﴿٣٦﴾ ﴿سورة الأحزاب﴾

«Allah ve Resûlü bir iş hakkında hüküm verdikleri zaman, hiçbir mümin erkek ve hiçbir mümin(e) kadın için kendi işleri konusunda tercîh kullanma hakları yoktur. Kim Allah'a ve Resûlü'ne karşı gelir/isyân ederse, şübhesiz ki o apaçık bir dalâlet ile dalâlete düşmüştür.» (33/el-Ahzâb, 36)

İbn Kesîr (r.) şöyle demektedir: ("Bu âyet, bütün husûslar (umûr) hakkında [olup] geneldir. Şöyle ki, Allah ve Resûlü herhangi bir konu hakkında hüküm verdiklerinde, hiç kimsenin buna muhâlefet etme veya bu konuda tercîh belirtme veya görüş serdetme veya söz söyleme hakkı yoktur. (...) İşte bu yüzdendir ki Allah Teâlâ, buna muhâlefetin ağırlığına şiddetle işârette bulunmuş ve şöyle buyurmuştur: «Kim Allah'a ve Resûlü'ne karşı gelirse, şübhesiz ki o apaçık bir dalâlet ile dalâlete düşmüştür.»

Benzeri bir âyette ise şöyle buyurmuştur: «... Onun emrine aykırı davrananlar, başlarına bir belâ gelmesinden veya kendilerine çok elemli bir azâb isâbet etmesinden sakınsınlar.» [24/en-Nûr, 63]")

—İmâm Ebû Bekr el-Cessâs, yukarıda geçen [33/el-Ahzâb, 36] âyetin tefsîri sadedinde şöyle demektedir: ("Bu âyette şuna işâret vardır ki, Allah Teâlâ'nın veya Resûlü sallallâhu aleyhi ve sellem'in emirlerinden herhangi bir şeyi reddeden kişi, İslâm dininin dışına çıkmıştır. Bunu, ister ondan şübhe etmek cihetiyle, isterse de onu kabûlü terk etmek, ona boyun eğmekten ve ona teslimiyyet göstermekten imtinâ etmek yoluyla reddetmiş olsun aynıdır. Bu da Sahâbenin, zekâtı vermekten imtinâ edenlerin riddetine hükmetmekle ilgili görüşlerinin doğruluğunu gerektirir.") (*Ahkâmu'l-Kur'ân*, c.2, s.212)

—İmâm İbn Teymiyye (r.) şöyle demektedir: («Aralarında hüküm vermesi için Allah'a ve Resûlü'ne çağırıldıkları zaman, müminlerin sözü ancak: "İşittik ve itâat ettik!" demeleridir. İşte onlar kurtuluşa erenlerin ta kendileridir.» (24/en-Nûr, 51) Allah Teâlâ, Resûlullâh'a itâatten kaçınan ve Onun hükmünden yüz çeviren kişinin münâfıklardan olduğunu ve mümin olmadığını; yine müminin, "işittik ve itâat ettik" diyen kimse olduğunu beyân buyurmuştur. [Bir düşünün:] Eğer nifâk, Resûlullâh'ın hükmünden yalnızca yüz çevirmekle ve Ondan başkasının hükmüne başvurmayı istemekle sâbit oluyor ve böylece îmân zevâl buluyorsa -ki bu da mahza terktir ve bunun sebebi bazen kuvvet-i ihtirâs olabilir- acaba, [Resûlullâh'ın hükmünde] eksiklik [/yetersizlik] görmek ve benzeri hâllerde durum nice olur!") (*es-Sârimu'l-Meslûl*, s.38)

—Yine Şeyhulislâm İbn Teymiyye, 'fukahânın ittifâkı'nı nakletmekte ve şöyle demektedir: ("Ve kişi, ne zaman *ki* -hakkında icmâ olan- bir harâmı helâl addederse veya -hakkında icmâ olan- bir helâli harâma çevirirse veya -hakkında icmâ olan- şerî [hükümleri] değiştirirse, böyle biri, ittifâk-ı fukahâ'yla kâfir ve mürted olur.") (*el-Fetâvâ*, c.3, s.267)

—"el-Fetâvâ"nın 35. cüzü, 406. sayfasında ise şöyle demektedir: ("Allah'ın ve Resûlü'nün şerîatına muhâlif olan bir şeyle hükmeden ve bunun böyle olduğunu bilen kişi, "Yasa*k*"ın hükmünü, Allah'ın ve Resûlü'nün hükmünün önüne geçiren Tatarların [/Moğolların] cinsindendir.")

—Yine Şeyhulislâm İbn Teymiyye "Minhâcu's-Sünne" adlı eserinde (c.3, s.22) şöyle demektedir: ("Her kim, insânlar arasında, Allah'ın indirdiğine tâbi olmaksızın, [kendi zannınca] adâlet olarak gördüğü bir şeyle hükmetmeyi helâl addederse o kişi kâfirdir.")

—"el-Fetâva'l-Kubrâ"da ise şöyle demektedir: ("Müslümanların dininde zarûrî olarak bilinen ve bütün Müslümanların ittifâkıyla kabûl edilen bir husûs şudur ki: İslâm Dini'nden veya Muhammed sallallâhu aleyhi ve sellem'in Şerîatı'ndan gayrı bir şeye tâbi olmayı [câiz görüp] yürürlüğe koyan kişi kâfirdir." (c.4, s.515))

—İmâm İbnu'l-Kayyim (r.) Allah'ın: («...Herhangi bir husûsta anlaşmazlığa düştüğünüz takdîrde, eğer Allah'a ve âhiret gününe inanıyorsanız, onu Allah'a ve

Resûlü'ne arzedin. Bu, hem hayırlı, hem netîce itibâriyle daha güzeldir.» (4/en-Nisâ, 59) kavli sadedinde şöyle demektedir: ("Bu, insânların, hakkında anlaşmazlığa düştüğü her şeyi, din nâmına medâr-ı münâzaa bütün konuları Allah'ın ve Resûlü'nün (s.a.v) hükmüne götürmenin vâcib/farz olduğuna katî bir delîldir. Allah'tan ve Resûlü'nden (s.a.v) gayrı herhangi bir mercie değil! Her kim hükmü, onlardan başkasına götürür ise, hiç şübhesiz Allah'ın emrine karşı gelmiştir. Her kim de nizâ hâlinde, Allah'ın ve Resûlü'nün hükmünden başkasının hükmüne başvurmaya çağırmışsa, hiç şübhesiz câhiliyye davasıyla çağrıda bulunmuştur. Binâenaleyh kul, anlaşmazlığa medâr olan bütün husûsları Allah'ın ve Resûlü'nün hükmüne götürmediği müddetce îmân dâiresine girmiş olmaz. İşte bu yüzden Allah Teâlâ, «Eğer Allah'a ve âhiret gününe inanıyorsanız...» demiştir. Nitekim bu, az önce zikrolunmuştu. Bu bir şarttır ve yokluğu, kendisi için şart koşulduğu şeyin yokluğu demektir. Bu da şuna delâlet eder ki, medâr-ı nizâ olan husûslarda Allah'tan ve Resûlü'nden başkasını hakem kılan kimse, Allah'a ve Âhiret Günü'ne îmânın gereğinin dışına çıkmış olur. Beyân ve şifâ olarak bu "el-âsım" ve "el-kâsım"/"koruyan" ve "kıran" âyet sana yeter. Şübhesiz o, buna muhâlif olanların belini kırandır ve ona tutunanları, emir buyurduğunu yaşayanları koruyandır.") (*er-Risâletu't-Tebûkiyye*)

—Aynen bu âyetle ilgili olarak İbn Kesîr (r.) şöyle demektedir: ("Bu âyet şuna delâlet eder ki, nizâ mahallinde Kitâb'ın ve Sünnet'in hükmüne başvurmayan ve bu konuda onlara dönmeyen kişi, ne Allah'a ne de Âhiret Günü'ne îmân etmiştir.") (*Tefsîr-i İbn Kesîr*)

—İbnu'l-Kayyim (r.) şöyle demektedir: ("Sonra [Allah] Subhânehu, Resûlullâh'ın getirdiğinin hâricinde şeylerin hakemliğine başvuran kimsenin, muhakkak [sûrette] Tâğût'u hakem tayîn etmiş olduğunu ve onun hükmüne başvurduğunu haber vermiştir. **Tâğût** ise kulun, kendisiyle [/veya kendisi dolayısıyla] haddini aştığı her tapınılan veya tâbi veya itâat olunandır. Binâenaleyh her topluluğun tâğûtu, Allah ve Resûlü'nden gayrı hükmüne başvurdukları veya Allah'tan gayrı kendisine tapınıp durdukları veya Allah'tan gelen herhangi bir delîl olmaksızın kendisine tâbi oldukları şeydir.") (*İ'lâmu'l-Muvakki'în*, c.1, s.5)

—Yine İbnu'l-Kayyim (r.) "Medâricu's-Sâlikîn" adlı eserinde ise (s.337) şöyle demektedir: ("[Eğer bir kişi,] Allah'ın indirdiğiyle hükmetmenin gayr-ı vâcib ve bu konuda muhayyer/tercîh sâhibi olduğuna inanırsa, bunu da Allah'ın hükmünü kesin olarak bilerek yaparsa, işte bu küfr-i ekberdir.")

—Kâdı Ebû Ya'lâ "Usûlu'd-Dîn"de (s.271) şöyle demektedir: ("Her kim, Allah'ın veya Resûlü'nün açık nassla harâm kıldığı veya Müslümanların harâm olduğuna dâir üzerinde icmâ ettikleri bir harâmın helâl olduğuna inanırsa, o kişi kâfirdir. İçki içmeyi mubâh kılan; namazı, orucu ve zekâtı yasaklayan gibi! Allah'ın helâl kıldığı ve açık nassla beyân buyurduğu -veya Resûlü'nün helâl kıldığı- bir şeyin harâm olduğuna inanan bir kişinin durumu da aynıdır. Burada asıl husûs, böyle bir tavırda, Allah Teâlâ'yı yalanlamanın; haber verdiği şeyde Onun Resûlü'nü yalanlamanın

ve haber verdikleri şeylerde Müslümanları yalanlamanın var olmasıdır. Bunu yapan ise Müslümanların icmâıyla kâfir olur.")

—İmâm el-Kurtubî, şu âyetin tefsîri sadedinde şöyle demektedir:

وَإِنْ نَكَثُوا أَيْمَانَهُمْ مِنْ بَعْدِ عَهْدِهِمْ وَطَعَنُوا فِي دِينِكُمْ فَقَاتِلُوا أَئِمَّةَ الْكُفْرِ إِنَّهُمْ لَا أَيْمَانَ لَهُمْ لَعَلَّهُمْ يَنْتَهُونَ ﴿١٢﴾ ﴿سورة التوبة﴾

«Ve eğer ahidlerinden sonra yemînlerini bozacak olurlarsa ve dininize ta'n ederlerse [/dil uzatır, saldırır, taarruzda bulunurlarsa], artık o küfür önderlerini [onlarla savaşıp derhâl] öldürün. Şübhesiz onların yemînleri yoktur. Umulur ki, [küfürlerine/yaptıklarına] nihâyet verirler.» (9/et-Tevbe, 12)

("Bazı âlimler, bu âyeti, dine ta'n eden kimsenin öldürülmesinin vâcibliğine bir delîl olarak almışlardır. Çünkü o bir kâfirdir. Ta'n ise dine nisbeti uygun olmayan bir şeyi ona nisbet etmesidir. Yahut dinde kat'î delîlle sâbit, *usûl*ü cihetiyle sahîh, *furû*u cihetiyle dosdoğru olan bir husûsa, onu alaya alarak, küçümseyerek itirâz etmesi/ karşı gelmesidir.") (*Tefsîr-i Kurtubî*, c.8, s.82)

Başkanların ve onların avenelerinin günümüz itibâriyle yaptıkları açıklamalara ve/ya konuşmalara bir bakın ve bunların dine ta'n eden, dinin değerlerini alaya alıp küçümseyen ifâdeleri üzerinde bir düşünün!

—Ayrıca İmâm el-Kurtubî (r.) şöyle demektedir: ("Eğer bir kişi, kendi nezdinden olan bir şeyle, Allah katındandır diye hükmederse, bu Allah'ın hükmünü değiştirmek demek olur ve küfrü gerektirir.") (*Tefsîr-i Kurtubî*, c.6, s.191)

—Yine şöyle demektedir: ("Eğer Allah'ın hükmünden başka bir şeyi, Allah'ın hükmünden razı olmamak dolayısıyla isterse, o kişi kâfirdir.")

Şimdilik bu nakillerle iktifâ ediyoruz. Konuyla ilgili Kur'ân ve Sünnet nassları, imâmlarımızın ve âlimlerimizin görüşleri ve buna ilişkin delîller ise sayılamayacak kadar çoktur.

Bu asırda yöneticilerimizin küfrünü birebir gören ve bu meseleye ilişkin olarak konuşan; o yöneticilerin yapıp-ettiği kânûn çıkarma, Allah'ın hükümlerini değiştirme ve Allah'ın indirdiğinin hâricinde şeylerle hükmetme gibi durumların küfr-i ekber olduğunu beyân eden muâsır Müslüman âlimlerimiz de vardır. Şimdi de onların bazı görüşlerini sunmak istiyoruz:

—Şeyh [/Allâme] Mahmûd el-Âlûsî, Tefsîrinde şöyle demektedir: ("Kânûnu iyi/ve güzel bulup onu Şer'-i Şerîf'e tercîh eden, bunun hikmete daha muvâfık ve ümmetin maslahatına daha uygun olduğunu söyleyen; bu konuda Şerîat'ın emri şöyledir denildiği zaman öfkelenip parlayan ve kinini kusan kimsenin kâfir olduğu şübhesizdir. Buna, Allah'ın kendilerini rezîl-rüsva ettiği, kulaklarını sağır, gözlerini kör ettiği ve bizim de gördüğümüz bazıları birebir örnektir. Dolayısıyla böyle yapan, Şer'-i Şerîf'e muhâlif kânûnları iyi/ve güzel bulup bunları Şerîat'ın hükümlerine

önceleyen kimselerin tekfîrinde bir ân olsun tereddüd göstermemek gerekir.") (*Rûhu'l-Me'ânî*, c(üz).28, s.20.)

—Şeyh [/Allâme] Muhammed Emîn eş-Şankîtî (r.) şöyle demektedir: ("Her kim, Peygamberlere muhâlefet ve Allah'ın hükümlerini ibtâl yoluyla Allah'ın indirdiği ile hükmetmez ise o kişinin zulmü, fıskı ve küfrü, [bunların] tamâmı dinden çıkarıcı mâhiyyettedir.") (*Edvâu'l-Beyân*, c.2, s.104)

—eş-Şankîtî (r.), Adiyy b. Hâtim hadîsi ve Resûlullâh (s.a.v.)'in, «Allah'ın helâl kıldıklarını size harâm kılmadılar mı ve Allah'ın harâm kıldıklarını size helâl kılmadılar mı ve siz de onlara tâbi olmadınız mı?» [Adiyy:] "–Evet." "[Hz. Peygamber (s.a.v.):] «–İşte bu onlara[1] ibâdet(etmek)tir» kavli sadedinde yaptığı açıklamada ise şöyle demektedir: ("İşbu tefsîr-i Nebevî: Allah'ın teşrî' kıldığına muhâlif kânûn çıkaran herhangi bir mercie, helâl veya harâm diye çıkardığı herhangi bir husûsta tâbi olan kişi, onun âbidi/kuludur; onu rab edinmiştir; onu Allah'a ortak koşmuştur ve Allah'a karşı kâfir olmuştur [anlamına gelir]. Evet, bu tefsîr, sahîhliğinden asla şübhe olmayan doğru bir tefsîrdir. Şunu bilin ki kardeşler, hükmünde Allah'a şirk koşmak, ibâdetinde Ona şirk koşmak, [evet,] bunların tamâmı aynı anlamdadır ve aralarında kesinlikle fark yoktur. Allah'ın nizâmından gayrı bir nizâma, Allah'ın Şerîatı'ndan gayrı bir şerîata ve Allah'ın Şerîatı'na muhâlif beşer mahsûlü bir kânûna tâbi olan, Allah'ın gökten indirdiği ve Resûlü'nün diliyle beyân buyurduğu nûr-u semâvîden yüz çeviren kişi, evet böyle yapan bir kişiyle puta tapan ve putlara secde eden arasında kesinlikle ve hiçbir şekilde fark yoktur ve bunların her ikisi de aynıdır; her ikisi de Allah'a şirk koşan kimselerdir. [Nitekim] Biri, ibâdetinde Allah'a şirk koşmuştur, diğeri ise hükmünde!")

—Yine aynı tefsîr*in/izâhın* sadedinde şöyle demektedir: ("Zikretmiş olduğumuz bu semâvî nassların ışığında gâyet açık bir şekilde görülen şudur ki; şeytânın, dostlarının diliyle oluşturduğu -ve Allah Teâlâ'nın, peygamberleri aracılığıyla teşrî' ettiği hükümlere muhâlif–beşerî kânûnlara tâbi olanların küfründen şübhe edilmez. Bundan şübhe edecekler, ancak ve ancak Allah'ın, basîretini köreltttiği ve bunlar gibi vahyin nûru karşısında gözlerini kör ettiği kimselerdir.")

—Ayrıca Şankîtî (r.) şöyle demektedir: ("Gökleri ve yeri Yaradan'ın Şerîatı'na muhâlif olan beşerî sisteme/pozitif hukûka gelince; bunu yürürlüğe koymak, gökleri ve yeri Yaradan'a karşı küfürdür. Mîrâs hukûkunda erkeğin kadına üstün tutulmasının insâf olmadığı, bunların mîrâsta eşit kılınması gerektiği; çok evliliğin bir zulüm olduğu, boşanmanın kadına zulüm olduğu; recm*'in*, el kesme*'nin* ve benzeri işlerin vahşice eylemler olup insâna böylesinin reva görülemeyeceği iddiâları gibi ki, bu tür bir sistemi, toplumlar, onların mâlları, nesebleri, akitleri, dinleri üzerinde hâkim kılıp yürürlüğe koymak, gökleri ve yeri Yaradan'a karşı küfürdür.") (*Edvâu'l-Beyân*, c.4, s.84)

---

[1] [Yani "ahbâr ile ruhbâna": Kendi hahamlarına/bilginlerine ve râhiblerine! Bkz: et-Tevbe Sûresi 31. âyetin tefsîri.]

—Çağımızdaki İmâm ve Muhaddislerden olup 1958 yılında vefât eden, Mısır'da Şerîat Mahkemeleri alanında çalışıp sonra ayrılmış olan Şeyh (/Allâme) **Ahmed Şâkir** (r.), İmâm Ahmed'in *Müsned*'ini tahkîkinde ve 7747 rakamlı hadîse dâir açıklamalarında şöyle demektedir: ("Allah'ın indirdiğinin dışında bir şeyle bilinçli ve kasıtlı olarak hükmeden kişi kâfirdir. Bundan razı olan ve bunu tasdîk eden kişi kâfirdir. İster adına Ehl-i Kitâb'ın şerîatı, isterse de pozitif hukûk dediği şeyle hükmetsin durum aynıdır. Bunların tamâmı küfürdür ve dinden çıkmaktır. Allah cümlemizi bundan korusun (Eâzenallâh!).")

—Yine şöyle demektedir: ("Bununla beraber, Müslümanların kendi diyârlarında, pagan - ateist Avrupa'nın mevzuâtından iktibâs ettikleri, dahası, bâtıl görüşlerle keyfî kanâatlerin karıştığı, dilediklerini diledikleri gibi değiştirip durdukları ve bu kânûnları belirleyenlerin, bunlar, İslâm Şerîatı'na muvâfık mıdır yoksa muhâlif midir hiç aldırmadıkları yasalarla hükmetmesinin hiç Allah'ın Şerîatı'nda yeri ve böyle bir şeyin cevâzı olabilir mi! Hiç kuşkusuz Müslümanlar, böyle bir belâya sadece ve ancak Moğollar döneminde maruz kalmışlardır.") Ahmed Şâkir, açıklamalarının ilerleyen bölümlerinde şöyle der:

("Zannetmem ki dinini bilen ve ona icmâlî ve tafsîlî olarak îmân eden bir adam (...) zannetmem ki böyle biri, hiç tereddüd etmeden ve te'vîle de sapmadan, böyle bir hâlde yargı hâkimiyyetinin, temeli itibâriyle ve kökten bâtıl olduğuna, buna ne tashîhin [/doğrulama, düzeltmenin] ne de cevâzın/iznin (icâze) ilhâk edilebileceğine hükmetmekten gayrı bir yol bulabilir. İşbu beşerî kânûnlarla ilgili durum/hüküm (emr), hiç şübhesiz, güneş kadar ayandır. O apaçık küfürdür; bu konuda herhangi bir kapalılık yoktur; İslâm dinine mensûb olduğunu söyleyen biri de, her kim olursa olsun, bu kânûnlarla iş görmek veya bunları onaylamak olsun, hiçbir şekilde ne müdâra edilebilir ne de mazûr görülebilir.") (*'Umdetu't-Tefâsîr*, c.4, s.171)

Bir şeyleri helâl veya harâm kılmak ve Şerîat'ın hükümlerini değiştirmek yoluyla kendisinde kânûn çıkarma hakkı gören kimsenin küfrü; *yine* böyle birinin, Allah'ın hâkimiyyet hakkı karşısında haddini aştığı ve böylelikle kendi nefsini tapınılan bir rab kıldığına ilişkin son derece açık Kur'ân ve Sünnet nasslarından biri aşağıdaki âyet ve onu müteâkib hadîstir:

Allah Teâlâ, Yahûdîlerin ve Nasrânîlerin küfrüyle ilgili olarak şöyle buyurmuştur:

اتَّخَذُوا أَحْبَارَهُمْ وَرُهْبَانَهُمْ أَرْبَاباً مِنْ دُونِ اللهِ وَالْمَسِيحَ ابْنَ مَرْيَمَ وَمَا أُمِرُوا إِلَّا لِيَعْبُدُوا إِلَهاً وَاحِداً لا إِلَهَ إِلَّا هُوَ سُبْحَانَهُ عَمَّا يُشْرِكُونَ ﴿٣١﴾ ﴿سورة التوبة﴾

«Onlar Allah'ın dışında ahbârları ve ruhbânlarını [hahamlarını ve râhiblerini] rabler edindiler ve Meryem oğlu Mesîh'i de. Oysa tek ilâhtan başkasına ibâdet [/kulluk] etmemekle emrolunmuşlardı. Ondan başka ilâh yoktur. Allah, onların şirk koştuklarından münezzehtir.» (9/et-Tevbe, 31)

İmâm Ahmed, Tirmizî ve İbn Cerîr, Adiyy b. Hâtim (r.a.) yoluyla şunu rivâyet etmişlerdir ki *İbn Kesîr* de bunu *Tefsîri*nde nakletmiştir: Bir Nasrânî olan Adiyy b. Hâtim, Müslüman olmak için Resûlullâh (s.a.v.)'in yanına vardığı zaman Onu bu âyeti okurken görmüştür. Bunun üzerine Resûlullâh (s.a.v.)'e: "Onlar, onlara ibâdet etmiyorlardı/etmezlerdi" demiştir. Resûlullâh (s.a.v.) ise *cevâben*: «Evet [onlara ibâdet ediyorlardı. Çünkü] onlar, onlara helâli harâm ve harâmı da helâl kıldılar da onlar da onlara tâbi oldular. İşte bu, onların, onlara ibâdetidir» buyurmuştur.

Kur'ân'ın, sâbit/*sahîh* sünnetle tefsîrinin en doğru tefsîr olduğu malûmdur. Bu âyet ile hadîsin delâleti ise son derece açıktır ve hüküm/kânûn çıkarıp bir şeyleri helâl veya harâm kılan kişinin, kendi nefsini bir rab/tanrı kıldığını, ona itâat edenin de ona ibâdette bulunduğunu göstermektedir. Firavun'un kavminin, Firavun'a ibâdeti de tam anlamıyla budur. Nitekim Firavun onlara: «... 'Ben sizin için benden başka bir ilâh bilmiyorum'...» (28/el-Kasas, 38) Ayrıca: «'Ben, sizin en yüce rabbinizim!' dedi.» (79/en-Nâziât, 24) dediğinde, onlardan, kendilerini yaratanın, onlara rızık verenin, kâinâtı yaratanın ve çekip çevirenin kendisi olduğuna inanmalarını istiyor değildi. Zâten Mısırlıların, Firavun'un döneminde bu sıfatla tapınıp durdukları ilâhları vardı. Onların Firavun'a ibâdet etmesi ise ancak, bir yasa koyucu olarak onu ilâh bellemeleri ve ona itâat etmeleriydi. Bu ise günümüz Müslüman ülke yöneticilerinin, onların yasa koyucularının, kâfir, zâlim ve fâsık parlamentolarının bizzât îfâ ettiği vazîfedir. Allah Teâlâ şöyle buyurmaktadır:

فَاسْتَخَفَّ قَوْمَهُ فَأَطَاعُوهُ إِنَّهُمْ كَانُوا قَوْمًا فَاسِقِينَ ﴿٥٤﴾ ﴿سورة الزخرف﴾

«[Bu sûretle Firavun] kavmini istihfâf etti (/küçümsedi) onlar da ona itâat ettiler; çünkü [dinden çıkmış] fâsık bir kavim idiler.» (43/ez-Zuhruf, 54)

Nasıl böyle olmasın ki! Zîrâ onlar, parlamentoları ve kabinelerinde içkiyi -imâl, satış ve ruhsat boyutlarıyla- helâl kılıyor, bunun için genel ve özel vergiler alıyorlar. Umûmhâneler ve faizli bankalar da aynen böyle! Yasama noktasında oy hakkı olarak müminle kâfiri eşit kılıyor; iyiyle kötü, kadınla erkek, âlimle câhil arasında bir fark görmüyorlar. Harâm yemînler içiyor, bâtıl anlaşmalara imza koyuyorlar. Allah'ın mescidlerinde Onun adının anılmasını yasaklıyor ve bu mescidlerin harâb edilmesi için çalışıp duruyorlar. Buna karşın helâl olan şeyleri harâma çevirmeye kalkışıyor; emr-i bi'l-marûf ve nehy-i ani'l-münkeri, cihâdı ve cizyeyi, ihtisâbı, çeşit çeşit helâl satışları yasaklıyorlar. Haksız vergileri mubâh kılan kânûnları; insânları zulüm ve haksızlık yoluyla öldüren, hapseden ve sürgünlere gönderen yasaları da bunlara ekleyin. Çıkardıkları kânûn ve yasalar, dönüştürüp durdukları helâl ve harâmlar saymakla bitmez. Allah kahretsin onları, *nasıl da haktan dönüp duruyorlar*.

Burada önemli bir noktaya dikkat çekmemiz gerekiyor ki, o da şudur: Kimi İslâm ülkelerinde Şerîat'tan geriye bazı izlerin kalmış olması veya Ahvâl-ı Şahsiyye /Âile Hukûku, evlilik, talâk ve mîrâs gibi alanlarla ilgili bazı şerî hükümlerin beşerî kânûnlar manzûmesi içinde yer alması, hükmü/yönetimi Şerîat'ın hükmüdür diye

betimlemeyi geçerli kılmaz. İnsânların akıllarına gülercesine ve *âdeta* onlarla alay edercesine yapılan ve bir nevi tezvîrât olarak atılan "Teşrî'in/Yasamanın Kaynağı İslâm Şerîatı'dır" veya -kimi ülkelerde olduğu gibi- "Teşrî'in Temel Kaynağı İslâm Şerîatı'dır" yahut Suudi Arabistan, Sudan ve Yemen gibi kimi ülkelerde tezvîrâtta dahi abartıya kaçılarak atılan "Teşrî'in Tek Kaynağı İslâm Şerîatı'dır" gibi başlıkların, sonra da Allah'ın hükmü bırakılıp bu başlıklar altında çıkarılan kânûn ve yasaların hiçbir anlamı yoktur. [Bütün bunlar boş ve aldatıcı laflardır.] Böyle bir eylem, hükmü, şerî kılmaz. Sultânların yamağı birtakım sözümona âlimleri kullanarak yaptıkları ve halklarının akıllarını küçümseyip durdukları bu tür işler karşısında şikâyetimiz Allah'adır. Kim üzerine "süt" yazılı bir "rakı"yı süt veya yağ diye satın almak ister ki?! Üzerine süt yazılmış olması o rakıyı temiz kılar mı?! Bu bir yandan... Diğer yandan bizim dinimizde malûm olan şudur ki, *necâset tahâreti ilga eder*.

Allah Teâlâ, Kendisine şirk koşulmaktan sonsuz kerre münezzehtir. Bizzât Kendi Zâtıyla ilgili olarak bir *kudsî hadîs*te haber verdiği gibi:

«[أَنَا أَغْنَى الشُّرَكَاءِ عَنِ الشِّرْكِ] مَنْ عَمِلَ عَمَلاً أَشْرَكَ فِيهِ مَعِي غَيْرِي تَرَكْتُهُ وَشِرْكَهُ».

«[Ben, kendilerine şirk koşulanların şirkten en berî olanıyım.] Her kim bir amel işler de, o amelinde, başkasını bana ortak ederse onu ve ortak koştuğunu başbaşa bırakırım.» (Müslim)

Allah Teâlâ, dinin tamâmının Onun [dini] olmasından, gayrı bir şeye razı olmaz ki şöyle buyuruyor:

﴿وَقَاتِلُوهُمْ حَتَّى لا تَكُونَ فِتْنَةٌ وَيَكُونَ الدِّينُ كُلُّهُ لِلَّهِ ﴿٣٩﴾ ﴿سورة الأنفال﴾

«[Yeryüzünde] fitne kalmayıncaya ve din tamâmıyla Allah'ın [dini] oluncaya kadar onlarla savaşın!» (8/el-Enfâl, 39)

إِنَّا أَنْزَلْنَا إِلَيْكَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ فَاعْبُدِ اللَّهَ مُخْلِصًا لَهُ الدِّينَ ﴿٢﴾ أَلَا لِلَّهِ الدِّينُ الْخَالِصُ... ﴿سورة الزمر﴾

—«Şübhesiz ki biz Kitâb'ı sana hak olarak indirdik. O hâlde sen dini **Allah'a hâs** kılarak [ihlâs ile] Ona kulluk et.» —«İyi bil[in] ki hâlis din [yalnız] Allah'ındır...» (39/ez-Zümer, 2-3)

Asıl medâr-ı ibret olan, teşrî' ile ilgili bu şirkin ağırlığı ve büyüklüğü veya Allah'ın indirdiğine katıp karıştırılan hükümlerin azlığı veya çokluğu değil, bilakis bu eylemin mubâh görülüp buna girişilmesi ve:

... إِنِ الْحُكْمُ إِلَّا لِلَّهِ أَمَرَ أَلَّا تَعْبُدُوا إِلَّا إِيَّاهُ ... ﴿٤٠﴾ ﴿سورة يوسف﴾

«...Hüküm ancak Allah'ındır, o size Ondan başkasına tapmamanızı emretti...» (Yûsuf, 40) buyuran Allah'ın hâkimiyyet hakkının çiğnenmesidir. Bizim içinde bulunduğumuz fitne de dinin, bizim diyârlarımızda artık bütünüyle Allah'ın olmaması [*/yani yalnızca ve bütünüyle Ona hâlis kılınmaması*]dır.

İbn Kesîr, Allah'ın, «[Yeryüzünde] fitne kalmayıncaya ve din tamâmıyla Allah'ın [dini] oluncaya kadar onlarla savaşın!» (8/el-Enfâl, 39) kavli hakkında şunları nakleder:

İbn Abbâs'ın: "Yani şirk olmayıncaya/kalmayıncaya kadar" dediği nakledilmiştir. Urve'den ve başka bazı âlimlerimizden ise, "Fitne kalmayıncaya, yani Müslüman kişi dininde fitneye düşürülmeyinceye/dininden döndürülmek istenmeyinceye kadar" diye nakledilmiştir. Muhammed b. İshâk'ın ise, "Tevhîd, içinde şirk olmaksızın Allah'a hâs kılınıncaya ve Allah'a ortak koşulan şeyler bertaraf edilinceye kadar" dediği nakledilmiştir.

İmâm eş-Şâtibî (r.) şöyle demiştir: ("Ekleme veya eksiltme veya sahîh bir aslı değiştirmeye yönelik olarak yapılan her türlü teşrî'/yasama yollu bidat, az da olsa, bütün bunlar [Şerîat'ın koyduğu] meşrû bir şeye ilhâk edilmiş de olsa, yine de [Şerîatca] meşrû olanı zedeler. Herhangi bir kimse, böyle bir şeyi, bizzât Şerîat üzerinde ve bilerek yapacak olursa, muhakkak kâfir olur." "Zîrâ onda ekleme ve eksiltme yapmak veya değişiklik yapmaya kalkışmak, *bu* az veya çok da olsa, küfürdür; az veya çok olan arasında herhangi bir fark da yoktur.") (*el-İ'tisâm*)

İmâm İbn Teymiyye şöyle demektedir: ("Dinin bir kısmı Allah'ın, bir kısmı da Allah'tan başkasının olursa, böyle bir durumda, din tamâmıyla Allah'ın oluncaya kadar savaşmak vâcib olur. İşte bu yüzden Allah Teâlâ: «Ey îmân edenler! Allah'tan korkun ve eğer müminler iseniz, faizden geriye kalan(alacağınız)ı bırakın. Eğer böyle yapmazsanız Allah'a ve Resûlü'ne karşı bir savaş içine girdiğinizi bilin!» (2/el-Bakara, 278-9) buyurmuştur. // "Bu âyet, Taiflilerle ilgili olarak inmiştir. Onlar İslâm'a girdikleri, namazı ve orucu kabûl ettikleri, ama faizi terk etmeye yanaşmadıkları zaman Allah Teâlâ, onların Kendisine ve Resûlü'ne karşı muhârib olduklarını beyân buyurmuştur. Eğer onlar, Allah'a ve Resûlü'ne karşı muhârib iseler ve onlara karşı cihâd etmek vâcibse, acaba İslâm'ın emirlerinden birçoğunu ve [hattâ] çoğunluğunu terk eden Tatarlar/Moğollar ile ilgili durum nice olur?! İslâm âlimleri, eğer bir tâife, İslâmî farzların (vâcibât) bazısını yerine getirmekten imtinâ ederse, o tâifeye karşı savaşmanın vâcib olduğu konusunda ittifâk etmişlerdir. Eğer iki şahâdeti yerine getirir, ama namazdan ve zekâttan veya Ramazan orucunu tutmaktan veya Beytullâh'ı hacdan veya aralarında Kitâb ve Sünnet ile hükmolunmasından imtinâ ederlerse veyahut fuhşun/zinânın veya içkinin veya mahremle evliliğin harâm olduğunu kabûl etmezlerse veyahut haksız yere câna ve mâla kıymayı yahut faizi ve kumarı helâl görürlerse yahut da kâfirlere karşı cihâdı veya Ehl-i Kitâba cizye konulmasını vb. İslâm'ın hükümlerini inkâr edip/bunları kabûlden imtinâ ederlerse, böyle bir durumda din tamâmıyla Allah'ın oluncaya kadar onlarla savaşılır (/onlarla savaşılacağı konusunda âlimler ittifâk etmişlerdir.)") (*el-Fetâvâ*, c(üz). 28, mesele, 217)

Hülâsa Şudur ki:

Allah'ın dini başkasının diniyle, Allah'ın teşrî'i başkasının yasamasıyla, Allah'ın hükmü başkasının hükmüyle karıştığı zaman, Allah'ın dininde fitneye düşülmüş [/

yani ondan dönülmüş] olur ve fitne ortadan kalkıncaya kadar savaşmak vâcib olur. Günümüzde vukû bulan, yöneticilerimizin dâhilden, düşmanlarımızın ise hâricten bize karşı işlediği cinâyet, genel yaşam itibâriyle görülen sıkıntılar ve düşman eliyle marûz kalınan zillet budur [/veya bundandır].

Yüce Rabbimizin, bu tür yöneticilere verdiği isim, "kâfirler", "fâsıklar" ve "zâlimler"dir. Ne var ki, sulta*n*ların uşağı bazı sözümona âlimler peyda olup o yöneticileri "müslümanlar", "sâlihler" ve "meşrû yöneticiler" olarak isimlendirmeye başladılar. Sanki onların elinde kendilerine özel bir Kur'ân var da oraya [hâşâ ve kellâ]: Allah'ın indirdiği ile hükmetmeyenler müslümanlardır, müminlerdir, sâlihlerdir, yazmışlar!

Fesubhanallah! Artık bunların Batı'da, kâfir Haçlı ülkelerinde okumuş, beşerî kânûnlar ve pozitif hukûk alanında ihtisâs yapmış uzman kadroları var. Bunlardan her birini, tamı tamına "müşerri/kânûn koyucu" olarak isimlendiriyorlar. O kralların, başkanların ve prenslerin, kânûn çıkarmak ve tüzükler oluşturmak yoluyla yaptıklarını, eğer akıllarına gelirse ve gerekli görürlerse yasama organlarına merkezlik eden "Parlamento"lar açmalarını ve istediklerinde bunları feshetmelerini ise hiç anmayalım!

Dememi*z* o ki, bazen yönetici, "kânûn koyucuya [yasama organına riyâset eden adam/lar/ına]" ibâdet *ve kulluk* eder; insânlardan da ona ibâdet etmelerini ister. Bazen de tutup onu hapseder. Onu öldürmeyi dilediğinde de tutup onu katleder! Tıpkı putperestlerin yaptığı gibi ki onlardan biri, hurmadan tanrı yapar, acıktığında ise onu yer imiş. Yahut tahtadan bir tanrı yontar, ondan sonra üstünde aş pişirmek için onu ateşlere salar imiş! Bu yöneticilerin büründüğü diğer küfür hâllerini, kâfirlere dostluk göstermelerini, müminleri katletmelerini, îmânın temel direklerini yerle bir eden sözleri ve fiillerini de bunlara ekleyin!

Bu zamanda, İslâm ülkelerinin yöneticilerinin, Allah'ın Şerîatı dışında kânûnlar çıkarmaları ve Allah'ın indirdiği hâricinde şeylerle hükme koyulmaları dolayısıyla yaşadıkları küfre dâir söyleyebileceklerimiz bunlardır.

Ne var ki Allah'a ve Resûlü'ne karşı savaşan bu kesim, küfürlerini bu yönde ve bu sınırda tutmamışlardır. Bilakis buna, bundan daha açık ve isbâtlanması daha kolay olan bir küfür hâli daha eklemişlerdir. O ise, Müslümanların düşmanlarına dost olmaları, onlarla işbirliği yapmaları, kendi halkları ve dindaşlarına karşı onlara destek olmaları ve/ya arka çıkmalarıdır. Şimdi de onların bu cürmüne ilişkin şerî hükmü, özet sayılabilecek bir tafsîlâtla ele almaya çalışalım.

"el-Velâ ve'l-Berâ Akîdesi"; Kâfirlere Dost Olmanın Hükmü ve Bu Dostluğun Çeşitleri; Kâfir ve Mürtedlerle Bir/lik Olan Müslümanlara Karşı Savaşmanın Hükmü

Şerîat'ın insânlar için, cinsiyyetleri ve renkleri, dilleri ve milletleri, fakîrlikleri ve zenginlikleri yahut diğer herhangi bir âidiyyetlerinden sarfınazar ederek belirlediği sadece iki nisbet vardır: "**Mümin**" ve "**Kâfir**".

Ve Şerîat, apaçık Kitâb ve Sünnet nasslarıyla, **îmân ehli**nin kardeş olduğunu ve "**tek bir ümmet**"i oluşturduklarını ortaya koymuştur. Nitekim Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur: «Müminler, ancak kardeştirler.» (49/el-Hucurât, 10) Aynı şekilde Şerîat, **kâfirler**in, farklı mezhebleri ve meşrebleri, cinsiyyetleri ve milletleri, dilleri ve sâir âidiyyetleriyle "**tek bir millet**" olduklarına da hükmetmiştir.

Binâenaleyh bu apaçık hükümle görülen şudur ki, şu yeryüzünde *insi* ve *cin*niyle ***ehl-i teklîf***, iki ümmettir: "**Ehl-i Îmân**" ve "**Ehl-i Küfür**".

Allah Teâlâ, müminlere birbirlerini dost edinmelerini ve kâfirlerden berî olmalarını çok açık bir şekilde emir buyurmuştur. *İşte* "el-Velâ ve'l-Berâ Akîdesi" de bunun üzerine binâ olunmuştur. Ayrıca bu mesele, îmânla ilgili ferî meselelerden değildir; bilakis temel/aslî bir mesele olup [doğrudan doğruya] Tevhîd'in esâsıyla irtibâtlıdır. Çünkü îmân veya küfür, bunun üzerine binâ olunur; insânın mezkûr iki ümmetten birine nisbeti de böylece belli olur.

Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

لَا تَجِدُ قَوْماً يُؤْمِنُونَ بِاللهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ يُوَادُّونَ مَنْ حَادَّ اللهَ وَرَسُولَهُ وَلَوْ كَانُوا آبَاءَهُمْ أَوْ أَبْنَاءَهُمْ أَوْ إِخْوَانَهُمْ أَوْ عَشِيرَتَهُمْ أُولَئِكَ كَتَبَ فِي قُلُوبِهِمُ الْإِيمَانَ وَأَيَّدَهُمْ بِرُوحٍ مِنْهُ وَيُدْخِلُهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا رَضِيَ اللهُ عَنْهُمْ وَرَضُوا عَنْهُ أُولَئِكَ حِزْبُ اللهِ أَلَا إِنَّ حِزْبَ اللهِ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ﴿٢٢﴾ ﴿سورة المجادلة﴾

«Allah'a ve âhiret gününe îmân eden hiçbir topluluğun, babaları veya oğulları veya kardeşleri veya aşîretleri olsalar bile, Allah'a ve Resûlü'ne düşman olan kimselere sevgi beslediğini göremezsin. İşte Allah onların kalblerine îmânı yazmış ve onları kendi katından bir rûh ile desteklemiştir. Onları, alt[lar]ından ırmaklar akan ve içlerinde ebedî kalacakları cennetlere sokacaktır. Allah onlardan razı olmuş, onlar da Allah'tan razı olmuşlardır. İşte onlar, Allah'ın tarafında olanlardır. İyi bilin ki, Allah'ın tarafında olanlar kurtuluşa erenlerin ta kendileridir.» (58/el-Mücâdile, 22)

وَالْمُؤْمِنُونَ وَالْمُؤْمِنَاتُ بَعْضُهُمْ أَوْلِيَاءُ بَعْضٍ ﴿٧١﴾ ﴿سورة التوبة﴾

«Mümin erkekler ve mümin kadınlar birbirlerinin velileridir (/dostlarıdır).» (9/et-Tevbe, 71)

وَالَّذِينَ كَفَرُوا بَعْضُهُمْ أَوْلِيَاءُ بَعْضٍ ﴿٧٣﴾ ﴿سورة الأنفال﴾

«Kâfir olanlar da birbirlerinin velileridir (/dostlarıdır).» (8/el-Enfâl, 73)

الْمُنَافِقُونَ وَالْمُنَافِقَاتُ بَعْضُهُمْ مِنْ بَعْضٍ ﴿٦٧﴾ ﴿سورة التوبة﴾

«Münâfık erkekler ve münâfık kadınlar birbirlerindendir (/birbirlerinin benzeridir.)» (9/et-Tevbe, 67)

وَإِنَّ الظَّالِمِينَ بَعْضُهُمْ أَوْلِيَاءُ بَعْضٍ وَاللَّهُ وَلِيُّ الْمُتَّقِينَ ﴿١٩﴾ ﴿سورة الجاثية﴾

«Şübhesiz zâlimler birbirlerinin dostlarıdır. Allah ise muttakilerin dostudur.» (45/el-Câsiye, 19)

Hâsılı bunlar, sadece iki nisbet ve iki âidiyyettir; iki dostluk bağı ve iki râbıtadır: "Müslüman Müslümana dost olur", "Kâfirler ve münâfıklar ise birbirlerine!"

Allah, bu itikâda sâhib olmamızı emir buyurmuştur. Bunu yapmadığımız takdîrde ise, «Yeryüzünde bir fitne ve büyük bir fesâd olacağı»nı (8/el-Enfâl, 73) haber vermiştir. Kur'ân-ı Kerîm'in âyetlerine bakan biri, müminleri dost edinmek ve bunun gereklerini yerine getirmek; kâfirleri dost edinmemek, onlardan berî olmak ve bunun gereklerini yerine getirmek meselesinin her yönüyle, son derece açık ve tekrar tekrar vurgulanarak ele alındığını görür. Bu konuyla ilgili emirleri ve nehiyleri içeren bazı âyetleri, ahkâmına müteallik bazı başlıklar eşliğinde ve öz bir şekilde şöylece sunabiliriz:

1. Mümin, Müminin Dostudur:

وَالْمُؤْمِنُونَ وَالْمُؤْمِنَاتُ بَعْضُهُمْ أَوْلِيَاءُ بَعْضٍ يَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَيُقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَيُؤْتُونَ الزَّكَاةَ وَيُطِيعُونَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ أُولَئِكَ سَيَرْحَمُهُمُ اللَّهُ إِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ ﴿٧١﴾ ﴿سورة التوبة﴾

«Mümin erkekler ve mümin kadınlar birbirlerinin velileridir (/dostlarıdır). Marûf ile emreder, münkerden nehyederler; namazı (dosdoğru) kılar, zekâtı verirler; Allah'a ve Resûlü'ne itâat ederler. İşte bunlara Allah rahmet edecektir (/onları bağışlayacaktır). Şübhesiz Allah azîzdir, hakîmdir.» (9/et-Tevbe, 71)

2. Kâfir, Kâfirin Dostudur:

وَالَّذِينَ كَفَرُوا بَعْضُهُمْ أَوْلِيَاءُ بَعْضٍ ﴿٧٣﴾ ﴿سورة الأنفال﴾

«Kâfir olanlar da birbirlerinin velileridir (/dostlarıdır).» (8/el-Enfâl, 73)

الْمُنَافِقُونَ وَالْمُنَافِقَاتُ بَعْضُهُمْ مِنْ بَعْضٍ يَأْمُرُونَ بِالْمُنْكَرِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمَعْرُوفِ ﴿٦٧﴾ ﴿سورة التوبة﴾

«Münâfık erkekler ve münâfık kadınlar birbirlerindendir (/birbirlerinin benzeridir.) Münkeri emrederler, marûftan nehyederler.» (9/et-Tevbe, 67)

3. Kâfirleri Dost Edinmekten Nehy:

لَا يَتَّخِذِ الْمُؤْمِنُونَ الْكَافِرِينَ أَوْلِيَاءَ مِنْ دُونِ الْمُؤْمِنِينَ وَمَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ فَلَيْسَ مِنَ اللهِ فِي شَيْءٍ إِلَّا أَنْ تَتَّقُوا مِنْهُمْ تُقَاةً وَيُحَذِّرُكُمُ اللهُ نَفْسَهُ وَإِلَى اللهِ الْمَصِيرُ ﴿٢٨﴾ ﴿سورة آل عمران﴾

«Müminler, müminleri bırakıp da kâfirleri dost edinmesin; kim böyle yaparsa Allah ile bir ilişiği kalmaz. Ancak onlardan [gelebilecek tehlikeden] korunmanız başkadır. Allah sizi Kendisiyle sakındırıp/korkutur ve dönüş Allah'adır.» (3/Âl-i İmrân, 28)

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَّخِذُوا الْكَافِرِينَ أَوْلِيَاءَ مِنْ دُونِ الْمُؤْمِنِينَ أَتُرِيدُونَ أَنْ تَجْعَلُوا لِلَّهِ عَلَيْكُمْ سُلْطَانًا مُبِينًا ﴿١٤٤﴾ ﴿سورة النساء﴾

«Ey îmân edenler! Müminleri bırakıp da kâfirleri dost edinmeyin. Kendi aleyhinize Allah'a apaçık bir delîl mi vermek istiyorsunuz?» (4/en-Nisâ, 144)

4. Müminin Mümine Dostluğu, Allah'a ve Resûlü'ne Dostluktur; Ayrıca Bir Yardım ve Zafer[vesîlesi]dir:

إِنَّمَا وَلِيُّكُمُ اللهُ وَرَسُولُهُ وَالَّذِينَ آمَنُوا الَّذِينَ يُقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَيُؤْتُونَ الزَّكَاةَ وَهُمْ رَاكِعُونَ ﴿٥٥﴾ وَمَنْ يَتَوَلَّ اللهَ وَرَسُولَهُ وَالَّذِينَ آمَنُوا فَإِنَّ حِزْبَ اللهِ هُمُ الْغَالِبُونَ ﴿٥٦﴾ ﴿سورة المائدة﴾

—«Sizin veliniz (/dostunuz) ancak Allah Teâlâ'dır ve Onun Resûlü'dür ve îmân etmiş olanlardır. O îmân edenler ki, namazı (dosdoğru) kılarlar ve zekâtı verirler ve onlar rükûa varanlardır.» —«Ve her kim Allah Teâlâ'yı ve Onun Resûlü'nü ve îmân edenleri veli (/dost) ittihâz ederse şübhe yok ki gâlib (gelecek) olanlar, (ancak) Allah Teâlâ'nın hizbidir.» (5/el-Mâide, 55-56)

5. Müslüman'ın Kâfirlere Dostluğu, Şeytâna Dostluktur ve Onun Fırkasına Girmektir:

Bu ise bir kayıp ve hüsrân olup Allah Teâlâ'dan bir gazabdır ve cehennemde ebedî kalmayı gerektirir:

أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ تَوَلَّوْا قَوْمًا غَضِبَ اللهُ عَلَيْهِمْ مَا هُمْ مِنْكُمْ وَلَا مِنْهُمْ وَيَحْلِفُونَ عَلَى الْكَذِبِ وَهُمْ يَعْلَمُونَ ﴿١٤﴾ أَعَدَّ اللهُ لَهُمْ عَذَابًا شَدِيدًا إِنَّهُمْ سَاءَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١٥﴾ اتَّخَذُوا أَيْمَانَهُمْ جُنَّةً فَصَدُّوا عَنْ سَبِيلِ اللهِ فَلَهُمْ عَذَابٌ مُهِينٌ ﴿١٦﴾ لَنْ تُغْنِيَ عَنْهُمْ أَمْوَالُهُمْ وَلَا أَوْلَادُهُمْ مِنَ اللهِ شَيْئًا أُولَئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿١٧﴾ يَوْمَ يَبْعَثُهُمُ اللهُ جَمِيعًا فَيَحْلِفُونَ لَهُ كَمَا يَحْلِفُونَ لَكُمْ وَيَحْسَبُونَ أَنَّهُمْ عَلَى شَيْءٍ أَلَا إِنَّهُمْ هُمُ الْكَاذِبُونَ ﴿١٨﴾ اسْتَحْوَذَ عَلَيْهِمُ الشَّيْطَانُ فَأَنْسَاهُمْ ذِكْرَ اللهِ أُولَئِكَ حِزْبُ الشَّيْطَانِ أَلَا إِنَّ حِزْبَ الشَّيْطَانِ هُمُ الْخَاسِرُونَ ﴿١٩﴾ ﴿سورة المجادلة﴾

—«Allah'ın kendilerine gazab ettiği bir kavmi dost edinenleri görmez misin? Onlar ne sizdendirler, ne de onlardan. Onlar bile bile yalan yere yemîn ederler.» —«[Allah, onlara (pek) şiddetli bir azâb hazırlamıştır. Gerçekten onların yaptıkları şey ne kötüdür!» —«Onlar yemînlerini bir kalkan yapıp [insânları] Allah'ın dininden alıkoydular. Bunun için onlara alçaltıcı bir azâb vardır.» —«Onların mâlları da, evlâdları da Allah'a karşı kendilerine bir yarar sağlamayacaktır. Onlar, cehennemliklerdir. Onlar orada ebedî kalacaklardır.» —«O gün (ki) Allah onların hepsini yeniden diriltecek, onlar da dünyada size yemîn ettikleri gibi, Ona yemîn edecek-lerdir. Kendilerinin bir şey [/hakîkat] üzerinde olduklarını sanırlar. İyi bilin ki onlar gerçekten yalancıdırlar.]» —«Şeytân onları hâkimiyyeti altına alıp kendilerine Allah'ı anmayı unutturmuştur. İşte onlar şeytânın fırkasıdır. İyi bilin ki, şeytânın fırkası(nda olanlar) ziyana uğrayanların ta kendileridir.» (58/el-Mücâdile, 14-19)

تَرَى كَثِيرًا مِنْهُمْ يَتَوَلَّوْنَ الَّذِينَ كَفَرُوا لَبِئْسَ مَا قَدَّمَتْ لَهُمْ أَنْفُسُهُمْ أَنْ سَخِطَ اللهُ عَلَيْهِمْ وَفِي الْعَذَابِ هُمْ خَالِدُونَ ﴿٨٠﴾ وَلَوْ كَانُوا يُؤْمِنُونَ بِاللهِ وَالنَّبِيِّ وَمَا أُنْزِلَ إِلَيْهِ مَا اتَّخَذُوهُمْ أَوْلِيَاءَ وَلَكِنَّ كَثِيرًا مِنْهُمْ فَاسِقُونَ ﴿٨١﴾ ﴿سورة المائدة﴾

—«Onlardan birçoğunun kâfirleri dost edindiklerini görürsün. Nefislerinin kendileri için takdîm ettiği [amel] ne kötüdür ki [bu amelleri yüzünden], Allah onlara gazab etmiştir ve onlar, o azâb içinde ebedî olarak kalıcıdırlar.» —«Eğer Allah'a, Peygamber'e ve ona indirilene [Kur'ân'a] inanıyor olsalardı, onları dost edinmezlerdi. Fakat onlardan birçoğu fâsık kimselerdir.» (5/el-Mâide, 80-81)

وَمَنْ يَتَّخِذِ الشَّيْطَانَ وَلِيّاً مِنْ دُونِ اللهِ فَقَدْ خَسِرَ خُسْرَاناً مُبِيناً ﴿١١٩﴾ ﴿سورة النساء﴾

«Kim Allah'ı bırakıp da şeytânı dost edinirse, şübhesiz o apaçık bir hüsrâna düşmüştür.» (4/en-Nisâ, 119)

6. Müslüman'ın Kâfirlere Dostluğu Zayıftır ve Şeytân Kendilerini Küfre Düşürdükten Sonra Onların Dostluğundan Teberri Edecektir:

مَثَلُ الَّذِينَ اتَّخَذُوا مِنْ دُونِ اللهِ أَوْلِيَاءَ كَمَثَلِ الْعَنْكَبُوتِ اتَّخَذَتْ بَيْتاً وَإِنَّ أَوْهَنَ الْبُيُوتِ لَبَيْتُ الْعَنْكَبُوتِ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ ﴿٤١﴾ ﴿سورة العنكبوت﴾

«Allah'tan başka dost edinenlerin meseli, kendine bir ev edinen örümceğin meseli gibidir. Evlerin en dayanıksızı ise şübhesiz örümcek evidir. Eğer bilselerdi!» (29/el-Ankebût, 41)

وَقَالَ إِنَّمَا اتَّخَذْتُمْ مِنْ دُونِ اللهِ أَوْثَاناً مَوَدَّةَ بَيْنِكُمْ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا ثُمَّ يَوْمَ الْقِيَامَةِ يَكْفُرُ بَعْضُكُمْ بِبَعْضٍ وَيَلْعَنُ بَعْضُكُمْ بَعْضاً وَمَأْوَاكُمُ النَّارُ وَمَا لَكُمْ مِنْ نَاصِرِينَ ﴿٢٥﴾ ﴿سورة العنكبوت﴾

«[İbrâhîm] dedi ki: Sırf aranızda dünya hayâtına mahsûs bir sevgi [ve çıkar] uğruna Allah'ı bırakıp birtakım putlar edindiniz. Sonra kıyâmet gününde kiminiz kiminizi inkâr edip tanımayacak; kiminiz kiminize lânet edecektir. Barınağınız cehennem olacaktır. Yardımcılarınız da olmayacaktır.» (29/el-Ankebût, 25)

كَمَثَلِ الشَّيْطَانِ إِذْ قَالَ لِلإِنْسَانِ اكْفُرْ فَلَمَّا كَفَرَ قَالَ إِنِّي بَرِيءٌ مِنْكَ إِنِّي أَخَافُ اللهَ رَبَّ الْعَالَمِينَ ﴿١٦﴾ ﴿سورة الحشر﴾

«Tıpkı şeytânın meseli gibi ki, hani insâna "kâfir ol" dedi de o kâfir olunca, "ben" dedi "senden berîyim, çünkü ben âlemlerin rabbi Allah'tan korkarım".» (59/el-Haşr, 16)

7. Müslüman'ın Kâfirlere Dostluğu Kendisini Onlardan Kılar, Amelini Boşa Çıkarır ve Onu Riddete Götürür:

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لا تَتَّخِذُوا الْيَهُودَ وَالنَّصَارَى أَوْلِيَاءَ بَعْضُهُمْ أَوْلِيَاءُ بَعْضٍ وَمَنْ يَتَوَلَّهُمْ مِنْكُمْ فَإِنَّهُ مِنْهُمْ إِنَّ اللهَ لا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ ﴿٥١﴾ ﴿سورة المائدة﴾

«Ey îmân edenler! Yahûdîleri ve Nasrânîleri dost edinmeyin. Onlar birbirlerinin dostlarıdırlar. Sizden her kim onları dost edinirse muhakkak o da onlardandır. Şübhesiz Allah, zâlimler topluluğunu [doğru yola] hidâyet etmez.» (5/el-Mâide, 51)

Allah Teâlâ bunu müteâkib âyetlerde ise şöyle buyurmuştur:

وَيَقُولُ الَّذِينَ آمَنُوا أَهَؤُلاءِ الَّذِينَ أَقْسَمُوا بِاللهِ جَهْدَ أَيْمَانِهِمْ إِنَّهُمْ لَمَعَكُمْ حَبِطَتْ أَعْمَالُهُمْ فَأَصْبَحُوا خَاسِرِينَ ﴿٥٣﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا مَنْ يَرْتَدَّ مِنْكُمْ عَنْ دِينِهِ فَسَوْفَ يَأْتِي اللهُ بِقَوْمٍ يُحِبُّهُمْ وَيُحِبُّونَهُ أَذِلَّةٍ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ أَعِزَّةٍ عَلَى الْكَافِرِينَ يُجَاهِدُونَ فِي سَبِيلِ اللهِ وَلا يَخَافُونَ لَوْمَةَ لائِمٍ ذَلِكَ فَضْلُ اللهِ يُؤْتِيهِ مَنْ يَشَاءُ وَاللهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ ﴿٥٤﴾ ﴿سورة المائدة﴾

—«(O zaman) îmân edenler derler ki: Bunlar mıdır sizinle beraber olduklarına bütün güçleriyle yemîn edenler? Onların [bütün] yaptıkları boşa gitmiştir de kaybedenlerden olmuşlardır.» —«Ey îmân edenler! Sizden kim dininden dönerse, [bilsin ki] Allah onların yerine öyle bir topluluk getirir ki, Allah onları sever, onlar da Allah'ı severler. Onlar müminlere karşı mütevâzı (/şefkatli), kâfirlere karşı izzetli (/zorlu ve sert)dirler. Allah yolunda cihâd ederler. [Bu yolda] hiçbir kınayıcının kınamasından da korkmazlar. İşte bu, Allah'ın bir lütfudur. Onu dilediğine verir. Allah, Vâsi'(lütfu bol olan)dır, Alîm(her şeyi hakkıyla bilen)dir.» (5/el-Mâide, 53-54)

Daha önce geçen,

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَّخِذُوا الْكَافِرِينَ أَوْلِيَاءَ مِنْ دُونِ الْمُؤْمِنِينَ أَتُرِيدُونَ أَنْ تَجْعَلُوا لِلَّهِ عَلَيْكُمْ سُلْطَانًا مُبِينًا ﴿١٤٤﴾ ﴿سورة النساء﴾

«Ey îmân edenler! Müminleri bırakıp da kâfirleri dost edinmeyin. Kendi aleyhinize Allah'a apaçık bir delîl mi vermek istiyorsunuz?» (4/en-Nisâ, 144) kavlinin hemen akabinde ise Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

إِنَّ الْمُنَافِقِينَ فِي الدَّرْكِ الْأَسْفَلِ مِنَ النَّارِ وَلَنْ تَجِدَ لَهُمْ نَصِيراً ﴿١٤٥﴾ ﴿سورة النساء﴾

«Şübhesiz ki münâfıklar, cehennem ateşinin en aşağı tabakasındadırlar. Onlara hiçbir yardımcı da bulamazsın.» (4/en-Nisâ, 145)

8. Kavim–Kabîleyi ve Akraba-Taallukatı -Eğer Kâfir İseler Dost-Edinmenin Nehyedilmesi:

Kâfir oldukları hâlde onlara -akrabalık dolayısıyla- sevgi göstermenin, îmânı nakzedeceği ki, Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لا تَتَّخِذُوا آبَاءَكُمْ وَإِخْوَانَكُمْ أَوْلِيَاءَ إِنِ اسْتَحَبُّوا الْكُفْرَ عَلَى الْإِيمَانِ وَمَنْ يَتَوَلَّهُمْ مِنْكُمْ فَأُولَئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ ﴿٢٣﴾ قُلْ إِنْ كَانَ آبَاؤُكُمْ وَأَبْنَاؤُكُمْ وَإِخْوَانُكُمْ وَأَزْوَاجُكُمْ وَعَشِيرَتُكُمْ وَأَمْوَالٌ اقْتَرَفْتُمُوهَا وَتِجَارَةٌ تَخْشَوْنَ كَسَادَهَا وَمَسَاكِنُ تَرْضَوْنَهَا أَحَبَّ إِلَيْكُمْ مِنَ اللهِ وَرَسُولِهِ وَجِهَادٍ فِي سَبِيلِهِ فَتَرَبَّصُوا حَتَّى يَأْتِيَ اللهُ بِأَمْرِهِ وَاللهُ لا يَهْدِي الْقَوْمَ الْفَاسِقِينَ ﴿٢٤﴾ ﴿سورة التوبة﴾

—«Ey îmân edenler! Eğer îmâna karşı küfrü [tercîh edip] seviyorlarsa, babalarınızı ve kardeşlerinizi [bile] dost edinmeyin. İçinizden kim onları dost edinirse, işte onlar, zâlimlerin ta kendileridir.» —«De ki: Eğer babalarınız, oğullarınız, kardeşleriniz, eşleriniz, aşîretiniz, kazandığınız mâllar, kesada uğramasından korktuğunuz bir ticâret ve hoşunuza giden meskenler size Allah'tan, Resûlü'nden ve Onun yolunda cihâddan daha sevgili ise, artık Allah'ın emri gelinceye kadar bekleyin! Allah, fâsık topluluğu [doğru yola] hidâyet etmez.» (9/et-Tevbe, 23-24)

لا تَجِدُ قَوْماً يُؤْمِنُونَ بِاللهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ يُوَادُّونَ مَنْ حَادَّ اللهَ وَرَسُولَهُ وَلَوْ كَانُوا آبَاءَهُمْ أَوْ أَبْنَاءَهُمْ أَوْ إِخْوَانَهُمْ أَوْ عَشِيرَتَهُمْ أُولَئِكَ كَتَبَ فِي قُلُوبِهِمُ الإِيمَانَ وَأَيَّدَهُمْ بِرُوحٍ مِنْهُ وَيُدْخِلُهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا رَضِيَ اللهُ عَنْهُمْ وَرَضُوا عَنْهُ أُولَئِكَ حِزْبُ اللهِ أَلا إِنَّ حِزْبَ اللهِ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ﴿٢٢﴾ ﴿سورة المجادلة﴾

«Allah'a ve âhiret gününe îmân eden hiçbir topluluğun, babaları veya oğulları veya kardeşleri veya aşîretleri olsalar bile, Allah'a ve Resûlü'ne düşman olan kimselere sevgi beslediğini göremezsin. İşte Allah onların kalblerine îmânı yazmış ve onları kendi katından bir rûh ile desteklemiştir. Onları, alt[lar]ından ırmaklar akan ve içlerinde ebedî kalacakları cennetlere sokacaktır. Allah onlardan razı olmuş, onlar da Allah'tan razı olmuşlardır. İşte onlar, Allah'ın tarafında olanlardır. İyi bilin ki, Allah'ın tarafında olanlar kurtuluşa erenlerin ta kendileridir.» (58/el-Mücâdile, 22)

9. Kâfirleri Sırdaş ve Yardımcı/Müttefik Edinmenin Nehyedilmesi:

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لا تَتَّخِذُوا بِطَانَةً مِنْ دُونِكُمْ لا يَأْلُونَكُمْ خَبَالاً وَدُّوا مَا عَنِتُّمْ قَدْ بَدَتِ الْبَغْضَاءُ مِنْ أَفْوَاهِهِمْ وَمَا تُخْفِي صُدُورُهُمْ أَكْبَرُ قَدْ بَيَّنَّا لَكُمُ الآيَاتِ إِنْ كُنْتُمْ تَعْقِلُونَ ﴿١١٨﴾ ﴿سورة آل عمران﴾

«Ey îmân edenler! Kendi dışınızdakileri [dost ve] sırdaş edinmeyin. [Çünkü] onlar size fenalık etmekten asla geri durmazlar, hep sıkıntıya düşmenizi isterler. Gerçekten, kinleri [ve düşmanlıkları] ağızlarından [dökülen sözlerinden] belli olmaktadır. Sînelerinde saklamakta oldukları [düşmanlıkları] ise daha büyüktür. Eğer düşünüp anlıyorsanız, âyetleri size [apaçık] beyân ettik.» (3/Âl-i İmrân, 118)

10. Bize Karşı Savaşan ve Bizi Yurtlarımızdan Çıkaranlara Dost Olmanın Nehyedilmesi:

إِنَّمَا يَنْهَاكُمُ اللهُ عَنِ الَّذِينَ قَاتَلُوكُمْ فِي الدِّينِ وَأَخْرَجُوكُمْ مِنْ دِيَارِكُمْ وَظَاهَرُوا عَلَى إِخْرَاجِكُمْ أَنْ تَوَلَّوْهُمْ وَمَنْ يَتَوَلَّهُمْ فَأُولَئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ ﴿٩﴾ ﴿سورة الممتحنة﴾

«Allah sizi ancak, din husûsunda sizinle savaşan, sizi yurtlarınızdan çıkaran ve çıkarılmanıza yardım eden kimselere dostluk etmekten men' eder! Artık kim onlara dostluk ederse, işte onlar zâlimlerin ta kendileridir!» (60/el-Mumtehine, 9)

11. Dinimizi Alay ve Oyun Konusu Yapanlara Dost Olmanın Nehyedilmesi:

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لا تَتَّخِذُوا الَّذِينَ اتَّخَذُوا دِينَكُمْ هُزُواً وَلَعِباً مِنَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ مِنْ قَبْلِكُمْ وَالْكُفَّارَ أَوْلِيَاءَ وَاتَّقُوا اللهَ إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿٥٧﴾ ﴿سورة المائدة﴾

«Ey îmân edenler! Sizden önce kendilerine Kitâb verilenlerden dininizi alay ve oyun konusu edinenleri ve [sâir] kâfirleri dost edinmeyin. Allah'tan korkun; eğer müminler iseniz.» (5/el-Mâide, 57)

12. Kâfirler Arasında Bilhâssa Yahûdîleri ve Hırıstıyanları Dost Edinmenin Şiddetle Nehyedilmesi:

Kâfirlerin dost edinilmesini yasaklayan ve bunu nehyeden âyetlerin *esbâb-ı nüzûl*üne bakan bir kimse, bunların çoğunluğunun Yahûdîleri ve Hırıstıyanları dost edinmekten nehyetmek üzere indiğini görür. Bununla beraber Kur'ân âyetleri, dost edinilmelerini yasakladığı bütün kâfirler arasında onları açık bir şekilde isimlendirir. Nitekim Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

«Ey îmân edenler! Yahûdîleri ve Nasrânîleri dost edinmeyin...» (5/el-Mâide, 51)

«Ey îmân edenler! Sizden önce kendilerine Kitâb verilenlerden dininizi alay ve oyun konusu edinenleri ve [sâir] kâfirleri dost edinmeyin...» (5/el-Mâide, 57)

13. Millet-i İbrâhîm'e Kâfirlerden Tamâmen Berî Olarak Uyulmasının ve Onlara Buğz ile Adâvet Gösterilmesinin Emredilmesi:

قَدْ كَانَتْ لَكُمْ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ فِي إِبْرَاهِيمَ وَالَّذِينَ مَعَهُ إِذْ قَالُوا لِقَوْمِهِمْ إِنَّا بُرَآءُ مِنكُمْ وَمِمَّا تَعْبُدُونَ مِن دُونِ اللَّهِ كَفَرْنَا بِكُمْ وَبَدَا بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمُ الْعَدَاوَةُ وَالْبَغْضَاءُ أَبَدًا حَتَّى تُؤْمِنُوا بِاللَّهِ وَحْدَهُ إِلَّا قَوْلَ إِبْرَاهِيمَ لِأَبِيهِ لَأَسْتَغْفِرَنَّ لَكَ وَمَا أَمْلِكُ لَكَ مِنَ اللَّهِ مِن شَيْءٍ رَّبَّنَا عَلَيْكَ تَوَكَّلْنَا وَإِلَيْكَ أَنَبْنَا وَإِلَيْكَ الْمَصِيرُ ﴿٤﴾ ﴿سورة الممتحنة﴾

«Muhakkak ki İbrâhîm'de ve Onunla beraber olanlarda sizin için (pek) güzel bir örnek vardı(r). Onlar kavimlerine demişlerdi ki: "Biz sizden ve Allah'tan gayrı tapmakta olduğunuz her şeyden [tamâmen] berîyiz. Sizi tanımıyoruz. Siz, Allah'a, bir olarak îmân edinceye kadar, bizimle sizin aranızda ebedî bir düşmanlık ve buğz başlamıştır." Şu kadar var ki, İbrâhîm, babasına: "Elbette senin için mağfiret dileyeceğim. Fakat Allah'tan sana gelecek herhangi bir şeyi önlemeye gücüm yetmez" demişti. [O müminler şöyle dediler:] "Rabbimiz! [Yalnızca] Sana tevekkül ettik ve Sana yöneldik ve dönüş de [ancak] Sanadır."» (60/el-Mumtehine, 4)

14. Kur'ân Ayetleri, Müslümanlardan Kâfirleri Dost Edinenlerin ve Nifâka Düşenlerin Bahanelerini Ya İzzet/Güç Talebi Ya da Eziyyet ve Felâket Korkusu Olarak Tahdîd Etmiştir:

Kur'ân-ı Kerîm, bu bahaneleri reddetmiş ve geçersiz saymıştır. Ayrıca bunların sâhibleriyle ilgili hükmü, nifâk, riddet ve kâfirlere mensûbiyyet olarak belirlemiştir. Bu da kalblerindeki maraz dolayısıyladır ki, onların âkıbetleri hem dünyada hem de âhirette pişmanlık olacaktır. Varacakları yer ise cehennemdir. Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

بَشِّرِ الْمُنَافِقِينَ بِأَنَّ لَهُمْ عَذَابًا أَلِيمًا ﴿١٣٨﴾ الَّذِينَ يَتَّخِذُونَ الْكَافِرِينَ أَوْلِيَاءَ مِن دُونِ الْمُؤْمِنِينَ أَيَبْتَغُونَ عِندَهُمُ الْعِزَّةَ فَإِنَّ الْعِزَّةَ لِلَّهِ جَمِيعًا ﴿١٣٩﴾ ﴿سورة النساء﴾

—«Münâfıklara, kendileri için elem dolu bir azâb olduğunu müjdele.» —«Onlar ki, müminleri bırakıp kâfirleri dost tutarlar. Onların yanında mı izzet arıyorlar? Muhakkak ki izzet tamâmıyla Allah'ındır.» (4/en-Nisâ, 138-139)

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَّخِذُوا الْيَهُودَ وَالنَّصَارَى أَوْلِيَاءَ بَعْضُهُمْ أَوْلِيَاءُ بَعْضٍ وَمَن يَتَوَلَّهُم مِّنكُمْ فَإِنَّهُ مِنْهُمْ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ ﴿٥١﴾ فَتَرَى الَّذِينَ فِي قُلُوبِهِم مَّرَضٌ يُسَارِعُونَ فِيهِمْ يَقُولُونَ نَخْشَى أَن تُصِيبَنَا دَائِرَةٌ فَعَسَى اللَّهُ أَن يَأْتِيَ بِالْفَتْحِ أَوْ أَمْرٍ مِّنْ عِندِهِ فَيُصْبِحُوا عَلَى مَا أَسَرُّوا فِي أَنفُسِهِمْ نَادِمِينَ ﴿٥٢﴾ ﴿سورة المائدة﴾

—«Ey îmân edenler! Yahûdîleri ve Nasrânîleri dost edinmeyin. Onlar birbirlerinin dostlarıdırlar. Sizden her kim onları dost edinirse muhakkak o da onlardandır.

Şübhesiz Allah, zâlimler topluluğunu [doğru yola] hidâyet etmez.» —«İşte kalblerinde bir maraz olanları, onların için(d)e koşar durur görürsün; "Bize bir felâket isâbet etmesinden korkarız" derler. Umulur ki, Allah Teâlâ bir fetih veya nezd-i ilâhisinden bir emir ihsân eder de, onlar kendi nefislerinde gizledikleri şeyden dolayı pişman olurlar.» (5/el-Mâide, 51-52)

KÂFİRLERİ DOST EDİNMENİN EN TEHLİKELİ ŞEKİLLERİ

1- Allah'ın âyetleriyle, Onun dininin değerleriyle ve mümin kullarıyla alay ettikleri hâlde/*o esnâda* kâfirlerle, mürtedlerle ve münâfıklarla oturmak/*oturmaya devâm etmek*: Allah Teâlâ şöyle buyurmaktadır:

وَقَدْ نَزَّلَ عَلَيْكُمْ فِي الْكِتَابِ أَنْ إِذَا سَمِعْتُمْ آيَاتِ اللهِ يُكْفَرُ بِهَا وَيُسْتَهْزَأُ بِهَا فَلَا تَقْعُدُوا مَعَهُمْ حَتَّى يَخُوضُوا فِي حَدِيثٍ غَيْرِهِ إِنَّكُمْ إِذاً مِثْلُهُمْ إِنَّ اللهَ جَامِعُ الْمُنَافِقِينَ وَالْكَافِرِينَ فِي جَهَنَّمَ جَمِيعاً ﴿١٤٠﴾ ﴿سورة النساء﴾

«Allah size Kitâb[ı Kur'ân]'da, "Allah'ın âyetlerinin inkâr edildiğini ve onlarla alay edildiğini işittiğiniz zaman, başka bir söze geçmedikleri müddetce, onlarla oturmayın, aksi hâlde siz de onlar gibi olursunuz" diye hüküm indirmiştir. Şübhesiz Allah, münâfıkların ve kâfirlerin hepsini cehennemde toplayacaktır.» (4/en-Nisâ, 140)

Allah'ın nehyettiklerinden, az da olsa, herhangi bir şeyde kâfirlere itâat etmek; aynı şekilde, Allah'ın Şerîatı'nı kerîh/çirkin görenlerin hükümlerine, az bir şeyle de olsa, itâat göstermek riddete kapı aralar. Allah Teâlâ Muhammed Sûresi'nde şöyle buyurmaktadır:

إِنَّ الَّذِينَ ارْتَدُّوا عَلَى أَدْبَارِهِمْ مِنْ بَعْدِ مَا تَبَيَّنَ لَهُمُ الْهُدَى الشَّيْطَانُ سَوَّلَ لَهُمْ وَأَمْلَى لَهُمْ ﴿٢٥﴾ ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ قَالُوا لِلَّذِينَ كَرِهُوا مَا نَزَّلَ اللهُ سَنُطِيعُكُمْ فِي بَعْضِ الْأَمْرِ وَاللهُ يَعْلَمُ إِسْرَارَهُمْ ﴿٢٦﴾ ﴿سورة محمد﴾

—«Kendileri için hidâyet [yolu apaçık] belli olduktan sonra gerisingeri dönenleri şeytân aldatıp peşinden sürüklemiş ve kendilerini [uzun emellerle] boş ümîdlere düşürmüştür.» —«Bu, onların [münâfıkların], Allah'ın indirdiğini kerîh gören kimselere, "Bazı işlerde size itâat edeceğiz" demelerindendir. Hâlbuki Allah onların [bütün] gizli konuşmalarını bilir.» (47/Muhammed, 25-26)

2- Kâfirleri sırdaş, müsteşâr, danışman ve yardımcı edinmek ve Müslümanları onların emri ve yetkisi altına koymak da Allah'ın, onları dost tutmak kapsamında yasakladığı şeylerdendir.

3- Kâfirlere nasîhatte/*veya tavsiyede* bulunmak; onları güçlendirecek yolları kendilerine göstermek; Müslümanlara karşı onlara görüş ve fikir yönünden destek vermek.

4- Onların kânûnlarının ve yasalarının yargısına başvurmak da onlara dostluk göstermenin en güçlü şekillerinden biridir. İmâm İbn Teymiyye (r.) "Mecmû'u'l-Fetâvâ"da (c.28, s.199) şöyle demektedir: ("Allah'ın Ehl-i Kitâb ile münâfıkları bundan ötürü zemmettiği, kâfirlere dost olmanın çeşitlerinden biri de onların üzerinde olduğu küfür hâllerinden birtakımına îmândır veya Allah'ın Kitâbı'nı bırakıp onların yargısına başvurmaktır. Allah Teâlâ'nın buyurduğu gibi:

أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ أُوتُوا نَصِيباً مِنَ الْكِتَابِ يُؤْمِنُونَ بِالْجِبْتِ وَالطَّاغُوتِ وَيَقُولُونَ لِلَّذِينَ كَفَرُوا هَؤُلَاءِ أَهْدَى مِنَ الَّذِينَ آمَنُوا سَبِيلاً ﴿٥١﴾ ﴿سورة النساء﴾

«Görmedin mi o kendilerine kitâbdan bir nasîb verilmiş kimseleri ki, Cibt ve Tâğût'a [putlara, kâhinlere, şeytânlara] îmân ediyorlar ve kâfirler için, "Bunlar müminlerden daha doğru bir yoldadırlar" diyorlar.» (4/en-Nisâ, 51)")

Ne Var ki Riddet Yönünden En Tehlikeli ve En Açık Olanı

Kâfirlerle birlikte, onların bayrağı altında ve onların çıkarları uğruna savaşmaktır. Dostluğun en güçlü biçimi de budur. Çünkü böyle bir durumda kişi, cânını kâfirlerin yolunda kurbân vermiş olur. Bu ise Kur'ân nassıyla kişiyi İslâm dininden çıkaran ve onu kâfirler kâfilesine katan bir küfür hâlidir:

... وَمَنْ يَتَوَلَّهُمْ مِنْكُمْ فَإِنَّهُ مِنْهُمْ ... ﴿٥١﴾ ﴿سورة المائدة﴾

«...Sizden her kim onları dost edinirse muhakkak o da onlardandır...» (5/el-Mâide, 51)

Allah Teâlâ böyle birinden berî olduğunu beyân etmiştir:

لَا يَتَّخِذِ الْمُؤْمِنُونَ الْكَافِرِينَ أَوْلِيَاءَ مِنْ دُونِ الْمُؤْمِنِينَ وَمَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ فَلَيْسَ مِنَ اللهِ فِي شَيْءٍ ... ﴿٢٨﴾ ﴿سورة آل عمران﴾

«Müminler, müminleri bırakıp da kâfirleri dost edinmesin; kim böyle yaparsa Allah ile bir ilişiği kalmaz...» (3/Âl-i İmrân, 28)

الَّذِينَ آمَنُوا يُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِ اللهِ وَالَّذِينَ كَفَرُوا يُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِ الطَّاغُوتِ ... ﴿٧٦﴾ ﴿سورة النساء﴾

«Îmân edenler Allah yolunda savaşırlar, kâfir olanlar ise tâğût yolunda savaşırlar...» (4/en-Nisâ, 76)

أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ نَافَقُوا يَقُولُونَ لِإِخْوَانِهِمُ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ لَئِنْ أُخْرِجْتُمْ لَنَخْرُجَنَّ مَعَكُمْ وَلَا نُطِيعُ فِيكُمْ أَحَدًا أَبَدًا وَإِنْ قُوتِلْتُمْ لَنَنْصُرَنَّكُمْ وَاللهُ يَشْهَدُ إِنَّهُمْ لَكَاذِبُونَ ﴿١١﴾ ﴿سورة الحشر﴾

«Bakmaz mısın şu münâfıklık yapanlara; Ehl-i Kitâb'dan o küfre sapan birâderlerine: "Yemîn ederiz ki, siz [Medîne'den] çıkarılırsanız, muhakkak biz de sizinle

beraber çıkarız. Sizin hakkınızda asla kimseye boyun eğmeyiz. Eğer size karşı savaşılırsa, size mutlaka yardım ederiz" derler. Hâlbuki Allah onların kesinlikle yalancı olduklarına şâhidlik eder.» (59/el-Haşr, 11)

Yukarıda Geçen Bazı Ayetlerin Tefsîriyle İlgili Bir Kısım Nakiller

İbn Hazm (r.), konu hakkında icmâ olduğunu naklederek şöyle der: ("Allah Teâlâ'nın, «Sizden her kim onları dost edinirse muhakkak o da onlardandır.» (5/el-Mâide, 51) kavlinin, zâhirî anlamında olduğu doğrudur ve böyle biri kâfir olup, kâfirlerin cümlesindendir. Yine bu, Müslümanlardan iki kişinin [bile] hakkında ihtilâf etmeyeceği bir hakîkattir.") (*el-Muhallâ*, c.13, s.25)

İmâm Taberî (r.), Tefsîrinde (c.1, s.277) şöyle demektedir: ("Her kim, Müslümanları bırakıp da Yahûdîleri ve Nasrânîleri dost edinirse, şübhesiz o da onlardandır. Yani onların dininden ve *millet*indendir. Zîrâ hiç kimse bir başkasını, ondan, dininden ve üzerinde olduğu şeyden [/yoldan] razı olmadıkça dost edinmez. Ona ve dinine razı olduğunda ise bunun muhâlifi olana düşmanlık etmiş ve kin göstermiş olur ki, bu durumda onun hükmü, [dost edindiği] o kişinin hükmü olur.")

İbn Cerîr (r.), Tefsîrinde (c.3, s.228) şöyle demektedir: ("Her kim, kâfirleri yardımcı, müttefik ve destekçi edinirse, dinlerinde onlara dostluk gösterir ve Müslümanlara karşı onlara arka verirse, onun Allah ile hiçbir ilişiği kalmaz. Yani dininden irtidâd ettiği ve kâfirlerin dinine girdiği için Allah ondan berîdir.")

İbnu'l-Kayyim (r.) "Ahkâmu Ehli'z-Zimme" adlı kitâbında (c.1, s.67) şöyle demektedir: ("Allah Teâlâ, «Sizden her kim onları dost edinirse muhakkak o da onlardandır.» (5/el-Mâide, 51) buyurarak Yahûdîleri ve Nasrânîleri dost edinenlerin onlardan olduğuna hükmetmiştir ki Onun hükmünden daha güzeli yoktur. Eğer Kur'ân'ın nassıyla, onların dostları onlardan [kabûl edilmiş] ise, öyleyse bunlara da onlar hakkındaki hüküm geçerli olur.")

İbn Kesîr (r.) el-Mâide Sûresi 50 ila 53. âyetlerin tefsîrinde şöyle demektedir:

("Yani Allah Tebâreke ve Teâlâ, mümin kullarını, İslâm'ın düşmanları ve bunun ehli olan Yahûdîleri ve Nasrânîleri -Allah kahretsin onları- dost edinmekten nehyetmiştir. Sonra onların birbirlerinin dostları olduğunu haber vermiştir. Sonra da böyle yapanları tehdîd ve bundan sakındırmak için, «Sizden her kim onları dost edinirse muhakkak o da onlardandır.» (5/el-Mâide, 51) buyurmuştur. İbn Ebî Hâtim şöyle demiştir: (...) "Ömer b. el-Hattâb, Ebû Mûsâ el-Eşarî'den, [vâli olarak] neler alıp verdiğini [:yani gelir–gider hesablarını] tek bir deri [parşömeni] içinde [kendisine] sunmasını emir buyurmuştu. Ebû Mûsâ'nın, Nasrânî bir kâtibi vardı ve bunu ona sunmuştu. Ömer bunu pek beğenip, "Bu hâfızası pek kuvvetli/zeyrek biri. Sen bize, Şâm'dan gelen bir mektûbu mescidde okuyabilir misin?" demişti. Ebû Mûsâ: "O bunu yapamaz" deyince Ömer: "Neden ki, cenâbet midir o?" demişti. Ebû Mûsâ: "Hayır, bilakis Nasrânî'dir" demişti. Ebû Mûsâ der ki: "Bunun üzerine Ömer bana çıkışıp baldırıma vurdu ve, "Onu çıkarın!" dedi. Sonra da, «Ey îmân

edenler! Yahûdîleri ve Nasrânîleri dost edinmeyin...» âyetini okudu." (...) Muhammed b. el-Hasen bizlere şöyle anlattı: (...) Abdullah b. Utbe şöyle dedi: "Sizden biri, farkına varmadan bir Yahûdî veya Nasrânî olmaktan korksun." Onun, bu âyeti kasdettiğini düşündük.")

İbn Kesîr şöyle demiştir: ("Allah Teâlâ'nın, «İşte kalblerinde bir maraz olanları...» Yani şek-şübhe ve nifâk olanları... «Onların için(d)e koşar durur görürsün...» Yani onlara dost olmaya, içlerinde ve dışlarında onlara sevgi göstermeye koştururlar. «"Bize bir felâket isâbet etmesinden korkarız" derler.» Yani onlara gösterdikleri dostluğu ve sevgiyi te'vîl eder, kâfirlerin Müslümanlara karşı muhtemel bir zafer kazanmaları hâlinde Yahûdîlerin ve Nasrânîlerin nezdinde bir güçlerinin olmasını ve bunun kendilerine bir fayda getirmesini dilerler. «Umulur ki, Allah bir fetih...» Suddî, "Yani Mekke'nin Fethi" demiştir. Gayrı ise, "Yani tahakküm ve ayrışma" demiştir. «veya nezd-i ilâhisinden bir emir ihsân eder de» Suddî, "Yani Yahûdîler ve Nasrânîler üzerine cizye vurulmasıdır" demiştir. «onlar» Yani Yahûdîleri ve Nasrânîleri dost edinen münâfıklar, «kendi nefislerinde gizledikleri şeyden dolayı» yani dostluktan «pişman olurlar» yani yaptıkları ve kendilerine bir fayda getirmeyen veya sakındıkları bir şeyi gidermeyen, bilakis mefsedetin ta kendisi olan şeyden pişmanlık duyarlar. Şübhesiz onlar açığa çıkarılıp kepaze edilmişlerdir ve Allah, onların hâlini, gizli-kapaklı ve hâllerinin nice olduğu bilinmiyorken bunu [daha dâr-ı] dünyada mümin kullarına bildirmiştir. Ne zaman ki açığa çıkarılacakları şartlar oluşmuştur, işte o zaman hâlleri Allah'ın mümin kulları için tebeyyün etmiştir.")

Subhanallah! Sanki bu âyetler ve tefsîri, Müslüman ülke yöneticilerinin hâlini tasvîr ediyor. Pakistan hükûmetini, Müşerref'i ve Amerika'ya gösterdiği dostluğu bir düşünün! Ona dostluk gösteriyorlar; zîrâ Amerika'nın Müslümanlara karşı muzaffer olacağını düşünüyor, böylelikle onun yanında *iyi* bir mevkilerinin olmasını istiyorlar. Buna ilişkin bahaneleri ise başlarına bir felâketin veya belânın gelmesi korkusu ve onlardan izzet/güç devşirme talebi... Allah'ın yardımı geldiğinde müminlerin eliyle görecekleri cezâ, bundan önce ise yaptıklarının açığa çıkarak kepaze olacakları ve ziyana uğrayıp pişmanlıkla kahrolacakları meselesi de bu tefsîrin içinde![1]

Allah Teâlâ'nın, «Müminler, müminleri bırakıp da kâfirleri dost edinmesin; kim böyle yaparsa Allah ile bir ilişiği kalmaz...» (3/Âl-i İmrân, 28) kavlinin tefsîri sadedinde ise İbn Kesîr şöyle demektedir:

("Allah Tebâreke ve Teâlâ, mümin kullarını, kâfirleri dost tutmaktan, müminleri bırakıp da onları, kendilerine sevgi gösterilir, sır verilir veliler edinmekten nehyetmektedir. Sonra vaîdi/tehdîdiyle bundan sakındırmakta ve, «kim böyle yaparsa Allah ile bir ilişiği kalmaz» buyurmaktadır. Yani her kim, Allah'ın nehyettiği bu cürmü

1 [Müellif'in yaptığı açıklamaların üzerinden uzun yıllar geçti ve Pervîz Müşerref, şu günlerde Pakistan'da "vatan hâini" olarak yargılanıyor. Bu arada kâfirlere, bilhâssa Amerika'ya hizmet eden diktatörlerin akıbetinin nice olduğu konusu gerçekten kapsamlı bir araştırmayı haketmektedir.]

işlerse Allah ondan berîdir, demektedir. (...) «Allah sizi Kendisiyle sakındırıp/korkutur [ve dönüş Allah'adır].» Yani, eğer Onun düşmanlarını dost edinmek ve Onun dostlarına düşmanlık etmek sûretiyle Onun emrine muhâlefet ederseniz, sizi, Kendi intikâmıyla, cezası ve azâbıyla korkutmaktadır.")

İbn Kesîr, «Ey îmân edenler! Kendi dışınızdakileri sırdaş edinmeyin...» (3/Âl-i İmrân, 118) âyetinin tefsîrinde ise şöyle demektedir: ("Allah Tebâreke ve Teâlâ, mümin kullarını, münâfıkları sırdaş edinmekten, yani kendi sırlarını onlara açmaktan, düşmanlarına ve münâfıklara karşı içlerinde olanı onlara haber vermekten nehyetmektedir. O münâfıklar ki, bütün gayretleriyle ve *tüm* güçleriyle müminlere fenalık etmekten geri durmazlar. Yani onlara muhâlefette yarışır ve hep onları sıkıntıya düşürmek isterler." ...)

Daha önce de dediğimiz gibi âyetler, hadîsler, nakiller/rivâyetler ve âlimlerimizin görüşleri, hep bu anlamları perçinler niteliktedir. Bu hakîkatler, İslâm'ın öncelikli meselelerinden olup akîdenin de en temel esâslarındandır. Kur'ân-ı Kerim'in, her Müslüman'a yönelmiş olan hitâbı bunu gâyet vecîz ve son derece açık bir şekilde beyân etmektedir:

«Sizden her kim onları dost edinirse muhakkak o da onlardandır.» (5/el-Mâide, 51)

«Müminler, müminleri bırakıp da kâfirleri dost edinmesin; kim böyle yaparsa Allah ile bir ilişiği kalmaz.» (3/Âl-i İmrân, 28)

Bu, son derece açıktır. Her kim kâfirleri dost edinirse, o da onlar gibi bir kâfir ve bir mürteddir ki Allah Teâlâ ondan berîdir.

Şeyh Muhammed b. Abdulvahhâb, Müslümanlara karşı kâfirlerle birlik olmayı, insânı İslâm'dan çıkaran on husûs kapsamında saymıştır ki bu on husûs şunlardır:

Allah'a şirk koşmak; Allah'tan başkası ve kabir için kurbân kesmek.

Her kim, Allah ile kendi arasına, duâ talebini kendisine yönelttiği aracılar koyar, onlardan şefâat ister ve onlara tevekkül ederse.

Her kim, müşrikleri tekfîr etmezse veya onların küfründen şübhe ederse veya onların yolunu doğrularsa, kâfir olur.

Her kim, başka herhangi birinin yolunun, Hz. Peygamber (s.a.v.)'in yolundan daha ekmel veya başkasının hükmünün, Onun hükmünden daha güzel olduğuna inanırsa, o bir kâfirdir. Tâğûtların hükmünü Onun hükmünden üstün gören gibi...

Her kim, Resûlullâh (s.a.v.)'in getirdiği -bununla amel de etmiş olsa- herhangi bir şeye buğzederse o bir kâfirdir.

Her kim, Resûlullâh'ın dininden herhangi bir şeyle yahut sevâbı veya ikâbıyla istihzâ ederse o kişi kâfirdir. Delîli ise Allah'ın: «De ki: Allah'la, Onun âyetleriyle ve Onun Resûlü'yle mi alay ediyordunuz.» (9/et-Tevbe, 65) kavlidir.

Sihir, her kim bunu yapar veya buna razı olursa kâfir olur. «Hâlbuki o iki melek, "Biz ancak fitneyiz (imtihân için gönderilmişizdir). [Sihri câiz görüp de] sakın küfre girme" demedikçe, kimseye (sihir) öğretmiyorlardı.» (2/el-Bakara, 102)

Müşriklere destek olmak ve Müslümanlara karşı onlara yardım etmek. «Sizden her kim onları dost edinirse muhakkak o da onlardandır.» (5/el-Mâide, 51) (Şâhid mahalli de burasıdır.)

Her kim, bazı insânların, Hızır'ın Mûsâ (a.s.)'ın şerîatının dışına çıkması gibi Muhammed (s.a.v.)'in şerîatından dışarı çıkabileceğine inanırsa o kişi kâfirdir.

Her kim, Allah'ın dininden yüz çevirirse, onu öğrenmez ve onunla amel etmezse. «Kâfir olanlar ise uyarılmış oldukları şeyden yüz çeviricilerdir.» (46/el-Ahkâf, 3)

Süleymân Bin Abdullah Bin eş-Şeyh Muhammed Bin Abdulvahhâb şöyle demektedir: ("Şunu bil ki -Allah sana rahmetini yâr etsin- insân, onlardan korktuğu veya onları müdâra etmek veya şerlerini defetmek için müdâhene yoluyla müşriklere dinleri üzere muvâfakat izhâr ederse o da onlar gibi kâfirdir. Dinlerini kerîh görse, onlardan nefret etse, İslâm'ı ve Müslümanları sevse de... Bu ondan sadece bunun [sadece bu kadarcığın] sâdır olması cihetiyle böyledir. Peki, korunaklı bir yurtta olur da onları çağırırsa, onların itâati altına girerse, onların bâtıl dinlerine muvâfakatini izhâr ederse, bunun için onlara destek olup yardım ederse, onlara dost olursa, kendisi ile Müslümanlar arasındaki dostluk bağını keserse, hiç şübhesiz böyle bir kişi kâfirdir, Allah'a ve Resûlü'ne (s.a.v.) düşmanlık edenlerin en şiddetlilerinden biridir. Bundan istisnâ tutulacak kişi ise ancak, *mukreh*tir [: şerî olarak geçerli kabul edilen mazeretlerden biriyle buna *zorlanmış* olandır]. Âlimler, istihzâ yoluyla küfür sözü konuşan kimsenin kâfir olacağı konusunda icmâ etmişlerdir. Peki, korku ve tamah yoluyla küfrü izhâr edenin hâli nice olur!" [...[1]]

Binâenaleyh ve Allah İçin Şâhidlikte Bulunarak Deriz ki:

Tezvîrâtın, zulmün ve Allah'a karşı iftirâ ile yalan uydurmanın; Allah'ın âyetlerini değiştirmenin ve onları istihzâ malzemesi kılmanın; dini dünyaya, Allah'ın âyetlerini az bir bahaya satmanın en büyük göstergesi ve bütün bu konularda işlenebilecek cürümlerin en büyüğü, kimi düzenbâzların, Müslümanların yöneticileriyle kâfirler arasında kurulan bu tam-tekmil dostluk bağını ve onlarla Yahûdîler, Hırıstıyanlar, Amerikalılar, Avrupalılar ve sâir kâfirler arasındaki bu sağlam müttefiklik hâlini, zorunlu meseleler, meşrû çıkarlar veya kaçınılmaz durumlar diye tasvîr etmeye çalışmalarıdır. Üstelik nifâkları dört bir taraflarından sarkıyorken...! Üstelik kâfirlere gösterdikleri dostluk çeşitleri binbir şekle bürünmüşken...! Hattâ ve hattâ zirvesine ulaşmışken...! Nitekim onlarla birlikte savaşıyorlar ve onları savunup duruyorlar. Müslüman diyârların bütün bütün harâb olması, Müslümanların cânlarına kıyılması,

[1] [Müellif, bu noktadan sonra "Şeyh, bu açıklamalarına yirmi delîl getirmiştir" deyip bunların bazılarını sunmuştur. Daha önce geçenler için bkz: 2/el-Bakara, 120; 2/el-Bakara, 217, 3/Âl-i İmrân, 28; 4/en-Nisâ, 140; 5/el-Mâide, 80-81. Ayrıca bir paragraflık alıntının benzerini Müellif'in kendisi başka bir yerde açıkladığı için burada tekrar yer vermeye gerek görmedik. Bu paragrafta yer alan bir hadîsi ise buraya taşıdık ki şudur: «Kim müşrikle birleşir (câme'e) ve onunla birlikte yaşarsa (sekene) o da onun gibidir.» Birleşir diye çevirdiğimiz ifâde evlilik/ve cimâ anlamına da yorulmuştur.]

kanlarının akıtılması, mâllarının yağmalanması ve topraklarının satılması bahasına Müslümanlara karşı onlara, yani kâfirlere destek oluyorlar. Bu, öyle bir hâldir ki, bunun adına ancak ihânet, *ancak* kâfirlere uşaklık, *ancak* onlara dostluk ve *ancak* müminlerden berî olmak denir.

Kendisinden asla şübhe olmayan hakîkat şudur ki, kâfirlere gösterilen bu dostluk hâliyle gelen ve günümüz Müslüman ülke yöneticilerinin çoğunun içine düştüğü, kendileriyle birlikte düzenlerini ve hükûmetlerini de içine düşürdükleri, bütün gayretlerini ve bütün kuvvetlerini de uğruna sâhaya sürdükleri riddet, onların küfürleri ve münâfıklığının en açık yönlerindendir. İslâm'ın hükümlerini değiştirmek ve bunların yerini, onlara dost oldukları küfrün ve tâğûtun hükümleriyle, bu dinin düşmanlarının öğretileri ve felsefeleriyle doldurmak yönlü açık küfürleri de buna eklenmelidir. Bunlar, o yöneticileri, küfür ve riddetle ve dahi İslâm dininden çıkmakla mühürleyen iki açık delîldir.

Allah'ın, «Hâinlere müdâfaa vekîli olma!» kavline rağmen, kendi kendilerini o hâinlerin müdâfaa vekîli tayîn edenlerin veya onların avukatı kesilenlerin yaptığı alavere-dalavereler, o yöneticilerin üzerindeki bu hükmü [asla] kaldıramayacaktır. Nitekim Allah Teâlâ şöyle buyurmaktadır:

إِنَّا أَنْزَلْنَا إِلَيْكَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ لِتَحْكُمَ بَيْنَ النَّاسِ بِمَا أَرَاكَ اللهُ وَلَا تَكُنْ لِلْخَائِنِينَ
خَصِيمًا ﴿١٠٥﴾ وَاسْتَغْفِرِ اللهَ إِنَّ اللهَ كَانَ غَفُورًا رَحِيمًا ﴿١٠٦﴾ وَلَا تُجَادِلْ عَنِ الَّذِينَ يَخْتَانُونَ
أَنْفُسَهُمْ إِنَّ اللهَ لَا يُحِبُّ مَنْ كَانَ خَوَّانًا أَثِيمًا ﴿١٠٧﴾ يَسْتَخْفُونَ مِنَ النَّاسِ وَلَا يَسْتَخْفُونَ مِنَ
اللهِ وَهُوَ مَعَهُمْ إِذْ يُبَيِّتُونَ مَا لَا يَرْضَى مِنَ الْقَوْلِ وَكَانَ اللهُ بِمَا يَعْمَلُونَ مُحِيطًا ﴿١٠٨﴾ هَاأَنْتُمْ
هَؤُلَاءِ جَادَلْتُمْ عَنْهُمْ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا فَمَنْ يُجَادِلُ اللهَ عَنْهُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ أَمْ مَنْ يَكُونُ عَلَيْهِمْ
وَكِيلًا ﴿١٠٩﴾ ﴿سورة النساء﴾

—«Elhak, biz sana kitâbı -Allah'ın sana gösterdiği vech ile insânlar arasında hükmetmen için- hak olarak indirdik. Hâinlere müdâfaa vekîli olma.» —«[Ve Allah'a istiğfar eyle, çünkü Allah Gafûr ve Rahîm'dir.» —«Kendilerine hâinlik edenleri müdâfaa etme. Zîrâ Allah, hıyânetkâr olup vebâl yüklenen kimseleri sevmez.» —«İnsânlardan gizlenmeye çalışırlar da Allah'tan gizlenmezler. Hâlbuki Allah, geceleyin, razı olmayacağı sözleri kurarlarken onlarla beraberdir. Allah, onların yaptıklarını (ilmiyle) kuşatmıştır.]» —«İşte siz, o kimselersiniz ki, dünya hayâtında onları müdâfaaya giriştiniz (diyelim). Peki kıyâmet gününde Allah'ın huzurunda onları kim müdâfaa edecektir? Yahut onlara kim vekîl olacaktır?» (4/en-Nisâ, 105-109)

Fesubhanallah!

«Onlar Kur'ân'ı düşünmüyorlar mı? Yoksa kalblerin üzerinde kilitleri mi var?» [47/Muhammed, 24] Öyle zannediyorum ki her ikisi birden! Harâmdan ve sultânların

mâllarından yedikleri dolayısıyla pas bağlamıştır o kalblerini! Bu yüzden kilitlenmiş kalblerdir onların o kalbleri ki, [bu yüzden] Kur'ân'ı düşünmezler. Hz. Peygamber'in kavline uygundur hâlleri:

«Kim sultân(lar)ın kapılarına varırsa, fitneye dûçâr olur. Bir kulun sultâna yakınlığı arttıkça Allah'tan uzaklığı da [o derece] artar.»

Allah uzak kılsın onları!

3.
İslâm'dan İrtidâd Ettiğinde veya Kâfir Olduğunda İdâreciye Karşı Kıyâm Etmek İcmâ ile Müslümanlar Üzerine Farzdır; İdâreci Kâfir veya İslâm'dan Çıkıp Mürted Olduğunda Şerî Olarak Müslümanların Üzerine Düşen Nedir?

Daha önce belirttiğimiz gibi, Müslümanların maruz kaldığı bütün felâketlerin ve içerde yaşadıkları tüm musîbetlerin temel kaynağı, Allah'ın Şerîatı'nın, Müslümanlar arasında kaybolup gitmesidir; Allah'ın indirdiği dışında şeylerle hükme koyulmuş olmalarıdır; idârecilerinin küfrü ve kâfirlere dostluk göstermeleridir.

Şerîat'ta aslolan, "İmâm'ın [/Halîfe'nin] bir kalkan" olduğudur. Nitekim onun arkasında savaşılır ve saldırılar onunla püskürtülür; adâlet ve hakkâniyyet onun vâsıtasıyla takviye edilir ve haklar onunla yerini bulur. Böylelikle ümmet içeriden dengelenir ve dış düşmanı da böylece bertaraf edilir.

Aynı şekilde idârecinin/yöneticinin fesâdı/bozukluğu ölçüsünde tebaanın/halkın ahvâli de fesâda uğrar/bozulur.

İdârecileri dengeleyecek olanlar ise âlimlerdir. Âlimlerin fesâdı ölçüsünde de idâreciler fesâda uğrar. Tıpkı bir rivâyette denildiği gibi:

«İnsânlardan [şu] iki sınıf salâha ererse insânlar da salâha ererler. Onlar fesâda uğradığında insânlar da fesâda uğrarlar: Âlimler ve Emîrler (/İdâreciler).»

Doğrusu idârecilerimizin Müslümanlığı veya küfür ve riddetleri meselesi, hele ki ahvâl günümüzde gördüğümüz şu seviyeye ulaştıktan sonra, mutlaka irdelenmesi gereken büyük, büyük olduğu ölçüde önemli ve cân alıcı bir meseledir. Çünkü günümüz itibâriyle Müslümanların yaşadığı sorunların çözümüne dâir çıkış yolu, buradan geçmektedir. Aynı zamanda bu, bizim din ve dünya meselemizdir.

Özetle, idârecinin Müslümanlığı veya idârecinin küfrüne dâir şerî hüküm, bunun üzerine terettüb eden bazı yükümlülükler ve netîceler doğurur ki bu da biri diğerine tamâmen zıd iki fıkhî anlayışı getirir.

İdârecinin Müslümanlığı veya kâfirliği üzerine nelerin terettüb ettiği konusuna dalmadan önce, bu konuda hidâyetin ve dalâletin nirengi noktasını teşkîl eden çok önemli bir meseleye vurguda bulunmak istiyoruz. O da şudur ki: İdârecinin Müslümanlığı veya kâfirliği, tamâmen kendisiyle hükmettiği şerîatla irtibâtlıdır. **Yani:**

—Eğer hüküm Allah'ın hükmüyse ve Şerîat yürürlükte ise, bu demektir ki idâreci, Müslümanlığını bozacak bir şey yapmadıkça Müslüman'dır.

—Eğer idâreci Müslüman ise, bunun kaçınılmaz gereklerinden biri Allah'ın indirdiğiyle hükmetmesidir.

Binâenaleyh, eğer idâreci kâfir ise, ortada Allah'ın indirdiğiyle hükmetmek diye bir şey olamaz. Aynı şekilde idâreci, Allah'ın indirdiği dışında şeylerle hükmederse, idârecinin Müslümanlığından falan söz edilemez.

Bunlar müterâdif şeylerdir:

Müslüman idâreci = Allah'ın indirdiğiyle hükmetmek.

Bunun aksi ise aksi demektir:

Allah'ın indirdiği dışında şeylerle hükmetmek = Kâfir idâreci.

Bu konuyu, bir önceki başlık altında açıklamaya çalıştık.

Allah'ın Şerîatı'yla Hükmeden ve Müslümanlara Dostluk, Kâfirlere Düşmanlık Gösteren Müslüman İdâreci Karşısındaki Sorumluluklar

Bu sorumlulukların en başında, Allah'a karşı masiyet olmadığı müddetce emrettiği her şeyde, neşe ve keder, zorluk ve kolaylık hâllerinde ona itâat etmenin, diğerkâmlıkla sabretmenin, iktidârında onunla çekişmemenin vâcibliği gelmektedir. Nitekim Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَطِيعُوا اللهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ وَأُولِي الْأَمْرِ مِنْكُمْ ﴿٥٩﴾﴾ ﴿سورة النساء﴾

«Ey îmân edenler! Allah'a itâat edin. Peygamber'e itâat edin ve sizden olan ûlu'l-emre (emir sâhibi idârecilere) de...» (4/en-Nisâ, 59)

Müslümanların [böyle bir] idârecinin ahidlerine, muâhedelerine, akitlerine, yaptığı anlaşmalara, verdiği emâna ve zimmete, Şerîat'ın hudûdları dâhilinde olduğu müddetce hürmet/bağlılık göstermesi de vâcibdir.

*Kâfir*lerin veya *mürted*lerin, *bâğî*lerin veya yeryüzünde fesâd çıkaran *müfsid*lerin karşısında Allah yolunda cihâd için seferber olma çağrısını kendilerine yönelttiğinde Müslümanların onunla birlikte cihâda çıkmaları vâcibdir.

Elden geldiğince ona nasîhatte bulunmak, takvâ ve hayır yolunda onunla yardımlaşmak, emr-i bi'l-marûf ve nehy-i ani'l-münker konusunda kusûr göstermediği müddetce ona karşı taşkınlık etmekten geri durmak Müslümanlar üzerine vâcibdir.

«Mâlını alsa da» «Sırtına celde vursa da», kendi nefsiyle sınırlı kalan fıska dalsa da, hükmünde haksızlık vukû bulsa da, Allah katından gelmiş bulunan açık/kesin bir delîlle sâbit küfür hâllerinden birine bulaşmadığı müddetce ona karşı sabretmek ve itâat göstermek de vâcibdir. Bu husûslara delâlet eden hadîsler pek çoktur.

Bütün bunlar, idârecinin İslâm dâiresinde kalması ve îmânını nakzeden yahut Allah katından gelen açık/kesin delîlle sâbit küfür hâllerinden birine açıkça bulaşmaması durumunda böyledir. Nitekim üzerinde ittifâk bulunan ve Ubâde b. es-Sâmit (r.a.)'dan rivâyet olunan bir hadîs şöyledir:

«دَعَانَا رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم فَبَايَعْنَاهُ، فَكَانَ فِيمَا أَخَذَ عَلَيْنَا: أَنْ بَايَعَنَا عَلَى السَّمْعِ وَالطَّاعَةِ فِي مَنْشَطِنَا وَمَكْرَهِنَا وَعُسْرِنَا وَيُسْرِنَا وَأَثَرَةٍ عَلَيْنَا وَأَنْ لاَ نُنَازِعَ الأَمْرَ أَهْلَهُ»، قَالَ [صلى الله عليه وسلم]: «إِلاَّ أَنْ تَرَوْا كُفْرًا بَوَاحًا عِنْدَكُمْ مِنَ اللهِ فِيهِ بُرْهَانٌ». (رواية مسلم)

"Resûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem bizleri çağırdı ve biz de Ona biat ettik. [Biat şartları kapsamında] bizden aldığı sözler arasında şunlar da vardı: Neşeli ve kederli, zorluk ve kolaylık [gibi] hâllerimizde ve gayrımızın bize tercîh edildiği [/hakkımız konusunda kusûr gösterildiği] zamanlarda dinleyip itâat etmek ve emir [/iktidâr] sâhibleriyle [iktidârları dolayısıyla] çekişmemek üzerine biat ettik. [Ayrıca Resûlullâh (s.a.v.)]: «[İktidâr sâhiblerinde] apaçık bir küfür görmeniz ve bu konuda elinizde Allah katından [gelmiş bulunan kesin] bir delîl olması hâli müstesnâ!» buyurdu." (Bu *Müslim*'in rivâyetidir.)

Kâfir veya Mürted İdâreciye Karşı Cihâd Etmenin Vâcibliği:

İmâm en-Nevevî, *Sahîh-i Müslim Şerhi*'nde ve bu hadîs üzerine yaptığı şerhte, Kâdı İyâz'dan, [küfre girip/] kâfir olduğu takdîrde idâreciye karşı kıyâm etmenin vâcibliğine dâir icmâ'ı nakletmiş ve şöyle demiştir:

("Kâdı İyâz şöyle demiştir: 'Âlimler, İmâmet'in kâfir için akdolunmayacağı [yani gerçekleşmeyeceği] ve kendisine küfür hâllerinden birinin arız olması durumunda azlolacağı [İmâmetinin kendiliğinden düşeceği] konusunda icmâ etmişlerdir.' Yine demiştir ki, 'Kezâ namazların ikâmesini ve buna çağrıyı terk ederse durum aynıdır.' Kâdı İyâz şöyle demiştir: 'Eğer ona küfür veya Şerîatı değiştirme veya bidat arız olursa, velâyet [/hâkimiyyet, bağlılık] hakkının dışına çıkar, ona itâat sâkıt olur ve eğer güçleri yetiyorsa Müslümanların ona karşı kıyâm etmeleri, onu hal'etmeleri ve [onun yerine] âdil bir İmâm'ı tayîn etmeleri kendilerine vâcib [/farz] olur. Eğer böyle olmaz ve sadece belli bir tâifenin buna gücü yeterse, onların o kâfiri hal'etmek için kıyâma kalkışmaları kendilerine vâcib olur. Bidatciye gelince, ancak ona güç yetirebileceklerine inanıyorlarsa kendilerine vâcib olur. Bundan âciz kalma[ları] durumunda ise kıyâm vâcib olmaz. Müslüman, onun [hâkim] olduğu topraktan hicret eder ve dinini muhâfaza için hicret yoluna başkoyar.'") (*Sahîhu Müslim BiŞerhi'n-Nevevî*, c.12, s.229)

el-Hâfız İbn Hacer, Buhârî Şerhi *Fethu'l-Bârî*'de (c.13, s.154) şöyle demiştir: ("O -yani İmâm- küfr[e düşmesi] hâlinde icmâ ile azlolur [İmâmeti düşer]. Her Müslüman'ın bu konuda kıyâma geçmesi vâcib [/farz] hâle gelir. Bunu yapabilen her kişi sevâba erer ve bu konuda ihmâlkâr davranan ise günahkâr olur. Bundan âciz kalanın ise o topraktan hicret etmesi kendisine vâcib olur.")

Ebû Ya'lâ şöyle demiştir: ("Eğer ondan dinini zedeleyecek bir şey sâdır olursa bakılır: Eğer îmânından sonra küfre girerse, İmâmeti sâkıt olur ve bunda herhangi bir muğlâklık yoktur. Çünkü dinden çıkmıştır ve katli vâcib olmuştur.")

Üstâd Abdulkâdir Udeh (r.), "el-İslâmu Beyne Cehli Ebnâihi ve Aczi Ulemâihi" /"Evlâdlarının Cehâleti ve Âlimlerinin Aczi Arasında İslâm" adlı eserinde şöyle der:

("Ve harâmlığı üzerinde icmâ olan zinâ, içki gibi şeyleri helâl kılmak, hadleri [İslâm'ın cezâî hükümlerini] ilga etmeyi câiz görmek, Şerîat'ın ahkâmını yürürlükten kaldırmak ve Allah'ın izin vermediği şeyleri yürürlüğe koymak, bunlar ancak küfür ve riddettir. Eğer irtidâd ederse Müslüman idâreciye karşı kıyâm etmek Müslümanlar*ın* üzerine vâcibdir. *Emir sâhiblerin*e karşı kıyâma kalkışmanın en düşük dereceleri ise onların Şerîat'a muhâlif emirlerine ve yasaklarına karşı gelmektir.")

Âlimler ve müfessirler, Allah Teâlâ'nın İbrâhîm aleyhi's-selâm'a müteveccih,

وَإِذِ ابْتَلَى إِبْرَاهِيمَ رَبُّهُ بِكَلِمَاتٍ فَأَتَمَّهُنَّ قَالَ إِنِّي جَاعِلُكَ لِلنَّاسِ إِمَامًا قَالَ وَمِن ذُرِّيَّتِي قَالَ لَا يَنَالُ عَهْدِي الظَّالِمِينَ ﴿١٢٤﴾ ﴿سورة البقرة﴾

«Ve hatırlayın o zaman ki Rabbi, İbrâhîm'i birtakım kelimelerle [emirleriyle] imtihân edib de O bunları tamâmen yerine getirince [Allah]: "Seni insânlara imâm kılacağım" buyurmuş, [İbrâhîm], "Zürriyyetimden de" demişti. [Allah]: "Benim ahdime zâlimler nâil olamaz" buyurmuştu.» (2/el-Bakara, 124) kavlinden şunu istinbât etmişlerdir: İmâmet, bir kâfir için, dahası bir fâsık veya zâlim için daha en başta akdolmaz. Yine:

... وَلَن يَجْعَلَ اللهُ لِلْكَافِرِينَ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ سَبِيلًا ﴿١٤١﴾ ﴿سورة النساء﴾

«...Allah, kâfirler için müminler üzerinde asla bir yol kılmaz.» (4/en-Nisâ, 141) kavlinden şunu istinbât etmişlerdir: Yani Allah, kâfirler için müminler üzerinde bir sulta, boyunduruk ve tahakküme yol vermez. Sulta'nın en büyük vechelerinden biri ise idârecinin velâyeti/hâkimiyyetidir. Bu da büyük İmâmet olup, itâate ve nüfûza götüren en büyük yoldur. Oysaki âlimler, Müslüman bir kölenin bile kâfir birine satılmasını menetmişlerdir. Aynı şekilde Müslüman'ın, kâfirin hükmü altında kalacağı mevki ve makâmları da menetmişlerdir. Müslüman bir kadının kâfir biriyle evlenmesinin harâm olması da bu cihettendir. Zîrâ evin yetkisi kocadadır. Öyle bir durumda ise Müslüman bir kadın, kâfir birinin emri altında olacaktır. Beri tarafta ise bunun aksine, [yani Müslüman bir erkeğin Ehl-i Kitâb kadınla evlenmesine] cevâz verilmiştir.

Hülâsa-i kelâm şudur ki: İmâm en-Nevevî'nin de icmâ olduğunu naklettiği gibi, kâfir kişinin veya kendisine küfür hâllerinden biri arız olan veya irtidâd eden bir idârecinin hâkimiyyet yetkisi butlâna uğramıştır ve ona karşı kıyâm etmek ve onu hal'etmek vâcibdir.

Abdullah ed-Dumeycî'nin telîf ettiği "el-İmâmetu'l-'Uzmâ İnde Ehli's-Sünne [ve'l-Cemâ'a" / "Ehl-i Sünnet ve'l-Cemâat'in Nazarında Büyük İmâmet]" adlı

eserin Üçüncü Bölüm'ünde ve "Azlu'l-İmâm ve'l-Hurûcu Ale'l-Eimme" / "İmâm'ın Azli ve İmâmlara Karşı Kıyâma Kalkışma" başlığı altında (s.465) yer alan bazı açıklamaları bir nebze ihtisâr ile şöylece naklediyoruz:

("Âlimler arasında ittifâkla kabûl edilen şudur ki, İmâm, tebaasının işlerini görmek husûsunda onun boynuna bırakılan sorumluluklarını yerine getirdiği ve onlar arasında adâletle hükmettiği müddetce onu azletmek veya ona karşı kıyâma kalkışmak câiz değildir. Bilakis bu, İslâm'ın sakındırdığı ve ahdini bozanı elîm bir azâbla tehdîd ettiği bir husûstur. Fakat Müslümanların dînî ve dünyevî hayâtlarına etkisi olan pek büyük bazı durumlar da vardır ki bunlar, bunları işleyen İmâm'ın azlini zorunlu kılar. Bu durumlardan kimisi âlimler arasında üzerinde ittifâk bulunan meselelerdendir; kimisinde ise ihtilâf vardır. Şimdi âlimlerin konuyla ilgili görüşlerine vâkıf olmak için bu meseleleri sunmaya çalışalım:

"**Birincisi: İslâm'dan Sonra Küfür ve Riddet:**

"İdârecinin azlini gerektiren meselelerin ilki ve en büyüğü, îmândan sonra küfür ve riddettir. İmâm, kendisini küfre veya dinden çıkmaya götürecek büyük bir cürüm işlediğinde, bundan dolayı azlolur [yani İmâmeti düşer] ve herhangi bir Müslüman üzerinde hiçbir şekilde bir yetkisi kalmaz.

"Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

... وَلَن يَجْعَلَ اللهُ لِلْكَافِرِينَ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ سَبِيلًا ﴿١٤١﴾ ﴿سورة النساء﴾

«...Allah, kâfirler için müminler üzerinde asla bir yol kılmaz.» (4/en-Nisâ, 141) Peki, İmâmet yolundan daha büyük bir yol var mıdır?! Ubâde b. es-Sâmit (r.a.)'dan rivâyet edilen bir hadîs şöyledir: "Neşeli ve kederli, zorluk ve kolaylık [gibi] hâllerimizde ve gayrımızın bize tercîh edildiği [/hakkımız konusunda kusûr gösterildiği] zamanlarda dinleyip itâat etmek ve emir [/iktidâr] sâhibleriyle [iktidârları dolayısıyla] çekişmemek üzerine (Resûlullâh (s.a.v.)'e) biat ettik. [Resûlullâh (s.a.v.)]: «[İktidâr sâhiblerinde] apaçık bir küfür görmeniz ve bu konuda elinizde Allah katından [gelmiş bulunan kesin] bir delîl olması hâli müstesnâ!» buyurdu." (Muttafekun Aleyh) el-Hattâbî [hadîste geçen «kufren] bevâhen» ibâresi hakkında, "Yani zâhir [/bâriz, açık, görünür manasınadır]" demiştir. Yine [hadîste geçen «ve indekum minallâhi burhân»] «Allah katından [gelmiş bulunan kesin] bir delîl» ifâdesi hakkında el-Hâfız İbn Hacer, [Sahîh-i] Buhârî Şerhi'nde, "Yani bir âyet nassı ve te'vîl götürmeyecek olan bir sahîh *haber* [/*hadîs*]" [anlamınadır] demiştir. en-Nevevî, [Sahîh-i] Müslim Şerhi'nde şöyle demiştir: "Burada küfürden maksad masiyettir. Hadîsin manası, İslâm'ın esâslarından olduğunu bildiğiniz bir konuda herhangi bir münker fiil işlediklerini kesin olarak görmediğiniz müddetce, emir/yetki sâhibleriyle, iktidârları dolayısıyla çekişmeyin ve onlara karşı durmayın demektir." Bu hadîsten anlaşılan bir [diğer] husûs ise idârecinin, İslâm'dan riddetini veya küfrünü ilân etmesinin şart koşulmayacağıdır. Bilakis küfrü gerektiren bazı hâlleri dışa vurması yeterlidir. Şeyh (/Allâme) Enverşâh Keşmîrî, "İkfâru'l-Mulhidîn" adlı eserinde (el-Meclisu'l-İlmî,

Karaçi baskısı, s.22) şöyle demiştir: "Bu -yani bu hadîs- aynı zamanda şuna delâlet eder ki, Kıble'den çıkmamış olsalar bile Ehl-i Kıble'nin tekfîri câizdir. Yine kişi, küfre bağlılığı olmaksızın ve dini[ni] değiştirmek istemeksizin de küfre düşebilir. Aksi takdîrde gören, delîle ihtiyâc duymazdı."

"Hadîsin zâhirinden anlaşılan şudur ki, *her* kim, küfrü gerektirir bir hâle düşerse, onun azli vâcib olur ve onun karşısında ümmetin üzerine düşen en basît şey de budur. Zîrâ vâcib olan, riddeti sebebiyle ona karşı savaşılması ve kanının helâl görülmesidir. Bu da Hz. Peygamber (s.a.v.)'in, «مَنْ بَدَّلَ دِينَهُ فَاقْتُلُوهُ» «Kim dinini değiştirirse onu öldürün!» kavli gereğincedir.")

Sonra ed-Dumeycî, Kâdı İyâz, İbn Hacer ve Kâdı Ebû Ya'lâ'nın -daha önce yer verdiğimiz- açıklamalarını nakletmiş ve akabinde şöyle demiştir:

("es-Sefâkisî şöyle demiştir: "Halîfe'nin, küfür veya bidate çağrısı durumunda ona karşı kıyâm edileceği konusunda [âlimler] icmâ etmişlerdir." *İrşâdu's-Sârî BiŞerh-i Sâhîhi'l-Buhârî*, c.10, s.217.)

"**İkincisi: Namazı ve Namaza Çağrıyı Terktir: (...)**

"**Üçüncüsü: Allah'ın İndirdiğiyle Hükmü Terktir:**

"Bu sebebin, küfür veya fısk olsun, bütün hâlleriyle İmâm'ın azlini gerektirdiğini gösteren husûs ise, bunun aşağıdaki sahîh Nebevî hadîslerde mutlak bir şekilde vârid olmasıdır:

"Enes b. Mâlik (r.a.)'dan Resûlullâh (s.a.v.)'in şöyle buyurduğu rivâyet edilmiştir:

«اسْمَعُوا وَأَطِيعُوا وَإِنِ اسْتُعْمِلَ عَلَيْكُمْ عَبْدٌ حَبَشِيٌّ كَأَنَّ رَأْسَهُ زَبِيبَةٌ» «مَا أَقَامَ فِيكُمْ كِتَابَ اللهِ».

«Başınıza, başı kuru üzüm danesi gibi [siyâh] Habeşli bir köle dahi atanmış olsa, dinleyin ve itâat edin!» «Aranızda Allah'ın Kitâbı'nı tatbîk ettiği müddetce!»[1] (Buhârî)

"Ümmü'l-Husayn el-Ahmesiyye (r.anha)'dan, şöyle demiştir:

«حَجَجْتُ مَعَ رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم حَجَّةَ الْوَدَاعِ [...إلى أن قَالَتْ:] ثُمَّ سَمِعْتُهُ يَقُولُ: «إِنْ أُمِّرَ عَلَيْكُمْ عَبْدٌ مُجَدَّعٌ - حَسِبْتُهَا قَالَتْ أَسْوَدُ - يَقُودُكُمْ بِكِتَابِ اللهِ فَاسْمَعُوا لَهُ وَأَطِيعُوا».

"Resûlullâh (s.a.v.) ile birlikte Vedâ Haccı'na katıldım. ... ... [Nihâyet Ummu'l-Husayn] Sonra Onu şöyle derken duydum [demiştir]: «Başınıza, sizi Allah'ın Kitâbı'yla idâre eden burnu (veya kulağı) kesik -belki de [Ümmü'l-Husayn] 'siyâh' demişti- bir köle dahi atanmış olsa onu dinleyin ve itâat edin.»

[1] [Müellif'in alıntı yaptığı eserde geçen hadîs'in "Aranızda Allah'ın Kitâbı'nı tatbîk ettikçe" veya "ettiği müddetce" kısmının Buhârî'de geçmediği ve *ziyâde* olduğu kaydedilmiştir ki araştırdığımız kadarıyla öyledir. Her hâlükârda rivâyet başka kaynaklarda farklı lafızlarla yer almaktadır ki bunların bazıları bu hadîsi müteâkiben zikredilmiştir. Birçok kişi bitişik rivâyet etmesine rağmen biz rivâyeti -burada bir eserden iktibâs da olsa- bu şekilde -ayırarak- tercüme etmeyi münâsib gördük. Diğer bir husûs ise sonraki hâdislerde geçen "burnu (veya kulağı) kesik" ifâdesidir: Hadîsin metninde burun ve kulak kelimeleri geçmemekte, ama "mucadda" kelimesi her iki anlamı da ihtivâ etmektedir.]

"Tirmizî ve Nesâî'nin rivâyeti ise şöyledir:

سَمِعْتُهُ يَقُولُ «يَا أَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُوا اللهَ وَإِنْ أُمِّرَ عَلَيْكُمْ عَبْدٌ حَبَشِيٌّ مُجَدَّعٌ فَاسْمَعُوا لَهُ وَأَطِيعُوا مَا أَقَامَ فِيكُمْ [=لَكُمْ] كِتَابَ اللهِ».

"Onu şöyle derken duydum: «Ey insânlar! Allah'tan korkun. Başınıza, burnu (veya kulağı) kesik Habeşli bir köle dahi atanmış olsa aranızda [=sizin için] Allah'ın Kitâbı'nı tatbîk ettiği müddetce onu dinleyin ve itâat edin.»

"Bu hadîsler, açıkça şunu göstermektedir ki, [kendisini] dinleyip itâat etmek için, İmâm'ın, tebaasını Allah'ın Kitâbı'yla yönetmesi şart koşulur. Yok, eğer onların arasında Allah'ın Şerîatı'nı tatbîk etmezse, böyle biri ne dinlenilir ne de ona itâat gösterilir. Ayrıca bu [durum], onun azlini gerektirir. Yine bunlar, Allah'ın indirdiği dışında şeylerle hükmetmenin 'fısk'la ilgili yönleridir. 'Küfür'le ilgili yönleri ise onun azlini vâcib kılar. Velev -daha önce Birinci sebebde açıklandığı gibi- ona karşı savaşmak yoluyla olsun. Vallâhu a'lem.") (ed-Dumeycî'den alıntımız buraya kadardı.)

Konumuzla ilgili çağdaş dönemde yazılmış şâhid niteliğinde son derece önemli bazı açıklamaları ise Pakistan'ın Şeyhulislâmı kabûl edilen "Muhammed Takî el-Usmânî"nin *"Tekmiletu Fethi'l-Mülhim - Fi Şerh-i Sahîhi'l-Müslim"* adlı eserinde gördüm. Bu hadîs-i şerîfin şerhinde yer alan bazı açıklamaları şöyledir:

عَنْ جُنَادَةَ بْنِ أَبِي أُمَيَّةَ قَالَ: «دَخَلْنَا عَلَى عُبَادَةَ بْنِ الصَّامِتِ وَهُوَ مَرِيضٌ، فَقُلْنَا حَدِّثْنَا -أَصْلَحَكَ اللهُ- بِحَدِيثٍ يَنْفَعُ اللهُ بِهِ سَمِعْتَهُ مِنْ رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم»، فَقَالَ: «دَعَانَا رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم فَبَايَعْنَاهُ، فَكَانَ فِيمَا أَخَذَ عَلَيْنَا أَنْ بَايَعَنَا عَلَى السَّمْعِ وَالطَّاعَةِ فِي مَنْشَطِنَا وَمَكْرَهِنَا وَعُسْرِنَا وَيُسْرِنَا وَأَثَرَةٍ عَلَيْنَا وَأَنْ لاَ نُنَازِعَ الأَمْرَ أَهْلَهُ»، قَالَ: «إِلاَّ أَنْ تَرَوْا كُفْرًا بَوَاحًا عِنْدَكُمْ مِنَ اللهِ فِيهِ بُرْهَانٌ».

"Cunâde b. Ebî Umeyye'den, demiştir ki: Ubâde b. es-Sâmit'in yanına vardık ki, o [zaman] hasta idi. Kendisine: "Allah sana âfiyet/hayırlar versin. Bizlere, Resûlullâh (s.a.v.)'den duyduğun, Allah'ın [bize kendisiyle] fayda ihsân edeceği bir hadîs anlat" dedik. Şöyle dedi: "Resûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem bizleri çağırdı ve biz de Ona biat ettik. [Biat şartları kapsamında] bizden aldığı sözler arasında şunlar da vardı: Neşeli ve kederli, zorluk ve kolaylık [gibi] hâllerimizde ve gayrımızın bize tercîh edildiği [/hakkımız konusunda kusûr gösterildiği] zamanlarda dinleyip itâat etmek ve emir [/iktidâr] sâhibleriyle [iktidârları dolayısıyla] çekişmemek üzerine biat ettik. [Ayrıca Resûlullâh (s.a.v.)]: «[İktidâr sâhiblerinde] apaçık bir küfür görmeniz ve bu konuda elinizde Allah katından [gelmiş bulunan kesin] bir delîl olması hâli müstesnâ!» buyurdu."

"Şeyh [/Allâme] Takî el-Usmânî" şöyle demiştir: ("Ve en-lâ nunâzi'a'l-emre ehlehu/ve emir sâhibleriyle çekişmemek" kavli, yani emîrin [/idârecinin] emîrliği [/iktidârı, idâresi] dolayısıyla kendisiyle çekişmemek... demektir. [İmâm] Ahmed, Umeyr b. Hâni'in, Cunâde'den naklettiği rivâyet yolunda şu *ziyâde*ye yer vermiştir:

«وَإِنْ رَأَيْتَ أَنَّ لَكَ فِي الأَمْرِ حَقًّا فَلَا تَعْمَلْ بِذَلِكَ الظَّنِّ، بَلْ اسْمَعْ وَأَطِعْ، إِلَى أَنْ يَصِلَ إِلَيْكَ بِغَيْرِ خُرُوجٍ عَنِ الطَّاعَةِ».

«Yönetim (el-emr) konusunda bir hakkının olduğunu düşünsen de o zanla hareket etme; bilakis [o hak] sana itâat dâiresinin dışına çıkmadan ulaşıncaya kadar dinle ve itâat et.»

Hibbân b. Ebi'n-Nadr*'ın* rivâyetinde ve İbn Hibbân ile Ahmed'in kayıtlarında *şu ziyâde*ye de yer verilmiştir:

«وَإِنْ أَكَلُوا مَالَكَ وَضَرَبُوا ظَهْرَكَ».

«Mâlını yeseler de, sırtına vursalar da.» *Fethu'l-Bârî'de* de (13/8) geçtiği gibi...

«İllâ en terev kufren bevâhen/apaçık bir küfür görmeniz ... hâli müstesnâ» kavline gelince; (bevâh) ba ile vav'ın fethasıyla, yani, zâhir [/bariz, açık, görünür]... demektir. Bu da "Bâhe bi'ş-şey'i yebûhu bihi bevhan ve bevâhen" sözlerinden alınmıştır ki, kişinin bir şeyi açığa vurması ve yayması demektir. Bazı rivâyetlerde ise vav yerine ra ile "berâhen" şeklinde gelmiştir ki, o da bu anlama yakındır. "el-Berâh"ın aslı, üzerinde binâ olmayan ve kimsenin yaşamadığı boş/çorak arazi demektir. Yine "el-berâh", "beyân" anlamınadır denilmiştir. Nitekim "Beriha'l-hafâu" denilir ki, gizlilik kalkmak, bilinmek, aşikâr olmak manasınadır. Hadîsin Taberânî'deki rivâyetinde, "kufren surâhen" [sarîh, açık bir küfür] şeklinde geçmektedir. *Fethu'l-Bârî'de* (13/8) geçen açıklamaların özeti budur.

"Zâlim İmâmlara/İdârecilere Karşı Kıyâma Kalkışma Meselesi:

"Cumhûr-i ulemâ, bu hadîsi, kendisinden apaçık bir küfür hâli zuhûr etmediği müddetce zâlim veya fâsık sultâna karşı kıyâma kalkışmanın câiz olmadığına delîl almışlardır. el-Hâfız [İbn Hacer] *Fethu'l-Bârî*'de (13/7) şöyle demiştir: "İbn Battâl şöyle demiştir: Hadîste, zulüm de etse sultâna karşı kıyâma kalkışmanın terkine dâir delîl vardır. Fukahâ, mütegallib sultâna itâat etmenin ve onunla birlikte cihâda çıkmanın vâcibliği, aynı şekilde ona itâatin ve ona karşı kıyâma kalkışmaktan el çekmenin daha hayırlı olduğu konusunda ittifâk etmişlerdir. Zîrâ *b*öyle bir durumda, kan dökülmesi önlenir ve ahâli yatıştırılır. Buna dâir delîlleri ise işbu hadîs ve bunu destekleyen başka rivâyetlerdir. Bundan, sadece sultânın apaçık küfre düşmesi hâlini istisnâ tutmuşlardır. Bu durumda ona itâat câiz olmaz. Bilakis gücü yetenlerin ona karşı cihâd etmesi vâcib olur."

"Belki bazı insânlar bundan, İslâm'ın adıyla müsemma olduğu müddetce zâlim İmâma karşı hiçbir şekilde kıyâm edilemeyeceği, bunun asla câiz olmadığı gibi bir şey anlayabilirler. Mesele böylesine mutlak/genel değildir. Özellikle de İmâm Ebû Hanîfe'nin (r.) mezhebinde:

"İmâm Ebû Bekr el-Cessâs (r.) *Ahkâmu'l-Kur'ân*'da (1/70) ve Allah'ın, «...Benim ahdime zâlimler nâil olamaz» (2/el-Bakara, 124) kavli sadedinde şöyle demektedir:

"Onun (yani **Ebû Hanîfe**'nin) mezhebi, zâlimlere ve zâlim idârecilere karşı savaşmakla meşhûr idi. İşte bu yüzden el-Evzâî, "[Görüşlerine dâir] Her konuda Ebû Hanîfe'ye tahammül ettik, en sonunda bize kılıçla geldi" yani [Evzâi] zâlim[idâreci]lere karşı savaşmakla ki, "bu konuda onu taşıyamadık" [demek istemiştir]... ... Onun, Zeyd b. Ali meselesindeki tavrı, ona mâl taşıdığı, ona destek olmaları ve onunla birlikte savaşmalarının vâcibliğine dâir insânlara gizli bir şekilde fetvâ verdiği; aynı şekilde Abdullah b. Hasen'in iki oğlu Muhammed ve İbrâhîm'le ilgili durumu da meşhûrdur."

"el-Cessâs'ın işâret ettiği, Zeyd b. Ali'yle ilgili meseleye gelince; târîhcilerin zikrettiği kadarıyla olay şudur: Zeyd b. Ali, Ümeyye Oğullarına karşı kıyâma kalkıştığında İmâm Ebû Hanîfe mâlıyla ona destek vermiştir. el-Muvaffak, *sened*iyle şunu rivâyet etmiştir: "Zeyd b. Ali, kendi yanında yer almaya davet etmek üzere Ebû Hanîfe'ye bir elçi göndermişti. Ebû Hanîfe onun elçisine şöyle demişti: "Eğer insânların onu yarı yolda koymayacaklarını ve onunla birlikte sâdıkane bir kıyâma kalkışacaklarını bilsem, ona tâbi olur ve kendisiyle birlikte ona muhâlefet edenlere karşı savaşırdım. Zîrâ o bir hak İmâmdır. Ama ben, insânların, babasını yarı yolda koydukları gibi onu da yarı yolda koymalarından korkarım. Velâkin ben mâlımla ona destek olurum, o da kendisine muhâlefet edenlere karşı bununla kendini takviye eder." Yine [Zeyd b. Ali'nin] elçisine: "Mazeretimi ona bildir" demiş ve kendisine onbin dirhem göndermişti." Sonra el-Muvaffak şöyle demiştir: "Bundan başka bir rivâyette ise, ["] o günlerde yaşadığı bir hastalık dolayısıyla mazeret beyânında bulunmuş ve böylece ondan geri kalmıştı, ["] diye geçmektedir. Başka bir rivâyette ise, onunla birlikte cihâd etmek sorulduğunda, "Onun çıkışı, Resûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem'in Bedir Günü'ndeki çıkışına benzer" dediği, kendisine, "Peki, neden ondan geri kaldın?" diye sorulduğunda ise, "Elim altında olan ve insânların bana bıraktığı bazı emânetler dolayısıyla... Bunları İbn Ebî Leylâ'ya emânet vermeyi istedim, bunu kabûl etmedi. Emânetleri zâyi etmiş bir hâlde öldürülmekten korktum" diye cevâb verdiği ve Zeyd b. Ali'nin katli her anıldığında ağladığı geçmektedir." Bkz. el-Muvaffak el-Mekkî, "Menâkıbu'l-İmâmi'l-A'zam" (1/260-261)

"Muhammed en-Nefsu'z-Zekiyye ve kardeşi İbrâhîm b. Abdullah'la ilgili kıssasına gelince; Bu ikisi Mansûr'a karşı kıyâma kalkışmışlardır. el-Mekkî, *el-Menâkıb*'da (2/84), Ebû Hanîfe'nin, insânları İbrâhîm'e katılmaya teşvîk ettiğini ve kendilerine ona tâbi olmayı emrettiğini zikretmiştir. Bundan önce ise, İmâm Ebû Hanîfe'nin, İbrâhîm'le birlikte gazveye çıkmayı elli hacca üstün gördüğünü aktarmıştır. el-Kürdî ise *Menâkıb*'ında (2/22), İmâm Ebû Hanîfe'nin, Mansûr'un ordu komutanlarından biri olan Hasen b. Kahtaba'yı, İbrâhîm b. Abdullah'a karşı koymaktan menedip vazgeçirdiğini zikretmiştir. Denilir ki, Mansûr bu yüzden Ebû Hanîfe'yi zehirletmiştir ve en sonunda vefât etmiştir, Allah ona rahmet etsin.

"Huseyn b. Ali (r.a.) Efendimiz'in, Yezîd b. Muâviye karşısındaki kıssası da malûmdur. Aynı şekilde muttakilerden bir topluluk Haccâc b. Yusûf es-Sekafî'ye karşı kıyâm etmişlerdir.

"Bu konuyla ilgili Şerî nasslara, Fukahâ ve Muhaddislerin görüşlerine mürâcaattan sonra bu naçiz kula -Allah ona mağfiretini yâr etsin- görünen şudur ki, -Allâhu a'lem- İmâm'ın fıskı iki kısımdır:

"– Birincisi, [sadece] kendi nefsiyle sınırlı kalandır. Bu durum, ona karşı kıyâma kalkışmayı mubâh kılmaz. "Fâsık veya zâlim imâma karşı kıyâma kalkışmak câiz değildir" diyenlerin görüşü de buna yorulur.

"– İkincisi, [kendi nefisini aşıp etrafa] yayılandır. Bu ise küfrün görünümlerini tervîc ve değerlerini ikâme etmesi; onun kânûnlarını yürürlüğe koyup yerleştirmesi; Din'in hükümlerini küçümsemesi; gücü yettiği hâlde Allah'ın Şerîatı'nı, onu çirkin gördüğü için hükme koymaktan imtinâ etmesi; Allah'ın Şerîatı dışındaki şeyleri ona üstün görmesi gibi yollarla olur ki, işte bu *küfr-i bevâh*, apaçık küfür demektir. Böyle bir hâlde ve şartları gereğince ona karşı kıyâm etmek câiz olur.

"Bu konuda gördüğüm en güzel açıklama hocalarımızın hocası, ümmetin bilgesi Eşref Ali et-Tehânevî'nin (r.) "Cezlu'l-Kelâm Fi Azli'l-İmâm" adlı risâlesinde yer alan enfes ifâdeleridir. Bu risâle, *İmdâdu'l-Fetâvâ* adlı eserin beşinci cildi içinde (s.119-131) yer almaktadır. Allah rahmet etsin, İmâmeti zedeleyip ilga eden durumların yedi kısım olduğunu belirttiği o risâlede yaptığı açıklamaların özeti şöyledir:

"Birinci Kısım: İmâm'ın sebebsiz olarak [kendi] kendisini azletmesidir. *Şerhu'l-Mekâsıd*'da (2/282) geçtiği gibi bu konuda ihtilâf vardır.

"İkinci Kısım: İmâmet vazîfelerini yerine getirmesini engelleyecek, delilik, körlük, sağırlık, dilsizlik gibi hâllerin kendisine arız olması... veyahut kurtuluşuna ümîd beslenmeyen bir esârete uğramasıdır. Bu durumda İmâmet akdi çözülür ve bu hâllerin tamâmında İmâm azlolur [İmâmeti düşer].

"Üçüncü Kısım: Küfre düşmesidir. Bu, *tekzîb* ve *inkâr küfrü* veya *inâd* ve *muhâlefet küfrü* veya dinin emirlerini çirkin görme ve küçümseme küfrü olsun fark etmez. Böyle bir durumda İmâm azlolur [İmâmeti düşer], İmâmet akdi çözülür. Eğer İmâm olarak kalmakta ısrâr ederse, Müslümanların, buna güç yetirmeleri şartıyla, onu azletmeleri kendilerine vâcib olur. Velâkin bu konuda, o küfür hâlinin üzerinde ittifâk bulunması şart koşulur. Delîli ise "Bu Bölümün Hadîsi"nde geçen Hz. Peygamber (s.a.v.)'in, «Apaçık bir küfür görmeniz ve bu konuda elinizde Allah katından [gelmiş bulunan kesin] bir delîl olması hâli müstesnâ!» kavlidir. Aynı şekilde küfrün kesinliği de şart koşulur. Yine küfrün ondan kesin bir şekilde, gözle görülmüş gibi sâdır olması da şart koşulur. Bu konuda zanna dayalı rivâyetlerle yetinilmez. Delîli ise Hz. Peygamber (s.a.v.)'in, «İlla en terev/görmeniz ... müstesnâ» kavlidir. Bundan maksad, gözle görmektir ki delîli de bunun *tek* bir *mefûle müteaddî olma*sıdır. Ayrıca sultândan sâdır olan şeyin küfür olup olmadığı veya küfre delâlet edip etmediği veya söz ve hâl karîneleriyle sübûtu veya ondan sâdır olan küfrün kesinliği konusundaki görüşlerde ihtilâf vukû bulabilir. Bu türden ihtilâfların vukû bulduğu hâllerde, Allah'la kendisi arasında doğru olduğuna inandığı görüşüyle amel

eden herkes, bir müctehid ve mazûr kabûl edilir. Dolayısıyla da eleştiri oklarını ona doğrultmak câiz olmaz. Böyle bir hâlde, İmâma karşı kıyâma kalkışmanın vâcibliği, *kudret* [/buna güç yetirme] ve böyle bir İmâmın kalmasından daha büyük zararlara yol açmama şartına bağlıdır. Şerîf el-Curcânî, *Şerhu'l-Mevâkıf*'da (8/353) şöyle demektedir: "Ümmetin, bunu gerektiren bir sebeb olması hâlinde imâmı hal' ve azl etmesi hakkıdır. Müslümanların ahvâline zarar getiren ve dinin emirlerinin altüst olmasına sebebiyet veren bir hâlin onda bulunması gibi ... ... Eğer onun hal'i, bir fitneye sebebiyet verecek olursa, iki ihtimâlden en az zarar getiren tercîh edilir." En az zarar getirecek iki hâlin tesbîtinde de ihtilâf vukû bulabilir. Herkes, kendisiyle Allah arasında doğru olduğuna inandığı görüşüyle amel eder. Dolayısıyla da birinin ötekini levmetmesi câiz olmaz. Sahâbe, Tâbiûn ve onlardan sonra gelen kimselerin kendi zamanlarında bazı İmâmlara karşı kıyâma kalkışmak konusunda yaşadığı ihtilâflar da bu gibi ictihâdî durumlara hamledilir.

"Dördüncü Kısım: Sultânın, kendi nefsiyle sınırlı kalan, zinâ, içki içmek vb. gibi bir fısk irtikâb etmesidir. Hükmü ise onun nefsiyle sınırlı kalan bu durumda, azl-olmayacağıdır [İmâmetinin düşmeyeceğidir]. Ama azli hakeder. Ümmetin üzerine de, eğer bu azle bir fitne terettüb etmeyecekse, onu azletmek düşer. *ed-Durru'l-Muhtâr* [müellifi], İmâmet Bâbı'nda şöyle demiştir: "Fâsıkın [İmâmet makamına] tayîn[edilmes]i mekrûh görülür ve fitne hâric bundan dolayı azlolunur." İbn Âbidîn bunun hemen altında şöyle demiştir: "'Bundan dolayı azlolunur' kavline gelince, yani eğer işlerse fıskından dolayı azlolunur. Bundan maksad, daha önce gördüğün gibi, azledilmeyi hakettiğidir. İşte bu yüzden, "yen'azil" / azlolur [/İmâmeti düşer] dememiştir." İbnu'l-Humâm, *el-Musâyere*'de şöyle demiştir: "Tayîn edildiğinde âdilken, sonradan zulüm ve fısk işlerse azlolmaz [İmâmeti düşmez]. Bu zorunlu olmamakla birlikte azli hakeder. Eğer fitne doğmayacaksa..." Hülâsa-i kelâm şudur ki, bu durumda, fitne çıkacağından ve kan akıtılacağından ona karşı kıyâma kalkışmak câiz olmaz. (...)

"Beşinci Kısım: Etkisi başkasının mâllarına ulaşan bir fısk irtikâb etmesidir. İnsânlara mâlları üzerinde[n] zulmetmesi gibi... Ama böyle bir durumda cevâz şübhesiyle te'vîl yoluna gidilir. Örneğin âmmenin maslahatını öne sürerek insânlar üzerine vergiler koyabilir. Hükmü ise bu durumda, bundan dolayı azlolmayacağıdır [İmâmetinin düşmeyeceğidir]. Kendisine itâat etmek vâcibdir ve bundan dolayı ona karşı kıyâma kalkışmak câiz olmaz. İbn Âbidîn'in ifâdelerinde geleceği gibi...

"Altıncı Kısım: İnsânlara mâlları üzerinde ve bu konuda bir te'vîli veya cevâz şübhesi olmaksızın zulmetmesidir. Hükmü ise mazlûm için, onun bu zulmünü, velev kıtâl yoluyla olsun, bertaraf etmesinin câiz olduğudur. Buna sabretmek de câizdir ve bundan dolayı sevâba da nâil olu(nu)r. Ayrıca bu kıtâl hâli, İmâma karşı kıyâma kalkışmak demek değildir. Bilakis mâlı savunmaktır. Eğer İmâm, zulmetmekten geri durursa kıtâlden geri durmak vâcib olur. İbn Âbidîn, *Fethu'l-Kadîr*'den nakille şöyle demiştir: "İmâma karşı kıtâlden el çekmeye gücü yeten herkesin

bundan geri durması vâcibdir. Ona karşı kıtâle kendilerini mecbûr görmeleri hâli müstesnâ ki, onlara veya başkalarına, içinde şübhe olmayan bir şekilde zulmetmesi bu kabîldir... ... Zulmedip etmediği şübheli olan durumlar ise bunun aksinedir. İmâm'ın onlara, bunları alıp da kendilerine bundan dolayı zarar eriştirdiği, ama bunlarla daha genel zararları defettiği bazı vergiler yüklemesi gibi..." Bu, zulmü kendi nefsinden uzaklaştırmak için kıtâlde bulunan mazlûmun hükmüdür. Peki, başkasının, İmâma karşı, böyle bir mazlûma yardım etmesi câiz midir? Âlimlerin bu konudaki ifâdeleri farklıdır. *Fethu'l-Kadîr*'de, başkasının, İmâm onun hakkını verinceye ve zulmünden vazgeçinceye kadar, böyle bir mazlûma ve kıtâlde bulunan böyle bir kişiye yardım etmesinin vâcib olduğu kayıtlıdır. *Câmi'u'l-Fusûleyn*'de, *el-Mubteğâ*'da ve *es-Sirâc*'da ise insânların, ne sultâna ne de onlara yardım etmelerinin gerekmediği kayıtlıdır. İbn Âbidîn ise eğer İmâmı zulmünden vazgeçirme imkânı sözkonusuysa, insânların onlara yardımı vâcibdir, aksi hâlde değildir, şeklinde iki görüş arasında muvâfakat yoluna gitmiştir. Bkz. *Reddu'l-Muhtâr*, Bâbu'l-Buğât (3/341). Böyle bir hâlde sabrın daha evlâ olduğu meselesi ise, Huzeyfe b. el-Yemân (r.a.) hadîsinde ve haber verdiği 'zâlim imâmlar' bahsinde gelecektir. Nitekim orada şöyle geçmektedir: "Dedim ki: "Peki, ben o zamana ulaşacak olursam ne yapayım ey Allah'ın Resûlü?" «Dinleyip itâat edersin. Sırtına vursa da, mâlını alsa da dinle ve itâat et!» buyurdu." Resûlullâh (s.a.v.)'in, «Dinle ve itâat et» kavlinden murâd, kıyâma kalkışmaktan nehiydir. Zulmü bertaraf etmek için kıtâlin cevâzı ise cânı ve mâlı korumak için kıtâli mubâh kılan hadîslere mebnîdir. Bu nevi bir kıtâl, bir yönüyle kalkışmaya benzese de, dini muhâfaza için bunu terk etmek daha evlâdır.

"Yedinci Kısım: İmâmın, insânların dinine etki eden bir fısk irtikâb etmesi [ve] insânları günahlara zorlamasıdır. Hükmü ise [konuya ilişkin] mahallinde açıklanan zorlamanın hükmüdür. Bu zorlama, bazı durumlarda ya hakîkaten ya da hükmen küfr*ün* dâiresine girer. İslâm Şerîatı'yla çatışan kânûnları tatbîkte ısrâr etmesi böyledir. Bunu, ya bu kânûnları, Allah'ın Şerîatı'na üstün gördüğü için yapmasıdır -ki bu apaçık küfürdür- ya da gevşeklik ve tembellik dolayısıyla Allah'ın Şerîatı'nı tatbîkten geri durması; bunu da, Şerîat'ın hilâfına amelde devâmlılığın insânların kalblerinde Şerîat'a karşı bir istihfâf doğuracağını zann-ı gâlible bilerek yapmasıdır ki, böyle bir gevşeklik ve tembellik, işleyeninin tekfîr edildiği apaçık bir küfür [hâli] olmasa bile küfür hükmü dâhilindedir. Delîli ise fakîhlerin, bir belde ehli ezân okumayı terk ederse onlara karşı savaşmak helâl olur, yönlü ifâdeleridir. Zîrâ ezân Din'in işâretlerindendir. Bunu terk etmekte ise onu açıkça hafîfe almak sözkonusudur. Bkz. *Reddu'l-Muhtâr*, Bâbu'l-Ezân (1/384) İşte o zaman, işbu Yedinci Kısım, Üçüncü Kısma ilhâk olunur ki, o da apaçık küfürdür. Bu durumda ise İmâma karşı kıyâma kalkışmak, daha önce tafsîlâtıyla geçen hüküm dâiresinde câiz olur.

"Ayrıca kıyâma kalkışmanın Üçüncü ve Yedinci kısımdaki vâcibliği, kudret ve mukâvemet şartına bağlıdır. Yine bu iki kısımdaki kıyâmın cevâzı ise, İmâmet yetkisinin, kendisinde İmâmet şartları bulunan sâlih bir adama verilmesi imkân ve umudunun varolması şartına bağlıdır. Yoksa yetki bir zâlimin elinden öbür zâlimin

İdârecinin irtidâdı meselesi ve bunun üzerine terettüb eden: hakların yitirilmesi, idârî yapının ve birimlerinin fesâda uğraması, dolayısıyla da cânların, mâlların ve nâmûsların tehlikeye maruz kalması; aynı şekilde kâfirlerin taşkınlık göstermesi, zâlimlerin yükselmesi, müfsid ve fâsıkların hüküm sürmesi; kâfir ve dinsizlerden oluşan dış düşmanların ve onlarla birlik olan münâfıkların tasallutu, bunun netîcesinde yurtların viran ve kulların perişan edilmesi, evet, bütün bunlar, Şerîat'ın bu konularda hükümler, emir, nehiy ve yükümlülükler belirlemediği ferî veya ikincil derecede meseleler değildir. Nasıl böyle olabilir ki Allah Teâlâ, şöyle buyuruyor:

... وَنَزَّلْنَا عَلَيْكَ الْكِتَابَ تِبْيَانًا لِكُلِّ شَيْءٍ وَهُدًى وَرَحْمَةً وَبُشْرَى لِلْمُسْلِمِينَ ﴿٨٩﴾ ﴿سورة النحل﴾

«...Sana (bu) Kitâb'ı her şey için apaçık bir beyân ve bir hidâyet ve bir rahmet ve Müslümanlar için bir müjde olmak üzere [peyderpey] indirdik.» (16/en-Nahl, 89)

Bu, avâmı havâsıyla insânların çoğunluğu günümüzde bunu ihmâl etmiş olsa bile, son derece önemli temel bir meseledir.

Burada, hem ilim ehlinin hem de onların takîbcilerinin pek çoğu arasında yayılan tehlikeli bir duruma dikkat çekmemiz de bir zorunluluktur. Şöyle ki: Onlar, Şerî delîller doğrultusunda -günümüz itibâriyle- idârecinin küfrüne/küfre girdiğine -ki bu durum artık körlerin bile her hâlleriyle görebildiği bir şeydir- inansalar veya buna kâil olsalar bile, yine de idârecinin küfrü üzerine terettüb eden -ve yukarıda geçen- durumları ikrâr aşamasına intikâl etmemektedirler. Onların, idârecinin *küfür üzre olduğunu* kabûl etmekle birlikte, onun yanında çalışmaktan, makâm-mevki işgal etmekten, idârecinin küfür üzerine kurulu yasama, yürütme, yargı gibi kurumlarına girmekten geri durmadıklarını, dahası, Müslümanları biçse de, adâletle emreden [adâletli olmayı tavsiye eden] insânları katletse de onun safında ve onun bayrağı altında savaştıklarını görürsünüz.

Bu durum, çoğu Müslüman ülkede yüz gösteren ve varlığını dayatan bir belâdır. Buna dâir sebebler, pek çok olsa bile *en* nihâyetinde Müslümanların genel ve özel kesimleri arasındaki cehâlete veya âcizliğe dayanmaktadır. Nitekim onlar ne Allah'ın düşmanlarına destek olan o kâfir idârecilere karşı kıyâma kalkışmakta ve ne de onlara karşı savaşmaktadır. Dolayısıyla onlar, ya onlara karşı kıtâlin vâcibliğinden habersiz câhillerdir ya da bu vâciblik hâlini bilip onayladıkları hâlde âcizlik iddiâsına sığınan kimselerdir.

İşbu hâle ilişkin sebebleri ve öne sürdükleri âcizlik iddiâsını tahkîk ettiğimizde, hakîkatin, bunun tam aksi [bir istikamette] olduğunu ve bütün açıklığıyla kendini gösteren asıl sebebinse Hz. Peygamber (s.a.v.)'in iki kelimede özetlediği hakîkat içre yattığını görürsünüz. Nitekim Efendimiz sallallâhu aleyhi ve sellem'in haber verdiği gibi ümmeti "vehen" vurmuştur ki Ebû Dâvûd'un rivâyet ettiği hadîste şöyle buyurmuştur:

eline geçerse veya kâfirlerin Müslümanları istîlâ etmesi gibi bazı sonuçları doğurursa, bu iki durumda da kıyâma kalkışmak câiz olmaz.

"Efendimiz Huseyn b. Ali'nin (r.a.), Yezîd b. Muâviye'ye karşı kıyâma geçmesi, İmâm Ebû Hanîfe'nin, kendi dönemlerinin sultânlarına karşı kıyâm eden Zeyd b. Ali'ye, Muhammed en-Nefsu'z-Zekiyye'ye ve İbrâhîm b. Abdullah'a destek vermesiyle ilgili rivâyetler ise Üçüncü veya Altıncı veya Yedinci kısma hamledilir. Kıyâma kalkışmayı mubâh kılan durumları tayîn noktasında görüşlerin farklılaşabileceğini ve bu konuda ihtilâf vukû bulabileceğini ise daha önce zikretmiştik. En doğrusunu ise Allah Subhânehu ve Teâlâ bilir.") (*Tekmiletu Fethi'l-Mülhim*, c.3, s.326-331, alıntımız buraya kadardı).

Daha önce de dedimiz gibi, bizler, yöneticilerimizin -riddet biçimleri içinden- apaçık iki büyük küfür hâliyle karşı karşıyayız ki şunlardır:

—Allah'ın [ahkâmı] karşısında yasamada bulunmak, Allah'ın Şerîatı'nı beşer kânûnlarıyla değiştirmek ve Allah'ın indirdiğini bırakıp bunlarla hükmetmek...!

—Yahûdî, Hıristıyan -ve bunlardan başka- kâfirleri dost edinmek ve onlarla birlikte, yine onların çıkarları yolunda Müslümanlara karşı savaşmak...!

Bunlar ve bunlardan gayrı işlemiş oldukları küfrü gerektiren envaiçeşit sözlü ve fiilî hâller, aynı şekilde Müslümanların dininden çıkışı getiren sebebler meyanında peydahladıkları bütün şeyler, onlara karşı kıyâma kalkışmayı, onlarla savaşmayı ve onları öldürmeyi -geçen delîllerden de anlaşıldığı üzere- icmâ ile vâcib kılar.

İdârecinin Aslen Kâfir veya Sonradan Mürted Olması Hâlinde Doğan Zorunlu Sonuçlar:

1- Velâyet [/hâkimiyyet] hakkının düşmesi ve İmâmetinin butlâna uğraması...!

2- Silâhlı olarak ona karşı kıyâm ve onu hal' etmenin vâcib olması...!

3- Riddetinden dolayı katlinin vâcib olması...! [Nitekim] Resûlullâh (s.a.v.), «Kim dinini değiştirirse onu öldürün! » buyurmuştur. ([İmâm] Ahmed rivâyet etmiştir.)

4- Onu silâhla korumak isteyen herhangi bir tâife olursa, onlara karşı kıtâlin vâcib veya câiz olması...!

5- Onu dinlememenin, ona itâat etmemenin ve ona [vergi, destek vs. için] mâl toplamamanın vâcib olması...!

6- Ona yardım etmemenin, onun yanında çalışmamanın ve Allah'ın indirdiği dışında şeylerle hükmetme cürmüne iştirâk etmemenin vâcib olması...!

7- Bütün ahidleri, mîsâkları, anlaşmaları ve emânlarının butlâna uğraması...! Zîrâ artık o, Müslümanları temsîl etmemektedir.

8- Onun yerine Müslüman bir İmâm'ın derhâl tayîn edilmesinin ve yukarıda geçen haklar ve vecîbeler doğrultusunda ona itâat gösterilmesinin vâcib olması...!

«Milletlerin, çağrışıp çanağına üşüşen oburlar gibi sizin üzerinize üşüşecekleri zamanlar yakındır.» Birisi: "O gün bizim [sayıca] azlığımızdan mı [böyle olacak]?" dedi. [Resûlullâh (s.a.v.)]: «Bilakis siz o gün çok olacaksınız, ama selin üzerindeki köpük [/çerçöp] gibi... Allah, düşmanlarınızın göğsünden size karşı duydukları korkuyu çekip çıkaracak ve Allah sizin kalblerinize 'vehen' atacak» buyurdu. Yine birisi: "Ey Allah'ın Resûlü, vehen nedir?" dedi: [Resûlullâh (s.a.v.)]: «Dünya sevgisi ve ölümden nefrettir» buyurdu."

Hiç sübhesiz Allah'ın kendilerine rahmetini yâr ettikleri hâricinde bütün insânlar, avâmı havâsıyla, dünyayı sever ve ölümden nefret eder olmuştur. Dolayısıyla da milletler çağrışıp onların üzerine üşüşmüştür. Bunun bir netîcesi olarak da yöneticilerinin eliyle dar bir maîşete, pek sıkıntılı bir yaşama mahkûm edilmişlerdir. Allah Teâlâ'nın buyurduğu gibi:

«Her kim de zikrimden yüz çevirirse ona dar bir maîşet [/pek sıkıntılı bir yaşam] vardır ve onu Kıyâmet Günü kör olarak haşrederiz.» (20/TâHâ, 124)

Oysaki ölümle gelen hayât, mahkûmu oldukları o yaşamdan daha evlâdır.

4.
Ahkâm-ı Şerîat, Müslümanlardan Kâfirlerle Birlik Olan ve Müslümanlara Karşı Onlara Yardım Eden Kimsenin Küfür ve Riddetini İcmâ Yoluyla Takrîr Eder ve Ona Karşı Savaşmayı Vâcib Kılar

Her birliği ve/ya her topluluğu birbirine bağlayan ve etrafında kenetlendikleri birtakım bağları, değerleri vardır. Bunların en önemli bazıları şunlardır:

Kendisine inandıkları bir inanç manzûmesi... Çevresinde halelendikleri ve [onun için] birlik oldukları bir nitelik veya maslahat... Yahut komutası altında birleştikleri, onun emirleri ve istişâresi doğrultusunda hareket ettikleri bir önder veya önderlik... Yahut [gölgesi] altında savaştıkları bir bayrak... Yahut gerçekleşmesi için çalışıp çabaladıkları ortak bir hedef...

Herhangi bir insân öbeğinin bünyesinde bu tür*den* özellikler var olursa, onlara cemâat/topluluk adı verilir. Yahut onlara, şerî ıstılâhtaki isimlendirme ile "**tâife**" denilir. Eğer onların bir kuvveti, şevketi ve kendilerini savunma mukâvemeti varsa onlara "şevketi ve mukâvemeti olan bir tâife" denilir. Eğer bu tâife, İslâm ve Îmân üzere bir araya gelirse kendilerine "**Îmân ve İslâm Tâifesi**" adı verilir. Yok, eğer İslâm'ı nakzeden esâslardan biri üzerin*de* birleşirlerse kendilerine "**Riddet** [veya **Mürted**] **Tâifesi**" denilir. Nitekim Hz. Ebû Bekr (r.a.) dönemindeki mürtedlerin hâli buna bir örnektir. Yine böyle bir kesim, asıl itibâriyle kâfir iseler kendilerine "**Küfür Tâifesi**" adı verilir. İslâm'a bağlı olmalarına rağmen bir Meşrû İmâma karşı isyâna kalkışırlarsa bu durumda kendilerine "**Bâğî Tâife**" denilir. Yok, eğer yağma, çalma-çırpma ve katliâm için isyân ederlerse kendilerine "**Fesâd Tâifesi**" adı verilir. ilh...

Bu kabîl tâifelerin, baskın vasıfları [veya öne çıkan bâriz özellikleri] dolayısıyla isimlendirileceği bedîhîdir. Aralarında o vasfa mutâbık olmayan birtakım ferdlerin bulunması bu hâli değiştirmez. Meselâ içlerinden herhangi birinin, onların [gerçekte kim ve] ne olduğu konusunda câhil veya onlarla beraber olmaya zorlanmış veya şahsî çıkarı, akrabalık taassubu veya başka herhangi bir sebeble bir araya gelmiş olması gibi... İslâm tâifesi içinde, kendilerinden olmayan münâfıkların var [olduğu ve de] olabileceği kuşkusuzdur. Nitekim Müslümanların târîhinde bu vâkıa genel anlamda yaşanmıştır. Hattâ Hz. Peygamber (s.a.v.)'in ordusu bile bundan sâlim kalamamıştır. Aynı şekilde Müslümanların safında, kendi çıkarı için yer alan ve dünyalık için İslâm'a müntesibliğini ilân eden kimseler de bulunabilir. Buna karşın kâfirlerin tâifesi içinde, onlarla birlikte olmaya zorlanmış veya cehâleti dolayısıyla onların hâli kendisine kapalı kalmış bir Müslüman da olabilir. İşbu istisnâ hâli, bâğî, müfsid, mürted ve kâfir tâifeler içinde var olan bazı şâz kimseler hakkında da söz konusu olabilir. Ama bu gibi şâz kimselerin o tâifenin içinde veya onların bayrağı altında veya onları bir araya getiren bağ dâiresinde olması, kendilerini o tâifeyle ilgili genel hükme [birebir] dâhil etmeyebilir. Ayrıca böyle bir tâifeye verilecek şerî isim ve haklarındaki şerî hüküm, aralarındaki o şâz kimseler dolayısıyla değişmez. Şerîat'ın hükmüne göre, bu tâifelerden her biri için geçerli şerî hükme tâbi olmak gerekir ki, îmân ehli tâifeler karşısında vâcib olan, onlara dostluk ve yardımdır. Küfür ve riddet tâifeleri karşısında vâcib olan, onlardan berîlik ve onlara düşmanlıktır. Şer ve fesâd ehli tâifeler karşısında vâcib olan ise, onların karşısında -Müslümanların dinine, nâmûslarına, mâllarına veya cânlarına saldırdıklarında- müdâfaa ve kıtâldir.

Tâife mefhûmu ve aralarındaki şâz kimselerle birlikte onlar hakkında geçerli genel hükümle ilgili îzâhâtı yaptıktan sonra, İslâm'a müntesib olup da kâfirler ve mürtedlerle birlik olanlarla, aynı şekilde kâfir, mürted veya benzeri tâifelerle birlikte Müslümanlara karşı savaşanlarla ilgili sorunu irdelemeye geçebiliriz. Özellikle de hükûmet*ler* bazında ve onu savunmak yolunda icrâ-i faâliyyette bulunan, mürted yöneticilerin çıkardığı emirler doğrultusunda Müslümanlara karşı savaşan -asker, polis, istihbârât gibi askerî ve güvenlik yahut bilumûm kolluk kuvvetleri yahut silâhlı ve silâhlı sayılabilecek bütün birimlerde çalışan- kimselerin durumunu ele alabiliriz.

Acaba asıl itibâriyle İslâm dinine müntesib olan o kimseler hakkında inanılması vâcib olan ve benimsenmesi gereken şerî hüküm nedir? **Onlar ki**, Müslümanların dinine inanıyor ve onların isimleriyle çağrılıyorlar. *Hatta* bazıları kimi İslâmî ibâdetleri dahi yerine getiriyor. Ama ondan sonra kalkıp Müslümanlara karşı savaşıyor, onları yer-yurtlarından kovuyor ve habire kovuşturuyorlar. Bunu da efendilerinin, yani mürted yöneticilerinin emirlerini uygulamak için yapıyorlar. Bu arada Müslümanlıkları, kendilerini -kâfirlere dost ve onların müttefiki olduklarını ilân eden yöneticilerinden aldıkları emirler gereği- aslı ve faslı itibâriyle kâfir kimselerin yanında yer alıp savaşmaktan, onların çıkarlarını savunmaktan ve emirlerini kabûl etmekten bile alıkoymuyor.

Doğru yolu gösteren ve insânı inâyetiyle hakka hidâyet eden Allah'tan yardım isteyerek deriz ki:

Böyle bir asker veya güvenlik adamı veya polis, yani Tâğût'u müdâfaa eden, onun yanında çalışan, onunla ve onun kâfir dostlarıyla birlikte Müslümanlara karşı muhârib olan bir kimse, şu hâllerden biri içindedir:

Birincisi: Ast konumundaki bu kişinin, İslâm'a düşmanlık, kâfirlere dostluk ve Allah'ın Şerîatı'na hasımlık bağlamında tuttuğu yol konusunda efendisine, yani kâfir yöneticisine muvâfık ve mutâbık olması; başındaki kişinin ahvâlini bilmesi, İslâm'a ve Müslümanlara karşı verdiği savaşta onunla aynı görüşü, aynı kanâati taşımasıdır.

İkincisi: Ast konumundaki bu kişinin, efendisiyle birlikte çalışıp savaştığı hâlde İslâm'a ve Müslümanlara karşı verdiği savaşta efendisine muvâfık ve mutâbık olmamasıdır. Böyle biri için ise şu üç hâlden biri sözkonusu olabilir:

[Birinci hâl:] Onun, olup biten hakkında tamâmen câhil olması ve ne yaptığının idrâkinde olmaması; icrâ eylediği vazîfenin dine ve Müslümanlara karşı bir savaş olduğunu bilmemesi; efendisinin riddeti, küfrü ve kâfirlere nifâk gösterdiği konusunda câhil kalmasıdır. Böyle biri "**câhil**"dir.

[İkinci hâl:] Efendisinin emirlerini, bunları yerine getirmediği takdîrde cezâ, hapis veya öldürülme tehdîdiyle yerine getirmeye zorlanmış olmasıdır. O tehdîdin de kendisinden kaçıp kurtulamayacağı fiilî/gerçek bir tehdîd olması lâzımdır. Böyle biri ise "**mükreh**" kimsedir.

Üçüncü hâl: Efendisinin ahvâlini bilmesi, aynı zamanda ne *câhil* ne de *mükreh* olmasıdır. Aksine onların yanında yerini, kazanç veya iş-güç gibi dünyevi bir çıkar uğruna veyahut akrabalık veya parti veya mezheb gibi bir taassub yahut başka herhangi bir dünyevi sebeb dolayısıyla almış olmasıdır. Böyle biri ise ya "**paralı asker**"dir ya da bir "**mutaassıb**"tır. Pratik açıdan baktığımızda bu dört sınıf, yani:

1. Bilinç ve kasıt sâhibi
2. Mükreh/Zorlanmış
3. Câhil
4. Bâtıldan nemâlanan paralı asker

Evet, pratik açıdan bakıldığında bu dört sınıf, Allah'a, Resûlü'ne ve müminlere karşı savaşmak ve adâletle emreden insânları kovuşturmak, hapsetmek, işkenceye tâbi tutmak ve öldürmek gibi yollarla icrâ ettikleri vazîfe açısından birbirlerinden farksızdırlar. Sonuç itibâriyle onlar, efendilerinin/âmirlerinin, başları ve başkanlarının emirleriyle öldürmekte ve öldürülmektedirler. Aynı şekilde kendi halklarına veya başkalarına karşı savaşmaktadırlar.

Bu tür kimselerle ilgili Şerî hükmü, belli noktalar hâlinde ve bu kitâbın ihtisâr usûlünün dışına çıkmayacak bir şekilde özetle sunmaya çalışacağız ki, bu konudaki şerî hüküm, iki meseleye ayrılmaktadır:

Birinci mesele: Bu insânlar, hâlâ daha İslâm dâiresi içinde midir? Yoksa kâfir olup İslâm dininden çıkmışlar mıdır?

İkinci mesele: Onlara karşı savaşmak ve onları öldürmek câiz midir yoksa değil midir?

Birinci meseleye gelince; Öncelikle, İslâm'a ve Müslümanlara karşı savaşmak ve kâfirlere dost olmak konusunda efendileriyle hemfikir olanlar, şerî hükme göre onlarla aynı olup, münâfık, mürted ve kâfirdir. Bu da efendilerine tâbi oldukları için değil, asıl itibâriyle ve küfre kanâat getirdikleri için böyledir. Daha önce geçen ve bu gibi kimseler hakkında vârid olan delîller gereğince de hükümleri budur. İkinci sınıfa, yani efendileriyle hemfikir ve onlarla mutâbık olmayan, ama onlarla birlikte savaşan câhillere; zorlanmışlara; dünyalık çıkarlar, kazançlar ve bağlar uğruna savaşanlara gelince; onlar, bu fiilleriyle küfrün amellerinden bir ameli işliyorlar ki o da kâfirlerle birlikte Müslümanlara karşı savaşmaktır. Onlar, bu hâlleriyle, eğer bir mürtedin komutasında savaşıyorlarsa riddet tâifesine, yok eğer aslî bir kâfirin bayrağı altında savaşıyorlarsa küfür tâifesine müntesib olurlar. Bu da Allah'ın şu kavliyle sâbittir:

الَّذِينَ آمَنُوا يُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِ اللهِ وَالَّذِينَ كَفَرُوا يُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِ الطَّاغُوتِ فَقَاتِلُوا أَوْلِيَاءَ الشَّيْطَانِ إِنَّ كَيْدَ الشَّيْطَانِ كَانَ ضَعِيفًا ﴿٧٦﴾ ﴿سورة النساء﴾

«İmân edenler Allah yolunda savaşırlar, kâfir olanlar ise tâğût yolunda savaşırlar. O hâlde siz, şeytânın dostlarına karşı savaşın. Şübhesiz şeytânın hîlesi zayıftır.» (4/76)

Bu âyet, müminin, Allah yolunda savaşacağını isbât etmektedir ki Allah yolunda savaşmak, îmân tâifesine mensûbiyyetin bir alâmetidir. Aynı şekilde kâfirin, tâğût yolunda savaşacağını ve tâğûtun yolunda savaşmanın da tâğûtun tâifesine mensûbiyyetin bir işâreti olduğunu; böyle yapan birinin ise -Allah'ın ona karşı savaşmayı emir ve ona karşı muzaffer olunacağını müjde buyurduğu- şeytânın dostu olduğunu da isbât etmektedir. Ayet gâyet sarîh ve açıktır. Başka bir âyette ise Allah Teâlâ, bizlere, Firavun'u, onun tâifesini ve üzerinde oldukları küfür hâlini ve Müslümanlara karşı yürüttükleri savaşı haber vermekte ve şöyle buyurmaktadır:

... إِنَّ فِرْعَوْنَ وَهَامَانَ وَجُنُودَهُمَا كَانُوا خَاطِئِينَ ﴿٨﴾ ﴿سورة القصص﴾

«Şübhesiz Firavun, Hâmân ve (ikisinin) askerleri hata eden kimselerdi.» (el-Kasas, 8)

Allah Teâlâ, hem Firavun hem -onun vezîri, muâvini ve nâibi olan- Hâmân hem de askerleri için aynı sıfatı kullanmıştır: "Hatakâr!" Firavun'un hatasının, Allah'ı inkâr etmek ve müminlere karşı savaşmak olduğu malûmdur. O -yani Firavun- kendi nefsini, kânûn koyan ve tapınılan bir ilâh kılmış, kavmini küçümsemiş, onlar da ona itâat etmişlerdir. [«[Bu sûretle Firavun] kavmini istihfâf etti (/küçümsedi) onlar da ona itâat ettiler; çünkü [dinden çıkmış] fâsık bir kavim idiler.» (43/ez-Zuhruf, 54)] Dolayısıyla bu sıfat/veya vasıf onların tamâmını kapsar olmuştur.

Günümüz itibâriyle Müslümanlara karşı savaşan o askerlere (*yani* câhil, zorlanmış ve bilincinde olduğu hâlde dünyevî bir çıkar uğruna savaşana) gelince: Onlarla ilgili tafsîlâtlı hüküm -Allahu a'lem- şöyledir:

Gerçek *ama gerçek* bir cehâletle malûl olan ve cehâleti, kendisinin ve başkanlarının üzerinde olduğu hâli idrâk etmesine (ki bu da böyle bir cehâletin farzımisâl var sayılmasına binâen) engel teşkîl eden kişilere; aynı şekilde hakîkî ve bilfiil zorlanma hâliyle karşı karşıya olup tehdîd ve işkenceyle zorlanmış bulunan, işinden kaçmaya ve ikâmete zorlandığı yerden hicret etmeye gücü yetmeyen(mükreh)lere gelince; Ehl-i Sünnet âlimleri şunu belirtmişlerdir:

Bu tür kimselerin cehâletleri ve zorlanmışlıkları (eğer hakîkî ise), kendileri için şerî bir mazeret kabûl edilir ve onlar hakkında Müslümanlık hükmü baki kalır. Ama beri tarafta, haklarındaki genel hüküm (yani küfür tâifesinden oldukları) geçerliliğini korur. Çünkü onlarla beraberdirler. Bu da küfür tâifesi içindeki her bir kişinin bizzât kâfir olduğu anlamına gelmez.

Kazanç, iş veya maddî nemâlanma gibi bir dünyalık uğruna yahut bir millet, toprak, parti, kabîle veya başka herhangi bir asabiyyet bağı dolayısıyla mutaassıb olarak savaşan, ayrıca kâfirlere dostluk gösterip onlara destek veren kâfir ve zâlim bir yöneticiyle beraber Müslümanlara karşı savaştığının bilincinde olan kimselere gelince; öncelikle böyle bir asker, ne bu konuda câhildir ne de tehdîdle zorlanmış biridir. Aksine tercîh sâhibi biri olup, işini bırakma, firâr etme veya istediği takdîrde böyle bir işe daha en başta girmeme gücüne sâhibdir; ama bu yola dünyalık çıkarlar uğruna girmiştir. İşte bu yüzden o, âhireti dünyaya satan bir münâfıktır. Dünyalık uğruna Müslümanlara karşı savaşa girişmiştir. Kâfirlerin bayrağı altında savaştığı için de bir kâfirdir. Bu konuda cehâlet veya zorlanmışlık gibi bir mazereti de yoktur. Dünyalık veya kazanç elde etme isteği ise küfre dâir fiiller sözkonusu olduğunda şerî mazeretlerden sayılmaz. Bu mazeretler, Ehl-i Sünnet ve'l-Cemâat nezdinde bilinen şeylerdir ki bunlar "cehâlet, zorlanmışlık/ikrâh, te'vîl ve fiili işlemek konusunda kasıt sâhibi olmamak"tır. Bunlarla ilgili açıklamalar ileride gelecektir inşallah. Âhireti dünyaya satan bu gibi kimseler hakkında ise Allah Teâlâ şöyle buyurmaktadır:

وَإِذْ أَخَذْنَا مِيثَاقَكُمْ لا تَسْفِكُونَ دِمَاءَكُمْ وَلا تُخْرِجُونَ أَنْفُسَكُمْ مِنْ دِيَارِكُمْ ثُمَّ أَقْرَرْتُمْ وَأَنْتُمْ تَشْهَدُونَ ﴿٨٤﴾ ثُمَّ أَنْتُمْ هَؤُلاءِ تَقْتُلُونَ أَنْفُسَكُمْ وَتُخْرِجُونَ فَرِيقاً مِنْكُمْ مِنْ دِيَارِهِمْ تَظَاهَرُونَ عَلَيْهِمْ بِالإِثْمِ وَالْعُدْوَانِ وَإِنْ يَأْتُوكُمْ أُسَارَى تُفَادُوهُمْ وَهُوَ مُحَرَّمٌ عَلَيْكُمْ إِخْرَاجُهُمْ أَفَتُؤْمِنُونَ بِبَعْضِ الْكِتَابِ وَتَكْفُرُونَ بِبَعْضٍ فَمَا جَزَاءُ مَنْ يَفْعَلُ ذَلِكَ مِنْكُمْ إِلا خِزْيٌ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَيَوْمَ الْقِيَامَةِ يُرَدُّونَ إِلَى أَشَدِّ الْعَذَابِ وَمَا اللَّهُ بِغَافِلٍ عَمَّا تَعْمَلُونَ ﴿٨٥﴾ أُولَئِكَ الَّذِينَ اشْتَرَوُا الْحَيَاةَ الدُّنْيَا بِالآخِرَةِ فَلا يُخَفَّفُ عَنْهُمُ الْعَذَابُ وَلا هُمْ يُنْصَرُونَ ﴿٨٦﴾ ﴿سورة البقرة﴾

—«Hani, "Birbirinizin kanlarını dökmeyeceksiniz, birbirinizi yurtlarınızdan çıkarmayacaksınız" diye de sizden kesin söz (mîsâk) almıştık. Sonra [bunu böylece] kabûl etmiştiniz. Kendiniz de [buna hâlâ] şâhidlik etmektesiniz.» —«Sonra [bu mîsâkı kabûl eden] sizler, [verdiğiniz sözün tersine] birbirinizi öldürüyor, aranızdan bir zümreyi yurtlarından çıkarıyor, kötülük ve düşmanlıkta onlara karşı birleşiyorsunuz. Onları yurtlarından çıkarmak size harâm olduğu hâlde [hem çıkarıyor hem de] size esîrler olarak geldiklerinde fidye verip onları kurtarıyorsunuz. Yoksa siz Kitâb'ın bir kısmına inanıp bir kısmını inkâr mı ediyorsunuz? Artık sizden bunu yapanın cezası, dünya hayâtında rezîl olmaktan başka bir şey değildir. Kıyâmet Gününde ise onlar azâbın en şiddetlisine uğratılırlar. Allah sizin yapmakta olduklarınızdan asla gâfil değildir.» —«İşte onlar, âhirete karşılık dünya hayâtını satın alan kimselerdir. Bu yüzden ne azâbları hafifletilecek ne de kendilerine yardım edilecektir.» (2/el-Bakara, 84-86)

İmâm Müslim (r.), Ebû Hureyre (r.a.) yoluyla Hz. Peygamber (s.a.v.)'in şöyle buyurduğunu rivâyet etmiştir:

«مَنْ خَرَجَ مِنَ الطَّاعَةِ وَفَارَقَ الْجَمَاعَةَ فَمَاتَ، مَاتَ مِيتَةً جَاهِلِيَّةً؛ [وَمَنْ قَاتَلَ تَحْتَ رَايَةٍ عُمِّيَّةٍ يَغْضَبُ لِعَصَبَةٍ أَوْ يَدْعُو إِلَى عَصَبَةٍ أَوْ يَنْصُرُ عَصَبَةً فَقُتِلَ، فَقِتْلَةٌ جَاهِلِيَّةٌ؛] وَمَنْ خَرَجَ عَلَى أُمَّتِي يَضْرِبُ بَرَّهَا وَفَاجِرَهَا وَلاَ يَتَحَاشَ مِنْ مُؤْمِنِهَا وَلاَ يَفِي لِذِي عَهْدٍ عَهْدَهُ فَلَيْسَ مِنِّي وَلَسْتُ مِنْهُ».

«Kim itâatten çıkar ve cemâatten ayrılır da [bu hâl üzere] ölürse, câhiliyye ölümü ile ölmüş olur. [Kim de körükörüne çekilmiş (ummiyye) bir bayrak altında savaşır, asabiyyet (ırkçılık) için gazablanır veya asabiyyete çağırır veya asabiyyete yardım eder/destek verir de [bu yolda] öldürülürse, bu ölüm de câhiliyye ölümüdür.] Kim de ümmetime [isyân yoluyla] karşı çıkar, iyisi ve kötüsüne [ayrım yapmaksızın] vurur [/öldürür], müminlerinin hürmetini bilip tanımaz ve ahd verdiği bir kimseye karşı ahdine vefâ göstermezse, o benden değildir, ben de ondan değilim.»

Onlar hakkında, kendilerine kâfir mi yoksa Müslüman mı diye hükmedileceğine dâir, nazarî - şerî hüküm budur.

İkinci meseleye, yani kâfirlerle birlik olup Müslümanlara karşı savaşan ve İslâm'a mensûbiyyeti olan kimselere karşı savaşmaya gelince; Allahu a'lem diyerek konuyu şöylece özetlemeye çalışacağız:

Kâfirlerle birlikte Müslümanlara karşı savaşan herkese karşı savaşmak Müslümanlar üzerine vâcibdir. Ayrıca Müslüman kişinin üzerine, Allah ona gücünün kaldıramayacağı bir şey yüklemediği için, câhil ile kasıt sâhibi olanı ve/ya zorlanmış ile taammüd taşıyanı temyîz/ayırt etmesi vâcib değildir. Bilakis Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

﴿وَقَاتِلُوا فِي سَبِيلِ اللهِ الَّذِينَ يُقَاتِلُونَكُمْ وَلَا تَعْتَدُوا ... ﴾ ﴿١٩٠﴾ ﴿سورة البقرة﴾

«Sizinle savaşanlara karşı Allah yolunda siz de savaşın. Ancak aşırı gitmeyin...» (2/el-Bakara, 190)

Hz. Âişe (r.anha)'dan rivâyet edilen bir hadîste Resûlullâh (s.a.v.), bir ordunun Kâbe'ye saldırmak üzere yola çıkacağını, düz bir araziye (el-Beydâ) geldiklerinde baştan sona hepsinin yere batırılıp helâk edileceğini haber vermiştir. Hz. Âişe'nin: "Ya Resûlallah, nasıl baştan sona hepsi yere batırılıp helâk edilecek ki aralarında, köleleri, alış-veriş yapanları ve onlardan olmayanlar vardır?" diye sorduğunda ise Resûlullâh (s.a.v.) ona, hepsinin yere batırılıp helâk edileceğini ve âhirette niyyetlerine göre haşredilip/hesâb vereceklerini haber vermiştir.

Sahîh-i Müslim'de geçen ve Ümmü Seleme (r.anha)'dan gelen bir rivâyette ise Resûlullâh (s.a.v.): «Bir sığınmacı Beytullâh'a sığınır ve onun için bir ordu gönderilir. Onlar, düz bir araziye (el-Beydâ) vardıklarında yere batırılırlar» buyurmuştur. Ümmü Seleme: "Ya Resûlallah, peki zorlanmış olan kimse nice olur?" diye sorduğunda ise Resûlullâh (s.a.v.): «O da onlarla birlikte yere batırılır, ama kıyâmet günü niyyetine göre haşrolunur» buyurmuştur. Âlimler bu hadîsi, kâfirlerle birlikte Müslümanlara karşı savaşa yönelen, ama câhil ve zorlanmış olup da kasıt taşımayan kimsenin öldürüleceğine; ayrıca Allah'ın onu niyyetine göre -ve eğer mazereti varsa- mazeret sâhibi olarak dirilteceğine delîl almışlardır.

Ayrıca âlimlerimiz şöyle demişlerdir: Eğer Allah Teâlâ -ki O, câhil ile zorlanmışı temyîz etmeye hakkıyla kâdir olduğu hâlde- onları temyîz etmeden yere batırıp helâk etmişse, acaba Allah'ın [âciz] kulları, böyle birini kâfirlerden nasıl temyîz etsinler ki o da onlarla birlikte, onların safında savaşmaktadır?!

Böyle birinin onlarla birlikte yere batırılıp helâk edilmesi veya onlarla beraber öldürülmesi, kâfirlerin veya zâlimlerin birliği içinde yer alan Müslüman için kaderî cezalardan biridir. Dolayısıyla da cezâ, onlarla birlikte kendisini de içine alır. Allah Teâlâ, ona asla zulmetmez ve onu niyyetine göre haşreder. Eğer niyyeti sâlih ise âhirette kendisine fayda verir.

Her hâlükârda, Müslümanlara saldıran kişi, onlara zarar ve eziyyet vermek istiyor demektir. En iyi hâlinde bile ona verilecek isim "Mütecâviz Müslüman"dır. Böyle birinin hükmünün ne olduğu konusunda ise âlimlerimiz gerekli açıklamaları yapmışlardır ki bu mâddenin sonunda buna işârette bulunmaya çalışacağız.

Hülâsa

Biz zâhire bakarız, içerde ne olup olmadığının hesâbı ise Allah'a kalmıştır. Böyle birinin zâhiri ise kâfirlerle birlikte muhârib konumunda olduğudur. Dolayısıyla ona karşı savaşmak vâcib veya câiz olur. İçinde olanın hesâbı ise Allah'a kalmıştır. Eğer niyyeti sâlih ise kıyâmet günü ona fayda verir. İmâm Buhârî (r.) Sahîhi'nin "Kitâbu'ş-Şahâdât" bölümünde Ömer b. el-Hattâb'ın (r.a.) şöyle dediğini rivâyet etmiştir:

«إِنَّ أُنَاسًا كَانُوا يُؤْخَذُونَ بِالْوَحْيِ فِي عَهْدِ رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم. وَإِنَّ الْوَحْيَ قَدِ انْقَطَعَ، وَإِنَّمَا نَأْخُذُكُمُ الآنَ بِمَا ظَهَرَ لَنَا مِنْ أَعْمَالِكُمْ. فَمَنْ أَظْهَرَ لَنَا خَيْرًا أَمِنَّاهُ وَقَرَّبْنَاهُ، وَلَيْسَ إِلَيْنَا مِنْ سَرِيرَتِهِ شَيْءٌ، اللهُ يُحَاسِبُهُ فِي سَرِيرَتِهِ. وَمَنْ أَظْهَرَ لَنَا سُوءًا لَمْ نَأْمَنْهُ وَلَمْ نُصَدِّقْهُ، وَإِنْ قَالَ إِنَّ سَرِيرَتَهُ حَسَنَةٌ.»

«Kimi insânlar Resûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem döneminde vahiyle muâheze olunurlardı. Şübhesiz ki artık vahiy kesildi. Şimdilerde biz, sizleri amellerinizden bize zâhir olanla muâheze ederiz. Her kim bize hayır izhâr ederse, onu emîn sayar ve onu yakınlaştırırız. Bize, onun içinde olanın hesâbı nâmına bir şey düşmez. İçindekinin hesâbını soracak olan Allah'tır. Her kim de bize kötülük izhâr ederse, içinin iyi olduğunu söylese bile ona güvenmeyiz ve onu tasdîk etmeyiz.»

Binâenaleyh böyle biri hakkında verilecek genel hüküm, eğer kâfirlerle birlikteyse 'Kâfir Tâife'den, eğer mürtedlerle birlikteyse 'Mürted Tâife'den, yok eğer bâğîlerle birlikteyse 'Bâğî Tâife'den olduğudur. Câhiller ve zorlanmışların mazereti ile ilgili tafsîlât ise aşağıdaki mâddede gelecektir inşallah.

Meselenin Biraz Daha İyi Anlaşılması İçin ve Allah'tan İnâyet Dileyerek Deriz ki:

O, Müslüman olduklarını iddiâ eden, Müslümanların isimleriyle isimlenip onların kisvelerine bürünen, belki namaz kılan ve belki oruç tutup da Müslüman ülkelerin hükûmetlerinin ordularında veya polis teşkîlâtlarında veya istihbârât birimlerinde çalışan, ondan sonra, üstlerinden kendilerine yöneltilmiş -harâm veya helâl olsun-her emri yerine getiren, onlara ya inanarak ya cehâlet ya da zorlanma yoluyla itâat gösteren -ki efendileri onları bu minvâl üzre yetiştirmiş ve kendilerinden bunun üzerine/itâate dâir söz ve ahd almışlardır- kimseler, malûmdur ki, kâfir, zâlim ve fâsık idârecileri savunmakta ve kâfirlerin ordularıyla yanyana savaşmaktadırlar. Nitekim günümüz itibâriyle Türkiye, Pakistan ve diğer bazı Arab–İslâm ülkeleri ordularında yaşanan budur. Aynı şekilde onlar, Amerikalı veya Avrupalı Yahûdî ve Hıristıyanların ve başka kâfirlerin emniyet ve istihbârât birimleriyle yanyana/birlikte çalışmakta, onların askerî üslerini, diplomatik, ticârî, hattâ misyonerlik merkezlerini, kezâ fesâd, fuhuş ve ahlâksızlık yayan merkezleri korumaktadırlar. *Bu arada* yine onlar, bir Müslümanı öldürmüşler veya bir Mümini korkulara salmışlar veya bir Müslüman kadını perişan etmişler veya bir sabiyi yetim bırakmışlar veya mustazafların hâne haklarını veya nâmûslarını çiğnemişler, *evet*, bütün bunlara hiç aldırış etmeden efendilerinin emirlerini uygulamakta ve bundan geri durmamaktadırlar. Dahası onları, birbirleriyle savaşmaya ve birbirlerinin boyunlarını vurmaya hazırlıklı görürsünüz. Yeter ki bir iç darbe veyahut tâğût yöneticilerinin kendilerine mücâvir ülkelerin tâğûtlarıyla tutuştuğu bir iç savaş görmesinler! Birtakım İslâm veya Arab ülkeleri/devletlerinin birbirleriyle çok defa savaşa tutuştuğu zâten malûmdur. İşte kendilerine "Müslüman" denilen o orduların, birbirlerinin kanını dökmeye, birbirlerini esîr etmeye ve birbirlerinin kökünü kurutmaya koyulduklarını görürsünüz. Müslümanlık iddiâsında bulunmaktan da geri durmazlar! [Oysa] Yaşadıkları savaşların çoğu, ya sultânlarının tahtları ya da toprak kaygısı ve siyâsî ihtilâflar üzerinedir. Nihâyetinde de güç falanın veya filânın olsun diyedir. Yoksa hakkın yüceltilmesi ve bâtılın izmihlâle uğratılması için değildir. Çünkü onlar, sultânlara ve başkanlara itâat etmek; toprak, ırk veya partilere bağlılık göstermek üzere yetişmişlerdir.

En doğrusunu Allah bilir, onlar hakkındaki açık şerî hakîkat, o muhâriblerin toplu olarak, daha önce de geçtiği gibi, altında durdukları bayrağın veya içinde bulundukları tâifenin hükmüne dâhil olduklarıdır. Dolayısıyla her kim mürted bir yöneticinin bayrağı altında bize karşı savaşırsa, biz de onları mürted tâifesi sıfatıyla bilir ve bu cihetle onlara karşı savaşırız. Her kim de bize karşı Amerika'nın veya başka kâfirlerin bayrağı altında savaşırsa, biz de onları kâfir tâifesi sıfatıyla bilir ve bu cihetle onlara karşı savaşırız.

Binâenaleyh onların ölüleri üzerine namaz kılmak câiz olmaz ve Müslümanlarla birlikte defnolunmazlar. Çok önemli şöyle bir uyarıyı da yapmak isteriz: Bizler, onlardan olan her bir ferd için 'küfr-i aynî' ile hükmetmez/her biri bizzât kâfirdir hükmünde bulunmayız. İstisnâ konusu daha önce geçti ki böyle birinin, câhil veya zorlanmış olmadığına, bilakis bilinç ve taammüd taşıdığına, Amerikalı veya sâir kâfir efendilerine dostluk gösteren mürted efendilerine muvâfık-mutâbık olduğuna dâir bir delîl varsa ve hakkında böyle bir şey biliniyorsa, o kişinin diri ve ölü hâline kâfirdir ve mürteddir diye hükmederiz. Dolayısıyla da o, bunlarla ilgili hükümlere tâbi olur. Müslüman bir kadınla evliliği bâtıldır; bir Müslümana vâris olmaz ve ona vâris olunmaz. Mürtedlerle ilgili hükümler onun hakkında böyle devâm edip gider.

1958 yılında vefât eden Mısır diyârının Muhaddisi Allâme **Ahmed Şâkir**, "Mecelletu'l-Hudâ en-Nebevî" dergisinde yayımladığı, İngilizlere, Fransızlara ve bunlar gibi Müslüman diyârlara saldıran sâir kimselere karşı savaşılması ve onlara yardım eden Müslümanların hükmünün ne olduğuyla ilgili meşhûr **fetvâ**sında şöyle demektedir:

("İngilizlerle işbirliğine gelince; işbirliği şekillerinden hangi biriyle, az ya da çok olsun, bu[nun hükmü], bililtizâm riddet ve apaçık küfürdür. Bu konuda [herhangi] bir mazeret kabûl edilmez ve herhangi bir te'vîl fayda etmez. Ayrıca ebleh bir asabiyyet, cudam bir siyâset ve adı nifâk olan bir mücâmele [hiç kimseyi] bunun hükmünden kurtarmaz. Bunu yapanlar, ferdler veya hükûmetler veya reîsler olsun fark etmez. Onların tamâmı küfür ve riddette eşittir. Cehâlet gösteren veya hata eden, sonra da yaptığı hatayı idrâk edip bundan tevbe eden ve müminlerin yolunu tutan hâric ki, bu gibi kimselerin tevbelerini, -ne siyâset ne de insânlar için değil, eğer sırf Allah için ihlâsla yapılırsa- olur ki Allah Teâlâ kabûl eder. (...) Dikkat edilsin ve her Müslüman şunu bilsin ki, yeryüzünün hangi bölgesinde olursa olsun, eğer bir Müslüman, İslâm'ın düşmanları olan ve Müslümanları sömürüp/köleleştiren İngilizler, Fransızlar, onların müttefikleri ve benzeri kimselerle, işbirliği şekillerinden hangi biriyle olursa olsun, işbirliği yaparsa, yahut din kardeşlerine karşı onlara sözlü veya fiilî olarak yardım etmek şöyle dursun, elinden geldiği kadarıyla onlara karşı savaşmaz da onlarla barış yaparsa, evet, bu gibi şeylerden birini yapar da sonra namaz kılarsa, onun namazı bâtıldır. Yahut tahâret için abdest, gusül veya teyemmümde bulunursa, onun tahâreti bâtıldır. Yahut farz veya nâfile oruç tutarsa, onun orucu bâtıldır. Yahut haccederse, onun haccı bâtıldır. Yahut farz zekâtı edâ eder veya gönüllü olarak bir sadaka verirse, onun zekâtı [ve sadakası] bâtıldır ve kendisine reddolunur. Yahut Rabbine herhangi

bir ibâdette bulunursa, onun o ibâdeti bâtıldır ve kendisine reddolunur. Bunlardan hiçbirinde kendisi için bir sevâb yoktur. Bilakis onun üzerinde günah ve vebâl vardır. Her Müslüman dikkat etsin ve şunu bilsin ki, eğer o, bu alçak ve aşağılık yola girerse, onun bütün amel*leri* boşa gitmiştir. Kendi nefsi için razı olduğu bu riddet batağına düşüp de topukları üzere gerisin geri dönmeden önce Rabbine karşı edâ ettiği bütün ibâdetler berhava olmuştur. Maazallah, maazallah ki bir Müslüman, bu kadar ağır bir vasıfla tavsîf edilmeye değer bir duruma düşmeye razı gelsin. Çünkü malûm olduğu üzre îmân, her türlü ibâdetin sıhhati ve kabûlü için şarttır. Bu, dinde zarûrî olarak bilinen şeylerdendir ve Müslümanlardan hiç kimse buna itirâz [veya bu konuda ihtilâf] etmez. Çünkü Allah Teâlâ şöyle buyurmaktadır:

وَمَنْ يَكْفُرْ بِالإِيمَانِ فَقَدْ حَبِطَ عَمَلُهُ وَهُوَ فِي الْآخِرَةِ مِنَ الْخَاسِرِينَ ﴿٥﴾ ﴿سورة المائدة﴾

«Kim îmânı inkâr ederse, şübhesiz amelleri boşa gider ve o, âhirette hüsrâna uğrayanlardandır.» (5/el-Mâide, 5) (...)

"Her Müslüman erkek ve her Müslüman kadın dikkat etsin ve şunu bilsin ki, kendi dinlerine karşı bayrak kaldıran ve düşmanlarına destek olan kimselerle evlenenin evliliği, aslı ve faslı itibâriyle bâtıldır. Ona tashîh ilhâk edilmez, nesebin, mîrâsın vb. şeylerin sübûtu gibi nikâhın netîcelerinden hiçbir netîce ona terettüb etmez. Her kim de onlardan biriyle evli idiyse, onun da evliliği butlâna uğrar. Onlardan tevbe eden, Rabbine ve dinine dönen, ümmetine el verip düşmanına karşı savaşa girişen kimsenin, riddet içindeyken kendisiyle evlenmiş olduğu veya riddet ettikten sonra onun taht-ı nikâhında bulunan kadın, ne onun eşidir ne de onun ismetindedir. Dolayısıyla tevbe ettikten sonra onunla yeniden evlilik yapması/nikâhını yenilemesi vâcib olur. Açık ve bedîhî olduğu üzre, onunla şerî ve geçerli bir nikâh kıyması gerekir. Allah'ın, bu riddet batağına düşüp de topukları üzere gerisin geri dönen kocalarla kendilerini imtihân ettiği Müslüman kadınlar dikkat etsin ve bilsin ki, nikâhları butlâna uğramıştır ve o erkeklere harâm olmuşlardır. Doğru bir şekilde ve fiilen tevbe etmedikleri ve sonra onlarla sahîh bir nikâhla yeniden evlenmedikleri müddetce onların kocaları değildirler. Müslüman kadınlar dikkat etsin ve şunu bilsin ki, eğer hâlinin böyle olduğunu bildiği hâlde böyle bir adamla evliliğe veya riddete düşmüş bir kocanın -mürted olduğunu bildiği hâlde- nikâhı altında kalmaya razı gelirse, onun da kocasının da hükmü riddette eşittir. Maazallah, maazallah ki Müslüman kadınlar, kendi nefisleri, ırzları ve çocuklarının nesebleri hakkında bu kabîl bir şeye razı gelsinler. Dikkat edilsin ki mesele son derece ciddiyyet arzeden bir meseledir! (...) Her bir er kendi nefsine baksın ve hâinlerin hıyâneti, hoyratların hoyratlığı karşısında dini için bir kalkan, bir zırh olsun!") (Ahmed Şâkir merhûmun "Kelimetu'l-Hakk" kitâbından yaptığımız alıntı buraya kadardı.)

Bütün bu şerî hükümler, akîdeyle birebir bağlantılı, dinin temellerinden, Allah'ın hâkimiyyet hakkının ve Allah'ın Zâtı karşısında ve Onun rızası için gösterilmesi gereken dostluk ve düşmanlığın temel meselelerinden olup ferî veya talî meseleler değildir. Daha önce de vurguladığımız gibi bu konulardaki emânet sorumluluğu her beldenin âlimlerinin boynundadır. Bunları insânlara beyân etmesi ve -sultânlardan nemâlanmak veyahut onlardan korkmak gibi sebeblerle- gizlememesi gerekenler

onlardır. Zîrâ bu bir îmân ve küfür meselesidir. Zîrâ bu, bazen Müslüman olduklarını zannedip de tâğût yolunda savaşan yüzbinlerce insânı içine alan bir meseledir.

Bu yüzdendir ki, bilhâssa her Müslüman âlimin, her önderin ve her davetcinin mutlaka sorması ve sıdk ile, sarâhatle ve erkekçe cevâblaması gereken son derece önemli bazı sorular vardır:

Acaba ümmetimizin kendi ayakları üzerinde doğrulup yükselmesini **istiyor muyuz**?

Bizi sömürenlerden kurtulmak ve özgürlüğümüze kavuşmak **istiyor muyuz**?

İktisâdımızı ilerletmek ve kendi kaynaklarımızı kendimiz değerlendirip haklarımızı geri almak **istiyor muyuz**?

Çeşit çeşit kâfirler karşısında cânlarımızı savunmak ve kendimizi korumak **istiyor muyuz**?

Bütün bunlardan önce Allah'ın Şerîatı'nı tatbîk etmek istiyor muyuz? Bize hükmedip duran "Hıristıyanların yasaları"ndan ve "kâfirlerin kânûnları"ndan kurtulmak **istiyor muyuz**?

Eğer onlardan birinin, işbu sorulara cevâbı, "menfî" ise, bu demektir ki, onun, Müslümanları ilgilendiren ve bu eser boyunca işlenen meselelerle bir alıp vereceği yoktur. Hattâ ve hattâ onun Müslümanların listesinde/*defterinde* bile bir yeri yoktur.

Yok, eğer cevâb, her Müslüman'dan beklenilen yönde, yani "evet" [/"müsbet"] ise, bu demektir ki, geçen bütün o meseleler öncelikli meselelerdir ve bunların en başında da kâfirlere dostluk gösteren yöneticilerin küfrü ve riddeti; dostlarıyla birlikte onlara, dolayısıyla da onların askerlerine karşı savaş*mak* meselesi gelmektedir ki işbu sonuncusu da bu meselelerin, şer'an, aklen ve mantıken en önde gelenidir.

Akıl ve basîret açısından bedâheten malûm ve dile getirilmesi dahi *nâfile-i kavl* kabîlinden sayılacak olan hakîkat şudur ki: Günümüz itibâriyle Amerikalılar, bazı hâller hâric, bizimle doğrudan doğruya savaşmıyorlar ve askerlerini meydâna indirip bizimle yüzyüze karşılaşmıyor/göğüs göğüse çarpışmıyorlar. Bilakis İslâm'a mensûbiyyet iddiâsı taşıyan yüzbinlerce câhili, dalâlete düşmüşü, zorlanmışı, paraya-pula kul olmuşu ve nifâka bulanmışı öne sürüyorlar. Onlar da mürted efendilerinden aldıkları emir gereği Amerikalıların önleri ve arkalarında, sağları ve sollarında savaşıp duruyorlar. Afganistan'da başımıza gelenler buna bir örnektir. Aynı şey şimdilerde Pakistan'da yaşanmaktadır. Kuveyt harbinde yaşanan da bu idi ki, Arab ve Müslüman ülkelerin askerleri önden girdiler ve Amerikalılar için yol açtılar. Yine Amerikalıların şu günlerde, Irâk ordusu, Irâklı işbirlikçi gürûh eliyle ve Körfez ülkeleri, Pakistan, Ürdün vb. devlet askerlerinin hizmetleri sayesinde Irâk'ta yaptığı da [aynen] budur.

Amerikalıların, âlimleri ve Müslüman gençleri kovuşturma yöntemleriyle ilgili boyuta gelince: Her âlim, Allah'ın yoluna çağıran her davetci ve her mücâhid genç şunu [çok iyi] biliyor ki, bir gece vakti ansızın onun kapısına dayanan ve onu

yatak kıyâfetleriyle hapis yoluna koşan, hânesinin ve hâne ehlinin mahremiyyetini ayaklar altına alan kişi bir Amerikalı değil, aksine *ve bilakis* kendi milletinden biridir! Hapishânede onu tekme-tokat karşılayan; küfür, hakâret ve işkenceye boğan da aynen onun gibi kendi milletindendir! Allah'ın indirdiğinin hâricinde hükümlerle onu yargılayan ve onu ya idâm ya da hapis cezasına çarptıran hâkim de aynen diğerleri gibi kendi milletindendir! Peki-ya [verilen] bu hükümleri uygulayanlar?! Acaba bütün o saydıklarımız, Yahûdîlerden veya Amerikalılardan olan birileri midir, yoksa Müslüman olduklarını iddiâ eden kimseler midir?! Hiç şübhesiz ki onlar, bizim milletimizin evlâdlarından olan dalâlet gürûhu ve mürtedlerdir. Acaba onlara karşı savaşacak mıyız, yoksa dinimizi, nâmûsumuzu, mâllarımızı ve cânlarımızı onların ellerine mi bırakacağız? Daha ötesi ve bunların yaptıkları yoluyla, Yahûdîler, Amerikalılar ve Haçlılar bizim diyârlarımızda kök salmakta, tahakkümlerini oturtmakta ve bizlere dilediklerini [diledikleri şekilde] yapmaktadırlar.

İşte bu yüzden, Allah'ın dinini ve mustazafları/mazlûmları savunmak için, onlarla savaşmak zorundayız. Allah'ın emri ise gâyet açıktır:

«Sizinle savaşanlara karşı Allah yolunda siz de savaşın. Ancak aşırı gitmeyin. [Çünkü] Allah aşırı gidenleri sevmez.» (2/el-Bakara, 190)

«Size ne oluyor ki Allah yolunda -ve acz ü ıztırâb içinde bırakılıp: "Ey Rabbimiz, bizi ahâlisi zâlim olan şu memleketten [kurtarıp] çıkar, bize tarafından bir sâhib gönder, bize katından bir yardımcı yolla" diyen [bîçâre] erkekler, kadınlar ve çocuklar uğrunda savaşmıyorsunuz?» (4/en-Nisâ, 75)

Şuna dikkat çekmek isteriz ki bizler, burada ve/ya işbu makâmda, onlara karşı savaşmakla ilgili şerî hükmü bilmek - öğrenmek sadedindeyiz, yoksa indî görüş, savaş ve onlara karşı hücûm mu yoksa savunma yoluyla mı savaşalım, Amerikalılardan veya kâfirlerden bunu mu önceleyelim yoksa şunu mu gibisinden taktik ve strateji içerikli konular sadedinde değiliz. Bu konu şimdilik Müslümanların cihâd emîrlerine ve harb komutanlarına bırakılmış bir şeydir ve zarûretler neyi gerektiriyor ve maslahat neyi îcâb ettiriyorsa buna onlar karâr vereceklerdir.

Kâfirlerle Birlikte Müslümanlara Karşı Savaşan Asker, Cehâlet Dolayısıyla Mazûr Görülür mü?

Cehâlet mazeretine gelince; daha önce de dediğimiz gibi, bu, bir Müslüman'ın, bir küfür eylemine [/ameline], bunun harâm bir eylem olduğunu ve yaptığı o eylem üzerine küfür terettüb edeceğini bilmeksizin girişmiş olmasıdır. Bir örneklendirmede bulunacak olursak: Müslümanlara karşı savaşa girişen bu Müslüman askerin, giriştiği bu savaşta idârecisinin meşrû bir Müslüman yönetici olduğunu, kendilerine karşı savaştığı insânların Müslümanlar olmadığını veyahut "bâğîler ve müfsidler" gibi kendileriyle savaşılmaya müstahak Müslümanlar olduğunu düşünmesi, buna inanmasıdır. *Yine* bu konudaki cehâletinin de gerçek bir cehâlet olmasıdır. Örneğin *onun,* kâfirlerle birlikte savaştığı konusunda câhil kalmasıdır; yahut o kâfirleri, şerî

olarak kendilerine karşı savaşılması câiz olan birilerine karşı Müslüman idârecisine yardıma gelen kimseler [olduğunu] zannetmesidir.

Eğer böyle bir asker için, bu gibi bir farazî cehâlet sözkonusu olur da kâfirlerle birlikte Müslümanlara karşı savaşırsa, bu arada ne idârecisinin ne onunla birlikte olanların ne de kendilerine karşı savaştığı mazlûm Müslümanların *ahvâlinin* nice olduğunu bilmezse, böyle biri olur ki Allah Teâlâ katında cehâleti sebebiyle mazûr görülür. Biz ise böyle birinin, ayniyle [/bizzât] kâfir olduğuna hükmetmeyiz. Tabîî ki onun böyle bir cehâlet içinde olduğu bizim için sâbit olursa...

Peki, günümüz itibâriyle o mürtedlerin emri doğrultusunda ve Yahûdî–Hıristıyan askerlerin komutasında ve onların ordularıyla birlikte Müslümanlara ve mücâhidlere karşı savaşan o askerler, subaylar, polisler ve istihbâratcılar için böyle bir cehâlet sözkonusu veya var olabilir mi?! Ayrıca radyo, televizyon, uydu kanalları, gazete, dergi gibi muhtelif basın–yayın organlarının bu derece yayıldığı bir ortamda böyle bir şey makûl olabilir mi?! Müslümanların meydânlarda düzenlediği protestoları ve yürüyüşleri, hatîblerin mescidlerde yaptığı konuşmaları ve insânların her tarafta bu gibi meseleleri konuşuyor olmalarını da bunlara ekleyin! Hattâ günümüz itibâriyle Müslümanlarla kâfirler arasındaki çatışmanın doğası, yöneticilerin fesâdı, küfürleri ve fücûrları, kadınlarının açık-saçık hâlleri, evlâdları ve akrabalarının kepazelikleri, aynı şekilde onların, İslâm Şerîatı dışında şeylerle hükmetmeleri, kâfirlere dostluk göstermeleri, mescidlere, âlimlere ve mücâhid Müslüman gençlere karşı savaş vermeleri ve benzeri nice mesele, artık bütün Müslüman diyârlarda ve -Pakistan'da da- her kişinin malûmu olan şeyler hâline gelmiştir denilebilir. Buna rağmen, eğer o askerler içinde, eblehliği ve hamâkati, bu meseleleri idrâk etmesine mâni olacak dereceye ulaşmış kimse varsa(!) o kişi -Allahu a'lem- cehâleti dolayısıyla mazûrdur. *Ama* her hâlükârda biz, vucûb veya cevâz kapsamında ona karşı savaşırız. Olur ki mazereti ona Allah katında fayda verir ve Allah Teâlâ, onu niyyetine göre haşredip/ hesâba çeker.

Kâfirlerle Birlikte Müslümanlara Karşı Savaşan Asker, Zorlanmışlık Dolayısıyla Mazûr Görülür mü?

Meseleleri muhtasar bir şekilde ele almak arzumuza karşın bu mazeret üzerinde durup, bir nebze tafsîlâta inmeye çalışacağız. Zîrâ en önemlisi ve en yaygın olanı budur. Orduda yer alan çoğu asker ve subay veyahut kolluk kuvvetlerindeki çoğu güvenlik elemanı ve polis, vâkıanın idrâkinde ve olup bitenin bilincinde olduklarını itirâf etmektedirler. Fakat öne sürdükleri veya onlardan riddet ve küfür töhmetini savuşturmak isteyenlerin öne sürdüğü mazeret, onların, mürted ve zâlim yöneticileri tarafından çıkarılan emirleri yerine getirmeye, dolayısıyla da kâfirlerin yanında ve onların komutasında Müslümanlara karşı savaşmaya zorlanmış olduklarıdır. Kimi Arab – İslâm ülkelerinde *görüldüğü* gibi ki, Amerika, Müslümanlara karşı savaşmak üzere o yönetici kölelerini, onlar da kendi köleleri olan askerlerini harekete geçirdiler.

Acaba onların, adına zorlanmışlık denilen mazeretlerini kabûl etmek mümkün müdür? Buna bir göz atalım:

Şerî Olarak "İkrâh"/"Zorlanmışlık":

Şerî olarak "ikrâh" *icbâr*(anlamına)dır. *Mükreh*, yani zorlanmış kişi, istemediği bir eylem(i işlemey)e veya söz(ü söylemey)e *mecbûr* edilmiş, bu zorlanma hâli olmadığında veya zâil olduğunda yaptığı o şeyi yapmayacak olan kişidir. İmâm İbn Hacer, pek değerli eseri *Fethu'l-Bârî Fî Şerh-i Sahîhi'l-Buhârî*'nin "İkrâh Bâbı"nda (c.12, s.385) şöyle demektedir:

("İkrâh: Başkasını, istemediği bir şeye mecbûr etmek/zorlamaktır. İkrâh[ın geçerli olabilmesinin] şartları ise dörttür:

"Birincisi: İkrâhta bulunan [veya tehdîd sâhibi] kişinin, tehdîd ettiği şeyi yerine getirebilecek gücü taşıyor olması, emre muhâtab [veya tehdîd altında olan] kişinin ise -firâr yoluyla da olsa- bunu [/yapmağa zorlandığı şeyi] savuşturmaktan [/bundan kurtulmaktan] âciz kalmasıdır.

"İkincisi: [İkrâh altında veya tehdîde muhâtab] kişinin, kendisinden yapılması istenilen şeyi yapmaktan imtinâ etmesi hâlinde, tehdîd sâhibinin onun başına o şeyi getireceğini zann-ı gâlible bilmesidir.

"Üçüncüsü: Tehdîdin hemen yerine getirilecek olmasıdır. Eğer [tehdîd sâhibi kişi] ona: "Şâyet şunu yapmazsan, seni yarın darb ederim" derse, buna muhâtab olan zorlanmış sayılmaz. Bunun istisnâsı ise çok yakın bir zamanın belirtilmiş olması veya tehdîd sâhibi kişinin, âdeten, dediğini yapmaktan geri durmayan biri olarak bilinmesidir.

"Dördüncüsü: Emir/ikrâh altında olanın, yaptığını kendi tercîhi/irâdesi ile yaptığını gösteren bir şeyin olmamasıdır. Meselâ zinâya zorlanmış bir kişinin, o işe yöneldikte geri çekilme veya "boşaldım" deme imkânı olduğu hâlde böyle yapmayıp, boşalıncaya kadar o işi sürdürmesidir.")

İbn Hacer (r.)'ın akvâlinden istifâde olunan hülâsa şudur ki, 'mükreh': İstemediği bir fiili yapmaya zorlanmış kişidir. Şöyle ki:

1- Kendi tercîhi/irâdesi ile o fiili işlemeyi istememesi, aksine gerçek bir zorlama ile buna mecbûr edilmesidir.

2- İkrâh edildiği şeyi yapmamağa güç yetirememesi, [yapmağa] zorlandığı şeyi savuşturmak veya bundan kurtulmak konusunda âciz kalmasıdır.

3- Onu, buna zorlayan kişinin elinden -firâr veya hicret etmek yahut benzeri bir yolla- kurtulmaya güç yetirememesidir.

4- Tehdîdin yakın bir zamanda ve kesinlikle yerine getirileceğini kesin bir şekilde bilmesidir.

5- Kendisinden ikrâh hâli kalktığı/zâil olduğu zaman, bir maslahat/çıkar veya şehvet için o fiili sürdürmeye devâm etmemesidir.

İmdi! **Acaba** bu şartlar, ha şu Müslüman olduğunu iddiâ eden, ondan sonra Müslümanlara yönelip onlarla savaşa girişen, onların kanlarını akıtıp nâmûslarını çiğneyen, mâllarını yağmalayıp talan eden, bunu da mürtedlerden aldığı emirler gereği ve Amerikalılar ile sâir kâfirlerin dostluğu eşliğinde yerine getiren kimselere uymakta mıdır? Böyle bir asker, polis veya güvenlik elemanı, zorlanmış sınıfında olup olmadığını anlamak, küfre kapı aralayan böyle bir konuda herhangi bir mazeret taşıyıp taşımadığını tam anlamıyla kavramak için, mutlaka şu birkaç soruyu kendisine sormak zorundadır.

Acaba bu asker, orduya; polis veya istihbârâtcı, çalıştığı ilgili birime kendi tercîhiyle mi girdi, yoksa buna zorlandığı için mi? Biz biliyoruz ki bu konu, bazen bir devletten diğerine farklılık arzedebilmektedir. Örneğin kimi ülkelerde gençler, o kuvvetlere zorunlu olarak alınmakta/zorunlu askerliğe mecbûr edilmektedir. *Beri tarafta* kimi devletlerde ise bu kuvvetlere girmek bir tercîh meselesi olmakta, hattâ bunun için torpil ve rüşvete ihtiyâc duyulmaktadır. Niye mi? Kendileri için gelir odağı olduğu, rüşvet fırsatları bulunduğu, insânların mâllarını yağma ve gasb *etme* fırsatı doğurduğu için!

Acaba böyle bir asker, yapmağa zorlandığı o şeyi gördükten sonra, işinden istifa etme veya bundan çekilme fırsatına sâhib midir, yoksa değil midir?

Acaba istifa imkânı olmasa dahi işinden firâr etme ve kendi yurdunda gizlenme veya gerektiğinde oradan hicret etme gücüne sâhib midir, yoksa değil midir?

Acaba bilfiil tehdîd edilmekte midir ve emirleri yerine getirmediği takdîrde kesin olarak cezaya çarptırılacağından emîn midir, yoksa değil midir?

Acaba katliâma, yağmaya, nâmûsları ayakaltına almaya kendi arzu-isteklerini gerçekleştirmek için mi devâm etmektedir, yoksa buna zorlanmış olduğu için mi?

İkrâh Meselesiyle İlgili Açıklanması Gereken Başka Bazı Husûslar:

Birinci husûs: **Acaba** ikrâh iddiâsında olan kişi, bu işe -yani orduya ve kolluk teşkîlâtına, zorunlu askerlik kapsamında değil de- gönüllü ve tercîh sâhibi olarak girdiğinde, bu işinin, Allah'ın harâm kıldığı bir şeye zorlanmasını gerektireceğini ve bunu getireceğini biliyor muydu yoksa bilmiyor muydu? Eğer işinin, kendisini, ordu düzeni, polis ve emniyet sistemi hükmünce, o emirleri -helâli harâmıyla- yerine getirmeye zorlayacağını biliyorduysa ve sonradan buna zorlandıysa, onun işbu ikrâhı kendisi için bir mazeret olamaz. Zirâ küfür veya zulüm veya Allah'ın harâm kıldığı şeylere ikrâh edileceğini bildiği bir işe, daha en başta*n* tercîh sâhibi olarak yönelmiştir. Çünkü bu tür kurumlar ve işleyiş düzenleri bununla meşhûrdur. Âlimler, bu gibi bir duruma şöyle bir örnek vermişlerdir: Eğer bir kişi, orada yaşayanların küfre zorlandığını bildiği bir toprağa, bunu önceden bildiği hâlde girer de, ondan sonra küfre zorlanırsa, onun bu hâli kendisi için bir mazeret olmaz. İmdi! **Acaba** sözkonusu kuvvetlere tercîh sâhibi olarak ve gönüllü bir şekilde giren kişi, bu gibi işlere yöneleceğini biliyor mu, yoksa bilmiyor mu? Eğer bunun, kendisine, daha

buna ikrâh edilmeden önce ne gibi mükellefiyyetler/sorumluluklar yükleyeceğini biliyorduysa, ondan sonra gelen ikrâh yollu mazereti makbûl olmaz. Kerîh gördüğü bir işi yapmaya gerçekten zorlanmış olsa bile mazereti geçerli sayılmaz.

İkinci husûs: "Mükreh"/"Zorlanmış Kişi" İki Sınıftır:

1. Küfür bir amele veya söze ikrâh edilip de bununla başka Müslümanlara zarar vermeyen kimsedir...

...Bilakis ikrâh altındayken dinde eksiklik sayılacak bir fiile veya söze yönelendir ki, Ammâr b. Yâsir efendimizin hâli buna bir örnektir. Nitekim işkence altındayken ve annesi ile babası öldürüldükten, kendisi de bir kuyuya atılıp üstü kapatıldıktan ve artık işkence altında ölecek bir kerteye geldikten sonra onu Resûlullâh (s.a.v.) hakkında bazı kem sözler etmeye zorlamışlardır. O da küf*ü*r kelimesini telaffuz etmiştir. Resûlullâh (s.a.v.) ise onu mazûr görmüş ve ona izin vermiştir. Ayrıca bunu Müslümanlar için bir ruhsat kılmıştır ve kendisine: «Eğer [yaptıklarına tekrar] dönerlerse, sen de [yaptığına] dön» buyurmuştur. Yine ikrâh hâlinde azim*et* ile sabrın daha evlâ ve ecrinin daha fazla olduğunu ve ikrâh altında yapılanın, kalbi îmân ile mutmain olanlar için bir mazeret sayılacağını da beyân etmiştir. Bu arada âlimler, işkenceyle 'tehdîd edilen' ve işkence edilip edilmeyeceğini kesin olarak bilmeyen kimsenin mazeretini makbûl bulmamışlardır. Yine bu yüzden, İmâm Ahmed b. Hanbel, "Halku'l-Kur'ân" meselesinde, sultân, kendilerini tehdîd ettiği zaman sultânın sözüne gelen ve Allah Teâlâ'nın, «Kalbi îmân ile mutmain olduğu hâlde ikrâh edilen hâric» (16/en-Nahl, 106) kavlini ve Ammâr (r.a.) hadîsini/hâdisesini mazeret olarak öne süren âlimlerin mazeretini kabûl etmemiştir ve: "Ammâr darb edilmişti, size ise, sizi darb edeceğiz denildi" demiştir. Muhaddislerden pek değerli bir İmâm olan Yahyâ b. Ma'în, bunu delîl aldığında ve mazeret olarak bunu öne sürüp tehdîd karşısında çaresiz kalarak istenileni söylediğinde İmâm Ahmed onun delîlini reddetmiş ve: "Bana, ikrâh edildiğini söylüyor, hâlbuki kendisine tek bir kırbaç olsun vurulmadı" demiştir ve hayâtının geri kalan diliminde onunla asla konuşmamıştır. İbn Ma'în kendisine selâm verdiğinde selâmını almamıştır ve de İmâm Ahmed o zaman ölüm döşeğindedir! Allah ona *gani gani* rahmet etsin ve ümmetimiz içinde benzerlerinin sayısını arttırsın! Yine İmâm Ahmed'in, "İkrâh, ancak kılıçla olur" dediği rivâyet edilmiştir ki bu söz, başka âlimlerden de nakledilmiştir. Yine ondan ve başka âlimlerden, ikrâhın, [ancak] ölümle/öldürülmekle veya bir uzvun kesilmesiyle olacağı rivâyet edilmiştir. Bazılarının görüşü ise ikrâhın, insânın kaldıramayacağı ve firâra yol bulamayacağı mutlak işkence olduğu yönündedir.

Kim bilir belki de birtakım kimseler, Pakistan, Kuveyt, Suudi Arabistan ve Ürdün hükûmetinin Amerika'yla yardımlaşarak yaptığının takiyye/korunma kapsamında olduğunu, Allah Teâlâ'nın da kâfirlere karşı takiyyeyi mubâh kıldığını, onlarla birlikte savaşmalarının, kendilerine ve ülkelerine getirecekleri şerden/zarardan korunmak yollu olduğunu bir mazeret olarak öne sürebilirler. Onlara diyeceğimiz şudur ki, bu, reddolunacak bir iddiâdır. *Nitekim* Allah Teâlâ Âl-i İmrân Sûresi'nin 28. âyetinde

şöyle buyuruyor: «Müminler, müminleri bırakıp da kâfirleri dost edinmesin; kim böyle yaparsa Allah ile bir ilişiği kalmaz. Ancak onlardan [gelebilecek tehlikeden] korunmanız başkadır. Allah sizi Kendisiyle sakındırıp/korkutur ve dönüş Allah'adır.»

İbn Kesîr bu âyetin tefsîrinde şöyle demektedir: ("Yani, bazı beldelerde ve bazı vakitlerde, onların şerrinden korkan kişi hâric ki, böyle biri, zâhiri itibâriyle onlara takiyye yapabilir/onlardan korunabilir, ama bâtını ve niyyeti itibâriyle değil.

"Buhârî'nin de **Ebu'd-Derdâ**'dan rivâyet ettiği gibi ki, onun şöyle dediğini nakletmiştir: "Kuşkusuz biz, öyle kesimlerin yüzüne karşı teşekkür ederiz ki kalblerimiz onları lanetlemektedir." [Süfyân] es-**Sevrî** ise şöyle demiştir: "**İbn Abbâs** şöyle dedi: "Takiyye amel ile değildir, bilakis takiyye lisân iledir.")

2. Küfür bir amele veya söze ikrâh edilip de bununla başka Müslümanlara zarar veren kimsedir. Bir...

...Müslümanın öldürülmesini veya nâmûsunun pâymâl edilmesini veya mâlının yağmalanmasını veya ona işkence edilmesini emreden biri gibi! Âlimler, kendisi bir eziyyete uğratılmakla tehdîd edildiğinde, o eziyyeti başkasına eriştiren Müslüman kişinin, bu konuda mazûr görülmeyeceğine hükmetmişlerdir. Binâenaleyh, başka Müslümanların mâlını yağmalamazsa onun kendi mâlının alınacağı tehdîdiyle karşı karşıya kalan birinin, başka bir Müslümanın mâlının yağmalanması pahasına kendi mâlını korumaya çalışması, sonra da ben buna ikrâh edildim demesi câiz olmaz.

Bundan daha ağırı ise, onu öldürmediği takdîrde kendisinin öldürüleceği tehdîdi dolayısıyla bir Müslümanı öldürmesinin kendisine câiz olmadığıdır. Âlimler şöyle demişlerdir: Onun kendi cânını koruması, başka bir Müslümanın cânına kıyılmasına öncelenmez. Bilakis kendisini öldürseler bile başka bir Müslümanı öldürmemesi onun üzerine vâcibdir. Sabırla ve ecrini Allah'tan bekleyerek öldürülür ve böyle bir niyyetle inşallah şehîd olur.

Acaba "zorlanmışlık" iddiâsında olan o askerler, bunu yaparlar mı?! Acaba o askerlerden biri, Müslümanları öldürmeyi reddettiği takdîrde öldürülür mü? Yoksa [sadece] hapis mi edilir? Yoksa [sadece] aylığı mı kesilir? Yoksa sadece ordudaki veya polis teşkîlâtındaki görevinden mi atılır?

Peki, ne demeye onlar "Müslümanları" öldürmeye koyulur?! O Müslüman ki, Resûlullâh (s.a.v.)'in haber verdiği gibi Allah Teâlâ, Kâbe'nin yıkılmasını [başka bazı rivâyetlerde dünyanın zevâlini], Dergâh-ı İzzetinde, Müslüman bir kişinin [haksız yere] öldürülmesinden daha ehven kılmıştır. [O Mümin/Müslüman ki] Allah Teâlâ [onun öldürülmesi hakkında] şöyle buyurmuştur:

وَمَنْ يَقْتُلْ مُؤْمِناً مُتَعَمِّداً فَجَزَاؤُهُ جَهَنَّمُ خَالِداً فِيهَا وَغَضِبَ اللهُ عَلَيْهِ وَلَعَنَهُ وَأَعَدَّ لَهُ
عَذَاباً عَظِيماً ﴿٩٣﴾ ﴿سورة النساء﴾

«Kim bir mümini kasden öldürürse, cezası, içinde ebedî kalacağı cehennemdir. Allah, ona gazab etmiştir, ona lanet etmiştir ve onun için büyük bir azab hazırlamıştır.» (4/en-Nisâ, 93)

Bu, onu/Müslümanı dünyalık bir çekişme yolunda veya şeytânın dürtüklemesi sonucunda öldürürse böyledir. Peki, onu, mümin olduğu, muhâcir olduğu, Allah yolunda mücâhid olduğu için öldüren ve bunu da Amerika'yı razı etmek için yapanın hâli nice olur?!

O, kendilerini zorlanmış zanneden, vazîfelerinden kovulmamak veya bir parça işkenceye uğramamak için Müslümanları öldüren askerlerin hâli, ikrâh edilmişlerin hâli değildir; olsa olsa hâlleri, Allah'ın, haklarında şöyle buyurduğu kimselerin hâlidir: «Bu böyledir. Çünkü onlar dünya hayâtını sevip âhirete tercîh etmişlerdir ve Allah da kâfirler topluluğunu doğru yola eriştirmez.» (16/en-Nahl, 107)

Dolayısıyla gerçekten ikrâh edilip de kalbi îmânla mutmain/sâbit ve dolu olduğu hâlde küfür kelimesini telaffuz eden kişi ile göğsünü küfre açan ve böylece küfür kelimesini telaffuz eden ve küfür bir fiil işleyen, bunu da dünyalık çıkarını korumak uğruna yapan arasında [dağlar kadar] fark vardır. Kur'ân-ı Kerîm bunu açık bir şekilde beyân etmiştir ki Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

إِنَّمَا يَفْتَرِي الْكَذِبَ الَّذِينَ لا يُؤْمِنُونَ بِآيَاتِ اللهِ وَأُولَئِكَ هُمُ الْكَاذِبُونَ ﴿١٠٥﴾ مَنْ كَفَرَ بِاللهِ مِنْ بَعْدِ إِيمَانِهِ إِلا مَنْ أُكْرِهَ وَقَلْبُهُ مُطْمَئِنٌّ بِالإِيمَانِ وَلَكِنْ مَنْ شَرَحَ بِالْكُفْرِ صَدْراً فَعَلَيْهِمْ غَضَبٌ مِنَ اللهِ وَلَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ ﴿١٠٦﴾ ذَلِكَ بِأَنَّهُمُ اسْتَحَبُّوا الْحَيَاةَ الدُّنْيَا عَلَى الآخِرَةِ وَأَنَّ اللهَ لا يَهْدِي الْقَوْمَ الْكَافِرِينَ ﴿١٠٧﴾ أُولَئِكَ الَّذِينَ طَبَعَ اللهُ عَلَى قُلُوبِهِمْ وَسَمْعِهِمْ وَأَبْصَارِهِمْ وَأُولَئِكَ هُمُ الْغَافِلُونَ ﴿١٠٨﴾ لا جَرَمَ أَنَّهُمْ فِي الآخِرَةِ هُمُ الْخَاسِرُونَ ﴿١٠٩﴾ ثُمَّ إِنَّ رَبَّكَ لِلَّذِينَ هَاجَرُوا مِنْ بَعْدِ مَا فُتِنُوا ثُمَّ جَاهَدُوا وَصَبَرُوا إِنَّ رَبَّكَ مِنْ بَعْدِهَا لَغَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿١١٠﴾ ﴿سورة النحل﴾

—«Yalanı, ancak Allah'ın âyetlerine inanmayan kimseler uydurur. İşte onlar, yalancıların ta kendileridir.» —«Kalbi îmân ile mutmain olduğu hâlde ikrâh edilen hâric, her kim îmânından sonra Allah'ı inkâr eder ve (her) kim küfre sîne açarsa işte onların üzerine Allah'tan bir gazab vardır ve onlar için pek büyük bir azâb da vardır.» —«Bu böyledir. Çünkü onlar dünya hayâtını sevip âhirete tercîh etmişlerdir ve Allah da kâfirler topluluğunu doğru yola eriştirmez.» —«İşte onlar, Allah'ın; kalblerini, kulaklarını ve gözlerini mühürlediği kimselerdir. İşte onlar gâfillerin ta kendileridir.»—«Hiç şübhesiz onlar âhirette de hüsrâna uğrayanların ta kendileridir.» —«Sonra şübhesiz ki Rabbin, o mihnete mübtelâ olmalarının ardından hicret eyleyen, sonra cihâd eden ve sabır gösteren kimseler hakkında, şübhesizdir ki Rabbin onun ardından da elbette Gafûr'dur Rahîm'dir." (16/en-Nahl, 105-110)

Acaba ordudaki o askerler, emniyet teşkîlâtındaki o polisler, istihbârâtcılar, gardiyanlar ve cellâdlar; insânları, ölüm onları buluncaya kadar işkenceye tâbi tutanlar... ikrâh edilmiş kimseler midir?! Yalan sözden ve yalan yere şâhidlikden

bin defa Allah'a sığınırız! Acaba o mücrimler zorlanmış kimseler midir?! İsterseniz onların ahvâline ve ahlâkına bir bakın da onları İslâm'ın ölçüsüyle ölçüye vurun. İsterseniz onların namazları, oruçları ve İslâmî ibâdetleri edâ şekillerine bakın da onlar hakkında bir hüküm verin. Sonra isterseniz onların harâm, rüşvet, insânlara zulüm gibi yollarla ve yollarda, çarşı-pazarlarda ve evlerin kapıları önünde kestikleri vergilerle gelen gelirlerine bakın. Ondan sonra isterseniz o zâlim ve necis kurumlarda, polis, istihbârât, zindân bekçiliği gibisinden vazîf*eleri* kapmak için birbirleriyle nasıl yarıştıklarına bakın!

Evet, vatanını savunmak ve/ya düşmanları karşısında savaşmak için orduya katılmış kimseler olabilir. Orduya katıldığında, günün birinde, efendilerinin, onu, kâfirlerin yanında ve Müslümanlara karşı savaşa sürebileceğini bilmemiş ve böyle bir şey aklından dahi geçmemiş kimseler bulunabilir. Ama böylelerinin, kâfirlerin komutası ve onların bayrağı altında, Amerikalılarla İngilizlerin yanında, müminlerin kanını dökmek için savaşması mazûr görülebilir mi? Sonra da "ben mecbûr ve zorlanmış idim" demesi makbûl bulunabilir mi?

Acaba böyle biri, orduya gönüllü olarak katıldığında, komutanları ve üstlerinin üzerinde olduğu, Şerîatı değiştirmek ve kâfirlere uşaklık etmek yoluyla gelen riddet hâlini, *kezâ*, ifsâdlarını, rüşvetlerini, bâğîliklerini ve zulümlerini biliyor muydu yoksa bilmiyor muydu?

Acaba orduya, vatanı, toprağı ve milleti savunmak için mi girdi? Eğer böyleyse, amaç İlâ-yı Kelimetullâh [veya Allah'ın emrine uymak] olmadıktan sonra bunların hiçbiri Allah yolu nâmına bir şey ifâde etmez, aksine bunlar asabiyyet ve câhiliyyet taşıyan niyyetlerdir!

Yok, eğer Allah yolunda cihâd niyyetiyle girdiyse ve eğer buna bazı düzenbâz âlimlerin, o hükûmetlerin ve başlarının Müslüman kimseler ve meşrû yetki sâhibleri olduğu ve mefsedetlerinin onları İslâm dâiresinden çıkarmayacağı yollu birtakım düzenbâzlıkları sebebiyet verdiyse, o da bunun bir dalâlet lokması ve bir düzenbâzlık olduğunu görüp kendini yeni bir hâl karşısında bulduysa, diyebiliriz ki o, böyle bir orduda ve Müslümanları savunmak kasdıyla kendi bayrağı altında yer alması konusunda cehâleti sebebiyle belki mazûr görülebilir. Peki, bu kişi, cehâletinden ötürü yahut kâfirleri razı etmek için hem onların komutası hem de bayrağı altında yer alarak Müslümanları öldürmesi sözkonusu olduğunda, zorlanmışlık cihetiyle mazûr görülebilir mi? Allah için cevâb "Hayır"dır!

Böyle birinin üzerine vâcib olan ordudan ayrılmasıdır veya en azından bu gibi emirleri reddetmesidir. Yahut hapsedilmeyi, işkence veya vazîfeden ihrâc edilmeyi getirecek olsa bile savaşmaktan kaçmasıdır. Kendisi hakkında verilecek bu tür cezalar, aslında onun için Allah'ın bir nimeti/lütfudur. Zîrâ onu dalâletten çıkaracak ve Allah'ın gazabından kurtaracaktır. Eğer bir Müslümanı öldürmek veya kendisi öldürülmek konusunda tercîh yapmak zorunda bırakılır veya buna zorlanırsa, onun

üzerine vâcib olan, bir Müslümanı öldürmektense sabrederek ve sevâbını Allah'tan bekleyerek kendisinin ölümü tercîh etmesidir. Yoksa bir Müslümanı öldürüp, ondan sonra "ne yapayım, buna mecbûrdum" deme hakkı yoktur. Bu, şerî anlamda ikrâh denilen mazeretin kapsamına girmez. *Kişioğlu*, Müslümanları öldürmeye ve onların mahremiyyetini çiğnemeye yöneldikten sonra: "Eğer bunu yapmasam vazîfemden edilirim veya maâşım kesilir veya mâlî cezalara çarptırılırım" diyemez ve buna ikrâh falan da denilmez. Kendisini mürted efendileri veya onların efendisi Amerikalılar, İngilizler veya sâir kâfirler tarafından Müslümanları öldürmeye zorlanmakla karşı karşıya bulan böyle bir askerin üzerine vâcib olan, silâhını, onu bu gibi bir küfür eylemine zorlayanlara çevirmesi ve onlara karşı savaşmasıdır. Silâhıyla onlara karşı cihâd etmesi, bir sabır eri, bir mücâhid ve bir şehîd olarak cân vermesidir. Yoksa elini Müslümanların kanına bulayıp, onların nâmûslarını çiğnedikten sonra kendisini zorlanmış zannetmesi değildir. Eğer zayıflığı veya techîzâtının azlığından dolayı onlara karşı savaşmaya güç yetiremiyor ve askerden firâr hâricinde bir çıkış yolu bulamıyorsa, onun üzerine vâcib olan firâr etmesi ve yurdundan çıkıp hicret yoluna baş koymasıdır. Allah'ın arzı geniştir. Böyle bir durumda o, Allah yolunda ve fitneden kaçıp dinini korumak uğruna hicret yoluna baş koymuş sabırlı bir muhâcir olur. Günümüzde Pakistan'daki gibi hükûmetlerden kaçıp hicret etmek, kendisini, Amerikalıların bayrağı ve komutası altında savaşmak yoluyla dini cihetiyle bir fitne karşısında bulan ve küfür bir eylemi işlemeye zorlananlar üzerine farzdır. Eğer bu hükûmete karşı savaşmaktan âcizse yapması gereken budur.

Kur'ân-ı Kerîm şunu haber vermiş, Sîret-i Nebevî ile Sünnet nassları şunu beyân etmiştir ki, Müslüman bir kesim, Resûlullâh (s.a.v.) Medîne'ye hicret ettikten sonra bile, âile, mesken ve ticâret gibi Mekke'deki birtakım maslahatlarından dolayı hicret etmemişlerdir. Bedir Günü gelip çattığında ve Müslümanlarla Mekke müşrikleri karşılaştığında, o topluluk da Mekkeli kâfirlerle birlikte çıkmaya zorlanmış yahut kabîlelerine karşı utançlarından dolayı çıkmaya mecbûr edilmiştir. Onların bazıları Bedir meydânında öldürüldüğünde, Müslümanlar bundan dolayı esefe kapılmış ve "kardeşlerimizi öldürdük" demişlerdir. İşte bunun üzerine Allah Teâlâ, şu âyetleri indirmiştir:

إِنَّ الَّذِينَ تَوَفَّاهُمُ الْمَلَائِكَةُ ظَالِمِي أَنْفُسِهِمْ قَالُوا فِيمَ كُنْتُمْ قَالُوا كُنَّا مُسْتَضْعَفِينَ فِي
الْأَرْضِ قَالُوا أَلَمْ تَكُنْ أَرْضُ اللهِ وَاسِعَةً فَتُهَاجِرُوا فِيهَا فَأُولَئِكَ مَأْوَاهُمْ جَهَنَّمُ وَسَاءَتْ مَصِيراً
﴿٩٧﴾ إِلَّا الْمُسْتَضْعَفِينَ مِنَ الرِّجَالِ وَالنِّسَاءِ وَالْوِلْدَانِ لَا يَسْتَطِيعُونَ حِيلَةً وَلَا يَهْتَدُونَ سَبِيلاً
﴿٩٨﴾ فَأُولَئِكَ عَسَى اللهُ أَنْ يَعْفُوَ عَنْهُمْ وَكَانَ اللهُ عَفُوّاً غَفُوراً ﴿٩٩﴾ وَمَنْ يُهَاجِرْ فِي سَبِيلِ
اللهِ يَجِدْ فِي الْأَرْضِ مُرَاغَماً كَثِيراً وَسَعَةً وَمَنْ يَخْرُجْ مِنْ بَيْتِهِ مُهَاجِراً إِلَى اللهِ وَرَسُولِهِ ثُمَّ يُدْرِكْهُ
الْمَوْتُ فَقَدْ وَقَعَ أَجْرُهُ عَلَى اللهِ وَكَانَ اللهُ غَفُوراً رَحِيماً ﴿١٠٠﴾ ﴿سورة النساء﴾

—«Kendilerine zulmetmekteler iken meleklerin cânlarını aldığı kimseler var ya; melekler onlara şöyle derler: "Ne işte idiniz? [Niçin hicret etmediniz?]" Onlar da, "Biz yeryüzünde zayıf (ve güçsüz) kimselerdik" derler. Melekler, "Allah'ın arzı geniş değil miydi, orada hicret etseydiniz ya!" derler. İşte bunların gidecekleri yer cehennemdir. O ne kötü varış yeridir.» —«Ancak erkekler, kadınlar ve çocuklardan [hicret etmek için gerçekten] hiçbir çareye gücü yetmeyen ve hiçbir yol bulamayan zayıf [ve güçsüz] kimseler müstesnâ.» —«İşte onlar var ya, umulur ki Allah onları affeder. [Çünkü] Allah Afüvv'dür, Gafûr'dur.» —«Her kim Allah yolunda hicret ederse yeryüzünde gidecek çok yer ve genişlik de bulur ve her kim Allah'a ve Resûlü'ne hicret kasdıyla evinden çıkar da sonra kendisine ölüm yetişirse muhakkak ki onun ecri Allah'a düşer. Allah Gafûr'dur, Rahîm'dir.» (4/en-Nisâ, 97-100)

Bu âyetler, müfessirlerin de şerh ettiği gibi, son derece önemli bazı hükümleri çok açık bir şekilde ortaya koymuştur:

—Küfür diyârından hicretin ve o diyârın fitnelerinden firârın vâcibliği! Özellikle de fitneye maruz kalanların, dini dolayısıyla fitneye maruz kalmayacağı bir yere hicreti!

—İkrâh edilip de kâfirlerle birlikte savaşa çıkan kimsenin mazeretinin kabûl edilmediği! Zîrâ onun üzerine düşen, orada kalmak yerine ve en sonunda kâfirlerle birlikte 'savaşçı olarak' Müslümanların karşısına zorla çıkarılmadan önce hicret etmekti. Aynı şekilde onlardan [bu yolda] öldürülenlerin âkıbetinin cehenneme gidiş olduğu ve mazeretinin kabûl edilmediği...!

—Allah'ın, sadece, hicret etmeye gerçekten bir yol bulamayan, buna imkânları olmayan ve bunun için ellerinden bir şey gelmeyen zayıf ve güçsüz kimseleri mazûr gördüğü...! İşte sadece onlar hicret edememeleri sebebiyle mazûr görülmüşlerdir. (Dikkat edelim, kâfirlerle birlikte savaşmak konusunda değil!) Ayrıca âyet, hicret edememe konusundaki taksîrâtları sebebiyle onlara af ve mağfireti vaad etmiştir.

—Sonra Kur'ân-ı Kerîm, Allah yolunda hicret eden muhâcire, dünyada rızkının genişliğinin Allah'ın kefâletinde olduğunu ve âhirette de onun sevâbına *yine* Allah'ın kefîl olacağını müjdelemiştir.

Bu hâller nere, o zâlim ordulara mensûbiyyeti olanlar nere?!

Tekrar soralım, acaba onlar, Müslümanları öldürmedikleri zaman, ölümle tehdîd edilmekte veya buna zorlanmakta mıdırlar? [Asla ve] hayır! Böyle olsa dahi, bu bile bir mazeret sayılmaz. Zîrâ böyle bir durumda onların üzerine düşen derhâl hicret etmek ve kendilerini zorlayanların elinden kaçıp gitmektir.

Ama acı hakîkat şudur ki, bunların çoğunluğu, kâfirlerle birlikte Müslümanları öldürmek yollu bu küfür eylemine, asker, polis veya istihbârât kurumlarındaki vazîfelerinin kendilerine sağladığı lüks evler, gösterişli arabalar, Müslümanların mâlından yağmalanan ve zayıflarının sırtına vurulan vergilerden elde edilen yüksek maâşlar dolayısıyla giriş*iy*orlar. Sonra da kalkıp ordu veya polis teşkîlâtlarında olmalarını, vatan savunması mazeretine bağlıyor ve vazîfeleri dolayısıyla Müslümanlara karşı savaşmak zorunda bırakıldıklarını söylüyorlar.

Bu, ne aklî ne de şerî olarak *ikrâh*tır. Nasıl olur da onlardan birinin bir Müslümanı öldürmek yollu zorlanmışlığı mazeret kabûl edilebilir de Allah yolunda muhâcir ve mücâhid olan bir Müslümanın, kendisini savunmak için onlardan birini öldürmesi mazeret kabûl edilemez? Oysa o Müslümana düşmanlık edip saldıran, Amerikalı askerlerle birlikte gelip onun evini basan, hâne haklarını ve mahremiyyetini ayaklar altına alanlar bizzât onlardır.

Daha önce de dediğimiz gibi, bu hâl, bir *ikrâh* hâli değildir, bilakis Allah Teâlâ'nın vasfettiği gibi: «Bu böyledir. Çünkü onlar dünya hayâtını sevip âhirete tercîh etmişlerdir ve Allah da kâfirler topluluğunu doğru yola eriştirmez.» (16/en-Nahl, 107)

Müslümanlara karşı savaşanlar arasında şerî olarak mazeret sâhibi görülen zorlanmış kimsenin hâli ise kısaca aşağıdaki gibidir:

—Müslümanlara karşı savaşan bir orduya, zorunlu askerlik kapsamında ve kendi tercîhi olmaksızın zorla alınmış olması...

—Firâr veya hicret etmekten gerçekten âciz kalması...

—Savaşta onun üzerine vâcib olan ise çatışmadan geri durması ve silâhını da Müslümanlara zarar vermemek üzere geri tutması, hatta kâfirler veya Müslümanlar eliyle öldürülecek olsa dahi onu işlevsiz hâle getirmesidir. Bu niyyetle öldürülecek olursa inşallah şehîddir. Eğer böyle biri, Müslümanlara karşı savaşan veya bunların yaptıklarını yapan tâğûtların ordusunda er veya polis teşkîlâtında [memur] ise onun için zorlanmışlıkla ilgili işbu vasıflar geçerli olur ve mazûr görülür. Aksi hâlde hiçbir mazereti olamaz.

5.

Ahkâm-ı Şerîat, Müslümanların Dinine, Cânlarına, Nâmûslarına veya Mâllarına -Bir Müslüman Bile Olsa- Saldırana Karşı Savaşmanın Vâcibliğini veya Cevâzını Takrîr Eder

Belki de kimi kibirli/muannidler, apaçık delîllere rağmen, kâfirler ve mürtedlerle birlikte Müslümanlara karşı savaşan o askerlerin Müslüman olduğunu, namaz kılıp oruç tuttuklarını, kelime-i şahâdet getirdiklerini ve Müslümanlara karşı savaşmaları dolayısıyla tekfîr edilemeyeceklerini söyleyip bunda ısrâr edebilir. Delîl ve mesneden yoksun bir şekilde, sadece kendi arzularına dayanarak ve kendi duygularına yaslanarak konuşan o kimselere, boş bir tartışmaya dalmamak için ve kısa yoldan şunu diyelim:

Buyurun size âlimlerimizin "Def'u's-Sâili'l-Muslim (دفع الصائل المسلم): Mütecâviz Müslüman'ın Def' (ve Bertaraf) Edilmesi" başlığı altında ele aldıkları mesele!

Müslümanlara karşı bâğî olarak ve yeryüzünde fesâd çıkarmak garazıyla silâhlı saldırıda bulunan herhangi bir Müslümanla ilgili hükümleri, âlimlerimiz bu başlık altında ele alıp açıklamışlardır. İlk açıkladıkları husûs ise Allah katından gelen bütün

şerîatların "**Zarûrât-ı Hamse**" denilen beş temel hakkı korumak üzere gelmiş olduğudur. Bunlar ise "**din, cân, ırz, akıl ve mâl**"dır. Dolayısıyla bu zorunlu hakları meşrû olan her yolla korumak/savunmak gerekir. İşte İslâm, mütecâviz/saldırgan konumundaki kişinin def/ve bertaraf edilmesini bunun üzerinden teşrî' etmiştir.

"Siyâl (صيال)" [: Savlet/Saldırı]

[Siyâl:] Şerî olarak, âlimlerimizin tarîf ettiği gibi, *ma'sûm* [yani dokunulmazlığı] olan bir şeye haksız yere saldırmaktır. *Ma'sûm* [hakkı koruma altına alınmış] olan ise cândır, ırzdır, mâldır, ilh...

"Sâil (صائل)" [: Savlet Eden/Saldıran] Kişi:

Sâil: Şerî olarak *ma'sûm* [dokunulmaz] kabûl edilen şeye saldıran her kişidir. Böyle biri, İslâm'ın hakkıyla *ismeti* koruma altına alınmış olan bir Müslüman'a veya Müslümanların zimmetiyle *ismeti* koruma altına alınmış başka [gayrımüslim] birine saldırmış olsun fark etmez. Düşmanlık gösterip saldırıda bulunanı bertaraf etmek ve *hürmeti*/hakkı korunması gereken şeyleri savunmak için savaşmak, şerî olarak *meşrû* kılınmıştır. Hattâ bu, pek çok durumda vâcib [/farz] hâline gelir. Allah Teâlâ: «...O hâlde kim size saldırırsa, size saldırdığı gibi [misliyle] siz de ona saldırın...» (2/el-Bakara, 194) buyurmaktadır.

Dine Saldıran

Peygamber Efendimiz sallallâhu aleyhi ve sellem'in,

«مَنْ قُتِلَ دُونَ دِينِهِ فَهُوَ شَهِيدٌ».

«Kim dinini müdâfaa ederken öldürülürse o bir şehîddir» kavli gereğince [dine saldıran karşısında dini savunmak ve o saldırganı bertaraf etmek] vâcibdir.

İbn Teymiyye (r.) şöyle demektedir: ("Müdâfaa kıtâline [/cihâdına] gelince, dini ve mukaddesâtı müdâfaa yolunda mütecâviz düşmana karşı verilen en büyük savaştır ve icmâ ile vâcibdir [/farzdır]. Allah'a îmândan sonra, -hem dini hem de dünyayı ifsâd eden- mütecâviz düşmanı püskürtmekten daha vâcib bir şey yoktur.") (*el-Fetâva'l-Kubrâ*, c.5, s.530)

Irza Saldıran

Irza saldıran kişiyi, bir Müslüman dahi olsa ve onun öldürülmesini gerektirse de bertaraf etmek fukahânın ittifâkıyla vâcibdir.

İmâm en-Nevevî (r.) şöyle demiştir: ("Haremi müdâfaa etmek ise ihtilâfsız vâcibdir [/farzdır].")

Abdullah Azzâm (r.) şöyle demiştir: ("[...] Fukahânın icmâ ile görüşü şudur ki, hiç kimsenin, onun ırzını çiğnemek isteyen birine teslîm olması câiz olmaz. (...) Fukahânın hepsi, ırza saldıran bir kişiyi bertaraf etmenin icmâ yoluyla vâcib olduğu konusunda ittifâk etmişlerdir. Eğer sen, gecenin bir yarısında polisin senin evini

basmasına ve hanımının gece*lik* kıyafetleriyle açık olduğu bir hâlde, onların, onun yanında uyuyup uyumadığını anlamak için senin hanımının örtüsünü kaldırmalarına fırsat verirsen, bu demektir ki senin ırzın çiğnenmiştir ve sen [müdâfaada bulunmadığın için] âlemlerin Rabbi katında günahkârsındır. İşte bu, zulümdür ve böyle bir polisin namazı ve orucu ondan öldürülme meselesini bertaraf etmez.") (*el-Cihâd Fıkhun ve İctihâd*, c.3, s.139)

Câna Saldıran

Cumhûr-i ulemâya göre böyle birinin bertaraf edilmesi vâcibdir. Bazı âlimler ise bunun vâcibliğine değil de cevâzına kâildirler. Bunu yapan bir Müslüman da olsa fark etmez. Sahîh bir hadîs şöyledir:

«مَنْ قُتِلَ دُونَ مَالِهِ فَهُوَ شَهِيدٌ، وَمَنْ قُتِلَ دُونَ دَمِهِ فَهُوَ شَهِيدٌ، وَمَنْ قُتِلَ دُونَ دِينِهِ فَهُوَ شَهِيدٌ، وَمَنْ قُتِلَ دُونَ أَهْلِهِ فَهُوَ شَهِيدٌ».

«Kim mâlını müdâfaa ederken öldürülürse o bir şehîddir. Kim kanını müdâfaa ederken öldürülürse o bir şehîddir! Kim dinini müdâfaa ederken öldürülürse o bir şehîddir. Kim âilesini müdâfaa ederken öldürülürse o bir şehîddir.» (Ahmed ve Ebû Dâvûd rivâyet etmiştir.) Yine Peygamber Efendimiz'in şöyle buyurduğu rivâyet edilmiştir:

«مَنْ قُتِلَ دُونَ مَظْلَمَتِهِ فَهُوَ شَهِيدٌ ».

«Kim uğradığı bir haksızlık karşısında müdâfaada bulunurken öldürülürse o bir şehîddir.» (Nesâî)

İmâm el-Cessâs, *Ahkâmu'l-Kur'ân*'da (c.1,s.242) bu hadîsin hemen akabinde şöyle demiştir: ("Kılıcını çekip bir adamı haksız yere öldürmeye kalkışan biri karşısında Müslümanların [o adama karşı durarak] onu öldürmeleri gerektiği konusunda bir ihtilâf bilmiyoruz.")

Şehîd Abdullah Azzâm (r.), şöyle demiştir: ("Böyle bir durumda -yani saldırı hâlinde-, saldıran kişi öldürülürse, Müslüman biri de olsa ateştedir. Haklı olan kişi öldürüldüğü takdîrde ise o bir şehîddir.")

Mâla Saldıran

Cumhûr-i ulemâ-i Müslimîn, bunun [:mâla saldıran kişinin bertaraf edilmesinin] câiz, bazıları da vâcib olduğu görüşündedir. Ebû Hureyre (r.a.)'dan şöyle rivâyet edilmiştir:

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ. قَالَ: جَاءَ رَجُلٌ إِلَى رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم فَقَالَ: «يَا رَسُولَ اللهِ أَرَأَيْتَ إِنْ جَاءَ رَجُلٌ يُرِيدُ أَخْذَ مَالِي؟» قَالَ: «فَلاَ تُعْطِهِ مَالَكَ». قَالَ: «أَرَأَيْتَ إِنْ قَاتَلَنِي؟» قَالَ: «قَاتِلْهُ». قَالَ: «أَرَأَيْتَ إِنْ قَتَلَنِي؟» قَالَ: «فَأَنْتَ شَهِيدٌ». قَالَ: «أَرَأَيْتَ إِنْ قَتَلْتُهُ؟» قَالَ: «هُوَ فِي النَّارِ».

"Bir adam Resûlullah sallallâhu aleyhi ve sellem'e gelerek, "Ya Resûlallah! Acaba bir kişi gelip mâlımı [zorla] almak isterse [ne yapayım]?" dedi. [Resûlullâh]: «Ona

mâlını verme» buyurdu. "Peki, benimle kıtâl ederse?" dedi. [Resûlullâh]: «Sen de onunla kıtâl et» buyurdu. "Peki, beni öldürürse?" dedi. [Resûlullâh]: «[O hâlde] sen şehîd olursun» buyurdu. "Peki, ben onu öldürürsem?" dedi. [Resûlullâh]: «O, ateştedir» buyurdu." (Müslim)

İmâm İbn Teymiyye, *Mecmû'u'l-Fetâvâ*'da (28/45) şöyle demektedir: ("Sünnet ve icmâ ittifâkla şunu belirtir ki, eğer mütecâviz bir Müslümanın saldırısı, ancak onu öldürmekle bertaraf edilebiliyorsa -alacağı mal bir kırât [ölçüsünde, yani az bir mikdâr] dînâr bile- olsa öldürülür. Zîrâ sahîh hadîste, «Kim mâlını müdâfaa ederken öldürülürse o bir şehîddir» diye geçmektedir.")

İmâm eş-Şâfiî (r.), şöyle demiştir: ("Eğer bir adam, başka bir adamın hânesine gece veya gündüz vakti silâhla girer ve (hâne sâhibi) ona çıkmasını emreder de o da çıkmazsa, hâne sâhibinin onu vurma (darb) hakkı vardır...") *(el-Ümm*, c.6, s.33) (...)

Bunlar, Müslüman "ferd"lere saldırıda bulunan bir Müslümanı def'/ve bertaraf etmekle ilgili hükümlerin özetidir. Peki-ya o, dine veya câna veya ırza veya mâla kasdetmek veyahut bunların tamâmına saldırmak üzere, üstelik Amerikalıların ve mürtedlerin bayrağı ve onların komutası altında gelirse durum nice olur?!

Bu şerî delîlleri, biraz daha tafsîlâtlı bir biçimde ve günümüzde düşmanlarımıza karşı yürüttüğümüz cihâdımızla alakalı başka bazı temel şerî hükümlerle birlikte tekrar ele alıp sunmaya çalışacağız inşallah. Şimdilik bunları bu eserin İkinci Cild'inde gelecek olan Sekizinci Bölüm'ün–Birinci Faslına bırakıyoruz. Orada hareket yöntemiyle ilgili bazı meselelere dâir şerî delîlleri daha tafsîlâtlı bir şekilde ele almaya çalışacağız inşallah.

Çözümün Silâhlı Cihâd Olduğuna Dâir Aklî ve Mantıkî Delîller

Bizler, günümüzde tek çözümün silâhlı cihâd olduğu hakîkati karşısında bizimle tartışmaya dalmak isteyenlere bazı sorular sormak istiyoruz:

Düşmanın bizi çepeçevre kuşattığı ve her taraftan baskına uğrattığı şu ortamda sorunlarımızın çözümü, eğer silâhlı direnişle olmayacaksa, peki ne ile olacak/veya ne ile olabilir?!

–Acaba tekke ve zâviyelerdeki tesbih şakırtılarıyla mı?!

–Yoksa isnâd ayıklamakla ve şerî konulara dâir araştırmalar yazmakla mı?!

–Yoksa sabahlara kadar bilgisayar karşısında oturup internet üzerinden hummalı tartışmalara ve bilgisayar tuşlarıyla sıcak çatışmalara dalmakla mı?!

–Yoksa uydu kanallarındaki tartışma programlarına telefon yoluyla bağlanıp rövanş seanslarına katılmakla mı?!

–Yoksa nefisleri tasfiye, terbiye ve tezkiye etmek yoluyla mı?! İşte düşman varlık dinamiklerimizi tasfiye ve her saat – her dakika bizim nesillerimizi istediği gibi terbiye edip duruyor!

–Yoksa çığlık çığlık protestolarla ve hükûmetlerin kerem buyurduğu kadarıyla yapılan sessiz yahut kavgalı-gürültülü sokak yürüyüşleriyle mi?!

–Yoksa İslâmî hareketlerin, yolun sonunda ulaştığı ve kucağımıza bıraktığı büyük icâdı "Parlamento Fıkhı"yla mı?! Dolayısıyla, ihtilâllere, cânlara kıyılmasına, servetlerin yağmalanmasına, ırz ve nâmûsların ayaklar altına alınmasına "Meclis Çatısı" altında itirâzla mı?!

–Yoksa Müslüman diyârlarda yaşanan felâketleri kınamak amacıyla hazırlanıp faks yoluyla uydu kanallarına gönderilen "Saldırganlığa Karşı Küresel Kampanya" serlevhalı kuru beyânlarla mı?!

Doğrusu bu görüşlerle birlikte bizim hâlimiz, huzur içinde uyuyorlarken gecenin bir vaktinde ânsızın hırsızların baskınına uğrayan hâne halkının hâline benziyor. Hâneye giren hırsızlardan biri babayı doğramaya, diğeri anneyi yaralamaya, öteki ırzına geçmek istediği bacıya yönelir. Dördüncü biri evde olan parayı-pulu çalmak için dolapları yağmalamaya başlar. Beşincisi gecenin karanlığında çocukları çiğner geçer. Altıncı biri evin mobilyalarını devirir, bir taraftan da orayı burayı ateşe verir.

Hâne halkının *nef*erleri ise farklı odalara dağılmış, her biri kendi işiyle *pek* derin bir meşgûliyyete dalmıştır. Küçük kardeşleri ayaklanmış ve akıtılan kanı, çiğnenen ırzı, yağmalanan mâlı, temelleri yıkılmakta olan hâneyi müdâfaaya geçsinler diye avaz avaz bağırmaya başlamıştır. Ama çağrıya ses veren kimsecikler yoktur!

Biri, gece namazına dalmış ve virdini edâya koyulmuştur. Huşûunun şiddetinden olsa gerek olan bitene dâir hiçbir şey duymamıştır.

İkinci biri, ilim kitâblarına gömülmüş, epey bir zamandır sıhhatini araştırdığı bir *senedi tahkîke* ve *te'kîde* koyulmuştur. Üçüncü biri, ıslâh olması için çabalayıp durduğu bir komşusuyla davet odaklı uzun bir tartışmaya dalmıştır. Dördüncü biri, internet üzerinden yapılan açık bir dinler arası diyalog diyalogunu takîb için bilgisayar ekranına kilitlenmiştir. Beşinci biri, kimi âlimler ve/ya kimi davetciler gelecek meclis seçimlerinde aday olabilsinler diye bazı reklam materyallerini hazırlamaya koyulmuştur.

Küçük genç kardeşin sesi hâlâ avaz avazdır. Kızkardeşi kendini paralamakta ve yardım çığlıklarıyla çaresizliğini haykırmaktadır. Kimi küçümen çocuklar ise silâhlı hırsızlara taşlarla karşı koymaya çalışmaktadır. Ağabeylerine gelince, hâlâ daha davet ve hâlâ daha çeşit çeşit İslâmî faâliyyetlerle meşgûliyyet içindedirler. Bu, onların dindar kardeşlerinin hâlidir. Onların farklı işlerle (!) meşgûl başka kardeşleri de vardır! Biri televizyon karşısına kurulmuş, "Star Akademi" programı ile sabahlar olmuştur. Diğeri mest bir hâlde evin köşelerinden birinde sızıp kalmıştır. Üçüncü biri ise cep telefonunda *pek* romantik bir konuşmaya ve "Rotana" kanalı üzerinden aşk mesajları göndermeye kaptırmıştır kendini!

Amcaoğullarına ve komşu hâne halklarına gelince, kimisi oyun eğleşte, kimisi gece âlemlerindedir. Kimisi günden arta kalan faturaları ve ticârî hesabları rayına koyma derdinde, kimisi de gecenin geç vakitlerine kadar kahvehâne köşelerinde çay keyfindedir.

Biz dönelim körpe gencimiz ile diğer küçümenlerimize: Gencimiz elinde bıçak silâhlı hırsızların karşısına dikilmiş, küçümenler ise taşlarla savunmayı perçinlemişlerdir. Kızkardeş[miz] ise dermansız kalan elleriyle son bir çırpınış içindedir. Baştan ayağa silâhla donanmış bu hırsızlar karşısında gösterilebilecek nihâî çaba budur. Müdâfaa, ölüm ve şahâdet ise duvarları böyle bir utanç, böyle bir zillet ve böyle bir meskenete şâhidlik eden bir hânede yaşamaktan daha evlâdır.

Günümüzde ümmetimizin ahvâlini resmeden bir temsîldir bu!

Acaba o, Allah çabaları dolayısıyla hayırlarını versin, fâsıkları hidâyet yoluna ulaştırmak için çalışıp çabalayan hoş adamlar, bu yaptıklarıyla, üzerlerine farz-ı ayn olan müdâfaa cihâdının kendilerinden sâkıt olduğunu mu sanıyorlar?! **Yoksa** o davetlerinin, zâlim bir düşmanı defede$_{bile}$ceğini veya yitik bir şerî hükmü ikâme ede$_{bile}$ceğini veya hâin, kâfir ve fâcir bir hükûmeti değiştire$_{bile}$ceğini mi zannediyorlar?! **Yoksa** Haçlı Seferleri, bizim diyârlarımızda iyice taht kurup, yönetici mevkiindeki kölelerini, bu dine karşı ve müntesiblerini dalâlete düşürme savaşına iyice hız verdiğinde önlerinde davete, teblîğe ve *câmileri imâra* bir yol kalacağını mı düşünüyorlar?!

Acaba o, Müslümanların akîdesini düzeltmek için davette bulunduklarını düşünen insânlar, Haçlıların bizim diyârlarımızı işgali ve onların laik–mürted uşaklarının yükselmesiyle birlikte bize akâid nâmına bir şey kalacağını mı sanıyorlar?! Amerika,

bizim diyârlarımızdaki pek çok Müslüman tarafından kendisine gönüllü veya gönülsüz olarak tapınılan bir ilâh hâline gelmiş olduktan sonra hangi akâiddir bize kalacak olan! Hangi akâid kalacaktır çocuklarımıza ve gençlerimize ki, artık uluslararası kurum–kuruluşlar, bizim diyârlarımızda her türlü yaş grubuna yönelik eğitim–öğretim müfredâtına, hattâ mescidlerimizdeki hutbe metinlerine dahi müdâhale edip bunları bize dayatır hâle gelmiştir. Kendi ateist ve ibâhî kültürleri doğrultusunda düzenleyip hükûmetlerimizi yükümlü kıldıkları anlaşmalar üzerinden ve "kadın hakları" adı altında bize kendi kadınlarımıza dahi nasıl davranacağımızı onlar dayatır olmuştur. Acaba bütün bunlardan ve de Amerikalıların ilâna koyulup Körfez, Arab ve İslâm ülkelerinde gerçekleştirmeyi hedeflediği "Toplumların Yeniden Şekillendirilmesi" programlarından sonra akâid nâmına bize kalacak olan nedir?!

Acaba o, kendi nefislerini tezkiye derdine düşmüş sâlihler, böyle bir fıskufücûr ortamında uydu kanalları ile TV ekranlarının, onların zürriyyetlerinden geriye ahlâka ve salâha bakar birilerini bırakacağını mı zannediyorlar?!

Yoksa "Demokrat İslâmcılar", Cezayir, Türkiye ve Tunus gibi ülkelerde yaşananlardan sonra daha fazla deneme ve biraz daha deneyimin bir fayda getireceğini mi düşünüyorlar?! Acaba onlar Mısır, Pakistan, Ürdün, Fas, Körfez ve sâir ülkelerin Parlamentolarındaki İslâmcıların yaptıklarını ve neye yaradıklarını görmüyorlar mı?!

Yoksa hükûmette veya muhâlefetteki laik partilerin arasına azınlık İslâmcılar olarak sıkıştırılmış o varlıklarının, günümüzde Haçlıların süngüleriyle yazılan târîhin akışını değiştire*bile*ceğini mi zannediyorlar?!

Yoksa CIA ve FBI ofislerinin alabildiğine yayıldığı, yüzbinlerce Haçlı askerinin dört bir tarafımıza dağıldığı, Amerika'nın istediği yöneticiye destek verip istediğine köstek olduğu veya dilediği yöneticiyi atayıp dilediğini alaşağı ettiği böyle bir vasatta, hâlâ daha, çoğunluk oyları elde edebileceklerini ve İslâm'ın hükmünü yürürlüğe koyabileceklerini mi sanıyorlar?! Acaba onlar, Taliban ve Irâk hükûmetleri üzerinde bir kasırga gibi kopan ve onları kökünden koparan saldırıyı görmediler mi? Acaba onlar, Orta Doğu'daki siyâsî, hattâ coğrafî harîtayı değiştireceğini söyleyip duranları işitip görmüyorlar mı?! // Rabbim ne güzel buyurmuş:

أَفَلَمْ يَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَتَكُونَ لَهُمْ قُلُوبٌ يَعْقِلُونَ بِهَا أَوْ آذَانٌ يَسْمَعُونَ بِهَا فَإِنَّهَا لَا تَعْمَى الْأَبْصَارُ وَلَكِنْ تَعْمَى الْقُلُوبُ الَّتِي فِي الصُّدُورِ ﴿٤٦﴾ ﴿سورة الحج﴾

«Yeryüzünde gezip dolaşmadılar mı ki, düşünecek kalbleri, işitecek kulakları olsun? Çünkü gerçekte gözler değil, velâkin göğüslerdeki kalbler [kalb gözleri] kör olur.» (22/el-Hacc, 46) // Subhanallah! Gerçekten de hâlimiz şâirin dediği gibi olmuş:

وَلَيْسَ يَصِحُّ فِي الْأَذْهَانِ شَيْءٌ — إِذَا احْتَاجَ النَّهَارُ إِلَى دَلِيلِ

Eğer gün ışığı dahi olur ise delîle muhtâc
Artık zihinlerde hiçbir şey istikâmet bulmaz.

Bizler, bütün o çözüm yollarının -Allah bunların her birinin sâhiblerine niyyetlerine göre hayırlar versin- günümüzde sorunlarımızı çözmeyeceğine inanıyoruz. Yine şuna inanıyoruz ki çözüm, kitlesel, silâhlı bir küresel İslâmî direniştir. Allah'ın izniyle düşmanı bertaraf edebilecek olan da budur.

Bütün yüreğimizle bunun böyle olduğunu söylüyor ve ancak böylelikle çözüme kavuşacağımıza inanıyoruz. Evet, şerî delîller bunu desteklemekte; akla, mantığa ve yaşadığımız gerçekliğe ilişkin delîller de bunu gerektirmektedir. Ayrıca bu görüşümüzü destekleyen apaçık hakîkatler vardır:

Birinci Hakîkat: Arab halkları ve aynı şekilde İslâm ümmetinin bütün halkları, bu düşmana karşı durmak ve onu bertaraf etmek konusunda çözüm merciiymiş gibi görünen ve İslâm'dan hareket etmeyen bütün okullardan, akımlardan, felsefelerden, ithal veya yerli malı düşüncelerden ellerini yıkamış ve bunlardan umudunu kesmiştir. Gazetelerin veya sıradan insânların okur köşelerinde yazdıklarını yahut onların TV kanallarına bağlanıp neler söylediklerini veya yürüyüşlerde haykırdıklarını ... takîb eden bir kimse, mütedeyyinleri şöyle dursun, bozuk veya kendi nefislerine yazık eden Müslümanlar da dâhil olmak üzere onların tamâmının, çok açık bir şekilde cihâddan yana olduklarını ve bu işgalci düşmana karşı koyabilecek olanların da ancak "Lâ İlâhe İllallâh Muhammedun Resûlullâh" sancağı altında cihâd yoluna baş koyan mücâhidler olduğunu haykırdıklarını ve buna inandıklarını görür. Hattâ laik yapılanmalar, yurtsever şahsiyetler ve ırkçı akımlar bile -Filistin'de ve sâir yerlerde de olduğu gibi- artık, ya gerçekten ya da bir iddiâ olarak İslâm'a girmeye ve kalemlerini İslâm lehine kullanmaya başladılar. Bu ya köklerine doğru samimi bir dönüştür ya da İslâm ümmetini, onun akîdesini ve varlık dinamiklerini hedefe koyan Haçlı saldırısı karşısında doğal bir tepki olarak dine dönüşe şâhidlik eden İslâmî kesimlerle birlikte bir akışa kapılıştır. Ümmetimizin, bütün târîhi boyunca ve başına bu tür*den* büyük felâketlerin geldiği zamanlarda yaşadığı hâl, hep böyle olmuştur. Hatta bu, insânın tabîatında var olan bir şeydir ki *insân*, büyük felâketler karşısında, yardım ve kurtuluş umut ederek Rabbine ve inancına döner.

Daha ötesi, Amerika'nın zorbalığı karşısında bir çözüm olarak, İslâm'a ve İslâmî şiârlar altında cihâda bağlanan umut, Amerika'nın düşmanı bütün ezilmiş halkların, hattâ solcu grupların ve bizzât Haçlı dünyası içinde yer alan barışyanlısı toplulukların dahi umudu hâline gelmiştir. Bazı Batılı yazarların yazdıklarını takîb edenler, onların artık yazdıkları kapsamında Amerika'nın zorbalığını açıkça haykırdıklarını ve artık Amerika'ya karşı duracak olanlar arasında kendilerine bel bağlanacakların silâhlı Müslümanlardan gayrı kimse olmadığını söylediklerini görür. Hattâ iş, küreselleşme ve savaş karşıtlığı kapsamında yapılan, İtalya'da yüzbinlerin katılımıyla gerçekleşen gösterilerden birinde yükseltilen pankartlar içinde Usâme Bin Ladin'in, başına Che Guevara'nın beresi geçirilmiş ve ona benzetilerek çizilmiş bir resminin yer almasına kadar varmıştır. Resminin altına ise tabîîdir ki Amerika karşıtı sloganlar yazmışlardı ve bununla, günümüzde Amerika'ya karşı durabilecek ve onun zorbalığına bir [dur

diyerek] çözüm getirebilecek olanın silâhlı İslâmî cihâdın remzi olduğunu ifâdeye yönelmişlerdi.

Günümüzde herkes şunu biliyor ve şuna inanıyor ki, Yeni Dünya Düzeni'nin zorbalığı-tiranlığı karşısında çözüm, İslâmcıların sadağından cihâd olarak çıkmak zorundadır.

İkinci Hakîkat: İslâmî uyanış/hareketleri, onların cumhûrları, kadroları ve bunların içinde faâliyyet gösterenler, günümüzde İslâm dünyasının her tarafında ve her biri ayrı ayrı olarak sayıca çok büyük kitleler teşkîl etmektedir. Meselâ Teblîğ Cemâati'nin her toplantısında kendi mescidlerinde bir araya gelenlerin sayısı -bazen tek bir şehirde- onbinlerce insânı bulmaktadır. Hattâ yıllık toplantılarında dünyanın dört bir tarafından gelen Müslümanların sayısı sadece Pakistan'da, Mekke'de hac için bir araya gelen insân sayısını aşmakta ve iki milyonu geçmektedir.

Selefîlere, Ehl-i Hadîs okulu takîbcilerine, bunların cemâatlerine ve okullarındaki tilmîzlerine gelince; bunların internetteki sayfalarına, gazetelerine, Arab ve İslâm âlemindeki diğer çalışmalarına bakan bir kimse, günümüzde bunların sayısının, -Allah mübârek kılsın- milyonlarla olmasa bile yüzbinlerle ifâde edildiğini görür. Bunların mescidlerine gidip gelen sıradan insânları da buna ekleyin!

Müslüman Kardeşler'e, alt kollarına, onlardan neşet eden ve farklı isimler taşıyıp onların düşüncesine sâhib olan İslâmî cemâatlere gelince; bunlar hâlâ daha Arab – İslâm âleminin çoğu yerinde hem sayı hem de etki olarak İslâmî hareketlerin en büyük kesimlerine sâhibdir. *Ayrıca* onların sayısı da milyonlarla ifâde edilmektedir. Seçimlerde onlara destek veren ve tercîhlerini onlardan yana kullanan onmilyonlar ise bir kalem şöyle dursun!

Sûfî cemâatleri, takîbcilerini, şeyhleri ve mürîdlerini ise hiç anmayalım! "İslâmî Uyanış Hareketleri" kapsamına giren, İslâm âleminde şeksiz-şübhesiz çok büyük beşerî kitlelere sâhib olan yüzlerce cemâati, partiyi, çeşit çeşit İslâmî örgütü ve teşkîlâtı da unutmayalım. Bunlara bir şekilde bağlı olanları ve genel İslâmî şiârlar kapsamında bunlara bağlananları da yukarıdakilere eklediğimiz zaman, kendimizi çok kalabalık, devasa kitleler karşısında buluruz. Günümüzde o kitlelerin kalbinden, Amerikalılara, Yahûdîlere, onların Haçlı müttefiklerine, İslâm ve cihâd şiârlarıyla başkaldırmak arzusunda olan bazı kimselerin uç vermeye başladığını da görürüz. Ama o kitleler, hâlâ daha, selin üzerindeki köpük/veya çerçöp gibidir. Hiçbir kıymeti de yoktur. Zîrâ şu üç şeye muhtâcdır:

–Cihâdî kıtâl akîdesine ve itikâd yöntemine

–Ciddî ve doğrudan çalışma programlarına

–Her İslâm ülkesinde bu tür İslâmî hareketler içinde bulunacak sâha önderlerine ve cihâdî simge isimlere

Günümüzde akıl ve basîret sâhibi her kişi şunu bilir ki, bu ümmetin sorunu, *onun* birçok âliminin -kimi hâin kimi âciz bir şekilde- topukları üzre gerisin geri dönmesidir.

İslâmî hareketlerin önder kadrosunun ise, genel anlamda, savaşın, ortalığı toza dumana kattığı bir zamanda istirâhata çekilmesidir ve de yolun ortasında bir yerde câhiliyye ile "orta yolu bulma" gibisinden çözüm arayışları içine girmesidir. Hiç kuşkusuz bunun adı "vehen"dir: Sâdık-ı Emîn Efendimiz'in buyurduğu gibi, «Dünya sevgisi ve ölümden nefrettir.»

Üçüncü Hakîkat: Sömürge dönemlerinden bu yana, özellikle de İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra ve günümüze kadar, İslâmî veya gayrı İslâmî halkların yaşadığı tecrübeler, halk tabanlı direniş yöntemini benimseyen halkların gücünü isbât etmiş, böylece sömürgecileri bastırdıklarını ve onları defolup gitmeye mecbûr bıraktıklarını göstermiştir. Ayrıca bu durum Avrupalı, Amerikalı ve Rus sömürgeciliğinin ivme kazandığı ve medeniyetlerinin de ortalığa bir leş kokusu gibi yayıldığı, aynı şekilde direniş darbelerini kaldırma ve sömürgeciliklerin*i* devâm et*tir*me gücüne sâhib oldukları bir dönemde yaşanmıştır. Ama buna rağmen direniş dinamikleri, her yerde sömürgecileri bastırmış ve hezîmete mahkûm etmiştir.

Fas, Cezayir, Yemen, Irâk, Mısır, Suriye, Afganistan, Kafkasya, Hindistan, Endonezya ve benzeri diğer bölgelerdeki direniş dosyaları, fevkalâde örnek*lik*ler taşımaktadır. Çağdaş dönemlerde yaşadığımız tecrübelerde görülen de aynen budur. Meselâ Bosna, Çeçenistan, Afganistan gibi bölgelerde yürütülen şanlı cihâd harekâtlarımız muzaffer tecrübelerle doludur. Bütün bunlar ise düşmanı hezîmete uğratma ve ona karşı muzaffer olma gücünün mevcûd olduğunu isbât etmektedir. Günümüze ve Amerika'ya karşı savaşa giriştiğimiz şu zamanlara gelince; olayları takîb edenler, 11 Eylül Olayları gibi tek bir operasyon sonrasında bile, çatırdama, zayıflama ve düşüş izlerini görebilirler. Irâk'ta ve Afganistan'da Amerikalılara karşı yürütülen son dönem harekâtlar, bundan önce ise Somali'de ve Çöl Fırtınası savaşında yaşananlar, Amerikalıların, sâhaya inip birebir savaşmaktan âciz olduğunu isbât etmiştir. Yapabildikleri tek şey, bizim milletlerimizden olan mürted uşaklarını sâhaya sürmektir. Bütün şanları/hünerleri ise, ancak sivillerin tepesinde havadan yayıp durdukları tahrîbât ve katliâmlarla sınırlıdır. Peki Amerika, bütün Müslüman ülkelerde varlık gösteren kitlesel bir Küresel İslâmî Direniş'le karşı karşıya kalsa durum nice olur?! Hattâ bütün dünya ülkelerinde ve hattâ bizzât kendi ülkesinin göbeğinde! Acaba böyle bir durumda kuyruğunu bacakları arasına sıkıştırıp çekilmekten veya kaçmaktan başka bir yolu kalır mı?!

Onun NATO bünyesindeki Avrupalı müttefiklerine gelince, bunlar, ondan daha zayıftır. Askerî, iktisâdî ve ictimâî anlamda ondan daha güçsüzdür. Paktları ise zâten çatırdadı çatırdayacak bir hâldedir.

Genel anlamda Batı, özel anlamda ise Amerika medeniyeti, çürük ve acûze bir medeniyettir. Politik ve ekonomik, toplumsal ve rûhsal hastalıkların pençesinde inlemektedir. Üstelik nasıl olup da bu hâlle bizleri kuşatmaya güç yetirdiği ve bizi tekrar sömürmeye çalıştığı konusunda insânı hayretlere salacak derecede! Buna sebeb, olsa olsa, ümmetimizin Allah'ın Şerîatı'ndan o derece uzaklaşması ve bu

sebeble öyle bir "vehen" derecesine ulaşmasıdır ki kendisini, zayıflıklarına rağmen o doymak bilmez çanak yalayıcıların lokması hâline getirmiştir!

Dolayısıyla silâhlı direniş, hem şerî açıdan hem de yaşadığımız gerçeklik bakımından bir farz, bir zorunluluktur. Ayrıca bu, hem mümkündür hem de sonuçları, Şerîat'ın delîlleriyle, yaşanan tecrübelerle, târîhin şâhidliğiyle ve Allah'ın izniyle garanti altındadır. Ama bu, bütün Müslüman kitlelerin bu direnişe genel anlamda iştirâkini ve bir İslâmî uyanış kapsamında âlimlerin, davet önderlerinin ve öncü komutanların buna öncülük etmesini gerektirmektedir. Bu öyle bir direniş olmalıdır ki bu yolda bütün ümmet ayağa kalksın. Yoksa sadece sayıları onlarla ifâde edilen ihlâslı fedailer ve fedakâr erler değil!

Bizler öyle bir direnişe muhtâcız ki, bu direniş bütün bir ümmetin yolu ve bütün bir ümmetin savaşı olsun. Sadece seçkin bir zümrenin yolu ve yalnızca onların fedakârlığı değil!

Yaşadığımız şu gerçekliğin krizlerine dâir çözümleri, günümüzde selefîsinden sûfîsine, yaşadıkları tecrübelerle birlikte siyâsî partilerinden ıslâh ve terbiye önerilerinde bulunan İslâmî kesimlere varıncaya kadar, bütün uyanış hareketleri ve bütün okullarının ileri sürdükleri yollar üzerinden beklemek, beyhude bir çaba olacaktır. Çünkü bunların son yetmiş yılı aşkın süre boyunca ve günümüze kadar yaşadığı tecrübelerin sonuçlarına ve en sonunda ortaya koydukları semerenin ne olduğuna şöyle bir bakmak yeterli olacaktır. Görülecektir ki onların önerdiği ve ortaya koyduğu çözüm yolları iflâsın eşiğine varmıştır. Ayrıca içinde bulunduğumuz şu hâle dâir bir çözüm de sunmamıştır. Daha ötesi, kendi hedeflerine ve arzu ettikleri sonuçlara dahi ulaşmaktan mahrûm kalmıştır.

Binâenaleyh bunların, ne terbiye, ıslâh ve tezkiye okulları, ne sûfî ne selefî ne de teblîğci damarları toplum ferdlerini ıslâha bir yol bulabilmiştir. Günümüzde ortalığı fesâd kaplamıştır. Her tarafta fıskufücûr kol gezmektedir. Akîde derseniz sallantıdadır. Velhâsıl günümüz itibâriyle ahvâl, sözkonusu hareketlerin yola koyulduğu ilk dönemlerden çok daha berbat bir hâldedir.

Şerîatı tatbîk etmek için iktidâra ulaşmayı hedefleyen Siyasal İslâmcı Partilerin ulaşabildiği yer ise ancak zindânlar ve parmaklıkların ardı; bir sonraki merhalede ise öncü kurucularının -Allah cümlesine rahmet etsin- o hareketleri üzerine oturttukları temellerden sıyrılmak ve bunları yıkmak olmuştur. Sonra da utanç verici marjinal siyâsî kesimler olarak zâlim sultaların ve despot rejimlerin kapıları eşiğine düşmüşlerdir. Maslahat ve tedricilik adı altında ve içine düştükleri labirent yollarında günden güne yitirdikleri tevhîd akîdesinin esâslarını ise hiç anmayalım!

Hem akıl ve mantık açısından hem de dînî ve şerî olarak sâbit olduğu üzere çözüm gâyet açıktır:

Câhiliyyenin ve mürted hükûmetlerin enkâzı ve işgalci sömürgecilerin ordu birliklerinin darmadağın olmuş kalıntıları görülmeli ve sonrasında Allah'ın Şerîatı ikâme edilmelidir.

Allah'ın hükmü ikâme olunduğunda, işte o zaman Hz. Osman Efendimiz'in (r.a.) dediği gibi, "Allah, Kur'ân'la [mâni olup] gidermediği kimi şeyleri Sultân ile gider(ecekt)ir."[1]

Beşeriyyet târîhinde hiçbir hükûmet, hiçbir devlet, modern veya kadîm hiçbir medeniyet, kılıçların gölgesi ve mızrakların ucu olmaksızın kurulmamıştır. Buna hem müminlerin hem de kâfirlerin yaşadığı târîhî tecrübeler aynı düzeyde şâhidlik etmektedir. Bu hakîkate bigâne kalanlar açıp târîhi okusunlar. Eğer hâlâ daha bunu idrâk edip anlayamıyorlarsa, o zaman akıllarını bir yoklasınlar. İşte İsrail Devleti! Çağdaş Batı Avrupa Medeniyeti! Adlı sanlı Amerika! Bunlar günümüzde de devlet ve medeniyetlerin nasıl kurulduğunu ve hangi yollarla serpildiğini gösteren en son örneklerdir.

Hülâsa

Hiç şübhesiz Şerîat'ın hükmü ve Allah'ın dininin -günümüzde Müslümanların içinde bulunduğu gerçekliğe, şerî ya da dünyevî anlamdaki tüm krizlerine ilişkin- ahkâmının iktizası, çözümün ancak cihâd olduğunu ve bunun tek yolunun da bir Silâhlı Küresel İslâmî Direniş başlatmak, işgalci düşmanlarımızın ve onların müttefiki mürtedlerle münâfıkların karşısına kitlesel bir karşı duruşla çıkmak olduğunu göstermektedir.

Şahâdet yollarından gayrı bir çözüm yoktur. Bu ümmetin gençlerinin, hem kendilerine hem de ümmetlerine hayât bahşolunsun diye ölüme tâlib olmalarından gayrı bir çözüm yolu yoktur. Allah Teâlâ'nın buyurduğu gibi:

قَاتِلُوهُمْ يُعَذِّبْهُمُ اللهُ بِأَيْدِيكُمْ وَيُخْزِهِمْ وَيَنْصُرْكُمْ عَلَيْهِمْ وَيَشْفِ صُدُورَ قَوْمٍ مُؤْمِنِينَ

﴿١٤﴾ ﴿سورة التوبة﴾

«Onlarla savaşın ki, Allah onlara sizin ellerinizle azâb etsin, onları rezîl etsin, onlara karşı size yardım (ve zafer nasîb) etsin ve mümin topluluğun yüreklerine su serpsin.» (9/et-Tevbe, 14)

İşte ancak: «O gün müminler ferahlayıp/sevinecektir. Allah'ın nusretiyle...» (30/er-Rûm, 4-5)

İşte o zaman: «İnsânların fevc fevc Allah'ın dinine girdiği...» görülecektir.

İşte o zaman namaz ikâme olunacak, adâlet hükümferma olacak ve emr-i bi'l-marûf, nehy-i ani'l-münkerde bulunulacaktır. İşte o zaman Akâid tashîh edilecek ve ahlâk düzelecektir. Zîrâ Allah'ın dostları yeryüzünde hâkim olduklarında ve Onun Şerîatı'nı tatbîk sâhasına koyduklarında görülecek olan budur:

---

[1] [Yani davetcilerin Kur'ân ve Sünnet yoluyla yaptıkları davetleriyle mâni olup gideremediği öyle şeyler vardır ki Allah Teâlâ onları, sâlih bir Sultan'ın kuvvetiyle engelleyip giderir. Yine Allah Teâlâ, Kur'ân hükümlerini bilip öğreten ama bir gücü bulunmayan kimselerin yapamadığı bazı şeyleri sâlih bir Sultan'ın eliyle yaptırır. Mtrcm]

الَّذِينَ إِنْ مَكَّنَّاهُمْ فِي الْأَرْضِ أَقَامُوا الصَّلَاةَ وَآتَوُا الزَّكَاةَ وَأَمَرُوا بِالْمَعْرُوفِ وَنَهَوْا عَنِ الْمُنْكَرِ وَلِلَّهِ عَاقِبَةُ الْأُمُورِ ﴿٤١﴾ ﴿سورة الحج﴾

«Onlar öyle kimselerdir ki, şayet kendilerine yeryüzünde imkân (ve iktidâr) versek, namazı dosdoğru kılar, zekâtı verir, marûf ile emreder ve münkerden nehyederler. Bütün işlerin âkıbeti Allah'a aittir.» (22/el-Hacc, 41)

Bu cihâdın keyfiyyetine, direniş yolları ve yöntemine ilişkin bakış açımızı içeren, bu eserin kalbi/özü niteliğindeki -ve Allah'ın izniyle çözümün mukaddimesi olarak gördüğümüz- bölüme geçmeden önce, giriş niteliğindeki bazı bölümleri arzetmeye çalışacağız. Böylelikle de sözünü ettiğimiz konuları ihtivâ eden Sekizinci Bölüme ulaşacağız inşallah.

Buna ise Romalılarla yaşadığımız ezelî mücâdelenin târîhine ve köklerine dâir bir giriş bölümüyle başlayacağız. Meseleyi şu yeryüzünde hak–bâtıl mücâdelesinin başladığı ilk zamandan itibâren irdelemeye çalışacağız ki bir sonraki bölüm bununla ilgilidir. Yani Kâbîl'den George Bush'a kadar devâm edegelen mücâdelenin hikâyesidir.

Zîrâ bâtıl, hâlâ daha hakkın yüzüne karşı, "Seni mutlaka öldüreceğim" diye bağırmaktadır.

Zîrâ târîhi anlamak, günümüzü anlamanın, günümüzü anlamak ise istikbalde atılacak adımlara ilhâm kaynağı olacak kavrayışın esâsını teşkîl etmektedir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM:
KÜRESEL DÜZENİN KÖKLERİ VE KÂBÎL'DEN GEORGE BUSH'A MÜCÂDELENİN TÂRÎHİ

وَاتْلُ عَلَيْهِمْ نَبَأَ ابْنَيْ آدَمَ بِالْحَقِّ إِذْ قَرَّبَا قُرْبَاناً فَتُقُبِّلَ مِنْ أَحَدِهِمَا وَلَمْ يُتَقَبَّلْ مِنَ الْآخَرِ قَالَ لَأَقْتُلَنَّكَ ﴿٢٧﴾ ﴿سورة المائدة﴾

«Onlara Âdem'in iki oğlunun haberini bihakkın oku. O vakit ki, onlar birer kurbân takdîm etmişlerdi. Birisinden kabûl edilmiş, diğerinden kabûl edilmemişti. [Kâbîl, Hâbîl'e:] "Seni mutlaka öldüreceğim" demişti...» (5/el-Mâide, 27)

۞۞۞

روى أبو داود عن ثوبان أن رسول الله صلى الله عليه وسلم قال: «يُوشِكُ الأُمَمُ أَنْ تَدَاعَى عَلَيْكُمْ كَمَا تَدَاعَى الأَكَلَةُ إِلَى قَصْعَتِهَا»، فَقَالَ قَائِلٌ: «وَمِنْ قِلَّةٍ نَحْنُ يَوْمَئِذٍ؟» قَالَ: «بَلْ أَنْتُمْ يَوْمَئِذٍ كَثِيرٌ، وَلَكِنَّكُمْ غُثَاءٌ كَغُثَاءِ السَّيْلِ، وَلَيَنْزِعَنَّ اللهُ مِنْ صُدُورِ عَدُوِّكُمُ الْمَهَابَةَ مِنْكُمْ وَلَيَقْذِفَنَّ اللهُ فِي قُلُوبِكُمُ الْوَهَنَ»، فَقَالَ قَائِلٌ: «يَا رَسُولَ اللهِ وَمَا الْوَهَنُ؟» قَالَ: «حُبُّ الدُّنْيَا وَكَرَاهِيَةُ الْمَوْتِ».

Ebû Dâvûd, Sevbân (r.a.)'dan Resûlullâh (s.a.v.)'in şöyle buyurduğunu rivâyet etmiştir: «Milletlerin, çağrışıp çanağına üşüşen oburlar gibi sizin üzerinize üşüşecekleri zamanlar yakındır.» Birisi: "O gün bizim [sayıca] azlığımızdan mı [böyle olacak]?" dedi. [Resûlullâh (s.a.v.)]: «Bilakis siz o gün çok olacaksınız, ama selin üzerindeki köpük [/çer-çöp] gibi... Allah, düşmanlarınızın göğsünden size karşı duydukları korkuyu çekip çıkaracak ve Allah sizin kalblerinize 'vehen' atacak» buyurdu. Yine birisi: "Ey Allah'ın Resûlü, vehen nedir?" dedi: [Resûlullâh (s.a.v.)]: «Dünya sevgisi ve ölümden nefrettir» buyurdu."

([1])

Âdem aleyhi's-selâm'ın iki oğlunun çatıştığı, kötü olan kardeşin iyi olan kardeşini, yani Kâbîl'in Hâbîl'i öldürdüğü ândan itibâren başlayıp Amerika Birleşik Devletleri önderliğinde "Medeniyetler Çatışması" ve bu medeniyetlerin birbirlerini kesin olarak tasfiye edeceği tezi üzerine oturtulan Yeni Dünya Düzeni'nin kurulduğu zamanlara kadar devâm edegelen çatışmanın/mücâdelenin târîhî seyrini muhtasar bir şekilde sunmak, 'Yeni Dünya Düzeni' denilen olgunun kökenlerini, daha doğru bir ifâdeyle [Çağdaş] Küresel Düzen'in köklerini ve -beşeriyyetin Orta ve Yeni çağlar târîhi boyunca en bâriz yönleriyle devâm edegelip nihâyetinde Müslümanlarla Romalılar arasında karâr kılan mücâdelede- çatışan tarafların târîhini anlamaya yöneliktir.

Küresel İslâmî Direniş *Çağrısı*nı, *Yolu*nu ve *Yöntemi*ni içeren işbu eserin düşünsel verimine bir giriş olacak târîhle ilgili konuları, bu özet sunum eşliğinde ve bu bölüm başlığı altında ele almaya çalışacağım inşallah.

Çatışmanın Başlangıcı: "Seni Mutlaka Öldüreceğim!"

Kur'ân-ı Kerîm bizlere, Âdem'in ilk oğlunun, kardeşine karşı taşkınlık ettiğini ve onu açık bir şekilde tehdîd ettikten sonra öldürdüğünü, böyle yapmakla da benibeşer arasında *katl sünneti*ni/*öldürme yolu*nu ilk olarak açtığını anlatır. Nitekim Allah Teâlâ şöyle buyurmaktadır:

---

[1] Kâbîl ile George Bush arasında bağlantı kurma ve her ikisi arasındaki "Seni mutlaka öldüreceğim" yönlü söylem birliği düşüncesi, Üstâd **"Ebu'l-Velîd el-Mısrî"** [diğer adıyla] **Mustafa Hâmid**'in derslerinde duyduğum bir şeydi. Bu bölüme başlık olsun diye ödünç aldığım bu düşüncenin ona ait olduğunu burada bir emânet olarak/bir kadirşinaslık gereği zikretmek isterim. Mustafa Hâmid, dâhi yazar ve mütefekkirlerden, Afganistan'daki Arab mücâhidlerin târîhi boyunca dinmek bilmeyen denizin coşkun dalgaları arasında kadri-kıymeti yitip giden dürr-i yektalardan biriydi. Aynı zamanda usta bir gazeteci, yazar, [hazık bir] târîhci ve yüksek düzeyde stratejik bir düşünürdü. Yaşanan olaylardan [:Amerika'nın Afganistan'ı bombalamasından] sonra âkıbeti ne oldu bilemiyorum. Sağ-salim olmasını Allah'tan niyâz ederim. Rabbimden selâmlarımızı ona ulaştırmasını ve onun da bizlere "an zahr-ı gayb / gıyabımızda" duâcı olmasını dilerim.

[Mustafa Hâmid, Amerika'nın Afganistan'ı işgali sonrasında İran'dan geçmek isterken İranlı yetkililer tarafından tutuklanmış ve iki yıla yakın bir zamanı bizzât zindânda, gerisi göz hapsinde olmak üzere neredeyse sekiz yılı bulan bir süre boyunca İran'da tutuklu kalmıştır. Bir mülâkatta geçen ifâdeleri şöyledir: "Son derece sıkıntılı bir deneyimdi. Hem âileme zarar verdi hem de sıhhatim ve hâlet-i rûhiyyem açısından bana... Ama diğer taraftan da faydalı oldu. Eğer hapishânede olmasam eserlerimi tamamlama imkânı bulamazdım." Ayrıca, "İran'da ebediyyen tutuklu kalacağımı sanıyordum, fakat âilem, tutuklu olduğumu bir şekilde duyurmuş" demektedir ki, internetteki bilgilere göre ilerleyen süreç içinde (2011 yılının 8. ayı sonunda) kurtulmuştur ve şu ân hayâttadır. İşin ilginci Mustafa Hamid, İran tarafından bilinip tanınan bir isimdir. Zîrâ Molla Ömer'in, İran böyle bir şeye yanaşmaz yönlü endişesine rağmen İran devletiyle iyi ilişkilerimiz olmalı diye onu iknâ eden ve İran'la bu manada ilk siyâsî görüşmeleri -heyet düzeyinde ve temsîlci sıfatıyla- gerçekleştiren kişidir. Buna rağmen İran onu tutuklamış ve ona -Afganistan bombardımanından sonra oradan çıkan diğer insânlarla birlikte- bu muâmeleyi reva görmüştür. Mtrcm]

وَاتْلُ عَلَيْهِمْ نَبَأَ ابْنَيْ آدَمَ بِالْحَقِّ إِذْ قَرَّبَا قُرْبَاناً فَتُقُبِّلَ مِنْ أَحَدِهِمَا وَلَمْ يُتَقَبَّلْ مِنَ الْآخَرِ قَالَ لَأَقْتُلَنَّكَ قَالَ إِنَّمَا يَتَقَبَّلُ اللهُ مِنَ الْمُتَّقِينَ ﴿٢٧﴾ لَئِنْ بَسَطْتَ إِلَيَّ يَدَكَ لِتَقْتُلَنِي مَا أَنَا بِبَاسِطٍ يَدِيَ إِلَيْكَ لِأَقْتُلَكَ إِنِّي أَخَافُ اللهَ رَبَّ الْعَالَمِينَ ﴿٢٨﴾ إِنِّي أُرِيدُ أَنْ تَبُوءَ بِإِثْمِي وَإِثْمِكَ فَتَكُونَ مِنْ أَصْحَابِ النَّارِ وَذَلِكَ جَزَاءُ الظَّالِمِينَ ﴿٢٩﴾ فَطَوَّعَتْ لَهُ نَفْسُهُ قَتْلَ أَخِيهِ فَقَتَلَهُ فَأَصْبَحَ مِنَ الْخَاسِرِينَ ﴿٣٠﴾ ﴿سورة المائدة﴾

—«Onlara Âdem'in iki oğlunun haberini bihakkın oku. O vakit ki, onlar birer kurbân takdîm etmişlerdi. Birisinden kabûl edilmiş, diğerinden kabûl edilmemişti. [Kâbîl, Hâbîl'e:] "Seni mutlaka öldüreceğim" demişti. [Hâbîl:] Demişti ki: "Allah ancak muttaki olanlardan kabûl eder."» —«"Andolsun ki sen beni öldürmek için elini bana uzatsan da [/elini bana karşı kaldıracak olsan da] ben seni öldürmek için sana elimi uzatacak değilim. Çünkü ben âlemlerin Rabbi olan Allah'tan korkarım."» —«"Ben istiyorum ki, sen benim günahımı da, kendi günahını da yüklenip cehennemliklerden olasın. İşte bu zâlimlerin cezasıdır."» —«Nihâyet nefsi onu kardeşini öldürmeye itmişti de (nefsine uyup) onu öldürmüştü; böylece hüsrâna uğrayanlardan olmuştu.» (5/el-Mâide, 27-30)

Bazı tefsîrlerin işbu katlin sebebleriyle ilgili mufassal rivâyetlerinden sarfınazar ederek ve sadece bu âyetlerin zikretmiş olduğu açık sebeble iktifâ ederek diyelim ki, kin ateşi, kötü kardeşin göğsü içre tutuşmaya başlamış ve onu, kardeşinin yüzüne karşı, "Seni mutlaka öldüreceğim" tehdîdiyle bağırmaya kadar götürmüştür. Sâlih kardeşin ona verdiği cevâb ve bu cevâb içinde varlık gösteren nasîhat, rikkat, Allah'ı hatırlatma ve cehennem ateşinden sakındırma gibi husûslar ise Kâbîl'in göğsü içre alevlenen kin ateşini söndürmeye kâfi gelmemiştir. *En* nihâyetinde nefsi, onu, şu yeryüzü üzerindeki ilk cinâyeti bilfiil işlemeye sevk etmiştir.

İşte böylelikledir ki kötülük, Âdemoğulları arasından bir kesim eliyle varlığını hep devâm ettirmiş ve beşeriyyet târîhi boyunca kan dökme, düşmanlık, zulüm ve haksızlık gibi işler bu kesimin uhdesinde kalmıştır. En sonunda bu kanlı bayrak Batı Medeniyeti'nin ve onun tiran vârisi Amerika'nın eline geçmiştir. Günü geldiğinde Medeniyetler Çatışması[1] tezini benimseyecek olan Amerika'nın ellerine! Bu tezin

---

[1] [Medeniyet denilen şeyin ne olup ne olmadığı konusunu **İsmet Özel**'in, ***Üç Mesele, Teknik - Medeniyet - Yabancılaşma*** adlı eserinden okumayı tavsiye etmekle birlikte, yine onun Medeniyetler Çatışması üzerine -1993 yılı Nisan ayında- yaptığı bir konuşmasından (Kalın Türk'ten), şu ifâdelerini alıntılamakta fayda görüyor ve ilgili eserin titizlikle okunmasını da umut ediyoruz:

"Huntington makalesinin sonunda, "The West against rest" ya da "The rest against West" şeklinde bir yaklaşımda bulunuyor. Bu sunuma karşılık olarak biz "Batı medeniyetine karşı bir medeniyetiz, fena mı" diyecek olursak işi onların ellerine bırakmış oluruz. Çünkü diyorlar ki bundan sonra 'medeniyetler savaşı' olacak, ideolojik savaş olmayacak. Evet, ekonomik savaş da olmayacak. Bu ne demektir biliyor musunuz? "İdeolojik ve ekonomik alanda bizim normlarımız zaten geçerli kılınacak. Bu alanlarda hiç

hülâsası ise şudur: [...] Yeryüzü birbirine zıd medeniyetleri kaldıracak kapasitede değildir; nihâî çatışma mutlaka bu medeniyetlerin birbirlerini tasfiyesini getirecektir. Hırıstıyan–Haçlı rengin, kapitalist ekonomik sistemin, laik–*ibâhî* felsefenin ve cari demokratik siyâsî yöntemin sâhibi Batı Medeniyeti, her ne kadar bazı medeniyetler ile yaşama imkânına sâhib olsa bile, İslâm medeniyetiyle çatışması kaçınılmazdır; Sovyetlerin doğu medeniyetinin işini bitirdikten sonra kendisine düşman bellediği İslâm medeniyetiyle mutlaka ama mutlaka ölümcül bir çatışmaya girecektir. [...]

Amerika, neye nasıl inanmışsa bunu uygulamaya ve bu yolda Batı Avrupa'yı, [devrik Sovyetler Birliği'nin artığı] Rusya'yı ve NATO'ya girmek için kuyruk sallayan Varşova Paktı ülkelerini arkası sıra sürüklemeye başladı. İnandığı şey İslâm'ın ve Müslümanların medeniyetini yok etmek, *kezâ*, kendi politikalarını, hegemonyasını, kültürünü ve kâfir felsefesini Müslüman halklara dayatmak idi.

İşte Bush, bir Haçlı Seferine öncülük ettiğini, bunun ona tanrısı tarafından bahşedilmiş bir vazîfe ve bu yolda onu seçmiş olduğunu böylelikle ilâna koyuldu. Tabîî ki tanrısı kendisine alkol bağımlılığından şifâ bahşettikten sonra! Aynı şekilde Bush'un Siyonistleşmiş Haçlı yardımcıları da Hırıstıyan Roma Medeniyetinin vârisleri olduklarını ve târîhteki düşmanlarının -Müslümanları kasdetmektedirler- şimdilerde olduğu gibi gelecekte de onların düşmanı olacağını ilâna koyuldular.

Amerika, bu noktadan harekete geçip adına "Yeni Dünya Düzeni" denilen şeyi, -Sovyetler Birliği'nin geçen yüzyılın sonlarında yıkılışının hemen akabinde- bütün dünyaya ve her boyutta dayatmaya başladı.

Amerika, "Kissinger", "Huntington", "Wolf" ve bunların benzeri Siyonistleşmiş Amerikalı teorisyenlerin hayâlleri doğrultusunda harekete geçti. Bunlar, Amerika'nın, üçüncü milenyumun başları olan yirmibirinci yüzyılın bir Amerikan yüzyılı olması için çalışması gerektiğini açıkça söyleyen kimselerdi. İşte böylelikledir ki şerrin "Seni mutlaka öldüreceğim" söylemi, Amerika'nın kanlı bayraklarıyla yükselerek ve onun modern saldırısına, tamahı ve tiranlığına karşı duran herkese -husûsen İslâm diyârlarındaki her türlü direniş ve güç odağına- tehdîdler savurarak yeniden avdet etti.

---

mücâdele etmeyeceğiz. Bu zemin üzerinde size işte böyle bir medeniyet falan vereceğiz." Ama bu arada asıl mekanizma, denetleyen ve denetlenen, merkez ve periferi mekanizması işleyecek. Yeni dünya düzeninin esası budur. Yeni dünya düzeni şimdiye kadar dünyada avantajlı çıkmış bölgelerin avantajlarını korumaları ve başka bölgelerin yeni avantajlar elde etmek üzere harekete geçmemeleri, yerlerinde kalmaları düzenidir. Gerçek bir düzendir. Düzenbazların düzenidir. Düzenleyici tarafından önerilen düzen budur. ..." s.27-28. İsmet Özel, ***KALIN TÜRK - Medeniyetler Çatışması Üzerine Nisan 1993***, Şule Yayınları 7. Baskı, Eylül - 2007.

Aynı şekilde **Edward Said**'in, bu konuyla ilgili **"The Clash of Ignorance/Cehlin Çatışması"** başlıklı makalesi, meselenin hangi boyutta olduğunu gösteriyor ki konuyla ilgili diğer çalışmaları, özellikle de **"The Myth of the Clash of Civilizations/Medeniyetler Çatışması Miti"** başlıklı konferansı tavsiyeye şayandır. Mtrcm]

Peygamberlerin ve Onların Takîbcilerinin Kıssaları Üzerinden Mücâdele*nin* Târîhine ve Köklerine İlişkin Bazı Târîhî Duraklar

Günler akıp giderken Âdem'in oğulları da çoğalıp yayılmış ve Allah'a babalarının kendilerine öğrettiği şekilde, tevhîd dini üzre ibâdet etmişlerdir. Zamanla şeytânlar onları doğru yoldan çıkararak sağa sola saptırmış, böylelikle aralarında şirk, zulüm ve haddi aşma vukû bulmuştur.

Allah Teâlâ, ilerleyen zaman içinde peşpeşe Peygamberler göndermiştir. Her ümmet içinde müjdeleyiciler(mübeşşirîn) ve uyarıcılar(münzirîn) olan Peygamberler:

إِنَّا أَرْسَلْنَاكَ بِالْحَقِّ بَشِيراً وَنَذِيراً وَإِنْ مِنْ أُمَّةٍ إِلَّا خَلا فِيهَا نَذِيرٌ ﴿٢٤﴾ ﴿سورة فاطر﴾

«Muhakkak ki biz, seni bir beşîr (/müjdeleyici) ve bir nezîr (/uyarıcı) olarak hak ile gönderdik. Hiçbir ümmet yoktur ki, aralarında [mutlaka] bir uyarıcı gelip geçmiş olmasın.» (35/Fâtır, 24)

Müşriklerin, şirklerine tutunmasının en büyük sebeblerinden biri, hiç şübhesiz ki ataları taklîd; büyüklere [körükörüne] itâat; âdetlere ve nefislerin alışageldiği şeylere bağlılık ve şehvetlere tâbi olmaktır. Bütün bunların temelinde yatan [asıl husûs] ise ileri gelen büyükler ile baş konumunda olanların ve fâsid din adamlarının, kendi çıkarları peşinde seğirtmesi, âmmenin ise akıllarını yele vermesi ve ya korku ya da çıkar uğruna kendi büyüklerine tâbi olmasıdır. Nitekim Allah (c.c.), bizlere böyle haber vermiştir:

ثُمَّ أَرْسَلْنَا رُسُلَنَا تَتْرَا كُلَّمَا جَاءَ أُمَّةً رَسُولُهَا كَذَّبُوهُ فَأَتْبَعْنَا بَعْضَهُمْ بَعْضاً وَجَعَلْنَاهُمْ أَحَادِيثَ فَبُعْداً لِقَوْمٍ لا يُؤْمِنُونَ ﴿٤٤﴾ ﴿سورة المؤمنون﴾

«Sonra ardı ardına peygamberlerimizi gönderdik. Her ümmete kendi peygamberi geldikçe, onu tekzîb ettiler. Biz de onlardan kimini kiminin ardına [helâk edip] kattık ve onları birer [ibretli] hikâye yaptık. Uzak olsun [Allah'ın rahmetinden] îmân etmeyecek olan bir kavim!» (23/el-Muminûn, 44)

Hiç şübhesiz ki Peygamberlerin davetinin özü ve akîdelerinin esâsı bir idi:

وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِي كُلِّ أُمَّةٍ رَسُولاً أَنِ اعْبُدُوا اللهَ وَاجْتَنِبُوا الطَّاغُوتَ فَمِنْهُمْ مَنْ هَدَى اللهُ وَمِنْهُمْ مَنْ حَقَّتْ عَلَيْهِ الضَّلالَةُ فَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَانْظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُكَذِّبِينَ ﴿٣٦﴾ ﴿سورة النحل﴾

«[Celâlim hakkı için] Biz, her ümmetde, "Allah'a ibâdet edin ve tâğuttan ictinâb edin" diye [teblîğde bulunmak üzere mutlaka] bir peygamber gönderdik. Sonra içlerinden kimine Allah hidâyet nasîb etti, kiminin de üzerine dalâlet hak oldu. Şimdi yeryüzünde bir gezin de bakın [peygamberleri] tekzîb edenlerin âkıbeti nasıl oldu?» (16/en-Nahl, 36)

Kâfirlerle mülhidlerin, onlara gönderilen Peygamberlerin karşısındaki tepkileri de benzer ve bir olup sadece mücâdele şekilleri ve o kanlı karşı duruşların hikâyeleri çeşitlilik arzetmiştir. Ama temeli itibâriyle birbirine çok benzerdir. Netîce itibâriyle ehl-i hak, Allah'a kulluk etmiş, Onu birlemiş ve insânları da Ona kulluğa eriştirmek istemiştir. Kâfirler ise efendileri, büyükleri, kâhinleri, sultanlarının âlimleri ve çıkar sâhibleri öncülüğünde tâğûtlara ve onların arzularına kulluk etmiş; insânları haktan döndürmeye çalışmış, hak ehlini işkencelere tâbi tutmuş, onları kovuşturmuş ve [yurtlarından] kovmuşlardır.

"Şer"rin söylemleri ve tehdîdi, aynen kötü kardeşin iyi kardeşine ilk defa, "Seni mutlaka öldüreceğim!" dediği gibi [târîh boyunca hep] tekrarlanıp durmuştur: "Sizi mutlaka çıkaracağız!" "Sizi mutlaka taşlayacağız!" "Sizi mutlaka öldüreceğiz!" "Sizi mutlaka hapsedeceğiz!"

Meselâ Resûllerin ilki olan Nûh aleyhi's-selâm, yaklaşık bin yıl kadar kavmine sabretmiştir. Kavminden aldığı karşılık ise sürgit tekrarlanan bir tehdîd olmuştur:

قَالُوا لَئِنْ لَمْ تَنْتَهِ يَا نُوحُ لَتَكُونَنَّ مِنَ الْمَرْجُومِينَ ﴿١١٦﴾ ﴿سورة الشعراء﴾

«Dediler ki: "Ey Nûh! Eğer [bu davadan] vazgeçmezsen mutlaka taşlananlardan olacaksın!"» (26/eş-Şuarâ, 116)

İbrâhîm aleyhi's-selâm'ın kavmi ise Peygamberlerin Atasına, Allah Teâlâ'nın haber verdiği gibi şöyle demişlerdir:

فَمَا كَانَ جَوَابَ قَوْمِهِ إِلاّ أَنْ قَالُوا اقْتُلُوهُ أَوْ حَرِّقُوهُ فَأَنْجَاهُ اللهُ مِنَ النَّارِ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ﴿٢٤﴾ ﴿سورة العنكبوت﴾

«Kavminin [İbrâhîm'e] cevâbı ise, "Onu öldürün, yahut yakın!" demelerinden ibâret oldu. Ama Allah onu ateşten kurtardı. Doğrusu bunda, îmân eden bir kavim için âyetler [/ibretler] vardır.» (29/el-Ankebût, 24)

Hattâ [İbrâhîm'in] babası bile Ona şöyle demiştir:

قَالَ أَرَاغِبٌ أَنْتَ عَنْ آلِهَتِي يَا إِبْرَاهِيمُ لَئِنْ لَمْ تَنْتَهِ لَأَرْجُمَنَّكَ وَاهْجُرْنِي مَلِيّاً ﴿٤٦﴾ ﴿سورة مريم﴾

«Babası, "Ey İbrâhîm! Sen benim ilâhlarımdan yüz mü çeviriyorsun? Eğer [bu davadan] vazgeçmezsen, mutlaka seni taşa tutarım. Uzun bir süre benden uzaklaş!" dedi.» (19/Meryem, 46)

Şuayb aleyhi's-selâm'ın kavmi ise hem Onu hem de takîbcilerini tehdîd etmiş (...) ve tehdîdlerine tehdîd katmışlardır:

قَالَ الْمَلأُ الَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا مِنْ قَوْمِهِ لَنُخْرِجَنَّكَ يَا شُعَيْبُ وَالَّذِينَ آمَنُوا مَعَكَ مِنْ قَرْيَتِنَا أَوْ لَتَعُودُنَّ فِي مِلَّتِنَا قَالَ أَوَلَوْ كُنَّا كَارِهِينَ ﴿٨٨﴾ ﴿سورة الأعراف﴾

«Onun kavminden büyüklük taslayan ileri gelenler dediler ki: "Ey Şuayb! Andolsun, ya kesinlikle bizim dinimize dönersiniz ya da mutlaka seni ve seninle birlikte îmân edenleri memleketimizden çıkarırız." [Şuayb,] "Biz [bunu] kerîh görenler olduğumuz hâlde de mi?" dedi.» (7/el-A'râf, 88)

قَالُوا يَا شُعَيْبُ مَا نَفْقَهُ كَثِيراً مِمَّا تَقُولُ وَإِنَّا لَنَرَاكَ فِينَا ضَعِيفاً وَلَوْلا رَهْطُكَ لَرَجَمْنَاكَ وَمَا أَنْتَ عَلَيْنَا بِعَزِيزٍ ﴿٩١﴾ ﴿سورة هود﴾

«Dediler ki: "Ey Şuayb! Söylediklerinin çoğunu anlamıyoruz ve içimizde seni cidden zayıf görüyoruz! Eğer kabîlen olmasa, seni mutlaka taşlardık. Senin bize karşı bir değerin [/bizim gözümüzde bir ehemmiyyetin] de yok."» (11/Hûd, 91)

Lût aleyhi's-selâm'a gelince, işte Onun kavminin dedikleri:

فَمَا كَانَ جَوَابَ قَوْمِهِ إِلَّا أَنْ قَالُوا أَخْرِجُوا آلَ لُوطٍ مِنْ قَرْيَتِكُمْ إِنَّهُمْ أُنَاسٌ يَتَطَهَّرُونَ ﴿٥٦﴾ ﴿سورة النمل﴾

«Bunun üzerine kavminin cevâbı ancak şöyle demek oldu: "Çıkarın şu Lût âilesini memleketinizden, çünkü onlar [bizim yaptıklarımızı çirkin görüp kendilerince çok] temizlikte bulunan kimseler!"» (27/en-Neml, 56)

Nihâyet Mûsâ aleyhi's-selâm'ın geldiği döneme varıyoruz. Kur'ân-ı Kerîm bizlere Onun hem Firavun hem de kavmi ile yaşadığı uzun mücâdelesini tafsîlâtıyla anlatır. Firavun ise bu mücâdelenin asıl sebebini şöyle ortaya koymuştur:

قَالَ لَئِنِ اتَّخَذْتَ إِلَهاً غَيْرِي لأَجْعَلَنَّكَ مِنَ الْمَسْجُونِينَ ﴿٢٩﴾ ﴿سورة الشعراء﴾

«[Firavun,] "Eğer benden başka bir ilâh edinirsen, andolsun seni zindâna atılanlardan ederim" dedi.» (26/eş-Şuarâ, 29)

وَقَالَ الْمَلأُ مِنْ قَوْمِ فِرْعَوْنَ أَتَذَرُ مُوسَى وَقَوْمَهُ لِيُفْسِدُوا فِي الْأَرْضِ وَيَذَرَكَ وَآلِهَتَكَ قَالَ سَنُقَتِّلُ أَبْنَاءَهُمْ وَنَسْتَحْيِي نِسَاءَهُمْ وَإِنَّا فَوْقَهُمْ قَاهِرُونَ ﴿١٢٧﴾ ﴿سورة الأعراف﴾

«Firavun'un kavminden ileri gelenler dediler ki: "Sen [sihirbâzları cezalandıracaksın da] Mûsâ'yı ve kavmini, yeryüzünde fesâd çıkarsınlar, seni ve ilâhlarını terk etsinler diye bırakacak mısın?" [Firavun,] "Biz onların oğullarını öldüreceğiz, kadınlarını sağ bırakacağız. Biz onların üzerinde ezici bir güce sâhibiz?" dedi.» (7/el-A'râf, 127)

Sonra Kur'ân-ı Kerîm bizlere, İsrail oğullarının, onların büyüklerinin, fâsık ve fâsid kâhinlerinin kendi peygamberlerine karşı takındığı tavrı haber vermektedir:

وَلَقَدْ آتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ وَقَفَّيْنَا مِنْ بَعْدِهِ بِالرُّسُلِ وَآتَيْنَا عِيسَى ابْنَ مَرْيَمَ الْبَيِّنَاتِ وَأَيَّدْنَاهُ بِرُوحِ الْقُدُسِ أَفَكُلَّمَا جَاءَكُمْ رَسُولٌ بِمَا لا تَهْوَى أَنْفُسُكُمُ اسْتَكْبَرْتُمْ فَفَرِيقاً كَذَّبْتُمْ وَفَرِيقاً تَقْتُلُونَ ﴿٨٧﴾ ﴿سورة البقرة﴾

«[Celâlim hakkı için:] Mûsâ'ya o Kitâbı verdik; Ondan [Mûsâ'dan] sonra da birbiri ardınca peygamberler gönderdik. Meryem'in oğlu Îsâ'ya da beyyineler [mucizeler] verdik ve onu Rûhu'l-Kudüs [Cebrâîl] ile destekledik. Demek, size, ne vakit bir peygamber, gönüllerinizin hoşlanmadığı bir şeyi getirirse kibirlenecek de kimini(z) yalanlayacak, kimini(z) de öldüreceksiniz, öyle mi?» (2/el-Bakara, 87)

Ondan sonra Allah'ın Peygamberi Îsâ aleyhi's-selâm'ın geldiği döneme ulaşıyoruz. Yahûdî hahamları ve ruhbânları, Ona tuzak kurmuş ve Roma hükümdârını Onu öldürüp asması için *habire* kışkırtmışlardır. Fakat Allah Teâlâ Onu, onlardan [muhâfaza edip] kurtarmıştır. *Nitekim* Onu ne öldürebilmiş ne de asabilmişlerdir.[1] *Bu yüzdendir ki*, iki asır boyunca Onun takîbcilerini kovuşturmuş, onları ölümlere ve sürgünlere mahkûm etmişlerdir. Onların çektiği eziyyet ve sıkıntılardan birini, Kur'ân-ı Kerîm bizlere Ashâb-ı Uhdûd kıssasıyla haber vermektedir:

قُتِلَ أَصْحَابُ الْأُخْدُودِ ﴿٤﴾ النَّارِ ذَاتِ الْوَقُودِ ﴿٥﴾ إِذْ هُمْ عَلَيْهَا قُعُودٌ ﴿٦﴾ وَهُمْ عَلَىٰ مَا يَفْعَلُونَ بِالْمُؤْمِنِينَ شُهُودٌ ﴿٧﴾ وَمَا نَقَمُوا مِنْهُمْ إِلَّا أَنْ يُؤْمِنُوا بِاللَّهِ الْعَزِيزِ الْحَمِيدِ ﴿٨﴾ ﴿سورة البروج﴾

—«Lanet olsun O hendek sâhiblerine [Ashâb-ı Uhdûd'a]!» —«Tutuşturulmuş yakıt dolusu ateş[in sâhiblerine]!» —«O vakit, ateşin etrafında oturmuşlardı.» —«Müminlere yaptıklarını seyrediyorlardı.» —«Onlardan öç almalarının tek sebebi ise Azîz ve Hamîd olan Allah'a îmân etmeleriydi.» (85/el-Burûc, 4-8)

Nihâyet peygamberlerin en sonuncusunun geldiği döneme ulaşıyoruz. Kureyşli kâfirlerin, Rahmet Peygamberine -sallallâhu aleyhi ve sellem- ve Ona tâbi olanlara reva gördüğü şeyler, Sîret kitâblarında etraflıca anlatılmış ve bunlar, Kur'ân-ı Kerîm âyetleri ve Sünnet nasslarıyla da ebedîleştirilmiştir.

Her zamanda ve her mekânda Allah'ın düşmanlarının müminlere yönelik tehdîd ve tuzakları ise Allah Teâlâ'nın haber verdiği şu hâlle hülâsasını bulmuştur:

وَإِذْ يَمْكُرُ بِكَ الَّذِينَ كَفَرُوا لِيُثْبِتُوكَ أَوْ يَقْتُلُوكَ أَوْ يُخْرِجُوكَ وَيَمْكُرُونَ وَيَمْكُرُ اللَّهُ وَاللَّهُ خَيْرُ الْمَاكِرِينَ ﴿٣٠﴾ ﴿سورة الأنفال﴾

«Hani kâfirler seni tutuklayıp bağlamak veya öldürmek veya [Mekke'den] çıkarmak için tuzak kuruyorlardı. Onlar tuzak kuruyorlar, Allah da tuzak kuruyordu. Allah, tuzak kuranların en hayırlısıdır.» (8/el-Enfâl, 30)

Hapis, öldürme veya sürgün!

Günümüz itibâriyle Amerika ile onun kâfir ve mürted müttefiklerinin, onlara karşı direnen ve zorbalıklarına karşı durmayı düşünen herkese reva gördüğü şey budur.

---

[1] [Bkz 4/en-Nisâ, 157)]

İBRETLER VE MÜLÂHAZALAR

Kısas-ı Enbiya'yı, Nûh aleyhi's-selâm'ın davetinden başlayıp Efendimiz Muhammed Mustafa sallalâhu aleyhi ve sellem'in -Kur'ân ve Sünnet nasslarıyla etraflıca anlatılan- pak Sîretine varıncaya kadar okuyan bir kimse, bâtılla yaşanan mücâdelenin târîhî seyriyle ilgili nihâyetsiz ve son derece ibretâmîz derslere ulaşır. Yine özel anlamda İslâm, genel anlamda ise beşeriyyet târîhi tedkîk edildiğinde, bu mücâdelenin târîhî seyriyle ilgili en güzel ve en açık derslere ulaşılır ki bunlardan bazılarını mutâd usûlümüz çerçevesinde özet olarak şöyle ele almaya çalışacağız:

1. Hayır ve Şer Kuvvetlerinin Aynı Zeminde Yaşaması Mümkün Değildir

Âdem aleyhi's-selâm'ın âilesi, gerçekten de küçük, hattâ yeryüzündeki tek âile olmasına rağmen yeryüzü bütün genişliğiyle birlikte o şerli kardeşe dar gelmiştir. Nitekim hayırlı kardeşin varlığına tahammül edemediği gibi onun kendisiyle birlikte aynı mekânda yer tutmasını da kabullenememiştir. Kuşkusuz onun, kendi kardeşine "seni yakınımda görmek istemiyorum, başka bir toprağa ... başka bir dağa ... başka bir diyâra ... başka bir adaya ... git!" deme imkânı vardı.[1] Ne var ki o, "Seni mutlaka öldüreceğim!" demekten gayrı bir şey bulamadı. Zîrâ *şer*, *hayr*ın varlığına tahammül edemez. Elinden gelse onu bütün yeryüzünden silmek ister. İşte bu işâret bizlere, hak ehlinden olan bazı kimselerin, bâtıl ehli ve şer kuvvetlerin onların yanıbaşında yaşamayı kabûl edeceğini ve hattâ mücerred varlıklarına tahammül göstereceğini tahayyül etmesi kadar, hakîkate, tabîat kânûnlarına ve târîhin mantığına ters bir şeyin olamayacağını ve bunun olsa olsa abes bir tahayyül olacağını gösterir.

Bu cihetledir ki, hak ile bâtılın birlikte yaşayabileceğine ilişkin bütün kuramlar, bütün boyutlarda düşer.

Târîh boyunca hiçbir tâğût/zorba yöneticinin, halkı arasında Allah'ı birleyen ve o zorbalara kulluk-kölelik etmeyen kimselerin varlığına tahammül ettiği görülmemiştir. Onu kendi hâline ve zorbalığıyla başbaşa bıraksalar bile [onların varlığına geçit vermemiştir]! Aynı şekilde İsrail gibi -kuruluşu ve düşüncesi itibâriyle mikrop- bir devletin, Filistin topraklarının bir köşesinde ve silik vasıflarla da olsa bir Filistin devletçiğinin dahi kurulmasına tahammül göstermesi mümkün değildir. Bu devletçik, İsrail'in kendisinden gasbettiği her şeyi ona teslîm etse ve onun -aslı itibâriyle gayrımeşrû olan- yasallığını tanısa bile buna geçit vermez. "Oslo"dan "Madrid"e, aradaki diğer bütün konferanslardan "Yol Harîtası"na varıncaya kadar, yapılan

[1] [**devşirme fitne** *// siz iki kişi, yoktu eşiniz-benzeriniz / yeryüzü sizindi, işti hem işiniz / kendi uzun adımıyla yürüseydi her biriniz / ancak bir nesil sonra bulunurdu ayak iziniz. / peki, nasıl dar geldi yeryüzü sizlere / ki kâtil de sizdiniz maktûl de siz? / Kâbîl.. ey Kâbîl! / eğer Kur'ân'la gelmeseydi hikâyeniz / derdim ki imkânsız hem ihtimâlsiz! / peki, aranıza fitneyi kim ekti / ki henüz yok idi yeryüzünde İsrail / sadece siz var idiniz?! //* Ahmed Matar (*Lâfitât -VI- 1996*) Mtrcm]

bütün o alçak barış antlaşmaları da bunun böyle olduğunu ve ancak uçurumun kenarına varıldığını isbât etmiştir.

Aynı şekilde bütün İslâm ülkelerinde yaşanan siyâsî tecrübeler, kâfir, laik, ateist ve batılı normları benimseyip bunları yaymaya çalışan güçlerin, *usûlî* güçlerin ve İslâmî partilerin varlığına ve onlarla birlikte aynı Meclis çatısı altında bulunmalarına tahammül göstermediğini, buna, ancak ve ancak, o kuvvetlerin silikleştirilmesi, evcilleştirilmesi/*güdükleştirilmesi* ve güdülmesi şartıyla tahammül gösterdiğini isbât etmiştir. Yaşanan çoğu tecrübelerde görüldüğü gibi bu hâllerde bile onların varlığını [menfûr görüp] reddetmişlerdir. Binâenaleyh, Meclis çatısı altında sınırlı bir yama [/ eğreti bir eklenti] olarak yer eden bazı İslâmcıların, îmân ehli/müminler ile -Allah'a karşı Ulûhiyyeti ve Rubûbiyyeti cihetiyle küfür içinde olan- o mezkûr kuvvetlerin aynı çatı altına sığabileceklerini ve barış içinde yaşayabileceklerini düşünmesinden daha dangalakça bir şey olamaz. Üstelik hak ile bâtılın birlikte yaşamasına bütün yeryüzü dar gelmişken! Üstelik bâtıl çok geçmeden hakkın yüzüne avaz avaz "Seni mutlaka öldüreceğim!" diye bağırıp durmuşken!

2. Şer, Vaazlarla ve Gönülleri Okşamakla Değil, Ancak Ona Karşı Direnişle ve Onun Kökünü Kazımakla Bertaraf Olur

Nitekim Hâbîl'in, kardeşi Kâbîl'e, onunla barış içinde yaşamak istediğini ve müsâdemeye girmek istemediğini söylemesi, ona Allah'tan korkmasını hatırlatması, onu cehennemle ve zâlimlerin âkıbetiyle tehdîd etmiş olması bir fayda getirmemiştir. Allah Teâlâ'nın buyurduğu gibi, «Nihâyet nefsi onu kardeşini öldürmeye itmişti de (nefsine uyup) onu öldürmüştü; böylece hüsrâna uğrayanlardan olmuştu.» (5/el-Mâide, 30)

Allah Teâlâ, bu kavlini müteâkib âyetlerde ise şöyle buyurmuştur:

مِنْ أَجْلِ ذَلِكَ كَتَبْنَا عَلَى بَنِي إِسْرائيلَ أَنَّهُ مَنْ قَتَلَ نَفْساً بِغَيْرِ نَفْسٍ أَوْ فَسَادٍ فِي الْأَرْضِ فَكَأَنَّمَا قَتَلَ النَّاسَ جَمِيعاً وَمَنْ أَحْيَاهَا فَكَأَنَّمَا أَحْيَا النَّاسَ جَمِيعاً وَلَقَدْ جَاءَتْهُمْ رُسُلُنَا بِالْبَيِّنَاتِ ثُمَّ إِنَّ كَثِيراً مِنْهُمْ بَعْدَ ذَلِكَ فِي الأَرْضِ لَمُسْرِفُونَ ﴿٣٢﴾ ﴿سورة المائدة﴾

«Bundan dolayı İsrailoğullarına [Kitâb'da] şunu yazdık: Kim, bir insânı, bir cân karşılığı veya yeryüzünde bir bozgunculuk çıkarmak karşılığı olmaksızın öldürürse, o sanki bütün insânları öldürmüştür. Her kim de birini [hayâtını kurtararak] yaşatırsa, sanki bütün insânları yaşatmıştır. Andolsun ki, onlara Resûllerimiz apaçık delîller [mucize ve âyetler] getirdiler. Ama onlardan birçoğu bundan sonra bile yeryüzünde [fesâd ve cinâyetle] taşkınlık etmektedir.» (5/el-Mâide, 32)

Zîrâ asıl mesele, [haksız yere] öldürmeye cürettir, yoksa öldürülenlerin niceliği/kemmiyyeti değil! Binâenaleyh her kim, haksız yere ve zorbalık ederek bir câna kıyarsa, bu demektir ki o, aynı sebeblerle başkalarını öldürmeye de hâzırdır.

İşte kendisine Batı Medeniyeti denilen barbarlık ve vahşet medeniyetinin bütün târîhi boyunca isbât ettiği şey de budur. Onun o menhûs târîhinin sayfaları korkunç mezbahalarla ve katliâm hikâyeleriyle doludur. Avrupalı Hırıstıyan Devletler, Coğrafî Keşiflerin XVI. yüzyılın başlarında Vatikan Papa'sının yetkilendirmesi ve takdîsiyle başladığı ândan itibâren, diğer Beş Kıta'nın tamâmında, kundaktaki bebelerin dahi saçlarını ağartacak derecede korkunç soykırımlar ve katliâm hikâyeleri bırakmışlardır arkalarında... Batı dünyası, her iki Amerikan kıtasında, kezâ Avustralya'da, bazı ırkları ve milletleri tamâmıyla yok etmiş; o zamandan bugüne kadarki târîhi boyunca kurbânları yüzmilyonları aşan sayıda insânı katletmiştir. Hattâ Avrupalılar, sömürge gelirleri, farklı çıkarlar ve politik hedefler uğruna yaşadıkları çatışmalarda birbirlerini kırmış ve Birinci Dünya Savaşı'nda yaklaşık 8 [buçuk] milyon insânı öldürmüşlerdir. Amerika, Rusya ve Japonya'nın yanısıra yine Avrupalılar, İkinci Dünya Savaşı'nda yaklaşık 82 milyon insânı yok etmişlerdir. Şehirler hava bombardımanlarıyla yerle bir edilmiş, bombalar sivillerin tepesinde patlamıştır. Öldürülen bütün o insânları, yeni icâdlarına, toplu katliâm âletlerine, adı üstünde "kitle imha silâhları"na birer deneme tahtası kılmışlardır. Sadece Amerika, çağdaş dönemlerde ilk defa iki atom bombası denemesinde bulunmuş ve bunun sonucunda yaklaşık çeyrek milyon insânı, toptan ve belli lahzalar içinde katletmiştir!

Allah Teâlâ, beşer cinsi içinde bu tür kimselerin olduğunu elbet biliyordu ve elbet bu yüzden cihâdı ve savunmayı meşrû kıldı ki şöyle buyurmaktadır:

أُذِنَ لِلَّذِينَ يُقَاتَلُونَ بِأَنَّهُمْ ظُلِمُوا وَإِنَّ اللهَ عَلَى نَصْرِهِمْ لَقَدِيرٌ ﴿٣٩﴾ الَّذِينَ أُخْرِجُوا مِنْ دِيَارِهِمْ بِغَيْرِ حَقٍّ إِلا أَنْ يَقُولُوا رَبُّنَا اللهُ وَلَوْلا دَفْعُ اللهِ النَّاسَ بَعْضَهُمْ بِبَعْضٍ لَهُدِّمَتْ صَوَامِعُ وَبِيَعٌ وَصَلَوَاتٌ وَمَسَاجِدُ يُذْكَرُ فِيهَا اسْمُ اللهِ كَثِيراً وَلَيَنْصُرَنَّ اللهُ مَنْ يَنْصُرُهُ إِنَّ اللهَ لَقَوِيٌّ عَزِيزٌ ﴿٤٠﴾ ﴿سورة الحج﴾

—«Kendilerine savaş açılan Müslümanlara, zulme uğramaları sebebiyle [savaş/cihâd için] izin verildi ve şübhe yok ki, Allah onlara yardım etmeğe elbette kadîrdir.» —«Onlarki, haksız yere, sırf, "Rabbimiz Allah'tır" demelerinden dolayı yurtlarından çıkarılmış kimselerdir. Eğer Allah'ın, insânların bir kısmıyla diğerlerini savması olmasaydı, içlerinde Allah'ın adı çok anılan manastırlar, kiliseler, havralar ve mescidler muhakkak yerle bir edilirdi. Kim Allah'a [Onun dinine] yardım ederse [bilsin ki] Allah da mutlaka kendisine yardım edecektir. Şübhesiz ki Allah kavîdir, azîzdir.» (22/el-Hacc, 39-40)

Allah Teâlâ onlar hakkında şöyle buyurmuştur:

لا يَرْقُبُونَ فِي مُؤْمِنٍ إِلّاً وَلا ذِمَّةً وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُعْتَدُونَ ﴿١٠﴾ ﴿سورة التوبة﴾

«(Onlar) Bir mümin hakkında ne bir yemîn gözetirler ne de bir zimmet! İşte onlar haddi aşanların ta kendileridir!» (9/et-Tevbe, 10)

İşte bu yüzden Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

فَمَنِ اعْتَدَى عَلَيْكُمْ فَاعْتَدُوا عَلَيْهِ بِمِثْلِ مَا اعْتَدَى عَلَيْكُمْ وَاتَّقُوا اللهَ وَاعْلَمُوا أَنَّ اللهَ مَعَ الْمُتَّقِينَ ﴿١٩٤﴾ ﴿سورة البقرة﴾

«O hâlde kim size saldırırsa, size saldırdığı gibi [misliyle] siz de ona saldırın. Allah'tan korkun ve bilin ki Allah muttakilerle beraberdir.» (2/el-Bakara, 194)

İşte bu sebeble cihâd meşrû ve bunun için hazırlık yapmak farz kılınmıştır. Yani onları 'korkutmak' hedefiyle kuvvet hazırlığı yapmak! Evet, Âdemoğulları arasından bu saldırgan ve bu arsız gürûhu her nerede olurlarsa olsunlar korkutmak için! İşte bu yüzdendir ki Allah Teâlâ, bunu gâyet sarîh bir şekilde ve hedefini de gâyet kesin hatlarla beyân ederek emir buyurmuştur:

وَأَعِدُّوا لَهُمْ مَا اسْتَطَعْتُمْ مِنْ قُوَّةٍ وَمِنْ رِبَاطِ الْخَيْلِ تُرْهِبُونَ بِهِ عَدُوَّ اللهِ وَعَدُوَّكُمْ وَآخَرِينَ مِنْ دُونِهِمْ لَا تَعْلَمُونَهُمُ اللهُ يَعْلَمُهُمْ وَمَا تُنْفِقُوا مِنْ شَيْءٍ فِي سَبِيلِ اللهِ يُوَفَّ إِلَيْكُمْ وَأَنْتُمْ لَا تُظْلَمُونَ ﴿٦٠﴾ ﴿سورة الأنفال﴾

«Siz de onlara karşı gücünüzün yettiği her kuvvetten ve [cihâd için] bağlanıp beslenen atlardan hazırlayın. Onunla Allah'ın düşmanını, sizin düşmanınızı ve bunlardan başka sizin bilmediğiniz fakat Allah'ın bildiği diğer düşmanları korkutursunuz. Allah yolunda ne harcarsanız [ecri] size eksiksiz ödenir ve siz [asla] haksızlığa uğratılmazsınız.» (8/el-Enfâl, 60)

Bu anlamdaki âyetler pek çoktur. Allah, *elbette* ezelî ilmiyle biliyordu ki benibeşer arasında böylesine şerli bir kesim olacaktır. Onların mutlaka caydırılması, caydırılamadıkları takdîrde köklerinin kurutulması gerekmektedir. Onlara ancak aşağılanmış bir hâlde kendi elleriyle cizye verdikten sonra, zillet ve meskenet içinde yaşama hakkı tanınmalıdır. Bunların çoğunluğu [bir güçle] tepelerin*de* dikilmedikçe istikâmet bulmayacaktır. Târîhin isbât ettiği budur ve yarattıklarını en iyi bilen Allah Teâlâ'dır ki O ne güzel buyurmuştur:

أَلَا يَعْلَمُ مَنْ خَلَقَ وَهُوَ اللَّطِيفُ الْخَبِيرُ ﴿١٤﴾ ﴿سورة الملك﴾

«Hiç Yaratan [yarattıklarını] bilmez mi? [En gizli şeyleri bilen ve her şeyden hakkıyla haberdâr olan] Latîf Odur, Habîr O!» (67/el-Mülk, 14)

3. Hak–Bâtıl Arasındaki Mücâdele Ezelîdir ve Devâm Edecektir; Târîh Boyunca Hakkın Düşmanları, Hükümdârların Kâhinleri, Aveneleri ve Maiyyetleri Gibi Büyüklük Taslayan İleri Gelenler Olmuşlardır

Şirkin ilk defa yüz gösterdiği [ândan] ve sulta denilen şeyin nüvelerinin görünüp zorbalığın tekevvün ettiği [ilk] zamanlardan itibâren, sulta sâhibi hükümdârlar ile

tâğûtun çıkarları, -dalâlet ehli kâhinlerin aldatıcı yönlendirmeleriyle de- ehl-i dünya ve varlıklı kimselerin çıkarlarıyla bitişmiş, böylece onların, ileri gelenleri (el-Mele') ve muhâfız aveneleri oluşmuştur. Kur'ân-ı Kerîm, ehl-i hak karşısında şeytânın oyuncağı olan bu kesim hakkında çoğunlukla "el-Mele' (ileri gelenler)" veya "ellezîne istekberû (büyüklük taslayanlar/kibirlenenler)" veya "ellezîne utrifû (refâh içinde yaşayanlar/zengin şımarıklar)" ifâdelerini kullanır.

Evet, bu mücâdele, Kâbîl'den itibâren başlamış ve Nûh aleyhi's-selâm'ın kavmi içinden kibirlenenlerle ve Hz. Nûh'u müteâkiben gelip de Kur'ân-ı Kerîm'in bizlere [kıssalarını] anlattığı bütün Peygamberlerin -cümlesine salât ve selâm olsun- karşısında duran müstekbirlerle birlikte devâm etmiştir. Bu kıssaların Kur'ân-ı Kerîm'de en tafsîlâtlı olarak anlatılanı ise Mûsâ aleyhi's-selâm ile Allah'ın düşmanı Firavun arasında yaşanan mücâdeledir. Sonra Îsâ Mesîh aleyhi's-selâm ile Onu öldürmeye çalışan küfrün kuvvetleri-çıkar sâhibleri arasındaki mücâdele dönemi gelir ki, Allah Teâlâ, Îsâ aleyhi's-selâm'ı [onlardan koruyup] kurtarmıştır. Nihâyet Hâtem-i Enbiya Muhammed Mustafa aleyhi's-salât u ve's-selâm'ın davet dönemine varıyoruz. Ondan sonra da -[ileride] açıklayacağımız üzere- bütün İslâm târîhi boyunca, İslâm devleti ile küfür devletleri, ayrıca bizzât İslâm devleti içindeki hak ve salâh kuvvetleri ile kibir, zulüm ve zorba kuvvetler arasındaki mücâdele -bilhâssa Hz. Peygamber (s.a.v.)'in haber verdiği gibi Kur'ân ile Sultân'ın birbirinden ayrıldığı dönemlerden itibâren- devâm etmiştir.

Bu konularla ilgili bazı âyetler şöyledir:

لَقَدْ أَرْسَلْنَا نُوحاً إِلَى قَوْمِهِ فَقَالَ يَا قَوْمِ اعْبُدُوا اللهَ مَا لَكُمْ مِنْ إِلَهٍ غَيْرُهُ إِنِّي أَخَافُ عَلَيْكُمْ عَذَابَ يَوْمٍ عَظِيمٍ ﴿٥٩﴾ قَالَ الْمَلأُ مِنْ قَوْمِهِ إِنَّا لَنَرَاكَ فِي ضَلالٍ مُبِينٍ ﴿٦٠﴾

﴿سورة الأعراف﴾

—«Andolsun, Nûh'u kendi kavmine peygamber olarak gönderdik de, "Ey kavmim! Allah'a kulluk edin. Sizin için Ondan başka hiçbir ilâh yoktur. Şübhesiz ben, sizin adınıza büyük bir günün azâbından korkuyorum" dedi.» —«Kavminin ileri gelenleri, "Biz seni açık bir dalâlet içinde görüyoruz" dediler.» (7/el-A'râf, 59-60)

وَإِلَى عَادٍ أَخَاهُمْ هُوداً قَالَ يَا قَوْمِ اعْبُدُوا اللهَ مَا لَكُمْ مِنْ إِلَهٍ غَيْرُهُ أَفَلا تَتَّقُونَ ﴿٦٥﴾ قَالَ الْمَلأُ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ قَوْمِهِ إِنَّا لَنَرَاكَ فِي سَفَاهَةٍ وَإِنَّا لَنَظُنُّكَ مِنَ الْكَاذِبِينَ ﴿٦٦﴾

﴿سورة الأعراف﴾

—«Âd kavmine de kardeşleri Hûd'u peygamber olarak gönderdik. Onlara, "Ey kavmim! Allah'a kulluk edin. Sizin için Ondan başka hiçbir ilâh yoktur. Allah'a karşı gelmekten sakınmaz mısınız?" dedi.» —«Kavminin ileri gelenlerinden kâfir olanlar: "Şübhesiz biz seni akıl kıtlığı içinde görüyoruz ve biz senin mutlaka yalancılardan biri olduğuna inanıyoruz" dediler.» (7/el-A'râf, 65-66)

وَإِلَى ثَمُودَ أَخَاهُمْ صَالِحاً قَالَ يَا قَوْمِ اعْبُدُوا اللهَ مَا لَكُمْ مِنْ إِلَهٍ غَيْرُهُ قَدْ جَاءَتْكُمْ بَيِّنَةٌ مِنْ رَبِّكُمْ ﴿٧٣﴾

قَالَ الْمَلَأُ الَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا مِنْ قَوْمِهِ لِلَّذِينَ اسْتُضْعِفُوا لِمَنْ آمَنَ مِنْهُمْ أَتَعْلَمُونَ أَنَّ صَالِحاً مُرْسَلٌ مِنْ رَبِّهِ قَالُوا إِنَّا بِمَا أُرْسِلَ بِهِ مُؤْمِنُونَ ﴿٧٥﴾ قَالَ الَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا إِنَّا بِالَّذِي آمَنْتُمْ بِهِ كَافِرُونَ ﴿٧٦﴾ ﴿سورة الأعراف﴾

«Semûd kavmine de kardeşleri Sâlih'i peygamber olarak gönderdik. Dedi ki: "Ey kavmim! Allah'a kulluk edin. Sizin için Ondan başka hiçbir ilâh yoktur. Gerçekten size Rabbinizden [benim peygamber olduğumu gösteren] açık bir delîl geldi..."» (7/el-A'râf, 73)

—«Kavminin büyüklük taslayan ileri gelenleri, onlardan îmân edip horlanmış olan zayıflara, "Siz, Sâlih'in, Rabbi tarafından gönderilmiş bir peygamber olduğunu [sahiden] biliyor musunuz?" dediler. Onlar da, "Biz şübhesiz onunla gönderilene [îmân eden] müminleriz" dediler.» —«Büyüklük taslayanlar, "Şübhesiz biz, sizin îmân ettiğinizi inkâr eden[kâfir]leriz" dediler.» (7/el-A'râf, 75-76)

وَإِلَى مَدْيَنَ أَخَاهُمْ شُعَيْباً قَالَ يَا قَوْمِ اعْبُدُوا اللهَ مَا لَكُمْ مِنْ إِلَهٍ غَيْرُهُ ﴿٨٥﴾

قَالَ الْمَلَأُ الَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا مِنْ قَوْمِهِ لَنُخْرِجَنَّكَ يَا شُعَيْبُ وَالَّذِينَ آمَنُوا مَعَكَ مِنْ قَرْيَتِنَا أَوْ لَتَعُودُنَّ فِي مِلَّتِنَا قَالَ أَوَلَوْ كُنَّا كَارِهِينَ ﴿٨٨﴾ ﴿سورة الأعراف﴾

«Medyen halkına da kardeşleri Şuayb'ı peygamber olarak gönderdik. Dedi ki: "Ey kavmim! Allah'a kulluk edin. Sizin için Ondan başka hiçbir ilâh yoktur..."» (7/el-A'râf, 85)

«Onun kavminden büyüklük taslayan ileri gelenler dediler ki: "Ey Şuayb! Andolsun, ya kesinlikle bizim dinimize dönersiniz ya da mutlaka seni ve seninle birlikte îmân edenleri memleketimizden çıkarırız." [Şuayb,] "Biz [bunu] kerîh görenler olduğumuz hâlde de mi?" dedi.» (7/el-A'râf, 88)

Bütün bunlardan Efendimiz Mûsâ aleyhi's-selâm'ın kıssasına, Firavun'un ve ileri gelen müstekbirlerin Onun karşısındaki konumuna, oradan Kureyş*liler*'in büyüklük taslayan uluları, zorbalık eden ileri gelenlerine ve nihâyetinde [leşlerinin, Bedir'deki] "Kuleyb" denilen kör bir kuyuya atılmalarına varıncaya kadar, bu mücâdele böyle devâm edip gelmiştir. Bütün o müstekbirlerin ortak tavrı ise Allah'ın buyurduğu gibi şöyle olmuştur:

وَمَا أَرْسَلْنَا فِي قَرْيَةٍ مِنْ نَذِيرٍ إِلَّا قَالَ مُتْرَفُوهَا إِنَّا بِمَا أُرْسِلْتُمْ بِهِ كَافِرُونَ ﴿٣٤﴾ ﴿سورة سبأ﴾

«Biz, hangi memlekete bir nezîr [uyarıcı bir Peygamber] gönderdiysek oranın şımarık zenginleri mutlaka, "Şübhesiz biz, kendisiyle gönderilmiş olduğunuz şeyi inkâr eden[kâfir]leriz" dediler.» (34/Sebe', 34)

4. «İnsânların Çoğu, Sen Ne Kadar İstesen de, Îmân Edecek Değildir!»

وَمَا أَكْثَرُ النَّاسِ وَلَوْ حَرَصْتَ بِمُؤْمِنِينَ ﴿٣٤﴾ ﴿سورة يوسف﴾

[«İnsânların çoğu, sen ne kadar istesen de [/ne kadar hırslı davransan, şiddetle arzu etsen de], îmân edecek değildir!»] Rabbimiz böyle buyurmuş! Ehl-i hakkın, her kavim içinde, bütün târîh boyunca, bütün yeryüzünde ve her hak davet bağlamında az bir kesim ve azınlık olacağını haber vermiştir. Târîh boyunca müminlerin yaptığı bütün davetler ve hak çağrılar karşısında görülen de bu olmuştur. Nûh aleyhi's-selâm, kavmine, elli yıl eksik olmak kaydıyla bin yıl boyunca davette bulunmuş, ama onunla birlikte sadece az bir kesim îmân etmiştir. Müfessirler, Onun davetine îmân edenler hakkında bazı rakamlar zikretmişlerdir ki en az rakam, Onun üç oğlu, en yüksek rakam seksen ve en güçlü rivâyet ise on iki (!) mümin kişi oldukları yönündedir! Binâenaleyh Müslümanlar, kâfirler arasında az sayıdadır. Müminler ise Müslümanlar arasında azdır. *Allah'ın kulları arasında şükredenler pek azdır.* Mukarreb kılınmışların *çoğu öncekilerden, azı da sonrakilerdendir.* Ehl-i İslâm arasında *Ashâb-ı Yemîn'in birçoğu evvelkilerden, birçoğu da sonrakilerdendir.*[1]

5. «Sen Sevdiğini Hidâyete Eriştiremezsin; Bilakis, Allah Dilediğine Hidâyet Verir» ve Mümin ile Kâfir Arasında Bir Bağ Yoktur

Allah Teâlâ, Resûlü'ne (s.a.v.), dilediği kimseyi Kendisinin hidâyete erdireceğini ve bu konuda onun elinde bir şey olmadığını haber vermiş ve şöyle buyurmuştur:

إِنَّكَ لا تَهْدِي مَنْ أَحْبَبْتَ وَلَكِنَّ اللهَ يَهْدِي مَنْ يَشَاءُ وَهُوَ أَعْلَمُ بِالْمُهْتَدِينَ ﴿٥٦﴾ ﴿سورة القصص﴾

«Sen sevdiğini hidâyete eriştiremezsin; bilakis, Allah dilediğine hidâyet verir ve hidâyete erecek olanları en iyi O bilir.» (28/el-Kasas, 56)

Bu anlamdaki âyetler pek çoktur ve hidâyet ile rahmete ehil olanları en iyi bilen de hiç şübhesiz Allah Teâlâ'dır:

...فَإِنَّ اللهَ يُضِلُّ مَنْ يَشَاءُ وَيَهْدِي مَنْ يَشَاءُ فَلا تَذْهَبْ نَفْسُكَ عَلَيْهِمْ حَسَرَاتٍ إِنَّ اللهَ عَلِيمٌ بِمَا يَصْنَعُونَ ﴿٨﴾ ﴿سورة فاطر﴾

«...Şübhesiz Allah dilediğini saptırır, dilediğini hidâyete erdirir. O hâlde nefsin onlara karşı hasretlerle [üzüntülerle geçip] gitmesin! Şübhesiz ki Allah, onların yapıp ettiklerini hakkıyla bilendir.» (35/Fâtır, 8)

Akîdenin çok keskin bir şekilde belirlediği gibi mümin ile kâfir arasında bir bağ yoktur. Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

---

1 [Bkz: 34/Sebe Sûresi: 13; 56/Vâkıa Sûresi: 7-14, 38-40]

«Müminler, ancak kardeştirler.» (49/el-Hucurât, 10)

«Mümin erkekler ve mümin kadınlar birbirlerinin velileridir (/dostlarıdır).» (9/et-Tevbe, 71)

Buna karşın, «Kâfir olanlar da birbirlerinin velileridir (/dostlarıdır).» (8/el-Enfâl, 73)

İşte bu esâslar doğrultusunda baba-oğul bağı, îmân ve küfür dolayısıyla kesilmiştir. Allah Teâlâ Nûh ile kâfir oğlu arasındaki bağı keserek şöyle buyurmuştur:

«[Allah,] "Ey Nûh! O, asla senin âilenden değildir. Çünkü o[nun yaptığı,] iyi olmayan [kötü] bir iştir. O hâlde, hakkında hiçbir bilgin olmayan şeyi benden isteme..." [dedi]» (11/Hûd, 46)

Aynı şekilde İbrâhîm ile babası arasındaki oğul-baba bağı da kesilmiştir:

«İbrâhîm'in, babası için af dilemesi, sadece ona verdiği bir söz yüzündendi. Onun bir Allah düşmanı olduğu kendisine açıkça belli olunca, ondan uzaklaştı. Şübhesiz İbrâhîm, çok içli, yumuşak huylu bir kişiydi.» (9/et-Tevbe, 114)

Yine karı-koca irtibâtı da aynı sebeble kesilmiştir:

«Allah, inkâr ile/küfre sapanlara, Nûh'un karısı ile Lût'un karısını misâl verdi. Bu ikisi, kullarımızdan iki sâlih kişinin nikâhları altında iken onlara hâinlik ettiler. Kocaları Allah'tan gelen hiçbir şeyi onlardan savamadı. Onlara: "Haydi, ateşe girenlerle beraber siz de girin!" denildi.» (66/Tahrîm, 10)

Allah Teâlâ en güzel örneklik yolunun bu olduğunu beyân buyurmuştur:

«Muhakkak ki İbrâhîm'de ve Onunla beraber olanlarda sizin için (pek) güzel bir örnek vardı(r). Onlar kavimlerine demişlerdi ki: "Biz sizden ve Allah'tan gayrı tapmakta olduğunuz her şeyden [tamâmen] berîyiz. Sizi tanımıyoruz. Siz, Allah'a, bir olarak îmân edinceye kadar, bizimle sizin aranızda ebedî bir düşmanlık ve buğz başlamıştır." Şu kadar var ki, İbrâhîm, babasına: "Elbette senin için mağfiret dileyeceğim. Fakat Allah'tan sana gelecek herhangi bir şeyi önlemeye gücüm yetmez" demişti. [O müminler şöyle dediler:] "Rabbimiz! [Yalnızca] Sana tevekkül ettik ve Sana yöneldik ve dönüş de [ancak] Sanadır."» (60/el-Mumtehine, 4)

Allah Teâlâ, Resûlü'nün Ashâbını, bunu hakkıyla yerine getirdikleri için övmüş ve mutlak kâideyi beyân buyurmuştur:

«Allah'a ve âhiret gününe îmân eden hiçbir topluluğun, babaları veya oğulları veya kardeşleri veya aşîretleri olsalar bile, Allah'a ve Resûlü'ne düşman olan kimselere sevgi beslediğini göremezsin. İşte Allah onların kalblerine îmânı yazmış ve onları kendi katından bir rûh ile desteklemiştir. Onları, alt[lar]ından ırmaklar akan ve içlerinde ebedî kalacakları cennetlere sokacaktır. Allah onlardan razı olmuş, onlar da Allah'tan razı olmuşlardır. İşte onlar, Allah'ın tarafında olanlardır. İyi bilin ki, Allah'ın tarafında olanlar kurtuluşa erenlerin ta kendileridir.» (58/el-Mücâdile, 22)

Bu, hak ile bâtıl arasındaki mücâdeleyi anlamak ve ehl-i îmânın bakış açısı cihetiyle son derece önemli temel bir noktadır:

—«Ey îmân edenler! Eğer îmâna karşı küfrü [tercîh edip] seviyorlarsa, babalarınızı ve kardeşlerinizi [bile] dost edinmeyin. İçinizden kim onları dost edinirse, işte onlar, zâlimlerin ta kendileridir.» —«De ki: Eğer babalarınız, oğullarınız, kardeşleriniz, eşleriniz, aşîretiniz, kazandığınız mâllar, kesada uğramasından korktuğunuz bir ticâret ve hoşunuza giden meskenler size Allah'tan, Resûlü'nden ve Onun yolunda cihâddan daha sevgili ise, artık Allah'ın emri gelinceye kadar bekleyin! Allah, fâsık topluluğu [doğru yola] hidâyet etmez.» (9/et-Tevbe, 23-24)

↓ ooo ↑

Beşerî Toplulukların Gelişmesi, Memâlik'in Kurulması, Sultaların Neşet Etmesi ve Târîh Boyunca Tekrarlanan Firavunî Model'in (Hükümdâr – Kâhin – Aveneler) Oluşması

İlk beşerî toplulukların kümelendiği merkezlerde -aynı babadan ve onun evlâdlarından- neseb ve yerleşim olarak birbir*ler*ine yakın olan âileler vasıtasıyla aşîret çekirdekleri oluşmaya başlamıştır. Bunların gelişmesiyle birlikte aşîret toplulukları ve aynı atanın nesilleri yoluyla kabîleler vucûda gelmiştir.

Bu da doğaldır ki sulta/iktidâr erkinin oluşması ihtiyâcını doğurmuştur. Böylelikle sulta, âilenin büyüğü veya atası yahut kabîle tarafından kendisine boyun eğilen, işleri ve ihtiyâcları dolayısıyla kendisine başvurulan ihtiyarı/büyüğü eliyle kendiliğinden oluşmuştur.

Kabîlelerin toplandığı alanlar su, otlak, av kaynakları gibi gıda ve erzâk merkezleri olduğu için çok geçmeden bu alanlar kendilerine dar gelmeye başlamış, insânlar -ihtiyâc gereği- rızık kaynağı arayışı ve sözkonusu kaynaklar üzerindeki çatışmalar dolayısıyla farklı bölgelere dağılmıştır.

Bu aşamada sulta, kabîlenin büyüğü, ileri gelen din adamları veya kâhinler ve aşîretlerin büyükleri veya belli âileler ve zenginler veya kuvvet ve mukâvemet sâhiblerinin elindedir veya bunlardan müteşekkildir.

Kabîlelerin hacim olarak birbirinden farklı olması dolayısıyla, güçlü olan, etrafındaki diğer âileleri veya zayıf kabîleleri kendi tahakkümü altına almıştır. Bu, bazen evlilik bazen anlaşma bazen de baskı ve tahakküm yoluyla gerçekleşmiştir. Böylece o büyük kabîleler yavaş yavaş küçük *memâlik* (:ülke, hükümdârlık, krallık vb.) şeklini almaya başlamıştır. Bu da çok geçmeden *mülk*ü (ülke ve hükümdârlığı) korumayı gerektiren avene, silâh ve kale gibi ihtiyâcları doğurmuştur. Böylelikle de "mele' (ileri gelenler)" ve "aveneler (yardımcılar, muhâfızlar)" tabakası ve hükümdârlık birimleri ile kuruluş çekirdekleri neşet etmiştir.

Tıpkı bazı kabîlelerin serpilmesi ve zayıf olanları kendi tahakkümü altına alması örneğinde olduğu gibi bu kez bazı hükümdârlıklar büyümeye ve etrafındakileri ya yutmaya ya da onları yerlerinden edip topraklarını ele geçirmeye başlamıştır. Sayı

çokluğu ve kaynak bolluğu, bunlardan bazılarının aşırı bir şekilde güçlenmesini ve kuvvetli hükümdârlıklar hâline gelip feodal bir yapıya ulaşmasını sağlamıştır. Bu yapı içinde, hükümdârların avenesi konumunda olan büyük komutanlar ve varlık sâhibleri hüküm sürmeye başlamıştır. Kaynakların ve kuvvet alanının genişlemesi ölçüsünde bunların da nüfûzu artmış, bir sonraki adımda bu nüfûzun doğal görünümleri olan askerler, muhâfızlar, kaleler, hisarlar vs. şeyler varlık göstermiştir. Bir sonraki aşamada her ülke ve hükümdârlığın durumu doğrultusunda ictimâî, iktisâdî ve siyâsî yapılar oluşmuştur. Pek tabîîdir ki her ülkenin kendi dini ve *kendi* inançları olmuştur. Bu da o ülkelerdeki dînî hayâtı çekip çeviren din adamları ve kâhinler tabakasının neşet etmesini getirmiştir.

Kabîleler nasıl genişlediyse aynı şekilde ülkeler de genişlemiş ve nüfûz, sulta, kaynak, toprak veya başka bazı dünyalıklar uğruna mücâdeleler başlamıştır. Bunun sonucunda o ülkeler arasında savaşlar yaşanmış ve güçlü olanlar zayıf olanları yutmuştur. Böylece büyük ülkeler varlık göstermeye ve bunlar eliyle yeryüzünün farklı bölgelerinde büyük medeniyetler kurulmaya başlamıştır. Küçük ülkeler, büyük ülkelerin himâyesine girme veya onlar içinde erime veya başka bölgelere göç etme zorunluluğuyla yüzleşirken, *beri tarafta* büyük ülkeler daha da genişlemiş ve bazı zamanlarda imparatorluk hacmine ulaşmıştır.

Zulüm netîcesinde ve o imparatorluklar veya büyük ülkeler içinde varlık gösteren ırkî ve dînî çeşitlilik gibi sebeblerle, ayrıca bunların kendi aralarındaki çatışmaları nedeniyle çoğu zaman o imparatorluklar veya büyük ülkeler çözülmeye, parçalanıp dağılmaya ve nihâyetinde küçük ülkelere dönüşmeye başlamış; bazen bir ülkecik veya emîrlik, hattâ kabîle seviyesine düşmüştür. Târîh, o ülkeleri farklı biçimleriyle çarkları arasına alarak seyrini devâm ettirmiş, çarkları döndükçe de bu ülkelerin kimi genişlemiş kimi daralmış, kimi yükselip kimi alçalmış, kimi güçlenirken kimi de dağılıp parçalanmıştır. Ve bu böyle devâm edip gitmiştir.

Firavunî Model'in Oluşması ve Üçlü İktidâr Erki: "Hükümdâr – Kâhin – Aveneler"

Hükümdârlar ve baş konumunda olanlar kendi halkları ile tebaalarına, ya onları korkutarak ya da vaadlerde bulunarak hükmetmişlerdir. Hediyye-bahşiş, mevki-makâm, gelir-kazanç vs. hükümdâra boyun eğene; baskı, ölüm, tehdîd ve cezâ ise ona muhâlefet gösterenedir. Zaman akıp gittikçe hükümdârlar ve tâğûtlar, kılıç ile altının -veya havuç ile sopanın [:Carrot and Stick Approach]- insânları gütmek noktasında ne kadar etkili olduğunu bihakkın anlamışlardır. Ne var ki dâhi siyâsîler, hükümdârlar ve tâğûtların dikkatini, ellerinde kılıç veya altın, koruma veya yardımcı yahut herhangi bir sulta değneği olmaksızın insânların kendilerine itâat ettiği bazı adamlar çekmiştir! O adamlar hiç şübhesiz mabedlerine çekilmiş olan din adamları ve kâhinlerdir. İnsânların gönüllü bir şekilde kendilerine gittiği, sadakalar verdiği,

huzurlarında kurbânlarını takdîm ettiği, hiçbir zorlama olmaksızın işlerini görüp hizmetlerinde bulunduğu, hattâ ve hattâ cânlarını kendi tercîhleriyle onların yoluna feda ettiği din adamları! E tabîî bütün bunlar, hükümdârların insânlardan ancak kılıç ve kamçı zoruyla elde edebildiği şeylerdir.

İnsânlar, kâhinlere/veya din adamlarına, Allah'ın insânların kalbine koyduğu, kendilerini yaradana ibâdet ve onun rızasına ermek yollu fıtratları dolayısıyla ve bu türden endişelerle itâat gösterirler. Nitekim insânlar, Rablerine ya Peygamberlerin hidâyet yolu ve onların vârisleri olan âlimlerin gösterdiği istikâmette kulluk ederler. Böylece onlar, o insânları sırât-ı müstakîm üzere Allah'a ulaştırır, ayrıca bunun için insânlardan ne bir karşılık ne de teşekkür beklerler. Aksine onlar, hidâyet önderleri oldukları için bunun sevâbını ve karşılığını yalnızca Allah'tan dilerler. Yahut insânlar, kendilerini ayartan şeytânların onları sağa sola saptırması sonucu tâğûtlara kulluk eder, böylece onları Allah'a ortak koşmuş olurlar. İşte bu dalâlet yolunda vazîfe icrâ eden, insânları yanlış yönlendiren bir kesim var ki onlar sihirbâzlardan, kâhinlerden ve münharif din adamlarından oluşan insân ve cin şeytânlarıdır. Bu nedenledir ki insânlar dalâlet yollarında oraya buraya savrulup dururlar. Her milletin savruluşu, onları güden şeytânları ve dalâlet yolları cihetiyle farklılık arzeder. İnsânların totem taşına, gezegenlere, doğal olaylara, hayvânlara, ateşe, putlara veya kendileri gibi birer beşer olan tâğûtlara tapınmaya başladığı ândan itibâren bu böyledir ve şirk çeşitleri toplumların gelişme süreciyle birlikte gelişerek farklı şekillere bürünmüştür.

Hiç şübhesiz ki insânlar, kâhinleri ile din adamlarına, kendilerini yaratıcılarına itâate ulaştıracakları zannıyla itâat ederler ve böylece fıtratları o yaratıcıya kulluk ettikleri zannıyla itminâna erer. Zîrâ hiçbir fıtrat ve hiçbir nefis, hak yahut dalâlet yoluyla olsun, ma'bûduna yönelip ona bel bağlamadan itminâna erişmez ve istikrâr bulmaz. İşte bu yüzden bir insânın -bilgi, marifet ve zekâ bakımından ne derece yükselmiş olursa olsun- mabedin kapısına vardığı zaman ayakkabılarını çıkardığı gibi akıl ve düşüncesinden de soyutlandığını görürsünüz. Çoğu zaman ise mabedin içine kapanmış olan din adamına itâat için rûhen bir ön hazırlıkta bulunur. Kendisini mabûdunun rızasına ulaştıracak yolu ona göstersin ve mabûduna nasıl kullukta bulunacağını ve ne şekilde itâat edeceğini kendisine öğretsin diye! Nitekim o, böyle bir rûh huzuruna ermek için bütün değerli şeyleri bu yolda feda etmeye hâzırdır. İşte bu yüzdendir ki günümüzde en yüksek bilimlerde en yüksek dereceli diploma sâhiblerini, dizleri üzere çökmüş, kollarını etrafa yaymış bir hâlde, bir ineğe veya bir fareye veya ateşe veya sağır bir kabartma heykeline secde ederken görebilirsiniz. Bu arada kâhin, o kokuşmuş elleriyle onun üzerine biraz su serpiştirir, öte taraftan hem kendi hem de tapınağının pis kokusunu bastırmak için bir tütsü dumanı salar ortalığa! Yahut zeyrek-akıllı diploma sâhibimiz, sultânına yardakçılık eden bir din adamının çıkardığı ve bir keçinin bile aklına yatmayacak olan çarpık bir fetvânın ardınca seğirtip durabilir. Bu fetvâ, Harem-i Şerîf Diyârı'nı işgal eden Hırıstıyanların açık işgaline, yardım iddiâsıyla meşrûluk boyası çalmaya çalışan ve onlara karşı

cihâd edenleri yeryüzünde fesâd çıkaranlar olarak yaftalayan çarpık bir fetvâ da olabilir!

Beşerin âdeti buydu hâlâ daha budur.

Hattâ son asırlarda insânların din adamlarına karşı isyânı ve onların dinlerinden sıyrılarak kendilerini ateizmin karanlığına atmış olmaları bile bir şey değiştirmedi. Rûhları bir türlü istikrâra kavuşamadı. Hâlâ daha sihir ile kehânetin karanlıklarında, gizemli şeyleri araştırmak bataklığında debelenip duruyorlar. Hâlâ daha hayâletlere, tayflara, UFO'lara inanıyorlar. O fıtrî susuzlukları, sıkıntılı durumlarda kendisine sığınabilecekleri ve ihtiyâçlarını karşılamasını kendisinden taleb edebilecekleri muktedir bir tanrıya tapınmakla dinsin diye aranıp duruyorlar!

İşte kurnaz siyâsîler ve dâhi tâğûtlar bu olgunun farkına varmış ve insânları, -sulta değneğiyle ve muhâfız kuvvetiyle karşılarına almadan- itâat altında tutmanın daha iyi [bir yolu ve yöntemi] olduğunu anlamışlardır. Din adamlarının, kendilerine boyun eğmesi durumunda ise kılıç, kamçı ve altın yoluyla, ancak geçici bir süre itâat altında tutulabilen insânların çoğunluğunun kendilerine boyun eğeceğini; eğer ihtiyâc ve korku hâli olmasa, aslında insânların, sultâna, kılıcına ve altınlarına kin göstereceklerini ve etrafından dağılıp gideceklerini kavramışlardır. Böylelikle iktidâr erkini elinde bulunduran adamlar, din adamlarını kendilerine yakınlaştırmış, onları altınlara ve hediyyelere boğmuşlardır. Bunu kabûl etmeyenleri ise kılıçla tehdîd etmiş ve işkenceyle korkutmuşlardır. Sonuçtaysa onların çoğunu kendilerine boyun eğdirmişlerdir. Boyun eğdirmekle birlikte onlara tıpkı saltanat düzeni gibi bir düzen de kurmuşlardır. Sarayların burçları nasıl yükselmişse mabedlerin kubbeleri de aynı şekilde yükselmiştir. Hükümdârların nasıl yardımcıları, muhâfızları, takîbcileri ve hizmetcileri olmuşsa aynen onların da olmuştur. Böylece din adamları, tıpkı büyük komutanlar, emîrler ve yardımcılar gibi "el-mele' (ileri gelenler)" sınıfına katılmış ve maiyyet tam tekmil teşkîl edilmiştir. Netîce itibâriyle de hükümdârlar, kâhinler ve din adamları arasındaki menhûs izdivâc te'sîs olunmuştur. Târîhinin çoğu diliminde beşeriyyetin geleceğini karartıp mahfeden ve insânları Rablerine kulluk yerine tâğûtlara kulluk ettiren uğursuz izdivâc!

İşte "Hükümdâr – Kâhin – Aveneler" temeli üzerine oturtulan üçlü iktidâr erki böylelikle tamamlanmıştır. Büyük kâhinler, büyük aveneler ve onların zâlim askerleri, Kur'ân-ı Kerîm'in, haklarında "el-Mele' (ileri gelenler)" veya "ellezîne istekberû (büyüklük taslayanlar/kibirlenenler)" veya "ellezîne utrifû (refâh içinde yaşayanlar/zengin şımarıklar)" ifâdelerini kullandığı kesimi oluşturmuşlardır. Onlar, diledikleri şeylere ulaşmış, insânların ve ezilmiş halkların dünyalığından istedikleri şeyi ele geçirmişlerdir. Ya zorla alarak ya da onları kandırarak!

Üçlü iktidâr erkinin biçimleri, toplumların, ülkelerin ve medeniyetlerin farklılığına ve gelişmelerine göre çeşitlilik arzetmiştir. Fakat târîh, târîhî kalıntılar ve o medeniyetlerin geride bıraktığı yazılı veya somut belgeler, kezâ sâbık/kadîm dînî kitâbların ve sonra Kur'ân-ı Kerîm'in bizlere haber verdikleri, iktidâr erkinin bu üçlü ittifâktan

oluştuğunu göstermektedir: "Hükümdâr – Kâhin – Aveneler". İleri gelenlerin ve maiyyetin salâhı dâima hükümdârın salâhına bağlı olmuştur. Bunun aksinde ise aksi vukû bulmuştur. Nitekim âdil hükümdârlar, sâlih âlimleri ve ihlâs sâhibi ["]din adamlarını["!] kendilerine yakın tutmuş, buna bağlı olarak da ordunun ve avenelerin gidişatı bir istikâmet bulmuştur. Tâğûtlar ise zorbaları ve fâsidleri kendilerine yakın tutmuşlardır. İnsânlar ise her daim hükümdârlarının dini üzere olmuşlardır.

İlk olarak düzenbâz sihirbâz, ilkel toplumlarda, kabîle şefinin hemen yanıbaşında ateşi alevlendirmeye ve bazı merâsîmleri idâreye koyulmuştur. Sonra medeniyetler gelişmiş ve -Kur'ân-ı Kerîm'in, yapısını ve her hâlini tafsîlâtıyla anlattığı- Firavunî model varlık göstermiştir. Nemrûd ve putların kâhinleri, Efendimiz İbrâhîm aleyhi's-selâm'ın karşısına dikilmiş ve en sonunda Onu ateşe atmışlardır. Ateşten necât bulduktan sonra ise Onu göçe zorlamışlardır. Mûsâ aleyhi's-selâm, Firavun'a geldiğinde Onun karşısına ilk dikilenler, Firavun bir yana, yine "el-Mele'" gürûhundan olan sihirbâzlar takımı ve aveneler birliği olmuştur. Sonra Yahûdîlerin hahamları/din bilgeleri ve ruhbânları, çoğu târîhleri boyunca sâlih insânların karşısında ve zorba hükümdârların yanında yer almışlardır. Böylece Kur'ân-ı Kerîm'de kıssası anlatılan, -zorbalık eden kavim ve hükümdârlarıyla birlikte, Allah'ın Peygamberinin ve İsrailoğullarından olan müminlerin karşısında duran- "Belâm Bin Bâûrâ'" modeli varlık göstermiştir. Sonra Yunanlar [devri] gelmiş ve putperest medeniyetleri kurulmuştur. Onların da patrikleri, kâhinleri, ilâhları, askerleri ve hükümdârları olmuştur. Ondan sonra Romalılar gelip Yunan medeniyetini tepeden tırnağa mîrâs almışlardır. Doğu ve Batı'da pek çok medeniyet kurulmuştur ve de geride bıraktıkları izler, bunların tamâmında aynı yapının, yani "Hükümdâr – Kâhin – Aveneler" yollu üçlü iktidâr erkinin var olduğunu ve aynı yolun benimsendiğini göstermektedir. Efendimiz Îsâ aleyhi's-selâm geldiği zaman da hahamlar, ruhbânlar, İsrailoğullarının ileri gelenleri, ehl-i dünya ve dünyalık çıkar sâhibleri Roma hükümdârıyla birlikte Onun karşısına dikilmiş ve Onu öldürmek için gayret sarfetmişlerdir. Ama Allah Teâlâ Hz. Îsâ'yı onların elinden kurtarmıştır. Sonra Kayserler ve sâir hükümdârlar Onun takîbcilerini kovuşturmaya ve katliâmlara tâbi tutmaya başlamış, öyle ki -Kur'ân-ı Kerîm'in Burûc Sûresi'nde kıssalarını anlattığı gibi- hendekler kazmış ve onları ateş dolu o hendeklerde yakmışlardır. Aynı şekilde Ashâb-ı Kehf'i ve benzerlerini kovuşturup durmuşlardır. Öyle ki, Mîlâdî birinci ve ikinci asır, Hıristıyan târîhine "Şehîdler Dönemi" olarak geçmiştir.

Sonra Hıristıyanlık Roma İmparatorluğu'nu istîlâ etmiştir. Yahûdî hahamları ve ruhbânları, Hıristıyanlığı biçimsiz bir hâle soktuktan ve putperestlikle mezcedip bazı Yahûdî öğretileriyle doldurduktan sonra!

Aynı yasa kendini tekrarlamış, bu kez Hıristıyanların râhibleriyle din adamlarının büyüğü olan Papa, İmparator Kayser'in yanında yerini almıştır. Böylelikle de o malûm dînî kuruluşu ve otoritesi te'sîs olunmuştur. Artık Hıristıyanlar eliyle, büyük Papa'nın, dînî bir imparator hâline getirildiği ve tâcıyla Roma imparatoruna, kezâ

krallıkları, altınları, korumaları ve maiyyetleriyle birlikte Avrupalı krallara denk geldiği dînî yapının teşekküllü tamamlanmıştır. Avrupa, krallar ile büyük patrikler, papa ile büyük kardinalleri-râhibleri arasında yaşanan birçok çekişmeye ve savaşa şâhidlik etmiştir. Her seferinde üstünlüğü elde edenler papalar olmuştur. Öyle ki kimi krallar ayaklanıp kendilerine merkezî papanın dışında başkaca bazı ferî papalar edinmiştir. Avrupa ve kilise târîhi, "Hükümdâr – Kâhin – Aveneler" üçlüsünden oluşan iktidâr erkinin işlediği korkunç cinâyetler, halklara reva gördükleri, âdetâ efsâneleri andıran ve kundaktaki bebelerin dahi saçlarını ağartacak derecede fecî zulüm hikâyeleriyle doludur. *Nitekim* insânların mâllarını yağmalamış, kanlarını hunharca akıtmış ve nâmûslarını diledikleri şekilde çiğnemişlerdir. Öyle ki, insânlara âhiret âlemindeki cennetlerden parsa satacak derecede ileri gitmişlerdir! Hâl böyle olduğu içindir ki insânlar, en sonunda papanın dinine ve onun ilâhına başkaldırmış, inkâr ve ilhâda saparak dini bir kenara atmışlardır. İşte dünyanın, iki yüzyılı aşkın bir zamandır gördüğü Batı Medeniyeti, ateizm, laiklik, Yahûdîleşmiş mülevves Hırıstıyanlık gibi unsurlarla katışık temeller üzerinde böyle yükselmiştir.

Allah'ın [diğer dinlere bir son veren] Dini ve Şerîat-ı Muhammedî geldiğinde, akîdeyi, kul ile Rabbi arasındaki bağı pekiştirerek kökleştirmiş ve Müslümanların îmânî hayâtında, kâhinin rolünü tamâmen ilga edip ortadan kaldırmıştır. Artık dinin, Peygamberlerin vârisleri konumunda olan âlimleri vardır. İnsânları hidâyet yollarına irşâd edip Rablerine ulaştıracak, bunu hiçbir baskı olmaksızın yapacak ve bunun için insânlardan hiçbir karşılık beklemeyecek olan âlimler! Ayrıca herhangi bir insân, ilim ehli âlimlerden olmak için, ilim taleb etme yoluna girebilecektir. Aynı şekilde Şerîat, hükümdârın konumunu, haklarını ve salâhiyyetlerini de belirleyip, bunları belli hükümlere bağlamıştır. Nihâyetinde Şerîat hem yöneten hem de yönetilenlerin tamâmının fevkindedir.

Ne var ki, vâkıa zemininde yaşanan, Resûlullâh (s.a.v.)'in haber vermiş olduğu, ehl-i İslâm'ın kendilerinden öncekilerin yollarına karış karış/birebir uyacaklarına dâir hâl olmuştur. "Ya Resûlallah! Yahûdîler ve Nasrânîler mi?" diye sorduklarında ise, "Ya kim [olabilir]?!" (Yani onlardan başka kim olabilir ki?!) buyurmuştur. Şübhesiz ki Müslümanlar, birçok konuda onlara tâbi olmuşlardır. Bunların en kötüsü ise onların siyâsî nizâmlarına, -krallar, sultanlar ve verâset düzenleriyle varlığını bulan- [idârî] yapılarına uyulmuş olmasıdır. Nitekim her hükümdârın (sultân) yanında hahamlarla ruhbânların çatkısına benzer bir çatkı/yapı gelişmiştir. Aynen Resûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem'in, Peygamberliğinin mucizelerinden olan hadîslerin birinde haber verdiği durum gerçekleşmiştir ki, Huzeyfe (r.a.)'ın rivâyeti şöyledir:

«Nübüvvet, aranızda Allah'ın kalmasını dilediği [müddet] kadar kalır; sonra [Allah] onu kaldırmayı dilediğinde onu kaldırır. Sonra Nübüvvet yolu üzere Hilâfet [nizâmı] olur; o da Allah'ın kalmasını dilediği kadar kalır; sonra Allah onu kaldırmayı dilediğinde onu kaldırır. Sonra ısırıcı mülk/saltanat [dönemi] olur; o da Allah'ın kalmasını dilediği kadar kalır; sonra [Allah] onu kaldırmayı dilediğinde onu kaldırır.

Sonra zorba mülk/saltanat [dönemi] olur; o da Allah'ın kalmasını dilediği kadar kalır; sonra [Allah] onu kaldırmayı dilediğinde onu kaldırır. Sonra Nübüvvet yolu üzere Hilâfet [nizâmı] olur.» "Sonra sükût etti." [Müsned-i Ahmed]

İbn Hammâd'ın Kitâbu'l-Fiten'de Enes b. Mâlik (r.a.) yoluyla gelen son derece önemli bir rivâyetinde ise Hz. Peygamber (s.a.v.) şöyle buyurmuştur:

«Muhakkak ki (...) sonra ısırıcı mülk/saltanat (mulk-i adûd), sonra zorba saltanat (cebriyye), sonra tâğûtlar [(tevâğît) dönemi olur].»

Yine Enes b. Mâlik (r.a.) yoluyla gelen bir rivâyette ise şöyle buyurmuştur:

«Muhakkak ki melikler (mulûk), sonra zorbalar (cebâbire), sonra da tâğûtlar (tevâğît) olacaktır.»

Sömürgecilerin çekilmesinden ve tâğût hükûmetlerin kurulmasından bu yana Müslümanlar arasında yaşanan şey budur. Onlar çekilip gitmiş ama yerlerini onların çıkarlarını koruyan ve günümüze kadar onların kânûnlarıyla hükmeden temsîlcileri almıştır. İlk önce Ümeyye Oğulları, Ümmet-i Muhammed arasında saltanat düzeni yolunu açmış ve onlardan sonra gelen Müslümanların sultânları ve halefleri (aynen bu ıstılâhla tesmiye edildikleri gibi) onlara tâbi olmuşlardır. İslâm diyârlarının toprakları [muhtelif] devletlere ve çeşitli ülkelere ayrıldığında, hükümdârların ve Müslüman emîrlerin yolu da aynen bu olmuştur.

Evet, Nübüvvet dönemi, bu ümmetin içinde, tertemiz Sîret eserleri ve Sünnet nasslarının bizler için kaydettiği târîhiyle, Allah'ın dilediği müddet kadar kalmıştır. [Bütün o süre boyunca] Resûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem, teşrî' ve [her konuda] başvuru (telakki) mercii/kaynağı olduğu gibi siyâsî hâkim de olmuştur.

Nübüvvet yolu üzere "Râşid Hilâfet" nizâmı kurulduğu/onun dönemi geldiğinde, Resûlullâh'ın halîfesi, *hüküm* ve siyâset yükünü omuzlamış, aynı şekilde dini tatbîk mercii olmuştur. Sahâbe ve Tâbiûn'un âlimlerinden olan "ehlu'l-hall ve'l-akd" heyeti de ona yardımcı olmuşlardır.

Gün gelip de iş Kisralık-Kayserliğe inkılâb ettiğinde ve ısırıcı saltanat ile zorbalık düzenine dönüştüğünde idâre ve sultân, üçlü iktidâr erkinin kâhinleri ile avenelerine ihtiyâc duymuştur. İşte o zaman Müslümanlar, bu konuda kendilerinden öncekilerin yollarına tâbi olmuşlardır. Resûlullâh (s.a.v.)'in haber verdiği tâğûtlar dönemini ise varın siz düşünün!

Yine her sâlih hükümdârın yanında sâlih âlimler ve adâletli yardımcılar olmuştur. İslâm târîhinde bunun istisnâsı pek nâdirdir. Aynı şekilde Müslümanlardan halîfe, sultân veya emîr olsun, her zâlim hükümdârın hemen yanında ise hükümdârlarının zulmü ölçüsünde inhirâfa uğrayan sulta*n* âlimleri yerlerini almıştır...

Nihâyet tâğûtların Müslümanlara hükmetmeye başladığı dönemlere geliyoruz. İşte bu dönemlerde onların âlimleri zıvanadan çıkmış, bidatler peydahlamaya ve Allah'ın dinine, güçleri yettiğince bir şeyler katmaya veya çıkarmaya başlamışlardır. Onların bu sefîl eylemlerinden ancak Allah'ın bizzât korumaya kefîl olduğu Kur'ân-ı

Kerîm ve aynı şekilde Resûlü'nün Sünneti'nden koruduğu kadarı sâlim kalabilmiştir. Buna rağmen kötü âlimler, hükümdârların arzularına muvâfık olsun diye kelimeleri yerlerinden kaydırıp tahrîf ederek ve *nass*lar üzerinde yalan–yanlış te'vîllere saparak rollerini oynamışlardır. Yetki sâhibleri ve zâlimlerin avenelerinden olan bölükler ise dâima, o âlimlerin dinlerinden ve fetvâlarından güçleri yettiği ve arzu ettikleri kadarını yağmalayan yöneticilerin emirlerine bağlı kalmışlardır.

İşte böylelikledir ki, Resûlullâh (s.a.v.)'in haber verdiği, Kur'ân ile Sultân'ın birbirinden ayrılacağına dâir haber tahakkuk etmiştir. Allah Teâlâ'nın İslâm Ümmeti'ne bir nimeti/lütfudur ki, onlar için, Kur'ân-ı Kerîm'i bizzât Kendi himâyesiyle korumuş, aynı şekilde bu ümmete Sünneti koruyan ve onu *tenkîh* eden kimseler bahşetmiştir. Yine onlara, bütün zor şartlar altında ilmiyle amel eden ihlâslı âlimler lutfetmiştir. Allah'ın hüccetinin, mahlûkatı üzerinde kendileriyle kâim olacağı âlimler! İşte söz konusu âlimler, bu inhirâfın karşısında kendinden ödün vermeyen bir dağ edâsıyla durmuşlardır. Bütün o zâlim sultânların zorbalığı ve o sultânların fakîhleri ile dalâlet âlimlerinin, askerleri ile avenelerinin cehâletleri ve taşkınlıkları karşısında Allah için durmuş ve bunun bedeline katlanmışlardır.

Târîh boyunca el-Me'mûn ve el-Mu'tasım örneklerinde olduğu gibi her sultânın yanıbaşında, ya Ahmed b. Hanbel ya da Ebû Duâd gibiler olmuştur. Ebû Duâd ve kimisi el-Mu'tasım'ı tahrîk edip, "Öldür onu ey Sultân[ım]! Kanı benim boynumadır" diyerek İmâm Ahmed b. Hanbel'i öldürmesini söyleyen arkadaşları! Bunların halefleri arasında öyle Ezher Hocaları vardı ki, Mısır'da Seyyid Kutub ile kardeşlerinin katline fetvâ çıkarıyorlardı. Suudi Arabistan Büyük Âlimler Heyeti arasında olup da Amerikalılara karşı cihâd eden mücâhidlerin katline fetvâ çıkaran ve o mücâhidlerin cennetin kokusunu dahi alamayacaklarına hükmeden halefleri!

Kâinât içre cereyân eden bu Kevnî Sünnet'i anlamak, genelde târîh boyunca, özelde ise günümüzde devâm eden hak–bâtıl arasındaki mücâdelenin doğasını anlamak açısından son derece önemli temel bir esâstır. Çünkü bütün diyârlarımız, -Birinci Bölüm'de açıkladığımız üzere- küfür güçlerinin doğrudan veya dolaylı işgali altında inlemektedir. Dalâlet âlimlerinin arkasına saklanmış olan mürted yöneticiler, sözkonusu küfür güçlerine niyâbet etmekte, onların çıkarlarını korumakta ve çalıp çırptıklarını bölüşmektedir. O dalâlet âlimleri ise hem bu mürtedlere hem de Haçlı, daha ötesi Yahûdî işgaline meşrûiyyet boyası çalmaktadır. Bu da yetmezmiş gibi mücâhidlerin katline ve onlara destek olmanın harâmlığına dâir fetvâlar çıkarmakta, böylece Amerika'nın başlatmış olduğu terörle mücâdele kampanyasının bir parçası hâline gelmektedirler.

İşte târîh boyunca ve bütün medeniyetler ile bütün hükümdârlıklar düzeyinde tekrarlanıp duran üçlü iktidâr erkli Firavunî Model bir kez daha yüzünü göstermiştir.

Kur'ân-ı Kerîm bunu, gâyet etraflıca ve insânda hayret ile haşyet uyandıracak derecede bir tafsîlâtla beyân etmiştir:

Kur'ân-Kerîm Ayetleri Üzerinden Firavunî Model'in Beyânı

Allah Teâlâ, Firavun'un kıssasını Kur'ân-ı Kerîm'de çok geniş yer tutacak bir şekilde anlatmış ve bu kıssa, kimi tafsîlâtlı, kimi muhtasar olmak üzere birbirinden farklı biçimlerde Kur'ân-ı Kerîm'in 27 sûresinde yer almıştır. Yine yaklaşık 76 yerde Firavun'un zikri geçmekte ve çoğunlukla ya sihirbâzlarla ya ileri gelenlerle ya da askerler ve avenelerle birlikte anılmaktadır. Belki de en fazla tafsîlâtın geçtiği yerler "el-A'râf, Yûnus, TâHâ, eş-Şuarâ, el-Kasas ve ez-Zuhruf" sûreleridir. Her zamanda ve her mekânda varlık gösteren Firavunî iktidâr erki, onun temel direkleri, hak karşısındaki mücâdele yöntemi, "Hükümdâr – Kâhin – Aveneler"den oluşan üçlü sacayağının konumu, karşı duruş biçimleri ve iktidârın kolluk kuvvetlerinin rolü, ayrıca hak ehliyle bâtıl ehlinin, olayların yaşandığı ve çatışmanın vukû bulduğu zemin üzerindeki hâlleriyle ilgili ibretâmîz mucizevî anlatımları bu sûreler üzerinden görebilirsiniz. Biz burada eş-Şuarâ Sûresi'nde geçen bazı âyetlere yer verip ilgili konuları bu âyetler üzerinden hızlı bir şekilde ele almaya çalışacağız:

﴿أعوذ بالله من الشيطان الرجيم﴾

قَالَ فِرْعَوْنُ وَمَا رَبُّ الْعَالَمِينَ ﴿٢٣﴾ قَالَ رَبُّ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا إِنْ كُنْتُمْ
مُوقِنِينَ ﴿٢٤﴾ قَالَ لِمَنْ حَوْلَهُ أَلَا تَسْتَمِعُونَ ﴿٢٥﴾ قَالَ رَبُّكُمْ وَرَبُّ آبَائِكُمُ الْأَوَّلِينَ ﴿٢٦﴾
قَالَ إِنَّ رَسُولَكُمُ الَّذِي أُرْسِلَ إِلَيْكُمْ لَمَجْنُونٌ ﴿٢٧﴾ قَالَ رَبُّ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ وَمَا بَيْنَهُمَا
إِنْ كُنْتُمْ تَعْقِلُونَ ﴿٢٨﴾ قَالَ لَئِنِ اتَّخَذْتَ إِلَهاً غَيْرِي لَأَجْعَلَنَّكَ مِنَ الْمَسْجُونِينَ ﴿٢٩﴾ قَالَ
أَوَلَوْ جِئْتُكَ بِشَيْءٍ مُبِينٍ ﴿٣٠﴾ قَالَ فَأْتِ بِهِ إِنْ كُنْتَ مِنَ الصَّادِقِينَ ﴿٣١﴾ فَأَلْقَى عَصَاهُ فَإِذَا
هِيَ ثُعْبَانٌ مُبِينٌ ﴿٣٢﴾ وَنَزَعَ يَدَهُ فَإِذَا هِيَ بَيْضَاءُ لِلنَّاظِرِينَ ﴿٣٣﴾ قَالَ لِلْمَلَإِ حَوْلَهُ إِنَّ هَذَا
لَسَاحِرٌ عَلِيمٌ ﴿٣٤﴾ يُرِيدُ أَنْ يُخْرِجَكُمْ مِنْ أَرْضِكُمْ بِسِحْرِهِ فَمَاذَا تَأْمُرُونَ ﴿٣٥﴾ قَالُوا أَرْجِهْ
وَأَخَاهُ وَابْعَثْ فِي الْمَدَائِنِ حَاشِرِينَ ﴿٣٦﴾ يَأْتُوكَ بِكُلِّ سَحَّارٍ عَلِيمٍ ﴿٣٧﴾ فَجُمِعَ السَّحَرَةُ
لِمِيقَاتِ يَوْمٍ مَعْلُومٍ ﴿٣٨﴾ وَقِيلَ لِلنَّاسِ هَلْ أَنْتُمْ مُجْتَمِعُونَ ﴿٣٩﴾ لَعَلَّنَا نَتَّبِعُ السَّحَرَةَ إِنْ كَانُوا
هُمُ الْغَالِبِينَ ﴿٤٠﴾ فَلَمَّا جَاءَ السَّحَرَةُ قَالُوا لِفِرْعَوْنَ أَإِنَّ لَنَا لَأَجْراً إِنْ كُنَّا نَحْنُ الْغَالِبِينَ ﴿٤١﴾
قَالَ نَعَمْ وَإِنَّكُمْ إِذاً لَمِنَ الْمُقَرَّبِينَ ﴿٤٢﴾ قَالَ لَهُمْ مُوسَى أَلْقُوا مَا أَنْتُمْ مُلْقُونَ ﴿٤٣﴾ فَأَلْقَوْا
حِبَالَهُمْ وَعِصِيَّهُمْ وَقَالُوا بِعِزَّةِ فِرْعَوْنَ إِنَّا لَنَحْنُ الْغَالِبُونَ ﴿٤٤﴾ فَأَلْقَى مُوسَى عَصَاهُ فَإِذَا هِيَ
تَلْقَفُ مَا يَأْفِكُونَ ﴿٤٥﴾ فَأُلْقِيَ السَّحَرَةُ سَاجِدِينَ ﴿٤٦﴾ قَالُوا آمَنَّا بِرَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٤٧﴾ رَبِّ
مُوسَى وَهَارُونَ ﴿٤٨﴾ قَالَ آمَنْتُمْ لَهُ قَبْلَ أَنْ آذَنَ لَكُمْ إِنَّهُ لَكَبِيرُكُمُ الَّذِي عَلَّمَكُمُ السِّحْرَ

فَلَسَوْفَ تَعْلَمُونَ لَأُقَطِّعَنَّ أَيْدِيَكُمْ وَأَرْجُلَكُم مِّنْ خِلَافٍ وَلَأُصَلِّبَنَّكُمْ أَجْمَعِينَ ﴿٤٩﴾ قَالُوا
لَا ضَيْرَ إِنَّا إِلَىٰ رَبِّنَا مُنقَلِبُونَ ﴿٥٠﴾ إِنَّا نَطْمَعُ أَن يَغْفِرَ لَنَا رَبُّنَا خَطَايَانَا أَن كُنَّا أَوَّلَ الْمُؤْمِنِينَ
﴿٥١﴾ وَأَوْحَيْنَا إِلَىٰ مُوسَىٰ أَنْ أَسْرِ بِعِبَادِي إِنَّكُم مُّتَّبَعُونَ ﴿٥٢﴾ فَأَرْسَلَ فِرْعَوْنُ فِي الْمَدَائِنِ
حَاشِرِينَ ﴿٥٣﴾ إِنَّ هَٰؤُلَاءِ لَشِرْذِمَةٌ قَلِيلُونَ ﴿٥٤﴾ وَإِنَّهُمْ لَنَا لَغَائِظُونَ ﴿٥٥﴾ وَإِنَّا لَجَمِيعٌ
حَاذِرُونَ ﴿٥٦﴾ فَأَخْرَجْنَاهُم مِّن جَنَّاتٍ وَعُيُونٍ ﴿٥٧﴾ وَكُنُوزٍ وَمَقَامٍ كَرِيمٍ ﴿٥٨﴾ كَذَٰلِكَ
وَأَوْرَثْنَاهَا بَنِي إِسْرَائِيلَ ﴿٥٩﴾ فَأَتْبَعُوهُم مُّشْرِقِينَ ﴿٦٠﴾ فَلَمَّا تَرَاءَى الْجَمْعَانِ قَالَ أَصْحَابُ
مُوسَىٰ إِنَّا لَمُدْرَكُونَ ﴿٦١﴾ قَالَ كَلَّا إِنَّ مَعِيَ رَبِّي سَيَهْدِينِ ﴿٦٢﴾ فَأَوْحَيْنَا إِلَىٰ مُوسَىٰ أَنِ اضْرِب
بِّعَصَاكَ الْبَحْرَ فَانفَلَقَ فَكَانَ كُلُّ فِرْقٍ كَالطَّوْدِ الْعَظِيمِ ﴿٦٣﴾ وَأَزْلَفْنَا ثَمَّ الْآخَرِينَ ﴿٦٤﴾
وَأَنجَيْنَا مُوسَىٰ وَمَن مَّعَهُ أَجْمَعِينَ ﴿٦٥﴾ ثُمَّ أَغْرَقْنَا الْآخَرِينَ ﴿٦٦﴾ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَآيَةً وَمَا كَانَ
أَكْثَرُهُم مُّؤْمِنِينَ ﴿٦٧﴾ وَإِنَّ رَبَّكَ لَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ ﴿٦٨﴾ ﴿سورة الشعراء﴾

—«(Firavun), "Âlemlerin Rabbi de nedir?" dedi.»

—«(Mûsâ), "O, göklerin ve yerin ve her ikisi arasında bulunan her şeyin Rabbidir. Eğer gerçekten inanırsanız bu böyledir" dedi.»

—«(Firavun), etrafında bulunanlara, "[Onun ne dediğini] duymuyor musunuz?" dedi.»

—«(Mûsâ), [konuşmasına devâm ederek] "O, sizin de Rabbiniz, geçmiş atalarınızın da Rabbidir" dedi.»

—«(Firavun), "Bu size gönderilen peygamberiniz, şübhesiz delidir" dedi.»

—«(Mûsâ,) "O, doğunun da batının da ve ikisi arasındaki her şeyin de Rabbidir. Eğer akıl sâhibi (düşünen) kimselerseniz bu böyledir" dedi.

—«(Firavun), "Eğer benden başka bir ilâh edinirsen, andolsun seni zindâna atılanlardan ederim" dedi.»

—«(Mûsâ), "Sana apaçık bir şey getirmiş olsam da mı?" dedi.»

—«(Firavun), "Doğru söyleyenlerden isen haydi getir (de görelim) onu" dedi.»

—«Bunun üzerine (Mûsâ) asasını bırakıverdi ve [ne görsünler] o, bir ânda apaçık bir ejderha [kesiliverdi].»

—«Bir de elini çekti çıkardı, o da bakanlar için bembeyâz oluverdi.»

—«(Firavun), etrafındaki ileri gelenlere, "Şübhesiz bu, pek bilgin bir sihirbâzdır" dedi.»

—«"Sizi, yaptığı sihirle, yurdunuzdan çıkarmak istiyor. Ne dersiniz (ne yapalım)?"»

—«Dediler ki: "Onu ve kardeşini eğle[yip alıkoy]. Şehirlere de toplayıcı[adam]lar gönder.»

—«"Sana bütün bilgin (usta) sihirbâzları getirsinler."»

—«Böylece sihirbâzlar, malûm bir günün muayyen bir vaktinde bir araya getirildiler.»

—«İnsânlara: "Siz de toplanıyor musunuz (haydi hemen toplanın)" denildi.»

—«"Belki biz de eğer onlar gâlib olurlarsa [bizim] sihirbâzlara tâbi oluruz" (dediler).»

—«Sihirbâzlar gelince, Firavun'a, "Eğer biz gâlib gelirsek, gerçekten bize bir mükâfat var mı?" dediler.»

—«(Firavun), "Evet, hem o takdîrde mutlaka [bana] yakın kimselerden olacaksınız" dedi.»

—«Mûsâ, onlara: "[Haydi] ne atacaksanız atın!" dedi.»

—«Onlar [hemen] ipleri ve değneklerini atıp, "Firavun'un izzeti hakkı için gâlib [gelecek] olanlar elbet biziz [biz]!" dediler.»

—«Mûsâ da asasını attı. Bir de ne görsünler, asa onların düzdükleri sihir takımlarını yutuyor.»

—«Bunun üzerine sihirbâzlar derhâl secdeye kapandılar.»

—«"Âlemlerin Rabbine îmân ettik" dediler.»

—«"Mûsâ'nın ve Hârûn'un Rabbi'ne!"»

—«(Firavun), "Ben size izin vermeden ona îmân ettiniz ha? Şübhesiz o, size sihri öğreten büyüğünüzdür. Yakında bilip göreceksiniz siz! [Ahdolsun] ellerinizi ve ayaklarınızı çaprazlama kes(tir)eceğim ve hepinizi mutlaka çarmıha ger(dir)eceğim" dedi.»

—«(Sihirbâzlar) dediler ki: "(Ne yapsan da) zararı yok, [her hâlükârda biz] mutlaka Rabbimize döneceğiz."»

—«"Biz [burada îmân eden] ilk müminler olduğumuz için Rabbimizin günahlarımızı bağışlayacağını ümîd ederiz.»

—«Biz Mûsâ'ya, "Kullarımı geceleyin yola çıkar, muhakkak ki takîb edileceksiniz" diye vahyettik.»

—«Firavun da şehirlere [asker] toplayıcılar gönderdi.»

—«(Dedi ki), "Bunlar ancak [zayıf] bir azınlık topluluktur."»

—«"Ve şübhesiz onlar bize çok gayz (öfke) besliyorlar."»

—«"Ama biz ihtiyâtlı [ve tedbîrli] bir topluluğuz."»

—«Derken çıkardık onları bahçelerden ve pınarlardan,»

—«Hazînelerden ve değerli makâm(lar)dan,»

—«İşte böyle yaptık ve onlara, İsrailoğullarını mîrâscı kıldık.»

—«[Firavun ve adamları] gün doğarken onları takîbe koyuldular.»

—«İki topluluk birbirini görünce Mûsâ'nın ashabı, "[Eyvah,] muhakkak yakalandık" dediler.»

—«(Mûsâ), "Asla!" dedi. "Rabbim şübhesiz benimledir, bana yol gösterecektir."»

—«Mûsâ'ya, "Asan ile denize vur" diye vahyettik. [Vurunca] deniz derhâl yarıldı. Her parçası koca bir dağ hâlini aldı.»

—«Ötekileri de oraya yaklaştırdık.»

—«Mûsâ'yı ve beraberindekilerin hepsini kurtardık.»

—«Sonra ötekileri [suda] boğduk.»

—«Şübhesiz bunda mutlak bir âyet (ibret) vardır, öyle iken [insânların] ekseri mümin olmadı.»

—«Ve şübhesiz, senin Rabbindir O mutlak Azîz, mutlak Rahîm.» (26/eş-Şuarâ, 23-68)

İşte Sihirbâzların ve Firavun'un Âlimlerinin Devri Böyle Gelmiştir

Mûsâ (a.s.) ile Firavun arasındaki muhâvere akîde noktasında başlamıştır. Mûsâ (a.s.) onların ve atalarının bir Rabbi olduğunu; Onun bütün mülkün sâhibi olduğu gibi doğu ile batının da Rabbi olduğunu beyân ettiğinde Firavun'un damarlarındaki kuduruk şeytân harekete geçmiş ve Mûsâ'yı delilikle ithâm etmiştir. Sonra da Onu, eğer onun hükmüne ve onun dinine itâati bırakıp kendisine itâat edeceği başka bir Rab edinecek olursa hapse atmakla tehdîd etmiştir. Akabinde Mûsâ (a.s.), apaçık mucizelerle susturucu delîlleri arzetmiştir. İşte bu noktada Firavun'un eli böğründe kalmıştır. Zîrâ karşısında tartışmasız ve hapsedilemeyecek olan mucizeler vardır. Bu yüzden çevresinde bulunan ileri gelenlere Mûsâ'nın pek bilgin, usta bir sihirbâz olduğunu ve sihriyle onları yurtlarından çıkarmak istediğini söylemiş ve onlara, ne dersiniz, ne yapalım diye akıl danışmıştır. Yani Mûsâ'yı sihir yapma kudretine sâhib olmakla ithâm etmekte ve "sizi yurdunuzdan çıkarmak istiyor" diyerek ileri gelenleri hükümdârlığı koruma adına gayrete getirip bir himmet göstermeye çağırmaktadır. Onlara günübirlik olarak, «"Ben size kendi görüşümden başkasını göstermem ve sizi doğru yoldan gayrısına iletmem"» (40/Mümin, 29) diyen ve yeri geldiğinde, «"Ben, sizin en yüce rabbinizim!"» (79/en-Nâziât, 24) diyecek kadar ileri giden Firavun'un bu noktada demokratlığı tutmuştur. Avenelerine yumuşak bir üslûbla ve katılımcı bir mantıkla, "Ne dersiniz, nasıl yapalım?" diye sormaktadır. Bunların bütün zamanlarda hâli hep böyle olmuştur. Günümüzdekiler de aynı şeyi yapmakta ve Irâk yerle bir edildikten sonra siyâsî ıslâh tiyatrolarına devâm etmektedirler.

İşte bu noktada ileri gelenler, meselenin mucizelerle ve akâidle ilgili bir mesele olduğunu, bu işin ehline ihtiyâc duyulduğunu anlamışlardır. Bu yüzden her devirde Firavunlara koltuk değneği olanların, yani "Meşâyıhın/hocalarla–din adamlarının" yardımına başvurmayı salık vermiş, «"Onu ve kardeşini eğle[yip alıkoy]"» yani şimdilik bu muhâvereye bir son ver de, «"Şehirlere de toplayıcı[adam]lar gönder. Sana bütün bilgin (usta) sihirbâzları getirsinler"» demişlerdir. Yani nüfûzlu bütün kâhinleri, sihri çok iyi bilen bütün usta sihirbâzları çağırsınlar. İşte burada çok önemli bir işâret kendini göstermektedir. Günümüzdekine çok ama çok benzer bir işâret! «Böylece sihirbâzlar, malûm bir günün muayyen bir vaktinde bir araya getirildiler.» Suud'un Büyük Âlimler Heyeti'nin, mücâhidlerin Suudi Arabistan'ın iki şehrinde (Riyâd–Hubar) Amerikalıların bazı üslerini bombalamasından sonra yayımladığı bildiriyle ilgili bir haberi okuduğum zaman bu âyeti ne çok hatırladığımı bilemezsiniz. O Büyük Âlimler Heyeti'nin yayımladığı bildirinin başında şu ifâdeler yer almıştı:

"İçişleri Bakanı Prens Nâyif b. Abdulazîz ekselanslarının daveti üzerine ... Büyük Âlimler Heyeti ...(...) târîhinde âcil bir toplantı yapmak üzere bir araya gelmiştir..." Fesubhanallah! Yaşananlar birbirine ne kadar da benziyor! İçişleri Bakanlığı'nın Firavun'u, Büyük Âlimler Heyeti'ne, toplansınlar diye adamlar göndermiş! Onlar da âcil toplantıları kapsamında, malûm bir günün muayyen bir vaktinde derhâl bir araya gelmişler. İşte o gün toplanan insânlara elbet şunu da demişlerdir: Suudi Arabistan'da Amerikalıları vuranlar ancak azınlık bir topluluktur ve şübhesiz onlar veliyyü'l-emr/kral hazretlerine karşı öfkeyle doludur. Ama biz, ihtiyâtlı ve tedbîrli bir topluluğuz. Binâenaleyh her vatandaş bir güvenlik adamı olmalıdır...

Sihirbâzlar niçin toplanırlar?! Onlar ancak insânları Firavun'a boyun eğdirmek için toplanırlar. «İnsânlara: "Siz de toplanıyor musunuz (haydi hemen toplanın)" denildi.» Peki, niçin? «"Belki biz de eğer onlar gâlib olurlarsa [bizim] sihirbâzlara tâbi oluruz" (dediler).» İşte burada iki önemli işâret yatmaktadır:

Birincisi: Genelde ileri gelenler Firavun'a tâbi olurlar. Peki, nasıl oldu da Firavun, ileri gelenlerin ve ahâlinin sihirbâzlara tâbi olmalarına razı geldi? Buna razı geldi, çünkü onların sihirbâzlara tâbi olmasının, nihâyetinde kendisine itâat olduğunu ve sihirbâzların da onlara bunu emredeceklerini biliyordu.

İkincisi: İnsânların sihirbâzlara itâati, "eğer onlar gâlib olurlarsa..." ifâdesinde geçen *şart*ta anlamını bulmaktadır. Nihâyetinde insânlar, onların -ya gâlib olarak ya da insânlara gâlib olduklarını vehmettirerek- ortaya koyacakları geçerli hüccet ve burhâna tâbi olurlar.

Sihirbâzlar, geldiklerinde Firavun'a, «"Eğer biz gâlib gelirsek, gerçekten bize bir mükâfat var mı?"» demişlerdir ki onlar, dünyalık ve mükâfat uğruna iş görürler. Peki, mükâfatları nedir?! Firavun, onlar için mükâfatların en büyüğünü ve dünyalıklar içinde insânların nefsine en hoş gelenini seçmiştir. Gâlib geldikleri takdîrde mutlaka kendisine yakın (mukarreb) kimselerden olacaklarını söylemiştir. Yani mükâfat, hükümdâra yakınlıktır. Zîrâ ona yakınlıkla bütün ihtiyâclar giderilir; bunun akabinde insânlar, onlara yakın olmak için, *kadınları, oğulları, kantarlar dolusu altın-gümüşü, cins atları, davarları ve ekinleri*, hâsılı diledikleri her şeyi onların hizmetine ve istifâdesine sunarlar. Firavun ise onları kendine yakın kılmakla, fesâdlarını garanti altına almaktadır. Zîrâ bir rivâyette şöyle buyrulmuştur: «Kim sultân(lar)ın kapılarına varırsa, fitneye dûçâr olur. Bir kulun sultâna yakınlığı arttıkça Allah'tan uzaklığı da [o derece] artar.» Firavun bunu elbette bilmektedir, bütün sultânların ve bütün yöneticilerin de çok iyi bildiği gibi!

Sihirbâzlar, sihir olarak atacaklarını atmak üzere ittifâk ettiklerinde, tıpkı/aynen günümüzde sulta*n*ların kölelerinin attığı sloganlara benzer bir şekilde söylemlerini açığa vurmuş ve, «"Firavun'un izzeti hakkı için gâlib [gelecek] olanlar elbet biziz [biz]!» demişlerdir. Fakat mağlûb olup da İlâhî mucizeler kendilerine ayan beyân göründüğünde hakîkati anlamış ve derhâl, «"Âlemlerin Rabbine îmân ettik"» demişlerdir. Çünkü [ne bahtiyarlıktır ki] Allah Teâlâ onlara saâdeti yazmıştır.

Hükümdârın ilk koltuk değneğinin çatırdayıp-kırıldığını ve ondan ayrıldığını gören Firavun, ikinci koltuk değneğini, yani "askerleri ve aveneleri" devreye sokmuştur. Birden tehdîdler savurmaya başlamış ve "(And/Ahdolsun) ellerinizi ve ayaklarınızı çaprazlama kestireceğim ve hepinizi mutlaka çarmıha gerdireceğim" demiştir.

Îmân edenler îmân ettiğinde ve gizlilik ile hicret yoluna baş koyulduğunda bu kez, basın–yayın/medya kolu devreye sokulmuştur. Firavun bütün şehirlere asker toplamak için adamlar göndermiş ve onların ancak zayıf bir azınlık, kendilerinin ise ihtiyâtlı ve tedbîrli bir topluluk olduğunu duyurmuştur.

Fesubhanallah! O dünler, şu günler[imiz]e ne çok benziyor! Günümüz medya organlarının "Terörle Mücâdele" adı altında yürüttüğü kampanya, bu hâli ne çok andırıyor! Gidişat bu kadar benzer olduğu gibi Allah'ın izniyle âkıbet de bu derece benzer olacaktır: Hayırlı âkıbet muttakilerindir ve bütün [dikkafalı/] anûd zorbaların varacağı yer denizin [Dâr-ı Ukbâ'da ise cehennemin] dibidir.

"el-Mele': İleri Gelenlere" Gelince

Müsteşârlar, aveneler, maiyyet ve askerler... Kur'ân-ı Kerîm'in anlattığı siyâk-[sibâk]ta geçtikleri gibi, bunların tamâmı, olup biten her şeye ortaktır. Zorbalık ve tahakküme! Cürüm ve cinâyete! Kânûnlara ve hükümlere! Aynı şekilde âkıbete ve en sonunda varılacak yere!

Bu lafız (el-Mele'), Kur'ân-ı Kerîm'de otuz yerde geçmektedir. Hepsi de âyetlerin siyâklarına göre hükümdârların büyük avenelerini, müsteşârlarını, komutanlarını ve onlara yakın olanları ifâdeye dönüktür. Kısas-ı Enbiya'yla ilgili çoğu âyette bu lafız, tâğûtu savunmak yolunda dâima peygamberlerin ve onların takîbcilerinin karşısına dikilen kimseleri anlatmak üzere ve onların bu vasfını açıklar nitelikte geçmektedir ki bunların bir kısmı, daha önceki bazı âyetlerde geçmişti. Allah Teâlâ'nın buyurduğu gibi onlar, şu kimselerdir:

"el-Mutekebbirîn": Büyüklük Taslayanlar:

«Kavminin büyüklük taslayan ileri gelenleri...» (7/el-A'râf, 75)

«Büyüklük taslayanlar, "Şübhesiz biz, sizin îmân ettiğinizi inkâr eden[kâfir]leriz" dediler.» (7/el-A'râf, 76)

"el-Mutrefîn": Refâh İçinde Yaşayanlar/Zengin Şımarıklar:

«Zâlim olanlar ise içinde şımartıldıkları refâhın ardına düştüler; [hep] mücrim kimselerdi onlar...» (11/Hûd, 116)

«Biz, hangi memlekete bir nezîr [uyarıcı bir Peygamber] gönderdiysek oranın şımarık zenginleri mutlaka, "Şübhesiz biz, kendisiyle gönderilmiş olduğunuz şeyi inkâr eden[kâfir]leriz" dediler.» (34/Sebe', 34)

«Biz bir memleketi helâk etmek istediğimizde, onun refâh içinde yaşayan şımarık elebaşlarına [itâati] emrederiz de onlar [bu emre isyân eder ve] orada fısk[u fücûr]

işlerler. Böylece o memleket hakkındaki hükmümüz gerçekleşir de oranın altını üstüne getiririz.» (17/el-İsrâ, 16)

Onların âyetlerde geçen hâllerini, husûsen Firavun kıssasıyla ilgili tekrarlanarak anlatılanları tedkîk eden bir kimsenin üç şey dikkatini çeker:

1. Hükümdâr onlara dayanır, onlar da hükümdâra bel bağlarlar.

2. Firavun'un temel direklerini oturtmadaki rolleri, plan ve entrikalarına katkıları, mümin zümrenin aleyhine savaş ateşini kandırmaları doğrudan doğruya yaptıkları bir şeydir.

3. Kur'ân-ı Kerîm, Şerî hüküm açısından, aynı şekilde âkıbet ve nihâî gidişat bakımından onları Firavun'a mümâsil kılmıştır.

–Onlar entrikaya doğrudan doğruya katılanlardır: Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

«[O sırada] şehrin öbür ucundan bir adam koşarak geldi: "Ey Mûsâ! İleri gelenler seni öldürmek için aralarında senin durumunu görüşüyorlar. Şehirden hemen çık! Şübhesiz ben senin iyiliğini isteyenlerdenim!" dedi.» (28/el-Kasas, 20)

–Onlar, Firavunların ilâhlık davasının direkleri ve tâğûtlarının kullarıdır:

«Firavun ise dedi ki: "Ey ileri gelenler! Ben sizin için benden başka bir ilâh bilmiyorum..."» (28/el-Kasas, 38)

–İşte bu yüzden Mûsâ (a.s.), Firavun'a ettiği bedduâya onları da katmıştır:

وَقَالَ مُوسَى رَبَّنَا إِنَّكَ آتَيْتَ فِرْعَوْنَ وَمَلَأَهُ زِينَةً وَأَمْوَالاً فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا رَبَّنَا لِيُضِلُّوا عَنْ سَبِيلِكَ رَبَّنَا اطْمِسْ عَلَى أَمْوَالِهِمْ وَاشْدُدْ عَلَى قُلُوبِهِمْ فَلا يُؤْمِنُوا حَتَّى يَرَوُا الْعَذَابَ الأَلِيمَ ﴿٨٨﴾ ﴿سورة يونس﴾

«Mûsâ dedi ki: "Ey Rabbimiz! Sen Firavun'a ve ileri gelenlerine, dünya hayâtında [nice] ziynet ve mâllar verdin. Ey Rabbimiz! Senin yolundan saptırsınlar diye mi? Ey Rabbimiz! Onların mâllarını mahvet, kalblerini de şiddetle mühürle ki o acıklı azâbı görünceye kadar îmân etmesinler!"» (10/Yûnus, 88)

–Nasıl böyle olmasın ki, zîrâ onlar, Allah Teâlâ'nın buyurduğu gibi zulme ortak olanlardır:

«Sonra onların ardından Mûsâ'yı, apaçık âyetlerimizle [mucizelerimizle] Firavun'a ve ileri gelen adamlarına peygamber olarak gönderdik de onları [âyetleri, mucizeleri] zulüm ile inkâr ettiler. Bak, müfsidlerin âkıbeti nasıl oldu.» (7/el-A'râf, 103)

–Onlar, Firavun'la birlikte büyüklük taslayanlardır:

«Sonra Mûsâ ve kardeşi Hârûn'u mucizelerimizle ve apaçık bir delîlle Firavun ve ileri gelenlerine peygamber olarak gönderdik de [onlar] kibirlendiler ve ululuk taslayan [zorba] bir topluluk oldular.» (23/Muminûn, 45-46)

–Davet Firavun'a olduğu gibi onlara da eşit bir düzeyde yöneltilmiştir:

«İşte bunlar, Firavun'a ve ileri gelen adamlarına [göstermen için] Rabbin tarafından [sana verilen] iki burhândır. Çünkü onlar yoldan çıkan (fâsık) bir kavim olmuşlardır.» (28/el-Kasas, 32)

Ama onlar, bu davet karşısında büyüklük tasladıkları gibi, müminleri dinlerinden döndürme ve onları kovuşturma vazîfesini *de* kendi üzerlerine almışlardır:

«Firavun ve ileri gelenlerinin kendilerini fitneye düşürmeleri [/işkence edip dinlerinden döndürmeye çalışmaları] korkusu ile kavminin küçük bir bölümünden başkası Mûsâ'ya îmân etmedi. Çünkü Firavun, o yerde [ululuk taslayan] zorba bir kişi idi. O, gerçekten aşırı gidenlerdendi.» (10/Yûnus, 83)

Allah Teâlâ, Mûsâ (a.s.)'ın duâsına icâbet buyurduğunda ise o elim azâb, onların tamâmını içine almıştır ve onlar da Firavun'la birlikte boğulmuşlardır. İntikâm sâhibi, Âdil olan Rabbimiz ne yücedir ve elbette ki *cezâ, işlenen amelin cinsine göredir.*

وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا مُوسَى بِآيَاتِنَا وَسُلْطَانٍ مُبِينٍ ﴿٩٦﴾ إِلَى فِرْعَوْنَ وَمَلَإِهِ فَاتَّبَعُوا أَمْرَ فِرْعَوْنَ وَمَا أَمْرُ فِرْعَوْنَ بِرَشِيدٍ ﴿٩٧﴾ يَقْدُمُ قَوْمَهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فَأَوْرَدَهُمُ النَّارَ وَ بِئْسَ الْوِرْدُ الْمَوْرُودُ ﴿٩٨﴾

﴿سورة هود﴾

«Andolsun, biz Mûsâ'yı âyetlerimizle ve bir sultân-ı mübîn [apaçık bir hüccet, mucize] ile Firavun'a ve onun ileri gelen adamlarına peygamber gönderdik de ileri gelenler Firavun'un emrine uydular. Hâlbuki Firavun'un emri doğru değildi. Firavun, kıyâmet gününde kavminin önüne geçecek ve onları [suya götürür gibi] ateşe götürecektir. Ne kötü varış yeridir orası!» (11/Hûd, 96-98)

Askerlere ve Küçük Avenelere Gelince

Onların hâli de el-Mele'in, yani ileri gelenlerin hâlidir ve onlar da bunlardan bir parçadır. Çünkü alt tabaka bunlardan oluşur. Daha önce geçen değerlendirmeler, bunlarla ilgili olarak da geçerlidir. Firavun'un ve ileri gelenlerin temel direklerini sağlamlaştırmada, sayı ve güç olarak asıl bunlara bel bağlanır. Müminlere doğrudan doğruya işkence edenler ve onları katledenler bunlardır. Bazı kırıntılara ulaşmak gâyesiyle başkalarının dünyası için kendi âhiretlerini satanlar yine bunlardır. İşte bu yüzden âyetler, bunların da cürme ortak olduğunu, davete kasdettiğini, dolayısıyla cezanın -hem dünyada hem de âhirette- tâğûtlarıyla birlikte bunları da içine alacağını beyân etmektedir. Ayetler tefsîr gerektirmeyecek derecede açıktır:

«Îmân edenler Allah yolunda savaşırlar, kâfir olanlar ise tâğût yolunda savaşırlar. O hâlde siz, şeytânın dostlarına karşı savaşın. Şübhesiz şeytânın hîlesi zayıftır.» (4/en-Nisâ, 76)

Müminlerle birlikte Allah yolunda savaşmak îmânın, Tâğûtun yolunda savaşmak ise küfrün bir alâmetidir. Allah Teâlâ, «Şübhesiz Firavun, Hâmân ve (ikisinin) askerleri hata eden kimselerdi.» (28/el-Kasas, 8) buyurmaktadır. Onların tamâmının hatası birdir ve aynıdır. Firavun'un hatası, Allah'a karşı kâfir olmaktan ve Onun dostlarına karşı savaşmaktan gayrı ne idi ki?!

«O (Firavun) ve askerleri, yeryüzünde haksız yere büyüklük tasladılar ve gerçekten bize döndürülmeyeceklerini sandılar.» (28/el-Kasas, 28)

Onlar büyüklük taslamakta ortak oldukları gibi inâd/ve inkârda da ortaktırlar:

«İsrailoğullarını denizden [selâmetle] geçirdik. Firavun da askerleriyle birlikte zulmetmek ve saldırmak üzere derhâl onları takîbe koyuldu...» (10/Yûnus, 90)

Onlar araçlardır; Firavun'un, cürümlerini kendileri eliyle işlediği araçlar: «Sana o orduların, Firavun ile Semûd'un [helâk oluş] haber[ler]i geldi mi?» (85/el-Burûc, 17-18)

Eğer orduları ve askerleri olmasa Firavun kim, Semûd kim? «Derken Firavun, askerleriyle onların ardına düştü, deryadan onları saran sarıverdi [deniz onları yutup boğdu].» (20/TâHâ, 78) Dünyadaki cezaları ortaktır ve Allah'ın, «Biz de kendisini ve ordularını tuttuk da deryaya fırlatıverdik, şimdi bak o zâlimlerin âkıbeti nasıl oldu?» (28/el-Kasas, 49) kavli de bundan öncekini te'kîd etmektedir. Yine şu âyetler:

«Biz ise, istiyorduk ki yeryüzünde ezilmekte olanlara lütufta bulunalım, onları önderler yapalım ve onları vârisler kılalım. Yeryüzünde onları kudret sâhibi kılalım ve onların eliyle Firavun'a, Hâmân'a ve ordularına, çekinegeldikleri şeyleri gösterelim.» (28/Kasas, 5-6)

İşte böylece o askerler ve aveneler, Firavun ve Hâmân ile birlikte [kendisinden] sakınageldikleri cezayı görmüşlerdir.

Bu ortak âkıbetlerin en kötü olanı ise onları âhirette bekleyen cezadır:

«Andolsun, biz Mûsâ'yı âyetlerimizle ve bir sultân-ı mübîn [apaçık bir hüccet, mucize] ile Firavun'a ve onun ileri gelen adamlarına peygamber gönderdik de ileri gelenler Firavun'un emrine uydular. Hâlbuki Firavun'un emri doğru değildi. Firavun, kıyâmet gününde kavminin önüne geçecek ve onları [suya götürür gibi] ateşe götürecektir. Ne kötü varış yeridir orası! Onlar, hem bu dünyada hem de kıyâmet gününde lânete tâbi kılındılar. Ne kötü destektir onlara verilen destek!» (11/Hûd, 96-98)

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اذْكُرُوا نِعْمَةَ اللهِ عَلَيْكُمْ إِذْ جَاءَتْكُمْ جُنُودٌ فَأَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ رِيحاً وَجُنُوداً لَمْ تَرَوْهَا وَكَانَ اللهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيراً ﴿٩﴾ ﴿سورة الأحزاب﴾

«Ey îmân edenler! Allah'ın size olan nimetini hatırlayın. Hani [düşman] ordular üzerinize gelmişti de biz onların üzerine bir rüzgâr ve göremediğiniz ordular göndermiştik. Allah, yaptıklarınızı hakkıyla görmekteydi.» (33/el-Ahzâb, 9)

Tâğûtun ordusu, Allah'ın ordusu ile meleklerinin karşısında...! Âkıbetleri ise başları İblîs'in ve bütün ordularının âkıbeti olacaktır:

فَكُبْكِبُوا فِيهَا هُمْ وَالْغَاوُونَ ﴿٩٤﴾ وَجُنُودُ إِبْلِيسَ أَجْمَعُونَ ﴿٩٥﴾ ﴿سورة الشعراء﴾

«Artık onlar ve o azgınlar ve de İblîs'in (bütün) askerleri hepsi birden tepetaklak oraya [cehenneme] atılırlar.» (26/eş-Şuarâ, 94-95)

İşte böylece onların tamâmı cehennemin dibini boylamak sûretiyle aynı âkıbeti paylaşırlar.

Onlar her zorba zâlimle birlikte hareket eden İblîs'in askerleridir. Zulüm ve cürüm üzere birleşmiş, dolayısıyla hem dünyadaki cezaları hem de âhiretteki âkıbetleri bir olmuştur. Allah'ın müstesnâ kılmayı irâde buyurdukları hâric... İşte tekrar tekrar vurgulamak üzere aynı noktaya dönüyor ve diyorum ki:

Dâima inandığım gibi hâlâ daha şuna inanıyorum ki, çoğu zamanlarda olduğu gibi bu zamanda da îmân ve cihâd ehlinin -günümüz itibâriyle daha açık ve daha büyük olan- sorunu, bu devrin kâhinleri, yani insânların dinini allak-bullak eden, küfrün varlığına meşrûiyyet boyası çalarak geçit veren ve onların karşısında duranlarla savaşa girişen, böylece Ümmet-i İslâm için, Allah'ın yoluna çağıran davetcileri için, Allah yolunda cihâd eden biçare mücâhidleri için, bir ağırlık hâline gelen ve onların başına belâ kesilen sulta*n*ların âlimleridir.

Hâl böyle olduğu içindir ki, Kur'ân-ı Kerîm'in, azâb ve ceza tehdîdlerini hâvi âyetleri içinde en şiddetlisini, bunlara hâs kılmasında hayret edilecek bir durum yoktur. Nitekim Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

إِنَّ الَّذِينَ يَكْتُمُونَ مَا أَنْزَلْنَا مِنَ الْبَيِّنَاتِ وَالْهُدَى مِنْ بَعْدِ مَا بَيَّنَّاهُ لِلنَّاسِ فِي الْكِتَابِ أُولَئِكَ يَلْعَنُهُمُ اللهُ وَيَلْعَنُهُمُ اللَّاعِنُونَ ﴿١٥٩﴾ ﴿سورة البقرة﴾

«İndirdiğimiz apaçık delîlleri ve hidâyeti[n kendisi olan âyetleri] insânlar için biz Kitâb'da beyân ettikten sonra gizleyenler var ya, mutlaka onlara Allah lanet eder ve [bütün] lanet edebilecek olanlar da lanet ederler.» (2/el-Bakara, 159)

إِنَّ الَّذِينَ يَكْتُمُونَ مَا أَنْزَلَ اللهُ مِنَ الْكِتَابِ وَيَشْتَرُونَ بِهِ ثَمَناً قَلِيلاً أُولَئِكَ مَا يَأْكُلُونَ فِي بُطُونِهِمْ إِلَّا النَّارَ وَلَا يُكَلِّمُهُمُ اللهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَلَا يُزَكِّيهِمْ وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿١٧٤﴾ ﴿سورة البقرة﴾

«Allah'ın indirdiği Kitâb'dan bir şey gizleyen ve onu az bir bahaya satanlar var ya, işte onlar karınlarında ateşten başka bir şey yemezler. Allah, Kıyâmet Günü'nde ne onlarla konuşur ne de onları tezkiye eder ve onlara [son derece] elemli bir azâb vardır.» (2/el-Bakara, 174)

Hâl böyleyken, çaresiz tebaa ve ordu–asker, polis–istihbârât, küçük aveneler gibisinden günahsız emir kulları olduklarını iddiâ edenler de yine onlardır. Bu yüzden, Allah Tebâreke ve Teâlâ'nın onları, dünyada çevrelerinde toplandıkları ve kendileriyle birlik oldukları efendileriyle ve büyük başlarıyla cehennemde bir araya getirmesinde de hayret edilecek bir şey yoktur. İşte o zaman onlardan berî oldukları yollu açıklamaları kendilerine hiçbir fayda vermeyecektir:

إِذْ تَبَرَّأَ الَّذِينَ اتُّبِعُوا مِنَ الَّذِينَ اتَّبَعُوا وَرَأَوُا الْعَذَابَ وَتَقَطَّعَتْ بِهِمُ الْأَسْبَابُ ﴿١٦٦﴾ وَقَالَ
الَّذِينَ اتَّبَعُوا لَوْ أَنَّ لَنَا كَرَّةً فَنَتَبَرَّأَ مِنْهُمْ كَمَا تَبَرَّأُوا مِنَّا كَذَلِكَ يُرِيهِمُ اللهُ أَعْمَالَهُمْ حَسَرَاتٍ
عَلَيْهِمْ وَمَا هُمْ بِخَارِجِينَ مِنَ النَّارِ ﴿١٦٧﴾ ﴿سورة البقرة﴾

—«İşte o zaman, kendilerine tâbi olunanlar, azâbı gördüklerinde, kendilerine tâbi olanlardan [berî olduklarını söyleyerek] teberrî edecek ve aralarındaki bütün bağlar kopacaktır.» —«Ve tâbi olanlar, "Ah keşke bir [daha dünyaya dönme] fırsatımız olsaydı da [şimdi] onların bizden teberrî ettikleri gibi biz de onlardan teberrî etseydik!" diyeceklerdir. Böylece Allah, işledikleri bütün amelleri onlara hasretler [üzerlerine yığılmış acı pişmanlıklar ve faydasız hayıflanmalar olarak] gösterecektir ve onlar, ateşten çıkacak da değillerdir.» (2/el-Bakara, 166-167)

Memâlik'in Neşeti ve Zevâli; İbn Haldûn'un "Medeniyetlerin Doğuşu"na ve Toynbee'nin "Medeniyetlerin Doğu–Batı Arasında İntikâli"ne İlişkin Kuramları

Dünyanın farklı bölgelerinde yapılan târîhî ve arkeolojik araştırmalar, şu veya bu bölgede birçok medeniyetin ve sayısız *memâlik*in [memleketler, ülkeler, devletler, hükümdârlıklar'ın] kurulduğunu, sonra yok olup gittiğini göstermektedir. Bunların bilinmeyenleri bilinenlerinden daha fazladır. Onlardan geriye kalıp bize ulaşan ise sadece birtakım arkeolojik kazıların ortaya çıkardığı izler, yine bazı kadîm edebiyat metinleri/antik literatür içinde yer eden kimi kayıtlar ve bazı mukaddes kitâbların işâret ettiği birtakım şeylerdir.

Hiç şübhesiz *memâlik* [/ülke ve hükümdârlıklar] kurulmuş, genişlemiş ve bazıları devasa boyutlara ve imparatorluk hacmine ulaşmıştır. Sonra zaaf noktaları, [inhitât ve inkırâz emâreleri] belirmeye başlamış ve daha güçlü olanlar bunları istîlâ etmiştir. Bu da o ülke ve hükümdârlıkların bileşenlerinin çözülmesine ve -beşeriyyet târîhinin te'sîr alanları ve dalgalanmaları mûcibince- onlardan daha küçük olanların kurulmasına veya daha büyük olanların varlık göstermesine sebebiyet vermiştir. Dirâyetli bir müdekkik olan Allâme İbn Haldûn (r.) mevzubahis memâlikin neşeti ve zevâlini, medeniyetlerin ve ümrânın kuruluşu ile çöküşünü, bunların sebeblerini, etkilerini, evrelerini ve merhalelerini etraflı bir şekilde ele almıştır.[1] Sonuç itibâriyle de târîh, sosyoloji ve siyâset bilimlerinde temel bazı kuramlara ulaşmıştır.

---

1 [Cemil Meriç'in, ***Ümran'dan Uygarlığa*** adlı eserinin Ümrân, Medeniyet vb. konularda ufuk açıcı bir eser olduğunu kaydedip daha önce sözü geçen: Şaban Teoman Duralı'nın ***Çağdaş Küresel Medeniyet*** (Çağdaş Küreselleştirilen İngiliz-Yahudi Medeniyeti), ayrıca İsmet Özel'in ***Üç Mesele - Teknik, Medeniyet, Yabancılaşma*** adlı eserlerini bu makâmda tekrar hatırlatmak istiyoruz. Ayrıca İsmet Özel'in, farklı birçok eseri içinde yer alan ve buraya sadece başlıklar hâlinde taşınsa bile çok yer tutacak olan Medeniyet, Çağdaş Medeniyet, Kültür, Gelişme, Kalkınma, Zenginleşme, Zamane vb.

Onun bu kuram[lar]ı, meşhûr kitâbı "Mukaddimetu İbn Haldûn/İbn Haldûn Mukaddimesi" içinde yer almıştır. O kuramlara veya mülâhazalara göre tesbît ettiği şudur ki: Memâlik ile medeniyetler, tıpkı bir insânın geçirdiği yaşam evrelerine benzer bir şekilde doğarlar, gelişirler, gençlik ve ihtiyarlık dönemine erişirler ve en sonunda ölüp giderler.

Târîhin mantığını ve işleyiş biçimini anlamanın, küresel düzenin/uluslararası sistemin kuruluş aşamalarını ve nedenleri/etkenlerini, ayrıca hem memâlik hem de medeniyetler arasındaki târîhî çatışmayı anlayabilmek açısından son derece önemli bir husûs olduğunu kaydetmek isteriz. Çünkü bu, Müslümanların -hem geçmiş hem de hâlihâzır- târîhindeki gelişme/yükselme ve hezîmete uğrama sebeblerini anlamamıza yardımcı olacaktır. Aynı şekilde Çağdaş Batı Medeniyeti'nin ve günümüzde Amerika'nın öncülüğündeki son merhalelerinin, mutlak bir zevâle yüz tuttuğunu ve artık İslâm Medeniyet güneşinin yükselme ve Allah'ın izniyle ilerleyişini tamamlama yolunda olduğunu anlamamızı ve buna işâret eden delîllere ulaşmamızı sağlayacaktır. Bu da bizleri, ümîde, ciddiyyete ve bu yolda gayret sarfedip çalışmaya götürecektir.

İbn Haldûn'un sözlerinden/açıklamalarından istifâde olunan hülâsa ise şudur:

Bir insân, zayıf bir şekilde doğar, öylece başı toprağa değer; ilk elde harekete ve yürümeye güç yetiremez; bütün ihtiyâclarında gayrısına ihtiyâc duyar. Sonra gelişir ve dört ayağı üzerinde emeklemeye başlar. Akabinde daha da gelişip iki ayağı üzerinde durmaya ve düşe kalka da olsa yürümeye alışır. Nihâyet dimdik yürümeye güç yetirir; sonra gülüp oynayan bir çocuk hâline gelir. Ondan sonra bileği kuvvetli, yüreği pek bir genç, sonra da kâmil ve kuvvetli bir adam olur. Kırkına vardığında aklî

---

konularla ilgili yazılarının eserlerinden okunmasını âcizâne tavsiye ediyoruz. İbn Haldûn'un görüşleri bir yana, İsmet Özel'in ifâdeleriyle "Oyalayıcı" "Hırdavat Medeniyeti"nin şöyle bir boyutu olduğunu da dikkatlerinize sunmak istiyoruz:

"Bugün batı medeniyetine muhalefet eden unsurlar, ya pastadan daha fazla pay almak isteyenler veya pastanın daha leziz, daha besleyici ve daha az hastalık getiren bir pasta olmasını isteyenlerdir. Henüz bu medeniyetin ürettiği pastanın yenilmeye değmez olduğunu, ekmekle doymak gerektiğini söyleyen bir muhalif çıkmış değil. Bu mahrumiyet yüzünden batı medeniyeti, muhalifleri eliyle güçlendiriliyor, yaygınlığı artıyor.

"Batı medeniyeti ile önceki medeniyetler arasında yıkılışın biçimi bakımından nasıl fark varsa, galiple mağlup arasındaki ilişki bakımından da öncekilerle şimdiki medeniyet arasında bir benzemezlik vardır. Geçmişte sert karakterli ve yalın yaşama biçimine sahip göçebelerin yenik düşürdüğü medeni kavimlerdeki özellikleri yavaş yavaş benimsediği, medeni kavmin kurumları içinde eridiği ve savaş alanında yendiği kavmin günlük hayatı içinde bir tutsağı olduğu söylenebilirdi. Batı medeniyetinin hakimiyet olayı aynı veya benzer sonuçlara götürmüyor bizi. Günümüzde galipler ahlâkları, günlük yaşayışları ve kafa yapılarıyla da mağlupları kendi formlarına uydurma çabasındadırlar. Üstelik batı medeniyeti, girdiği her yerde yerleşmesini zorlaştıran unsurları temizlemek için çalışmakta, batılı hayat biçimini dışlayacak alışkanlık ve anlayış tarzlarını da öldürmektedir. Medeniler barbarlıklarını hiç elden bırakmadıkları için iktidarlarını sağlamlaştırıyorlar diyebiliriz." (04.11.1981 Yeni Devir, Homo Faber) başlıklı makaleden, *Faydasız Yazılar*, s.47.]

ve bedenî kuvvetinin, kezâ olgunluğunun zirvesine ulaşır. Sonra çökmeye yüz tutar ve bütün kuvvetleri itibâriyle gerilemeye, sonra yaşlanmaya başlar ve en sonunda Allah Teâlâ'nın:

وَاللّٰهُ خَلَقَكُمْ ثُمَّ يَتَوَفَّاكُمْ وَمِنْكُمْ مَنْ يُرَدُّ إِلَى أَرْذَلِ الْعُمُرِ لِكَيْ لا يَعْلَمَ بَعْدَ عِلْمٍ شَيْئاً ﴿٧٠﴾ ﴿سورة النحل﴾

«Sizi Allah yarattı. Sonra [günü geldiğinde] sizi [yine] O vefât ettirecek. İçinizden kimi de -[bir zamanlar] bilgili olduktan sonra [çocuk gibi] bir şey bilmez hâle gelsin diye- erzel-i ömre [ömrün en düşkün çağına] döndürülür.» (16/en-Nahl, 70) buyurduğu gibi bir pîr-i fânî olur.

İşte böylece saç ağarır, kemikler zayıflar, bel bükülür. Bütün bunlar ise *ölüm meleği*nin -yola koyulma vaktinin geldiğini ihtar eden- elçileridir. Sonra o pîr-i fânî, üç şeye dayanarak yürür: İki ayağına ve bastonuna! Kimi zaman ise hâcetini gidermeye, ancak ilk dönem[ler]inde olduğu gibi dört ayağı üzerinde emekleyerek gider. Sonra toprak çeker onu ve dermansız bir hâlde yatağına düşer. Düşüş o düşüştür ve artık dem ölümün ona eriştiği demdir. Böylelikle nereden geldiyse oraya döner. Allah'tan âkıbetimizi hayırlı kılmasını dileriz.

İbn Haldûn'un -havâdis-i eyyâmın da isbât ettiği- görüşü şudur ki: Devletler de [insanoğlu gibi] aynen bu evrelerden geçerler. [Nitekim] Bir devlet doğar, [büyüyüp] gelişir, gençlik evresine ulaşır, kuvveti pekleşir, sonra solup zayıflamaya ve kuvveti itibâriyle bir çöküş yaşamaya başlar. Nihâyet mîrâsını, medeniyetini ve halkının topraklarını, başka devletlerin paylaşımına bırakmak üzere ölüp gider. İşte insânoğlunun ömür müddeti farklılık arzettiği gibi devletlerin ömrü de farklılık arzeder. Kimi insânlar nasıl iç hastalıklar veya dış hastalıkların bulaşıcılığı sebebiyle ölürse, devletler de genelde böyle olurlar. Ânî ölümlerin veya öldürmelerin kimi insânları kapıp götürdüğü gibi belki de kimi devletler, daha büyük devletlerin ânî saldırıları yahut beklenmedik tabîî âfetlerin etkisiyle yok olup giderler. Kimi devletlerin ömrü birkaç ayla veya birkaç yılla sınırlı kalabilir. Buna karşın târîh içinde binlerce veya yüzlerce yıl ömür sürmüş medeniyetler ve devletler görülebilir. Şanı yüce Rabbimiz ne güzel buyurmuş:

قُلِ اللّٰهُمَّ مَالِكَ الْمُلْكِ تُؤْتِي الْمُلْكَ مَنْ تَشَاءُ وَتَنْزِعُ الْمُلْكَ مِمَّنْ تَشَاءُ وَتُعِزُّ مَنْ تَشَاءُ وَتُذِلُّ مَنْ تَشَاءُ بِيَدِكَ الْخَيْرُ إِنَّكَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٢٦﴾ ﴿سورة آل عمران﴾

«De ki: "Ey mülkün sâhibi Allah'ım! Sen mülkü dilediğine verirsin; dilediğinden de mülkü çeker alırsın. Dilediğini azîz edersin; dilediğini de zelîl kılarsın. Hayır senin elindedir. Şübhesiz sen her şeye hakkıyla kadîrsin."» (3/Âl-i İmrân, 26)

İbn Haldûn'un işârette bulunduğu asıl önemli husûs ise şudur: Devletler, kurucularının herhangi bir "asabiyyet" (kasdettiği bir râbıta veya bağdır) üzerinde bir araya gelmesiyle kurulur. Sözkonusu asabiyyet bir hükümdâr veya karâbet veya dünyalık

veya kavmiyet ırkçılığı veya ortak çıkarlar olabilir. Böylece "mülk asabiyyeti" vucûda gelir. Kendi aralarında işbu asabiyyet üzerinde -kuvvet, mukâvemet ve bu yolda feragat göstererek- birleşmeleriyle de süreç başlar.

İlk kurucular, genelde az bir metâa sâhib kimselerdir. Kendilerini savaşa adar, ciddiyyet gösterir ve inşâ sürecini tamamlamaya çalışırlar. Sonra onların ardından kuvvet ile varlığın içine doğan bir nesil gelir. Kendilerinden öncekilere yakınlıkları dolayısıyla onların vasıflarını kazanırlar. Mülkü korur ve geliştirirler. Velâkin mülk içinde bir nebze zevk ve eğlenceye/lükse ve şatafata da bulaşırlar. Sonra onları, direnç yönüyle daha zayıf, emek ve zahmetten daha uzak, ama lüks ve şatafatta daha ileri bir nesil takîb eder. Bu durum, *sözkonusu* asabiyyetin aralarında çözüldüğü; zevk ve eğlence te'sîrinin mafsalları ile direncini güçten düşürdüğü nesillerin gelişine kadar böylece devâm edip gider. Nihâyet devlet içinde zaaf baş gösterir. Başka devletler yahut başkaca bazı asabiyyetler ona göz diker, saldırıya geçer ve mülkünü istîlâ ederler. Böylece devir, yenilerle ve yeniden başlamak üzere en başa döner. Düşüş sebebleri dâhilî olabildiği gibi hâricî de olabilir. Yahut her ikisi veya benzeri bütün âmiller bir araya gelebilir.

İşte böylece ve insânoğlunun, yaptıklarını kayıt altına almaya başladığı, yani bundan yaklaşık 6–7 bin yıl öncesinden bu yana bildiğimiz yakın dönem milletlerle devletlerin târîhine baktığımızda, Çin, Hind, Sind [İndus Vâdisi], Yunan, Roma, Firavun vs. medeniyetlerin, bunların yanısıra başka bazı ikincil devletlerin tamâmının o evrelerden geçtiğini ve o büyük Allâme'nin görüşlerini doğruladığını görürüz.

Şunu da bilmemiz gerekir ki bu yasa, çağdaş dönem devletlerle ve sistemlerle ilgili olarak da varlığını devâm ettirmektedir. Aynı şekilde İslâm medeniyeti de -zaaf noktalarının belirdiği evreye varıncaya kadar- bu süreçten geçmiştir ve mîrâsını, yaklaşık 200 yıldan beridir efendilik tahtına kurulan Avrupa medeniyetinin devletleri yağmalamıştır. Nihâyet İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra Çağdaş Dünya Düzeni'nin kurulduğu evreye varılmış ve Amerika ile Rusya, Avrupalıların -inşâ etmiş olduğu-müstemlekelerinin mîrâsına konacak iki kutbu oluşturmuştur. Sonra Amerika ile müttefikleri, Sovyetlerin doğu medeniyetini izâle etmiş ve artık beşeriyyetin bilinen târîhi içinde ilk defa, sulta ile kuvveti münferiden elinde bulunduran tek kutubluluk temeli üzerinde "Yeni Dünya Düzeni" kurulmuştur.

1963 yılında vefât eden meşhûr İngiliz târîhci Arnold Toynbee de serdettiği mülâhazalarla târîhin seyir mantığına yeni bazı katkılarda bulunmuştur. Şöyle ki:

Toynbee, yaptığı araştırmalarla, medeniyetin, Doğu ile Batı arasında tam dört defa gidip geldiğini tesbît etmiş ve kuşkusuz bir şekilde beşinci intikâle doğru yol aldığını belirtmiştir. Nitekim medeniyetin Doğu'da Sind, Hind, Çin, Kadîm Fars/Pers ülkelerinde, Irâk, Mısır ve Yemen medeniyetlerinde doğduğunu, akabinde Batı'ya, Yunanlara, sonra Romalılara intikâl ettiğini, sonra da Müslümanlar eliyle Doğu'ya intikâl edip İslâm medeniyetinin kurulduğunu, sonra da Avrupalı ve Amerikalı batı medeniyeti eliyle Batı'ya intikâl ettiğini söylemiştir. Aynı şekilde medeniyetin, Batı

medeniyetinde görülen çözülme ve çöküş sinyalleri, ayrıca İslâmî Doğu'da görülen ilerleme ve atılım tohumları nedeniyle, kuşkusuz bir şekilde, tekrar Doğu'ya ve Müslümanlara doğru yol aldığını belirtmiştir.

Bu husûs, bizim için Nebevî müjdelerle sâbittir. Hattâ bu, Ehl-i Kitâb'ın kadîm kitâblarında dahi haber verilen bir şeydir. Çağdaş bazı batılı yazarlar ve felsefeciler bunu daha kesin bir şekilde açıkladılar. Daha ötesi, son dönemlerde bazı Avrupalı ve Amerikalı yazarlar, Amerika ve Batı medeniyetinin yirmi yıl içinde düşeceğini açıklayan kitâblar yazdılar. Bu yazıların bazılarının üzerinden yaklaşık on yıl geçti. Onların düşüşü ve bizim yükselişimiz hiç kuşkusuz yoldadır. [Amma] Her hâlükârda bu, Allah'ın ilmi dâhilinde olan gaybî bir husûstur. Allah'tan niyâzımız bunu görmeyi bizlere nasîb etmesidir. Yahut bizleri, bu yolda gayret sarfeden ve gayretleri, mâl ile oğulların fayda etmediği, sadece Allah'a kalb-i selîm[1] ile gelenlerin fayda gördüğü o günde kendilerine fayda verecek kimselerden kılmasıdır.

Medeniyetler ve İslâm Öncesi Kadîm Beynelmilel Nizâm

Arkeolojik araştırmalar, çok eski bazı medeniyetlerin kurulduğunu ve bunların, dünyanın dört bir tarafında ve bütün kıtalarında serpildiğini işâret etse bile, yine de insânlık târîhinin bunlara dâir ciddî bir tafsîlâta ulaşması, ancak yazının başladığı dönemlerden -yani yaklaşık 6000–7000 yıl öncesinden- itibâren mümkün olabilmiştir. Bilinen en eski medeniyetlerin bazıları ise şunlardır: Çin, Hind, Sind ve Fars diyârlarında kurulan medeniyetler... Asurlar, Keldâniler, Bâbilliler gibi Kadîm Irâk medeniyetleri... Fenikeliler, Sümerler, Kenânîler gibi Bilâd-ı Şâm medeniyetleri... Âd ve Semûd gibi Arab Yarımadası medeniyetleri... Sebe, Hımyer ve Tubba Kavmi gibi Yemen medeniyetleri... Firavun ve Nil Vâdisi gibi Mısır medeniyetleri... Kuzey Afrika ve Kartaca medeniyetleri... Yunan, sonra Roma medeniyeti... Aynı şekilde Kızılderililerin ve onların iki Amerika kıtasında, özellikle de Güney Amerika'daki eski atalarının kurduğu medeniyetler ki bu bölgelerde ileri düzeyde yüksek medeniyetler kurulmuştur.

Medeniyetlerin ilerlemesiyle ve bunlar arasında savaş ve barış gibi yollarla bir irtibâtın kurulmasıyla birlikte adına "Beynelmilel Nizâm/Uluslararası Sistem" denilebilecek bir yapı oluşmaya başlamıştır. Şöyle ki, büyük medeniyetler veyahut büyük ülkeler, kendilerine mücâvir olanlara tahakküm etmeyi, onları kendi kontrolleri altına almayı başarmıştır. Tabîîdir ki bunların kendilerine hâs siyâsî, iktisâdî, ictimâî ve kültürel düzenleri, aynı şekilde hem içerde hem de dışa doğru varlık gösteren askerî politikaları ve kendilerine mücâvir güçlü imparatorluklarla yaşadıkları çekişmeleri olmuştur. Bu çekişmelerin en meşhûrları kadîm Asya, Afrika ve Avrupa âlemi arasında yaşananlardır. Bu hem coğrafî hem de medeniyet olarak birbiriyle temâsı

---

[1] [Bkz: 26/eş-Şuarâ Sûresi: 88-89. âyetlerin tefsîri. // *Sanma ey hâce ki senden zer u sîm isterler -- "Yevme lâ yenfau"da kalb-i selîm isterler.* Rûhî]

olan bir âlemdir. Binlerce yıl ömür süren Kadîm Fars medeniyeti ile Yunan medeniyeti arasında yaşanan çatışma ve Orta Doğu hattı üzerinde hâkimiyyet kurma mücâdelesi de bu kapsamdadır. Yani Şâm Beldeleri, Irâk Diyârı ve Türkiye (yahut Anadolu Yaylası veya Küçük Asya olarak bilinen) bölge üzerindeki mücâdele! Bu merhale Farsların zaferine, Yunan medeniyetinin ise çözülmesine, zayıflamasına, parçalanmasına, akabinde tekrar yükselmesine ve efsânevî komutan Makedonyalı İskender'in eliyle yeniden birleşmesine şâhidlik etmiştir. *Nitekim* İskender, Yunanları toparlamış, sonra onlarla birlikte Doğu'ya saldırmış, Farsları bastırmış, Firavunların idâresindeki Mısır'a ve çoğu Doğu toprağına girdiği gibi ta Çin sınırlarına kadar ulaşmıştır.

Sonra Farslar, ikinci bir kez yükselişe geçmiştir ve sınırları, Irâk–Mezopotamya topraklarından Fars (İran) beldelerine, oradan Sind (Pakistan), Afganistan ve Orta Asya'nın bazı bölümlerine kadar uzanan büyük bir imparatorluk kurmuşlardır. Aynı zaman diliminde Yunan medeniyetini mîrâs alan Roma imparatorluğu İtalya yarımadası üzerinde yükselmiş ve Akdeniz'i çevreleyen bütün ülkeleri -Şâm, Mısır, Kuzey Afrika, Anadolu'nun bazı bölümleri ve bütün Avrupa kıtasını- içine alacak şekilde genişlemiştir.

Böylelikle eski uluslararası düzen, birbirlerine rakip olan, kezâ Orta Doğu hattı, Şâm ve Irâk toprakları üzerinde hâkimiyyet kurmaya çalışan iki medeniyetin varlık gösterdiği evreye ulaşmıştır.

O eski uluslararası düzenin günümüzdekine çok ama çok benzer birçok vasfı da vardır. İki büyük devlet[/veya süper güçler], komşularına nüfûz etmeye çalışmış ve onların içiçlerine karışıp durmuşlardır. Ayrıca vekâlet sistemiyle savaşa tutuşan [bazı] yapılar oluşturmuşlardır. Meselâ Fars imparatorluğunun tebaası olan Irâk ve Mezopotamya diyârı bedevîleri -ki Menâzire Hükümdârları olup, efendileri Farsların dini üzre Mecûsî ve onlar gibi ateşe tapan kimselerdir- ile başkenti Konstantinopolis olan Roma–Bizans imparatorluğunun tebaası -ve Romalı efendileri gibi Hıristıyan- olan Şâm–Gassânî Arabları arasında vekâlet düzeni içinde savaşlar yaşanmıştır.

Zafer ve hezîmet, yaşanan kanlı savaşlar boyunca ve birçok defa Romalılar ile Farslar arasında gidip gelmiştir. Barış dönemlerinde ise bunlar arasında iktisâdî ve medeniyet eksenli temâslar, alışverişler olmuştur.

O zaman itibâriyle Arab Yarımadası Arabları, siyâsî anlamda komşularından tam anlamıyla soyutlanmış bir hâlde yaşamaktadır. Parçalı-bölüklü, çevrelerinde olup bitenlerden bağımsızdırlar. Aşîret ve kabîle toplulukları üzerinde yükselen, kendi aralarında savaşan, siyâsî açıdan birbirinden kopuk, ne bir hükümdârlığın ne de düzenin kendilerini bir araya getirdiği insânlar olup ilkel bir düzen içinde hayâtlarını idâme ettiren kimselerdir. Dînî anlamda da birbirlerinden ayrıdırlar ve her kabîlenin tapındığı farklı ilâhları ve putları vardır. Yine Arabların, Yarımada üzerinde kendilerine mahsûs, çoğunlukla çobanlığa, bazen de çöl suları çevresindeki vâhalarda yaptıkları kısmî zirâata dayanan ilkel bir iktisâdî düzenleri olmuştur. İşbu iktisâdî

düzenin temel ayağı/ana direği ise ticârettir. Ayrıca Mekke–Medîne'den geçen ve Yemen–Akabe üzerinden Şâm'a ulaşan, böylece Çin ve Hindistan'dan gelen Doğu ticâret yolunu denizden Yemen'e, oradan da Roma, Anadolu ve Şâm'ın Kuzeyi gibi bölgelerden gelen Batı ticâret yoluna bağlayan kadîm ticârî hattıdır. Arab Yarımadası üzerinde müstakil ve birlik içinde bir düzen olmamıştır. Yemen hâric ki burada temelleri sağlam hükümdârlıklar kurulmuş, günü geldiğinde ise Romalıların müttefikleri olan Hırıstıyan Habeşlilerin istîlâsına uğramışlardır. Sonra Farslarla bağlantılı hükümdârlar Habeşlileri mağlûb etmiş ve Yemenliler üzerine Farslara bağlı yöneticiler olarak atanmışlardır.

Yaşanan siyâsî ahvâl bundan ibârettir ve bunu, kavramsal çerçevede "Beynelmilel Nizâm/Uluslararası Sistem" olarak isimlendirmek mümkündür. Kadîm dünyanın kalbinde, Avrupa, Kuzey Afrika ve Asya'nın Batı yarısında varlık gösteren bir sistem!

[İşte] Bu atmosfer içinde ve Mîlâdî yedinci asrın başlarında (M.610) İslâm güneşi doğmuştur. Âdemoğullarının Efendisi, evvel–âhir bütün insânların en hayırlısı [Eşref-i Mahlûkat], Efendimiz Muhammed Mustafa sallallâhu aleyhi ve sellem Peygamber olarak gönderilmiştir. İslâm Devleti'nin tohumları atılır atılmaz İslâm medeniyetinin güneşi doğmuş ve Peygamber Efendimiz'in 23 yıllık peygamberlik hayâtı boyunca Arab Yarımadası bir vahdete ulaşmıştır.

İslâm Devleti, sözkonusu beynelmilel nizâma müdâhil olmak üzere mücâdele sâhasına girmiştir ve artık bu nizâm -Mîlâdî yedinci asırdan itibâren- üç kutubdan müteşekkil bir hâl almıştır: Rumlar/Romalılar, Farslar/Persler ve İslâm Devleti.

Târîh Bilincinin Önemi

Günümüzde yaşanan olayları anlayabilmek, geleceğe dâir okumalar yapabilmek, ister iç boyutta "Müslümanlar[ın kendi] arasında" ister dış boyutta "Müslümanlarla düşmanları, özellikle de Romalılar arasında" devâm eden hak–bâtıl mücâdelesinin mantığını kavrayabilmek için târîh bilgisi son derece önemlidir. Müslümanlar olarak katettiğimiz târîhî durakları, aynı şekilde düşmanlarımızın târîhini ve bu târîh içinde bizimle onlar arasında görülen müşterek durakları, genel bir çerçevede de olsa ele almak faydalı olacaktır. Bir diğer büyük faydası ise zafer ve hezîmetin kânûnlarını, *kezâ* kuvvet ve zaaf sebeblerini öğrenmemize sağlayacağı katkıdır. Bu da genelde Müslüman'a, özelde Mücâhid kişiye, daha özelde ise [mücâhidlerin] bilinçli -böyle farz olunan- komutanlarına, şimdi ve gelecek*teki* mücâdelelerimizde, basîret üzere hareket edebilmek cihetiyle yardımcı olacaktır.

Diğer taraftan, şanlı târîhimizi bilmemiz, bizleri güçlü sâiklerle müsellah kılacak, ayrıca Allah'ın, bizi ancak İslâm'la şerefyab kıldığını ve her ne olursa olsun bunun hâricinde bir şeyde izzet aradığımızda, **Hz. Ömer**'in [el-Hacc, 18 âyetine işâretle], "**Allah'ın alçaltıp/zelîl kıldığı kimseye hiç kimse izzet bahşedemez**" dediği gibi,

Allah'ın bizi mutlaka zillete dûçâr edeceğini bihakkın anladıklarında izzet ve rif'atte Süreyya yıldızını dahi kıskandıracak bir mertebeye ulaşan ecdâdımızın izinde sâbit adımlarla yürümemizi sağlayacaktır.

İşte bu yüzden eserimizin ilerleyen sayfalarında şanlı târîhimizden bazı kesitlere, bunların bünyesinde varlık gösteren bazı derslere ve hasrı mümkün olmayan bazı ibretlere muhtasar bir şekilde yer vermeye çalışacağız. Buna ise ezelî düşmanlarımızın, o kahrolası "Sarı Oğulları" Romalıların kısa bir târîhçesiyle giriş yapacağız.

Peygamberimizin Gönderildiği Dönemde Beynelmilel Nizâm (Pers–Roma Çatışması)

Resûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem Mîlâdî 570 yılında dünyaya teşrîf etmiştir. Malûm olduğu üzere Kendisine Mîlâdî 610 senesinde vahiy gelmeye başlamıştır. O dönemde Arab Yarımadası'nı çevreleyen dünyanın efendiliğini paylaşanlar ise Romalılarla Perslerdir. Bunların her biri Fırat kıyılarından Akdeniz sâhillerine kadar uzanan nüfûz bölgesini istîlâya göz dikmiş bir hâldedir ve hasmının askerî gücünü yok etmek için çalışıp durmaktadır. Bu nedenle aralarındaki savaşlar sürgit devâm eder. Bu savaşları ancak arasıra yapılan ve pek de uzun ömürlü olmayan [birtakım] mütârekeler keser. Bu savaşların başka bir özelliği ise katliâm, tahrîbât, yağma ve talan gibi hâlleri dolayısıyla çok sert olmasıdır. İki devlet arasındaki çatışmanın en fazla şiddetlendiği zaman ise şu iki kralın dönemidir: M.527 yılında [Doğu] Roma'ya imparator olarak atanan I. Justinianos [Jüstinyen] ve M.531 yılında Perslerin başına kral olarak atanan I. Kisra "Anuşirvan" dönemleri.

M.546 senesinde Kisra Anuşirvan, Romalılara karşı bir savaş başlatır ve Kuzey Suriye'ye ânî bir saldırı gerçekleştirip o gün itibâriyle Doğu'nun başkenti [mesâbesinde] olan Antakya'yı istîlâ eder. Ayrıca er-Ruha (Edessa) [/Şanlıurfa], Kınnesrin, Haleb ve başka bazı şehirleri de ele geçirir. Binlerce esîri Antakya'dan, ona benzer bir şekilde Medâin yakınlarında inşâ ettirip adına "Antakya" dediği ve "Rumiyye" olarak bilinen şehre intikâl ettirir. Bu şehre ise Ehvazlı bir Hıristıyan'ı vâli olarak atar.

Jüstinyen ise Avrupa tarafından kendi ülkesinin sınırlarına baskınlar düzenleyen Avar ve Slav topluluklarının saldırılarını püskürtmekle meşgûl olduğu için Kisra'nın saldırısına karşı koyamaz ve [bu yüzden] onunla sulh yapmak zorunda kalır. M.563 yılında yapılan bu sulh antlaşması sonucunda, ayrıca büyük bir fidye ve Romalıların yıllık olarak ödeyeceği bir cizye karşılığında Kisra, işgal ettiği topraklardan çekilir.

M.565 yılında I. Jüstinyen ölür. Onun yerine geçen II. Jüstinyen selefinin Kisra ile yaptığı antlaşmayı feshedince Kisra, tekrar Suriye'ye saldırır ve orayı tarumar eder. M.578 yılında II. Jüstinyen de ölür. Yerine İmparator Tiberius geçip, belli bir mâl ve cizye karşılığında Kisra ile barış antlaşması yapar.

M.579 yılında Kisra Anuşirvan ölmüş, yerine oğlu Hürmüz geçmiştir. Aynı şekilde Tiberius da ölmüştür ve yerini ise İmparator Maurice almıştır. Kisra'nın ölümünden

sonra Fars topraklarının kuzeydoğusundaki Türk kabîleleri, savaş için birleşmeye başlar. Bunun üzerine Hürmüz, adı "Behrâm" olan bir komutanı, emrindeki orduyla birlikte onlara karşı savaşmak üzere gönderir. Behrâm, onları hezîmete uğratır ve mâllarını ganîmet alır. Kazandığı zaferle mağrûr olan Behrâm, kendi kralı Hürmüz'e karşı ayaklanıp onu azleder. Ayrıca gözlerini oydurur ve hükümdârlık tahtına kendisi oturur. Hürmüz'ün oğlu olan II. Kisra "Pervîz", babasının tahtını tekrar ele geçirmeye çalışsa da başarılı olamaz. Akabinde Roma İmparatoru Maurice'e sığınıp Behrâm'a karşı kendisinden yardım talebinde bulunur. Onu güzel bir şekilde ağırlayan Roma İmparatoru, onun yardım talebine olumlu cevâb verdiği gibi kızını da kendisiyle evlendirir. Aynı zamanda onu, Behrâm'ı yenilgiye uğratıp babasının tahtını tekrar ele geçirebildiği büyük bir orduyla destekler.

M.602 yılında Bizanslı komutan Phocas, İmparator Maurice'i bir sûikasd sonucu öldürür ve tahta kendisi oturur. Ayrıca Maurice'in biri hâric bütün oğullarını katleder. Kaçıp kurtulmayı başaran oğul ise Kisra Pervîz'e sığınır. Phocas'a karşı Pervîz'den, tıpkı onun babasının bir zamanlar Behrâm'a karşı kendi babasından yardım istediği gibi yardım ister. Pervîz, Romalılardan, babasının halefi olarak onun tahta geçirilmesini ister. Bunu yapmadıkları takdîrde onlara savaş açacağı tehdîdinde bulunur. Ama isteği reddedilir.

Bunun üzerine Kisra Pervîz Romalılara karşı şiddetli bir savaş başlatır. Savaş sonucunda Şâm beldeleri, Mısır ve en-Nûbe (Nubia)'yı istîlâ eder. Ayrıca (sözümona) Çarmıh Tahtası'nı, Beyt-i Makdis'ten, Farsların başkenti olan Medâin'e taşır. Akabinde çok kalabalık bir ordu gönderip Konstantinopolis'i kuşatma altına aldırır. Kuşatma için Bizanslıların düşmanı olan Avarlar ve Slavlardan da destek alır ki onlar da bu kuşatmaya Avrupa yönünden katılırlar. Ama Bizans orduları komutanı Heraklius, Konstantinopolis kuşatmasını yarmayı, Farsların düşmanı olan Türklerle yaptığı ittifâkla da Kisra'nın ordusunu Roma topraklarından kovmayı başarır.

M.610 yılında -ki Hz. Peygamber'in Nübüvvetle gönderildiği yıldır- Heraklius, İmparator Phocas'ı, yönetiminde şüyû bulan fesâddan dolayı tahttan indirip halkın eline verir. Heraklius, Phocas'ı böylece öldürttükten sonra ordu onu, Farslara karşı gâlib geldiği ve sapkın bir kralı tahttan indirdiği için İmparator olarak tayîn eder. Tahta oturan Heraklius, Farslara savaş açar ve savaş sonucunda Farsların daha önceden istîlâ ettiği Roma topraklarını geri almayı başarır. Sonra da onlara kendi topraklarında hücûm eder ve M.627 yılında yaşanan "Ninova" savaşında Fars ordularını kırıp geçer. Farsların pek çok varlığını taşıyıp götürdüğü gibi onları yıllık bir cizye ödemekle de yükümlü kılar. Bu vaka, Farslarla Romalılar arasında yaşanan savaşların sonuncusudur. Kur'ân-ı Kerîm'in işâret ettiği savaş da budur: «Rûmlar, yakın bir yerde yenilgiye uğratıldılar. Onlar yenilgilerinden sonra birkaç yıl içinde gâlib geleceklerdir.» (30/er-Rûm, 2-3) Bu vakadan sonra [artık] Müslümanların dönemi gelmiştir ve *Müslümanlar*, her iki imparatorluğu, aynı ânda, Vâhid-i Kahhâr olan Allah'ın yardımıyla târîhe gömmüşlerdir.

DEVLET-İ NEBEVÎ'NİN KURULDUĞU GÜNDEN GÜNÜMÜZE (H.1–1425/M.622–2004) ARAB–İSLÂM TARİHİNDEKİ DEVLETLERİN VE YÖNETİMLERİN KISA TARİHİ

([1])

1 Târîhî duraklara dâir özeti içeren bu Bölümü (Üçüncü Bölüm) yazarken bazı târîh kaynaklarının yanısıra İslâm târîhiyle ilgili programları içeren birtakım elektronik diskleri de kullandım. Bu programlardan ve kaynaklardan iktibâs ettiğim şeyleri, büyük ölçüde yeniden düzenleyip biçimlendirdim. Zîrâ bunların çoğunluğu, Müslüman olmayan, belki de İslâm'a düşman olan ve Müslümanların târîhine yahut o târîhin kimi şahsiyetlerine kin duyan eller tarafından yazılmıştır. Bazen emânet anlayışından tamamen uzak kalınmış, bazen de konu mâddeleri birtakım tezvîrâta bulanmıştır. Aynı şekilde dinî açıdan saygınlığı bulunan -Sahâbe (r.a.e.) gibi- bazı şahsiyetlerin hürmetine riâyet edilmediği gibi halîfe, hükümdâr, sâlih zâtlar gibi kendileri ve mevkileri hakkında hüsn-i şahâdetin sâbit olduğu bazı kimselerin saygınlığı da gözetilmemiştir. Bunların çoğunluğu ırkçı ve laik bir mantıkla yazılmış olup ne İslâmî'dir, ne de tarafsız!

Bu kaynaklardan genel bilgiler ve târîhler konusunda, ayrıca İslâm târîhine karşı saldırganlık izleri taşımayan bazı metinleri iktibâs noktasında istifâde ettim. Çarpıtmaların vukû bulduğunu yahut gayrımünâsib bir üslûbun kullanıldığını sezinlediğim her metinde, dikkat ve itina gerektiren estetik ameliyatları andırır bir biçimde düzeltme yoluna gittim. Bunu benim için kolay kılan asıl husûs ise -Rabbimin lütfuyla- târîhi, akademik bir düzeyde tahsîl etmiş ve sonra da kendi gayretlerimle târîh alanında, özellikle de İslâm târîhi ile çağdaş dönem siyâsî târîh kitâbları üzerinde özel okumalar yaparak derinleşme yoluna gitmiş olmamdı. Basın–yayın alanında çalışmış olmamın da buna epeyce bir katkısı oldu.

Genel itibârla ve ilmî emânetin bir gereği olarak burada, bu Bölüm'ün en önemli kaynaklarını kaydetmek isterim:

1. İslâm Târîhi Programı - Harf Müessesesi Prodüksiyonu - Ezher'in Lisans Onayıyla (İbrâhîm İzzet merhûmun dediği gibi bir zamanlar eş-Şerîf (Şerefli) olan el-Ezher'in!). Metinlerin ana kaynağı budur. Düzeltmeler de büyük ölçüde bu metinler üzerinde yapılmıştır.

2. İslâm Târîhi Programı - Harf Müessesesi Prodüksiyonu.

3. Ferîd Bey el-Mehâmî'nin, "Târîhu'd-Devleti'l-Usmâniyye/Osmanlı Devleti Târîhi" adlı eseri. Müellif, anlaşıldığı kadarıyla Türk asıllı bir Mısırlıdır. Eserini 1909 yılında kaleme almıştır. Eser boyunca açık bir şekilde görülen husûslar, Mason bir şahsiyet ve halkcı/milliyetci bir Türk olduğu, Sultân Abdulhamîd merhûma kin duyduğu, Yahûdî ve Mason teşkîlâtı İttihâd ve Terakkî Cemiyyeti'ne destek verdiğidir. Kitâbı meşhûr Elfiye Programı içinde de yer almıştır.

4. İbn Kesîr rahmetullahi aleyh'in "el-Bidâye ve'n-Nihâye" adlı eseri. Daha önce sözünü ettiğim kaynaklarda geçen çoğu yanlışı düzeltmede başvurduğum temel kaynağım bu eserdi.

5. İslâm Şehîdi Şeyh Abdullah Azzâm'ın eserleri. Husûsen "Hattu't-Tahavvuli't-Târîhî" - "Edvâ Ale'l-Kavmiyyeti'l-Arabîyye" - "es-Seratânu'l-Ahmer" adlı eserleri.

6. Başkaca bazı kaynaklar, basın–yayın organlarından ve benzeri bilgi kaynaklarından derlediğim özel bazı bilgiler. (Müellif)

DEVLET-İ NEBEVÎ (H.1–11)

Peygamberliğin onüçüncü yılı, Rebîulevvel ayının onikinci gününde (24 Eylül 622) Resûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem, Yesrib'e, yani İslâm Devleti'nin ilk başkenti olacak ve artık kendisine el-Medînetu'l-Münevvere denilip İslâm ordularının Fetihler için oradan hareket edeceği şehre ulaşmıştır.

Malûm olduğu üzere Hicret Yılı, Hz. Ömer (r.a.) döneminde İslâm Takvîmi'nin başlangıcı olarak kabûl edilmiştir.

Resûlullâh (s.a.v.)'in Hicretinden Vefât Ettiği Târîhe Kadar Asr-ı Nebevî'de Yaşanan En Önemli Hâdiseler

O dönemin en önemli târîhî duraklarını şu şekilde özetlemek mümkündür:

Bedir Vakası (H.2)

Hicret'in ikinci yılı Ramazan ayında Peygamber Efendimiz (s.a.v), başında Ebû Süfyân b. Harb'ın olduğu büyük bir kervanın Şâm'dan geleceğini, durup dinlenmek ve suyundan istifâde etmek gâyesiyle Bedir'e uğrayacağını haber alır.

Peygamber Efendimiz (s.a.v) harekât için üçyüz küsûr kişiden oluşan bir birlik hazırlar ve kervanı hiç beklemedikleri bir ânda baskına uğratmak üzere Bedir'e doğru yola koyulur. Ne var ki haber Kureyşlilere ulaşır ve onlar da Müslümanlara karşı savaşmak üzere harekete geçerler. Ondan sonra her ne kadar Ebû Süfyân kendilerine sâhil yolunu tuttuğunu ve Müslümanlardan kurtulduğunu haber edip onları Mekke'ye geri dönmeye çağırsa da Kureyş'in önde gelenleri Müslümanlara karşı savaşmakta ısrâr ederler.

Aynı yılın Ramazan ayının onyedinci gününde, îmân gücünün yanardağlar gibi patladığı, sayılarının azlığına rağmen Müslümanların muzaffer olduğu, Kureyş*liler*'in kahramanları ile başlarından yaklaşık yetmiş kişinin öldürülüp bir o kadarının da esîr alındığı ilk savaşta iki topluluk karşı karşıya gelir.

Hiç şübhesiz Bedir Vakası, İslâm târîhinin *fâtiha*sı olmuştur. Bu savaş, sayı ve techîzât bakımından birbirine denk iki topluluğun savaşı değildir. Bilakis kendisi yolunda şahâdete tâlib olunan akîde sevgisi ile kendisi için yaşamaya tâlib olunan mâl sevgisi arasında yaşanan bir savaştır. Yaşamaya tâlib olanların şahâdete tâlib olanlara gâlib gelmesi ise elbet mümkün değildir.

İşte Müslüman olduktan sonra Arabları, sayıca az oldukları, karşılarında büyük devlet orduları bulunduğu hâlde, giriştikleri Fetih savaşlarının her birinde -Allah'ın lütfu ve inâyetiyle- zafere götüren en temel etken de budur.

Yahûdîlerin, Hz. Peygamber (s.a.v.)'e Verdikleri Ahdi Bozmaları

Peygamber Efendimiz (s.a.v) [Bedir sonrası] Medîne'ye döndüğünde Yahûdîleri, kalbleri değişmiş bir hâlde bulur. Çünkü Müslümanların Bedir'de kazandığı zafer,

kendilerine şiddetli bir acı vermiştir. Böyle bir şeyi hesâb içre tutmadıkları gibi sîneye de çekememiş ve içlerindekini gizli tutmak konusunda sabra güç yetirememişlerdir.

Yahûdîler arasında bu zafere karşı öfke ile en fazla kin besleyen ve bu zaferin değerini düşürmek için en fazla gayret sarfeden kesim Kaynukâ' Oğulları'dır. Bu sebeble *onlar*, Müslümanlara karşı duydukları kini açığa vurmaya, onlara meydân okumaya ve onlara karşı kışkırtmalarda bulunarak kuvvet hazırlamaya başlarlar. Bunun üzerine Resûlullâh (s.a.v.) onları kendi kalelerinde kuşatma altına alır. Onlar, Kendisine teslîm olduklarında ise Resûlullâh (s.a.v.) onları Medîne'den çıkarıp Şâm diyârına sürmekle yetinir.

Uhud Vakası (H. 3)

Kaynukâ' Oğulları'nın başına gelenler, Yahûdîleri öfkelere salar. Bu yüzden bir yandan bedevî Arabları Medîne'ye baskınlar düzenleyip Müslümanlara saldırmak üzere kışkırtmaya, öte yandan Bedir'de öldürülen adamlarının intikâmını alsınlar diye Kureyşlileri Müslümanlara karşı savaşa tahrîk etmeye başlarlar. Ayrıca savaşta kendilerine destek olacakları vaadinde bulunurlar. Bu kışkırtma hareketinde en çok çaba sarfedenler en-Nadîr Oğulları Yahûdîleri'nin şu iki başıdır: Ka'b [b.] el-Eşref ve Sellâm b. Ebi'l-Hukayk.

Resûlullâh (s.a.v.)'in emriyle Ensâr'dan bazı kimseler, onları sûikasd yoluyla öldürmek üzere gönüllü olurlar ve netîcede her ikisi birden öldürülür.

Kureyşliler ise Yahûdîlerin kışkırtmalarından etkilenirler ve Müslümanlara karşı savaşmak üzere birliklerini hazırlarlar. Hazırladıkları ve bu uğurda harekete geçirebildikleri diğer kuvvetlerle birlikte ve Ebû Süfyân b. Harb'ın komutasında Medîne'ye doğru yola çıkarlar.

Hz. Peygamber (s.a.v.), bunu haber aldığı zaman bir ordu hazırlar ve ordusunun başında Medîne yakınlarındaki Uhud Dağı'na doğru yola çıkar. Oraya vardığında en iyi okçuları, Müslümanların sırtını korusunlar diye dağın yüksek bir mevkiine yerleştirir.

Savaş boyunca zafer işâretleri göründüğü, Kureyşliler gerisin geri çekildiği, Müslümanlar onları takîb ve onlardan ganîmet aldıklarını toplamaya başladığında Müslüman okçular, savaşın nihâyete erdiğini zannederek yerlerini terk ederler ve ganîmetten nasîblerini almak gâyesiyle savaş meydânına doğru koşarlar. [Tetikte bekleyen] ve [o zaman için] müşriklerin okçularına komuta eden Hâlid b. el-Velîd fırsatı ganîmet bilerek arkadan dağa çıkar ve Müslümanları ok yağmuruna tutar. Kureyş birlikleri de geri dönüp Müslümanlara saldırır. Tam bu noktada Müslümanlar iki ateş arasında kalırlar. Dolayısıyla safları bozulur; aralarında korku yayılır; öyle ki o hengâmede birbirlerini bile öldürürler. Ölümden kurtulansa [bir nevi] hezîmete uğrar.

Bu Vaka'da Müslümanlardan yetmişi aşkın kişi öldürülür ki aralarında, İslâm kahramanı, Hz. Peygamber (s.a.v.)'in amcası Hamza b. Abdulmuttalib de (r.a.)

vardır. Onu, Habeşli "Vahşî", uzaktan attığı bir mızrakla öldürür. Hz. Peygamber (s.a.v) ise yanağından yara alır ve mübârek başı yarılır. Yine o meydânda Kureyşli biri "Muhammed öldürüldü" diye bağırır. Müşrikler, bu sesi tasdîk ederek savaşı bırakır ve geri çekilir. Nihâyetinde arzuladıkları şeye -kendi zanlarınca- nâil olurlar.

Yahûdîlerin Hz. Peygamber'e Sûikasd Girişiminde Bulunması

En-Nadîr Oğulları Yahûdîleri, Hz. Peygamber (s.a.v.)'in kurtuluşu dolayısıyla kahra boğulurlar ve Ka'b b. el-Eşref ile Sellâm b. Ebi'l-Hukayk'ın öcünü almak için Onu sûikasd yoluyla öldürmeye azmederler. Sûikasd girişimleri başarısızlıkla sonuçlandığında ve ne yapmak istedikleri meydâna çıktığında Hz. Peygamber'in onları cezalandıracağını anlayarak kalelerine çekilirler.

Hz. Peygamber (s.a.v.), onların üzerine yürüyüp kalelerinde kendilerini kuşatma altına alır. Kurtuluştan ümîd kestiklerinde ise -tıpkı Kaynukâ' Oğulları'nın çıktığı gibi- Medîne'den çıkmak üzere Hz. Peygamber (s.a.v.)'den izin talebinde bulunurlar. Hz. Peygamber (s.a.v.) taleblerine olumlu cevâb verince mâllarını alarak Medîne'den çıkarlar. Onlardan bir topluluk Hayber'e giderek oradaki Yahûdîlere katılır. Diğerleri ise Şâm diyârına doğru seyre koyulurlar.

Hendek Vakası (H. 5)

Medîne'de -Yahûdîlerden geriye- Kurayza Oğulları'ndan gayrı kimse kalmaz. Birâderleri Kaynukâ' ile en-Nadîr Oğulları'nın başlarına gelen ise kendilerine keder olmuştur. İşte bu yüzden hem Kureyşlileri hem de onların müttefiki olan Arab kabîlelerini Müslümanlara karşı savaşmak ve devletlerini yok etmek amacıyla harekete geçirirler. Savaşta onlara destek olacaklarına dâir söz verirler.

Kureyşliler ise bir yandan birliklerini toparlarken öte yandan müttefiklerini ve hiziblerini yardıma çağırırlar. Onlar da bu çağrıya icâbetle adamlarını toparlayıp gelirler. Toplanan ordu onbin savaşçıya ulaşır.

Hz. Peygamber (s.a.v.) bu devasa saldırı hazırlığının haberini aldığında konuyu Ashâbıyla istişâre eder. Ashâb, Müslümanların Medîne'de kalıp müdâfaada bulunmalarını söylediğinde Selmân el-Fârisî (r.a.), Medîne'nin etrafında hendekler kazılması ve okçuların da hendeğin yakınında konuşlandırılıp hendeği aşmak isteyen müşriklere böylece engel olmaları yönünde görüş belirtir.

Bu arada Hz. Peygamber (s.a.v.)'e, Kurayza Oğulları'nın ihânetini haber veren birileri gelir. Hz. Peygamber (s.a.v.), Ensâr'ın büyüklerinden iki kişiyi, Evs'in büyüğü Sa'd b. Mu'âz ile Hazrec'in büyüğü Sa'd b. Ubâde'yi, Kendisi ile yaptıkları muâhedeyi hatırlatmak, Müslümanlara ihânetten sakındırmak ve bunun âkıbeti konusunda kendilerini uyarmak üzere Kurayza Oğulları'na gönderir. Kurayza Oğulları, onlarla istihzâ ettikleri gibi Kureyşlilere yardım etmek konusunda azimli olduklarını ortaya koyarlar.

Müşriklerin ordusu Medîne önlerine ulaştığı zaman şehre girmeye yol bulamaz. Hendeğin öte yakasında karârgâh kurarlar. Belli geçitler arayıp hendeği aşmaya çalışan herkesi ise Müslümanlar oka tutar. Kuşatma bir ay boyunca devâm eder. Nihâyetinde Kureyş'in müttefikleri (el-Ahzâb), bu uzun bekleyiş karşısında ve ulaşmayı umdukları ganîmetlere bir türlü ulaşamamaları sebebiyle yılgınlık gösterir. Bu yüzden onlarla Kureyş arasında çekişme ve bölünme vukû bulur.

İşte bu sırada Allah, Arabların ileri gelen başlarından birine, Nu'aym b. Mes'ûd el-Eşca'î'ye İslâm'a girmeyi nasîb eder. Nitekim o da kabîlesi el-Eşca' Oğulları'yla birlikte Müslümanlara karşı savaşmak üzere gelenlerdendir. Müslüman olduğunu ilân ettiğinde ve Hz. Peygamber'den Müslümanlarla birlikte Medîne müdâfaasına katılmayı istediğinde Hz. Peygamber, ondan Müslümanlığını gizlemesini, Kureyş ile Kurayza Oğulları'nı birbirine düşürüp aralarındaki ittifâkı parçalamasını taleb eder. O da böyle yapar ve plan muvaffakiyyetle sonuçlanır.

Ondan sonra Allah Teâlâ Kureyş ile müttefikler ordusu üzerine şiddetli bir rüzgâr gönderir. Rüzgâr çadırları yerinden söker, kazanları devirir, ağızları ve gözleri kumla doldurur. Kur'ân-ı Kerîm, bu ilâhî yardıma Allah'ın şu kavliyle işâret eder: «Ey îmân edenler! Allah'ın size olan nimetini hatırlayın. Hani [düşman] ordular üzerinize gelmişti de biz onların üzerine bir rüzgâr ve göremediğiniz ordular göndermiştik. Allah, yaptıklarınızı hakkıyla görmekteydi.» (33/el-Ahzâb, 9)

el-Ahzâb (hizibler), artık beklemekten yorulur. Uzun süren o kuşatmadan bıkıp usanırlar. Bu yüzden geri çekilmeye başlarlar. Kureyş de öfkesini yutkuna yutkuna geri döner. Allah Teâlâ, buna işareten şöyle buyurmuştur: «Allah, inkârcı/kâfirleri, hiçbir hayra ulaşmaksızın [kin ve] öfkeleriyle geri çevirdi. Allah, savaş husûsunda müminlere kâfi geldi... » (33/el-Ahzâb, 25)

Kurayza Oğulları Yahûdîlerinin yaptıkları konusunda Sa'd b. Mu'âz'ın hakem kılınması: Hendek Gazvesi biter bitmez Hz. Peygamber (s.a.v.) bir Seriyye hazırlar ve ahdlerini bozmak sûretiyle gösterdikleri ihânetin cezasını vermek için Kurayza Oğulları'nın üzerine yürür. Onlar ise kalelerine kapanıp savunmaya geçer; kuşatma kendilerine ağır gelince de Sa'd b. Mu'âz'ın hakemliğine başvurmayı taleb ederler. Çünkü Kurayza Oğulları, bir zamanlar Sa'd b. Mu'âz'ın müttefiki olmuşlardır. Hz. Peygamber (s.a.v.), onların bu talebine olumlu cevâb verir. Sa'd b. Mu'âz, erkeklerinin öldürülmesine ve kadınlarıyla çocuklarının esîr edilmesine hükmeder. Hz. Peygamber de (s.a.v.) Sa'd b. Mu'âz'ın hükmünü uygular.

Müslümanların Savunma Merhalesinden Hücûm Merhalesine Geçişi

Medîne, Yahûdîlerden temizlendiğinde; İslâm, Yahûdîliğin rekâbetinden selâmet bulduğunda ve Müslümanlar da Yahûdîlerin hîle ve desîselerinden kurtulduğunda artık Müslümanlar savunma merhalesinden çıkıp hücûm merhalesine geçerler. Hz. Peygamber, Kureyş'e dostluk gösteren müşrik kabîlelere karşı gazvelere başlar.

Onlara, Müslümanların gücünün yerinde olduğunu, Uhud ve Hendek vakalarından sonra zayıf düşmediklerini göstermek ister. Düzenlediği bütün gazvelerden ise muzaffer olarak ve büyük ganîmetlere ulaşarak döner. Böylece kabîleler, Müslümanlara karşı savaşmaya güçleri olmadığını anlarlar.

Hudeybiye Sulhü (H. 6)

Hicretin altıncı senesi Şevvâl ayının sonlarında Hz. Peygamber (s.a.v.), Umre yapmak üzere Mekke'ye doğru yola çıkmak istediğini ilân eder. Ayrıca Ashâbına kendisiyle birlikte umre edâsı için Mekke'ye gitme izni verir. Onlar da buna bir hayli sevinirler. Zîrâ yürekleri, kendisini görmekten mahrûm edildikleri Kâbe'yi ziyâret ümîdiyle atar olmuştur. Muhâcirlerin, memleketlerini ve geride bırakmış oldukları âilelerini görme iştiyâkı da bir hayli şiddetlenmiştir.

[Günü ve vakti geldiğinde] Hz. Peygamber (s.a.v.), Ensâr ve Muhâcirlerden oluşan binbeşyüz kişilik bir toplulukla birlikte yola çıkar. Savaş âleti olarak sadece kınlarındaki kılıçları yanlarına alırlar. Kureyşlilere sadece umre niyyeti taşıdıklarını, savaşa dâir herhangi bir gâyelerinin olmadığını te'kîd etmek için de ihrâm elbiseleri giyerler. Kılıçları ise yalnızca yolda başlarına gelebilecek tehlikelere karşı kendilerini savunmak amacıyla aldıklarını belirtirler.

Müslümanların kâfilesi, Mekke'ye yakın bir mevki olan Hudeybiye'ye ulaşır. Peygamber Efendimiz ile Ashâbı'nın geldiğini haber alan Kureyşliler ise onların Mekke'ye girişlerine izin vermeyi reddederler. O zaman itibâriyle artık Zilkade ayı girmiştir ve bu ay savaştan geri durulan Harâm Aylar'dan biridir.

Hz. Peygamber (s.a.v.), Osman b. Affân'ı, konuyu Kureyşlilerle görüşmesi için Mekke'ye gönderir. Fakat Hz. Osman'ın dönüşü geciktiği gibi bir de öldürüldüğü şâyiası yayılır. İşte bu noktada Hz. Peygamber (s.a.v.), Mekke'ye [cebren de olsa] girmeye azmeder ve buna çağrıda bulunur.

Müslümanlar, Hz. Peygamber (s.a.v.)'in azmi ve çağrısına uyarak, O, bir ağaç altında oturduğu sırada ölüm üzerine Hz. Peygambere biat ederler. Allah Teâlâ, biat edenlerin tamâmını bu münâsebetle indirdiği şu âyette övmüştür:

«Gerçekten Allah, [Hudeybiye'de] o ağacın altında sana biat ettikleri zaman müminlerden razı oldu. Onların kalblerindekini bildiği için üzerlerine sekînet [/huzur ve güven] indirdi. Onları yakın bir fetihle ve alacakları birçok ganîmetle mükâfatlandırdı. Allah, Azîz ve Hakîm'dir.» (48/el-Feth, 18-19) Bundan dolayı o biate, "Rıdvân [/rızâ] Biati" denilmiştir.

Şüyû bulan haberin aksine Osman (r.a.) öldürülmemiş ve tekrar Hudeybiye'ye dönmüştür. (Gecikmesinin sebebi ise Kureyşlileri iknâ görüşmesinin ve onların çekincelerini giderme fasıllarının uzamasıdır.)

Sonuç olarak Kureyşlilerin Müslümanlardan taleb ettiği temel şey, o yıl itibâriyle geri dönmeleri ve Mekke'ye bir sonraki yıl içinde umreciler olarak gelmeleridir.

Böyle yapmalarına sebeb ise Arabların, "Kureyşliler Müslümanlara zelîl bir şekilde boyun eğdiler" dememesi ve bundan dolayı kendilerine bir utanç erişmemesidir.

Hz. Peygamber (s.a.v.) Kureyşlilerin taleblerini kabûl eder. Bu temel çerçevesinde Onunla Kureyşliler arasında "Hudeybiye Sulhü" diye bilinen anlaşma yapılır. Yine bu anlaşma gereğince iki taraf arasında on yıllık bir mütâreke kararına varılır.

Hudeybiye Sulhü'nün içerdiği şartlardan biri, Kureyşlilerden Müslüman olan ve velisinin izni olmaksızın Müslümanlara giden birinin kendilerine iâde edileceği; Müslümanlardan Kureyşlilere giden herhangi bir kimsenin ise onlar tarafından iâde edilmeyeceğidir. Yine herhangi bir tarafın, dilediği takdîrde Kureyşlilerin ahdine dâhil olacağı, Kureyşlilerin dışındaki kimselerin ise diledikleri takdîrde Muhammed (s.a.v.)'in ahdine girip Onun tarafında yer alabileceğidir. Bu ahde dâhil olmak ise bir müttefiklik anlamına gelmekte ve kendisinden yardım ve destek istediğinde müttefikine yardımı zorunlu kılmaktadır. Sonuçta Huzâ'a kabîlesi Resûlullâh (s.a.v.)'in, Bekr Oğulları ise Kureyşlilerin ahdine dâhil olurlar.

Yahûdî Şehirlerine Düzenlenen Gazveler

Hz. Peygamber ile Kureyşliler arasında yapılan mütâreke Hz. Peygambere, Arab Yarımadasında bulunan diğer Yahûdîler üzerine odaklanma ve onlara karşı savaşma imkânı sunar. Çünkü Medîne Yahûdîleri'nin yanısıra Arab topraklarının kuzeyi ile Roma toprakları arasındaki sınır çizgisi üzerinde bulunan Hayber, Vâdi'l-Kurâ, Fedek ve Teymâ gibi şehirlerde yaşayan büyük Yahûdî toplulukları vardır.

İşte bu şehirlerde yaşayan Yahûdîler, bedevîleri Müslümanlara karşı savaşmak üzere kışkırtıp dururlar. Hz. Peygamber (s.a.v.), öncelikle işbu bedevîlere karşı bir harekât düzenleyip onları bastırır. Ondan sonra ise Hayber'e yönelip orayı fetheder. Geri kalan şehirlerin Yahûdîleri ise herhangi bir savaş yaşanmadan teslîm olurlar.

Hz. Peygamber (s.a.v.), sözkonusu Yahûdîlere karşı müsamahakâr davranmış, onları kendi topraklarında bırakmış ve istediği zaman çıkarmak üzere bu toprakların zirâat işlerinde çalıştırmıştır.

Umretu'l-Kadâ/Kaza Umresi (H. 7)

Hz. Peygamber (s.a.v.), Hudeybiye Sulhü'yle varılan mütâreke kararının ilk yılı geçtiğinde bütün Müslümanlarla birlikte umreyi edâ/kaza etmek üzere Mekke'ye yönelir. Müslümanlar Mekke'de tam üç gün geçirirler. Akabinde Hudeybiye Sulhü şartları gereğince oradan çıkarlar.

[Bu Umre günlerinde] Kureyşliler, Müslümanların ahlâkını ve davranışlarını çok yakından görme fırsatına ererler ve karşılarında bambaşka bir topluluk olduğunun farkına varırlar. İslâm'ın *tepeden tırnağa kadar* yeniden biçimlendirdiği bir topluluk! Bu sebeble onların pek çoğu, İslâm'ın esâsları üzerinde derinlemesine düşünmeye başlar ve çok geçmeden de Müslüman öbekler olarak Medîne yollarına koyulurlar.

Gelenler arasında Hâlid b. el-Velîd, Amr b. el-'Âs ve Osman b. Talha gibiler de vardır ki bunlar, Kureyş'in ileri gelenlerinden ve daha önce Müslümanlara karşı savaşa katılmış olan kahramanlarındandır.

Resûlullâh (s.a.v.)'in Hükümdârlara ve Devlet Başkanlarına Mektûblar Göndermesi

Hz. Peygamber'in, Hudeybiye Sulhü'nün hemen akabinde Arab Yarımadası üzerinde elde ettiği zaferlerden sonra İslâm Arab Yarımadası'nda iyice yayılmaya başlar. Hz. Peygamber, davetinin komşu ülkelerin devlet başkanlarıyla hükümdârlarına teblîğ edilip onların kulaklarına ulaşması gerekliliğini görür ve onları İslâm'a davet etmek için kendilerine bazı elçilerle birlikte mektûblar gönderir. Munzir b. Sâvî ve Bahreyn hükümdârı gibi bazıları bu davete icâbet ederken diğer bazıları da elçileri geri çevirirler. Bu daveti, Roma Kralı ve Mısır hükümdârı Mukavkıs gibi güzellikle geri çevirenler olduğu gibi çok çirkin bir şekilde geri çevirenler de olur. Bunlardan biri Fars hükümdârı Kisra Pervîz'dir ki, Hz. Peygamber (s.a.v.)'in mektûbunu yırtıp atar. Diğer biri ise Gassân hükümdârı Şurahbîl'dir. İslâm davetiyle istihzâ ettiği gibi Resûlullâh (s.a.v.)'in elçisi el-Hâris b. Umeyr el-Ezdî'yi (r.a.) katleder.

Resûlullâh (s.a.v.), Elçisi el-Hâris b. Umeyr'in İntikâmını Alma Savaşına Hazırlanıyor: Mute Gazvesi

El-Hâris b. Umeyr'in katledilmesi Resûlullâh (s.a.v.) üzerinde pek ağır bir te'sîr bırakır. Bu yüzden sayıları üçbin kişiden oluşan ve Zeyd b. Hârise'yi komutan tayîn ettiği bir mücâhid birlik hazırlayıp Gassânîlerle savaşmak üzere gönderir. Gassânîler bunu haber aldıklarında müttefikleri olan Romalılardan yardım talebinde bulunurlar. Onlar da kendilerini büyük bir orduyla desteklerler. İki ordunun karşılaştığı yer ise "Mute"dir.

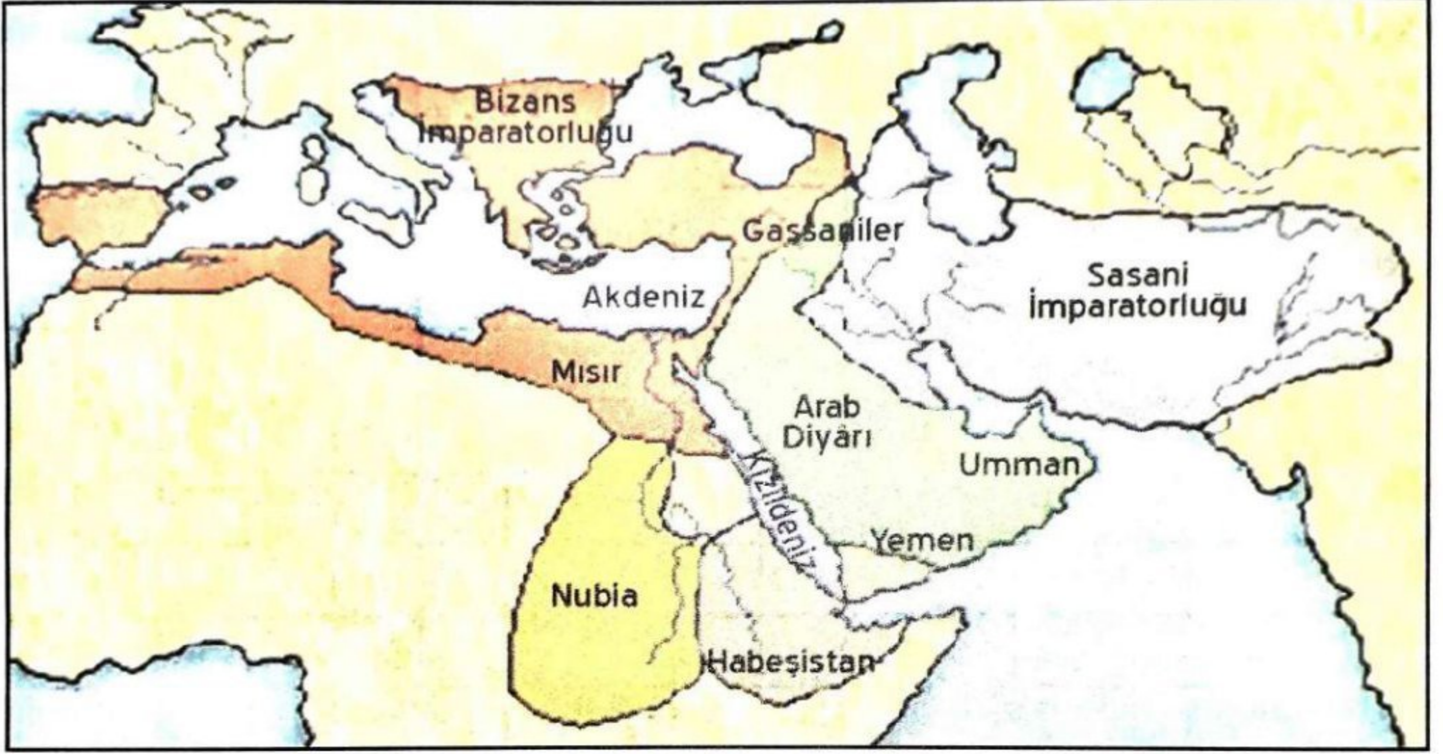
Bu savaşta ordunun [birinci] komutanı Zeyd b. Hârise, ondan sonra Cafer b. Ebî Tâlib, sonra da Abdullah b. Revâha (radiyallahu anhum) şehîd edilirler. Sonra Müslümanlar komutayı devralması için Hâlid b. el-Velîd'i seçerler. Hâlid b. el-Velîd savaşın devâm etmesi hâlinde İslâm ordusunun tamâmen yok olacağını anlar. Bu nedenle çok akıllıca bir askerî taktikle geri çekilir. Şöyle ki, çekilen ordusunun arkasında büyük bir toz bulutu oluşturur ve Romalıların, Müslümanlara Medîne'den güçlü bir desteğin geldiğini zannetmelerini sağlar. Hâlid'in bu taktiği, Romalıları korkutur ve bu nedenle geri çekilen orduyu takîb etmeyi bırakırlar.[1]

---

[1] [Hz. Peygamber (s.a.v.)'in, Medîne'de minberi üzerinde Zeyd b. Hârise, Cafer b. Ebî Tâlib ve Abdullah b. Revâha'nın şahâdetlerini Müslümanlara haber verip, «Sonra sancağı Allah'ın kılıçlarından bir kılıç aldı ve Allah onun eliyle fethi müyesser kıldı» dediği ve benzeri başka sahîh hadîslerle sâbit olduğu gibi Müslümanlar bu savaşta muzaffer olmuşlardır. Hâlid b. Velîd'in geri çekilip çekilmediği veya ne şekilde çekildiği konusu tartışmalıdır. Hattâ İbn İshâk'ın, iki ordu karşılıklı bir şekilde çekilmişlerdir ve her iki taraf için de zafer sözkonusu olmamıştır yönlü kanâati bile kabûle şayan bulunmamış ve

Bu savaşta Hâlid b. el-Velîd'in savaş dehası ortaya çıkmış ve böylece İslâm sancağını yükselten komutanların safına katılmıştır. Ayrıca Mu'te Gazvesi, Arab Yarımadası dışındaki fetihlerin kapısını aralayan bir savaş olmuş ve Müslümanlarla Romalılar arasındaki mücâdelenin başlangıç noktasını teşkîl etmiştir.

Resûlullâh (s.a.v.)'in Kendilerine Elçi ve Mektûb Gönderdiği Beynelmilel Güçler (H.8/M.629)

Mekke'nin Fethi (H. 8)

Hicretin sekizinci yılına varıldığında pek çok kabîlenin İslâm'a girmesiyle birlikte Müslümanların sayısı bir hayli artar. Allah'ın bir takdîridir ki Kureyşliler, Müslümanlar ile yaptıkları sulh anlaşmasını [o yıl içinde] bozarlar. Şöyle ki, Kureyşlilerin tarafında yer alan Bekr Oğulları kabîlesi, Hz. Peygamber'in ahdine dâhil olup Müslümanların tarafında yer alan Huzâ'a kabîlesine saldırır. Kureyşliler kendi müttefiklerine destek olunca Huzâ'a kabîlesi de Hz. Peygamber'den yardım ister. İşte Mekke'nin Fethi'ne giden yol böylelikle açılmış olur. // Kureyşliler, Arab kabîlelerinin çoğunun Müslüman olması, aynı şekilde Kureyşlilerin Müslümanlarla yaşadığı savaşlarda birçok erini

tenkîd konusu olmuştur. Buhârî'de geçen bir rivâyet ise şöyledir: (Enes b. Mâlik (r.a.)'dan: "Hz. Peygamber (s.a.v.), Zeyd, Cafer ve İbn Revâha'nın şahâdetlerini, henüz onların şehîd edildikleri haberi [Medîne'ye] ulaşmadan önce bildirmiş ve: «Sancağı Zeyd aldı da öldürüldü. Sonra Cafer aldı da öldürüldü. Sonra İbn Revâha aldı da öldürüldü. -*Gözlerinden yaş akıyordu*- Nihâyet sancağı Allah'ın kılıçlarından bir kılıç aldı ki Allah onlara fetih nasîb etti» buyurmuştu.") Mtrcm]

yitirmesi ve yürekli kahramanlarından bir zümrenin de Müslümanlara katılması sonucunda artık sâhada bir başına kalmıştır.

Hz. Peygamber (s.a.v.), Ensâr ve Muhâcirlerden oluşan büyük bir ordu hazırlar. Müslüman olan kabîleler de bu orduya katılır. Hz. Peygamber (s.a.v.) ahdini bozan Kureyşlilerle savaşmak üzere Mekke'ye sefer düzenleyeceğini [zamanı geldiğinde] ilân eder.

Ordu, Büyük Komutana (s.a.v.) tâbi olarak yola çıkar ve Mekke'nin dışında bir yerde karârgâh kurar. Kureyşliler, Hz. Peygamber (s.a.v.)'in geldiğini, beraberinde büyük bir Arab gücü olduğunu görünce onlara karşı duramayacaklarını anlar ve teslîm bayrağı çekerler. Hz. Peygamber (s.a.v.)'in amcası Abbâs, Ebû Süfyân'la birlikte gelip Müslüman olur ve Onun için Mukaddes Belde'nin kapılarını açarlar.[1] Hz. Peygamber (s.a.v.) Mekke'ye girmeden önce ordusu, o ikisinin önünden geçer. Onların önünden geçen her birlik şöyle haykırır:

﴿وَقُلْ جَاءَ الْحَقُّ وَزَهَقَ الْبَاطِلُ إِنَّ الْبَاطِلَ كَانَ زَهُوقًا ﴿٨١﴾﴾ ﴿سورة الإسراء﴾

«De ki: "Hak geldi, bâtıl zâil oldu. Şübhesiz bâtıl, zâil olmaya mahkûmdur".» [17/el-İsrâ, 81]

Hz. Peygamber (s.a.v.), orduyla birlikte Mekke'ye girer. Devesinin üzerinde ve sonsuz bir tevâzu ile Kâbe'ye yönelir. Ondan sonra Kâbe'deki putları kırdırmaya ve duvarlarındaki resimleri yok etmeye başlar. Nihâyet Bilâl-i Habeşî'ye, Kâbe'nin tavanına çıkmasını emir buyurur ve Bilâl [o gün] insânlara şirkin hezîmetini duyuran ezânı okur.

Sakîf ve Hevâzin'e Karşı Yapılan Gazveler (H. 8)

Kureyşliler, Müslümanların safına katılır ve Müslümanlarla birlikte Hevâzin ile Sakîf kabîlelerine karşı savaşmak üzere İslâm ordusundaki yerlerini alırlar. Zîrâ bu iki kabîle, İslâm'a girmeyi reddetmiştir. Müslümanlar, Hevâzin kabîlesiyle "Huneyn Vâdisi"nde karşı karşıya gelir. Zorlu bir savaştan sonra onları hezîmete uğratırlar. Ayrıca bu savaşta Müslümanlar, eğer Hz. Peygamber sallallâhu aleyhi ve sellem'in sebâtı olmasa neredeyse hezîmete uğrayacak bir konuma gelmişlerdir. Sonra Müslümanlar Sakîf kabîlesini kendi şehirleri olan "Tâif"de muhâsara altına alırlar. Sonuçta onlar da teslîm bayrağı çekmek zorunda kalır. Böylece Hevâzin ile Sakîf kabîleleri de İslâm'a girer.

---

[1] [Abbâs b. Muttalib'in Müslüman olması Hz. Peygamber sallallâhu aleyhi ve sellem'in Mekke'ye doğru yol aldığı ve onunsa Medîne'ye gelmek için Mekke'den çıktığı bir zamanda, tabîr câizse yarı yolda vukû bulmuştur. Abbâs b. Muttalib'in çok/daha önceden Müslüman olduğu ve bunu gizlediği de söylenmiştir. Asıl husûs ise Ebû Süfyân'la birlikte aynı ânda Müslüman olmadıklarıdır. Bazı rivâyetlere göre Hz. Abbâs, Hz. Peygamber'in gelişini Mekkelilere haber etsin diye birilerini aramaya çıktığında Ebû Süfyân'la karşılaşmış ve onu himâyesine alıp Hz. Peygamber'in huzuruna getirmiştir ki Ebû Süfyân o zaman Müslüman olmuştur. Mtrcm]

Resûlullah (s.a.v.)'in Romalılarla Savaşmak Üzere Düzenlediği Sefer: Tebûk ve Dûmetu'l-Cendel Gazvesi (H. 9)

Hz. Peygamber, Mekke'nin Fethi'nden sonra Medîne'ye döner ve artık Hicrî dokuzuncu yıla girilmiştir. Sayısı [bir rivâyete göre!] kırk bin kişiden oluşan büyük bir ordu hazırlar ve ordusunun başında "Mute"ye doğru yola çıkar. "Mute" meydânında İslâm ordusunun başına gelenin intikâmını almak istemiştir.[!?[1]] Hz. Peygamber, Tebûk şehrine vardığı zaman orada karârgâh kurar. Romalılar, Onun gelişini haber aldıklarında Kendisiyle savaşa girişmekten imtinâ ederler. Zîrâ hezîmet diye bir şey tanımayan insânların komuta ettiği bu kadar büyük bir orduyla karşılaşmaktan korkarlar. Bu yüzden Roma askerleri, kendi ülke sınırları içinde kalmayı ve -daha önce hücûm niyyeti taşıdıkları hâlde- sadece savunma hattı oluşturmayı yeğlerler.

Hz. Peygamber (s.a.v.), Romalıların kalbine saldığı korkuyla yetinir. Ayrıca ahâlisi Hıristıyan olan ve cizye vermeyi taahhüd eden sınır boylarındaki şehirlerle birtakım anlaşmalar yapar. Buna sadece "Dûmetu'l-Cendel" karşı çıkıp direnir. Hz. Peygamber, Hâlid b. el-Velîd'i, bir birliğin başında onların üzerine gönderir. Hâlid b. el-Velîd onları bastırır ve Dûme hükümdârı Ukeydir b. Abdulmelik'i de esîr alarak Medîne'ye getirir. Böylece o da teslîm olur. Hz. Peygamber, Ukeydir'le bir anlaşma yapar ve kendisini kavmine geri gönderir. Tebûk Gazvesi Hz. Peygamber (s.a.v.)'in gazvelerinin en sonuncusudur.

Arab Kabîlelerinin Heyetler Hâlinde Medîne'ye Gelmesi ve Müslümanlıklarını İlân Etmesi

Hz. Peygamber (s.a.v.)'in elde ettiği, Mekke'nin fethedilmesi; Kureyş, Sakîf ve Hevâzin kabîlelerinin İslâm'a girmesi; Dûmetu'l-Cendel hükümdârına boyun eğdirilmesi; kuzey sınırı boyunca yer alan şehirlerin Hz. Peygamber'in ahdine girip cizye vermeyi taahhüd etmesi gibi zaferler Arabların kulağına ulaşır. Bunun sonucunda Arab kabîlelerinin heyetleri dört bir taraftan [Medîne'ye] gelip İslâm'a girdiklerini ilân ederler. Hz. Peygamber (s.a.v.) onlara İslâm akîdesini ve İslâm'ın temel esâslarını öğretir. Ayrıca Ashâbı arasından, kendilerine İslâm'ın emirlerini öğretecek ve dinin hükümlerini açıklayacak kimseler seçer ve onlarla birlikte gönderir.

Arablardan Şirk Üzere Kalan Kimselerin Uyarılması (H. 9)

Arablardan şirk üzere kalan kimselere ise dört aylık bir mühlet tanınır. Bu süre sonrasında Müslüman olmadıkları takdîrde Hz. Peygamber (s.a.v.), şirk, Arab

[1] [Kaynaklarda belirtildiği kadarıyla Tebûk Gazvesi'nin asıl nedeni, Romalıların, güçlü bir orduyla Müslümanların üzerine yürüme hazırlığı içinde olduğuna dâir bir duyumun Müslümanlara ulaşmış olmasıdır. Böyle bir duyum alınır alınmaz onlara karşı sefer düzenlenmiştir ki bu duyumun asılsız olduğu sonradan anlaşılmıştır. Bu Gazve'nin pek çok sebebi olabileceğini, ayrıca muhârebe olarak adlandırılabilecek ciddî bir durum yaşanmamasına rağmen İslâm târîhindeki en zor gazvelerden biri olduğunu da kaydetmek gerekir. Mtrcm]

Yarımadası'ndan tamâmen yok oluncaya kadar onlarla savaşılmasını emir buyurur. *Sözkonusu* bu uyarıyı bildiren âyetler inmiştir ve "Berâe(t)" sûresi olarak bilinen Tevbe Sûresi'nin en başında yer almıştır:

بَرَاءَةٌ مِنَ اللهِ وَرَسُولِهِ إِلَى الَّذِينَ عَاهَدْتُمْ مِنَ الْمُشْرِكِينَ ﴿١﴾ فَسِيحُوا فِي الْأَرْضِ أَرْبَعَةَ أَشْهُرٍ وَاعْلَمُوا أَنَّكُمْ غَيْرُ مُعْجِزِي اللهِ وَأَنَّ اللهَ مُخْزِي الْكَافِرِينَ ﴿٢﴾ ﴿سورة التوبة﴾

«Allah ve Resûlü'nden, kendileriyle muâhede yapmış olduğunuz müşriklere kesin bir uyarıdır: Yeryüzünde dört ay daha dolaşın. Şunu bilin ki siz, Allah'ı âciz bırakacak değilsiniz; Allah ise kâfirleri [her hâlükârda] perişan [/rezîl-rüsvây] edecektir.» (9/et-Tevbe, 1-2)

فَإِذَا انْسَلَخَ الْأَشْهُرُ الْحُرُمُ فَاقْتُلُوا الْمُشْرِكِينَ حَيْثُ وَجَدْتُمُوهُمْ ...﴿٥﴾ ﴿سورة التوبة﴾

«Harâm aylar çıktı mı artık müşrikleri nerede bulursanız öldürün...» (9/et-Tevbe, 5)

Ali b. Ebî Tâlib (r.a.), bu uyarıyı Hicretin dokuzuncu senesinin Hac mevsiminde Müslümanların duyabileceği bir şekilde okuyup ilân eder. Daha o yıl geçmeden Arab Yarımadası İslâm dinine girer ve tek bir devlet çatısı altında birlik olur. Ayrıca Müslümanlara zekât farz kılınır. Hz. Peygamber (s.a.v.), zekât düşecek mâlları ve mikdârlarını tayîn ettiği gibi bunları toplayacak memûrlar da gönderir.

Vedâ Haccı (H. 10)

Hicretin onuncu yılına ulaşıldığında artık Arablar yeni Dine girmişlerdir ve İslâm sancağı altında bir nizâm-intizâma kavuşmuşlardır. Böylece Hac mevsimi gelip çatar. Hz. Peygamber (s.a.v.), yüz binden fazla Müslümanla birlikte hac yoluna koyulur ve Arafat'da o büyük topluluğa Vedâ Hutbesi'ni îrâd eder. Bu hutbe içinde İslâm'ın rükünlerini beyân eder. Müslümanların birbirlerine eşit olduğunu ilân eder ve aralarındaki üstünlük ölçüsünü ise Allah'a karşı takvâ olarak belirler. Yine onlara Kur'ân-ı Kerîm'in en son âyetini okur:

... الْيَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَأَتْمَمْتُ عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي وَرَضِيتُ لَكُمُ الْإِسْلَامَ دِينًا ...﴿٣﴾ ﴿سورة المائدة﴾

«...Bugün sizin için dininizi kemâle erdirdim. Üzerinizdeki nimetimi tamamladım ve size din olarak İslâm'a razı oldum...» (5/el-Mâide, 3)

O Büyük Peygamber, risâletini edâ ve Arabları -bütün dünyaya elçileri olmaları için- îmânî kuvvetle techîz vazîfesini bu hutbeyle hitâma erdirir.

Riddet Hareketinin Zuhûru

Hz. Peygamber (s.a.v.) henüz Vedâ Haccı'nı bitirmemişken Yemen'de İslâm'dan irtidâd hareketi baş gösterir. Hareketin başını el-Esvedu'l-Ansî olarak bilinen ve

kendisine "Ayhele b. Ka'b el-Ansî" denilen sihirbâz çeker. Kavmini onlara gösterdiği birtakım sihir yollu dalâletleriyle yoldan çıkarır ve onlar da kendisine tâbi olurlar.

Bilahare riddet hareketi Yemâme'ye de sıçrar. Burada ise Hanîfe Oğulları'ndan olup kendisine Müseyleme [Müseyl*i*me] b. Sümâme denilen bir adam peyda olur. Bu adam, Hz. Peygamber (s.a.v.)'e bir elçi göndermiş ve davasında kendisine ortak olma talebinde bulunmuştur ki Hz. Peygamber (s.a.v.), onu "Müseylemetu'l-Kezzâb" [Ziyâdesiyle Yalancı Müseyleme] olarak isimlendirmiştir.

Esved el-Ansî tehlikesi, Hicretin onbirinci yılında daha da yayılır. Bunun üzerine Hz. Peygamber (s.a.v.), Yemen'de Müslüman olarak kalanlara bir elçi gönderir ve onları Esved'i öldürmeye teşvîk eder. Onlar da sûikasd yoluyla Esved'i öldürürler. Onun öldürülmesinden sonra Yemen'deki riddet hareketi bastırılır. Ama Yemâme'-deki riddet [hareketi], Hz. Ebû Bekr'in (r.a.) Hilâfet dönemine kadar devâm eder ve ancak onun döneminde bastırılır.

Resûlullâh (s.a.v.)'in Hastalanması ve Vefâtı (H. 11)

Hicretin onbirinci senesinde ve Rebîulevvel ayının başında Resûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem hastalanır. Allah Teâlâ, Onu, aynı ayın onikisinde ve Pazartesi gününde Kendi katına alır. Resûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem'in Refîk-i Âlâ'ya irtihâliyle Hâtem-i Enbiya'nın hayât müddeti hitâma erer ve insânlık târîhinin En Büyük İnsânı hayâta gözlerini yumar.

ooo

HULEFÂ-İ RÂŞİDÎN DÖNEMİNDE İSLÂM DEVLETİ (H. 11–41)

Râşid Halîfelerin Hilâfet ve Ömür Müddetleri

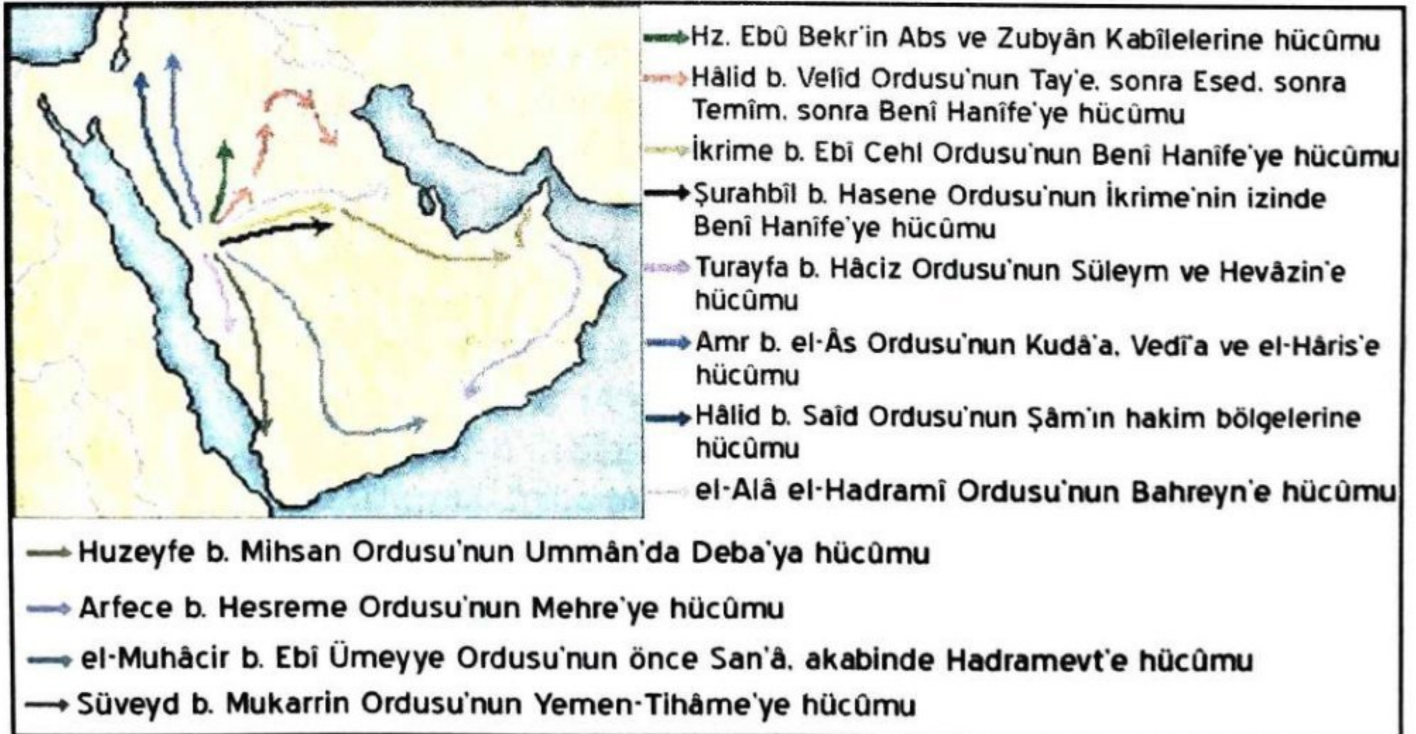
	Hilâfet Müddeti	Vefât Târîhi	Yaşı
Ebû Bekr es-Sıddık (r.a.):	İki yıl üç ay	Hicret'in 13. yılı Cemâziyelâhir ayı	63
Ömer Bin el-Hattâb (r.a.):	On yıl altı ay	Hicret'in 23. yılı Zilhicce ayı	63
Osmân Bin Affân (r.a.):	On iki yıl	Hicret'in 36. yılı Zilhicce ayı	82
Ali Bin Ebî Tâlib (r.a.):	Dört yıl dokuz ay	Hicret'in 40. yılı Ramazan ayı	60

Ebû Bekr es-Sıddık (r.a.)'ın Hilâfeti (H. 11–13)

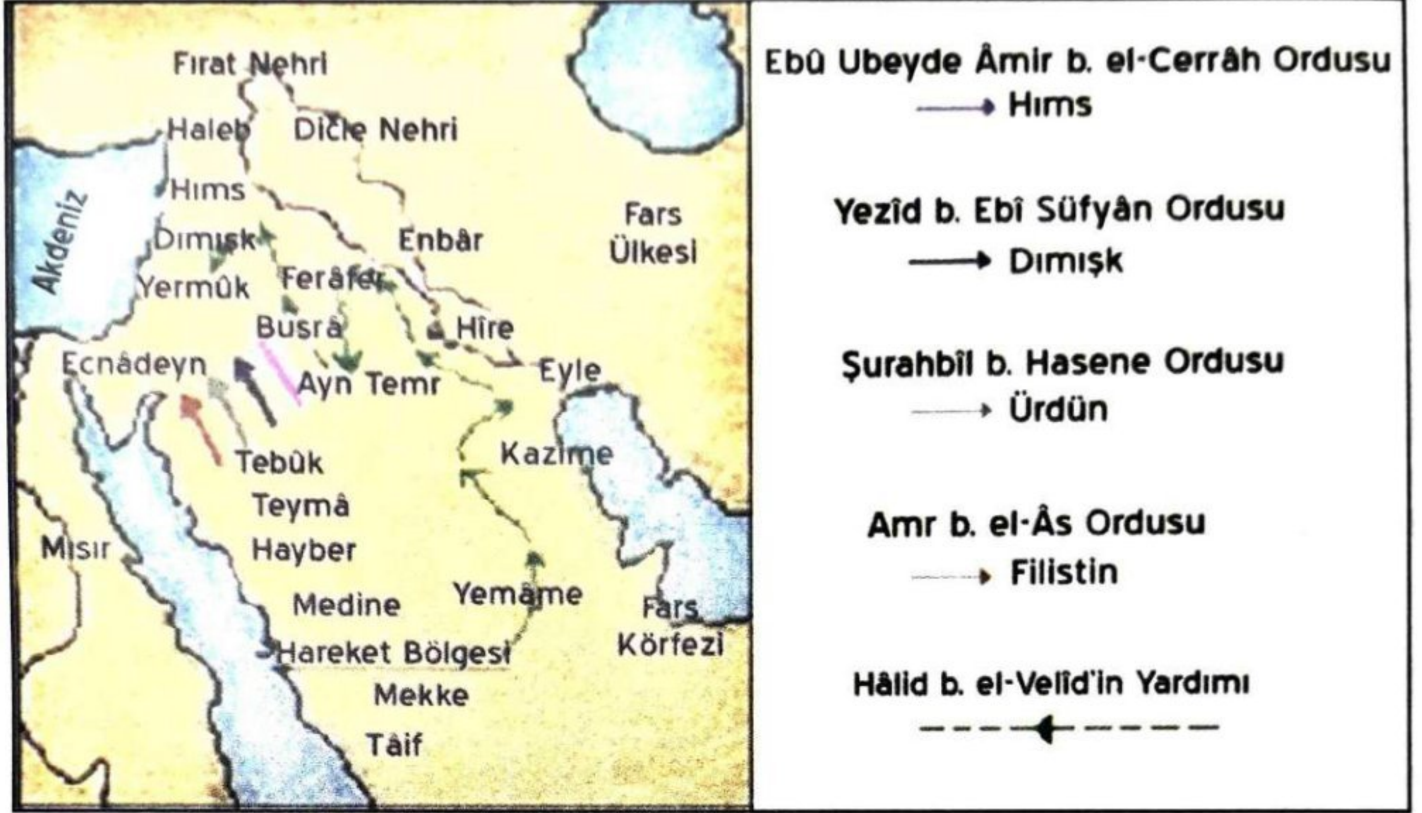
Hz. Peygamber sallallâhu aleyhi ve sellem'in vefâtından sonra Müslümanlar arasında yapılan istişâre Ebû Bekr es-Sıddık'a (r.a.) biatle sonuçlanır.

Hz. Ebû Bekr'in (r.a.) kısa hilâfet müddeti boyunca yaptığı en önemli şeylerden bazıları, mürtedleri bastırması, Resûlullâh (s.a.v.)'in -Şâm'daki Romalılara karşı savaşmak üzere- hazırlamış olduğu Usâme Ordusu'nu [bütün zor şartlara rağmen] göndermesi ve Irâk bölgesindeki İslâmî fetihleri başlatmasıdır.

Riddet Savaşları (Hurûb-i Ridde) (H.8/M.629)

Orduların Bilâd-ı Şâm'daki Seyir Çizgisi

Ömer b. el-Hattâb (r.a.)'ın Hilâfeti (H. 13–23)

Efendimiz Ebû Bekr (r.a.), hastalığı esnâsında, kendisinden sonra hilâfet için Ömer b. el-Hattâb Efendimiz'i (r.a.) namzet gösterir. Bu konuda Abdurrahmân b. Avf ve Osmân b. Affân'la (r.anhuma) istişârede bulunur. Onlar da Hz. Ömer'in fazîletini zikreder; kendisinin hilâfete uygun olduğunu söyler ve Hz. Ebû Bekr'in görüşünü/kararını pek yerinde bulurlar. Ondan sonra Hz. Ebû Bekr mescidde insânların huzuruna çıkar ve onlara, "Başınıza halîfe tayîn edeceğim kişiye razı gelir misiniz? Bilesiniz ki görüş [/istişâre] konusunda taksîrâtta bulunmadım ve akraba birini de atamadım!" der.

İmâm es-Suyûtî ise İbn Asâkir'den nakille Ali b. Ebî Tâlib'in (r.a.) ayağa kalkıp "Onun ancak Ömer olmasına razı geliriz" dediğini rivâyet etmektedir ki, Hz. Ebû Bekr de, "O Ömer'dir. Onu dinleyin ve ona itâat edin" demiştir. Sonra Hz. Ebû Bekr, Hz. Ömer'i getirip ona, "Seni Resûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem'in Ashâbına halîfe tayîn ettim" der ve ona Allah'a karşı takvâyı tavsiye eder. Hz. Ebû Bekr vefât ettiğinde Hz. Ali'nin de içlerinde olduğu Hâşim Oğulları'yla birlikte bütün insânlar Hz. Ömer'e biat ederler. Allah cümlesinden razı olsun. Hz. Ömer'in hilâfet müddeti boyunca Kadılık vazîfesini Hz. Ali deruhde etmiştir. Ayrıca Hz. Ali, kızı Ümmü Kulsûm'u -ki Resûlullâh'ın kızı Fâtımatü'z-Zehrâ'nın kızıdır- Hz. Ömer'le

evlendirmiştir. Bu evlilikten Hz. Ömer'in Zeyd adlı oğlu ve Rukiyye adlı kızı dünyaya gelmiştir. Ayrıca Fukahâ, Hz. Ömer'in halîfe tayîn edilme yolu üzerine -İdâre Usûlü konusunda- bir kâide te'sîs etmişlerdir ki o da bir önceki halîfe tarafından yapılan "ahdle" [yerine birini tayîn etmesiyle] Hilâfetin "akdolunacağına"/"gerçekleşeceğine" dâir cevâzdır.

Hz. Ömer'in hilâfet müddeti, on yıl beş ay ve yirmibir günlük bir zamana yayılmıştır. Hicretin 23. senesinde, Zilhicce ayının bitmesine son üç günün kaldığı bir zamanda ve Çarşamba gününün sabah namazında Mecûsî Ebû Lü'lüe'nin gerçekleştirdiği bir sûikasd sonucunda Hz. Ömer ömür müddetini tamamlamıştır. Hz. Ömer'e yapılan sûikasdi, Fars komutan Hürmüzân tertîb etmiştir. Hürmüzân, Hicretin 17. yılında "Tuster" savaşında Müslümanların eline esîr düşüp Hz. Ömer'e gönderilen biridir. Hz. Ömer, onu [Tuster savaşında katlettiği Sahâbelere karşılık] öldürmek istemiş, ama o Müslüman olduğunu ilân ederek öldürülmekten kurtulmuştur. Hz. Ömer öldürüldüğünde ise oğlu Ubeydullah, Hürmüzân'ı öldürmüştür.

Hz. Ömer'in adâleti, sözle ifâde edilemeyecek derecede meşhûrdur. Onun döneminde gerçekleştirilen en önemli bazı şeyler ise Şâm, Irâk ve Mısır'ın, aynı şekilde Fars topraklarının çoğunun fethedilmesidir ki İslâm orduları ta Azerbaycân'a kadar ulaşmıştır.

Osmân b. Affân (r.a.)'ın Hilâfeti (H.23–36)

Hz. Ömer (r.a.) sûikasde uğradığında kendisinden oğlu Abdullah b. Ömer'i halîfe tayîn etmesi istenir. O ise şöyle cevâb verir: "Ben [hilâfet dolayısıyla sevinip] buna hamd etmedim ki bir de âilemden birini buna teşvîk edeyim. Ömer âilesinden bir kişinin [bu konuda] hesâba çekilecek olması kendilerine yeter!"

Halîfe seçilmesi konusundaki yolu ise Resûlullâh (s.a.v.)'in kendilerini cennetle müjdelediği en güzîde Sahâbelerinden altı kişiyi, kendi aralarında istişâre etsinler ve içlerinden birini halîfe olarak belirlesinler diye seçmek olmuştur. Bu altı kişi ise şunlardır: Osmân b. Affân, Ali b. Ebî Tâlib, Abdurrahmân b. Avf, Zubeyr b. el-Avvâm, Talha b. Ubeydillâh ve Sa'd b. Ebî Vakkâs (radiyallahu anhum). Ayrıca oğlu Abdullah b. Ömer'in, hilâfet nâmına hiçbir davası olmaksızın ve sadece ihtilâfa düştükleri takdîrde aralarında hüküm versin diye onlarla birlikte olmasını vasiyyet etmiştir.

Hz. Ömer, Şûrâ Ashâbını çağırtmış ve onlara vefâtından sonra toplanmalarını emir buyurmuştur. *Yine* vefâtının hemen akabinde olmak üzere ve o süre zarfında aralarından birini halîfe seçecekleri üç günlük bir mühlet sınırı getirmiştir. Mikdâd b. el-Esved'i de onlara murâkıb olarak tayîn etmiş ve ona, "Eğer beşi, kendi aralarında bir kişi üzerinde görüş birliğine varır da altıncıları bunu kabûl etmezse onun boynunu vur. Eğer üç kişi biri, diğer üç kişi de başka biri üzerinde birleşirse, o zaman Abdullah b. Ömer'i hakem tayîn etsinler ve o hangi tarafa kendi aralarında

bir halîfe seçmelerini söylerse o taraf bir halîfe seçsin. Eğer Abdullah'ın hükmüne razı gelmezlerse, o zaman Abdurrahmân b. Avf'ın aralarında bulunduğu tarafla olsunlar" demiştir. Sonra Hz. Ömer, onlardan her birinin fazîlet ve meziyyetlerini açıklamıştır. Yine, "Şu iki kişiden başkasının hilâfete geleceğini zannetmiyorum: Ali veya Osmân" demiştir.

Gerçekten de istişârenin sonucu o ikisinden biri olan Osmân b. Affân (r.a.)'ın halîfe seçilmesiyle sonuçlanır. Böylece Ashâb-ı Kirâm Hz. Osmân'a biat eder.

Hz. Osmân'ın dönemi, fetihlerin genişlemesiyle temeyyüz eder. Kisraların en sonuncusu tahtından düşürülür ve öldürülür. Fars diyârı İslâm'a girer. Sahâbelerin fetih orduları Kuzey Afrika'ya ve oradan Endülüs'e ulaşırlar. Ama burada çok fazla kalamazlar. Rey diyârı, Hazar Denizi'nin çevresindeki yarımadanın üst tarafları, ta Anadolu sınırına kadar fethedilir. Aynen Peygamber Efendimiz sallallâhu aleyhi ve sellem'in onlara müjdelediği gibi dünya yüzünü Müslümanlara döner.

Sonra şeytân onların arasına girer ve ihtilâf vukû bulur. Fitnenin başı kesimler, Osmân Zinnûreyn (r.a.)'ın siyâsî uygulamaları hakkında ortaya salınan birtakım dedikoduları fırsat bilip harekete geçer. Netîcede o meşhûr fitne yaşanır. Başını ayaktakımı insânların çektiği bu fitne sonucunda Hz. Osmân (Allah ondan razı olsun ve onu razı kılsın) evinde muhâsara altına alınıp katledilir. Böylece ümmetin önünde günümüze kadar kapanmayacak ve açtığı yaralar merhem tutmayacak olan bir fitne kapısı açılmış olur. Başta ve sonda emir [/her hâlükârda takdîr] Allah'ındır.

Ali b. Ebî Tâlib (r.a.)'ın Hilâfeti (H.36–40)

Hz. Osmân'ın şehîd edilmesinden sonra Medîne ehli, Ali b. Ebî Tâlib'e biat eder. Ümeyye Oğulları, mazlûm bir şekilde katledilen Hz. Osmân'ın kan hakkını taleb eder ve Hz. Ali'yi onun kâtillerini himâye etmekle suçlarlar. Hz. Peygamber (s.a.v.)'in zevcesi Âişe bt. Ebî Bekr es-Sıddık vâlidemiz de onlara katılır. Böylece o meşhûr fitneler yaşanır ki Cemel Vakası da bunlardan biridir. Sonra Muâviye b. Ebî Süfyân Şâm'a çekilir, Ali b. Ebî Tâlib ise Irâk'ı merkez edinir. Ondan sonra o büyük fitne vukû bulur. Sonra Ali ile Muâviye arasındaki meşhûr "Hakem Olayı" yaşanır. Başarısızlıkla hitâma eren bu olay ayrıca "Hâricîler" fırkasının doğuşunu getirir.

Hâricîler, Ali b. Ebî Tâlib, Muâviye b. Ebî Süfyân ve Amr b. el-'Âs'ı öldürmeye kesin karâr verirler ki bu iş için şu üç kişi gönüllü olur: Abdurrahmân b. Mulcem, Ali'yi; Haccâc b. Abdullah el-Berk et-Temîmî, Muâviye'yi; Amr b. Bekr et-Teymî ise Amr b. el-Âs'ı öldürme vazîfesini uhdesine alır. Hz. Ali'yi öldürmeyi uhdesine alan melun İbn Mulcem emeline ulaşır. Diğer ikisinin sûikasd girişimi akamete uğrar. Böylece Muâviye ile Amr b. el-'Âs kurtulmuş olurlar. Allah cümlesinden razı olsun.[1]

---

1 [Burada çok kısa bir kayıt düşmek isteriz: Modern dönemde bu ihtilâflara ilişkin olarak konuşan bazı târîhcilerin veya Prof. titrli bazı ne dediğini ve kendini bilmez ilahiyatcıların bu hâdiseleri ele alış biçimlerine mutlaka dikkat etmek ve onlardan sakınmak gerekir. Mtrcm]

Hasan b. Ali b. Ebî Tâlib (r.a.)'ın Hilâfeti (H.40–41)

Babasının sûikasde uğramasından sonra halîfe olarak Hz. Hasan'a biat edilir.

Hz. Hasan, Muâviye b. Ebî Süfyân'ın, kendisini hilâfetten düşürmek gâyesiyle ve onunla savaşmak üzere yola çıktığını, "Mesken"de konuşlandığını haber alınca o da Kûfe Ehli'nden oluşan bir ordu hazırlayıp Muâviye ile karşılaşmak üzere yola çıkar. Ama Kûfeliler daha önce babasını ve ilerleyen yıllarda kardeşini yarı yolda koydukları gibi Hz. Hasan'ı da yarı yolda koyar ve onun etrafından dağılıp giderler. (Şîa'nın âdeti dünden bugüne hiç değişmemiştir ve yolu hâlâ daha budur.) Onlar savaştan kaçtıkları gibi Hz. Hasan'ın elindeki şeyleri de yağmalarlar. Hattâ onu bir mızrak darbesiyle yaraladıkları [ve bu yara dolayısıyla öldüğü] bile söylenir. Hz. Hasan, böyle adamlarla savaşa gitmenin hiçbir fayda getirmeyeceğini anlar. Bu yüzden Muâviye'ye, onunla barış yapmak istediğini ve bazı şartlar karşılığında onun lehine hilâfetten çekileceğini açıkladığı bir mektûb gönderir. Muâviye de ona, istediği şartı yazması için kendi mührünü taşıyan beyâz [/boş] bir sayfa gönderir. Hz. Hasan (r.a.), bu sayfaya şartlarını yazar ve Muâviye'ye sunar. Muâviye bunları kabûl eder ve Hz. Hasan'la birlikte Kûfe'ye döner. Hz. Hasan, Kûfe mescidinde Muâviye lehine hilâfetten çekildiğini ilân ve ahâli de ona biat eder.

O yıl, Müslümanların tek bir halîfe üzerinde birleşerek birlik olması dolayısıyla "Âmu'l-Cemâa/Birlik Yılı" olarak adlandırılmıştır.

Ondan sonra Hz. Hasan Medîne'ye döner. Dedesi Hz. Peygamber (s.a.v.)'in, «Şübhesiz şu torunum bir seyyiddir ve umulur ki Allah, Müslümanlardan iki tâifenin arasını onunla sulha erdirir» meâlindeki mucizevî haberi onun eliyle tahakkuk ettikten sonra Hicrî 50 yılında Medîne'de vefât eder.

Hulefâ-i Râşidîn Döneminde İslâmî Fetihler

Ebû Bekr (r.a.), mürtedlerin isyânını bastırdıktan ve İslâm Arab Yarımadası'nda yayıldıktan sonra Resûlullâh (s.a.v.)'in belirlemiş olduğu, İslâm'ı Arab Yarımadası dışına yayma siyâsetini uygulamaya koyar. Bunun için İslâm ordularını iki cebhede cihâd etmek üzere harekete geçirir: Birincisi Irâk cebhesi olup komutası Hâlid b. el-Velîd'dedir. İkincisi ise Şâm cebhesi olup komutası Ebû Ubeyde b. el-Cerrâh'dadır. Yezîd b. Ebî Süfyân, kardeşi Muâviye b. Ebî Süfyân, Şurahbîl b. Hasene ve Amr b. el-'Âs da Ebû Ubeyde'yle birliktedirler. Irâk'ta, güney bölümünün fethi tamamlanmıştır. Ondan sonra Hz. Ebû Bekr, Hâlid b. el-Velîd'e, ordusunun bir kısmını alıp Ebû Ubeyde b. el-Cerrâh'a destek olmak üzere Şâm'a yönelmesini emir buyurur. Hicretin 13. yılında ve Hz. Ebû Bekr (r.a.)'ın vefâtından kısa bir süre önce yaşanan Yermûk savaşından sonra Şâm'ın fethi tamamlanır.

Ömer b. el-Hattâb (r.a.) döneminde (H.13–23), Muâviye, Romalılar üzerine sefer düzenleyip Amûriye'ye, günümüz itibâriyle Türkiye'nin ortalarına kadar ulaşır.

Elcezîre [(Kuzeydoğu) Mezopotamya], Ermenistan ve Azerbaycân fethedilir. Müslümanlar, Iyâd b. Ganem komutasında Hazar Denizi (Gazvin) civârında Bâbu'l-Ebvâb'ın kapılarını dövmeye başlar. Mısır, Amr b. el-'Âs komutasında fethedilir. İslâmî fetihler, Libya sâhillerindeki bölgelere (Trablus, Burka) kadar uzanır. Irâk'taki İslâm ordusunun komutasını ise Sa'd b. Ebî Vakkâs almıştır ve Irâk'ta geriye kalan bölgeler, **Kâdisîyye Savaşı** (H.14) sonrasında fethedilir. Fars ordusu bu savaşta hezîmete uğrar ve komutanları öldürülür. Müslümanlar, İran ülkesi sınırlarını aşıp Horasan, Ehvâz ve Fârisî bölgeleri fethederler. Ayrıca fetihler, güneyde Mekrân (Belûcistan)'dan Sind sınırlarına ve doğuda Sicistân (Afganistan)'a kadar uzanır.

Osmân b. Affân (r.a.)'ın hilâfet döneminde (H.23–36) Horasan, Ermenistan ve Azerbaycân -daha önce elden çıktığı için- yeniden fethedilir. Ayrıca Rey, Hemezân, Taberistân ve Cürcân fethedildiği gibi İran'ın fethi de tamamlanır. Şâm bölgesinde ise Yermûk savaşından sonra geriye sadece Filistin ve sâhil şerîdi kasabalarında bulunan bazı Bizans üsleri kalmıştır. Bunların fethi de Muâviye b. Ebî Süfyân tarafından tamamlanmıştır [ki daha önce] Ömer b. el-Hattâb, Muâviye'nin kardeşi [ve büyük bir komutan olan] Yezîd b. Ebî Süfyân Hicrî 18 yılında Şâm'da baş gösteren "Amevâs Tâûnu"nda vefât ettikten sonra onun yerine Muâviye'yi Şâm vâlisi olarak atamıştır. Muâviye de Roma cebhesindeki gazveleri devâm ettirmek için *yaz–kış* [*birlikleriyle* kesintisiz] sefer düzenini kurmuştur. Muâviye, Hicretin 27. senesinde ise Konstantinopolis'e ulaşır ve burayı kuşatma altına alır. Ayrıca Akka şehrinde, gemi inşası için bir merkez kurdurur ve ilk İslâm Donanması burada imâl edilir. Bu donanmanın ilk işlerinden biri Kıbrıs ile Arvad adalarını ele geçirmek olur. Yine Bizans filosu Hicrî 24 yılında yaşanan Zâtu's-Sevârî savaşında bu donanmayla yok edilir. Ondan sonra Akdeniz'in doğusu bir İslâm denizi hâline gelir.

Mısır'daki İslâmî fetihler ise Hz. Osmân'ın, Amr b. el-'Âs'ı azlettikten sonra onun yerine atadığı Abdullah b. Sa'd b. Ebî Serh komutasında Afrika'ya doğru uzanır. Müslümanlar, Gregarious komutasındaki Romalılara karşı muzaffer olurlar ve Gregarious'un başkent edindiği "Subeytile (Subeitla)" şehrini ele geçirirler. Bu savaştan sonra Mağrib'in kapıları Müslümanlara açılır.

Ali b. Ebî Tâlib (r.a.) döneminde, Sind cebhesinde varlık gösteren bir ilerleme hâricinde fetihler durmuştur. Buna ise Hz. Ali döneminde ortaya çıkan ve onun şehîd edilmesiyle netîcelenen fitneler sebeb olmuştur.

ooo

EMEVÎ HİLÂFETİ DÖNEMİNDE İSLÂM DEVLETİ (H.41–132)

Hasan b. Ali (r.a.)'ın, halîfeliği Muâviye b. Ebî Süfyân'a bırakmasıyla artık hilâfet Ümeyye Oğulları'na geçer. Böylelikle Râşid Halîfeler dönemi kapanmış ve İslâm ile Müslümanların târîhinde "**Isırıcı Saltanat**" dönemi başlamış olur.

Emevîler dönemi ise iki devreye ayrılır:

A. Süfyânîler Devri: Hilâfetin, Muâviye b. Ebî Süfyân'ın ve oğlu Yezîd ile torunu Muâviye b. Yezîd'in elinde bulunduğu devirdir. 23 yıllık bir zaman dilimini (H.41–64) kapsar.

B. Mervânîler Devri: Hilâfetin Ümeyye Oğulları'nın Mervânî koluna intikâl ettiği ve onların elinde kaldığı devirdir. 68 yıllı kapsayan bu devir (H.64–132) Mervân b. el-Hakem'le başlar, onun torunu ve Ümeyye Oğulları'nın en son halîfesi Mervân b. Muhammed b. el-Hakem'le kapanır.

91 yıl dokuz ay süren her iki devir boyunca 14 halîfe gelip geçmiştir. Önemce en büyükleri ise Muâviye b. Ebî Süfyân (r.a.) ile Ömer b. Abdulazîz (r.a.)'dır. Abdulmelik b. Mervân, el-Velîd b. Abdulmelik ve kardeşi Hişâm b. Abdulmelik dönemlerinde devlet, daha fazla genişlediği gibi temelleri de sağlamlaşır. Hilâfet müddetleri toplamda 91 yılı bulan sürenin 71 yılını içine alır. Nihâyetinde Emevîler devleti onların da devletidir. Onların döneminde Emevî devletinin toprakları Atlas Okyanusu'ndan Çin sınırına kadar uzanır. Sonra Emevî hilâfetinin güneşi batmaya yüz tutar. Buna, devlet içinde -en şiddetlisi hilâfet uğruna ve yönetimi ele geçirmek adına- yaşanan çekişmeler, Hâricî ayaklanmaları, ayrıca Mudarlı ve Yemenlilerin kabîle ırkçılığı nedeniyle çıkardığı iç savaşlar sebeb olur.

Hilâfetin Ümeyye Oğulları'na intikâli üzerine şu netîceler terettüb etmiştir:

– Siyâsî Alanda

a. Hilâfetin, verâset yoluyla devralınan bir mülke [hânedânlığa] dönüşmesi: Yani hilâfetin, bir önceki halîfe tarafından yapılan tayînle bir veya iki veya daha fazla oğluna -tertîb sırasına göre- intikâl etmesidir. Abdulmelik b. Mervân'ın yaptığı gibi ki, kendisinden sonra hilâfet için iki oğlunu, el-Velîd ile Süleymân'ı tayîn etmiştir. Yine değişen şeylerden biri de "biat şekli"dir. Râşid Halîfeler döneminde halîfeye biat, şûrâ yoluyla, Allah'ın Kitâbı ve Resûlü'nün Sünnetiyle amel etmek esâsı üzerine biatleşmeyle; biat esnâsında hâzır bulunan Sahâbenin "ehlu'l-hall ve'l-akd" [karâr mercii] büyüklerinden, ayrıca Medîne'deki "ûlu'l-ahlâm ve'n-nuhâ" [akıl, hikmet, vakar, fazîlet sâhibi büyükler; yaşlı-başlı kimseler]'den biat almakla gerçekleşirken, artık halîfenin, kezâ büyük vâlilerinin, devletin başkentinde (Dımışk) hâzır bulunduğu bir ortamda halktan biat alınması yoluyla gerçekleşir olmuştur. Halîfe, herhangi bir oğlunu hilâfet için tayîn ettiği takdîrde onun için önceden biat

aldırmaya başlamıştır. Herhangi bir kimsenin biatte bulunmayı reddetmesi hâlinde ise biat baskıyla ve zorla alınır olmuştur.

b. İslâm devletinin başkentinin Dımışk'a intikâl etmesi: Hz. Ali döneminde başkent Kûfe ve daha önceden Medîne-i Münevvere iken artık Dımışk olmuştur.

c. Hâkimiyyetin/veya idârî gücün Ümeyye Oğulları'na intikâl etmesi: İslâmî fetihlerden itibâren bunların kabîlevî gücü Şâm'da toplanmış ve İslâm'dan önce burayı yurt edinen Yemenli Kelb kabîlesiyle yanyana gelmiştir. Kelb kabîleleri ile Ümeyye Oğulları arasında sıhriyyet yoluyla bir bağ kurulmuş ve artık siyâsî ağırlık gücünü bunlar ellerinde tutar olmuştur. Ayrıca Emevî devletini, son dönemlerine kadar desteklemişlerdir.

d. İslâm devletinde bir siyâsî istikrâr döneminin te'sîs edilmesi, Râşid Halîfeler döneminde tamamlanan fetih bölgelerinin elde tutulmasını sağladığı gibi bunlara yeni bölgelerin eklenmesi fırsatını da sunmuştur. Ayrıca İslâm devletinin sınırları zirve noktasını teşkîl eder bir şekilde genişlemiştir. Nitekim doğuda Çin sınırına, batıda Endülüs ile Marakeş'e, kuzeyde Kafkasya'ya, güneyde ise Arab Denizi ile en-Nûbe'ye kadar uzanmış ve bütün bu bölgeler İslâmî yönetim çerçevesinde bir düzene kavuşturulmuştur.

e. Hilâfet nizâmının Krallık veya Kayserlik düzenine benzer bir şekle bürünmesi: Bu yüzden hilâfetteki zamansal vasıf dînî vasfı geçmiş ve Resûlullâh (s.a.v.)'in, Sultân ile Kur'ân'ın birbirinden ayrılacağı yönlü haberi tahakkuk etmeye başlamıştır. Yine devlet, Fars ve Bizans devletlerinde takîb edilen idârî ve mâlî yapıyı bünyesine katmıştır.

– İktisâdî Alanda

Ticâret yolları, özellikle Zâtu's-Sevârî savaşından (H.34) ve Bizans filosunun yok edilmesinden sonra Şâm ve Mısır limanlarına kaymıştır.

İslâm topraklarının büyük başkentleri, en başta da Şâm, Mısır, Irâk, Horasan, Kuzey Afrika ve Endülüs gibi bölgelerin şehirleri dünyanın başkentleri ve en gözde merkezleri hâline gelmiştir. Bunların en başında ise Emevî Hilâfeti'nin başkenti Dımışk yer almıştır. Ticâret olabildiğince yayılmış, [ticârî] kervanlar -kadîm dünyanın doğusuyla batısı arasında güvenli bir şekilde yol alarak- Çin sınırlarıyla Akdeniz sâhillerini birbirine bağlamıştır.

– İlmî Alanda

Emevîler döneminde ilim ve medeniyet, göz alıcı bir şekilde ilerlemiş ve çok yüksek bir seviyeye ulaşmıştır. Nitekim Resûlullâh (s.a.v.)'in Ashâbı, fethedilen farklı bölgelere yayılmış ve gittikleri yerleri -özellikle Şâm, Irâk ve Mısır beldelerini- yurt edinmişlerdir. Tâbiûn da Ashâb-ı Kirâm'ın ilmini, fıkhını ve yüce vasıflarını İran, Horasan ve Kuzey Afrika gibi bölgelere taşımıştır.

Ömer b. Abdulazîz (r.a.) zamanında, Hadîs-i Şerîfler tedvîn edilmiştir. Ayrıca o dönem boyunca Tâbiûn ile Etbâ-ı Tâbiîn nesilleri arasında Şerîat ilimlerini muhâfaza eden ve farklı dallarda ilmî temelleri ortaya koyan dirâyetli âlimler varlık göstermiştir ki ilimler bilahare onların ortaya koyduğu temeller üzerinde yükselip serpilmiştir.

Lâkin ve bütün bunların yanısıra o dönemde yönetim şeklinin, Kisra ve Kayser krallıklarına benzer bir yapıya dönüştüğüne, aynı şekilde Sultân Âlimleri ile Saray Fakîhleri olgusunun ortaya çıktığına da şâhid olunmuştur. Öyle ki o dönemin târîhî kayıtları arasında Ebû Hâzim, Hasan el-Basrî ve el-Evzâî gibi bazı büyük imâmların bu olguya işârette bulunduklarını ve erbâbını istihfâf ettiklerini görüyoruz.

Mimârî, bilim, sanat gibi medeniyete ilişkin diğer alanlarda ise Arabların Roma, Sind, Hindistan ve Çin civârındaki Türk toprakları gibi kadîm medeniyetlerin olduğu bölgelere girişleri, bu medeniyetlerin özünü alıp bünyelerinde mezcetmelerini ve ortaya eşsiz bir medeniyet örneği çıkarmalarını sağlamıştır. Öyle bir medeniyet ki revnaklığı uzun asırlar boyunca insânlığın yolunu aydınlatmaya devâm etmiştir.

Emevî Halîfelerinin Hilâfet ve Ömür Müddetleri (M.661–750)

	Halîfe	Hilâfet Müddeti	Vefât Târîhi ve →	Yaşı
1-	Muâviye b. Ebî Süfyân (r.a.)	M.661-680 / 19 Yıl 8 Ay	H.60, Receb	78
2-	Yezîd b. Muâviye	M.680-683 / 3 Yıl 8 Ay	H.64, Rebîulevvel	38
3-	Muâviye b. Yezîd	M.683-683 / 40 Gün	H.64	23
4-	Mervân b. el-Hakem	M.683-685 / 1 Yıl 10 Ay	H.65, Ramazan	71
5-	Abdulmelik b. Mervân	M.685-705 / 21 Yıl	H.86	60
6-	el-Velîd b. Abdulmelik	M.705-715 / 9 Yıl 8 Ay	H.96, Cemâziyelâhir	48
7-	Süleymân b. Abdulmelik	M.715-718 / 2 Yıl 8 Ay	H.99	45
8-	Ömer b. Abdulazîz (r.a.)	M.718-720 / 2 Yıl 5 Ay	H.101, Receb	40
9-	Yezîd b. Abdulmelik b. Mervân	M.720-724 / 4 Yıl 1 Ay	H.105, Şaban	38
10-	Hişâm b. Abdulmelik b. Mervân	M.724-743 / 19 Yıl 7 Ay	H.125, Rebîulâhir	54
11-	el-Velîd b. Yezîd b. Abdulmelik	M.743-744 / 1 Yıl 2 Ay	H.126, Cemâziyelâhir	38
12-	Yezîd b. el-Velîd b. Abdulmelik	M.744-744 / 5 Ay	H.126, Zilhicce	40
13-	İbrâhîm b. el-Velîd b. Abdulmelik	M.744-744 / 70 Gün (H.127'de hal' edilmiştir)	H.132, Rebîulâhir	60
14-	Mervân b. Muhammed b. Mervân b. el-Hakem	M.744-750 / 5 Yıl	H.132, Zilhicce	60

Ümeyye Oğulları Döneminde Fetihler

Muâviye b. Ebî Süfyân (r.a.) döneminde (H.41–60) fetihler, ilerleyişini devâm ettirip doğuda Mâverâunnehr'e kadar uzanır; Buhara ve es-Su'd [Tacikistan] bölgeleri fethedilir. Öte yandan Müslümanlar, Afrika içlerine doğru uzanır ve Afrika Emîri Muâviye b. Hadîc eliyle Kâbis, Benzert (Bizerte) ve Sûse'yi ele geçirirler. Akabinde Ukbe b. Nâfi' komutasında Kafsa (Gafsa) ve Konstantin fethedilir. Doğuda ise elden çıkan Horasan ile Sicistân'ın fethi tamamlanır. Roma cebhesinde *kış birliklerin*in baskınları devâm eder. Denizden yapılan hücûmlar, Sicilya ve Rodos adaları alınıncaya kadar sürer. H.48 yılında Muâviye, Bizanslıların başkenti Konstantinopolis'in savunma hatlarını denemek amacıyla Konstantinopolis eteklerine bazı keşif kolları yollar. H.53 yılında ise oğlu Yezîd komutasındaki bir orduyu, deniz komutanı Süfyân b. Avf el-Ezdî ile birlikte bu şehri ele geçirmek üzere gönderir. Büyük Sahâbî Ebû Eyyûb el-Ensârî de bu orduya katılır. Yedi yıl süren bir kuşatma sonrasında gazve, şehir fethedilemeden son bulur. Ebû Eyyûb el-Ensârî (r.a.) bu gazvede vefât eder ve Konstantinopolis sûrlarına yakın bir yerde defnedilir.

Yezîd b. Muâviye döneminde (H.60–64) fetihler, Ukbe b. Nâfi'in, Afrika içlerine doğru ilerlemesi ve Atlas Okyanusu sâhillerine ulaşmasıyla sınırlı kalır. Ayrıca Müslümanlar, Mâverâunnehr bölgelerinden olan Harezm'e gazvede bulunurlar. Yezîd'in hilâfet müddetinin çoğu günü, Hüseyin b. Ali b. Ebî Tâlib (r.a.) ve -Hz. Hüseyin'in şehîd edilmesinden sonra hilâfete tâlib olan- Abdullah b. ez-Zubeyr ile mücâdeleyle geçmiştir.

Abdulmelik b. Mervân döneminde (H.64–86) fetihler, Mâverâunnehr bölgesindeki bazı ilerlemeler hâric sözkonusu sınırlarda durmuştur. Bunun sebebi, Abdulmelik b. Mervân'ın, Abdullah b. ez-Zubeyr'le mücâdelesi, ayrıca Şîî ve Hâricîlerin çıkardığı fitneleri ve ayaklanmaları bastırmakla meşgûl olmasıdır. Bunlar Abdulmelik'i bayağı bir zora sokmuş ve kendisini, İslâmî sınırlara yaptıkları saldırıları durdurmaları için Romalılarla belli bir mâl karşılığında anlaşma yapmak mecbûriyyetinde bırakmıştır.

el-Velîd b. Abdulmelik döneminde (H.86–96) fetihler, tekrar yükselişe geçer. Nitekim onun kardeşi Mesleme b. Abdulmelik, Azerbaycân içlerine kadar ulaşır ve belli kaleleri ve merkezleri fetheder. Mâverâunnehr bölgesindeki fetihler, Kuteybe b. Müslim komutasında ilerleyişini sürdürür ve Buhara, Semerkand, Şâş [Taşkent], Fergâna, Kâşân gibi yerler alınır. Ayrıca Kuteybe'nin fetihleri Ceyhûn nehri deltasına kadar uzanır. Afrika'da ise Afrika Emîri olan Mûsâ b. Nusayr, H.86 yılında Mağrib'in fethini tamamlar. Ayyâş b. Âşîl komutasındaki bir deniz gücünü ise Sicilya'ya gazve yapmak üzere göndermiştir. Bu gazveden büyük ganîmetlerle avdet edilir. Yine Mûsâ b. Nusayr, Mevlâsı (âzâdlısı) Târık b. Ziyâd komutasında bir ordu hazırlayıp Endülüs'e göndermiştir. Târık b. Ziyâd, denizi aşıp H.93 yılında Endülüs'e ulaşır ve Got [/Vizigot] Kralı Rodrik'i, Şizûne [Medina Sidonia'da yaşanan Kadiks] savaşında mağlûb eder. Ondan sonra Mûsâ b. Nusayr da Târık b. Ziyâd'ın yanına varır ve

İspanya'nın bazı bölgelerinin fethine iştirâk eder. Hindistan'da ise Muhammed b. el-Kâsım es-Sekafî ilerlemesini devâm ettirip birçok şehri ve kaleyi fetheder.

Süleymân b. Abdulmelik döneminde (H.96–99), Kuteybe b. Müslim, Çin sınırını aşıp Kaşgar şehrini fetheder. Endülüs'te ise Abdulazîz b. Mûsâ, -babasını Endülüs Emîri olarak geride bıraktıktan sonra- İspanya içlerine doğru ilerlemeye devâm edip buradaki birçok bölgeyi fetheder. Horasan Emîri Yezîd b. el-Muhelleb ise Cürcân, Kuhistân ve Taberistân'ı fetheder. *Yine* Süleymân b. Abdulmelik, Ömer b. Hubeyre komutasında bir deniz donanması, ayrıca kardeşi Mesleme komutasında bir kara gücü hazırlayıp Konstantinopolis'i hem karadan hem de denizden kuşatma altına aldırır. Bunlar halîfelik makâmına gelen Ömer b. Abdulazîz'in emriyle geri dönerler.

Ömer b. Abdulazîz (r.a.) döneminde (H.99–101) Müslümanlar, Endülüs Emîri es-Semh b. Mâlik komutasında Pirene Dağlarını aşıp Galya bölgesine (Fransa) ulaşır. Narbonne ile Toulouse'u ele geçirirler. Hilâfet müddetinin kısalılığı sebebiyle Ömer b. Abdulazîz döneminde fetihler daha fazla ilerleme imkânı bulamamıştır.

Yezîd b. Abdulmelik döneminde (H.101–105) Müslümanlar, Endülüs Emîri Anbese b. Suhaym komutasında Galya bölgesi (Fransa) içlerine doğru ilerleyip Rhône Nehri'nin üst tarafına kadar ulaşırlar. Mağrib'teki İslâm donanması ise Sicilya ile Sardinya adalarına baskınlar düzenler.

Hişâm b. Abdulmelik döneminde (H.105–125) İslâmî fetihlerin seyri, en son haddine kadar yükselip zirvesine ulaşır. Nitekim Horasan Emîri Esed b. Abdullah el-Kasrî, Mâverâunnehr ile es-Su'd [Tacikistan] ve Türk[lerin] bölgelerine gazveler düzenler. Haccâc b. Abdulmelik b. Mervân ise Hazarların topraklarına, Ermenistan'a ve Alanların diyârına gazvelerde bulunup burayı cizyeye bağlar. Yine Ermenistan Emîri el-Cerrâhu'l-Hakemî, Hazarların topraklarına yapılan gazveleri devâm ettirir. Kendisi H.112 yılında şehîd olunca yerine Emîr olarak Mervân b. Muhammed geçer ve Hazar Denizi bölgelerine (Gazvin) gazvede bulunurak burada İslâmî yönetimi kökleştirir. Sind bölgesinde ise Cüneyd b. Abdurrahmân el-Murrî, içerlere doğru ilerleyip, belli bazı bölgeleri fetheder. Ondan sonra bu bölgedeki fetihler, Gazneliler dönemine, Hicrî dördüncü asrın sonları ile beşinci asra kadar durur. Galya topraklarında ise Endülüs Emîri Abdurrahmân el-Gâfikî, bölgenin güneybatı tarafına bir gazve düzenler ve Bordo (Bordeaux) şehrini ele geçirir. Sonra da kuzey tarafına yönelir. Burada Charles (Şarl) Martel'in ordusuyla Tûr (Tours) ve Puvatya (Poitiers) şehirleri arasında karşılaşır. Abdurrahmân el-Gâfikî, H.114/M.732 yılında yaşanan şiddetli bir savaşta şehîd düşer ve ordusu [ilk elde muzafferken sonradan] hezîmete uğrar. Hezîmete, ordunun, elde ettiği ganîmeti muhâfaza derdine düşmüş olması sebebiyet verir. Bu savaşta Abdurrahmân el-Gâfikî'yle birlikte pek çok Müslüman da şehîd olur. Öyle ki bu savaşa "Belâtu'ş-Şuhedâ (Şehîdler Yolu/Geçidi)" adı verilmiştir. Abdurrahmân, Endülüs Emîri olarak geride Abdulmelik b. Kutn'u bırakmıştır. O da Bask bölgesine gazvede bulunur. Afrika'da ise Afrika Emîri Ubeydullah b. el-Habhâb, Habîb b. Ebî Ubeyde el-Fihrî komutasında bir ordu göndererek es-Sûs

bölgesini fetheder ve Sudan (Senegal) toprağına gazvede bulunur. Akdeniz'de ise İslâm donanması, bir yandan Hassan b. Muhammed b. Ebî Bekr komutasında Sardinya ve Korsika adalarına gazvede bulunurken öte yandan oğlu Abdurrahmân ile birlikte Habîb b. Ebî Ubeyde el-Fihrî komutasındaki başka bir donanma Sicilya adasına yönelir. H.122 yılında Bizans filosuyla çarpışan bu donanma Bizans filosunu hezîmete uğratır. Habîb'in niyyeti fethi devâm ettirip adayı tamâmıyla ele geçirmek olmasına rağmen Meysere el-Medgarî önderliğindeki Berberî ayaklanması onu geri dönmek mecbûriyyetinde bırakır. Roma cebhesinde ise *yaz ve kış birlikleri* daha önceki halîfeler döneminde olduğu gibi akınlarını devâm ettirmişlerdir.

Arab—İslâm Fetihleri (H.11—133/M.632—750)

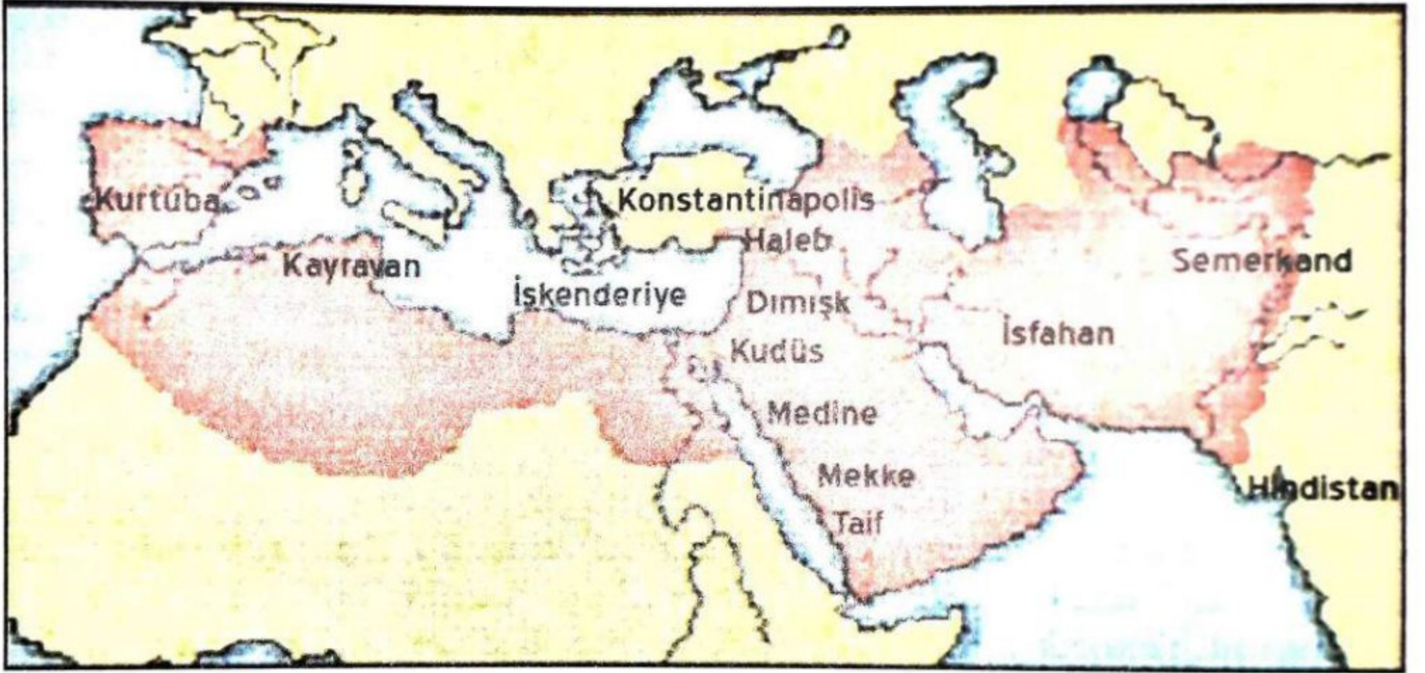
630 Yılında Bizans İmparatorluğu
630 Yılında Sasani İmparatorluğu
Fetih Hareketinin Seyir Çizgisi
Hz. Peygamber (s.a.v.)'in Vefatı Zamanında - 632
Vefatından 12 yıl sonra - 644
Yaklaşık 1 asır sonra - 750 Yılı

Hişâm b. Abdulmelik'in vefâtıyla birlikte Mervânîlerin ilk dönemi nihâyete erer. Bu dönemde İslâm devletinin toprakları İspanya, Atlas Okyanusu ve Fas'tan Çin ile Hindistan sınırlarına, Hazar Denizi ve Ermenistan'dan Hint Okyanusuna kadar uzanmıştır. Emevî Halîfeleri, fethedilen bölgelerin sınırlarını, cihâd, İslâm davetini yaymak yolunda Müslümanlar üzerine bir farz olduğu ve ganîmetler mücâhidleri cihâdı sürdürme gücüne eriştirdiği için kesintisiz bir şekilde devâm ettirilecek ve herhangi bir sınırda durmayacak olan fetihlerin başlangıcı olarak görmüşlerdir.

Hişâm b. Abdulmelik'ten sonra Mervânîlerin ikinci ve son dönemleri başlar. Dört halîfeye şâhidlik eden ve hilâfet müddetleri altı sene süren bu dönemde artık fetihler durur. Sözkonusu bu dört halîfe, el-Velîd b. Yezîd b. Abdulmelik, Yezîd b. el-Velîd b.

Abdulmelik, kardeşi İbrâhîm ve Mervân b. Muhammed b. Mervân b. el-Hakem'dir. İlk üçünün hilâfet müddeti birkaç ayı geçmemiştir. Dördüncülerinin halîfeliği ise geri kalan yılları (H.127–132) kapsamıştır ve de bu zamanı, onu dört bir taraftan kuşatan fitneleri ve dâhilî ayaklanmaları bastırmaya çalışmakla geçirmiştir. Ama sabrına, cesâretine, bunları bastırmak yollu kararlılığı ve direncine rağmen buna muvaffak olamamıştır. En sonunda âkıbeti Abbâsîler eliyle katledilmek olmuştur. Onun ölümü ile birlikte Emevî Devleti'nin ömrü hitâma ermiştir ve gölgesinde İslâm sancağının farklı birçok bölgeye, yeryüzünün o uçsuz bucaksız diyârlarına ulaştığı bayrağı artık gönderden inmiştir.

Arab—İslâm Devleti'nin Emevîler Zamanındaki En Geniş Sınırları
(H.132/M.750)

Emevî Devleti'nin Çöküş Sebebleri

1. İktidârı ele geçirmek için saraylarda yaşanan çekişmeler, birden fazla kişinin veliahd tayîn edilmesi ve bunun doğurduğu iktidâr kavgaları, merkezî hükûmeti zayıflatmış ve ayaklananları da iktidâra göz dikmeye götürmüştür.

2. Kabîle asabiyyeti[/veya ırkçılığının] iktidâr kavgaları üzerindeki etkisi:

Bu asabiyyetin etkileri, Yezîd b. Muâviye b. Ebî Süfyân'ın ölümü ve oğlu (İkinci) Muâviye'nin hilâfetten çekilmesi sonrasında ortaya çıkmıştır. Yemen asıllı Kelb Kabîlesi, Mervân b. el-Hakem, hilâfet için kendisini seçtiği zaman ona destek olmuş ve onunla birlikte -hem Kays Kabîlesi'nin Şâm'daki reîsi hem de Abdullah b. ez-Zubeyr'e destek olan- Dahhâk b. Kays el-Fihrî'ye karşı savaşmıştır. Mervân H.64

yılında yaşanan "Merc-i Râhıt" savaşında Kelb Kabîlesi'nin desteğiyle muzaffer olmuş ve bu savaşta Dahhâk b. Kays el-Fihrî'yi öldürüp Kays Kabîlesi'ni hezîmete uğratmıştır. İşte bu aşamadan sonra Yemânî [Kelbî] ve Kaysî (Mudarî) kabîleler arasındaki düşmanlık kökleşmiştir. Yemânîler, yine bunların bir reîsi olan Yezîd b. el-Muhelleb b. Ebî Sufra'nın, Emevî halîfelerinden el-Velîd b. Yezîd b. Abdulmelik'e karşı ayaklandığı zamana kadar Ümeyye Oğulları'nın müttefiki olarak kalmışlardır.

Yemânîler ile Kaysîler arasındaki kabîle asabiyyeti, ta Endülüs'e ve Horasan'a kadar sıçramıştır. Yemânîler, en sonunda muhâlefet cebhesine katılmıştır ve Ebû Müslim el-Horasanî'yle birlikte Nasr b. Seyyâr'ın karşısında durmuşlardır. Abbâsîlerin davasına öncülük eden Ebû Müslim, Abbâsîlerin direnişi karşısında Emevî iktidârını güçten düşüren işbu kabîlevî çatışmalardan ziyâdesiyle istifâde etmiştir. Sonuç itibâriyle bu durum Abbâsîlerin Emevîler karşısında gâlib gelmesini sağlayan sebeblerden biri olmuştur.

3. Halîfelerin ve Emîrlerin debdebe, isrâf ve şatafatları

Hilâfet, Ümeyye Oğulları'nın eline geçtiğinde, artık verâset yoluyla devralınan bir saltanat düzenine dönüşmüştür. İktidârlarına destek ve dostluk kazanımının sağlanması için de debdebe ve şatafat gibi saltanat görünümleri ortaya çıkmıştır. Nitekim dillerini onları medhe, fazîletlerini neşre ve kendilerini müdâfaaya koşsunlar diye şâirleri hediyyelere boğmuşlardır. Şâirler ise o gün itibâriyle basın–yayın ve reklam koludur. İşte böylece şatafat ve harcama [bol keseden cömertlik] siyâsetini benimsemiş, giyim-kuşamlarında, meclisleri ve görünümlerinde saltanat ihtişâmını yol edinmişlerdir. Kimi oyun eğlence hayâtına meyletmiş kimi ise çok daha ileri gitmiştir ki bunlar hakkında din ve ahlâk dâiresinin dışına çıkan hikâyeler ve haberler rivâyet edilmiştir. Şunu da kaydetmek lâzım ki bazı târîhciler, bu hikâyelerin doğruluğunu kabûl etmemektedir. Zîrâ bu hikâyelerin bazılarında *acem mübâlağası* kabîlinden şeyler vardır. Yine bunların, Ümeyye Oğulları'nı kötülemek amacıyla Abbâsîlerin ilk döneminde uydurulduğunu, dirilerini cezalandırdıkları gibi devletlerinin çöküşünden sonra onların ölülerini de cezalandırmaya yönelik hamleyi tamamlayıcı bir mâhiyyet taşıdığını söylemişlerdir. Her hâlükârda sâbit olan şudur ki, hilâfet, o dönemden sonra bir saltanat düzenine dönüşmüş ve hükûmet nizâmına, sultânların fesâdı ile saraylarının ihtivâ ettiği unsurları katacak bütün şartları doğurmuştur.

4. Vâlilerin zulüm ve haksızlıkları

Emevîler, birçok fitne ve ayaklanmayla karşı karşıya gelmiştir. Bunların devlete getirdiği mâlî külfet pek ağır olduğu gibi bu yolda binlerce ölü ve şehîd verilmiştir. Bu fitne ve ayaklanmaların merkezleri ise Irâk, Elcezîre [(Kuzeydoğu) Mezopotamya], Horasan olup bilahare Afrika'ya da sıçramıştır. Ümeyye Oğulları, bu bölgelere vâli olarak atadıkları adamları çok sert kimselerden seçmişlerdir. Ziyâd b. Ebîh, oğlu Ubeydullah b. Ziyâd, Haccâc b. Yûsuf es-Sekafî ve kardeşinin oğlu Ömer b. Yûsuf es-Sekafî gibi adamlar da bunlar arasındadır.

Halîfeler, bu vâlilere, sözkonusu fitne ve ayaklanmaları bastırmaları ve kuvvet zoruyla da olsa itâati sağlamaları için mutlak bir yetki vermişlerdir. İşbu valiler ve bunların -kendi vilâyet sınırları içinde- atadığı adamlar, ellerine düşen isyâncıları ve direnişçileri ibretiâlem cezalandırmışlardır. Bu olaylar boyunca yaşanan zulüm şekillerinden bazıları ise şübhe sebebiyle katl ve mâl müsâderesidir.

5. Arablar ile Mevâlî arasındaki eşitlik ilkesinin zedelenmesi

İslâm'ın ilân ettiği eşitlik ilkesi, fethedilen bölge halklarının bu yeni dine girişlerini hızlandıran en büyük etkenlerden biridir. Onlarla Müslümanlar arasında karşılıklı bir velâyet/dostluk bağı oluşmuştur ve bunlar "el-Mevâlî" ismiyle tanınmışlardır. Sözü geçen eşitlik ilkesi, Kur'ân-ı Kerîm'de vârid olan ve Resûlullâh (s.a.v.)'in hadîslerinde rivâyet edilen husûsları/hakları, Arablar için olduğu kadar onlar için de güvence altına almıştır. Bu ilke, Resûlullâh (s.a.v.) ile Râşid Halîfeler döneminde [hakkıyla] tatbîk edilmiştir. Nitekim Suheyb-i Rûmî, Selmân-ı Fârisî, Bilâl-ı Habeşî ile başka herhangi bir Arab [asıllı] Müslüman arasında -nesebi ne derece üstün olursa olsun- herhangi bir ayrım yapılmamış, böyle bir şey vukû bulmamıştır.

Fakat Ümeyye Oğulları hilâfete geçtiklerinde bu ilkeyi ihlâl etmiş ve Arablara taassub göstererek Mevâlî'yi, haklar ve yükümlülükler bağlamında daha aşağı bir dereceye koymuşlardır. Düşük seviyeli işler Mevâlî'ye verilirken, üst seviyedekiler Arabların olmuştur.

Devletin giderleri, savaşlar nedeniyle, kezâ fitne ve ayaklanmaları bastırmak gibi sebeblerle artınca bölge vâlileri Müslüman olan Mevâlî üzerine cizye koymuşlardır. Aynı şekilde arazileri için de harâc [vergisi] belirlemişlerdir. İslâmî hükümlerin tam aksine ki İslâm, Müslüman olan Mevâlî'yi temelde cizyeden muâf kılar. Onlardan harâc vergisi almaz. Sadece onu [her Müslüman'ı ödemekle yükümlü kıldığı zirâî mahsûllerin ve meyvaların zekâtı kapsamında onda bir] Öşür'le mükellef tutar.

Arab ve Mevâlî arasında yapılan ayrım, Mevâlî'nin, Alevî ve Hâricî gibi muhâlif taraflara katılmasına ve onların Emevî idâresi karşısındaki ayaklanmalarını desteklemesine sebebiyet vermiştir. Ayrıca halkcılık [:milliyetcilik] düşüncesinin zuhûr etmesine neden olmuştur ki bu da Mevâlî'nin, özellikle de Farsların, kendi ırkları ve geleneklerini öne çıkarıp ihyâ etmeleri, bunlarla övünmeleri ve Arabların konumunu küçük düşürmeye çalışmalarıdır.

Ümeyye Oğulları Devleti'nin çöküşünü getiren en temel sebebler bunlardır. Bunlara Abbâsî Oğulları'nın planladığı gizli davet çalışmaları, bunu yaymak yolunda Irâk ve Horasan gibi yerlere gönderdikleri davetcilerinin faâliyyetleri de eklenmelidir. Sonuç itibâriyle Alevîler ve onların taraftarları Abbâsî Oğulları'na katılmış ve Mevâlî de bunlara eklenince Emevî idâresi karşısındaki direniş safları birleşmiştir.

El-Mesûdî, Ümeyye Oğulları büyüklerinden bir büyüğün, devletlerinin çöküş sebebleri bağlamında şunları söylediğini nakletmiştir: "Zevklerimizle meşgûl edildik de bakmakla yükümlü olduğumuz şeylere bakmaz olduk. Tebaamıza zulmü reva

gördük. Onlar da bizim insâf ve adâletimizden ümîdlerini kestiler de bizden kurtulmayı diler oldular. [Bize] harâc [veren] ahâlilerimize adâleti çok gördük de bizden kopup gittiler. Diyârlarımız harâb, beytülmâllerimiz tamtakır oldu. Vezîrlerimize güvendik de kendi çıkarlarını bizim çıkarlarımıza tercîh ettiler. Bizim dışımızda işler işlediler de bilgisini dahi bizden gizlediler. Askerlerimizin ücretleri gecikti de bize olan itâatleri zevâle erdi. Düşmanlarımız onları çağırdılar, onlar da kendileriyle birlik olup bize karşı durdular. Düşmanlarımız üzerimize geldi de destekçilerimizin azlığı yüzünden onlar karşısında âciz kaldık. Olup bitene dâir haberlerin bize gizli kalması, mülkümüzün zevâl bulmasının en kesin sebeblerindendi."

El-Mesûdî, bu sebeblere, Yemenî ve Kaysî (Kuzey ve Güney Arabları) arasında ortaya çıkan kabîle asabiyyeti rûhunu, her birinin diğerinden üstün olduğu yönlü iddiâlarını ve kendi fazîletleriyle övünmelerini de ekler. Bunun sonucunda Kaysî olanlar, Mervân b. Muhammed'e, Yemenî olanlar ise onu bırakıp Abbâsî davetine taassub ve bağlılık göstermiştir. Bu da devletin, Ümeyye Oğulları'nın elinden çıkıp Hâşim Oğulları'nın eline geçmesiyle sonuçlanmıştır.

Ümeyye Oğulları devleti, bir dönem Müminlerin Emîri, Râşid Halîfe Ömer b. Abdulazîz eliyle varlık gösteren ıslâh çabalarına da şâhid olmuştur. *Nitekim* Ömer b. Abdulazîz, hilâfeti döneminde, kendisinden öncekilerin uyguladığı siyâsî yanlışlıkları ve onların kötü tavırlarının etkilerini gidermek istemiş ve ceddi Hz. Ömer'in (r.a.) siyâset yolunu takîb etmeye çalışmıştır. Devlet adamlarını, zühd hayâtı yaşamaya mecbûr etmiş, ayrıca bölge vâlilerini, seçmiş olduğu, takvâ, emânet, ilim ve şerîat ehli kimselerle değiştirmiştir. Vâlilerin, nüfûz sâhibi kimselerin gasbettiği tüm mâlları da eğer devlet mâlıysa beytülmâle, yok eğer şahıs mâlıysa sâhiblerine iâde etmiştir.

Alevîlerin kalblerini kazanmaya çalışmış ve Ali b. Ebî Tâlib'e dil uzatılmasını yasaklamıştır. Hâricîlerle münâzara yoluna gitmiş ve delîle delîl yoluyla onları ilzâm etmiştir. Vergi siyâsetini ıslâh etmiş, bölge vâlilerinin, Müslüman olmalarından sonra bile ahâliden aldığı cizyeyi, kezâ onların arazileri üzerine harâc vergisi konulmasını yasaklamıştır.

Ömer b. Abdulazîz'e (r.a.), bu ıslâhâtların devletin gelirlerine zarar getireceği söylendiğinde ise şu [târîhî] cevâbı vermiştir:

"Muhakkak ki Allah, Muhammed sallallâhu aleyhi ve sellem'i bir hidâyet önderi olarak gönderdi, bir vergi tahsîldârı olarak göndermedi!"

Ömer b. Abdulazîz, iki küsûr sene süren hilâfet müddetinin kısalığından dolayı tam anlamıyla gerçekleşme imkânı bulamayan başka bazı idârî ve mâlî ıslâhâtlar da yapmıştır. Takvâsı ve haşyeti onu çok yüce bir mertebeye çıkarmıştır. Nitekim selef âlimlerinden pek çok kişi onu Râşid Halîfelerin beşincisi saymıştır. Ümeyye Oğulları'nın, onu, gasbettikleri çoğu şeyi kendilerinden çekip alması ve Müslümanlar arasında halîfe seçimi konusunda istişâre (/şûrâ) yolunu geri getirmeye çalışması sebebiyle zehirledikleri de söylenmiştir.

Ümeyye Oğulları Dönemine İlişkin Bir Değerlendirme

Emevî Devleti'nin çöküşüne yol açan sebeblerle ilgili ne söylenirse söylensin, inkârı mümkün olmayan bir hakîkat şudur ki, bu devlet, İslâm'ın ilk küresel devletidir. Yeryüzünün o geniş ölçeğinde, Atlas Okyanusu'ndan Çin ile Hindistan sınırlarına, Karadeniz'den Hazar Denizi'ne, oradan Hint Okyanusu'na uzanan alanda İslâm'ı yayan devlet, bu devlettir. İslâm târîhinde varlık göstermiş devletlerin en güçlüsüdür. Dönemi, Arabların ve Müslümanların katkısıyla, İslâmî dönemlerin, cihâda, karşı direnişe en fazla muktedir olduğu, en fazla canlılık ve faâliyyet gösterdiği dönemdir.

Yine bu dönemde Arablar, fethettikleri bölgelerin insânlarıyla; medeniyet ve bilim açısından kendilerinden ileri olan başka milletlerle karşılaşmış; onların kültürleri, gelenekleri ve düzenlerinden etkilenmiş; *ayrıca* bunları özümleyip ilerlettikleri gibi ona bir İslâmî rûh da katmışlardır.

Bu dönemde ilmî hayât, *hadîs*, *tefsîr*, *meğâzî* ve rivâyetlerin *tedvîn* edilmesi özelliğiyle öne çıkmıştır. Aynı şekilde *fıkıh* ilminin ve hayâtın gelişen ihtiyâclarına cevâb verebilecek tatbîkât usûlünün ilerlemesine şâhid olunmuştur. Kültürel hayât ise felsefî ve lahutî akımlara dâir okumalar ve erbâbıyla yapılan münâzaralarla öne çıkmıştır. Yine kültürel hayâtın bir diğer yönü ise Yunanların tıb ve kimyaya[1] dâir ilimlerinin alınması olmuştur. Hâlid b. Yezîd b. Muâviye b. Ebî Süfyân, bu ilimlerin Arab diline aktarılmasını sağlayan ilk kişidir.

İktisâdî hayât ise ticâretin, bilhassa deniz donanma gücünün -H.38 senesinde yaşanan Zâtu's-Sevârî savaşı akabinde- Akdeniz'in doğusuna hâkim olması ve İslâm devletinin bu bölge üzerinde hâkimiyyeti sağlaması sonrasında gelişip yayılması özelliğiyle öne çıkmıştır. Afrika ile Endülüs fetihlerinden sonra ticâret daha da yayılmıştır. Ticârî gemiler denizleri aşıp Bizans, İtalya, Sicilya, Girit, Rodos ve Kıbrıs limanları arasında, bu bölgelerde yaşanan deniz gazvelerine rağmen gidip gelmiş ve ticâretlerini devâm ettirmiştir. Aynı şekilde kara ticâreti de canlılık göstermiştir. Kervanlar Hindistan ile Çin kara yollarını aşıp İran ve Mâverâunnehr'den geçerek Semerkand, Buhara, Gazvin gibi bölgelere ulaşmış ve bu bölgeler arasında ticâret mâllarını taşımışlardır. Zîrâî hayât ise Afrika'dan getirilen işçi ellerin yardımıyla Irâk'ın güneyindeki zirâat alanlarında yapılan ıslâhâtla öne çıkmıştır.

Mimârî hayâta gelince; büyük mescidler, görkemli saraylar ve hastahânelerin (bimaristanlar) inşası, şehirlerin kurulması ve hem savaş hem de ticâret gemilerinin imâl edildiği zanaat merkezlerinin açılmasıyla öne çıkmıştır. Meselâ Muâviye b. Ebî Süfyân döneminde Ukbe b. Nâfi' tarafından Kayravan şehri inşâ edilmiştir. Yine Muâviye tarafından Akkâ'da donanma imâl eden bir merkez kurulmuştur.

Abdulmelik b. Mervân döneminde Kudüs'te Kubbetu's-Sahrâ inşâ edilmiş, ayrıca Mescid-i Aksâ'nın binâsına başlanmıştır. H.74 yılında Kâbe'nin ve Harem-i

[1] [Burada şunu kaydetmekte yarar var: Kimya biliminin kurucusu, Fuat Sezgin Hoca'nın da farklı eserlerinde açıklığa kavuşturduğu gibi Câbir b. Hayyân'dır. Yani Yunanlardan alınmış değildir.]

Mekkî'nin yapısı yenilenmiştir. Kayravan–Tunus şehri inşâ edilmiş ve burada gemi imâl eden bir merkez [tersâne] kurulmuştur. Bu merkezin inşasını H.82 yılında Afrika Emîri olan Hassân b. en-Nu'mân üstlenmiştir. Vâsıt şehri, Kûfe ile Basra arasında bir vasat/orta nokta olsun diye Irâk Emîri Haccâc b. Yûsuf es-Sekafî tarafından inşâ edilmiştir (H.82–83). el-Velîd b. Abdulmelik döneminde Dımışk'taki Emevî Câmii'nin inşası tamamlanmıştır (H.87–96). Mescid-i Nebevî'nin yapısı da hem genişletilerek hem de mozaiklerle süslenerek yenilenmiştir. Ayrıca Çöl Sarayları inşâ edilmiştir. el-Velîd, yolların ıslâhı, hac yolunda su kuyuları kazılması, hastalar için bimaristanların inşası gibi âmme hizmetlerine önem atfetmiştir. Kimisi meczûblara kimisi de körlere ve engellilere tahsîs olunan merkezler kurdurmuş ve bunların her türlü ihtiyâcını halîfe karşılamıştır.

Süleymân b. Abdulmelik döneminde Haleb'de Emevî Câmii (H.97) inşâ edilmiştir. Yine Süleymân, veliahd olduğu dönemde Filistin'deki er-Remle şehrini kurmuştur. Bu şehirde çeşitli câmiler ve saraylar inşâ edilmiştir. Hişâm b. Abdulmelik H.109 yılında Rakka yakınında Rusâfe Sarayını; Afrika Emîri Ubeydullah b. el-Habhâb ise Zeytûne Câmii'ni inşâ etmiştir. H.127 yılında Mervân b. Muhammed, kendisi için Şâm ile Irâk arasında geçici bir başkent olsun ve bu iki şehirde neler olup bittiğini daha kolay denetleyebilsin diye Musul yakınlarında Harrân şehrini kurmuştur.

Mimârî alandaki canlılığın yanısıra mâlî ve idârî alanlarda da birtakım ıslâhâtlar yapılmıştır. Abdulmelik b. Mervân, [farklı mâlî işlerde kullanılıp] *papirüs* kâğıdı olan *Kırtâs*ların Arabî usûle çevrilmesini sağlamıştır. Nitekim bu kâğıtları Mısır Kıptileri imâl etmiş, en başına da Mesîh ismini koymuşlardır. Abdulmelik ise Mesîh isminin değiştirilip yerine "(قل هو الله أحد) / De ki Allah Birdir" yazılmasını emretmiştir. Yine Abdulmelik *sikke*ler ve İslâm târîhinde ilk defa altın *dînâr*lar bastırmıştır. Irâk Emîri Haccâc, işlemeli gümüş *dirhem*ler bastırmış ve bunlara bir ağırlık ayârı getirmiştir. H.81 yılında Abdulmelik, Dîvânları, Rumcadan Arabcaya nakletmiştir. Aynı şeyi Haccâc da yapmış, o ise Dîvânları Farscadan Arabcaya aktarmıştır. Yine böyle yapanlardan biri Mısır Emîri Abdullah b. Abdulmelik bir Mervân'dır ki o da Dîvânları H.86 senesinde Kıbticeden Arabcaya nakletmiştir. Afrika Emîri Hassân b. en-Nu'mân da ona uyup Afrika Dîvânlarını Arabcaya aktarmıştır. Sikkelerin basılması ve Dîvânların Arabcaya aktarılması, devletin mâlî ve iktisâdî varlığını perçinleyen husûslar olarak kabûl edilmektedir.

Emevî Devleti, her ne kadar zulüm ve haksızlıkla muâheze olunsa bile, belki de bunlar, o zorlu şartların gerektirdiği şeyler olmuştur. Onlara karşı ayaklananların, mücâdelelerinde çok sert/katı bir seyir çizgisi takîb eden ve inançlarına taassubla bağlanan kimseler olduğu özellikle akılda tutulmalıdır.

Fitnelerin ve ayaklanmaların ise Emevî devletini çepeçevre kuşattığını, birçok cebhede varlık gösterdiğini daha önce gördük. Husûsen Irâk'ta... Irâk, ilerleyen süreç içinde Şîîlerin ana üssü olmuştur. Ayrıca hükûmet nizâmına karşı ayaklanan Hâricîler de buradan zuhûr etmiştir.

Emevîler Döneminde Sultân Âlimleri Olgusu

Daha önce belirttiğimiz gibi İslâmî hükûmet nizâmının Ümeyye Oğulları eliyle hilâfetten saltanata dönüşmesi, peşinden saltanat düzeninin ve bunun temellerine bağlı sonuçlarla görünümlerin ortaya çıkmasını getirmiştir. Târîh boyunca görülen saraylardaki fesâd ve iktidâr düzeninin, üç erki üzerinde, yani (Hükümdâr – Kâhin – Aveneler) temelinde yükselmesi gibi... Aynı şekilde Sultân Âlimleri tâifesi de Müslümanların târîhinde ilk defa varlık göstermiştir. Yöneticilerin meclislerini ve sultânların kapılarını süsleyecek ve "el-Mele', İleri Gelenler" tâifesine eklenecek olan Sultân Âlimleri!

Çağların en hayırlı çağına yakınlık dolayısıyla hidâyet önderleri olan âlimler varlık göstermiş ve sözkonusu tâifeyi -attıkları her adımda- takîb edip hem onların hem de günden güne fesâda bulanan zâlim yöneticilerin karşısında durmuşlardır. İslâm târîhi kitâbları, ehl-i hak âlimler ile hidâyet imâmlarının bu konumlarına ilişkin fevkalâde bir mîrâsı o dönemden itibâren bizler için kayıt altına almıştır.

Bu konumlara örnek bir hâdise, İmâm Hasan el-Basrî'nin, sultânların kapısında bekleyen dalkavukları rezîl edercesine söylediği şu sözlerdir:

Siyeru A'lâmi'n-Nubelâ'da şöyle geçmektedir:

(Ebû Nu'aym, *el-Hilye*'de şunu rivâyet etmiştir: "Bizlere ... Fudayl b. Cafer rivâyet etti ve dedi ki: "Hasan [el-Basrî, birgün, kendisine sert bir konuşma yaptığı] İbn Hübeyre'nin yanından çıkmıştı. O esnâda kapıda bekleyen Kaarilerle [Kur'ân hâfızları veya ilim talebeleriyle] karşılaşmış ve onlara şöyle demişti:

"Sizi burada oturmaya sevk eden nedir?! Ha şu pis-mendeburların huzuruna çıkmak için mi bekliyorsunuz? Vallahi onlarla oturup kalkmak, hayırlıların meclislerinde oturup kalkmak [gibi] değildir. Ayrılıp dağılın! Allah rûhlarınızı bedenlerinizden ayırsın, [/Allah cânınızı alsın]! [Size ne oluyor ki] Nalınlarınızı yaymışsınız, üstünüzü başınızı toparlamışsınız, saçlarınızı [da a böyle] kırkmışsınız. Kaarileri rezîl ettiniz, Allah da sizi rezîl etsin. Vallahi onlarda olan karşısında müstağnî davransaydınız onlar mutlaka sizde olana rağbet ederlerdi. Ama siz [istiğnâ yerine] onlarda olana rağbet ettiniz. Allah uzak kılsın, [haktan] uzak düşeni! [/Allah, müstahakkınızı versin!]")

Bunlar, Ümeyye Oğulları târîhine ve dönemlerine ilişkin bazı açıklamalardı.

﴿تِلْكَ أُمَّةٌ قَدْ خَلَتْ لَهَا مَا كَسَبَتْ وَلَكُم مَّا كَسَبْتُمْ وَلَا تُسْأَلُونَ عَمَّا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١٣٤﴾

﴿سورة البقرة﴾

«Onlar bir ümmetti, geldi geçti. Onların kazandıkları kendilerine, sizin kazandıklarınız ise sizedir. Onların yapmış olduklarından sorgusuâle çekilecek de değilsiniz.» (2/el-Bakara, 134)

ABBÂSÎ HİLÂFETİ DÖNEMİNDE İSLÂM DEVLETİ (H. 132–656)

Hilâfet'in Abbâsî Oğulları'na İntikâli

Hilâfet, Abbâsî Oğulları davetcilerinin, Hicrî birinci asrın ilk yılından itibâren Horasan'da başlatıp, Hicrî 132 yılına kadar devâm ettirdikleri gizli davet çalışmalarının başarıya ulaşması netîcesinde Abbâsîlerin eline geçer. Zâhiri itibâriyle Hz. Peygamber (s.a.v)'in Ehl-i Beyti'nden ve Müslümanların kendisin*den* razı olacağı bir halîfe seçmeye çağrı gibi görünen bu davetin gizliliği yine Horasan'da [veya bu târîhte ?!] açığa çıkar. Nitekim bu davet hareketine, gizliliğine bir işâret olarak, "er-Rıdâ Min Âl-i Muhammed [yani "Hz. Peygamber'in âilesinden razı olunacak birisi"]" adı verilir. Sonraları ise bunun altında Abbâsî Oğulları için yapılan gizli-kapaklı bir davetin yattığı ortaya çıkar.

Hicrî 132 yılı Rebîulevvel ayının onikinci -Cuma- gününde Ebu'l-Abbâs Abdullah b. Muhammed b. Ali b. Abdullah b. Abbâs, Kûfe'ye girer ve Kûfe mescidinde ona biat edilir. O mescidde Kûfe ehline bir konuşma yaparak Abbâsî Oğulları'nın hilâfet üzerindeki hakkını açıklar ve kendisine "es-Seffâh" lakabı verilir.

İşte o günden sonra Ümeyye Oğulları'nın beyâz bayrağı gönderden indirilir ve Abbâsî Oğulları'nın siyâh bayrağı göndere çekilir. es-Seffâh'ın iki amcası, yani Ali b. Abdullah el-Abbâsî'nin iki oğlu Abdullah ile Sâlih, Emevîlerin son halîfesi Mervân b. Muhammed'in hezîmete uğratılması ve Mısır'ın Busayr şehrinde yakalanıp katledilmesi sonrasında Ümeyye Oğulları'nı kovuşturmaya başlarlar. Ümeyye Oğulları'nın Dımışk'taki kabirlerini kaldırır ve cesedlerinden geriye kalan kalıntılarını dahi yakarlar. Kalabalık bir Ümeyye Oğulları topluluğunu Filistin'de kıstırıp "Futrus" nehri kıyısında katliâma tâbi tutarlar. Bu katliâmdan kurtulanlar ise dört bir tarafa dağılır.

Mülkü dilediğine veren, dilediğinden çekip alan ve dilediğini yükseltip dilediğini alçaltan hiç şübhesiz Allah'tır.

Yönetimin Abbâsî Oğulları'nın eline geçmesi üzerine terettüb eden bazı netîceler şunlardır:

1. Başkentin Şâm'dan Irâk'a intikâl etmesi...

2.Ticârî hareketliliğin Irâk'a taşınması; kara ticâretinin Bağdâd'a, deniz ticâretinin ise Basra'ya bağlanması...

3. Arab eşrâfı ile Farslardan, sonra Türklerden ol*u*şan Mevâlî eşrâfı arasında, devlet idâresindeki mevki-makâmları ele geçirmek, ayrıca Mevâlî'nin bu mevki-makâmlar için tercîh edilmesi üzerine bir çatışmanın yaşanması... Nihâyetinde bu çatışma, onların idâresindeki devletin, henüz ikinci devresinde tamâmen çökmesine neden olur.

4. Alevîler ve Hâricîlerden ol*u*şan intikâm odaklarının yürüttüğü mukâvemetin daha da şiddetlenmesi ve Abbâsî yönetimi karşısındaki ayaklanmalarının peşpeşe

devâm etmesi... Devletin de bunları bastırmakla meşgûl olması ki bu da, şu gibi durumlara neden olmuştur:

a. Öncelikle fetihler durmuştur. Abbâsî devleti ise hücûm konumundan -ki Emevî devletinin konumudur- savunma konumuna geçmiştir. Ayrıca Emevîlerin, gerçekleştirdikleri fetihler sonrası ulaştıkları sınırlar, nihâî sınırlar olarak kabûl edilip bu çizgide durulmuş ve -batısında Romalılar veya doğusunda Türklerin bulunduğu- sınırları savunmakla yetinmişlerdir.

b. Devlet, Afrika vilâyetlerinde yönetimi elde tutmaktan âciz kalmıştır. Bu da onu, yaşanan*lar* karşısında sessiz kalmaya ve bu durumu kabullenmeye mecbûr bırakmıştır. Böylelikle bazı bölgeler devletin elinden tamâmen çıkmış ve müstakil devletlerin varlık göstermesine sebeb olmuştur. Meselâ Emevîlerden olan ve "ed-Dâhil" lakabını taşıyan Abdurrahmân b. Muâviye b. Hişâm b. Abdulmelik, H.138 senesinde Endülüs'ü Abasîlerin denetiminden koparıp alarak burada müstakil bir Emîrlik/devlet kurmuştur ki bu da H.300 senesinde Abdurrahmân en-Nâsır döneminde hilâfete dönüşmüştür. Böyle yapanlardan biri de I. İdrîs'tir ki, H.169 yılında yaşanan "Fah" savaşından sağ kurtulduktan sonra Mağrib'de [Fas] müstakil bir Alevî devleti kurmuştur. Yine Mağrib-i Ednâ'da ([Yakın Mağrib] Tunus) yaşanan karmaşa, İbrâhîm b. el-Ağleb'in buraya vâli olarak atanıp H.184 yılında bu bölgeye özerklik tanınmasına ve İbrâhîm'in, İdrisîler Devleti'nin doğuya doğru genişlemesine engel olması için burada Ağlebî Oğulları Devleti'ni kurmasına neden olmuştur. Siyâsî ve idârî anlamda Abbâsîler devletinden ayrılan bütün bu müstakil devletlerin yanısıra Afrika'da da Müstakil Emîrlikler kurulmuştur. Ebu'l-Kâsım Semkû'nun H.155 yılında "Sicilmâse" şehrinde kurduğu Midrâr Oğulları [Midrârîler] Emîrliği ve Abdurrahmân b. Rüstem'in H.160 yılında "Tahert"te kurduğu Rüstemîler Emîrliği gibi... Bu Emîrliklerin her ikisi de Hâricî mezhebine bağlı olmuştur.

5. Bazı vâlilere devlet için yaptıkları hizmete karşılık bir mükâfat olarak devletin herhangi bir bölgesinde özerklik hakkı tanınması... el-Me'mûn'un yaptığı gibi ki, Tâhir b. el-Hüseyin'e, Horasan bölgesinde -kendisinden sonra oğullarının tevârüs edeceği- müstakil bir emîrlik hakkı tanımıştır. el-Me'mûn, kardeşi el-Emîn'i mağlûb ettiği için Tâhir b. Hüseyin'i böylece mükâfatlandırmıştır.

Abbâsî Hilâfetinin Geçirdiği Devreler

Abbâsîlerin hilâfet dönemini, kuvvet ve zaaf unsurlarına göre şu üç devreye ayırmak mümkündür.

– Birinci Devre: Kuvvet devresi ve altın çağ: (H.132–247/M.750–861)

– İkinci Devre: Zaaf, çözülme, Farslar ve Türklerden olan Acem komutanların tasallutu devresi: (H.247–487/M.861–1094)

– Üçüncü Devre: Çöküş ve Haçlılarla Tatarların yaptığı dış saldırılar devresi: (H.487–656/M.1094–1258)

Bağdâd'daki Abbâsî Halîfeleri

Birinci Devre:

	Halîfe	Hilâfet Müddeti
1-	Ebu'l-Abbâs es-Seffâh	H.132-136 / M.750-754
2-	Ebû Cafer el-Mansûr	H.136-158 / M.754-775
3-	Muhammed el-Mehdî b. Ebî Cafer el-Mansûr	H.158-169 / M.775-785
4-	Mûsâ el-Hâdî b. Muhammed el-Mehdî	H.169-170 / M.785-786
5-	Hârûn er-Reşîd b. Muhammed el-Mehdî	H.170-193 / M.786-809
6-	el-Emîn b. Hârûn er-Reşîd (Öldürülmüştür)	H.193-198 / M.809-813
7-	el-Me'mûn b. Hârûn er-Reşîd	H.198-218 / M.813-833
8-	Muhammed el-Mu'tasım Billâh b. Hârûn er-Reşîd	H.218-227 / M.833-842
9-	Hârûn el-Vâsık Billâh b. el-Mu'tasım Billâh	H.227-232 / M.842-847
10-	Cafer el-Mütevekkil Alellâh b. el-Mu'tasım Billâh (Öldürülmüştür)	H.232-247 / M.847-861

İkinci Devre:

11-	el-Mustansır Billâh b. el-Mütevekkil Alellâh (Öldürülmüştür)	H.247-248 / M.861-862
12-	Ahmed el-Mustaîn Billâh b. el-Mu'tasım Billâh (Öldürülmüştür)	H.248-252 / M.862-866
13-	el-Mu'tez Billâh b. el-Mütevekkil Alellâh (Öldürülmüştür)	H.252-255 / M.866-870
14-	Muhammed el-Mühtedî b. el-Vâsık Billâh (Öldürülmüştür)	H.255-256 / M.870-870
15-	Ahmed Ebu'l-Abbâs el-Mu'temid Alellâh b. el-Mütevekkil	H.256-279 / M.870-892
16-	Ahmed Ebu'l-Abbâs el-Mu'tadıd Billâh b. el-Muvaffak b. el-Mütevekkil Alellâh	H.279-289 / M.892-902
17-	Alî el-Müktefî Billâh b. el-Mu'tadıd Billâh	H.289-295 / M.902-908
18-	Cafer Ebu'l-Fazl el-Muktedir Billâh b. el-Mu'tadıd Billâh (İki defa hal'edilmiş sonra öldürülmüştür)	H.295-320 / M.908-932
19-	Abdullah el-Mu'tez er-Râzî Billâh (Bir gün halîfelik yapmıştır!)	H.296 / M.909
20-	Muhammed el-Kâhir Billâh b. el-Mu'tadıd Billâh	H.320-322 / M.932-934
21-	Ahmed Ebu'l-Abbâs er-Râzî Billâh b. el-Muktedir	H.322-329 / M.934-940
22-	İbrâhîm el-Muttakî Billâh b. el-Muktedir Billâh	H.329-333 / M.940-945
23-	Abdullah Ebu'l-Kâsım el-Müstekfî Billâh b. el-Müktefî (Gözleri oyulmuş ve ölünceye kadar hapiste tutulmuştur!)	H.333-334 / M.945-946
24-	el-Mutî' Lillâh b. el-Muktedir (Kendini azletmiştir!)	H.334-363 / M.946-974
25-	Abdulkerîm Ebû Bekr et-Tâi' Lillâh b. el-Mutî'	H.363-381 / M.974-991

26-	Ahmed Ebu'l-Abbâs el-Kâdir Billâh b. el-Emîr İshâk b. el-Muktedir Billâh	H.381-422 / M.991-1031
27-	Abdullah Ebû Cafer el-Kâim Biemrillâh b. el-Kâdir Billâh	H.422-467 / M.1031-1075
28-	Abdullah el-Muktedî Biemrillâh, el-Kâim Biemrillâh'ın Torunu (Çünkü babası kendisinden önce vefât etmiştir)	H.467-487 / M.1075-1094

Üçüncü Devre:

29-	Ahmed Ebu'l-Abbâs el-Mustazhir Billâh b. el-Muktedî Biemrillâh	H.487-512 / M.1094-1118
30-	Ebû Mansûr Fazl el-Musterşid Billâh b. el-Mustazhir Billâh (Bâtınîler öldürmüştür)	H.512-529 / M.1118-1135
31-	Ebû Cafer el-Mansûr er-Râşid Billâh b. el-Mustazhir Billâh (Sultân Mes'ûd kendisini hal'etmiştir)	H.529-530 / M.1135-1136
32-	Muhammed el-Muktafî Liemrillâh b. el-Mustazhir Billâh	H.530-555 / M.1136-1160
33-	Yûsuf el-Mustencid Billâh b. el-Mustazhir Billâh	H.555-566 / M.1160-1170
34-	Ebû Muhammed el-Hasen el-Mustadî' Biemrillâh b. el-Mustencid Billâh	H.566-575 / M.1170-1180
35-	En-Nâsır Lidînillâh b. el-Mustadî' Biemrillâh	H.575-622 / M.1180-1225
36-	Ebu'n-Nâsr Muhammed ez-Zâhir Biemrillâh b. en-Nâsır Lidînillâh	H.622-623 / M.1225-1226
37-	Ebû Cafer el-Mansûr el-Mustansır Billâh b. ez-Zâhir Biemrillâh	H.623-640 / M.1226-1242
38-	Ebû Ahmed Abdullah el-Mu'tasım Billâh b. el-Mustansır Billâh (Moğollar öldürmüştür)	H.640-656 / M.1242-1258

Abbâsî Devleti Döneminde Fetihler

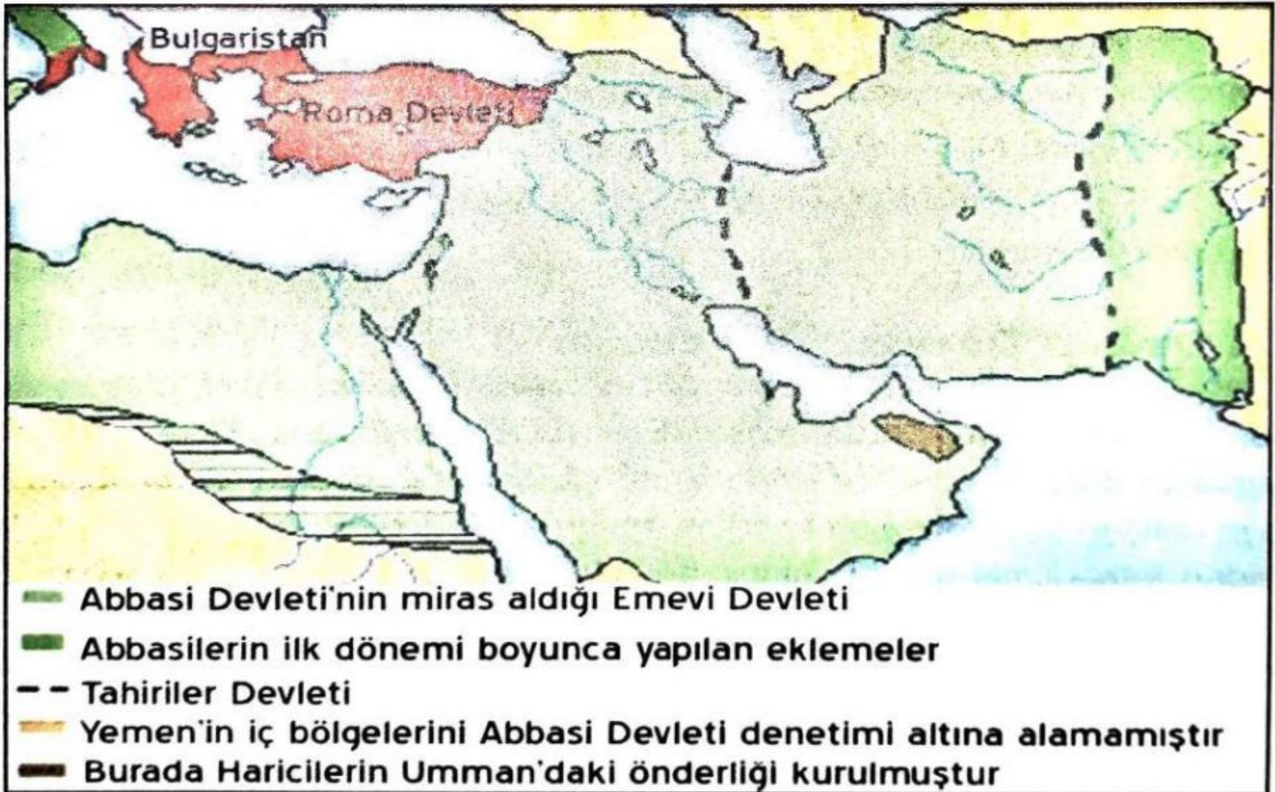
Abbâsî Devleti [döneminde fetihler], Emevî Devleti'nin -çöküşünden önce- ulaştığı sınırlarda durur. Abbâsîler döneminde yapılan ise -sadece- isyân edip ondan kopmaya çalışan bazı bölgeleri kendine boyun eğdirmesidir. Böylelikle de bu bölgeler yeniden fethedilmiş gibi olmuştur. H.134 yılında Mâverâunnehr'deki bazı bölgelerin, H.142 yılında Taberistân'ın, H.152 yılında Sicistân'ın, H.167 yılında Cürcân'ın kopmaya çalışması birer örnektir. Yaşanan işbu kopma çabaları, aslında Abbâsî yönetimine karşı baş göstermiş devrimler veya ayaklanmalar olup çok sert ve şiddetli bir şekilde bastırılmıştır.

Roma cebhesinde, *yaz birliklerin*in gazveleri/akınları devâm eder. Ayrıca -hem es-*Sugûrü'l-Cezerîyye* hem de *es-Sugûrü'ş-Şâmîyye* bazında- İslâmî hudûdları korumakla sınırlı kalır. H.142 yılından H.191 yılına kadar süren bu hâl, ondan sonra, el-Emîn ile el-Me'mûn arasındaki hilâfet kavgası yüzünden yaşanan iç savaşlar ve bunun doğurduğu hâdiseler nedeniyle H.215 yılına kadar durur. İktidârı el-Me'mûn ele geçirip, istikrâr sağlandığında ise *yaz birliklerin*in taarruzları tekrar başlar. En

sonuncuları ise H.218 yılında bizzât kendisinin komuta ettiği taarruzdur ki, Tarsûs şehri önlerinde durmuştur. Zâten kendisi de o yıl içinde orada vefât etmiştir. Vefât etmeden önce, İmâm Ahmed b. Hanbel'in, "Halku'l-Kur'ân" meselesi hakkında kendisini imtihân etmek/sorguya çekmek üzere yanına gönderilmesini emreder. İmâm Ahmed ağır zincirlere vurulup yola çıkarılır. İmâm Ahmed'in, kendisini el-Me'mûn'la bir araya getirmesin diye yolda Rabbine duâ ettiği konusu meşhûrdur. Takdîr-i İlâhî eseri onlar yolda iken el-Me'mûn'un vefât haberi gelir. İmâm Ahmed ise Bağdâd'a geri götürülür!

Ondan sonra yaz birliklerinin taarruzları durur ve İslâmî hudûdlar Romalıların saldırılarına bir hedef olur. H.243 yılında el-Cezerîyye Hudûdları'na saldıran Romalılar Şimşât'a ulaşırlar ve Âmed (Diyarbakır) yakınlarına kadar gelirler. H.245 yılında ise eş-Şâmîyye Hudûdları'na, Antakya yönünden saldırırlar. Ali b. Yahyâ el-Ermîni ile Ömer b. Abdullah el-Akta' gibi iki meşhûr komutanın komuta ettiği *yaz birlikleri*nin karşı taarruzları bile Romalıların saldırılarını püskürtmekte başarıya ulaşmaz. Her iki komutan da Romalılarla girdikleri çarpışmalarda şehîd olurlar.

Abbâsî Devleti **(Hâlife el-Me'mûn Döneminde En Geniş Sınırlarıyla)**

Bu noktada, Roma devletine karşı yapılan ve bir nevi ^te'dîb^ amaçlı olan üç büyük askerî sefere de mutlaka işâret etmemiz lâzım.

Birincisi: Halîfe el-Mehdî'nin, H.165 yılında oğlu Hârûn er-Reşîd komutasında gönderdiği ordudur. Hârûn er-Reşîd, bu seferde Konstantinopolis'e ulaşır. [Sonuç

itibâriyle] Kraliçe İrene, onunla mütârekeye varır ve yıllık epey bir cizye ödemek karşılığında kendisiyle bir sulh antlaşması yapar.

İkincisi: Hârûn er-Reşîd'in, H.187 yılında, halîfe olduğu hâlde bizzât kendisinin komuta ettiği ve Kraliçe İrene'nin yerine gelen İmparator Nikeforos'un, İrene'nin yaptığı mütârekeyi ihlâl ettiğinde düzenlediği seferdir. Nitekim Nikeforos, Hârûn er-Reşîd'e ağır bir mektûb göndermiş, o da aynı mektûbun arkasına cevâben şu satırları yazmıştır: **"Müminlerin Emîri Hârûn er-Reşîd'den Romalıların köpeği Nikeforos'a! Mektûbun bana ulaştı ey kahpenin dölü! Cevâb ise gördüğündür, duyduğun değil!"** Ondan sonra Nikeforos'un üzerine yürür ve onu mağlûb eder. İmparator Nikeforos da onunla sulh yapar ve yeni bir mütâreke antlaşması imzalar.

Üçüncüsü: Halîfe el-Mu'tasım Billâh'ın, H.223 yılında bizzât komuta ettiği seferdir. Elcezîre hudûdlarına saldırıp Zibatra şehrine giren, şehri harâb edip ahâlisini kılıçtan geçiren, her tarafı yağmalayıp kadınları esîr eden Romalılara karşı bir intikâm seferi olarak düzenlenmiştir. Romalıların bu saldırısı, Halîfe ordularının, kendisini kovuşturup durduğu isyâncı Bâbek el-Hurremî tarafından yapılan bir taleb sonucunda vukû bulur. Bâbek, kuyruğu iyice sıkıştığında, Halîfe, ordularını ondan uzaklaştırmaya mecbûr kalsın diye Bizans İmparatoru Theofilos'tan İslâm hudûdlarına saldırılar düzenlemesini ister. İmparator Theofilos da onun bu isteğine olumlu karşılık vererek saldırılara başlar. Ama Bâbek el-Hurremî, Halîfe ordusunun eline düştükten sonra... Zîrâ el-Mu'tasım'ın komutanı Afşin onu esîr almıştır.

Târîh kitâbları şunu rivâyet eder ki, Ammûriye'de esîr düşenler arasında bulunan Müslüman kadınlardan biri el-Mu'tasım'dan yardım dileyerek, "Vâ Mu'tasımâh! Yetiş ey Mu'tasım!" diye feryâd eder. Romalı [askerlerden biri de istihzâ yoluyla] ona, "[İstersen] Mu'tasım sana alaca bir at üzerinde gelsin" der. Bu söz el-Mu'tasım'ın kulağına ulaşır. Bunun üzerine bir ordu hazırlanmasını emreder ve bu ordu içinde seksen bin alaca atı yola koşar. Böylece el-Mu'tasım, şâir Ebû Temmâm'ın şâhâne bir kasideyle ebedîleştirdiği meşhûr seferini düzenler. Nitekim müneccimler, yıldızlar ile falların o vakitte zaferin mümkün olmadığını işâret ettiğini kendisine söylediklerinde el-Mu'tasım gazveye çıkmakta ısrâr edip yola koyulur. Ordusu içinde meşhûr pek çok âlim ve sâlih zât da yer almıştır ki, Muhammed b. Vâsi' (r.) bunlardan biridir. Nihâyet el-Mu'tasım Ammûriye'de yaşanan bir savaşta İmparatorun ordusuyla karşılaşır. Savaş Romalıların hezîmeti, İmparatorlarının esîr alınması ve Ammûriye'nin de yakılıp yıkılmasıyla sonuçlanır. Bununla ilgili olarak inşâ(d) ettiği bir şiirin matlaında Ebû Temmâm şöyle der:

السَّيْفُ أَصْدَقُ إِنْبَاءً مِنَ الْكُتُبِ — فِي حَدِّهِ الْحَدُّ بَيْنَ الْجِدِّ وَاللَّعِبِ

Kılıç, daha sâdık sözlüdür haberce kitâblardan
Onun keskin yüzüdür ayıran ciddiyyeti oyundan!

Eğer Abbâsî devletinin bu döneminde herhangi bir fetihten söz edilecekse o da komutanlığını Afrika emîrleri olan Ağlebîlerin üstlendiği Sicilya'nın fethidir. Şöyle ki,

H.212 yılında I. Ziyâd b. İbrâhîm b. el-Ağleb, bir kadı, âlim ve mücâhid olan Esed b. el-Furât'ın (r.) komutasında bir deniz gücü hazırlayıp sefere gönderir. Yine oradan [Sicilya üzerinden] Malta adasına taarruzda bulunur ve Muhammed b. el-Ağleb'in döneminde ve H.261 senesinde burayı fetheder. Ayrıca Messina Boğazı'nı geçip Calabria'ya gazve düzenlemişlerdir ki burası, İtalya Yarımadasının güney ucunda yer alan bölgedir.

Abbâsîlerin İlk Dönemiyle İlgili Bir Değerlendirme

Şayet Emevîler dönemi, İslâmî fetihler dönemi olmuşsa, Abbâsîler dönemi de İslâmî medeniyet dönemi olmuştur, denilebilir. Bunun etkileri, Şerîat ilimlerinde, ayrıca mimârî, edebî, fikrî, ilmî, ictimâî olmak üzere hayâtın muhtelif alanlarında yaşanan gelişmelerde kendisini göstermiştir.

Kur'ân ve Hadîs ilimleri başta olmak üzere muhtelif dînî ilimler gelişme kaydetmiştir. Yine bu dönemde Dört Mezheb neşet etmiştir ki bunlar, İmâm Ebû Hanîfe, İmâm Mâlik, İmâm eş-Şâfi'î ve İmâm Ahmed b. Hanbel gibi büyük İmâmlarımızın *medrese*leridir. Bunların hâricinde, İmâm Süfyân es-Sevrî, İmâm el-Evzâ'î gibi, kendi mezhebleri ve fıkhî *okul*ları olan, [ama mezhebleri] daha az yayılma imkânı bulan başka bazı büyük İmâmlarımız da olmuştur. Aynı dönemde Sîret-i Nebevî tedvîn edildiği gibi Râşid Halîfeler târîhi, onların sîretleri ve onlardan sonra yaşanan olaylar tedvîn edilmiş ve İslâm târîh ilminin esâsları da oturtulmuştur. Yine hadîsler *tedvîne* tâbi tutulduğu gibi *sahîh* olanlar diğerlerinden ayrıştırılmıştır. [O dönemde] Buhârî, Müslim, Abdullah b. el-Mübârek, İbn Uyeyne, Ahmed b. Hanbel ve Allah cümlesine rahmet etsin daha pek çok büyük Hadîs İmâmı tebârüz etmiştir.

Yine buna bağlı olarak Arab dili ilimleri de gelişmiştir. Nitekim Arabca lafızları, Arabların kelâmına uygun bir şekilde kayıt altına almayı sağlayan Dilbilgisi ilimleri serpilmiş ve Sarf–Nahiv adıyla bilinir olmuştur. Kezâ dildeki kavramlarla, bunların içerdiği muhtelif anlamlar ve kullanım alanlarıyla iştigal eden, bu konuda Arabların kullanageldiği sözlere, şiirlere, deyimlere ve mesellere dayanan dilbilimciler ortaya çıkmıştır. Onların yaptığı bütün bu çalışmaların semeresi ise Kur'ân ve Hadîslerin tefsîrinde; Fukahâ'nın, Kur'ân ve Sünnet kaynaklarından ahkâm istinbâtında, ayrıca okulları, o dönemde kurulan ve Fıkıh için gerekli olan başka bazı ilimler alanında kendisini göstermiştir.

Medeniyete ilişkin diğer bazı alanlara gelince; öncelikle mimârî hayât bir hayli gelişmiştir. Buna dâir ilk izleri, Ebu'l-Abbâs es-Seffâh'ın el-Enbâr şehrini yenilemesinde ve el-Hâşimîyye şehrini inşâ edip burayı bir başkent edinmesinde görüyoruz. el-Mansûr ise Bağdâd şehrini inşâ etmiş ve başkenti buraya taşımıştır. er-Râfika şehrini de Rakka şehrinin yanına kurmuştur. el-Mu'tasım döneminde ise, ismi, bir zamanlar "Surre Men Reâ [Gören Sürûra Erdi/Gören Hayran Kalır" anlamına gelen] Sâmerrâ şehri inşâ edilmiştir. el-Mütevekkil dönemindeyse el-Mütevekkiliyye şehri

kurulmuştur. Andığımız işbu şehirlerde inşâ edilen sarayların ihtişâmı ise şâirlerin ilhâmına ilhâm katmış ve onların kâbiliyyetlerini harekete geçirmiştir.

Edebî hayât ise şâirlerin şiirleriyle tebellür/tebârüz etmiştir. Hayâta dâir râhatlık, şiirdeki inceliğe incelik katmış ve yeni anlamların parıldamasını sağlamıştır. Kezâ şâirlerin muhayyilesini Emevî dönemi şâirlerinin aşinası olmadığı sanatsal imgelerle donatmıştır. Halîfelerin cömertliği ve hediyyeleri, ayrıca vezîrlerin ve onların benzeri büyüklerin aynı yolu izlemeleri, şâirlerin ilhâmını bilemiş ve o küçük dillerini güzel şiirleri inşâda sevk etmiştir. Şiir, onları medhe ve fazîletlerini teganniye vesîle ittihâz edilmiştir. Şâirlerin yanısıra Kâtibler de boy göstermiştir ki bunlar, ifâdede akıcılık, anlamda incelik ve beyânda revnaklık taşıyan yeni bir üslûb ortaya koymuşlardır. Bunlardan vezîrlik makâmına kadar yükselenler olmuştur.

Fikrî hayât alanında ise Hintlilerin hikmeti, Farsların edebiyatı, Yunanların felsefesi ve diğer bazı uygulamalı bilimler sâhasında -Mevâlî'nin beraberinde getirdiği- yabancı kültürlerin etkisini görüyoruz ki, İslâmî düşünce, bun*lar*dan etkilenmiş ve Arabcaya aktarılmış olanları bünyesine katmıştır. Bu da kendisine ya hayır ya da şer olarak dönmüştür.

Halîfe el-Mansûr, bu ilimlerin naklini ilk olarak başlatan kişidir. Onu, torunu er-Reşîd ve bir tercüme merkezi kurup burayı "Dâru'l-Hikme" olarak adlandıran el-Me'mûn takîb etmiştir. Dâru'l-Hikme, buraya taşınan eskilerin yazdığı kitâblarla, özellikle Yunanca, Süryanice ve Kıbtice olanlarla şöhret bulmuştur. Bu kitâblar için Tıb, Hendese, Astronomi (Astroloji) ve Eczacılık gibi her bir alanda ihtisâs sâhibi mütercimler tayîn olunmuştur. Bu olgunun, Tıb, Matematik, Hendese, Astronomi, Kimya vb. fen ve uygulamalı bilimlerde sağladığı katkıyla olumlu bir te'sîri olduğu gibi felsefe ve mantık gibi bilimlerin Şerîat bahislerine girmesiyle gâyet olumsuz ve son derece zararlı bir te'sîri de olmuştur. Nitekim bu olgu, "Kelâm İlmi" denilen şeyi ortaya çıkarmıştır. Akâid ile Tevhîd ilmine giren Kelâm ise bazı münharif ve sapkın akîdevi mezhebleri doğurmuştur. Cehmîyye, Kaderîyye ve benzerleri gibi ki bu mezheblerin en başında da Mutezile gelmektedir. Kur'ân veya Sünnet olsun Şerî nasslar üzerinde aklı hâkim kılmaya dayanan ve böylece varlığını bulan Mutezile! "Halku'l-Kur'ân" meselesiyle ilgili fitneyi ortaya atan, el-Me'mûn, el-Mu'tasım ve el-Vâsık dönemlerinde nice âlimle birlikte halkı da eziyyet ve işkenceye tâbi tutan el-Mutezile!

Bu münharif mezhebin te'sîri günümüze kadar devâm edegelmiştir. Kendilerine "İslâmcı düşünürler" denilenlerin, kezâlik İslâmî hareketin simge isimlerinin çoğu bu mezhebe müntesibdir. Kimiyse bunun farkında [bile] değildir!

Abbâsî döneminin temeyyüz ettiği medeniyet görünümlerinden bir diğeri ise ictimâî hayâtta yaşanan ilerlemedir. Arabların el-Mevâlî ile karışması -ki çoğu Farslardandır- bir melez tabakanın (el-Muvelledûn) ortaya çıkmasını, bu da âile ve toplum hayâtında bir ilerlemenin vukû bulmasını sağlamıştır.

Hâkim âilelerden olan halîfelerin, büyük vezîrlerin ve komutanların -kendilerine 'Ümmehâtü'l-Evlâd' denilen ve çocuk [doğurmaları] dolayısıyla özgürlüğüne kavuşturulduktan sonra kendileriyle evlenilen câriyeler olan- eşleri, çoğu zaman, aslen hür olan Arab kadınlara tercîh edilmiş ve kocaları nezdinde büyük bir itibâr görmüşlerdir. Yine onların oğulları da babaları nezdinde, hür kadınlardan olma oğulların nâil olamadığı bir itibâra ulaşmışlardır. Öyle ki Abbâsî halîfeleri, bu cihetle, darbımesel konusu olmuşlardır.

Ebu'l-Abbâs es-Seffâh, Muhammed el-Mehdî b. el-Mansûr ve Muhammed el-Emîn b. er-Reşîd'i istisnâ tutacak olursak, geri kalan bütün Abbâsî halîfeleri o kısmetli câriyelerden doğmuşlardır!

Veliahd seçimlerinde son söz Fars, Türk, Romalı veya Berberî kökenli o anaların olmuştur. Halîfe karşısında naz sâhibi olan her kimse, kendi oğlunu öne çıkarmış ve babasından sonra onu veliahd tayîn etmesi için halîfeye baskı yapmıştır. Bu yüzden oğullar arasında kanlı çatışmalarla sonuçlanan çekişmeler yaşanmıştır. el-Emîn ile el-Me'mûn arasında yaşananlar buna bir örnektir. el-Mütevekkil'in başına da bu gelmiştir ki hilâfet için "Habeşiyye" denilen câriyeden olma oğlu el-Muntasır'ı veliahd tayîn etmiş, ama Muhammed el-Mu'tezz'in -o da bir câriye olup "Sabîha/Güzel (Yüzlü)" denilen ve bilahare kendisine "Kabîha/Çirkin (Yüzlü)" lakabı takılan- anası bu konuda yarışa girerek el-Mütevekkil'e, kendi oğlunu veliahdlık için kardeşi el-Muntasır'ın önüne geçirsin diye baskı yapıp durmuştur. Babasının niyyetini anlayan el-Muntasır ise Türk komutanlarla birlikte onu öldürmek üzere bir kumpas kurmuş ve böylece onu öldürmüşlerdir.

Dayıları Fars olan el-Me'mûn döneminden bu yana baskın gelmeye başlayan Fars ve dayıları Türk olan el-Mu'tasım'ın döneminden bu yana baskın gelmeye başlayan Türk etkisi toplum hayâtında görülür olmuştur. Fars gelenekleri toplumsal hayâta sirâyet etmiş; saraylarda Fars giyim-kuşamı arzıendâm etmeye, Halîfe saraylarında ise Fars saraylarında icrâ edilen merâsîmler hüküm sürmeye, ayrıca Farsların Nevruz, Mihricân, Râm ve daha başka bayramları kutlanmaya başlamıştır.

İşte (melez) el-Muvelledûn tabakası böylece nüfûzu ele geçirmiştir. Bunların devlet yönetimini elde tutmaları, hâlis Arab unsurunun geri çekilmesine ve içinden çıktığı bâdiyeye/çöle dönmesine sebeb olmuştur. Taarruz cihâdı farîzası durduğu gibi İslâm devletinin hudûdları da Emevîlerin ulaştığı nihâî noktalarda kalmıştır. Artık karşımızda duranlar, Allah Teâlâ'nın şu kavliyle vasfettiği o seçkin zümre olmaktan çıkmıştır:

كُنْتُمْ خَيْرَ أُمَّةٍ أُخْرِجَتْ لِلنَّاسِ تَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَتَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَتُؤْمِنُونَ بِاللهِ

﴿١١٠﴾ ﴿سورة آل عمران﴾

«Siz, insânlar[ın kurtuluşuna vesîle olmak] için çıkarılmış en hayırlı ümmetsiniz. Marûfu emreder, münkerden nehyeder ve Allah'a îmân edersiniz.» (3/Âl-i İmrân, 110)

Abbâsîlerin İlk Döneminde Sultân Âlimleri Olgusu

Abbâsî halîfeleri -Emevî halîfelerinin de yaptığı gibi- yönetimlerini destekleyip âmme nezdinde güçlendirsinler diye fakîhleri ve din adamlarını kendi taraflarına çekmeye çalışmışlardır. Bu da Sultân Âlimleri olgusunun, daha açık bir şekilde varlık göstermesini sağlamıştır. Öyle ki el-Me'mûn ve el-Mu'tasım dönemlerinde İbn Ebî Duâd peyda olmuş ve yandaşlarından birinin hadsizliği, el-Mu'tasım'a, "Öldür onu ey Sultân[ım]! Kanı benim boynumadır" diyerek İmâm Ahmed b. Hanbel'i katletmesini tavsiye edecek dereceye ulaşmıştır.

Velâkin o günler, o sultânların zulmüne karşı duran ve onların maiyyetinde bir "dekor" olmayı asla/ve kata kabûl etmeyen hakkın âlimlerine de şâhidlik etmiştir. Dört İmâm, aynı şekilde Süfyân es-Sevrî, el-Evzâ'î ve bunlar gibi daha pek/ama pek çok âlim böyledir. Bunlar o sultânların karşısında durdukları gibi saray âlimlerinden olan münâfıkların karşısında da durmuşlardır.

Âlimlerin kâhir ekseriyyeti, sultânların kapılarına varmaktan imtinâ etmiş ve bu kapıları, [insânı] dinde fitneye ileten, âhirette ise cehenneme götüren kapılar olarak görmüşlerdir. Târîhçe-i hayâtları, onların o dönemdeki azim ve sebâtlarını yansıtan muhteşem örnekliklerle doludur.

İlk Dönemlerinde Abbâsîlerin Karşısına Çıkan En Önemli Bazı Meseleler ve Sorunlar

Abbâsî Devleti'nin karşısına, ilk devresinde (H.132–250), birçok mesele ve sorun çıkmıştır ki bunların en önemlileri şunlardır:

Veliahdlık

Veliahd seçiminde takîb edilen yol, Abbâsî hânedânlığının bölünmesine, ferdleri arasında kin ve düşmanlığın baş göstermesine sebeb olmuştur. Meselâ el-Mansûr, veliahdlığı kardeşinin oğlu Îsâ b. Mûsâ'dan alıp kendi oğlu el-Mehdî'ye devretmiştir. el-Mehdî de babasını, kardeşi Cafer'i onun önüne geçirmesi durumunda öldürmekle tehdîd etmiştir.

el-Hâdî, kardeşi [Hârûn] er-Reşîd'i veliahdlıktan hal'edip oğlu Cafer'e devretmek istemiş, ama buna imkân bulamadan katledilmiştir.

el-Emîn, kardeşi el-Me'mûn'u hal'edip veliahdlığı oğlu Mûsâ'ya devretmiş, ama el-Me'mûn onu hal'ederek kendisiyle savaşmıştır. el-Emîn'in hayâtı da katledilerek son bulmuştur.

Abbâs b. el-Me'mûn, amcası el-Mu'tasım'ı öldürmek için bir kumpas kurmuştur. Hilâfeti ondan çekip almak istemiş, ama el-Mu'tasım onu katletmiştir.

el-Muntasır, babası el-Mütevekkil'i, kardeşi el-Mu'tezz'i ona öncelemek istediği için öldürmeye yeltenmiştir.

Veliahdlık, daha önce Emevî Oğulları'nın çözülüp dağılmasına neden olduğu gibi Abbâsî Oğulları'nın da çözülüp dağılmasına neden olan sebeblerden biridir.

Şuûbiyye "Şovenizmi"

Şuûbiyye, "Şuûb"a nisbet olup Müslüman Arabların, ülkelerini fethettiği ve bu vesîleyle İslâm'a giren ve "el-Mevâlî" adıyla bilinen, yani onlarla Arablar arasında velâyet/dosluk râbıtasıyla bir bağ oluşan kavimler/milletlerdir.

Hiç şübhesiz İslâm, kavim ve sınıf farklarını kaldırmış ve müminleri îmân bağı çerçevesinde kurulan bir kardeşlikle birbirlerine kardeş kılmıştır. Allah Teâlâ bu konuda, «Müminler, ancak kardeştirler» (49/el-Hucurât, 10) buyurmuştur. Resûlullâh (s.a.v.) ise Mevâlî ile Arabları, «Bir Arabın bir Aceme, takvâ hâricinde bir şeyle üstünlüğü yoktur» kavliyle eşit kılmıştır.

Emevîler hilâfete geldiğinde Câhiliyye döneminde yaygın olan Arab asabiyyetini diriltmiş ve Arablarla Acemler arasında ayrım yapmaya başlamışlardır. Mevâlî'den olan biri, toplumsal boyutta, ganîmet ve maâş konusunda, bir Arabdan daha aşağı derecede olmuştur. Dahası Emevî vâlileri onların başına cizye ve arazilerine harâc vergisi koymuşlardır. *Üstelik* Müslüman oldukları hâlde! İşbu eşitlik ilkesinin ihlâli, onların râhatsızlık duymasına ve Abbâsîleri desteklemesine sebebiyet vermiştir. Devletlerini kurmada Abbâsîlerin yardımcıları yine bunlar olmuştur. Abbâsî halîfeleri de onların bu katkısını görmezden gelmemiş, ayrıca onların elinden tutup kendilerini en yüksek mevkilere atamışlardır.

Ebu'l-Abbâs es-Seffâh döneminden itibâren Abbâsî Oğulları Devleti'nde öne çıkan ilk âile, Bermekîler'dir. Bu âileden vezîrler ve vâliler, ayrıca kâtibler seçilip atanmıştır. er-Reşîd döneminde bunların yıldızı parlamış ve devlet içindeki yönetim merkezlerini ele geçirmişlerdir. İşte bunların devrinde Şuûbîler canlılık göstermiş ve yine onların himâyesinde hareket etmişlerdir. Bunlardan olan kâtibler ve şâirler, yine onlar arasında, Farsların şan-şerefini medhe koyulmuşlardır. el-Me'mûn döneminde ise İslâm'dan önce Farsların eşrâfından ve Mecûsîlerinden olan 'Sehl' ve 'Tâhir' Oğulları, yaşadıkları felâketten sonra Bermekîlerin yerini almışlardır. Fazl b. Sehl ve ondan sonra kardeşi Hasen b. Sehl, el-Me'mûn'a vezîrlik etmiş, onun işlerini çekip çevirmiş ve siyâsetini belirlemişlerdir. Tâhir b. el-Hüseyin ve evlâdları da onun ordularının komutanlığını yapmışlardır. Zâten el-Me'mûn, bunların yardımı ve kuvvetiyle kardeşi el-Emîn'i katledip hilâfete ulaşmıştır. İşte böyle böyle Şuûbiyye ateşi tutuşmuştur. Ayrıca Farsları ve onların geçmişini övmekle sınırlı kalmamış, dahası, Arabları yeren, onlar hakkında kötü şeyler yayan ve gelenekleriyle istihzâ eden boyutlara ulaşmıştır. Şuûbî kâtiblerle şâirler, el-Me'mûn döneminde Farsları medhe ve Arabları zemme iyice dalmışlardır. Yine Şuûbîler, Arabların tabîatlarını ve ictimâî hayâtlarını yermekle yetinmemiş ve bunu, onların kültürleri ile mevkilerini aşağılayan boyutlara ulaştırmışlardır. Buna karşın Acem kültürlerini övüp durmuş, bu arada Arabların târîhinde vukû bulan o büyük ictimâî ve fikrî dönüşümü akıllarına

bile getirmemişlerdir. Daha ötesi bazı Kur'ân âyetlerini, Acemlerin Arablara üstün olduğunu ifâde edecek şekilde tefsîr/te'vîl etmişlerdir.

Arab kâtibler ve şâirler de Şuûbîlere karşı reddiyeler vermiş, Arabları zemmeden sözler karşısında savunmaya geçmiş, ayrıca Arabların, cömertlik, şecaat, mertlik, yardımseverlik, fesâhat, belâgat, Allah'ın onlara ikrâm buyurduğu Peygamber'in kendi aralarından seçilmesi, Kur'ân'ın onların diliyle indirilmesi, insânların onların diniyle hidâyete ermesi ve karanlıklardan kurtulup nûra erişmesi gibi meziyyet ve fazîletlerini beyân etmeye çalışmışlardır. Hâsılı sözkonusu çatışma, ictimâî yapının vechelerinden biri olmuştur.

Zendaka/Zındıklık Hareketleri

Zındîk ismi -Farscada (Zendi-girây)- Allah'ın vahdâniyyetine ve Kıyâmet Gününe inanmayan mülhid kişi için kullanılır. Zendaka, Fars diyârında şüyû bulmuş, Işık ve Karanlık gibi iki ilâha tapınmaya çağıran Mezdek ile Mânî'nin öğretilerine inanmaya devâm eden, ayrıca İslâm'ın harâm kıldığı şeyleri helâle çeviren kimselere ad olarak kullanılmıştır. Hindlilerin "tenasüh ve hulûl" gibi inançlarından da etkilenmiş, sonra Teşeyyü' (Şîîlik) kisvesine bürünüp İslâm'ın karşısına dikilmiştir. Bununla şu iki şeyi/hedefi gerçekleştirmek istemiştir:

– Arab idâresine karşı isyân edip galebe çalmak...!

– Müslümanların akîdesini bozmak...!

Birinci hedefe gelince, iki yöntem üzerinden yol almıştır. İlki siyâsî olup Fars unsurların yönetime yakın kılınması ve yetki husûsunda Abbâsî halîfesine ortak olması, bazen de Halîfenin verdiği tavîzler sonucu yönetimden bağımsız bir şekilde hareket etmesidir ki bu da yitip giden o şanlı günlerini geri getirmek hayâliyle yanıp tutuşan kesimlerin Zendaka ve Şuûbiyye hareketlerine destek vermelerini sağlamıştır. Bu kesimler, hayâllerini, Halîfelere itâat etme, onların isteklerine göz yumup zevklerini tatmîn etme ve onlara vefâ izhârında bulunma gibi yollarla gizlemişlerdir. Ebû Müslim el-Horasanî, Bermekîler, Sehl ve Tâhir Âileleri bunlardandır.

İkinci yönteme gelince, bu ise Halîfeyi hal'etmek ve ona karşı isyâna kalkışmak yoluyla varlık göstermiştir. Râvendîyye, Hurremîyye, Bâbekîyye isyânları ve sâir bu kapsamdadır.

Zındıkların gerçekleştirmek istediği ikinci hedef ise, -Teşeyyü' (Şîîlik) söylemi altında- Müslümanların akîdesini ifsâd etmektir. Farsların eski dinleri ve inançları da bu yol üzerinden İslâm'ın içine sızmıştır. Yine bu hareketler, Mânî'nin, içki içmeyi, ayrıca bacılar ve kızlar da dâhil olmak üzere her türlü zinâyı mubâh gören çağrısı üzerinden gençleri aldatıp kendisine çekmiştir.

Halîfe el-Mansûr, Zındıkları adım adım takîb etmeye ve zındıklığı delîlle sâbit olanları katletmeye başlamıştır. el-Mehdî ise onları *kovuşturma* konusunda daha sert davranmıştır. Öncelikle onları tevbeye çağırıp, tevbe edenleri serbest bırakmış,

etmeyenleri ise katletmiştir. Oğlu Mûsâ el-Hâdî'ye de böyle yapmasını vasiyyet etmiştir. er-Reşîd de babasıyla kardeşinin yolunu izleyerek Zındıkları takîb altına aldırmış ve hakkında zındıklığın sâbit olduğu kimseleri yakalatmıştır. el-Me'mûn ise herhangi birinin zındık olduğunu duyduğu zaman, onun kendi meclisine getirilmesini emretmiş ve Mutezile Kelâmcılarından bir topluluğun da hâzır bulunduğu meclisinde o zındıkla, belki kendisini iknâ eder ve İslâm'a geri dönmesini sağlarlar diye münâzara etmişlerdir. el-Me'mûn da bu münâzaralara katılmış ve böyle bir zındık, sapkınlığından dönmediğinde öldürülmesini emretmiştir.

el-Mu'tasım da böyle yapmıştır. Nitekim kendi komutanlarından olan Afşin'i, muhâkeme edildikten ve zındıklığı sâbit olduktan sonra katlettirmiştir.

"Halku'l-Kur'ân" Meselesi

Daha önce de belirttiğimiz gibi Yunan felsefeleriyle temâs; fethedilen Fars ve başka doğu ülkelerinin kültürlerinden etkilenme, bunları Şerîat ilimleriyle, özellikle de Akâid alanına karıştıran bazı kesimler içinde *şâz* bazı *düşünce*lerin doğmasına sebebiyet vermiştir. Bu da *münharif* bazı *mezheb*lerin ortaya çıkmasını getirmiştir. Bunların o dönemde etki bakımından en önde geleni ise adına "Mutezile Mezhebi" denilen ve aklı -yine o hastalıklı akıllarının anlayışı çerçevesinde- hem Kitâb hem de Sünnet'in muhkem Şerî nassları üzerine hâkim kılanların mezhebidir. Bu mezhebin bazı öncüleri, Halîfe el-Me'mûn'a yakın bir konuma ulaşmış ve kendi mezheblerine inanmasını sağlamışlardır. Yine onun hilâfetinin son zamanlarında, Mutezile ve bu mezhebin başları, "Halku'l-Kur'ân" meselesiyle ilgili bidati ortaya çıkarmışlardır. Ehl-i Sünnet âlimleri ise, en başta İmâm Ahmed b. Hanbel, sözkonusu bu dalâletin karşısında durmaya çalışmışlardır.

el-Me'mûn, hilâfetinin son dönemlerinde Fukahâ'yı, bu düşünceyi kabûl etmeye zorlamıştır. H.218 yılında Romalılarla savaşmak üzere yola koyulduğunda ise onun nâibi olarak Bağdâd'da İshâk b. İbrâhîm el-Mus'abî kalmıştır ki kendisi, Tâhir b. el-Hüseyin'in amcazâdesidir. el-Me'mûn Tarsûs şehrine vardığında nâibine bir mektûb yazıp "Halku'l-Kur'ân"la ilgili görüşlerinin ne olduğunu sor*gula*mak üzere Fukahâ'yı çağırmasını, "Kur'ân mahlûktur/yaratılmıştır" diyenleri bırakmasını, bunun dışında bir şey söyleyenleri ise hiçbir işte kullanmamasını, şâhidliklerini düşürmesini, *kezâ* Resûlullâh (s.a.v.)'in hadîslerini anlatmaktan ve fetvâ vermekten menetmesini, eğer bundan sonra [hâlâ aksi istikâmette] ısrârcı olurlarsa onları prangalara vurup kendisine, Tarsûs'a göndermesini emretmiştir. İşte İmâm Ahmed b. Hanbel de böylece zincirlere vurulmuş ve onun yanına gönderilmek üzere yola çıkarılmıştır. İmâm Ahmed, kendisini el-Me'mûn'la bir araya getirmesin diye Rabbine duâcı olmuştur ve onlar yoldayken el-Me'mûn'un vefât haberi gelmiştir. İmâm Ahmed ise Bağdâd'a geri götürülmüştür!

el-Me'mûn, kendisinden sonra halîfelik için kardeşi el-Mu'tasım Billâh'ı tayîn ve ona, Fukahâ'yı sorgulamayı sürdürmesini vasiyyet etmiştir. O da el-Me'mûn'un

yoluna uyarak bu konuda vilâyetlere mektûblar yazmış ve muallimlerin, çocuklara Kur'ân'ın mahlûk olduğunu öğretmelerini emretmiştir. İnsânlar onun elinden bir hayli eziyyet ve sıkıntı çekmiş, büyük bir zulme maruz kalmışlardır. Ayrıca pek çok âlimi katlettirdiği gibi İmâm Ahmed b. Hanbel'i, kendi huzurunda darbettirmiş, işkenceye tâbi tutmuştur.

Sonra el-Mu'tasım, oğlu el-Vâsık'a, âlimleri sorguya çekmesini vasiyyet etmiştir. O da babasına tâbi olup âlimleri sorguya çekmek husûsunda aynen onun yolunu izlemiştir. Kur'ân mahlûk değildir dediği ve el-Vâsık'a karşı kıyâma kalkıştığı için Muhaddis Ahmed b. Nasr el-Huzâ'î'yi öldürmüştür.

H.231 yılında Müslümanlarla Romalılar arasında fidye karşılığı esîr mübadelesi yapıldığında, Müslüman esîrler içinden, ancak Kur'ân mahlûktur diyenlerin kurtarılmasına dâir emir çıkarmıştır. Bunu reddedenler ise Romalıların elinde bırakılmıştır.

Yine el-Vâsık'ın emrettiği şeylerden biri, Ehl-i Suğûr'un, [yani] sınır boylarındaki [murâbıt/mücâhid] insânların sorguya çekilmesidir. Bunların dört kişi hâricinde tamâmı Kur'ân'ın mahlûk olduğunu söylemiştir. el-Vâsık, bu dört kişinin, eğer Kur'ân mahlûktur demezlerse boyunlarının vurulmasını emretmiş, onlar bunu söylemeyi kabûl etmediklerinde ise hepsinin boynunu vurdurmuştur.

el-Mütevekkil, hilâfete geçtiğinde, Kur'ân'ın mahlûk olduğunu söyleyen görüşü ibtâl etmiştir. Böylece İmâm Ahmed b. Hanbel, el-Mu'tasım ile el-Vâsık'ın dönemleri boyunca [mecbûren] ikâmet ettiği evinden dışarı çıkabilmiştir. el-Mütevekkil, İmâm Ahmed'e hürmet göstermiş, ayrıca Ahmed b. Ebî Duâd'a kızmış ve onu azlettiği gibi mâllarını da müsâdere ettirmiştir. Aynı şekilde onunla birlikte oğullarını ve kardeşlerini de hapse attırmıştır.

Bunun akabinde Ebû Duâd felç geçirip ölmüştür[!].

Debdebe Hayâtı ve Dînî Değerlerden Sıyrılmanın Başlangıcı

İşbu şaşırtıcı hayât tarzı, İslâm ahlâkı itibâriyle bir gerilemenin yaşanmasına, zevk, eğlence ve sefâhetin o dönem insânlarının birçoğunun özelliği hâline gelmesine sebeb olmuştur. Târîh kitâbları, halîfelerin ve ileri gelenlerin saraylarının içine düştüğü sefâhet hayâtıyla ilgili ve neredeyse hayâl mahsûlü denilecek türden uzun hikâyelerle doludur. Buna dâir örnekleri anmak bir hayli yer tutar ki zâten bu konuya dalmak da yersiz olur. Öyle zannediyorum ki bu hikâyelerin pek çoğu, kıssacılar ile edebiyatcıların hayâl gücünün mahsûlü olup onlar tarafından uydurulmuştur. Ama asıl hakîkat, mübâlağalı bütün o hikâyelerin bir aslının olduğudur.

Bu debdebeli hayât [tarzı] ve daha önce açıklamış olduğumuz bütün o gerileme nedenleri, İslâm hilâfetinin köklerinin kopmasına, Abbâsîlerin bir sonraki döneminde ise [bazı] komutanların ve yöneticilerin, kendisiyle oynayıp durdukları bir makâma dönüşmesine sebeb olmuştur.

Abbâsîlerin İkinci Dönemi

Bu dönem, Türk komutanlarla bir kumpas kurup babası el-Mütevekkil'i öldüren el-Mustansır'ın hilâfetinden el-Muktedî Billâh'ın hilâfet dönemine kadar uzanır. Onun hilâfeti, Şâm sâhillerinde Haçlı ve hilâfetin doğu tarafında, Mâverâunnehr sınırlarında hareketlenen Moğol saldırılarının başlangıcına şâhidlik eder.

Abbâsîlerin İkinci Döneminin Öne Çıkan Özellikleri

1. Baskın Komutanların Hilâfete Galebe Çalması

Türk komutanların, Halîfe el-Mütevekkil Alellâh'ı, H.247 senesinin Şevvâl ayının onbeşinci gününde öldürmeye kalkışması, Abbâsîlerin ikinci döneminin başlangıcı olarak kabûl edilir ve bu dönemden sonra artık hilâfetin gidişatı onların eline kalır. Nitekim istediklerini hal'edip sonra da öldürürler. Dilediklerine kendi kendisini hal' etmeyi dayatır, gözlerini oyar ve mâllarını müsâdere ederler. Meselâ Halîfe Ahmed el-Mustaîn Billâh hal'edildiğinde -ki hal'edilen ilk halîfedir-, bunun hemen akabinde öldürülmüştür.

Türklerden sonra Büveyhîler iktidârı ele geçirdiğinde onlar da Türklerin yolunu izler. Nitekim Büveyhî Emîr, istediği kişiyi hilâfete getirmiş, istediğini ise hal'etmiştir. Bu hal' işlemi, çoğu zaman aşağılayıcı ve onur kırıcı bir şekilde yapılmıştır.

Bir diğer husûs ise, halîfenin hal'edildiği günün, askerler için âdetâ bir bayram havasına dönüşmüş olmasıdır. Çünkü Dâr-ı Hilâfet'in yağmalandığı ve askerlerin yeni halîfeye *biat resmi* [bir nevi cülûs bahşişi] istedikleri gün o gündür. Bazen hal'edilen halîfeye tahsîs edilen nafaka kendisine yetmeyecek mikdârda olmuş, bu yüzden dilenmeye ve insânlara el açmaya mecbûr kalmıştır. Hal'edildikten, mâlları müsâdere edildikten ve gözleri oyulduktan sonra Halîfe el-Kâhir Billâh'ın başına gelenler buna bir örnektir. el-Kâhir Billâh, el-Mansûr Câmii'ne gidip namaz kılanlara el açmış ve onlara, "Bana sadaka verin, siz ki benim kim olduğumu biliyorsunuz" demiştir. Bu hâle ise bir zamanlar sarayının içinde hendekler kazdırıp bunların içini altın ve gümüş doldurduktan sonra düşmüştür. Mâlikü'l-Mülk olan Rabbimizin şanı ne yücedir!

H.248 yılı el-Muntasır Billâh'ın hilâfet döneminden H.487 yılı el-Mustazhir Billâh'ın hilâfetine kadar, yani 239 yıl içinde toplam onyedi halîfe gelip geçer. Bunların şu dördü öldürülür: el-Musta'în Billâh, el-Mu'tez Billâh, el-Mühtedî Billâh ve el-Muktedir Billâh. Şu üçü ise hal'edilip gözleri oyulur: el-Kâhir Billâh, el-Muttakî Lillâh ve el-Müstekfî Billâh. Şu ikisi ise kendilerini hal'etmeye zorlanırlar: el-Mutî' ve et-Tâî'. Bazı rivâyetlerde zehirlenerek öldürüldükleri söylenen iki halîfe de vardır ki bunlar: el-Mu'temid Alellâh ile el-Mu'tadıd Billâh'tır. Böylelikle de on yedi halîfe içinden öldürülen, hal'edilen ve zehirlenerek öldürülen halîfelerin sayısı, toplamda onu bulmaktadır.

2. *Vezîrlerin Azledilip Mâllarının Müsâdere Edilmesi*

Vezîrlerin durumu, halîfelerin durumundan daha iç açıcı değildir. Herhangi bir vezîr, mütegallibenin emri doğrultusunda hareket eder; ona öfkelendiklerinde ise derhâl onu azledip mâllarını da müsâdere ederler. Hattâ yeri geldiğinde öldürürler. Vezîr Ahmed b. İsrâîl ile kâtibi Îsâ b. Nûh'un başına gelenler aynen budur ki, Türk komutan Sâlih b. Vasîf, onların mâllarını müsâdere ettirir ve her ikisini kamçılatarak öldürür. Buna benzer hâller veya daha kötüsü birçok vezîrin başına gelmiştir.

Çoğu kerre bir vezîr öncelikle atanır, sonra da azledilir. Onun işbu atanma ve azledilme hâlleri pek çok defa tekrarlanıp durur ve iki hâl arasından çok fazla bir zaman da geçmez. Yine çoğu zaman vezîrin azledilmesi mâllarının müsâderesi ve kendisinin de katledilmesiyle sonuçlanır. Buna rağmen çoğu kişi vezîrlik makâmına gelme tamahını elden bırakmaz, hattâ vezîr olabilmek için nice mâllar harcar. Zîrâ vezîrlik, rüşvetler yoluyla aşırı zenginliğe kaynak teşkîl eden bir kapı olmuştur. Örneğin el-Mu'tadıd Billâh'ın vezîri Muhammed b. Ubeydullah b. Hâkân, vazîfeye tâlib olan herkesten rüşvet almıştır. Öyle ki tek bir vazîfe için aynı ânda birkaç kişiyi atamıştır. Yine onun, aynı günde Kûfe'ye ondokuz nâzır tayîn ettiği ve bunların her birinden rüşvet aldığı belirtilmiştir. En önemlisi ise harâc tahsîldârı, vâli, kadı ve kâtib tayînleridir ki vezîrlerin, bunlar arasından atadıkları her kişi eliyle kendisine akan gelirleri olmuş ve bu yolla aşırı bir zenginliğe ulaşmışlardır.

İşte bu yüzden vezîrler, kendilerine husûmet besleyenler ve onların makâmına göz dikenler tarafından hedefe konulmuşlardır. Bir vezîrle ilgili herhangi bir kumpas başarıyla sonuçlandığında vezîr azledildiği gibi mâlları da müsâdere olunmuştur. Müsâdere olunan mâllar bazen yüzbinlerce dînâra ulaşmıştır. Buna rağmen ona, belki bir çukura gömdüğü veya bir kenâra sakladığı epey mikdârda mâl kalabilmiştir.

3. *Lakab ve Künyelerin Ortaya Çıkması*

Hilâfet, Abbâsî Oğulları'na intikâl ettiğinde bu isme bir de her halîfenin kendisiyle temeyyüz edeceği lakablar eklemişlerdir. Meselâ ilk Abbâsî halîfesi Abdullah Ebu'l-Abbâs, "es-Seffâh" lakabıyla tanınır. Kardeşi Abdullah Ebû Cafer ise "el-Mansûr" lakabını alır. Onun oğlu Muhammed, "el-Mehdî" lakabını alırken, onun Mûsâ adlı oğlu, "el-Hâdî", Hârûn ise "er-Reşîd" lakablarını alırlar. er-Reşîd ise [şu] üç oğluna, Muhammed'e, "el-Emîn"; Abdullah'a "el-Me'mûn" ve Kâsım'a, "el-Mu'temen" lakablarını verir.

Muhammed b. er-Reşîd, kardeşi el-Me'mûn'un halefi olarak hilâfete geldiğinde ise bir başka lakab bidati ortaya atarak bunu Allah Teâlâ'nın ismine izâfe eder ve artık Muhammed, "el-Mu'tasım Billâh" olarak anılır. Ondan sonra gelen halîfeler de kendisini taklîd ederler ki artık halîfe, lakabı her neyse onunla tanınır bir hâle gelir.

Türk komutanlar baskın geldiğinde ve iktidâr üzerinde hâkimiyyet kurduklarında ise halîfe, yetkiyi elinde tutan bu gibi insânlara "Emîru'l-Umerâ", "Mu'izzu'd-Devle",

"İmâdu'd-Devle", "Ruknu'd-Devle", "Adudu'd-Devle", "Celâlu'd-Devle", "Behâu'd-Devle" ve "Fahru'd-Devle" gibi lakablar/unvânlar verir.

Büveyh Oğulları ise bu lakablarla yetinmez, bilakis bunlara "es-Sultân" lakabını eklerler. Kimiyse, âlimlerin, kullanımının harâm olduğu yolunda fetvâ verdikleri ve Şâhlar Şâhı anlamına gelen "Şâhinşâh [veya Şehinşâh]" lakabını kullanır. Sonra bu lakablar, ilerleyen süreç içinde müstakil bölgelerin komutanlarına da sirâyet eder. Meselâ Musul ve Haleb'deki bazı Hamdânîler "Nâsıru'd-Devle", "Seyfu'd-Devle", "Şiblu'd-Devle" gibi lakabları kullanırlar. Bunları Elcezîre'de 'Ukayl Oğulları; Mısır'da İhşîd Oğulları hükümdârları, ayrıca Gazneli Sultânlar takîb eder. "Nâsıru'd-Devle" Sebuktekîn, "Yemînu'd-Devle" Mahmûd, yine "Şihâbu'd-Devle", "Cemâlu'd-Devle" ve "Kemâlu'd-Devle" gibi lakablar bunlardandır. Bu lakabların yanına bir de "Ebu'l-Fazâil", "Ebu'l-Me'âlî" gibi ve benzeri künyeler eklenir.

Lakab ve künyeler, Abbâsîlerin ikinci döneminde halîfeler için bir gelir kaynağı hâline gelmiştir. Özellikle Büveyhî Mu'izzu'd-Devle döneminde Beytülmâl'in mâlları onların elinden çıktıktan sonra ki, bazı halîfeler, isteyene lakab satmaya başlamıştır!

4. Harâc Tahsîldârlarının İşlediği Mezâlim

Harâc, yeryüzünden biten meyveleri ve sâir mahsûlleri kapsayan bir vergidir. Bunların tahsîlini, devletin diğer gelirleriyle birlikte tahsîl eden ve kendilerine "Harâc Tahsîldârları (Ummâlu'l-Harâc)" denilen vazîfeliler üstlenmiştir. Bunlar, büyük bir yetkiyle icrâ-i faâliyyet eden kimseler olup zulüm ve haksızlıkla tanınmışlardır. Zîrâ devlete getirdikleri mikdârların kat be kat fazlasını tahsîl etmişlerdir. Târîhciler, bunların eliyle vukû bulan mezâlimi, ayrıca vergi ödemekle mükellef kesimlerin bunlar dolayısıyla çektiği çeşit çeşit eziyyetleri uzun uzadıya rivâyet ederler.

Aynı durum, kendisine büyük bir mîrâs kalan insânlara reva gördükleri tutumda da ortaya çıkmaktadır. Böyle birinin mîrâsını ele geçirmek veya ona ortak olmak için ellerinden geleni yapmışlardır. Bunu reddettiği takdîrde ise onu hapse atmış ve istediklerine nâil oluncaya kadar işkenceye tâbi tutmuşlardır.

Harâc tahsîldârları, işledikleri cürümler sonucunda büyük servetlere ulaşmış, bu mâllarla küçük köyler, saraylar, mâlikâneler kurmuş ve bu yerlerde içki ve eğlence meclisleri tertîb etmişlerdir. Şâirler de onlara medhiyyeler düzedurmuş ve bir şeyler elde etmek temennisiyle buralara yönelmişlerdir.

Bazen de vezîr, vezîrlik göreviyle birlikte harâc tahsîldârlığını da kendi uhdesine almıştır ve sultânı için pek çok mâl tahsîl etmiştir. Bunların bir kısmını Beytülmâl'e sunarken, geri kalanını da kendisine ayırmıştır.

5. Mâl Müsâderesi

Mâl müsâderesi olgusu, sadece hal' [ve/ya azl] edilen halîfelerin, vezîrlerin ve/ya vâlilerin mâllarının müsâderesiyle sınırlı kalmamış, bilakis diğer insânların, özellikle tâcirlerin mâllarını da kapsamıştır. Meselâ Abbâsî halîfesi veyahut Büveyhî Sultânı,

dara düşüp mâla ihtiyâc duyduğunda, tâcirlerin mâllarının müsâdere edilmesini emir buyurmuştur.

6. Kadılık Müessesesinin Fesâda Uğraması

Toplumun selâmet ve emniyetini, toplum ferdleri arasında adâlet yayarak ve eşitliği gözeterek güvence altına alan merci hiç şübhesiz mahkeme ve kadılardır. Kadıda aranan şartların en başında, Şerîat'ın hükümleri konusunda âlim olması, Şerîat'ın maksadlarını gözetmesi ve bunlar doğrultusunda hüküm vermesi, ayrıca dürüst olması, ne mâla tamah etmesi ne de mevki-makâma aldanması ve Allah'ın emirleri dışına çıktığında herhangi bir sultâna asla itâat etmemesi gibi husûslar gelir.

Kadı, nafakasını, ihtiyâcı ölçeğinde Beytülmâl'den tedârik etmiştir. Bazıları ise takvâsı dolayısıyla bundan kaçınıp ücretsiz bir şekilde kadılık yapmıştır. Fukahâ arasından kadılığı bir mihnet ve ibtilâ olarak görenler; hükmünde birine haksızlık vukû bulur yahut herhangi birine zulüm ulaşır, bu da kendisine Allah'ın onu hesâba çekeceği bir yük olarak döner endişesiyle kadılık makâmını üstlenmekten imtinâ edenler olmuştur. Nitekim Peygamber Efendimiz (s.a.v.) bir hadîs-i şerîflerinde, «Bir kadı cennette, iki kadı ateştedir» buyurmuştur. Dolayısıyla onlar, o iki kadıdan biri olmaktan korkmuşlardır.

Meselâ Abbâsî halîfesi el-Mansûr, İmâm Ebû Hanîfe'den kadılık makâmına gelmesini istediğinde İmâm Ebû Hânife bundan imtinâ eder. Bu yüzden el-Mansûr onun kamçılanmasını ve hapsedilmesini emreder. İmâm Ebû Hanîfe'nin hapiste öldüğü de söylenir.

Halîfe el-Mehdî ise İmâm Süfyân es-Sevrî'ye, Kûfe vilâyeti kadılığına, üstelik hiç kimsenin onun hiçbir hükmüne karışmayacağı şartıyla kendisini tayîn ettiğini yazdığında İmâm es-Sevrî, o ahidnâmeyi alıp Dicle nehrine atar ve ondan sonra gözlerden kaybolur. İbn Aliyye olarak bilinen İsmâîl b. İbrâhîm el-Esedî, Abdullah b. Vehb ve daha pek çok kişi böyledir. Bunlar, kadılık makâmını üstlenmek husûsunda huzursuzluk duymuş ve bunu kabûlden imtinâ etmişlerdir.

Abbâsîlerin ikinci dönemine varıncaya kadar geçen süre boyunca kadıların durumu bundan ibârettir. Abbâsîlerin ikinci döneminde ise kadılık makâmı, o asrın fesâdından etkilenmiş ve artık bir çıkar kapısı hâline gelmiştir. Böylelikle de ehil olmayan kimseler bu makâma yükselmeye başlamıştır. Meselâ halîfe el-Muktedir döneminde onun vezîri Ebu'l-Hasen b. el-Furât, kadılık makâmına, kendisine iyilik yapan bir tâciri atamıştır.

Öyle zamanlar olmuştur ki kadıların tayîni, büyük rüşvetler ve büyük meblağlar karşılığında yapılmıştır. Örneğin H.350 senesinde Büveyhî Sultânı Mu'izzu'd-Devle, Bağdâd kadılığını, Ebû Abdullah b. Ebi'ş-Şevârib'e, yıllık olarak sultân hazînesine ödeyeceği ikiyüzbin dirhem karşılığında vermiştir.

Kadı tayînleri ise bir rüşvet aracı kılınmıştır. Öyle görünüyor ki Ebu'ş-Şevârib'in bazı oğulları bu işi bir meslek hâline getirmiştir. Zîrâ bunların çoğu, kadılık vazîfesini

üstlenen kimselerdendir. İbn Kesîr, Bağdâd kadısı Muhammed b. el-Hasen b. Abdullah b. Ebi'ş-Şevârib'in, hükümlerinde ve tayînlerinde rüşvet almakla ithâm olunduğunu rivâyet etmiştir. Bu âile, pek çok evlâdı kadılık yapmakla birlikte ilim ve takvâ yönünden de büyük bir derece taşımıştır. Ne var ki fesâd onlardan bazılarına bulaşmıştır. Kadılık makâmının fesâda uğraması, *el-Muntazam* müellifinin *de* dediği gibi siyâsî idâredeki ilk bozulma noktasıdır.

H.230 yılında vefât eden Muhammed b. Sa'd ez-Zuhrî, kendi zamanındaki kadılarla İslâm'ın ilk dönemindeki kadılar arasında bir karşılaştırma yapmış ve şöyle demiştir: "İlk zamanlarda iki adam Medîne'de birbirleriyle mukâvelede bulunurken [veya konuşurken] biri diğerine [onun maddî durumunun kötülüğüne işâret ile], "Sen bir kadıdan daha müflis bir hâldesin" derdi. Günümüz kadıları ise vâliler, zorbalar, hükümdârlar; kezâ nice arazi, mahsûl, ticâret ve emvâl sâhibi oldular."

7. İç Karışıklıklar ve Çatışmalar

a. Mezheb Eksenli Fitneler

Şîa ile Ehl-i Sünnet arasında, özellikle de Ehl-i Sünnet'in Hanbelîler cenâhıyla çatışmalar yaşanmış ve çatışmaların ana durağı Bağdâd olmuştur. Bu çatışmalar Hicrî dördüncü yüzyılın başlarında başlayıp Hicrî beşinci yüzyılın sonlarına kadar devâm etmiştir. Yıllara yayılan bu çatışmalar bazen çok şiddetli seviyelere ulaşmış, acı savaşlarla birlikte yakıp yıkma hâdiseleri vukû bulmuştur.

Büveyh Oğulları, Şiî oldukları için Şîa'ya, Türkler ise Sünnî oldukları için Ehl-i Sünnet'e destek vermişlerdir. Her iki tarafın *kıssacı*ları, onların düşmanlıklarını perçinleyecek ve onları birbirine düşürecek bir tarzda icrâ-i faâliyyete koyulmuştur. Öyle ki yılların birinde -İbn Kesîr Târîhi'nde geçtiği gibi- bu seviyesizlik, Ehl-i Sünnet mensûbu bazı câhillerle kimi sefîhlerin, Cemel Vakası'na telmîhen bir deve çıkarıp bunun ardısıra seğirtmelerine, Şîa'nın ise kendi bayraklarını kaldırıp açıktan açığa Sahâbeye küfretmesine kadar varmıştır. Bunun üzerine insânlar birbirleriyle çatışmış, öyle ki sokak ve çarşılar kapanıp hayât durmuş ve Bağdâd'da şer alıp başını yürümüştür!

Aynı şekilde bizzât Ehl-i Sünnet'in kendi arasında da bazı fitneler ve kargaşalar yaşanmıştır. Örneğin Hanbelîler ile Eşarîler, Hanefîler ile Şafiîler arasında ki her mezhebin müntesibi, kendi mezhebine taassub göstermiş ve taassubları onları birbirleriyle çatışmaya kadar götürmüştür. Meselâ H.469 yılında Ebû Nasr el-Kuşeyrî Bağdâd'a gelip Nizâmiyye Medresesi'nde bir vaaz verir ve bu vaazında Eşarîleri savunup Hanbelîleri eleştirir. Bunun üzerine Ehl-i Sünnet'in avâm ve toy kesimi galeyâna gelir ve Nizâmiyye Medresesi'ne yürürler. Fitne iyice kızışır ve yaşanan çatışmada bir kısım insân ölür. Yine H.476 yılında iki taraf arasında bir fitne daha yaşanır ve bunu, ara ara yaşanan ve Hicrî altıncı asrın sonlarına kadar devâm eden başka bazı fitneler takîb eder.

Her ikisi de Ehl-i Sünnet oldukları hâlde Hanefîler ile Şâfiîler arasında da bazı çatışmalar vukû bulmuştur.

Meselâ H.468 yılında Hanefîlerin imâmlarından birinin Şâfiî mezhebine geçmesi sebebiyle büyük bir fitne ve kargaşa çıkar. İmâm es-Subkî rivâyet eder ki, İbnu's-Sem'ânî el-Horasanî adıyla marûf olan İmâm Ebu'l-Muzaffer Mansûr b. Ahmed b. Abulcebbâr, otuz sene müdâfaasını yaptıktan sonra Hanefî mezhebinden Şâfiî mezhebine geçer. Bu sebeble de iki mezhebin cemâati arasında çatışma yaşanır. Aralarındaki fitnenin şiddeti gittikçe artar ve neredeyse Bağdâd ile Horasan arasını dolduracak bir kerteye ulaşır.

Yâkût el-Hamevî, *Mu'cemu'l-Buldân*'ında, yaşanan bu çatışmaları, bu sebeble bazı şehirlerde vukû bulan tahrîbâtı anlatmakta ve İsfahân şehrine geldiğinde şöyle demektedir: "Hanefîler ile Şâfiîler arasında yaşanan fitne ve taassubun şiddeti ve iki taraf arasındaki kesintisiz çatışmalar nedeniyle şehrin bazı bölümlerinde tahrîbât yayılmıştı. Her tâife baskın geldiğinde diğerini yağmalamıştı..."

Bunun benzeri hâller, Rey ve Sâve gibi başka şehirlerde de yaşanmıştır.

İmâm es-Subkî, Harezm Emîri Harezmşah'ın vezîri olan Mes'ûd b. Ali'nin, Şâfiî mezhebine taassub gösteren biri olduğunu, Merv şehrinde bir mescid inşâ ettirdiğini ve Hanefî olan Merv ahâlisinin, ona karşı taassub göstererek o mescidi yaktıklarını, bunun üzerine büyük bir fitnenin çıktığını ve bu fitnede neredeyse kellelerin havada uçuşacak bir hâle geldiğini rivâyet eder.

b. Askerlerin Çıkardığı Fitneler

Ordu, ekseriyyet itibâriyle Türklerden ve Deylemîlerden oluşmuştur. Ücretleri geciktiğinde çoğunlukla halîfeye başkaldırmışlardır. Çoğu zaman bu başkaldırmalar da yeni halîfeden *biat resmi* [cülûs bahşişi] alabilmek için halîfenin hal'edilmesiyle sonuçlanmıştır. Bazen onların bu taşkınlıkları ahâliyi de vurmuş ve birçok kişi çıkan bu tür fitnelerin kurbânı olmuştur.

H.421 yılında ahâli, Türk askerlerin taşkınlıkları karşısında artık illallâh etmiştir. Devlet de zaafı ve güçsüzlüğü nedeniyle onları bastırmaktan âciz kalmıştır. Bunun üzerine Hâşimîlerle Alevîler, beraberlerindeki Fukahâyla birlikte toplanmış ve ahâliyi Türkleri engellemek üzere seferber etmişlerdir. Türk askerler ise bir mızrağın ucuna çarmıh takıp/onu yükselterek devlete meydân okumuştur. İki taraf oklar ve tuğlalarla birbirlerine girmiştir. Netîcede bir bölük insân ölmüştür.

H.429 yılında ahâli, Deylemîlerin taşkınlığı, evleri basmaları ve kadınlara musallat olmaları zulmünden şikâyet etmiş, ama Büveyhî Sultânı onların bu şikâyetini kulak ardı etmiştir. Bu yüzden onlar Deylemîlerle çetin bir savaşa girmişlerdir.

Ayyârlar [başıboşlar, aylaklar] ise ahâlinin savaşla meşgûl olmasını bir fırsat bilip evlere ve mahzenlere dalmıştır. Hırsızlar da Bağdâd'a akın edip bulabildikleri atları çalmışlardır.

c. Ayyârlar ile Şâtırların [Hırsız, Harâmî ve Aylakların] Çıkardığı Fitneler

*Ayyâr*lar ile *Şâtır*ların çıkan fitnelerde büyük bir payı olmuştur. Bunlar, bazen düzenli çeteler oluşturmuş ve "Mukaddimu'l-Ayyârîn/Ayyârların Öncüsü (Çete Başı) dedikleri bir başa boyun eğmişlerdir. Silâh temînini bunlar sağlamış; eğitimlerini ve nasıl hareket edeceklerini bunlar belirlemiştir. Bu çeteler içinde, Şîîsi Sünnîsiyle, Hâşimîsi Alevîsiyle, Arabı Acemiyle, Kürdü Türküyle çeşit çeşit insânlar ve karışık yoksullar yer almıştır. Çeteleri, ahâlinin çıkan fitnelerle meşgûl olmasını fırsat bilip zenginlerin evlerine dalmış, çoğu kerre ise asayiş güçlerine baskın gelerek onları hezîmete uğratmışlardır. Zaman olmuş güçleri, Cuma namazında kendi çete reîsleri adına hutbe okutmayı dayatacak kadar artmıştır. Nitekim bunlardan bir çete H.424 yılında Bağdâd er-Rusâfe'de toplanmış ve Cuma hatîbine, aynen Halîfe ve Sultân adına okuduğu gibi, Ayyârların reîsi olan el-Burcumî adına da hutbe okumasını dayatmıştır. Yine bunlar, ticâret sâhibi adamlara, [günümüzde mafyanın haraç kesmesi gibi] vergiler belirlemişlerdir. Zaman olmuş asayişi sağlama vazîfesini bile üstlenmişlerdir! Bunların reîsine, "el-Kavvâd" lakabı takılmıştır. Bütün eylemleri[nin amacı] bellidir ve fesâda uğrayan yönetimi devirmeye yöneliktir. el-Burcumî ve ondan sonra et-Taktakî, karışıklığın hükümferma ve bâriz özelliğinin çalıp-çırpma olduğu; idâresinde adâlet terâzisinin dağılıp rüşvetin cirit attığı bir yönetim karşısında direniş için devrimci anlamları benimsemiş ve çapulcuların yolunu izlemiştir!

Bu harâmîlerin hareketleri, temelde mertlikle yoğrulmuştur. Onlardan olan hiç kimsenin, herhangi bir kadına saldırmasına veya ondan bir şey almasına geçit verilmediği gibi insânların orta hâllileri ile fakîrlerine ilişmelerine de izin verilmemiştir.

Şunu da kaydetmek lâzım ki, aralarında kavat ve serserilerin de olduğu, daha çok soyguncu ve hırsız olan bazı kesimler ayyârlar ismini alıp taşkınlıklarını ahâli üzerinde göstermiş ve kimse de bunu onlara çok görmemiştir. Zîrâ kendisine Ebû Cafer b. Şîrzâd denilen Deylemli komutanlardan biri, her ay kendisine ödedikleri yirmibeşbin dînâr gibi bir mikdâr karşılığında yaptıklarından dolayı kimsenin onlara ilişmeyeceğini güvence altına almıştır! [Yani çıbanbaşı bizzât devletin içindedir.]

8. Ayaklanmalar

Abbâsîlerin ikinci döneminde [bazı] ayaklanmalar çıkmış ve H.255 ila 366 yılları arasında elli kerreden fazla yaşanmıştır. Bu ayaklanmaların kimisi yönetimi, kimisi de -halîfe veya sultân olsun- yöneticileri devirmeye yönelik olmuştur. Bu ayaklanmaların, sebebleri ve sonuçları itibâriyle en tehlikeli olanları ise şu ikisidir: İlki Zenc(i) ikincisi ise Karmatî(ler) Ayaklanmasıdır.

a. Zenc(i) Ayaklanması

Zenciler daha önce H.71, sonra H.76 yılında, aralarında yayılan şâz düşünceler, sözde [hak iddiâ eden] önderler, aynı şekilde, arazilerini ıslâh etsinler diye Afrika'nın

doğusundan onları getirmiş olan toprak sâhiblerinin onlara reva gördüğü zulümler netîcesinde yine ayaklanmışlardır. Fakat Irâk Emîri Haccâc, bu iki ayaklanmayı bastırmıştır.

Sonra bunların, Halîfe el-Mu'tez Billâh döneminde şiddetli bir ayaklanmaları daha vukû bulur. Bu ayaklanmanın başını ise kendisine Muhammed b. Ali diyen ve neseben Alevî olduğunu [Hz. Ali'nin soyundan geldiğini] iddiâ eden Fars bir adam çeker. Rivâyetlerin kaydettiğine göre bu adam, H.255 senesinde Ehvâz'dan gelip Irâk'ın güneyinde, Afrikalı zencilerin, ıslâhıyla uğraştığı arazilere yakın bir bölgeye yerleşir. İşbu zenciler ise toprak sâhiblerinin şiddetli zulümlerine maruz kalmışlardır. İşte bu adam, o zencilerin içine girer ve Ehl-i Beyt'den olduğunu iddiâ eder. Onları, kölelikten ve efendilerinin işkencelerinden kurtarmak üzere kendisine tâbi olmaya çağırır. Ayrıca bütün zekâsı ve bütün düzenbâzlığıyla onlara, çoğu sihir kabîlinden olan şeyler göstermeye ve gaybdan geldiğini iddiâ ettiği haberler vermeye başlar.

Davetini, Hâricîlerin daveti, yani Müslümanlar arasında eşitlik üzerine oturtan bu adamın çağrısına Basra çöllerini mesken tutan, yaşadıkları sıkıntılı hayâtın etkisiyle köylere baskınlar düzenleyen, hac kâfilelerinin önünü kesen, çalıp çırpan, yağma ve talanda bulunan Bedevîler uyarlar. O da îmân şuûrunun kalblerinde dumura uğradığı, itikâdlarının gevşeyip pörsüdüğü cinsten kimi düşkünlerin tamah edeceği şeylerle onları aldatıp kandırır. Yine onlara, mâlların ve kadınların ortaklığını mubâh kılar ki bunun kökeninde ise Farsların Mezdek inancı vardır. Onlar da işbu adamın davetine inanarak onun etrafında toplanırlar.

O davetin öncüsü ve o davet etrafında toplanan büyük kalabalıkların örgütleyicisi olan bu adam, Sâhibu'z-Zenc [Zencilerin Başı/Zenc Hareketinin Lideri] unvânıyla tanınır. Zîrâ kendisine tâbi olanların çoğu onlardan oluşmuş ve davetine ilk icâbet edenler de zenciler olmuştur. Böylece bu adam, Bahreyn ile el-Ahsâ'ı istîlâ eder; sonra Basra'ya doğru ilerler. H.257 senesinin Şevvâl ayında başına geleceklerden tamâmen habersiz olan bu şehre ânî bir baskın düzenleyip yanındaki kalabalıklarla bu şehri ele geçirir. Takîbcilerine, yağma, talan, katliâm, yakıp-yıkma gibi her şey konusunda izin verir. Şehir ahâlisinden ise ancak kaçabilenler ve cân havliyle kendilerini şehrin dışına atabilenler kurtulur.

Şehirde kalanların gerisi ise belki bize orada dokunmazlar ümîdiyle el-Mescidu'l-Câmi'e [büyük mescide] sığınırlar. Fakat isyâncılar çok geçmeden mescidi basıp oraya sığınanların tamâmını öldürürler. Sonra evlere dalıp çocukları katleder ve içlerinde nice asillerin de olduğu kadınları esîr alırlar. Ondan sonra o esîrleri, kendi aralarında bölüşürler. Kimin payına ne düşmüşse öncelikle onu kullanır, nâmûsunu lekelediği gibi kendi nâmûssuzluğuna da âlet eder, sonra da satar.

Sonra Basra'yı yakarlar ki, Basra'nın şâhikaları artık birer harâbeye dönüşür. Basra harâb olduktan sonra Sâhib-i Zenc ve takîbcileri, Ehvâz'a yönelirler. Halîfe el-Mu'temid Alellâh'ın onlara karşı savaşmak üzere gönderdiği bütün güçleri ise hezîmete uğratırlar.

Ondan sonra Sâhib-i Zenc, Vâsıt şehrine kasdeder; akabinde Bağdâd üzerine yürümeye kalkışır. Ne var ki Halîfe, kardeşi el-Muvaffak Billâh komutasında büyük bir ordu hazırlar ve onun üzerine gönderir. el-Muvaffak, yaşanan kanlı bir savaştan sonra Sâhib-i Zenc'i mağlûb etmeyi; onu öldürmeyi; onun çıkardığı ve onbeş sene kadar devâm eden (H.255–270) fitneyi bastırmayı başarır.

b. Karmatîler Ayaklanması

Zenc Ayaklanması nihâyete erer ermez bu defa, onun bir uzantısı olan ve yine onun söylemine, yani zulme karşı direnişe çağıran, insânlar arasında eşitlik ilkesini, bünyesinde taşıdığı zındıklık gerçeğini bununla perdelemeye çalışarak ilâna koyulan ve Karmatîler Ayaklanması olarak tanınan başka bir ayaklanma baş gösterir. Bu adlandırma, "Karmat" lakabıyla bilinen Fars bir adama nisbet edilir. [Asıl] Adının Hamdân el-Eş'as olduğu da söylenmiştir. Nitekim kendisi Abdullah b. Meymûn el-Kaddâh'ın farklı bölgelere yaydığı "el-Muntazar/Beklenen" İsmâîlî İmâm'ın davetcilerinden biridir.

H.270 yılında Zenc Ayaklanması bastırıldığı zaman bu gürûhun dağılan kısımları, onun etrafında toplanırlar. O da Sâhib-i Zenc'in yaptığı gibi yoluna zühd, sofuluk ve dindarlık gösterişiyle başlar. Böylelikle insânların kalbini kazanmayı başarır. Bu davranışlarının ardında ise siyâsî bir hedef saklamıştır. Nitekim çağrıda bulunduğu mezhebi Mezdekiye, Yahûdîlik, Hıristıyanlık ve İslâm'dan aldığı bazı şeyleri katıp karıştırdığı bir mezheb olmuştur. Namazı, iki rekâtı güneş doğmadan önce, iki rekâtı da güneş battıktan sonra kılınacak şekilde dört rekâta indirmiş; kıble ile haccı Beyt-i Makdis'e doğru çevirmiş; orucu, Mihricân ve Nevrûz günlerinde tutulmak üzere senede iki güne düşürmüş ve ezânı da değiştirmiştir. Kendisine muhâlefet edenler üzerine cizye koymuş ve mümkün olduğunda onu öldürmeyi mubâh kılmıştır. Yine Kur'ân âyetlerini, Kur'ân'ın âyet ve ahkâmının zâhirinin kendisiyle te'vîl edileceği bâtınî bir te'vîli olduğu iddiâsıyla te'vîl ile açıklamaya başlamıştır. İşte bu yüzden mezhebleri "Bâtınîyye" olarak tanınmıştır.

İlerleyen süreç içinde Karmat'ın takîbcileri gittikçe çoğalır. Öyle ki Katîf, Bahreyn ve Yemen'de kendilerine bir devlet kurarlar. Hilâfeti almak amacıyla da Bağdâd'da savaşlara girişirler. Şiî davetin öncülüğü husûsunda Fâtımîlerle çatışmaya girer ve onların Şâm'daki üslerine saldırır, ayrıca onlara Kâhire'de de saldırmaya kalkışırlar. Ama Fâtımîler onları püskürtmeyi başarır.

H.317 yılında Mekke'ye baskın düzenleyip Hacer-i Esved'i yerinden sökerler ve hacıları katlederler. Ondan sonra Hacer-i Esved'i alıp devletlerinin başkenti olan Katîf şehrine götürürler ve ancak H.339 yılında, bir de hacılardan vergi almalarına izin verilmesi karşılığında Hacer-i Esved'i iâde ederler.

Zenc, akabinde Karmatîler ayaklanmasına hareket noktası teşkîl eden nedenleri tahlîl ettiğimiz ve sonuçları üzerinde düşündüğümüzde, aslında bunların birbirinden farklı ama aynı zamanda birbirine paralel iki ana sebebe dayandığını görürüz:

Birinci sebeb, bu ayaklanmalara öncülük edenlerin, eski dinlerine bağlı ve bunun etkisinden kurtulamamış davetciler eliyle, İslâmî akîdeden soyutlamak istedikleri avâmın cehâletini istismâr etmesidir.

İkinci sebebse, vâlilerin istibdâdı ve harâc tahsîldârlarının insâfsızlığı netîcesinde vukû bulan sıkıntı ve huzursuzluk hâlinin bir fırsat bilinip istismâr edilmesidir. Ayrıca buna açlık, işsizlik ve yoksulluk acısıyla kıvranan fakîrlerin ıstırabı da eklenmelidir. Malûmdur ki fakîrler, çektikleri sıkıntı ve zulümden kurtulmak için özgürlük çağrısında bulunan her hareketin içinde yer almışlardır/*alırlar*.

Başka bir husûs ise, sözkonusu ayaklanma öncülerinin, Bağdâd'a uzaklığı ve devletin orada ayaklanmacıları takîbden âciz kalması dolayısıyla Irâk'ın güneyini ve buraya mücâvir bölgeleri üs olarak seçmeleridir.

9. Abbâsî Devleti'nin, Merkezî Hilâfet ile Mütegallibe Arasında Taksîmi

Devlet, Ümeyye Oğulları döneminde, doğusundan batısına kadar bir birlik içindedir. Çin ile Hindistan sınırından Mağrib ile Endülüs'e, oradan Mezopotamya'ya varıncaya kadar bütün bölgeleri, Şâm'da bulunan halîfenin atadığı vâliler idâre eder. Bu vâliler, bütün önemli işlerde Halîfe'ye danışır; onun siyâsetini uygular ve onun yetkisiyle hükmederler. Ama hilâfet Abbâsî Oğulları'na intikâl ettiğinde bazı bölgeler onların yetkilendirmesi, bazıları da onlara baskın gelinmesi sonucunda özerkliğe kavuşur.

Meselâ Ebû Cafer el-Mansûr döneminde Abdurrahmân b. Muâviye b. Hişâm b. Abdulmelik, H.138 yılında Endülüs'ü ele geçirerek burayı bağımsızlaştırır ve Abbâsî hükmüne bir son verip yönetimin tekrar Ümeyye Oğulları'nın eline geçmesini sağlar.

Yine el-Mansûr döneminde Hasan b. Ali b. Ebî Tâlib'in torunlarından olan İdrîs b. Muhammed "en-Nefsu'z-Zekiyye", H.172 yılında Mağrib-i Aksâ'da İdrîsîler Devleti'ni kurar.

H.140 senesinde Mağrib-i Aksâ'da, Hâricîlerin es-Sufarîyye kolundan olan el-Mudârîyye Devleti kurulur.

H.162 senesinde ise Tâhert'te (Cezayir), Hâricîlerin el-İbâdîyye kolundan olan Rüstemîyye Devleti kurulur.

H.184 senesinde İbrâhîm b. el-Ağleb, Halîfe Hârûn er-Reşîd'in verdiği bir yetkiyle Mağrib-i Ednâ'da (Tunus) Ağlebîler Devleti'ni kurar.

H.205 senesinde Tâhir b. el-Hüseyin, el-Me'mûn'un kendisine -kardeşi el-Emîn'e karşı sağladığı desteğe karşılık bir mükâfat olarak- verdiği bir yetkiyle Horasan'da Tâhir Oğulları Devleti'ni kurar.

Bu dört bölge, Abbâsî Devleti'nden ayrılıp müstakil bir yapı hâline gelir; yönetimi verâset yoluyla devralınır. Şu da var ki bunların ayrılma süreçleri birbirinden farklılık arzetmiştir. Örneğin Endülüs'te Ümeyye Oğulları, Mağrib-i Aksâ'da ise İdrîsîler

devletinin Abbâsî Hilâfet devletiyle bağı kopmuş, ama Tâhir Oğulları ile Ağlebîler devletinin bağı kopmadığı gibi ona olan dostluğu ve tebaiyyeti de devâm etmiştir.

Abbâsîlerin ikinci döneminde ise bu olgu daha fazla yayılır ve aşağıda yer alan bölgeler de Hilâfet Devleti'nden ayrılır:

H.254 yılında ayrılan Şâm ve Mısır'da Tûlûnîler Devleti kurulur. Kurucusu Ahmed b. Tûlûn'dur.

Yine H.254 yılında Leys b. es-Saffâr önderliğinde Sicistân'da Saffâr Oğulları Devleti kurulur ve Horasan'ı istîlâ edip Tâhir Oğulları Devleti'ne son verir.

H.261 yılında Nasr b. Ahmed b. Esed b. Sâmân önderliğinde Horasan'da Sâmân Oğulları Devleti kurulur ve o da Saffârîye Devleti'ne son verir.

H.332 yılında İhşîdîler Devleti kurulur. Mısır ile Şâm'a hükmedip Yemen'e kadar uzanır.

H.297 yılında Ebû Ubeydullah el-Mehdî önderliğinde Afrika'da Ubeydîler Devleti kurulur. Önce Ağlebîler sonra da İhşîd Oğulları devletine bir son verirler. Yönetimleri Mısır, Şâm ve Hicâz'a kadar uzanır.

H.320 yılında Büveyh'in oğulları Hasan, Ali, Ahmed ve sonra onların oğulları önderliğinde Fâris, İsfahân, Hemezân ve Rey'de Büveyh Oğulları (Büveyhîler) Devleti kurulur.

H.292 yılında Hamdân b. Hamdûn et-Tağlibî'nin oğulları önderliğinde Elcezîre ve Haleb'de Hamdân Oğulları (Hamdânîler) Devleti kurulur.

H.321 yılında Gazne Emîri Sebuktekin, ondan sonra Mahmûd el-Gaznevî olarak bilinen oğlu Mahmûd önderliğinde Gazne(liler) Devleti kurulur. Mahmûd el-Gaznevî Sâmân Oğulları Devleti'ne bir son verir ve yönetimi Hindistan'a kadar uzanır.

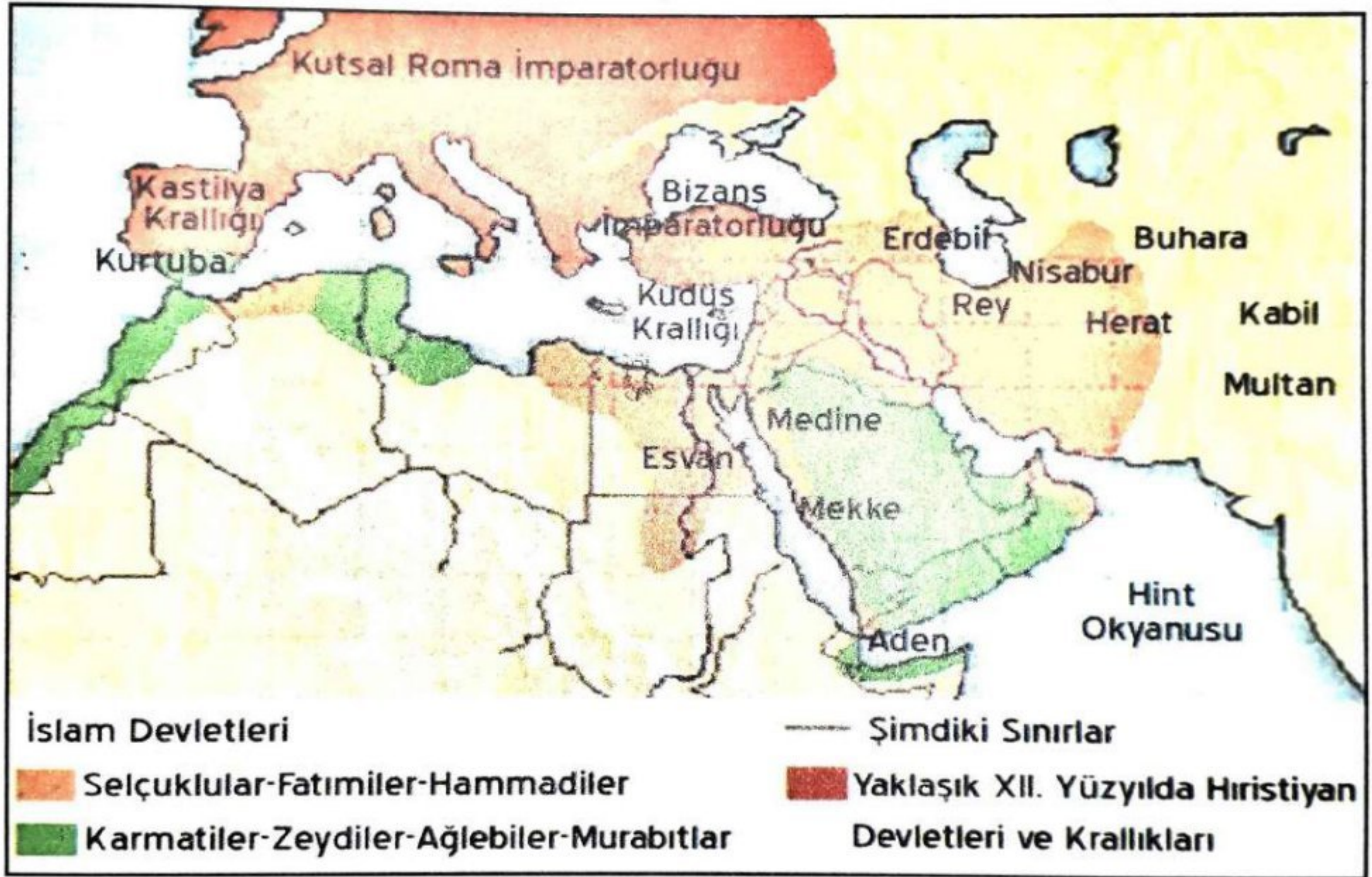
H.328 yılına varıldığında Halîfe'nin elinde, Bağdâd ve Irâk toprakları hâricinde herhangi bir şey kalmaz. Büveyhî Mu'izzu'd-Devle H.334 yılında Bağdâd'ı istîlâ edip bu iki bölgeyi aldığında ise artık Hilâfet'in sadece lakabı/adı kalır.

H.421 yılında Türklerin (Oğuz) Selçuklular Devleti kurulur. Türkistan bölgesinden gelen bu insânlar, Selçuklu [hükümdârı] Tuğrul Bey'in önderliğinde, Gaznelilerle Büveyhîler devletine ve sâir devletçiklere bir son verirler. Tuğrul Bey öldüğü zaman ise onun yerine kardeşinin oğlu Alp Arslan geçer. Onun döneminde Mezopotamya bölgesinden Şâm topraklarına kadar uzanan İslâm Devleti bir birliğe ulaşır. Ama çok geçmeden onunla amcası oğulları arasında ihtilâf çıkar ve H.470 yılında Rum Selçukluları Devleti adıyla bilinen (ve bununla Rum bölgesinde yaşadıkları kasdedilen) bir devlet [Anadolu Selçuklu Devleti] kurulur.

Selçuklular arasında yaşanan bölünme birbirlerine karşı bir kin doğurur; bu yüzden Haçlı saldırılarına bölük pörçük bir şekilde karşı dururlar. Eğer bu saldırılara birlik içinde karşı koymuş olsalardı hiç şübhesiz olayların akışı farklı bir yönde gelişir ve İslâm toprakları, hâlâ daha acısını çektiği saldırılardan selâmet bulurdu.

10. Avâm ve Havâsın Pek Çoğu Arasında Yayılan İctimâî Fesâd

Sarayların fesâda uğraması ve türlü türlü çekişmelerle fenalıklara bulanması, bu gibi durumların, muhtelif avâm tabakaları, özellikle de -ticâretin gelişmesi, insânların kendilerini dünyaya kaptırması netîcesinde- zenginler arasında yayılmasına sebebiyet verir. Bunu hem yönetenler hem de yönetilenler karşısında emr-i bil marûf ve nehy-i ani'l-münker konusunda ellerinden gelen çabayı sarfeden o dönemin âlimleri ile vâizlerinin birçok eserinde görüyoruz. Ne var ki çöküş çarkı son sürat dönmeye devâm eder; devlet ve hükümdârlıklar hakkında câri Sünnetullah mûcibince Abbâsî Devleti'ni de nihâî eceline doğru götürür.

Abbâsîlerin Üçüncü Dönemi

Bu dönem, el-Mustazhir'in hilâfet döneminden, yani dış güçlerin İslâm Devleti'ni gözüne kestirdiği ve onu yıkmak için hazırlıklara giriştiği dönemden itibâren başlar ve Abbâsî Devleti'nin Moğol atlarının toynakları altında yıkılıp son bulmasıyla birlikte nihâyete erer.

وَكَذَلِكَ أَخْذُ رَبِّكَ إِذَا أَخَذَ الْقُرَى وَهِيَ ظَالِمَةٌ إِنَّ أَخْذَهُ أَلِيمٌ شَدِيدٌ ﴿١٠٢﴾ ﴿سورة هود﴾

«İşte Rabbin zulmetmekte olan kentleri yakaladığı zaman böyle yakalar. Şübhesiz Onun yakalaması acıdır, şiddetlidir.» (11/Hûd, 102)

Allah'ın emri ise mutlaka yerini bulan bir kaderdir.

Abbâsîlerin Üçüncü Döneminin Öne Çıkan Özellikleri

Öncelikle bu dönem, Abbâsîlerin ikinci döneminin bir uzantısıdır ve önceki dönemin, çözülme, zaaf nedenleri, idârî bozukluk, avâmın yolunu şaşırması ve havâsın refâha gömülmesi gibi ve sâir bütün özelliklerini devâm ettirmiştir. Ayrıca İslâm âleminin maruz kaldığı Moğol istîlâsı ile Haçlı saldırıları da bunlara eklenmelidir. Nitekim Moğollar doğudan, Haçlılar ise batıdan saldırıya geçmiştir. Daha önceden varlık gösteren Haçlı saldırısı, Endülüs'ten aka aka gelmiştir. Endülüs'te [Ehl-i] İslâm'ın başına gelenler ise günümüzde bile etkisini devâm ettirmektedir. Feryâdı hâlâ daha o feryâddır ve hiç kesilmemiştir!

ABBÂSÎLER DÖNEMİNDEN OSMANLI DEVLETİ'NİN KURULUŞUNA KADARKİ SÜRE İÇİNDE VARLIK GÖSTEREN EN ÖNEMLİ MÜSTAKİL DEVLETLER

A. MAŞRIK, IRÂK, ŞÂM VE MISIR'DA

1. Saffârîler Devleti (H.254–298/M.868–911)

Bu devleti, Ya'kûb b. Leys es-Saffâr, Sicistân'da (İran) kurar. H.198/M.813 yılında Tâhir b. el-Hüseyin'in Horasan'da kurduğu Tâhirîler Devleti ile H.250/M.863 yılında Hasan b. Zeyd'in Taberistân'da kurduğu Alevîler Devleti hesâbına genişler. Abbâsî Hilâfet Devleti'nin âcizliği sebebiyle es-Saffâr'ın yönetiminin meşrûiyyeti tanınmak zorunda kalınır. Nitekim es-Saffâr, güçlü bir ordu teşkîl eder ve bununla Hâricîleri bastırır; Hindistan ile Orta Asya arasındaki ticâret yollarını kendi hâkimiyyeti altına alır. Sonra Bağdâd'a saldırmayı düşünür. Ama Halîfe, Sâmâniler Devleti'nin Emîri Ahmed b. İsmâîl'den yardım ister ve böylece Saffâriler mağlûb edilip H.298/M.911 yılında devletlerine bir son verilir.

2. Tûlûnîler (Tolun Oğulları) Devleti (H.256–292/M.870–905)

Bu devleti, bir Türk komutan olan Ahmed b. Tûlûn, Hilâfet Devleti'nin merkezinden uzak vilâyetleri idâre edebilmek için işbu vilâyetlere nâibler atayan Abbâsî Devleti'nin zaafından istifâde ederek Mısır'da kurar. Ahmed b. Tûlûn'un kendisi de Mısır'a "Bâkbâk et-Türkî"nin yerine nâib olarak gelmiş biridir. Sonra Halîfe onu

Mısır'a vâli olarak atar. O da istiklâlini ilân eder ve peyderpey devletinin sınırlarını genişletir. Halîfe ona eş-Şâmîyye Hudûdları'nı koruma sorumluluğunu yükleyince Şâm'ı da Mısır'a katar. Sonra devlet sınırlarını Libya, Hicâz ve en-Nûbe bölgesine, Mısır'ın güneyine kadar uzatır. Onun döneminde bolluk yayılmıştır. Ayrıca kendisi âdil ve basîretli bir insân olup kuvvetli bir ordu teşkîl etmiştir. Ondan sonra yerine oğlu "Humâreveyh" geçer ve babasının mülkünü koruduğu gibi topraklarına Musul'u da ekler. Ayrıca kendisiyle Halîfe arasındaki alaka güçlenir ve kızı "Katrunnedâ"yı halîfe el-Mu'tadıd ile evlendirir. Sonra devletleri zayıflar ve Abbâsî Halîfesi o bölgelerin tamâmını H.292 yılında yeniden Merkezî Hilâfete bağlar.

3. Sâmânîler Devleti (H.261–389/M.874–998)

Emevîler döneminde İslâm'a giren bir Fars âileye nisbet edilen bu devleti, Nasr b. Ahmed es-Sâmânî Mâverâunnehr bölgesinde kurar. İsmâîl b. Ahmed döneminde devletin sınırları genişleyerek Taberistân ile Rey bölgelerini de içine alır. Sâmâniler Devleti, Çinlilerin Orta Asya üzerindeki tehlikesinin önüne geçip ticâret yollarından istifâde eder. Dönemlerinde ümrân bir hayli ilerlemiştir. Çoğunluğunun Sünnîlerden oluştuğu bu insânların döneminde, İslâm medeniyeti sâhasında büyük bir gelişme yaşanmıştır. İlim, şiir ve edebiyat gibi alanlarda güçlü bir hareketliliğe şâhid olunmuştur. Buhara, Semerkand ve Türkistan illeri ise İslâm medeniyetinin en parlak bölgeleri hâline gelmiştir.

4. Hamdânîler Devleti (H.292–392/M.904–1002)

Bunlar, Arab asıllı bir âile olup Şîîlerin İsnâ Aşeriyye – İmâmiyye Mezhebi'ni benimsemişlerdir. Devletleri, H.292 yılında Musul'da ve Halîfe el-Müktefî Billâh döneminde kurulur. Hâricîler ve Türk komutanlar karşısında halîfeye destek olurlar. Ayrıca Bizans Rumlarına karşı cihâd etmekle şöhret bulmuşlardır. Şîî Büveyhîler H.368 yılında bunların devletine son verir. Haleb'de belli bir nüfûzları kalır. Sonra nüfûzları Dımışk'a uzanır ve İhşîdîlerle çatışırlar. H.368 yılında Seyfu'd-Devle'nin vefâtından sonra iyice zayıflarlar ve Şîî Fâtımîler, H.392 yılında bunların devletini yıkarlar. Seyfu'd-Devle'nin sarayı, edebiyatcılarla ve şâirlerle şöhret bulmuştur. Meşhûr olmalarını sağlayanlar arasında, el-Mütenebbi, Ebû Firâs el-Hamdânî ve türlü türlü yalanlar ve nüktelerle dolu *Kitâbu'l-Eğânî* müellifi el-İsfehânî (ez-Zındık) gibiler vardır.

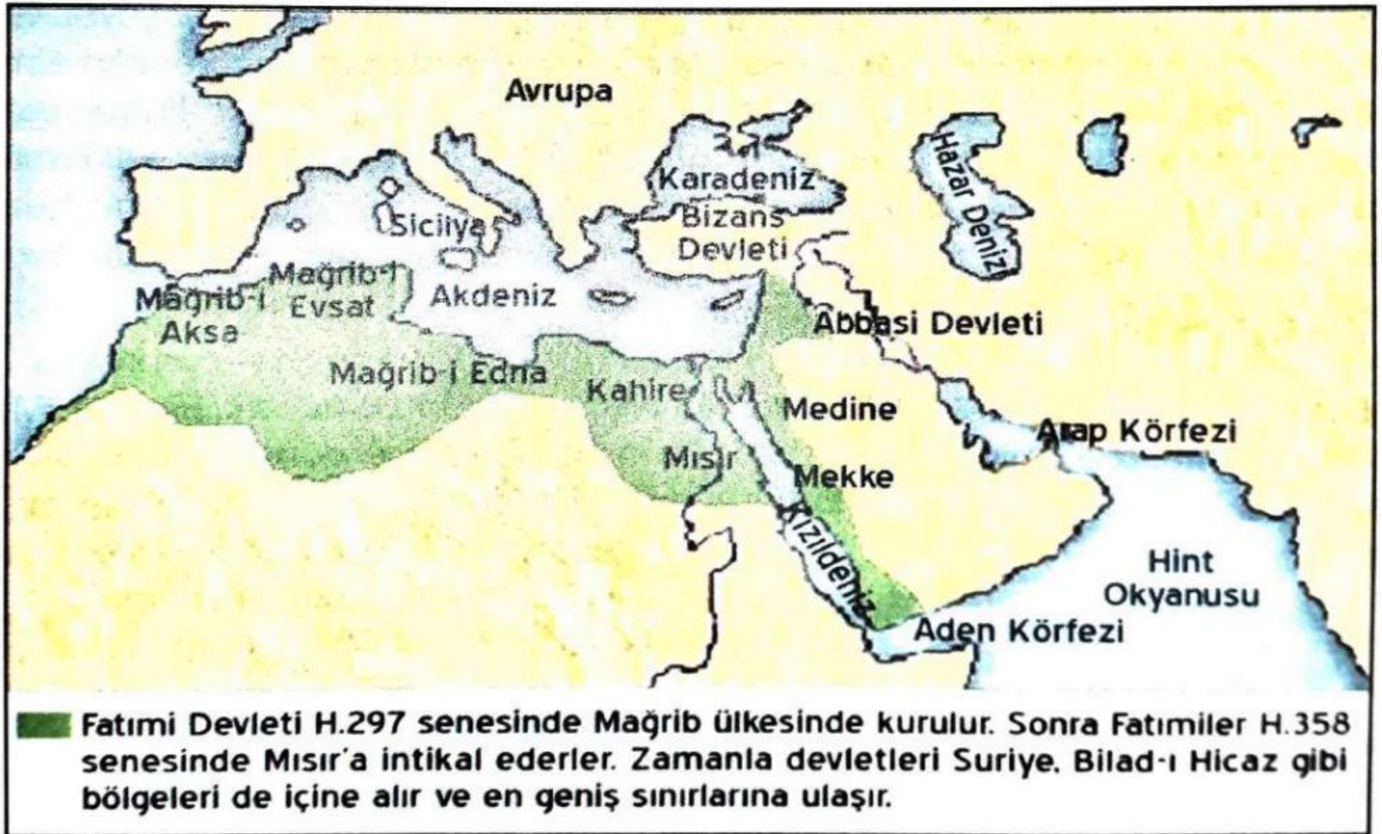
5. Fâtımîler Devleti (H.298–567/M.909–1171)

Fâtımî Devleti, H.298 senesinde Afrika'da, hem Hilâfet üzerinde hak hem de Muhammed b. İsmâîl b. Cafer es-Sâdık'ın torunu olduğunu iddiâ eden Ubeydullah el-Mehdî'nin önderliğinde kurulur. Bu devletin kuruluşuna, Ebû Abdullah eş-Şîî denilen İsmâîlî bir Dâî (Davetci) zemin hazırlar ve onlara yardım etmek için "Kitâme" kabîlesini harekete geçirir. Ayrıca "Ubeydiyye Devleti" olarak tanınır.

Devletin temelleri iyice oturduğu zaman öncelikle Kayravân'da Ağlebî, sonra da Mısır'da İhşîdî devletine bir son verirler. Mısır'da Kâhire şehrini kurar ve el-Mu'izzu Lidînillâh döneminde buraya intikâl ederler ki artık Fâtımî Devleti olarak anılırlar. Abbâsî halîfesi el-Muktedir Billâh ise devletlerinin kuruluşuna engel olamaz.

Sonra devlet içinde siyâsî, iktisâdî ve ictimâî alanlarda bazı hâdiseler yaşanır. Bunlar devletin gücünün zayıflamasına sebeb olur ve en sonunda devletin çöküşü ile noktalanır. Bu zayıflama ve gerileme ise küfür ve zulüm noktasında bir hayli mesâfe kateden Fâtımî el-Hâkim Biemrillâh döneminde başlayıp Fâtımî el-Mustansır Billâh döneminde daha da artmıştır. el-Mustansır, Ebû Sa'd et-Tusterî denilen bir Yahûdî'nin evinde yetiştirilen bir câriyeden dünyaya gelmiştir. Devlet işlerini *de* el-Mustansır'ın anası yürütmeye başlamış ve Yahûdî vezîrleri işbaşına getirmiştir. Sadaka b. Yûsuf el-Fellâhî, Ebû Sa'd et-Tusterî gibiler bu vezîrler arasındadır ki, onlar da devlet makâmlarına kendi cinslerinden olan Yahûdîleri getirmişlerdir. Ayrıca Müslümanlara zulmedip durmuşlardır.

Fâtımî Devleti'nin Genişlemesi (H.297–564/M.910–1168)

Fatımi Devleti H.297 senesinde Mağrib ülkesinde kurulur. Sonra Fatımiler H.358 senesinde Mısır'a intikal ederler. Zamanla devletleri Suriye, Bilad-ı Hicaz gibi bölgeleri de içine alır ve en geniş sınırlarına ulaşır.

el-Mustansır Billâh döneminde Fâtımîlerin Şâm bölgesi üzerindeki hâkimiyyeti Selçukluların burayı alması sonucunda biter. Sicilya adası üzerindeki hâkimiyyetleri de Normanların H.461 senesinde adayı ele geçirmesiyle son bulur. Mısır'ın Orta Çağlar boyunca yaşadığı en uzun vebâ olarak kabûl edilen salgın [bu dönemde] dört bir yana yayılır. Sekiz yıl (H.446–454) süren bu vebâ salgınına bir de târîhcilerin

"Büyük Zorluk Yılları" adını verdiği iç savaşlar eklenir. Nihâyet Akkâ vâlisi olan vezîrleri Bedr el-Cemâlî gidişata bir el koyar. el-Mustansır, H.466 yılında kendisini çağırttığında düzeni yeniden sağlar ve bütün himmetini ülkeyi düzeltmek üzerine teksîf eder. Yine el-Mustansır, onun kızıyla evlenir ve bu evlilikten oğlu "el-Musta'lî" dünyaya gelir.

el-Mustansır, altmış yıllık bir yönetimin ardından H.487 yılında öldüğünde, oğlu "Nizâr" halîfelik iddiâsında bulunur. Zâten babası da hilâfete kendisini tayîn etmiştir. Ama babasının yerine ordu komutanlığına geçen Afdal b. Bedr el-Cemâlî, onun yerine kardeşi "el-Musta'lî"yi, yani kızkardeşinin oğlunu öne sürer. Hâdise Nizâr'ın öldürülmesiyle son bulur. Onun öldürülmesiyle de İsmâîlîler, el-Musta'lîyye ve en-Nizârîyye olmak üzere iki fırkaya ayrılırlar.

el-Musta'lî döneminde Şâm bölgesine yönelik Haçlı saldırıları başlar. Haçlılar, H.493 yılında Beyt-i Makdis'i işgal ederler. el-Musta'lî, H.567 senesinde Salâhuddîn el-Eyyûbi eliyle ve Eyyûbî Devleti'nin kurulmasıyla Fâtımî Devleti dönemi -kendisine esef edilmeyecek bir şekilde- bitinceye kadar arkasında kimi hal'olunan kimi ise katledilen halîfeler bırakmıştır.

Fâtımîler, Bâtınî olup Gulât-ı Şîa'dandır. Onlarla aynı dönemde yaşayan Ehl-i Sünnet'in muteber âlimleri, bunların küfrüne ve İslâm'dan çıktıklarına hükmetmişlerdir. Fâtımî Devleti'nin varlığı zulüm, baskı ve küfürle yoğrulmuştur. Büyük vezîrleri defalarca Haçlılara ve Romalılara mektûblar yazıp onları Mısır'a saldırmaya çağırmış ve o dönemde Haçlılara karşı cihâd vazîfesini deruhde eden Şâm Ordusu karşısında kendilerine mutlaka yardımcı olacakları vaadinde bulunmuşlardır.

6. İhşîdîler Devleti (H.323–358/M.935–969)

Devlet, Muhammed b. Tuğc el-İhşîd'e nisbet edilir. Kendisi bir Türk'tür. Mısır vâlisinin hizmetinde bulunmuş ve Fâtimîlerin Mısır üzerine düzenlediği saldırıları püskürtmekle vazîfeli kılınmıştır. Bundan dolayı Halîfe Mısır vâliliğini ona vermiştir. Sonra Şâm ve Yemen vâliliklerini de buna katmıştır. O da bu bölgelerde nizâm-intizâmı sağlamış ve merkezî gücü arttırmıştır. Bilahare hilâfet merkeziyle arası açılmış ve aralarında savaş yaşanmıştır. el-İhşîd'in ölümünden sonra yerine oğlu Ebu'l-Kâsım Unucûr geçmiştir ki, o dönemde henüz bir çocuktur. Bu yüzden muallimi Kâfûr el-İhşîdî ona vesâyet etmek üzere yetkiyi ele almıştır. Kâfûr onlara hizmetle vazîfeli siyâhî bir köle iken böylelikle ülke yönetimini ele geçirmiştir. Onun ölümünden sonra ise Fâtımîler Cevher es-Sakalî komutasında Mısır'ı ele geçirip burayı Fâtımî Devleti'ne katmışlardır.

7. Büveyhîler Devleti (H.334–447/M.945–1055)

Büveyhîler, Fars ve Şîî bir âile olup İran'ın kuzeyini, Gazvîn civârını yurt edinirler. Ebû Şucâ'ın oğulları Ali, Hasan ve Ahmed, İran bölgesindeki karmaşa hâlini fırsat bilerek siyâsî yapılara hâkim olurlar. Halîfe el-Müstekfî Billâh, Türk komutanların

baskısından kurtulmaya çalışıp Büveyhîlerden destek alır ki, onlar da bu vesîleyle H.334/M.945 yılında Bağdâd'a girerler. Halîfe onları hoş bir şekilde karşılar, ayrıca onlara saygın lakablar verir. Meselâ Ahmed'i "Mu'izzu'd-Devle", Hasan'ı "İmâdu'd-Devle", Ali'yi ise "Ruknu'd-Devle" olarak isimlendirir. Bunlar, Şîî olmaları hasebiyle yetkiyi halîfenin elinden çekip alırlar. "Sultân" lakabını takındıkları gibi Fars kralı "Şâhinşâh"ın lakabını da diriltirler. Büveyhîler, vergileri düşürmek sûretiyle reâyâyı kendi taraflarına çektikleri gibi birtakım ıslâhâtlar da gerçekleştirirler. Sonra kendi aralarında çatışmalar yaşanır ve Selçuklu Türkleri, H.447 yılında bunları yıkarlar. Büveyhîler bilim hareketine, özellikle felsefecilere, Fârâbî, İbn Sînâ gibi ve bunların emsâli zındıklara destek vermişlerdir.

8. Gazne(liler) Devleti (H.366–555/M.976–1160)

Bu devlet, Türk komutan "Alp Tekin" önderliğinde kurulur. Onun Efendisi ve Horasan Emîri olan Mansûr b. Nûh es-Sâmânî, kendisini H.351 yılında Sicistân'a (Afganistan) Emîr olarak atamıştır. O ise burada istiklâlini ilân ederek bir devlet kurmuştur ve Gazne şehrini de devleti için başkent olarak seçmiştir. Bu yüzden Gazne(vî) Devleti olarak tanınmıştır.

Bu devlete, peşpeşe yirmibir kişi hükümdârlık eder ki en meşhûrları Mahmûd el-Gaznevî olarak bilinen Sebuktekin Oğlu Mahmûd'dur. Kendisi pek meşhûr olduğu gibi aynı zamanda sâlih bir hükümdârdır da... Hindistan'ı fethetmiş, putperestlerin putlarını devirmiş ve İslâm'ın bu diyâra girmesine vesîle olmuştur. Sonra devletinin sınırları genişleyip Afganistan ve Mâverâunnehr yörelerini, İran'ın doğusunu, Sind diyârını (Pakistan) ve Hindistan'ın muhtelif bölümlerini içine almıştır.

Bu devletin dönemi, son hükümdârları Tâcu'd-Devle Hüsrev Melik zamanında ve H.582 yılında Gurlular Devleti'nin onları istîlâsıyla kapanmıştır.

9. Selçuklular Devleti (H.431–590/M.1040–1194)

Bu devlet, Dukâk Oğlu Selçuk'a nisbet edilir ki kendisi, Seyhûn ile Ceyhûn nehirleri ardını yurt edinen ve Türkistan (yani Türklerin diyârı) olarak bilinen geniş bir bölgede yaşayan büyük bir Türk devletinin önderidir. H.429 yılında bu kabîlenin önderliği "Selçuk"un torunu olan "Tuğrul Bey"e geçer. O da kabîlesiyle birlikte adı geçen iki nehir bölgesini aşıp doğuya doğru yol alır. Gaznelilerin, kendilerini yiyip bitiren savaşlarla meşgûliyyetini bir fırsat bilerek Horasan, Rey ve Hemezân'ı ele geçirir. Bu bölgelerde Gaznelilerin hükmüne son verir. İşte burada kendi insânları için Selçuklular Devleti olarak bilinen bir devlet kurar.

Tuğrul Bey, H.432 yılında Cürcân ile Taberistân'ı ele geçirir ve devletinin sınırları Gazvin'e kadar uzanır.

H.446 yılında Abbâsî Halîfesi el-Kâim Biemrillâh ondan yardım ister ve kendisini vezîri Arslan el-Besâsîrî'nin elinden kurtarsın diye Bağdâd'a çağırır. Tuğrul Bey, bu

yardım çağrısına olumlu cevâb verip ordusunun başında Bağdâd'a doğru ilerler. el-Besâsîrî'yi bastırdığı gibi Bağdâd'daki Büveyhî hükmüne de bir son verir. Sonra Musul, Azerbaycân ve Sencar'ı ele geçirir. Seyhûn nehrinden Karadeniz sâhillerine, Harezm Gölü kıyılarından Amman Denizi'ne kadar uzanan İran topraklarını da idâresi altına alır.

H.455 yılında Tuğrul Bey vefât ettiği zaman ise yerini kardeşinin oğlu Alp Arslan alır. Alp Arslan da amcasının yoluna uyarak seyrini devâm ettirir ve H.463 yılında komutanlarından biri olan "Atsız" komutasında bir orduyu Şâm diyârına gönderip Dımışk'ı alır.

Alp Arslan, H.464 yılında ordusunun başına geçip Anadolu'yu fethetmek üzere yola koyulur. Bizanslılarla yaşanan zorlu bir muhârebe sonrasında Ermenistan'ı ele geçirir. Muhârebe meşhûr Malazgirt meydânında yaşanır. Bu meydânda Bizans ordusu hezîmete uğratılır ve daha önce Sultân Alp Arslan'la sulh yapmayı reddeden kralları IV. Romanos [Romen Diyojen] esîr alınır. Bu muhârebe, Romalılarla yapılan en büyük İslâm savaşlarından biridir.

Yerine getirmeyi beklediği herhangi bir ihtiyâcı dolayısıyla dünyaya bağlanan hiçbir askerin kendisiyle birlikte yola çıkmamasını isteyen o Koca Sultân [Alp Arslan]'ın ordusu sadece onbeş bin savaşçıdan ibârettir. Rivâyetlerin belirttiğine göre Romalıların sayısı ise ikiyüz bin savaşçıyı aşkındır. Sultân'ın Şeyhi, ona muhârebeyi Cuma namazı vaktine denk getirmesini tavsiye eder. Böylelikle minberlerin mücâhidlere duâcı olacağını söyler.

Muhârebenin hemen öncesinde Sultân Alp Arslan, miğferini yere atıp, Allah Teâlâ karşısında tevâzu ve teslimiyyetini izhâr ettikten sonra ordusuna şöyle seslenir: "Burada emir veren ve emrine itâat edilen bir hükümdâr yok. Gitmek isteyen buyursun gitsin!" Askerlerine ihlâs ile ya zafer ya şahâdet taleb etmelerini emir buyurduktan sonra Tekbîr getirip hücûma geçer. Bir mızrağın başı gibi doğrudan İmparator Romen Diyojen'in çadırına hücûm ederler. Sonuçta İmparator, Sultân'ın eline esîr düşer. Çoğunluğu firâr eden ve Konstantinopolis'e dönüş yollarında telef olan ordusu ise hezîmete uğrar.

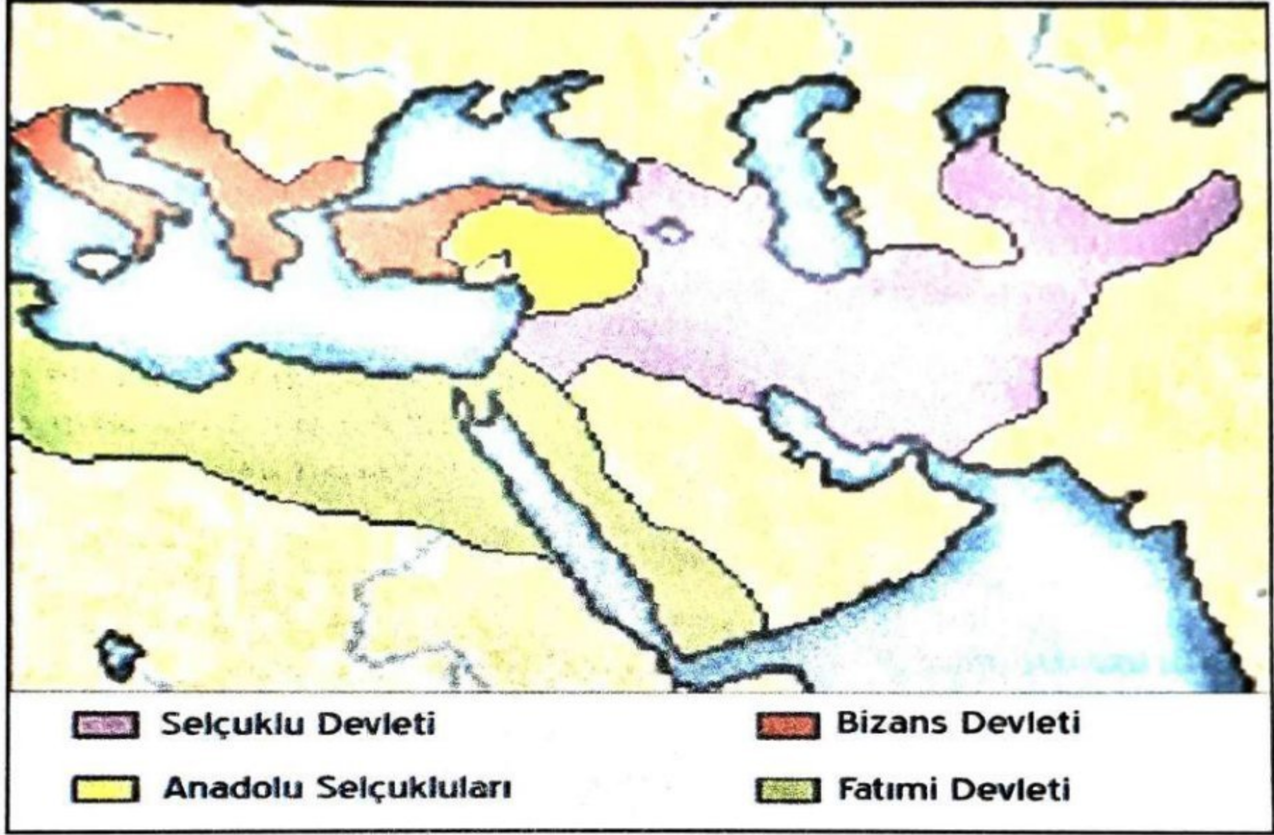
H.465 senesinde Bâtınî – İsmâîlî [Şîî] biri, Alp Arslan'a sûikasd düzenler. Ondan sonra yerine oğlu Melikşâh geçer. Melikşâh döneminde Selçuklu Devleti gerilemeye başlar. Devlet'in, Selçuklu âilesinin oğulları arasında muhtelif devletlere bölünmesi sonrasında ki, bu devletlerin kimi Horasan'da [Horasan Selçuklu Devleti], kimi Şâm'da [Suriye Selçuklu Devleti], kimi de Bilâd-ı Rûm'da [Anadolu Selçuklu Devleti] boy gösterir.

Horasan Selçuklu Devleti, Alp Arslan Oğlu Sencer'in yönetimine geçer. Harezm Devleti'nin istîlâsı netîcesinde ve H.552 yılında Sencer'in ölümüyle son bulur.

Irâk Selçuklu Devleti, Melikşâh Oğlu Muhammed'in, ondan sonra ise oğlu Mahmûd'un yönetiminde kalır. Sonra onun oğulları devletin idâresini mîrâs alırlar.

H.573 yılında Harezm Devleti'nin istîlâsı sonucunda ve son hükümdârları Ruknuddîn (II.) Tuğrul'un döneminde bu devlet yıkılır.

Hicrî V./Mîlâdî XI. Asırda
Selçuklu Devleti ve (Ona) Muâsır Devletler

Şâm Selçuklu Devleti, Melikşâh Oğlu Tutuş'un idâresinde kalır. H.488 yılında Tutuş'un öldürülmesinden sonra ise iki oğlu Dukâk ile Rıdvân arasında bölünür. Dukâk Dımışk'ı, Rıdvân ise Haleb'i merkez edinir.

Haleb [Selçuklu] Devleti, son hükümdârları Rıdvân Oğlu Sultânşâh'ın vefâtından sonra ve Mardin Beyi Necmuddîn İlgâzî'nin H.511 yılında burayı -halkının çağrısıyla- istîlâsıyla, kezâ Musul Beyi İmâduddîn Zengi'nin H.521 yılında burayı istîlâsı, onun sûikasd sonucu öldürülmesinden sonra ise H.541 yılında oğlu Nûruddîn Mahmûd'un burada halef olarak kalmasıyla yıkılır.

Dımışk [Selçuklu] Devleti ile bu devletin Beyi Tutuş Oğlu Dukâk'ın devri ise H.497 yılında kendi Atabegi (Nâibi) olan Komutan Tuğtekin'in yönetimi ele geçirmesiyle biter. Tuğtekin'in H.522 yılında vefâtı akabinde yerine oğlu Tâcu'd-Devle Bûrî geçer ve artık devlet, onun adına nisbet edilip Bûrîler Devleti olarak tanınır. Uzun süren müddeti ise Nûruddîn Mahmûd b. İmâduddîn Zengi'nin H.549 yılında bu devleti istîlâ edip Haleb'e bağlamasıyla ve burayı Şâm diyârındaki Atabeyler Devleti'nin başkenti kılmasıyla son bulur.

Bilâd-ı Rûm [Anadolu] Selçuklu Devleti, Selçuk'un torunlarından, Alp Arslan'ın ise amcası çocuklarından olan Kutalmış Oğlu Süleymân'ın önderliğinde kurulur. Süleyman, Malazgirt Muhârebesi akabinde Türk birliklerinin önderliğini yapıp Bizans ordusundan arta kalan bölükleri takîb etmeye ve bunlardan temizlediği bölgeleri ele geçirmeye başlamıştır. H.470 yılında Marmara Denizi sâhillerine ulaştığında Nikiye (Nikea) -şimdiki İznik- şehrinde karâr kılar ve burada bir Selçuklu devleti kurar.

H.477 yılında Süleymân, Bilâd-ı Şâm'ı istîlâ eder; bölgeyi Melikşâh Oğlu Tutuş'un elinden almaya çalışır. Fakat ikisi arasında yaşanan savaştan sonra kaçamayıp öldürülür. Onun yerine ise oğlu Dâvud geçer ve Kılıç Arslan lakabını alır.

H.490 yılında I. Haçlı Seferi başladığı ve Haçlılar Konstantinopolis'e girip oradan Asya'ya doğru uzandığı zaman Kılıç Arslan, Nikiye (İznik)'den çıkmaya ve ahâlisiyle birlikte Anadolu'nun güneydoğu kısmına çekilmeye mecbûr kalır ve Konya'yı başkent edinir.

H.500 yılında Kılıç Arslan vefât edince devlet toprakları, onun oğulları ve kardeşleri arasında dağılır ve birbirleriyle savaşıp duran muhtelif devletçiklere ayrılır. Bu devletçikler, H.699 yılında Selçukluların enkâzı üzerine kurulan -ve onların soyundan gelen- Osmanlı Devleti dönemine kadar ömür sürer*ler* ve ondan sonra Osmanlı Devleti'nin kanatları altına girer*ler*.

10. Gûrlular Devleti (H.439–612/M.1048–1215)

Bu devlet, H.439 yılında [günümüzde Afganistan sınırları içinde kalan] Gûr bölgesinde ve İzzuddîn Hüseyin b. Hasan b. Muhammed önderliğinde kurulur. Gazneliler Devleti'ni bastırmaya başlayan Gûrlular, H.582 yılında bu devleti yıkıp topraklarını kendi topraklarına katarlar. Fetihleri Hindistan bölgelerine kadar uzanır. Memlûklu Türklerin Devleti de bunlar arasından boy atmıştır. Nitekim Kutbuddîn [Kutbettin] Aybek bunların Hindistan'daki ilk hükümdârlarıdır.

H.612 yılında Gûrlular Devleti, Harezm iktidârına boyun eğer ve H.628 yılında Harezm Devleti'yle birlikte Moğol saldırıları sonucunda yıkılır.

11. Harezm [Harezmşâhlar] Devleti (H.470–628/M.1048–1258)

Bu devlet, Ceyhûn Nehri'nin Aral Gölü'ne döküldüğü noktanın güneyinde kalan Harezm bölgesinde ve Türk komutan Anuştekin'in önderliğinde kurulur. Selçuklu Sultânı, Anuştekin'i H.470 yılında Harezm'e vâli olarak atamıştır.

Hükümdârları İl-Arslan Oğlu Sultânşâh Mahmûd'un döneminde Horasan'ı ele geçirmeleri ve H.552 yılında Melikşâh Oğlu Sultân Sencer'in vefâtından sonra bu bölgedeki Selçuklu yönetimine son vermeleri, diğer taraftan H.612 yılında Gûrlular Devleti'ni istîlâ etmeleri netîcesinde devletleri büyür.

H.628 yılında Moğollar, bu devletin topraklarını istîlâ ederler ve son hükümdârları Celâluddîn Mengübertî döneminde yıkarlar.

12. Artuklular Devleti (H.499–521/M.1077–1121)

Bu devlet, bir Türkmen aşîret reîsi olan ve kendisine Ekseb Oğlu Artuk denilen kişiye nisbet edilir. Artuk, H.499 yılında Selçuklu Sultânı Alp Arslan Oğlu Tutuş'un hizmetine girer. Şâm Beyi olan Tutuş kendisine Kudüs ve civârının idâresini iktâ' eder. Artuk vefât ettiğinde ise yerini iki oğlu, Muînuddîn Sökmen ile Necmuddîn İlgâzî alırlar.

H.491 yılında [Haçlılarla ittifâk yapan] Fâtımîler, Kudüs'ü geri aldıklarında her ikisini birden buradan çıkarırlar. Onlar da Türkmenlerden olan halklarını alıp Fırat yarımadasına gelirler. Muînuddîn Sökmen Diyarbakır'da (Diyâr-ı-Bekr - Âmed), Necmuddîn İlgâzî ise Mardin'de hükmünü oturtur. Her biri kendi bölgesinde bir Artuklu Devleti kurar.

H.511 yılında Haçlılar Haleb şehrini muhâsara ettiğinde bölge ahâlisi Necmuddîn İlgâzî'den yardım ister. O da onların yardıma koşup Haçlılarla savaşır. H.513 yılında "Sehl-i Balat"da yaşanan savaşta [Tellu Afrin Muhârebesi] Haçlıları hezîmete uğratır ve komutanları Antakya Prensi Salernolu Roger'i esîr alır. Haleb'i ele geçiren İlgâzî burada bir Artuklu devleti kurar. İlgâzî'nin oğulları, H.521 yılında İmâduddîn Zengi Haleb'i ele geçirip burada bir Atabeyler Devleti kuruncaya kadar bu devleti yönetmeye devâm ederler.

13. Atabeyler Devleti (H.516–579/M.1122–1171)

Devlet, Aksungur Oğlu İmâduddîn Zengi'ye nisbet edilir. Kendisi Irâk Selçuklu Sultânı Mahmûd b. Muhammed b. Melikşâh'ın atamış olduğu Atabeylerden (yani Nâiblerden) biridir. H.516 yılında Sultân onu Musul'a vâli olarak atar. O da burada Atabeyler Devleti olarak bilinen bir devlet kurar.

İmâduddîn, H.521 yılında Haleb'i ele geçirir ve Artuklu Devleti'ne bir son verir. İmâduddîn -Allah *gani gani* rahmet etsin- Haçlılara karşı yürüttüğü cihâdıyla ve Haçlıların, Şâm sâhillerinde kurduğu prensliklerin ilkini [veyahut ilk Kontlukları] yıkmakla şöhret bulmuştur.

H.541 yılında (günümüzde Suriye ve Lübnan'a hükmeden Nusayrî Alevîlerin ecdâdı olan) Bâtınî Haşhâşîler tarafından düzenlenen bir sûikasd sonucunda büyük Mücâhid İmâduddîn Zengi (rahmetullahi aleyh) şehîd edilir. Onun şahâdetinden sonra Atabeyler Devleti, biri Musul'da diğeri Haleb'de olmak üzere ikiye bölünür. Musul devletinde yönetime İmâduddîn Zengi'nin oğlu I. Seyfuddîn Gâzî gelir. Ondan sonra ise H.660 yılında Moğolların istîlâsıyla devletleri son bulana kadar peşpeşe oğulları yönetimde kalır.

Haleb devletindeyse İmâduddîn Zengi'nin diğer oğlu, sâlih-mücâhid hükümdâr Nûruddîn Mahmûd [Zengi] babasının yerini alır ve aynen babası gibi Haçlılara karşı cihâd sancağını taşır. H.549 yılında Nûruddîn, Dımışk'ı alır ve bunun akabinde diğer Şâm beldeleri de ona katılır.

H.569 yılında Nûruddîn vefât ettiğinde onun yerine henüz küçük bir çocuk olan oğlu Sâlih İsmâîl geçer. H.579 yılında Salâhuddîn Eyyûbî, burayı Mısır'da kurmuş olduğu Eyyûbiler Devleti'ne ilhâk eder. Böylece bu iki devlet, tek bir devlet hâline gelir. Salâhuddîn, bu ilhâkı, Şâm ve Mısır âlimleriyle yaptığı istişâreler sonucunda gerçekleştirmiş ve bunu da Haçlıların karşısında yekvucûd olmak için yapmıştır.

14. Eyyûbîler Devleti (H.567–648/M.1171–1250)

Bu kutlu devleti, kutlu hükümdâr el-Meliku'n-Nâsır Salâhuddîn Yûsuf b. Necmuddîn Eyyûb kurar. Salâhuddîn, dayısı "Eseduddîn Şîr-i-Kûh"un (Şirko) komutanlarından bir komutan olarak Mısır'a gider. ["Dağ Aslanı":] "Şîr-i-Kûh" ise Şâm Sultânı sâlih ve mücâhid hükümdâr Nûruddîn Zengi'nin Haçlıların Mısır saldırısını püskürtmek amacıyla gönderdiği ordunun komutanıdır.

Fâtımî Halîfesi el-Âdıd, kendisiyle rekâbet hâlinde olan Fâtımî emîrlere, bilhassa büyükleri "Şâver"e karşı onunla kendisini güçlendirmek amacıyla Eseduddîn Şîr-i Kûh'dan destek alıp vezîrliği kendisine verir. Eseduddîn Şîr-i-Kûh, Haçlı saldırısını püskürtmek amacıyla hazırlık yaptığı bir sırada Mısır'da vefât ettiğinde ise Fâtımî Halîfesi, onun yerine Salâhuddîn'i tayîn eder. Salâhuddîn'in ve Şâm ile Mısır ordularının Haçlılara gâlib gelmesinden az bir zaman sonra Fâtımî Halîfesi H.567 vefât ettiğinde ve [kendisine destek olsunlar diye] Haçlılarla yazışan vezîri Şâver b. Mucîr es-Sa'dî de öldürüldükten sonra Salâhuddîn Mısır yönetimini ele geçirir. Ayrıca Fâtımî Halîfesi adına hutbe okunmasına bir son verip hutbenin Bağdâd'daki Abbâsî Halîfesi adına okunmasını sağlar. Aynı şekilde zındıklık üzerine kurulu Ubeydî – İsmâîlî – Fâtımî mezhebini ilga eder ve Sünnî – Şâfiî mezhebini Mısır'a geri getirir. Sonra -Fâtımî ordusundan geriye kalanlarla birlikte- bazı Haçlı saldırılarına karşı koyup Bizans donanmasını da hezîmete uğratır ki bu aşamadan sonra Mısır'daki yönetimi iyice kökleşir. Nûruddîn [Zengi] Mahmûd'un vefâtından sonra Salâhuddîn Şâm'a gittiğinde, Şâm ile Mısır âlimleri bir biat akdi düzenleyip bu toprakların Sultânı olarak kendisine biat ederler. Sonra Salâhuddîn'in yönetim alanı genişleyip Hicâz, Yemen ve Elcezîre'nin [Mezopotamya] bazı bölgelerini de içine alır.

Salâhuddîn -Allah *gani gani* rahmet etsin- Haçlılar karşısında târîhî zaferler kazanmıştır. Bunun bir sonucu olarak Beyt-i Makdis Hicrî 583 yılında geri alınmış, böylece kutlu hükümdâr Nûruddîn Zengi (rahmetullahi aleyh)'in rüyası onun eliyle tahakkuk etmiştir.

Salâhuddîn'in vefâtından sonra devlet toprakları, oğulları ile kardeşleri arasında bölünür. Bu büyük devlet, onun H.589 senesinde vefât etmesinin akabinde kendi aralarında çatışan devletçiklere dönüşür. Devlet, Salâhuddîn'in kardeşi Melik Âdil döneminde geçici bir süreliğine istikrâra kavuşur. Sonra Şâm'ın yönetimi, Mısır yönetimini elinde bulunduran amcası Necmuddîn Eyyûb'a karşı Haçlılara destek veren Melik Sâlih İsmâîl'in eline geçer. Sonra Necmuddîn, Yedinci Haçlı saldırısına karşı koyduğu bir sırada vefât eder. Onun yerine savaşı ise komutanı Mu'izzuddîn

Aybek devâm ettirir. Aybek, Necmuddîn'in [dul kalan] hanımı "Şeceretu'd-Dürr" ile evlendiğinde ise artık Sultânlık ona geçer. Böylelikle Eyyûbiler Devleti'nin devri, yerini Mısır'da kurulan Memlûklar Devleti'ne bırakmak üzere nihâyete erer. Şâm bölgesindeki diğer Eyyûbî devletçiklerinin düşüşü ve Memlûklar Devleti'ne katılması ise Memlûk hükümdârı Zâhir Baybars el-Bundugdârî döneminde vukû bulur.

15. Memlûklar Devleti (H. 648–922/M. 1250–1517)

Bu devlet, el-Melik el-Kâmil el-Eyyûbî'nin oğlu Sultân Necmuddîn Eyyûb'un memlûkları/kölemenleri olan Türk hükümdârlara nisbet edilir. el-Melik el-Kâmil, bunlar için -bir zamanlar "Nil Denizi" olarak bilinen- Nil Nehri üzerindeki Ravza Adası'nda bir kale inşâ ettirmiştir. Bu yüzden Memâlik-i Bahriyye (Deniz Kölemenleri) olarak tanınmışlardır. İlk hükümdârları, el-Melik el-Mu'iz İzzuddîn Aybek'tir. Hükümdârlığın kendisine intikâli, el-Melik es-Sâlih Necmuddîn'in dul kalan hanımı Şeceretu'd-Dürr ile evlenmesi yoluyla olur. Necmuddîn vefât ettiğinde sultânlığı hanımı devralır ki, İzzuddîn Aybek onunla evlenince sultânlığı kendisine bırakır. Böylece hükümdârlık onun yoluyla Memlûklara geçer.

En Geniş Sınırlarıyla Memlûklar Devleti

Memlûkların Devleti, Şâm bölgesindeki Eyyûbî devletçiklerine bir son veren ve bunları Mısır'daki Memlûklar Devletine katan el-Melik ez-Zâhir Baybars el-Bundugdârî döneminde büyüyüp genişler.

Haçlılar karşısında cihâd sancağını Eyyûbîlerden sonra Memlûklar taşır. Sultân Baybars, Haçlıların kurmuş olduğu Prensliklerin çoğunu yıkar. En sonuncuları ise (Akka Prensliği, H. 1291) Sultân Halîl b. Kalâvûn döneminde yıkılır.

Memlûklar Devleti Melikleri

1. Memâlik-i Bahriyye / Bahrî(yye) Memlûkları

	Melik	Sonu	Müddeti
1-	'Izzuddîn Aybek	Katl	M.1250-1257
2-	Nûruddîn Ali b. 'Izzuddîn	Hal'	M.1257-1258
3-	el-Muzaffer Seyfuddîn Kutuz	Katl	M.1258-1260
4-	ez-Zâhir Ruknuddîn Baybars el-Bundugdârî		M.1260-1277
5-	el-Melik es-Sâ'îd Ebu'l-Me'âlî Muhammed	Hal'	M.1277-1279
6-	el-Melik el-Âdil Seyfuddîn b. ez-Zâhir	Hal'	M.1279-1279

2. Memâlik-i Burcîyye / Burcî (Burcu) Memlûkları

7-	Kalâvûn el-Elfî el-Mansûr Seyfuddîn		M.1279-1290
8-	Salâhuddîn Halîl el-Eşref b. Kalâvûn		M.1290-1293
9-	el-Melik en-Nâsır Muhammed b. Kalâvûn	Hal'	M.1293-1294
10-	el-Melik el-Âdil Ketbuğa	Hal'	M.1294-1296
11-	el-Mansûr Husâmuddîn Lâçîn	Hal'	M.1296-1298
12-	en-Nâsır Muhammed b. Kalâvûn (2. Kez →)	Hal'	M.1298-1308
13-	el-Muzaffer Ruknuddîn Baybars	Hal'	M.1308-1308
14-	en-Nâsır Muhammed b. Kalâvûn (3. Kez)		M.1308-1341
15-	el-Mansûr Ebû Bekr b. Kalâvûn	Katl	M.1341-1342
16-	el-Eşref Alâuddîn Kiçik (Küçük)	Hal'	M.1342-1342
17-	en-Nâsır Şihâbuddîn Ahmed el-Melik es-Salîh	Hal'	M.1342-1342
18-	el-Melik es-Sâlih Alâuddîn Ebu'l-Fidâ İsmâîl		M.1342-1345
19-	el-Melik el-Kâmil Şa'bân - Hal'edilmiş sonra →	Katl	M.1345-1346
20-	el-Muzaffer Hâcî (Hacı)	Katl	M.1346-1347
21-	el-Melik en-Nâsır Ebu'l-Mehâsin Hasen	Hal'	M.1347-1351
22-	el-Melik Salâhuddîn Sâlih (Hal'edilmiş ve ölünceye kadar hapsedilmiştir.)		M.1351-1354
23-	el-Melik en-Nâsır Ebu'l-Mehâsin Hasen (2. Kez)		M.1354-1361
24-	el-Melik Salâhuddîn Muhammed b. el-Muzaffer Hâcî	Hal'	M.1361-1363
25-	el-Melik el-Eşref Ebu'l-Me'âlî Zeynuddîn Şa'bân	Katl	M.1363-1377
26-	el-Melik el-Mansûr Alâuddîn Ali b. el-Eşref		M.1377-1381
27-	el-Melik es-Sâlih Emîr Hâc b. el-Eşref	Hal'	M.1381-1382

Bu sonuncusu, Türk Memlûkların en son sultânıdır

3. Memâlik-i Şerâkise / Çerkez Memlûkları

28-	Barkûk ez-Zâhir Seyfuddîn	Hal'	M.1382-1389
29-	el-Melik es-Sâlih Emîr Hâc (2. Kez Hal' ve ölünceye kadar hapsedilmiştir.)		M.1389-1389
30-	el-Melik ez-Zâhir Barkûk (2. Kez)		M.1389-1399
31-	el-Melik ez-Zâhir Zeynudîn Ebu's-Se'âdât (Kaybolup sonra ortaya çıkmıştır.)		M.1399-1405
32-	el-Melik el-Mansûr İzzuddîn Ebu'l-İzz Abdulazîz	Hal' ve hapis	M.1405-1405
33-	ez-Zâhir Zeynudîn Ebu's-Se'âdât (2. Kez)	Katl	M.1405-1412
34-	Halîfe el-Musta'în Billâh Hilâfet ile Sultânlığı Birleştirmiştir		M.1412-1412
35-	el-Emîr Şeyh el-Mueyyed Ebu'n-Nasr		M.1412-1421
36-	el-Melik Muzaffer Ebu's-Se'âdât Ahmed	Hal'	M.1421-1421
37-	ez-Zâhir Seyfuddîn Ebû Sa'îd Tatar		M.1421-1421
38-	Muhammed b. Tatar el-Melik es-Sâlih Nâsıruddîn	Hal' ve hapis	M.1421-1422
39-	el-Emîr Barsbây ed-Dakmâkî [Çakmak] el-Melik el-Eşref Ebu'n-Nasr		M.1421-1438
40-	el-Melik el-Azîz Ebu'l-Mehâsin Cemâluddîn	Hal'	M.1438-1438
41-	el-Melik ez-Zâhir Ebû Sa'îd Çakmak	Bırakmıştır	M.1438-1452
42-	el-Melik el-Mansûr Ebu's-Se'âdât Fahruddîn Osmân	Hal'	M.1452-1453
43-	Înâl el-Alâî el-Melik el-Eşref Ebu'n-Nasr Seyfuddîn		M.1453-1461
44-	el-Melik el-Mueyyed Ahmed Ebu'l-Feth Şihâbuddîn	Hal'	M.1461-1461
45-	Hoşkadem el-Melik ez-Zâhir Ebû Sa'îd Seyfuddîn		M.1461-1467
46-	Balbây el-Melik ez-Zâhir Ebu'n-Nasr Seyfuddîn	Hal'	M.1467-1467
47-	Temir-Buğa el-Melik ez-Zâhir Ebû Sa'îd	Hal'	M.1467-1496
48-	el-Melik en-Nâsır Ebu's-Se'âdât Nâsıruddîn	Hal'	M.1496-1498
49-	Kansu(va) el-Melik ez-Zâhir Ebû Sa'îd		M.1498-1500
50-	el-Emîr Cân-Polat el-Melik el-Eşref Ebu'n-Nasr (Hal'edilmiş, sonra hapdesilip boğulmuştur.)		M.1500-1501
51-	Tumân-Bay el-Melik el-Âdil		M.1501-1502
52-	Kansu(va) el-Gûrî el-Melik el-Eşref (Osmanlılarla savaşırken öldürülmüştür.)		M.1502-1516
53-	II. Tumân-Bay (Osmanlılar tarafından asılmıştır.)		M.1516-1517

16. Mısır'daki (Sembolik) Abbâsî Hilâfeti (H.656–922/M.1258–1517)

Halîfe el-Mu'tasım'ın H.656 yılında öldürülmesinden sonra Abbâsî Oğulları'ndan iki kişi halîfelik iddiâsında bulunur. Bunlardan biri Ebu'l-Abbâs Ahmed b. Ali olup büyük dedesi el-Musterşid Billâh b. el-Mustazhir Billâh'tır. Diğeri ise Ebu'l-Kâsım Ahmed b. ez-Zâhir Biemrillâh olup el-Mustansır Billâh'ın kardeşidir ve öncekiyle soyları Halîfe el-Muztazhir Billâh'da birleşir. Bunların ilki Haleb'e yönelir ve orada Hafâca Arablarından bir topluluğun da şâhidliğiyle nesebini isbât eder. Bunun üzerine Haleb Emîri Husâmuddîn b. Ebi'l-Fevâris, aralarında Abdulhalîm İbn Teymiyye'-nin de olduğu âlimlerden bir toplulukla birlikte kendisine biat eder.

Diğeri ise Kâhire'ye yönelir ve orada Muhâriş Arablarından bir topluluğun da şâhidliğiyle nesebini isbât eder. Bunun üzerine Melik ez-Zâhir Baybars, beraberindeki âlimler ve ileri gelenlerden bir toplulukla birlikte ona biat eder. Böylece kendisi H.659 yılında el-Mustansır Billâh lakabını alır. el-Mustansır, Melik Zâhir Baybars'tan Moğollara karşı savaşmak üzere kendisi için bir kuvvet hazırlamasını ister. O da kendisini az bir kuvvetle destekler. Moğolların hezîmete uğrattığı bu kuvvetle birlikte Halîfe el-Mustansır da öldürülür. Ebu'l-Abbâs Ahmed, Kâhire'ye gelince el-Mustansır'ın halefi olarak kendisine biat edilir. O ise el-Hâkim Biemrillâh lakabını alır.

Abbâsî Oğulları'nın Mısır'daki hilâfeti, H.922 senesinde Osmanlılar, Yavuz Sultân Selîm'in komutasında Mısır'ı ele geçirinceye kadar devâm eder. Abbâsî halîfesi, hilâfeti Osmanlı Sultânı'na bırakır ve o da hilâfeti İstanbul'a taşır ki, o zamandan Osmanlı Devleti'nin yıkılışına (H.1342/M.1923) kadar halîfelik varlığını devâm ettirir. Osmanlı Devleti'nin zevâl bulmasıyla da zevâl bulur.

Çatışma Hâlindeki Devletlerin Sınırları: Safevî Devleti+Memlûklar+Osmanlılar (H. 870—900/M.1465—1494)

Çatışma Safevîler, Memlûklar ve Osmanlılar olmak üzere üç devlet arasında yaşanır. Safevîler, Çaldıran Muhârebesi'nde hezîmete uğrar.

B. ABBÂSÎLER DÖNEMİNDE ARAB YARIMADASI'NDA BAĞIMSIZLIĞINI İLÂN EDEN DEVLETLER:

17. Ummân–İbâdîler Devleti (H. 176/M. 792)

İbâdîyye, Ehl-i Sünnet'e yakın olan mutedil Hâricîlerdir. Mezhebleri, Abdullah b. İbâd et-Teymî'ye dayanır. Emevî ve Abbâsîler bunlara karşı savaşıp onları Şâm, Hicâz, Yemen ve Afrika gibi bölgelerden çıkarmışlardır. Fakat azınlık bir toplulukları günümüze kadar Ummân'da varlığını devâm ettirmiştir.

İbâdîler Devleti, H. 176 yılında Ummân'da kurulmuştur. Kurucusu el-Culendâ b. Mes'ûd el-İbâdî'dir. Gassân b. Abdullah el-Humeydî ve es-Salt b. Mâlik en meşhûr davetcilerinden bazılarıdır. Ticâretle uğraşmışlardır ve bu yüzden devletleri gelişip büyümüştür.

18. Bahreyn–Karmatî Devleti (H. 296–398/M. 909–1008)

Daha önce ayaklanmalar konusunu işlediğimizde Karmatîlerle ilgili bazı bilgiler aktarmıştık. Bu devletin kuruluşu İsmâîlî daveti Irâk'ın güneyi ile Bahreyn'e taşıyan Hüseyin el-Ehvâzî adında ve kendisini gizleyen (muhtefî) bir Fâtimî davetci eliyle başlamıştır. O öldüğünde yerine "Karmat" lakabıyla bilinen Fars bir adam geçmiştir. Adının "Hamdân el-Eş'as" olduğu da söylenmiştir. Kendisi İsmâîlî davetin örgütleyicisi Abdullah b. Meymûn el-Kaddâh'ın farklı bölgelere yaymış olduğu "el-Muntazar /Beklenen" İsmâîlî İmâm'ın davetcilerinden biridir.

Bu adam, Fars Mezdekiye inancından, ayrıca Yahûdîlik, Hıristıyanlık ve İslâm dininden alınan şeylerle oluşturulan karma bir mezhebe çağrıda bulunmuştur.

Bunlar, devletlerini H. 296 yılında Katîf, Bahreyn ve Yemen'de kurmuş, Hilâfeti çekip almak amacıyla da Bağdâd'da savaşlara girişmişlerdir. Şîî davetin öncülüğü husûsunda Fâtımîlerle çatışmaya girip onların Şâm'daki üslerine saldırmış, ayrıca onlara Kâhire'de de saldırmaya kalkışmışlardır. Ama Fâtımîler onları püskürtmeyi başarmıştır.

H. 317 yılında Mekke'ye baskın düzenleyip Hacer-i Esved'i yerinden sökmüş, hacıları katletmiş, sonra da Hacer-i Esved'i alıp devletlerinin başkenti olan Katîf şehrine götürmüşlerdir ve ancak H. 339 yılında ve hacılardan vergi almalarına izin verilmesi karşılığında Hacer-i Esved'i iâde etmişlerdir.

Bu devlet, yıkıldığı H. 398 yılına kadar varlığını devâm ettirmiştir.

19. Yemen–Zebîd–Necâh Oğulları Devleti (H. 421–554/M. 1030–1160)

Bu devleti, özgürlüğünü elde etmeyi başaran Habeşî bir köle Zebîd'de kurmuştur. Ama âile ferdleri kendi aralarında birbirlerine girmiş, bu da Tihâme vâlisi Ali b. Muhammed'e H. 554 yılında bu devlete bir son verme fırsatı sunmuştur.

20. Yemen–San'â–Sulayhîler Devleti (H.450–647/M.1058–[1250])

Bu devlet, İsmâîlî mezhebine bağlı olmuştur. Kurucusu ise bu mezhebin daveti, Yemen'deki İsmâîlî davetciler eliyle kendisine ulaşan Muhammed es-Sulayhî'dir. Başkentleri Yemen'in San'â şehri olan bu devletin Mısır'daki Fâtımîlerle güçlü dostluk bağları olmuştur. Nitekim bunlar tarafından kendilerine "Emîru'l-Ümerâ" ve "el-Mükerrem" gibi saygın lakablar verilmiştir. Nüfûzlarını Hicâz'a kadar yaymış; sonra da devletleri Eyyûbîlerin son sultânı Turân-Şâh tarafından yıkılmıştır. En bâriz şahsiyetlerinden biri, Hindistan ve Ummân gibi bölgelerde İsmâîlî mezhebi yaymada önemli bir rol oynayan es-Seyyidetu'l-Hurre Ervâ bint-i Ahmed'dir. Ondan geriye kalan eserlerden biri San'â'da bir mesciddir.

21. Yemen–Benû Resûl (Resûl Oğulları) Devleti (H.626–826/M.1229 –1423)

Bu devlet, Ali b. Resûl tarafından kurulmuştur. Bu adam (Fetih öncesinde Şâm hükümdârları olan) Gassânîlerin neslindendir. Eyyûbîler, onu H.652 yılında Mekke vâlisi olarak atamış ve daha sonra Yemen'in yönetimini de ona vermişlerdir. O da nüfûzunu Hadramevt'ten Mekke'ye kadar yaymıştır. Devletinin yönetimi, yaklaşık iki asır boyunca sülâlesinin elinde kalmıştır. Tüccâr olan sülâlesi, deniz ticâretinden, özellikle de Hindistan'la yaptıkları ticâret üzerinden epey bir zengin olmuştur. Yine onun döneminde zenâat ve zirâat işleri bayağı bir ilerlemiştir. Şâfiî mezhebine bağlı oldukları gibi âlimlere destek vermiş, ayrıca kütübhâneler kurmuşlardır.

C. AFRİKA'DA BAĞIMSIZLIĞINI İLÂN EDEN DEVLETLER

22. Mudârîler Devleti (H.140–297/M.757–909)

Bu devlet, Mağrib-i Aksâ'da kurulmuştur. Kurucusu Îsâ b. Yezîd el-Esved adında bir "Köle"dir. Hâricîlerin es-Sufarîyye kolundan olan bir adamdır. ... Berberîlerin "Miknâse" kabîlesi bunlara karşı ayaklanmış ve Ebu'l-Kâsım (Semkû b. Vâsûl)'un başında bulunduğu Emîrliği ele geçirmiştir. Devletlerinin başkenti çölde bir vâhada yer alan "Sicilmâse" şehri olmuştur. Büyük Sahra'nın güneyindeki Kara Afrika'yla ticâret yapmaya önem atfetmiş, böylelikle büyük bir servete ulaşmışlardır. Sonra âile ferdleri kendi aralarında çekişme yaşamış, en sonunda Fâtimîlerin davetcisi Ebû Abdullah eş-Şîî'nin ordusu bunlara saldırıp H.297 yılında devletlerini yıkmıştır.

23. Rüstemîler Devleti (H.162–296/M.779–908)

Abdurrahmân b. Rüstem tarafından kurulmuştur. Hâricîlerin İbâdîyye kolundan olup Abbâsî Devleti'ne karşı düşmanlık beslemişlerdir. Tâhert'te (Cezayir) kurulan bu devletin bâriz vasfı, halkını adâletle yönetmesidir. Yine Kara Afrika'yla yaptıkları ticâretle şöhret bulmuş, altın ve köle getirmiş, bu da Tâhert'in bir medeniyet ve

ümrân merkezi olmasını sağlamıştır. Sonra devlet içindeki Arab, Berberî ve Fars unsurlar yönetimi ele geçirmek için birbirleriyle çatışmaya girmişlerdir. Aynı şekilde aralarında İbâdîyye, Sufrîyye, Mutezile, Şîa ve Ehl-i Sünnet olmak üzere mezheb eksenli çatışmalar yaşanmıştır. En sonunda devletleri H.296 yılında Şîî–Fâtımî Ebû Abdullah eliyle yıkılmıştır.

24. *İdrîsîler Devleti (H.172–375/M.788–985)*

Halîfe Ebû Cafer el-Mansûr'un döneminde Muhammed (en-Nefsu'z-Zekiyye) Medîne'de Abbâsîlere karşı kıyâm eder. el-Mansûr onun üzerine bir ordu gönderir ve yaşanan savaş Muhammed (en-Nefsu'z-Zekiyye)'nin H.145 yılında öldürülmesiyle sonuçlanır.

H.169 yılında yine Alevî [nesebli olan] başka biri, el-Hüseyin b. Ali b. el-Hasan b. el-Hasan b. el-Hasan es-Sibt b. Ali b. Ebî Tâlib, yanında iki amcası İdrîs b. Abdullah ve Yahyâ b. Abdullah'la birlikte Ebû Cafer el-Mansûr'a karşı kıyâm ederler. el-Mansûr onunla savaşmak üzere bir ordu gönderir. İki taraf Medîne'ye yakın bir yer olan "Fahh" mevkiinde karşılaşırlar. el-Hüseyin bu savaşta öldürülür. Amcası İdrîs b. Muhammed (en-Nefsu'z-Zekiyye) ise kaçıp kurtulmayı başarır. İdrîs, kurtulduktan sonra Mağrib-i Aksâ'ya doğru yol alıp "Evrebe" adıyla bilinen bir Berberî kabîlesinin yanında konaklar. Onlara kendisini tanıttığında bu kabîle ona biat eder. Onlar biat edince diğer kabîleler de onun itâatine girer. Ondan sonra İdrîs, Abbâsî Oğulları'na itâat bağını koparıp "Fâs" şehrini kurar ve burayı kendisi için başkent edinir. İdrîsîler Devleti olarak bilinen müstakil bir Alevî devletini de H.172 yılında burada kurar.

İdrîs, yönetimini iyice oturttuğunda Berberî kabîlelerden oluşan bir ordu hazırlar ve el-Mağribu'l-Evsat'a gazvede bulunup burayı kendi devletine katar. Bu devlet, H.375 yılında Fâtımî Devleti tarafından yıkılıncaya kadar varlığını sürdürür.

25. *Ağlebîler Devleti (H.184–296/M.800–909)*

Hârûn er-Reşîd, İdrîsîlerin emellerinin daha fazla artıp Mağrib-i Ednâ'yı (Tûnus) -ki Afrika adıyla bilinmiştir- ele geçirmelerinden endişe eder. İşte bu yüzden orada istikrârlı bir yönetim kurmak ve bu yönetimi müstakil bir hâle getirip İdrîsîler tehlikesi karşısında duracak bir adamın eline vermek ister. Tercîhi ise İbrâhîm b. el-Ağleb olur. Onu H.184 yılında, vâliliği verâset yoluyla olmak ve karşılığında halîfeye belli mikdârda bir mâl ödemek üzere Afrika'ya vâli olarak atar. Vâliliğin başkenti ise "Kayravân" şehridir. İbrâhîm b. el-Ağleb, adına "el-Abbâsîyye" dediği bir şehir kurar ve burayı Ağlebîler Devleti olarak bilinen devletinin başkenti yapar.

Onun torunu I. Ziyâdetullah döneminde Sicilya adası, büyük fakîh "Esed b. el-Furât" komutasında ele geçirilip Ağlebîler Devleti'ne katılır. Ağlebîler Devleti'nin yönetim dönemi, onların devletini yıkan Fâtımî Devleti'nin kurulduğu zamana kadar devâm eder.

26. Murâbıtlar Devleti (H.453–541/M.1062–1147)

Bu devlet, H.453 yılında Yûsuf b. Tâşfîn (Berberî kabîlesi Lemtûne'ye nisbetle) el-Lemtûnî önderliğinde Mağrib-i Aksâ'da kurulmuştur. Kabîlenin erkekleri yüzlerini peçe ile örttükleri için (peçeliler anlamına) 'el-Mülessemîn' olarak tanınmışlardır.

Mücâhid Melik Yûsuf b. Tâşfîn, İşbiliye (Sevilla) Melik'i el-Mu'temid b. Abbâd'ın, Kaştâle (Kuştâle–Kastilya) Kralı VI. Alfonso'nun ona yönelik saldırısını püskürtmesi için gönderdiği davete icâbet ederek H.479 yılında denizi aşıp Berberîlerden oluşan ordusunun başında Endülüs'e ulaşır ve İspanyol Kral VI. Alfonso'yu, "Zellâka" meydânında yaşanan meşhûr muhârebede hezîmete uğratır. Ondan sonra Tavâif-i Mülûk devletçikleri de Murâbıtların Sultânlığına boyun eğerler.

Yûsuf b. Tâşfîn'in (H.500) vefâtından sonra yerine bazı oğulları yönetime geçer. Bunların kimi oyun-eğlenceye dalmıştır; kimi küstah bir genç, kimiyse âciz bir delikanlıdır. Kendi aralarında çekişip çatışmaktan da geri durmamışlardır ki bunun sonucunda devletleri göçmeye başlar. Sonunda Muvahhidler onların devletine göz dikerler ve Yûsuf b. Tâşfîn'in torunu olan en son yöneticileri İshâk b. Ali b. Tâşfîn döneminde ve H.541 yılında bu devleti istîlâ ederler.

Murâbıtlar Devleti (H.448–541/M.1056–1146)

Mağrib, Büyük Sahra, Mudârî Afrikası ve Endülüs'te (Ebû Bekr b. Ömer el-Lemtûnî'nin Yönetiminden Muvahhidlerin Marakeş Şehrine Girişine Kadar)

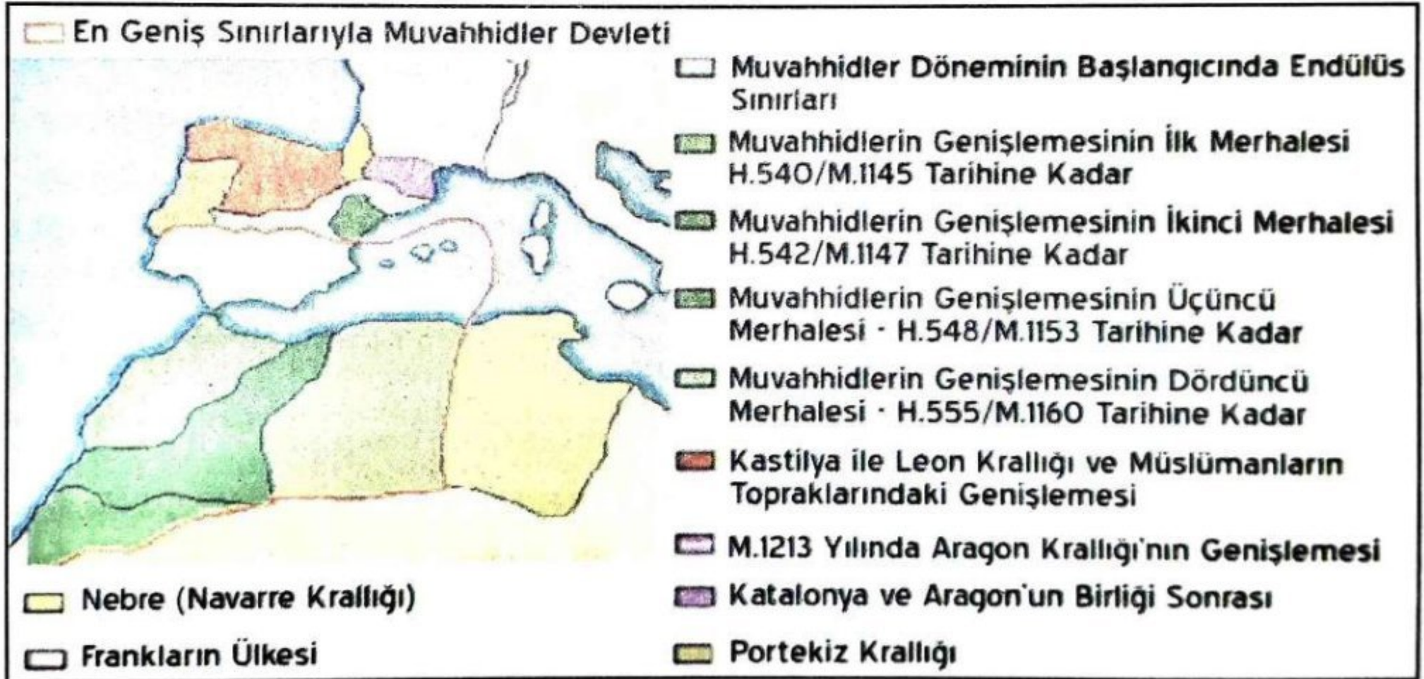

27. *Muvahhidler Devleti (H.541–668/M.1147–1270)*

Bu devlet, Mağrib-i Aksâ'nın güneydoğusunda yer alan Berberîlerin "Zenâte" kabîlesinden Muhammed b. Tûmert'e nisbet edilir. İbn Tûmert, Tevhîd mezhebine davette bulunduğu için arkadaşları Muvahhidler olarak tanınmıştır ve kendisi de el-Mehdî lakabıyla anılmıştır. İbn Tûmert H.524 yılında vefât ettiğinde, daveti için yerini ona çok yakın olan talebesi Abdulmümin b. Ali alır ve Murâbıtlara baskınlar düzenlemeye başlar. H.541 yılında Mar(r)âkeş şehrini ele geçirmeyi başarır ve Mağrib-i Aksâ'daki Murâbıtlar Devleti'ni yıkıp Muvahhidler Devleti'ni kurar. Muvahhidlerin gücü, onun oğlu I. Yakûb Yûsuf döneminde iyice artar. H.576 yılında denizi aşıp Endülüs'e ulaşan I. Yakûb Yûsuf, burada -İbn Merdenîş ve İbn Ğâniye gibi- hâlâ daha Murâbıtlara bağlı olan odakları Muvahhidler Devleti'ne boyun eğdirir.

Muvahhidler Dönemi Boyunca Mağrib ve Endülüs

Muhammed b. Tumert'in Vefâtından (H.524/M.1130)
Merîn Oğulları'nın Marakeş Şehrini İstîlâ Etmelerine Kadar (H.668/M.1269)

I. Yakûb Yûsuf H.580 yılında vefât ettiğinde ise yerine oğlu Ebû Yûsuf Yakûb el-Mansûr geçer. Onun döneminde Muvahhidler Devleti, kuvvet-mukâvemet olarak üstün bir seviyeye ulaşır. Kendisi defalarca denizi aşıp Endülüs'e gitmiş ve İspanyol saldırılarını bertaraf etmiştir. En son seferini H.591 yılında yapmıştır ki bu seferde, VIII. Alfonso'yu müthiş bir hezimete uğratmıştır. "el-Erek" olarak bilinen bu muhârebeyle daha önce H.479 yılında yaşanan "Zellâka" muhârebesini âdetâ ihyâ etmiştir.

H.595 yılında Ebû Yûsuf Yakûb el-Mansûr vefât edince yerine oğlu en-Nâsır Lidînillâh Muhammed geçer. Onun devrinde Muvahhidler Devleti çöküş sürecine

girer. İspanyollarla belli savaşlara girişir ve mağlûbiyyete uğrar. Bunların en ağırı, H.609 yılında yaşanan ve "el-Ukâb" olarak bilinen muhârebedir. Ondan sonraki halefleri döneminde de Muvahhidler hezîmetler yaşarlar ki bunlardan biri, H.614 yılında vukû bulan "Ebû Dânis" muhârebesi hezîmetidir.

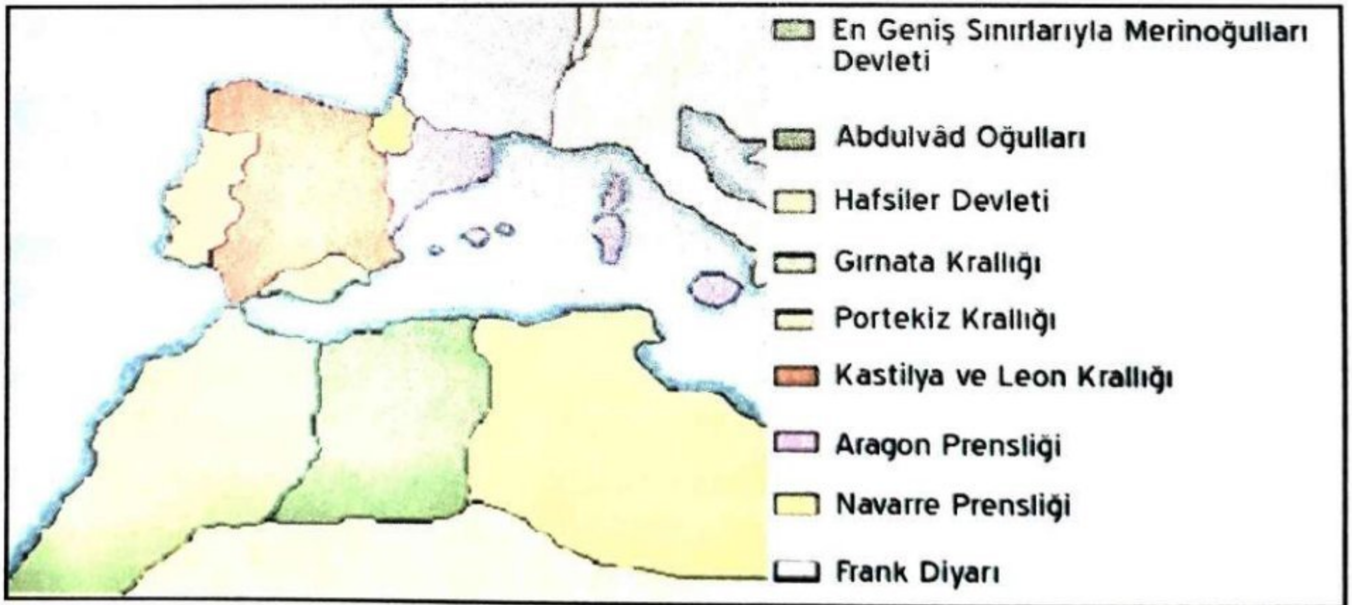
Ondan sonra Muvahhidler dönemi pek uzun sürmez. Nitekim Merîn Oğulları, Ebû Debbûs lakabını taşıyan en son hükümdârları İdrîs döneminde ve H.668 yılında onların devletini istîlâ edip yıkarlar.

28. Merîn Oğulları (Merînîler) Devleti (H.668–875/M.1270–1470)

Devlet, kurucusu Abdulhak el-Merînî'ye nisbet edilir. Kendisi Mağrib-i Aksâ'nın Sicilmâse mıntıkasında yerleşik olan Berberî Zenâte kabîlesindendir. Abdulhak H.610 yılında kabîlesiyle birlikte otlak arayışıyla kırsal bölgelere doğru yol alır ve Muvahhidlerin bulunduğu bölgelere baskınlar düzenlemeye başlar. H.616 yılında yaşanan bir muhârebede Muvahhidlerle karşılaşır ve onları hezîmete uğratır.Ondan sonra Muvahhidlerin yaşadığı hezîmetler devâm eder. En sonunda H.668 yılında Merîn Oğulları, onların devletini yıkar. Merîn Oğulları Devleti ise Mağrib-i Aksâ'da H.875 yılına kadar ömür sürmüştür.

MAĞRİB

Merîn Oğulları Döneminde:	(H.668—956/M.1269—1549)
Abdulvâd Oğulları Döneminde:	(H.624—963/M.1227—1555)
Hafs Oğulları Döneminde:	(H.625—981/M.1228—1573)

29. Zeyyân b. Abdulvâd Oğulları Devleti (H.633–926/M.1235–1555)

Devlet, kurucusu Ebû Yahyâ Yağmurâsin b. Zeyyân el-Abduvâdî'ye nisbet edilir ki kendisi, Tilmisân'daki Zeyyân Oğulları'ndandır. Ebû Yahyâ Yağmurâsin H.633

yılında Tilmisân'da bağımsızlığını ilân eder ve devleti, Afrika el-Vustâ'yı (Cezayir) içine alır. Birkaç yıl ise Merînîlerin yönetiminde kalır. Devletin ömrü, Osmanlıların H.962 yılında onu istîlâ ettiği târîhe kadar uzamıştır.

30. Hafsîler (Hafs Oğulları) Devleti (H.625–941/M.1227–1534)

Bu devlet, Ebû Hafs Ömer b. Ebû Zekeriyyâ Yahyâ el-Hentâtî'ye nisbet edilir. Ebû Zekeriyyâ, vakti zamanında Muvahhidler Devleti'nin vâlilerinden biridir. H.625 yılında bunlardan ayrılmış ve bağımsızlığını ilân etmiştir. Halefleri arasında yaşanan husûmetler sebebiyle devlet, H.681 yılında, biri Tûnus'da, diğeri ise "Bicâye", el-Mağribu'l-Evsat'da olmak üzere ikiye bölünmüştür. Osmanlıların eliyle yıkıldığı H.941 yılına kadar ömür sürmüştür.

D. ENDÜLÜS İSLÂM DEVLETİ [ve MULÛK-İ TAVÂİF]

31. Endülüs Emevî Devleti (H.92–897/M.713–1452)

Müslümanlar, H.92 senesinde Târık b. Ziyâd ve Mûsâ b. Nusayr komutasında Mağrib-i Aksâ üzerinden denizi aşıp Endülüs'e girer. Endülüs, fethedilen diğer bazı Kuzey Afrika bölgeleriyle birlikte Dımışk'taki Ümeyye Oğulları Devleti'ne bağlanır.

1- Abdurrahmân ed-Dâhil (H.138–172)

Emevîlerin dönemi, son hükümdârları II. Mervân'ın öldürülmesiyle nihâyete erdiğinde Abdurrahmân b. Muâviye b. Hişâm b. Abdulmelik b. Mervân, Abbâsîlerin elinden kaçmayı ve öldürülmekten kurtulmayı başarır. Ondan sonra gizlenerek Mağrib'e doğru yola çıkar. Aralarında dayılarının olduğu "Nefze" kabîlesine sığınır. Cânını kurtardığından emîn olduğu zaman Endülüs ahâlisinden Ümeyye Oğulları'na bağlılığını koruyan kimselere mektûblar yazmaya başlar. Onların cevâbı, geldiğinde kendisine destek verecekleri yönünde olur.

Abdurrahmân, H.138 yılının Zilhicce ayında beraberindeki bir Arab ve Berberî topluluğuyla birlikte denizi aşıp Endülüs'e ulaşır. Onun gelişini gözleyenler böylece kendisine katılmış olurlar ve o da onlarla birlikte Kurtuba'ya yönelir. Abbâsî Halîfesi Ebû Cafer el-Mansûr'un atadığı Kurtuba Emîri Yûsuf b. Abdurrahmân el-Fihrî'yi mağlûb ettikten sonra Kurtuba'ya girer. İşte bu yüzden kendisi Abdurrahmân "ed-Dâhil (Giren)" lakabıyla anılır.

Abdurrahmân ed-Dâhil, Abbâsî taraftarı kesimlerin çıkardığı ayaklanmaları bastırmaya muvaffak olur. Bunlar arasında ellerinde tuttukları şehirlerde ve bölgelerde bağımsızlık ilân etme tamahı taşıyanlar olduğu gibi Frank Kralı Şarlman'dan destek isteyenler de vardır. Şarlman H.161/M.771 yılında ordusuyla gelir, ama kısa bir süre içinde ve saldırısı da boşa çıktıktan sonra geri döner. Yönetimi boyunca hiç durmadan devâm eden ayaklanmaları bastırmakla meşgûl olması Abdurrahmân'ı, idârî ve mimârî faâliyyetlerden alıkoymamıştır. Bir ilim merkezi hâline gelen ve doğunun meşhûr âlimlerini kendisine doğru çeken Kurtuba Câmii'ni kendisi inşâ ettirmiştir.

2- Hişâm b. Abdurrahmân ed-Dâhil (H.172–180)

Abdurrahmân ed-Dâhil, H.172 yılında vefât edince yerine oğlu I. Hişâm geçer. Süleymân ve Abdullah adlı iki kardeşi, babasının tayîniyle yönetime gelen Hişâm'ın karşısına dikilirler. Bunların ayaklanmaları, I. Hişâm'ın oğlu I. el-Hakem'in devrine kadar devâm eder. I. Hişâm, Frank Krallarının saldırılarını geri çevirmeyi başardığı gibi onların bazı kaleleriyle şatolarını da ele geçirir. Kurtuba Câmii'ne minâre ekler. Ayrıca "el-Vâdi'l-Kebîr" adıyla bilinen Kurtuba Nehri üzerindeki köprünün yapısını yeniler. Bu köprüyü daha önce Endülüs Emîri es-Semh b. Mâlik H.100 senesinde inşâ etmiştir.

3- el-Hakem b. Hişâm (H.180–206)

I. Hişâm, H.180 yılında vefât eder. Yerine babasının tayîniyle oğlu I. el-Hakem gelir ve amcaları Süleymân ile Abdullah'ın isyânlarını bastırır. Birincisini öldürür, ikincisi ise teslîm bayrağı çeker. Aynı şekilde çıkan diğer ayaklanmaları da bastırır. Frank bölgelerine gazveler düzenler; onların, sınırlara yönelik saldırılarını püskürtür.

4- (II.) Abdurrahmân b. el-Hakem (H.206–238)

I. el-Hakem H.206 yılında vefât eder. Onun tayîniyle yerine oğlu II. Abdurrahmân geçer. Onun döneminde "Tedmîr" bölgesi [yönetimi] üzerinde, Yemen ve Mudar kabîleleri arasında bir fitne çıkar. I. Abdurrahmân bu fitneyi bastırdığı gibi Tedmîr'in yıkılmasını emreder. Onun yerine ise gemiler için bir "Mersâ (demir atılacak yer)" kurar. Bu yüzden burası "Mersîye (Mursiye)" olarak adlandırılır. Tulaytula ahâlisinin çıkardığı isyânı bastırır ve Hıristıyan bölgelere yönelik gazveleri de sürdürür.

5- (I.) Muhammed b. Abdurrahmân (H.238–273)

II. Abdurrahmân H.238 yılında vefât ettiğinde yerine babasının tayîniyle oğlu I. Muhammed geçer. Onun döneminde el-Muvelledûn, Ömer b. Hafsûn önderliğinde isyân ederler. Tulaytula ahâlisi de ona karşı isyân eder ve Galiçya Kralıyla ittifâk yaparlar. Râhib Eulogius [!?], bir isyân çıkarır ve bu isyânın netîcesinde öldürülür. Ayrıca I. Muhammed ile Hıristıyan krallar arasında savaşlar yaşanır. I. Muhammed bu savaşlardan muzaffer olarak çıktığı gibi onların pek çok kalelerini ve şatolarını ele geçirir. Yine onun döneminde Normanlar–Vikingler, Endülüs sâhillerine saldırır. Endülüs Kaptan-ı Deryası Haşhâş b. Sa'îd onları bu bölgeden kovar.

6- Munzir b. Muhammed (H.273–275)

I. Muhammed, H.273 yılında vefât ettiğinde yerine oğlu I. Munzir geçer. Ama yönetimi sadece iki yıl kadar sürer.

7- Abdullah b. Muhammed (H.275–300)

Munzir H.275 yılında vefât edince yerine kardeşi Abdullah b. Muhammed geçer. İşbiliye Emîrleri ona karşı isyân ederler. Aynı şekilde el-Muvelledûn'un isyânları da sürer. Yönetimi yirmibeş yıl kadar uzun sürmüştür.

8- Endülüs Halîfesi Abdurrahmân en-Nâsır (H.300–350)

Abdullah b. Muhammed vefât ettiğinde yerine torunu III. Abdurrahmân geçer. Halîfe'nin Bağdâd'daki yetkisi göçtüğünde ise halîfe unvânını alır. Endülüs Emevî Devleti'nde halîfelik unvânını kullanan ilk kişi kendisidir. Onun selefleri ise [sadece] "Emîrlik" unvânını kullanagelmişlerdir. Ayaklanmaları bastırmak ve Franklara karşı savaşmakla geçirdiği yönetimi elli yıl kadar sürer. [Endülüs] Emevî Devleti, onun döneminde güç itibâriyle, aynı şekilde ilim ve ümrân gibi alanlarda zirvesine ulaşır. Güç olarak, düşmanla sınır bölgelerde tam bir hâkimiyyet sağlanır. İlim alanında Kurtuba Câmii âlimlerin gözdesi ve doğunun birçok meşhûr isminin akın ettiği bir merkez hâline gelir ki Kurtuba, bu âlimleriyle Bağdâd'la *âdeta* rekâbet eder. Mimârî sâhada ise Abdurrahmân, ez-Zehrâ şehrini kurar ve Arabların mimârî, mühendislik ve ilginç süsleme dehasını bu şehre yansıtır. Böylece devrin sanat hârikası ve şah-eserlerinden biri vucûda gelir. Halîfe ünvanının yanına bir de kendisiyle tanınageldiği "en-Nâsır Lidînillâh" lakabını ekler.

9- el-Mustansır Billâh el-Hakem b. Abdurrahmân en-Nâsır (H.350–366)

Abdurrahmân en-Nâsır, H.350 yılında vefât eder ve yerine, -el-Mustansır Billâh lakabını alan- oğlu II. el-Hakem'i bırakır. O da babasının yolunu izler; Kastilya, Leon ve Navar(re) krallarına karşı savaşır. Onları bastırdığı gibi saldırılarını da püskürtür. Onun döneminde Endülüs sâhilleri, ikinci kez Normanlar – Vikinglerin saldırısına uğrar, ama o, bu saldırıları da püskürtür. Kapısı ve meclisleri âlimlerle dolup taşar. Rum patrikleri tarafından kendisine hediyye olunan kitâblar Arabcaya tercüme edilir. Dört yüz bin cilt kitâbı hâvi bir kütübhâne kurar. Onun döneminde Endülüs ahâlisinden okuma yazma bilmeyen hiç kimse kalmaz. Beri tarafta Avrupa, cehâletin karanlıklarında yüzmektedir. Okuma yazma bilenleri de ancak az bir kesimdir.

10- Hişâm b. el-Hakem (H.366)

II. el-Hakem el-Mustansır Billâh, H.366 yılında öldüğünde yerine oğlu II. Hişâm'ı bırakır ki kendisi el-Mueyyed Billâh lakabını alır. Yönetime geldiğinde henüz on iki yaşına varmamıştır. Veliahd tayîn edilmesi, vâlidesi "Subh" el-Beşkensiyye'nin, kocasına ısrârı ve saray Hâcibi Muhammed b. Ebû Âmir'in desteğiyle olur. Adı geçen hâcib, küçük halîfenin elinden yönetimi çekip almayı ve bağımsızlığını ilân edip önderliğini kendisinin yaptığı Âmiriyye Devleti'ni kurmayı başarır.

ÂMİRİYYE DEVLETİ

11- İbn Ebû Âmir, halîfenin vâlidesi "Subh" ile vezîr "Osmân el-Mushafî"nin nüfûzlarını denetim altına alır. Sonra Halîfeyi insânlardan uzak tutup onu sarayda ikâmete mecbûr eder. Ayrıca ona, onun yaşında bir çocuğun uğraşacağı, o yaşta bir çocuğun omuzlarına yüklenen vazîfe ve bunun gereklerini düşünmekten kendisini uzak tutacağı bir eğleş ortamı hazırlar. Ondan sonra İbn Ebû Âmir, -târîhcilerin belirttiğine göre- elli kadar savaşa girişir ve bu savaşların çoğundan da muzaffer

olarak çıkar. İşte bu yüzden kendisine [Allah tarafından desteklenen, zafere eren, muzaffer anlamına] "el-Mansûr" lakabı verilmiştir. Son savaşlarından birinde aldığı yara dolayısıyla vefât eder. Kabre konulacağı zaman başının altına Hıristıyanlara karşı cihâd ederken yüzünde biriken tozlardan toplayarak yaptığı iki tuğlanın konulmasını vasiyyet etmiştir.

İbn Ebû Âmir'in vefâtından, ayrıca Mulûk-i Tavâif [Endülüs'te varlık gösteren müstakil/bağımsız devletçikler, hânedânlıklar, tâife veya şehir] devletlerinin kurulmasından sonra Frank kralları, Müslümanlara karşı savaşmak üzere ittifâk yapar. Bu devletlerin kurulması ise bunların Melikleri [hükümdârları] arasında düşmanlıklar çık(arıl)ması; birbirlerine karşı Frank kralları ile prenslerinden destek almaları(nın sağlanması) netîcesinde vukû bulmuştur. Franklar, kendisine yardım ettikleri/destek verdikleri kimseye, çoğunlukla, ödenmesi mümkün olmayan yüksek meblağlar dayatırlar. Bu da o kişinin bölgesinin istîlâ edilmesiyle ve kendisinin de o bölgeden kovulmasıyla sonuçlanır.

12- İbn Ebû Âmir (el-Mansûr), yirmiyedi yıl boyunca yönetimi elinde tuttuktan sonra vefât eder. Hâcib olarak yerine oğlu Abdulmelik geçer ve "el-Muzaffer Billâh" lakabını alır. Yönetim alanında babasının yolunu izler. Halîfe Hişâm ise insânların gözünden uzak kalmaya devâm eder. O zaman itibâriyle otuzyedi yaşına ulaşmıştır.

13- Abdulmelik, H.399 yılında vefât ettiği zaman Hâcib olarak yerini "Şencûl (Şengül)" lakabını taşıyan kardeşi Abdurrahmân alır. Abdurrahmân, Halîfe Hişâm'ı nezarethânesinden çıkarır. Onu, kendisinden sonra onu halîfe tayîn etmeye zorlar. O da kendisine bununla ilgili bir ahidnâme yazar. Kurtuba ehli olup biteni öğrendiği zaman Abdurrahmân'a karşı ayaklanır ve Abdurrahmân en-Nâsır'ın torunlarından olup kendisine Muhammed b. Hişâm denilen bir Emevî'nin etrafında toplanarak ona biat ederler. Muhammed el-Mehdî lakabını alan bu kişi "Şencûl"ü öldürmeyi başarır. Onun öldürülmesiyle de Âmir Oğulları Devleti son bulur.

Hilâfetin Ümeyye Oğulları'na Dönüşü (Muhammed el-Mehdi ve Süleymân el-Musta'în)

14- Muhammed el-Mehdî, Hişâm el-Mueyyed'i bir yerde alıkoyup tecrîd eder. Akabinde onun öldüğünü iddiâ ve bunu insânlara ilân eder. Sonra da ona benzeyen bir şahsın bedenini kendilerine gösterir ve cenâze namazını kılıp onu bir merâsîmle defneder. Çok geçmeden Muhammed el-Mehdî'nin amcazâdesi Süleymân b. el-Hakem b. Süleymân b. Abdurrahmân en-Nâsır ona karşı ayaklanır ve Halîfelik husûsunda onunla çekişir. Berberîler de onun etrafında toplanırlar. *Bunun üzerine* her ikisi birbirlerine karşı Frank krallarından birinden yardım ister. Yaşanan savaşta gâlibiyyet Süleymân b. el-Hakem'in olur ve Muhammed el-Mehdî'yi de öldürtür. Süleymân H.400–402 yıllarında Kurtuba'ya girer ve hayâtta olan Halîfe Hişâm el-Mueyyed'i getirir. Hişâm ise Süleymân'ın lehine hilâfetten çekilir ve ona biat eder. Süleymân "el-Musta'în Billâh" lakabını alır. el-Mueyyed ise ondan sonra ortadan kaybolmuştur. el-Musta'în'in onu öldürdüğü de söylenmiştir.

el-Musta'în, kendisine destek olan Berberî önderlerine Endülüs'ün güneyinde ve doğusunda bazı toprakları iktâ' eder. Geri kalan vâliler ise bağımsızlıklarını ilân edip Kurtuba'dan koparlar. Böylelikle de Emevî Devleti parçalanıp dağılmış olur. Enkâzı üzerinde kimi Arab, kimi Berberî, kimi de Sakâlibe (Slav) tâifelerine ait bağımsız devletçikler kurulur. Bunlardan her bir tâifeye *Melik*lerin yolunu tutan yöneticiler hükmeder ki bu yüzden *Mulûk*-i Tavâif olarak tanınmışlardır. Kurtuba ise başkent olma vasfını yitirir ve sözkonusu Tâife devletleriyle aynı konuma gelir. Kurtuba'nın idâresini kimi Hammûd Oğulları'ndan olan İdrîsîler, kimi Cehûr Oğulları'ndan kimi de Ümeyye Oğulları'ndan geriye kalanlardan olan Arab kökenli hükümdârlar ele alır.

Kurtuba('da) HAMMÛD OĞULLARI DEVLETİ'nin Kuruluşu

(Ali b. Hammûd el-İdrîsî, Kâsım b. Hammûd ve Yahyâ b. Ali b. Hammûd)

15- el-Musta'în Billâh, yönetimi itibâriyle kötü bir şekilde hareket edince Kurtuba ahâlisi kendisine karşı ayaklanır ve Sebte (Ceuta) Emîri Ali b. Hammûd el-İdrîsî el-Hâşimî'den yardım isterler. Ali b. Hammûd, onların yardım isteğine olumlu cevâb verir ve H.407 yılında Berberîlerden oluşan bir orduyla yola çıkar. Kurtuba'ya girip el-Musta'în Billâh'ı öldürür. Kendisi için "el-Mutevekkil Alellâh en-Nâsır Lidînillâh" lakabını seçer. Ali b. Hammûd, idâresi altındaki bölgelerde çok sert bir çizgi izler ki H.407 yılında bir sûikasd sonucu öldürülür. Yerine kardeşi Kâsım b. Hammûd geçer ve "el-Me'mûn" lakabını alır.

H.413 yılında Berberîler ona karşı ayaklanır ve onu hal'edip yerine kardeşinin oğlu Yahyâ b. Ali el-İdrîsî'yi getirirler. O ise "el-Mu'telî Billâh" lakabını alır. Çok geç-meden Berberîler bu kez onu hal'edip yerine yeniden amcası Kâsım b. Hammûd'u getirir ve ona biat ederler. Kâsım bu sefer "Emîru'l-Müminîn" lakabını alır. Sonra Berberîler onu tekrar hal'edip yerine ikinci bir kez kardeşinin oğlu Yahyâ'yı getirirler.

Yönetimin Ümmeyye Oğulları'na Dönüşü

(el-Mustazhir, el-Müstekfî, el-Mu'ted)

16- Kurtuba ehli, Yahyâ b. Ali'yi hal'eder ve halîfe olarak Emevî kökenli (V.) Abdurrahmân b. Hişâm b. Abdulcebbâr b. Abdurrahmân en-Nâsır'a biat edilir. Kendisi el-Mustazhir Billâh lakabını alır. H.413 yılı içinde ancak bir buçuk ay kadar halîfe olarak kalır. Akabinde hal'edilip yerine başka bir Emevî olan (III.) Muhammed b. Abdurrahmân b. Ubeydullah b. Abdurrahmân en-Nâsır'a biat edilir. Kendisi el-Müstekfî Billâh lakabını alır. Yönetimi üzerinden geçen dört yılın akabinde o da hal'edilip yerine başka bir Emevî olan (III.) Hişâm b. Muhammed b. Abdulmelik b. Abdurrahmân en-Nâsır'a biat edilir. O ise el-Mu'ted Billâh lakabını alır. Kurtuba ehli onun kötü hâl ve hareketlerinden bıktıkları için onu da hal'ederler ve H.422 yılında Kurtuba'dan çıkarırlar. Onun Kurtuba'dan çıkarılışıyla birlikte Ümeyye Oğulları'nın Endülüs'teki devleti inkırâza uğramıştır.

Kurtuba('da) CEHÛR OĞULLARI DEVLETİ'nin Kuruluşu

el-Mu'ted Billâh'ın hal'edilmesinden sonra Kurtuba ahâlisi başlarına, Vezîr Ebu'l-Hazm b. Cehûr'u geçirirler. Ebu'l-Hazm vefât ettiği H.435 yılına kadar devlet işlerini çekip çevirir. Ondan sonra yerine oğlu Ebu'l-Velîd Muhammed b. Cehûr geçer. H.462 senesinde Kurtuba ahâlisi kendisini hal'edinceye kadar Kurtuba'nın başında kalır. Akabinde oğlu Abdulmelik yönetime gelir. Hâl ve hareketleri kötü olduğu için Kurtuba'dan çıkarılır.

Kurtuba'nın İşbiliye'ye İlhâkı

H.468 senesinde Abdulmelik b. Cehûr'un hal'edilmesinden sonra İşbiliye Emîri el-Mu'temîd b. Abbâd Kurtuba üzerine yürüyüp burayı ele geçirir. Böylelikle Cehûr Oğulları Devleti, Kurtuba Devleti de beraberinde olmak üzere târîhe karışır.

ENDÜLÜS('teki) MURÂBITLAR DEVLETİ

H.477 yılında Lyon Kralı VI. Alfonso, Tuleytula'yı istîlâ eder ve bu şehri Zinnûn Oğulları'nın elinden alır. Ayrıca İşbiliye'yi istîlâ etmek için Hıristiyan bölgelerin krallarıyla bir ittifâk yapar. Bunun üzerine İşbiliye Emîri el-Mu'temid b. Abbâd, Mağrib-i Aksâ'daki Murâbıtlar Devleti'nin Emîri Yûsuf b. Tâşfîn'den yardım ister. Yûsuf b. Tâşfîn ona yardım için Berberîlerden oluşan bir ordunun başında Endülüs'e girer ve Alfonso ile müttefiklerine karşı savaşır.

12 Receb 479 senesinde, Badajoz yakınlarındaki Zellâka mevkiinde yaşanan meşhûr muhârebede Murâbıtlar İspanyol ordusunu kırıp geçerler. Murâbıtların ezici zaferiyle sonuçlanan bu muhârebe İslâm târîhindeki büyük savaşlardan biridir.

Bu muhârebeden sonra Murâbıtlar, Mulûk-ı Tavâif devletlerini teker teker ele geçirmeye ve Meliklerini de Mağrib-i Aksâ'ya sürmeye başlarlar. Ayrıca başkenti Kurtuba olan Endülüs Murâbıtlar Devleti'ni kurarlar. Devletleri Abdullah b. Tûmert önderliğindeki Muvahhidler'in bu devleti yıktığı zamana kadar devâm etmiştir.

ENDÜLÜS('teki) MUVAHHİDLER DEVLETİ

Murâbıtların Endülüs'teki devleti, Yûsuf b. Tâşfîn'in vefâtından sonra çöküşe geçer ve bu çöküş süreci, Hıristıyan kralları açgözlülükle harekete geçirir. Onlar bu devleti istîlâ etmek niyyetiyle ittifâk yapınca Muvahhidler daha erken davranırlar ve onları durdurmak amacıyla yola çıkarlar. Orduları H.543 yılında Endülüs'e girer.

"el-Erek" Muhârebesi olarak bilinen kanlı bir savaşta İspanyollarla karşılaşırlar ve onları açık bir zaferle hezîmete uğratırlar.

İşte bu aşamadan sonra İspanyollar başka bir savaş için habire hazırlık yaparlar. Bütün güçlerini toparlayıp H.609 yılında Muvahhidlerle karşılaşırlar. "el-Ukâb" olarak bilinen bu muhârebe ise İspanyolların kesin zaferiyle sonuçlanır.

Endülüs Muvahhidler Devleti'nin Sonu

el-Ukâb Muhârebesi sonrasında Endülüs'ün gidişatı günden güne kötüleşir. Bütün merkezleri İspanyolların elinde teker teker düşmeye başlar. Daha H.644 yılına

girilmeden Kurtuba, Belensiye, Dâniye ve Mursiye devletleri onların eline geçer. Gırnâta ise bir süre kalelerinin ardında direnir. Sonra direnci kırılır ve o da H.897 (M.1492) yılında düşer.

Gırnâta'nın düşüşüyle birlikte Müslümanların İspanya'daki yönetimi son bulur ve sekizyüz yıl boyunca devâm eden devletleri devrini tamamlar.

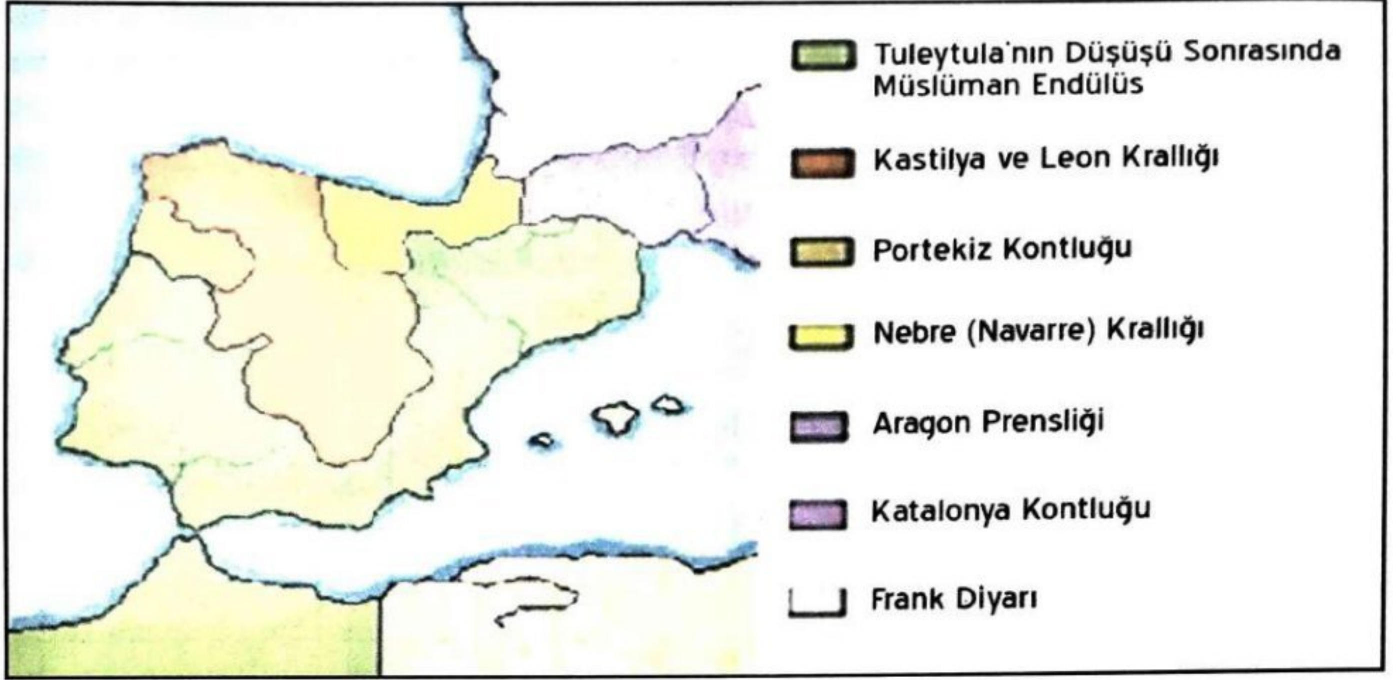
ENDÜLÜS

H.138/M.756 Yılında [Endülüs] Emevî Devleti'nin Kuruluş Zamanındaki Sınırları

MULÛK-İ TAVÂİF Döneminde ENDÜLÜS

En Önemli Endülüs Şehirlerinin Düşüş Târîhleri

1-	Pamplona (Pmpalone)	بمبلونة	H.130 / M.748
2-	Barselona (Barcelona)	برشلونة	H.374 / M.985
3-	Santiago	سانتياغو	H.387 / M.997
4-	Leon	ليون	H.392 / M.1002
5-	Salamanca	سلمنقة	H.446 / M.1055
6-	Colambra	قلمربة	H.456 / M.1064
7-	Barbastro	بربشتر	H.457 / M.1065
8-	Madrid	مجريط	H.476 / M.1084
9-	Tuleytula (Toledo)	طليطلة	H.477 / M.1085
10-	Huesca	وشقة	H.489 / M.1096
11-	Tudela	تطيلة	H.507 / M.1114
12-	Sarakusta - Zaragoza	سرقسطة	H.512 / M.1119
13-	Cuenca (Cuonca)	قونقة	H.543 / M.1177
14-	Silves	شلب	H.585 / M.1179
15-	Mâride - Merida	ماردة	H.619 / M.1222

16-	Badajos	بطليوس	H.627 / M.1229
17-	Mallorca (Balear Adalarından)	ميورقة	H.628 / M.1230
18-	Yâbise - İbiza (Ibza)	يابسة	H.632 / M.1235
19-	Kurtuba (Cordoba)	قرطبة	H.633 / M.1236
20-	Talavera (Tolavera)	طلبيرة	H.633 / M.1236
21-	Dâniye - Denia	دانية	H.636 / M.1238
22-	Cartagena	قرطاجنة	H.640 / M.1242
23-	Dâniye - Denia	دانية	H.641 / M.1243
24-	Mursiye - Murcia	مرسية	H.641 / M.1243
25-	Ceyyân - Jaen	جيان	H.644 / M.1246
26-	Lisbaana (Lisboa - Lizbon)	لشبونة	H.645 / M.1247
27-	Şâtıba - Jativa	شاطبة	H.645 / M.1247
28-	İşbiliye - Sevilla	إشبيلية	H.646 / M.1248
29-	Lâride - Lerida	لاردة	H.647 / M.1249
30-	Huelva	ولبة	H.661 / M.1262
31-	Nibela	لبلة	H.661 / M.1262
32-	Kâdis - Cadis - Cadiz	قادس	H.661 / M.1262
33-	Menorca (Balear Adalarından kalan)	منورقة	H.686 / M.1287
34-	Cebelitarık (Gibraltar)	جبل طارق	H.702 / M.1310
35-	Sebte - Ceuta	سبتة	H.818 / M.1415
36-	Ronda	رندة	H.890 / M.1485
37-	Malaga	مالقة	H.893 / M.1487
38-	Guadix (Vâdî Âş)	وادي آش	H.894 / M.1488
39-	Almeria	المرية	H.894 / M.1488
40-	Gırnâta - Granada	غرناطة	H.898 / M.1492

İSLÂM DEVLETLERİNİN ÖMÜRLERİ

... وَتِلْكَ الْأَيَّامُ نُدَاوِلُهَا بَيْنَ النَّاسِ وَلِيَعْلَمَ اللهُ الَّذِينَ آمَنُوا وَيَتَّخِذَ مِنْكُمْ شُهَدَاءَ وَاللهُ لَا يُحِبُّ الظَّالِمِينَ ﴿١٤٠﴾ ﴿سورة آل عمران﴾

«...O günler ki, biz onları insânlar arasında döndürür dururuz. [Bu da] Allah'ın sizden îmân edenleri ayırt etmesi ve sizden şâhidler (/şehîdler) edinmesi içindir. Allah zâlimleri sevmez.» (3/Âl-i İmrân, 140)

Huzeyfe (r.a.)'dan Hz. Peygamber sallallâhu aleyhi ve sellem'in şöyle buyurduğu rivâyet edilmiştir:

«تَكُونُ النُّبُوَّةُ فِيكُمْ مَا شَاءَ اللهُ أَنْ تَكُونَ، ثُمَّ يَرْفَعُهَا إِذَا شَاءَ أَنْ يَرْفَعَهَا؛ ثُمَّ تَكُونُ خِلَافَةٌ عَلَى مِنْهَاجِ النُّبُوَّةِ، فَتَكُونُ مَا شَاءَ اللهُ أَنْ تَكُونَ، ثُمَّ يَرْفَعُهَا إِذَا شَاءَ اللهُ أَنْ يَرْفَعَهَا؛ ثُمَّ تَكُونُ مُلْكًا عَاضًّا، فَيَكُونُ مَا شَاءَ اللهُ أَنْ يَكُونَ، ثُمَّ يَرْفَعُهَا إِذَا شَاءَ أَنْ يَرْفَعَهَا؛ ثُمَّ تَكُونُ مُلْكًا جَبْرِيًّا، فَتَكُونُ مَا شَاءَ اللهُ أَنْ تَكُونَ، ثُمَّ يَرْفَعُهَا إِذَا شَاءَ أَنْ يَرْفَعَهَا؛ ثُمَّ تَكُونُ خِلَافَةٌ عَلَى مِنْهَاجِ النُّبُوَّةِ». «ثُمَّ سَكَتَ».

«Nübüvvet, aranızda Allah'ın kalmasını dilediği [müddet] kadar kalır; sonra [Allah] onu kaldırmayı dilediğinde onu kaldırır. Sonra Nübüvvet yolu üzere Hilâfet [nizâmı] olur; o da Allah'ın kalmasını dilediği kadar kalır; sonra Allah onu kaldırmayı dilediğinde onu kaldırır. Sonra ısırıcı mülk/saltanat [dönemi] olur; o da Allah'ın kalmasını dilediği kadar kalır; sonra [Allah] onu kaldırmayı dilediğinde onu kaldırır. Sonra zorba mülk/saltanat [dönemi] olur; o da Allah'ın kalmasını dilediği kadar kalır; sonra [Allah] onu kaldırmayı dilediğinde onu kaldırır. Sonra Nübüvvet yolu üzere Hilâfet [nizâmı] olur.» "Sonra sükût etti." [Müsned-i Ahmed]

İbn Hammâd'ın Enes b. Mâlik (r.a.) yoluyla bir rivâyeti ise şöyledir:

«Muhakkak ki (...) sonra ısırıcı mülk/saltanat (mulk-i adûd), sonra zorba saltanat (cebriyye), sonra tâğûtlar [(tevâğît) dönemi olur].»

Şehr b. Atiyye'nin Enes b. Mâlik (r.a.)'dan bir rivâyeti ise şöyledir:

«Muhakkak ki melikler (mulûk), sonra zorbalar (cebâbire), sonra da tâğûtlar (tevâğît) olacaktır.»

1	**Devlet-i Nebevî**	الدولة النبوية	H.1–11	11 Yıl
2	**Devlet-i Hulefâ-i Râşidîn**	دولة الخلفاء الراشدين	H.11–41	30 Yıl
3	**Emevî Hilâfeti Devleti**	دولة الخلافة الأموية	H.42–132	90 Yıl
4	**Abbâsî Hilâfeti Devleti**	دولة الخلافة العباسية	H.132–656	524 Yıl

Müstakil İslâmî Devletlerin -Kuruluş Târîhlerine Göre- Ömürleri

1	**Endülüs**'teki **Emevî Devleti** **Mulûk-i Tavâif Devletleri** ile	دولة بني أمية في الأندلس مع دول الطوائف	H.138–897	805 Yıl
2	**Mudârîler Devleti** – Mağrib-i Aksâ	الدولة المدارية – المغرب الأقصى	H.140–297	157 Yıl
3	**Rüstemîler Devleti** – Tâhert / Cezayir	الدولة الرستمية – تاهرت/ الجزائر	H.162–296	143 Yıl
4	**İdrîsîler Devleti** – Mağrib-i Aksâ	دولة الأدارسة – المغرب الأقصى	H.172–375	203 Yıl
5	**İbâdîler Devleti** – Ummân	الدولة الإباضية – عُمان	H.176–792	616 Yıl
6	**Ağlebîler Devleti** – Tûnus	الدولة الأغلبية – تونس	H.184–296	112 Yıl
7	**Saffârîler Devleti** – Sicistân / İrân	الدولة الصفارية – سجستان/إيران	H.254–298	44 Yıl
8	**Tûlûnîler (Toluniler) Devleti** – Mısır ve Şâm	الدولة الطولونية – مصر والشام	H.256–298	42 Yıl
9	**Sâmânîler Devleti** – Mâverâunnehr ve Taberistân	الدولة السامانية – ما وراء النهر و طبرستان	H.261–389	128 Yıl
10	**Hamdânîler Devleti** – Musul ve Şâm	الدولة الحمدانية – الموصل والشام	H.292–392	100 Yıl
11	**Karmatîler Devleti** – Arab Körfezi	دولة القرامطة – الخليج العربي	H.296–398	102 Yıl
12	**Fâtımîler Devleti** – Mısır ve Şâm	الدولة الفاطمية – مصر والشام	H.298–567	279 Yıl
13	**İhşîdîler Devleti** – Mısır	الدولة الإخشيدية – مصر	H.323–358	35 Yıl
14	**Büveyh(îler) Oğulları Devleti** – Fars Diyârı	دولة بني بويه – بلاد فارس	H.334–447	113 Yıl
15	**Gazneliler Devleti** – Afgânistân ve Hindistân	الدولة الغزنوية – أفغانستان والهند	H.366–555	179 Yıl
16	**Necâh Oğulları Devleti** – Zebîd / Yemen	دولة بني نجاح – زبيد / اليمن	H.421–554	132 Yıl

17	**Selçuklular Devleti** – Maşrık'da Rey Diyârı	**دولة السلاجقة** – بلاد الري في المشرق	H.429–583	154 Yıl
	Selçuklular Devleti – Şâm	**دولة السلاجقة** في الشام	H.470–508	38 Yıl
	Selçuklular Devleti – Anadolu	**دولة السلاجقة** في الأناضول	H.470–707	237 Yıl
18	**Gûrlular Devleti** – Afgânistân ve Hindistân	**الغورية** – أفغانستان والهند	H.439–612	173 Yıl
19	**Sulayhîler Devleti** – San'a / Yemen	**الصليحية** – صنعاء/ اليمن	H.450–647	197 Yıl
20	**Murâbıtlar Devleti** – Mağrib-i Aksâ	**دولة المرابطين** – المغرب الأقصى	H.448–540	92 Yıl
21	**Harezm[şâhlar] Devleti** – Mâverâunnehr / Harezm	**الدولة الخوارزمية** – ما وراء النهر/ خوارزم	H.470–617	147 Yıl
22	**Artuklular Devleti** – Âmed ve Mârdîn	**الدولة الأرتقية** (في آمد وماردين)	H.500–809	309 Yıl
23	**Atabeyler Devleti** – Musul	**الدولة الأتابكية** (في الموصل)	H.516–660	144 Yıl
	Atabeyler Devleti – Şâm	**الدولة الأتابكية** (في الشام)	H.541–579	38 Yıl
24	**Muvahhidler Devleti** – Fâs / Mağrib-i Aksâ	**دولة الموحدين** –المغرب الأقصى/ بفاس	H.515–668	153 Yıl
25	**Eyyûbîler Devleti** – Mısır	**الدولة الأيوبية** في مصر	H.564–648	82 Yıl
	Eyyûbîler Devleti – Şâm	**الدولة الأيوبية** في الشام	H.579–661	82 Yıl
26	**Hafsîler (Hafs Oğulları) Devleti** – Tûnus	**دولة بني حفص** بتونس	H.625–977	352 Yıl
27	**Resûl Oğulları Devleti** – Yemen	**دولة بني رسول** في اليمن	H.626–826	200 Yıl
28	**Zeyyân (b. Abdulvâd) Oğulları Devleti** – Tilmisân	**دولة بني زيّان بن عبد الواد** بتلمسان	H.633–962	329 Yıl
29	**Memlûklar Devleti** – Mısır	**دولة المماليك** – مصر	H.648–792	144 Yıl
30	**Mısır'daki Abbâsî Halîfeliği**	**الخلافة العباسية في مصر**	H.659–923	264 Yıl
31	**Merîn Oğulları Devleti** – Fâs / Mağrib-i Aksâ	**دولة بني مرين** – المغرب الأقصى /فاس	H.668–831	239 Yıl

İSLÂM HİLÂFETİ'NİN ÇÖKÜŞ SEBEBLERİ

İslâm Hilâfeti'nin çöküşüne neden olan birçok sebeb olmakla birlikte belki de en önemli bazıları şunlardır:

1. Hilâfet Nizâmı'nın, Verâset Yoluyla Devralınan Bir Saltanat Düzenine Dönüşmesi

Hilâfet, Ümeyye Oğulları'na intikâl ettiğinde *şûrâ nizâmı*nı değiştirip yerine âile içi *verâset düzeni*ni getirirler. Böylece *Isırıcı Mülk/Saltanat (Mulk-i Adûd)* dönemi başlamış olur. Muâviye b. Ebî Süfyân, hilâfeti, kendisinden sonra oğlu Yezîd'e tayîn eder. Onun için *biatı* ise mâla tamahı olanlara mâl vererek, güce boyun eğenleri de kuvvet zoruyla boyun eğdirerek alır. İlerleyen süreç içinde hilâfet, yine Ümmeyye Oğulları'ndan olan Mervân (b. el-Hakem) Oğulları'na geçer. Ondan sonra halîfeliğin çerçevesi genişler; halîfe, kendisinden sonra iki veya daha fazla oğlunu halîfelik için tayîn eder olur. Yine onun belirlediği sıraya göre birbir*leri* ardınca ve verâset yoluyla hilâfete gelirler. Abdulmelik b. Mervân (b. el-Hakem)'in yaptığı gibi ki kendisinden sonra hilâfeti oğulları el-Velîd sonra Süleymân sonra Yezîd sonra da Hişâm için tayîn etmiştir. Şu da var ki Ömer b. Abdulazîz, Süleymân'ın verdiği bir ahd ile Süleymân ile Yezîd arası dönemde halîfe olmuştur.

Kısacası bu süreçten sonra İslâm devletinin hilâfet nizâmı artık verâset düzenine demir atmıştır. Biat ise insânların emîrler, büyükler ve âlimlerin öncülüğünde yerine getirdiği şekilsel bir merâsîm hâlini almıştır. Ayrıca bu kesimlerden biat için -vermiş oldukları biatı bozmasınlar diye- köle azadı, talâk/nikâh adına yapılanlar da dâhil olmak üzere ağır yemînler alınmaya başlamıştır. Abbâsîlerin ikinci döneminden bu yana ve artık hilâfetin âkıbetinin baskın gelen -Fars, Türk gibi- Acem komutanların eline kaldığı aşamadan sonra ise hiç kimse biatı önemsemez olmuştur. Hilâfetin verâset yoluyla devralınan bir yapıya dönüşmesi üzerine ise iki büyük mefsedet terettüb etmiştir: Saltanat kavgaları... Zulüm ve istibdâd olgusu...

a. Saltanat Kavgaları

Muhtelif târîh kitâbları, farklı birçok âilenin, saltanat uğruna yaşadığı envaiçeşit çekişmelerle, aynı şekilde tek bir âile içinde veliahdlık üzerine yaşanan saray kavgalarıyla doludur.

Fukahâ/Ulemâ, Hilâfetin verâset yoluyla devralınması olgusu karşısında vâkıayı kabullenmek yollu bir tavır takınmıştır. Fitneye daha fazla kapı aralamak istememişlerdir. Bu yüzden halîfenin, hilâfete kendi veya kardeşinin oğlunu tayîn etmesine cevâz vermişlerdir. Sonra hilâfeti, onun belirlediği sırayla ve verâset yoluyla devralacakları şekilde birkaç oğluna tayîn etmesine de cevâz vermişlerdir. Aynı şekilde hilâfete zorla ve/ya kılıç yoluyla ulaşan kimsenin halîfeliğini de kabûl etmişlerdir. Bir

fâcir [günahkâr] bile olsa ki, bunun sebebi de Müslümanların, halîfesiz *tek* bir gün geçirmemesi endişesidir. Böylelikle de bu *cevâz*ın kapsamına, verâset kâidesinin kendilerini içine aldığı bütün *halîfe*ler, *melik*ler ve *emîr*ler dâhil olmuştur. İyi (berr) veya kötü (fâcir) olsun zorla hilâfete gelenlerin durumu da aynıdır.

b. Zulüm ve İstibdâd Olgusu

Hilâfet nizâmı, *şûrâ* temelinden *verâset* düzenine, *biat* ise teşvîk veya tehdîd yoluyla alınan şekilsel bir merâsîme dönüştüğünde hükümdârın nüfûzu da artık kimsenin kendisini denetleyemediği ve kendi keyfince hareket eden mutlak bir güce dönüşmüştür. Bu da doğal olarak İslâm çizgisinden sapmayı, emr-i bi'l-marûf ve nehy-i ani'l-münker farîzasının ise fayda cihetiyle etkisiz kılınmasını getirmiştir. Yani artık hâl, Hz. Ebû Bekr (r.a.)'ın hilâfete geldiği zaman yaptığı konuşmasındaki hâl olmaktan çıkmıştır. Nitekim şöyle demiştir:

"Ey insânlar! Şübhesiz ben, -en hayırlınız olmasam da- başınıza [idâreci] tayîn edildim. Eğer beni hak üzere görürseniz bana yardımcı olun. Yok, eğer bâtıl üzere görürseniz beni doğrultup düzeltin. Aranızda Allah'a itâat ettiğim müddetce bana itâat edin. Eğer ona isyân edersem, artık sizin de bana itâatiniz yoktur. Bilesiniz ki benim nezdimde zayıf, ben onun için hakkı[nı] alıncaya kadar en güçlü olanınızdır. Benim nezdimde güçlü ise ben ondan [hak sâhibinin] hakkı[nı] alıncaya kadar en zayıf olanınızdır."

[Konumuza dönecek olursak: Sultân, emîr, vâli veya..]

..Halîfenin, o mutlak gücünü kullanması sebebiyledir ki bu kadar çok ayaklanma vukû bulmuştur. Zulüm ve istibdâda karşı koyma olgusu ise devlet kaynaklarının tükenmesine ve devletin kuvvetten düşmesine sebebiyet vermiştir.

Fukahâ/Ulemâ, yaşanan bu zulüm ve istibdâd görünümleri karşısında iki kesime ayrılmıştır: Bir kesim dünyaya tâlib olmuş, bu yüzden halîfelerin dünyasına girmiş ve dünyalıktan nasîbine düşeni almıştır. Bunlardan bazıları, halîfenin yaptıklarını süslü gösterip ona daha fazla yaklaşmıştır. Diğer kesim ise âhirete tâlib olmuş, bu uğurda gayret sarfetmiş ve halîfelerden uzak durup onların yaptıkları karşısında çarnaçar sessizliğe bürünmüştür. Onun yönetimi altında, vâlilik veya kadılık gibi vazîfelere gelmekten imtinâ etmiştir. Zâlim bir yönetimin idâresi altında çalışmamak ve bu yüzden sorgu-suale çekilmemek istemiştir. Ayrıca böyle bir idârecinin hükmü altında çalışmasının halkın nazarında, bir âlimin, o yöneticiye karşı hüsn-i şahâdeti/olumlu şâhidliği olarak algılanmasını istememiştir. Böyle bir şâhidlik ise hiç şübhesiz, fiilî şâhidliklerin en çirkin türlerinden biridir.

İmâm Ebû Hanîfe, İmâm Ahmed, Süfyân es-Sevrî, Abdullah b. İdrîs, Abdullah b. Vehb, Vekî' b. el-Cerrâh, Tâvûs, el-Evzâ'î, Muhammed b. Eslem et-Tûsî, Sa'îd b. el-Müseyyeb, Sa'îd b. Cubeyr gibi âlimler ve bunların hâricinde daha pek ama pek çok kişi ikinci kesimin örnekleri arasındadır. Bununla birlikte diğer bazıları ise

azîmet ve fiilî nehiy yolunu tutup zorbaların tahtlarını sallamak için kıyâm yoluna baş koymuştur. İmâm Hüseyin (r.a.)'ın yaptığı budur. Haccâc'a karşı kıyâm eden Kurrâ'ın yaptığı budur. Ahmed b. Nasr el-Huzâ'î'nin, Abbâsî halîfesi el-Vâsık döneminde yaptığı budur. Bu ve benzeri bütün o çabalar -burada açıklanması hayli uzun sürecek olan bazı nedenlerden dolayı- zulmü gidermek nâmına olumlu bir sonuç vermeyince, sâlihlerin bütün çabası, saraylardan ve yöneticilerinden olabildiğince uzak durmak, hakkı hiç kimseden çekinmeden söylemek veya selâmet-i din için onlardan tamâmen uzak durmayı tercîh etmekle sınırlı kalmıştır.

Zühd ve tasavvufa dalan, dünyadan ve ehlinden elini eteğini çeken, kendini Allah'a ibâdete, Onun *melekût*u üzerinde tefekküre adayan insânlar da sözkonusu ikinci kesime eklenmelidir. Böylelikle rûhları bir sâfiyyet ile rikkate erişmiş ve bu hâl, onlara, maddî hayâtın zevklerinin asla denk gelmeyeceği bir rûhânî zevke ulaşma fırsatı bahşetmiştir. İşte tasavvufun, refâh hayâtını reddetme ve zulüm ile istibdâdın şüyûu karşısında direnme biçimi olarak varlık gösterdiği dönem bu kesim eliyle başlamıştır.

Zulüm olgusu, Abbâsîlerin ikinci döneminde artmış ve sulta gücünün, halîfelerle mütegallibe arasında, farklı başlara dağılmasıyla daha da katlanmıştır. Öldürme biçimlerine yenileri eklendiği gibi göz oyma, damar yarma, azaları kesme, mahzen ve hücrelerde hapis, aç ve susuz bırakarak öldürme, fillerin ayakları altına ve yırtıcı hayvânların arenasına atılma gibi şeyler baş göstermiştir. Halîfe veya mütegallib komutan, öldürmek istediği bir kişi için bu yollardan herhangi birini seçmiştir.

Zulüm olgusu, yönetim şekli, *ısırıcı saltanat*tan -ki Emevî ve Abbâsî Oğulları dönemlerinde görülen budur- *zorba saltanat*a intikâl ettiğinde kat be kat artmıştır. Mütegallibenin/baskın yöneticilerin, kezâ iktidâr uğruna birbirleriyle çatışıp duran müstakil devletlerin *emîr* ve *melik*lerinin çoğunun hâli de bundan ibârettir. Bundan istisnâ tutulabilecekler ise ancak arasıra varlık gösteren birtakım sâlih *emîr*ler ve *melik*lerdir. Bunlar, o zulüm ve zulümât ufku içinde bir ân parlayıp sönen yıldızlar misâli gelip geçmişlerdir.

Abbâsîlerin ikinci döneminden itibâren artmaya başlayan zulüm olgusu, tasavvufun canlılık göstermesine ve âmmenin de mutasavvıf kesimlerin etrafında toplanmasına neden olmuştur. Âmme, teselli ile itminânı onların yanında bulmuş, zulüm karşısında sabretmeyi ve Allah'ın, onlardan mutlaka intikâm alacağı düşüncesiyle kendilerini teselli etmeyi onların civârında aramışlardır... Hz. Peygamber (s.a.v.)'in haber verdiği gibi Kur'ân ile Sultân birbirinden gün geçtikçe ayrılmıştır. Osmanlı Devleti'nin son dönemleri, sonra sömürge hükûmetleri, sonra adına "bağımsız" hükûmetler denilen dönemlerden itibâren vasıl olduğumuz çağdaş târîhimizde ise Hz. Peygamber (s.a.v.)'in haber verdiği tâğûtlar dönemine girilmiştir ki artık bu dönem Sultân'a Kur'ân'la karşı konulan bir dönem olmuştur. Yoksa sadece Kur'ân ile Sultân'ın birbirinden ayrılması değil! Buna dâir bazı açıklamalar kitâbın ilerleyen bölümlerinde gelecektir inşallah. Her hâlükârda emir ve takdîr Allah'ındır.

2. Câriyelerle Evlilik ve O[Kadı]nların Yönetim İşleri ile Veliahd Tayînlerine Karışması

Hulefâ-i Râşidîn döneminde halîfelerin anneleri ve aynı şekilde halîfelerin eşleri, Arab kökenli asîl kadınlar olmuştur. Emevî dönemi halîfeleri için de aynı durum söz konusudur. Emevîlerden bu kâidenin dışına çıkan sadece iki kişi vardır ki bunlar, Emevîlerin son halîfeleri, Yezîd b. el-Velîd b. Abdulmelik ile Mervân b. Muhammed b. el-Hakem'dir. Yezîd'in annesi "Şâh Ferend" isimli Fars bir kadındır. Farsların son kralı olan Feyrûz b. Yezducurd b. Kisrâ'nın kızıdır. Mervân'ın annesi ise Mağrib-i Aksâ'daki "Nefze" kabîlesinden Berberî bir kadındır.

Abbâsî halîfelerinin eşlerinin tamâmı ise hürriyyetlerine kavuşturulmuş -Fars, Türk, Rum, Ermeni veya Berberî- câriyelerdir. Bunun istisnâsı sadece şu üç kişidir: Ebu'l-Abbâs es-Seffâh, el-Mehdî ve el-Emîn. Endülüs Emevî halîfeleri ve emîrlerinin anneleri ve eşleriyle ilgili durum da aynıdır. Bunlar, esîr alınmış veya emîrlere ve halîfelere hediyye olarak gönderilmiş, aralarında Hıristıyan İspanyol kralların ve prenslerin kızları da olan Hıristıyan kadınlardır.

Abbâsî Oğulları devletindeki en meşhûr kadınların bazıları şunlardır: el-Mehdî'nin hanımı ve iki oğlu Mûsâ "el-Hâdî" ile Hârûn "er-Reşîd"in anası el-Hayzurân; el-Mütevekkil'in hanımı ve oğlu el-Mu'tezz'in anası Sabîha "el-Kabîha"; el-Mu'tadıd'ın hanımı ve oğlu el-Muktedir'in anası "Şağeb"... Endülüs devletindeki en meşhûr bazı kadınlar ise Emevî Emîri II. Abdurrahmân'ın hanımı ve oğlu Abdullah'ın anası "Tarûb"; Emevî halîfesi Endülüslü el-Hakem el-Mustansır'ın hanımı ve oğlu Hişâm "el-Müeyyed"in anası "Subh"...

Vezîrler, Hâcibler ve Mulûk-i Tavâif hükümdârları da aynı yolu takîb etmiştir. Meselâ el-Mansûr b. Ebî Âmir, Navarre kralı II. Sancho'nun, sonra da Leon kralı II. Bermudo'nun kızıyla evlenmiştir. Her iki evlilik de siyâsî bir amaca yöneliktir ve ona düşman olan başka krallara veya ona başkaldıran Müslüman emîrlere karşı, akraba olduğu kimselerle kendisini takviye etmek istemiştir. İşbiliye Emîri el-Mu'temid b. Abbâd ise "İbn Rumeyk" denilen bir köle tüccârının câriyelerinden biriyle evlenmiştir. Bu yüzden o kadın "er-Rumeykiyye" olarak tanınmıştır. Fâtımî halîfelerinin yolu da aynen budur.

Sözü geçen bu anne câriyelerin pek çoğu devletin siyâsî işlerinde önemli bir rol oynamıştır. Bu da hem hilâfet uğruna çatışmalara; kardeşler ve aynı şekilde amcaoğulları arasında bölünmelere yol açmış hem de devletlerin zayıflayıp yıkılmasını getiren nedenlerden biri olmuştur.

el-Mehdî'nin hanımı "Hayzurân" ve kocasının döneminde yapıp-ettikleri buna bir örnektir. Nitekim vezîrler ve büyük devlet adamları, ihtiyâclarını görmek için onun kapısında bekleşmişlerdir. Yine bu kadın, oğlu Mûsâ el-Hâdî hilâfete geldiğinde, onun etkisini kırmak ve devlet işlerine karışmasına engel olmak istemiştir. Denildiği kadarıyla Hayzurân bu yüzden onu öldürtmeye kalkışmıştır.

el-Mütevekkil'in hanımı "Kabîha", oğlu el-Mu'tezz'i veliahdlık husûsunda kardeşi el-Muntasır'ın önüne geçirsin diye kocasını ayartmaya çalışmış, bu da kocası el-Mütevekkil'in öldürülmesine sebeb olmuştur.

"Şağeb" ise [huzursuzluk, fitne, kargaşa, isyân çıkaran anlamına gelen ismine uygun bir şekilde hareket ederek] kocası el-Mu'tadıd'ın sarayında ve veliahdı el-Muktedir'in döneminde son söz mercii olmuştur. Onun "kahramanları"nın [:kâhya veya hizmetlileri'nin] haksızlık davalarına bakma vazîfesini üstlendiklerine ilişkin bilgi buna delîl olarak yeter.

"Tarûb"a gelince, kocası Abdurrahmân b. el-Hakem'i öldürtmek için bir kumpas kurmuştur. Nedeni ise kendi oğlu Abdullah'ın karşısında -babasının yerine halîfe olarak geçebilecek- kardeşi Muhammed'in rekâbetini bertaraf etmektir. Kocası Abdurrahmân, bu kumpası ortaya çıkarmış, ama hanımının bu eylemini, onu çok ama çok fazla sevdiği için görmezden gelmiştir. Üstelik onun nazını çekmeye ve onu kollayıp gözetmeye devâm etmiştir.

el-Hakem el-Mustansır'ın hanımı "Subh" ise, henüz ömrünün onbirinci yaşına ulaşmamış olan oğlu Hişâm'ı veliahdlık için kocasına dayatmıştır.

İbn Abbâd'ın hanımı "er-Rumeykiyye" ise, güzelliğiyle kocasını büyülemiş, onu nazıyla kendine bağlamış, o da ona ince aşk şiirleri okumaya koyulmuştur. Öyle ki er-Rumeykiyye'nin cânı, birgün sarayın penceresinden gördüğü çiftçilerin yaptığı gibi çamurla uğraşmak istediğinde İbn Abbâd, onun için özel bir çamur hazırlamış ve ayaklarının altına, gülsularıyla beslenmiş misk ve kâfur döşemiştir. Böylelikle kocasını, devlet işleriyle ilgilenmekten alıkoymuş ve onu zevk ile eğlence hayâtına gömmüştür. Bu arada İspanyol kral VI. Alfonso, bu hâli fırsat bilerek onun devletini yıkmaya kalkışmıştır. Gel gör ki Murâbıtların önderi Yûsuf b. Tâşfîn onun imdâdına yetişmiş ve İspanyolları onun başından savmıştır. Sonra da onun mülkünü istîlâ etmiştir. Kendisini ise karısı ve çocuklarıyla birlikte Mağrib-i Aksâ'ya sürmüştür. Artık şiirlerini "Ağmâd" hapishânesinde inşâ(d) edeceği Mağrib-i Aksâ'ya!

Ecnebî anaların, çocuklarını da kendi ahlâklarıyla büyüttükleri ve onlara kendi gelenek–göreneklerini aşıladıkları şübhesizdir. Bazen idâre tahtına öyle oğullarını oturtmuşlardır ki bunların bazıları henüz bülûğa bile ermiş değildir. Ayrıca bunların kimi, içine doğduğu saray hayâtının zevk ve eğlencesine batmış, bu yüzden idâreyi vezîr veya komutan gibi yardımcılar ele geçirmiştir. Onlar da kendi heva ve hevesleri doğrultusunda icrâ-i faâliyyete koyulmuştur. Tabîîdir ki bu durum devleti çöküşe götüren nedenlerden biri olmuştur.

İbn Ebî Şeybe'nin *el-Musannef*'inde Hareşe b. el-Hurr'dan rivâyetle Hz. Ömer (r.a.)'ın şöyle dediği geçmektedir: "Fars kızlarının oğullları yetiştiğinde Arablar helâk olur." Yine aynı eserde Abdullah b. Amr'ın şöyle dediği geçmektedir: "İsrail Oğulları'-nın hâli, aralarında farklı milletlere mensûb câriyelerin oğulları yetişinceye kadar mutedil idi ki onlar [yetiştiğinde] İsrail Oğulları içinde kendi görüşleriyle konuşur oldular, böylece hem saptılar hem de saptırdılar."

3. Mevâlî ve Ordu

el-Mu'tasım b. er-Reşîd hilâfete geldiğinde ordunun Arab vasfı bir dönüşüme uğramış ve askerlerin çoğu Türklerden oluşmaya başlamıştır. Bu insânlar, çocuk yaşta Türkistan'dan getirilip savaş ve çatışma için yetiştirilmişlerdir. Halîfe el-Vâsık, ondan sonra ise el-Mütevekkil dönemlerinde bunların önemi bir hayli artmış ve belli bir kısmı komutanlık kademelerine yükselmiştir.

İşte o zamandan beri İslâm [toprakları], Râşid Halîfeler ve onlardan sonra Benî Ümeyye/Emevîler eliyle gerçekleşen fetihlerin ulaştığı sınırda kalarak kendi hudûdlarını müdâfaa konumuna geçmiştir. Mevâlî askerleri de artık ücretli/paralı askerler hâline gelmiştir. Ücretlerinin gecikmesi durumunda ise hemen ayaklanmış ve isyân tehdîdleri savurmaya başlamışlardır. Ayrıca yeni halîfe tayîni hâlinde kendileri için "Biat Resmi" olarak bilinen birtakım haklar belirlemişlerdir.

4. İsrâf ve Debdebe Hayâtı

Fetihler peşpeşe geldiğinde ve ilerleyişini sürdürüp Emevîler döneminde en son noktasına ulaştığında dünyanın zenginlikleri de Müslümanlara akmaya başlamıştır. Abbâsîlerin döneminde isrâf hayâtı, halîfeler, emîrler, vezîrler ve zengin kesimler arasında olabildiğince yayılmış, saraylar yükselmiş, evler genişlemiş ve bu saraylar ile evlerin içinde her milletten ve her renkten huri misâli câriyeler çalımla yürümeye başlamıştır.

Saraylar, eğlence meclislerine boğulmuş ve *bu meclisler*, bu meclislerde dönen eğlence ve sefâheti vasfetmek yarışına giren, küçük dillerini, sefâhetleri ölçüsünde döndürmek sûretiyle bir dilencilik âleti hâline getiren şâirlerin de vazgeçilmez durağı olmuştur. Hediyyeler ise her şâirin kadrine göredir! Bu meclislerde yaşanan olaylar, eğlence ve sefâhetin ulaştığı akıl almaz boyutlar, hattâ içkili fasıllar, şâirlerin dîvânlarında ve edebiyat kitâblarında kayıt altına alınmıştır.

Debdebe, şatafat, sefâhet, eğlence ve isrâf sahnelerinden biri, el-Muktedir'in yaptıklarıyla ilgili rivâyetlerdir. Şehvetinin peşinde müsrif bir şekilde seğirten bu adam, hilâfetin mücevherlerini ve kıymetli eşyalarını kendi *odalık*larına dağıtmıştır. Türlü türlü sefâhetlerinin örneklerinden biri ise şudur: Günlerin birinde sarayının bahçesindeki bir nergis üzerinde içmek ister. Vakit, toprakların gübrelenme vaktidir. Bahçe için ne kadar gübre gerekiyorsa o mikdârda misk getirtir ve bahçeyi gübre yerine miskle sürdürür. Ondan sonra oturup o gününü ve gecesini içmekle geçirir. Ertesi gün sabahladığında miskin yağmalanmasını emreder. İşçiler ve hizmetliler, bahçedeki miskleri yağmaladıklarında ve nergisin kökündekini de almak için *onu* söktüklerinde *onun* altından büyük mikdârda bir mâl çıkar.

Debdebe ve şatafat görünümlerinden bir diğeri, halîfelerin düğünlerinde yapılan harcamalardır. Örneğin Hârûn er-Reşîd ile Cafer b. el-Mansûr'un kızı Zübeyde'nin

düğününde er-Reşîd, daha önce hiçbir kadına sunulmayan mikdârda mücevherler, altın ve gümüş tâclar, yüzükler, altınlar, kokular ve elbiseler sunmuştur [Zübeyde hanıma!]. Bu düğünün masrafı, er-Reşîd'in kendi kesesinden yaptıkları hâricinde, sadece Beytülmâl'in mâlından elli milyon dirheme ulaşmıştır. el-Me'mûn ile Hasen b. es-Sehl'in kızı Bûrân'ın düğününde köy, saray ve arazi parçaları/parselleri, adlarıyla yazılıp [belli bir kesim arasında] dağıtılmıştır. Bu yerlerin adları misk topçukları içine konulup gelinin önüne serpilmiştir. Bundan herhangi bir şey kapacak olan ise hapsedilmiştir. Gelinin babasının yaptığı masraf dışında bu düğünün takdîr edilen masrafı kırk milyon dirhemdir.

Halîfelerin çocuklarının sünnet merâsîmleri de debdebe ve şatafat görünümlerinin diğer bir boyutudur. Târîh kitâbları, halîfe el-Mütevekkil'in, oğlu el-Mu'tez için düzenlediği sünnet merâsîmini uzun uzadıya anlatır ki bu merâsîmin masrafları, seksenaltımilyon dirheme ulaşmıştır. İnsânların, el-Me'mûn'un düğün merâsîminde yapılan masrafı çok gördükleri, ama el-Mütevekkil'in oğlunun sünnet merâsîminde yapılan masrafın bunu unutturduğu söylenmiştir. Endülüslü Halîfe Abdurrahmân en-Nâsır'ın, ez-Zehrâ Sarayı'nda torunları için düzenlemiş olduğu sünnet merâsîminin masrafları da bu türdendir.

Yemek ve evlilik konusundaki doyumsuzluk da debdebe, şatafat ve isrâf hayâtının görünümlerinden biridir. Lezzetli yemekler yayıldıkça yayılmış, altın ve gümüş tepsilerde sunulur olmuştur.

Bu arada cellâdın kılıcı, adâlet terazisini dağıtıp hakkı susturmuştur. Hak sözü söylemek ise artık ölümcül bir vâkıa hâline gelmiştir ve buna, ancak şahâdete tâlib olanlar tâlib olmuştur.

Halîfelerin ve onların yolunu izleyen kimi sultânların meclisleri, sadece debdebe ve şatafatla sınırlı kalmamış, bilakis bu meclislerde envaiçeşit eğlence ve sefâhet alıp başını yürümüştür. Nedîmler, türlü türlü eğlenceler ve dile/anlatmaya gelmez maskaralıklar tertîb etmiştir. O meclislere katılanların sultânvârî edâları ise sefâhete sefâhet katmıştır. Vezîrler, büyük devlet adamları ve emsâlleri de onların yolunu tutmuştur. Onların meclislerinde de türlü türlü eğlenceler, ilginç sahneler yaşanmıştır.

○○○

İslâm Devletlerinin Peşpeşe Yıkılmasına Neden Olan Bazı Etkenler ve Sebebler

1. Küçük Yaşta Yöneticilerin Hükümdârlık Tahtına Oturmaları

[Günü geldiği zaman] Ümmet, Resûlullâh (s.a.v.)'in haber verdiği, "Çocukların idâresi" belâsına dûçâr olmuştur. Nitekim Ebû Hureyre (r.a.), Resûlullâh (s.a.v.)'in şöyle buyurduğunu rivâyet etmiştir:

«تَعَوَّذُوا بِاللهِ مِنْ سَنَةِ [=مِنْ رَأْسِ] السَّبْعِينَ وَمِنْ إِمَارَةِ الصِّبْيَانِ».

«Yetmiş yılı[başı]ndan ve *sibyân*ın/çocukların idâresinden Allah'a sığının!»

Evet, hükümdârlık tahtına, kimi çocuk kimi de toy delikanlılardan olan küçük yaşta idâreciler oturmuştur. Bu durum, Ümeyye Oğulları döneminden itibâren başlamıştır. Açıklama sadedinde olduğumuz döneme gelince, konuyla ilgili bazı örnekler şunlardır:

a. Abbâsî Oğulları Devleti'nde:

a. el-Muktedir H.295 yılında kardeşi el-Müktefî'nin halefi olarak yönetime geçtiğinde henüz on üç yaşındadır.

b. el-Muktedî H.467 yılında dedesi el-Kâsım Biemrillâh'ın yerine geçtiğinde henüz on altı yaşındadır.

c. el-Mustazhir H.487 yılında babası el-Muktedî'nin yerine geçtiğinde henüz on yedi yaşındadır.

b. Selçuklular Devleti'nde:

a. II. Melikşâh henüz dört (!) yaşındayken babası Berkiyârûk'a halef olmuştur.

b. I. Mahmûd b. Muhammed b. Melikşâh ise henüz on dört yaşındayken babasının yerine geçmiştir.

c. Fâtımîler Devleti'nde:

a. ez-Zâhir b. el-Hakem Biemrillâh H.411 yılında babasının yerine geçtiği zaman henüz on altı yaşındadır. Babası el-Hâkim ise H.365 yılında ve on bir yaşındayken babasının yerine geçmiştir.

b. el-Mustansır H.427 yılında babası ez-Zâhir'in yerine geçtiğinde henüz yedi yaşındadır.

c. el-Âmir Biahkâmillâh H.495 yılında babası el-Musta'lî'nin halefi olduğunda henüz beş (!) yaşındadır. Bilemiyorum, ağzı süt kokan bu dünkü çocuk acaba hangi ahkâm ile hükmedecektir! [Lakabının manası Allah'ın hükümleriyle emreden ya!]

d. ez-Zâfir H.544'de babası el-Hâfız'a halef olduğunda henüz on yedi yaşındadır.

e. el-Fâiz H.549'da babası ez-Zâfir'e halef olduğunda henüz beş (!) yaşındadır.

f. el-Âdıd H.555'de dedesi el-Hâfız'a halef olduğunda henüz on bir yaşındadır.

d. Atabeyler Devleti'nde:

a. II. İzzuddîn Mes'ûd H.572 yılında babası Mevdûd b. İmâduddîn Zengi'nin yerine geçtiğinde henüz on yaşındadır.

b. Nûruddîn Arslan H.589 yılında babası İzzuddîn Mes'ûd'un yerine geçtiğinde henüz on yaşındadır.

c. es-Sâlih İsmâîl H.596 yılında babası Nûruddîn Mahmûd b. İmâduddîn Zengi'-nin yerine geçtiğinde henüz on bir yaşındadır.

e. Eyyûbîler Devleti'nde:

a. en-Nâsır Salâhuddîn el-Eyyûbî'nin torunu el-Mansûr Muhammed H.595 yılında babası el-Azîz Osmân'ın yerine geçtiğinde henüz on yaşındadır.

b. I.el-Melik el-Kâmil'in torunu el-Eşref Mûsâ H.648 yılında amcasıoğlu Tûrânşâh b. el-Melik es-Sâlih Necmuddîn Eyyûb'un yerine geçtiğinde henüz altı(!) yaşındadır.

c. el-Melik el-Azîz Muhammed H.612 yılında babası ez-Zâhir Gâzî b. Salâhuddîn el-Eyyûbî'ye halef olduğunda henüz üç(!) yaşındadır.

d. II. en-Nâsır Salâhuddîn Yûsuf b. el-Azîz Muhammed H.634 yılında babasının yerine geçtiğinde henüz yedi yaşındadır.

f. Memlûklar Devleti'nde:

a. el-Melik el-Âdil Sülâmiş H.678 yılında babası el-Melik ez-Zâhir Baybars'ın yerine geçtiğinde henüz yedi yaşındadır.

b. el-Melik en-Nâsır Muhammed b. el-Melik el-Mansûr Kalâvûn H.693 yılında ilk veliahdlığında babasının yerine geçtiğinde henüz dokuz yaşında, ikinci kez geçtiğinde ise on dört yaşındadır.

c. el-Melik el-Eşref Kiçik (Küçük) babası en-Nâsır Muhammed Kalâvûn'un yerine geçtiğinde henüz yedi yaşındadır.

d. el-Melik es-Sâlih İsmâîl b. en-Nâsır Muhammed b. Kalâvûn, kardeşi Şabân'ın yerine geçtiğinde henüz on yedi yaşındadır.

e. el-Melik en-Nâsır Hasen kardeşi Seyfuddîn Hâcî b. en-Nâsır Muhammed b. Kalâvûn'un yerine geçtiğinde henüz on bir yaşındadır.

g. Endülüs Emevî Devleti'nde:

II. Hişâm el-Müeyyed b. el-Hakem el-Mustansır H.366 yılında babasının yerine geçtiğinde henüz on yaşındadır.

h. Murâbıtlar Devleti'nde:

İshâk b. Ali b. Yûsuf b. Tâşfîn H.541 yılında kardeşinin oğlu İbrâhîm b. Tâşfîn'in yerine geçtiğinde henüz on yaşındadır.

ı. Muvahhidler Devleti'nde:

el-Mustansır Ebû Yakûb b. Muhammed en-Nâsır H.611 yılında babasının yerine geçtiğinde henüz on altı yaşındadır.

Yukarıda sunmaya çalıştığımız kimi çocuk, kimi toy delikanlı, kimi ise genç yaşta hükümdârlık tahtına oturmuş insânlar, sınırlama yollu değil, bilakis örnek kabîlinden kimselerdi. İslâm devletlerindeki *haleflik düzeni*, yönetime ehil olmasa, bunun için gerekli şartları taşımasa bile, oğulun babaya veya kardeşe halef olmasına imkân tanımıştır. Bu durum ise İslâm Şerîatı'yla asla bağdaşmayan bir şeydir. Zîrâ halîfelik şartlarının en öncelikli olanlarından biri, halîfe seçiminin *şûrâ* esâsı üzerine oturtulmasıdır. Halîfe olacak kişinin, her şeyden önce rüşdüne ermiş, akl-ı selîm sâhibi ve ehl-i ilim bir kişi olması da en öncelikli şartlardandır. Diğer şartlar ise şimdilik bir kenarda dursun!

Yönetim konusundaki haleflik düzeni ve küçük yaşta insânların hükümdârlık tahtına oturmaları, vezîrler ile emîrlerin, onlara vesâyetci olma veya niyâbet etme yarışına girmelerine kapı aralamıştır. Zîrâ bu şerefe nâil olan kişi, idâre yetkisini bilfiil ele geçirecek, böylece devletin mâlları üzerinde istediği gibi tasarrufta bulunup aşırı bir şekilde zengin olabilecektir. Bunlardan herhangi biri bu iş için seçildiğinde, halefi olduğu kimse nâmına ona özel bir merâsîm tertîb edilmiş ve o da tıpkı sultânlar gibi giydirilip süslenmiştir. Halefi olduğu kişi, bazen, çok/pek küçük olduğu için ona nâib olarak atanan zât-ı muhterem sultânı kucağına alıp merâsîm meclisine gelmiştir. Bu arada o körpecik, gördükleri karşısında korkuya kapılıp ağlamaya başlamış, bazen de korkusunun şiddetinden beklenmedik şeyler yapabilmiştir. Fâtımî el-Fâiz'in yaptığı gibi ki o zaman henüz beş yaşında bir çocuktur. Vezîr Abbâs b. Ebi'l-Ferec es-Sanhâcî, onu omuzuna alıp merâsîm meclisine gelmiş, gördükleri karşısında dehşete kapılan çocukcağız vezîrin omuzuna işemiş, böylece vezîr hazretlerinin şerefine şeref katmıştır! Eğer kendisine halef olunan kişi toy bir delikanlıysa, halîfeliği için yapılan kutlama merâsîminden sonra onu saraya hapsetmiş, *milletin* gözünden uzak tutmuş ve etrafına onun yaşında, kendileriyle oynayıp eğlenebileceği toy kızlar yığmışlardır. Yok, eğer bu kişi genç biriyse, o zaman onu, câriyelerle, onun yaşında kişileri cezbedecek türlü türlü eğlence ve sefâhetlerle oyalamışlardır. Fâtımî ez-Zâfir b. el-Hâfız örneğinde olduğu gibi ki babasının halefi olarak kendisine -on yedi yaşında- biat edildiğinde aynen bu durum yaşanmıştır.

2. Taht Kavgaları

İslâm âleminin birçok devletçiklere bölünmesi, bu devletlerin hükümdârları arasında çekişmelere ve acı çatışmalara neden olmuş, bu da sözkonusu devletlerin yokolup gitmesine kapı aralamıştır. Aynı şekilde küçük çocuklarla toy delikanlıların hükümdârlık tahtına oturması, onların "atabeyleri" olan nâiblerinin yönetim üzerinde bir tekel oluşturmasına; yönetimi ele geçirmek ve bunu kendi istibdâdlarına âlet etmek isteyenlerin birbirlerine karşı envaiçeşit kumpaslar kurmasına yol açmıştır.

a. Selçuklular Devleti'nde

Selçuklular Devleti'nin kurucusu I. Tuğrulbey, kendisinden sonra kardeşinin oğlu Süleymân b. Dâvud'u veliahd tayîn eder. H.455 yılında Tuğrulbey öldüğünde ise Alp

Arslan, kardeşi Süleymân'ın elinden yönetimi çekip alır. Sonra amcasıoğlu Kutalmış b. Arslan Yabgu ona karşı ayaklanır. Alp Arslan onunla savaşır ve kendisini öldürür.

Melikşâh, H.465 yılında vefât eden babası Alp Arslan'ın yerine geçtiğinde Süleymân b. Kutalmış ona karşı ayaklanır; daha önce açıkladığımız gibi nüfûzunu, Küçük Asya (Anadolu)'nun büyük bir kısmında yaymayı başarır. H.466 yılında ise Kâvurt b. Dâvud birâderzâdesi Melikşâh'a karşı ayaklanır. Bunun üzerine Melikşâh Hemezân dolaylarında onunla savaşır ve öncelikle onu esîr alır, sonra da katleder.

H.473 yılında Alp Arslan Oğlu Tutuş, kardeşinin oğlu Melikşâh'a karşı ayaklanıp Horasan'ın bazı şehirlerini ele geçirir. Melikşâh ise Tutuş'un Şâm beldelerini elinde tutması karşılığında kendisiyle sulh yapar. Böylece Tutuş, daha önce açıkladığımız üzere bu bölge üzerinde bir Selçuklu devleti kurar.

H.486 yılında Melikşâh vefât ettiği zaman yerine Selçukluların en büyük sultânı olarak oğlu Berkiyârûk geçer. Tutuş ise sultânlığı kendisi için ister ve bu uğurda Berkiyârûk'la savaşmak üzere İsfahan'a yönelir. H.488 yılında ikisi arasında, bu ihtilâfa son noktayı koyan bir muhârebe yaşanır ve Tutuş bu muhârebede öldürülür.

Berkiyârûk, amcasının katlinden ellerini henüz yıkamışken bu defa iki kardeşi, Melikşâh'ın oğulları Sencer ile Muhammed büyük sultânlık konusunda onunla nizâa girerler. Aralarında muhârebeler yaşanır. Bu da onların zayıflamasına ve en sonunda Harezm(şâhlar) Devleti'nin Selçukluların doğudaki devletini istîlâsına yol açar.

b. Fâtımîler Devleti'nde

Fâtımîler Devleti, yükselişinin zirvesine ve genişlemesinin nihâî kertesine el-Mu'iz Lidînillâh döneminde ulaşır. Sonra da torununun oğlu el-Mustansır b. ez-Zâhir b. el-Hakem döneminde gerilemeye başlar ve çöküşe doğru yol alır. Bu gerileme ise şu gibi etkenlere dayanır:

a. el-Mustansır'ın yaşının küçüklüğü ki, H.427 yılında babası ez-Zâhir'in halefi olarak kendisine biat edildiği zaman henüz yedi yaşındadır. Bu yüzden bakımını ve gözetimini câriyeler ile harem ağaları üstlenir; devlet işleri ise annesi ile vezîri Ebû Mansûr Sadaka b. Yûsuf el-Fellâhî'ye terk edilir. el-Mustansır'ın anası, Ebû Sa'd İbrâhîm b. Sehl et-Tusterî denilen Yahûdî'ye ait siyâhî bir câriyedir. ez-Zâhir onu et-Tusterî'den satın alır ve oğlu el-Mustansır da işbu câriyeden dünyaya gelir. el-Mustansır, babasına halef olduğunda Ebû Mansûr Sadaka el-Fellâhî ona vezîrlik yapar. Kendisi de bir Yahûdî olup bilahare Müslüman olduğunu iddiâ etmiştir. Onun vezîrliği döneminde Yahûdîlerin kadir-kıymeti artmış ve devlet işleri bunlara verilir olmuştur. el-Mustansır'ın anası ise Yahûdî efendisi Ebû Sa'd et-Tusterî'yi kendisine müsteşârlık vazîfesine getirmiştir. Aynı şekilde mülklerini idâre sorumluluğunu da ona vermiştir. Bu Yahûdî ise [tabîîdir ki] Müslümanlara zulmetmeye başlamıştır.

b. İlerleyen süreç içinde vezîr el-Fellâhî ile müsteşâr et-Tusterî, iktidâr için birbirleriyle çekişmeye başlarlar. el-Fellâhî, Türk askerleri mâlî yönden destekleyip kendi tarafına çeker ve onlar da el-Fellâhî'nin emriyle et-Tusterî'yi öldürürler. Bu

nedenle el-Mustansır'ın anası, el-Fellâhî'ye kin gütmeye ve ondan intikâm almak için siyâhî köleler satın almaya başlar. Nihâyetinde onlar da el-Fellâhî'yi öldürürler. Bunun akabinde Türklerle siyâhî köleler arasında fitne çıkar. Akkâ Emîri komutan Bedr el-Cemâlî bu fitneyi bastırmak üzere çağrılır ve H.455 yılında Mısır'a gelip bu fitneyi bastırır.

c. H.487 yılında Bedr el-Cemâlî vefât ettiği zaman, vezîr ve ordu komutanı olarak yerine oğlu el-Afdal Ebu'l-Kâsım Şâhinşâh geçer. el-Mustansır ise daha önceden el-Afdal'ın kızkardeşiyle evlenmiştir ve bu evlilikten, adını Ahmed koyduğu bir oğlu dünyaya gelmiştir. Başka hanımdan olma bir oğlu daha vardır ki onun adı ise Nizâr'-dır. En büyük oğludur ve kendisinden sonra halîfe olarak onu tayîn etmiştir.

el-Mustansır da Bedr el-Cemâlî'nin vefâtından kısa bir süre sonra vefât edince oğlu el-Afdal, kızkardeşinin oğlu Ahmed'i halîfe atayıp ona el-Musta'lî lakabını verir. Ayrıca Nizâr'ı öldürtür. Bu da İsmâîlî Fâtımîlerin, el-Musta'lîyye ve en-Nizârîyye olmak üzere ikiye bölünmesine neden olur.

d. el-Musta'lî döneminde ve H.492 yılında Şâm beldelerine karşı yapılan I. Haçlı Seferi baş gösterir. Haçlılar, öncelikle Antakya'yı ve müstakil emîrlikler olan sâhil kentlerini istîlâ ederler. Sonra H.493 yılında Kudüs Şehri'ni ele geçirirler. Fâtımîlerin askerî üsleri Kudüs'ü savunmaktan âciz kaldığı için Haçlılar bu Şehre girmeyi başarır. Böylece Kudüs'ün başına, o büyük felâket gelir ve Haçlılar, burayı, kendi bölgelerinin başkenti ilân ederler.

e. H.495 yılında el-Musta'lî vefât ettiği zaman yerine henüz beş yaşında olan oğlu Ali geçer ki kendisine, el-Âmir Biahkâmillâh lakabını verirler. Hâl böyle olduğu için el-Afdal b. Bedr el-Cemâlî yönetimi kendi eline alır ve zorbalık etmeye başlar. el-Âmir, gençlik çağına erdiğinde artık ondan bıkıp usanır ve onu öldürmeye azmeder. Öldürme işini, el-Âmir'e çok yakın olan Ebû Abdullah el-Betâihî adında bir adam üstlenir. Nitekim el-Âmir ona vezîrlik makâmını vereceği vaadinde bulunmuştur. el-Afdal'ı öldürdüğünde ise H.515 yılında onun yerine kendisini vezîr tayîn eder ki o da el-Me'mûn lakabını alır.

f. el-Âmir'in Cafer adlı bir kardeşi vardır. Hükümdârlık tahtına göz diken Cafer, kardeşi el-Âmir'i öldürmek için el-Betâihî ile anlaşır, ama el-Âmir dönen dolaptan haberdâr olur ve H.519 yılında el-Betâihî'yi öldürür. Sonra el-Âmir'in kendisi de aynı âkıbeti yaşar. Çünkü İsmâîlîlerin Nizâriyye kolundan -ki el-Musta'lîyye kolunun hasımlarıdır- olan bir topluluk, onu her ân gözetlemeye başlar ve birgün er-Ravza adasına gitmek üzere köprüden geçerken onu öldürürler. Sonra da onu öldürenlerin tamâmı yakalanıp öldürülür. el-Âmir'in döneminde Haçlılar, H.502 yılında Trablus'u, akabinde "Arka, Banyâs, Beyrût ve Saydâ" şehirlerini istîlâ ederler. Ayrıca H.519 yılında Sûr şehrini teslîm alıp Mısır'a saldırmaya yeltenirler.

g. el-Âmir'in öldürülmesinden sonra yerine Abdulmecîd b. Muhammed b. el-Mustansır geçer ve "el-Hâfız" lakabını alır. Vezîrliğe ise Ahmed b. el-Afdal b. Bedr el-Cemâlî'yi tayîn eder. Çok geçmeden vezîr Ahmed bir sûikasde uğrayıp öldürülür.

Bunun üzerine el-Hâfız oğlu Hasan'ı vezîrliğe getirir ki aynı zamanda onun veliahdıdır. Hasan çok kötü bir seyir çizgisi takîb eder. Birçok emîri öldürür, nice nice mâlları müsâdere ettirir ve emîrlerden sağ kalanları öldüreceğine dâir tehdîdler savurmaya başlar. Bu nedenle babası el-Hâfız onu zehirletip öldürür.

h. el-Hâfız H.544 yılında vefât ettiğinde yerine oğlu İsmâîl geçer. ez-Zâfir lakabını alan İsmâîl, o zaman itibâriyle henüz on yedi yaşındadır. Süleymân b. Mesâr'ı da ona vezîr tayîn etmişlerdir ki vezîrliğinin üzerinden iki ay geçmeden İskenderiye vâlisi Ebu'l-Hasen Ali b. Sellâr ona karşı isyân edip vezîrliği kendisinden alır. Onun lakabı ise el-Âdil Seyfuddîn olur. H.548 yılında Nasr b. el-Abbâs b. Ebu'l-Futûh es-Sanhâcî adlı evlâdlığı bir sûikasd sonucunda onu öldürür ve onun babası el-Abbâs vezîrlik makâmına gelir. Denildiği kadarıyla ez-Zâfir, Ebu'l-Abbâs'ın oğlu Nasr'a pek düşkündür ve bu yüzden babası ona ez-Zâfir'i öldürmesini salık vermiş, o da onu öldürüp bir kuyuya atmıştır. ez-Zâfir aranıp bulunamamış, hiç kimse öldürüldüğünü bilmediği için Abbâs es-Sanhâcî, ez-Zâfir'in iki kardeşini onu öldürmekle ithâm edip her ikisini birden öldürmüştür. Sonra da saraya girip henüz beş yaşında olan ez-Zâfir'in oğlu Îsâ'yı omuzuna alarak dışarı çıkmış ve onu *âyân* ile *fukahâ*nın meclisine götürmüştür. Onlar da kendisine biat edip ona el-Fâiz lakabını vermişlerdir. Daha önce de belirttiğimiz gibi çocukcağız o kalabalık meclisi ve insânların gürültü-patırtısını duyunca korkuya kapılıp vezîrin omuzuna işemiştir. İşte böylece Abbâs es-Sanhâcî vezîrlik makâmına geldiği gibi devletin idâresi de onun eline geçmiştir ki kendisi, el-Afdal Ruknuddîn lakabını almıştır. Bu adam, idâreyi ele aldığı zaman zulümlerine zulüm katar ve insânların cânlarını ve mâllarını âdetâ hiçe sayar. Çok geçmeden ordu ve ahâli ona karşı başkaldırıp es-Sa'îd emîri Talâi' b. Ruzeyk'ten yardım isterler. O da Kâhire'ye yönelir ve Abbâs es-Sanhâcî ile oğlu en-Nasr'ı ele geçirmeyi başarır ve her ikisini birden öldürür. Şâver b. Mucîr es-Sa'dî'yi ise kendi yerine es-Sa'îd şehri emîri olarak atar.

ı. Talâi' b. Ruzeyk, Abbâs es-Sanhâcî'nin yerine vezîrliğe geçer ve el-Melik es-Sâlih lakabını alır. Devletin idâresi kendisine kaldığı için vilâyetleri emîrlere satmaya ve bunun üzerinden mâl yığmaya başlar. Gün geçtikçe kötüleşen idâresi yüzünden saray ricâli ona karşı bilenir; *millet* de onun yapıp-ettikleri karşısında artık el-eman *der*. Beri tarafta halîfe el-Fâiz, büyük halasının bakımı ve himâyesi altındadır. Halası, Talâi' b. Ruzeyk'i öldürmek için hazırlıklara girişince Talâi' bunu anlar ve daha erken davranıp onu öldürür. Sonra da el-Fâiz'i küçük halasının himâyesine verir.

H.555 yılında el-Fâiz, daha on yaşındayken vefât edince Talâi' b. Ruzeyk, Fâtımî el-Hâfız'ın torunu Abdullah b. Yûsuf b. el-Hâfız'ı getirip tahta oturtur. O ise henüz on bir yaşında bir çocuktur. Halîfe olarak ona biat edilir ve kendisine el-Âdıd lakabı verilir. Talâi' b. Ruzeyk ise vezîrliğini sürdürür. el-Fâiz'in bakımını üstlenen küçük halası, ablasının öldürülmesinden sonra Talâi' b. Ruzeyk'i öldürmeye azmeder ve birtakım insânları ona sûikasd düzenlemek amacıyla bir araya getirmeyi başarıp en sonunda onu öldürtür. Ondan sonra vezîrliğe oğlu Ruzeyk b. Talâi' gelir.

i. es-Sa'îd şehri emîri Şâver b. Mucîr es-Sa'dî vezîrlik makâmına göz diktiği için Ruzeyk'e karşı isyân eder. es-Sa'îd Bedevîleri'nden oluşan bir toplulukla birlikte Kâhire'ye yönelerek Ruzeyk'le savaşır ve onu öldürüp vezîrliği ele geçirir. Ruzeyk'in emîrlerinden ve yardımcılarından biri olan Dırğâm b. Âmir el-Lahmî ise vezîrlik konusunda onunla çatışır ve vezîrliği onun elinden alır.

j. Şâver, Şâm hükümdârı Nûruddîn Mahmûd b. İmâduddîn Zengi'ye sığınır. O da belli şartlar mukâbilinde kendisine yardım etmeyi kabûl eder. Şâver, bu şartları yerine getireceğini taahhüd ettiğinde onun için bir ordu hazırlar. Ordunun komutanı Eseduddîn Şîr-i-Kûh'tur ve yanında kardeşinin oğlu Yûsuf b. Eyyûb da [Salâhuddîn Eyyûbî] vardır. Ordu Kâhire'ye doğru yol alır ve yaşanan savaşta Dırğâm öldürülür. Vezîrliğe yeniden Şâver getirilir. Eseduddîn ise Dımışk'a döner. Şâver, yönetim üzerinde hâkimiyyet sağladığında Nûruddîn'in isteklerinden endişeye kapılır. Bu yüzden Haçlılarla ittifâk yapar ve onları Mısır topraklarına sokar. Bunun üzerine Nûruddîn, yanında kardeşinin oğlu Yûsuf b. Eyyûb da olan Eseduddîn Şîr-i-Kûh'un komutasında bir orduyu Mısır'a gönderir. Şîr-i-Kûh, Haçlıları Mısır'dan çıkardığı gibi Şâver'i de ele geçirip öldürür.

k. Fâtımî halîfesi el-Âdıd, vezîrliği Eseduddîn Şîr-i-Kûh'a verir. Bunun üzerinden geçen altı ayın sonunda Şîr-i-Kûh vefât edince bu kez vezîrliği onun kardeşinin oğlu Yûsuf'a, lakabı en-Nâsır Lidînillâh olan Salâhuddîn el-Eyyûbî'ye verir. Salâhuddîn, çok geçmeden hutbenin el-Âdıd adına okunmasını sona erdirip Abbâsî halîfesi el-Mustadî' Biemrillâh adına okunmasını sağlar. Sonra el-Âdıd ölür ki Fâtımî halîfelerinin en sonuncusudur. Salâhuddîn Mısır'da istiklâlini ilân eder ve Eyyûbîler Devleti de burada kurulur.

Mısırlı müverrih İbn Tağrîberdî, *en-Nucûmu'z-Zâhire* adlı eserinde, Fâtımîler döneminde vezîrlik üzerine cereyân eden kavgaları, vezâret muhterislerinin birbirlerine karşı düzenlediği kumpas ve sûikasdleri anlatırken şu yorumu yapar:

"Makâm derdine düşmüşlerin hâli budur. Biri azledilip yerine diğeri getirildiğinde, [azledilen] o kişi, hasmının öldürülmesini ister. Bütün âlem kendisiyle birlikte helâke sürüklenecek olsa bile! İşte bu belâ, o günlerden bu günlere [aynı belâdır]!"

c. Eyyûbîler Devleti'nde

a. Salâhuddîn el-Eyyûbî, vefâtından kısa bir süre önce Mısır, Bilâd-ı Şâm, Hicâz, Yemen ve Elcezîre topraklarını kapsayan devletini oğulları, kardeşleri, yeğenleri ve amcazâdeleri arasında taksîm eder. Dımışk'ı ve sâhil kentlerini en büyük oğlu el-Afdal Ali'ye; Mısır'ı ve Şâm'ın güneyini oğlu el-Melik el-Azîz Osmân'a; Haleb'i ve nâhiyelerini oğlu el-Melik ez-Zâhir Gâzî'ye; Ürdün'ü ve el-Kerek'i kardeşi I. el-Melik el-Âdil'e; Baalbek'i kardeşi I. el-Melik el-Muazzam Tûrânşâh'a; Yemen'i kardeşi Seyfulislâm Tuğtekîn'e; Hamâ'yı kardeşinin oğlu el-Melik el-Muzaffer Takıyyuddîn Ömer b. Nûruddîn Şâhinşâh'a; Hıms'ı ise amcazâdesi Nâsıruddîn Muhammed b. Eseduddîn Şîr-i-Kûh'a verir.

b. Çok geçmeden bu insânlar kendi aralarında çekişir ve birbirlerine husûmet beslemeye başlar. el-Melik el-Azîz Osmân, Dımışk'ı, kardeşi el-Afdal Ali'nin elinden almaya çalışır. H.591 yılında buna muvaffak olup Dımışk'ı ele geçirir. Sonra amcası el-Melik el-Âdil'i buraya, kardeşi Ali'yi ise Sarhad'a idâreci olarak atar.

c. H.595 yılında el-Melik el-Azîz Osmân vefât eder ve yerine oğlu el-Melik el-Mansûr Muhammed geçer ki henüz on yaşındadır. Dolayısıyla onun himâyesini kendisi üstlenir ve aynı şekilde ona niyâbet eder.

d. H.596 yılında el-Melik el-Afdal bir ordu hazırlayıp Dımışk üzerine yürür. Amacı Dımışk'ı, amcası el-Melik el-Âdil Seyfuddîn'in elinden almaktır. el-Melik el-Âdil onu hezîmete uğrattığı gibi Mısır üzerine de yürür. Mısır'a girer ve genç hükümdâr el-Mansûr Muhammed'i tahttan indirir. Böylece Mısır'ı ele geçirir ve başına da oğlu el-Melik Nâsıruddîn Muhammed'i atayarak ona (I.) el-Melik el-Kâmil lakabını verir. Ayrıca onu kendi veliahdı kılar. el-Melik el-Muazzam Îsâ adlı diğer oğlunu ise Dımışk'ın başına geçirir. İşte böylece Mısır ve Şâm sultânlığı Salâhuddîn'in oğullarının elinden çıkıp kardeşi el-Melik el-Âdil ile onun oğullarının eline geçer.

e. H.615 yılında el-Melik el-Âdil vefât eder ve yerine oğlu (I.) el-Melik el-Kâmil geçer. H.624 yılında el-Melik el-Kâmil Dımışk'ı amcası el-Melik el-Muazzam Îsâ'nın elinden almak ister. Bunun için Alman Kralı II. Friedrich'e bir nâme yazıp amcasına karşı ondan yardım ister. Kendisine Dımışk'ı alması için yardım ettiği takdîrde ona Kudüs'ü vermeyi vaad eder. II. Friedrich ise o zaman itibâriyle Kıbrıs'tadır. Beyt-i Makdis'i Müslümanların elinden geri almak amacıyla *hazırlanıp* Şâm beldelerine yönelmeyi beklediği bir Haçlı seferi arefesindedir. Hazırlığının gecikmesine sebeb ise Papa'dan onay alamamış olmasıdır. II. Friedrich, el-Melik el-Kâmil'in nâmesine olumlu karşılık verir ve H.626 senesinde Akkâ şehrine gelir. el-Melik el-Muazzam Îsâ ise onun gelişinden kısa bir süre önce vefât etmiştir ve Dımışk'ta onun yerine oğlu el-Melik en-Nâsır Dâvud geçmiştir.

el-Melik Dâvud, amcasına karşı, üstelik yanında Haçlılar olduğu hâlde savaşmanın mümkün olmadığını görünce Dımışk'ı ona bırakır. el-Melik el-Kâmil de Dımışk'a bedel olarak ona el-Kerek, Sarhad ve Şevbek'i verir. Dımışk'ın başına ise kardeşi el-Melik es-Sâlih İsmâîl'i atar. el-Melik el-Kâmil, Haçlılara verdiği sözü de yerine getirir; Dımışk'ı teslîm aldıktan sonra Kudüs'ü II. Friedrich'e teslîm eder. II. Friedrich, Kudüs'e girer ve şehrin kralı olarak Kıyâmet Kilisesi'nde tâc giyer. Ondan sonra ülkesine döner. el-Melik el-Kâmil, onunla Yâfâ'da on yıllık bir sulh antlaşması da yapmıştır. Bu antlaşma mûcibince ona, Hırıstıyanların, burada herhangi bir harâbe yapılarını tamîr etmeyeceklerini ve herhangi bir kale yapmayacaklarını şart koşmuştur. H.638 yılında el-Melik en-Nâsır Dâvud, Kudüs'ü ele geçirip Haçlıları buradan çıkarmaya muvaffak olur. Zîrâ Haçlılar, Yâfâ Antlaşması şartlarına muhâlif davrandıkları gibi antlaşma için belirlenen süre de dolmuştur.

f. H.635 yılında el-Melik el-Kâmil vefât eder ve yerine onun önceden tayîniyle oğlu Seyfuddîn Ebû Bekr geçerek (II.) el-Melik el-Âdil lakabını alır. Onun tahta

oturduğu haberi, "Âmed, Reha ve Harrân" Emîri olan kardeşi el-Melik es-Sâlih Necmuddîn'e ulaşınca kardeşini tanımayı reddeder. Mısır'a yönelir ve babasının bölge yöneticilerini toparlayıp kardeşini hal'eder ve akabinde onu öldürür. Bu haber el-Melik es-Sâlih İsmâîl'e ulaştığı zaman kardeşinin oğlu Necmuddîn'e kin gütmeye başlar. Onun Dımışk'taki Ömer adlı oğlunu yakalayıp Dımışk'ta bir kaleye hapseder. O da orada ölür.

g. İlerleyen süreç içinde el-Melik es-Sâlih Necmuddîn ile amcası el-Melik es-Sâlih İsmâîl arasındaki kavga iyice şiddetlenir. Her biri diğerine karşı savaşmak üzere kuvvet hazırlamaya başlar. el-Melik es-Sâlih İsmâîl Haçlılardan yardım ister. Haçlılar ise Kudüs'ü teslîm almak karşılığında ona yardım etmeyi kabûl ederler. el-Melik en-Nâsır Dâvud ile Hıms hükümdârı el-Melik el-Mansûr İbrâhîm b. (II.) Şîr-i-Kûh da ona katılırlar. Gazze yakınlarında yaşanan savaşta hiç umulmadık bir şey vukû bulur ve el-Melik es-Sâlih İsmâîl'in askerleri, el-Melik es-Sâlih Necmuddîn'in tarafına geçerler. Bu insânlar Moğollardan kaçan ve Haçlılarla aynı safta savaşmayı reddeden Harezmlilerdendir. Savaş, Haçlıların ağır bir hezîmete uğramasıyla ve birçoğunun da esîr alınmasıyla sonuçlanır.

h. H.643 yılında el-Melik es-Sâlih Necmuddîn, Dımışk'ı amcası el-Melik es-Sâlih İsmâîl'den teslîm alır. Yerine Baalbek, Basrâ ve nâhiyelerini kendisine verir. el-Melik es-Sâlih Necmuddîn'in ordusuna katılmış olan Harezm askerleri o yıl içinde Kudüs'ü geri alırlar ve Haçlıları buradan çıkarırlar. Böylece Kudüs, Haçlılar tarafından dört defa (H.493, 627, 637, 643 yıllarında) tekrar işgal edilmek istenmesine rağmen nihâî olarak Müslümanların eline geçer.

ı. H.647 yılında el-Melik es-Sâlih Necmuddîn Eyyûb, H.646 yılında Fransa Kralı IX. Louis tarafından komuta edilen VII. Haçlı Seferi esnâsında vefât eder. Haçlılar, bu seferde hezîmete uğratıldığı gibi Fransız Kralı da esîr alınır. Necmuddîn Eyyûb yerine oğlu Tûrânşâh'ı bırakır. Henüz bir gençtir ve bir nebze de toydur. Bu yüzden babasının hanımı Şeceretu'd-Dürr ve bölge hükümdârları ile ters düşer. Şeceretu'd-Dürr, bölge hükümdârlarından dördüyle bir kumpas kurar ve böylece onu öldürürler.

İbn Tağrîberdî şöyle demektedir: "Şübhesiz Tûrânşâh'ı öldürenler, babası Necmuddîn Eyyûb'un daha önceden kardeşi Seyfuddîn Ebû Bekr'i öldürmekle vazîfeli kıldığı kimselerin ta kendileridir. Oğlunun ölümünün de onların eliyle olması takdîr olunmuştur."

Tûrânşâh'ın öldürülmesiyle Eyyûbîler Devleti dönemi kapanır ve ondan sonra Memâlik-i Bahriyye (Deniz Memlûkları) devletinin kurulduğu dönem başlar.

d. Memâlik-i Bahriyye (Deniz Memlûkları) Devleti'nde

a. el-Melik Necmuddîn Eyyûb, vakti zamanında adı Şeceretu'd-Dürr olan Türk bir câriyeyle evlenmiştir ve ondan adını Halîl koyduğu oğlu dünyaya gelmiştir. Bu yüzden Şeceretu'd-Dürr'e "Ümmü Halîl" diye hitâb edilmiştir. Şeceretu'd-Dürr, kocasının oğlu Tûrânşâh'ın öldürülmesinden sonra sultân olur. Çok geçmeden de

Memlûklu komutan İzzuddîn Aybek ile evlenip sultânlığı ona bırakır. İzzuddîn Aybek ise sultânlık tahtına oturan ilk Memlûklu sultânıdır (H.648).

b. H.655 yılında Şeceretu'd-Dürr, eşi İzzuddîn Aybek'i, Musul Emîri Bedruddîn Lü'lü'ün kızını istemek niyyetinde olduğunu öğrendiği için öldürtür. Onu öldürtmek için memlûkları/kölelerinden destek alır ve onlar da Aybek'i takunyalarla döve döve öldürürler. Onun öldürülmesinden sonra yerine oğlu Ali geçer ki o da Şeceretu'd-Dürr'ü -tıpkı babasını öldürttüğü gibi- takunyalarla dövdürerek öldürtür.

c. H.657 yılında Memlûklu komutan Kutuz, Ali b. İzzuddîn Aybek'i, hem hal'eder hem de âilesiyle birlikte Mısır'dan sürer. Ayrıca Komutan Baybars el-Bundugdârî'yi orduların başına getirir. Beri tarafta Moğollar, Şâm beldelerine girmiş ve Mısır'a saldırmak üzere hazırlığa geçmişlerdir. Kutuz, Baybars'ın komuta ettiği bir orduyla onların karşısına çıkar ve iki ordu "Ayn-ı Câlût" denilen mevkide karşılaşırlar. İşte bu mevkide târîhin büyük muhârebelerinden biri yaşanır. Memlûk ordusu bu muhârebede üstün bir şecâat örneği gösterdiği gibi komutanları Baybars da üstün savaş mahâretini ortaya koyar. Böylece zafer Memlûk ordusunun olurken Moğol ordusu darmadağın edilir ve komutanları -Moğolların önderi Hulâgû'nun damadı- Ketbuğa-Nuyan da öldürülür.

d. Bu Muhârebeyi müteâkib zaman içinde Komutan Baybars, Sultân Kutuz'a bir sûikasd düzenler. Zîrâ Kutuz, Moğolları oradan temizledikten sonra Haleb vâliliğini Baybars'a vereceğini, ayrıca kendisinden sonra onu Sultân tayîn edeceğini vaad etmiştir. Vaadinde durmayınca da Baybars bazı Memlûklu komutanlarla birlikte bir sûikasd düzenleyip onu öldürür.

e. Sultânlık tahtına Baybars oturur ve el-Melik ez-Zâhir lakabını alır. Sultânlığı on sekiz yıl sürmüştür. Bu süre zarfında Eyyûbîlerin Şâm beldelerindeki emîrliklerini denetimi altına alır. Ayrıca Şâm beldelerini Mısır'a ilhâk eder. Haçlıları sâhil kentlerinden sürüp çıkarır. H.665 yılında Antakya'yı özgürlüğüne kavuşturur. Ermeni Kilikya bölgesine gazve düzenler ve burayı da sultânlığına boyun eğdirir. H.676 yılında ise Moğolların himâyesi kapsamında olan Anadolu Selçuklu devleti üzerine bir sefer düzenler. Baybars, Elbistan'da yaşanan büyük bir muhârebede Moğol ordusunu tarumar ettiği gibi Anadolu Selçuklu devletini de onların elinden kurtarır.

f. H.676 yılında ve Elbistan Muhârebesi akabinde ez-Zâhir Baybars vefât edince yerine oğlu Nâsıruddîn Muhammed Berke geçer. Henüz on sekiz yaşında olan Berke, el-Melik es-Sa'îd lakabını alır. Sultânlığı üzerinden geçen iki yılın sonunda Memlûklar, kötü idâresi yüzünden onu hal'edip yerine henüz yedi yaşında olan kardeşi el-Emîr Sülâmiş'i getirirler. Ona el-Melik el-Âdil Bedruddîn lakabını verip Komutan Kalâvûn'u da ona nâib tayîn ederler.

g. Kalâvûn, çok fazla bir zaman geçmeden Bedruddîn Sülâmiş'i H.678 yılında hal'edip sultânlık tahtına kendisi oturur. el-Melik el-Muzaffer Seyfuddîn lakabını alan Kalâvûn'un sultânlığı on bir yıl sürer. Bu süre zarfında, Haçlıların elinde kalan Bilâd-ı

Şâm'daki bazı kaleleri ve merkezleri onların elinden alır. Lâzikiye ve Trablus şehirleri de bunlar arasındadır. H.689 yılında Kalâvûn vefât ettiğinde yerine oğlu Halîl geçer ve Salâhuddîn lakabını alır. O da öncelikle Haçlıların elinde olan Safed kalesi ile Tarsûs şehrini geri alır. Sonra Haçlılarla yaşanan çetin bir savaşın akabinde Akkâ'yı ele geçirir.

h. H.693 yılında Memlûkların iki komutanı Beyderâ ile Lâçîn, Sultân Salâhuddîn Halîl b. Kalâvûn'u bir sûikasd sonucu öldürürler. Yerine ise Beyderâ gelir ki onun sultânlığının üzerinden daha bir gün geçmeden komutan Ketbuğa hem onu hem de Sultân Salâhuddîn Halîl b. Kalâvûn sûikasdine iştirâk edenleri öldürür. Akabinde Memlûklar, Halîl'in kardeşi Muhammed b. Kalâvûn'u sultân olarak seçip ona biat eder ve kendisine en-Nâsır lakabını verirler ki henüz dokuz yaşındadır.

ı. Kısa bir müddet sonra komutan Ketbuğa, yaşının küçüklüğünü öne sürerek Muhammed b. Kalâvûn'u hal'eder ve sultânlığa kendisi geçer. Komutan Lâçîn ise Ketbuğa'ya karşı bir sûikasd hazırlığına girmiştir. Ketbuğa bunu öğrenir öğrenmez Dımışk'a kaçar. H.696 yılında Ketbuğa kendi kendisini hal'edince onun yerine Lâçîn sultânlığa geçer ve el-Mansûr Husâmuddîn lakabını alır. İki yıl sonra, H.698 yılında Lâçîn bir sûikasde uğrayıp öldürülür. Sultânlığa ise tekrar Muhammed b. Kalâvûn getirilir ki o zaman yaşı on dördüne varmıştır.

i. H.708 yılında Muhammed b. Kalâvûn hal'olunup sultânlığa Memlûklu komutanı Baybars el-Çaşnıgîrî gelir. O da H.709 yılında hal'olunup sultânlığa üçüncü bir kez Muhammed b. Kalâvûn getirilir. O zaman itibâriyle yaşı yirmibeşine ulaşmıştır. H.741 yılında vefât eden Muhammed b. Kalâvûn'un sultânlığı 31 yıl sürer. Memlûkların en uzun dönem sultânlık yapan sultânıdır. Mehâbet, akıl, siyâset, cesâret, idâre gibi husûslarda bunların en büyüğü ve en iyisidir. Memlûklar devleti onun döneminde yükselişinin zirvesine ulaşmıştır. Ondan sonra ise peşpeşe oğulları devletin başına geçmiştir ki bunların döneminde devletlerinin güneşi tutulmaya başlamıştır.

j. Muhammed b. Kalâvûn'dan sonra sekiz oğlu sultânlık tahtına oturur. Bunların ilki el-Mansûr lakabını taşıyan Ebû Bekr Seyfuddîn'dir. Sadece bir yıl kadar sultân olarak kalır ve H.742 yılında hal'edilip yerine kardeşi "Kiçik (Küçük)" sultânlık tahtına oturur. Kendisine el-Melik el-Eşref Alâuddîn lakabı verilen "Kiçik" tahta oturduğunda henüz beş yaşındadır. Bir seneden az bir süre içinde o da hal'edilir ve sultânlığa kardeşi Ahmed geçer. Ona el-Melik en-Nâsır Şihâbuddîn lakabı verilir. Sultânlığının üzerinden geçen iki ayın sonunda kardeşi İsmâîl onu hal'edip öldürür. O ise el-Melik es-Sâlih İmâduddîn lakabını alır. İsmâîl üç yıl boyunca sultân olarak kalır ve H.746 yılında öldürülür.

Onun öldürülmesinden sonra kardeşi (I.) Şabân sultân olur ve el-Melik el-Kâmil Seyfuddîn lakabını alır. Sultânlığı üzerinden geçen bir senenin akabinde, önce hal'-olunur, sonra hapse atılır ve nihâyet mahpus tutulduğu yerde katledilir. Onun yerine kardeşi I. Hâcî sultân olur ve el-Melik el-Muzaffer Seyfuddîn lakabını alır. Bir yıldan az bir süre içinde o da hal'edilir ve boğazlanarak öldürülür. H.748 yılında kardeşi

Hasan sultân olur ve el-Melik en-Nâsır Nâsıruddîn lakabını alır. H.752 yılında onun halefi olarak sultânlığa gelen kardeşi Sâlih ise el-Melik es-Sâlih Salâhuddîn lakabını alır. Onun sonrasında Bahriyye Memlûkları'nın sultânlık dönemi H.784 yılına kadar uzar. Akabinde ise Burcî Memlûklara intikâl eder ki bunlar da -Bahriyye de olduğu gibi- Türk ve Çerkez Memlûklarındandır. Sultânlık dönemleri H.922 yılında Osmanlı fethiyle son bulmuştur.

e. Murâbıtlar Devleti'nde

Murâbıtlar Devleti, en yüksek zirvesine Yûsuf b. Tâşfîn ve oğlu Ali dönemlerinde (H.453–537) ulaşır. Sonra devlet içinde yaşanan hâdiselerle birlikte çökmeye başlar. Murâbıtların başına son dönemlerinde daha ergenlik yaşına varmamış iki hükümdâr geçer ki bunlar İbrâhîm b. Tâşfîn b. Ali b. Yûsuf b. Tâşfîn ile onun amcazâdesi İshâk b. Ali b. Yûsuf b. Tâşfîn'dir. Birincisine H.540 yılında ve babasının vefâtından sonra biat edilir. Murâbıtlar onun döneminde yaşanan bir savaşta Muvahhidleri püskürtmeye yol bulamazlar. Hezîmete uğradıkları gibi İbrâhîm de Muvahhidler tarafından ele geçirilip öldürülür. Ondan sonra ikincisine H.541 yılında biat edilir. Muvahhidler Marâkeş'i ele geçirdiklerinde hem onu hem de bulabildikleri bütün Murâbıt emîrleri öldürürler. Böylelikle de onların devletine son verirler.

f. Muvahhidler Devleti'nde

Bu devlet, gücünün zirvesine Ebû Yûsuf Yakûb döneminde (H.580–595) ulaşır. Bu da Yakûb'un Kaştâle (Kastilya) Kralı VIII. Alfonso'yu H.591 yılında yaşanan el-Erek Muhârebesi'nde hezîmete uğratması akabinde olur. Onun oğlu Muhammed en-Nâsır döneminde (H.595–611) ve Muvahhidlerin H.609 yılında yaşanan el-Ukâb Muhârebesi'nde İspanyollara yenilmesinin akabinde devlet gerilemeye başlar.Sonra Yûsuf el-Mustansır döneminde (H.611–620) bu durum devâm eder ve H.614 yılında yaşanan Ebû Dânis Muhârebesi'nde de yenilgiye uğrarlar.

Devlet içindeki çözülme ise (I.) Yûsuf b. Yakûb'un oğlu Abdulvâhid'in hal'inden ve onun yerine kardeşi Yakûb el-Mansûr'un oğlu el-Melik el-Âdil lakabını taşıyan Ebû Muhammed Abdullah'ın getirilmesinden, sonra H.624 yılında onun da hal'edilip öldürülmesi akabinde yerine el-Mu'tasım Billâh lakablı Yahyâ b. Muhammed en-Nâsır'ın getirilmesinden sonra şiddetlenir. Çözülmenin daha da şiddetlendiği zaman ise amcası Ebu'l-Alâ İdrîs b. Yakûb b. el-Mansûr'un ona yapılan biati reddetmesi, ayrıca Endülüs ahâlisinin, el-Me'mûn lakabını alan işbu amcasına biat etmesi sonrasında olur. Böylece Muvahhidler devleti, biri Endülüs'te diğeri ise el-Mağrib'de olmak üzere kendi içinde ikiye bölünür. Sonra el-Me'mûn, hem birâderzâdesinin elinden idâreyi hem de kardeşi el-Melik el-Âdil'i öldürenlerden intikâm almak için Mağrib'e yönelir. Ayrıca bir İspanyol ordusundan yardım alır ki, kendi anası da bir İspanyoldur. Kaştâle (Kastilya) kralı İspanyol III. Ferdinand belli şartlar karşılığında ona yardım etmeyi kabûl eder. Bu şartlar arasında İşbiliye yakınlarında on kalenin kendisine verilmesi, Marâkeş'de -oraya girdiği takdîrde- İspanyol askerleri için bir

kilise inşâ etmesi ve kendi askerleri arasında Müslüman olan kimselerin Müslümanlıklarını kabûl etmemesi de vardır.

el-Me'mûn, yaptığı saldırı sonrasında Marrâkeş'e girmeyi başarır. Kardeşinin oğlu Yahyâ el-Mu'tasım Billâh'ı hezîmete uğratır ve Muvahhidlerin ona biat eden büyüklerini öldürür. el-Me'mûn, İspanyol kralın şartlarını da yerine getirir. On kaleyi kendisine verdiği gibi onun İspanyol askerleri için Marâkeş'de bir de kilise inşâ eder. Ama çok geçmeden Sebte Emîri olan kardeşi Ebû Mûsâ İmrân b. Yakûb ona karşı ayaklanır. el-Me'mûn onunla savaşmak üzere harekete geçip kendisini kuşatma altına alır. Onun bu kuşatmayla meşgûliyyeti esnâsında kardeşinin oğlu Yahyâ, yanındaki Arab ve Berberî birlikleriyle birlikte geri dönüp tekrar Marâkeş'e girer. el-Me'mûn ivedilikle geri dönmeye çalışırsa da H.630 yılında yolda ölür. Ondan sonra Abdulvâhid er-Reşîd'e biat edilir, ama amcalar ve çocukları arasındaki kavgalar sürgit devâm eder. Nihâyetinde Merîn Oğulları H.668 yılında Marâkeş'i istîlâ ederler. Muvahhidlerin en son hükümdârı, Ebû Debbûs lakablı Ebu'l-Alâ İdrîs el-Vâsık Billâh döneminde Muvahhidler Devleti yıkılır ve onun enkâzı üzerinde Merîn Oğulları Devleti kurulur.

g. Kuzey Afrika Devletlerinde

Tûnus'tan Marâkeş'e kadar Kuzey Afrika'ya hükmeden Muvahhidler Devleti yıkıldıktan sonra bu bölgede üç devlet kurulur: Birincisi Mağrib-i Aksâ'da kurulan ve başkentleri Marâkeş olan Merîn Oğulları Devleti'dir. İkincisi Abdulvâd Oğulları'ndan olan Zeyyân Oğulları Devleti'dir ki, Mağrib-i Evsat'ta (Cezayir) kurulmuştur. Başkentleri ise Tilmisân'dır. Üçüncüsü Mağrib-i Ednâ'da (Tûnus) kurulan ve başkentleri de Tûnus şehri olan Hafs Oğulları Devleti'dir.

Bu devletleri, kendi aralarında yaşanan savaşlar, ayaklanmalar ve kargaşalar güçten düşürür ve Endülüslü kardeşlerinin yardımına koşmaktan alıkoyar. Böylece onları İspanyolların eline bırakırlar ki, Osmanlıların H.962 yılında Cezayir'i, sonra H.982 yılında Tûnus'u aldıkları zamana kadar kendileri İspanyollar ile Normanların saldırılarına hedef olurlar. Marâkeş'de ise H.916 yılında Alevîlerin Hasen Oğulları Devleti kurulur.

3. Eğlence ve Sefâhete Dalınması

İslâm devletlerinin dağılmasına, ayrı ayrı devletlere bölünmesine, ondan sonra hızlı bir şekilde yıkılmasına, doğudan ve batıdan gelen saldırılara maruz kalmasına neden olan bütün o sebeblere eklenmesi gereken bir diğer sebeb ise bazı yöneticilerin kötü ahlâkları, eğlence ve sefâhete dalmalarıdır. Bunlar, genellikle çocuk yaşta tahta oturan, çocuk oldukları için başlarına nâibler atanan, nâiblerin ise -yönetim sadece kendi ellerinde kalsın diye- onları oyun-eğlenceyle meşgûl etmek sûretiyle idârî işlerden uzak tuttuğu kimselerdir. Bu çocuklar gençlik evresine ulaştıklarında malûm dürtüleri kabarmaya başlamış ve onlar da şehvetlerini dem be dem tatmîn

yoluna koyulmuşlardır. Devlet işlerini ise vezîrleri ile nâiblerine bırakmışlardır. Buna dâir örnekler pek çoktur ki burada sadece birkaçına yer vermeye çalışacağız:

İbn Tağrîberdî, *en-Nucûmu'z-Zâhire* adlı eserinde şunu rivâyet eder: "Fâtımî el-Mustansır, babası ez-Zâhir'in halefi olarak yedi yaşında tahta geçmiş, eğlence ve sefâhete tutkunlukla yetişmiştir. Gençlik evresine ulaştığında ise eğlence, şarab, musikiye dalmaklığı nedeniyle artık işi bitmiştir. Âdetlerinden biri, her sene soylu develere binerek Kâhire yakınlarında "Cubb-i Umeyre" denilen bir mesîre yerine gitmesidir. Buraya tıpkı hacca giden biri edâsıyla gitmiştir -ki bunu istihzâ yoluyla ve maskaralık amacıyla yapmıştır- ve su yerine, beraberinde getirdiği içki küplerinden, tıpkı Mekke yolunda hacılara su dağıtılması gibi insânlara kadeh kadeh [içki] dağıtmıştır."

Kıtlığın yedi yıl boyunca ülkesini kasıp kavurduğu, öyle ki insânların, ölüleri*n* ve çocukların etini yediği, bu da yetmezmiş gibi kendisi hakkında dinin temel esâslarından biriyle dalga geçtiği rivâyet edilen böyle bir halîfe hakkında ne denilebilir ki?! Bir de onu, hilâfet müddeti boyunca elinden hiçbir şey gelmez bir hâlde, vezîri Bedr el-Cemâlî'nin sultasına dayanmış bir hâlde görüyoruz.

Yine İbn Tağrîberdî şunu rivâyet eder: "Atsız adıyla bilinen, el-Melik el-Kâmil el-Eyyûbî'nin oğlu el-Melik el-Mes'ûd Yûsuf (II.) Salâhuddîn, H.611 yılında babası tarafından atanmıştır. O da H.619 yılında Mekke'yi ele geçirmiştir. Sa'y'in yapıldığı Diyârda, sarhoş bir hâlde uyuduğu [yetmezmiş] gibi onun yardımcıları da Sa'y esnâsında insânların ses ve gürültü çıkarmalarını engellemeye çalışmışlardır."

Harezm hükümdârlarının en sonuncusu olan Celâluddîn Mengübertî'nin hâlini ise buyurun İbnü'l-Esîr'in rivâyetinden okuyalım: "Bu hükümdâr, "Kılıç" denilen hadım bir hâdimine tutkundur. Günü geldiğinde bu hâdim ölmüştür. Bunun üzerine o, öyle bir hüzne, *öyle bir* gam-kasavete gark olmuştur ki misli duyulmuş değildir; Leylâ'sına yanan Mecnûn da bile! Askerlere ve emîrlere onun cenâzesinde yaya olarak yürümelerini emretmiştir -ki o hâdimin öldüğü mevki devletin başkenti olan Tebrîz'e birkaç fersah uzaklıktadır. Kendisi de onun cenâzesi ardısıra yaya olarak yürümüştür. Ama emîrleri ısrârcı olup onu bir şekilde ata bindirmişlerdir. Tebrîz'e ulaştığı zaman ise belde ahâlisine haber gönderip hâdimin tâbûtunu karşılamak üzere yola çıkmalarını emretmiştir. Onlar da bunu yapmışlardır. Fakat o, ahâlinin yeteri kadar hüzün göstermediklerini ve kâfi mikdârda gözyaşı dökmediklerini söyleyip onları kınamış, kınamakla kalmayıp bu yüzden onları cezalandırmak istemiştir. Emîrleri aracılık edince onlara karışmaktan vazgeçmiştir." // "Ayrıca hâdimi defnetmeyip yanında tutmuş ve gittiği her yere onu da beraberinde götürmüştür. Bu arada sînesini dövüp-ağlamaya devâm etmiş, bir şey yiyip içmekten geri durmuştur. Kendisine herhangi bir yemek sunulduğunda ise, "Bunu falana götürün" deyip o yemeği hâdimine götürmelerini kasdetmiştir. Hiç kimse ise onun öldüğünü söylemeye cesâret edememiştir. Çünkü "o öldü" denilecek olsa, bunu diyenin kendisi öldürülecektir. Böylece ona yemek taşımaya devâm etmiş, hükümdâra ise, "O yeri

öpüyor" demişlerdir. O da, "Ben şimdi, eskiden olduğumdan daha iyiyim" demiştir. Nihâyet emîrleri onun etrafından dağılıp gitmiş, o ise ne yapacağını bilmez bir hâlde ortada kalmıştır. Sonra vezîriyle mektûblaşarak onu kendine doğru çekmiş ve geldiği zaman onu katletmiştir."

Haleb hükümdârı el-Azîz Muhammed b. el-Melik ez-Zahîr Gâzî'nin oğlu olan el-Melik en-Nâsır (II.) Salâhuddîn'le ilgili bir haber ise şöyledir: Bu adam henüz yedi yaşındayken hükümdâr olur ve eğlence tutkunluğuyla gençlik evresine erer. Devlet işlerini ise vezîrlerine bırakmıştır. Moğollar H.657 yılında Haleb'e girdiklerinde burayı terk edip Dımışk'a gider.

"Nefhu't-Tiyb" müellifi [el-Makkarî] rivâyet eder ki, Endülüslü edîb Mûsâ el-Ansî (Ö. H.685) doğuya yolculuk yaptığında Dımışk'a da gitmiştir. O günlerde, sözü geçen işbu II. Salâhuddîn de Dımışk'tadır. Beri tarafta Moğollar Haleb'i katliâma, esârete ve harâba boğmuşlardır. Mûsâ el-Ansî, Moğolların Haleb şehrinde yaptığı katliâmlar ve bu şehrin başına gelen musîbetler karşısında taziyelerini bildirmek/ *kendisine sabır telkîn etmek* üzere II. Salâhuddîn'in yanına gider. O ise bunları dinlemekten imtinâ ettiği gibi bir de bu felâket esnâsında öldürülen ve tutkunu olduğu bir kölesi için bazı beyitler okumaya başlar. Yani mülkünün elinden gittiğine yanmamakta, bilakis yitirdiği habîbine ağıt yakmaktadır. Ayrıca onu ilerleyen zaman içinde kafası daha fazla karışmış bir hâlde görüyoruz. Öyle ki beraberinde kardeşi (II.) el-Melik ez-Zâhir Seyfuddîn Gâzî ve Eyyûbî âilesinden başka emîrlerle birlikte Moğol hükümdârı Hulagu'ya sığınır. Hulagu, *önce* onlara iyi bir şekilde davranır, ama H.658 yılında yaşanan Ayn-ı Câlût Muhârebesi'nde Moğolların hezîmete uğradıkları haberi kendisine ulaştığı zaman hem onu hem de beraberindeki bütün emîrleri katleder.

İbn Tabâtabâ ise "Târihu'd-Duveli'l-İslâmiyye" adlı kitâbında rivâyet eder ki, Abbâsî Oğulları'nın Bağdâd'daki en son halîfesi el-Musta'sım Billâh, eğlenceye ve şarkı dinlemeye aşırı bir şekilde düşkündür. Neredeyse meclisi bir saatliğine olsun bunlarsız geçmez. Nedîmleri ve maiyyeti de cümbürcemâat onunla birlikte bu nevi şeylere, türlü türlü zevklere dalarlar. Onun ıslâh olması için parmaklarını dahi kıpırdatmazlar. Avâm tarafından ona nice nice uyarılar kâğıt parçaları üzerine yazılıp gönderilir. Nice nice şiirler Hilâfet sarayının kapıları önüne atılır.

Bütün bunlara rağmen o, kendisini kaptırdığı şarkıları dinlemeye ısrârla devâm eder. Bu arada hükümdârlığının temelleri çatır çatır yerinden oynamaya başlamıştır. Onunla ilgili meşhûr olaylardan biri ise Musul Emîri Bedruddîn Lü'lü'e, kendisine bir musiki topluluğu göndermesi için yazdığı nâmedir. Aynı vakitte Hulagu'nun elçisi de Bedruddîn'in yanına ulaşmıştır ki onun isteği ise mancınıklar ve Bağdâd'ı muhâsara için kullanacağı kuşatma âletleridir. İşte o zaman Bedruddîn, "Şu iki isteğe bir bakın ve varın İslâm üzerine ağlayın" demiştir.

Şöyle bir Memlûklar devletine uzandığımızda ise onlardan kiminin, gönüllerini câriyelere kaptırdığını ve devlet işlerinden el-etek çekerek bunu nâiblerine bıraktığını görürüz. el-Melik es-Sâlih İsmâîl b. en-Nâsır Muhammed b. Kalâvûn bunlardan

biridir. Gönlünü hepten câriyelere kaptırmış, câriyeler de onun kalbini esîr almıştır. Devlet içinde son söz ise onların ağzına kalmıştır. O ise kendisini kadınlara ve çalgı çengiye kaptırdığı için devlet işlerine bakmaktan yüz çevirmiştir. Ha bir de [zât-ı âlileri] siyâh câriyeleri tercîh etmiştir. Nitekim "İttifâk" denilen ve ud çalmayı iyi bildiği gibi pek de güzel şarkı söyleyen siyâh bir câriye onun sevgisine nâil olma şerefine erer; o da bu câriyeyle evlenir. Öbür tarafta kardeşi el-Melik Şabân da bu câriyeye tutkundur. es-Sâlih İsmâîl H.746 yılında vefât ettiğinde, kardeşi hiç vakit kaybetmeden onu alır ve kardeşinin öldüğü günün gecesi onunla zifâfa girer!

el-Melik el-Kâmil Şabân hal'olunup H.747 yılında katledildiğinde bu sefer diğer kardeşi, el-Melik el-Muzaffer Hâcî, o câriyeyi alır ve kardeşinin hal'edildiği günün gecesinde onunla evlenir. Câriye ona şarkılar söyler, o da ona dört aded yüzük taşı ve altı aded inci ihsân buyurur ki bunların değeri dört bin dînârdır. İşte böyle böyle Muhammed b. Kalâvûn'un üç oğlu aynı kara câriyeyle evlenirler. Her üç kardeşin bu câriyeyle evliliklerinde ve her defasında nikâhlarını, bu nikâhın -kocası ölmüş kadının beklemesi gereken *iddet müddeti* beklenmediği için- bâtıl olduğunu bile bile aynı kadı kıyar.

Sonuçta bu kara câriye her üç kardeşin nezdinde, onun zamanında hiçbir kadın için ne duyulmuş ne de görülmüş olan bir nasîbe ve saâdete ulaşır!!!

Niye böyle olmasın ki, işbu mecnûn şâir, kara leylâsı için bakın ne demiş:

Senin hakkında habeşli bir karadır diyorlar
Eğer misk'in karalığı olmasa baha bulmazdı.

A bu fâsık hakkında ve aynen onun minvâli üzre "Eğer ziftin karalığı olmasa..." demek sezadır.

Ne diyelim, Allah'ın, mahlûkatı içre türlü türlü takdîri var.

Zikri Geçen Bütün O Sebeblerin İslâm Toplum Hayâtı Üzerindeki Etkisi

Bütün bu etkenlerin Müslüman toplumun siyâsî, iktisâdî ve ictimâî hayâtlarına yansıması tabîîdir ki vukû bulacaktı.

1. Siyâsî Hayâtta: Birlik Bozulur ve Düşmanlar Tamaha Kapılır

İslâm Devleti, birliğini kaybeder ve Abbâsîlerin ilk döneminden itibâren çözülmeye başlar. Bu çözülme [hâli], Abbâsîlerin ikinci döneminde parçalanmaya yüz tutarak artar. Meselâ doğuda Büveyhîler, Sâmânîler, Gazneliler, Selçuklular; Afrika – Mağrib-i Aksâ'da İdrîsîler, Mağrib-i Ednâ'da, kezâ Mısır'da ve Şâm'da Fâtımîler; Endülüs'te Emevîler olmak üzere farklı devletler kurulur. Hilâfet de işbu devletler arasında dağılır ki, bir Abbâsî halîfesi Bağdâd'da, bir İdrîsî halîfesi Mağrib-i Aksâ'da, bir Fâtımî halîfesi Mısır'da ve bir Emevî halîfesi ise Kurtuba'da boy gösterir. Diğer

yandan kimi emîrler, bazı bölgeleri ellerine geçirip buralarda bağımsızlıklarını ilân ederler. Bu devletler ile emîrlikler arasında devâmlı bir barış hâli yaşanmadığı gibi aralarında çoğu zaman savaşlar çıkar. Ara ara bu savaşlara eklenen isyânlar ve ayaklanmalar da işin diğer bir boyutudur. Bütün bunların sonucunda İslâm devleti, kuvvetini yitirip zayıflar ve pusuda bekleyen Hıristıyan saldırılarını püskürtmeye güç yetiremez. Zâten düşman onu, hem doğu hem de batıdan çepeçevre kuşatmıştır. Ayrıca Müslümanların birbirlerini yiyen devletlere ayrılmasını ve birbirlerinden nefret eden kutublar hâlinde dağılmasını kendisi için bir kalkan edinmiştir. Müslümanlar ise, işbu hâlden dolayı, maruzu kaldıkları bu saldırılara karşı koyabilecek güçlerini toparlayamamışlardır.

H.477 ila 493 yılları arası dönemde, İspanyol kral VI. Alfonso, Tuleytula'yı; paralı İspanyol askerlerin başı "El-Campeador" ise Belensiye'yi (H.487'de) istîlâ eder. VI. Alfonso, İşbiliye'yi de istîlâ etmeye kalkışır, ama Murâbıtlar burayı kurtardıkları gibi tüm Tavâif-i Mulûk devletlerine son verir ve Endülüs'te kendi devletlerini kurarlar.

H.487 ila 498 yılları arası dönemde, Papa II. Urban, Avrupa'daki Feodal Lordları Bilâd-ı Şâm'ı ele geçirmeye ve Kudüs'ü Müslümanların elinden kurtarmaya çağırır. Bu çağrıya temel teşkîl eden nedenlerden biri Fâtımî halîfesi el-Hâkim Biemrillâh'ın Kudüs'teki Kıyâmet Kilisesi'ni yıkmasıdır. Papa'nın çağrısı, Avrupalıların -kendi aralarında çıkan savaşlar dolayısıyla bozulmuş olan- birliklerinin tekrar te'sîs edilmesine vesîle olur. Böylece I. Haçlı Seferi'ni başlatırlar. Daha önce işâret ettiğimiz gibi Selçuklu sultânları arasında yaşanan çatışmalar, onlara Anadolu topraklarına girme fırsatı sunar. Haçlılar, Nikiye (Nikea) -şimdiki İznik-, sonra Konya şehrini alır, ayrıca Bilâd-ı Şâm'a girmeyi başarırlar ve Ma'arratu'n-Nu'mân ile Antakya'yı istîlâ ederler. Sonra sâhil boyunca yollarına devâm edip Trâblus, Hayfâ, Yâfâ, Kayseri*yye* ve Remle'yi ele geçirirler. Oradan Kudüs'e uzanır ve bu Şehri, H.493 yılının Nisan ayının 23. gününde istîlâ ederler. Bu yıl aynı zamanda Tulaytula şehrinin İspanyolların elin*de* düştüğü yıldır.

Kudüs'te, Haçlıların komutanı "Godefroy de Bouillon" Haçlılara katliâm, yağma, tecâvüz gibi her şey için izin verir. Onlar kendilerine izin verilen her şeyi yaptıkları gibi bir de komutanlarını Kudüs Kralı ilân ederler. Ondan sonra Dımışk'a yönelip burayı kuşatma altına alırlar. Şehir ahâlisinden, Dımışk kadısı Zeynuddîn Ebû Sa'îd el-Herevî'nin başlarında olduğu bir heyet, Halîfe el-Mustazhir Billâh'tan yardım istemek amacıyla Bağdâd'a gider. Amma Halîfe, onlara ancak aczini ve gözyaşlarını gösterir. Onlar da oturup onun aczine ağlarlar. Sonuç itibâriyle: [elhamdulillâh] Dımışk ahâlisi, Haçlıları püskürtmeye muvaffak olur.

Bu aşamadan sonra Haçlılar, Akkâ ve Cubeyl üzerine yürüyüp bu iki yeri istîlâ ederler. Ondan sonra saldırılarını devâm ettirip Bilâd-ı Şâm'daki birçok mevkii ele geçirirler. Bu mevkilerde çeşitli kaleler ve üsler kurarlar. En sonunda Salâhuddîn el-Eyyûbî, Fâtımî devletine bir son verip Müslüman topluluklar arasında birliği sağlar ve onun eliyle Haçlılar bu topraklardan temizlenir.

2. İktisâdî Hayâtta

İktisâdın selâmeti, temel bir etkene dayanır ki o da güvenliktir. Güvenlik olmadan iş, üretim, alışveriş ve ticâretin devâm etmesi mümkün değildir. Güvenliği en fazla sekteye uğratan durum ise ayaklanmalardır. Emevîler devrinde ve Abbâsîlerin ilk döneminde, her iki devleti epeyce meşgûl eden birçok ayaklanma vâkıası yaşanır; ama bunlar iktisâdî hayâtın hareketliliğini sekteye uğratamaz. Zîrâ devletin bunları bastıracak gücü olduğu gibi insânlar da fetihlerin getirdiği bolluk vesîlesiyle refâh içinde bir hayât yaşamaktadır. Ayrıca sözkonusu ayaklanmalar, fakîr veya güçsüzlerin ayaklanmaları değil, aksine bütünüyle siyâsî hedef taşıyan ayaklanmalardır. Bu yolda yaşanan çatışmalar, hilâfet veya kabîle ırkçılığı dolayısıyla çıkan fitneler ekseninde dönmüştür.

Bununla birlikte İslâm topraklarının bazı bölgeleri birtakım âfetlerle kavrulur. Kuraklık ve tabîî âfetler netîcesinde ürünlerin telef olması gibi ki, bunların akabinde ise bazı kıtlıklar baş gösterir ve *bazı* salgın hastalıklar yayılır. Ama bunlar, çok fazla sürmez. Abbâsîlerin ikinci dönemine geldiğimizde ise fakîrlerle güçsüzlerin, vâliler ve harâc tahsîldârlarının zulümleri karşısında ayaklandıklarını görürüz. On beş yıl kadar devâm Zenc(iler) Ayaklanması, bu süre zarfında birçok insânın ölmesine, birçok şehrin harâb olmasına ve toprakların da onu işleyecek ellerden mahrûm kalmasına neden olur. Zîrâ bu toprakları işleyecek olan eller, artık birer isyâncı ve tahrîb unsuru hâline gelmiştir. Bu ayaklanma, arkasında başka bir ayaklanma bırakır ki o da yetmiş yıla yakın bir süre devâm eden Karmatîler Ayaklanması'dır. Bu süre zarfında güvenlik felç olur; yağma, talan, soygun ve cinâyetleriyle ortalığı fesâda boğan hırsızlar şehir ve köylerde cirit atmaya, öbür tarafta çöl bedevîleri hem ticâret hem de hacı kâfilelerine saldırmaya başlar. Bu yüzden ticâret durur ve birkaç yıl boyunca hac sekteye uğrar. Bütün bunlar ise iktisâdî hayâtın bozulmasına neden olur. Ardı ardına yaşanan depremler, nehirlerin zirâî alanları tahrîb edecek derecede taşması gibisinden tabîî âfetler; bunların netîcesinde vukû bulan kıtlıklar, dolayısıyla salgın hastalıklar da felce uğrayan iktisâdî hayâta eklenip insânları ölüm yollarına koşar ve onları âdetâ ekin biçer gibi biçer.

3. İctimâî Hayâtta

Siyâsî ve iktisâdî alanlarda yaşadığı kargaşa ve bozulma hâli, doğal olarak İslâm toplumunun ictimâî hayâtına da sirâyet eder. Nitekim siyâsî hâdiseler onu acze, iktisâdî hâdiseler ise fakra düşürür. Bu yüzden kuvveti, devletçikler şeklinde dağılır. Bu da İslâm toplum hayâtında, bir tarafta, melikler ile baskın emîrlerin çevresinde halelenen, onların ihsânına nâil olmak için yine onların zulümlerini süsleyip püsleyen, onların ne din ne de ahlâkın kabûl edeceği yollarını kendilerine yol edinen müreffeh bir üst tabaka, beri tarafta fakîrlik, yoksulluk ve karamsarlığın aralarında kol gezdiği, zarûret ve sefâlet zilletinin kendilerini yine dinin asla kabûl etmeyeceği eylemlere girişmeye götürdüğü bir alt tabakanın oluşmasına neden olur.

Her iki tabakanın [ahlâken] sefîl olanları arasında içki ve buna bağlı eğlence, fıskufücûr gibi şeyler yayılır. Üst tabaka arasında bu gibi hâller, debdebe ve tantana sahneleriyle arzıendâm ederken, alt tabaka arasında ise derbederlik ve karamsarlık görünümleriyle arzıendâm eder. İşbu üst ve alt tabaka arasında bir de hâssa/havâs tabakası vardır ki o da orta tabakadır. Âlimler, fakîhler, muhaddisler ve müfessirler, aynı şekilde zühd ve takvâ ehli sâlihler bu tabaka içindedir. Bunların, -seleflerinde görüldüğü gibi- melikler ile emîrlerin kendisine boyun eğecekleri bir makâmları olmamıştır. Nasîhat veya tekdîr ehli olarak da bunların sözlerine kulak verilmiş değildir. Yaşanan bütün o rezillikleri kuvvet yoluyla bastırabilecekleri bir sultaları ise zâten yoktur. Velhâsıl pek çok insân içkiyi açıktan açığa içer olmuş ve kadehlerini meyhânelerde, mesîre ve dinlenme yerlerinde tokuşturmuşlardır. Yıllanmış içkileri ise manastırlarda bulmuşlardır!

Abbâsîlerin ikinci dönemi ve bunu müteâkib devirlerde, İslâm toplum hayâtında görülen genel özellikler bunlardır. Debdebe, şatafat, isrâf ve zevk hayâtı, kezâ bu hâlleri pek çok eğlence ve sefâhet sahneleriyle birlikte açığa vuran, dine ve ahlâka âdetâ meydân okuyan Abbâsîlerin birinci dönemi bu hâle beşiklik etmiştir. Ebû Nuvvâs'ın şiirlerinde ve onun Mutî' b. İyâs, Hammâd Acred ve Vâlibe b. el-Habbâb gibilerle yaşadıklarına dâir rivâyetlerde, yine İbn Herme, Müslim b. el-Velîd ve o dönemin sâir sefîh şâirlerinin şiirlerinde gördüğümüz budur. Aynı şekilde bunu *el-Eğânî*, *el-Ikdu'l-Ferîd*, *Nihâyetu'l-Ereb*, *en-Nucûmu'z-Zâhire*, *Uyûnu'l-Ahbâr* gibi edebiyat ve târîh kitâblarında, kezâlik Taberî ve İbnu'l-Esîr'in târîhlerinde, el-Mes'ûdî'nin *Murûcu'z-Zeheb*'inde, *Târîh-i Bağdâd*, *Târîh-i İbn-i Kesîr* gibi eserlerde ve daha başka edebiyat ve târîh kitâblarında da görürüz. Bunların [yani anlatılan hikâyelerin] tamâmı -her ne kadar bunların içinde pek çok sokuşturma ve kurgu olsa da- hâkim tabaka ile onların çevresinde kümelenen insânların İslâm esâslarını uygulama konusunda gösterdiği gevşekliğe şâhiddir.

Bu bağlamda İslâm'ın temel değerlerinden ilk yitirileni adâlet olmuştur. **Adâlet** ilkesini, iktidârı ele geçirmek uğruna yaşanan şiddetli kavgaların ve buna bağlı olarak varlık gösteren zulüm ve istibdâdın merkezindeki heva ve hevesler zedelemiştir. İktidârı elinde tutan, halîfe veya melik, sultân veya emîr her kişi, zulüm ve istibdâdı kendi hevası doğrultusunda icrâya koyulmuş, insânları şübhe sebebiyle mahkûm etmiş, öldürmüş ve mâllarını müsâdere altına almıştır. Zâten böyle birinin, işbu keyfî icrââtlarını cezalandıracak kimse de yoktur. Zulümle dolu bu hava içinde *korku* ve onunla birlikte *nifâk olgusu* peyda olmuştur. Bu olguların her ikisi de aklın gelişmesini sekteye uğratan etkenlerdendir. Bu nedenle aklın verimleri kurumaya yüz tutmuş ve azîmetleri körelmiştir. Korkuyu üzerinde taşıyan kişi, herhangi bir müfterî veya muhbirin gadrine uğrarım veyahut başıma çekindiğim bir şey gelir endişesiyle genel hayâttan kopmuş ve [*selâmet der-kenâr est* fehvasınca] selâmet arzulayarak zühd ve tasavvuf yolunu tutmuştur. Nifâk ise kişilikleri zayıf olanlar arasında yayılmıştır. Münâfıklar, sultânın desteğini kazanmak ve onun ihsânına nâil

olmak için sultânın yaptıklarını süsleyip püslemiş, böylece hem onun taşkınlığını arttırmış hem de işlediği zulümlerin ortağı olmuşlardır.

Mevsûk râvîler/muteber târîhciler, yaşadıkları çağlarda şâhidi oldukları zulüm ve haksızlık manzaralarını kayıt altına almışlardır. H.367 yılında vefât eden Seyyâh İbn Havkal'ın "Sûretu'l-Arz" adlı eserinin önsözüne yazdığı şu satırları okuyalım ki seferinden [Bağdâd'dan dönmeden] önce Bağdâd'da gördüklerini şöyle anlatıyor:

"... Bu kitâbı telîf etmeme, seferlerin sürekliliği, vatanımda yaşadığım huzursuzluk, bunları geçen kaderle birlikte özellikle rızık, eser [!?] ve [zarûrî] şehvet ihtiyâcını giderme [evlilik !?], sultânın ve zaman[ın] köpeğinin zulmü, maşrık ehli üzerinden eksik olmayan zorluklar ve saldırılar, [doğu] sultânlarının zulüm ve taşkınlığı yol edinmesi, felâketlerle âfetlerin çokluğu, meşakkatlerle musîbetlerin devâmlılığı, nimetlerin noksanlığı ve yağmur kıtlığı [/darlık ve geçim sıkıntısı] yardımcı oldu."

Feylesof ve müverrih İbn Miskeveyh'in "Tecâribu'l-Ümem" adlı eserinde yazdıklarını okuyalım ki, Abbâsîler döneminde idârenin zayıflaması ve devletin çökmesine neden olan sebebleri şöyle açıklamaktadır:

"Bu satırlar, ibret nazarıyla okunsun. Acaba o hükümdârları yok eden, kötü tedbîrlerinden, sorumlu oldukları işleri düzene koymayı bırakıp kendilerini zevk ve şehvetleriyle meşgûl etmelerinden, haber [:bilgi, sır] sâhiblerinin konumu karşısında gaflet göstermelerinden, vezîrleri ile komutanlarının niyyetlerini öğrenmeyi ihmâl, askerlerinin işlerini terk etmelerinden, güvenilmeyecek antlaşmalara ve devletlere bel bağlamalarından; onlardan önceki -gidişatları istikâmet bulmuş- idârecilerin ahvâlini çok az gözden geçirmelerinden, onların yaşamlarının nasıl olduğu, ülkelerini nasıl düzene koydukları, adamlarının bu nizâm-intizâm yollarına dâir niyyetlerinin ne olduğu, bunu öncelikle hem nizâm-intizâmlarını koruyan hem de onların derûnuna hâkim olan dinle, sonra işlerini yürüten adamların başına atadıkları güvenilir söz sâhibleri ve keskin gözlerle, onları rûz be rûz, adım adım takîb edip denetlemekle, onları mümkün olduğu kadarıyla korkutmamakla, darıltmamakla ve müdâra (/idâre) edilmesi gerekeni müdâra etmekle, ıslâhına yol bulunamayan ve gidişatı merhem tutmayanları tutup indirmekle yaptıklarını bilmemelerinden gayrı nedir!"

İmâm *es-Suyûtî* ise *Târîhi*'nde şöyle demektedir:

"Abbâsî Oğulları devleti[dönemi]nde Müslümanların birliği bozulmuş, Arabların adı dîvândan düşüp Türklerin adı dîvâna sokulmuş, önce Deylemler sonra da Türkler hâkimiyyet sağlamış, böylece onların büyük bir devleti olmuştur. Ülkeler birçok parçaya bölünmüş, her bölge üzerinde insânlara zulmeden ve onlara kuvvet zoruyla hükmeden başlar belirmiştir."

Endülüs emîrleri ve/ya halîfeleri de maşrık ehlinden daha iyi bir hâlde değildir. Nitekim onlar da isrâf ve debdebede aynı yolu takîb etmiş, bu da onları düşmanları karşısında gaflete düşürmüştür. Nihâyetinde düşman onlara saldırmış ve onları yurtlarından çıkarmıştır. Meselâ H.456 yılında Belensiye'nin nâhiyelerinden biri olan

"Paterna" köyünde Müslümanlar ile İspanyollar arasında bir muhârebe yaşanır. Bu muhârebede İspanyollar, Müslümanları mağlûb ettikleri gibi oradan harekete geçerek Belensiye'yi işgale yönelirler. İbn Bessâm, İspanyollar onlara saldırdığı zaman Belensiye ehlinin başına gelenleri şöyle anlatır:

"... ve Franklar Belensiye'ye saldırdılar ki Belensiye ahâlisi, harb konusunda câhil kimselerdi. Vuruşma ve çarpışma işlerini arkalarına atmış, yeme içme gibi lezzetlere dalmışlardı. Franklar, kendilerini, Belensiye evleri[ne saldırmak] husûsunda pişman ve bu evlerdekilere mukâvemet konusunda zayıf gibi göstermişlerdi [!?]. Böylelikle onları kandırmış, onlar da bunlara kanmışlardı. Onları tamaha salmış, onlar da bu tamaha kapılmışlardı. Belli yerlerde ise bazı Frank topluluklar pusuya yatmışlardı. Şehir ahâlisi ziynet elbiseleriyle dışarı çıkmışlardı. Emîrleri Abdulazîz b. Âmir de onlarla birlikte çıkmıştı. Franklar, onları adım adım kendilerine yaklaştırmış, önce onlara yumuşak davranmış sonra da onları katliâm ve esârete boğmuşlardı. Onlardan ancak ecel vadesi dolmayanlar kurtulabilmişti. Emîr de kendi cânını kurtarmıştı."

Yine İbn Bessâm'ın dediğine göre Tulaytula ahâlisinin başına gelen de aynen budur. VI. Alfonso, onlara gâlib gelir ve bütün topluluklarını öldürür. [...Frankların, onların karşısına ziynet elbiseleriyle çıkan bu şehir ahâlisinden elde ettiği ganîmetlerin ise haddi hesâbı yoktur. ...]

O dönemlerde Endülüs'ün, aynı şekilde Haçlıların ve kısa bir süre sonra da Moğolların saldırılarına maruz kalan çoğu Müslüman devletle emîrliklerin ahvâlini, Endülüslü büyük İmâm İbn Hazm'ın tavsîfinden daha belîğ ve daha vecîz bir şekilde anlatacak bir şey yoktur. İmâm İbn Hazm, Allah *gani gani* rahmet etsin, Hicrî beşinci asırda Endülüs'ün ahvâlini, Mulûk-i Tavâif'in bu bölgede neler ettiğini, öyle bir anlatır ki, yazdığı her satırın arasına sızan kahır ile acıyı hissedebilirsiniz. Daha ilginci yazdığı şeylerin, hem birbirlerine hem de kendi halklarına karşı Haçlılardan destek alan yöneticilerimizin taht-ı idâresinde yaşadığımız şu günlerimizi ve bu günkü ahvâlimizi birebir tasvîr ediyor oluşudur. Velhâsıl **İmâm İbn Hazm**, "et-Telhîs Fî Vucûhi't-Tahlîs" adlı eserinde, kendi dönemindeki Endülüslü emîrlerle ilgili olarak şöyle demektedir:

"[Başımıza gelen] Bu hâl, kendisiyle imtihân olunduğumuz bir hâldir ki Allah'tan selâmet dileriz. Bu [öylesine] kötü bir fitnedir ki, Allah Teâlâ'nın koruduğu hâricinde [bütün] inançları (edyân) yok etti. Pek çok yönden ki bunları açıklamak uzun sürer. Hülâsası ise şudur: Şu Endülüsümüzde, şehir veya kale nâmına herhangi bir yeri çekip çeviren herkes, baştan sona kadar Allah'a ve Resûlü'ne -sallallâhu aleyhi ve sellem- karşı savaş içindedir. Yeryüzünde fesâd çıkarmakla meşgûldür. Onların yapıp ettikleri nâmına açıkça gördüğünüz şudur ki, kendilerine muhâlif tarafın bölgesinde olan Müslüman ahâlinin mâllarına saldırıp baskınlar düzenlerler. Kendi askerlerine yol kesme izni verirler. Müslümanların sırtına cizye, mukûs, darîbe gibi envaiçeşit vergi

vururlar. Müslümanların kullandığı yolların başına Yahûdîleri ve Nasrânîleri atar/onları Müslümanların başına musallat ederler. Allah'ın harâm kıldığını [asla] helâl kılmayacak olan bahaneleri zarûret diye öne sürerler. Bundan gâyeleri ise emir ve yasaklarının uygulanmasını sağlamak/kendi nüfûzlarını devâm ettirmektir.

"[Sakın ha] kendinizi yanılgıya kaptırmayın. [Sakın ha] fâsıklar ve kendilerini fıkha nisbet edenler [/fakîh veya âlim olduğunu söyleyenler], yırtıcı kalbler(i) üzerine kuzu postu giyinenler, şer ehlinin şerrini onlara güzel gösterenler ve fıskları üzere onlara yardım edenler sizi aldatmasın.

"Bizi bundan [sözkonusu tâifeden veya yaptıklarından] kurtaracak olan ise şudur: Emr-i bi'l-marûf, nehy-i ani'l-münker ve onların topunu zemmetmek hâricinde dilleri[mizi] her hâlükârda (cümleten ve tafsîlen) tutmaktır. Vallahi eğer onlar, işlerinin ancak haça tapınmakla yürüyeceğini bilseler, hiç durmaz bunu yaparlar. İşte bizler, onların Nasranîlerden destek aldığını, onlara Müslümanların mahremiyyetini çiğneme olanağı sağladıklarını görüyoruz. Kim bilir belki şehirleri ve kaleleri onlara gönüllü olarak verdikleri, buraları İslâm'dan mahrûm edip çanlarla âbâd ettikleri de olmuştur.

"Allah bunların topuna lanet ve kılıçlarından bir kılıcı başlarına musallat etsin. Her kim bundan [açıkladığımız şeyleri yapmaktan] âciz kalırsa, umarım ki takiyye ona yeter ve [bu hâli] kalbiyle inkâra devâm eder. Bununla beraber kalbiyle inkâr konumunda olanların tamâmı bir araya gelseler, yine de onların [bu hâllerinin] üstesinden gelemezler."

Îmân Gücünün Zayıflaması ve İslâm Devletinin Yıkılışı Üzerindeki Etkisi

Hiç kuşkusuz ilk[nesil] Müslümanların îmânı, herhangi bir heva ve hevesin ifsâd edemeyeceği derecede arı-duru, adâletle ve her türlü üstün ahlâk değeriyle perçinlenmiş idi. Bu îmân, onları büyük fethe götürdü ve insânlar, davetlerindeki ihlâs ile doğruluğu gördüklerinde akın akın onların dinine girdiler. Îmânları cihetiyle örnek alınan insânlardı onlar... Ama onlar gidip de halefleri geldiğinde, dünya nimetlerine daldılar. Dalmakla kalmayıp isrâfa bulandılar. Dünyanın kuyruğuna yapıştılar ve ona, *rakîb*inin ortadan kaybolduğu *âşık* edâsıyla tutuldular.

Geçen bütün açıklamalardan istifâde olunan hülâsa şudur ki, îmânın caydırıcı gücünün, yöneticiler ve çoğunluk yönetilenler nezdinde zaafa uğraması, Müslümanları İslâm çizgisinden sapmaya götürmüştür. İslâm, îmânı insânın amelleri üzerine bir murâkıb kıldığı gibi yine bu îmân vesîlesiyle onu, hayır ile şerri, güzel ile çirkini, adâlet ile zulmü birbirinden ayırt edebileceği bir anlayış kuvvetiyle, bir melekeyle donatmıştır. Ama heva ve hevesler, îmân*ın* üzerinde bir fırtına gibi estiği zaman, hayır, adâlet ve fazîlet hissi de kaybolup gider.

İşte onların amelleri üzerinde bir murâkıb olan o îmân kuvveti zayıfladığında, artık adâletin yerini zulüm almış, hakkın sesi kısılmış ve *zulmün* kılıcı, onun savletini bastırmıştır. Ondan sonra kuvvet, karşı konulamayan yegâne hâkim ve bozulamayan yegâne hüküm hâline gelmiştir. Artık bâtıl arzıendâm etmeye; halîfelerin, emîrlerin, vezîrlerin ve zenginlerin saraylarında, her türlü sefâhet ve maskaralık kisvesine bürünmüş bir hâlde, çalımla ve eteklerini yerlerde sürüye sürüye yürümeye başlamıştır. Böylece onları ümmetin maslahatını düşünmekten ve ümmetin yararına /hayrına iş görmekten alıkoymuş; yönetimde, mahkemelerde ve idârede fesâd yayılmıştır. Devlet makâmlarını, kimi münâfıklar ele geçirmiş; kimisi ise dini bu makâmlara ulaşmaya merdiven edinmiştir. Bunlar, sözkonusu fesâda ortak ve yaşanan zulme destek olmuşlardır. İç karışıklıklar çıkmış, hırsızlar ve *ayyâr*lar bu hâli ganîmet bilmişlerdir. Öyle ki Bağdâd'da, himâyesini, çalıp-çırptıklarını kendileriyle paylaştıkları kimi ordu komutanlarının üstlendiği bir devlet bile kurmuşlardır.

Halkın geneli ise fakîrlik, korku, baskı ve aşağılanma içinde bir hayât yaşamıştır. Bileğinin gücü dumura uğramış, günden güne savaş kâbiliyyetini yitirmiş, himmeti ve heybeti sinmiş, nihâyet içinde ibdâ kuvvetini yitirdiği bir kölelik hâline inkılâb etmiştir. Zaman onu, seyrini sürdürmekten alıkoymuş ve sâir halkların onun önüne geçişini, dili tutuk, elleri bağlı ve harekete güç yetiremez bir hâlde izlemek zorunda kalmıştır. Evet, Müslümanların hâli, devletlerinin birçok devletçiğe bölünmesiyle ve her birinin aynı illetlere mübtelâ olmasıyla birlikte bu derekeye düşürülmüştür.

Hiç şübhesiz Resûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem onlara şöyle buyururken [ilerleyen zaman içinde Müslümanların] ne hâle geleceklerini pek tabîî biliyordu:

«Milletlerin, çağrışıp çanağına üşüşen oburlar gibi sizin üzerinize üşüşecekleri zamanlar yakındır.» Birisi: "O gün bizim [sayıca] azlığımızdan mı [böyle olacak]?" dedi. [Resûlullâh (s.a.v.)]: «Bilakis siz o gün çok olacaksınız, ama selin üzerindeki köpük [/çerçöp] gibi... Allah, düşmanlarınızın göğsünden size karşı duydukları korkuyu çekip çıkaracak ve Allah sizin kalblerinize 'vehen' atacak» buyurdu. Yine birisi: "Ey Allah'ın Resûlü, vehen nedir?" dedi: [Resûlullâh (s.a.v.)]: «Dünya sevgisi ve ölümden nefrettir» buyurdu."

Abbâsîler Dönemi Boyunca Sultân Âlimleri Olgusunun Yayılması

Dînî ve ahlâkî anlamda fesâda uğramanın temelinde, insânlar arasında iki zümrenin fesâda uğraması yatar ki bunlar, âlimler ve idârecilerdir. Abdullah b. el-Mübârek'in dediği gibi:

Dini ifsâd ettiyse, ancak hükümdârlar
Kötü ahbâr ve ruhbânları ifsâd etti!

İdârecilerin/yöneticilerin fesâda uğramasına sebeb âlimlerin fesâdıdır; âlimlerin fesâda uğramasına sebeb ise dünyaya bağlanmaları, kendilerini mâl ve makâm sevgisine kaptırmalarıdır. Hicrî beşinci asra, Selçuklular devletine, o dönemin sâir

müstakil devletlerine, Abbâsîlerin ilmek ilmek çözülen hilâfet bağına şâhidlik eden Huccetü'l-İslâm **İmâm Ebû Hâmid el-Gazzâlî** (r.), selef âlimlerinin konumunu, hak yolda gösterdikleri fedakârlıkları, sultânların gücü karşısında yılmaz tavırlarını zikrettikten sonra şöyle der:

"Şimdilerde ise hiç şübhesiz türlü türlü tamah, âlimlerin dillerini bağladı da sustular. Eğer konuşacak olsalar, sözleri hâllerini destekleyecek [minvâlde] değildir. Necâta ulaşamadılar [/muvaffak olamadılar]; eğer *sıdk* gösterseler ve ilmin hakîkatine tâlib olsalardı, mutlaka felâha ererlerdi. Binâenaleyh [bilinsin ki] reâyânın fesâdı, sultânların fesâdı dolayısıyladır. Sultânların fesâdı ise âlimlerin fesâdı dolayısıyladır. Âlimlerin fesâda uğraması ise onları istîlâ eden mâl ve makâm sevgisi dolayısıyladır. Her kimi ki dünya sevgisi istîlâ eder, o kişi, ahlâksızlıklar karşısında *hisbe*ye [kötülüklerden veya günahlardan menetmeye] güç yetiremez; nerde kaldı sultânlar ve devlet adamları karşısında buna güç yetirsin. Her hâlükârda yardım Allah'tandır." (*İhyâu Ulûmi'd-Dîn*, c.7/92)

Hicrî sekizinci asırda yaşayıp Muhammed b. Kalâvûn dönemi Memlûklar devletine ve Moğol saldırılarının Bilâd-ı Şâm'ı kasıp kavurduğu zamanlara şâhidlik eden değerli **İmâm İbn Teymiyye** ise ömrünü, fesâda uğrayan sultân âlimleri ve *bidat* önderlerine karşı mücâdeleyle geçirmiştir. Öyle ki sultân âlimlerinin riyâkarlığı ve emîrlere -zulümleri ve fesâda uğrayan hâllerine rağmen- verdikleri desteği gördüğü için onlar hakkında şöyle demiştir:

"Ne zaman ki bir âlim, Allah'ın Kitâbı ve Resûlü sallallâhu aleyhi ve sellem'in Sünneti'nden öğrendiklerini terk eder de idârecinin, Allah'ın ve Resûlü'nün hükmüne muhâlif hükmüne tâbi olursa, işte o zaman bir mürted, bir kâfir olur; hem dünyada hem de âhirette cezayı hakeder!" (*el-Fetâvâ*, c.35, s.372-3)

Mulûk-i Tavâif zamanında yaşayan **İbn Hazm**'ın, saray fukahâsı ve sultân âlimleri hakkında neler dediği ise daha önce geçmişti.

"... Müslümanların kullandığı yolların başına Yahûdîleri ve Nasrânîleri atar/onları Müslümanların başına musallat ederler. Allah'ın harâm kıldığını [asla] helâl kılmayacak olan bahaneleri zarûret diye öne sürerler. Bundan gâyeleri ise emir ve yasaklarının uygulanmasını sağlamak/kendi nüfûzlarını devâm ettirmektir." // "[Sakın ha] kendinizi yanılgıya kaptırmayın. [Sakın ha] fâsıklar ve kendilerini fıkha nisbet edenler [/fakîh veya âlim olduğunu söyleyenler], yırtıcı kalbler(i) üzerine kuzu postu giyinenler, şer ehlinin şerrini onlara güzel gösterenler ve fıskları üzere onlara yardım edenler sizi aldatmasın."

Târîh kitâbları, zulüm ve dalâlet kervanından uzak duran gerçek âlimlerin ve hidâyet önderlerinin çektiği sıkıntılarla, aynı şekilde bunların, sultân âlimleri tabakası nezdinde gördükleri fesâd üzerine ve onların yöneticilere yardakçılığı hakkında yazdıklarıyla doludur.

Müslümanların ahvâlinin fesâda uğramasına, dolayısıyla İlâhî cezânın hiç gecikmeden, üstelik peşpeşe gelmesine zemin hazırlayan sebeblerden biri de budur.

Kaderî cezâ, düşmanların(ın), Müslümanları öz yurtlarında baskına uğratmasıyla gelmiştir ki Cenâb-ı Hak şöyle buyurmaktadır:

وَإِذَا أَرَدْنَا أَنْ نُهْلِكَ قَرْيَةً أَمَرْنَا مُتْرَفِيهَا فَفَسَقُوا فِيهَا فَحَقَّ عَلَيْهَا الْقَوْلُ فَدَمَّرْنَاهَا تَدْمِيرًا ﴿١٦﴾ ﴿سورة الإسراء﴾

«Biz bir memleketi helâk etmek istediğimizde, onun refâh içinde yaşayan şımarık elebaşlarına [itâati] emrederiz de onlar [bu emre isyân eder ve] orada fısk[u fücûr] işlerler. Böylece o memleket hakkındaki hükmümüz gerçekleşir de oranın altını üstüne getiririz.» (17/el-İsrâ, 16)

Sünnetullah, o ülkeler, o ülkelerde yaşayan yöneticiler ve yönetilenler hakkında işte böyle cereyân etmiştir:

وَكَذَلِكَ أَخْذُ رَبِّكَ إِذَا أَخَذَ الْقُرَى وَهِيَ ظَالِمَةٌ إِنَّ أَخْذَهُ أَلِيمٌ شَدِيدٌ ﴿١٠٢﴾ ﴿سورة هود﴾

«İşte Rabbin zulmetmekte olan kentleri yakaladığı zaman böyle yakalar. Şübhesiz Onun yakalaması acıdır, şiddetlidir.» (11/Hûd, 102)

Ümmetler böyle gelip geçmiş, devletler böyle yok olup gitmiştir. İbretler pek acı olarak geride kalsa da Sünnetullah işlemeye devâm etmiştir:

وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا إِلَى أُمَمٍ مِنْ قَبْلِكَ فَأَخَذْنَاهُمْ بِالْبَأْسَاءِ وَالضَّرَّاءِ لَعَلَّهُمْ يَتَضَرَّعُونَ ﴿٤٢﴾ فَلَوْلَا إِذْ جَاءَهُمْ بَأْسُنَا تَضَرَّعُوا وَلَكِنْ قَسَتْ قُلُوبُهُمْ وَزَيَّنَ لَهُمُ الشَّيْطَانُ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٤٣﴾ فَلَمَّا نَسُوا مَا ذُكِّرُوا بِهِ فَتَحْنَا عَلَيْهِمْ أَبْوَابَ كُلِّ شَيْءٍ حَتَّى إِذَا فَرِحُوا بِمَا أُوتُوا أَخَذْنَاهُمْ بَغْتَةً فَإِذَا هُمْ مُبْلِسُونَ ﴿٤٤﴾ فَقُطِعَ دَابِرُ الْقَوْمِ الَّذِينَ ظَلَمُوا وَالْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٤٥﴾ ﴿سورة الأنعام﴾

—«Andolsun, senden önce birtakım ümmetlere de peygamberler gönderdik. [Peygamberlerini dinlemediler.] Sonunda, yalvarsınlar da tövbe etsinler diye onları şiddetli yoksulluk ve darlıklarla yakaladık.» —«Hiç olmazsa onlara azâbımız geldiği zaman yakarıp tövbe etselerdi ya.. Fakat [onu yapmadılar,] kalbleri katılaştı. Şeytân da yapmakta olduklarını zâten onlara süslü göstermişti.» —«Derken onlar kendilerine hatırlatılanı unuttuklarında, [önce] üzerlerine her şeyin [bütün nimetlerin] kapılarını açtık. Sonra kendilerine verilenle sevinip şımardıkları sırada, onları ansızın yakaladık da bir ânda tüm ümîdlerini kaybedip yıkıldılar.» —«Böylece zulmeden o toplumun kökü kesildi. Âlemlerin Rabbi Allah'a hamdolsun!» (6/el-En'âm, 42-45)

İşte bu ahvâl içinde Romalılarla Haçlılar batıdan, Moğollar ise doğudan Müslüman[ların] topraklara saldırmışlardır. İslâm'ın ve Müslümanların ülkeleri, düşman atlarının toynakları altında düşmüştür. Anlatıldığında kundaktaki bebelerin dahi saçlarını ağartacak, insânı kahra boğacak hâdiseler böylece geçmiştir târîh kitâblarına!

Yönetenler veya yönetilenler olsun, o insânların kendi elleriyle yapıp ettikleri yüzünden...!

Her hâlükârda emir ve takdîr Allah'ındır:

إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَذِكْرَىٰ لِمَنْ كَانَ لَهُ قَلْبٌ أَوْ أَلْقَى السَّمْعَ وَهُوَ شَهِيدٌ ﴿٣٧﴾ ﴿سورة ق﴾

«Şübhesiz bunda, kalbi olan yahut bir şâhid olarak kulak veren kimse için mutlak bir öğüt vardır.» (50/Kâf, 37)

ooo

İSLÂM ÂLEMİNE YÖNELİK DIŞ SALDIRILAR

İslâm âlemi, kendisini kasıp kavuran, devletlerinin bölünmesi, hızlı bir şekilde çökmesi, bu devletlerin melikleri, sultânları, emîrleri ve komutanlarının birbirleriyle çekişmesi, taht kavgaları ve iktidârı kendi tekellerinde tutma çabaları dolayısıyla yaşadıkları savaşlar sonucunda birbirlerini yemeleri gibi bütün o hâdiselerin göbeğinde bir de batıdan ve doğudan gelen hâricî saldırılara hedef olur. Batı cihetinden Hıristıyan Avrupa, ikiyüz yıl boyunca Mısır ve Şâm bölgelerine yönelik yedi Haçlı seferi düzenler. Endülüs'te de Haçlı İspanyolların saldırıları devâm eder. Bu savaşlara [hem öncülük hem de] sâhiblik eden merci **Papalık** olur. Doğu cihetinden ise Moğol (Tatar) orduları, Mâverâunnehr diyârından başlayıp oradan İran, Irâk, Küçük Asya (Anadolu), Bilâd-ı Şâm ve nihâyet Mısır topraklarına ulaşmak üzere bütün İslâm devletlerine saldırıya geçerler.

Başta **Eyyûbî**, ondan sonra **Memlûklu** devletleri, sözkonusu bu saldırıları, iki meşhûr muhârebede püskürtmeye muvaffak olurlar: **Hıttîn (Hattîn) Muhârebesi** – Haçlılarla. **Ayn-ı Câlût Muhârebesi** – Moğollarla.

Endülüs topraklarına gelince, hükümdârlar arasında yaşanan iktidâr kavgaları ve bunlarla meşgûliyyet, birbirlerini yiyen devletlerin âkıbetine dûçâr olmak üzere nihâî kaderine doğru yol alır ve [Endülüs'teki] İslâm devleti, sekizyüz yıl kadar süren bir hâkimiyyetten sonra bu topraklar üzerinde son bulur.

1- Normandiyalıların, Müslümanları İtalya'nın Güneyinden ve Sicilya'dan Çıkarması

H.212 yılında, Ağlebîlerin Afrika (Tûnus) Emîri I. Ziyâdetullâh döneminde Arablar, Kayravân Kadısı Esed b. el-Furât komutasında Sicilya adasına girerler. Adanın fethi H.248 yılında tamamlanır ve "Palermo" şehri buranın başkenti hâline getirilir. Bölge Tûnus'taki Ağlebîler Devleti'ne katılır.

H.226 yılında Arablar, Sicilya adasının kuzey tarafından denizi aşarak İtalya'nın güneyine ulaşır; "Bari" şehrini ele geçirir ve burayı Sicilya'daki devletlerine bağlarlar.

H.297 yılında Ağlebîler Devleti, Tûnus'ta Ubeybullah b. el-Mehdî önderliğinde kurulan Ubeydîler Devleti'nin istîlâsına uğrayıp son bulur ve H.336 yılına kadar ömür süren bu devlete katılır. Yine bu târîhte Sicilya adasındaki Kelbîler, Hasen b. Ali el-Kelbî'nin önderliğinde Ubeydîlerin yönetimine karşı ayaklanır ve bağımsızlıklarını ilân ederler.

H.432 yılında Norman(diyalı)lar, "Tancred de Hauteville" komutasında İtalya'nın güneyini ele geçirip burada bir Norman devleti kurar ve Arabları "Bari" şehrinden çıkarırlar.

H.464 yılında Normandiyalılar, "I. Rober Jescar" komutasında denizi aşıp Sicilya adasına çıkar ve Arabları buradan çıkarmaya başlarlar. H.480 yılında adayı istîlâyı

tamamladıkları gibi ada üzerindeki Arab idâresine de bir son verirler. Arabların 270 yıl boyunca bu ada üzerinde dalgalanan bayrağı böylece gönderden inmiş olur.

2- Haçlı Seferleri: Nedenleri ve Etkenleri

Bu savaşların nedeni, birbirlerini tamamlayıcı nitelikte üç temel etkene dayanır: Dînî, siyâsî ve iktisâdî.

Papa "II. Urban(us)", Teşrîn-i Sânî 488/26 Kasım 1095 târîhinde Fransa'nın "Clermont-Ferrand" şehrinde, Bizans İmparatoru Alexi(u)s Komnen(us)'un, Selçuklu Türklerine karşı savaş ilânına dâir yardım çağrısına olumlu yanıt vererek meşhûr konuşmasını yapar. Bu konuşması boyunca Müslümanlara karşı savaş ve Kudüs'ü onların elinden kurtarma çağrısında bulunur. [Pierre L'Ermite (**Piyer Lermit**) ise keşiş elbiselerine bürünüp dört bir tarafı dolaşarak insânları Haçlı seferlerine katılmaya çağırır. Bu yüzden kendisine "Keşiş Petrus (Butrus en-Nâsik)" denilir.]

Papa'nın çağrısına ve Papaz Piyer Lermit'in nidâsına şu üç kesim yanıt verir: **Fakîrler**le **serfler** (arazi köleleri); **derebeyleri** ve **ticâret erbâbı**. Fakîrlere gelince: çoğunluk tabakayı, yoksulluk ve sefâlet içinde yaşayan, Avrupa'da baş gösteren salgın hastalıkların pençesinde inleyen bu kesim oluşturur. Serfler, yani derebeylerin topraklarında çalışmaya mahkûm edilmiş, toprak gibi kendileri de derebeyi efendilerinin mâlı olan arazi köleleri de sözkonusu bu fakîrlerle aynı konumdadır. Bunlar, içinde her türlü nimetin olduğu diyârlara ulaşmak, kezâ kilisenin onların günahlarını bağışlamasına nâil olmak tamahı ve hülyasıyla bu yola girerler. Savaş için manevî itici güç de bu olmuştur.

Derebeylerine gelince: bunlar iki sınıftır. Birinci sınıf, hem unvân hem de mâl sâhibi olanlardır. İkincisi ise yoksul sınıf olup mâlı olmayan, ama sadece unvân taşıyanlardır. Zîrâ derebeylik düzenindeki mîrâs hukûkuna göre hem unvân hem de mâl bekâr oğlana verilirken, diğer oğullara mâl hâricinde sadece unvân verilmiştir. İkinci sınıfa "**sans avoir** – mahrûmlar, yoksunlar", yani herhangi bir şeye sâhib olmayanlar veyahut "**sans terre** – topraksız(lar)", yani herhangi bir toprak sâhibi olmayanlar adı verilmiştir.

İkta veya toprak sâhibi derebeyleri kendi aralarında habire çatışıp durmuşlardır. İşte Haçlı seferi çağrısı onları kendi aralarında barış yapmaya ve artık savaşlarını Müslümanlara karşı yürütmeye götüren sâik olur. Herhangi bir şeye sâhib olmayan derebeyleri ise zâten geçimlerini adam öldürme ve çatışma üzerinden sağlamaktadır. Dolayısıyla bu sınıftan olan derebeyi toplulukları da herhangi bir toprak parçasına sâhib olmak ve çeşitli ganîmetlere ulaşmak tamahıyla Haçlı seferine katılırlar.

Ticâret erbâbına gelince, bunlar, denize yakın kentlerde yaşayan, Bilâd-ı Şâm sâhillerine ulaşmak ve buradaki kentlerle çeşitli ticârî bağlar kurmak hayâliyle yanıp tutuşan gemi sâhibleridir. Nitekim İtalya'nın Cenova, Pisa ve Venedik kentleri,

onların bu hayâllerinin gerçekleşmesine vesîle olmuş, Haçlıları taşımakla, bu arada Şâm ve Mısır bölgelerinde yaptıkları ticâretle çok büyük kârlara ulaşmışlardır.

Netîce itibâriyle iki asırlık süre zarfında birbirini müteâkib savaşlar üzerinden yedi Haçlı Seferi yaşanmıştır:

Birinci Haçlı Seferi (H.491/M.1097)

İki kısma ayrılır:

Avâm Seferi: Pierre L'Ermite (Piyer Lermit) ile Başpiskopos Monteil öncülük etmişlerdir. Düzensiz ve birbirleriyle uyum içinde olmayan sayısız kalabalıklardan oluşmuştur. Çoğunluğu Fransızlardandır. Zîrâ Müslümanlara karşı savaş çağrısı Fransız bir "Papa"dan ve Fransa'nın göbeğinden gelmiştir. Yine bu yolda Fransız bir Papaz milleti galeyâna getirmiştir. Bu nedenle Müslümanlar, Haçlılara "Franklar" ismini vermişlerdir ki, Fransızlar için kadîm zamanlarda kullanılan isim budur. Söz-konusu bu ayaktakımı ve avâm kesimler, ne bir hazırlık ne de düzen olmaksızın harekete geçer; yol boyunca yağma ve soygunlar yaparlar. Bu yüzden güzergâhları üzerindeki Doğu Avrupa ülke insânları onlarla çatışır. Sonra da Konstantinapolis'e girer ve oradan Küçük Asya'ya (Anadolu) geçerler. İşte burada Selçuklular onları çok kolay bir şekilde bastırır.

Prenslerin Seferi: Avâm Seferi'nin hemen akabinde harekete geçen bu gürûh, karışık bazı Avrupalı prenslerden müteşekkildir. Bu toplulukların komutasını Fransız kontlar üstlenir. Onları kara yoluyla Konstantinopolis şehrine kadar getirir, oradan Anadolu'nun doğusu ile Bilâd-ı Şâm'ı birbirinden ayıran sınıra vardırmayı başarırlar. Bu noktada üç kola ayrılırlar. Birinci kol, doğu tarafına yönelip H.491 yılında "Reha–Edesse" şehrini işgal eder ve burada, I. Baudouin komutasında bir Haçlı prensliği kurar... İkinci kol, güneye doğru yönelir ve Akdeniz kıyılarını takîb ederek Bilâd-ı Şâm'a girer. Bunlar, H.492 yılında Antakya şehrini işgal eder ve burada Norman II. Bohemond'un komutasında başka bir Haçlı prensliği kurarlar. Ondan sonra Kudüs'e doğru yola koyulur ve H.493/M.1099 yılında Kudüs'ü kuşatma altına alırlar. Fâtımî güçleri, Kudüs'ü savunamaz ve teslîm bayrağı çeker... 1099 yılının Temmuz ayının 15. gününde Haçlılar Kudüs'e girer... Girdikleri gibi Kudüs'ün Müslüman ahâlisini, *kezâ* Yahûdîleri ve Ortodoks Hıristiyanları katliâma tâbi tutarlar. Avrupalı târîhciler, Haçlıların Kudüs'te yaptığı katliâmın korkunçluğunu kabûl ederler ki Alman târîhcisi Zoe Oldenbourg, Haçlı seferleriyle ilgili kitâbında: "Haçlıların, Kudüs'e girdiklerinde yaptığı katliamlar, târîh boyunca işlenmiş en büyük suçlar kapsamında sayılmaktadır" der.

Haçlılar, Kudüs'te, Lorraine Dükü Godefroy de Bouillon komutasında bir Haçlı devleti kurarlar. 1100 yılında Godefroy, Akkâ'yı kuşatma altına almak için yola çıkar, ama kendisine bir okun isâbet etmesi netîcesinde ölür. Ondan sonra yerine kardeşi Baudouin geçer.

İkinci Haçlı Seferi (H.539/M.1145)

H.539/M.1144 yılında Musul Emîri İmâduddîn Zengi Rehâ şehrini Haçlılardan geri alır ve buradaki Haçlı kontluğunu da yıkar. Bu nedenle Almanya Kralı III. Conrad ile Fransa Kralı IX. Louis öncülüğünde İkinci Haçlı Seferi tertîb edilir. Ama İmâduddîn Zengi onları bozguna uğratıp defeder.

Bâtınî Haşhâşîlerin İmâduddîn Zengi'yi bir sûikasd sonucu öldürmesinden sonra ise Haçlıların karşısında cihâd sancağını oğlu Nûruddîn Zengi taşır. Nûruddîn Zengi Antakya şehrini H.559/M.1163 yılında geri almaya muvaffak olur. İşte İkinci Haçlı saldırısı, Dımışk muhâsarasında yaşadığı hüsrânın da akabinde, böylece gerisin geri püskürtülür. Nûruddîn Zengi, bütün hayâtını -hiç yılmadan- onlara karşı cihâd etmekle geçirir.

Salâhuddîn el-Eyyûbî, Nûruddîn Zengi'nin memleketine vâris olup Eyyûbîler Devleti'ni kurduğunda, devraldığı emâneti bütün himmeti ve fedakârlığıyla taşır. Peşpeşe zaferler kazanır. En sonunda ise H.583/M.1187 senesinde yaşanan Hıttîn Muhârebesi meydânına iner. İşte bu meydânda Haçlıların büyük prenslerinden ve Kudüs'ün Haçlı Kralı olan Lüzinyanlı Guy'u (Guy de Lusignan) esîr alır. Ayrıca hac yolunu kesen ve iki taraf arasındaki mütârekeyi ihlâle sebeb olan Arnat'ı da öldürür.

Salâhuddîn, Hıttîn sonrasında yoluna devâm edip Taberiye, Kayseriyye, Hayfâ, Yâfâ ve Saydâ'yı geri alır. Bu da Üçüncü Haçlı Seferi'nin gelişine sebeb olur.

HAÇLI SEFERLERİ

Birinci Haçlı Seferi: (H.490—492/M. 1096—1099)
İkinci Haçlı Seferi: (H.539—543/M. 1145—1149)

Birinci Haçlı Seferi Netîcesinde Şâm'da Kurulan Haçlı Prenslikleri

Salâhaddîn'in Savaşlarından Sonra Hıttîn ve Haçlı Prenslikleri

Üçüncü Haçlı Seferi (H.583/M.1187)

Salâhuddîn'in kazandığı zaferlerin bir netîcesi olarak Alman Kralı I. Friedrich Barbarossa, Fransa Kralı Philippe Augusta ve İngiltere Kralı Arslan Yürekli Richard [Richard the Lionheart] öncülüğünde Üçüncü Haçlı Seferi tertîb-sevk-idâre edilir.

I. Friedrich kara yolunu takîb edip Konstantinopolis üzerinden Anadolu topraklarına girer ve Kilikya'da bir nehri geçerken suda boğulur. Böylelikle ordusu dağılır ve hamlesi boşa çıkar. Philippe Augusta, Arslan Yürekli Richard'la yaşadığı ihtilâfın akabinde Fransa'ya döner. Dönüşünün hastalığı sebebiyle olduğu da söylenmiştir. Arslan Yürekli Richard ise seyrini devâm ettirir. Fakat Salâhuddîn el-Eyyûbî H.583/M.1187 yılında Kudüs'ü *geri* almaya muvaffak olur. H.588/M.1192 yılında ise Arslan Yürekli Richard'la "Remle Sulhu" denilen bir sulh anlaşması yapar. Richard bunun hemen akabinde ülkesine döner.

Dördüncü Haçlı Seferi (H.595/M.1198)

Kudüs'ün geri alınmasından sonra Papa III. Innocent, Avrupa krallarını Kudüs'ü [Müslümanların elinden] geri almaya çağırır. Bu çağrı üzerine aralarında Flandra Kontu IX. Baudouin, Champagne Kontu III. [!?, I.] Theobald, Blois Kontu Louis ve başkalarının da olduğu Fransız kontların öncülüğünde H.598/M.1202 yılında Üçüncü Haçlı Seferi düzenlenir. Hedeflerinde ise Mısır vardır. Onları İskenderiye'ye nakletmeleri için Venedikli denizcilerle anlaşırlar. Eyyûbî Sultânı el-Melik el-Âdil, bu anlaşmayı öğrendiğinde Venedikli denizcilere bazı ticârî imtiyâzlar tanır. Bu yüzden Haçlı seferine öncülük edenler, yönlerini Konstantinopolis'e doğru çevirirler. Konstantinopolis'e girip burada H.600/M.1204 yılında bir Latin Devleti kurarlar. Başına IX. Baudouin'i kral olarak atadıkları, ayrıca Katolik mezhebini meriyyete soktukları bu devlet H.658/M.1260 yılına kadar varlığını devâm ettirir. Beri tarafta bu Haçlı seferine katılan bazı askerler, yollarına devâm ederler. Şâm sâhilleri boyunca başka bazı Haçlılar da onlara katılır. Sonra Nil deltasındaki Reşîd kentine saldırırlar. Buraya girmeyi başaramadıkları gibi hüsrâna uğramış bir hâlde gerisin geri dönerler. Netîcede bir Haçlı seferi olarak varlık gösteren bu saldırı hedefine ulaşmaktan mahrûm kalır.

Çocuk(ların) Haçlı Seferi (H.608/M.1212)

Kudüs'ün düştüğü, Dördüncü Haçlı Seferi'nin de başarısızlığa uğradığı haberleri yayıldıktan sonra Avrupalı çevreleri bir öfke sarar. Dînî hamâset çocuklar arasında bile arttıkça artar. Öyle ki bunlardan biri, bu sefere öncülük etme*si*nin, kendisine, tanrı tarafından verilmiş bir vazîfe olduğunu söyler. Birtakım papazlar da bu sefere katılıp insânları bu yolda seferber etme yarışına girerler. Nihâyetinde bu çocuklar kendilerine öncülük edenlerle birlikte İtalya limanlarına doğru yola koyulur. Oradan gemilerle Şâm limanlarına intikâl ettirilirler. Rivâyetlere göre köle tâcirleri, onlara ihânet eder ve bu çocukları götürüp doğunun köle pazarlarında satarlar.

Beşinci Haçlı Seferi (H. 614/M. 1217)

Bu Sefer H. 615/M. 1219 yılında, Şâm'daki mülklerini korumak isteyen Kudüs Kralı Jean de Brienne öncülüğünde tertîb edilir. Sefere katılanlar Mısır'a doğru yola çıkar ve el-Melik el-Kâmil'in hastalığı netîcesinde Dimyât şehrini ele geçirmeyi başarırlar. Ondan sonra Nil nehrinin feyezânına denk gelen bir dönemde Farskor kenti üzerine yürürler. Öncelikle çiftçiler Nil nehrinin su kapaklarını onların üzerine açarlar. Sonra el-Kâmil'in askerleri onlara karşı hücûma geçerler. Gemilerinin ve silâhlarının çoğu ganîmet alınır. Akabinde Mısırlılar, Dimyât'ı onlardan geri aldıkları gibi Mısır'ı da bu sefere katılan Haçlılardan temizlerler.

Altıncı Haçlı Seferi (H. 625/M. 1228)

Bu Seferi, Papalık merciinin kışkırtmasıyla Almanya Kralı II. Friedrich hazırlar. II. Friedrich H. 625/M. 1228 yılında deniz yoluyla Bilâd-ı Şâm'a doğru yola çıkar. Mısır hükümdârı el-Melik el-Kâmil, Dımışk'ı elinden almak istediği kardeşi el-Melik el-Muazzam Îsâ'ya karşı kendisine yardım etsin diye II. Friedrich'ten destek istemiştir. II. Friedrich de belli şartlar karşılığında ona destek olmayı kabûl etmiştir ki bu şartlar arasında Kudüs'ün kendisine teslîm edilmesi de vardır. II. Friedrich, başını çektiği Haçlılarla birlikte Akkâ'ya ulaşır. O günlerde ise el-Melik el-Muazzam vefât edip yerine oğlu el-Melik el-Mansûr Dâvud geçmiştir. O da amcası el-Melik el-Kâmil ile uzlaşıp Dımışk'ı kendisine bırakmış, buna karşın amcası ona Sarhad, Şevbek ve el-Kerek kentlerini vermiştir.

el-Melik el-Kâmil, Dımışk şehrini aldıktan sonra II. Friedrich'le yaptığı anlaşma şartlarını yerine getirip Kudüs'ü de ona teslîm eder. II. Friedrich Kudüs'e girip orada tâc giyer ve kendisini Kudüs Kralı ilân ettikten sonra ülkesine geri döner. Böylelikle de öncülüğünü yaptığı Haçlı seferini, bir savaş olmaksızın nihâyete erdirir.

Yedinci Haçlı Seferi (H. 647/M. 1249)

Bu Seferi, dindarlığından dolayı Azîz [/Saint] Louis lakabıyla bilinen Fransa Kralı IX. Louis hazırlar ve Haçlıları Mısır'a doğru sevk eder. Zîrâ Kudüs'ü geri almanın, Bilâd-ı Şâm'dansa Mısır üzerinden daha kolay gerçekleşeceğini düşünmüştür. Bu nedenle H. 446/M. 1249 yılında yapılan bir deniz seferiyle Mısır'a doğru yol alır. Öncelikle el-Melik es-Sâlih Necmuddîn Eyyûb'un hastalığı dolayısıyla Dimyât şehrini ele geçirmeyi başarır. Akabinde Mansûra şehrini kuşatma altına almak için harekete geçer. Haçlılarla Müslümanlar arasında yaşanan savaş esnâsında el-Melik es-Sâlih Necmuddîn Eyyûb vefât eder. Hanımı Şeceretu'd-Dürr, bu haberi insânlardan gizler ve savaşı, oğlu Tûrânşâh ile babasının komutanı ve kölesi olan el-Mu'iz Aybek yürütürler. Savaş Müslümanların zaferiyle nihâyete erdiği gibi Fransız kral, bu sefere komuta eden başka bazı prenslerle birlikte esîr alınır. Öncelikle Dâr İbn Lokmân'da bir hapse konulur, sonra da büyük bir fidye karşılığında serbest bırakılırlar.

Mısır'ı Afrika Üzerinden İstîlâya Çalışan Bir Haçlı Girişimi

Kral IX. Louis, Mısır'a saldırma düşüncesinden vazgeçmez ve bu kez hedefini gerçekleştirmek için Mısır'a, Afrika (Tûnus) üzerinden girmek ister. H.669/M.1270 yılında bir sefer düzenler, ama kader karşısında yenik düşer. Zîrâ atının üzerinden düşüp ölür. Ölümünün vebâ nedeniyle olduğu da söylenmiştir. Böylelikle planı başarısızlığa, kendisi de hüsrâna uğramış olur.

***

Bu saldırı hamlesinden sonra Bilâd-ı Şâm'a ve Mısır topraklarına yönelik Haçlı seferleri bir son bulur ve artık Avrupa prensleri kendi aralarında cereyân eden iç savaşlarla meşgûl olurlar. Şu da var ki, Haçlıların, sözkonusu bölgeler üzerindeki bazı kaleleri ve şehirleri işgali, Bahrî Memlûklu Devleti'nin varlık gösterdiği döneme kadar devâm eder. Bu aşamadan sonra ez-Zâhir Baybars el-Bundugdârî ve onun akabinde gelen el-Melik Kalâvûn ile orduları, onları çepeçevre kuşatır ve Bilâd-ı Şâm'dan çıkarırlar. Bazı bölgelerde ikiyüz küsûr sene varlıklarını devâm ettiren Haçlılar, bu kadar yıl sonra Bilâd-ı Şâm topraklardan temizlenir. H.648/M.1291 yılı Akkâ'nın, yani Haçlıların bizim topraklarımız üzerindeki en son üssünün düştüğü, Şâm sâhillerinin onların pisliğinden temizlendiği yıldır.

3- Moğolların İslâm Âlemini İstîlâsı

Moğol Devleti, "Timuçîn (Temuçîn)" adında bir Moğol'un önderliğinde kurulmuştur. Obasının dağınık bölümlerini toparlamayı, Çin ve Tibet topraklarını istîlâyı, bu devletlere mücâvir halkları bastırmayı başaran Timuçîn'e, kabîlesinin büyükleri, "Cengîz-Hân", yani Gâlib Hükümdâr [Mükemmel Savaşçı] diye hitâb etmişlerdir ki ondan sonra bu unvânla tanınır olmuştur.

Cengîz-Hân, o zaman itibâriyle doğudaki en büyük İslâm devleti olan ve başında Alâuddîn Muhammed'in bulunduğu Harezm Devleti'yle iyi komşuluk ilişkileri kurmaya, böylelikle hem karşılıklı ticâret akışını güvence altına almaya hem de kendi ülkesiyle İslâm ülkeleri arasında gidip gelen ticârî kervanların güvenliğini sağlamaya çalışır. Bunun için Alâuddîn Muhammed'e, kendisinin bir mektûbunu taşıyan bazı elçiler gönderir. Bu mektûb boyunca ondan ticârî güvenliğin sağlanması ve ticâret kervanlarının korunmasına dâir bir taahhüdde bulunmasını taleb eder. Harezm-Şâh, mektûbun yazılış biçimini, kendi makâmına yakışır/yaraşır bir tarzda bulmaz. Cengîz-Hân'ın, ona, sanki kendi oğluna hitâb eder gibi hitâb ettiğini görür/düşünür. Bu nedenle onun talebini istemeye istemeye kabûl eder ve öfkesini, o büyük hâdisenin yaşandığı güne kadar yutkunur. Şöyle ki:

Pek değerli mâllar taşıyan büyük bir ticârî kâfile, Harezm sınırlarını geçip de 'Otrâr' şehrine girdiğinde şehrin vâlisi bu kâfilenin adamlarını derdest edip öldürür; mâllarına da el koyar. Vâlinin bütün bu yaptıklarının, Harezm-Şâh Alâuddîn'in bir

emriyle vukû bulduğu da söylenmiştir. Cengîz-Hân olup bitenlerden haberdâr olduğunda intikâm almaya kesin karâr verir. H.614 yılında büyük bir ordunun başında yola çıkar ve Harezm'e saldırır. Buhârâ ile Semerkand dâhil olmak üzere Harezm şehirlerini yakıp yıkar ve yöre ahâlisini de katleder. Alâuddîn Harezm-Şâh ise bu saldırı karşısında mukâvemet gösteremeyip Moğollardan kaçar. Moğollar, onu takîbe koyulur; gittiği hiçbir yerde peşini bırakmazlar. En sonunda Alâuddîn, Hazar Denizi'ne kadar gider ve burada bir adaya sığınır. H.617 yılında bu adada, kovulmuş ve unutulmuş bir hâlde ölüp gider. Onun ölümünden sonra yerine oğlu Celâluddîn Mengübertî geçer ki onun bahtı babasından çok daha kötü olur. Zîrâ hükümdârlık dönemini ordusundan arta kalan kesimlerle birlikte bir bölgeden ötekine kaçarak geçirir. Son durağı ise H.629 yılında ulaştığı Cezîret-Ömer yakınındaki Meyyâfârikîn olur. Civâr köylerden birine sığınır ve bir sûikasde uğrayıp öldürülür. Onun sürgünde öldürülmesiyle birlikte Harezm(şâhlar) Devleti son bulur.

Cengîz-Hân, ülkesine geri dönerken, kalabalık Moğol ordularının komutasını torunu "Hulagu" üzerine alır ve doğuya yönelir. Saldırdığı her doğu şehrini katliâm, esâret, yağma ve talana boğar. En sonunda Hulagu'nun ordusu, H.656 yılının Safer ayında Bağdâd'ı dört bir taraftan kuşatıp şehre girer. Şehri yerle bir ettikleri gibi ahâlisini de kılıçtan geçirirler. Halîfe el-Musta'sım Billâh da Moğolların gadrine uğramaktan kurtulamaz. Hem onu hem de âilesini, aynı yılın Safer ayının 14. gününde katlederler. Onun katledilmesiyle de Abbâsî Oğulları'nın Bağdâd'daki devleti yıkılır.

İbn Kesîr'in (r.) Rivâyetine Göre Moğol İstîlâsı Günlerinde Müslümanların Ahvâli

Bu konuyu, bünyesinde barındırdığı ibretler ve dersler, yine günümüz ahvâline çok benzer bazı boyutları içeriyor olması dolayısıyla bir nebze tafsîlâtla sunmaya çalışacağım. Yine de bu sunum ihtisâr kapsamında olacak ki İbn Kesîr (r.) şöyle demektedir:

Hicrî 616 Yılında:

"Tatarlar [/Moğollar], hükümdârları Cengîz-Hân'ın maiyyetinde kendi ülkelerinden -ki Çin toprakları üzerindeki Tamğâc dağlarında yaşamışlardır- çıkıp Ceyhûn nehrini geçerler. Ceyhûn nehrini geçmelerine sebeb ise şudur: [Daha önceden] Cengîz-Hân, beraberlerinde epeyce bir mâl taşıyan ve kendisi için giyim-kuşam cinsinden birtakım şeylerin ticâretini yapsınlar diye bazı tâcirlerini, Harezmşâhlar*ın* ülkesine gönderir. Harezm-Şâh'ın [bu tâcirlerin geçtiği bölgedeki] vâlisi ise bir mektûb yazıp bu mâlların çokluğunu Harezm-Şâh'a haber verir. O da vâlisine, onları öldürüp yanlarındaki mâlları almasına dâir bir talimat gönderir. Vâli de denileni aynen yapar. İşte bu haber Cengîz-Hân'a ulaştığında Harezm-Şâh'a bir elçi gönderip kendisini tehdîd eder. Cengîz, onu bu şekilde tehdîd edince çevresindekilerden birileri Harezm-Şâh'a, onların üzerine yürümesi yönünde akıl verir. O da böyle yapıp onların üzerine yürür. Moğolların, Keşlî-Hân'la muhârebeyle meşgûl olduğu bir sırada Harezm-Şâh onların mâllarını yağmalar,

kadınlarını ve çocuklarını esîr alır. Onlar da dönüp Harezm-Şâh'la muhârebeye tutuşurlar. Tam dört gün boyunca misli duyulmadık bir şekilde onunla savaşırlar. Moğollar, kendi haremlerini müdâfaa yolunda savaşırken, Müslümanlar ise cânlarını koruma kaygısıyla ve *geri* döndükleri takdîrde Moğolların onların kökünü kazıyacaklarını bilerek savaşı sürdürürler. Her iki taraftan çok sayıda insân ölür. Öyle ki atlar, kan içinde kayar bir hâle gelir.

"Bu muhârebe esnâsında katledilen Müslümanların sayısı yaklaşık yirmi bin, Moğolların sayısı ise bundan kat kat fazladır. Ondan sonra iki taraf ayrışır ve her biri kendi ülkesine döner. Harezm-Şâh, adamlarıyla birlikte Buhârâ ile Semerkand'a çekilir ve korumayı arttırır. Savaşta bıraktığı o kadar çok ölünün ardından tekrar kalabalık ordular hazırlamak üzere ülkesine döner. Moğollar ise içinde yirmi bin savaşçının olduğu Buhârâ'ya yönelirler. Cengîz-Hân, Buhârâ'yı üç gün boyunca kuşatma altında tutar. Ahâlisinin kendisinden emân dilemesi üzerine onlara emân verip şehre girer. Hîle ve tuzak yollu olarak ilkin onlara iyi davranır. Kale ise ona kapılarını açmaz. Sonra kaleyi fethedip içeri girerler ve herkesi öldürürler. Ondan sonra Cengîz, şehre geri dönüp şehir tâcirlerinin mâllarına el koyar ve askerlerine şehri yağmalama izni verir. Onlar da -sayılarını ancak Allah Azze ve Celle'nin bildiği- şehir ahâlisini katliâma tâbi tutarlar. Kadınları ve çocukları esîr alırlar. Kadınlara âilelerinin gözleri önünde tecâvüz ederler. Kimi insânlar nâmûslarını savunmak için ölünceye kadar onlarla çarpışır. Kimi de esîr alınıp envaiçeşit işkenceye uğratılır. Belde ahâlisinin gözyaşları sel olup akar; kadınların, çocukların ve erlerin feryâdları göklere yükselir. Sonra Moğollar Buhârâ'nın evleri, mescidleri ve medreselerini ateşe verirler. Buhârâ alevler içinde yanar, öyle ki bir harâbeler yığınına döner. Ondan sonra Moğollar buradan çıkarlar...

Moğolların XIII. Asır Boyunca İslâm Devletlerine Yönelik Saldırıları

Hicrî 617 Yılında:

"Adı Timuçîn olan -Allah Teâlâ'nın laneti üzerine olası- Cengîz-Hân ile beraberindeki -Allah topunun müstahakkını versin- Moğolların belâsı, dört bir tarafı sarar. Karşılarında durmak imkânsız bir hâl alır ve ifsâdları arttıkça artar. Çin'in en uç noktasından Irâk diyârına ve çevresindeki topraklara kadar uzanıp en sonunda Erbil ile nâhiyelerine girerler. Tek bir yıl içinde -ki bu senedir [H.617]- [yolları üzerinde olan] Irâk, Elcezîre, Şâm ve Mısır hâricindeki bütün toprakları ele geçirirler. Bu topraklardaki Harezm, Kıpçak, Gürcü, Alan, Hazar ve sâir kesimlerin hepsini bastırırlar. Yine bu sene içinde birçok yörede Müslüman topluluklardan ve sâir kesimlerden haddi hesâbı olmayan sayıda insânı katliâma tâbi tutarlar. Velhâsıl girdikleri her bölgede bütün savaşçıları ve erkekleri, kadınlarla çocukların ise pek çoğunu öldürürler. Bu bölgelerdeki her şeyi, eğer ihtiyâcları varsa yağma, eğer yok ise ateşe vermekle yok ederler. En fazla da mescidleri ve câmileri yakarlar...

"Müslümanları esîr alırlar ve onları [önlerinde] savaştırır, kuşatmalar esnâsında [oklara karşı] kullanırlar. Muhârebe konusunda gevşek davrandıklarını gördükleri ân ise onları öldürürler. **İbnu'l-Esîr, *el-Kâmil*** adlı eserinde, [Moğolların] bu yıl içinde yaptıklarını uzun uzadıya, iyi bir şekilde ve etraflıca anlatır ki şöyle demektedir:

"Deriz ki, bu fasıl, gecelerin ve gündüzlerin, benzerini doğurmaktan akîm kaldığı, genelde bütün halkları, özelde ise Müslümanları vuran o büyük hâdiseye ve o koca felâkete dâir anlatımı içerir. Eğer biri kalkıp, âlem, Allah'ın Âdem'i yarattığı günden ta bu güne değin böyle bir belâya dûçâr olmamıştır, dese, elbet bu sözüyle doğruyu dile getirmiş olur. Zîrâ târîhler, ne buna yakın ne de benzer bir şeyi kaydetmiş değildir. Târîhcilerin [bu bağlamda] zikrettiği en büyük hâdiselerden biri, Buhtunnasr'ın İsrail Oğullarına karşı yaptığı katliâm ve Beyt-i Makdis'i [yakıp] yıkmasıdır. Beyt-i Makdis örneği, bu melunların, girdikleri yerlerde yaptıkları tahrîbât karşısında hiçbir şey değildir ki bu bölgelerin her bir şehrinde yaşanan Beyt-i Makdis'de yaşanandan kat kat fazladır. [Buhtunnasr'ın öldürdüğü] İsrail Oğulları, bunların öldürdüklerine nisbetle hiçbir şeydir. Zîrâ bunların öldürdüğü tek bir şehir ahâlisi İsrail Oğulları'ndan daha fazladır. Kim bilir, belki de insânlık, âlemin inkırâza uğrayıp dünyanın fenâ bulacağı güne kadar böyle bir hâdiseye Ye'cûc ve Me'cûc hâricinde bir daha şâhidlik etmeyecektir. Deccâl'e gelince, o, kendisiyle birlikte olanlara ilişmeyecek ve [sadece] ona muhâlefet edenleri öldürecektir. Bunlar ise hiç kimseyi bırakmadılar; bilakis erkekleri, kadınları ve çocukları katlettiler. Hâmile kadınların karınlarını deştiler, cenînleri öldürdüler. *İnnâ lillâhi ve innâ ileyhi râciûn, la havle velâ kuvvete illa billâhi'l-aliyyi'l-azîm!* Kıvılcımları her tarafı saran, zararı her tarafı vuran ve rüzgârın sürüklediği [kara] bir bulut gibi ülkeler üzerinde yol alan bu belânın hikâyesine gelince: Bir kavim, Çin dolaylarından çıkarak Kaşgar ve Balasagun gibi Türkistan beldelerine yönelir; oradan Semerkand'a, Buhârâ'ya ve diğer Mâverâunnehr beldelerine geçerler. Bütün bu bölgeleri ele geçirir ve ahâlilerine de anlattığımız şeyleri yaparlar. Sonra bunlardan bir tâife Horâsân'a geçer, *orada* yönetimi devirir; bölgeyi altüst edip yağma ve katliâma boğarlar. Oradan çıkıp Rey, Hemezân, Beled-i Cebel ve bu hat üzerindeki diğer bölgelere girerler, oradan Irâk sınırına kadar uzanırlar. Akabinde Azerbaycân'a ve Âr(r)ân'a yönelirler. Bu bölgeleri yakıp yıkarlar ve

ahâlisinin çoğunu da öldürürler. Ellerinden ancak çok az bir kesim kurtulur. Misli duyulmadık bütün bu şeyleri bir yıldan az bir süre için yaparlar.

"Sonra Şirvân Derbendi'ne doğru yola koyulurlar. Hükümdârlarının içinde olduğu bir kaleleri hâricinde bölge şehirlerinin tamâmını ele geçirirler. Oradan da *Alanların–Lekzilerin* bölgesine geçerler ve bu mıntıkadaki muhtelif milletleri katliâm, yağma ve tahrîbâta boğarlar. Sonra sayıca en fazla Türk nüfusu teşkîl eden Kıpçakların topraklarına girerler. Karşılarına çıkan herkesi öldürürler. Sağ kalanlar ise ormanlıklara kaçarlar. Böylece bunların ülkelerini de Moğollar ele geçirmiş olur. Moğolların diğer bir tâifesi ise Gazne ile nâhiyelerine ve buraya mücâvir -Hindistan, Sicistân ve Kirmân gibi- bölgelere doğru yol alır. Bütün bu bölgelerde diğerlerinin yaptıklarına benzer şeyler, hattâ daha fazlasını yaparlar.

"Bunlar, kulakların benzerini işitip-duymadığı şeylerdir. Meselâ târîhcilerin, dünyaya hâkim olduğu üzerinde ittifâk ettikleri İskender, dünyayı, bunlar gibi bir yılda değil, bilakis on yıl gibi bir süre zarfında ele geçirmiştir. Kimseyi de [bunlar gibi] öldürmemiş, aksine insânların hoşnutluğunu kazanmak sûretiyle onları itâat altına almıştır. Bunlar ise dünyanın birçok bölgesini, imâr açısından en güzel ve en mutena yerlerini, ahâli açısından en yoğun, ahlâk ve yaşam olarak en mutedil kesimlerini yaklaşık bir yıl içinde ele geçirmişlerdir. Kapılarına dayanmadıkları her bölge ahâlisi ise mutlaka onların ha bugün ha yarın gelecekleri korkusuyla yatıp kalkmıştır. Beri tarafta bu Moğollar, doğduğu zaman güneşe secdeye kapanan, hiçbir şeyi harâm bellemeyen, hayvân veya leş nâmına buldukları her şeyi yiyen insânlardır. Allah Teâlâ'nın laneti üzerlerine olsun!"

[İbnu'l-Esîr] Der ki: "Onların bu kadar ileriye gidebilmelerine sebeb, karşılarında bir engelin olmamasıdır. Zîrâ Sultân Harezm-Şâh Muhammed, diğer ülke hükümdârlarını öldürüp kendi nüfûzunu sağlamlaştırmıştır. Bir önceki yıl onlara karşı mağlûb olduğu ve mukâvemet gücünü yitirdiği zaman ise Moğollar onu takîbe koyulmuş, o da nereye gideceğini bilemez bir hâlde firâra sığınmıştır. En sonunda denizdeki adalardan birinde ölüp gitmiştir. Böylece ülke başsız *kalmış* ve onu koruyacak kimse kalmamıştır.

"Elbet bu, «Allah'ın, mutlaka yerine gelecek bir işi vucûda getirmesi içindi ve işler eninde sonunda Allah'a döner.» [8/el-Enfâl, 44]

[[1]]

"[...] Sonra Moğollar, Semerkand üzerine yürürler ve bu senenin Muharrem ayının ilk gününde burayı kuşatma altına alırlar. Semerkand'da elli bin savaşçı asker vardır. Bunlar [savaşmaktan imtinâ edip] geri durunca Semerkand ahâlisinden yetmiş bin kişi Moğolların karşısına çıkar. Bunların tamâmı kaşla göz arasında öldürülür... Diğer elli bin kişi ise Cengîz-Hân'ın karşısında teslîm bayrağı çeker. Cengîz bunların silâhlarını, bütün savunma âletlerini yağmalatır ve o gün içinde onları öldürtür. Şehrin yağmalanması için izin verir, böylece onların tamâmını katleder. Mâlları yağmalatır, çoluk-çocuğu esîr eder. Şehri yaktırıp yerle bir olmuş bir hâlde bırakır. *İnnâ lillâhi ve innâ ileyhi râciûn!*

---

[1] [Burada İbnu'l-Esîr'den yapılan iktibâs olayın en başına dönüktür ve Semerkand muhâsarasını teferruâtıyla anlatır. Mtrcm]

"Cengîz-Hân -Allah ona lanet etsin- orada kalır ve ordu birliklerini farklı ülkeler üzerine gönderir. Bir birliği Horâsân diyârına gönderir ki Moğollar bunlara "el-Mağribe" derler. Sayıları yirmi bin kadar olan başka bir birliği ise Harezm-Şâh'ın peşine takar ve onlara, "Onun peşini bırakmayın ve göğe tutunsa/*arşa çıksa* bile onu mutlaka yakalayın" talimatını verir. Böylece onun peşine düşerler ve en sonunda ona yetişirler. Aralarında ise sadece Ceyhûn nehri vardır. Bu yüzden Harezm-Şâh kendini güvende hisseder. Moğollar karşıya geçecek gemiler bulamazlar ve kendileri için küçük sallar yapıp silâhlarını bunların üzerine koyarlar. Onlardan her biri atını suya salıp kuyruğunu tutar ve at suda ilerledikçe salla birlikte o da ilerleyerek karşıya geçer. Böyle böyle onların tamâmı diğer tarafa geçmeyi başarırlar. Harezm-Şâh onları ancak kendi askerlerinin arasına karıştıkları zaman farkeder. Farkeder etmez derhâl Nişâbûr'a kaçar. Oradan da başka yerlere... Moğollar da onun peşini bir ân olsun bırakmazlar ve kendilerine karşı adam toplamasına fırsat vermezler. O, ne zaman bir beldeye girecek ve askerlerini toparlamaya kalkışacak olsa Moğollar ona yetişirler ve o da onlardan kaçışını sürdürür. En sonunda Taberistân denizine açılıp buradaki adalardan birinde bir kaleye girer. Vefâtı da burada olur. Onun denize açıldıktan sonra âkıbetinin ne olduğunun bilinmediği de söylenmiştir. Gitmiştir, ama nereye gittiği, kaçmıştır, ama nereye kaçtığı belli değildir. Moğollar onun mahzenlerini ele geçirler ve hazînesinde on milyon dînâr bulurlar. (...)

"Sonra Moğollar, Mâzenderân üzerine yürürler ki Mâzenderân kaleleri, en güçlü kalelerdendir. Zîrâ Müslümanlar burayı, ancak [Hicrî] doksan yılında ve Süleymân b. Abdulmelik döneminde fethedebilmişlerdir. Moğollara gelince, onlar burayı çok kısa bir süre içinde fetheder ve içindeki her şeyi yağmalarlar. Bütün ahâlisini de katlederler. Kadınları esîr alır, şehri yakar ve sonra da buradan çıkıp Rey şehrine doğru harekete geçerler. Yolda Harezm-Şâh'ın annesini, beraberinde çok ama gerçekten çok mikdârda mâlla yakalar ve bu mâllara el koyarlar. Bu mâllar içinde eşi benzeri görülmemiş, her cins ve o derece nefîs mücevherler ve benzeri şeyler vardır. Ondan sonra Rey'e doğru yollarına devâm eder ve ahâlisinin bir gaflet ânında buraya girerler. Onları katliâma tâbi tuttukları gibi hem erkekleri hem de kadınları esîr alırlar.

"*Ondan* sonra Hemezân'a doğru ilerler ve burayı ele geçirirler. Akabinde Zencân'a... Katliâm yaptıktan ve kadınları esîr aldıktan sonra Gazvîn'e yönelirler. Burayı da yağmalar ve ahâlisinden kırk bine yakın insânı katlederler. Ondan sonra Azerbaycân'a doğru yola koyulurlar. İşi-gücü içmek, türlü türlü kötülük işlemek ve şehvetlerinin peşinde seğirtmek olan Azerbaycân hükümdârı Özbek b. el-Behlevân (Pehlivan), taşıdığı bazı hediyye mâlları Moğollara sunar ve onlarla sulh yapar. Onlar da kendisine ilişmeyip bırakırlar ve Mokan üzerine yürürler. Gürcüler, on bin kişilik savaşçıyla Moğollara karşı dururlar, ama onların karşısında göz açıp kapayıncaya kadar dayanamazlar. Nihâyetinde hezîmete uğrarlar. Gürcüler, ikinci bir kez demir, keskin âlet-edevât ve ne varsa, bunlarla saldırıya geçtiklerinde Moğollar yine onları kırıp geçerler. İkinci hezîmet daha fecî olur. İşte bu noktada İbnu'l-Esîr şöyle demektedir: "İşbu Moğollar dolayısıyla yaşananlar, eski ve yeni dönemlerde misli-benzeri duyulmadık şeylerdir. Bir düşünün: Bir topluluk [ta] Çin sınırlarından çıkıyor ve çıkışlarının üzerinden daha bir yıl geçmeden bunların bir kısmı Ermeni(stan) diyârının sınırlarına kadar ulaşıyor. Öte yandan [başka

bir kısımları ise] Hemezân dolaylarından [ilerleye ilerleye ta] Irâk'a geçiyorlar! Tallâhi, bizden sonra gelecek nesillerin, [velev] bir dönem sonra da olsa, bu hâdiseleri sayfalar üzerinden okuduklarında, bunları yadsıyacaklarından ve uzak ihtimâller olarak göreceklerinden şübhem yoktur. Hakîkate inanıp inanmamak ise onların elindedir. Her ne vakit bunları uzak ihtimâller olarak görürlerse, bizlerin ve bizim şu dönemimizde târîhi kayıt altına alan herkesin yazdıklarına bakıp düşünsünler ki bunlar, bu dönemde yaşayanların tamâmının bildiği, aynı şekilde, yaşanan hâdiselerin meşhûrluğu dolayısıyla âlim ve/ya câhil bütün kesimlerin eşit düzeyde malûmu olan şeylerdir. Allah, Müslümanlar ve İslâm için, onları koruyup muhâfaza edecek birilerini müyesser eylesin. Hiç şübhesiz Müslümanlar, düşmanları eliyle çok büyük bir facianın eşiğine getirilmiş, keza Müslüman idâreciler döneminden, derdi-tasası midesi ile apış arasını aşmayanların dönemine ve onların eline kalmışlardır. Müslümanların sultânı Harezm-Şâh da zâten yitip gitmiştir.

[İbnu'l-Esîr] Der ki: "Bu yıl, Moğollar Gürcülerin diyârındayken geçip gider. Gürcülerin mukâvemeti ile çatışmalarını ve bunun kendileri için epeyce bir zaman alacağını gördüklerinde orayı bırakıp başka taraflara yönelirler. Âdetleri de böyle olmuştur zâten. Oradan Tebrîz'e doğru ilerlerler. Tebrîz ahâlisi, bir mikdâr mâl karşılığında onlarla sulh yapar. Ondan sonra Merâğa üzerine yürüyüp burayı kuşatma altına alırlar. Mancınıklar kurup [şehri bu mancınıklarla döverler ve] Müslüman esîrleri de kendilerine kalkan edinirler. Merâğa'nın başında bir kadın vardır ki, «İşlerini (idârelerini) bir kadına teslîm eden [hiç]bir toplum kesinlikle felâh bulmaz.» [Hadîs!] Moğollar, birkaç gün sonra bu beldeye girerler ve belde ahâlisinden sayılarını ancak Allah Azze ve Celle'nin bildiği mikdârda insânı katlederler. Beldeden büyük mikdârda ganîmet elde ettikleri gibi âdetleri üzere erkekleri ve kadınları da esîr alırlar. Allah onlara, cümlesini cehennem ateşine sokacak bir lanetle lanet etsin. İnsânlar, onlara karşı gerçekten, ama gerçekten büyük bir korku taşımışlardır. Öyle ki onlardan bir adam, işbu beldenin içinde yüz adam bulunan sokaklarından birine girmiş ve o yüz adamdan biri olsun onun karşısında durmaya cesâret edememiştir. Ondan sonra bu adam onları teker teker öldürmeye koyulmuş ve en sonunda onların tamâmını öldürmüştür. Bu arada onlardan biri olsun ona karşı elini kaldırmamıştır. Akabinde o sokağı tek başına yağmalamıştır. Yine onlardan bir kadın, erkek kılığına girip bir eve dalmış ve ev sâkinlerinin tamâmını tek başına öldürmüştür. Nihâyet yanında bulunan esîrlerden biri onun kadın olduğunu anlamış ve onu -Allah'ın laneti üzerine olsun- öldürmüştür.

"Sonra Erbil şehri üzerine yürürler. Müslümanlar, bu hâl karşısında nihâî derecede çaresiz kalır. Yöre insânları, "Bu çok çetin bir hâldir, dermansız derddir" derler. Halîfe, Musul ahâlisi ile Elcezîre hükümdârı el-Melik el-Eşref'e bir mektûb yazıp "Ben bir ordu hazırladım. Şu Tatarlara karşı savaşmak üzere onlarla birlik olun" diye haber gönderir. el-Eşref ise Halîfeye, Frankların Müslümanlara saldırması, Dimyât'ı almaları ve burayı aldıktan sonra mutlaka Mısır diyârını da alacakları gerekçesiyle/sebebiyle kardeşi el-Kâmil'e destek için Mısır diyârına yöneldiğine dâir mazeret bildirir. Nitekim [el-Eşref'in] kardeşi el-Muazzam da Frankları Dimyât'tan çıkarmak için kardeşleri el-Kâmil'e destek istemek amacıyla onun yanına Harrân'a gelmiştir. Yani [Halîfenin mektûbu kendisine

ulaştığında] el-Eşref, zâten Mısır diyârına doğru harekete geçmek üzeredir. Bunun üzerine Halîfe, göndereceği on bin savaşçıdan oluşan halîfe ordusuna öncülük etsin diye Erbil hükümdârı Muzafferuddîn'e mektûb yazar. Bunlardan sekiz yüz süvari ona gitmezler, ondan sonra ise bir araya gelmeden önce dağılırlar [!?]. *İnnâ lillâhi ve innâ ileyhi râciûn!* Ama Allah, selâmet bahşedip Moğolların yönünü Hemezân dolaylarına doğru çevirir. Hemezân ahâlisi, onlarla sulh yapar. Moğollar, onların başına bir *Şahne* [inzibâttan sorumlu birini] bırakırlar. Hemezân ahâlisi, Moğolların atadığı bu Şahne'yi öldürmek üzerine ittifâk yaparlar [ve onu öldürürler]. Ondan sonra Moğollar geri dönüp onları kuşatma altına alırlar. Burayı zorla alır ve akabinde belde ahâlisini baştan sona katlederler.

"Sonra Azerbaycân üzerine yürürler. Erdebîl ile Tebrîz'i, sonra da Beylekân'ı alırlar. Yöre ahâlisinden pek çok insânı ve sayısız kalabalıkları katlederler. Şehri ateşe verir; kadınlara önce tecâvüz eder, sonra da onları öldürürler. Hâmile kadınların karınlarını deşip cenînlerini çıkarırlar.

"Ondan sonra Gürcülerin diyârına geri dönerler. Gürcüler onlara karşı hazırlık yapmıştır. Gürcülerle savaşırlar. Onları da kırıp geçer ve fecî bir bozguna uğratırlar. Ondan sonra daha pek çok beldeyi ele geçirirler. Ahâlilerini öldürür ve kadınlarını esîr alırlar. Aynı şekilde erkekleri de -kale savaşlarında onları oklar ve benzeri saldırılar karşısında kendileri için kalkan olarak kullanmak üzere- esîr alırlar. Savaş bittikten sonra ise bunlardan sağ kalanları öldürürler.

"Ondan sonra Alanların ve Kıpçakların diyârına sefer düzenlerler. Onlarla şiddetli bir savaşa tutuşur ve onları kırıp geçerler. Akabinde Kıpçakların en büyük şehirleri olan Sudak'a yönelirler ki bu şehirde, hadde hesâba gelmez *mikdârda* emtia, kumaş, kezâ burtas kürkleri, sincap ve kunduz derileri gibi nice ticâret mâlları vardır. Kıpçaklar, Hırıstıyan olan Rus topraklarına sığınırlar ve Moğollara karşı savaşmak üzere onlarla ittifâk yaparlar. Karşı karşıya geldiklerinde Moğollar onları fecî bir bozguna uğratır. Hicrî altı yüz yirmi dolaylarında ise Bulğâr [Balkar] topraklarına doğru yola çıkıp bütün bu bölgeleri ele geçirirler. Ondan sonra hükümdârları Cengîz-Hân'ın yanına dönerler. Allah, ona da, onlara da lanet etsin. Bunlar, işbu Mağribe [denilen] Moğol birliğinin yaptıklarıdır.

"Cengîz-Hân, bu yıl içinde, bir birliği de Tirmiz'e gönderir ki onlar da burayı alırlar. Diğer bir birliği ise Fergâna'ya gönderir ki onlar da orayı ele geçirirler. Ondan sonra başka bir ordu daha hazırlayıp Horâsân tarafına gönderir. Bunlar Belh'i muhâsara edince belde ahâlisi onlarla sulh yapar. Aynı şekilde daha başka pek çok şehirle sulh yapmışlardır. En sonunda Tâlekân'a kadar ulaşır ve kalesi karşısında âciz kalırlar. Zîrâ kale pek müstahkemdir. Tam altı ay boyunca muhâsara altında tutmalarına rağmen kaleyi ele geçirmezler ve Cengîz-Hân'a durumu bildiren bir mektûb yazarlar. Bunun üzerine o bizzât kendisi gelip muhâsarayı dört ay daha sürdürür. En sonunda kaleyi zorla alır. Ondan sonra Cengîz, kale içindeki herkesi, aynı şekilde avâm veya havâs bütün belde ahâlisini baştan sona katlettirir.

"Sonra Cengîz-Hân'la birlikte Merv şehri üzerine yürürler. Bu şehrin dış tarafında Arablardan ve daha başka kimselerden oluşan yaklaşık ikiyüzbin savaşçı ordugâh kurmuştur. Bunlar Cengîz'in ordusuyla şiddetli bir savaşa tutuşur. Sonuçta Müslümanlar

bozguna uğrar! *İnnâ lillâhi ve innâ ileyhi râciûn!* Ondan sonra Cengîz'in ordusu şehri beş gün boyunca kuşatma altına alır ve şehrin vâlisini bir hîle-hurdayla aşağı indirirler. Akabinde hem ona hem de şehir ahâlisine ihânet eder ve onları öldürürler. Şehri yağmalar ve her şeyi ganîmet alırlar. Onları türlü türlü işkencelerle cezalandırırlar. Öyle ki tek bir gün içinde yedi yüz bin insânı öldürürler.

"Ondan sonra Nîşâbûr üzerine yürürler ve burada da Merv ahâlisine yaptıklarına yakın şeyler yaparlar. Sonra Tûs'a giderler ve Ali b. Mûsâ ile [Hârûn] er-Reşîd'in kabirlerini tahrîb ederler. Bunları harâb olmuş bir hâlde bırakırlar. Sonra Herât üzerine yürür ve pek çok kişiyi öldürürler. Buraya bir sorumlu atarlar. Sonra Gazne üzerine yürürler. Celâluddîn b. Harezm-Şâh, onlarla savaşır ve onları bozguna uğratır. Bunun üzerine Herât'a geri dönerler ve ahâlisinin anlaşmayı bozarak ayaklanmış olduğunu görürler. Bu yüzden onları baştan ayağa katlederler. Ondan sonra hükümdârları Cengîz-Hân'ın yanına dönerler. Allah, ona da, onlara da lanet etsin. Cengîz-Hân, Harezm şehri üzerine başka bir ordu daha gönderir. Bunlar Harezm'i kuşatma altına alır ve en sonunda şehri zorla ele geçirirler. Şehrin içinde olanları fecî bir şekilde katlederler. Şehri yağmalar, ahâlisini esîr alırlar. Ayrıca Ceyhûn nehri sularının şehre doğru akmasını önleyen köprüyü yıkarlar. Böylece şehrin evleri suya boğulur ve bütün ahâlisi ölür.

"Ondan sonra Tâlekân'da çadır kurmuş olan hükümdârları Cengîz-Hân'ın yanına dönerler. Cengîz, onlardan bir ordu hazırlayıp Gazne üzerine gönderir. Celâluddîn b. Harezm-Şâh onlarla savaşır ve onları fecî bir bozguna uğratır. Ayrıca onların elinde olan pek çok Müslüman esîri de kurtarır. Sonra Celâluddîn, Cengîz-Hân'a bir mektûb yazar ve bizzât onun kendisinin karşısına çıkıp savaşmasını ister. Cengîz de onun üzerine bizzât gider ve iki taraf karşı karşıya gelirler. Bu arada Celâluddîn'in bazı askerleri onun etrafından dağılıp gitmiştir; ama savaşmaktan gayrı bir yol da kalmamıştır. Tam üç gün boyunca, daha önceki savaşlarına hiç benzemeyen müthiş bir savaşa tutuşurlar. Nihâyet Sultân Celâluddîn b. Harezm-Şâh'ın adamları güçlerini kaybederler. Akabinde geri çekilip Hind denizine açılırlar. Moğollar ise Gazne'ye girerler. Böylece şehri zahmetsiz bir şekilde ve herhangi bir karşı direniş olmaksızın ele geçirirler. Bütün bunlar veya çoğunluğu bu sene içinde vukû bulur."

Hicrî 618 Yılında:

"Moğollar, Merâğa, Hemezân, Erdebîl, Tebrîz, Gence gibi pek çok yöreyi ele geçirir, ahâlilerini öldürür, bu bölgelerdeki her şeyi yağmalarlar. Kadınları ve çocukları ise esîr alırlar. Ayrıca Bağdâd'a yaklaşırlar. Halîfe, bu yüzden huzursuzluğa kapılır; Bağdâd'ın korumasını güçlendirir ve askerleri bu yolda hizmete koşar. İnsânlar, namazlarda ve virdlerde *kunût duâsı* okurlar.

"Moğollar, Gürcüleri ve Alanları aynı yıl içinde bastırırlar. Sonra Kıpçaklarla savaşıp onları bozguna uğratırlar. Aynı şekilde Rusları... Ellerine geçen her şeyi yağmalarlar. Onlarla savaştıktan sonra kadınlarını ve çocuklarını esîr alırlar."

Hicrî 621 Yılında:

"Cengîz-Hân'ın daha önce sözü geçen iki birliğinin hâricinde bir birliği Rey şehrine ulaşır. Rey şehri, az biraz imâr edilmiştir. Yöre ahâlisini yine katlederler. Sonra Sava,

sonra da Kum ile Kâşân üzerine yürürler. Bu iki bölge daha önce Moğolların istîlâsına uğramamıştır ve yaşadıkları bir ilktir. Moğollar buralarda da -daha önce sözü geçen- katliâm ve esîr alma gibi şeyler yaparlar. Sonra Hemezân üzerine yürürler ve yeniden katliâma girişirler. İnsânları tekrar esîr alırlar. Sonra Harezmlilerin peşine düşüp Azerbaycân'a kadar gelirler. Onları bozguna uğratırlar ve pek çoğunu katlederler. Kurtulanlar onların elinden Tebrîz'e kaçar. Onların peşine düşerler ve [Azerbaycân hükümdârı] İbn el-Behlevân'a, "Eğer bizimle bir sulh anlaşması içindeysen Harezmlileri bize gönder; aksi takdîrde sen de onlar gibi olacaksın" diye mektûb yazarlar. O da onlardan pek çok kişiyi katleder ve başlarını, pek çok hediyye ve armağanla birlikte Moğollara gönderir. Bütün bunlarla birlikte sözkonusu birliğin sayısı sadece üç bindir. Beri tarafta Harezmliler ve el-Behlevân'ın adamları onlardan çok daha fazladır. Ama Allah Teâlâ, onları zillet ve meskenete dûçâr etmiştir. *İnnâ lillâhi ve innâ ileyhi râciûn!*"

Hicrî 622 Yılında:

"Harezmliler, Celâluddîn b. Harezm-Şâh'la birlikte Gazne diyârından, Moğollar tarafından bozguna uğratılmış bir hâlde Huzistân ile Irâk civârına geldiklerinde, karmaşa çıkarmaya, bu bölgeleri ifsâd etmeye, şehirlerini kuşatmaya ve köylerini yağmalamaya başlarlar.

"Bu yıl içinde Celâluddîn b. Harezm-Şâh, Azerbaycân'ı ve Gürcü topraklarının pek çok bölgesini ele geçirir. Yetmiş bin savaşçıya sâhib Gürcüleri kırar geçer ve bunlardan yirmi bin kadar savaşçıyı öldürür. Karşısında durulamayacak bir hâle gelir ve heybeti artar. Tiflîs'i fetheder ve burada otuz bin kişiyi öldürür. Ebû Şâme'nin dediğine göre, savaşta, Gürcülerden yetmiş bin kişiyi, Tiflîs'ten ise yüz bini tamâmlayan sayıda [!? yani otuz bin veya yüz bin] kişiyi öldürür. Yaptığı bu gazvelerle meşgûl olması onu Bağdâd üzerine yürümekten alıkoyar. Şöyle ki, Celâluddîn, Dakûk'u muhâsara ettiğinde yöre ahâlisi ona söverler. O da burayı zorla alır ve ahâlisinden pek çok kişiyi öldürür. Şehrin sûrlarını tahrîb eder. Ondan sonra Bağdâd'daki halîfenin üzerine yürümeye azmeder. Zîrâ -iddiâya göre- halîfe, onun babası aleyhine çalışmış, nihâyet babası [bu yüzden] ölmüş ve Moğollar onun ülkesini istîlâ etmiştir. Celâluddîn, el-Muazzam b. el-Âdil'e bir mektûb yazıp onu Halîfeye karşı savaşmaya çağırır ve onu bu yolda kışkırtır. Ama el-Muazzam bundan imtinâ eder. Halîfe, Celâluddîn b. Harezm-Şâh'ın Bağdâd'a kasdedeceğini öğrendiğinde bundan dolayı huzursuzluğa kapılır. Bağdâd'ın korumasını güçlendirdiği gibi orduyu ve askerleri hizmete koşar. İnsânlar arasında bir milyon dînâr dağıtır. Bu arada Celâluddîn, daha önceden, Gürcüler üzerine bir ordu göndermiştir. Onlar, Celâluddîn'e, "Hepimiz baştan sona kırılmadan önce imdâdımıza yetiş. Bağdâd bir yere gitmiyor" diye mektûb yazınca onlara yardıma gider. Akabinde ise daha önce anlattığımız şeyleri yaşar."

Hicrî 623 Yılında:

"Harezmli Sultân Celâluddîn b. Harezm-Şâh, Gürcülerle savaşır ve onları büyük bir bozguna uğratır. Sonra en büyük üsleri olan Tiflîs'e geçer ve burayı zorla fetheder. Burada var olan kâfirleri öldürür. Çocuklarını ve kadınlarını esîr alır. Burada bulunan Müslümanlardan hiç kimseye karışmaz.

"[Celâluddîn'in] Bölge üzerindeki hâkimiyyeti iyice oturur. Nitekim Gürcüler, Tiflîs'i Hicret'in 515. yılında Müslümanlardan almışlardır ve bu zamana kadar onların elinde kalmıştır. Böylece Celâluddîn b. Harezm-Şâh burayı onların elinden kurtarır. Bu, büyük bir fetih olur ki, minnet ve şükür Allah'adır.

"Yine bu yıl içinde Celâluddîn Harezm-Şâh, Ahlât üzerine yürür. Burayı el-Melik el-Eşref'in nâibinin elinden almak ister, ama buna muvaffak olamaz. Zîrâ Ahlât ahâlisi ona karşı çetin bir savaşa girişir. Ayrıca Kirmân şehrindeki nâibinin ona karşı isyân etmesi ve muhâlefet göstermesi nedeniyle Ahlât'ı bırakıp onların üzerine yürür."

Hicrî 624 Yılında:

"Bu yıl içinde Tiflîslilerin geneli Gürcülerle yazışırlar ve onlar da gelip şehre girerler. Avâm ve havâsı öldürür, mâlları yağmalar, kadınları esîr alır, şehri yakıp yıkar ve öfkeli /mutassıb bir şekilde [şehirden] çıkarlar. Bu haber Celâluddîn'e ulaşır. Gürcüleri yakalamak için hızlıca yol alır, ama onlara yetişemez.

"Yine bu yıl içinde İsmâîlîler, Celâluddîn b. Harezm-Şâh'ın nâiblerinden büyük bir emîri öldürür. Celâluddîn de İsmâîlîlerin bölgesi üzerine yürür. Onlardan pek çok kişiyi öldürür, şehirlerini tahrîb eder, kadınlarını ve çocuklarını esîr alır, mâllarını yağmalar. İsmâîlîler -Allah onları kahretsin- Moğollar, insânların üzerine geldiğinde Müslümanlara en büyük köstek, düşmana en büyük destek, hattâ insânlara Moğollardan daha zararlı kimseler olmuşlardır.

"Celâluddîn Harezm-Şâh ile Moğollardan büyük bir tâife yine bu yıl içinde karşı karşıya gelirler. Celâluddîn onları bozguna uğratır; ölüm ve esârete boğar. Günler geceler boyunca onları kovalar. Gide gide Rey şehrine kadar ulaşır. Başka bir Moğol tâifesinin onunla savaşmak üzere yola koyulduğunu haber alınca da onları beklemeye koyulur.

"Bu Yıl İçinde Vefât Eden Bazı Kimseler

"Cengîz-Hân

"Moğolların nezdinde Sultân-ı Azam, bugünkü hükümdârlarının babasıdır. Kendilerini ona nisbet ederler.[...] Onlar için, muhâkemesine başvurdukları ve kendisiyle hükmettikleri "**Yasa***k*"ı [yasa*k*lar manzûmesi] belirleyen Cengîz'dir. Bunların çoğunluğu ise Allah Teâlâ'nın indirdiği kitâblara ve şerîatlara muhâliftir. Bu, ilk defa Cengîz-Hân'ın kendi kafasınca ortaya koyduğu bir şeydir ki Moğollar da bu konuda ona tâbi olmuştur. Cengîz'in annesi, ona güneşin ışınları üzerinden hâmile kaldığını iddiâ edegelmiştir. Bu nedenle babası bilinmemektedir ve nesebi meçhul biridir.

"Bağdâd'da vezîr olan Alâuddîn el-Cuveynî'nin, onun terceme-i hâli hakkında derlediği bir ciltlik eseri gördüm. Bu eser içinde, onun yaşamını, sâhib olduğu siyâsî akıl, cömertlik ve cesâret gibi, kezâ devleti, reâyâyı ve savaşları iyi bir şekilde idâresine ilişkin husûsiyyetlerini anlatıyordu. Kaydettiği şeylerden bazıları da şunlardı: Cengîz, başlangıçta Özbek-Hân'ın yanında bir has adamdır. O zaman itibâriyle iyi bir gençtir. İsmi de önceleri "Temirci (Temürci)" olup bilahare heybeti arttığında kendisini Cengîz-Hân olarak isimlendirir. Sözü geçen Özbek-Hân, vakti zamanında onu kendisine yakın kılar. Hükümdârın büyük adamları ona hased eder ve onun yanında Cengîz'i çekiştirip

dururlar. En sonunda onu Cengîz'in aleyhine çevirirler. Ama o, Cengîz'i öldürmez. Onu kendisiyle muâheze edeceği bir suç ve buna dâir bir yol da bulamaz. Onlar bu hâlde iken günün birinde hükümdâr iki küçük köleye gazab eder. Onlar da kendisinden kaçıp Cengîz-Hân'a sığınırlar. Cengîz onlara ikrâmda bulunur ve iyi bir şekilde davranır. Bunlar Cengîz'e, Özbek-Hân'ın kendisini öldürmeye dâir bir niyyet taşıdığını haber verirler. Bunun üzerine Cengîz-Hân derhâl tedbîr alır ve peyderpey ayrı bir devlet kurar. Moğollardan bazı bölükler de kendisine tâbi olur. Ayrıca Özbek-Hân'ın adamlarından çoğu kişi ondan kaçıp Cengîz'e giderler. Cengîz de onlara ikrâm ve ihsânda bulunur. Nihâyet şevketi ve kuvveti artar; askerleri bir hayli çoğalır. Ondan sonra Özbek-Hân'la savaşır. Onu hezîmete uğratıp öldürür. Memleketi ile mülkünü ele geçirir. Özbek-Hân'ın güçleri ve techîzâtı da onun gücüne eklenir. Böylelikle mehâbeti artar, konumu güçlenir. Ününün yayılmasından sonra Tamgâc diyârındaki bütün Türk kabîleleri ona boyun eğerler. Öyle ki sekiz yüz bin kadar savaşçıyla at binmeye başlar. Kabîleler arasında en fazla sayıya sâhib olan ise kendi kabîlesidir. Bunlara Kiyân (Kıyan) Kabîlesi denir. Bundan sonra en fazla sayıya sâhib ve ona yakın en büyük iki kabîle ise Ozan ve Konkoran kabîleleridir. Cengîz-Hân senenin üç ayını avla, geri kalan kısmını ise savaş ve devlet işleriyle geçirir. [...]

"Ondan sonra Cengîz-Hân ile -Horâsân, Irâk, Azerbaycân ve bunlar dışında daha başka bölge ve ülkelerin hükümdârı olan- Alâuddîn Harezm-Şâh arasında savaş çıkar. Cengîz-Hân ona baskın gelir. Ordusunu kırıp geçer ve onu hezîmete uğratır. Mülkünü yağmalar. Topraklarının geri kalan kısmını bizzât kendisi ve oğulları eliyle -daha önce anlattığımız üzere- çok kısa bir zamanda istîlâ eder.

"Cengîz-Hân'ın hükümdârlık döneminin başlangıcı, Hicrî beş yüz doksan dokuz (599) yılıdır. Harezm-Şâh'la savaştığı yıl ise Hicrî altı yüz on altı (616) yılı civârıdır. Daha önce de belirttiğimiz gibi Harezm-Şâh, Hicrî altı yüz on yedi (617) yılında vefât eder. İşte bu târîhten sonra Cengîz-Hân, karşısında herhangi bir rakip ve engel olmaksızın ülkeleri ele geçirir.

"Cengîz-Hân'ın vefât târîhi, Hicrî altı yüz yirmi dört (624) yılıdır. Vefât ettikten sonra onu demir bir tâbûta koyarlar. Tâbûtu zincirlerle bağlayıp orada iki dağın arasına asarlar. Onun "**Yasa***k*" kitâbına gelince, kalın yazıyla iki cilt hâlinde yazılır ve pek hürmet gösterdikleri bir deve üzerinde taşınır.

"Bazılarının anlattığına göre Cengîz-Hân, bir dağa çıkar, sonra iner, sonra [tekrar] çıkar, sonra [tekrar] iner ve bunu, mecâli kesilinceye ve bayılıp yere düşünceye kadar defalarca tekrarlar. İşte o zaman, yanında bulunan kişiye, diline bırakılıp da kendisine söyletilen şeyleri yazmasını emreder. Eğer bu durum anlatıldığı gibiyse, şeytânın onun diliyle konuştuğu ve onun da diline gelenleri söylediği açıktır.

"el-Cuveynî'nin belirttiğine göre bunların softalarından biri, şiddetli soğukta, ibâdet amacıyla dağlara çıkar ve birinin ona, "Muhakkak ki biz, Cengîz-Hân ile onun zürriyyetini yeryüzüne hükümrân kıldık" diye selendiğini duyar. el-Cuveynî, Moğol büyüklerinin bunu tasdîk ettiklerini ve buna kesin olarak inandıklarını belirtir.

"Sonra el-Cuveynî, "Yasa*k*"tan bazı şeyler zikreder. Bunlardan bazıları şunlardır: Zinâ eden kişi, evli de olsa bekâr da olsa öldürülür. Aynı şekilde livata yapan kişi de

öldürülür. Bile bile yalan söyleyen kişi öldürülür. Sihir yapan kişi öldürülür. Câsûsluk yapan kişi öldürülür. Birbirleriyle çekişen iki kişinin arasına giren ve onlardan birine yardım eden kişi öldürülür. Durgun suya bevleden kişi öldürülür. O suya dalan kişi öldürülür. Sâhiblerinin izni olmaksızın bir esîri doyuran veya ona su içiren veya onu giydiren kişi öldürülür. Firârî birini bulup da onu geri getirmeyen kişi öldürülür. Bir esîri doyuran veya yiyecek nâmına bir şeyi herhangi bir kimsenin önüne atan kişi öldürülür. Aksine o yiyeceği kendi eliyle onun eline vermelidir. Her kim birine herhangi bir şey yedirecek olursa, yemek yedirdiği kişi bir esîr değil, bir emîr bile olsa öncelikle kendisi ondan yemelidir. Yemek yiyen ve yanında bulunanlara yedirmeyen kişi öldürülür. Bir hayvânı boğazlayan kişi aynen o hayvân gibi boğazlanır. Hayvânı boğazlamamalı, aksine karnını yarmalı ve bizzât kendi eliyle öncelikle kalbini tutup çıkarmalıdır."

"Bunların tamâmında, Allah'ın, cümlesine salât ve selâm olsun Peygamber kullarına indirmiş olduğu şerîatlarına [/hükümlerine] muhâlefet vardır. Her kim Hâtem-i Enbiyâ Muhammed Bin Abdullah'a indirilmiş olan muhkem Şerîatı terk eder de, bundan gayrı, *mensûh* [yürürlükten kaldırılmış] *şerîatları*n hükmüne/hakemliğine başvurursa o kişi kâfir olur. Peki "Yasa"yı buna önceleyen ve onun hükmüne başvuranın hâli nice olur. Böyle yapan biri Müslümanların icmâıyla kâfir olur. Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

«Yoksa câhiliyye [devrinin] hükmünü mü istiyorlar? [Îmânlarında] yakîn sâhibi bir topluluk nezdinde, Allah'tan daha güzel hüküm veren kim olabilir!» (5/el-Mâide, 50)

«Hayır! Rabbine andolsun ki onlar, aralarında çıkan çekişmeli işlerde seni hakem yapıp, sonra da verdiğin hükme, içlerinde hiçbir sıkıntı duymaksızın, tam bir teslimiyyetle boyun eğmedikçe îmân etmiş olmazlar.» (4/en-Nisâ, 65) [...]

"Moğolların usûl-erkânlarından bazıları ise şöyledir: Ellerinden geldiği kadarıyla hükümdârlarına itâat ederler. Güzel bâkire kızlarını, dilediğini kendisi için, dilediğini de maiyyetindekiler kendilerine seçsinler diye ona sunarlar. Bir başka özelikleri de hükümdârlarına ismiyle hitâb etmeleridir. Yemek yemekte olan bir topluluğun yanından geçen kişi izin almaksızın onların yemeğine iştirâk edebilir. Ocağın ve yemek tabağının üstünden geçmezler [!?]. Eşikte beklemezler[!?]. Kiri üzerinde belirinceye kadar elbiselerini yıkamazlar. Bilgeleri[ni], zikredilen bütün o suçlar nâmına hiçbir şeyle mükellef tutmazlar[!?]. Bir ölünün mâlına ilişmezler."

"Alâuddîn el-Cuveynî, Cengîz-Hân'la ilgili pek çok şeyi, aynı şekilde -Allah'a karşı bir müşrik ve Ondan gayrı şeylere tapınmış olsa da- seciyyesi dolayısıyla ve aklının ölçüsü doğrultusunda yaptığı iyilikleri de anlatmıştır. Cengîz, sayılarını ancak onları yaratan Allah Teâlâ'nın bildiği mikdârda insân öldürmüştür. Ama bunu [:savaşı] ilk defa başlatan Harezm-Şâh olmuştur. Şöyle ki: Cengîz-Hân, yanlarında epeyce mikdârda mâl taşıyan ve kendi topraklarından olan bazı tâcirleri Harezm-Şâh'ın ülkesine gönderir. Bunlar, İran'a vardığı zaman Harezm-Şâh'ın oradaki nâibi onları öldürür. Nâib, Harezm-Şâh'ın eşinin babası Keşlî-Hân'dır. Tâcirlerinin yanındaki bütün mâlları da alır. Bunun üzerine Cengîz-Hân, bu olayın, onun rızası doğrultusunda mı yoksa onun bilgisi dışında mı vukû bulduğunu öğrenmek üzere Harezm-Şâh'a bir elçi gönderir. Harezm-Şâh, bunu inkâr edince Cengîz-Hân ona bir elçi gönderir ve şunu bildirir: "Malûmdur ki tâcirleri öldürmek, hükümdârların şanından değildir. Zîrâ ülkeleri âbâd edenler tâcirlerdir.

Hediyyeleri ve değerli şeyleri hükümdârlara taşıyanlar onlardır. Ayrıca [öldürülen] o tâcirler senin dinin üzere olan [Müslüman] insânlardı ve senin nâibin onları öldürdü. Eğer bu, senin emrettiğin bir şey idiyse, bu durumda onların kan haklarını taleb ederiz. Aksi takdîrde -ki sen bunu kabûl etmiyorsun- nâibine kısas uygulaman gerekir." Cengîz Hân'ın elçisinden bunları duyduğunda Harezm-Şâh'ın cevâbı, onun/elçinin boynunun vurulmasını emretmekten gayrı bir şey olmaz. Böylece tedbîri elden bırakıp işi daha da çıkmaza sokar. O dönemlerde kocamış ve yaşı bir hayli ilerlemiştir. Oysaki bir hadîs-i şerîfde, «Türkler size ilişmediği *müddet*ce siz de onlara ilişmeyin» buyrulmuştur. Bu haber Cengîz-Hân'a ulaştığında ona karşı savaşmak üzere hazırlanır. Sonuçta onun ülkesini ele geçirir. Allah Teâlâ'nın bir takdîri gereği, bütün o misli duyulmadık garîb ve fecî hâdiseler vukû bulur." [...]

"[el-Cuveynî] der ki: Cengîz-Hân, ihtizâr hâlindeyken oğullarına birlik içinde olmalarını ve ayrılığa düşmemelerini vasiyyet eder. Bu konuda onlara bazı örnekler verir. Birkaç ok getirtir. Oklardan birini alıp oğullarından birine verir [ve ona oku kırmasını söyler]. O da [kolaylıkla oku] kırar. Sonra bir ok demeti getirtir ve toplu olarak onlara verir. Ama demeti kırmaya güç yetiremezler. Akabinde onlara, "Eğer toplanır da birlik olursanız örneğiniz budur. Ayrılır da ihtilâfa düşerseniz o zaman örneğiniz odur" der."

Hicrî 625 Yılında:

"Celâluddîn ile Moğollar arasında birçok savaş yaşanır. [Moğollar] Onu birçok defa bozguna uğratırlar. Ondan sonraki süreç içinde ise hep o onları müthiş bozgunlara uğratır ve onlardan sayısız mikdârda kişiyi öldürür. [Bozguna uğratıp öldürdüğü] Bu Moğollar, Cengîz-Hân'a isyân edip ondan ayrılan kimselerdir. Cengîz-Hân, Celâluddîn'e bir mektûb gönderir ve ona, "Onlar bizden olmayan kimselerdir. Onları biz uzaklaştırdık. Ama sen pek yakında karşılarında duramayacağın bizden birilerini göreceksin" der."

Hicrî 628 Yılında:

"Bu yıla girildiğinde el-Melik el-Eşref Mûsâ b. el-Âdil, Elcezîre'de ikâmet etmektedir. Celâluddîn el-Harezmî'nin onun ülkesinde yaptığı tahrîbâtı onarmakla meşgûldür. Aynı yıl içinde Moğollar, Elcezîre ile Diyâr-ı-Bekr'e (Diyarbakır) gelirler ve bu bölgeleri dört bir yandan ifsâda boğarlar. Âdetleri üzere katliâm ve yağmaya girişir, milleti esîr alırlar. Allah onları rezîl etsin!"

Hicrî 629 Yılında:

"Bu yıl içinde Moğollardan bir tâife, ilerleye ilerleye Şehrezûr'a kadar gelir. Halîfe, Erbîl hükümdârı Muzafferuddîn Gökbörü (Gökberi) b. Zeynuddîn'i harekete geçirir ve onu kendi cenâhından gönderdiği askerlerle destekler. Bunlar Moğolların üzerine yürür, ama Moğollar onlardan kaçarlar. Birkaç ay boyunca onlarla karşılaşmak için beklerler. Sonra Muzafferuddîn hastalanır ve kendi beldesine, Erbîl'e döner. Askerler de kendi ülkelerine dönerler."

Hicrî 634 Yılında:

"Bu yıl içinde Moğollar, Erbîl'i mancınıklarla kuşatma altına alırlar ve sûrları delerler. En sonunda burayı zorla ele geçirirler. Ahâlisini[n erkeklerini] katleder ve çocuklarıyla kadınlarını esîr alırlar."

Hicrî 638 Yılında:

"Bu yıl içinde Moğolların hükümdârı Cengîz-Hân Oğlu Tuluy'un bir elçisi Müslüman hükümdârlara gider. Tuluy onları kendisine boyun eğmeye çağırır ve onlara şehirlerinin sûrlarını yıkmalarını emreder. Mektûbun başlangıcı ise şöyledir:

"Gök(lerin) tanrı(sı)nın nâibi, yer-yüzünün meshedicisi, doğunun ve batının hükümdârı Hakan'dan..." Mektûbu getiren kişi ise İsfahan ahâlisinden Müslüman bir adamdır.

Hicrî 642 Yılında:

(Ülkeleri ile başkentlerinin kapılarına Moğolların dayandığı Müslüman hükümdârların ne hâlde olduklarına bir bakın. [Müellif])

"Bu yıl içinde Halîfe el-Musta'sım Billâh, hem kendisi hem de Bağdâd ahâlisi için meşûm biri olan ve vezîrliği boyunca el-Musta'sım'ı hiçbir şekilde koruyup kollamayan Müeyyeduddîn Ebû Tâlib Muhammed b. Ahmed b. Ali b. Muhammed el-Alkamî'yi vezîrliğe getirir. el-Alkamî'nin ne kendisi sâdık bir vezîr ne de yolu makbûl bir yol olmuştur. Bilakis Müslümanlara karşı Hulagu ile ordularına yardım eden bizzât odur. Allah, onu da, onları da rezîl etsin. [...]

"Yine bu yıl içinde Mısır hükümdârı es-Sâlih Eyyûb'un, -Dımışk'ı, Dımışk hükümdârı es-Sâlih İsmâîl Ebu'l-Hasen'in elinden almak için ona destek olsunlar diye- getirtmiş olduğu Harezmlilerle es-Sâlih İsmâîl arasında büyük bir savaş yaşanır. Harezmliler, Gazze'de ordugâh kurarlar. es-Sâlih Eyyûb onlara hil'atler, mâllar, kumaşlar ve askerler gönderir. es-Sâlih İsmâîl ile Kerek hükümdârı en-Nâsır Dâvud ve Hıms hükümdârı el-Mansûr ise Franklar/Haçlılarla ittifâk yaparlar. Ondan sonra Harezmlilerle şiddetli bir savaşa tutuşurlar. Harezmliler, onları fecî bir şekilde kırıp geçer ve müthiş bir bozguna uğratır. Franklar da haçlarıyla ve Müslüman kesimlerin tepesinde dalgalanan o yüksek bayraklarıyla birlikte hezîmete uğrarlar. Askerler arasında önce içki kadehleri dolaşırken sonra devran döner ve duhter-i rez'in yerini ecel kâseleri alır. Bir gün içinde Franklardan otuz bini aşkın kişi öldürülür. Harezmliler, Frank hükümdârlarından, piskoposlarından, papazlarından bir topluluğu, ayrıca Müslüman emîrlerden bazılarını esîr alırlar. Esîrleri Mısır'da bulunan es-Sâlih Eyyûb'a gönderirler. O gün gerçekten de görülmeğe değer bir gündür. Hamdedilmeye değer bir vâkıadır ki hamd Allah'adır.

"Müslüman emîrlerden biri şöyle demiştir: "Ben, Frankların haçları altında durduğumuz ân kesinlikle iflâh olmayacağımızı zâten anlamıştım."

"Harezmliler, Franklardan ve onlarla birlik olanlardan pek çok şey ganîmet alırlar. es-Sâlih Eyyûb, Dımışk'ı kuşatma altına almak için ordu gönderir. es-Sâlih İsmâîl ise burayı tahkîm ve çevresindeki pek çok meskeni tahrîb eder. Bâb-ı Tuma köprüsünü yıkar. Nehir suyu akar, sonra toplanır ve Bâb-ı Tuma ile Bâb-ı Selâme arasında bir göl gibi birikir. Bu iki nokta arasında kalan bütün yapılar sular altında kalır. Pek çok insân muhtâc bir duruma düşer. *İnnâ lillâhi ve innâ ileyhi râciûn!"*

Hicrî 643 Yılında:

"Bu yıl, Harezmlilerin yılıdır. Şöyle ki: Mısır hükümdârı es-Sâlih Eyyûb b. el-Kâmil, Harezmlileri, hükümdârları Berekât-Hân'la ve Muînuddîn b. eş-Şeyh'in maiyyetinde

gönderir. Bunlar Dımışk'ın etrafını sarar, burada bulunan es-Sâlih Eyyûb'un amcası ve Dımışk hükümdârı es-Sâlih Ebu'l-Ceyş'i kuşatma altına alırlar. Kasr-ı Haccâc'ı, Hukr es-Summâk'ı, Bâbu's-Sağîr'in hemen dışındaki Cerrâh Câmii'ni ve birçok mescidi yakarlar. Bâbu's-Sağîr ve Bâbu'l-Câbiye yakınlarına mancınıklar dikerler. Şehir içinde de iki mancınık dikilir. İki ordu birbirlerini görürler. es-Sâlih İsmâîl, Emîr Muînuddîn b. eş-Şeyh'e bir seccâde, bir asa ve bir ibrik yollar. Elçiyle bir de şu haberi gönderir: "Senin için bunlarla meşgûl olmak, hükümdârları muhâsarayla meşgûl olmaktan daha evlâdır." Muîn de ona bir zurna, bir tambur, ipekten mamûl sarı kırmızı bir entari yollar ve şöyle haber gönderir: "Seccâdeye gelince, bu elbet bana uygundur. Sana ise ancak bunlar yaraşır." İbn eş-Şeyh sabahladıktan sonra Dımışk muhâsarası arttırılır. es-Sâlih İsmâîl de adamlarını gönderir ve babası el-Âdil'in Cavsak Sarayı'nı yaktırır. Yangın etrafa yayılır ve Rummân sokağından Akabiyye'ye kadar uzanır. Aradaki her yeri yakıp kül eder. [Bu yıl içinde] Nehirlerin suyu kesilir, fiyatlar çok yükselir, yolları korku bürür. Dımışk'ta daha önce görülmedik çok fecî ve *çok* çirkin hâdiseler yaşanır. Kuşatma aylarca devâm eder ve nihâyet bu yılın Cemâziyelevvel ayına girilir. [...]

"Sonra es-Sâlih İsmâîl'in Baalbek'e gitmesi ve Dımışk'ı es-Sâlih Eyyûb'a teslîm etmesi üzerine anlaşmaya varılır. İnsânlar buna bir hayli sevinirler. Böylelikle es-Sâlih İsmâîl Baalbek'e doğru yola koyulur. [...]

"Harezmlilere gelince, onlar işbu sulhun yapıldığı vakitte orada değillerdir. Sulh yapıldığını duyduklarındaysa öfkelenirler. Ondan sonra Darya tarafına yönelip burayı yağmalarlar. Akabinde doğu beldelerine doğru ilerlerler. Bu arada es-Sâlih İsmâîl'le yazışıp es-Sâlih Eyyûb'a karşı onunla ittifâk yaparlar. es-Sâlih İsmâîl buna çok sevinir ve [es-Sâlih Eyyûb'la] yaptığı sulhu bozar. Harezmliler geri dönüp Dımışk'ı tekrar kuşatma altına alırlar. Baalbek'te bulunan es-Sâlih İsmâîl de onların yanına gelir. Bu durum Dımışklılar için katlanılamaz boyutlara ulaşır. Mâllar tükenir, fiyatlar aşırı derecede yükselir. Öyle ki bir çuval unun fiyatı bin altı yüz, bir kantar unun fiyatı ise dokuz yüz dirheme kadar çıkar. İki ukıyye ağırlığına varmayan ekmek bir dirheme, bir rıtıl (yaklaşık yarım kilo) et yedi dirheme satılır. Un alabilmek için emlâklar satılığa çıkarılır. Kediler, köpekler, ölüler, leşler dahi yenir. İnsânlar sokaklarda cân verir. Yıkanmaktan, kefenlenmekten ve bir kabre gömülmekten mahrûm kalırlar. Ölülerini kuyulara atmaya başlarlar. Öyle ki şehri pis bir koku kaplar ve insânlar kedere garkolurlar. *İnnâ lillâhi ve innâ ileyhi râciûn*! [...]

"İbn es-Sıbt der ki: "Bütün bu felâketlere rağmen ortalıkta içkiler dolaşıyor, fısk alenen işleniyor ve vergiler olduğu gibi devâm ediyordu." Şeyh Şihâbuddîn, bu sene içinde fiyatların çok yükseldiğini, önceleri insânlardan karınlarını doyuracak bir lokma isteyen, sonradan kırıntıya tâlib olan, en sonunda ise kepek alabilecekleri fils mikdârına kadar düşen, aldıkları kepeği ıslatıp tavuk gibi yiyen muhtâcların yollarda cân verdiğini kaydeder. "Ben bunlara bizzât şâhid oldum" der ve akabinde fiyatların, yiyecek ve sâir şeylerin aşırı pahallılığını tafsîlâtıyla anlatır." [...]

"es-Sâlih Eyyûb, Harezmlilerin kendisine karşı cebhe aldığını ve amcası es-Sâlih İsmâîl'le sulh yaptığını haber aldığında Hıms hükümdârı el-Melik el-Mansûr İbrâhîm b.

Eseduddîn Şîr-i-Kûh'la yazışır ve onu kendi tarafına çeker. Böylelikle Dımışk nâibi Muînuddîn Huseyn b. eş-Şeyh'in cebhesi güçlenir. Ne var ki o, bu senenin Ramazan ayında vefât eder. Hıms hükümdârı el-Mansûr, es-Sâlih İsmâîl'e gösterdiği dostluktan vazgeçince Dımışk'ı Harezmlilerden kurtarmak ve onları muhâsara altına almak [veya muhâsaralarını kaldırmak] için Haleblilerden, Türkmenlerden ve Bedevîlerden asker toplamaya başlar. Bu haber Harezmlilere ulaşır ve bundan dolayı başlarına bir felâket gelmesinden korkup, "Dımışk bir yere gitmiyor. Onunla kendi diyârı Hıms'ta savaşmak maslahata daha uygundur" derler ve Hıms gölüne doğru ilerlerler. en-Nâsır Davûd da ordusunu Harezmlilerle birlikte es-Sâlih İsmâîl'in yanına gönderir. Dımışk askerleri harekete geçip Hıms vâlisinin saflarına katılırlar ve Hıms gölü yakınlarında Harezmlilerle karşılaşırlar. O gün çok büyük bir gündür. O gün içinde Harezmlilerin geneli ve Emîrleri Berekât-Hân da öldürülür. Başı bir mızrağın ucuna takılıp getirilir. Harezmlilerin birliği tamâmen parçalanır ve bölük pörçük bir hâlde oraya buraya dağılırlar. Hıms hükümdârı el-Mansûr, Baalbek'e doğru ilerler ve es-Sâlih Eyyûb orayı teslîm alır. el-Mansûr Dımışk'a gelir. es-Sâlih Eyyûb'un hizmetinde bulunmak için orada gökçek bir bahçeye yerleşir. Ondan sonra nefsi, kendisine, Dımışk'ı ele geçirmeye dâir vesvese verir. Çok geçmeden hastalanır ve sonraki yıl içinde vefât eder. Allah rahmet etsin." [...]

"es-Sâlih Eyyûb'un nâibleri, Baalbek'i ve Busra'yı teslîm alırlar. es-Sâlih İsmâîl'in elinde ne sığınabileceği bir belde kalır, ne âile ne çocuk ne de mâl. Bilakis bütün mâlları elinden alınır, âilesi de murâkabe altında Mısır diyârına nakledilir. O ise gidip Haleb hükümdârı el-Melik en-Nâsır b. el-Azîz b. ez-Zâhir Gâzî'ye sığınır. O da ona kol-kanat gerer, izzet-ikrâmda bulunur. Atabey Lü'lü' el-Halebî, üstâzı en-Nâsır'ın henüz körpe bir delikanlı olan oğluna, "Zulmün âkıbetinin nice olduğuna bir bak!" der." [...]

"Bu yıl içinde Halîfe ordusu ile Moğollar -Allah onlara lanet etsin- arasında büyük bir savaş yaşanır. Müslümanlar onları ağır bir şekilde bozguna uğratır; onların birliklerini dağıtırlar. Moğollar, Müslümanların önünden kaçar. Ama Müslümanlar, hîleyle onların başına bir felâket getirirler korkusu ve Hz. Peygamber (s.a.v.)'in, «Türkler size ilişmediği *müddet*ce siz de onlara ilişmeyin» emri gereğince peşlerine düşüp onları takîb etmezler." [...]

Hicrî 648 Yılında:

"Üç Muharrem Çarşamba günü, el-Muazzam Tûrân-Şâh, Frankları, Dimyât hudûdunda bozguna uğratır ve onlardan otuz bin kişiyi öldürür. Yüz bin kişiyi öldürdüğü de söylenmiştir. Pek çok şey ganîmet alırlar. *Elhamdulillâh*. Sonra esîr alınan prenslerden bir gürûh öldürülür. Esîr alınanlar arasında Fransızların kralı ve kardeşi de vardır. [...]

"Sonra Muharrem ayı çıkmadan emîrler, üstâzlarının oğlu Tûrân-Şâh'ı öldürüp onu Nil'in karşı kıyısında bir yere defnederler. Allah Teâlâ, Tûrân-Şâh'a ve seleflerine lütfu ve keremiyle rahmet etsin." [...]

el-Melik el-Muazzam Tûrân-Şâh b. es-Sâlih Eyyûb b. el-Kâmil b. el-Âdil:

"Babasının hayâtta olduğu dönemde ilkin Hısn-ı Keyfâ (Hasankeyf) vâlisidir. Babası, kendi zamanında onu devâmlı yanına çağırır, ama o babasının davetine icâbet etmez. Daha önce belirttiğimiz üzere babası vefât edince bu defa emîrler onu davet ederler.

Onların davetine icâbet eder ve yanlarına gider. Emîrler onu, başlarına hükümdâr yapar; sonra onu -daha önce belirttiğimiz gibi- öldürürler. Bu olay Muharremin yirmi yedisi Pazartesi günü vukû bulur. Onun, hükümdârlığa elverişli olmayan kusûrlu biri olduğu da söylenmiştir." [...]

Hicrî 650 Yılında:

"Bu yıl içinde Moğollar, Elcezîre'ye, Surûc'a, Re'su'l-Ayn'a ve bu hat üzerindeki bölgelere ulaşırlar. Katliâm, esîr alma, yağma ve yakıp yıkma gibi işlere girişirler. *İnnâ lillâhi ve innâ ileyhi râciûn!* Harrân'la Re'sü'l-Ayn arasında seyir hâlinde olan bir ticâret kervanına denk gelirler. Bunlardan altı yüz binek yükü şekeri ve Mısır mamûlü şeyleri, ayrıca altı yüz bin dînârı alırlar. Bu yıl içinde Elcezîre ahâlisinden katlettikleri insân sayısı on bindir. Buna yakın bir sayıda kadını ve çocuğu da esîr alırlar. *İnnâ lillâhi ve innâ ileyhi râciûn!* [...]

Hicrî 651 Yılında:

"Bu yıl içinde Halîfenin elçisi Şeyh Necmuddîn el-Bâzerâî, Mısır hükümdârı ile Şâm hükümdârının arasına girer ve iki ordu arasında sulhu sağlar. Nitekim iki taraf arasında savaş şiddetlenmiş ve dallanıp budaklanmıştır. Mısır ordusu, Franklar/Haçlılarla anlaşmış ve Şâmlılara karşı onlara yardım etmeleri durumunda Kudüs'ü kendilerine teslîm edecekleri vaadinde bulunmuşlardır. Bu yıl içinde pek çok talihsizlik yaşanmıştır. Nihâyet Şeyh Necmuddîn, Mısırlılarla Şâmlılar arasında sulhu sağlamış, hükümdârlar hânesinden Mısır diyârında bulunan birtakım şahsiyetleri kurtarmıştır. Bunların arasında es-Sâlih İsmâîl'in oğulları, el-Eşref'in kızı, Hıms hükümdârının ve başkalarının çocukları da vardır. Allah ondan razı olsun." [...]

Hicrî 655 Yılında:

"Bu yıl içinde Mısır hükümdârı el-Melik el-Muazzam İzzuddîn Aybek et-Türkmânî, evinde ölü olarak bulunur. Nitekim hükümdârlığa, üstâzı es-Sâlih Necmuddîn Eyyûb'dan birkaç ay sonra geçmiştir. Veliahdlıksa Melik Tûrân-Şâh el-Muazzam b. es-Sâlih'dedir. Onun yerine Şeceretu'd-Dürr Ümmü Halîl üç ay süreyle hüküm sürer. Sonra yönetim İzzuddîn Aybek'e geçer ki el-Melik el-Eşref Mûsâ b. en-Nâsır Yûsuf b. Atsız b. el-Kâmil de bir süre onunla birliktedir. Sonra hükümdârlığı müstakil olarak ele alır ve karşısında herhangi bir rakip kalmaz. Mısır diyârını ele geçirmeye çalıştığında en-Nâsır'ı bozguna uğratır. [Hicrî beş yüz] elli iki yılında el-Fâris Aktây'ı öldürür. Onun akabinde el-Eşref'i hal'eder ve tek başına hükümdârlık tahtına oturur. Sonra Şeceretu'd-Dürr Ümmü Halîl ile evlenir. Cömert, cesûr, hakîm ve mütedeyyin biridir. Ölüm târîhi Rebîülevvel ayının yirmi üçü salı günüdür. [...]

"Öldürüldüğünde -Allah rahmet etsin- köleleri, Şeceretu'd-Dürr adını taşıyan hanımı Ümmü Halîl'i onu öldürmekle ithâm ederler. Çünkü İzzuddîn Aybek, sağlığında Musul hükümdârı Bedruddîn Lü'lü'nün kızıyla evlenmeğe niyyetlenir. Bunu öğrenen Şeceretu'd-Dürr, câriyelerine onu kendisi için tutmalarını emreder ve takunyalarıyla ona hiç durmadan vurur. Bu arada câriyeleri de onun açık yerlerine vurup dururlar ve nihâyet bu şekilde ölür. Köleleri bunu duyunca onun en büyük kölesi Seyfuddîn Kutuz'un

maiyyetinde gelirler ve Şeceretu'd-Dürr'ü öldürüp bir mezbeleliğe atarlar. Daha önce hârikulâde hicâba ve yüksek makâma sâhib bir kadın iken işte böyle, avreti setredilmemiş bir hâlde o mezbeleliğe atılır. Bir zamanlar fermânlar çıkarıp mühürler basan, adına hutbeler okunup paralara resmi nakşolunan bu kadın işte böyle, bir daha ne zâtıyla ne de sûretiyle anılmamak üzere ölüp gider.

«De ki: "Ey mülkün sâhibi Allah'ım! Sen mülkü dilediğine verirsin; dilediğinden de mülkü çeker alırsın. Dilediğini azîz edersin; dilediğini de zelîl kılarsın. Hayır senin elindedir. Şübhesiz sen her şeye hakkıyla kâdirsin."» (3/Âl-i İmrân, 26) [...]

"Bu yıl içinde Bağdâd'da Râfızîlerle Ehl-i Sünnet arasında büyük bir fitne yaşanır. Kerh ve Râfızîlerin evleri yağmalanır. Vezîr İbnu'l-Alkamî'nin akrabalarının evleri de bu evler arasındadır. Moğollara destek olmasının en güçlü sebeblerinden biri de budur."[...]

"Bu yılın Zilhicce ayında ve el-Bâzerâî'nin vefâtından birkaç gün sonra Moğollar, -Rahmân'ın lanetleri onların üzerine olsun- (Cengîz-Hân Oğlu Tuluy Oğlu) Hulagu'nun öncü kuvvetleri olarak Bağdâd'a gelirler. Bağdâd'ı almaları ve burayı cinâyetlerine kurbân etmeleri ise bir sonraki yılın başıdır." [...]

Hicrî 656 Yılında:

"Moğollar, bu yıl içinde Bağdâd'ı alır ve ahâlisinin çoğunluğunu katlederler. Halîfeyi de öldürürler. Böylece Bağdâd'daki Abbâsî Oğulları Devleti yıkılır."

"Nitekim bu yılın başında Moğol askerleri, sultânları Hulagu-Hân'ın öncü birliklerinin başında bulunan iki komutanın maiyyetinde Bağdâd'a gelirler. Diğer taraftan ise Musul hükümdârının Bağdâdlılara karşı onlara destek olmak üzere gönderdiği takviye birlikler, kezâ erzâk, hediyye ve armağanları da Moğollara ulaşır. Musul hükümdârı, tüm bunları Moğollar karşısında yaşadığı korku dolayısıyla, kendi cânının derdine ve onlara yaranmak için yapar. Allah Teâlâ onları rezîl etsin. Bağdâd korumaya alınır ve içinde -Allah Teâlâ'nın takdîrinden bir şeyi geri çevirmeye yetmeyecek olan- mancınıklar, arradeler ve sâir savunma âletleri kurulur. [...]

(Şu satırlar üzerinde ibretle düşünün! İnnâ lillâhi ve innâ ileyhi râciûn! [Müellif])

"Moğollar, Dâr-ı Hilâfet'i çepeçevre kuşatır ve her taraftan ok yağmuruna tutarlar. Nihâyet atılan oklardan biri halîfenin huzurunda oynayan ve onu güldüren bir câriyeye isâbet eder. Bu câriye, halîfenin odalıklarından biridir ve ona çocuk doğurmuştur ki adı Arefe'dir. Pencerelerden giren oklardan biri ona isâbet eder ve halîfenin huzurunda raksettiği sırada onu öldürür. Halîfenin bu duruma cânı çok sıkılır ve şiddetli bir korkuya kapılıp gözleri önünde ona isâbet eden oku getirtir. Ne görsün, okun üzerinde şunlar yazılıdır: "Allah, kaza ve kaderini yerine getirmeyi dilediğinde akıl sâhiblerinin akıllarını başlarından alır." İşte o zaman halîfe tedbîrlerin arttırılmasını ve Dâr-ı Hilâfet'in perdelerinin çoğaltılmasını [veya korumasının perçinlenmesini] emreder.

"Hulagu-Hân'ın bütün askerleriyle -ki yaklaşık iki yüz bin savaşçıdırlar- Bağdâd'a geldiği târîh, bu yılın Muharrem ayının on ikisidir. Halîfeye karşı son derece öfkelidir. Sebebi ise daha önce, Allah'ın, kaza ve kaderinin bir tecellisi olarak husûle getirdiği bir hâdisedir. Şöyle ki: Hulagu-Hân'ın Hemezân'dan çıkıp Irâk'a yöneldiği ilk defada Vezîr

Müeyyeduddîn Muhammed b. el-Alkamî, Halîfeye, ülkelerine hücûm etme kasdı karşısında bir müdârâ olsun diye Hulagu-Hân'a kıymetli bazı hediyyeler göndermesini söyler. Ama Halîfenin küçük Düveydârı Aybek ile gayrı kimseler onu bundan alıkoyar ve kendisine, "Vezîr, göndereceği o mâllarla [veya Hulagu-Hân'ın ona gönderdiği armağanlara karşılık] olsa olsa Tatar hânına yaltaklanmak istiyor" der ve Hulagu-Hân'a az mikdârda bir şeyler göndermesi yönünde kanâat bildirirler. Halîfe de Hulagu-Hân'a az mikdârda bazı hediyyeler gönderir. Hulagu-Hân, bunları azımsayıp küçümser ve bir elçi gönderip Halîfe'den, adı geçen Düveydârı'nı ve Süleymân-Şâh'ı kendisine göndermesini ister. Halîfe ise ne bu ikisini ona gönderir, ne de ona aldırış eder. En sonunda Hulagu-Hân'ın gelişi yaklaşır ve o sayısız, ne Allah'a ne de âhiret gününe îmân eden kâfir, fâcir, zâlim ve zorba orudusuyla Bağdâd'a ulaşır. Bağdâd'ı doğu ve batı taraflarından kuşatırlar. Beri tarafta Bağdâd'ın askerleri son derece az ve nihâî derecede zayıftırlar. Sayıları on bin süvariye ulaşmadığı gibi son derece güçsüzdürler. Ordunun geri kalan askerlerinin tamâmı ise zâten [sâhib oldukları] iktâ‘ arazilerinden edilmişlerdir. Öyle ki bunlardan pek çok kişi sokaklarda, mescidlerin kapılarında dilenir bir hâle gelmiştir. Şâirler onlar hakkında şiirler inşâd etmiş, onların, İslâm'ın ve Müslümanların hâli karşısında duydukları hüznü mersiyelere taşımışlardır.

"Bütün bunlara sebeb ise Râfızî Vezîr İbnu'l-Alkamî'nin görüşleri, yapıp ettikleridir. Şöyle ki: Bundan bir önceki yılda Ehl-i Sünnet ile Rafizîler arasında şiddetli bir çatışma yaşanır. Bu çatışmada Kerh ve Râfızîlerin mahallesi yağmalanır. Yağmalanan evler içinde vezîrin akrabalarının evleri de vardır. Bundan dolayı öfkesi daha da şiddetlenir. Onun, desîse üzerine desîse ekleyip Bağdâd'ın kurulduğu ilk günden ta bu vakitlere kadar, bundan daha çirkini târîhe geçmemiş olan o korkunç hâdiseleri İslâm ile Müslümanların başına getirmesine neden olan sebeblerden biri de budur. İşte bu yüzden Moğollara doğru seğirten; âilesi, adamları, hizmetcileri ve maiyyetiyle onların yanına giden ilk kişi o olmuştur. Gider ve Sultân Hulagu-Hân'la -Allah ona lanet etsin- birleşir. Sonra geri döner ve Halîfeye, Irâk harâcının yarısı onlara yarısı da Halîfeye olmak üzere sulh yapılabilsin diye Hulagu-Hân'ın yanına gitmesini ve onun huzurunda divan durmasını söyler. Halîfe de bunu çarnaçar kabûl edip kadılar, fakîhler, sûfîler, devlet erkânı ve emîrlerin önde gelenlerinden oluşan yediyüz kişilik bir süvari heyetiyle onun yanına gider. Hulagu-Hân'ın menziline yaklaştıklarında on yedi kişi hâricinde bunların tamâmı Halîfenin yanından uzaklaştırılırlar. Halîfe, sadece sözü geçen on yedi kişiyle Hulagu-Hân'ın yanına götürülür. Geri kalanların tamâmı ise önce bineklerinden indirilip yağmalanır, sonra baştan sona katledilir. Halîfe, Hulagu-Hân'ın huzuruna çıkarılır ve Sultân Hulagu ona pek çok konuda sorular sorar. Şâhid olduğu ihânet ve zorbalıklar karşısında yaşadığı dehşet dolayısıyla Halîfenin konuşmasında insicâmsızlık vukû bulduğu da söylenmiştir.

"Sonra Halîfe Bağdâd'a avdet eder. Hâce Nasîrruddîn et-Tûsî -Allah'ın laneti onun üzerine olsun-, Vezîr İbnu'l-Alkamî ve bu ikisi dışında bazı kimseler onunla birliktedir. Halîfe, murâkabe ve müşâhede altındadır. Dâr-ı Hilâfet'ten altın, ziynet, takı, mücevher ve kıymetli eşya nâmına pek çok şey getirtir. Sözkonusu o Râfızî heyeti -Allah'ın laneti onların üzerine olsun- ve onların hâricinde başka birtakım münâfıklar, Hulagu-Hân'a

Halîfeyle sulh yapmamasını salık verirler. Vezîr de, "Ne zaman yarı yarıya şartıyla bir sulh yapılsa, bu ancak bir veya iki yıl kadar devâm eder, ondan sonra iş eski hâline döner" der. Bunlar Halîfeyi öldürmesi yolunda Hulagu'yu teşvîk ederler. Halîfe, Sultân Hulagu'nun yanına döndüğünde ise Hulagu onun öldürülmesini emreder. Denildiğine göre onu öldürmesini Hulagu'ya salık verenler Vezîr İbnu'l-Alkamî ile Nasîrruddîn et-Tûsî'dir. Nasîrruddîn et-Tûsî zâten önceden de Hulagu'nun yanındadır. Nitekim Alamut kalelerini İsmâîlîlerin elinden çekip aldığı zaman Nasîrruddîn et-Tûsî'yi de kendi hizmetine almıştır. Nasîrruddîn et-Tûsî, Şemsu'ş-Şümûs'un, ondan önce ise babası Alâuddîn b. Celâluddîn'in vezîridir. Bunlar Nizâr b. el-Mustansır el-Ubeydî'ye mensûb kimselerdir. Hulagu-Hân, Nasîrruddîn et-Tûsî'yi müsteşâr bir vezîr olarak kendisine hizmet etsin diye seçmiştir. Hulagu gelip de Halîfeyi öldürmek için hazırlandığında bu iki vezîr ona Halîfeyi öldürme işini kolaylaştırırlar. Nitekim Halîfeyi, kanından bir damla yere düşmesin diye çuvallar içinde tekmeleyerek öldürürler. Kendilerine denildiği kadarıyla Halîfenin öcünün alınmasından çekinerek böyle yaparlar. Halîfenin [elle] boğularak öldürüldüğü söylendiği gibi suda boğularak öldürüldüğü de belirtilmiştir. Allahu a'lem. İşte böylelikle Halîfenin ve onun yanında bulunan tüm o ileri gelen âlimlerin, kadıların, devlet büyüklerinin, emîrlerin, Bağdâd diyârının ehlu'l-hall ve'l-akd ricâlinin katline sebeb olur, bunun günahını yüklenirler. [...]

"[Halîfe], Allah kendisine rahmet etsin, selefin yolu ve Cemâat itikâdı üzere Sünnî biridir. Babası ve dedesi gibi... Velâkin kendisinde biraz yumuşaklık, adem-i tayakkuz, mâl ve mâl yığma sevgisi olmuştur. Buna dâir bir örnek şudur ki, en-Nâsır Dâvud b. el-Muazzam'ın, kendisine emânet olarak bıraktığı ve değeri yüz bin dînâr kadar olan bir emâneti iç etmiştir. Halîfe birinin böyle yapmasını çok çirkin karşılamıştır ki, böyle bir şeyi, değil halîfe, ondan çok çok aşağı biri yapsa bile çirkin karşılanacak bir durumdur. Daha ötesi, Allah Teâlâ'nın buyurduğu gibi, Ehl-i Kitâb'dan bile öyleleri vardır ki ona yüklerle mâl emânet bıraksan onu sana iâde eder:

«[Ehl-i Kitâb arasında öylesi vardır ki, ona yüklerle (mâl) emânet bıraksan, onu sana (noksansız) iâde eder.] Fakat onlardan öylesi de vardır ki, ona bir dînâr emânet etsen, tepesine dikilip durmadıkça onu sana iâde etmez...» [3/Âl-i İmrân, 75]

(Derim ki: Gerçekten bilemiyorum, emâneti iç eden, İslâm devleti yıkılırken bir rakkâseyle eğlenceye koyulan böyle biri, nasıl olur da selefin yolu üzere olur! Bu gibi seviyesiz bir halîfenin, yolları üzere olduğu selef, acep hangi seleftir?! [Müellif])

İbn Kesîr (r.) açıklamalarına devâm eder:

"Moğollar onu, bu yılın Safer ayının ondördünde ve Çarşamba gününde, mazlûm bir şekilde ve zorbalıkla öldürürler. Öldürüldüğünde yaşı kırk altı yıl dört aydır. Hilâfet müddeti ise on beş yıl sekiz ay ve bir kaç gündür. Allah ona rahmet etsin; meskenini ihsânına mazhar kılsın; toprağını rahmetiyle ıslatsın. Kendisinden sonra iki oğlu da öldürülür. Üçüncü bir oğlu ise yine onun neslinden olan üç kızla birlikte esîr alınır."

(Yine bilemiyorum, acaba bu mazlûma zulmeden kim! Moğollar mı, yoksa kendi nefsine ve reâyâsına zulmeden [halîfenin bizzât kendisi] mi?!

(Rabbimiz şöyle buyuruyor ki O ne yücedir:

فَكُلًّا أَخَذْنَا بِذَنْبِهِ فَمِنْهُمْ مَنْ أَرْسَلْنَا عَلَيْهِ حَاصِباً وَمِنْهُمْ مَنْ أَخَذَتْهُ الصَّيْحَةُ وَمِنْهُمْ مَنْ خَسَفْنَا بِهِ الْأَرْضَ وَمِنْهُمْ مَنْ أَغْرَقْنَا وَمَا كَانَ اللهُ لِيَظْلِمَهُمْ وَلَكِنْ كَانُوا أَنْفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ ﴿٤٠﴾ ﴿سورة العنكبوت﴾

«Hâsılı her birini kendi günahı yüzünden yakaladık. Onlardan taş yağmuruna tuttuklarımız var. Onlardan o (korkunç) sayhanın yakaladığı kimseler var. Onlardan yerin dibine geçirdiklerimiz var. Onlardan suda boğduklarımız var. Allah, onlara zulmediyor değildi, fakat onlar kendilerine zulmediyorlardı.» (29/el-Ankebût, 40) Müellif)

"Ondan sonra Moğollar, Bağdâd diyârına girerler ve ele geçirebildikleri erkek, kadın, çocuk, ihtiyar, genç, yaşlı herkesi öldürürler.

"Pek çok insân kuyulara, samanlıklara ve lağım kanallarına girip buralarda günlerce gizlenir, dışarı çıkmazlar. Belli insân toplulukları ise hânlarda toplanıp kapıları üzerlerine kapatırlar. Moğollar da bu kapıları ya kırarak ya da yakarak açarlar. Sonra onlara saldırırlar. Onlar Moğollardan kaçıp yüksek yerlere çıkar, ama Moğollar onları dam üstlerinde öldürürler. Öyle ki oluklar kan olup akar, şehrin sokaklarına yayılır. *İnnâ lillâhi ve innâ ileyhi râciûn!* Aynı şeyi mescidlerde, câmilerde ve kervansaraylarda da yaparlar. Onların elinden Yahûdî ve Hıristiyanlardan olan zımmîler, yine onlara ve Vezîr İbnu'l-Alkamî Râfızîsinin evine sığınanlardan başkası kurtulamaz. Kurtulanlar arasında kendileri için Moğollardan emân al(ın)an ve bunun için Moğollara mebzûl mikdârda mâllar ödeyen birtakım tâcirler de vardır. Böylece hem cânlarını hem de mâllarını Moğolların elinden kurtarırlar. Bir zamanlar bütün şehirlerin en bayındırı olan Bağdâd ise artık içinde çok az sayıda insânın olduğu, onların da korku, açlık, yokluk ve zillete garkolduğu bir harâbeye döner.

"Yaşanan bu hâdiselerin öncesinde ise Vezîr İbnu'l-Alkamî, tüm mesâisini askerleri dağıtmaya, isimlerini ve masraflarını dîvândan düşürmeye harcar. el-Mustansır'ın son günlerinde askerlerin sayısı yaklaşık yüz bin savaşçıdır. Bunların arasında öyle emîrler vardır ki âdetâ büyük hükümdârlar gibidirler. İşte Vezîr İbnu'l-Alkamî bunların sayısını peyderpey azaltmak için hiç durmadan çalışır ve en sonunda bunlardan geriye sadece on bin kişi bırakır. Ondan sonra Moğollarla yazışmaya başlar ve onları ülkeyi ele geçirmeye teşvîk eder. Bunu onlar için kolay bir hâle getirir. Hakîkat-i hâli onlara bildirir ve adamların zaafını da kendilerine gösterir. Bütün bunları yapmasına sebeb ise Ehl-i Sünneti tamâmen yok etmek, Râfızî bidat yolunu hâkim kılmak, Fâtımîlerden birini hilâfete getirmek, âlimlerle müftüleri de izâle etmek yollu hevesidir. Ama Allah, her hâlükârda emrinin hâkimidir ve O ne dilerse o olur. Allah, İbnu'l-Alkamî'nin hîlesini kendi boynuna dolar. O ihtişâm ile izzetten sonra onu zillete dûçâr eder; halîfelere vezîr iken Moğolların uşağı hâline getirir. İbnu'l-Alkamî, Bağdâd şehrinde öldürülen bütün o erkeklerin, kadınların ve çocukların günahını yüklenir. Hüküm elbet yerin ve göğün Rabbi, Vâhid-i Kahhâr olan Allah'ındır ve elbette O, bütün bunların hesâbını soracaktır. [...]

"İnsânlar, Bağdâd'da öldürülen Müslümanların sayısının ne kadar olduğu konusunda ihtilâf etmiştir. Kimi, bu sayının, sekiz yüz bin (800.000) olduğunu

söylerken kimi de bir milyon sekiz yüz bin (1.800.000) olduğunu belirtmiştir. Kimileri de bu sayının iki milyona (2.000.000) ulaştığını söylemiştir. *İnnâ lillâhi ve innâ ileyhi râciûn! La havle vela kuvvete illa billâhi'l-aliyyi'l-azîm*!

"Moğolların Bağdâd'a girişi ise Muharrem ayının sonlarında vukû bulur. Kılıçlar, tam kırk gün boyunca hiç durmadan Bağdâd ahâlisinin kanını akıtır. Emîru'l-Müminîn Halîfe el-Musta'sım Billâh'ın öldürüldüğü târîh ise Safer ayının on dördü, Çarşamba günüdür. Kabrinin izi silinir. Öldürüldüğünde yaşı kırk altı sene dört aydır. Hilâfet müddeti on beş yıl sekiz ay ve birkaç gündür. Onunla birlikte büyük oğlu Ebu'l-Abbâs Ahmed de öldürülür ki yaşı yirmi beştir. Ondan sonra ortanca oğlu Ebu'l-Fazl Abdurrahmân öldürülür ki onun yaşı ise yirmi üçtür. Küçük oğlu Mübârek ise Fâtıma, Hadîce ve Meryem adlı üç kızkardeşiyle birlikte esîr alınır. Denildiğine göre Dâr-ı Hilâfet'ten yaklaşık bin bâkire de esîr edilir. Allahu a'lem. *İnnâ lillâhi ve innâ ileyhi râciûn*!

"Dâr-ı Hilâfet'in hocası, Şeyh Muhyiddîn Yûsuf b. eş-Şeyh Ebu'l-Ferec İbnu'l-Cevzî de öldürülür. Kendisi Vezîr İbnu'l-Alkamî'nin düşmanıdır. İbnu'l-Cevzî'nin, Abdullah, Abdurrahmân ve Abdulkerîm adlı üç oğlu, yine büyük devlet erkânı teker teker katledilir. Bunların arasında küçük Düveydâr Mücâhiduddîn Aybek ile Şihâbuddîn Süleymân-Şâh, kezâ Ehl-i Sünnet emîrlerinden ve yörenin büyüklerinden bir topluluk da vardır.

"Abbâsî Oğulları'ndan öldürülecek olan herhangi bir kimse, öncelikle Dâr-ı Hilâfet'ten çağrılır, o da çocukları ve hanımlarıyla birlikte dışarı çıkar, sonra alınıp el-Hallâl kabristanına götürülür ve orada, Dâr-ı Hilâfet'in eyvanına bakar bir hâlde, tıpkı bir koyun boğazlanır gibi boğazlanarak öldürülür. Ondan sonra Moğollar, onun kızları ve câriyelerinden istediklerini seçip esîr alırlar.

"Hocaların hocası ve Halîfenin müeddibi Sadruddîn Ali b. en-Neyyâr da katledilir. Hatîbler, imâmlar, Kur'ân hâfızları katliâma tâbi tutulur. Bağdâd'da mescidler, cemâatler ve cumalar aylarca âtıl bir hâle gelir. Vezîr İbnu'l-Alkamî -Allah, ona lanet ve onu rezîl etsin- Bağdâd'daki mescidleri, medreseleri ve sâir merkezleri âtıl hâle getirmek ve *kendi* yoluna *meşhed*lerle, Râfızî mahalleri/hinliği ile devâm etmek, Râfızîler için, ilimlerini burada yayacakları ve bayraklarını burayla ve burada yükseltecekleri büyük bir medrese kurmak ister. Ama Allah Teâlâ ona bunu nasîb etmez. Hevesini kursağında koyduğu gibi elindeki bütün nimetleri de alır. Ömrünü önüne yığar ve bu hâdiselerin üzerinden geçen bir kaç ay içinde onun cânını alır. Oğlunu da ardı sıra gönderir. Böylece -Allahu a'lem- *derk-i esfel*de, *cehennemin en alt tabakası*nda bir araya gelirler.

"Yazılan başa geldikten ve kırk gün tamâma erdikten sonra, Bağdâd, içinde tek tük insânın kaldığı, yollarının ölülerle dolup taştığı ve cesedlerinin âdetâ tepeleri andırdığı tam bir harâbeler yığınına döner. Sonra üzerlerine yağmur düşer, sûretleri bambaşka bir hâle bürünür, cesedlerinden yayılan koku şehri sarar, hava değişir, bu nedenle şiddetli bir vebâ salgını baş gösterir. Öyle ki bu vebâ, hava yoluyla aka aka ta Bilâd-ı Şâm'a kadar ulaşır. Havanın değişmesi ve rüzgârın vebâ taşıyan bozuk esintisi sebebiyle pek çok insân cân verir. İnsânları kıtlık, vebâ, yokluk, ölüm, kılıç ve tâûn üstüste vurur. *İnnâ lillâhi ve innâ ileyhi râciûn*!

"Bağdâd'da emân verildiğine dâir nidâlar yükselince insânlar mahzenlerden, lağım kanallarından, dehlizlerden, sanki kabirlerini yarıp dışarı çıkan ölüler gibi dışarı çıkarlar.

Birbirlerini tanımaz hâle gelmişlerdir ki ne baba evlâdını, ne de kardaş kardaşını tanır. Sonra şiddetli bir vebâ tutar onları ve bu dünyadan göçüp giderler. Böylece kendilerinden önceki ölülerin kervanına katılır, toprağın altında çürümek üzere onlarla bir araya gelirler. Gizli açık her şeyi bilen Allah'ın emriyle ki *la ilâhe illa Hu - Lehu'l-Esmâu'l-Husnâ*!

"[Bağdâd'a musallat olan] zorba Sultân Hulagu-Hân'ın Bağdâd'dan ayrılıp hükümdârlığının merkez üssüne geri döndüğü târîh, bu yılın Cemâziyelevvel ayıdır. Bağdâd idâresini ise Şahnelik makâmında bulunmak üzere Emîr Ali Bahadır'a ve Vezîr Mueyyeduddîn b. *el-Alkamî*'ye bırakır. Ama Allah, ne *ona* mühlet verir ne de *onu* ihmâl eder; bilakis *onun* cânını, İzzet ve Kudret şanına yaraşır bir şekilde tez zamanda alır. Böylece İbnu'l-Alkamî, Cemâziyelâhir ayının başında ve altmış üç yaşında ölür. *İnşâ ve edebiyat* alanlarında iyi bir seviyeye sâhib olmasına karşın katıksız bir Şîî, pis bir Râfızîdir. [Emeline ulaşamanın verdiği] gam, keder, hasret ve nedâmetle, Ümmü Kaş'am'ın [*dişi sırtlanın veya yaşlı akbabanın veya kocamış bir bunağın ölüme*] demir attığı yerde ölür, [*yani geberip gider*]. Kendisinden sonra vezîrliğe oğlu İzzuddîn Ebu'l-Fazl Muhammed gelir ve Allah, onu da, bu yılın kalan günleri içinde babasının yanına gönderir. *Hamdolsun Allah'a ve minnet ancak Onadır Ona*!

"Ebû Şâme, Hocamız Ebû Abdullah ez-Zehebî ve Kutbuddîn el-Yûnînî'nin belirttiklerine göre bu yıl içinde Şâm'da insânları şiddetli bir vebâ vurur. Yine onların belirttiğine göre bunun sebebi iklim ve havanın, Irâk diyârındaki ölülerin çokluğu nedeniyle bozulması ve [vebânın] yayılıp ta Bilâd-ı Şâm'a kadar ulaşmasıdır. Allahu a'lem."

(Bu felâkete komşu olan Emîrlerin hâline bakın! [Müellif])

"Bu yıl içinde Mısırlılar, Kerek hükümdârı el-Melik el-Muğîs Ömer b. Âdil b. Ebî Bekr b. el-Âdil el-Kebîr ile savaşırlar. Bunun ordusunda Bahrî(yye) Memlûklu emîrlerinden bir topluluk da vardır. Ruknuddîn Baybars el-Bundugdârî de bunlar arasındadır. Mısırlılar onları kırıp geçer ve yanlarında bulunan her şeyi yağma ederler. Bazı büyük komutanlarını da esîr alır ve hapsedip öldürürler[!?]. Çok kötü ve çok çirkin bir şekilde Kerek'e döner, yeryüzünde fesâd çıkarmaya ve ülkeleri tarumar etmeye başlarlar. Nihâyet Allah, Şâm hükümdârı en-Nâsır'ı gönderir ve o da onların bu yaptıklarına son versinler diye bir ordu yollar. Bahrî Memlûkları bunları kırıp geçer ve gâlib gelirler. Bunun üzerine en-Nâsır bizzât onların karşısına çıkar. Ona aldırış etmezler ve adı geçen Ruknuddîn Baybars'ın işâretiyle en-Nâsır'ın içinde bulunduğu çadırın iplerini keserler. Akabinde pek çok savaş ve nice talihsizlikler yaşanır ki bunları burada anlatmak çok uzun sürer. Yardım ise Allah'tandır!"

Hicrî 657 Yılında:

"Bu yıla, Müslümanların bir halîfesi olmaksızın girilir. Dımışk ile Haleb'in Sultânı *el-Melik en-Nâsır Salâhuddîn* Yûsuf b. el-Azîz Muhammed b. Ebu'z-Zâhir Gâzî b. en-Nâsır'*dır* - Kudüs fâtihi [en-Nâsır Salâhuddîn Eyyûbî'nin torunlarındandır]. Onunla Mısırlılar arasında anlaşmazlık vardır. Bu arada Mısırlılar, Nûruddîn Ali b. el-Mu'iz Aybek et-Türkmânî'yi başlarına hükümdâr atayıp ona el-Mansûr lakabını vermişlerdir. Zorba hükümdâr Hulagu-Hân, Dımışk'ta bulunan el-Melik en-Nâsır'a bir elçi gönderip onu yanına çağırır. O da yaşı henüz küçük olan oğlu el-Azîz'i pek çok hediyye ve armağanla birlikte

onun yanına gönderir. Hulagu onun gelişine pek sevinmez, bizzât kendisi gelmediği için babasına karşı öfkelenir ve: "Ben kendim bizzât onun ülkesine gideceğim" der. en-Nâsır'ın cânı bu habere pek sıkılır ve âilesi ile akrabalarını, orada koruma altına almak amacıyla Kerek'e gönderir. Dımışk ahâlisi, Moğolların Fırat nehrini aştığını haber aldıklarında müthiş bir korkuya kapılırlar. Pek çoğu, kış mevsiminde Mısır diyârına doğru yola koyulur ve bunların pek çoğu da [yollarda] cân verir, diğer bir kısmı ise soyguna maruz kalır. *İnnâ lillâhi ve innâ ileyhi râciûn*!

"Hulagu-Hân gelir ve ordusu-askerleriyle Şâm üzerine yürür. Meyyâfârikîn daha önce Moğollara karşı bir buçuk yıl kadar direnmiştir. Bu nedenle Hulagu, oğlu Aşmut'u (Yeşmut) buraya gönderir. Yeşmut, Meyyâfârikîn'i zorla ele geçirir. Meyyâfârikîn hükümdârı el-Kâmil b. eş-Şihâb Gâzî b. Âdil'i kaleden indirir ve Haleb'i kuşatma altına alan babasının [Hulagu'nun] yanına gönderir ve orada onun huzurunda katledilir. Meyyâfârikîn'in başına el-Eşref'in bir kölesi nâib olarak geçer. el-Kâmil'in başı diyâr diyâr dolaştırılır ve Moğollar onun başıyla Dımışk'a girip el-Ferâdîs kapısına asarlar. [...]

(Allah'ın, kıyâma dâir çıkış yolunu ve esbâbını nasıl halkettiğine, kıyâmın başlangıcının nasıl olduğuna ve nasıl vukû bulduğuna dikkat edin! [Müellif])

"Bu yıl içinde İbnu'l-Adîm nâmıyla marûf Kadı ve Vezîr Kemâluddîn Ömer b. Ebî Cerâde, Dımışk hükümdârı en-Nâsır b. el-Azîz'in elçisi olarak Mısır'a gider. Mısırlıları, Moğollara karşı savaşmak üzere harekete geçirmek ister. Moğolların Şâm'a gelişinin yaklaştığını, zâten Elcezîre ile Harrân'ı ve başka yerleri ele geçirdiklerini, Hulagu'nun oğlu Yeşmut'un Fırat nehrini geçip Haleb şehrine yaklaştığını bildirir. Bunun üzerine el-Mansûr b. el-Mu'iz et-Türkmânî'nin huzurunda bir meclis kurulur. Mısır Kadısı Bedruddîn es-Sincârî ve Şeyh İzz b. Abdisselâm da bu mecliste hâzır bulunurlar. Bunlar, orduya yardım için halkın mâlından bir şey alıp almama konusunda uzun uzun müzâkereye dalarlar. İtibâra alınan son söz [(Sultânu'l-Ulemâ-Âlimlerin Sultânı)] İzz b. Abdisselâm'ın olur ki hülâsası şudur:

"Beytülmâl'de herhangi bir şey kalmadığında, altın kemerleri[/altından olan her şeyi] ve sâir ziynetleri harcadığınızda; savaş âletleri hâricinde, kılık-kıyâfet olarak avâm ile eşit bir düzeye geldiğinizde; bir askerin, bineceği atından gayrı bir şeyi kalmadığında, işte ancak o zaman, düşmanı bertaraf etmek için insânların mâllarından bir şey almak mümkün [câiz] olur. Zîrâ düşman hücûm ettiğinde hem mâlları hem de cânlarıyla onlara karşı müdâfaaya geçmek bütün insânların üzerine farz olur."

"el-Melik el-Muzaffer Kutuz'un Başa Geçmesi

"Bu yıl içinde Emîr Seyfuddîn Kutuz, üstâzının oğlu olan el-Mansûr lakablı Nûruddîn Ali'yi derdest eder. Bunu, babasının kölemenlerinden çoğu emîrin ve sâir kimselerin yokluğunda ve avda oldukları bir sırada yapar. Onu derdest edip annesi, iki oğlu ve kardeşleriyle birlikte el-Eşkerî diyârına gönderir. Kendisi sultânlık tahtına oturur ve el-Melik el-Muzaffer adını alır. İşte bu hâdise, Allah'ın Müslümanlara bir rahmeti olur. Zîrâ Allah, -inşallah ileride beyân edileceği üzre- Moğolların hezîmetini onun eliyle müyesser kılar. Seyfuddîn Kutuz, böyle yapmasına dâir mazeretini ise şöyle açıklar: "İnsânların Moğollara karşı savaşacak kudretli bir sultâna ihtiyâcı vardı(r). Bu ise ülke idâre etmenin ne olduğunu bilmeyen küçük bir çocuktu(r)."

"Yine bu yıl içinde Dımışk hükümdârı el-Melik el-Nâsır tebârüz eder ve askerler, gönüllüler, bedevîler ve sâir kimselerden müteşekkil ordu birlikleriyle Berze havâlisine gider. Moğollara karşı mukâvemet göstermekten âciz olduklarını anladığında ise bu topluluğu dağıtır ve ne o ne de onlar sabra yol bulur. *İnnâ lillâhi ve innâ ileyhi râciûn*!"

Hicrî 658 Yılında:

"Bu yıla, milletin bir halîfesi olmaksızın Perşembe günü girilir. Irâklıların, Horasan'ın ve sâir doğu beldelerinin sultânı Moğol hükümdârı Cengîz-Hân Oğlu Tuluy Oğlu Hulagu Hân'dır. Mısır diyârının sultânı, [vakti zamanında] el-Mu'iz Aybek et-Türkmânî'nin kölemeni olan el-Melik el-Muzaffer Seyfuddîn Kutuz'dur. Dımışk'la Haleb'in sultânı, *el-Melik en-Nâsır* b. el-Azîz b. Zâhir Gâzî b. en-Nâsır*'dır* - Kudüs fâtihi [en-Nâsır Salahuddîn Eyyûbî'nin torunlarındandır]. Kerek ve Şevbek'in hükümdârı ise el-Muğîs b. el-Âdil Ebî Bekr b. el-Kâmil Muhammed b. el-Âdil Ebî Bekr b. Eyyûb'dur. el-Muğîs, Mısırlılara karşı Dımışk hükümdârı en-Nâsır'la birlik olur. Emîr Ruknuddîn Baybars el-Bundugdârî de bu ikisiyle birliktedir. Bunlar, Mısırlılarla savaşıp bu diyârı onların elinden almaya azmeder!

"Moğolların Haleb ile Dımışk'ı Almaları

"İnsânlar bu hâldeyken Moğolların Şâm'a kasdedeceklerine dâir haberler dilden dile dolaşır. Beri tarafta Moğol ordusu, hükümdârları Hulagu'nun komutası altında toplanır ve yaptıkları köprüler üzerinden Fırat nehrini geçerler. Bu yılın Safer ayının ikinci gününde Haleb'e ulaşırlar. Haleb'i yedi gün boyunca muhâsara altında tutar, ondan sonra emân yoluyla burayı ele geçirirler. Sonra verdikleri emânı çiğneyip Haleb ehline ihânet ederler ve Haleb ahâlisinden sayılarını ancak Allah Azze ve Celle'nin bildiği mikdârda insânı öldürürler. Mâlları yağmalar, kadınları ve çocukları esîr alırlar. Bağdâd ahâlisinin başına gelenlerin bir benzeri onların da başına gelir. Moğollar, burada girmedik, didik didik etmedik mesken bırakmaz ve izzet ehli insânlarını zillete uğratırlar. *İnnâ lillâhi ve innâ ileyhi râciûn*!

"Haleb kalesi, bir ay kadar onlara direnir. Akabinde Moğollar burayı, emân yoluyla teslîm alırlar. Hem şehrin hem de kalenin sûrlarını tahrîb ederler. Haleb, uyuz bir merkeb gibi öylecek ortada kalır. Haleb nâibi el-Melik el-Muazzam Tûrân-Şâh b. Salâhuddîn'dir. Akıllı ve sağduyulu biridir, ama ordu, sulh konusunda onunla mutâbık olmaz. Bilakis acelecilik ederler ve Allah'ın takdîri yerini bulur. Nitekim Sultân Hulagu, kalabalık ordusuyla geldiği zaman ilkin Haleb ahâlisine bir elçi göndermiş ve onlara şunu bildirmiştir: "Biz, sadece Dımışk'taki el-Melik en-Nâsır'la savaşmak üzere geldik. Sizden istediğimiz kalenize bizim tarafımızdan bir Şahne atanmasıdır. Eğer biz muzaffer olursak zâten bu yöreler bizim hâkimiyyetimiz altına girer. Yok, eğer devran aleyhimize dönerse dilerseniz Şahneyi kabûl edersiniz, dilerseniz de onu salıverirsiniz." Haleblilerin ona cevâbı ise, "Bizler sana kılıçtan gayrı hiçbir şey vermeyiz" olmuştur. Hulagu, onların, zayıflıklarına rağmen böyle bir cevâb vermelerine taacüb eder. İşte o zaman onların üzerine yürür ve şehri kuşatma altına alır. Böylece Allah'ın kaza ve kaderinde yazılı olanlar vukû bulur. Haleb ele geçirildiği zaman Hama hükümdârı şehrin anahtarlarını Hulagu'ya gönderir. O da oranın başına, Hâlid b. el-Velîd'in neslinden geldiğini iddiâ eden ve kendisine Hüsrev-Şâh denilen Acemlerden bir adamı nâib olarak atar. Haleb şehrinde yaptığı gibi buranın da sûrlarını tahrîb eder.

"Hulagu, Haleb'de bulunduğu sırada devlet erkânının büyük emîrlerinden [biri olan] Ketbuğa-Nuyan'ın komutasındaki bir orduyu Dımışk'a sevk eder. Bunlar, Safer ayının sonunda Dımışk'a varırlar ve burayı, herhangi bir direniş ve savunma olmaksızın ele geçirirler. Hattâ şehrin ileri gelenleri onları, hoş-safa geldiniz edâsıyla karşılar... Hulagu, şehir ahâlisi için bir de emân yazıp göndermiştir. Bu emân el-Ahdar meydânında okunur ve şehir içinde [tellallara] okutturulur. Ahâli, bu emân ile -Haleb ahâlisine yapıldığı gibi- ihânete uğramak korkusundan kurtulurlar. Öte taraftan kale, savunması perçinlemiş, üzerine mancınıklar dikilmiş ve direnişe geçmiş bir hâldedir. [...] Kalenin batı tarafına mancınıklar dikilir ve Moğollar kalenin birçok duvarını tahrîb ederler. O günün sonunda kale komutanı sulha razı olduğunu bildirir. Moğollar, kaleyi alırlar ve kale bedenlerinin tamâmını tahrîb ederler. Kale kumandanını da kale içinde katleder ve yerine İl-Seban adında kendilerinden birini komutan atarlar. İl-Seban -Allah ona lanet etsin- Nasrânîlerin dinini tazîm eden biridir. Nasrânîlerin papazları ve keşişleri, onun etrafında kümelenirler. O da onlara aşırı bir tazîmde bulunur ve kiliselerini ziyâret eder. Onun vesîlesi ile Nasrânîlerin -Allah onlara lanet etsin- bir devleti, gücü ve savleti olur. Nasrânîlerden bir gürûh, hediyye ve armağanlarla Hulagu'nun yanına giderler. Hulagu'nun yanından döndüklerinde ise ellerinde onun tarafından kendilerine verilmiş bir fermân ve emân vardır. Şehre Tuma kapısından girerler. Ellerinde yukarı doğru kaldırdıkları ve milletin başı üzerinde dolaştırdıkları bir haç vardır. Bu arada şiârlarıyla avaz avaz, "Doğru din zâhir oldu, Mesîh'in dini hâkim oldu" diye bağırıp dururlar. Diğer taraftan ise İslâm'ı ve Müslümanları kötülerler. Yanlarında ağızlarına kadar şarap dolu testiler ve kadehler de vardır. Geçtikleri her mescidin kapısına ve insânların yüzüne bu şaraptan serperler. Yollarda ve çarşılarda yanlarından geçtikleri bütün insânlara haçları karşısında ayağa kalkmalarını emrederler. Darb el-Hacer yoluna girdiklerinde Şeyh Ebu'l-Beyân'ın tekkesinin önünde dururlar ve oraya da şarap serperler. Aynı şeyi Küçük ve Büyük Darb el-Hacer Mescidlerinin kapılarında da yaparlar. Çarşıyı geçtikten sonra Darb er-Reyhân'a veya yakın bir yere ulaşırlar. Bu noktada Müslümanlar onların başına toplanır ve onları gerisin geri Meryem kilisesi çarşısına döndürürler. Orada hatîbleri, çarşının orta yerinde bir dükkânın tezgâhı üzerine çıkıp konuşmaya başlar. Konuşması miyanında Nasrânîlerin dinini över ve İslâm dini ile ehlini kötüler. *İnnâ lillâhi ve innâ ileyhi râciûn*! Ondan sonra Meryem kilisesine girerler. Vaktiyle mamûr olan bu kilise, onların yapıp ettikleri yüzünden günü geldiğinde harâb olur. *Allah'a hamdolsun*. [...]

"[Şeyh Kutbuddîn'in] anlattığına göre Nasrânîler, bir câmiye içkiyle girerler. Niyyetlerinde -Moğol hâkimiyyet döneminin uzaması hâlinde- birçok mescidi ve benzeri merkezleri yıkmak vardır. Ama Allah onların bu şerrini bertaraf eder. Şehirde bu tür şeyler yaşanınca Müslümanların kadıları, [görgü] şâhidleri ve fakîhleri toplanıp bu hâli, kale komutasını teslîm alan İl-Seban'a şikâyet etmek üzere kaleye giderler. Ama aşağılanıp kaleden kovulurlar. Nasrânîlerin başlarının sözleri, onların sözlerine üstün tutulur. *İnnâ lillâhi ve innâ ileyhi râciûn*!

"Bu yılın başında Şâm sultânı en-Nâsır b. el-Azîz, yanında bulunan askerler, emîrler ve hükümdârların çocuklarından olan pek çok kişiyle birlikte Berze havâlisinde ordugâh kurmuştur. Hedefleri, kendilerine saldırıda bulunmaları hâlinde Moğollarla savaşmaktır.

Onun yanında olanlar arasında Bahrî Memlûklardan bir toplulukla birlikte Emîr Baybars el-Bundugdârî de vardır. Ne var ki askerler arasında her kafadan ayrı bir ses çıkmış, bir söz birliğine varılmamıştır. Bu da elbet Allah Azze ve Celle'nin bir takdîridir.

"Emîrler arasından bir zümre, el-Melik en-Nâsır'ı hal'edip zindâna atmaya ve onun yerine öz kardeşi el-Melik ez-Zâhir Ali'ye biate azmeder. en-Nâsır bunu sezinlediği ân el-Mansûra kalesine kaçar. Böylelikle askerler bölük pörçük bir şekilde dağılırlar. Emîr Ruknuddîn Baybars el-Bundugdârî ise adamlarıyla birlikte Gazze'ye doğru yola koyulur. el-Melik el-Muzaffer Kutuz onu çağırıp yanına getirtir. Kalyûb'u kendisine iktâ' eder ve onu vezîr konağında ağırlar. Baybars onun yanında peyderpey yükselir, ne var ki ölümü de Baybars'ın eliyle gelir.

Ayn-ı Câlût Muhârebesi - 25 Ramazan 658

"Bütün bu hâdiselerin vukûu, bu yılın Ramazan ayının son on gününe denk gelir. Aradan üç gün geçmeden de Müslümanların, Ayn-ı Câlût'da Moğollara karşı muzaffer oldukları müjdesi ulaşır, *Elhamdulillâh*. Şöyle ki: Mısır hükümdârı el-Melik el-Muzaffer Kutuz, Moğolların, Şâm'da -anlattığımız şeyler nâmına- yaptıklarını, bütün memleketi yağmaladıklarını, ta Gazze'ye kadar ulaştıklarını ve Mısır diyârına girmeye azmettiklerini, Dımışk hükümdârı el-Melik en-Nâsır'ın da Mısır'a sefere niyetlendiğini -keşke öyle yapsaydı ki beraberinde Hama hükümdârı el-Melik el-Mansûr ile emîrlerden ve hükümdâr çocuklarından birtakım kimseler de vardır- ve Katiyye'ye ulaştığını haber alır. el-Melik el-Muzaffer Kutuz, bunları haber aldığında, onu karşılamak için hazırlanır. Hem ona hem de el-Mansûr'a elçi gönderip onları harekete geçmeye teşvîk eder. en-Nâsır'a: "Gel de Tatarlara karşı tek yumruk olalım" diye haber gönderir. [...]

"el-Melik en-Nâsır ise bundan kuşkulanır ve onu mağlûb edeceği korkusuyla gerisin geri çekilir... Moğollar en-Nâsır'ın peşini bir ân olsun bırakmazlar ve en sonunda onu Zeyzâ gölcüğü civârında yakalayıp esîr alırlar. Sonra onu, henüz küçük yaşta olan oğlu el-Azîz ve kardeşiyle birlikte Haleb'de bulunan hükümdârları Hulagu'ya gönderirler. Bunlar, -ilerde açıklayacağımız gibi- gelecek yıl içinde onları katledinceye kadar Hulagu'nun elinde esîr kalırlar.

"Dememiz o ki, el-Muzaffer Kutuz, Moğolların, o korunaklı hâline rağmen Şâm'da yaptıklarını ve Şâm toprakları üzerinde hâkimiyyetlerini yaydıktan sonra Mısır diyârına girmeye de azmettiklerini duyduğu zaman Moğollar onun üzerine yürümeden önce o onların üzerine yürür; -Allah Teâlâ'nın inâyetiyle- Moğollar onun karşısına çıkmadan önce o onların karşısına çıkar. Nitekim Mısır askerleriyle yola koyulur ki askerler, onun komutası üzerine söz birliğine varmışlardır. Yanındaki asâkir-i mansûreyle birlikte Şâm'a kadar gider. Ketbuğa-Nuyan komutasındaki Moğol askerleri de ona karşı tayakkuza geçer. O zaman itibâriyle el-Bikâ'da olan Kutbuğa-Nuyan, el-Muzaffer Kutuz'un karşısına çıkıp çıkmamak husûsunda Hıms hükümdârı el-Eşref'le ve Kadı Mucîruddîn b. ez-Zekî'yle istişâre yapar. Bunlardan biri ona, Hulagu'dan yardım almadığı müddetce Kutuz'a karşı koyamayacağını söyler. Ama o bunu kabûl etmeyip doğrudan doğruya Kutuz'la savaşmaya karâr verir. Böylece Kutuz'un karşısına çıkar. İki ordunun, Ramazan ayının yirmi beşi Cuma gününde karşılaştığı yer Ayn-ı Câlût mevkiidir. İki taraf son derece şiddetli bir savaşa tutuşurlar. Nihâyetinde zafer -Allah'a hamdolsun- İslâm'ın ve

ehlinin olur. Müslümanlar onları ağır bir hezîmete uğratırlar. Ketbuğa-Nuyan ve onun hânesinden bazı kişiler de öldürülür. Ketbuğa-Nuyan'ı öldüren kişinin Emîr Cemâluddîn Akkuş eş-Şemsî olduğu da söylenmiştir. İslâm ordusu onların peşini bırakmaz; *bilakis* her mevkide ve her geçitte onları öldürürler. Hama hükümdârı el-Melik el-Mansûr ve aynı şekilde -askerlerin Atabeyi olan- Emîr Fârisuddîn Aktay el-Mustarab, bu muhârebe esnâsında el-Melik el-Muzaffer Kutuz'un yanında müthiş bir şekilde savaşırlar. Ketbuğa Nuyan'ın tarafında olan adamlardan el-Melik es-Sa'îd b. el-Azîz b. el-Âdil de esîr edilir. el-Muzaffer onun boynunun vurulmasını emreder. Moğollarla birlik*te* olan, Hulagu'nun bütün Şâm toprakları üzerine nâib olarak atamış olduğu Hıms hükümdârı el-Eşref ise el-Muzaffer'den emân diler. O da kendisine emân verir ve Hıms'ı(n hükümdârlığını) da kendisine iâde eder. Aynı şekilde Hama'yı da el-Mansûr'a geri verir. el-Ma'arra ile başka bazı bölgeleri de buraya ekler. Selemiye'yi ise Arabların Emîri olan Emîr Şerefuddîn Îsâ b. Mühenna b. Mânî'e verir. Emîr Ruknuddîn Baybars el-Bundugdârî ve beraberindeki yiğit bir topluluk Moğolların izini sürmeye devâm eder ve buldukları her yerde onları öldürürler. Nihâyet arkaları sıra Haleb'e kadar ulaşırlar. Dımışk'ta bulunan Moğollar da onlardan kaçar. Moğolların Dımışk'tan kaçış târîhi Ramazan ayının yirmi yedisi Pazar günü *ve* Ayn-ı Câlût Muhârebesi'nde kazanılan zafer müjdesinin kendilerine ulaştığı günün ertesi sabahıdır. Böylece Dımışklı Müslümanlar onları köşe bucak kovalarlar; onları öldürür, esîr alır, mâllarını yağmalarlar. Müslüman esîrleri de onların elinden cebir yoluyla kurtarırlar. Her türlü minnet Allah'a, hamd Onadır ki, İslâm'ı böyle*sine* güçlü ve Müslümanları da lütf u ihsânına mazhar kılan Odur.

"Bu kutlu müjde Müslümanlara ulaşır; el-Mansûra kalesinden gelen müjdeler de buna eklenir. İşte o gün müminler, Allah'ın nasîb ettiği zafere çok ama çok sevinirler. Allah, İslâm'ı ve Müslümanları kendi katından işte böyle bir yardımla destekler. Allah'ın düşmanı Nasrânîler, Yahûdîler ve münâfıklar ise yaşadıkları hüsrânla suspus olurlar.[...]

"İşte o zaman Müslümanlar, Nasrânîlerin, daha önce [sözü geçen] haçın çıkarıldığı kilisesine yönelirler. Kilisenin içindeki şeyleri yağmalar ve hem kiliseyi hem de çevresini ateşe verirler. Nasrânîlere ait pek çok ev yanar. Allah, onların hânelerini ve kabirlerini pür ateş kılsın. Yakûbîlere ait bir kilise de yakılır. Bir tâife, Yahûdîleri yağmalamaya kalkışır, ama onlara, "Haça tapınanların yaptıkları gibi herhangi bir taşkınlık yapmadı onlar" denilir. Halk, kendisine el-Fahr Muhammed b. Yûsuf el-Gencî denilen ve Moğollara yol gösterip onları milletin mâllarına musallat eden bir Râfızî şeyhini (hocasını) câmiin ortasında öldürürler. Maşrıklı, içi bozuk [/pis seciyyeye] sâhib bir adamdır. Müslümanların mâllarını yağmalamaları için Moğollara yol göstermiştir. Allah Teâlâ onu rezîl etsin. Onun gibi Müslümanlara karşı Moğollarla işbirliği yapan bazı münâfıkları da öldürürler.

«Böylece, zulmeden kavmin kökü kesildi. Âlemlerin Rabbi Allah'a hamdolsun.» (6/el-En'âm, 45) [...]

"el-Melik el-Muzaffer Kutuz, Ayn-ı Câlût'ta Moğolları kırıp geçtikten sonra onların peşine düşer ve büyük bir ihtişâmla Dımışk'a girer. İnsânlar onun gelişine bir hayli sevinir ve kendisine çok duâ ederler. Kutuz, Hıms hükümdârı el-Melik el-Eşref'i, kezâ Hama hükümdârı el-Mansûr'u kendi beldelerinin başında tutar. Haleb şehrini de Moğolların elinden geri alır. Böylelikle hak, nisâbını bulur ve temeller oturtulur. Kutuz, daha önce

Emîr Ruknuddîn Baybars el-Bundugdârî'yi, Moğolları kovması ve Haleb şehrini teslîm alması için göndermiş, ayrıca Haleb şehrinin nâibliğini kendisine vaadetmiştir. Baybars, Moğolları buradan kovup çıkardığında ve Müslümanlar Haleb'i teslîm aldığında Kutuz Haleb'in başına Baybars'ın hâricinde birini nâib olarak atar. Atadığı kişi Musul hükümdârının oğlu Alâuddîn'dir. Kutuz ile Baybars arasına soğukluk girmesine neden olan ve el-Melik el-Muzaffer Kutuz'un kısa bir süre içinde öldürülmesine sebebiyet veren hâdise budur. Takdîr ise Allah'ındır." [...]

el-Melik ez-Zâhir *el-Esedu'd-Dârî* [1] Baybars el-Bundugdârî'nin Sultânlığına Dâir

[...] "Sultân el-Melik el-Muzaffer Kutuz, askerleriyle birlikte Mısır diyârına geri dönmek üzere yola çıkıp da el-Ğurâbî ile es-Sâlihiyye arasına ulaştığında emîrler ona saldırır ve kendisini burada öldürürler. Kendisi, sâlih, cemâatle namaz *kılmaya* çok riâyet eden; şarap içmeye veyahut hükümdârların bulaştığı bu tür şeylere bulaşmayan bir insândır. Hükümdârlık müddeti, üstâzının oğlu el-Mansûr Ali b. el-Mu'iz et-Türkmânî'yi azlettiği günden bu târîhe, yani Zilkade ayının sonlarına kadar olup yaklaşık bir yıl kadardır. Allah ona rahmet etsin. İslâm'a ve Müslümanlara sunduğu hizmetten dolayı kendisini hayırla mükâfatlandırsın.

"Emîr Ruknuddîn Baybars el-Bundugdârî, onu [el-Muzaffer Kutuz'u] öldürmek için emîrlerden bir toplulukla anlaşır. [...] [Nitekim] Onu atından düşürür, ok yağmuruna tutar ve böylece onu öldürürler. [...] Ondan sonra Emîr Ruknuddîn Baybars el-Bundugdârî'ye biat üzerine söz birliği ederler. Aslında onların arasında önde gelen büyüklerden biri değildir. Fakat onu, hükümdâr olarak tecrübe etmek isterler ve kendisine el-Melik ez-Zâhir lakabını verirler. Böylece Baybars tahta oturur ve memleketin başına geçer. [...] Hükmeder, adâleti gözetir. Kimi ilişkileri keser, kimini bağlar. Gözüpek ve cesûr biridir. Allah Teâlâ, *insânların* böyle birine ihtiyâc duyduğu zor ve dar zamanlarda onun *milletin* başına hükümdâr olarak geçmesini müyesser kılar. [...] Sonra başında riyâset sevdası dolaştığına inandığı büyük emîrleri derdest etmeye başlar. Nihâyetinde hükümrânlığını istediği gibi iyice oturtur. Elbet Allah Teâlâ her şeye hakkıyla şâhiddir."

"Daha önce Sultân Hulagu-Hân, Ayn-ı Câlût Muhârebesi'nde askerlerinin başına gelenleri öğrendiğinde, Bilâd-ı Şâm'ı İslâm ordusunun elinden geri alsınlar diye büyük ordu birlikleri gönderir. Ama bunlar, emellerine ulaşmaktan mahrûm kalır ve elleri boş, yüzleri kara bir şekilde Hulagu'nun yanına geri dönerler. Zîrâ aslan pençeli ve keskin kılıçlı Sultân el-Melik el-Müeyyed ez-Zâhir [Baybars] onların karşısına çıkar. Dımışk'a gelir; sınırları ve savunma hatlarını korusunlar diye dört bir tarafa asker gönderir [ki], askerleri tam techîzâtlı ve büyük birliklerden oluşur. Moğollar, değil karşısına çıkmak, ona yaklaşmaya dahi güç yetiremezler. İşte o zaman, kuyruğunu bacakları arasına sıkıştıran şeytânlarını da ardlarına takıp münhezim bir şekilde gerisin geri, geldikleri

---

[1] [**el-Esedu'd-Dârî**, kükremiş, yırtıcı aslan veya aslan yürekli gibi anlamlara gelen bir ifâde olup Baybars için kullanılan bir unvândır. Cesâret, yiğitlik ve bahadırlık gibi hasletlerinden kinâyedir.

Yeri gelmişken belirtelim ki, Müellif'in, *İbn Kesîr*'in *Târîhi*'nden yaptığı alıntıları, eserin kendisi üzerinden tekrar gözden geçirdik ve özetlemenin vukû bulduğu noktalara köşeli parantez içi üç nokta ile işârette bulunmaya çalıştık.]

yere dönerler. Her türlü sâlih amel ile her türlü meserret, bu dünya hayâtında ve ölümden sonra Onun lütf u ihsânıyla tamâma eren Allah'a hamdolsun!"

Hicrî 660 Yılında:

"Zilhicce ayında, pek çok Moğol heyeti, kendisinden emân istemek üzere el-Melik ez-Zâhir'e gelir... O da onlara izzet ikrâmda bulunur. Güzel bazı toprakları onlara iktâ' eder. Aynı şeyi Musul hükümdârının oğulları için de yapar; *ayrıca* kardeşlerine de kâfi derecede maâş bağlar." [...]

"Bu yıl içinde Hulagu, yaklaşık on bin kişiden müteşekkil bir ordu birliğini gönderip Musul'u kuşatma altına aldırır. Musul kuşatmasında yirmi dört mancınık dikerler. Erzâk kıtlığı yaşanır." [...]

"Bu yıl içinde Hulagu ile amcazâdesi Sultân Berke-Hân arasında ihtilâf vukû bulur. Şöyle ki: Berke-Hân, Hulagu'ya elçi gönderir ve ondan, ele geçirdiği ülkeler(in ganîmetlerin)den -âdetleri olduğu üzere- kendisi için pay ister. Hulagu ise onun elçilerini öldürür. Bunun üzerine Berke-Hân'ın öfkesi artar ve ez-Zâhir'le yazışıp onu Hulagu'ya karşı birlik olmaya çağırır."

Hicrî 661 Yılında:

"Bu yıl içinde Berke-Hânla Hulagu karşılaşırlar. Her birinin yanında çok sayıda asker vardır. Savaşırlar ve sonuçta Hulagu, müthiş bir hezîmete uğrar. Adamlarının çoğu öldürülür, sağ kalanların çoğu ise suda boğulur. Hulagu ile adamlarından az bir topluluk ise kaçarlar. Allah'a hamdolsun.

Berke-Hân, öldürülenlerin çokluğunu görünce "Moğolların birbirlerini öldürmesi çok ağırıma gidiyor. Ama Cengîz-Hân'ın yolunu değiştiren [birinin] elinden [kurtulmaya] çare ne ola ki?!" der. Sonra Berke-Hân, Konstantiniye'ye hücûm eder. Konstantiniye *kralı* ise onunla uyuşma yoluna gider. Beri taraftan ez-Zâhir, Berke-Hân'a çok büyük hediyyeler ve mebzûl mikdârda armağanlar gönderir."

Hicrî 662 Yılında:

"Bu yıl içinde Berke-Hân'ın elçileri, el-Melik ez-Zâhir'e gelir. Beraberlerinde el-Eşref b. Şihâb Gâzî b. el-Âdil de vardır. Bunlar, Hulagu ile adamlarının başına gelenler dolayısıyla İslâm'ı ve Müslümanları mesrûr edecek yazılı ve şifâhî bazı mesajlar taşımaktadır." [...]

"Bu yıl içinde Nasîruddîn et-Tûsî, Sultân Hulagu-Hân'ın cihetinden Bağdâd'a gelir. Vakıflara ve şehrin havâlisine [!?] bakar, sâir medreselerden de birçok kitâbı alır ve bunları, Merâğa'da yaptırmış olduğu rasathâneye taşır. Sonra buradan çıkıp Vâsıt ve Basra şehirlerine gider." [...]

"Bu yıl içinde Moğolların hükümdârı Hulagu-Hân, ez-Zeyn el-Hâfızî'yi huzuruna getirtir ki kendisi, Süleymân b. el-Müeyyed b. Âmir el-Akrebânî olup ez-Zeyn el-Hâfızî nâmıyla marûftur. Hulagu ona, "Benim nezdimde senin hıyânetin sâbit oldu" der. İşbu ez-Zeyn el-Hâfızî denilen muhannet, Moğollar Hulagu'nun komutasında Dımışk'a ve diğer bölgelere geldikleri zaman Müslümanları arkadan hançerleyip onlara zarar verir.

Moğollara yol gösterip Müslümanların haremlerini çiğnetir. En sonunda Allah, Moğolları onun başına musallat eder. Moğollar onu envaiçeşit işkenceye tâbi tutarlar.

«İşte biz böylece zâlimlerin bir kısmını, diğer bir kısmına musallat ederiz...» [6/el-En'âm, 129]

"Velhâsıl her kim bir zâlime yardım ederse, en sonunda o zâlim kendisine musallat edilir. Şübhesiz Allah, zâlimden, başka bir zâlim eliyle intikâm alır. Sonra da o zâlimlerin hepsinden intikâm alır. Allah'ın intikâmından, gazabından, cezasından ve kullarının şerrinden Ona sığınır ve Ondan selâmet dileriz."

Hicrî 663 Yılında:

"Bu yıl içinde Sultân el-Melik ez-Zâhir büyük ve kalabalık bir ordu hazırlar. Bunları el-Bîre'de ordugâh kurmuş olan Moğolları temizlemek üzere Fırat dolaylarına gönderir. Moğollar, ez-Zâhir ordusunun geldiğini duydukları zaman topukları üzere gerisin geri dönüp münhezim bir şekilde kaçarlar. *Âlemlerin Rabbi Allah'a hamdolsun*. Böylece o nâhiye selâmet bulur ve o muâmeleden kurtulup emniyete kavuşur. Zîrâ bunun öncesinde burada işlenen fesâdın ve korkunun şiddetinden dolayı [o nâhiye] yurt edinilmez olmuştur. Allah'a hamdolsun ki burası şenlenir ve emniyete erer." [...]

Bu yıl içinde [664] Cengîz-Hân Oğlu Tuluy-Hân Oğlu Hulagu-Hân ölür

"Moğol hükümdârı oğlu Moğol hükümdârı oğlu Moğol hükümdârı! Kendisi, Moğol hükümdârlarının babasıdır! Anûd ve zorba bir hükümdârdır. Doğuda ve batıda, sayılarını ancak onları Yaradan'ın bildiği mikdârda Müslüman*ı* öldürmüştür. Elbet bunun cezasını ona layıkıyla verecek olan da onları Yaradan'dır. Hulagu -Allah ona lanet etsin- herhangi bir dine bağlı kalmamıştır. Fakat hanımı, Zafer [Dokuz] Hatun, Hıristıyan olmuştur ve Hıristıyanları diğer insânlara tercîh edip üstün tutmuştur. Hulagu -Allah ona lanet etsin- *akliyyât* [felsefî ilimler] muhabbetiyle arzıendâm etmiş, ama bunlardan hiçbir şey anlamamıştır. Akliyyât alanının o bücür felsefecileri, onun nezdinde büyük bir itibâra ve *büyük bir* konuma sâhib olmuşlardır. Onun bütün mesâisi ise ülkesini idâreyle ve diğer memleketleri peyderpey ele geçirmekle sınırlı kalmıştır. Nihâyet Allah, onu bu yıl içinde yok etmiştir. Ölümünün [Hicrî altı yüz] altmış üç senesinde olduğu da belirtilmiştir. Telâ şehrine gömülmüştür. Allah ona rahmet etmesin. *Allah bize kâfidir. O ne güzel vekîldir*! [...]

Bu Yıl İçinde [665] Vefât Eden Önemli Bazı Şahsiyetler:

Sultân Berke-Hân b. Tuluy b. Cengîz-Hân b. Hâkân

"Hulagu'nun amcasının oğludur. İşbu Berke-Hân Müslüman olmuştur. Âlimlere ve sâlihlere muhabbet duymuştur. Yaptığı en büyük iyiliklerden biri, Hulagu'yu hezîmete uğratması ve onun ordusunu dağıtmasıdır. el-Melik ez-Zâhir [Baybars] ile iyi geçinmiş ve ona tazîm göstermiştir. Gönderdiği elçilerine izzet ikrâmda bulunmuş, onlara pek çok hediyyeler vermiştir. Vefâtından sonra yerine, âilesinden Mengütemür b. Toğan b. Batu b. Tuluy b. Cengîz-Hân geçmiştir. O da Berke-Hân'ın yolu ve minvâli üzre olmuştur. *elhamdulillâh!*"

(İbn Kesîr ed-Dımışkî'den -Allah rahmet etsin- yaptığımız muhtasar nakil burada bitti.) ...

... Ama Moğol musîbeti bununla -tamâmen- bitmez. Zîrâ saldırıları devâm eder. Müslümanların doğu topraklarında, aynı şekilde Timur-Leng ile ahfâdı döneminde Bilâd-ı Şâm'da, bunların eliyle varlık gösteren musîbet büyür. Ta ki Müslümanlar, bunlara gâlib gelirler ve onlar da -aralarında İslâm yayılmış bir hâlde- gerisin geri dönerler. Dönerler ve Orta Asya'da Moğol devletleri kurarlar. Fetihleri yayıldıkça yayılır. Asya'nın kuzey ve doğu topraklarının çoğunu içine alır. Allah'ın dini onların yüreklerini istîlâ ettiğinde ve İslâm onları fethettiğinde ülkeleri İslâm ile işte böyle fethederler ki bu hâl, eşi-menendi olmayan târîhî bir olgudur. Zîrâ gâlibler, mağlûbların dinine tâbi olmuştur...!

Emevîler Döneminden Osmanlı Devleti'nin Kurulduğu Döneme Kadar İslâm Târîhinin Seyri Üzerine Seri Bazı Mülâhazalar ve Yorumlar

İslâm devletleri ve hükümdârlıklarının târîhî seyrini -ki buna ilişkin muhtasar bir sunum yapmaya çalıştık- tetebbu edip inceleyen biri, en nihâyetinde şu gibi açık bir netîceye ulaşır: Böyle bir seyir ve ilk elde yöneticiler, sonra âlimler sonra da yönetilenler nezdinde görülen böyle bir gidişat, [târîh boyunca varlığını devâm ettiren] şerî ve kaderî sünnetler, aynı şekilde aklî ve mantıkî kânûnlar gereğince, kezâlik siyâsî işleyiş ve farklı güçler arasındaki varolma mücâdelesi çerçevesinde ve de netîce itibâriyle, ancak ulaştığı o durağa ulaşabilir/veya öyle bir hâl, ancak böyle bir netîce verebilirdi.

Velâkin: Târîhi, özellikle muhtasar ve özet olanları, özellikle ama özellikle çağdaş dönemlerde, çağdaş dönem laikler ve oryantalistlerin tilmîzleri eliyle yazılanları okuyan kimselerin, şanlı İslâmî târîhimiz hakkında çarpık bir anlayışa kapılmalarından korkulur. Müslümanların bütün sultânları ve emîrlerinin hayırsız zâlim-zorbalar; câriyelerle ve rakkâselerle gününü gün eden, Allah'ın helâl veya harâm kıldığı türlü eğlencelerle sefa süren, sefâhet düşkünü fâsıklar; beri tarafta bütün veya çoğunluk âlimlerinin ise üzerlerini aldıkları emânetin sorumluluğunu îfâ/edâ konusunda kusûr gösteren, emr-i bi'l-marûf ve nehy-i ani'l-münkerden ve cihâddan geri duran, yöneticilerin kapısında hibe ve hediyye bekleyen, yine çoğunluk reâyânın da yolunu şaşırmış ve çözülmenin dibine batmış, hükümdârlarının meşrebi üzere fâsık, marûf nedir bilmeyen, herhangi bir münkeri değiştirmeye yeltenmeyen, Allah yolunda herhangi bir savunmaya geçmeyen/veya bu yolda mücâdele etmeyen kimseler olduğu gibi çarpık bir netîceye ulaşmasından veya böyle bir zanna kapılmasından endişe olunur.

Böyle bir istintâc/veya çıkarım, vâkıanın tafsîlâtına ilişkin hakîkate mugâyir/ve terstir. Târîh kitâblarından muhtasar bir şekilde aktardıklarımız -her ne kadar bütünü itibâriyle doğru olsa bile- bu böyledir. Aktardıklarımızın doğruluğuna en büyük delîl ise ümmetin ahvâlinin o çözülme ve/ya çürüme sonucunda ulaştığı kara netîcedir.

Günümüz itibâriyle maruzu kaldığımız ve elinden inim inim inlediğimiz utanç dolu belâların târîhî kökenleri de burada yatmaktadır.

Çağdaş dönemde kaleme alınmış İslâm târîhi eserlerini veya İslâm ülkelerinin tamâmında olmasa bile kâhir ekseriyyetinde okutulan müfredât kitâblarını okuyan kimselerin dikkat etmesi gereken bir husûs da şudur:

Bu kitâbların çoğunluğu, oryantalistlerin tilmîzleri olan laik kalemler veya onların rahle-i tedrîsinden geçerek yetişen kesimler*in* eliyle yazılmıştır. Bu kitâblar, şanlı târîhimizi karalamak; mîrâsımızla olan bağımızı zayıflatmak; farklı ırklara mensûb kesimlerin bir araya gelmesiyle oluşan İslâm milletlerinden, Arab veya Acemlerden olan ulu ecdâdımızın cihâd târîhini bulandırmak ve o kesimler arasına fitne tohumları atmak için tezvîrâta, çarpıtmalara ve sokuşturmalara dayanan yöntemlerle kaleme alınmıştır.

Farklı eğitim aşamalarında gördüğümüz, milliyetci Arab yazarların kaleminden çıkan müfredâtı hatırlıyorum. Bunların içinde sözü geçen tezvîrâta ve çarpıtmalarla sokuşturmalara dâir çok *ama pek çok* şey vardı. Buna ilişkin delîlleri serdetmemize makâm elvermemekle birlikte sadece -örnek kabîlinden- bir iki husûsu arzetmek istiyorum: "Beyrut Arab Üniversitesi" Târîh Fakültesi'nde okuduğum yıllarda takîb ettiğimiz müfredât içinde, pek çok garâbet bulunmaktaydı. Örneğin bu müfredâtı belirleyenler, İslâm târîhimizi -kendilerince- şöyle bir tasnîfe tâbi tutmuşlardı: "Arab Devleti – Devlet-i Nebevî ile Ümmeyye Oğulları Devleti'ni kapsar." Sonra: "Fars Devleti – Abbâsîlerin ilk dönemini kapsar." Sonra: "Türk Devleti – Abbâsîlerin geri kalan dönemlerini kapsar." Ondan sonra ise müstakil bazı devletlerin târîhi gelirdi. Yine Osmanlı Devleti'ni, "Osmanlıların Arab Ülkelerini İşgali" diye tasnîf etmişlerdi. Devlet-i Nebevî döneminden itibâren başlayıp sonraki asırlarda devâm eden bütün İslâmî fetihleri ise hakîkati üzere değil, yani bir dinin yolu, bütün âlemlere gönderilen son *risâlet*in ve cihânşumûl bir dinin yayılmasını zorunlu kılan şerî bir mükellefiyyetin tezâhürü olarak değil de, siyâsî sürecin bir parçası olarak yansıtmışlardı. Bize İslâm târîhini okuttukları kadar veya daha fazlasıyla Avrupa târîhini de okutmuşlardı. Zındık ve mürted kesimlerden olan idârecilerin, âsîlerin, sapkın felsefecilerle âlimlerin, içki ve sefâhet düşkünü meşhûr şâirlerin târîhini öne çıkarmaları, Karmatî ve Zenc gibi isyân hareketlerini ve adamlarını; Farabi, İbn Sina, Ebu'l-Alâ el-Maarrî, Beşşâr, Ebû Nuvvâs (tevbe ettiği dönem öncesini) ve -envaiçeşit yalanlar ve uydurmalarla, Halîfelerin hayâtlarıyla ilgili nice sokuşturmalarla, sefâhet meclisleriyle ilgili nice düzmece hikâyelerle dolu *el-Eğânî* kitâbınının derleyicisi- el-İsfehânî zındığı gibi isimleri öne çıkarıp meşhûr kılma çabalarını ve bunlar gibi daha pek çok örneği yukarıdakilere ekleyebilirsiniz. Üniversitenin, ırkçı ve laik kimliği dolayısıyla yaptığı tezvîrâtı ise anlatın anlatabildiğiniz kadar...! Müslümanların târîhi ve medeniyeti ile ilgili ucuz yargılar, abes anlatımlar mı dersiniz...! Müslümanların yolu–yöntemi ve ricâliyle ilgili pespaye değerlendirmeler mi dersiniz...! Bütün bunların ise düşünsel veya kültürel işgal planı kapsamında olduğu muhakkak ki, bu konunun tafsîlâtına inme mahalli burası değildir.

Günümüzde ve başını "Bush, Rumsfeld, Condoleezza Rice" gibilerin çektiği Amerikan Haçlı seferi/saldırılarının bize karşı başlattığı, uygulamasını "UNESCO" ile "Birleşmiş Milletler" gibi örgütlerin üstlendiği kültürel işgalin gölgesinde ise felâkete felâket eklenerek Müslümanların târîhine ilişkin tezvîrât, yeniden tezvîrâta bulanmıştır. Pek çok alanda yürütülen bu kültürel işgalin amacı Müslümanları, kendi dinleri ve târîhlerinden külliyyen soyutlayıp çıkarmaktır. Bu nedenle, târîh kaynaklarına son derece dikkat edilmeli, yazarlarının kimliği ve bunların arkasında kimlerin olduğu dikkatle araştırılmalıdır.

İslâm târîhimizle ilgili -önceki sayfalarda özetlemeye gayret ettiğim- resmin tamamlanması, ayrıca 'doğru' ve 'şumûllü' bir zemine oturması için, İslâm târîhi ve medeniyetinin parlak sayfalarına ve beşeriyyetin alnında bıraktığı hayır izlerine de *mutlaka* işâret etmemiz lâzım.

Böylece târîh boyunca varlığını devâm ettiren sâbit kânûnlarla kâidelerin işleyiş mantığını, [veya Sünnetullah'ın nasıl cereyân ettiğini] anlayabiliriz. Bu husûs, kuvvet noktalarını ve sayısız zaferlerin nasıl geldiğini; zaaf noktalarını, düşmanların tasallutunu, geçmişte yaşanan ve hâlâ daha başımızda dolanan korkunç hezîmetlerin ne gibi sebeblerle vukû bulduğunu bizler için aydınlığa kavuşturacaktır. Meselâ konuyla ilgili ilk zikredilebilecek bazı âyetler şunlardır:

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِنْ تَنْصُرُوا اللَّهَ يَنْصُرْكُمْ وَيُثَبِّتْ أَقْدَامَكُمْ ﴿٧﴾ ﴿سورة محمد﴾

«Ey îmân edenler! Eğer [siz] Allah'a [O'nun dinine] yardım ederseniz, [O da] size yardım eder ve ayaklarınızı sâbit kılar.» (47/Muhammed, 7)

أَوَلَمَّا أَصَابَتْكُمْ مُصِيبَةٌ قَدْ أَصَبْتُمْ مِثْلَيْهَا قُلْتُمْ أَنَّى هَذَا قُلْ هُوَ مِنْ عِنْدِ أَنْفُسِكُمْ إِنَّ اللَّهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿١٦٥﴾ ﴿سورة آل عمران﴾

«Size [hasımlarınızın başına] iki mislini getirdiğiniz bir musîbet isâbet ediverince bu nereden mi dediniz? De ki, "O [musîbet] kendi nefisleriniz tarafınızdandır." Şübhesiz ki Allah her şeye hakkıyla kadîrdir.» (3/Âl-i İmrân, 165)

—«Her kim de zikrimden yüz çevirirse ona dar bir maîşet [/pek sıkıntılı bir yaşam] vardır ve onu Kıyâmet Günü kör olarak haşrederiz.» —«[Böyle biri:] "Rabbim! Beni niçin kör olarak haşrettin, hâlbuki ben gören biri idim" der.» —«[Allah Teâlâ şöyle] buyurur: Öyledir. Sana âyetlerimiz geldi de sen onları unuttun. İşte bugün de sen öylece unutuluyorsun.» (20/TâHâ, 124-126)

Allah'ın Kitâbı'nda bunlar gibi daha pek çok *sünnet*ler ve *İlâhî kânûn*lar vardır. Bunlar Resûlullâh (s.a.v.)'in Sünnetinde tafsîlâtıyla açıklanmıştır ki *aşağıdaki hadîs bunlardan biridir*:

«Ey Muhâcirler topluluğu! Beş özellik var ki, onlara ulaşmanızdan Allah'a sığınırım: —Aralarında fuhşun ortaya çıktığı ve alenî işlenecek bir hâle geldiği her millet mutlaka tâûnlarla ve geçmiş seleflerinde görülmeyen açlıklarla belâya dûçâr olur.

—Ölçüyü [ve tartıyı] eksik yapan her millet mutlaka (uzun süren) kıtlık-kuraklıkla, geçim sıkıntısıyla ve sultânın zulmüyle belâya dûçâr olur. —Mâllarının zekâtını vermekten imtinâ eden her millet mutlaka göğün yağmurundan mahrûm kalır; eğer hayvânlar olmasa üzerlerine yağmur düşmez. —Ahdi[ni] bozan bir milletin başına Allah Teâlâ mutlaka kendilerinden olmayan bir düşmanı musallat eder ve onlar, onların elindekinin [varlıklarının] bir kısmını alırlar. —İmâmları, Allah'ın, Kitâbında indirmiş olduklarıyla amel etmeyen her milletin Allah mutlaka kendi aralarındaki çekişmelerini/çatışmalarını şiddetli kılar.»

Bu delîllerin tamâmını ele alma ve bünyesinde barındırdığı *sünnet*ler ile *[İlâhi] kânûn*ların, târîhin akışı, devletlerin kurulma ve yıkılma süreci üzerindeki etkisini teker teker şerhetme makâmında değiliz. ...

Sonuç itibâriyle Allah'ın Şerîatı'ndan yüz çeviren ve Onun emirlerini gerisin geri atan herkes, Allah Teâlâ'nın, Allah'a ve Peygamberlerine isyân ettikleri ve cezaya çarptırıldıkları zaman İsrail Oğulları'na yönelik şu kavlini iyice anlamalıdır:

إِنْ أَحْسَنْتُمْ أَحْسَنْتُمْ لِأَنْفُسِكُمْ وَإِنْ أَسَأْتُمْ فَلَهَا... ﴿٧﴾ ﴿سورة الإسراء﴾

«Eğer iyilik ederseniz kendinize iyilik etmiş olursunuz. Eğer kötülük yaparsanız [yine] kendinize [yapmış olursunuz]...» (17/el-İsrâ, 7)

عَسَى رَبُّكُمْ أَنْ يَرْحَمَكُمْ وَإِنْ عُدْتُمْ عُدْنَا وَجَعَلْنَا جَهَنَّمَ لِلْكَافِرِينَ حَصِيراً ﴿٨﴾ ﴿سورة الإسراء﴾

«[Eğer tevbe ederseniz] umulur ki, Rabbiniz size rahmet eder. Eğer siz [yine fesâda] dönerseniz Biz de [cezaya] döneriz. Ve Biz cehennemi kâfirler için bir *hasîr* [bir zindân] kılmışızdır.» (17/el-İsrâ, 8)

Allah ile mahlûkatından hiç kimse arasında [hâşâ ve kellâ] bir neseb veya sıhriyyet bağı yoktur: «Kötülüğün cezası da onun misli bir kötülüktür...» (42/eş-Şûrâ, 40)

وَجَزَاءُ سَيِّئَةٍ سَيِّئَةٌ مِثْلُهَا ﴿٤٠﴾ ﴿سورة الشورى﴾

Şanlı târîhimizi incelerken nazar-ı dikkate almamız gereken ve behemehâl hatırlatmamız îcâb eden en önemli bazı mülâhazalar şunlardır:

1. Bütün o devlet ve toplumlarda, yöneticiler ile yönetilenlerin tamâmı arasında hürmete şayan görülüp kendisine başvurulan merci, aynı şekilde onların tamâmı üzerinde hâkim, devletin en yüce düstûru, tüm mufassal kânûnlarının ana kaynağı Allah Tebâreke ve Teâlâ'nın Şerîatı'dır. Yönetici veya yönetilen herhangi bir kimse, Şerîat'tan saptığı zaman, bu sapma, fısk, isyân, günah ve taksîrât kapsamında olmuştur. Kendisinden böyle bir sapma vukû bulan -yönetici veya yönetilenlerden olsun- herkes de bu sapma dolayısıyla taksîrât gösterdiğini ve günahkâr olduğunu bilmiştir. Teşrî' cihetiyle Allah'ın Şerîatı'nda herhangi bir tebdîl ve tağyîr vukû bulmadığı gibi -Allah'ın Şerîatı'ndan istiğnâ veya başka herhangi bir şeyi ona üstün

görme veya ahkâmını inkâr etme veyahut onunla başka bir şey arasında tercîh imkânının varolabileceğini düşünme gibi yollarla- Allah'ın indirdiği dışında bir şeyle hüküm cihetiyle de böyle bir şey vukû bulmamıştır. Bu durum, ancak geç dönemlerde, Osmanlı Devleti'nin -ileride târîhini ele alırken açıklayacağımız gibi- son çeyreğinde vukû bulmuştur. Yahut bazı müstakil ve aslı itibâriyle de Allah'ın dininden irtidâd ederek kurulmuş olan devletlerde görülmüştür. Mağrib, Mısır, sonra Şâm'da kurulan Fâtımî – Ubeydî(ler) Devleti buna bir örnektir. Bu devlet, esâsında zındıklık, sihir, felsefe, gözbağcılık ve bâtıl mezhebler üzerine kurulmuştur. O dönem*ler*de yaşayan büyük âlimlerimiz de bu devletin küfrüne ve dinden çıktığına hükmetmişlerdir. Yine Müslümanlık iddiâsında bulunan, ama başları Cengîz-Hân'ın şerîatına, onlar için geride bıraktığı 'Yasa' veya 'Yasak' olarak bilinen kânûnlar manzûmesinin hükmüne başvuran bazı Moğol hükümdârları da bu kapsamdadır. Timur-Leng ve ahfâdının bu kânûnlar karşısındaki tutumlarını da hatırlatmak gerekir ki aslında bu örnekler, bizim şu ân sadedinde olduğumuz konunun, yani kendilerinden inhirâf vukû bulan, ama asıl itibâriyle -sonraki/geç dönemlerde vukû bulduğu gibi- Allah'ın Şerîatı dışına çıkıp da küfre sapmayan, inhirâfları, sadece zulüm ve fısk boyutunda /kapsamında kalan ülke ve hükümdârlıkların dışındadır. Fakat inhirâfa uğrayan bu devlet ve hükümdârlıklar da -hem yöneticileri hem de yönetilenleri itibâriyle- kâinât içre cereyân eden kânûnlar gereğince o kaçınılmaz İlâhî cezâya *-kendi* zulümleri, günahları ve isyânları ölçüsünde- uğramaktan kurtulamamışlardır.

2. İnhirâfa uğrayan sözkonusu hükümdârlarla komutanların kâhir ekseriyyeti, hattâ fesâd, fısk ve taht kavgası bakımından en ileri olanları bile, en nihâyetinde İslâm düşmanı kâfirlere karşı -hem taarruz hem de müdâfaa itibâriyle- cihâd eden, özellikle de Müslümanların topraklarını, cânlarını ve nâmûslarını savunma yolunda cihâdı elden bırakmayan kimseler olmuşlardır. Bunlarla ilgili pek çok örnek daha önceki sunumumuz içre yer almıştı. Bunu, en başta Ümeyye Oğulları'nın bazı fâsid ve zorba hükümdârları, yine Abbâsî Oğulları, nihâyetinde ise müstakil devletlerin hükümdârları nezdinde görmüştük. Meselâ Hamdânîler -Şîa'dan olmalarına, nice bidatlerle nice mezâlime bulanmalarına rağmen- Romalılara karşı cihâd eden ve bu yolda güzel bir örneklik gösteren kimselerdendir. Selçuklu Türkleri -zulümlerine, gaddarlıklarına, halîfelere ve halka karşı yaptıkları taşkınlıklara rağmen- Romalıların karşısında sarsılmaz bir sed gibi durmuş, bu yolda nice büyük savaşlar vermişlerdir. Zengi Atabeyler ve sâlih hükümdârları Nûruddîn Zengi -Allah *gani gani* rahmet etsin-, sonra Eyyûbîler ve devletlerinin kurucusu Mücâhid en-Nâsır Salâhuddîn ve daha başka pek çok kişi bu örnekler arasındadır. Ayn-ı Câlût Muhârebesi'nde elde edilen büyük zaferin akabinde hükümdârlık ve saltanat için Müslümanların emîrini öldüren, sonraki dönemlerde ise bir zâlim ve zorba kesilen Memlûklu hükümdâr Baybars bile bunlar arasındadır. Evet, böyle olmasına rağmen tam yirmi yedi yıl boyunca atının sırtından inmemiştir. Bütün o yıllar boyunca Romalılara ve amcası oğulları olan Moğollara, aynı şekilde Haçlılara karşı cihâdı elden bırakmamış, en sonunda Haçlıları pek çok bölgeden çıkarıp temizlemiştir. Ondan sonra Memlûklar

bu mesûliyyeti deruhde edip sonuna kadar götürmüşlerdir. Geri kalan hükümdârlıkları, meselâ Gaznelileri ve sâlih hükümdârları Mahmûd Sebuktekin'i, Selçukluları ve mücâhid sultânları Alp Arslan'ı, Gurluları, Asya ve Hindistan'daki Müslüman Moğolları, Kuzey Afrika hükümdârlıklarını, örneğin fâtihler ve mücâhidler olan Tunus'daki Ağlebîleri, Mağrib'deki Murâbıtları, Muvahhidleri, velhâsıl, İslâm adına bir devletin kurulduğu bütün toprakları da bunlara ekleyebilirsiniz.

Yerli yerine çakılan, ihânete bulanan ve düşmanla işbirliği zilletine dûçâr olanlar ise ancak geç dönem hükümdârlıklar içinde görülen belli bazı ferdlerdir. Meselâ Eyyûbî hükümdârlarından olup Haçlılarla ittifâk yapan "es-Sâlih İsmâîl el-Eyyûbî" bunlardan biridir. Unvânının [tam] aksine "es-Sâlih" değil "el-Fâsid"dir. Endülüs'teki "Mulûk-i Tavâif" hükümdârlarının bazıları da bunlar arasındadır. Bunlar ve benzeri bütün hükümdârlar, târîhin sayfalarına lanetlerle geçmişlerdir. Çoğunluğu ise bizzât kendi âileleri veya onlara yakın/komşu hükümdârlıklar tarafından hal'/azl edilmiştir. Yaptıkları da kendi dönemlerinin yöneticileri, âlimleri ve halkları tarafından bir rezillik olarak kabûl edilmiş ve nefretle karşılanmıştır.

3. Müslümanların meşhûr ve gözde âlimlerinin kâhir ekseriyyeti, ya 'azîmet ehli' kimselerden olup, Allah için sultânlarla emîrlerin karşısında durmuş, onlara marûfu emretmiş ve onları münkerden sakındırmışlardır. Târîhin -bu minvâlde- kaydettiği öyle hikâyeler vardır ki bunların her biri altın suyuyla ve nûrdan harflerle yazılmaya değerdir. Ümeyye Oğulları döneminde saltanatın yüz gösterdiği ilk günden itibâren ve yakın dönemlere kadar bu hâl, böylece devâm edip gelmiştir. Azîmet ehli o "Selef-i Sâlih"in isim listesi bir hayli uzundur ve hayâtları pek çok kahramanlıklarla doludur. Yahut o âlimler, azîmet ehlinden olmayıp saraylardan ve bu sarayların içindeki adamlardan tamâmen uzak durmuş; yöneticilerin meselelerinden ellerini çekip kendilerini ilme, zühde adamışlardır. Ayrıca sultânlara dalkavukluk batağına saplanmamışlardır. Gözde âlimlerden olup da bu kâidenin dışına çıkanlar, dünyalık batağına saplanan çok az sayıda bazı kimseler veyahut kendilerini ilim ve âlimler dünyasına nisbet eden birtakım kendini bilmezlerdir. O uzun târîhimiz boyunca -şu günümüzde olduğu gibi- âlimlerin toplu fesâdı diye bir belâya dûçâr olduğumuz vâki değildir. Böyle bir şey ancak çok geç dönemlerde vukû bulmuştur. Aynı şekilde âlimler, özellikle büyük felâketlerle belâların varlık gösterdiği dönemlerde, hep cihâd öncüleri olmuşlardır. Hem taarruz hem de müdâfaa cihetiyle, Müslümanların *berr* (*sâlih*) veya *fâcir* (*günahkâr*) imâmları/idârecileriyle birlikte gazveye çıkmış ve kâfir düşmana karşı cihâd etmişlerdir. Amma ve lâkin bu hâl, bizi kuşatan şu zamanların öncesinde, çanakların yayıldığı, göbeklerin salındığı, sarık ile sakalın izzetinin para ile *arpalığ*ın ardına takıldığı şu târîhlerden önce yaşanmıştır!

4. Fâsık ve zâlim Emîrlerin çoğunluğu, hattâ baskı ve şiddetle tanınmış zorbaları bile, âlimler, *muhtesib*ler, emr-i bi'l-marûf ve nehy-i ani'l-münkerde bulunanlar tarafından kendilerine vaaz u nasîhat edildiği zaman bundan etkilenip haşyete kapılmış, bazen de ziyâdesiyle müteessir olup gözyaşı bile dökmüşlerdir. Bunun te'sîriyle de

-sonraki süreç içinde o çirkin amellerine dönseler bile- herhangi bir haksızlıktan veya günahtan el çekmişlerdir. Hiç şübhesiz dinin, onların yürekleri üzerinde bir nüfûzu, ihlâslı âlimlerin de -bu âlimlere karşı zorbalık edenlerin üzerinde bile- bir hürmeti ve heybeti olmuştur. Bu hasletlerine bir de hayırseverlik hasletini katmışlardır. Zorbalıklarına ve günahkârlıklarına, saltanat uğrunda kavgalara tutuşmalarına ve yaptıkları haksızlıklara rağmen, sadaka, *teberru* ve daha pek çok hayır hasenât sevgisini, günahlarına bir keffâret olur diye ve özlerindeki asâletin bir etkisiyle elden bırakmamışlardır. Cihâdlarına ve esâs itibâriyle de Allah'ın Şerîatı ile hükmetmelerine ek olarak mescidler ve tekkeler inşâ etmiş, farklı hayır yollarında hizmet veren muhtelif vakıflar kurmuşlardır!

5. Müslüman halkların kâhir ekseriyyeti de salâh üzre olan, dine hürmet gösteren, sâlih âlimlere hürmeti ve konumları itibâriyle onlara yardımı elden bırakmayan kimselerdir. Onların bu hâli çoğu zaman âlimleri kıyâma kalkışma konusunda cesâretlendirmiştir. Ayrıca bizzât kendileri de cihâda, seferberliğe ve rıbât bölgelerinde cihâda çıkmışlardır. O asırlarda, hayır ve şerrin birbirine epeyce karıştığı zamanlar olmuştur. Ama hiçbir zaman işler, şu son zamanlarda avâm arasında yaygınlaşan ve pervasızca dışa vurulan envaiçeşit küfür, günah ve isyân boyutlarına ulaşmamıştır ki Allah'tan selâmet dileriz!

6. Bütün o târîhimiz boyunca hayır asla kesintiye uğramamıştır. İslâm sancağı, salâh ve izzet, bir elden diğer ele, bir yürekten diğerine intikâl ederek, ümmetin Arab veya Acem, Türk veya Fars, Berberî veya Bedevî, Moğol veya Afrikalı veya başka kesimleri tarafından taşınarak varlığını hep devâm ettirmiştir. İslâm bir yerde zayıfladığında mutlaka başka bir tarafta güçlenip ayağa kalkmıştır. Bunun en son örneği Müslümanlar için Hilâfetin simgesel toparlayıcılığını kendi bünyesine katıp koruyan Osmanlı Devleti'dir. Öncekilerin deruhde ettiği bu mesûliyyeti artık Osmanlılar kendi uhdelerine almıştır. Allah öncekileri götürüp yerlerine bunları getirmiştir.

7. Resûlullâh (s.a.v.)'in ebedî mucizesi, yani Allah yolunda cihâd eden bir tâifenin var olduğu ve hep var olacağı yönlü haberi her asırda tahakkuk etmiştir:

Câbir b. Semure (r.a.), *merfû'an* Resûlullâh (s.a.v.)'in şöyle buyurduğunu rivâyet etmiştir: «Bu din ilelebed payidâr kalacak. Müslümanlardan bir zümre ('ısâbe) onun için kıyâmet kopuncaya kadar savaşmaya devâm edecektir.» (Müslim)

Muâviye de *merfû'an* şöyle rivâyet etmiştir: «Allah kimin hakkında hayır dilerse onu dinde fıkıh sâhibi kılar. Müslümanlardan bir topluluk ('ısâbe) kıyâmet gününe kadar kendilerine muhâlif olanlara karşı gâlib bir şekilde hak üzere savaşmaya devâm edecektir.» (Müslim) Yine Muâviye *merfû'an* rivâyet etmiştir: «Kıyâmet kopmadan önce dahi ümmetimden bir tâife insânlara karşı muzafferdirler. Ne onları yardımsız bırakanlara ne de onlara destek çıkanlara aldırırlar.» (İbn Mâce)

Evet, Tâife-i Mansûre, cihâd ve müdâfaa tâifesi, asırlar boyunca varlığını hep devâm ettirmiştir ve hâlâ daha da ettirmektedir. Cihâdı şu günümüze kadar bir ân olsun elden bırakmamıştır ki hamd ve şükür Allah'adır.

Târîh kitâbları, yukarıda serdettiğim mülâhazalara ilişkin delîllerle doludur. Umulur ki Allah Teâlâ bizlere, şanlı târîhimiz içre varlık gösteren o fevkalâde örneklerin bir kısmını, müstakil bir eser içinde ele alabilme imkânı bahşeder. Konuyla ilgili derlediğim bazı yönleri bu eser içinde sunmayı arzu ediyordum. Bilahare, -bu eser içinde yer verdiğimiz târîhle ilgili muhtasar bölümün daha fazla uzayacağı ve asıl gâyeden uzaklaşılacağı endişesiyle- bu arzumdan vazgeçtim.

Netîce-i Kelâm:

Yöneticiler, âlimler ve yönetilenler arasında olsun, "Ümmet içinde meknûz ve mevrûs olan salâh hâlleri", hayrın, asırlar boyunca devâm etmesine ve ümmet içindeki şer ile fesâdın her türlüsüne karşı mücâdele vermesine vesîle olmuştur. Bu da onun medeniyetinin ömrünü, on üç asrı aşkın bir süre kadar uzatmıştır. İslâm devletlerinin sert kayalarına çarpan bütün azgın saldırılar, dalga dalga kırılıp dağılmıştır... İslâm, yüceliğini; Müslümanlar da izzetlerini koruyagelmiştir... Ayrıca her devlet, her memleket ve her millet, kendi âkıbetini, *kaderî sünnet*ler gereğince ve bünyesinde taşıyageldiği salâh ve fesâd hâlleri ölçüsünde yaşamıştır.

Ta ki şu son zamanlara ulaşılmış ve yirminci yüzyıldan itibâren başlayan dönemlere girilmiştir. İşte bu dönemlerde ümmet topluluklarının -hem yöneticiler hem de yönetilenler bazında- çoğunluğu, Allah'ın Şerîatı'ndan sıyrılıp çıkmaya başlamıştır. Düşmanın entrikaları ve onları hem itikâden hem de tatbîken kendi dinlerinden sıyırmaya yönelik çabaları başarıyla sonuçlanmıştır. Sadece azınlık bir kesim, Allah'ın rahmetiyle, bu entrika çemberinden kurtulabilmiştir. Böylelikle, günümüzde şâhid olduğumuz ve bütün târîhimiz boyunca benzerine asla şâhid olunmayan şu çöküş hâlleri başımızda dolanmaya başlamıştır. Öyle ki istilâcılar, ümmete karşı, yine bu ümmetin evlâdlarıyla ve "ismen" bu ümmete müntesib olanlarla savaşır bir hâle gelmiştir. İşte gelecek bölümlerde, nedenlerini ve delîllerini tafsîlâtıyla ele almaya ve buna ilişkin çözümleri irdelemeye çalışacağamız konu budur. Olur ki bunlar, Tâife-i Mansûre'ye bir fayda sağlar ve umarız ki bizler de o tâifeden oluruz inşallah!

***

Tekrar Başa Dönerken...

Târîhimizle ilgili muhtasar sunumumuza kaldığımız yerden devâm ediyoruz. En son, İslâm âlemimizin, kadîm zamanlar boyunca maruz kaldığı hâricî saldırıları, yani Haçlı seferleri ile Moğol istîlâlarını ele almıştık. Ondan önceyse Devlet-i Nebevî ve Hulefâ-i Râşidîn dönemini, Emevî ve Abbâsî Oğulları devletlerini, akabinde ise müstakil devletlerin târîhini irdelemeye çalışmıştık.

Hicrî onuncu asrın başlarında ve Mîlâdî on altıncı yüzyılın başında, Selçukluların ahfâdı olan Osmanlı Âilesi, Anadolu Yaylasında şahlanıp bir memleket kurarlar. Bu memleketin sınırları, Batı Anadolu tarafından peyderpey genişlemeye başlar ve sonunda güçlü bir Sultânlığa dönüşür. Mîlâdî 1453 yılında ise Bizanslıların başkenti

olan Konstantinopolis'i fethetmeye muvaffak olurlar. Bu fetih, dünya târîhinde bir dönüm noktası oluşturur. Zîrâ bu vâkıa batılı târîhciler tarafından Orta Çağların bitişi ve Yeni Çağların başlangıcı olarak kabûl edilir.

Osmanlılar, Konstantinopolis'i fethettikten sonra kuzeye ve batıda Avrupa'ya doğru hareket ederler. Kırım diyârını, Karadeniz havâlisini, Kafkasları, kezâ Doğu Avrupa ile Balkanları fethederler. Avusturya içlerine ve İtalya'nın kuzeyine kadar ulaşırlar. Aynı şekilde güneye doğru hareket ederek nüfûzlarını Bilâd-ı Şâm, Irâk, Mısır, Hicâz, Yemen, sonra Kuzey Afrika ve çoğu Akdeniz adası üzerinde yayarlar. Mısır'ı fethettikten sonra Hilâfeti kendi topraklarına taşırlar. Böylelikle Hilâfeti, H.922 yılı itibâriyle Memlûklu Devleti'nin kanatları altında Kâhire'de bulunan Abbâsî Oğulları'nın en son simgesel halîfesinin elinden teslîm almış olurlar. İşte o zamandan itibâren kurulan Osmanlı Hilâfeti, Müslümanların dağınık güçlerini kendi bayrağı ve kendi nüfûzu altında yeniden toparlayıp birleştirir. Cihâd sancağını, hem taarruz hem de müdâfaa itibâriyle taşımaya başlar. Konstantinopolis'in düşüşünden sonra Romalıların bayrağını mîrâs alan Avrupa devletleri ve kırallıkları karşısında cihâd eder. Târîhcilerin, bu Hilâfet ve Osmanlı Devleti hakkındaki görüşleri her ne olursa olsun, şeksiz şübhesiz bir gerçek var ki o da, Osmanlıların, İslâm Devleti'nin, İslâm Sancağı'nın ve İslâm Medeniyeti'nin, kezâlik -Osmanlıların varlık sâhasından yok olmasıyla birlikte yok olan ve 1924 yılında Avrupalı devletler eliyle düşü*rülü*şüyle birlikte düşen- İslâm Hilâfeti'nin müsemmasının bir devâmı olduğudur.

Bu dönemin, Müslümanların çağdaş târîhlerine ilişkin önemi, dahası, Müslümanlarla çağdaş Romalılar (Avrupa Devletleri) arasında yaşanan çatışmanın en fazla kızıştığı dönem olması hasebiyle, Osmanlı Devleti'nin târîhiyle ilgili bir sunum da yapmak istiyoruz. Bunu biraz geniş bir şekilde yapmaya çalışacağız ki yaklaşık [A4 sayfasıyla] 80 sayfa kadar olacak. Bu seksen sayfayı, konuyla ilgili kaynakların yüzlerce sayfasını özetleyerek derledim. Çünkü bu dönem, Müslümanlarla Avrupa devletleri arasındaki çağdaş dönem çatışmanın ilk aşamalarını teşkîl etmektedir. Aynı şekilde *çıkar* çatışmaları ve devletler ittifâkı *üzerine kurulu* çağdaş küresel düzenin boy atmağa başladığı ilk dönemi de oluşturmaktadır.

İlerleyen sayfalarda okuyucu şunu görecektir ki, günümüz itibâriyle maruzu kaldığımız ve çağdaş Romalı devletlerin (Avrupa, Rusya ve Amerika'nın) kurduğu tuzaklar, geçen iki asır boyunca yaşananların tekrarından gayrı bir şey değildir. Şimdilerde kendini tekerrür ettiren ve ele almaya çalışacağımız o târîh içinde son derece önemli pek çok dersler vardır. Bu derslerin, Allah'ın yardımıyla, hâlihâzırda ve gelecek zamanlarda cihâdımıza öncülük edecek öncü komutanlar için önemi ise daha büyüktür.

ooo

OSMANLI HİLÂFETİ DÖNEMİNDE İSLÂM DEVLETİ
Osmanlı Devleti'nin Muhtasar Târîhi
(1300–1924)

[1]

Bu devletin kurucusu Ertuğrul Bin Süleymân-Şâh et-Türkmânî'dir. Kendisi Batı Asya bozkırlardan çıkıp Küçük Asya topraklarına gelen Türk kabîlelerden birinin komutanıdır.

Ertuğrul, Hicrî yedinci yüzyılın ortalarında Melik Alâuddîn Sultân'a [I. Alâuddîn Keykubad], Konya'daki düşmanları karşısında destek verir. Konya Emîrliği, Sultân Melik-Şâh'ın 15 Şevvâl 485/M.1092 yılında ölmesiyle birlikte dağılan Selçuklular Devleti'nin akabinde kurulan Selçuklu emîrliklerinden biridir.

I. Alâuddîn Keykubad, kendisine verdiği destek karşılığında bir mükâfat olarak bazı bölgei ve şehirleri Ertuğrul Bey'e iktâ' eder. Ayrıca kabîlesine, dâima orduların en önünde yer alması dolayısıyla "Sultân'ın Öncü Birliği [Uç Beyliği]" unvânı verir.

1- Osmanlı Devleti'nin Kurucusu Sultân Osman [Gâzî] (1300-1317)

Ertuğrul, H.687/M.1288 yılında vefât edince Melik Alâuddîn, Ertuğrul'un yerine onun en büyük oğlunu tayîn eder ki kendisi Osman [Gazi] olup Osmanlı Devleti'nin [asıl] kurucusudur.

Aşağı yukarı -H.699 yılına denk gelen- 1300 yılında Moğol orduları, Küçük Asya topraklarına doğru saldırıya geçerler. Konya'daki son Selçuklu Sultânı Alâuddîn de

---

[1] Târîhle ilgili bu bölümün başında da belirttiğim gibi Osmanlı Devleti'nin Muhtasar Târîhi'ni yazarken temelde Ferîd Bey el-Mehâmî'nin, "Târîhu'd-Devleti'l-Usmâniyye"/"Osmanlı Devleti Târîhi" adlı eserini -ihtisâr, düzenleme ve [başka kaynaklardan alıntılar] ekleme yoluna başvurarak- kullandım. Müellif, anlaşıldığı kadarıyla Türk asıllı bir Mısırlıdır. Eserini 1910 [?! 1909] yılında kaleme almıştır. Eser boyunca açık bir şekilde görülen husûslar, Mason bir şahsiyet ve halkcı/milliyetci bir Türk olduğu, Sultan Abdulhamîd merhûma kin duyduğu, Yahûdî ve Mason teşkîlâtı İttihâd ve Terakkî Cemiyyeti'ne destek verdiğidir. Kitâbı meşhûr Elfiye Programı içinde de yer almıştır. Müellif'in kişiliği, Sultan Abdulhamîd dönemini ve masonlarla mücâdelesini, [yahut] mason faâliyyetlerin yüz göstermeye başladığı son dönemleri ele alışı hâricinde umûmiyyetle nesnelliğine etki etmemiştir. Sözkonusu dönemlerden önceki târîhleri ise nisbeten nesnel ve makbûl bir şekilde ele almıştır. Osmanlı târîhiyle ilgili malûmâtı epey çoktur ki Müellif, Osmanlı Devleti'ne büyük bir dostluk göstermiş/hayranlık duymuştur.

Kullandığım programa aktarılmış nüshada vukû bulan yabancı kelimelerin yazılışıyla ilgili imla hatalarını -pek azı dışında- düzeltmeye vakit bulamadığımı esefle belirtmek isterim. İnşallah bir sonraki nüshada bunları düzeltme imkânı bulurum.

[Bütün o imla hataları, tarafımızca ve elden geldiğince tedkîk edilip düzeltilmiştir. Ayrıca Osmanlı târîhiyle ilgili bu bölümün tercümesinde de "nisbeten" düzeltmelerde bulunulmuş, ihtilâflı ve eksik anlatımların vukû bulduğu yerler, bazen hazfedilmiş bazen de köşeli parantez içine alınarak tercüme edilmiştir. Mtrcm]

bu yıl içinde vefât eder. Böylece Osman [Gazi]'nin önünde yol açılır. Kendisine iktâ' edilmiş olan toprakları elinde tutar. Ondan sonra ise topraklarının alanını peyderpey genişletmeye başlar.

İlerleyen süreç içinde Küçük Asya toprakları üzerindeki bütün *Rum Tekfurları*-na elçiler gönderir. Onları, ya İslâm'a girmek ya cizye ödemek ya da savaşmak tercîhiyle karşı karşıya bırakır. Bazıları Müslüman olup ona katılır, bazıları da harâc ödemeyi kabûl eder. Geriye kalanlar ise Osman [Gazi]'ye karşı Moğollardan destek alırlar. Osman [Gazi] Moğollara karşı muzaffer olduktan hemen sonra dönüp H.717/ M.1317 yılında Bursa şehrini kuşatma altına alır. Sonuçta Bursa hükümdârı Evrenos Müslüman olur ve Osman [Gazi], ona "Bey" unvânı verir. Evrenos Bey, ilerleyen zamanlarda Osmanlıların meşhûr komutanlarından biri hâline gelir. Bundan kısa bir süre sonra Osman [Gazi] ölür. Ölmeden önce yerine ikinci oğlu Orhan'ı tayîn eder.

2- Sultân Gâzî I. Orhan (1317–1360)

Orhan Gazi'nin yaptığı ilk iş, hükûmet merkezini Bursa'ya taşımasıdır.

Konstantiniyye'deki Rum kralı, 1355 yılında Orhan Gazi'ye bir heyet gönderir ve kendisinden, Sırp kralı Duşan'ın saldırılarını püskürtmek için yardım ister. Osmanlılar, Avrupa sâhil*ler*ine indiklerinde, Bizans devletinin zayıflığını, içerdeki çözülme emârelerini görürler. Ondan sonra Orhan Gâzî, gizli birlikler hazırlamaya başlar. Amacı denizi aşmak, Avrupa kıyısındaki bazı noktaları ele geçirmek ve bu noktaları Avrupa tarafındaki Osmanlı vilâyetleri için birer merkez/üs kılmaktır. Takdîr-i İlâhî eseri, Gelibolu'nun bazı sûrları şiddetli bir deprem sonrasında yıkılır. Osmanlılar çok fazla bir zorlukla karşılaşmadan buraya girerler. Ayrıca başka bazı şehirleri de ele geçirirler ki İpsala ve Rodos da bunlar arasındadır.

Osmanlı'nın Düzenli Ordusunun Kurulması: Yeniçeriler

Alâuddîn iç yönetimde kardeşi Orhan Gazi'ye yardımcı olur. Alâuddîn'in yaptığı en önemli işlerin başında ise altın - gümüş sikkeler bastırması ve muzaffer orduları düzenli hâle getirip dâimî kılması gelir. Zîrâ bundan önce ordu, sadece muhârebe zamanı bir araya gelip ondan sonra dağılmıştır. Daha sonra, ordudaki her birliğin, mensûbu olduğu kabîle/*boy* etrafında bir güç oluşturmasından ve bütün mesâilerini uğruna sarfedip durdukları Osmanlı birlik bağlarının kopmasından endişe edilir. O dönemin dâhilerinden biri olan ve bilahare Vezîr-i Azam olup Hayr*u*ddîn Paşa ismini alan Kara Halîl, savaş esîri delikanlıların alınıp onların, kendilerine asıllarını ve milletlerini hatırlatacak her şeyden tamâmen koparılmasını, tam bir Osmanlı usûlü İslâmî terbiyeyle yetiştirilmelerini, Sultân'dan gayrı baba ve Allah yolunda cihâddan gayrı meslek bilmeyecekleri bir kıvâma getirilmelerini tavsiye eder. Ahâli arasında akrabaları olmaması dolayısıyla onlarla herhangi bir güç birliği oluşturmalarından endişe edilmeyeceğini söyler. Bu görüş, Orhan Gazi'nin hoşuna gider ve bunun uygulamaya konulmasını emreder. Bu askerlerden azımsanmayacak sayıda bir

yekûn oluştuğunda ise Orhan Gâzî bunları alır ve kendilerine hayır duâ etsin diye Amasya'da bulunan Bektâşî Tarîkatı Şeyhi Hacı Bektâş'a götürür. Hacı Bektâş onlara, düşmanlara karşı muzaffer olsunlar diye duâ eder ve adları da "Yeni-Çeri" olsun der. Bu isim, *muharref* bir şekilde Arabcaya "İnkişârî" olarak geçmiştir. Sonra bu ordu, nizâm-intizâm açısından epeyce bir yükselme/ilerleme kaydeder. Sayıları da bir hayli çoğalır ki artık savaşlarda, en başta bunlara bel bağlanır. Yeniçeriler, Osmanlı Devleti'nin nüfûz alanının yayılmasındaki en büyük ve en önemli etkenlerden biri oldukları gibi sonraki dönemlerde hadlerini aşıp taşkınlık etmiş, istibdâd yoluna başvurup Osmanlı Devleti'nin çalkantılar yaşamasına neden olmuşlardır. Nihâyet Sultân II. Mahmûd, sultânların yaptıklarına karşı direnmeleri, onlara karşı isyân etmeleri ve haklarını çiğnemeleri sebebiyle Yeniçeri Ocağını, çoğunluğunu da öldürdükten sonra H.1241 yılında kapatıp/kaldırmıştır.

Orhan Gazi, 35 yıl süren yönetimi boyunca devleti, gerçekleştirdiği yeni fetihler ve pek çok düzenlemeleriyle güçlendirdikten sonra H.761/M.1360 yılında 81 yaşında vefât eder ve Bursa'ya defnedilir.

3- Sultân Gâzî I. Murâd Hân (1360–1389)

Yönetim süresi 35 yıldır. İlk iş olarak Ankara'yı alır. Avrupa tarafında ise Edirne şehrini M.1361 yılında fetheder. Edirne, 1453 yılında İstanbul fethedilinceye kadar Osmanlıya başkentlik etmiştir. Yine Doğu Rumeli'nin başkenti olan Filibe'yi de fetheder. Evrenos Bey ise Vardar ile Gümülcine şehirlerini Osmanlı sultânı adına fetheder. Böylece Konstantinopolis şehri, Avrupa tarafından Osman Oğulları'nın *mülk*leriyle çevrili bir hâle gelir ve geriye kalan diğer küçük Hırıstıyan *tekfurluk*larla irtibâtı kesilir. Nitekim Balkan Yarımadası, iki taraf arasında bölünmüş gibidir ve artık Devlet-i Aliyye-yi Osmâniyye, Sırp, Bulgar ve Arnavut krallıklarla sınır komşusu hâline gelmiştir.

Rumlar Papa'dan yardım isterler. O da onların yardım çağrısına olumlu cevâb verip tüm krallara, Müslümanlara karşı savaşa hazırlansınlar diye mektûblar yazar. Onları, *habire* yayılan İslâmî fetihler karşısında Hırıstıyanlık dinini muhâfaza etmek amacıyla dînî bir savaşa girişmeye teşvîk eder. [Nihâyetinde Sırp, Macar, Bulgar, Boşnak ve Eflak krallıklarıyla prensliklerinden oluşan Haçlı ordusu, Edirne üzerine yürürler. Ama Sırpsındığı Muhârebesi'nde dağıtılıp gerisin geri püskürtülürler.]

Osmanlı Devleti'nin heybeti iyice arttığında komşuları, özellikle zayıf olanları, büyük bir korkuya kapılır. Ragusa Cumhuriyeti, 1365 yılında Sultân Murâd'a elçiler gönderip onunla bir dostluk ve ticâret anlaşması imzalar. Bu anlaşma çerçevesinde yıllık 500 duka altın cizye ödemeyi taahhüd eder. Osmanlılarla Hırıstıyan devletler arasında imzalanan anlaşmaların ilki budur.

1379 yılında Sırp kralı Lazar Hrebeljanović, Osmanlılara karşı savaşmak üzere Bulgar kralı Sisman'la anlaşır. Sonra Osmanlı karşısında âciz oldukları meydâna

çıktığında Sultânla sulh yaparlar. Sultânın, Bulgar kralının kızıyla evlenmesi ve her iki kralın yıllık belli bir mikdâr harâc ödemesi anlaşma şartları kapsamındadır.

1381 yılında fetihler yeniden başlar ve önceki seyrini alır. Sultân, Hamîd Oğulları Beyini, sâhib olduğu bölgeleri [belli bir mikdâr altın karşılığında] Osmanlılara bırakmaya iknâ eder. Manastır, İştip, Drama vs. şehirler fethedilir. 1381 ila 1383 yılları arası bir muhâsaranın sonrasında Sofya şehri de Osmanlıların eline geçer. Bunun akabinde meşhûr Selanik şehri 1389 yılında fethedilir. [Hıristiyan Sırp, Bosna, Eflak, Macar ve Hırvat müteffik ordusu ile Osmanlılar arasında I. Kosova Savaşı yaşanır ve gâlibiyyet Osmanlıların olur. Daha önce Bulgar*istan*, Rumeli ve Anadolu bağımsızlığını kaybettiği gibi bu büyük savaştan sonra Sırpların bağımsızlığı da son bulur. Sultân Murâd savaş meydânındaki ölüler arasından geçtiği bir sırada bunların arasından bir Sırp askeri kalkıp onu hançerler. Sultân aldığı bu hançer darbesiyle ölür.]

4- Sultân Gâzî I. Bâyezîd Hân [Yıldırım Bâyezîd] (1389–1402)

Devlet erkânı, Bâyezîd Hân'ı sultânlığa geçirmek üzerine ittifâk ederler. Ondan biraz küçük yaşta olan; cesâret, atılganlık ve âl-i himmetle muttasıf Yakûb adında bir de kardeşi vardır. Yakûb'un, saltanat davası gütmesinden ve bu yüzden memlekette bir fitne çıkmasından endişe olunur. Bu nedenle de -devlet emîrleri ve ordu komutanlarının söz birliğiyle- öldürülür. Frenk târîhcilerinin iddiâsına göre onun katli o dönemin âlimleri tarafından verilen şerî bir fetvâya müsteniden gerçekleştirilmiştir. Gerekçeyse, Allah'ın, "Fitne adam öldürmekten (katl) daha şiddetlidir!" kavli gereği muhtemel bir fitnenin önünü almaktır. İşte bu şenî eylem, Osmanlı sultânlarının, tahta oturduklarında kardeşlerinin öldürülmesi adına açtıkları ilk çığırdır. O hastalıklı akıllarına göre amaçları, muhtemel fitnelerin önünü almaktır. Tabîî ki târîhcilerin iddiâsı ve onlardan rivâyet edilenler doğruysa!

Sultân I. Bâyezîd, yaptığı işlere, Sırp kralı Lazar Oğlu Stefan'ı Sırpların başına atamakla ve onun kızkardeşi Olivera Despina'yla evlenmekle başlar. Stefan'a, belli mikdârda cizye ödemek ve savaş zamanında belli sayıda askeri Osmanlı ordusunun hizmetine koşmak şartı karşılığında kendi ülkesini kendi kânûnlarıyla idâre etme hakkı tanır. Avrupa tarafında emniyet sağlandıktan sonra Asya topraklarına yönelir. Frenkler arasında Philadelphia adıyla bilinen Alaşehir'i M.1391 yılında alır. Alaşehir, Rumların Asya tarafında kalan son şehridir. Onun alınmasıyla Marmara denizinin doğu tarafı tamâmıyla bir Osmanlı toprağı hâline gelir.

Macar Kralı Sigismund, Bulgar ülkesinin başına gelenleri öğrendiğinde kendi ülkesi adına endişeye kapılır. Çünkü pek çok noktada Osmanlı Devleti'yle sınır komşusu hâline gelmiştir. Bu yüzden Avrupa'dan yardım ister. Papa, ona yardımcı olur ve Batı Avrupa toplulukları arasında Osmanlılara karşı dînî bir savaş ilânı başlatır. Onun bu çağrısına Burgonya Dükü Filip olumlu yanıt verip oğlu Nevers Kontu Jean'i, beraberindeki altı bin savaşçıyla gönderir. Bunların çoğunluğu Fransa'nın önde gelenleridir ve aralarında bizzât Fransa kralının pek çok akrabası da vardır.

Jean, Macar topraklarına doğru giderken güzergâhı üzerindeki pek çok krallık ona katılır. [Hâsılı farklı bölgelerden gelerek toplanan Haçlı ordusu, 23 Zilkade 798/17 Kasım 1396 yılında, Niğbolu'da, Yıldırım Bâyezîd ordusuyla karşılaşır ve kesin bir hezîmete uğrar. Haçlıların önde gelen pek çok ismi esîr edilir ki, Nevers Kontu da bunlar arasındadır. Bunların kimi öldürülür kimi de fidye karşılığı serbest bırakılır.]

Ondan sonra Konstantinopolis şehri kuşatmasına ağırlık verilir. Eğer Moğolların Küçük Asya topraklarına yönelik saldırıları olmasa belki de bu şehir o zamanlarda fethedilebilirdi. Ama her şey, ona tayîn edilen vakte merhûndur. Netîcede Bâyezîd, o dönemin para birimiyle yıllık on bin altın ödemesi ve Müslümanlara, Konstantinopolis şehrinde ibâdetlerini edâ edebilecekleri bir câmi inşası ve kendi davalarına şerî usûller çerçevesinde bakabilecekleri bir mahkeme kurma izni vermesi karşılığında Bizans kralıyla sulh yapmakla iktifâ eder.

Timur-Leng'in Küçük Asya'ya Yönelik Saldırısı

Timur-Leng, kalabalık ordusuyla Küçük Asya topraklarına saldırır ve [pek çok bölgeyle birlikte] Sivas şehrini alır. Bu yüzden Sultân Bâyezîd, ordularını toparlar ve Timur-Leng'le savaşmak üzere yola çıkar. İki ordu, Ankara ovasında karşılaşır. Sonuçta [Yıldırım] Bâyezîd ve oğlu Mûsâ [Çelebi] Moğolların eline esîr düşerler. Târîh 19 Zilhicce 804/20 Temmuz 1402'dir. [Yıldırım] Bâyezîd esâret altında ölür.

Sultân [Yıldırım] Bâyezîd'in ölümünden sonra Osmanlı Devleti, tıpkı [Büyük] Selçuklu Devleti'nin, yıkılışından sonra yaşadığı hâle benzer bir şekilde birtakım küçük beyliklere bölünür. Zîrâ Timur-Leng, Kastamonu, Saruhan, Germiyan, Aydın, Menteşe ve Karaman beyliklerine, kaybettikleri toprakları geri verir. Aynı dönem içinde Bulgarlar, Sırplar ve Eflaklar da müstakil bir hâle gelirler. Osmanlı bayrağı altındaysa ancak çok az bazı bölgeler kalır. Devlet için tehlikeye tehlike katan diğer bir unsur, Bâyezîd'in oğullarının, kendi aralarında biri üzerinde ittifâk edememeleri, aksine her birinin sultânlık üzerinde hak iddiâ etmesi ve kiminin Rumlar kiminin de Timur-Leng ile birlik olmasıdır. Nihâyetinde adı Mehmed [Çelebi] olan biri sultânlığa geçer. Böylece Osmanlı topraklarından geri kalan bölgeler onun hükmü altına girer.

5- Sultân Gâzî Mehmed Çelebi [I. Mehmed] (1410–1421)

Sultân [I.] Mehmed Çelebi'nin yönetim döneminin neredeyse tamâmı, Yıldırım Bâyezîd'in esârette ölmesi akabinde yaşanan karışıklıklar devrinde bağımsızlığını ilân eden beylikleri geri almak için yapılan iç savaşlarla geçer. Mehmed Çelebi, Bizans kralıyla yapılmış olan anlaşma hâlini muhâfaza eder ki, onun kendisine yardımı olmasa, belki de Devlet-i Aliyye'nin birlik bağları tamâmıyla kopabilirdi. Sultân Mehmed Çelebi'yle ilgili rivâyet edilen husûslardan biri de onun, hükmü/idâresi altına aldığı kesimlere karşı karârlılıkla birlikte yumuşak bir şekilde davranmış olmasıdır. Sultân, H.824/M.1421 yılında, ölüm onu alıp götürünceye kadar fitneleri bastırmak ve devlet işlerini yoluna koymakla meşgûl olur. Edirne'de rûhunu teslîm

ettiğinde henüz 43 yaşındadır. Kendisinden sonra sultânlığa oğlu Murâd'ı vasiyyet eder. Mehmed Çelebi, ilimlere ve sanatlara muhabbetiyle şöhret bulmuştur. Adına Sürre[-i Hümayun] denilen ve Mekke ile Medîne fakîrlerine dağıtılmak üzere gönderilen belli mikdârda bir paradan [ve bazı armağanlardan] ibâret olan yıllık hediyyeyi Mekke Emîri'ne göndermeyi başlatan ilk Osmanlı sultânı da kendisidir.

6- Sultân II. Murâd Hân (1421–1451)

Tahta oturduğunda 18 yaşındadır. İşe Karaman Beyi ile bir sulh, Macar Kralı ile de beş yıllık bir mütâreke anlaşması imzalayarak başlar. Amacı Asya topraklarında itâatin dışına çıkan bölgeleri geri almaya imkân bulabilmektir. Ne var ki bazı akrabalarının Rum Kralıyla yaptıkları ittifâk onu bundan alıkoyar.

II. Murâd, 1430 yılında Selanik şehrini tekrar fetheder. Konstantinopolis'i tekrar kuşattığında, buraya kendilerinden herhangi bir destek gelmesin diye Sırp, Arnavut ve Eflak topraklarından geri kalan bölgelerin fethini tamamlamaya çalışır. Nitekim II. Murâd Sırplar, Bulgarlar ve Arnavutlarla birçok savaşa girmiştir. *Günü geldiği zaman* oğlu Mehmed [Fâtih Sultân Mehmed] nâmına ve uzlete çekilmek gâyesiyle tahtı bırakır. 7 Şubat 1451 yılında, 49 yaşında ve 30 yıllık bir yönetimin akabinde vefât eder. Ondan sonra yerine Ebu'l-Feth II. Mehmed geçer.

7- Konstantiniyye Fâtihi Sultân Gâzî II. Mehmed (1451–[1481])

Osmanlı sultânlarının yedincisidir. Babasından sonra sultân olduğu vakit, Küçük Asya'da Osmanlının hükmü dışında kalan bölgeler, sadece Karaman Oğulları bölgelerinin bir kısmı, Sinop şehri ve Rum Trabzon diyârıdır. Doğu Roma bölgesi ise yalnızca Konstaninopolis şehri ile nâhiyelerinden ibâret bir hâldedir. Mora bölgesi, Venediklilerle diğer bazı küçük prenslikler arasında bölünmüştür ve buraya, Romalılar veya Haçlı seferlerinden sonra [dönüp giden] birâderlerinden geri kalan Frenklerin bazı önde gelenleri hükmetmektedir. Bir de Arnavut (Bosna) toprakları vardır.

Târîhciler, Fâtih'in, henüz bir süt bebesi olan Ahmed adlı bir kardeşinin öldürülmesini [?!], ayrıca babası II. Murâd'ın hanımı olan Sırp prenses Mara'nın, babasına geri gönderilmesini emrettiğini iddiâ ederler.

Ondan sonra Fâtih, -Osmanlı topraklarının, tamâmıyla birbirlerine bağlı olması için- geri kalan Balkan bölgelerini ve Konstantinopolis'i fetih hazırlıklarına başlar.

Konstantiniyye'nin Fethi (H.857/M.1453)

Fâtih Sultân Mehmed Konstantiniyye şehrini, 1453 yılının Nisan ayı başlarında iki yüz elli bin kişilik kara ordusuyla karadan ve yüz seksen gemilik deniz donanmasıyla da denizden kuşatır. Şehrin etrafına on dört topçu bataryası kurar. Bu topçu bataryaları içinde meşhûr Macar usta Urban'ın yaptığı son derece büyük ve uzak menzilli toplar vardır. [...] Kuşatma esnâsında, Muâviye b. Ebî Süfyân (r.a.)

döneminde yapılan Konstantiniyye muhâsarasına katıldığı H.52 yılında şehîd olan Ebû Eyyûb el-Ensârî (r.a.)'ın kabri ortaya çıkar. Fetih sonrasında onun adına büyük bir câmi inşâ edilir ve yönetime gelen her Osmanlı sultânının, *I. Osman* Gazi'nin kılıcını bu câmide kuşanması âdet hâline gelir.

Doğu Roma'nın son imparatoru Konstantin(os), yapılan o hazırlıkları gördüğü zaman Avrupa'dan yardım ister. Onun bu yardım çağrısına Cenova ahâlisi icâbet eder ve ona bir deniz filosu gönderirler. Filo geldiği zaman Osmanlı donanmasıyla karşılaşır ve aralarında büyük bir savaş yaşanır. Savaş sonucunda Cenova filosu gâlib gelir. Kuşatma altındakiler, Osmanlı gemilerinin limana girmesini engellemek için koymuş oldukları demir zincirleri kaldırırlar ve Cenova filosu limana girer. Onlar limana girdikten sonra zincirler tekrar eski hâline getirilir ve Osmanlı gemileri onları takîbe yol bulamaz... Böylece destek şehre ulaşmış olur. Ondan sonra Fâtih Sultân Mehmed, gemilerini limana sokmak ve kuşatmayı hem denizden hem de karadan tamamlayabilmek için başka bir yol üzerinde düşünmeye başlar. Aklına dâhiyane bir fikir gelir. Şöyle ki: Gemileri, onları limana girmekten engellemek üzere konulan zincirleri aşarak geçirebilmek için karadan yürütmeyi düşünür. Gerçekten de öyle yapılır ve bu ilginç düşünce hayâta geçirilir. Kara üzerinde iki fersah, yani altı mil (10 km) boyunca bir yol açılır ve bu yola ahşap kalaslar döşenir. Gemiler râhat bir şekilde kayıp hareket edebilsin diye kalasların üzeri ziftlenip yağlanır. Bu sûretle yetmiş kadar gemi, üzerindeki ağırlıklar ve toplarla birlikte tek bir gecede Haliç'in diğer yakasına nakledilir. Sabah olup da kuşatma altındakiler gemileri gördüğünde Osmanlıların kesin zaferinin kaçınılmaz olduğunu anlarlar. Sonra Sultân, ordularına 20 Cemâziyelevvel 857/29 Mayıs 1453 yılında hücûm için hazırlık emri verir. O târîhî günün önceki gecesinde Osmanlı askerleri kesin zaferi kutlamak amacıyla çadırlarının önünü olabildiğince aydınlatır ve bütün geceyi *tekbîr* ve *tehlîl* getirerek geçirirler. Sabahın ilk ışıklarıyla birlikte hücûm emri gelir ve yüz elli bin kişilik ordu bir ânda hücûma geçer. Sûrları tırmanıp aşarlar ve her gedikten şehre girerler. Karşılarında duran herkese kılıcın yüzünü gösterirler. Böyle böyle Azîze Sofya Kilisesine girerler. Patrik ve beraberinde ahâliden büyük bir topluluk orada duâ etmektedir. Romalılar ta şu günümüze kadar, Kilise duvarının yarıldığına ve Patrik ile mukaddes sûretlerin oraya girdiğine inanırlar. Onların inançlarına göre duvar, Türkler Konstantinopolis'ten çıktıkları gün ikinci bir kez yarılacak, Patrik oradan çıkacak ve Osmanlıların şehri fethettikleri, onun yanına girdiklerinde kestiği duâsını tamamlayacaktır!

Şehir, fethedildikten sonra **İslâmbol**, yani **İslâm Şehri** olarak adlandırılır ve devletin başkenti hâline getirilir. Bu noktada şunu kaydetmek isteriz: Müslümanlar, bu son kuşatmadan önce Konstantiniyye'yi on bir kerre daha kuşatma altına almışlardır. Bu kuşatmaların yedisi İslâm'ın ilk iki asrında gerçekleşmiştir:

Muâviye, Hz. Ali Efendimiz'in (r.a.) hilâfeti döneminde ve H.34/M.654 yılında bu şehri muhâsara altına almıştır.

Yezîd b. Muâviye de yine Hz. Ali Efendimiz'in (r.a.) hilâfeti döneminde ve H.47/M.667 yılında şehri muhâsara altına almıştır.

Süfyân b. Evs, Muâviye'nin hilâfeti döneminde ve H.52/M.672, ayrıca H.97/M.715 yıllarında şehri muhâsara altına almıştır.

Mesleme b. Abdulmelik ise şehri, Halîfe Ömer b. Abdulazîz'in (r.a.) zamanında muhâsara altına almıştır.

Yine şehir, H.121/M.739 yılında Hişâm b. Abdulmelik'in halîfeliği döneminde de muhâsara altına alınmıştır.

Yedinci bir kez ise Halîfe Hârûn er-Reşîd, H.182/M.798 yılında şehri muhâsara altına almıştır.

Fetihten sonra Fâtih Sultân Mehmed şehre girer. Askerleri, yağma ve talanla meşgûl bir hâlde görünce, her türlü taşkınlığı yasaklayan bir emir çıkarır. Der-hâl şehirde emniyet hâkim olur. Ondan sonra Aya Sofya kilisesini ziyâret eder ve orada namaz için ezân okunmasını emreder. Okunan ezân, artık bu kilisenin Müslümanlar için bir câmi hâline geleceğinin de ilânıdır. Fetih bu sûretle tamamlandıktan sonra Fâtih Sultân Mehmed dört bir tarafta, Hıristıyanlık dini öğretilerinin yerine getirilmesine karşı durulmayacağı, bilakis onlara hem din hürriyyeti sağlanacağı hem de mülklerinin korunacağını ilân ettirir. Göç eden Hıristıyanlar böylece geri döner. Fâtih onları harâc ödemekle mükellef kılar ve sadece dînî önderleri bundan istisnâ tutar.

Fâtih Sultân Mehmed, bu düzenlemeler yapıldıktan ve şehir sûrlarının yıkılan bölümleri yenilenip tahkîm edildikten sonra yeni bölgeleri fethetmek için ordusuyla sefere koyulur:

Fâtih, öncelikle Mora toprakları üzerine yürür. Ama Mora'nın iki prensi ve Konstantin(os)'un kardeşleri olan Dimitrios ile Tomas, Fâtih'in varmasını beklemeden ona bir elçi gönderip yıllık olarak on iki bin duka cizye ödemeyi kabûl ettiklerini bildirirler. Sultân bunu kabûl eder.

Fâtih, yönünü Sırp topraklarına doğru çevirir. Sırp kralı ise yıllık olarak seksen bin duka ödemek üzere Fâtih Sultân Mehmed ile sulh yapar. Târîh 1454 yılıdır.

Bir sonraki yılda Fâtih, Tuna nehri kıyısındaki Belgrad şehrine ulaşır ve şehri, hem nehir tarafından hem de karadan kuşatma altına alır. Ondan sonra Sadrazam Mahmûd Paşa'yı Sırp topraklarındaki fethi tamamlamak üzere gönderir. O da buranın fethini 1458 ila 1460 yılları arasında tamamlar.

Yine bu zaman diliminde [Tomas'ın Osmanlılarla yapılan antlaşmayı bozması üzerine] Mora topraklarının fethi tamamlanır. Fâtih, 1458 yılında Korent şehrini ve buraya mücâvir Yunan topraklarını fetheder. Öyle ki Konstanin'in kardeşi Tomas'a bu topraklarda sığınacak herhangi bir yer bırakmaz. Mora'yı ise onun kardeşi Dimitrios'a, ancak cizye ödemek karşılığında bırakır.

Bu zaman içinde Bahr-ı Rûm/Akdeniz'de pek çok ada fethedilir.

Sonra Fâtih, ânî bir şekilde harekete geçip hızlıca Bükreş şehrine ulaşır.

Fâtih Sultân Mehmed, 1462 yılında, Bosna kralının [yapılan antlaşmalara aykırı davranıp] harâc ödemeyi reddetmesi üzerine Bosna topraklarına sefer düzenler. Yaşanan şiddetli bir muhârebeden sonra Bosna kralı oğluyla birlikte esîr alınır. Fâtih her ikisinin de öldürülmesini emreder. Böylece Bosna toprakları tamâmıyla onun eline geçtiği gibi Bosna ahâlisi de ona boyun eğer.

1463 yılında Argos şehri ve başka yerler istîlâ edilir. Bir yıl kadar devâm eden bir mütârekeden sonra Osmanlılarla Venedikliler arasında tekrar savaş başlar. Sonuç itibâriyle Osmanlılar, Akdeniz bölgesinde Venedik kolonilerinin merkezi olan Eğriboz adasına girerler ve buranın fethi 1470 yılında tamamlanır. Fâtih Sultân Mehmed, Avrupa dolaylarında emniyet sağlandığı zaman yönünü Küçük Asya'daki Karaman Oğulları [Beyliği'nin] topraklarına doğru çevirir.

Ondan sonra Venedikliler, Sultân'la yeni bir sulh anlaşması yapmayı ve onlara bazı ticârî imtiyâzlar tanınması karşılığında İşkodra'yı Osmanlılara bırakmayı tercîh ederler. İki taraf arasında bu şartlar üzerine bir sulh yapılır ve bunun için 1479 yılında bir antlaşma imzalanır. İşte bu adım, Osmanlı Devleti'nin Avrupa'nın [iç]işlerine karışma adına attığı ilk adım olur. Zîrâ Venedik Cumhuriyeti, o dönemlerde deniz ticâreti açısından Avrupa'nın en önemli devletlerindendir ve sadece Cenova Cumhuriyeti bu alanda ona denk gelmektedir.

Venediklilerle sulh anlaşması yapıldıktan sonra orduların yönü, Macar topraklarına doğru çevrilir. 1480 yılında Yunan ve İtalya ülkesi arasında kalan Yunan adaları fethedilir. Sonra komutan Gedik Ahmed Paşa, İtalya'nın Otranto şehrini fethetmek için gemileriyle harekete geçer. Fâtih Sultân Mehmed'in azmi/*niyyeti*, bütün İtalya'yı fethetmek yönündedir ve atını, Papa'nın merkezi Roma şehrindeki Azîz Petrus Kilisesi'ne bağlayacağına dâir yemîn ettiği söylenir. Nihâyetinde Otranto şehri 1480 yılının Ağustos ayında zorla fethedilir.

1481 yılında, Ebu'l-Feth Sultân Gâzî II. Mehmed, elli üç yaşında vefât eder. 31 yıllık yönetimi döneminde ecdâdının hedefini gerçekleştirip Konstantiniyye'yi fetheder ve buna, Trabzon Rum devletini, Sırp, Boşnak, Arnavut ve bütün Küçük Asya topraklarını da ekler. Balkan topraklarından geriye sadece Macarlara bağlı Belgrad şehri ve Venediklere bağlı bazı adalar kalır. Âsitâne'de inşâ ettirdiği bir câmii [Fâtih Câmii] hazîresine defnolunur. Allah rahmet etsin ve İslâm için yaptığı hizmetlerden dolayı onu hayırla mükâfatlandırsın.

Fâtih'in, pek çok idârî düzenleme yaptığı rivâyet edilir ve bunlardan birinin de medenî kânûn ile cezâî kânûnların ilk temellerini atması ve bedenî cezaları, yani 'göze göz dişe diş' kânûnunu değiştirip bunun yerine açık bir şekilde nakdî cezalar getirmesi olduğu, Kânûnî Sultân Süleymân'ın da beşerî hukûk alanındaki bu dâireyi genişletip tamamladığı söylenir. Buna göre -ki eğer bu rivâyet doğruysa- bu hâl, küfür ve helâk yolu üzere seyrin ve bu ümmeti hezîmete götüren sebeblerin ilk adımlarıdır. Allah'ın Şerîatı'nı değiştirmeye yeltenen herkesi -kim olursa olsun- Allah

rezîl etsin ki O şöyle buyuruyor: «Allah'ın indirdiği ile hükmetmeyenler kâfirlerin ta kendileridir.» (5/el-Mâide, 44)[1]

8- Sultân Gâzî II. Bâyezîd Hân (1481–1512)

Fâtih Sultân Mehmed vefât ettiğinde iki oğlu hayâttadır. Büyüğü, Bâyezîd olup o dönemde Amasya vâlisidir. İkincisiyse Frenk kitâblarında "Jem Zizim" adıyla meşhûr Cem Sultân olup o dönemde Karaman Eyâleti vâlisidir. İki kardeş arasında sürgit devâm eden pek çok kavga yaşanır. Papa ve Hıristıyan krallar da buna mü*dâhil* olurlar. Bu kavga, Cem Sultân'ın, Fransız kralının taht-ı idâresinde zehirlenerek öld*ürül*mesiyle son bulur.

II. Bâyezîd döneminde, kaydadeğer ehemmiyyette fetihler olmaz. Ama onun döneminde Osmanlı Sultânlığı ile Rusya ve Avrupa ülkeleri arasındaki ilişkilerde ilerlemeler kaydedilir.

II. Bâyezîd'in üç oğlu vardır ve bunlar, sultânlık tahtına oturmak için acele edip birbirleriyle mücâdeleye *girerler*. Yeniçeriler [Yavuz] Sultân Selîm'i, babasının henüz hayâtta olduğu bir sırada tahta geçirmeyi başarır. Nitekim onu alıp büyük bir ihtifâl ile İstanbul'a getirirler ve Sultân'ın sarayına doğru yürüyüşe geçerler. Babasından tahtı ona bırakmasını isterler. O da bunu kabûl eder ve 8 Safer 918/25 Nisan 1512 yılında oğlu lehine tahttan çekilir. II. Bâyezîd döneminde Osmanlı toprakları pek fazla bir genişleme kaydetmemiştir. Zîrâ kendisi, barıştan yana ve kan akıtmayı sevmeyen biridir. Dışarıda yaptığı savaşlar ise sınırları korumak ve düşmanları, Osmanlı gücü karşısında tamaha kaptırmamak yollu zorunlu savaşlardır. Tabîatı itibâriyle barışçıl ve savaşı sevmeyen biridir.[?!]

9- Sultân Gâzî I. Selîm [Yavuz Sultân Selîm] (1412–1520)

Kesen anlamına gelen "Yavuz" lakabını alan I. Selîm, oğlu Süleymân'ı İstanbul vâlisi olarak bırakır ve kardeşleri ile kardeşlerinin oğullarına karşı savaşmak üzere ordusuyla Asya topraklarına doğru yola koyulur. Amacı onun karşısında saltanat kavgası verecek kimse bırakmamaktır. Bu işi yaptıktan sonra Edirne'ye döner. Venedik, Macar, Moskova ve Mısır sultânlığı elçileri onu beklemektedir. Bunların tamâmıyla, uzun süreli bir mütâreke anlaşması imzalar. Niyyeti, Şîî–Safevî Şâh İsmâîl döneminde gelişip ilerlemeye ve Osmanlı topraklarının doğusunda bir tehlike arzetmeye başlayan Fars ülkesi/İran üzerine yürümektir. Şâh İsmâîl o dönemlerde Şirvân vilâyetini ele geçirir ve Tebriz'i 1501 yılında buranın başkenti ilân eder. İlerleyen zaman içinde Irâk ve Horasan'ı da ele geçirir. 1508 yılında Diyarbekir'ı alır. Komutanlarından birini gönderir ve Bağdâd şehrini işgal eder. 1510 yılında, İran'ın

---

[1] [Fâtih'in, yaptığı düzenlemelerde Şerîat'ın dışına çıkıp çıkmadığı konusunun tartışmalı bir konu olduğunu, bu konuda onun aleyhine kesin bir yargıda bulunmaktan kaçınmak gerektiğini kaydetmek isteriz. Kardeş katline fetvâ çıkarttığıyla ilgili konu da aynen böyle şübheli ve tartışmalıdır. Mtrcm]

muhtelif bölgelerini ve Azerbaycân'ı kendi topraklarına katar. Böylelikle saltanatının sınırları Fars Körfezi'nden Hazar Denizi kıyılarına, Fırat Nehri kaynağından Mâverâunnehr'e kadar uzanır ve Safevî Devleti, Osmanlı Devleti ile sınır hâle gelir. Yavuz Sultân Selîm de onları bu sınırlardan uzaklaştırmak ister.

1514 yılı Ağustos ayında iki ordu [Çaldıran Muhârebesi'nde] karşılaşır. Osmanlı Ordusu, üstün topçu gücüyle açık bir zafer kazanır. Şâh İsmâîl ise ordusundan geri kalan artıklarla birlikte kaçar. Çoğu komutanı ve birlikleri esîr düşer. Esîr düşenler arasında Şâh İsmâîl'in hanımlarından biri de vardır. Yavuz Sultân Selîm, onu Şâh İsmâîl'e geri göndermeyi kabûl etmez. Bilakis Şâh İsmâîl'den intikâm amacıyla onu kâtiblerinden biriyle evlendirir. Böylelikle Tebriz'in kapıları açılmış olur ve Yavuz Sultân Selîm, 4 Eylül 1514 târîhinde muzaffer bir şekilde şehre girer. Şâh İsmâîl'in hazînelerini ele geçirir ve bunları İstanbul'a gönderir. Ondan sonra Osmanlı orduları Mardin, Urfa, Rakka, Musul ve başka bazı şehirleri alırlar. Diyarbekir bölgesinin fethi tamamlanır. Bütün Kürt kabîleleri/aşîretleri, çok fazla bir sıkıntı çıkarmadan ve aşîret liderlerinin taht-ı idâresinde kalmak şartıyla Osmanlı Sultânına boyun eğerler.

Mısır'ın Fethi ve Hilâfet'in Osmanlılara İntikâli

Yavuz Sultân Selîm, Şîîlere karşı savaştıktan ve Diyarbekir ile Musul yörelerini aldıktan hemen sonra Mısır Sultânlığını fethetmek için hazırlıklara başlar. Çünkü Mısır'ın [Memlûklu] Sultânı Kansuva el-Gûrî, daha önce Osmanlı Devleti'ne karşı savaşmak üzere Şâh İsmâîl'le anlaşmıştır.

Yavuz, ordusuyla Bilâd-ı Şâm'a doğru yola çıkar. *İki ordu*, *Haleb*-i Şehbâ (Allah burayı korusun ve bizleri, tez zamanda -muzaffer bir şekilde- oraya kavuştursun) yakınlarında Mercidabık denilen bir vâdide karşılaşır. Kansuva el-Gûrî, Memlûklu ordusunun hezîmeti esnâsında öldürülür. Târîh 1516'dır. Yavuz Sultân Selîm, bu muhârebeden sonra Haleb'e girer. 'Denildiğine göre', Haleb'de bulunan tüm Şîîleri öldürür. Yine 'denildiğine göre', bunların sayısı otuz bin kadardır.[1] Ondan sonra Sultân, Hama, Hıms ve Dımışk şehirlerini pek kolay bir şekilde alır. Bu şehirlere, kendi tarafından bazı vâliler atar. Bu şehirdeki âlimlerle görüşür; onları iyi bir şekilde ağırlar. Mescidlere pek çok hayır-hasenâtta bulunur. Dımışk Emevî Câmii'nin onarılmasını emreder. Yavuz Sultân Selîm, Cuma namazını burada kıldığı zaman câmi

---

1 ["Denildiğine göre" diye çevirdiğimiz bu rivâyetler çok su götürür ki bazı Osmanlı târîhcileri, böyle bir vâkıayı, en başta hakkında ciddî herhangi bir kayıt bulunmaması dolayısıyla tamamen reddederler. Uydurma olduğunu varsaydığımız bu sayı da otuz değil, kırk bin olarak geçmektedir. Ayrıca Yavuz'un Alevîleri katlettiği teranesini dillerinden düşürmeyen o malûm kesim her nedense târîhen açık bir şekilde sâbit olan Şah İsmâîl'in Sünnî katliâmlarını, mesala Şîîliği kabûl etmedikleri için sadece Tebriz ahâlisinin üçte ikisini kılıçtan geçirdiğini hiç konuşmaz, bir zamanlar neredeyse tamamen Sünnî olan İran'ın nasıl olup da Şîîleştiğini gündeme getirmezler. Dersim'de kimi, kimlerin ve niçin katlettiğini konuşmadıkları gibi... Burada ne Yavuz'u ne de başka herhangi bir Osmanlı Sultanı'nı aklama makâmında değiliz. Ama Abdulhamîd Hân gibi bir zâttan "Kızıl Sultan" efsânesi peydahlayan kesimlerin geriye dönük nice "Kızıl Sultanlar" veya siz deyin "Kızılbaş Düşmanı Sultan" efsâneleri peydahlamaya çalıştıkları husûsuna mutlaka dikkat edilmelidir. Mtrcm]

hatîbi onun için ettiği duâya "Hâdimu'l-Harameyni'ş-Şerîfeyn" [Mekke ile Medîne'-nin Hizmetkârı] sıfatını ekler ve bu, Osmanlı Halîfeleri için kullanılagelen bir sıfat olarak kalır. (Şu menhûs zamanlarımızda ise bu sıfatı, Yahûdîlerin, Hırıstıyanların ve Mecûsîlerin "Hâdimi" olan Suud Âilesi Kralı Fehd b. Abdulazîz gasbetmiştir.)

Ondan sonra Osmanlılar, Gazze şehrini ele geçirir. Akabinde ise -Memlûkların mukâvemetine ve sokak sokak, ev ev Osmanlılara karşı savaşmalarına rağmen-Kâhire şehrini alırlar. Memlûkların yürüttüğü bütün o çatışmalar sonucunda kendilerinden ve yöre ahâlisinden elli bine yakın insân ölür. [Gerilla usûlü savaşını devâm ettiren Memlûk hükümdârı] Tuman Bey ise yanındaki bazı kişilerin ihâneti netîcesinde Osmanlıların eline esîr düşer. Tuman Bey, Yavuz Sultân Selîm'in emriyle, 1517 yılının Nisan ayında Züveyle Kapısı'nda asılır.

Nil Vâdisi fethini, târîhî anlamda önemli kılan asıl büyük husûs ise Abbâsî Oğulları Devleti'nin en son temsîlcisi -ve ecdâdı, Abbâsî Oğulları Hilâfeti'nin başkenti Bağdâd, H.656/M.1091 yılında Moğol hükümdârı Hulagu-Hân'ın elin*de* düştükten sonra Mısır'a gelen, kendisi Mısır'da ismen de olsa Halîfeliğe sâhib- Muhammed el-Mütevekkil Alellâh'ın, İslâmî Hilâfet hakkından feragat edip bunu Osmanlı Sultânı Yavuz Sultân Selîm'e bırakmasıdır. Rabbim ne güzel buyurmuş: «...Eğer yüz çevirirseniz, (Allah, sizi götürür) yerinize sizden başka bir kavim getirir...» (Muhammed 38)

Âsâr-ı Nebeviyye-i Şerîfe'i de [Kutsal (?!) Emânetler] Yavuz'a teslîm eder. Bunlar, Bayrak[1] (Sancak), Kılıç ve Bürde'dir. Yine Harameyn-i Şerîfeyn'in anahtarlarını da ona teslîm eder. İşte o târîhten itibâren her Osmanlı sultânı Müminlerin Emîri ve Müslümanların Halîfesi olur.

Yavuz Sultân Selîm, 1517 yılı Eylül ayı başlarında Kâhire'den ayrılıp İstanbul'a doğru yola çıkar. 20 Ramazan 923 târîhinde Dımışk şehrine ulaşır ve 22 Safer 924 târîhine kadar burada kalır. Dımışk'ta Muhyiddîn İbn el-Arabî'nin kabri yanında inşâ ettirdiği câmide kılınacak ilk namaz dolayısıyla yapılan ihtifâle katılır. Sonra Haleb şehrine geçer ve oradan Edirne'ye doğru yola koyulur. Yolda İspanya ülkesinden gelen bir elçi kendisine ulaşır. Hırıstıyanların, eskiden Mısır [Memlûklu] Sultânlığına tâbi olup artık Osmanlıların idâresine geçen Beyt-i Makdis'i, daha önce Memlûklara ödenen yıllık meblağı ödeme karşılığında ziyâret etme hürriyyetlerinin olup olmadığı meselesini arzeder. Yavuz Sultân Selîm, elçiyi güzel bir şekilde karşılar ve bunu kabûl ettiğini açıkça bildirir. Böylece İspanyollar Bâb-ı Âli ile bir muâhede yaparlar. Aynı şekilde Yavuz'a, Venedik Cumhuriyeti tarafından gönderilen bir elçi de gelir ve Kıbrıs adasında kalma karşılığı ödemeyi taahhüd edip de geciktirdikleri iki yıllık harâcı getirir.

Dilediğini azîz kılıp yükselten, dilediğini de zelîl kılıp alçaltan Rabbimiz ne yücedir! Osmanlı Devleti, Fâtih Sultân Mehmed döneminden itibâren, artık

---

[1] [*Bayrak* kelimesini -muhtemelen Türkcede *sancağa* mürâdif olarak kullanıldığını düşünerek ve Türkce olarak Müellif'in kendisi kullanmıştır.]

Avrupa krallarının, hakkında bin türlü hesâb yaptıkları ve buna göre adım attıkları en büyük devlet hâline gelmiştir.

Yavuz Selîm, bu müddet zarfında Rodos adasına yeni bir hamle yapmak için bir deniz donanması hazırlatmakla meşgûldür. Ayrıca Şâh İsmâîl'le yeniden savaşmayı düşünmektedir. Ne var ki ölüm, onu, bu düşüncelerini hayâta geçirmekten alıkoyar. İstanbul'dan Edirne'ye döndüğü zaman 1520 yılının Eylül ayında vefât eder.

Zât-ı âlileri -târîhcilerin kaydettiği üzere- kan döken ve kelle alan biridir. Nitekim yedi vezîrini vâhî sebeblerle öldürmüştür. Her vezîr, en ufak bir sürçmede ölüm tehdîdi altında kalmıştır. Öyle ki ölümü dilenen biri için, ona vezîr olması yolunda beddua edilir olmuştur.[?!] Yavuz Sultân Selîm pek çok câmi inşâ ettirmiştir. İstanbul'un en güzel kiliselerini de câmiye çevirmiştir.[?!] Fâtih, İstanbul'u aldıktan sonra kiliselerin yarısına dokunulmayacağına dâir Rum patriğine vaadde bulunmuş olmasına rağmen bunu yapmıştır.[?!]

Osmanlı Devleti'nin Mîlâdı ve
I. Selîm'in Yönetiminin Sonuna Kadarki (1520) Genişlemesi

10- [*Kânûnî*] *Sultân* Gâzî I. *Süleymân* Hân (1520–1566)

Osmanlı hânedânının onuncu hükümdârı, şan ve şeref olarak en büyüğüdür. Onun dönemi Osmanlı Devleti'nin zirve noktasını teşkîl eder. Âdetlerinden biri bütün vâlilere, Mekke ve Medîne eşrâfına, nasîhatlerle, Kur'ân-ı Kerîm âyetleriyle dolu, yönetimde adâlet ile hakkâniyyetin fazîletini ve âkıbet-i zulmün vehâmetini hatırlatan mektûblar göndermek olmuştur. Mektûblarına, "*İnnehu min Süleymân'e ve innehu bismillâhirrahmânirrahîm*" *âyet-i celîle*siyle başlamıştır. Döneminin en önemli bazı olayları şunlardır:

1521 yılında Belgrad şehrinin fethi: Kânûnî Sultân Süleymân, ya cizye ödemeyi ya da harbe hâzır olmayı kendisine haber vermesi için gönderdiği elçisinin Macar kralı tarafından öldürüldüğünü haber aldığında öfkelenir ve bizzât ordusunun başına geçip Belgrad üzerine yürür. Belgrad şehrine girer ve Cuma namazını burada, kiliseden çevrilen bir câmide edâ eder. Macarların en güçlü kalesi konumunda olan Belgrad şehri fethedilir ve artık bu şehir, Osmanlılar için, Tuna nehri ötesindeki bölgelerin fethini kolaylaştıran en büyük üs hâline gelir.

1523 yılında Rodos adasının fethi: Belgrad'ın fethinden sonra Kânûnî Sultân Süleymân, Fâtih Sultân Mehmed'in fethedemediği Rodos adasını fethetmek için hem karadan hem de denizden hazırlıklara başlar. İstanbul ile Mısır arasında deniz cihetiyle bir köprü vazîfesi görsün, öte taraftan Osmanlı ülkesinin ortasında, savaş zamanında düşman devletlerin deniz filolarının sığınabileceği bir Hırıstıyan merkez üssü kalmasın diye Rodos adası fethedilir.

1526 yılında Macar ülkesi ile başkentinin fethi: Osmanlılarla Macarlar arasında sınır boylarında yaşanan savaşlar hiç durmaksızın devâm eder. Osmanlı ordusu, Tuna nehri boyunca yer alan ve askerî açıdan çok önemli bazı kaleleri fethettikten sonra Kânûnî Sultân Süleymân, ordusuyla 1526 senesinin Ağustos ayında Mohaç meydânına ulaşır. Mohaç meydânında Macar süvarilerinin kâhir ekseriyyeti, aynı şekilde kralları da öldürülür ve cesedi bulunamaz. Bu savaş, bütün Macar topraklarının fethine kapı aralayan bir savaş olur. İşte bu yüzden Macarların başkenti olan Budin ahâlisi, şehrin anahtarlarını Kânûnî'ye gönderirler. Şehrin anahtarlarını teslîm alan Kânûnî, askerlerin ahâliye karışmamaları ve nizâm-intizâmı korumaları yönünde şiddetli emirler çıkartır. Ama uyarıları pek fazla bir yankı bulmaz.

Avusturyalılarla savaşın başlaması ve başkentleri Viyana'nın kuşatılması:

Sonra Kânûnî Sultân Süleymân, ordularının başında Viyana'ya doğru yola çıkar. Avusturyalıların başkentini kuşatma altına alır ve toplarıyla şehrin sûrlarını dövmeye başlar. Sûrların bir kısmını yıkıp askerlerin oradan içeri girebileceği bir gedik açar. Sonra askerlere hücûm emri verir. Ama şehre girme imkânı bulamaz. Zîrâ erzâk tükenmiş ve artık kış mevsimi gelmiştir. Bu yüzden Viyana kuşatmasının kaldırılması ve dönüşe geçilmesi yolunda emir verir. Amacı o yıl içinde geri dönmek ve daha sonra saldırıya geçmek için orduları yeniden hazırlamaktır. 19 Ramazan 938 /

25 Nisan 1532 târîhinde Kânûnî, ordusunun başında Viyana'yı fethetmek için ikinci bir kez yola çıkar. Sırp ülkesinin Niş şehrine ulaştığında Avusturya Arşidükü tarafından gönderilen elçilerin kendisini beklemekte olduğunu görür. Belgrad şehrinde de Fransız kralı tarafından atanan yeni bir elçi bulur. Halîfe ile Fransız elçisi arasındaki karşılıklı selâmlaşma ve görüşme faslından sonra elçi, kendi kralına, elinde bir mektûb taşıyarak döner. Mektûbda, Sultân'ın, Şarlken'e [V. Karl'a] karşı ittifâkla savaşacaklarına dâir te'kîdi vardır. Şarlken, o dönemde Avusturya, Hollanda ve İspanya kralı olduğu gibi Almanya imparatorudur. İtalya'nın çoğu güney toprağı, Cenova, Minorka Adası, Cezayir sâhillerindeki Vehran (Oran) gibi bölgeler de onun hükmü altındadır. Böylelikle de Fransa'yı dört bir taraftan kuşatmış bir hâldedir. Kânûnî Sultân Süleymân, ihtiyâc hâlinde Osmanlı donanmasının, Fransa'nın imdâdına yetişeceğini vaad eder. Sonra Kânûnî, sayısı iki yüz bin savaşçıya ulaşan ordusuyla yola çıkar. Belgrad şehrini aldıktan sonraki süreç içinde Kırım Tatarlarından on beş bin akıncı/süvari de onlara katılmıştır. Ordu, Viyana'ya doğru ilerlerken yol üzerinde birtakım kaleleri ve şatoları çok fazla bir direnişle karşılaşmadan fetheder. Yanında muhâsara topları olmadığı ve kış mevsimi şiddetli soğuğuyla kapıya dayandığı için Kânûnî yine Viyana önlerinden döner.

Kânûnî, dönüş yolunda Filibe şehrine ulaştığında Tatar Sâhib Giray'ı, ordu, Avusturya topraklarından geçerken yaptığı hizmetlerine karşılık bir mükâfat olarak kardeşinin yerine Kırım diyârı Hân'ı olarak atar. Karada bu savaşlar yaşanırken öte taraftan Osmanlılara karşı denizden savaşmak üzere Şarlken'in savaş gemileri, beraberinde Papa'nın gönderdiği bazı gemilerle birlikte gelirler. Mora bölgesindeki Koron ve Patras limanlarını -burada bulunan Yeniçeri askerlerini öldürdükten ve Sultân II. Bâyezîd'in Haliç kıyısında yaptırmış olduğu iki kaleyi tahrîb ettikten sonra- ele geçirirler. 1523 yılı başlarında Avusturya Arşidükü Âsitâne'ye bir elçi gönderir ve Sultân hazretlerine sulh yapmak istediğine dâir talebini arzeder. Kânûnî sulh teklîfini kabûl etmez. Bilakis Koron şehrinin anahtarları kendisine teslîm edilinceye kadar geçici bir mütârekeyi kabûl eder. İlerleyen süreç içinde bu mütâreke bir sulha dönüşür [ve 1533 yılında Osmanlı Devleti ile Avusturya Arşidüklüğü arasında İstanbul Antlaşması yapılır.] İşbu antlaşmanın en önemli şartlarından biri, Avusturyalıların, Koron şehrini Osmanlılara geri vermesi, [Osmanlıların ise] fethettikleri Macar topraklarından herhangi bir şeyi geri vermeyecek olmasıdır. Yine Avusturya'nın, Macar kralı Zapolya ile yapacağı herhangi bir ittifâk da Osmanlı Sultânı buna muvâfakat göstermedikçe geçerli olmayacaktır. Bu antlaşma Avusturya ile Bâb-ı Âli arasında yapılan ilk sulh antlaşmasıdır.

Konsolosluk İmtiyâzları/Kapitülasyonlar

1536 yılı Şubat ayı başlarında Fransa sefîri ile Bâb-ı Âli arasında bir anlaşmaya varılır. Bâb-ı Âli'den, Fransız kralının -Osmanlı Devleti toprakları üzerinde bulunan- tebaasına bazı imtiyâzlar tanıyan bir Hatt-ı Şerîf sâdır olur. Yapılan anlaşma metni, Osmanlı Devleti'nin, o dönemde ulaştığı izzet, kuvvet ve mehâbetin azametine bir

delîldir. Böylelikle Fransa, Avrupa devletleri arasında kendi vatandaşları için bazı imtiyâzlar elde eden yegâne ülke hâline gelir. Ama bu kapitülasyonların kötü bir tarafı, yabancılara, Osmanlı Devleti'nin içişlerine karışma hakkı [/imkânı] tanımış olmasıdır. Özellikle de XIX. ve XX. yüzyıllarda ve Hıristıyan azınlıklarla gayrımüslim unsurlar bahane edilerek ki bunu, ilerleyen sayfalarda ele almaya çalışacağız.

Kaptan-ı Derya Hayreddîn Paşa ve Cezayir ile Tunus'un fethi

Kaptan-ı Derya Hayreddîn Paşa, Frenk kitâblarında "Barba Rossa" yani "Kızıl Sakallı" adıyla şöhret bulmuştur. [Asıl adı Hızır olan] Hayreddîn Paşa, aslen Middilli adasındandır. O ve "Oruç" adlı ağabeyi, Bahr-ı Rûm'da (Akdeniz) korsanlıkla uğraşan insânlardır. Sonra her ikisi *birden* Müslüman olur ve Tunus hükümdârı Sultân Muhammed el-Hafsî'nin hizmetine girip mesleklerine devâm ederler. Meslekleri, Hıristıyanların ticârî gemilerini ele geçirmek ve bu gemilerde bulunan her türlü mâlı almak, yolcuları ve denizcilerini de köle sıfatıyla satmaktır. Günün birinde ele geçirdikleri bir gemiyi, onun sultânlığına boyun eğdiklerini göstermek amacıyla Yavuz Sultân Selîm'e gönderirler. O da bunu kabûl eder ve onlara değerli hilatlerin yanısıra bir de -Frenk gemilerine yaptıkları taarruzlarda kullansınlar diye- on gemi gönderir. Derken kuvvetleri artar ve 1533 yılında Cezayir bölgesini, Osmanlı Sultânı adına fethetmeye muvaffak olurlar. 1535 yılında ise Tunus'u fethetmeye çalışırlar. 1492 yılında Gırnata'nın düşüşünden sonra Hırıstıyan(ların) mezâliminden kaçan Müslümanlara yardım için pek mutena bir çaba sarfederler ve onların, deniz yoluyla Mağrib'e intikâline yardımcı olurlar.

Fransa ile Osmanlı Devleti'nin Avusturya'ya karşı savaşmak üzere ittifâkı:

Fransa'nın, daha önce Osmanlı Devleti ile yaptığı ittifâk anlaşmasının gereklerinden bazıları *şöyledir*: Osmanlı Devleti, Avusturya'ya hücûm etmek yerine muhârebe yönünü, Napoli Krallığı, Sicilya Adası ve İspanya'ya doğru çevirecektir. Avusturya, tüm Alman krallıkları ve ülkeleriyle bir birlik hâlindedir ve herhangi bir saldırı hâlinde onlar Avusturya'yı savunacaklardır. Yine Avusturya, her ne kadar müstakil olsa bile yine de Alman ittifâkının bir parçasıdır. Kezâ Fransa askerleri, Fransız-Osmanlı ittifâkı gereğince, İtalya'ya, kuzeybatı tarafından, yani Piomente üzerinden, beri tarafta Osmanlı askerleri ise Napoli Krallığı tarafından girecektir. Ama Venedik Cumhuriyeti'nin bu ittifâka dâhil olmaması, ayrıca onlara düşmanlık göstermesi bütün bu planların başarısızlığa uğramasına sebebiyet verir. Kânûnî, Venedik Cumhuriyeti'nin onun ittifâkı karşısında tarafsız davranmaması, üstelik onların topraklarıyla iyi geçinip herhangi bir taarruzda bulunmamasına rağmen böyle yapmasına öfkelenir ve onlardan intikâm almak ister. Bütün Osmanlı donanmasının başına Kaptan-ı Derya rütbesiyle geçen Hayreddîn Paşa'yı, beraberinde bin kadar gemiyle gönderir ve Venedik Cumhuriyeti'ne bağlı Korfu adasını kuşatır. Kânûnî, Kaptan-ı Derya Hayreddîn Paşa'nın 1537 yılının Eylül ayında başlattığı bu kuşatmayı görmek için bizzât gelir. Ama Korfu ahâlisinin şiddetli müdâfaasını gördüğü ve vaktini bu ada etrafında daha fazla zâyi etmek istemediği için kuşatmanın kaldırılmasını emreder.

Kendisi İstanbul'a dönerken Hayreddîn Paşa'yı, geri kalan Akdeniz adalarını fethetmeye gönderir. Hayreddîn Paşa, bu adaların çoğunu fetheder ve Girit adasına gazvede bulunur. Dönüş yolunda yaklaşık yüzyetmiş gemiden müteşekkil bir deniz donanmasıyla karşılaşır. Şarlken'in Amirali Andrea Doria'nın komutasındaki bu deniz donanmasını, 25 Eylül 1538 târîhinde [ve Preveze Deniz Muhârebesi'nde] mağlûb eder. Kânûnî, İtalya'ya karşı savaşmak üzere 1538 yılının Mayıs ayında Arnavut toprakları üzerinde yüz bin savaşçıdan oluşan büyük bir ordu hazırlar. Aynı süreçte Hayreddîn Paşa, İtalya'nın güneyindeki Otranto limanına varır. İtalya'ya güney tarafından saldırmak üzere hazırlıklara başlar. Beri tarafta Kânûnî, İtalya'ya doğudan, Fransa kralı ise batı tarafından saldıracaktır. Ama Fransa'nın -daha önce de belirttiğimiz gibi- kamuoyu baskısına boyun eğerek ilerlemekten geri durması, yapılan planın başarısızlığa uğramasına sebebiyet verir. Şayet bu plan başarıya ulaşmış olsa, hiç şübhesiz bütün İtalya toprakları Osmanlı Devleti'nin denetimine girerdi. Netîcede Fransa kralı, Şarlken ile mütârekeye varır ve 1538 yılında iki taraf arasında Nice Mütârekesi imzalanır. Venedik tarafına gelince: Osmanlı–Venedik savaşları, aralıklarla devâm eder ve 1538 yılının sonlarında sulh ile nihâyete erer. Yapılan anlaşmaya göre Venedikliler, Mora ve Dalmaçya kıyılarındaki bazı bölgeleri Osmanlılara bırakır. Macar topraklarında ise savaş 1537 yılında ikinci bir kez başlar ve Şarlken'in 1537 yılı Aralık ayında en meşhûr komutanının maiyyetinde gönderdiği Alman ordusunun hezîmetiyle sonuçlanır. Osmanlılarla Avusturyalılar arasında cereyân eden Macar toprakları üzerindeki nüfûz ve onun krallarını belirleme mücâdelesi, 1541 yılına kadar devâm eder. Muhtasar bir şekilde sunmaya çalıştığımız yukarıdaki detaylar, Osmanlıların, Kânûnî Sultân Süleymân dönemindeki üstün gücünü, aynı şekilde Avrupa'nın en büyük devletlerinin onun dostluğunu kazanmak ve müttefiki olmak için ne çok çaba sarfettiğini göstermektedir.

Osmanlı donanmasının Fransa'ya gidişi ve Nice şehrini fethedişi:

I. Fransuva, Kânûnî'ye bir elçi gönderir ve Şarlken'e karşı savaşmak üzere gemileriyle ve Kaptan-ı Derya'sı Hayreddîn Paşa ile kendisine yardımcı olmasını ister. Kânûnî, ilk elde Fransa kralının adem-i sebâtı ve azminin zayıflığı sebebiyle tereddüd etse de en sonunda Fransız elçisinin aşırı ısrârı ve Hayreddîn Paşa'nın da onu desteklemesi üzerine yardım talebini kabûl eder. Şarlken'in ordusuyla Cezayir'e saldırdığı ve 1541 yılının Ekim ayında hüsrâna uğrayıp geri döndüğü yollu haberin Kânûnî'ye ulaşması ise bu karârda özellikle etkili olur. Kânûnî, muhârebeleri başlatmak üzere 1543 yılı ilkbaharında ordusuyla Macar topraklarına yürür. Aynı vakitte Kaptan-ı Derya Hayreddîn Paşa, gemileriyle Âsitâne kıyılarından harekete geçer. Fransa sefîri de onunla birliktedir. Hayreddîn Paşa, Fransa'nın güney limanlarından biri olan Marsilya'ya doğru yol alır. Yolu üzerindeki Sicilya adası sâhillerine gazveler düzenledikten sonra Marsilya'ya ulaşır. Fransızlar tarafından büyük bir saygıyla ve görkemle karşılanır. Gemileri onların gemilerine eklenir ve o limandan Nice şehrine doğru harekete geçerler. Nice şehrini deniz cihetinden kuşatma altına alırlar ve 1543 yılının Ağustos ayında burayı zorla fethederler. İki ordu arasında vukû bulan

çekişmelerden dolayı şehrin tam olarak elde tutulması mümkün olmaz. Hayreddîn Paşa'nın ve gemilerinin, kış mevsimini, Fransa'nın Toulon limanında geçirmesine müsaade edilir ve Paşa'ya, leventlerine harcaması için sekiz yüz bin Fransız parası verilir. 1544 yılı ilkbaharında ise I. Fransuva, bütün Hırıstıyanların kendisi aleyhine galeyâna gelmeleri ve onu, Müslümanlardan yardım aldığı için, dinden çıkmakla ithâm etmeleri üzerine Osmanlı donanmasına yardım etmeyi reddeder. Ayrıca 1544 yılı Mart ayında, Şarlken ile sulhu getiren bir mütâreke anlaşması imzalar. Bunun üzerine Hayreddîn Paşa İstanbul'a geri döner ve 1546 yılında vefât edip İslâmbul'da boğaz kıyısına defnolunur.

Avusturya ile sulh anlaşması yapılması:

Osmanlı ile Avusturya arasındaki savaşlar uzun bir süre devâm eder ve zafer genellikle Osmanlıların olur. En sonunda iki taraf, -Fransa elçisinin bir uzlaşmaya varılmaması için verdiği mücâdeleye, Osmanlılarla kendi ülkesi arasında yeniden dostluk bağları te'sîs etme gayretlerine rağmen- bir sulh anlaşması imzalamaya razı olur. Osmanlı ile Avusturya devleti arasında 1547 yılında sulh yapılır ve beş yıllık bir mütâreke anlaşması imzalanır. Avusturya kralı Ferdinand, anlaşma şartları gereği, eli altında kalan Macar toprakları karşılığı*nda* her yıl Osmanlılara otuz bin duka [/altın florin] ödeyecektir. Yine Macar toprakları, buranın en son prensi Zapolya'nın oğluna -annesinin vesâyetinde ve Osmanlı Devleti'nin riâyetinde- bağlı kalacaktır.

Asya taraflarına gelince:

1537 yılında Hindistan–Delhi (Dehli) sultânı tarafından gönderilen bir elçi, Hilâfet merkezi Bâb-ı Âli'ye ulaşır. Sultân, Babür adıyla meşhûr olan ve Hindistan–Gucerat bölgesinin en son sultânı olarak kabûl edilen Hümayun b. Zâhiruddîn Muhammed'e, aynı şekilde ülkesine saldıran ve en önemli sınırlarını işgal eden Portekizlilere karşı Osmanlı Sultânından yardım istemektedir.

Aden'in fethi: Bu yardım talebi üzerine Kânûnî, Mısır vâlisine, Portekizlilere karşı savaşmak, Aden'i ve Bilâd-ı Yemen'i fethetmek, böylece Portekizlilerin veya başka herhangi bir Avrupa devletinin bu bölgeyi ele geçirmesini engelleyip burayı doğu taraflarında Osmanlıların ilerleyişini sekteye uğratacak bir nokta olmaktan çıkarmak ve de bir üs hâline getirmek için Süveyş kanalının Kızıl Deniz sınırında bir deniz donanması hazırlamasına dâir emrini gönderir. Mısır vâlisi emri alır almaz derhâl hazırlıkları başlatır. Hızlı bir şekilde yetmiş gemiden oluşan büyük bir donanma imâl ettirir. Gemileri büyük toplarla donatıp 1538 yılının Haziran ayında yirmi bin askerle birlikte harekete geçer. Öncelikle Aden ve Maskat şehirlerini fetheder. Sonra Acem ülkesi girişindeki Hürmüz adasını kuşatma altına alır. Oradan Gucerat sâhillerine doğru harekete geçer. Portekizlilerin bu bölgede yaptırdığı kalelerin çoğunu fetheder. Sonra ganîmetlerle geri döner. Onun döneminde Yemen'in çoğu bölgesi fethedilmiş ve bir Osmanlı vilâyeti kılınmıştır.

1547 yılında Acem Şâhı'nın el-Kâsıb Mirza adında bir kardeşi Bâb-ı Âli'ye gelir ve hakkını çiğneyen kardeşine karşı Kânûnî Sultân Süleymân'dan yardım ister.

Kânûnî, Acem ülkesine yeni bir seferde bulunmak için bu fırsatı değerlendirir ve Avrupa'yla sulh tamamlanıncaya kadar bekler. 1548 yılının başlarında ordusuyla Tebriz şehrine doğru yola koyulur. Tebriz'e girdiği gibi yolu üzerinde bulunan Acem ülkesine bağlı Kürt bölgelerini ve meşhûr Van Kalesi'ni de fetheder.

Macar topraklarındaki sükûnet hâli devâm etmez. Bu yüzden Kânûnî, Macaristan üzerine 1551 yılı Eylül ayında seksen bin askerden müteşekkil bir ordu gönderir. Ordu, güzergâhı üzerinde kaydadeğer bir direnişle karşılaşmaz. Bilakis Avusturya kuvvetlerinin daha önceden işgal etmiş olduğu, ama Osmanlı ordusunun geldiğini ve yaklaştığını öğrendiğinde boşalttığı kaleleri çok kolay bir şekilde fetheder.

1552 yılında Osmanlılar birçok muhârebede Avusturyalıları hezîmete uğratırlar. İkinci vezîr [Kara] Ahmed Paşa Temeşvar şehrini fetheder. Ondan sonra Osmanlı kuvvetleri Avusturya toprakları üzerindeki müstahkem Eğri şehrini kuşatma altına alırlar. Barbaros Hayreddîn Paşa'dan sonra Kaptan-ı Derya olan ve deniz savaşlarında büyük bir şöhrete ulaşan, Osmanlı Devleti'ne düşman tüm Frenk ülkelerinin, adını duydukları zaman korktuğu Turgut Reîs de aynı târîhlerde Frenk kıyılarına ve gemilerine karşı gazveler düzenler. Turgut Reîs, Osmanlı deniz donanmasının adını, vefât eden Kaptan-ı Derya'sı ve en büyük kurucusu Hayreddîn Paşa'dan sonra ziyâdesiyle muhâfaza eder.

1553 yılında Osmanlı Devleti ile Fransa arasında yapılan [İstanbul] Antlaşma[sı]:

Fransa kralı I. Fransuva'nın ölümünden sonra yerine geçen oğlu II. Henry, babasının yolunu izler ve onun minvâli üzre Osmanlı Devleti ile dostluk bağlarını güçlü tutmaya ve -gerektiğinde- Osmanlı deniz donanmasından istifâdeyi sağlayacak müttefiklik hâlini muhâfaza etmeye çalışır. Mösyö Gabriel d'Aramon (Daramon)'u da İslâmbul sefîri olarak bırakır ve ona, Acem diyârına yaptığı son seferde Sultân'a eşlik etmesini emreder. Sefîr, dönüşü esnâsında Kudüs'ü ziyâret eder. Râhibler ve papazlar, onu büyük bir coşkuyla karşılarlar. Osmanlı toprakları üzerinde yaşayan bütün Katolik vatandaşları, Fransa devletinin himâyesine vermeyi öngören önceki antlaşmaları desteklediklerini bildirir ve tebriklerini sunarlar. Sonra sefîr, Fransa'ya *geri* döner ve Fransa'yla Avusturya arasındaki savaş ateşinin yeniden alevlenmiş olduğunu görür. Oradan tekrar İslâmbul'a döner ve Bâb-ı Âli'yle bir ittifâk yapar. İttifâk, Osmanlı–Fransız donanmalarının, Korsika adasını almak için birlik olması üzerinedir. Amaç ise Korsika adasını işgal eden ve Şarlken'e destek veren Cenovalıları cezalandırmak, ayrıca Korsika'yı, her iki donanma için, İspanya ve İtalya sâhillerine yapılacak saldırılarda bir merkez üs hâline getirmektir. Bunun üzerine 16 Safer 960/1 Şubat 1553 târîhinde bir antlaşma, [İstanbul Antlaşması] yapılır. [Bu antlaşma, o dönemlerde İslâm Sancağı'nı taşıyan Osmanlı Devleti'nin şanını ve ihtişâmını gösteren mâddelerle doludur:] [...]

İlerleyen süreçte Macar toprakları üzerinde Osmanlı Sultânlığı ile Avusturya arasındaki çekişmeler devâm eder, ama önemli sayılabilecek olaylar yaşanmaz.

Osmanlıların Amirali Turgut Reîs, 1551 yılı içinde Trablusgarp'ı (Libya) fetheder. Kânûnî Sultân Süleymân, Hilâfet merkezine olan uzaklıkları, ayrıca İspanyolların bu bölgeleri geri alma tamahları dolayısıyla savaş gemilerini Cezayir ile Trablusgarp'ı korumak üzere güçlendirir. Zîrâ Osmanlıların bu bölgelerdeki varlığı, İspanya ve o dönemde İspanya'ya bağlı olan Napoli sâhillerini tehdîd etmiştir.

Malta Adası kuşatması:

1565 yılı başlarında yaklaşık iki yüz gemiden oluşan bir deniz donanması Malta adasını fethetmek için gönderilir. Kudüslü Azîz Yuhanna ruhbânlarının merkezi olan Malta adası, Tunus bölgesi ile İtalya'nın güneyi arasında stratejik önemde bir nokta olduğu ve Akdeniz'de hâkimiyyet sağlamak isteyen her devletin burayı mutlaka elinde bulundurması gerektiği için kuşatma altına alınır. Kuşatma 1565 yılı Eylül ayına kadar uzar. Ondan sonra [fethe muvaffak olamayan] gemiler, leventleriyle birlikte İslâmbul'a gerir döner.

Kânûnî Sultân Süleymân'ın hânesi içinde yaşanan fitneler:

Şenî bir hâdise yaşanır ki o da Kânûnî'nin, büyük oğlu Mustafa'yı, Frenk kitâblarında adı "Rus Roxelana", Türk kaynaklarında ise "Hürrem" olarak geçen eşinin tertîblediği bir desîse yüzünden katletmesidir. Hürrem, Kânûnî'den sonra yerine kendi oğlu Selîm'in geçmesini sağlamak ister ve bunun için Sadrazam Rüstem Paşa'dan destek alır. İşte bu şenî hâdise, döneminde Osmanlı topraklarının olabildiğince yayıldığı Kânûnî Sultân Süleymân'ın târîhine bir kara leke olarak geçer. Bu hâdise, yaşanan fecâatlerin sonuncusu olmaz. Bilakis bunu başka birçok fitne ve desîse takîb eder ve bu da Sultân'ın, başka bazı evlâdlarını ve onlardan olan torunlarını katletmesiyle netîcelenir.[?!1]

Kânûnî Sultân Süleymân'ın vefâtı:

Sultân'ın hastalığı ağırlaşır ve 1566 yılının Eylül ayında [kuşatma altına aldığı Zigetvar önlerindeki çadırında] vefât eder. Vefât ettiğinde yaşı Kamerî yılla yetmiş dörttür. Sultânlık dönemi ise kırk sekiz yıldır. Bütün o yılları, Devlet'in sınırlarını genişletmek ve şanını yüceltmekle geçirir. Öyle ki Osmanlı Devleti onun döneminde kemâlinin zirvesine ulaşır.

Sultân Süleymân, "Kânûnî" adıyla şöhret bulmuştur. Buna sebeb ise hükûmet nizâmının tüm alt kollarında yaptığı dâhilî düzenlemelerdir. Ulemâ ve medreselerle

---

1 [Hürrem'in böyle bir desîse tertîb edip etmediği, Şehzâde Mustafa'nın da bu yüzden mi yoksa başka (bazı haklı) sebeblerle mi öldürüldüğü meselesi tartışmalıdır. Mustafa'nın katlinin, Kânûnî'nin târîhine bir kara leke olarak geçtiği ifâdesinin ardına bir mim koymak gerektiğini belirtmek isteriz. Zîrâ hiç kimse durduk yere öz evlâdına kıymaz. O oğula ve o babaya asıl kıyanlar, insâf terazisini dağıtıp bu tür olayları değerlendirmede, damarlarındaki kanın son damlasına kadar onlara düşman olan kesimlerin bile gerisine düşen o neslin mîrâsyedi veledleridir. Dizicilerdir. Yani "*Mülk-i dünya kimseye kalmaz sonu berbâd olur / Ey Muhibbî şöyle farz et kim Süleymân olmuşuz*"un ne anlama geldiğini bile an-lamak-tan âcizlerdir. Müellif'in dedikleri ve endişesi ise bu kaydımızın hâricindedir. Zîrâ onun endişesi, Rûz-i Mahşer'deki hesâba müteveccihtir ki endişe bu olmadıktan sonra sözün hiçbir faydası yoktur.]

ilgili Fâtih Sultân Mehmed'in koymuş olduğu nizâmda da bazı değişiklikler yapma yoluna gitmiştir. Kânûnî Sultân Süleymân'ın vefâtı, Osmanlı Devleti'nin kuvvet döneminin nihâyeti ve gerilemenin, sonra da çöküşün ve yok oluşun başlangıcı olarak kabûl edilir.

Osmanlı Devleti'nin Çöküşe Geçme Nedenleri

Bunun bir dizi nedeni olmakla birlikte bazıları şunlardır:

–Beşerî kânûnları yürürlüğe koymak sûretiyle Allah'ın hâkimiyyet hakkının çiğnenmesi ki bu durum daha önceden başlamış, ama Kânûnî Sultân Süleymân döneminde alanı genişlemiştir. Öyle ki bu yüzden kendisine 'Kânûnî' lakabı takılmıştır.[?!]

–Yabancı devlet elçilerine, konsolosluk imtiyâzları/kapitülasyonlar yoluyla bazı imtiyâzların verilmesi... Daha önce Fransız elçisi örneğinde bu konuya değinmiştik. Bu durum, ilerleyen zamanlarda Osmanlı Devleti'nin (iç)işlerine karışılmasına, sonra da Devlet'in başına çorap örülmesine sebebiyet vermiştir.

–Sultânların debdebeye kapıldıkları ve dünyaya daldıkları bir aşamaya girmeleri... Çoğunluğu, mücâvir Hıristıyan ülkelerden olan odalıklar edinmeleri...

–Sayısız fetihler ve bol mikdârda ganîmetler yoluyla servetin artması... Servetin -genelde- masraf cihetiyle şatafata, aşırı refâh ile debdebeye kapı araladığı, [-ki] bu hasletlerin kendisine arız olduğu her milletin de mutlaka yıkıldığı malûmdur.

–Yeniçeriler, ancak Sultân onlarla birlikte olduğu zaman muhârebeye çıkmıştır. Bu yüzden en önemli muhârebe ve gazveler Sultân'ın emri altında ve onun komutasında gerçekleşmiştir. Kânûnî Sultân Süleymân bu güzel yolu değiştirmiş ve Yeniçerilere, Sultân mevcûd olmasa bile başkumandanlarının emri altında savaşma izni vermiştir. Bu değişiklik, Kânûnî'nin halefi olan sultânların çoğunun, savaşa çıkmak ve savaşın meşakkatlerine katlanmak yerine o görkemli saraylarına bağlanmalarına, muhtelif milletlerden olan câriyeleri ve içoğlanları (gılmân) arasında kalmayı tercîh etmelerine neden olmuştur.[?!1]

---

[1] [Müellif'in -belki de temel aldığı kaynağa dayanarak ve külliyyen yanlış bir anlamaya kapı aralayarak- kullandığı bu ifâdeleri, bu şekilde kabûl etmemiz mümkün değildir ki bu, her şeyden önce büyük bir vebâldir. "İçoğlan" diye çevirdiğimiz, Müellif'in ise "gılmân" olarak ve böyle bir siyâkda câriyelerle birlikte kullandığı ifâde ise günümüzde yaptığı çağrışımla yakından uzaktan alakalı değildir. Gılmân ve İçoğlan kelimeleriyle ilgili basît bir araştırma, işin hakîkatini anlamak nâmına yeterli olacaktır. Kelimeyi o çirkin anlama hamlederek anlayanların ve bunu böyle yayanların başında Hammer gelir. Bu da elbet Hammer'in -eğer başka bir kasıt yoksa- düpedüz cehâleti ve hamâkatidir. Her devlet içinde sapkın yöneticiler olmuştur, ama bunu bir dönemden sonrası için ve "çoğu" kaydıyla da olsa genellemek asla doğru değildir. Hele ki, Fâtih Sultân Mehmed öldüğünde çanları üç gün boyunca çaldırdığı söylenen Papa veya ondan daha aşırı bir şekilde "Türklere", tabîatıyla Müslümanlara düşman olanların ve bu düşmanlığı bütün dünyaya yayanların, Osmanlının sözümona torunlarının, yani günümüz Türkiye insânının (yazdıklarıyla, çevirdikleri filmlerle vs.) Osmanlıya ettiği hakâreti edebileceğini zannetmediğimiz şu günlerde, Müellif gibi zâtların bu tür genellemeci ifâdeler kullanması ve bu kitâbı okuyacak zümrenin zihninde yanlış kanâatlere kapı aralaması kabûl edilebilir değildir.

Yeri gelmişken şunları kaydedelim: Günümüz insânının, özelde Osmanlıya genelde bütün bir târîhe bakışının menşeini, Oryantalist hareketin başarısında ve dönüştürdüğü zihinlerin cehâletinde aramalıdır. Kısacası: Önce seferleriyle Haçlılar vardı. Sonra Oryantalistlerle Misyonerlerin devri geldi. Oryantalistler akademik alanı, Misyonerler ise sâhayı boş bırakmadılar. Üçüncü merhale ise en tehlikeli olan devirdi ki o da yerli Oryantalistlerle yerli Misyonerlerin zamanı, yani şu son iki-üç asırlık devirdir. Günümüz Haçlı–Oryantalist–Misyoner seferlerinin son sürat devâm edebilmesine asıl gücü kazandıran ise kafaları haçlılaşmış, oryantalistleşmiş ve misyonerleşmiş yerlilerin yaptıklarıdır. Kudüs Fâtihi Salâhaddîn Eyyûbî'den, İstanbul Fâtihi Sultân Mehmed'e varıncaya kadar bütün Müslüman idârecilerin hayâtı, oryantalistlerin çırağı kesimlerin marifetiyle, en başta da edebiyat adı altında tamamen tersyüz edilmiştir. Üstelik her tersyüz edenin boynuna madalya takılmaktadır. Sadece Süleymâniye Kütüphanesinde yetmiş bini aşkın elyazmasının bulunduğu, ama bunları hakkıyla okuyabilecek yüz tane adamı olmayan, buna karşın, Hammer gibilerin ve daha yüzlerce garazkâr batılının eserleri üzerinden Osmanlıyı tanımaya çalışan bir neslin devrinde yaşıyoruz. Günümüzde Osmanlı târîhi uzmanı olarak arzıendâm edenlerin anlattığı târîh, onların hastalıklı zihinlerinin târîhidir. Târîhin kendisi değil! Emevîler, Abbâsîler veya Osmanlılar, yer yer zulme bulanmış olabilirler. Hattâ kimi idârecileri, zaman zaman sefâhetin dibini bulmuş ve -farzımuhâl- dinden dahi çıkmış olabilirler. Ama bu devletlerin hiçbiri, günümüzdeki hiçbir sözümona İslâm ülkesiyle, ne yöneticileri ne yönetilenleri ne de âlimleri itibâriyle kıyâs edilemez, edilmemelidir. Bu devletlerin en "ısırıcı" ve en "zorba" idârecilerinden birinin hayâtını günümüzdekilerin iyileriyle kıyaslayın aradaki fark kendiliğinden ortaya çıkacaktır. Bu açıklamalarımız, Müellif'in kullandığı ifâdeler üzerinden yanlış bir yargıya varılmasını önlemek içindir. Müellif de bunun önünü alabilmek için gerekli açıklamaları daha önce yapmıştı. Burada bir ihtâr kaydı düşmek istedik. Mesele Osmanlıyla da sınırlı değildir. Örneğin İslâm ve Sahâbe hakkında bile, üstelik sözde Müslüman hocaların, eskilerin "*katmerli*" dedikleri, günümüzde ise "Prof. titrli" "*cehâlet*"le konuştuğu şeyler ortadadır. İslâm'ı veya Sahâbeyi savunduğunu iddiâ edenlerin bile paçalarından cehâlet, dillerinden zehir akarken nerde kaldı Osmanlıyı değerlendirmek. Osmanlı veya diğer devletlerin târîhini hakkını vererek eleştiren, yeren ve hattâ yer yer yerin dibine geçiren insânlar yok mudur? Elbet vardır. Ama sayıları bir elin parmak sayısını geçmez. Zâten onları anlayabilecek insân sayısı da onların sayısıyla orantılıdır. Rabbim bizi istikâmetten, insâf ve adâletten ayırmasın. Son sözümüz ise şudur: Emevî, Abbâsî, Endülüs, Selçuklu, Osmanlı ve sâir devletler hakkında konuşurken, "Nübüvvet", "sonra Nübüvvet yolu üzre Hilâfet", "sonra Isırıcı Saltanat", "sonra Zorba Saltanat", "sonra Tâğûtlar" veya "Zorbalar ve Tâğûtlar" sıralaması içinde rivâyet edilen hadîslerin akıldan çıkarılmaması ve derinlemesine ele alınması gerekir. Bu nokta akıldan çıktığı zaman bütün dengeler altüst oluyor. "Nübüvvet yolu üzre Hilâfet" dönemi malûm... Yaptığımız okumalar sonrası anladığımız ve âcizâne kanâatimiz şudur ki, "Isırıcı Saltanat" dönemi "Çağların en hayırlısı" üçüncü neslin, yani "Etbâu't-Tâbiîn" döneminin kapanmasıyla son bulmaktadır. Tabîî ki bu bir kanâattir. Asıl problem olan husûs "Zorba (Cebrî)" dönemin ne zaman başlayıp ne zaman bittiği ve yerini kesin olarak "Tâğûtlar"a ne zaman terkettiği, yahut geçişkenlik hâllerinin ne derecede ve hangi zamanlarda vukû bulduğudur. "Hilâfet'in İlgâ"sıyla "resmen" "Tâğûtlar" dönemine girdiğimiz âşikârdır. Zîrâ İslâm, "devlet" bazında "siyâsî bir güç" olarak târîh sahnesinden çekilmiştir. Yine belirtelim ki, "Nübüvvet yolu üzre Hilâfet" veya "Râşîd Halîfeler" döneminden sonra kullanılan "Hilâfet" kavramı sadece bir isimlendirmedir ve fıkhî–siyâsî bir konudur. Bu konuları asıl konuşacak olanlar ise "Enbiyâ'nın vârisi olan" gerçek âlimlerdir. Yani "Isırıcı" dönemden "Tâğûtlar" dönemine varıncaya kadar her türlü durumda "istikâmet"ten ayrılmayan, "İslâm"ı günümüze kadar taşıyan ve Allah'ın izniyle "Nübüvvet yolu üzre Hilâfet" nizâmını tekrar tesîs edecek olanlardır. Ne "sult*an*"ların yamağı–payandası olagelmiş gûyâ âlimler, ne "benliğini" yitirmiş "batı gözlüklü" akademisyenler, ne -İslâm'ı dinlerden bir din, daha ötesi, ideolojilerden bir ideolji görmek sıfatıyla- "İslamcılaşmak", ne "Muasırlaşmak" ne de "Türkleşmek" furyasına kapılan ve bütün bunları -ama öyle ama böyle- İslâm'a ve bütün târîhine karşı zehirli bir hançer gibi kullananlar değildir. Muhammed Kutub, rahmetullahi aleyhin ifâdesiyle "Târîhin İslâmî izâhı, târîhin câhilî izâhının" tam "karşısındadır." Binâenaleyh: Gırtlağına kadar câhiliyye batağına batmışların ne Emevî ne Abbasî ne de Osmanlı hakkında yaptığı değerlendirmelerin bir kıymetiharbiyesi vardır. Mtrcm]

–Devletin bütün önemli işleri vezîrler dîvânında ve sultânın riyâsetinde görüşülüp karâra bağlanırken Kânûnî Sultân Süleymân bu âdeti değiştirmiş ve artık toplantılar en büyük vezîrin, yani Sadr-ı Azam'ın riyâsetinde yapılır olmuştur. Sultân ise bu toplantılara, vezîrlerin ve kendilerinden yardım aldıkları sultân hanımları ile câriyelerinin desîselerine karşı kayıtsız kalmıştır.[?!] Bunun netîcesinde ise işler, hem aslen hem de neseben Osmanlı soyunun dışında kalan vezîrlerin eline geçmiştir. Zîrâ bunların çoğu, ya sonradan Müslüman olanlardan ya da kendini Müslüman gibi gösteren Hıristiyanlardan veya içoğlanları ile hâdimlerden oluşmuştur.[?!]

–Diğer bir neden ise Yeniçerilere, bazı imtiyâzlarla birlikte evlenme ve ocaklarının hâricinde yaşama izni verilmesi ve bu ocağa dışardan birilerinin girmesinin de kabûl görmesidir. Bu da bir zamanlar Osmanlı Devleti'nin ilerleyişindeki en önemli etkenlerden biri olan bu yapının, Osmanlının gerilemesine sebeb olan en büyük etkenlerden biri olmasına sebebiyet vermiştir.

Bunlar*ın* hâricinde başka bazı nedenler daha var ki bunlara yeri geldikçe değinmeye çalışacağız.

11- Sultân Gâzî II. Selîm Hân (1566–1574)

II. Selîm, adı geçen Rus Roxelana'nın, yani Hürrem'in oğludur. Babasının vefâtından sonra tahta oturur. *Kendisi*, yeni fetihlerde bulunmak şöyle dursun, babasının fethettiği toprakları dahi koruyabilecek ehliyette biri olmamıştır. Eğer siyâset ve muhârebe işlerinde bir dâhî olan Vezîr Tavîl (Sokullu) Mehmed Paşa'nın varlığı olmasa belki de devlet daha erken bir dönemde çökebilirdi. Velâkin bu Vezîr'in mükemmel idâresi, kezâ Osmanlı Devleti'nin isminin büyüklüğü ve düşmanlarının kalbindeki mehâbeti, devleti bir ânda çökmekten kurtarmıştır.

Sultân II. Selîm döneminde yaşanan en önemli bazı hâdiseler ise şunlardır:

1568 yılında Osmanlı Devleti ile Avusturya arasında bir antlaşma yapılır [Edirne Antlaşması]. Antlaşmanın şartlarından bazıları, Avusturya'nın, Macaristan üzerindeki mülklerini muhâfazası, daha önceki antlaşmalar gereği belirlenen yıllık cizyeyi ödemesi, Transilvanya (Erdel), Eflak ve Boğdan prensliklerinin Osmanlı Devleti'ne bağlılığını tanımasıdır. Yine Bâb-ı Âli'nin, Polonya Kralı ile Boğdan Prensi arasında yapılan ittifâkı tanımasıyla Polonya Kralıyla yapılan mütâreke yenilenir. Aynı şekilde 1569 yılında Fransa Kralı IX. Şarl (Charles) ile daha önce Kânûnî Sultân Süleymân döneminde iki devlet arasında yapılmış olan antlaşmalar yenilenir.

(Rus kadının oğlu) Sultân II. Selîm, konsolosluk imtiyâzlarını/**kapitülasyonları** destekler ve bunlara başka bazı imtiyâzlar da ekler ki, en önemli bazıları şunlardır: Her Fransız vatandaşının şahsî harâc ödemekten muâf tutulması... Konsolosların, Osmanlıların elinde köle olan Fransızları araştırma ve bunları serbest bırakma, yine bunları köle sıfatıyla alan kimseleri cezalandırmak amacıyla araştırma hakkına sâhib olması... Sultân'ın, deniz korsanlarının Fransız gemilerinden aldığı her şeyi iâde

etmesi ve bunları alanları cezalandırması... Osmanlı gemilerinin, Osmanlı kıyılarında karaya oturan Fransız gemilerine zorunlu olarak yardım etmesi, bu gemilerdeki bütün adamları ve mâlları himâye etmesi... Fransa'nın, Venedik Cumhuriyeti'ne tanınan bütün imtiyâzlara sâhib olması...

Osmanlı Devleti ile Fransa arasındaki birlik bağlarının pekiştirilmesi... Bu birliğin nüfûz alanının genişletilmesi adına iki devlet, bir yandan Avusturya, diğer yandan ise Rusya karşısında kendilerine destek olsun diye Fransa Kralı'nın kardeşi Valoisli Henry'i, Polonya tahtı için ittifâkla seçerler. Bu durum fiilen vukû bulur ve Polonya, artık ismen olmasa da fiilen Osmanlı Devleti'nin himâyesi altına girer.

Böylece Fransa, Akdeniz'de ve Osmanlı Devleti'ne bağlı bütün bölgelerde ticâret kraliçesi olur. **Yapılan bu antlaşmaların gölgesinde,** Osmanlı toprakları üzerinde Hıristıyanların var olduğu tüm bölgelere, husûsen Bilâd-ı Şâm'a, evlâdlarını Fransa sevgisiyle terbiye edip eğitsinler diye birtakım dînî – Katolik tebligatlar gönderir. İşbu imtiyâzlar, Osmanlı Devleti'nin zayıflamasına neden olan husûslardandır. Çünkü konsoloslar, Hıristıyanlara yapılan haksızlıkları bertaraf etmek bahanesi adı altında Osmanlının içiçlerine karışırlar ve bu imtiyâzları, Osmanlının Hıristıyan tebaası arasında nüfûzlarını yaymaya bir yol edinirler. Bu müdahalelerin en önemli ve en tehlikeli sonuçları ise sözkonusu dînî tebligatların, her Hıristıyan halkın kimliğini ve dilini korumaya yönelik olarak kullanılmış olması, öyle ki Devlet zaafa uğradığında tüm bu halkların, Hıristıyan devletlerin yardımıyla bağımsızlıklarını ilân etmesi yahut bu Hıristıyan devletlerden birine katılmasıdır. Aynen Osmanlının son asrında görüldüğü gibi ki bunu ilerleyen sayfalarda tafsîlâtlı olarak ele almaya çalışacağız.

Vezîr Sokullu Mehmed Paşa'nın yaptığı bazı işlere gelince: Yemen vâlisi olarak atanan Osman Paşa komutasındaki büyük bir orduyu, Yemen ahâlisinin, sultânları eş-Şerîf Mutahhar b. Şerefuddîn Yahya önderliğinde, Osmanlı Devleti'ne karşı başlattığı isyânı bastırmak üzere 967/1569 yılında Yemen'e gönderir. Osman Paşa, Mısır vâlisi Sinan Paşa'nın da yardımıyla onlara gâlib gelir ve muzaffer ordular San'a şehrine girer.

Kıbrıs Adasının fethi:

Sokullu'nun yaptığı işlerden biri de Kıbrıs adasının fethidir. O dönemde Venedik Cumhuriyeti'ne bağlı olan Kıbrıs adası üzerine savaş gemileri gönderilir ve 1570 yılının Ağustos ayında Kıbrıs fethedilir. Ada, o târîhten 1878 İngiliz işgaline kadar Osmanlıların hâkimiyyetinde kalmaya devâm eder.

Aynı târîhlerde Osmanlı gemileri Girit, Zanta ve başka adalara gazveler düzenler, ama fetih gerçekleşmez. Adriyatik denizi kıyısındaki bazı şehirler de işgal edilir. Venedikliler, Osmanlıların onlara baskın geldiğini ve birçok bölgelerini fethettiğini gördüğü zaman İspanya ile Papa'dan yardım isterler. Osmanlıya karşı denizden savaşmak üzere ve Osmanlı nüfûzunun İtalya topraklarına kadar yayılacağı korkusuyla kendi aralarında bir ittifâk yaparlar. [Venedik, İspanyol, Ceneviz, Papalık ve Malta Şövalyeleri donanmalarının da dâhil oldukları bu "Kutsal İttifâk"ın] Hıristıyan/

Haçlı gemileri Osmanlı kıyılarına doğru yol alır. [İki taraf arasında yaşanan İnebahtı] deniz savaşı sonrasında Hıristiyan donanması gâlib gelir. Osmanlının 130 gemisi alınır, 94 gemisi ise yakılıp batırılır. Haçlılar 300 topu ganîmet aldığı gibi 30 bin kişiyi de esîr ederler. Bu hâliyle vâkıa, Osmanlı Devleti ile ikiden fazla Hıristıyan devlet arasında yaşanmış bir ilk savaştır. Papa'nın bu ittifâka katılması ise o dönemlerde İslâm Devleti aleyhine yapılan ittifâkların asıl itici gücünün din olduğunu göstermektedir. Sonraki süreç içinde yaşanan hâdiseler ve savaşlar da bunu isbât etmiştir. Yani bu ittifâkların ana sebebi, onların iddia ettiği gibi siyâsî meseleler veya çıkarlar değildir. Bilahare "Şark Meselesi" olarak adlandırılan meselenin aslı–faslı itibâriyle dînî olduğu bunu araştıran herkes tarafından en ufak bir kuşkuya mahal kalmaksızın görülür.

İspanya taraflarında ise Don Juan, 1572 yılı sonlarında Tunus şehrini ele geçirir. Ama Osmanlılar, 8 ay kadar bir süre geçmeden Sinan Paşa vâsıtasıyla Tunus'u 1575 yılında ikinci bir kez alıp Osmanlı topraklarına katarlar.

Boğdan topraklarında ise Osmanlılar, 9 Haziran 1574 târîhinde yaşanan büyük bir savaştan sonra bağımsızlık talebiyle Osmanlı Devleti'ne isyân eden Boğdan Voyvodasına karşı muzaffer olurlar ve Loan, isyânının cezasına karşılık asılır.

1574 yılı Aralık ayında Sultân II. Selîm, Kamerî yılla elli iki yaşında vefât eder. Yönetim dönemi sekiz yıl beş aydır. Ondan sonra yerine oğlu III. Murâd geçer.

12- Sultân Gâzî III. Murâd Hân (1574–1595)

III. Murâd'ın yaptığı ilk işlerden biri, (Rus kadının oğlu) II. Selîm döneminde kullanımı yaygınlaşan, askerlerin, husûsen Yeniçerilerin, kendini aşırı bir şekilde kaptırdığı içkiyle ilgili bir yasak fermânı çıkarmak olur. Yeniçeriler, bundan dolayı ayaklanırlar ve III. Murâd'ı, onlara, aklı baştan almayacak ve kamu huzurunu bozmaya götürmeyecek mikdârda içme izni vermeye icbâr ederler.

III. Murâd, taht kavgalarına mahal vermemek ve saltanatı güvenceye almak için beş kardeşinin öldürülmesi emrini verir ki artık kardeş katli neredeyse bir âdet hâline gelmiştir.

III. Murâd'ın Fransa, aynı şekilde Venedik Cumhuriyeti ile ilişkileri son derece iyi bir düzeyde olmuştur. Onlar için konsolosluk ve ticârî imtiyâzları/kapitülasyonları, yine onların yararına yeni bazı mâddeler ekleyerek yeniler. Bu yeni mâddelerden biri Fransa elçisinin, görüşmeler ve resmî merâsîmlerde, diğer bütün devlet elçilerine öncelenmesidir. Öyle ya III. Murâd'ın Bâb-ı Âli'sine yığışan elçilerin sayısı bir hayli artmıştır. Hepsinin derdi tasası ise bazı ticârî anlaşmalar yapmak ve bunları, gelecekte fiilî müdahalelerine bir payanda kılmaktır.

III. Murâd döneminde İngiltere Kraliçesi İsabella, ülkesinin tâcirleri için özel bir imtiyâz elde eder ki o da gemilerinin İngiliz bayrağı taşıyabilmesidir. Daha önceden ise kendisi için böyle bir şey mümkün değildir. Aksine Venedik gemileri hâricinde

farklı milletlere ait bütün gemiler, Osmanlı Devlet limanlarına ancak Fransız bayrağı taşıyarak girebilmiştir.

Osmanlı nüfûzunun Marâkeş'e ulaşması:

1578 yılında Mağrib-i Aksâ – Marâkeş memleketinde iç karışıklıklar yaşanır. [Müslümanlara ihânet edip duran Muhammed el-Mütevekkil, tahttan indirildiğinde hıyânetine bir hıyânet daha ekler ve Portekizlilerden yardım ister. Bunun üzerine Muhammed es-Sa'dî, Osmanlılardan yardım ister. Portekiz kralı Sebastião, büyük bir Haçlı ordusuyla Mağrib üzerine yürür.] Bâb-ı Âli, Trablus vâlisine, tahtın meşrû sâhibi olan Mağrib sultânı Muhammed es-Sa'dî'nin imdâdına yetişmesi yönünde fermân çıkarır ve o da derhâl onun yardımına koşar. Türkler ve Portekizliler, Kasr-ı Kebîr denilen bir bölge yakınında karşılaşırlar. [Vâdi's-Seyl veya Vâdi'l-Mehâzin Muhârebesi'nin yaşandığı[1]] O gün, görülmeye değer bir gün olur ve devran Portekizlilerin aleyhine döner. Onları yardıma çağıran isyâncı başı Muhammed el-Mütevekkil de [Portekiz kralı Sebastião gibi savaş meydânında] öldürülür. Zafer tamamlandıktan ve Marâkeş topraklarında huzur ile emniyet tekrar sağlandıktan sonra Osmanlı askerleri, kendilerine sunulan armağanlarla birlikte geri dönerler. Böylece Marâkeş toprakları da Osmanlı Devleti'nin nüfûz dâiresine girer ve Kuzey Afrika'nın tamâmı Osmanlıya bağlanır veya onun nüfûzuna boyun eğer.

Yine bu dönemde Osmanlı Devleti ile İspanya arasında bir sulh yapılır. Ama bu sulh her iki taraf korsanlarının ticârî gemileri soymalarına, bu gemilerdeki erkek ve kadınları esîr alıp köleleştirmelerine mâni olmaz. Öyle ki o zamanlarda Akdeniz'de sefere hazırlananlar, güvenliğin olmaması ve korsanların, daha önce benzeri görülmedik bir şekilde çoğalması nedeniyle tıpkı bir savaş yolculuğuna hazırlanır gibi hazırlık yaparlar. Zîrâ tarafların her biri karşısındaki tarafın gemilerine saldırmanın dînî bir vecibe ve meşrû dindarlık kapsamında olduğuna inanmıştır.

Kânûnî Sultân Süleymân'ın ölümünden sonra devletin nüfûzunu koruyan Sadr-ı Azam Sokullu Mehmed Paşa 1579 yılında, Sultân'ın maiyyetinin tertîb ettiği desîseler sonucunda ihânete uğrayıp öldürülür. Bu desîselerin ardında bu kadar büyük bir vezîrin varlığına tahammül edemeyen ecnebîlerin de parmağı vardır. Devlet işlerini istikâmet üzere çekip çeviren bu Vezîre bir tuzak kurar ve en sonunda onu öldürüp kendisinden kurtulurlar. Osmanlı Devleti'ne o kadar büyük hizmetleri geçen Vezîrin öldürülmesi devlete inen en büyük darbelerden biri olur. Ondan sonra belâların ardı arkası kesilmez. Özellikle sadrazamlar peşpeşe atanır ve azledilir. Ordu içinde de kargaşa alıp başını yürür.

---

[1] [Burada geç de olsa şu kaydı düşmemiz gerekir: Müellif, eserini, zor şartlar altında kaleme aldığı için bu tür muhârebelere, sadece birer cümle veya paragrafla değinerek geçmek zorunda kalmıştır. Oysa bu ve bundan önce geçen kimi savaşlar târîhte dönüm noktası oluşturmuştur. Meselâ bu savaş sonucunda Portekizlilerin devasa gücü târîhe karışmış, ayrıca Fas, Endülüs'ün âkıbetini yaşamaktan kurtulmuştur. Bu savaşları veya önemli hâdiseleri ve isimleri, köşeli parantez içinde vermemizin sebebi dileyenlerin tafsîlâta ulaşmasını kolaylaştırmak amacına matûftur. Mtrcm]

Ondan sonra Sultân III. Murâd, dermansız bir hastalığa yakalanıp 1595 yılında vefât eder. Vefât ettiğinde yaşı ellidir. Yönetim dönemi yaklaşık yirmi bir yıl kadardır. İyi bir şâir, zeyrek ve sağduyulu biri, ama güzel câriyelere düşkün olduğu, her daim onların meşveretiyle iş gördüğü söylenmiştir[?!]. Odalıklarından biri, aslen Venedikli ve meşhûr bir âileden olan "Baffo" isimli câriyedir. Korsanlar kendisini denizde esîr ederler ve sultânın sarayına satılarak "Safiyye" adını alır. Çünkü Sultân III. Murâd, onu kendisi için "ıstıfa" edip/seçmiştir. Safiyye Hatun, devletin dış siyâsetine çokça karışmış, asıl devletine epeyce yardım etmiştir. Sultân'ın veliahdının da anasıdır. (... Aman ya Rabbi aman[1] – Ala ma fâte min zâlike'z-zemân... [Aman ya Rabbi aman – Geçen o zamandan el-emân])

13- Sultân Gâzî III. Mehmed Hân (1595–1603)

Babası III. Murâd'ın vefâtından sonra İtalyan asıllı Safiyye'nin oğlu III. Mehmed tahta geçer. Kız kardeşlerinin hâricinde on dokuz erkek kardeşi vardır. Târîhcilerin dediğine göre, babasının defnedilmesinden önce, bütün kardeşlerinin boğulmasını emreder ve hepsi birlikte Ayasofya'nın karşısına defnedilir...! Yönetiminin başlarında selefinin izinde yürüyüp savaşa bizzât çıkmaz ve devletin iç içlerini vezîrlerin eline bırakır. Sinan Paşa, *kezâ* Acemlere karşı yapılan son savaşta öldürülen Ceneviz asıllı komutan Cigala Paşa'nın oğlu Cigalazâde ve Hasan Paşa gibiler de bu vezîrler arasındadır. Bunlar, ortalığı fesâda verirler. Mülkî ve askerî makâmları satarlar. Akçenin değerini düşürürler. Öyle ki dört bir taraftan velveleler yükselir. Osmanlı askerleri, Eflak prensi Mihai(I) karşısında peşpeşe hezîmetler yaşar. Mihai, Avusturya askerlerinin de yardımıyla Boğdan'ı ve Transilvanya'nın/Erdel'in büyük bir kısmını, onu engelleyebilecek yeterli kuvvetlerin olmaması nedeniyle kendi prensliğine katar.

Sultân Gâzî III. Mehmed'i ebediyyen anılmaya değer ve ilk ecdâdına mümâsil kılan ise bu çözülmeye, devlet işlerini bizzât idâreden geri durması ve ordulara bizzât kumandanlık etmemesinin neden olduğunu anladığında bizzât öne çıkması, III. Murâd ile II. Selîm'in kendisine öylece bıraktıkları ve devletin, düşmanları karşısında zaafa uğramasına neden olan merkezî konuma bizzât geçmesidir. Ondan sonra Belgrad'a sefer düzenler, oradan muhârebe-çatışma meydânına iner. Çok geçmeden ordu içinde hamiyyet-i dîniyye ve gayret-i askeriyye harekete geçer. 1556 yılında Kânûnî Sultân Süleymân'ın fethetmeye güç yetiremediği müstahkem

[1] [Müellif, bu ifâdeyi, bizim de zaman zaman "Aman ya Rabbi aman - Galiba âhir zaman!" diye kullandığımız ifâdeye benzer bir şekilde ve Türkce kullanmıştır.

Bu arada Osmanlı döneminde Harem dâiresi içinde yer alan kadınların, sultanlara söz geçirdikleri ve sultanların, onların istekleri doğrultusunda hareket ettikleri türünden iddiâların çoğu mesnedsizdir. Yeryüzünde kurulmuş "imparatorluklar" içinde kadınların desîselerinin en az olduğu devletlerin başında Osmanlı Devleti gelir denilse, herhâlde bu ifâde mübâlağa sayılmaz. Osmanlı kadını üzerine yapılmış aklıbaşında çalışmalar bunun en bâriz göstergesidir.]

Eğri Kalesini fetheder. Bu kaleye yakın bir mevki olan Mezőkeresztes Ovası'nda (Haçova'da) ise, Macar ve Nemçe (Avusturya) ordularını 16 Eylül 1596 yılında [Haçova Muhârebesi'nde] kırıp geçer.[1] Öyle ki bu muhârebe, 1526 yılında Kânûnî'nin kazandığı "Mohaç" zaferine benzetilir.

Mîlâd'ın on yedinci asrı başlarında Anadolu toprakları üzerinde bir iç ayaklanma [Celâlî İsyânları] baş gösterir. Bu ayaklanma, neredeyse devleti kötü bir âkıbete dûçâr edecek kerteye ulaşır. Husûsen Macar ve Avusturya sınırlarında muhârebe ateşinin kızıştığı öyle bir dönemde...

İşte o dönemlerden itibâren ordu teşkîlâtının bozulmaya yüz tuttuğu ve artık düşmanları karşısında Osmanlı Devleti'nin ismi ile şerefini koruma salâhiyyeti taşımadığı apaçık bir şekilde ortaya çıkar. Sultân III. Mehmed, 1603 yılında ve 37 yaşında vefât eder. Yönetim dönemi 9 yıldır. Yerine oğlu I. Ahmed geçer.

14- Sultân Gâzî I. Ahmed Hân (1603–1617)

Sultân olduğunda henüz on dört yaşlarındadır. Kardeşi Mustafa'nın öldürülmesini emretmez, bilakis onu hizmetliler ile câriyeler arasında tutmakla iktifâ eder. O dönemde devletin, tüm Asya toprakları üzerindeki temelleri istikrârdan mahrûmdur. Doğuda Acem sınırında, batıda ise Avusturyalılarla yaşanan muhârebeler kızışmış bir hâldedir. Bu defa Acemlerle muhârebe, meşhûr Şâh Abbâs'ın iktidârda olması dolayısıyla epey çetin bir hâl almıştır. Bunu önceki bütün muhârebelerden çok daha önemli kılan [asıl] husûs ise doğu vilâyetlerinde umûmen bir kargaşa hâlinin hâkim olması ve burada bulunan farklı her milletin bağımsızlık elde etme çabasıdır. Ama Allah Teâlâ, bu zorlu dönemde Devlete, "Kuyucu" lakablı Murâd Paşa gibi bir vezîr nasîb eder. Genç Sultâna yardımcı ve destek olsun diye Sadrazam olarak atanan Murâd Paşa o dönemde seksenini aşmıştır. O yaşlı hâline ve zaaf-ı kuvvetine rağmen orduların komutasını üstlenir. İsyâncılara karşı büyük bir himmet ve gayretle savaşır. Netîcede muzaffer olur ve onları bastırır.

1611 ile 1614 yılları arasında Osmanlı donanmasıyla Malta Ruhbânları, İspanya Kralı ve İtalya vilâyetlerinin gemileri arasında birtakım deniz çatışmaları yaşanır ve genelde gâlibiyyet düşman gemilerinin olur. Karışık bazı Kozaklar, savaş gemilerinin Karadeniz'den çekilmesini fırsat bilerek Sinop hudûduna saldırır ve burayı yağmalarlar. Sultân I. Ahmed bunu öğrendiği zaman Sadrazam'a kızar. Sadrazam'ı sevmeyen ve onun makâmına ulaşmak isteyen birtakım kimseler Sultân'ı ona karşı kışkırtırlar. En sonunda Sultân'ı, onun öldürülmesini emredecek kerteye getirirler [?!] ve Sadrazam [Nasuh Paşa] 14 Ekim 1614 yılında kasrında boğularak öldürülür.

---

1 [Haçova Muhârebesi denildiğinde Akıncılar, Hoca Sadeddin ve bunlardan önce ise dağılan ordunun tekrar toparlanmasına ve bu muhârebenin zaferle neticelenmesine vesîle olan geri hizmetteki insânlar mutlaka hatırlanmalıdır. "Kâfir kaçtı, Nemçelü sındı" diye orduyu tekrar toparlayan bir millet vardır orada! Ayrıca Müellif'in, bu dönemle ilgili değinmediği "Kanije Kalesi Savunması" ve kale kumandanı Tiryaki Hasan Paşa da mutlaka anılmalıdır. Mtrcm]

Sultân I. Ahmed döneminde Frenk ülkeleriyle olan siyâsî ilişkiler daha da ilerler. Bu da onların te'sîrini daha fazla arttırır.

1617 yılı Kasım ayında Sultân I. Ahmed 28 yaşında vefât eder. Yönetim dönemi yaklaşık 14 yıl kadardır. Oğlu Osman'ın yaşı küçük olduğu ve henüz on üç yaşını bitirmediği için I. Ahmed, Sultân Gâzî I. Osman'dan itibâren devâm edegelen âdeti, yani en büyük evlâdı veya onlardan birini babasının yerine tahta geçirme âdetini bir kenara bırakıp oğlu yerine kardeşinin tahta geçmesini vasiyyet eder.

15- Sultân I. Mustafa Hân (1617–1618)

I. Mustafa, ömrünü harem mahalli dâhilinde geçiren ve devlet işleriyle asla hem-hâl olmayan, dahası memleket meseleleri namına herhangi bir şey bilmeyen biridir. Sultân I. Mustafa, saltanat tahtında üç ay kadar oturduktan sonra müftü ve saray ağası tarafından azledilir. Yeniçeriler de bu konuda onlara yardımcı olurlar. 1618 yılı Şubat ayında azledilir ve yerine Sultân II. Osman getirilir.

16- Sultân II. Osman Hân [Genç Osman] (1618–1622)

Sultân II. Osman, Polonya (Lehistan) ülkesine savaş açar. Hedefi bu ülkeyi feth-etmek ve burayı Osmanlı toprakları ile o dönemde yükselmeye başlayan Rusya devleti arasında bir sınır kılmaktır. Savaşa başlamadan önce kendilerince meşrû olan âdetleri gereği (!) kardeşi Mehmed'in öldürülmesini emreder. Akabinde ise Müftü'nün tahsîsâtının azaltılması, ayrıca muvazzafları atama–azletme konusunda sâhib olduğu nüfûzun elinden alınması ve vazîfesinin sadece fetvâyla sınırlı kalması yolunda bir emir çıkarır. Böylece selefinin azledilmesine sebeb olduğu gibi onun da azline sebeb olması şerrinden emîn olmak ister. Ama olaylar onun umduğu şekilde gelişmez. Girizgâh mâhiyyetindeki bu iç düzenlemeleri tamamladıktan sonra orduyu ve birlikleri Polonya'ya karşı savaşmak üzere harekete geçirir. Fakat Yeniçerilerin mıymıntılığı sebebiyle Polonya'yı almaktan âciz kalır. Sonra da Polonya ile bir antlaşma [Hotin] yapılır. Sultân II. Osman, *dinlenme* istekleri, atâlete kapılmaları ve onu -hedefini gerçekleştirmeye yol bulamadan- Polonya ile antlaşma yapmaya mecbûr etmeleri sebebiyle Yeniçerilere öfkelenir ve bu ocağı ortadan kaldırmaya azmeder. Bu tehlikeli hedefi gerçekleştirebilmek için Asya vilâyetlerinde yeni askerî birliklerin toplanmasını, örgütlenmesini ve muhârebe üzerine eğitilmesini emreder. Nitekim düşüncesi, bunlar belli bir sayıya ve kıvâma ulaştıklarında onlardan yardım almak ve onların eliyle Yeniçerileri yok etmektir. Gerçekten de bu planı uygula-maya başlar. Ama Yeniçeriler bunu anlayıp galeyâna gelirler. Sultân'ı azletmek üzerine ittifâk yaparlar ve 1622 yılının Mayıs ayında buna muvvaffak olurlar. II. Osman'ı azleder ve yerine tekrar ağabeyi II. Mustafa'yı getirirler. Ayrıca onu azl-etmekle yetinmez, bilakis sarayında kendisine hücûm ederler. Hürmetini ayaklar altına alırlar. Onu, hanımlarıyla câriyelerinin arasında derdest edip zorla ocaklarının merkezine, hem de küfür ve hakârete boğarak götürürler. Onu, Osmanlı Devleti

târîhinde misli görülmedik böyle bir muâmeleye tâbi tuttuktan sonra bir de [boğarak] idâm ederler. II. Osman, öldürüldüğü zaman henüz on sekiz yaşını bitirmiş değildir. Yönetim dönemi dört yıl dört aydır.

Ondan sonra yönetim Yeniçerilerin elinde bir oyuncak hâline gelir. Vezîrleri, keyiflerine göre atayıp azlederler. Sultân'ın kâtili Dâvud Paşa'yı da birkaç gün sonra azlederler ve artık makâmları, kendilerine bol bahşiş ihsân buyuranlara verirler. Vazîfeler alenen satılır bir hâle gelir. Âsitâne'de envaiçeşit mezâlim işlerler. Bizzât büyük Hilâfet tahtı üzerindeki iç karışıklıklar devâm eder. On sekiz ay boyunca aralıksız ne istikrâr ne de emniyet yüzü görülür. Umûm insânlar bu karışıklığın, hasâr ve ziyânın ardında neyin olduğunu anladıkları zaman, kendisinde tecrübe ve istidâd gördükleri Kemânkeş Ali Paşa'yı Sadrazamlığa getirirler. Kemânkeş, öncelikle onlara Sultân Mustafa'nın, azîmeti ve aklî melekesinin kıtlığı sebebiyle ikinci bir kez azledilmesini söyler. Bunun üzerine Sultân Mustafa 1623 yılının Eylül ayında yine azledilir ve vefât ettiği 1639 yılına kadar azledilmiş bir hâlde kalır. Yerine ise Sultân IV. Murâd getirilir.

17- Sultân Gâzî IV. Murâd Hân (1623–1640)

IV. Murâd, I. Ahmed'in oğludur. Yeniçeriler onu, amcası I. Mustafa'yı azlettikten sonra küçük yaşına rağmen tahta geçirirler. Onu tahta geçirmelerine sebeb yaşının küçüklüğünden dolayı ne müstebid eylemlerine engel olabileceği ne de bir sultânı öldürmek, diğerini ise azletmek yoluyla elde ettikleri nüfûzlarını zayıflatabileceği düşüncesidir. Yeniçeriler, IV. Murâd'ın sultânlığının ilk on yılında hadsizliklerine ve taşkınlıklarına devâm ederler.

Acem hükümdârı Şâh Abbâs, bu çözülme hâlini, Osmanlı Devletinin sınırları boyunca uzanan topraklarının alanını genişletme adına bir fırsat bilir ve ordularıyla bu toprakları işgal etmek için harekete geçer.

İlerleyen süreç içinde Şâh Abbâs vefât eder ve Sultân IV. Murâd, 1638 yılında Bağdâd'ı Acemlerin elinden geri alır.

IV. Murâd, fütûhât konusunda ve şöhret itibâriyle Kânûnî Sultân Süleymân'a denk gelmesi umut edilen bir insândır. Ne var ki 1640 yılının Şubat ayında ve henüz gençliğinin baharında vefât eder. Vefât ettiğinde 31 [?! 28] yaşındadır. Yönetim dönemi 16 yıl 11 aydır. Ondan sonra yerine kardeşi İbrâhîm geçer.

18- Sultân Gâzî I. İbrâhîm Hân (1640–1648)

Sultân I. Ahmed'in oğludur. Avusturyalılara karşı savaşmaya meyil göstermediği için Avusturya güvene erer. Hâricî muhârebelerine, Azak ilini işgal eden Kozaklara karşı savaşmak üzere Kırım diyârına gönderdiği büyük bir orduyla başlar. Osmanlı askerleri Kozaklara karşı savaşırlar. Bu uğurda mutena bir çaba sarfederler ve Kozakların yakıp yıktıkları bu şehri 1642 yılında onların elinden geri alırlar.

I. İbrâhîm'in yaptığı işlerden biri de Girit adasını almasıdır. Girit o dönemlerde Venedik Cumhuriyeti'ne bağlıdır.

Yine Sultân I. İbrâhîm, homurdanıp durmaları, yaptığı işleri eleştirmeleri, devlet işlerine burunlarını sokma hevesleri ve hadlerini aşmaları dolayısıyla Yeniçerilerin kellelerini, kızlarından birini sadrazamın oğluyla evlendirdiği bir düğün gecesinde almak ister. Yeniçeriler, Sultân'ın kasdını anlarlar ve onu azletmek için entrikalara başlarlar. Kimi âlimler ve Müftü Abdurrahîm Efendi de onlara katılır. Diğer Yeniçeri askerlerini de Sultân'a karşı galeyâna getirirler. 1642 yılında hepsi birden onu azletmek ve yerine -henüz yedi yaşına girmemiş olan- oğlu IV. Mehmed'i getirmek üzere anlaşırlar. Bu isyân hareketi, 1648 yılının Ağustos ayında başarıyla sonuçlanır. Ama bu târîhin üzerinden on gün geçmeden askerler, genç sultândan razı olmadıklarına dâir huzursuzluk izhâr eder ve tekrar I. İbrâhîm'in Hilâfet tahtına geçirilmesini isterler. Onun azline sebeb olan isyâncı başlarını bir korku alır. Onların rağmına ve kendilerine baskın gelinerek Sultân'ın tekrar tahta geçirilmesinden, böylelikle de başlarına bir halel gelmesinden çekinirler ve onu öldürmeye kesin karâr verirler. Bunun için Sultân sarayına doğru harekete geçerler. Beraberlerinde cellâdları da vardır. Netîcede I. İbrâhîm'i, daha önce Genç Osman'ı öldürdükleri gibi boğarak öldürürler. I. İbrâhîm'in yönetim dönemi 8 yıl 9 aydır. Öldürüldüğünde 34 yaşındadır.

19- Sultân Gâzî IV. Mehmed Hân (1648–1687)

IV. Mehmed'in yaşının küçüklüğünden dolayı memlekette bir karışıklık alıp başını yürür. Askerler, ne bir küçüğe merhamet ne de bir büyüğe hürmet göstermez olurlar. Üstüne ortalığı fesâda verirler. Memleketin hâli, Sultân IV. Murâd'ın saltanata gelişinden önceki günlere döner. Hattâ ondan daha kötü bir duruma düşer. Nizâmsızlık, Kandiye Kalesini kuşatan askerlere de sirâyet eder ve komutanları Serasker Hüseyin Paşa'yı bu muhâsarayı kaldırmaya mecbûr ederler. Aynı şekilde bu illet, deniz askerlerine de bulaşır ve Osmanlı donanmasının düşman karşısında Foça önlerinde 1649 yılında yenilmesine sebebiyet verir. Yine bu dönemde Küçük Asya'da isyâncılar ayaklanır ve karışıklıklar aralıksız bir şekilde devâm eder...

Nihâyet Allah Teâlâ, Osmanlıya, Köprülü namıyla meşhûr vâli ve vezîr Mehmed Paşa gibi bir zâtı nasîb eder. Köprülü H.1067/M.1656 yılında Sadrazamlık makâmına gelir. Yeniçerileri itâat altına almak için onlara anladıkları dille muâmele eder ve bunlardan pek çok kişiyi öldürür. Sadrazamlığa tayîninden kısa bir süre sonra, iç karışıklıkların ve içerdeki fitnelerin tertîbinde parmağı olduğunu tesbît ettiği Rum Patriğinin idâmını emreder...

Karşısına çıkan zorluklar Köprülü Mehmed Paşa'nın azmini kıramaz. Bilakis Devlet'in, dâhilî ve hâricî düşmanlarıyla hiç durmadan mücâdele eder. En sonunda Devlet'e eski şanını yeniden kazandırır ve onu, devletlerin gözünde saygın bir hâle getirir. Köprülü, 1661 yılında vefât edince yerine oğlu Köprülüzâde [Fazıl] Ahmed

Paşa geçer. Köprülüzâde Ahmed, babasına pek hayırlı bir halef olur. Kendisi şecâat, atılganlık, aklıselîm ve hüsn-i idâreyle tavsîf olunan biridir. Devlet'in düşmanlarına karşı hiç durmadan ve yılgınlığa kapılmadan savaşır. Böylelikle -Devlet içinde varlık gösteren kargaşa hâli dolayısıyla düşmanların zihnine arız olan- Devlet'in zevâlinin yaklaştığı gibi bir düşünceyi tamâmen silmeye çalışır. Ordulara bizzât kumandanlık eder. Avusturya'ya karşı savaşmak üzere Tuna nehrini geçer. Bütün Avrupa sathında müstahkemliğiyle meşhûr olmasına rağmen Uyvar Kalesini muhâsara altına alır. Köprülüzâde Fazıl Ahmed Paşa, kale içindeki silâh ve erzağı bırakmaları, askerlerinse kendilerine herhangi bir zarar dokunmaksızın dışarı çıkabilecekleri şartıyla Uyvar Kalesi komutanını kaleyi teslîme mecbûr eder. Gerçekten de kaleyi -1663 yılı Eylül ayında- boşaltırlar. Bu hâdisenin korkusuyla bütün Avrupa çalkalanır. Papa, Fransa kralı karşısında bütün gayretini sarfeder ve en sonunda Fransa kralı, altı bin Fransız ve yirmi dört bin müttefik Alman askerini Kont dö Kolini komutasında göndermeyi kabûl eder. Yeniçeriler, sayıca kendilerinden fazla olan düşman kuvvetleri karşısında sebât göstermezler. Yaşanan muhârebe, bu isimde eski bir kilise yakınlarında vukû bulduğu için Saint Gotthard Muhârebesi olarak adlandırılır. Sonra iki taraf arasında sulha varılır. On gün sonra ise iki taraf arasında bir antlaşma [1664 Vasvar Antlaşması] yapılır ki en önemli bazı mâddeleri şunlardır: [Her iki tarafa ait] Askerler, Osmanlı Devleti'nin nüfûzu altında [ve ona bağlı kalacak olan] Erdel topraklarından çekilecekler. Macar toprakları iki devlet arasında taksîm edilecek, üç vilâyet Avusturya'nın, dört vilâyet ise Bâb-ı Âli'nin olacak. Yine Uyvar ve Novigrad kaleleri de Osmanlı Devleti'ne bağlı kalacak.

Sonra Fransa ile olan ilişkiler kötüleşir ve Fransa Osmanlı Devleti'ne savaş açmak ister. Köprülüzâde Fazıl Ahmed Paşa'nın hikmet ve siyâset dolu nasîhatleri, ayrıca Devlet-i Âliyye-yi Osmâniyye'nin yumuşak muâmelesi ile 1673 yılında eski antlaşmaları yenilemeyi kabûlü olmasa bunu yapacak kerteye gelir. Kânûnî Sultân Süleymân günlerinden beri olduğu gibi Fransa'ya ikinci bir kez Kudüs'ü himâye hakkı verilir. Böylece iki devlet arasındaki ilişkiler eski berraklığına döner.

Kuzey tarafında Devlet sınırlarının genişlemesine ve mukâvemetinin artmasına sebebiyet veren olaylardan biri, Rus topraklarının güney kısmında yerleşik bütün Kozakların, herhangi bir savaş olmaksızın ve tamâmen kendi rızalarıyla Sultân IV. Mehmed'e boyun eğmesi ve Osmanlı Devleti'nin himâyesine girmesidir. İşte bu yüzden Polonya, Ukrayna vilâyetine saldırır. Ukrayna hükümdârı da Osmanlılardan yardım ister ve Sultân, onun imdâdına yetişir. İki devlet arasındaki muhârebeler 1671 yılına kadar aralıklarla devâm eder.

O dönemlerde Rusya, yeni yeni iç işlerini düzene koyma ve ilerleme yolundadır. Avrupa topluluğu*nun* arasına girme isteği/sevdasındadır. Bir yandan Kozaklar ile Ruslar arasında savaş devâm ederken öte yandan Osmanlılar ile Ruslar arasında -1681 yılında yapılan sulh anlaşmasına kadar- savaş devâm eder. Bu arada bazı topraklar gâhî Osmanlıların gâhî de Rusların eline geçer.

İkinci Viyana Kuşatması:

Osmanlı orduları, birkaç mevkide Avusturyalılara gâlib gelmelerinin akabinde Avusturya'nın başkenti üzerine yürür ve 1683 yılında burayı iki ay boyunca kuşatma altına alırlar. Ayrıca Avusturya'nın bütün ön kalelerini ele geçirir ve sûrlarını toplarla yıkarlar. Geriye sadece şehrin fethini getirecek hücûmun kaldığı bir sırada Polonya kralı Sobieski, kezâ Bavyera ve Saksonya seçkinleri ordularıyla gelirler. Gelişlerine neden, Papa'nın onlara ısrârı ve onları Müslümanlara karşı savaşmak üzere gayret ve galeyâna getirmesidir. Tabîî ki bunun netîcesinde içlerindeki dînî taassub ateşi tutuşur. 1683 yılı Eylül ayında Hıristıyanlar zafere erer; Sadrazam Mustafa Paşa'nın ordusu ise hezîmete uğrar. Sultân IV. Mehmed, [bu hezîmete kendisinin sebeb olduğunu düşündüğü] Sadrazam Kara Mustafa Paşa'nın öldürülmesini emreder. Maiyyetinden bir adamı onu öldürmek üzere gönderir. O da Sadrazamı öldürür ve başını Konstantiniye'ye gönderir!

Ondan sonra bir daha kuşatma altına alınmayan Viyana Şehri'nin kurtuluşunun akabinde bütün Avusturyalılar, Polonyalılar, Venedikliler, Malta Ruhbânları [veya Şövalyeleri], Papa ve Rus Devleti, İslâm Devleti'ne karşı savaşmak ve onu siyâsî harîtadan silmek için birleşirler. Bu ittifâkın tamâmen dînî [bir ittifâk] olduğunu gösteren en önemli husûslardan biri, ittifâk sâhiblerinin, bunu, "Kutsal İttifâk" olarak adlandırmasıdır. Bütün o Hıristıyan devletlerin karşısında bir başına ayakta duran Osmanlı Devleti'nin ahvâlini daha da karmaşık duruma sokan ise Fransa'yla ilişkilerinin kesilmesidir. Buna sebeb ise Fransız gemileriyle Mağrib korsanları arasında sürgit devâm eden deniz çatışmalarıdır. Polonya kralı Sobieski'nin orduları, Boğdan topraklarını tehdîd edip durur. Venedik gemileriyse Yunan ve Mora sâhilleri için bir tehdîd oluşturur. Hem Papa hem de Malta Şövalyelerinin gemileriyle desteklenen Venedik donanmasının hücûmlarını püskürtmeye yetecek derecede gemi olmadığı için Venedik orduları 1686 yılında Yunan şehirlerinin çoğunu, hattâ Korint ile Atina'yı da alırlar. Avusturya ise ordularını Macar toprakları üzerine sürer ve Budin önlerindeki Peşte şehrini işgal eder. 1685 yılında yine Avusturyalılar meşhûr birçok kaleyi ele geçirirler ki bunların en önemlisi, Uyvar Kalesidir. Osmanlı Devleti, ona karşı birleşen bu kuvvetlerin karşısında bir gerileme evresine girer ve bundan kurtulmak çetin bir hâl alır.

Osmanlıların yaşadığı aksilikler üst üste gelir. Âsitâne'deki askerler ayaklanır... Geri kalan askerler ise Sadrazam Süleymân Paşa'nın maiyyetinde onların üzerine gönderilir, ama ona isyân ederler. Eğer Belgrad'a firâr etmemiş olsa kendisini asacaklardır. Sonra Yeniçeriler ve Sipahiler, Âsitâne'ye bir heyet gönderip Sultân'dan Sadrazamı öldürme emri vermesini isterler. Sultân, çarnaçar buna mecbûr olur ve ordunun isyân öfkesini dindirmek için Sadrazamın öldürülmesini emreder. Bu da herhangi bir fayda sağlamadığı, ayrıca orduya sükûnet hâli avdet etmediği ve Osmanlı memleketi içerden bir tehlikeyle karşı karşıya kaldığı için Kara Mustafa'nın makâmına bakan ikinci vezîr, âlimlerle de ittifâk yaparak Sultân IV. Mehmed'in

azline karâr verir. Sultân IV. Mehmed kırk yıl beş aylık bir yönetimden sonra 1687 yılında azledilir ve vefât ettiği 1692 [?! 1693] yılına kadar uzlette kalır. Ondan sonra yerine kardeşi getirilir.

20- Sultân Gâzî II. Süleymân Hân (1687–1691)

Sultân İbrâhîm'in oğludur. Yönetime geldiğinde Âsitâne tam bir karışıklık içindedir. Düşmanlar, bu devâmlı karışıklık hâlini Osmanlı kalelerini ele geçirmek adına bir fırsat bilir *-ki* Avusturyalılar, Eğri ve başka kaleleri ele geçirir. Venedikli Morosini, 1687 yılında [Mora'yı ve] tüm Dalmaçya kıyılarını işgal eder. Bir sonraki yılda, yani 1688'de ise Semendire ile Belgrad şehirleri Avusturyalıların eline geçer. Sonra da Osmanlı Devleti, 1689'da Sırbistan topraklarından Niş ile Vidin şehirlerini kaybeder.

Sonra Sadrazam Köprülü[zâde Fazıl] Mustafa Paşa, orduyu bir nizâm-intizâma kavuşturmaya muvaffak olur. Memleketin kendi içinde asayiş sağlandıktan sonra düşmanlara karşı savaşmak üzere bizzât ordunun başına geçer ve yola çıkar. Kısa bir süre içinde Niş, Vidin, Semendire ve Belgrad şehirlerini, 1690 yılında geri alır. Beri tarafta Kırım Hân'ı Selîm Giray, Sırp isyâncıları bastırır. Macar Tökeli [İmre] ise Transilvanya (Erdel) bölgesini geri alıp tekrar Osmanlı topraklarına katar. Böylelikle Köprülü[zâde Fazıl] Mustafa Paşa, Devlet'in, vezîrlerin zaafı ve Yeniçerilerin itâatsizliği yüzünden bir nebze kaybettiği itibârı ve nüfûzu ona tekrar kazandırır. 1691 yılının Haziran ayında Sultân II. Süleymân 50 yaşında vefât eder. Yönetim dönemi üç yıl sekiz aydır. Ondan sonra yerine kardeşi geçer.

21- Sultân Gâzî II. Ahmed Hân (1691–1695)

Sultân II. Ahmed döneminde kaydedeğer çok fazla hâdise vukû bulmaz. Bilakis muhârebe*ler*, zikredilme ehemmiyyeti taşımayan bazı çatışmalarla sınırlı kalır[?![1]]. Şu var ki Venedikliler, 1694 yılında Sakız adasını işgal eder. Sultân, 1695 yılı Şubat ayında vefât eder. Vefât ettiğinde Kamerî yılla yaklaşık 54 yaşındadır. Yönetim dönemi 4 yıl 8 aydır. Ondan sonra yerine Sultân Gâzî II. Mustafa Hân geçer.

22- Sultân Gâzî II. Mustafa Hân (1695–1703)

Sultân IV. Mehmed'in oğludur. Şecâat ve metânetle vasfolunan bir kişidir. Bu yüzden olsa gerek yönetime gelişinin üzerinden daha üç gün geçmeden ordulara bizzât komuta edeceğini ilân eder. Kozak süvarilerinden de yardım alarak Polonya topraklarına sefer düzenler. Birçok mevkide Polonyalıları hezîmete uğratır. Diğer taraftan 1695 yılında Ruslara karşı savaşır. 1696 yılında Sultân II. Mustafa, Sakson ordusunu Ulaş Muhârebesi'nde ağır bir hezîmete uğratır. Sonra da Sultân'ın ordusu 1697 yılının Eylül ayında Avusturyalılara mağlûb olur. Sultân'ın, Macar ülkesindeki

[1] [Slankamen Muhârebesi'nde kahramanca savaşıp şehîd düşen Sadrazam Köprülüzâde Fâzıl Mustafa Paşa'nın şahâdeti; Sakız adasının geri alınması için verilen târîhî mücâdele kayda değerdir.]

muhârebelerle meşgûl olduğu bir zamanda Rus Çarı Büyük Petro, ülkesi için büyük bir önem taşıyan Azak limanını almak için geri döner ve bir yıl içinde buraya girer. Böylece Osmanlı Devleti, hem Rusya hem de Avusturya cihetiyle büyük bir tehlike içine düşer. Sonra sulha ulaşmak için görüşmeler sürecine girilir ve Fransa Kralı XIV. Louis araya girer. Yapılan uzun müzâkerelerin akabinde Osmanlı Devleti ile Avusturya, Rusya, Venedik ve Polonya arasında 1699 yılı Ocak ayında Karlofça Antlaşması imzalanır. Osmanlı Devleti, antlaşma gereğince, Macar topraklarının tamâmını ve Erdel bölgesini Avusturya Devleti'ne bırakır. Azak şehri ise Ruslara terk edilir. Böylece Ruslar Karadeniz üzerinde bir nüfûza ulaşır ve Osmanlı Devleti ile sınır komşuluğunun önemi de daha önce olduğundan çok daha fazla bir şekilde artar. Kamaniçe Şehri, Podolya ve Ukrayna bölgeleri, Polonya'ya (Lehistan); Mora Adası ve Adriyatik denizi kıyısındaki Dalmaçya bölgesinin neredeyse tamâmı ise Venediklilere bırakılır. Ayrıca Avusturya ile yirmi beş yıllık bir mütâreke anlaşması imzalanır. Bu arada Avusturya veyahut diğerleri, Osmanlı Devleti'ne ne cizye ne de hediyye nâmına hiçbir şey ödemeyecektir.

İşbu Karlofça Antlaşması'yla Osmanlı Devleti, Avrupa üzerindeki topraklarının ciddî bir bölümünü kaybeder. İlerde açıklanacağı üzere farklı devletlerin daha fazla Osmanlı toprağını ele geçirmek yollu tamahı da kabardıkça kabarır.

Şunu dememiz mümkündür ki Karlofça Antlaşması'nın yapıldığı o târîhten itibâren, bütün Avrupa ülkeleri arasında, öncelikle Osmanlı Devleti'nin ilerleyişinin önünde durmak, sonra da Osmanlı topraklarını, kendi aralarında peyderpey taksîm edip paylaşmak üzerine -sarâhaten olmasa bile zımnen- *bir* ittifâk yapılmıştır. Bu, siyâset örfünde "**Şark Meselesi**" olarak adlandırdıkları şeydir ki, aslında İslâm dininin yayılması ve Hıristıyanlık dininin yerini alması korkusu üzerine oturtulmuş bir meseledir. Osmanlı Devleti'nin tebaası konumundaki zayıf Hıristıyan halkların haklarını savunmak yollu iddiâları ise sadece kendi hedeflerini gerçekleştirmek için kullandıkları bir bahanedir.

Sonra Sultân, Râmî Mehmed Paşa'yı sadrazam tayîn eder. O da memleketteki mefsedete bir son vermeye, rüşvetcileri cezalandırmaya ve mezâlimi önlemeye çalışır. Bu yüzden bütün çıkar sâhibleri onun aleyhine harekete geçer; yağma, talan ve nâmûs pâymâli için hazırkıta bekleyen Yeniçerileri de ona karşı ayaklandırırlar. Yeniçeriler Sultân'dan onun azledilmesini taleb eder. Sultân bunu kabûl etmez ve isyâncıları bastırması için bir ordu birliği gönderir. *Ama* onlar da isyâncılara katılır. En sonunda Sultân II. Mustafa'yı, 8 yıl 8 aylık bir yönetim döneminden sonra 1703 yılının Ağustos ayında azlederler ve ölünceye kadar uzlette kalır. Onun azlinden sonra ise yerine kardeşini getirirler.

23- Sultân Gâzî III. Ahmed Hân (1703–1730)

Sultân IV. Mehmed'in oğludur. O dönemlerde Rus Çarı Büyük Petro, Rusya'ya mücâvir güçlü devletleri, yani İsveç, Polonya ve Osmanlı Devleti'ni zayıflatmaya

çalışmaktadır. Baltacı Mehmed Paşa sadrazam olduğunda Rusya'yla savaş çıkarmaya meyleder ve gerçekten de savaşı başlatır. Ordulara bizzât kumandanlık eder. Önemli bazı manevralardan sonra sayısı iki yüz bine ulaşan Osmanlı kuvvetleri, Rus Çarı'nın ve dostu Katerina'nın ordularını kuşatırlar. Eğer kuşatma biraz daha sürecek olsa muhtemelen Rus Çarı ve beraberindekiler esîr alınacak, ayrıca Rus Devleti siyâset âleminden külliyyen silinecektir. Ne var ki Katerina, Baltacı Mehmet Paşa'yı kendi tarafına çeker ve yanındaki bütün mücevherleri ve değerli her şeyi ona verir. Baltacı da devlete ihânet edip Rus Çarı ile orduları üzerindeki kuşatmayı kaldırır ve 1711 yılı Temmuz ayında Çar'ın imzalamayı kabûl ettiği Prut Antlaşması ile yetinir. Antlaşma şartları uyarınca, Azak şehri [kalesi], Osmanlılara verilecek, ayrıca Ruslar Kozakların [Lehistan olmalıdır] içişlerine kesinlikle karışmayacaktır.[1]

Bu antlaşmanın üzerinden birkaç ay geçmeden iki devlet arasında tekrar savaş çıkar. Sebebi ise Büyük [Deli] Petro'nun Prut Antlaşması şartlarından birini yerine getirmekten imtinâ etmesidir. Bunun üzerine İngiltere ve Hollanda savaş çıkmaması için araya girerler. Zîrâ savaş onların ticâretine zarar verecektir. Uzun müzâkereler sonrasında iki taraf arasında 1713 yılının Haziran ayında Edirne Antlaşması olarak tesmiye edilen yeni bir antlaşma yapılır. Rusya, Karadeniz kıyısındaki topraklarını, bu antlaşma şartları uyarınca [Osmanlılara] bırakır; öyle ki bu topraklar üzerinde herhangi bir limanı veya sınırı kalmaz.

Osmanlı Devleti ile Venedik, Avusturya ve Rusya arasındaki çatışmalar peşpeşe devâm eder. Osmanlı Devleti, Avrupa siyâsetindeki varlığı gün geçtikçe güçlenen Rusya'nın yararına olan yeni antlaşmaları kabûle mecbûr kalır. Akabinde Osmanlı Devleti ile Rusya arasında, Kafkasya, Ermenistan, Gürcistan ve Hazar denizinin batı kıyıları üzerinde bir nüfûz mücâdelesi başlar. Neredeyse iki devlet arasında yeni bir savaş çıkacak olur. Büyük Petro, Osmanlı kuvvetlerine karşı koymaya güç yetiremeyeceğini anladığı için Fransa'nın Âsitâne'deki sefîrinden iki devlet arasında aracılık etmesini ister. Fransız sefîri de bunu kabûl eder ve iki tarafın arasını bulur. Buna göre, her iki taraf işgal ettiği toprakları elinde tutacaktır. İki devlet bunu kabûl eder ve bu şartlarla Haziran 1724 [İstanbul] antlaşması imzalanır. Farslar ise *kendi* şereflerine halel getiren, ayrıca topraklarının azımsanmayacak bir bölümünün elden çıkmasına sebebiyet veren bu antlaşmayı kabûl etmezler. Yabancılara karşı savaşmaya başlarlar. Ne var ki Osmanlıların hücûmunu püskürtmeye güç yetiremezler. Osmanlılar, 1725 yılında bazı şehirleri ve kaleleri alırlar. En önemlileri Hemedân ve Tebriz'dir. Buna, İran içinde hüküm süren karışıklık hâli de yardımcı olur. Bu savaş, Şâh Eşref ile 1727 yılının Ekim ayında yapılan sulh [Hemedân Sulhu] ile son bulur. Ama Şâh Eşref öldüğü, yönetim de tamâmıyla Tahmasb'a kaldığı zaman Osmanlı

[1] [Öncelikle Ruslara karşı savaş başlatan Baltacı Mehmed Paşa değildir. Aksine İsveç dolayısıyla gelişen olaylar bu sonucu doğurmuştur. Ayrıca Baltacı'nın Katarina'dan rüşvet alıp devlete ihânet ettiği ifâdeleri ise dedikodudan ibârettir. Müellif, temel aldığı kaynağa dayanarak bu cümleleri sarf / nakl etmiş olmalıdır ki doğru değildir. Bir de "her siyâsî basîretsizlik ihânete yorulmamalı"dır.]

Devleti'nden, ecdâdının toprakları nâmına aldıkları her şeyi geri vermesini ister. Osmanlı Devleti, onun bu isteğine kayıtsız kaldığında ise Osmanlı topraklarına saldırır. Sultân'ın savaşa meyyâl olmaması ve barıştan yana olması dolayısıyla Yeniçeriler ayaklanır. 1730 yılında onu düşürdüklerini ilân eder ve kardeşinin oğlu Sultân I. Mahmûd'u, Müslümanların halîfesi olsun diye çağırırlar. III. Ahmed bu çağrıya boyun eğer ve itirâz etmeksizin yönetimden ayrılır. Yönetim dönemi 27 yıl 11 aydır.

24- Sultân Gâzî I. Mahmûd Hân (1730–1754)

Sultân II. Mustafa'nın oğludur. Yönetime geldiğinde sadece adı vardır. Bütün nüfûz Patrona Halîl'in elindedir. Patrona Halîl -arzu ve itirâzlara göre- dilediğini atar, dilediğini de azleder. En sonunda Patrona'nın istibdâdı karşısında Sultân'ın sabrı taşar. Yeniçeri*lerin* başları da bu önderin kendi haklarını çiğnemesi yüzünden onun çevresini sararlar. Şerrinden kurtulmak için kendi aralarında ittifâk yapıp ona ihânet eder ve sonra da öldürürler.[1] Devlet içinde emniyet ve istikrâr sağlandıktan sonra Farslara karşı muhârebeler başlar. Osmanlı kuvvetleri, Şâh Tahmasb'ın askerlerini birçok mevkide hezîmete uğratırlar.

Aynı târîhlerde bizzât Avrupa devletlerinin kendi aralarında birçok savaş yaşanmaktadır. Yine Osmanlı Devleti ile Rusya arasında da Polonya yüzünden savaş çıkar. Şöyle ki, Rusya ve Avusturya, Polonya'ya savaş ilân ederler. Öte yandan Fransa, Polonya'yı savunmak için Avusturya'ya karşı savaş açar. Ayrıca Fransa, Müslüman olduktan sonra Osmanlı Devleti'ne hizmet eden ve Humbaracı Ahmed Paşa adıyla ünlenen Mösyö de Bonnevale aracılığıyla, Bâb-ı Âli'yi, Osmanlı Devleti ile Rusya arasında müstahkem bir çizgi olan Polonya'nın bağımsızlığını müdâfaa etmeye iknâa çalışır. Bu arada Rusya gâlib gelir ve kuvvetleri Polonya'yı işgal eder. Avusturya, Fransa'nın Osmanlı Devleti ile ittifâk yapma peşinde koştuğunu anladığında, bu ittifâkın gerçekleşmesinden korkar. Çünkü bu ittifâkın, netîce itibâriyle kendisine zarar vereceğini ve Polonya üzerindeki -Rusya'yla birlikte gerçekleştirmeye çalıştıkları- emellerini başarısızlığa mahkûm edeceğini düşünür. Bu yüzden Fransa'yı razı etmek için alelacel işe koyulur ve 1735 yılında Fransa'yla Viyana Antlaşması'nı imzalar. Ondan sonra ise Rusya'yla birlikte Osmanlı Devleti'ne karşı savaşmak üzere hazırlıklara başlar. Savaşı başlatma işini de Rusya'ya havâle eder. Rusya ise, bazı Kırım Kozaklarının, Acemlere karşı savaşta Osmanlıya yardım etmek için 1736 yılının Mart ayında kendi toprakları üzerinden Gürcistan'a geçişini savaş ilânına bahane kılar. Bütün kuvvetleriyle Kırım bölgesine saldırır. Belli başlı bazı deniz sınırlarını işgal eder. İşte Osmanlı Devleti'ni Nâdir Şâh'la sulh yapmaya götüren de budur. Çünkü Rus saldırılarını püskürtebilmek için bu tarafa yönelmesi gerekir. Osmanlı Devleti'nin güzel bir nasîbidir ki, o dönemde sadrazamlık makâmına, hüsn-i siyâsetle meşhûr tecrübeli bir devlet adamı gelmiştir. Kendisi Hacı

1 [Patrona Halîl'in yaşadığı süreç ve şahsiyetiyle ilgili târîh derinlemesine tedkîk edilmelidir.]

[Seyyid] Mehmed Paşa'dır. Asker toplamak ve mühimmat hazırlamak konusunda bir ân olsun gecikmez. Öyle ki çok kısa bir zamanda Rusların ilerleyişini durdurmaya muvaffak olur. Nitekim Ruslar, Boğdan'ı işgal etmiş ve bölgenin başkentine girmişlerdir. Öte taraftan Osmanlı kuvvetleri, Bosna, Sırbistan ve Eflak'a saldıran Avusturya kuvvetlerini hezîmete uğratır. Müslümanlar, Sırbistan'da muzaffer olurlar ve Avusturyalıları, bu mıntıkadan çıkmaya mecbûr ederler. Çıktıkları her karış*lık* toprakta adamlarının cüsselerini bırakırlar. 1737 yılında Tuna Nehri'nin gerisine çekilirler. Hâl, bu minvâl üzre muvaffakiyyetle ve düşmanlara karşı zaferle geçer. Öyle ki Avusturya, Fransa sefîri aracılığıyla sulh istemek zorunda kalır. Kazanılan işbu son zaferler, Osmanlı, Avusturya ve Rusya arasında, 1739 yılı Eylül ayında [Belgrad] Barış Antlaşma'sının yapılmasını getiren en önemli sâik olur. Antlaşma şartları gereği Avusturya, Belgrad şehrini, ayrıca -daha önce Pasarofça Antlaşması şartları uyarınca kendisine verilen- Sırbistan ve Eflak toprakları nâmına her şeyi Osmanlı Devleti'ne bırakır. Rusya'ya gelince; Çariçesi "Anna", Azak limanı kalesini yıkacağını ve gelecekte bir daha yenilemeyeceğini, kezâ Karadeniz veya Azak denizinde savaş veya ticâret gemileri inşâ etmeyeceğini taahhüd eder. Ticâreti ise yabancı gemiler üzerinden olacaktır. Yine işgal ettiği bölgeleri ve şehirleri Osmanlı Devleti'ne geri verecektir. Bu antlaşma, Belgrad Antlaşması olarak adlandırılır. Böylelikle bu savaş, Osmanlı'nın, Pasarofça Antlaşması şartları uyarınca yitirmiş olduğu topraklardan büyük bir bölümü geri almasıyla son bulur.

Ondan sonra Fransa sefîri, bütün gayretini, Bâb-ı Âli'yi, iki devletten herhangi birine saldırılması durumunda Rusya'ya karşı savaşmak üzere İsveç'le bir ittifâk anlaşması yapmaya iknâ için sarfeder. Rusya'ya boyun eğen ve artık onun sözünden çıkmayan Polonya'nın başına gelenin bir benzerinin İsveç'in de başına gelebileceğine, bu yüzden kendilerine bir zarar erişebileceğine dâir endişelerini paylaşır. Bâb-ı Âli buna iknâ olur ve Rusya'ya karşı 1740 yılında İsveç'le bir saldırı–savunma ittifâk anlaşması yapılır.

Yine bu yıl içinde Fransa sefîri, konsolosluk imtiyâzlarını/kapitülasyonları ve Fransız tâcirlere tanınan tüm imtiyâzları yenilemeyi başarır. 1740 yılı Eylül ayında iki taraf arasında yeni bir antlaşma imzalanır. Antlaşma, 1673 yılında yapılan antlaşmadan ibârettir. Ama buna, Fransa'ya ve ticâretine tanınan yeni bazı kolaylıklar eklenir. Sultân, adı Saîd olan bir elçiyi, yapılan antlaşma metninin bir sûretini pek değerli birçok hediyyeyle birlikte Fransa kralı XI. Louis'e sunması için gönderir. Fransa kralı da elçiyi, onu gönderen yüce makâmın şanına yaraşır bir ihtişâm ve ikrâm ile karşılar. Elçinin dönüşü esnâsında da onu tebcîl ve iclâl ile uğurlar. Ayrıca onunla birlikte Büyük Halîfe'ye hediyye olarak iki aded savaş gemisi ve Osmanlı askerlerine muallimlik etsinler, muzaffer Hümayun ordusunu, meşhûr Louvois'in Fransız ordusuna getirdiği yenilikler çerçevesinde eğitsinler diye birtakım Fransız topçu güçleri de gönderir. İlerleyen zaman içinde devâm eden belâların başlangıcı da *işte* burada yatmaktadır. Nitekim Osmanlının son dönemlerinde ordunun eğitimi

Alman subayların eline kalmıştır. Bu da Fransızlar ve Almanlar gibi ecnebî eğitmenlerin, Osmanlılar arasında, devrim, Hilâfete karşı başkaldırma düşüncelerini yaymalarına, ırkçılık tohumlarını ekmelerine, kezâ Osmanlı ordusu içinde Mason teşkîlâtların yuvalanmasına fırsat tanımıştır.

Bundan kısa bir süre sonra Avusturya İmparatoru VI. Charles, 20 Ekim 1740 yılında ölür. Yerine kızı Marie Therese geçer. Fransa, başka bazı devletlerle birlikte bu kraliçeye karşı savaşmak ve topraklarını paylaşmak üzere ittifâk yapar. Çünkü Fransa ile Avusturya'daki hâkim âile arasında, eskiden beri devâm ede*gele*n bir düşmanlık vardır. Fransa, her zaman için Avusturya'yı zelîl düşürmeye ve nüfûz odaklarını kırmaya çalışmıştır. Yukarıda adı geçen Avusturya kralının ölümü sebebiyle Fransa ile Avusturya arasında, târîhte "Avusturya Verâset Savaşı" olarak bilinen ve birkaç yıl boyunca devâm edip Marie Therese'nin Fransa'ya gâlib gelmesiyle sonuçlanan meşhûr savaş yaşanır. Bu savaş başladığı zaman Fransa, Bâb-ı Âli'de bulunan sefîri aracılığıyla Osmanlı'ya, Avusturya'ya karşı savaşmak üzere Fransa ile ittifâk yapması durumunda elde edeceği kârlardan bahseder. Macar topraklarını işgal etmesini ve burayı tekrar kendi topraklarına katmasını Osmanlıya teklîf eder. Böylelikle Devlet'in yeniden Kânûnî Sultân Süleymân döneminde sâhib olduğu genişliğe ulaşacağını, ondan sonra Rusya'ya karşı mukâvemet gösterebileceğini ve Rusya'nın ilerleyişini önleyebileceğini söyler. Eğer böyle yapmazsa Rusya'nın, peyderpey ilerleyeceğini, aşamalı bir şekilde güçleneceğini ve Osmanlı Devleti'nin varlığını tehdîd eder bir hâle geleceğini açıklar. İlerleyen süreç içinde yaşanan hâdiseler, bu mülâhazaların, kendi hedeflerini gerçekleştirmeye, yani Avusturya'yı boyun eğdirmeye/dize getirmeye çalışan Fransa'dan sâdır olsa bile doğru olduğunu göstermiştir.

Sultân I. Mahmûd 1754 yılının Aralık ayında altmış yaşında vefât eder. Yönetim süresi 25 yıldır ve onun döneminde Devlet'in Asya ve Avrupa sınırları bir nebze genişleme kaydetmiştir.

25- Sultân Gâzî III. Osman Hân (1754–1757)

Âdet-i kadîm üzre Ebû Eyyûb el-Ensârî Câmii'nde kılıç kuşandıktan sonra Fransa'daki memûriyetinden geri dönüşünün ardından sadrazamlık makâmına getirilmiş olan Mehmed Said Paşa'yı değiştirip yerine Nişancı Ali Paşa'yı sadrazam olarak atar. Sadrazam menfûr bir yolla icrâ-i faâliyyet eder. Öyle ki bütün ahâliyi kendisine karşı galeyâna getirir. Sultân III. Osman'ın, geceleri sokak ve caddelerde tebdîl-i kıyâfet dolaşıp reâyânın ahvâlini kolaçan etmesi ve hakîkatte ne olup bittiğini anlamaya çalışması âdeti olduğu için bu dolaşmalar esnâsında vezîrinin işlediği envaiçeşit mezâlimi ve kıyımları duyar. Kendisine isnâd edilen şeyleri bizzât tahkîk edip doğru olduğunu anladığında ise, cezâ olarak vezîrin katline fermân çıkarır. Başını da -diğerlerine ibret olsun diye- gümüş bir tepsi içine koydurur ve sarayın kapısında sergiler.

Sultân III. Osman, 1757 yılının Ekim ayında vefât eder. 3 yıl 11 ay kadar süren kısa yönetim döneminde kayda değer ehemmiyyette hâdiseler yaşanmaz. Ondan sonra yerine Sultân III. Mustafa gelir.

26- Sultân Gâzî III. Mustafa Hân (1757–1774)

Sultân III. Ahmed'in oğludur. Islâhâta çalışan ve memleketinin ilerlemesi için yanıp tutuşan biridir. Özellikle de birinci vezîri [/Sadrazam Koca] Ragıb Paşa... Koca Ragıb Paşa, -Sultân'ın yardımı ve ona verdiği destekle- birtakım işleri ıslâh edip yoluna koymaya başlar. Bu değerli Sadrazam'ın vefâtından sonra Osmanlı Devleti ile Rusya arasında savaş çıkar. Rusya, çarı Büyük Petro döneminden itibâren bir imparatorluk çizgisi takîb etmeye başlamış ve önüne doğu, batı ve güney cihetiyle yayılmacı bir politika koymuştur.

Bu noktada Rus Çarı'nın vasiyyetinde geçen bazı metinleri nakletmekte fayda görüyoruz. Bunlar tamâmıyla [Ahmed] Cevdet Paşa'nın *Târîh-i Cevdet* adlı eserinin cüz-i evvel'inden nakledilmiş şeylerdir ve bizlere, iki önemli konu hakkında fikir vermektedir:

–Birincisi onyedinci ve onsekizinci yüzyıllarda Avrupa güçleri arasında yaşanan mücâdele hakkında...

–İkincisi Çarlıktan sonra da değişmeyen ve günümüze kadar devâm edegelen Rus emelleri hakkında...

Rus Çarı Büyük Petro'nun Haleflerine Vasiyyeti

[1]

["**Birinci Bend**: Askeri dâimâ harbe alıştırıp cengâver tutmak içün Rusya milletinin bir muhârebe-i mütemâdiye hâlinde bulunması [ve] fakat umûr-i mâliyyenin ıslâhı zımnında bir aralık askere meydân-ı istirahât gösterilir ise de yine müteâkiben orduların tanzîmiyle ân be ân hücûma vakt-i müsâid gözedilmesi ve şu sûretle Rusyanın tezâyüd-i kuvvet <u>ve</u> tevsî-i menâfiî zımnında vakt-i sulh u âsâyişi harbe ve emr-i harbi sulha bir vesîle-i kaviyye ittihâz eylemesi.

1. Mâdde: Askeri dâimâ harbe alıştırıp savaşçı tutmak için Rus milleti devâmlı olarak savaş hâlinde tutulmalı, sadece mâlî durumların düzeltilmesi kapsamında askerlere bir ara dinlenme imkânı tanınsa bile yine de bunun hemen akabinde ordular düzene konulmalı ve

[1] [Büyük Petro'nun vasiyyetiyle ilgili yaptığımız taramalar sonucu ulaştığımız metinlerin, tavşanın suyunun suyu mesâbesinde çeviriler/kusûrlu latinizeler olduğunu belirttikten sonra bunu Arabca'dan çevirmek yerine doğrudan doğruya *Târîh-i Cevdet*'in Tertîb-i Cedîd nüshasının Birinci Cild 354-357 sayfalarından naklettik (Der-Saâdet, Matbaa-i Osmâniyye, İkinci Baskı, 1309). Konu bu eserde "Rusya Çarı Petro'nun Vasiyyetnâmesi" başlığı altında yer almaktadır. Ayrıca İstanbul el-Âmire Matbaası'nın bastırdığı eski nüshayla da (C. 3, s. 352-5, 3. Baskı) karşılaştırdık. Köşeli parantez içleri eski nüshada bulunmakta, altı çizili yerler ise bulunmamaktadır. Mâddeleri, İngilizce çevirisini ve farklı sadeleştirmeleri göz önünde bulundurarak nakletmeye çalıştık. Mtrcm]

saldırı için her ân itibâriyle uygun zaman gözetilmelidir. Bu şekilde Rusya, kuvvetinin arttırılması ve menfaatlerinin geliştirilmesi kapsamında, barış ve asayiş zaman(lar)ını savaşa ve savaş zaman(lar)ını da barışa güçlü bir yol edinmelidir.

"**İkinci Bend**: Hengâm-ı muhârebede Avrupanın en malûmâtlı bulunan milel ve akvâmı miyânından zâbitân-ı askeriyyenin ve esnâ-yi sulhda dahi erbâb-ı ilim ve maârifin celb ve davetine hergûne esbâb-ı mümkinenin sarf ve icrâsiyle memâlik-i sâirenin menâfi' ve muhassenâtından Rusya milletini istifâde ettirmekle berâber kendi memleketine mahsûs olan muhessenâtdan dahi nesne zâyi ettirilmemek sûretlerine itinâ olunması.

2. Mâdde: Savaş zamanlarında Avrupa'nın en bilgili milletleri arasından askerî subayların, aynı şekilde barış zamanlarında da fen ve bilim adamlarının getirilmesi ve (bunların) daveti için mümkün olan her yola başvurulmalıdır. Bu şekilde diğer ülkelerin faydalı ve verimli şeylerinden Rus milleti istifâde ettirilmeli, bunun yanısıra Rusya'nın kendi ülkesine mahsûs verimlerinden de hiçbir şeyin zâyi edilmemesine azami dikkat gösterilmelidir.

"**Üçüncü Bend**: Avrupada cereyân eden kâffe-i umûr ve musâlaha ve ihtilâf ve münâzaâtı [münâzaâta] ve husûsiyle şiddet-i takarrübü sebebiyle bilâ-vâsıta istifâde olunabilen Almanya memâliki vukûâtına fırsat düşdükce müdâhale ve vaz'-i yed eylemesi.

3. Mâdde: Avrupa'da cereyân eden bütün işlere, barış/mütâreke, ihtilâf ve çekişme (gibi hâllere) ve özellikle çok yakınlığı sebebiyle doğrudan verim alınabilinen Almanya ülkesindeki hâdiselere fırsat düştükçe müdâhale etmeli ve [Rusya'nın çıkarı doğrultusunda] kontrol altına almalıdır.

"**Dördüncü Bend**: Leh memâlikine ihtilâlât-ı dâhiliyye ve muhâsede-i dâimiyye ilkâsiyle tefrika îsâl olunmak ve kibâr-ı milleti âkçe kuvvetiyle celb etmek ve hükûmet meclislerinde kesb-i nüfûz edüb kral intihâbı husûsuna müdâhale edebilmek içün rüşvet usûlünü kullanmak ve Rusya tarafdarı olanları intihâb ve iclâse destres olundukdan sonra dahi himâyet ve sahâbetleri içün derûn-i memâlike Rusya asâkirini idhâl ile bütün bütün temekkün ve ikâmete vesîle ve fırsat düşünceye kadar oralarda asâkir-i mezkûreyi müddet-i medîde ikâmeye sa'y olunmak ve bu hâlde hemcivâr bulunan devletler tarafından muhâlefet gösterildikde bunların muvakkaten iskâtları içün Leh memâlikini mukâseme ederek sonra düvel-i sâireye verilen hisseleri geri almağa fırsat gözetlemek husûsları.

4. Mâdde: Lehistan (Polonya) ülkesine, iç karışıklıklar çıkarılarak ve sürekli nefret tohumları ekilerek tefrika sokulmalıdır. Ülkenin ileri gelenleri para (altın) gücüyle elde edilmeli ve hükûmet meclislerinde nüfûz kazanılmalıdır. [Onlar eliyle] Kral seçimlerine karışabilmek için rüşvet yolu kullanılmalıdır. Rusya taraftarı olanları seçtirip tahta oturtma imkânına erdikten sonra da onları korumak ve birlikteliği devâm ettirmek için ülke içine Rus askerleri sokulmalıdır. Bu durum hâkimiyyeti iyice oturtmaya ve askerlerin orada kalmasına vesîle kılınmalıdır. Sözkonusu askerleri uzun zaman orada tutmak için çalışmalıdır. Komşu devletlerin bu duruma itirâzları durumunda, onları geçici olarak susturmak için Lehistan ülkesini bölmeli, sonra diğer devletlere verilen kısımları geri almak için fırsat gözetlemelidir.

"**Beşinci Bend**: İsveclünün memâlikinden mümkün olabildiği mertebe ziyâde yer zabt olunub istikmâl-i mağlûbiyyetine bir bahane tedâriki içün Rusya devleti aleyhine ibtidâ İsveclünün ilân-ı harb ile hücûm eylemesini icâb ettirmeğe sa'y ve bunun içün İsveclüyü Danimarkalüdan ve Danimarkalüyü İsveclüden tebrîd ve teb'îd ile beynlerinde mâye-i ihtilâf ve rekâbetin devâm ve bekâsı esbâbına sarf-ı mesâî ve ihtimâm olunması.

5. Mâdde: İsveç ülkesinden mümkün olabildiği kadar fazla yer ele geçirilmeli ve İsveç'in mağlûbiyyetini tamamlama yolunda bir bahane üretmek için Rusya'ya karşı ilkin İsveç'in savaş ilan edip saldırıya geçmesi sağlanmalıdır. Bunun için İsveçli Danimarkalıdan ve Danimarkalı da İsveçliden soğutulup uzaklaştırılmalıdır. Aralarındaki ihtilâf ve rekâbet tohumlarının devâmlılığı ve kalıcılığını sağlayacak etkenlere önem atfedilmeli ve bu yolda mesâi sarfedilmelidir.

"**Altıncı Bend**: Rusya hânedân-ı imparatoriyyesinin dâimâ Almanya hükümdârân-ı hânedânı miyânından kız alub familyaca teksîr-i revâbıt-ı izdivâc ve ittihâd ve iştirâk-ı menâfi eylemeleri ve bu sûretle Almanya derûnunda icrâ-yı nüfûz ederek zâten memâlik-i mezkûrenin dahi kendi nef' ve maslahatımıza rabt olunması.

6. Mâdde: Rusya imparatorluk hânedânı dâimâ Almanya hükümdârları hânedânı arasından kız alarak âilece evlilik bağlarını çoğaltmalı, birlik ve menfaat ortaklığı sağlamalıdır. Bu şekilde Almanya içinde nüfûz sâhibi olunarak mezkûr ülke de bizzat bizim menfaat ve maslahatımıza bağlı kılınmalıdır.

"**Yedinci Bend**: İngiltere devleti umûr-i bahriyyesinde bize en ziyâde muhtâc olduğu misillü bizim kuvve-i bahriyyemizin tezâyüdüne dahi devlet-i müşâr-ileyhânın pek çok fâidesi olabileceğinden emr-i ticâretde ittifâkını sâirlere tercîh ile memâlikimiz mahsûlundan kerâste ve sâir eşyânın İngiltereye bey'iyle altunlarını derûn-ı memâlikimize celb eylemek ve tarafeyn tüccâr ve gemicileri miyânında revâbıt ve münâsebât-ı mütemâdiye peydâ ederek bu vesîle ile memâlikimizde ticâret ve seyr-i sefâyin mâddeleri tevsî' olunması.

7. Mâdde: İngiltere devleti deniz işlerinde bize en fazla muhtâc ülke olduğu gibi bizim deniz kuvvetimizin artmasına da adı geçen devletin pek çok faydası olabileceğinden ticâret konusunda bu ülkeyle ittifâkı diğerlerine tercîh ederek ülkemizin mahsûlünden kereste ve sâir şeylerin İngiltere'ye satılmasıyla onun altınlarını ülkemize getirmeli, iki tarafın tâcirleri ve gemicileri arasında bağlar ve dâimî ilişkiler tesis olunmalı, bu vesîleyle ülkemizde ticâret ve seyr-i sefâyin/gemicilik işleri ilerletilmelidir.

"**Sekizinci Bend**: Şimâlen Bahr-ı Baltıkın ve cenûben Bahr-ı Siyâhın sevâhiline gün be gün Rusyaluların yayılmaları.

8. Mâdde: Ruslar, kuzeyde Baltık Denizi'nin ve güneyde Karadeniz'in sâhillerine günden güne yayılmalıdır.

"**Dokuzuncu Bend**: İstanbula ve Hindistana mümkün olabildiği mertebe takarrüb olunub İstanbula hükmeden bütün cihânın hükümdâr-ı sahîhi olabileceği

kaziyye-i müsellemesine binâen gâh Devlet-i Osmâniyyeye ve gâh İran devletine muhârebât-ı mütemâdiye ihdâs olunarak Karadenizde tersâneler peydâ olunması içün refte refte bahr-ı mezkûru ve kezâlik maksadın hüsn-i husûlüne elzem bir mevki olması hasebiyle Bahr-ı Baltığı dahi zabt ve Basra Körfezine kadar gidilebilmek [girilebilmek] zımnında İran devletinin zevâl ve inhitâtını ta'cîl ile mümkün olduğu hâlde memâlik-i şarkıyyenin eski ticâretini berrü'ş-Şâm tarîkiyle iâde ederek cihânın anbârı mesâbesinde olan Hindistana kadar gidilmesi ve bu çâre ile artık İngilterenin altunlarından istiğnâ hâsıl edilmesi.

9. Mâdde: İstanbul ile Hindistan'a mümkün olabildiği kadar yaklaşmak gerekir. İstanbul'a hâkim olanın bütün dünyanın gerçek hâkimi olacağı kaziyye-i müsellemesine binaen, bazen Osmanlı ve bazen de İran devleti karşısında devamlı savaş çıkarılmalıdır. Karadeniz'de tersaneler kurmak için peyderpey işbu denizin ve aynı şekilde maksada güzel bir şekilde ulaşma yolunda çok önemli bir mevki olması dolayısıyla Baltık Denizi'nin ele geçirilmesi lâzımdır. Basra Körfezi'ne kadar gidebilmek için ise İran devletinin zevâli ve çöküşü hızlandırılmalıdır. Eğer elden gelirse doğu ülkelerinin eski ticâreti yine Şâm yoluna döndürülerek dünyanın deposu mesâbesinde olan Hindistan'a kadar gidilmeli ve bu yolla artık İngiltere'nin altınlarına gerek duyulmaması sağlanmalıdır.

"**Onuncu Bend**: Avusturya devletinin ittifâk ve ittihâdını istihsâl ile ibkâsına ihtimâm olunub devlet-i müşâr-ileyhânın ilerüde Almanya memâliki üzerinde hükümdârlık icrâsına dâir olan efkârını zâhirde tervîc ederek el altından aleyhinde sâir hükümdârânın urûk-ı muhâsedelerinin tahrîkine sa'y ve her birerlerini Rusya devletinden istimdâd ve istiâneye tahrîk ile ilerüde memâlik-i mezkûreye hükm etmekliğimizi müntic olacak sûretde bir nevi himâyet icrâ olunması.

10. Mâdde: Avusturya devletiyle birlik ve bütünlük sağlanıp bunun devâmlılığına dikkat gösterilmelidir. Mezkûr devletin ilerde Almanya ülkesi üzerinde hükümrânlık kurma yönlü düşüncelerini zâhiren tervîc etmeli, ama el altından diğer hükümdârların nefret damarlarını harekete geçirmek için çalışmalıdır. Bunların her birini de Rusya devletinden yardım isteme yolunda tahrîk etmeli ve gelecekte sözkonusu bu ülkelere hükmetmemizi sağlayacak şekilde bir nevi himâye tesîs olunmalıdır.

"**Onbirinci Bend**: Türkleri Rumeli kıt'asından tard ve teb'îde Avusturya hânedânını tahrîs edüb İstanbulun zabtında dahi ya aleyhinde Avrupanın eski devletleri harben teslît olunmak veyahut alınan yerlerden kendisine bir hissecik gösterilmek sûretleriyle hased ve rekâbeti teskîn olunarak sonra bunun dahi elinden nez' olunması.

11. Mâdde: Avusturya hânedânını Türkler'i Rumeli'den kovup uzaklaştırmaya teşvîk etmeli, İstanbul'un [tarafımızca] ele geçirilmesi durumunda ise ya Avrupa'nın eski devletleri ona karşı savaş yoluyla musallat edilmeli veyahut alınan yerlerden kendisine bir hissecik verilmek sûretiyle hased ve rekâbeti yatıştırılmalı, sonra bu da elinden alınmalıdır.

"**Onikinci Bend**: Papanın hükûmet-i rûhâniyyesini münkir ve Macaristanda ve memâlik-i Osmâniyyede ve Leh memâlikinin cânib-i cenûbiyyesinde münteşir olub Rûm mezhebinde bulunan Hıristıyanların cümlesini etrâfımıza celb ile kendülere

Rusya devleti merci' ve mu'în ittihâz ettirülüb bunlara alelumûm bir nevi nüfûz ve hükûmet-i ruhbâniyye icrâsı içün evvel be evvel mezhebce bir riyâset ihdâsına çalışılması ve bu tarîk ile düşmanlarımızın her biri vilâyetlerinde gayretkeş ve muâvin birçok dostlar kazanılması.

12. Mâdde: Papa'nın rûhânî hükûmetini/otoritesini inkâr eden ve Macaristan ile Osmanlı memleketlerinde ve Lehistan'ın güney kısmında yayılmış olup Rum(-Ortodoks) mezhebinde bulunan Hıristiyanların tamamını etrafımıza toplamalı ve onlara Rusya devletinin kendileri için bir merci ve yardımcı olduğu kabûl ettirilmelidir. Bunların tamamına bir nevi otorite ve ruhbân hükûmeti tesisi için her şeyden önce mezheb olarak bir baş temînine çalışılmalıdır. Bu yolla düşmanlarımızın her bir vilâyetinde gayretli ve yardımcı birçok dost kazanılacaktır.

"**Onüçüncü Bend**: Bu sûretler ile İscevlü perîşân ve İranlü mağlûb ve Lehlü mahkûm olub memâlik-i Osmâniyye dahi zabt olundukda ordularımız bir yere cem' olunarak Karadeniz ile Bahr-ı Baltık dahi kuvve-i bahriyyemiz ile muhâfaza olunacağından işte ol-vakt bütün dünyânın hükümdârlığını beynimizde taksîm etmek sûreti ibtidâ Fransa devletine ve badehu Avusturya devletine münferiden ve gâyet hafî olarak arz ve teklîf olunmak ve bu sûreti ikisinden biri behemehâl kabûl edeceğinden her birerlerinin hırs ve istikbârı bir hoşca beslenilerek sûret-i mezkûreyi kabûl eden etmeyecek olanın tenkîli içün aleyhinde i'mâl olunmak ve çünki Rusya devleti bütün bütün memâlik-i şarkıyyeyi hasren zabt etmiş bulunduğu misillü Avrupanın kıt'a-i uzmâsını dahi henüz yed-i tasarrufuna geçirmiş bulunacağından şu iki devletden meydânda kalacak olan her kangısı ise anı dahi bilâhire suhûletle kahr ve tenkîl edebileceği.

13. Mâdde: Bütün bunların neticesinde İsveç perişan, İran mağlûb ve Lehistan mahkûm olup, Osmanlı memleketleri de zapt edilince ordularımız bir yere toplanacak, Karadeniz ile Baltık Denizi de zâten deniz gücümüzle korunacağından, işte o zaman bütün dünyanın hükümdârlığını aramızda taksîm etmek işi, öncelikle Fransa ve sonra Avusturya devletine ayrı ayrı ve gâyet gizli olarak sunulup teklîf edilecektir. Bu durumu ikisinden biri mutlaka kabûl edeceğinden, her birinin tamahı ve kibri iyice beslenerek bu teklîfi kabûl eden etmeyecek olanın aleyhine kullanılıp onu mahvetmesi sağlanacak... Ondan sonra Rusya devleti bütün doğu memleketlerini zâten zapt etmiş olduğu gibi Avrupa'nın büyük bölümünü de henüz kendi denetimine almış olacağından bu iki devletten meydânda kalacak olan hangisi ise Rusya onu da bilahare kolaylıkla basıtırıp yok edebilecektir.

"**Ondördüncü Bend**: Farz-ı muhâl olarak devleteynden hiçbiri Rusya devletinin işbu teklîfini şâyet kabûl etmedikleri takdîrde dahi beynlerinde nizâ ve ihtilâf ihdâsına sarf-ı efkâr olunmak muktezeyâtdan olarak şu sûretin istihsâliyle birbirleriyle ikisini dahi it'âb eyledikden sonra işte ol-vakt Rusya devleti bir fırsat-ı kat'iyye gözedub hemân müctemi' olan ordularını evvel be-evvel Almanya üzerine sevk ile ol-havâliye hücûm etmesiyle berâber bir tarafdan dahi Anadolunun akvâm-ı mütenevviasından mürekkeb leşker-i firâvân ile memlû Bahr-ı Azakdan ve Bahr-ı Müncemid-i Şimâliyyede kâin Arhangel (Arkhangelsk) limanından ihrâc edeceği iki takım kilitli gemi kâfilesini Bahr-ı Siyâhe ve Bahr-ı Baltıkdan müretteb donanmaları

refâkatiyle Akdeniz ve Bahr-ı Muhît-i Şimâliyyeden i'zâm ve imrâr ederek Fransa sevâhilini sel gibi basacağı sırada Almanya dahi henüz bu hâle giriftâr olmuş bulunur ve bu iki memâlik-i vâsia bu vecihle mağlûb ve münhezim olacağından Avrupanın kıt'a-i bâkiyyesi bissuhûle ve bilâ-muhârebe gerden-dâde-i inkıyâd olacağı netâyic-i tabîiyyeden olmağla işte bu tarîk ile bütün Avrupa kıtası feth ve teshîr olunmak kâbil olur."

14. Mâdde: Farz-ı muhâl bu iki devletten hiç biri Rusya'nın işbu teklîfini -şayet- kabûl etmeseler dahi bu durumda onların arasında çekişme ve ihtilâf çıkarma yoluna gidilmesi ve bu yolda mesâi sarfedilmesi iktizâ eder. Böylelikle de her ikisi birden güçten düşürülür. İşte o zaman Rusya kesin bir fırsat ânı gözetip hemen toplanmış olan ordularını öncelikle Almanya üzerine sevk eder. O bölgeye hücûm etmesine denk vakitte Anadolu'nun çeşitli halklarından müteşekkil kalabalık askerlerle dolu iki takım kilitli gemi kâfilesini de Azak denizinden ve Güney Buz denizinde kâin Arkhangelsk limanından çıkarıp Karadeniz ve Baltık denizinde hazırkıta bekleyen donanmaları eşliğinde gönderir. Bunlar Akdeniz'i ve Okyanus'u geçerek Fransa sâhillerini sel gibi basacağı sırada Almanya dahi bu hâle henüz maruz kalmış bulunur. Bu iki geniş ülke böylelikle hezîmete uğrayacağından Avrupa'nın geri kalan kısmı kolaylıkla ve doğal bir sonuç olarak savaş yaşanmadan (Rusya'ya) boyun eğecektir. İşte bu yolla bütün Avrupa kıtasını ele geçirmek ve boyunduruk altına almak mümkün olur.]

***

Osmanlılar ile Ruslar arasında çatışmalar yaşandıktan sonra 1772 yılı Haziran ayında iki taraf Avusturyalıların aracılığı üzerine bir mütârekeye ulaşır. Katerina'nın temsîlcisi, Kırım Tatarlarının istiklâlinin ve Rusya'nın ticâret gemileri için Karadeniz ve bütün Osmanlı Devleti denizlerinde serbest dolaşım hakkının tanınmasını ister. Osmanlı Devleti bu şartları kabûl etmeyince görüşmeler herhangi bir sonuca ulaşılmaksızın son bulur. Sonra mütâreke, yedi ay daha uzatılır ve taraflar yeniden bir araya gelirler. Katerina, göndermiş olduğu temsîlcisi üzerinden Osmanlı Devleti'nin hukûkunu daha fazla zedeleyen birtakım taleblerde bulunur. Bunun için 15 Kasım 1773 yılında nihâî bir beyânnâme gönderir. Bu beyânnâmenin içerdiği şartlardan biri de şudur:

(7- Rusya'nın, Osmanlı Devleti toprakları üzerinde yaşayan bütün Ortodoks Hıristıyanları himâye hakkına sâhib olması...)

Sözkonusu şartları inceleyen herhangi bir kişi, Katerina'nın, Osmanlı Devleti'nin bu şartları kabûl etmeyeceği düşüncesinde olduğunu ve bu şartları, savaşı devâm ettirmek üzere öne sürdüğünü görebilir. İşte bu yüzden Osmanlı Devleti bu şartları reddeder ve ordularına var gücüyle savaşa başlamak, bilhâssa Tuna topraklarında savaşmak üzere emirler çıkarır. Nihâyetinde Ruslar birçok mevkide hezîmete uğrar.

Sultân III. Mustafa, 1774 yılının Ocak ayında vefât eder. Yönetim dönemi on altı yıl sekiz ay kadardır. Âdil bir insân olduğu, hayır-hasenâtı sevdiği belirtilmiştir ki geride medrese ve tekke gibi birçok hayır kurumu bırakmıştır.

27- Sultân Gâzî I. Abdulhamîd Hân (1774–1789)

III. Ahmed'in oğludur. Kardeşi III. Mustafa'nın yönetimi boyunca geçen bütün zamanı -âdet olduğu üzre- saray içinde geçirmiştir.

Rusya, -III. Mustafa'nın son dönemlerinde yitirmiş olduğu isim ve itibârı tekrar kazanmak için- I. Abdulhamîd'in yönetiminin ilk dönemlerinde büyük bir hazırlığa girişir ve ordularını, 1774 yılının Haziran ayına girilmeden Sadrazam'ın ordugâhı üzerine sürer... Birkaç zaferden sonra ise Sadrazam, Romanzov'dan mütâreke yapılmasını ve savaşın durdurulmasını taleb eder. Ona, sulh anlaşması yapılması ve Osmanlı Devleti'nin Bükreş Konferansı toplandığında reddettiği şartları kabûl etmesi için iki temsîlci gönderir. İki taraf arasında devâm eden uzun müzâkerelerin akabinde Sadrazam, 1774 yılı Temmuz ayında üzerinde ittifâka varılan antlaşmayı kabûl eder [Küçük Kaynarca Antlaşması]. Bu antlaşma yirmi sekiz mâddeden ibâret olup Osmanlı Devleti'nin çöküşünün başlangıç emâreleri olarak kabûl edilir. Bu mâddelerin en önemli bazıları şunlardır:

Tatar, Besarabya [?! Bucak olmalıdır] ve Kuban Tatarları, -dînî konularda Osmanlı Devleti yönetimine bağlı kalmakla birlikte- müstakil olacak...

Rusya -Kerç ve Yenikale kaleleri hâric- işgal ettiği bütün bölgeleri Kırım Hân'ına bırakacak...

Rusya -bazı mıntıkalar hâric- Eflak, Boğdan, Gürcistan, Akdeniz adaları nâmına işgal ettiği Osmanlı topraklarının tamâmını iâde edecek...

Rus İmparatoruna, antlaşmalarda ve resmî yazışmalarda Pâdişâh unvânı verilecek...

Rus gemilerine, Karadeniz ve Akdeniz'de serbest hareket hakkı tanınacak...

Rusya, İstanbul'da bir kilise inşâ etme ve Osmanlı Devleti reâyâsından Ortodoks Mezhebine mensûb olan bütün Hıristıyanları himâye hakkına sâhib olacak...[?!]

Bundan önceki bütün antlaşmalar geçersiz sayılacak... ilh.

Bu antlaşmada ilginç olansa Polonya hakkında herhangi bir şeyin zikredilmemiş olmasıdır. Oysaki Osmanlı Devleti için bu derece vahîm sonuçlar getiren savaşın asıl sebebi/müsebbibi Polonya'dır.

[28 mâddelik] bu antlaşmaya bir de gizli iki mâdde eklenir:

Birinci mâdde uyarınca Osmanlı Devleti, Rusya'ya, *savaş tazmînatı* kapsamında ve ilki 1775 yılı Ocak ayı başında, ikincisi 1776, üçüncüsü ise 1777 yılında olmak üzere eşit üç taksît hâlinde on beş bin kese [akça] ödeyecektir.

İkinci mâdde uyarınca da Osmanlı Devleti, Rusya'ya, işgal ettiği Akdeniz adalarından çekilirken ve buradan filosunu çekerken gerekli olan yardımları sunacaktır.

Osmanlı Devleti'nin, başka bir devlete, cizye [/savaş tazmînatı] ödediği ilk antlaşma budur!!!

Küçük Kaynarca Antlaşması

Bu antlaşmanın bazı mâddelerini ele almakta fayda mülâhaza ediyoruz ki bunları, *Târîh-i Cevdet*'in ilk cildinden nakletmeye çalışacağız:[1]

Birinci Mâdde: İki devlet beyninde sebkat eden her türlü muâdât ve muhâseme şimdiden ilelebed mahv ve izâle olunub gerek âlât-ı harbiyye ve gerek sâir takrîb ile tarafeynden amel ve tebâdür ve icrâ olunan zarar ve taaddiyât nisyân-ı müebbedî ile ferâmûş olunub bu bâbda ve vucûh ile ve aslen bir vakitde ahz-ı intikâm olunmaya[,] düşmanlık yerine berren ve bahren müebbed ve kavi ve tagayyürden münezzeh musâlahaya riâyet ve hirâset oluna[,] gerek taraf-ı Hümâyûnumdan ve gerek ahlâf-ı emcâdım taraflarından ve kezâlik Rusya pâdişâhı müşâr-ileyhâ ve ahlâfı beynlerinde temhîd olunan ittifâk ile sâfî ve müebbed ve tagayyürden berî muvâlât hıfz ve hirâset olunub işbu mâddeler kemâl-ı dikkat ve ihtimâm ile icrâ ve muteber kılınalar ve iki devlet ve emlâk ve memâliki ve reâyâ ve ahâli-i tarafeyn miyânelerinde işbu muvâlât mâddesi böyle riâyet oluna ki fîmâ ba'd cânibeynden birinin aleyhine sırren ve aleniyeten bir türlü amel-i buğz ve izrâr olunmaya...

[**Yani**:] İki devlet [Osmanlı–Rusya] arasında daha önce var olan her türlü düşmanlık ve husûmet şimdiden sonsuza dek kaldırılmış olup gerek savaş âletleri gerek(se) diğer yollarla iki taraftan vukû bulan, girişilen ve icrâ olunan zarar ve saldırılar sonsuza dek kesin bir şekilde unutulup, bu yönde, herhangi bir şekilde ve kesinlikle intikâm alınma**ya***caktır*. [Bilakis] Düşmanlık yerine, karada ve denizde, sonsuz, güçlü ve değişmekten uzak barışa riâyet edi**le***cek* ve [bu barış hâli] koru**na***caktır*. Gerek Hümâyûn'um gerekse şerefli haleflerim tarafından ve aynı şekilde kendisine işâret olunan Rusya Çariçesi ve halefleri arasında yapılan ittifâk ile -duru, sonsuz ve değişmekten uzak- dostluk [hâli] korunup gözeti**le***cektir*. İşbu mâddeler büyük bir dikkat ve özenle uygula**na***cak* ve geçerli kılı**na***caktır*. İki devlet, mülkleri, toprakları, halkları ve her iki tarafın ahâlileri arasında işbu dostluk mâddesine böyle bağlı kalına ki bundan sonra her iki taraftan biri aleyhine gizli veya açık herhangi bir kin ve zarar eylemine neden olunmasın...

Sekizinci Mâdde'de şunlar vardır: Rusya devletinin gerek rehâbîn zümresinden ve gerek sâir reâyâsından olanlara tamâmen ruhsat verile ki Kuds-i Şerîf ve şâyeste-i ziyâret olan sâir mahallere seyahât edeler[,] bu gûne yolcu ve seyyâhlardan gerek Kuds-i Şerîfde ve gerek sâir mahallerde esnâ-yı tarîkde dahi bir türlü cizye ve harâc ve vergü aslen bir teklîf taleb olunmaya[,] sâir düvelin reâyâlarına verilen fermânlar ve yol emirleri mersûmûna dahi vech-i lâyık üzre edâ oluna[,] ve mâdâm ki Devlet-i Aliyyemiz arâzisinde ikâmet edeler kendilerine

---

1 [Alıntı metinler, asıl kaynaktan alınmış ve Arabca tercümesi de göz önünde bulundurulup öylece sadeleştirilmiştir. Bkz.: *Târîh-i Cevdet*'in Tertîb-i Cedîd nüshasının Birinci Cild 357. sayfası ve sonrası ("Kaynarca Ahidnâmesi" başlığıyla). (Der-Saâdet, Matbaa-i Osmâniyye, İkinci Baskı, 1309). İşbu antlaşmanın da -benzeri diğer konu başlıkları gibi- inceden inceye tedkîk edilmesi gerekir. Zîrâ bu tür başlıklarla ilgili pek çok uydurma, yakıştırma ve dedikodu kabîlinden şeyler yayılmıştır. Bu antlaşmaya gelince: Her ne kadar Osmanlı'nın imzaladığı en ağır antlaşma olduğu söylense ve zâten böyle kabûl edilse bile, aslında Osmanlı için tâm anlamıyla bir "zillet vesîkası"dır. Mtrcm]

bir türlü dahl ve taarruz olunmayub kuvvet-i ahkâm-ı şerîat muktezâsınca tamâmen himâyet ve sıyânet olunalar.

[Yani:] Rusya devletinin gerek râhibler gürûhundan gerek(se) diğer tebaası/halkından olanlara Kudüs'e ve ziyârete şâyân olan diğer yerlere [gidebilmeleri için] tam bir seyâhat izni veri**le***cektir*. Bu gibi yolcu ve seyyâhlardan gerek Kudüs'te gereks*e* diğer yerlerde, **yol***culuk* esnâsında dahi, herhangi türden bir cizye, harâc ve vergi aslen bir yükümlülük olarak taleb olunma**ya***caktır*. Diğer devletlerin halklarına verilen fermânlar ve yol emirleri sözü geçenlere dahi gereği üzere veri**le***cektir*. Devlet-i Aliyyemiz/Yüce Devletimizin topraklarında ikâmet ettikleri sürece de kendilerine herhangi bir müdâhale ve saldırıda bulunulma**ya***cak*, Şerîat hükümlerinin kuvveti gereğince tamamen himâye ve muhâfaza olu**na***cak***lar***dır*.

On Dördüncü Mâdde'de şunlar vardır: Düvel-i sâireye kıyâsen kilîsâ-yı mahsûseden mâadâ Galata tarafında Beyoğlu nâm mahallenin yolunda tarîk-i âmde Rusya devleti bir kenîsâ binâ ettirmek câiz ola[,] işbu kenîsâ kenîsâ-yı avâm olub Dosografa[1] [Rusogrek] kenîsâsı tabîriyle tesmiye ve ilelebed Rusya devletinin elçisi sıyânetinde olub her türlü taarruz ve müdâhaleden emîn ve berî ve hırâset oluna.

[Yani:] Diğer devletlere kıyâsen, özel kiliselerin dışında, Galata tarafında Beyoğlu adlı mahallenin yolunda ana caddede Rusya devletinin bir kilise inşâ etmesine izin veri**le***cektir*. İşbu kilise, avâm kilisesi olup Rusogrek kilisesi diye adlandırı**la**cak ve sonsuza dek Rusya devletinin elçisinin korumasında ka**la**cak, her türlü taaruzdan ve müdâhaleden emîn, berî ve muhâfaza olu**na***caktır*.

On Altıncı Mâdde'de şu husûslar yer almaktadır:

Sâniyen: Ke'l-evvel Hırıstıyan diyâneti vucûhle serbes$_{iye}$t olub icrâsına bir türlü mumânaat olunmayub kenîsâların müceddeden binâsına ve atîklerinin tamîrine mumânaat olunmaya.

[Yani:] İkinci Olarak: Önceden olduğu gibi Hırıstıyan[lık] dini, her şekilde serbest olup icrâsına herhangi bir yolla engel olunmayacak; kiliselerin(in) yeniden binâsına [yani yeni kiliselerin yapılmasına] ve eskilerinin tamîrine engel olunma**ya***caktır*.

Sâlisen: Ez kadîm manastırlarına ve sâir şahsa mutaallık olub badehu biğayri-hak kendilerinden ahz olunub İbrail ve Hotin ve sâir yerlerin dâiresinde mevcûd bulunan arâzi ve emlâk ki elân reâyâ ismiyle tesmiye olunur mersûmuna istirdâd olunalar.

[Yani:] Üçüncü Olarak: Eskiden (beri) manastırlarına ve başka şahıslara âit olup ondan sonra haksız yere kendilerinden alınan, İbrail, Hotin ve diğer yerler içinde bulunan arazi ve mülkler -ki şimdilerde reâyâ diye adlandırılır- sözü geçenlere geri veri**le***cektir*.

Râbien: Râhibîn zümresine münâsib olan imtiyâz ile itibâr oluna.

[Yani:] Dördüncü Olarak: Râhibler gürûhuna münâsib olan [veya kendilerine tanınan] ayrıcalıklar[la layık-ı vechile muâmele] geçerli o**la***caktır*.

---

[1] [Bu kelimenin yanlış yazıldığı, aslında Ruso-grek (Rosografa) olduğu üzerine uzun uzadıya açıklamalar vardır ki bu eserin Arabca nüshasında ise Dosograna şeklinde yanlış kaydedilmiştir.]

Sâminen: İşbu mühlet mürûr ettiginden sonra Devlet-i Aliyyemiz taahhüd eder ki cizyelerinin âkçesini ta'yîne mürüvvet-i külliyye ile muâmele ve hayz-ı imkân rütbesinde sehâvet-i celîlesini hırâset ede[,] iki senede bir kerre me'bûslarının vesâtetiyle cizyeleri edâ oluna ve ta'yîn olunan işbu cizyelerinin tamâmen edâsından sonra aslen bir paşa veyâhut hâkim ve her kim olur ise olsun mersûmâne aslen bir vakitde taarruz etmeyub âhir bir türlü vergü veyâhut teklîf-i her ne gûne ism ve bahane ile kendilerinden taleb olunmayub cedd-i emcedim Sultân Mehmed Hân-ı Râbi' zaman-ı saâdetlerinde mütemetti' oldukları imtiyâzât ile kâmyâb olalar.

[**Yani**:] Sekizinci Olarak: Bu mühlet dolduktan sonra Yüce Devletimiz taahhüd eder ki, cizyelerinin akçesini/mikdârını belirleme konusunda devletimiz tam bir mürüvvetle hareket edecek ve elden geldiği ölçüde yüce cömertliğini koru**ya**caktır. İki senede bir kerre mebûslarının aracılığıyla cizyeleri alı**na**cak ve belirlenen bu cizyelerinin tamâmen ödenmesinden sonra hiçbir paşa veya hâkim veya her kim olursa olsun, sözü geçenlere, hiçbir vakitte ilişme**ye**cek, başka türlü vergi veya her ne isim ve bahaneyle olursa olsun, onlardan bir şey taleb etme**ye**cek; şerefli ceddim Sultân Dördüncü Mehmed Hân'ın saadetli döneminde faydalandıkları imtiyâzlarla bahtiyâr **ola***cak***lar***dır*.

Tâsien: Mülk umûrlarını rüyet eden kapu-kethudâlarının yerinde işbu voyvodalıkların beglerine dahi ruhsat verile ki Devlet-i Aliyyede her birinin tarafından Rûm mezhebinde Hırıstıyan olmak üzre maslahat-güzârlar ta'yîn eyleyeler ki işbu memlekete mutavakkıf mesâlihini rüyet edeler[,] Devlet-i Aliyyem cânibinden dahi haklarına kemâl-ı mürüvvet ile muâmele olunub hâl-i âcizânelerinde kavâid-i milel istihkâkına müstahak olub yani her türlü taarruzdan emîn ve berî olmak üzre itibâr olunalar.

[**Yani**:] Dokuzuncu Olarak: Resmî işlere bakan Kapı Kethüdaları'nın yerine, sözü geçen Voyvodalıkların beylerine de izin verilsin ki bunların her biri, kendilerine, Devlet-i Aliyyede onların işlerine takîb edecek Rûm mezhebinde Hırıstıyan [olan, elçilere vekâlet edip onların işlerini takîb edecek:] maslahatgüzârlar tayîn etsinler ve bu ülkelerle ilgili meselelere (de) onlar baksınlar. Yüce Devletim tarafından bunların hakları-hukûkları kemâl-ı mürüvvetle (tamı tamına) gözeti**le**cek, (herhangi bir konuda) âciz kalmaları hâlinde, milletlerin sâhib olduğu (temel) haklara (bunlar da) sâhib olacak, yani her türlü saldırıdan (/veya tazyîkten) emîn ve berî olmak üzere itibâr gö**re***cek***ler***dir*.

[...]

Yirminci Mâdde'de şunlar vardır: Mîlâd-ı Îsânın bin yedi yüz senesi yani târîh-i hicret-i Nebevî'nin bin üç [yüz] senesi Tolstoy nâm hâkimi ile Âcu muhâfızı Hasan Paşa beyninde akd-ı temhîd olunan senedât mefhûmunda beyân olunduğu üzre Âzâk kalesi evvelki hudûduyla ilelebed Rusya devletine tahsîs oluna.

[**Yani**:] Milâdî bin yedi yüz, yani Hicrî bin üç [yüz] senesinde, Tolstoy adlı yöneticisi ile Acu muhâfızı Hasan Paşa arasında [kendisi üzerinde anlaşmaya varılıp onlar tarafından] imzalanan senedlerin içeriğinde de açıklandığı üzere (/ve bunun gereğince) Azak Kalesi, daha önceki sınırıyla sonsuza kadar Rusya'ya bırakı**la***caktır*.

Yirmi Üçüncü Mâdde'de şunlar vardır: ... Devlet-i Aliyyem dahi kendi tarafından taahhüd eder ki evvelki mâddenin mazmûnu muktezâsınca havâli-i mezbûrede işbu muhârebe imtidâdında Devlet-i Aliyyemin aleyhine her ne minvâl üzre hareket etmiş olanları nesyen-mensiyyen afv eyleye ve vech-i mamûl-bih üzre ve ilelebed oğlan ve kız vergisinden ve her gûne cizye-i sâire talebinden ibâ ve keff-i yed eder. Öteden-beri müteallıkları olanlardan mâadâ tavâif-i mezkûre arasında kendi reâyâsı olmak üzre ferd-i vâhidin hakkına dâiye etmemeğe Devlet-i Aliyyem taahhüd eder. Ve Gürcü ve Megriller tarafından öteden-beri zabt olunan arâzi ve sâir müstahkem yerleri tekrar mersûmûnun hükûmet ve muhâfaza-i mutlaklarına terk eyleye. Ve diyânet-i manastır ve kenîsâları hakkına bir türlü taarruz ve tazyîk etmeyub atîk olanların tamîrine ve cedîdlerinin binâsına mümânaat olunmaya. Ve Çıldır paşası ve sâir sergerde ve zâbitân tarafından bir türlü dâiye tahtında emvâllarını izâat ile taarruz olunmalarını Devlet-i Aliyyem men eyleye ve tavâif-i mezbûre Devlet-i Aliyyemin reâyâsından olmağla Rusya devleti aslen mersûmuna müdâhale etmeyub taarruz eylemeye.

[Yani:] ... Yüce Devletim de kendi tarafından taahhüd eder ki, önceki mâddenin içeriği gereğince, sözü geçen yerlerde, işbu savaş boyunca Yüce Devletimin aleyhine her ne bakımdan olursa olsun hareket etmiş olanlar kesinlikle affedil**e**_cektir._ (Yine Yüce Devletim) Uygulanageldiği üzere ve sonsuza dek erkek (çocuk) ve kız vergisinden ve diğer çeşit herhangi bir cizye talebinden geri durup el çek(eceğini taahhüd ed)er. Eskiden beri kendisine bağlı olanların dışında sözü geçen kesimler arasında tek bir ferdin dahi kendi reâyâsıdır diye (ona bağlı olduğunu) iddia etmeyeceğini Yüce Devletim taahüd eder. Gürcüler ve Megriller tarafından eskiden beri ele geçirilen arâzi ve diğer müstahkem yerleri tekrar sözü geçenlerin hükûmetine ve mutlak muhâfazalarına terk ede(ceğini taahhüd ede)r. Dinî manastır ve kiliselerinin hakkına hiçbir şekilde taaruz ve baskıda bulunmayacağını, eskilerinin tamîrine ve yenilerinin inşâsına engel olmayacağını (taahhüd eder). Çıldır Paşası ve diğer askerî kumandan ve subaylar tarafından herhangi bir gerekçe adı altında [sözü geçen manastır ve kiliselerin] mâllarına ilişmek sûretiyle bir zarar verilmesini Yüce Devletim engelle**ye**_cektir._ Sözü geçen kesimler, Yüce Devletimin reâyâsı oldukları için Rusya devleti kesinlikle onların işlerine karışıp müdâhale etme**ye**_cektir._

Yirmi Beşinci Mâdde'de şunlar vardır: Gerek inâs ve gerek zükûr cinsinden olan bilcümle esrâ-yı muhârebe ve sâir esîrler her ne pâye ve rütbeden iseler iki devletin arâzilerinde bulundukca Rusya devletinde kendi irâdetleriyle tanassur eden Müslimîn ve Devlet-i Aliyyemde hüsn-i irâdetleriyle din-i Muhammedîyi kabûl eden Hırıstıyanlardan mâadâ bilcümle işbu ahidnâme-i mübârekenin tasdîknâmeleri mübâdelesinden sonra der-akab ve aslen bir türlü bahane ile tarafeynden bila-ivaz ve biğayri semen âzâd ve istirdâd ve teslîm olunalar[.] Kezâlik giriftâr-ı bend-i istirkâk olan bilcümle Hırıstıyanlar yani Lehlü, Buğdanlu ve Eflaklu ve Moralu ve ahâli-i cezâir ve Gürcüler ve sâir bilcümle ve bila-istisnâ bila-semen ve gayrı-ivaz âzâd olunalar[.] Kezâlik işbu musâlaha-i mübârekenin in'ikâdından sonra bir takrîb ile giriftâr-ı bend-i istirkâk olan Rusya reâyâları Devlet-i Aliyyemde

bulundukca redd u teslîm olunalar ve kezâlik Devlet-i Aliyyemin reâyâları hakkında biaynihi bu muâmele-i müteşâbihe üzre hareket etmeğe Rusya taahhüd eder.

[Yani:] Erkek veya kadın bütün savaş esîrleri ve diğer esîrler, hangi derece ve rütbeden olursa olsunlar, [her] iki devletin topraklarında bulundukları süre zarfında, Rusya'da kendi irâdeleriyle Hırıstıyanlaşan Müslümanlar ve Devlet-i Aliyyemde *kendi* özgür irâdeleriyle İslâm'ı kabûl eden Hırıstıyanların dışındakilerin tamamı, işbu mübârek antlaşmanın onay yazılarının karşılıklı [olarak] alınıp verilmesinden sonra hemen, iki taraftan herhangi bir mazeret öne sürülmeksizin, karşılıksız [bir şekilde] ve fidye olmaksızın serbest bırakı**la***cak*, geri veri**le***cek* ve teslîm olu**na***cak***lar***dır*. Aynı şekilde kölelik konumuna düşmüş olan tüm Hırıstıyanlar, yani Polonyalı, Boğdanlı, Eflaklı, Moralı, adaların ahâlisi, Gürcüler ve sâirin tamamı, istisnâsız, fidyesiz ve karşılıksız [bir şekilde] serbest bırakı**la***cak***lar***dır*. Yine işbu mübârek antlaşmanın yapılmasından sonra herhangi bir yolla kölelik konumuna düşmüş olan Rusya'nın reâyâları, Devlet-i Aliyyemde var olup/bulundukça [Rusya'ya] geri veri**le***cek* ve teslîm edi**le***cek***ler***dir*. Aynı şekilde Devlet-i Aliyyemin reâyâları hakkında, aynen bu muâmeleye benzer şekilde hareket edeceğini Rusya taahhüd eder.

[...]

"Hâtime" bölümünde şu ifâdeler yer almaktadır: İmdi fîmâ-ba'd mevâdd-ı merkûme üzre ~~tecdîd~~ [tahdîd] ve temhîd olunan sulh u salâh râfiu'l-harb ve'l-kifâh mukarrer ve muteber tutulub...

[Yani:] [Bu] Yazılı mâddeler uyarınca belirlenip düzenlenen, savaş ve çatışmayı kaldırıp barış ve asayişi getiren antlaşma şimdiden sonra mukarrer ve muteber o**la***cak*/yürürlüğe konu**la***caktır*...

Aynı şekilde, muharrer olunan/yazılan iki mâdde de bunlara eklenmiştir:

"Hâtime-i ahidnâmede mezkûr iki mâddeden birisi mesârif-i harbiyye tazmînidir ki Devlet-i Aliyye üç taksît ile beher sene beşer bin kise âkçe vermek üzre üç sene zarfında Rusyaluya on beş bin kise âkçe tediye etmeği taahhüd etmişti.

[Yani:] Antlaşma'nın Hâtime kısmında sözü geçen iki mâddeden biri[nci]si, savaş masrafları tazmînâtıdır ki, Devlet-i Aliyye, üç taksîtle ve yılda beşer bin kese akçe olmak üzere üç yıl zarfında Rusya'ya on beş bin kese akçe ödemeyi taahüd etmiştir.

"İkincisi Akdeniz adalarının sürat-i tahliyesidir ki zikr olunan ahidnâmenin on yedinci mâddesinde Akdenizde bulunan Rusya donanmasının üç ay müddette çekilmesi meşrût ise de mümkün mertebe bir ân akdem hareket etmesini Rusya devleti taahhüd eylemişdi."

[Yani:] İkincisi Akdeniz adalarının süratli bir şekilde tahliyesidir ki antlaşmanın onyedinci mâddesinde geçen, Akdeniz'de bulunan Rus donanmasının, üç ay zarfında çekilmesinin şart koşulduğudur. Böyle olmakla birlikte Rusya Devleti, mümkün olduğu kadarıyla, daha erken hareket etmeyi taahhüd etmiş**tir**.

***

İşte bu savaş, böylelikle sona erer. Rusya, en güçlü emellerine ulaşır. İsveç ülkesini -onu kendi doğal sınırları içine hapsetmekle- dize getirip neredeyse siyâset

âleminden tamâmen siler. Şöyle ki [Rusya], Polonya ülkesinin izlerini varlık âleminden neredeyse tamâmen siler ve bu toprakların büyük bölümünü, kendi ülkesiyle Avusturya ve Prusya arasında taksîm eder. Bunu da Rusya ve Prusya arasında 7 Şubat 1772 yılında yapılan antlaşma şartları uyarınca yapar. Avusturya da bu antlaşmayı Nisan ayında kabûl eder ve bunu, 18 Eylül 1772 târîhinde Polonya kralına bildirir. Böylelikle Avrupa taraflarında Rusya'nın ilerlemesinin önündeki üç engelin ilk ikisi düşmüş/kalkmış olur ve Rusya bütün kuvvetlerini Osmanlı Devleti üzerine yönlendirme imkânına kavuşur.

Rusya'nın Kırım Topraklarını İşgali

Rusya, Kırım'da iç karışıklıklar çıkarmak ve en nihâyetinde burayı yutup kendi topraklarına katmak için Kırım içlerine doğru kendi adamlarını gönderir ve burada, -Kırım ahâlisinin, Kaynarca Antlaşması şartları uyarınca seçtiği Devlet Giray'ı, ahâli onu azledinceye kadar- fitne ve fesâd çıkarmayı kesintisiz bir şekilde sürdürür. En sonunda Rusya, yetmiş bin askerle Kırım'ı işgal eder. Bu askerler, zâten bu gâye ile sınırda bekleyen askerlerdir. Böylece Rusya, uzun bir süredir gerçekleştirmeyi düşündüğü emeline ulaşır ki o da 1773 yılı zarfında Karadeniz'in kuzey sâhillerinin tamâmını ele geçirmektir.

Bunun üzerine Osmanlı Devleti harekete geçer ve Rusya'ya savaş açmak ister. Fakat Fransa'nın yaptığı çalışmalar netîcesinde, ayrıca devletin, hem savaşa hâzır olmaması hem de o dönemlerde Rusya'ya mukâvemet edecek gücü taşımaması nedeniyle savaştan vazgeçer. Fransa ile yapılan görüşmeleri kabûl ederek Kırım'ın Rusya'ya ilhâkını tanır ve 1774 yılında bunu ilân eder. Ne var ki Rusya'nın kasdı ve yaptığı çalışmalar, savaş çıkarmaktan gayrı bir şeye matûf değildir. Bu yüzden câsûslarını, Hırıstıyanları Osmanlı Devleti aleyhine ayaklandırsınlar diye Yunan topraklarına ve Boğdan'ın Eflak vilâyetine gönderir.

1787 yılında Katerina, güney ülkelerinde ve Kırım topraklarında olağanüstü bir ihtişâmla dolaşır. Komutan Potemkin, onun için, üzerine "Bizans Yolu" yazılı zafer takları hazırlar.

Osmanlı Devleti, tüm bu yapılanlardan Rusya'nın kendisine tekrar savaş açmak niyyetinde olduğunu anlar. Bu nedenle düşmanları henüz hazırlıklarını tamamlamadan önce ona savaş açmak ister.

Osmanlı bu hâldeyken Avusturya, Rusya'ya destek olmak amacıyla Osmanlı Devleti'ne çoktan savaş açmıştır. Avusturya İmparatoru II. Josef, Belgrad şehrini istîlâ etmeye çalışır. Ama hüsrâna uğramış bir hâlde Temeşvar şehrine döner. Zîrâ Osmanlı ordusu onun izini sürer ve kendisini açık bir hezîmete uğratır.

Bundan kısa bir süre sonra Sultân I. Abdulhamîd 12 Receb 1203/8 Nisan 1789 yılında 66 yaşında vefât eder. Yönetim dönemi, 15 yıl sekiz ay kadardır. Ondan sonra yönetime III. Selîm gelir.

Altın Çağında Osmanlı İmparatorluğu
(H.930–1241/M. 1514–1799)

Osmanlı Devleti. 1. Selim'in Safeviler ve Memluklara karşı kazandığı zaferler sonrasında genişlemiş, öyleki en geniş sınırlarına ulaşmıştır.

28- Sultân Gâzî III. Selîm Hân (1789–1807)

Sultân III. Mustafa'nın oğludur. Yönetime geldiğinde siyâsî hava çalkantılıdır ve savaş çarkı dönmektedir. III. Selîm bütün gücünü orduları takviye etmeye, yardım ve erzâk göndermeye sarfeder. Ama askerleri karamsarlık sarmıştır ve pek çoğu da merkezlerini terketmiştir. Bu yıl içinde Rusların komutanı, muhârebe işlerinde, Avusturya ordusu komutanıyla birlik olur. Ordularını birleştirirler ve 1789 yılı Eylül ayında Osmanlılara karşı yekvucûd olurlar. Ruslar, müstahkem Bender şehrini istîlâ; Eflak, Boğdan ve Besarabya topraklarının çoğunu ise işgal ederler. Avusturyalılar ise Belgrad şehrine girer; ayrıca Sırp topraklarını ele geçirirler. Osmanlı Devleti büyük bir tehlike içindedir. Eğer Rusya–Avusturya ittifâkı devâm edecek olsa belki de Osmanlılar çoğu topraklarını kaybedecektir. Ama Osmanlıların güzel bir talihidir ki 1790 yılında Avusturya İmparatoru Josef vefât eder ve yerine II. Leopold geçer. Leopold, Kral XVI. Louis'e karşı yapılan Fransız İhtilâli'nin tasasına düşer. İhtilâl'in kıvılcımlarının kendi ülkesine sıçramasından korkar. Avusturya, Osmanlı Devleti ile sulh yapmaya çalışır ve Sırp ülkesini, Belgrad şehrini ve ele geçirdiği toprakların neredeyse tamâmını Osmanlılara geri verir.

Ne var ki Rusya, sulh konusunda, müttefiki olan Avusturya'nın yolunu izlemez ve Osmanlı Devleti'ne karşı tek başına savaşmaya devâm eder. Sonra İngiltere, Prusya ve Hollanda, Osmanlı Devleti ile Rusya arasında arabuculuk ederler. İki taraf, 1792 yılında sulha varır. Yapılan antlaşmaya göre Kırım ülkesi, nihâî olarak, yine Kuban ve Besarabya'nın bazı bölümleri, Bug ve Dinyester nehirleri arasında kalan bölgeler Rusya'nın olacak; Dinyester nehri iki devlet arasındaki sınır çizgisini oluşturacak ve Osmanlı Devleti Ozi şehrini Rusya'ya bırakacaktır. Bu şartlar muvâcehesinde Yaş şehrinde bir antlaşma imzalanır ve bu şehre nisbeten antlaşmaya Yaş Antlaşması adı verilir.

Osmanlı Devleti, Avusturya ve Rusya'yla sulh anlaşması yapıldıktan sonra, özellikle askerî ve bahriye alanında olmak üzere, iç işlerini düzeltme yoluna gider. Sultân'a yakın isimlerden biri olan Küçük Hüseyin Paşa, Kaptan-ı Deryalığa getirilir. Kendisi Avrupa'da eğitim gören gençlerden biridir. Sultân, kız kardeşlerinden birini onunla evlendirir. Küçük Hüseyin Paşa, Tophâne ocaklarında top döktürmek için İsveç'ten ve Fransa'dan çok sayıda usta mühendis getirtir. Macar Baron de Tott'un kurmuş olduğu denizcilik okulu ile topçu okulunu ıslâh eder. Bu okulların öğrencileri için Fransız muallim Vauban'ın istihkâmcılık fenniyle ilgili eserlerini tercüme ettirir. Topçu okuluna bir de kütübhâne ekler. Öğrenciler modern bilimleri tam anlamıyla mütâlaa edebilsinler diye modern savaş sanatları ve matematikle ilgili yazılmış en önemli eserleri bu kütübhânede toplar. Piyade askerler için yeni bir düzen koyar. Yeni birlikler oluşturmaya ve bunları Avrupa usûlü çerçevesinde eğitmeye başlar. İlk düzenli birliği -İslâm dinine giren ve İngiliz Mustafa olarak anılan bir İngiliz subayın komutası altında- 1796 yılında oluşturur ve sayısını 1600 asker olarak belirler. Düzenli orduların oluşturulmasından maksad, bunlara bel bağlanılması ve böylece Yeniçeri askerlerinden müstağnî kalınmasıdır.

1798 yılında Fransa Cumhuriyeti, meşhûr komutan Bonapart'a, Mısır'ı almak için harekete geçmesini emreder. Bu işi, Osmanlı Devleti'ne savaş ilânında bulunmaksızın yapmasını söyler ve İngilizlerin bilmemesi için bunu gizli tutmasını salık verir. Zîrâ İngilizler öğrenecek olsa bu hareketi boşa çıkarmaya çalışacaklardır. Asıl amaç ise, Mısır'dan Hindistan'a doğru akan İngiliz ticâretini sekteye uğratmaktır. Bonapart ile Memlûk beyleri arasında 'Ehrâmlar Muhârebesi' yaşanır. Memlûk beyleri, bu muhârebede Fransızları dehşete düşüren bir cesâret örneği gösterirler. Mısır'ı savunmak için var güçlerini harcadıktan sonra da Fransız topçuların önünde geri çekilmek zorunda kalırlar. Bonapart, Mısır'ı işgal etmek üzere gelmediğini, aksine Bâb-ı Âli'nin müttefiki olduğunu ve emirlerine karşı gelen âsî Memlûkları bastırıp sultasını güçlendirmek amacıyla geldiğini ilân ettikten sonra askerleriyle birlikte Kâhire'ye girer. Nitekim İngilizler de 1882 yılında Mısır'a girdiklerinde aynı iddiâyı öne sürmüşlerdir.

Velâkin çok geçmeden Napolyon Bonapart'a, "Ebû Kîr Deniz Savaşı"nın [Nil Muhârebesi'nin] haberi ulaşır. Meşhûr İngiliz bahriye komutanı [Horatio] Nelson, bu

savaşta bütün Fransız donanmasını 1798 yılı Ağustos ayında imhâ eder. İngilizler, Akdeniz'de hâkimiyyeti ele geçirir ve Napolyon ile Fransa arasındaki irtibât hattını keserler. Osmanlı Devleti, Fransızların, Mısır bölgesini işgal ettiğini öğrendiğinde onlara karşı savaşmak için hazırlığa başlar. Zâten Avusturya ve Rusya cihetiyle herhangi bir kaygı içinde değildir. Çünkü her iki devlet, Fransız İhtilâli'nin temel/ilkelerinin kendi ülkelerine *de* uzanması, dolayısıyla Fransız Kralı XVI. Louis'in tahtının sallandığı gibi kendi tahtlarının da sallanması korkusuyla, Fransa cumhuriyetine karşı savaşmakla meşgûldürler. Diğer taraftan İngiliz Devleti, Fransızları Mısır'dan çıkarmak için Osmanlılara yardım teklîfinde bulunmuştur. Tabîî ki amacı Osmanlı topraklarını korumak değildir. Bilakis Hindistan ticâret yolunun elden gitmesi ve güçlü bir devletin denetimine girip İngilizlerin aleyhine işler bir hâle gelmesi korkusudur. Osmanlı Devleti yapılan yardım teklîfini hoşnutlukla kabûl eder. Aynı şekilde Rusya da Osmanlı Devleti'ne savaş gemileriyle destek olma ve bunları Osmanlı ile İngiliz gemilerine katma teklîfinde bulunur. Osmanlı bunu da kabûl eder. Böylece Osmanlı Devleti 1798 yılı Eylül ayında Fransa'ya resmen harb ilân eder. Askerlerini Mısır'a göndermek üzere Dımışk şehrinde ve Rodos adasında toplamaya başlar. Rus gemileri, Karadeniz üzerinden İstanbul Boğazı'na gelir ve Osmanlı gemileriyle birlikte Akdeniz'e açılırlar. Bu da sözkonusu üç devlet arasında yapılan bir antlaşma çerçevesinde vukû bulur. Kadîm düşmanlığa rağmen bu, Osmanlı Devleti'nin Rusya ile yaptığı ilk savaş birliğidir. Napolyon Bonapart, orduların kendisine karşı savaşmak üzere birleştiğini haber aldığında, Mısır'ı işgal eden birinin burada ancak ve ancak Suriye tarafını işgal ettiği zaman güvende olabileceğini anlar. Bu sebebler dolayısıyla Bilâd-ı Şâm'ı ele geçirmeye azmeder. Öncelikle Remle'ye, sonra da Yâfâ'ya girer. Akabinde Akkâ şehrini karadan kuşatma altına alır. Akkâ muhâfazası komutanı Cezzâr Ahmed Paşa'nın tayakkuzda olması sebebiyle buraya giremez.

Napolyon Bonapart, Dımışk'taki Osmanlı ordusunun, Akkâ şehrini kurtarmak üzere hareketlendiğini Nisan ayının başlarında haber alır. Komutanlarından [Jean-Baptiste] Kléber'i, Osmanlı ordusuna karşı savaşmak ve onların Akkâ'ya ulaşmasını engellemek üzere gönderir. Kléber, bir dağ dolaylarında Osmanlılarla karşı karşıya gelir. Napolyon da onun imdâdına yetişir. [Fakat] Ordunun birliği dağılır ve Napolyon, başarısızlığın kesin olduğunu anlayarak ordusundan geriye kalanlarla birlikte Mısır'a döner. Ağustos ayında ise bazı komutanlarıyla birlikte İskenderiye'den gizli bir şekilde hareket ederek Fransa'ya doğru yola koyulur. Gizli bir şekilde hareket etmesinin sebebi Akdeniz'deki geçiş yollarını Fransızlara karşı gemileriyle tutan İngilizlerin eline düşmemektir. Ayrıca İngiliz amirali, Avusturyalıların Fransızlara karşı gâlib geldiğini ve Fransa'da iç karışıklıkların yaşandığını yazan birkaç Fransız gazetesini Bonapart'a gönderir. Bonapart da dikkatleri onun bulunduğu tarafa çekmek için Fransa'ya dönmek ister. Mısır'dan ayrılır ve vekîl olarak yerine komutan Kléber'i bırakır. Fransız ordusu, İngilizlerle Osmanlıların, sınırlara yaptığı çıkarmalar karşısında kendisini koruyabilecek veya kendilerine yardım ulaştırabilecek veya Fransa'dan sade haber olsun getirebilecek gemiler olmaksızın Mısır'da

kalır. Şâm topraklarındaki savaş ve tâûn dolayısıyla ölenlerin akabinde ise Fransız ordusunun sayısı zâten on beş bine düşmüştür. Bu sayının, sâhilleri ve yolları korumaya, içerde ise asayişi sağlamaya kâfi gelmeyeceği de ortaya çıkmıştır. Bu yüzden komutan Kléber, Mısır'ı elde tutmaktan umudunu keser ve 24 Ocak 1800 târîhinde, Bâb-ı Âli'yle ve Amiral Sidney Smith'le, Fransız askerlerinin, silâhları ve toplarıyla birlikte Mısır'dan çekilip İngiliz gemileriyle Fransa'ya dönmesi üzerine ittifâk yapar. Ondan sonra [İngilizler bunu kabûl etmediği için] Kléber, 1800 yılı Mart ayında Mısır'a gelen Türk ordusuyla savaşmak üzere harekete geçer. Zorlu bir savaştan sonra Kléber muzaffer olur ve Kâhire'ye döner. Döndüğünde Kâhire'nin başında Mısır'lı beylerden İbrâhîm Beyi bulur. Bunun üzerine Mısır'ı topa tutar ve büyük bir bölümünü tahrîb eder. Aşağı yukarı on gün boyunca Mısır sokaklarında savaş devâm eder. 14 Haziran 1800 târîhinde Haleb şehrinden (Allah muhâfaza buyursun) adı "Süleymân el-Halebî" olan fedai bir mücâhid, komutan Kléber'i sarayının bahçesinde öldürüp kaçar. Bu mücâhidi yakalarlar ve onu, bu sûikasde karışmak suçuyla ithâm edilen üç arkadaşıyla birlikte öldürürler. Bunlar arasında Beyt-i Makdis'de ona bu iş için fetvâ veren bir âlim de vardır. Allah Teâlâ cümlesine rahmet etsin. Kléber'in öldürülmesinden sonra yerine General [Jacques de] Menou atanır. Menou, İslâm dinine girdiğini iddiâ eder ve Abdullah Menou adını alır!

İngilizler ve Osmanlılar, Kléber'in öldüğünü ve Napolyon'un Mısır'dan çıktığını haber aldıklarında, Fransızlara karşı kesin bir şekilde gâlib geleceklerini düşünür ve 1801 yılının başlarında otuz bin kişilik bir kuvveti, General [Ralph] Abercrombie komutasında Ebu Kîr'e çıkarırlar. General Menou, onlarla savaşmak için harekete geçer ve karşılarında hezîmete uğrar. Sonra İngilizler ve Türkler, Kâhire'ye doğru yola koyulup burada kalan Fransızları kuşatma altına alırlar. General Menou ise İskenderiye'de mahsûr kalır ve ancak, kendisiyle Osmanlılar ve İngilizler arasında büyük bir savaş yaşandıktan, bu savaşta her iki taraftan çok sayıda insân öldükten sonra 1801 yılının Eylül ayında teslîm olmayı kabûl eder. Menou, sağ kalan Fransız askerleriyle birlikte İskenderiye'den çıkıp İngiliz gemileri üzerinde ülkesine döner. Bu savaş böylelikle son bulur ve Mısır toprakları tekrar Osmanlıların eline geçer.

Fransa cumhuriyetinin başına geçen Napolyon Bonapart, ilerleyen süreç içinde Osmanlı sefîriyle irtibâta geçer. Osmanlı Devleti'nin Rusya ve İngiltere ile yaptığı ittifâkın zararlarını kendisine anlatır. Rusya'nın, İtalya'nın güneyinde kalan Yunan adalarını işgal ettiğini; İngiliz askerlerininse Mısır'da kalıcı olduklarını ve hem buradan hem de Şâm sınırları kapsamında işgal ettikleri bölgelerden çekilmek konusunda ağır davrandıklarını özellikle vurgular. En sonunda sefîri, Osmanlı ile Fransa arasındaki dostane ilişkilerin yeniden tesîs edilmesi gerektiğine iknâ eder. Osmanlı sefîri de bunları Bâb-ı Âli'ye yazar. Bâb-ı Âli'den izin aldıktan sonra ise Napolyon Bonapart ile 1801 yılında bir antlaşma taslağı imzalar. Yapılan antlaşma, esâsta Fransızların Mısır'ı tahliyesi ve Fransa'nın doğuda sâhib olduğu önceki imtiyâzlara tekrar sâhib olmasını içerir.

Bu süreç içinde Osmanlı içlerinde birtakım karışıklıklar vukû bulur. Buna sebeb Sultân III. Selîm'in, askerleri, Nizâm-ı Cedîd doğrultusunda düzene koymaya çalışmasıdır. Yeniçeriler sözkonusu bu askerî reformları pek hoş karşılamazlar. Nizâm-ı Cedîd askerlerini eğitmek üzere 1797 yılında getirilen Fransız general öldüğünde ise Yeniçeriler, Sultân'ın batılı yönelimlerinden râhatsız olan bazı âlimlerle birlikte harekete geçerler. Sultân, daha önce topçu birliğinin Yeniçerilerden ayrılması, yeniden düzenlenmesi ve merkezlerinin Âsitâne'de olması, bunlardan her birinin ayrı bir askerî musikisinin ve kendilerine, dini ve namaz kılmayı öğretecek bir imâmının olması yönünde bir emir çıkarmıştır...

III. Selîm'in Batılı Yönelimleri Nedeniyle Çıkan İç Karışıklıklar

Osmanlı Devleti'nin Mısır harbiyle meşgûl olması süresi boyunca, -Avrupalı devletlerin de kışkırtmasıyla- Yunan, Balkan, Sırp ve Avrupa taraflarındaki başka Osmanlı vilâyetlerinde birçok ayaklanma vukû bulur ve bağımsızlık talebleri baş gösterir. Yeniçeriler, yaşanan bu ayaklanmaları bastırmak konusunda başarılı olamazlar. Üstelik yaşanan birçok çatışmada isyâncılar Yeniçerilere baskın gelirler. Bu bölgeler büyük bir sıkıntı oluşturur ve ciddî bir tehlike arzetmeye başlar. Ayrıca isyâncılar, müstahkemliğine rağmen Edirne şehrini bile tehdîd eder *hâle gelir*ler.

"Târîhu'd-Devleti'l-Osmâniyye" eseri müellifi "Ferîd Bey"in iddiâsına göre Sultân III. Selîm, Avrupalı askerlerin kurup eğittiği ve Avrupaî nizâmı bünyesine kattığı Nizâm-ı Cedîd birliklerini denemek ister. Onlar da üzerlerine yüklenen vazîfeyi hakkıyla yerine getirirler... Böylece o topraklar yeniden istikrâra kavuşur ve Nizâm-ı Cedîd askerleri, muzaffer bir şekilde Âsitâne'ye dönerler. Sultân III. Selîm de işbu Nizâm-ı Cedîd yapılanmasının ulaştığı başarıyla kıvanç duyar. Onları hediyye ve hibelerle mükâfatlandırır. Sonra 1805 yılının Mart ayında *bir* Hatt-ı Şerîf ile Türkiye ve Avrupa'daki bütün vilâyetlere Yeniçerilerden ve ahâliden yaşı yirmi beşe erişkin bütün gençlerin toplanmasını, orduya sokulmasını ve Nizâm-ı Cedîd doğrultusunda ve yabancı eğitmenlerle subayların denetiminde eğitilmesine dâir yüce bir fermân çıkarır. Yeniçeriler bu emri kabûl etmez ve başkaldırırlar. Bazı âlimler ve talebeler de Nizâm-ı Cedîd karşısında birlik olurlar. Sultân, Yeniçerilerin taleblerine boyun eğer ve Nizâm-ı Cedîd askerlerini Asya vilâyetlerine geri gönderir. Vezîrleri azleder ve Yeniçerilerin başını da Sadrazam olarak tayîn eder.

Buna rağmen mesele sükûnetle nihâyete ermez ve kısa bir müddet sonra iş Sultân'ın azline kadar gider. Bu durum, âlimlerin ve Yeniçeri başlarının, batılılaşma olgusu ve Avrupalının, Osmanlı ordusunu istîlâ *hareketi* karşısında duruşlarının başlangıcıdır. Bu *harekette* en büyük sorumluluk ise Sultân III. Selîm'in omuzlarında olmuştur.

Sırp topraklarında yaşanan çalkantılar, Osmanlı Devleti ile Rusya arasında *bir* savaş çıkmasına sebebiyet verir ki bunun nedenlerini ilerleyen satırlarda açıklamaya çalışacağız.

Fransızların Mısır'dan Çıkışı Sonrası Bâb-ı Âli'nin Fransa, Rusya ve İngiltere ile İlişkileri

Napolyon Bonaparte, Osmanlı Devletiyle dostluk ve müttefiklik bağlarını tekrar tesis etsin diye General Sebastiani'yi doğu topraklarına gönderir. Sebastiani, Âsitâne'de ikâmet ettiği günlerde yaptığı bazı girişimler sonucunda Eflak ve Boğdan'ın Rusya taraftarı prenslerini azlettirmeyi başarır. Bu durum, Rusya'yı râhatsız eder ve Fransa'nın nüfûzunun doğuya doğru yayılmasından çekinir. Herhangi bir savaş ilânında bulunmaksızın ve de sözkonusu iki vilâyetin prenslerinin değiştirilmesinin komşuluk haklarına zarar vereceği bahanesiyle bu iki vilâyeti işgal etmek üzere ordularını gönderir. Bu yüzden Osmanlı Devleti ile Rusya arasında savaş alevlenir. Bu savaşta İngiltere de Rusya'yla birlik olur ve donanmasının bir kısmını Çanakkale önlerine yollar. Elçisi de Bâb-ı Âli'ye şu isteği içeren bir *tebligat* gönderir: Osmanlı Devleti'yle İngiltere ittifâk yapacak; Osmanlı donanması ve Çanakkale'nin kaleleri İngiltere'ye teslîm edilecek; Eflak ve Boğdan vilâyetleri Rusya'ya bırakılacak; General Sebastiani Âsitâne'den kovulacak; Fransa'ya harb ilân edilecek; aksi takdîrde İngiltere Çanakkale boğazını geçmek ve Âsitâne'yi topa tutmak zorunda kalacak!

1807 yılında İngilizler, sözü fiile dökerler ve İngiliz Amirali, Çanakkale boğazını geçerek -burada demir atmış bir hâlde bekleyen- bütün Osmanlı savaş gemilerini tahrîb eder. İstanbul boğazı dışında konuşlanır ve yukarıda yer verdiğimiz lâyihanın uygulamaya konulmasını beklemeye başlar. Bu haber Osmanlı Devleti'ne ulaştığı zaman Âsitâne ahâlisini bir korku sarar. İngiliz gemilerinin Boğaz'a ulaşmasından ve büyük felâketin başa gelmesinden endişe ederler. Zîrâ Devlet'in birçok *mülkî sarayı* ve *hükûmet dîvânları* Boğaz'ın iki yakasında yer almaktadır. Osmanlı Devleti nerdeyse bu şartlara teslîm olacak bir hâle gelir. Ama Fransızlar Osmanlı Devleti'ni direnmeye teşvîk ederler ve ona destek verecekleri vaadinde bulunurlar. Başkenti daha müstahkem bir hâle getirmeye ve etrafında kaleler inşâ edip bunları toplarla donatmaya başlarlar. Âsitâne'de bulunan Fransızlar, iki yüz kişiden (!) oluşan bir savaş birliği oluşturur. Bunların çoğunluğu topçudur. Sefîrlerinin İngiltere'nin doğu siyâsetine karşı olması dolayısıyla İspanya da bu harekete iştirâk eder. Âsitâne'deki herkes, hattâ yaşlılar, çocuklar ve kadınlar bile var güçleriyle bu işe katılıp çalışırlar. Sultân'a muhâlif olmalarına rağmen Yeniçeriler bile çok büyük bir gayret sarfeder. Birkaç gün geçmeden şehir güvenli bir konuma getirilir.

İngiliz Amirali, Boğaz'a girmesinin mümkün olmadığını ve Çanakkale istihkâmının bitmek üzere olduğunu gördüğünde gemilerinin iki boğaz arasında sıkıştırılmasından korkar ve 1807 yılı Mart ayında geri çekilir. Çanakkale kalelerinden yapılan atışlar sonucunda altı yüz adamının ölmesi ve iki gemisinin batması sonucunda filosuyla birlikte kurtulur. Boğaz'ın girişinde Rus gemileriyle birleşir. İngiliz Amirali, aldığı emri başarıyla yerine getirememenin verdiği utancı üzerinden atmak için başka bir işe niyetlenir. Bunun için İskenderiye Koyu üzerine yürüyüp 1807 yılı Mart ayında burayı işgal eder. Ondan sonra bir bölüğü de Reşîd Koyu'nu işgal etsinler

diye gönderir; ama gidenler hezîmete uğrar. Şehri Nisan ayında kuşatma altına alır. Fakat Mehmed Paşa yardım gönderdiği için şehri ele geçirmeyi başaramaz. En sonunda [İngilizler] Mısır diyârından çekip giderler. Tabiî burayı işgal denemesinde bulunduktan sonra!

Sultân III. Selîm'in azledilmesi:

Osmanlı Devleti'yle Rusya arasındaki savaş çarkının dönüp durduğu bu sıralarda Bosna vâlisi, isyâncıların Rus ordusuna katılmalarını engellemek için ordularıyla Sırp topraklarına girer. Aynı dönemde yaptığı askerî ıslâhâtlar konusunda Sultân'a destek çıkan müftü [Şeyhulislâm] vefât eder ve yerine Rumeli Kazasker'i geçer. Kendisi selefinin aksine hareket eden biridir ki, Ruslara karşı savaştığı için sâhadan uzak olan Sadrazam'ın kâim-i makâmı konumunda bulunan Mustafa Paşa ve bazı âlimlerle birlikte, yeni askerî nizâmı/Nizâm-ı Cedîd'i ilga edip/kaldırmak için ittifâk yapar. Nitekim onlar bunu, Şerîata muhâlif bir bidat olarak görmektedirler. Nizâm-ı Cedîd birliklerine eklenmiş olan gayr-ı nizâmî askerleri iknâ etmeye, batılı elbiseleri giyinmelerinin ve Hıristıyan kisvesine bürünmelerinin yanlış, ayrıca bunun Kur'ân'a ve Şer'-i Şerîf'e ters olduğunu açıklamaya başlarlar...

Nihâyetinde iki taraf arasında kanlı bir çatışma yaşanır. Ondan sonra bu fitnenin ateşi bütün kalelere yayılır. Yaşanan bütün o kanlı çatışmaların akabinde isyâncılar Sultân'a kadar ulaşır. Sultân, bu isyân haberini aldığında derhâl Nizâm-ı Cedîd'i ilga ettiğini ve askerlerini dağıttığını açıklayan bir fermân çıkarır. Ama isyâncılar bununla yetinmez, bilakis başlatmış olduğu planını tekrar hayâta geçirir endişesiyle Sultân'ın azledilmesinde karâr kılarlar. Bu isyânın başlamasına sebeb olan müftü de onlara yardımcı olur. Frenk düzenlerini ve onların âdetlerini *ülkeye* sokan ve halkı buna tâbi olmaya zorlayan her sultânın yönetime ehil olmadığına dâir fetvâ verir.

Bu ayaklanma iki gün boyunca devâm eder. 1807 yılı Haziran ayında ise Sultân III. Selîm'in azledildiği haberi ilân edilir. III. Selîm'in yönetim dönemi 19 yıldır. Ondan sonra yerine IV. Mustafa getirilir.

29- Sultân Gâzî IV. Mustafa Hân (1807-1808)

Ondan sonra 1807 yılında yapılan Tilsit Antlaşması uyarınca Fransa ve Rusya arasında sulha varılır. Bu antlaşmanın yirmi ikinci mâddesine ve sonrasına göre Rusya, Napolyon iki taraf arasında aracılık yapıncaya kadar Osmanlı Devleti'ne karşı savaşmaktan geri duracaktır. Yine ön mütâreke imzalanır imzalanmaz Rus orduları, Eflak'la Boğdan'ı boşaltacak ve nihâî sulh tamamlanıncaya kadar Osmanlı askerleri bu bölgelere girmeyecektir. Napolyon ile Rus Çarı I. Alexander'in, üzerinde ittifâka vardığı gizli anlaşmaya göreyse, Bâb-ı Âli'nin, Âsitâne'de yaşanan son hâdiseler nedeniyle Fransa'nın aracılığını kabûl etmemesi durumunda veya bu aracılığı kabûl ettikten sonra kendisinden razı olunacak bir keyfiyyette otuz beş gün akabinde maksûda ulaşılmaması hâlinde, Fransa, Âsitâne ve çevresi hâricinde Osmanlı Devleti'nin Avrupa taraflarındaki tüm vilâyetlerini ele geçirmek ve iki taraf arasında

bölüşmek üzere Rusya ile ittifâk yapacaktır. Sadece basît bir bölüm Avusturya'ya verilip razı edilecektir.

Bu durum, bütün müttefik–hasım tarafların, asıl niyyetlerini ortaya koymakta ve bir İslâm devleti veya milletinin iyiliğini isteyen hiçbir Avrupa devletinin olmadığını kesin bir şekilde açıklığa kavuşturmaktadır.

Sultân IV. Mustafa'nın yönetim dönemi çok fazla sürmez. O da bir zamanlar III. Selîm'in tutulduğu saraya kapatılır. On üç ay kadar hükmettikten sonra azledilir. Bundan kısa bir süre sonra da sarayında katledilir ve yerine II. Mahmûd getirilir.

30- Sultân Gâzî II. Mahmûd Hân (1808–1839)

I. Abdulhamîd'in oğludur. İşe Alemdar Mustafa Paşa'yı Sadrazam tayîn etmekle başlar. Yeniçerileri düzene koyma işini kendisine tevdî eder. Fakat Yeniçeriler ona karşı mukâvemet gösterirler. Büyük bir fitne baş gösterir ve bu da sabık Sultân'ın (IV. Mustafa) ölümüyle son bulur.

Yeni Sultân bütün gayretini içişlerini düzeltme üzerine odaklar. Yeniçeri ocağını yok etmek için hazırlıklara başlar. Bunu gerçekleştirme imkânına kavuşabilmek için 1809 yılı Temmuz'unda İngilizlerle bir sulh anlaşması yapar. Ruslarla görüşmeler başlatır, ama iki tarafı razı edecek bir ittifâka ulaşılmaz. İki taraf orduları arasında çatışmalar başlar ve belli aralıklarla devâm eder. Bu dönemlerde Rusya ile Fransa arasındaki ilişkiler, daha önce yapılan Tilsit Antlaşması şartlarına bağlı kalınmadığı için koptu kopacak bir kerteye ulaşır ve iki taraf savaşla burun buruna gelir. Bu yüzden Rusya Osmanlı Devleti ile bir sulh yapma arayışına girer ve iki taraf 1812 yılı Mayıs ayında Bükreş Antlaşması'nı yaparlar. Fransa, Osmanlı'nın yaptığı bu antlaşmayı, iki devlet arasında var olan eski bağlar adına bir ihânet olarak kabûl eder. Zîrâ yapılan bu antlaşma netîcesinde Rusya, Osmanlılara karşı savaşmakla meşgûl olan ordularını toparlayıp Fransa'nın saldırılarını püskürtme yolunda kullanmaya muvaffak olur. Fransız askerlerini kendi topraklarından çıkarır ve Napolyon'u, Moskova'yı yaktıktan ve ordusunun çoğunluğu Berezina nehrini geçerken öldürüldükten sonra hezîmete uğramış bir hâlde ülkesine geri dönmeye mecbûr eder. Osmanlı Devleti'nin mutlak idâresine dönmelerini gerektiren Bükreş Antlaşması'nın yapıldığı haberi Sırp isyâncı başlarına ulaştığı zaman ise bunu kabûl etmezler. Bir nevi idârî bağımsızlığa ulaşmak uğruna o kadar cân verip mâl sarfettikten, ayrıca Rus çarından bu yolda yardım görecekleri sözünü aldıktan sonra bunu kabûl etmez ve bağımsızlıklarını savunmak yolunda yok olmayı tercîh ederler. Bunun üzerine Osmanlı Devleti, ordularını onların üzerine sürer ve onları zorla kendisine boyun eğdirir. Ayrıca Osmanlı Devleti'ne bağlı kalabilsinler diye Sırplara hoş bir şekilde ve yumuşaklıkla muâmele edilmesi yolunda kesin talimatlar verilir. Böylelikle Sırplar şibh-i müstakil bir konum kazanırlar. Sırpların başı Miloş, Osmanlı vâlisinin kendisi üzerinde herhangi bir otoritesi yokmuşcasına mutlak bir kral gibi hareket eder.

Sonra Arab Yarımadasının Necd bölgesinde Vahhâbî hareketi baş gösterir. Osmanlı Devleti, Mısır vâlisi [Kavalalı] Mehmed Ali Paşa, oğlu İbrâhîm Paşa ve bunların Fransız müsteşârları yoluyla bu hareketi bastırır. Hikâye, tafsîlâta girmemizi gerektirmeyecek derecede meşhûrdur.

Yunanlar isyân eder. Avrupa devletleri ve Rusya onlara destek çıkar. Osmanlı Devleti, bu isyânı bastırmak ve Yunan bölgelerini fethetmek için [Kavalalı] Mehmed Ali Paşa'yı kullanır. O da 1826 yılında bu işi başarıyla tamamlar. Osmanlılar, bir sonraki yılın Haziran ayında Atina şehrini ve meşhûr Akropol kalesini, savunulmasına rağmen ele geçirirler.

Avrupa Devletlerinin Osmanlının İçişlerine Karışmaları

İbrâhîm Paşa'nın, Yunan topraklarından geri kalan yerleri isyâncıların elinden almaya hazırlandığı bir sırada [Avrupalı] devletler, Yunanları himâye gerekçesiyle Osmanlı Devleti ile tebaası arasına girerler. İşin zâhiri budur, ama asıl yapılmak istenen, adına "**Şark Meselesi**" dedikleri ve pratikte "Osmanlı Devlet topraklarını kendi aralarında bölüşmek" anlamına gelen olguya kapı aralamaktır.

Osmanlı Devleti, isyâncılara yardım ettiği ve ülkesine sığınanları koruduğu için Rusya'yı çok kerre kınar. Fakat Rusya, asıl emeline ulaşmak için onlara yardım etmeyi sürdürür. Emeli ise Âsitâne'yi [İstanbul] işgal etmek ve bu şehri, Roma nasıl Katoliklerin merkezi olarak kabûl ediliyorsa, aynen o şekilde Ortodoks mezhebinin başkenti kılmaktır. İki taraf arasındaki görüşmeler bir müddet boyunca ve faydasız bir şekilde devâm edip gider. Rusya, kendi emellerini gerçekleştirme derdindedir. Osmanlı ise hiçbir yabancı devletin kendi içişlerine karışmasını kabûl etmemektedir. 1825 yılında I. Nikola yönetime gelir ve selefinin siyâsî çizgisini takîb ederek Yunan meselesiyle ilgilenir. Onun İngiltere'yle ittifâk yapmasıyla da Osmanlı Devleti 1826 yılında Akkerman Antlaşması'nı imzalamak mecbûriyyetinde kalır. Özeti ise şudur: Rusya, Karadeniz'de denizcilik/gemi bulundurma hakkına sâhib olacaktır. Kezâ her iki boğazdan, Osmanlı Devleti Rus gemilerini teftîş etme hakkına sâhib olmaksızın geçebilecektir. Eflak ve Boğdan vilâyeti yöneticileri, âyân [/Boyarlar] tarafından ve yedi yıllığına seçilecektir. Yine Rusya'nın onayı olmaksızın bunların azledilmesi mümkün olmayacaktır. Sırp vilâyeti, takrîben bağımsız olacaktır. Türk askerleri, Belgrad ve başka üç kale hâricinde herhangi bir yeri elinde tutmayacaktır.

Bu antlaşmada, gelecekte bir soruna sebeb olması için, Yunanistanla ilgili herhangi bir şey zikredilmez. Aksine Rusya ve İngiltere, tüm nüfûzlarını, burada devâm eden savaşlara bir sınır koymak için kullanır; Bâb-ı Âli istemese de böyle yaparlar. Avusturya, Prusya ve Fransa da İngiltere ve Rusya'ya muvâfakat gösterir.

Navarin Vakası

5 Şubat 1827 yılında İngiltere, Osmanlı Devleti'ne, bütün devletlerin Osmanlı ile tebaası arasında aracılık yapmasını resmî bir şekilde teklîf eder. Osmanlı ise bunu kabûl etmez. Aksine bir müddet bekleyip düşündükten sonra İngiliz elçisine, böyle

bir müdâhalenin âkıbetini hatırlatır ve böyle bir şeye, geçmişte izin vermediği gibi gelecekte de izin vermeyeceğini bildirir. Bu cevâbı alan devletler bir hayli öfkelenir. Fransa, İngiltere ve Rusya, Yunanların Osmanlıya, mikdârı bilahare belirlenecek olan belli bir cizye ödemeleri karşlığında Yunan'a idârî bağımsızlığını zorla da olsa vermesi için Osmanlıya baskı yapmak üzere kendi aralarında anlaşırlar. İki tarafın sınırlarının belirlenmesini de sonraya bırakırlar ve Osmanlı Devleti'ne, Yunanların aleyhine yapılan düşmanca harekâtları durdurması için bir aylık mühlet tanırlar. Aksi takdîrde bu isteklerini gerçekleştirmek için farklı yollara başvurmak zorunda kalacaklarını bildirirler. Yapılan bu antlaşmanın metni Bâb-ı Âli'ye ulaştığı zaman, Bâb-ı Âli buna pek önem atfetmez. Bir ay geçtikten sonra adı geçen üç devlet, filo komutanlarına, Yunan sâhillerine doğru yola koyulmaları için bir emir çıkarır. Bu aşamadan sonra Osmanlı Devleti, İbrâhîm Paşa'dan, savaşı derhâl durdurmasını taleb eder. O da yirmi gün boyunca savaşı durdurur ve kendisine yeni talimatların gelmesini bekler. Müttefik devletlerin gemileri, Türk ve Mısır gemilerinin buradan çıkışını önlemek gâyesiyle Navarin limanında birleşirler. 1827 yılının Ekim ayında müttefik devletlerin gemilerinin toplanması sona erer. İki tarafın gemileri birbirini henüz görmüşken boş bir gerekçeyle savaş ateşi tutuşur. Bütün Avrupalı gemiler toplarını Türk ve Mısır gemileri üzerine çevirirler. Birkaç saat süren muhârebenin sonunda müttefik devletler gâlib gelir. Devletler arasında âdet olduğu üzere savaş ilânı akabinde yapılması gereken, ama böyle olmaksızın vukû bulan bu hâdisenin haberi Bâb-ı Âli'ye ulaştığı zaman, bu üç devletin elçilerine birer nota gönderilir. Bu işin mesnedsizliği isbât edilir ve uluslararası kânûnlara aykırı olduğu bildirilir. Sözkonusu devletlerin, Osmanlı Memâlikinin işlerine karışmaktan tamâmen el çekmeleri ve kendisine verilen zararın tazmîn edilmesi istenir. Elçiler, bu notaya herhangi bir cevâb vermedikleri gibi bir de Bâb-ı Âli'yle ilişkilerini keserler. Hızlı bir şekilde gemilerine binip çekilirler. Sultân "Hatt-ı Şerîf" ile bütün vilâyetlere genel bir fermân çıkarır. Umûmen bütün devletlerin ve husûsen Rusya'nın, Devlet-i Aliyye, biricik Devlet-i İslâmiyye karşısındaki kötü maksadlarını bu fermân boyunca ilân eder. Bu düşmanlığa sebeb olan gerekçenin siyâsî değil, *bilakis* dînî olduğunu ahâliye bildirir. Fermânı, Müslümanları din, millet ve vatan müdâfaasına teşvîk ile nihâyete erdirir. Bunun üzerine Rusya öfkeden küplere biner ve 1828 yılının Nisan ayında Osmanlı Devleti'ne savaş ilân eder.

Sonra İbrâhîm Paşa, babasından gelen emirleri alır ve geriye kalan Mısır gemileriyle birlikte Mısır'a dönmek üzere 1828 yılı Ağustos ayında müttefik devletlerle anlaşır. Mısır askerleri geri çekilmeye başlar ve onların boş bıraktığı her yere ise, Yunan topraklarına gelmiş bulunan Fransız askerleri girer. 1828 yılı Kasım ayında üç müttefik devlet, Yunanistan'ın durumunu görüşmek üzere Londra'da bir konferans düzenler ve bu konferansa Osmanlı Devleti'ni de çağırırlar; ancak Osmanlı Devleti buraya bir temsîlci göndermeyi reddeder. Sözkonusu devletlerin temsîlcileri belirlenen günde toplanır ve Mora ile Kiklat adalarını bağımsızlığına kavuşturmak, yine bunları müstakil bir hükûmet çatısı altında birleştirmek, bu devletlerin seçeceği

Hıristıyan bir yöneticinin burayı idâre etmesini sağlamak, Yunan hükûmetinin Bâb-ı Âli'ye yıllık beşyüzbin kuruş cizye ödemesi karşlığında onların himâyesinde kalmak üzere anlaşırlar. Osmanlı Devleti, kendisi ile tebaası arasında yaşanan hâdiselerle ilgisi olmayan devletlerin aldığı bu karârı kabûl etmez. Donanmasını tahrîb ettikten sonra kendisine savaş ilân eden Rusya'ya karşı savaşmakla meşgûl olur. Nihâyet 1830 yılında Bâb-ı Âli, 1828 yılı Kasım ayında Londra'da toplanan devletlerin aldığı karârları ve Yunanistan'ın bağımsızlığını kabûl etmek zorunda kalır.

Yeniçeri Ocağının Kaldırılması

Müellifin [Ferîd Bey'in] iddiâsına göre, Sultân II. Mahmûd, Avrupa ordularında kullanılan yeni askerî düzenlerin daha iyi olduğunu anladığında; Mısır'daki Nizâm-ı Cedîd askerlerinin Mora'da elde ettiği olağanüstü başarıları duyduğunda; İbrâhîm Paşa'nın Yunanlara karşı kazandığı zaferlerin de, ancak Nizâm-ı Cedîd askerleri sayesinde gerçekleştiğini öğrendiğinde, askerî teşkîlâtı ıslâh etmek yönlü kanâati iyice pekişir. Sultân III. Selîm'in tamamlamaya güç yetiremediği planı tamamlamak ister. Bunun için memleketin önde gelen zevâtı ile âyânını ve Yeniçeri ocağının büyük subaylarını 1826 yılı başlarında müftünün/Şeyhulislâm'ın evinde toplar. Onlara kırk altı mâddeyi hâvi bir plan okur ve orduya getirilmek istenen yeni düzenlemelerin nasıl olacağını bütün açıklığıyla anlatır. Orada hâzır bulunan topluluk bunu onayladıktan sonra mührünü getirtir ve Yeniçeri subayları da dâhil olmak üzere onların tamâmının onayıyla bunu tahrîr eder [Sened-i İttifâk]. Şeyhulislâm da bununla amel etmenin şer'an cevâzına ve uygulanmasına muhâlif davrananların cezaya çarptırılmasına dâir *bir* fetvâ verir. Sonra bu planın [Sened-i İttifâk] içeriği Yeniçeri subaylarının hepsine okunur. Onlar da bunu onaylarlar. Ama onların buna muvâfakat göstermesi sadece göstermeliktir. Çünkü subaylar eğitilmeye başlandığında ve muallim sıfatıyla onları eğitenlerin Frenk subayları olduğu anlaşıldığında Yeniçeriler uyanırlar ve daha önce yaptıkları gibi bunun uygulanmasını engellemek için ayaklanma ve isyân hazırlığına başlarlar. Çok geçmeden de Yeniçeri ocağı tasfiye edilir. Yeniçeriler kovuşturulmaya ve muhâlif olanlar yok edilmeye başlanır.

Sonra Sultân II. Mahmûd, şerî fetvâ (!) üzerine, içerdeki ıslâhâtları [/reformları] gerçekleştirme yoluna gider. Daha önce zikri geçen ve eserini kaynak olarak kullandığımız müellif [Ferîd Bey] Sultân'ın yapıp ettiklerini överek şöyle der:

"... Diğer taraftan ise eski âdetleri değiştirmeye ve Avrupa âdetlerinden güzel görülenlere uymaya başlar. Sarığı, fes ile değiştirir. Avrupaî kıyâfetlerin giyilmesini emreder. Yine bu kıyâfetlerin askerî ve medenî alanlarda [sivil memûrlar için] resmî kıyâfetler olmasını emreder." ... "En sonunda Avrupa ülkelerini, ahvâlini görmek ve gerçekten ne olup bittiğine vâkıf olmak için bizzât dolaşır... Kısacası II. Mahmûd, düzenlerinde Avrupa ile uyumlu bir şekilde hareket edenlerin yolunu takîb eder [?!]. Diğer devletlerin hızlı gelişme sürecine kayıtsız kalmaz ve böyle şartlarda durağan kalmanın gerilemenin ta kendisi olduğunu bilir...[?!]" [...]

Fransa'nın Batı Cezayir'i işgali: 1830 yılının ortalarında Fransa, uzun bir süredir Cezayir vilâyeti aleyhine taşıdığı emelini uygulamaya koyar. Buna Müslüman deniz korsanlarının Fransız ticârî gemilerine yaptığı saldırıları önlemeyi bahane gösterir. Gerçekte ise Kuzey Afrika tarafında bir savaş üssü elde etme peşindedir. Ayrıca İngilitere'nin Akdeniz'de tek başına efendi olmasını da istememektedir. Zîrâ Cebel-i Tarık ve Malta Adası İngiltere'nin işgali altındadır.

Fransa, sözkonusu emelini gerçekleştirmeye, kendisi ile Osmanlı Devleti'nin bölge vâlisi arasında vukû bulan ihtilâfı bahane kılar. 7 Ocak 1830 târîhinde bizzât Kral'ın başkanlığında yapılan bakanlar kurulu toplantısının akabinde Fransa, işbu bölgenin işgal edilmesi gerektiğine dâir bir karâr alır. Sonra yaklaşık yirmi sekiz bin savaşçıdan müteşekkil bir orduyu, yüz gemiden oluşan bir deniz donanmasını ve yirmi yedi bin deniz askeri taşıyan üç gemiyi Cezayir'e gönderir. İngiltere ise bunu öğrendiğinde bölgedeki nüfûzuna halel gelmesi endişesine kapılır ve bu hareketi protesto eder. Ama protestosu hiçbir işe yaramaz.

Fransız askerleri, 20 Zilhicce 1245/12 Haziran 1830 târîhinde, Cezayir şehri yakınlarına çıkarma yaparlar. İki taraf arasında Haziran ayında bir savaş yaşanır. Bu şiddetli savaşın sonunda Fransızlar sayı çokluğuyla muzaffer olurlar. Fransız askerleri bizzât Cezayir şehrine girer ve Fransa, burayı kendi topraklarına kattığını ilân eder. Ondan sonra Cezayir'in geri kalan bölgelerini işgal etmek için aralıksız bir şekilde asker göndermeye başlar.

Bu dönemde [Kavalalı] Mehmed Ali Paşa Mısır'da ayaklanır ve Şâm üzerine yürür. Yapılan arabuluculuklar ve müzâkereler, yabancı devletlerin işin içine girmesine sebebiyet verir. Fransa'nın da desteğiyle Mısır vilâyeti, idâresi verâset yoluyla oğullarına geçmek üzere [Kavalalı] Mehmed Ali Paşa'ya verilir ki, bu hikâye, târîhî olarak pek meşhûrdur.

Sonra Sultân II. Mahmûd 1839 yılı Temmuz ayında vefât eder. Hilâfet müddeti otuz bir yıl on ay kadardır. Ondan sonra yönetime oğlu Abdulmecîd gelir.

31- Sultân Gâzî Abdulmecîd Hân (1839–1861)

Hilâfete geldiğinde yaşı henüz on sekizine ulaşmamıştır. Hükûmet, Mısır vâlisi Mehmed Ali Paşa askerlerinin Osmanlı askerlerine gâlib gelmesi; ordularının da Antep, Kayseri, Malatya illerini işgal etmesi nedeniyle son derece çalkantılı bir hâl içindedir. Osmanlı Devleti'nin içinde olduğu sıkıntıyı daha karmaşık hâle getiren ise Türk donanmasının Kaptan-ı Deryası Ahmed Paşa'nın, bütün savaş gemilerini alıp İskenderiye koyuna götürmesi ve tamâmını Mehmed Ali Paşa'ya teslîm etmesidir.

Yabancı devletlerin Âsitâne'de bulunan konsolosları, donanmanın Mehmed Ali Paşa'ya teslîm edildiğini öğrendikleri zaman, İbrâhîm Paşa'nın, işbu donanmayı Kostantiniyye üzerine sürmesinden endişe ederler. Bunun için Bâb-ı Âli'ye 1839 yılında bir lâyiha gönderirler. Fransa, İngiltere, Rusya, Avusturya ve Prusya elçileri tarafından imzalanan bu lâyiha yoluyla Bâb-ı Âli'den, Mısır meselesiyle ilgili olarak

kendilerine danışılmadan herhangi bir karâr alınmamasını taleb eder ve bu önemli meseleyi çözüme kavuşturmak için Bâb-ı Âli ile Mehmed Ali Paşa arasında arabuluculuk etmeye hâzır olduklarını bildirirler. Bâb-ı Âli, bu lâyihayı kabûl eder ve elçiler Sadrazamın huzurunda toplanırlar. Mehmed Ali Paşa'ya neler verilmesi gerektiğini müzâkere ederler. Birçok müzâkere yapılır. Rusya, yapılan uluslararası konferansın Rusya'nın Bâb-ı Âli ile ilişkilerini sınırlama yetkisini hâiz olmasını kabûl etmez. Aksine "Hünkâr İskelesi" Antlaşması'nın mâddelerine bağlı kalınması konusundaki ısrârını ilân eder ki bu da [Osmanlı] Devleti['ni], askerleri ve gemileriyle himâye etmesi, ayrıca -İbrâhîm Paşa'nın, Şâm sınırlarına saldırması durumunda-topraklarının çoğunu savaşsız bir şekilde işgal etmesidir [?!].

İşte bu noktada Fransa ve İngiltere, -zarûret hâlinde, Osmanlıyı, Rusya'dan ve Mısır askerlerinden himâye etmek amacıyla- gemilerinin Çanakkale boğazından geçişi için açık bir izin vermesini Bâb-ı Âli'den taleb ederler. Geri kalan elçiler, bu talebi öğrendiklerinde bundan râhatsızlık duyarlar ve arabuluculuk yapan devletler arasında ayrılığın vukû bulmasından çekinirler. Rus elçisi, Fransız ve İngiliz gemilerinin boğaza girmesi durumunda Bâb-ı Âli ile olan siyâsî ilişkilerini keseceğini ve derhâl ayrılıp gideceğini ilân eder. Zâten Rusya hükûmeti, ihtiyâc durumunda elçisinin binip geri dönmesi için bir savaş gemisi göndermiştir. Avusturya ise Londra ve Paris'e, bu taleblerinin Avrupa'daki barışı zedelediğini ve elçilerinin bu konuda ısrâr etmesi durumunda ittifâktan çekilip özgür hareket yetkisini koruyacağını yazar. Bâb-ı Âli, bunu öğrendiğinde karşılıklı görüşmelerin daha fazla kötüleşmesinden endişe eder ve Fransa ile İngiltere hükûmetlerinin talebini reddeder. Gemilerini de boğazın girişinden uzaklaştırmalarını ister.

Bu sebebler ve sözkonusu devlet temsîlcilerinin kendi aralarında anlaşamamaları dolayısıyla müzâkereler 1839 yılı Eylül ayına kadar durur. En sonunda İngiltere elçisi, Bâb-ı Âli'ye, devletinin Mehmed Ali Paşa'yı Türk gemilerini geri vermeye zorlamaya hâzır olduğu yönünde bir teklîf sunar. Kendi şartları ise zarûret hâlinde Rusya'yı engellemek için gemilerine İstanbul boğazına girme hakkı tanınmasıdır. Fransa hükûmeti bunu öğrendiğinde Türk sularındaki donanma komutanına 1839 yılı Aralık ayında bir emir gönderir ve Mehmed Ali Paşa hükûmeti aleyhine yapılacak hiçbir düşmanca harekette İngiliz gemilerine destek vermemesini söyler.

[Mısır Meselesi ve Kavalalı]

([Kavalalı] Mehmed Ali Paşa'nın, Osmanlılar aleyhine Fransızlara uşaklık ettiğine, Hıristıyan ve Fransa sevdalısı pek çok kişinin de onun nezdinde makâm-mevki sâhibi olduğuna dâir pek çok târîhî delîl vardır.)

Velhâsıl herkes, Mısır meselesinde, Fransa ile İngiltere arasında mutlaka bir çatışma vukû bulacağını bilir. Bütün devletler, bu çatışma dolayısıyla yaşanabilecek olaylar karşısında önlemini alır. Avusturya, Viyana veya Berlin'de uluslararası bir konferansın yapılmasıyla ilgili teklîfinin kabûl görmemesi nedeniyle, artık bu işe

müdâhil olmak istemediğini ilân eder. Rusya ve Prusya ise devletlerin bu konuda alacağı her türlü karârı kabûl edeceklerini bildirirler. Alınacak karârın Bâb-ı Âli'nin rızasına uygun ve bunu, -kemâl-ı hürriyyetle- kabûl etmiş olmasını şart koşarlar. Sanki de devletler, Fransa ve İngiltere'nin Bâb-ı Âli'yle de birleşerek alacakları bir karârı kabûl etmiş olacaklardır.

Velâkin bu iki devlet arasında ittifâk hâsıl olmaz. Zîrâ İngilizler, Mısırlıları, kendi aslî sınırlarına geri döndürmeye çalışır. Fransa ise bunu kabûl etmez ve Mehmed Ali Paşa'ya destek çıkma arzusunu ortaya koyar. Şöyle ki: Fransa, Mısır ve Şâm vilâyetlerinin Mehmed Ali Paşa ile zürriyyetinin olması, Adana ve Tarsus illerinin de -hayâtta olduğu müddetce- Mehmed Ali Paşa'nın elinde bulunması arzusundadır. İngiltere ise Mısır vilâyeti hâricinde bir şeyin Mehmed Ali Paşa'ya verilmesini istemez. Ama Fransa'yı razı etmek gâyesiyle hayâtta olduğu müddet boyunca Bilâd-ı Şâm'ın güney yarısının Mehmed Ali Paşa'ya verilmesini kabûl eder. Fakat Akka şehrinin bu yarıma dâhil edilmemesini de şart koşar. Fransa ise uşağı Mehmed Ali Paşa'ya destek olmak amacıyla bu teklîfi reddeder.

15 Temmuz 1840 yılında devletler, Devlet-i Aliyye temsîlcisinin de tasdîk ettiği bir antlaşma üzerinde ittifâka varır ki muhtevası şudur:

1- Mehmed Ali Paşa, istîlâ ettiği toprakları Devlet-i Aliyye'ye geri verecek, Şâm'ın güney bölümünü elinde tutacak, ama Akka şehri bu bölüme dâhil olmayacak...

2- İngiltere'nin, Avusturya'yla da ittifâk ederek Şâm'ı muhâsara etme ve Mısır'a itâatten çıkmak ve Osmanlı Devlet yönetimi altına geri dönmek isteyen tüm Şâm ahâlisi mensûblarına yardım etme hakkına sâhib olacak...

3- Mısır ordularının Konstantiniyye üzerine gelmesi durumunda burayı korumak için Rusya, Avusturya ve İngiltere gemilerinin hepsi birden boğaza girme hakkına sâhib olacak...

4- Konstantiniyye tehdîd altında olmadığı sürece hiç kimsenin boğaz sularına girme hakkı olmayacak...

5- Temsîlcileri bu ittifâkı imzalayan devletlerin tamâmı bu ittifâkı iki ayı aşmayan bir süre içinde mutlaka onaylayacak ve onay işlemi Londra'da gerçekleşecek...

Bu antlaşma metnine, Devlet-i Aliyye temsîlcisi tarafından onaylanan bir de ek iliştirilir ve bu ek içinde, Mehmed Ali Paşa'ya verilmesi muhtemel haklar ve imtiyâzlar açıklanır.

Bu antlaşmanın imzalanmasından önce İngiltere Lübnan'ın Dürzî, Marunî ve Nusayrî ahâlisini itâatin dışına çıkıp ayaklanmaları için kışkırtmaya başlar.

Sonra devletler tekrar ihtilâf noktasına döner ve neredeyse Mehmed Ali Paşa ile savaşa girilecek olur. Akabinde (Mehmed Ali Paşa'yı destekleyen Fransa'nın hilâfına) dört müttefik devletin konsolosları Mehmed Ali Paşa'ya gönderilir. Devletleri adına, ona, Mısır vilâyetinin kendisinin ve vârislerinin olmasını, Akka vilâyetinin ise kendisi hayâtta olduğu müddetce onun olmasını teklîf ederler. Cevâbını vermesi

için ona on gün mühlet tanırlar. O da onlardan, bu teklîfi, yazılı olarak ister. İsteğini yerine getirirler. Bir sonraki günde ise Fransa'nın ona kesinlikle yardım edemeyeceğini iyice anlatırlar ve devletlerin, üzerinde ittifâka varılan karârı uygulamaya koymakta ısrârlı olduğunu, bu durum bir Avrupa savaşına neden olsa da bundan vazgeçmeyeceklerini bildirirler. O da bunu kabûl etmemek ve kendi hakkını savunmak konusunda ısrâr eder. 24 Ağustos 1840 târîhinde konsoloslar, yanlarında Osmanlı temsîlcisi olduğu hâlde Mehmed Ali Paşa'ya gelirler ve ona, artık Akka vilâyeti üzerinde hiçbir hakkı olmadığını ve devletlerin, ona ve zürriyyetine Mısır vilâyetinden gayrı bir şeyi vermeye müsaade etmeyeceklerini bildirirler. Mehmed Ali Paşa, öfkelenir ve onları yanından kovar. Onlar da kalkıp giderler ve cevâbını vermesi için kendisine on gün daha mühlet tanırlar. Cevâb vermemesi durumunda devletler, ona gelecek herhangi bir zarardan sorumlu olmayacaklardır. Tanınan sürenin akabinde Mehmed Ali Paşa tarafından kendilerine cevâb verilmediği için konsoloslar bu durumu devletlerinin İstanbul'daki büyük elçilerine yazarlar. Elçiler Sadrazam'la birlikte toplanır ve kendi aralarında ittifâkla Mısır ile Şâm'ı Mehmed Ali Paşa'nın elinden almaya karâr verirler. Bu müddet zarfında Fransa, Mehmed Ali Paşa'ya yardım etmekten âciz kalır ve gemilerine, öncelikle Yunan sularına doğru çekilmeleri, sonra da Fransa'ya dönmeleri yönünde emir çıkarır. Mısır ile Şâm'ı ise İngiliz gemilerine bırakır. Onlar ise bu bölge limanlarını topa tutup yakarlar.

11 Eylül târîhinde askerler, Beyrut'un kuzeyine takrîben altı mil uzaklıkta olan bir noktada karaya çıkarılır. İbrâhîm Paşa, bu noktanın İngiliz topçu kuvvetlerinin koruması altında olması dolayısıyla onlara engel olamaz. Ondan sonra Süleymân Paşa'ya, İngiliz ve Avusturya amirallerinden bir nota gelir ve kendisinden Beyrut şehrini derhâl terketmesi istenir. Süleymân Paşa, İbrâhîm Paşa ile müzâkerede bulunabilmek için onlardan yirmi dört saatlik bir mühlet ister, ama bu isteği kabûl edilmez. İki gün boyunca Beyrut şehrini topa tutarlar. Öyle ki şehrin, tamâmı olmasa bile, büyük bir bölümü yakılıp yıkılır. Aynı şekilde Şâm sınırları da Mehmed Ali Paşa'nın elinden alınıp Osmanlı Devleti'ne geri verilmek kasdıyla yakılır.

Bu müddet zarfında Commodore Napier, Mehmed Ali Paşa'ya, Şâm'dan vazgeçmesi ve Türk donanma gemilerini Devlet-i Aliyye'ye geri vermesi durumunda İngiliz hükûmetinin, Mısır'ın, ona ve zürriyyetine verilmesi için Bâb-ı Ali nezdinde girişimde bulunacağına dâir bir teklîf sunar. Mehmed Ali Paşa, Mısır'ı zürriyyetinin elinde tutabilmek için bu teklîfi makbûl görüp şartlarını kabûl eder. İkisi arasında 1840 yılı Kasım ayında ittifâk yapılır. Bâb-ı Âli ise bu ittifâkı, ancak belli bir tereddüd ve isteksizlik sonrasında kabûl eder.

Lübnan Meselesi

Mısır askerleri, Bilâd-ı Şâm'ı ve Lübnan dağlarını terk eder etmez yöre insânlarının *içindeki* kadîm dînî dürtüler harekete geçer. Ecnebî kuvvetlerin, kendi emellerine ulaşmak için ektiği fitne tohumları ve çıkardığı iç karışıklıklar bu ayrılık ateşini alevlendirdikçe alevlendirir. Fransızlar Katolik Marunîlere destek çıkarlar. İngilizler

ise onların aleyhine Dürzîlere yardımcı olurlar. Onları, Katolik mezhebini bırakıp Protestan mezhebini benimsemeye, dolayısıyla da zillet ve meskenet içinde bilfiil kendi himâyelerine girmeye mecbûr kılmaya çalışırlar. *Zîrâ* bu durumda, mezhebî gerekçelerle onları himâye etme bahanesi Fransa'nın elinden alınmış olacaktır. Bu zavallı kesimlerin her biri ise bu devletlere aldanır. Zannederler ki, istenen onların hayrınadır ve ilerlemelerine dâirdir. Bu çirkef politikaların ne için kullanıldığına ve bu politikaları güdenlerin kendi emellerine ulaşmak için masûm insânların kanlarını akıtmaktan geri durmadığına dikkat etmezler. İşbu entrikalar yüzünden Lübnan'ın dört bir tarafı çalkalanmaya başlar. Yöre ahâlisinin bağırlarında saklı duran din ve kavmiyet eksenli kinler dışa vurulur. 1841 yılında Dürzîler Marunîlere saldırır. Deyr el-Kamer'e girerler ve burada insânın tüylerini ürperten yağma ve talan işlerine girişirler. 1845 yılında yine Dürzîler ikinci bir kez aynı şeyi yaparlar. Hıristıyanları katleder, cüsselerini yakar, ondan sonra -içinde bulunan bütün menkûlleri yağmaladıktan sonra- manastırı ateşe verirler. Bu arada Amerikalı ve İngiliz Protestan misyonerlerin kıllarına bile zarar gelmez! Bu da yapılan *tüm* o katliâmlarda onların parmağının olduğunu açık bir şekilde ortaya koymaktadır.

Peşpeşe yaşanan bu karışıklıklar nedeniyle Bâb-ı Âli'nin önünde, vukû bulan fitneleri önlemek için Cebel-i Lübnan idâresine müdâhil olmaktan gayrı bir yol kalmaz. Mısır askerleri Şâm bölgesinden çıktıktan sonra Emîr Beşîr eş-Şihâbî azledilir ve yerine bir Osmanlı vâlisi atanır. Böylelikle Cebel bölgesi sâkinlerine tanınmış olan bütün eski imtiyâzlar ibtâl edilmiş olur. Osmanlı'nın işlerine karışmaları artık mutâd bir şey hâline gelen ecnebî devletler bunu kabûl etmezler. Osmanlı Devleti, bu sorunları gidermek için birçok çözüm yolu dener. Her seferinde bir devlet razı olurken diğeri öfkelenir. Ecnebî devletlerin bu işe karışıp durması ise meseleyi iyice çıkmaza sokar. 1845 yılında farklı tâifeler arasında bir katliâm yaşanır. Osmanlı Devleti, askerlerini gönderir; bölgedeki her dağı ve ovayı askerî sıfatla istîlâ eder. Burada örfî (sıkıyönetim) kânûnları uygulamaya koyar. Sonra büyük devletlerle Bâb-ı Âli arasında barışı -şimdide ve gelecekte- garanti altına alacak bir çözüm yolu bulmak için müzâkereler yapılır. Uzun süren görüşmeler ve nice çekişmeler sonrasında müzâkereler orta bir çözüm yolu üzerinde ittifâka varılmakla nihâyete erer. Böylelikle de Lübnan meselesi muvakkaten sonuçlandırılmış olur. Dürzîler bu eşitlik durumunu kabûl etmedikleri, İngiltere temsîlcisinin desîselerine ve -zamanla onlara, Lübnan'da yaşayan bütün halklar üzerinde efendilik tanıyacaklarına ilişkin- vaadlerine kapılarak daha fazla şey istedikleri için, bu fitneler kendi mecrasında akmaya devâm eder. Öyle ki 1860 yılında bir katliâm daha yaşanır. Fransa Marunîleri savunmak için askerî bir müdâhalede bulunur. Güvenliği sağladıktan ve Marunîlerin haklarını koruma altına aldıktan sonra çekilir.

Kırım Harbi ve Nedenleri

Ortodoks ve Katolik râhiblerin, Kudüs şehrindeki -kendilerince muteber- kiliselerin temellükü veyahut buralarda kendi dînî öğretilerini ikâme etme konusundaki

rekâbetleri eskiden beri devâm eden bir şeydir. Eski bazı antlaşmaların sâhibi olan Fransa [elinde bulundurduğu imtiyâzlar uyarınca] Katolikleri destekler. Öte taraftan Rusya, Katolikleri bu imtiyâzlardan tecrîd etmeye ve bunları Ortodokslara kazandırmaya çalışır. Onlar aracılığıyla da kendi siyâsetiyle nüfûzunu Osmanlı Devleti'nin bu mezhebe bağlı olan ve sayıları on milyonu aşkın bir nüfusa ulaşan tebaası arasında yayma imkânına kavuşmak ister. Ayrıca III. Napolyon, İkinci Fransız Cumhuriyetine Prens Louis Napolyon ismiyle başkan tayîn edildiğinde Osmanlı Devleti'ne bu meseleyi açar. Bâb-ı Âli, bu konunun -yapılan eski antlaşmalar doğrultusunda- bir çözüme kavuşturulması için farklı mezheblere müntesib azalardan oluşan bir kurul tayîn eder. Kurul, peşpeşe yaptığı birkaç toplantı sonrasında belli sayıda kilise ve manastırın temellük hakkını evleviyyetle Katoliklere verme karârı alır. Rusya, bu antlaşmanın yürürlüğe sokulmasına karşı çıkar ve Bâb-ı Âli'yi, bunu uygulamaya koymayı emrettiği takdîrde savaşla tehdîd eder.

Bu süreçte Çar Nikola, kendi hükûmeti nezdinde İngiltere büyük elçisi olan Sir Hamilton Seymour'un ne düşüncede olup olmadığını iyice anlamaya çalışır. Rusya ile İngiltere devletlerinin, Fransa'nın doğudaki nüfûzunu zayıflatmak ve Osmanlı devlet topraklarını bölüşmek yolunda gerekli önlemleri almak için mutlaka ittifâk yapmaları gerektiğini söyler. Zîrâ bu "Hasta Adam"ı tedâvi etmek, artık imkânsız bir hâl almıştır. O dönemlerde ve onların ağzıyla Osmanlı Devleti'nin uluslararası mahfillerde anıldığı isim budur: "**Hasta Adam**"! Rusya, eğer planını uygulamada ona yardımcı olur da Mısır bölgesiyle Girit adasını kendisine verirse İngiltere'ye kolaylık göstereceği teklîfinde bulunur. İngiliz sefîri, sadra şifâ bir cevâb vermez. Aksine Rus Çarına, evlâ olanın bu hastayı tedâvi etmek ve hastalıktan kurtuluncaya kadar onunla ilgilenmek olduğunu söyler. Zîrâ bu hasta ölecek olsa onun terekesini paylaşmak yüzünden Avrupa savaşları çıkacak ve nehirler kan olup akacaktır. İngiliz devletinin gösterdiği bu tavır, Osmanlı devletini takviye etmek sevgisi veya bekasını temîn arzusu değildir. Tam aksine Rusya'nın doğuya doğru yayılması ve Âsitâne'yi işgal etmesi korkusudur ki, işte o zaman İngiltere'nin bir başına taşıdığı deniz krallığına Rusya da ortak olacaktır.

Rus Çarı, İngiltere'nin onun teklîflerine kulak asmadığını gördüğünde Fransız elçisine açılır. Filistin diyârında işlerin kendi istekleri doğrultusunda yürümesine yardımcı olmaları durumunda Rusya'nın da buna karşılık olarak Fransa'ya Tunus bölgesini ele geçirmesi, batı topraklarındaki nüfûzunu güçlendirmesi ve İngiltere'nin Malta adasındaki icrââtlarını kontrolü için kolaylık gösterip yardımcı olacağı teklîfinde bulunur. Ama teklîfleri Fransız sefîri nezdinde de aksiseda bulmaz.

Bu girişimlerden herkesin anladığı şu olur ki, Rusya'nın tek gâyesi, Osmanlı Devleti'ne savaş açmak ve onun topraklarını bölüşmektir. Fransa hem bu yüzden hem de hesâbda olmayan hâdiselerin vukû bulması durumunda bir hazırlık olsun diye savaş gemilerini, 1853 yılında Yunan sularına yollar. İngiltere ise Malta'daki gemilerine, yeni emirler gelinceye kadar tetikte beklemesine dâir haber gönderir.

Bu esnâda [Rus sefîri] Prens Mençikof, "Hünkâr İskelesi Antlaşması" şartlarını yenilemek için Bâb-ı Âli'de var gücünü sarfetmektedir. Çünkü bu antlaşmaya göre Rusya'ya, Osmanlı topraklarındaki bütün Hıristıyanları himâye hakkı tanınmıştır. Bâb-ı Âli ise ona cevâb vermeyi ağırdan alır. Sonra Rus sefîri, Bâb-ı Âli'ye nihâî bir bildiri gönderir ve Bâb-ı Âli ile olan ilişkilerini keser. Akabinde ise Rus gemilerinden biriyle Âsitâne'yi terkeder.

Bâb-ı Âli, bu bildirinin bir sûretini İngiltere'ye ulaştırdığında Rusya'nın Osmanlı Devleti'ne karşı beslediği kötü niyyeti anlaşılır. İngiltere de Fransa'yla birleşir ve Malta'daki gemilerine Fransız gemileriyle birleşmesi ve her konuda birlikte hareket etmesi yolunda emir gönderir. Böylece İngiltere ile Fransa'nın Osmanlı topraklarını Rusya'nın emelleri karşısında korumak üzere birleştikleri haberi bütün Avrupa'ya ulaşır. Ondan sonra bu iki devlet, 1853 yılında, gemilerine, ihtiyâc hâlinde Osmanlı Devleti'ne yardım eli uzatmak için Çanakkale Boğazı'na yanaşmalarına dâir emir gönderirler.

1853 yılı Temmuz ayında Rus askerleri, Osmanlı Devleti ile Rusya topraklarını ayıran Prut Nehri'ni geçerler ve iki vilâyeti bilfiil işgal ederler. Zîrâ batı ülkelerinin kendisine karşı savaşmak için Osmanlı devletiyle birlik olacağı ve Osmanlıyı savunacağı Rusya'nın aklından bile geçmez.

Prusya ve Avusturya temsîlcileri, Fransa ve İngiltere temsîlcileriyle birleşerek iki tarafın arasını bulmaya, kan akmasını ve belki de bütün Avrupa'yı saracak olan bir savaş ateşinin kandırılmasını önlemeye gayret ederler. Ama kongre, herhangi bir sonuca ulaşamadan dağılır. Sonra Ömer Paşa 3 Kasım 1853 târîhinde Nehri geçer. Yaşanan büyük ve çetin bir savaş sonrasında Osmanlı askerleri Rus askerlerini hezîmete uğratır ve onları Nehrin sol yakasında bulunan üslerinden zorla çıkarırlar. Ömer Paşa ve askerleri bütün dünyayı dehşete düşüren büyük bir zafer kazanırlar. Zîrâ hiç kimse Rusya'nın hezîmetini hesâb içre tutmamıştır. Rus İmparatoru Nikola bu hâli gördüğünde derhâl Avusturya İmparatoru Fransuva Joseph ile bir araya gelir. İngiltere ve Fransa gibi batı devletlerinin Osmanlı devletinin yardımına koşacağına dâir endişelerini dile getirir. Ona kendisiyle ittifâk yapma teklîfinde bulunur ve bu konuda yardım ister. İmparator bunu kabûl etmez ve ona cândan teessüflerini bildirir.

Bu sırada Fransız ve İngiliz gemileri, Karadeniz'e daha yakın olmak ve Rusların, deniz yoluyla Âsitâne'ye saldırması hâlinde burayı korumak için Bâb-ı Âli'nin rızası ile Haliç yakınlarına gelirler.

1853 yılı Kasım ayında Rus gemileri beklenmedik bir şekilde Karadeniz kıyısındaki Sinop limanında bulunan Türk gemilerine saldırır ve gemilerin nerdeyse tamâmını tahrîb ederler. Oysaki Rusya, Karadeniz'de herhangi bir düşmanca harekette bulunmayacağına dâir Fransa ve İngiltere devletlerine söz vermiştir. İşte o ândan itibâren Rusya'nın düşmanlığı ve emelleri karşısında Osmanlı Devleti'ni himâye etmek için bu devletlerle Rusya arasında bir savaş kaçınılmaz olur. Osmanlıyı

himâye, onun kaşı gözü hatırına değil, bilakis Rusya'nın nüfûzunun yayılması ve -daha önce de belirttiğimiz gibi- elinin Âsitâne'ye uzanması ihtimâli karşısında duyulan endişedir.

1854 yılının Mart ayında, Âsitâne şehrinde, Fransa, İngiltere ve Osmanlı Devleti arasında Rusya'ya karşı savaşmak ve Osmanlı Devleti'ni himâye etmek üzerine bir ittifâk anlaşması imzalanır. III. Napolyon, İngiltere ile birlikte Rusya'ya karşı savaş ilânını bildirmek üzere Temsîlciler Meclisi'ne bir mektûb gönderir.

Sonra iki müttefik devlet, ordularını toparlamaya; savaş için erzâk, malzeme, mühimmat ve bunları taşıyacak gemileri hazırlamaya başlarlar. Kara ordularının ulaşmasından önce Karadeniz'de savaş zâten başlamıştır. Bu süreçte İmparator Nikola, kendisine düşman olan devletlere savaş ilânında bulunur. Sonra müttefik devletler, ordularını ileri sürerler. Rus ordusu, Eflak ve Boğdan vilâyetlerinden çekildiğinde ise bu bölgeleri Avusturya ordusu işgal eder! Rusya, bu işgale, Avusturya'yı kızdırmamak ve onu da kendisine karşı kurulan sözkonusu ittifâkın içine itmemek korkusuyla itirâz etmez. Ayrıca bu bölgelerde Avusturya ordusunun olmasını, Türk veya Fransız askerlerine tercîh eder. Zîrâ Avusturya'nın savaşmak gibi bir niyyeti yoktur. Sonra Fransa ve İngiltere, gemilerini, Rus üslerini vurmak için Baltık denizi, Kuzey Akdeniz ve Pasifik okyanusuna gönderirler. Yine bu yılın sonlarında barışa ulaşmak ve -zararları daha fazla artmadan önce- savaşı durdurmak için Viyana şehrinde ikinci bir kez barış görüşmeleri yapılır. Şöyle ki, Fransa ve İngiltere, Avusturya'ya, eğer Rusya, yılın bitiminden önce barış teklîfini kabûl etmezse Rusya'ya karşı kendileriyle birleşmesi teklîfinde bulunurlar. Dört devlet, şu taleblerin yerine getirilmesine dâir *bir* taahhüd isterler:

1. Rusya, Osmanlı Devleti'nin Hırıstıyan tebaası ile Eflak ve Boğdan vilâyetlerinin himâye hakkını tekelinde tutmayacak...

2. Bütün devletlerin Tuna Nehri üzerinde denizcilik özgürlüğü olacak...

3. İstanbul Boğazı'ndan geçiş hakkıyla ilgili antlaşmalar, özellikle de 1841 yılı antlaşması düzeltilecek...

4. Karadeniz'deki güçleri dengelemek için yeni bir kâide belirlenecek ve bu yeni üçlü antlaşma uygulamaya konulacak...

28 Aralık târîhinde İngiltere, Fransa, Rusya ve Avusturya sefîrleri, Viyana'nın dışişleri bakanının maiyyetinde toplanırlar ve ona, istenilen mühleti verme kararına ulaşırlar. Bu yıl böylece biter. Umutlar bir barışa ulaşılması yönüne çevrilidir. Sonra Ruslar, Evpatoriya (Gözleve) Şehri'nde Osmanlılara ve yanlarında bulunan Mısır askerlerine saldırır. Serdar-ı Ekrem Ömer Paşa, onları topukları üzere gerisin geri çevirir. Zafer kısa bir sürede İslâm askerlerinin olur. Mart ayında Rusya İmparatoru vefât eder ve yerine oğlu II. Alexander geçer.

1855 yılının Ocak ayında Piyomente Kralı Victor Emmanuel, İtalya'da, Rusya aleyhine bir saldırı–savunma antlaşması imzalar ve on sekiz bin savaşçıdan oluşan

bir orduyu Kırım topraklarına gönderir. 26 Ağustos târîhinde müttefik kuvvetler, Rusları hezîmete uğratır. Ruslar, Sivastopol şehrini baştan ayağa yaktından sonra boşaltırlar. Müteffik kuvvetler şehri, daha doğrusu şehrin yıkıntılarını işgal ederler. Akabinde müttefik kuvvetler Kılburun şehrine doğru ilerleyip burayı işgal ederler. Bir sonraki gün Ruslar, Uçakov (Ozi) şehri kalelerini tahrîb eder ve bölgenin içine doğru yönelip bu kaleleri boşaltırlar. Eğer o bölgelerde erken bastıran kış mevsimi başlamış olmasa belki de Rusya, düşmanlarının -Rusların gözünde kutsal sayılan- Kiev Şehri üzerine yürümesini durdurabilecek yeterli kuvveti bulamayacaktır. Yine 1855 yılı içinde Fransız ve İngiliz gemileri Rusların Baltık denizindeki belli üslerini topa tutar ve Rus ticâretini hepten sekteye uğratırlar. Aynı şekilde Kuzey Akdeniz girişini kuşatırlar ve ticâret gemilerinin buraya girişini tamâmıyla engellerler. Ondan sonra kayda değer savaş hâlleri yaşanmaz. Bilakis mesele, siyâsî bir yörüngeye girer. Çünkü II. Alexander, başarılı olamadığını anlamıştır.

Özellikle vurgulanması gereken bir husûs ise Sivastopol'un düşüşünden sonra Avusturya'nın, II. Alexander'a açık bir şekilde düşmanlık göstermesidir. İsveç de Rusya aleyhine Avrupa ittifâkına katılmıştır. 1855 yılı Şubat ayında Viyana'da yeni bir konfrans tertîb edilir. Geri kalan ülkeler Rusya aleyhine tavır takınır. Özellikle de İsveç! Rusya'nın, Norveç kıyılarında avlanmayla ilgili bazı imtiyâzlar elde etmek için kendisini bir tehdîd unsuru olarak kullanıp durduğu İsveç de Rusya'nın karşısında yer alır ve 20 Kasım 1852 târîhinde Rusya aleyhine Fransa ve İngiltere ile bir saldırı–savunma antlaşması imzalar ve bunu resmî olarak bütün devletlere ilân eder. Böylece Rusya, kendisine karşı birlik olan bütün o kuvvetlere karşı durmasının imkânsız olduğunu kesin bir şekilde anlar. Hem kalbi hem de kalıbıyla barışa yönelir. Bunun için batılı devletlerden gelebilecek en ufak bir parıltıyı gözetlemeye başlar. Bu parıltıyı gördüğü ân barışı kabûl edecektir.

1855 yılı sonlarında Avusturya, devletlerin aslî taleblerini, ayrıca 1855 yılı Nisan ayında Viyana'da gerçekleşen konfrans esnâsında yapılan daha önceki teklîfleri de içeren nihâî bir teblîgatın Rusya'ya gönderilmesi önerisinde bulunur. Rusya'nın bütün bu önerileri kabûl etmemesi durumunda ise 1856 yılı sonbaharında savaşın bütün keskinliği ve şiddetiyle başlatılması, savaşacak kuvvetlere Avusturya, İsveç ve Norveç askerlerinin de katılması gündeme gelir. Devletler bu şartlar üzerinde karâr kılarlar. Rusya ise nüfûzu üzerinde daha önce reddettiği şartlardan daha çok etkili olan bu önerileri kabûl eder. Uzun müzâkereler sonrasında barışı nihâî olarak karâra bağlamak için 1856 yılında Paris şehrinde yeni bir barış konferansı tertîb edilmesi üzerinde ittifâka varılır. Bu konferansın başkanlığına ise Fransa dışişleri bakanı seçilir. İşte bu konferansta meşhûr Paris Antlaşması'nın bütün mâddeleri imzalanır. III. Napolyon'u, şanının zirvesine ulaştıran ve Fransa'ya eski ihtişâmını yeniden kazandıran antlaşma! Zîrâ Fransa böyle bir savaşa, I. Napolyon döneminden beri katılmış değildir. Ayrıca Osmanlı Devleti'nin topraklarını Rusya'nın menhûs emelleri karşısında korumuştur. Daha sonra ortaya çıkmıştır ki, Avrupa devletleri,

bu pastayı ve/ya ganîmeti, ilerleyen süreç içinde kendi aralarında bölüşmek üzere savunmuştur!

Osmanlı Devleti'nin içinde bulunduğu kötü durumu daha da kötüleştiren diğer bir husûs ise yabancı devletlerin Osmanlının içişlerine karışması ve onu, siyâsî ilişkileri kesme, sefîrlerini geri çekme, hattâ bazı savaş gemilerini gönderip isyâncıların taleblerini destekleme gibi tehdîdlerle isyâncılara karşı savaşmaktan menetmeye kalkışmasıdır. Meselâ 1858 yılında Fransa ve Rusya, gemilerini Karadağ sâhillerine gönderirler. Amaçları, Osmanlı kuvvetlerinin bu bölgeye girmesini engellemek ve bu bölgenin başını, Bosna ve Hersek'teki isyâncılara yardım ettiği için cezalandırmaktır. Bundan açıkça anlaşılan şudur ki, Osmanlı Devleti, son derece sıkıntılı bir hâl içindedir. Onu kurtacak biri yoktur. Hıristıyan devletlerin tamâmı arasında ona dostluk gösterecek tek bir devlet de bulunmamaktadır. Aksine tamâmı onun karşısında siyâseten birlik olmuştur. Onu zayıflatmaya ve içerde yapmaya çalıştığı tüm ıslâhâtları baltalamaya çalışmaktadır. Aynı şekilde bu devletler, katıksız bir şekilde Osmanlının içişleri sayılabilecek şeylere dahi müdâhale etmektedir. Öyle ki dışarıdan bakan bir kimse, yabancı devletlerin Âsitâne'deki büyük elçilerinin, o dönemde yapılan bütün işlerde Osmanlı vezîrlerinin ortakları olduğu zehâbına kapılır.

1858 yılı başlarında Sadrazam Reşîd Paşa vefât eder. Onun -bu derece meşhûr siyâsî şartlar içinde- boş bıraktığı bu önemli makâma Âli Paşa gelir ve o da Fuad Paşa'yı dışişleri bakanı olarak tayîn eder. Bunların her biri, siyâsî işlerde büyük bir kâbiliyyete sâhibdir ve Avrupa'nın, yegâne İslâm devleti karşısındaki kötü maksadlarını bilmektedir. Bu yüzden bütün içişlerini hikmet ve basîretle düzeltme yoluna giderler. Öyle ki yabancı devlet elçilerine bu işlere karışma hakkı bırakmazlar. Çok fazla bir zaman geçmeden Bosna ve Hersek topraklarına sükûnet avdet eder ki ahâlilerine, ahvâllerinin düzeltileceği vaad edilmiştir. Aynı şekilde Karadağ meselesini de, Fransa, Rusya, Osmanlı ve Karadağ azalarından oluşan dört kişilik bir kurulun bilirkişiliği eşliğinde sınırları belirlemek sûretiyle sonlandırırlar... Her ikisi bu kurulun aldığı kararı, saltanat hukûkuna halel getirmesine rağmen kabûl ederler. Fakat işin içinde sükûnet ve nizâm-intizâmın sağlanması vardır.

1860 yılında Marunîlerle Dürzîler arasında bir savaş yaşanır ve Lübnan'daki Fransız kuvvetlerinin müdâhalesine neden olur. Fransız kuvvetlerinin Beyrut'tan çıkışının üzerinden geçen yirmi günün akabinde ve 1861 yılında Sultân Abdulmecîd Hân vefât eder. Yönetim dönemi yirmi iki buçuk senedir. Öldüğü gün halîfe olarak kardeşine biat edilir.

32- Sultân Gâzî Abdulazîz Hân (1861–1876)

Döneminde birtakım iç reformlar yapılır ki bazıları şunlardır:

–*Mecelle-i Ahkâm-ı Adliyye*'nin ve yabancıların gayrımenkûl edinmesine, bütün aynî haklara sâhib olup bunlar üzerinde Osmanlı topraklarının tamâmında istedikleri gibi tasarrufta bulunmalarına izin veren kânûnların oluşturulup yürürlüğe konulması!

H.1285/M.1869 yılında gerçekleşen bu durum daha önce yabancılar için külliyen yasak olan bir şeydir.

–Daha önceden kurulan ve düzenlemeleri devâm eden *Nizâmî Mahkeme*lerde kullanılmak üzere *Mecelle-i Ahkâm-ı Şer'îyye*'nin oluşturulması!

İşbu *Mecelle*, Osmanlı Devleti'nin -âlim[leri], kânûncu[ları] ve idâreci[leri] gibi o dönemin- en meşhûr hukûkcularından (müteşerri') müteşekkil bir kurul tarafından oluşturulmuştur.

Yukarıda sözü geçen olaylardan sonra Sultân Abdulazîz şunu anlar ki, Avrupa devletlerinin Kırım Harbi'nde ve ondan sonraki süreç içinde Osmanlı ile yaptığı ittifâk, ancak ve ancak, Osmanlı Devleti'nin içişlerine karışarak onu zayıflatmak, Osmanlıya bağlı Hıristıyan kesimlerin Osmanlı Devleti'nden ayrılmalarına yardımcı olmak, hürriyyet ve [b]ilimleri/fenleri yayma perdesi altında Osmanlı toprakları üzerinde fitne ve fesâd tohumlarını ekmek amacına matûftur. Bütün bunlar ise olsa olsa Osmanlı'nın güçlü komşusu ve kadîm düşmanı Rusya'ya yaramaktadır. Özellikle de devletler, Fransız–Alman savaşı sonrasında Paris Antlaşması'nın en önemli mâddelerinde düzeltme yoluna gitmişlerdir ki bu antlaşma, Karadeniz'de dengeleri korumak için Kırım Harbi akabinde yapılmıştır. Yapıldıktan sonra Eflak ve Boğdan vilâyetleri hakkında da bu antlaşmaya riâyet edilmemiştir. Bu sebeblerden ötürü Sultân, siyâseten Osmanlı devleti için daha evlâ ve daha makûl olanın batılı devletlerden uzaklaşmak ve Rusya ile ittifâk yapmak olduğuna kanâat getirir. Sadrazam Mahmûd Nedîm Paşa da bu düşüncede onu destekler. Sultân, Rusya'nın Âsitâne'deki sefîriyle görüşmeleri arttırır. Her ne kadar resmî evraklarla isbât olunmasa bile mütevâtir olan şudur ki, onlar, saldırı–savunma esâslı bir antlaşma yapmak için mesâi sarfetmişlerdir. Bu antlaşmanın en önemli mâddelerini ise şu husûslar teşkîl edecektir: Bütün şark toprakları üzerinde bir çalışma yapılacak, Müslüman unsurların çoğunluğu oluşturduğu bütün İslâm vilâyetleri Devlet-i Aliyye-yi İslâmiyye'ye tâbi olacak; bütün Hıristıyan bölgeler veya çoğunluk nüfusu Hıristıyanların oluşturduğu yerler ise Rusya devletine katılacaktır. Bu planla ilgili haberler yayılınca, doğuda çıkarları olan Avrupa devletleri, özellikle de İngiltere, bundan dolayı endişeye kapılır. Bu devletlerin vâlileri, açık ve/ya gizli sefîrleri işe koyulurlar. En sonunda vezîrleri, Sultân'ın azledilmesi gerektiğine iknâ ederler. Gösterdikleri gayret, alenî fıskı, Paris sergisini ziyâreti, tiyatrolara ve balolara katılması dolayısıyla kalbleri Sultân'dan yana olmayan bazı âlimler nezdinde de aksiseda bulur. Zîrâ Sultân, Şâmlıların onun benzerleri için kullandığı tabîrle "Akrut[1] (satılmış)" bir halîfedir.

---

[1] [Anladığımız kadarıyla, Akrut kelimesinin Arablar arasındaki kullanımı farklılaşmakla birlikte, Şâm ehli arasında -kezâ Filistin ve Lübnanlılarca da- hâin, satılmış, düzenbâz, sahtekâr, pez.....k, ka..t gibi anlamlarda kullanılmaktadır. İnternet ortamında bu kelimenin aslının Türkceden Arabcaya geçen bir hakâret ifâdesi olduğu kayıtlı olmakla birlikte taradığımız eski ve yeni sözlüklerin çoğunda bu kelimeye rastlayamadık. *Ötüken Türkçe Sözlük'te ise "düzenci, bilgiç, kurnaz" olarak ve* (bazı internet ortamlarında da) *"seni gidi akrut!"* şeklinde geçmektedir. Mtrcm]

Şeyhulislâm Hasan Hayrullah [Efendi], Sultân'ın hal'inin gerekliliğine dâir bir fetvâ çıkarır ki metni şudur:

"Emîru'l-mü'minîn olan Zeyd muhtellu'ş-şuûr ve umûr-ı siyâsîyyeden bî-behre olup emvâl-ı mîriyyeyi mülk ü milletin tâkat ve tahammül edemeyeceği mertebede masârif-i nefsâniyyesine sarf ve umûr-ı diniyye ve dünyeviyyeyi ihlâl ü teşvîş ve mülk ü milleti tahrîb edüb bekâsı mülk ü millet hakkında muzır olsa hal'i lâzım olur mu? El-cevâb: Olur. Ketebehu el-fakîr Hasan Hayrullah, ufiye anhu."

[**Yani**: "Müminlerin Emîri [konumunda] olan [faraza] Zeyd [adlı zât], aklı/şuûru bozuk ve siyâset işlerinden anlamaz biri olur; devlet malını, mülk ile milletin kaldıramayacağı ve tahammül edemeyeceği derecede şahsî masraflarına harcar; din ve dünya işlerini bozup karıştırır; mülke ve millete zarar verir; kalması da mülk ve millet hakkında zararlı olursa, onun hal'i/azl'i gerekli/vâcib olur mu? El-cevâb: Olur. Muharriri: el-Fakîr Hasan Hayrullah Efendi, affa mazhar olsun."]

31 Mayıs 1876 târîhinde Sultân hal'olunur. Ondan sonra yeni Sultân'a, yani V. Murâd'a biat gerçekleşir. Mu'tâd olduğu üzre o mecliste hâzır bulunan herkes tarafından kendisine biat edilir.

33- Sultân V. Murâd (Mayıs 1876–Ağustos1876)

Abdulmecîd Hân'ın oğludur. Hilâfet makâmına, 31 Mayıs 1876 târîhinde gelir. Eğitimli, batılı kültürlerle kültürlenmiş biri olduğu, sunuf-u reâyâsının tamâmı arasında eşitliğe inandığı belirtilmiştir. İddiaya göre, hilâfete gelişinden bir hafta sonra sinir sisteminde bozukluk belirtileri görülür ve bu durum günden güne şiddetlenir. Sadrazam ise bu durumu insânlardan gizler. Fakat âdet üzre Ebû Eyyûb el-Ensârî Câmii'nde yapılan kılıç kuşanma merâsîminin gerçekleşmemesi; ayrıca hükûmeti nezdindeki tayînlerini yenilemesi için yabancı devlet elçilerini kabûl edip görüşmemesi nedeniyle onun bu hâliyle ilgili haber yayılır. En sonunda durumu ciddileşince vezîrler, akıl hastalıklarını tedâviyle meşhûr Avusturyalı Doktor Leidesdorf'u getirir. Doktor gelip kendisini muayene ettikten ve birkaç gün yanında kalıp bütün sözlerini ve işâretlerini dikkatle izledikten, aynı şekilde âdetlerini, yaşama biçimini öğrendikten sonra onun bu hastalıktan kurtulmasının çok zor olduğunu söyler. Vezîrler, bu konuyu kendi aralarında istişâre eder ve yönetimin, kardeşi Abdulhamîd Efendi'ye devredilmesi teklîfini getirirler. Zîrâ doktorlar, kardeşi V. Murâd'ın devlet işlerini çekip çevirme liyâkatini taşımadığına hükmetmişlerdir. 10 Şaban 1293/31 Ağustos 1876 târîhinde toplanır ve Mevlâna Sultân II. Abdulhamîd Hân'a biat edilmesinin vâcibliğine dâir karâr alırlar. Bu husûsta Şeyhulislâm'a fetvâ sorarlar ve o da V. Murâd'ın azline dâir fetvâ verir ki metni şudur:

"İmâmü'l müslimîn cünûn-ı mutbık ile mecnûn olmağla imâmetten maksûd fevt olsa, uhdesinden akd-i imâmet münhal olur mu? Beyân buyrula. El cevâb: Allâhu a'lem, olur. Ketebehu el-fakîr Hasan Hayrullah, ufiye anhu."

[**Yani**: "Müslümanların *İmâmı* [*/Halîfesi*], hiçbir iyileşme alâmeti göstermeyen bir akıl hastalığıyla deli[liğe dûçâr] olur da [işbu hâlden dolayı] *İmâmet* vazîfesinden beklenen

gâye yiterse, onun uhdesinde bulunan *İmâmet* bağı çözülmüş olur mu? Beyân edilsin. el-Cevâb: Allahu a'lem olur. Muharriri: el-Fakîr Hasan Hayrullah Efendi, affa mazhar olsun."]

Derim ki: Sultân Abdulmecîd dönemi sonrasından itibâren başlamak üzere -artık Osmanlının iç ve dış işlerine Masonların hâkim olduğu- o dönemle ilgili olarak târîhcilerin anlattığı şeylere, şübhe nazarıyla bakılmalıdır. Yukarıda yer verdiğimiz vâkıanın tafsîlâtını en iyi Allah bilir. Avusturyalı bir doktorun şâhidliği ve bunu müteâkib hâdiseler, ilh...

34- Sultân Gâzî II. Abdulhamîd Hân (1876–1909)

En önemli hedeflerinden biri, Müslümanları Yahûdî ve Hıristıyan reâyâ ile eşit bir statüye kavuşturmak olan Anayasa'yı [Kânûn-i Esâsî] kabûl etmesi için müfsidlerin Sultân Abdulhamîd Hân üzerindeki baskıları alabildiğine artar. Fesâd hareketi, 1876 yılında sadâret [günümüzde başbakanlık] makâmının Midhat Paşa'ya teslîm edilmesiyle güç sâhibi olur. Midhat Paşa, sözkonusu reformları hayâta geçirmede en büyük temsîlcilerden biridir.

Doğrusu -yukarıda da belirttiğim gibi- Osmanlı Devleti'nin son yüzyıllık târîhiyle ilgili yazılanların çoğuna şübhe nazarıyla bakılmalı ve bu dönem, çok iyi bir şekilde tedkîk edilmelidir. Zîrâ Masonlar ve Yahûdîler, orduya ve devletin genel birimlerinin içine sızmışlardır. O dönemin târîhiyle ilgili tafsîlâtlı malûmâta ulaşacağım kaynaklara erişme imkânım ise [maalesef] olmadı. [Ama] Sultân Abdulhamîd'i devirenlerin çevirdiği entrikalar üzerinden görebildiğimiz şudur ki: Sözkonusu entrika çemberi, Abdulhamîd döneminden on yıllar önce başlayan bir olgudur ve Avrupalı devletlerin *elçiler*inin nüfûzunun artmaya, yeni siyâsîler ile subay tabakasının, hattâ siyâset ve medeniyet bağlamında Avrupaî tarzı benimseyen kimi Sultânların *bunlar*la irtibâtının güçlenmeye başladığı dönemlerden itibâren varlık göstermiştir. Masonlar ve Yahûdîler, dişlerini Osmanlının bünyesine geçirmiştir. En sonunda süreç, Osmanlının, adına "Atatürk!" denilen *Dönme Yahûdîler*in beslemesi eliyle düşürülmesiyle sonuçlanmıştır.

(Konuyla ilgili temel kaynağımızın sâhibi, "Târîhu'd-Devleti'l-Osmâniyye"nin müellifi) Ferîd Bey el-Mehâmî'nin yazdıkları üzerinde düşünelim. [Tekrar belirtmekte fayda var:] Kendisi -anlaşıldığı kadarıyla- Türk asıllı bir Mısırlıdır ve kitâbını 1909 yılında yayımlamıştır. Kitâbı, Sultân Abdulhamîd'in hal'edilmesini sağlayan ve (bir) mason (teşkilatlanması) olan "İttihâd ve Terakkî Cemiyyeti"ni desteklemektedir. Konuyla ilgili olarak şunları yazmıştır:

"(**Osmanlı Anayasası (Düstûr-i Osmânî), Ulusal Yükseliş ve Osmanlı Devleti'nde Islâhât/Reformlar)**

"Kânûnî Sultân Süleymân, M.1566 yılında vefât eder; Devlet-i Aliyye, şanlı evrelerinde ve azametinin zirvesindedir. Memleketinin sınırları, Doğu'da Hind sınırlarına

ve Batı'da Atlantik okyanusuna kadar uzanmaktadır. Avrupa, onun satvetinden çekinmekte ve kuvvetinden korkmaktadır. Kânûnî'den sonra yönetime, onun adımlarını takîb etmeyen ve onun izlediği yolu izlemeyen [bazı] sultânlar gelir. Bilhâssa Avrupalı devletlerin Osmanlı üzerine çöreklendiği ve iç karışıklıkların birbirini izlediği bir dönemde... Böylece Osmanlı çöküşe geçmeye başlar ve pek çok parçası ondan kopar. Çöküşü aralıklarla devâm eder. En nihâyet 1789 senesinde Sultân III. Selîm hilâfete geçer.[1] Osmanlı toprakları çalkalanmaktadır; ahkâm zaaf içindedir; Yeniçeriler işlerin dizginlerini ellerinde tutmakta, diledikleri sultânı atamakta, dilediklerini hal'etmekte, kendi arzuları ve çıkarları doğrultusunda hareket etmeyenleri öldürmektedirler. Osmanlı ülkesi, neredeyse onun gücünü parçalayacak olan bir keşmekeş içindedir. Bu yüzden ıslâh/reform sevgisi, III. Selîm'i harekete geçirir. Askerleri modern bir tarzda yeniden teşkilatlandırma ve onları yeni icâd modern silâhlarla techîz etme meylini açıkça ortaya koyar. Yeniçeriler, bu duruma muvâfakat göstermez ve onu kapıp alırlar. Sultân ölür, reform(lar) ise henüz beşiğindedir.[2]

"Ne var ki [reform] düşünce[si], Osmanlıların zihninde yer etmiştir artık... Sultân Mahmûd bu yolu benimser, idârî ve askerî açıdan reform işine girişir. Yeniçeri askerlerini dağıtır ve onların yerine düzenli orduyu [Nizâm-ı Cedîd askerlerini] getirir. Vâliler ile hâkimlere ıslâhât fermânları göndermeye başlar. Ama reform dallarından sadece orduyu düzenlemiyi -onu da eksik bir şekilde- başarabilmişken vefât eder. Reform düşüncesi, devlet kademesindeki birtakım adamlar arasında yayılmıştır bir kerre... Bunlar, sözkonusu düşünceyi, Sultân Abdulmecîd ve Sultân Abdulazîz döneminde yayarlar. Bu işte en büyük paya/katkıya sâhib olan ve en önemli kişiler ise Mustafa Reşîd Paşa, Âlî Paşa ve Fuâd Paşa'dır. Sultân Mahmûd vefât ettiği ve yerine Sultân Abdulmecîd geçtiği zaman 1839 yılında, yani Hicrî 26 Şaban 1255 târîhinde meşhûr Gülhâne Hatt-ı Hümayun'u yayımlanır. Gülhâne Hatt-ı Hümayun'u Avrupa'yı sarsacak derecede ses getirir. Devlet ricâli, işbu Hatt-ı Hümayun'un yayımlanmasından itibâren mahkemelik her konuyla ilgili özel kânûnları düzenleme yoluna giderler. Ondan sonra Osmanlının büyük üstâzlarını bünyesinde toplayan bir heyet oluşturulur. Bu heyet, Mecelle-i Şer'iyye'yi telîf eder ki, Hicri 1289 yılında Sultân Abdulazîz tarafından Mecelle metinleri doğrultusunda hareket edilmesine dâir bir Fermân-ı Sultânî çıkarılır. Bunu H.1274 yılında Arazi Kânûnu, H.1275 yılında Tapu Kânûnu ve H.1274 yılında Cezâ Kânûnu'nun çıkarılması takîb eder. Bütün bu kânûnlar, İslâm Şerîatı'nın nassları da gözetilerek, Fransız kânûnlarından alınmıştır.(!!) Sonra Tabaiyyet-i Osmânîyye (Vatandaşlık) Kânûnnâmesi oluşturulur. Şerî Mahkemelerle ilgili düzenlemeler yapılır. Nizâmî Mahkemeler ve Ticârî Mahkemeler

1 [III. Selîm saltanatından itibâren Osmanlı artık bambaşka bir Osmanlıdır. Tabiî ki ona Osmanlı veya Osmanlı'nın devleti denilebilirse! Asıl bu süreçten sonraki târîhin çok titiz bir şekilde tedkîk edilmesi gerekir. Ayrıca **Müellif'in, metin içi kaydettiği notları,** karışıklığı önlemek ve daha belirgin kılmak için dipnota taşıdık. Mtrcm]

2 Yazarın medhiyyelerine dikkat edin. Hiç kuşkusuz Sultan III. Selîm, fıskı alenî bir şekilde işleyen ve batılılaşma hareketini ilk başlatan kişidir ve Şeyhulislâmın fetvâsıyla hal'olunmuştur.

düzenlenir.[1] Mülkî İdâre Nizâmnâmesi, İdâre-i Vilâyet Nizâmnâmesi, Şûrâ-yı Devlet Nizâmnâmesi oluşturulur. Maarif'le ve Matbuat'la ilgili nizâmnâmeler oluştururlar. Matbaalar, baskı, telîf ve tercüme haklarıyla ilgili başka nizâmnâmeler de yapılır. Kimisi vergilerle kimisi de madenlerle, diğer bazıları yollar ve geçitlerle ilgili olan ve daha başka, medeniyetin seyriyle uyumu gerektiren ve ümmetin hâline uygun düşen nizâmnâmeler hazırlanır. Hâsıl-ı kelâm, devlet idâresiyle ilgili gerekli hiçbir şeyi [eksik] bırakmaz, onunla ilgili mutlaka bir kânûn tedvîn ederler. Bütün bu kânûnlarla nizâmnâmelerin toplamı, Devlet-i Aliyye topraklarında "Düstûr [:Anayasa: Kânûn-i Esâsî]" olarak bilinir.[2]

"Bununla birlikte hüküm mutlaktır ve Sultân'ın irâdesi, her türlü kânûnun fevkindedir. Sultân Murâd'ın saltanat tahtına oturduğu kısa süre zarfında Midhat Paşa[3] ve Hür[riyet] Fırkası, Kânûn-i Esâsî'yi hazırlama ve Meclis-i Mebûsân Nizâmnâmesini düzenleme işini bitirmişlerdir.

"Kânûn-i Esâsî ve Sultân Abdulhamîd

"Sultân [V.] Murâd H.1293/M.1876 yılında hal'olunur ve hilâfet tahtına Sultân [II.] Abdulhamîd oturur. II. Abdulhamîd, tahta oturmadan önce hür(riyyetci)lerin başı Midhat Paşa'ya, Kânûn-i Esâsî'yi ve Osmanlı milletine hürriyyet hakkı tanıyacağı vaadinde bulunmuştur. Velâkin II. Abdulhamîd, tahta oturduğunda, vaadine muhâlif davrandığını gösteren alâmetler izhâr eder. Bunlardan biri, hürriyyetperverlerin düşmanı ve Kânûn-i Esâsî'ye muhâlif olan kişileri toplaması ve bunları, merkezî konumunu güçlendirmek için sarayda görevlendirmesidir. Her ne kadar Midhat Paşa'ya, *inkılâb önderi – büyük Osmanlı şâiri Nâmık Kemâl Bey*'i ve meşhûr *siyâsî – edîb Ziya Paşa*'yı müşâvir olarak atayacağını vaad etmiş olsa da vaadine muhâlif davranır. Aynı şekilde kamuoyunu kendi tarafına çekmek yönünde çaba sarfeder; ahâliyi de aldatır. Fakat hürriyyetciler [ona] aldanmazlar ve Kânûn-i Esâsî yolunda mücâdele etmek için hazırlanırlar. O dönemlerde devlet, Sırplarla savaşmaktadır. Osmanlılar, Sırpları hezîmete uğratırlar ve Aleksinac kalesini ele geçirip Sırplar üzerine ağır şartlar koyarlar. Ama [daha önce sözü geçen] bu [ecnebî] devletler, bu şartları reddeder ve Bâb-ı Âli'den, Sırpları, savaş öncesi sâhib oldukları konumda bırakmasını, aynı şekilde isyân hâlinde olan Bosna ve Hersek'e, -Bulgarlara da benzeri verilmek üzere- bağımsız bir idâre hakkı tanımasını isterler. Bu da Sırpların tamaha kapılmasına sebeb olur ve Osmanlı Devleti'ne karşı savaşmaya karâr verirler. Ordularını ise Rus mühendisler düzenler.

---

[1] Bunlar beşerî kanunlardır. Müellif.

[2] Tabîî ki Allah Teâlâ'nın hükümleri dışında kanunlar çıkarmak, teşrî' yoluyla Ona savaş açarcasına meydân okumak yıkılışın, hüsrânın ve düşman saldırılarının ilk işâretleri olmuştur. Şübhesiz: «Kim iyi bir iş yaparsa kendi lehinedir. Kim de kötülük yaparsa kendi aleyhinedir. Rabbin, kullara (zerre kadar) zulmedici değildir.» (41/Fussilet, 46)

[3] İşbu Midhat Paşa, mason yılanların başıdır ki, kendisiyle ilgili açıklamalar ilerleyen sayfalarda gelecektir. Müellif.

"Velâkin Sırpların nasîbine hezîmet düşer. Osmanlılar, Aleksinac ile Belgrad'ı ele geçirir ve başkent Belgrad'a doğru ilerlerler. Sırp Voyvodası Rusya'dan yardım ister. Rus Çarı da Âsitâne'deki sefîrine, Bâb-ı Âli'ye ağır dille yazılmış bir bildiri sunmasını emreder. Ondan sonra Balkanlardaki durumu müzâkere etmek üzere Âsitâne'de bir konferans düzenlenmesi karârı alınır. Velhâsıl Devlet-i Aliyye'nin merkezi nihâî derecede sıkıntı içindedir. Zîrâ bütün Avrupa ona karşı birleşmiştir ve Rus sefîrinin bildirisinden de savaş kokusu gelmektedir. İşte o zaman vekîller, bu sıkıntılardan kurtulmak için Kânûn-i Esâsî'nin tanınmasına karâr verirler. Sultân II. Abdulhamîd bunun uygulanması gerekliliğine iknâ olur. Zîrâ Avrupa'nın taleblerini kabûl etmek imkânsızdır. Bu talebleri reddetmekten doğacak tehlikelerden korunmak için gerekli olan, Avrupa'nın tenkîd edemeyeceği bazı reformlar yapmaktır. O da Kânûn-i Esâsî'yi tenfîzdir...[1]

"O vakitte Midhat Paşa Sadrazam tayîn edilir. Çünkü bütün Avrupalı devletler, hürriyyetcilerin başı ve Kânûn-i Esâsî'yi ortaya koyanın o olduğunu bildikleri için ona güvenmektedir. Sultân II. Abdulhamîd, devletlerin Âsitâne'de yapılmasına dâir karâr aldığı "Avrupa Konferansı" meselesine bakması için Midhat Paşa'nın tayînine karâr verir. Midhat Paşa'nın yaptığı ilk iş, Osmanlı Devleti ile Sırp, Karadağ ve Bulgaristan arasındaki çekişmeleri sona erdirmek olur. 24 Aralık 1877 târîhinde vekîller, âlimler, emîrler ve daha başkaları Bâb-ı Âli'de toplanırlar. Sonra Midhat Paşa gelir ve Osmanlı milletine anayasa ile hürriyyeti tanıyan İrâde-i Şâhâne'yi okur.

"Meclis-i Mebûsân henüz tam bir düzene kavuşmadan ve devlet işlerine bakma imkânı bulmadan bu meclisi feshedici mâhiyyette bir İrâde-i Şâhâne sâdır olur. Böylece o yapının bütün temelleri yıkılır ve millet, karanlıklar çağında bile benzerini görmediği yeni bir istibdâd sürecine dûçâr olur. Sultân II. Abdulhamîd, hürriyyetcilerin inşâ ettiğini yerle bir eder. Ama buna rağmen bu düşünce, Osmanlıların kafasında ölmez. Bu bünye, gizli kuvvetiyle, dahası açık zayıflığıyla Hamîdî hükûmetin (:Abdulhamîd hükûmetinin) eziyyetlerine tahammüle güç yetiremez; aralıklarla varlık gösteren zulüm çeşitlerini artık kaldırmaz. Özellikle de Kânûn-i Esâsî hükûmeti sancaklarının en uzak batıdan en uzak doğuya kadar yayıldığı, hürriyyet yıldızının her tarafta parladığı öyle bir ortamda...

"Hürriyyetperverler gece gündüz çalışmaya başlarlar. En nihâyet 1908 yılında o parlak zafere ulaşırlar. Osmanlı milleti, cesûr ordusunun cihâdıyla anayasaya ulaşır ve vatan düşüncesi, Midhat Paşa döneminden itibâren yayılmaya başlar. Bunun yayılmasına, Magosa zindânında ölen büyük şâir Nâmık Kemâl Bey'in şiirleri de yardımcı olur. Niyazi Bey, ilk çeteyi Resne'de kurar. Enver Bey, Raif Bey, Hasan Bey ve Salâheddîn Bey de onun yolunu takîb ederler.

"Hareketin idâre merkezi Selanik'tedir. İttihâd ve Terakkî'nin umûmî cemiyyeti ise Paris'tedir. Bunların tamâmı, hür düşünceleri ve anayasa ilkelerini yaymak için

[1] Masonları ve beşerî anayasayı Osmanlı Devleti'ne dayatmak için Avrupa'nın yaptığı baskılara bakın. Müellif

çalışırlar. Düşüncelerini yaymalarına yardımcı olan husûslardan biri aralarında herhangi bir hâin olmamasıdır.[1] Böylece hareketleri güçlenir, genişledikçe genişler ve artık gizlilik perdesi altında kalması mümkün olmayan bir seviyeye ulaşır. İttihâd ve Terakkî cemiyyeti [veya fırkası], kendisine bel bağlayabileceği kuvvetlere öncülük eder ve bu kuvvetleri, yeterli bir seviyede görür. İşbu kuvvetler, Manastır, Üsküp, Edirne ve İzmir'de ordugâh kuran İkinci ve Üçüncü, Erzurum'da ordugâh kuran Dördüncü ordu birliklerinden müteşekkildir. Abdulhamîd hükûmetinin, Âsitâne'de konuşlanan Birinci ordu birliğini anayasacılara karşı savaşmak üzere göndermesi imkânsızdır. Zîrâ başkentin askersiz bırakılması mümkün değildir. Bununla birlikte subayların çoğunluğu, anayasacılara katılan kimselerdir. İkinci ve Üçüncü ordu birlikleri, diğer ordu birliklerinden sayıca daha fazladır. Anayasacılar, çabalarını boşa çıkarmaya kalkışması durumunda hükûmete karşı direnmek için ulusal çeteler oluşturmaya başlarlar. Öncelikle Niyazi Bey'in çetesi kurulur. Sonra Enver Bey, Raif Bey, Hasan Bey ve başkalarının çeteleri varlık gösterir.

"Anayasacılar, 1908 yılı Haziran ayı sonlarında planlarını ortaya koyma işini bitirirler. Abdulhamîd hükûmeti, Niyazi Bey çetesinin izini sürmesi için Şemsi Paşa'yı gönderir. Niyazi Bey, hareketine başla(ya)madan önce öldürülür.[2] Aynı şekilde [Abdulhamîd hükûmetince] İzmir'deki Redîf birliklerinden otuz birlik de gönderilir. Bunlar, anayasacılara katılırlar ve böylece safları güçlenir. Anayasacılar 21, 22 ve 23 Temmuz günlerinde Selanik, Manastır, Üsküp ve Serez'den Sadrazam'a [bazı] telgraflar gönderir. Anayasayı ilân etmemesi hâlinde Âsitâne'ye saldıracaklarına dâir tehdîdler savururlar. Bu telgraflar Sultân II. Abdulhamîd'e ulaştığı zaman Anayasayı ve Kânûn-i Esâsî'yi tanıdığına dâir İrâde-i Şâhâne'yi yayımlar.

"İrtica Hâdisesi [31 Mart Vakası] ve II. Abdulhamîd'in Hal'i

"Anayasanın ilân edilmesinden itibâren müstebidlerin gücü kırılır ve onlarla İttihâd ve Terakkî fırkası arasındaki nefret artar. Böylece fesâdın kökünü kurutmak için düşünmeye başlarlar.

"Öncelikle gazeteleri İttihâd ve Terakkî cemiyyeti aleyhine yazı yazmaya teşvîk ederler. Sonra Âsitâne muhâfızları, saray erkânı tarafından harekete geçirilip [?!] taleblerini, Âsitâne ahâlisi de kendilerine katılsın diye dînî bir şekilde özetlerler. Talebleri ise şunlardır:

"1. Şerîatı'ın ihyâsı .

"2. Sadrazam'ın, Harbiye ve Bahriye nâzırlarının azli

"3. Ahmed Rıza Bey, Hüseyin Câhid Bey, Câvid Bey, Rahmî Bey, Talat ve İsmâîl Hakkı Bey'in ...v.d. Meclis'ten tardedilmesi.

---

[1] [Keşke kahırla katışık tebessümü ifâde eder bir işâret olaydı da ünlem gibi yapıştırıvereydik Ferîd el-Mehâmî'nin bu sözlerinin akabine... Aralarında hâin yokmuş! Mtrcm]

[2] ["Ne şehittir ne gazi, pisi pisine gitti Niyazi" deyiminin buradan geldiği belirtilmektedir ki, kanâatimizce bu söz, bir milletin hikmet kuvvesine en güzel örneklerdendir. Mtrcm]

"4. Kendilerine katılmadığı için Mahmûd Muhtâr Paşa'nın azli.

"5. Kendilerinin affedilmeleri.

"Meclis-i Mebûsân, olağanüstü bir toplantı düzenler. Azaların sayısı, her ne kadar elliyi geçmese bile isyâncıların taleblerini kabûl etme karârı alırlar. Karârlarını Sultân'a bildirmesi için aralarından bir heyet seçerler. İşte o zaman Tevfîk Paşa, Sadrazam; Edhem Paşa ise Harbiye Nâzırı olarak tayîn edilir. Askerlerin de affına dâir karâr çıkar. Bunun üzerine onlar kutlama yapmak için silâhlarını patlatmaya başlarlar. Bunların sayısı otuz bine varmaktadır. Ondan sonra Meclis ikinci bir kez toplanır ve başkan Ahmed Rıza Bey'in istifasını kabûl karârı alırlar. Gazetelerin dili, baskı yoluyla bir *inkılâba* uğrar ve Sultân II. Abdulhamîd'le ilgili olarak daha önce istibdâd günlerinde nasıl konuşuyorduysa öylece konuşmaya başlar. Âsitâne'deki durum da böyledir. Askerlerin, Anayasayı ve Meclis-i Mebûsân'ı korumak üzere Rumeli'den geldiğine dâir [bazı] haberler çıkmaya başlar. Sonra hürriyyet ordusu Âsitâne'yi kuşatma altına alır. Meclis-i Mebûsân, onları karşılamak üzere bir heyet gönderir. Ordu, Mahmûd Şevket Paşa'nın komutasında Âsitâne'ye girer ve Yıldız Sarayı'nı kuşatır. Burada büyük bir hâdise yaşanır ve Yıldız muhâfız alayının teslîm olmasıyla sonuçlanır. Ama Sultân II. Abdulhamîd direnmeye devâm eder. Bunun üzerine hürriyyet ordusu son bir hamle yapma karârı alır; Bâb-ı Âli muhâfız alayını ve askerî garnizonu bombalar; bu iki yeri ele geçirir; sonra da eski hükûmet yanlısı, fitneyi çıkaran birçok kişiyi tutuklarlar. Murâd Bey Dağistanî de bunlar arasındadır. Câsûslar, kurşuna dizilerek idâm edilir. Ölenlerin sayısı*nın* 1200 kişi kadar *olduğu* tahmîn edilmektedir. Bundan sonra anayasacı askerler, Üsküdar kışlalarını kuşatma altına alır ve *buraları* ele geçirirler. İşte ondan sonra Kânûn-i Esâsî nâmına herhangi bir tehlike kalmaz ve meclis azaları, Âsitâne'ye dönerler. Cemiyyet-i umûmî, Sultân II. Abdulhamîd'in durumunu görüşmek üzere toplanır. Toplantı, Sultân II. Abdulhamîd'in azli ve yerine Sultân Reşâd'ın getirilmesi karârıyla sonuçlanır.

"27 Nisan 1909 târîhinde Sultân Reşâd'ın, Sultân V. Mehmed adıyla tâc giymesi tamamlanır. Özetle istibdâd yanlıları son fitnelerini çıkarırlar. Anayasa büyük bir krize girer. Âşıkları ve muhâfızlarının gücü dağılır. Âyân, Sultân II. Abdulhamîd'in birinci anayasaya yaptığı şeyi tekrarlamasını beklerler. Ama anayasa rûhu Osmanlıların yüreğinde güçlenmiştir ve ordunun kuvvetine dayanmıştır. Anayasa yanlıları o darbeyi sabır ve sebâtla göğüsler. İstibdâd ile hürriyyet arasındaki doğal çekişme yeniden baş gösterir ve Sultân II. Abdulhamîd'in hal'iyle son bulur.

"(...) Ne var ki milletini hürriyyetle bahtiyar, kemâlâtın zirvesine ulaşmış, kendi işlerini kendisi düzenleyen, adâleti hâkim kılan bir hâlde görmek, tabîatı itibâriyle müstebid olan Abdulhamîd'in huzurunu kaçırır. Bu yüzden nefsi, ona, anayasal yönetimin saraylarını yıkmak için, o irticaî fitneyi çıkarmayı hoş gösterir. Eğer o dönemde hürriyyet kahramanı ve fedailer ordusu kumandanı Mahmûd Şevket Paşa, aynı şekilde hürriyyet kahramanları Niyazi ve Enver beyler İstanbul'a yetişmiş olmasa belki de Abdulhamîd'in arzusu gerçekleşecek ve otuz yıl boyunca hürriyyet

yolunda mücâdele eden İttihâd ve Terakkî fırkasının bütün çabaları berhava olup gidecektir.

"Meclis-i Umûmî, gizli bir toplantı düzenler ve II. Abdulhamîd, Şeyhulislâm'ın verdiği bir fetvâ gereğince hal'olunur ki metni şudur:

"İmâmü'l-Müslimîn olan Zeyd, bazı mesâil-i mühimme-i şer'îyyeyi, kütüb-i şer'îyyeden tayy u ihrâc ve kütüb-i mazkûreyi men' u hark u ihrâk ve beytü'l-mâl'de tebrîr u isrâfla müsevvağ-i şer'î hilâfında tasarruf ve bila-sebeb-i şer'î katl u habs u tağrîb-i raiyye ve sâir gûne mezâlimi i'tiyâd eyledikten sonra salâha rücû' etmek üzere ahd u kasem etmişken yemîninde hânis olarak ahvâl u umûr-i müslimîni bi'l-külliyye muhtel kılacak fitne-i azîme ihdâsında ısrâr ve mukâtele îka' etmekle mene'a-i müslimîn Zeyd-i mezbûrun tagallübünü izâle ettiklerinde bilâd-ı İslâmiyye'-nin cevânib-i kesîresinden mezbûru mahlû' tanıdıklarına dâir ahbâr-ı mütevâliye vürûd edüb mezbûrun bekâsında zarar-ı muhakkak ve zevâlinde salâh melhûz olmağın Zeyd-i mezbûre imâmet ve saltanattan feragat teklîf etmek veya hal' etmek sûretlerinden hangisi erbâb-ı hall u akd ve evliyâ-yı umûr tarafından ercah görülür ise icrâsı vâcib olur mu? El-cevâb: Olur. Ketebehu el-fakîr es-Seyyid Muhammed Ziyâuddîn ufiye anhu"

[**Yani**: "Müslümanların İmâmı [/Halîfesi] olan [faraza] Zeyd [adlı kişi], bazı önemli şerî meseleleri, şerîat kitâblarından dürüp çıkarsa ve mezkûr kitâbları, yasaklasa ve yakıp yırtsa; devlet hazînesinden, şerîata aykırı bir şekilde harcama yapmayı câiz görüp isrâf yoluyla harcasa; idâre ettiği kimseleri, şerî sebeb olmaksızın öldürse, hapsetse, sürgüne gönderse ve başka türlü zulümleri de âdet edindikten sonra, ıslâh olup doğru yola geleceğine dâir yemîn etmişken yemînini bozup Müslümanların hâllerini ve işlerini tamamen bozacak şekilde büyük fitne çıkarmakta dirense, onları birbirine kırdırmaya devâm etse; Müslümanların kuvvetinin, sözü geçen Zeyd'in tahakkümünü ortadan kaldırmaları durumunda, İslâm memleketlerinin pek çok tarafından onu azledilmiş tanıdıklarına dâir peşpeşe haberler gelse, sözkonusu kişinin yerinde kalmasında mutlak zarar ve ayrılışında hayır olduğu düşünülse, [böyle bir durumda] sözü geçen Zeyd'e, imâmet ve saltanattan ferâgat teklîf etmek veya hal' etmek şekillerinden hangisi erbâb-ı hall u akd ve yetki sâhibleri tarafından en uygun görülmüşse, bu *karârın* uygulanması vâcib olur mu? el-Cevâb: Olur. Muharriri: el-Fakîr Seyyid Mehmed Ziyâuddîn (Ziyâeddîn) Efendi. Affa mazhar olsun..."]

"Bu değerli fetvâ ayân ile mebûslara okunduğu zaman oturuma başkanlık eden reîs-i âyân Said Paşa, "onun hal'edilmesini mi yoksa ona feragatta bulunmayı teklîfi mi tercîh edersiniz?" diye sorar. Hepsi bir ağızdan, "hal', hal'!" diye cevâb verirler.

"Âyân ve mebûslardan oluşan bu Meclis-i Umûmî'nin aldığı kararın tercümesi şöyledir: 7 Rebiülâhir 1327 Salı ve 14 Nisan 1325/27 Nisan 1909. "Şeyhulislâm Mehmed Ziyâeddîn Efendi tarafından imzalanan şerî fetvâ, âyân ve mebûslardan müteşekkil olan Meclis-i Umûmî'de okundu ve tercîh edilmesi gereken iki seçenekten biri olan hal' seçeneği ittifâkla tercîh edildi. Binâenaleyh, Sultân Abdulhamîd Hân, hilâfet-i İslâmiyye'den ve saltanat-ı Osmâniyye'den düşürüldü. Veliahd olan

Mehmed Reşad Efendi, Sultân V. Mehmed Hân adıyla hilâfet ve saltanat makâmına geldi.")

Ferîd Bey el-Mehâmî'nin açıklamaları burada bitmektedir. Eserinden -büyük ölçüde tasarrufla- yaptığımız özetleme de burada nihâyete ermektedir.

Ne var ki hakîkat, İttihâd ve Terakkî'nin işbu avukatının[1] iddiâ ettiğinin tersinedir. Özetle hakîkat şudur:

Yahûdîler ve Filistin meselesi, kezâ sömürgeci ülkelerin İslâm âlemini yağmalama çabaları, Abdulhamîd'in hal'edilmesinin perde arkasında duran asıl sebebtir.

Şeyh Abdullah Azzâm, son derece önemli eseri "Hattu't-Tahavvuli't-Târîhî"de[2] şunları kaydetmiştir:

(—"Şübhesiz ki İslâm topraklarında -bilhâssa Arab âleminde- yaşanan büyük hâdiselerin *çoğu*, **[Theodor] Herzl**'in ortaya koyduğu, onun arkasında ise Yahûdîlerin kendisine bağlandığı büyük hedefe ulaşmaya *matûftur* ki o da Miâd topraklarına (/**Arz-ı Mevûd**'a) ulaşmaktır.

"Yahûdîlerin bu hedefe ulaşabilmelerinin önünde çiğnenip geçilmesi mümkün olmayan bir engel vardır ve o da Osmanlı Devleti, başında ise 1876–1909 yılları arası hüküm süren [...] Sultân II. Abdulhamîd'dir.

"Yahûdîler öncelikle: Sâlih Sultân Abdulhamîd'i kandırmaya çalışırlar. Sultân II. Abdulhamîd, masonların neredeyse Devlet'in boğazına yapıştığı bir vakitte hilâfet makâmına gelir. Şöyle ki, Midhat Paşa -kendisine yakıştırdıkları adlandırmayla da Hürriyyetcilerin Babası (Ebu'l-Ahrâr)-, bizim nazarımızda daha dakîk bir tabîrle "o dönemde Masonların Babası", iki halîfeyi hal'etmeyi ve Sultân Abdulhamîd'in amcası Sultân Abdulazîz'i öldürmeyi başarır. Yönetime gelmeden önceyse Sultân Abdulhamîd'e, Anayasa'yı (/Kânûn-i Esâsî), "yani içinde Yahûdîlerle Hıristıyanların Müslümanlarla eşit sayıldığı Batılı laik anayasayı" ilân etmesini şart koşar. Sultân Abdulhamîd zeki, dahi ve izzetini Rabbinden alan bir şahsiyettir. Şartı kabûl eder. Yönetime geldikten sonra ise Midhat Paşa'yı tutuklattırır ve Taif'te hapse attırır. Nihâyetinde Midhat Paşa('yı), hapishânede zekice bir yolla öldürü(lü)r. Bu da Masonların Sultân Abdulhamîd karşısında hareket ettirdiği âlemin öfkesini celbeder. Ama Midhat Paşa'nın şakirtleri, Sultân Abdulhamîd'den intikâm almak için planlarını uygulamaya devâm ederler.

"1897 yılında yapılan **Basel Kongresi**'nin sona ermesinin akabinde Sultân Abdulhamîd'le görüşmeye yönelen Herzl'e dönelim. Herzl, Konstantiniyye Hahamı

---

1 ["Mehâmî" kelimesi Arabcada "avukat" anlamına gelmektedir. Müellif ise burada eser sâhibinin ismi üzerinden bir târizde veya iğnelemede bulunmuştur. Mtrcm]

2 [Eser ismi "Târîhî Dönüşüm Hattı" şeklinde çevrilebilir. Ayrıca metinler, Abdullah Azzâm'ın adı geçen eserine bakılarak çevrilmiş ve tercümesini yaptığımız bu eserde yer almayan bazı ifâdeler köşeli parantez içine alınmıştır. Tarafımızca kullanılan köşeli parantez içi ifâdelerin sonuna -gerekli görüldüğünde- Mtrcm kısaltması konulmuştur ki, diğer ifâdeler Abdullah Azzâm'a aittir.]

"Mûsâ (Moşe) Levi"yi de yanına alır ve Sultân'a bazı teklîfler sunarlar ki bazıları şunlardır:

"1. Osmanlı donanmasının inşâsı

"2. Dış dünyada Osmanlı siyâsetinin desteklenmesi

"3. Mâlî durumlarını iyileştirmesi için Yahûdîlerin Sultân'a yardımı

"4. Kudüs'te bir Osmanlı üniversitesinin inşâsı

"Herzl, "Mesala, efendimiz razı gelse ve bizlere, Filistin'de sâhibleri olmayan arazileri, kendilerinin takdîr edeceği bir fiyatla satsa..." der. Sultân öfkelenir ve şöyle cevâb verir: "Vatan toprakları satılmaz. Kanla alınan topraklar, ancak aynı bedelle satılır [/alınır]."[1]

"Herzl, umudunu yitirmez ve 1901 yılında ikinci bir kez Sultân'la görüşür. Bu kez bizzât Sultân'ın kendisine yüz elli milyon İngiliz altını teklîf ederler. Abdulhamîd Hân, "Eğer sizler, bana yeryüzü dolusu altın da ödeseniz sizin bu teklîfinizi asla ve kata kabûl etmem. Muhakkak ki ben, İslâm milletine ve Ümmet-i Muhammed'e otuz yılı aşkın bir süre hizmet ettim. Osmanlı sultânları ve halîfeleri olan Müslüman âbâ vü ecdâdımın sayfalarına kara çalmam [çalmadım]" der.

"Bu seferki görüşme Selanik locasına bakan mason Yahûdî avukat **"[Emanuel] Karasu"** ile yapılmıştır.

"Bazı kaynaklar, Sultân'ın, Herzl'in yüzüne, "Huzurumdan defol ey alçak"; onu içeri alan hâcib'e ise, "Bu domuzun benden ne istediğini bilmiyor muydun" diye bağırdığını nakletmiştir.

"Bunun üzerine Herzl, [Emanuel] Karasu'yla birlikte İtalya'ya uçar. Karasu, Sultân'a şu mâhiyyette bir telgraf gönderir: "Bu görüşmenin bedelini cânınla ve tahtınla ödeyeceksin."

"Herzl, anılarında şöyle demektedir: "Sultân Abdulhamîd, bana, bu yolda başka herhangi bir adım daha atmamamı tavsiye etti. Çünkü Filistin topraklarından tek bir karış olsun feragat edemeyeceğini, zîrâ kendi mülkü olmadığını, bilakis o topraklar için savaşan ve o toprakları evlâdlarının kanıyla sulayan İslâm ümmetinin olduğunu söyledi. ... Abdulhamîd: "Birinin, benim bedenimi parçalaması, benim için, Filistin'in, imparatorluğumdan koparılmasını görmemden daha ehvendir" dedi. Sonra: "Paralarını sakla ey Herzl. Abdulhamîd gittiği zaman Filistin'i bedavaya alırsınız." dedi"[2]

"Bundan sonra Yahûdîler Abdulhamîd'i sâhadan uzaklaştırmaya/yok etmeye kesin bir şekilde karâr verirler. 1904 yılında Sultân Abdulhamîd'in Cuma namazını

---

[1] [Bkz: Abdurrahmân Habenneke, *Mekâid Yahûdiyye Abre't-Târîh* [: Târîh Boyunca Yahûdîlerin Tuzâkları], s.274. A. Azzâm'ın adı geçen eserindeki dipnotu...]

[2] [Bu satırları tercüme ederken, okuyucu, hâdisenin Arabca eserlere nasıl yansıdığını görebilsin diye Türkce eserlerde geçen ifâdeleri gözardı ettim. Bu son ifâdelerin devâmı da vardır. Özetle Sultan Abdulhamîd, Osmanlı Devleti parçalanmadan ve cesedleri çiğnenmeden Filistin'in alınamayacağını vurgulamıştır. Mtrcm]

kıldığı câmiin önünde bir arabayı patlatırlar. Allah onu ölümden kurtarır. Birçok insân öldürülür.

"Masonlar, onu uzaklaştırmak için birleşirler. Uşaklarını öne sürerler ve bunlar Devlet kademelerinde yüksek mevkilere gelirler. **Talat Paşa**, **Enver Paşa** -Harbiye Nâzırı-, **Aristidi Paşa** -Rum'dur ve Nâfia (Bayındırlık) Bakanı olmuştur-, **Cemâl Paşa** -Şâm vâlisi-, Birinci Dünya savaşında Arab–Şark cebhesi komutanı **Mustafa Kemâl Paşa**, **Cavid (David) Paşa** -Maliye Bakanı-, gibiler bunlar arasındadır. Arablarla Yahûdîler arasında, Üçlü Uzlaştırma Komisyonu (Amerikan, Fransız ve Türk) azalarından biri olan **Hüseyin Cahid Yalçın**... [da onlardandır, Mtrcm]

"Sultân Abdulhamîd, gün geçtikçe kendisini, Masonların, "İttihâd ve Terakkî Cemiyyeti" üzerinden satın aldığı adamlarla kuşatılmış bir hâlde bulur. Gücü peyderpey zayıflamaya başlar. Öyle ki onu, Anayasa'yı ilân etmeye mecbûr etmeyi başarırlar. Yahûdî, Hırıstıyan ve Müslüman'ın [hep beraber, Mtrcm] girdiği Meclis-i Mebûsân (Milletvekîlleri Meclisi) *kurulur*. Karasu da Meclis-i Mebûsân'a gelir.

"Anayasa'nın ilânı, yeryüzündeki tüm Hırıstıyanlar ve Yahûdîler için bir zafer olur. Öyle ki bir Hırıstıyan olan **Corci Zeydan, "el-İnkılâbu'l-Osmânî** (Osmanlı İnkılâbı)" [adlı, Mtrcm] -Dâru'l-Hilâl [tarafından basılan, Mtrcm]- kitâbını kahramanlara ithâf eder!!? [Yani] 1908 yılında Anayasa'yı ilân edenlere! Sonra masonlar, orduyu -maalesef- bir Arab olan **Mahmûd Şevket** [*Paşa*] komutasında harekete geçirmeyi başarırlar. Meclis-i Mebûsân, Sultân'ı uzaklaştırma karârı çıkarmak için toplanır. "**Konstantiniyye Haham'ı**" **Haim Nahum**'un bu işteki parmağı çok belirgindir. Hal' yazısını Sultân Abdulhamîd'e [şu] üç kişi sunar:

"1. [Emanuel] Karasu

"2. Aristidi Paşa

"3. Ârif Hikmet ki annesi Sultân'ın sarayında hizmetcidir. Sultân onun bu oğlunu -Ârif- alır ve Bahriye'ye koyar. Nihâyet Bahriye'de bir yaver olur.

"Sultân Abdulhamîd'in hilâfetten uzaklaştırıldığı târîh 1909 yılı Nisan ayıdır ve bu olay, İslâm'a vurulan en büyük darbedir. Sultân Abdulhamîd'in yönetim tahtından indiği o geceyle ilgili olarak diyebiliriz ki:

"Fiilî İslâm, varlık ve etki (şühûd) sâhasından silinmiştir. Filistin de -hakîkaten- Yahûdîlerin eline düşmüştür.

"Hem Masonların hem de Sultân Abdulhamîd'e karşı inkılâba kalkışanların önde gelenlerinden biri olan Enver Paşa, Cemâl Paşa'ya hitâben şöyle der: "Cemâl! Bilir misin bizim günahımız nedir? Biz, Sultân Abdulhamîd'i tanıyamadık, böylece Siyonistlerin elinde bir oyuncak olduk ve beynelmilel masonlar bizleri satın aldı. Biz, bütün gayretimizi Siyonistler uğruna harcadık. İşte bizim asıl günahımız budur."[1]

1 [Abdullah Azzâm, Enver Paşa'nın bu sözlerini -eğer gerçekten sarfettiyse- nereden aldığına dâir bir kaynak göstermemiştir. Dolayısıyla bu ifâdelerin ardına bir mim koymak ve aslının olup olmadığına bakmak gerektiğini düşünüyoruz. Mtrcm]

"Bernard Lewis şöyle demektedir:

"Hiç kuşkusuz mason birâderler ve Yahûdîler, Sultân Abdulhamîd'i uzaklaştırmak için gizli bir şekilde yardımlaştılar. Zîrâ Abdulhamîd güçlü bir Yahûdî muârızı idi. Filistin'de tek bir karış toprağı Yahûdîlere vermeyi şiddetle reddetmişti."[1]

ez-Zehâiru'l-İzâm[2], s.921 [v.d.]" —)

I. Dünya Savaşı'na (1914) Kadar Sömürge Altında İSLAM ÂLEMİ

I. Dünya Savaşına (1914) Kadar Sömürge Altındaki İSLAM ALEMİ

[1] [Bkz: Abdurrahmân Habenneke, *Mekâid Yahûdiyye Abre't-Târîh*, s.274'de Bernard Lewis'in *et-Turkiya el-Hadîse* (:*Modern Türkiye'nin Doğuşu*) adlı eserinden alıntılayarak... A. Azzâm'ın ilgili eserinde geçen dipnot.]

[2] [***ez-Zehâiru'l-İzâm fî-mâ Usire ani'l-İmâmi'l-Humâm eş-Şehîd Abdullah Azzâm***: Abdullah Azzâm merhûmun geride bıraktığı her türlü çalışmasını hâvi ansiklopedik ve birkaç ciltlik bir eserdir.

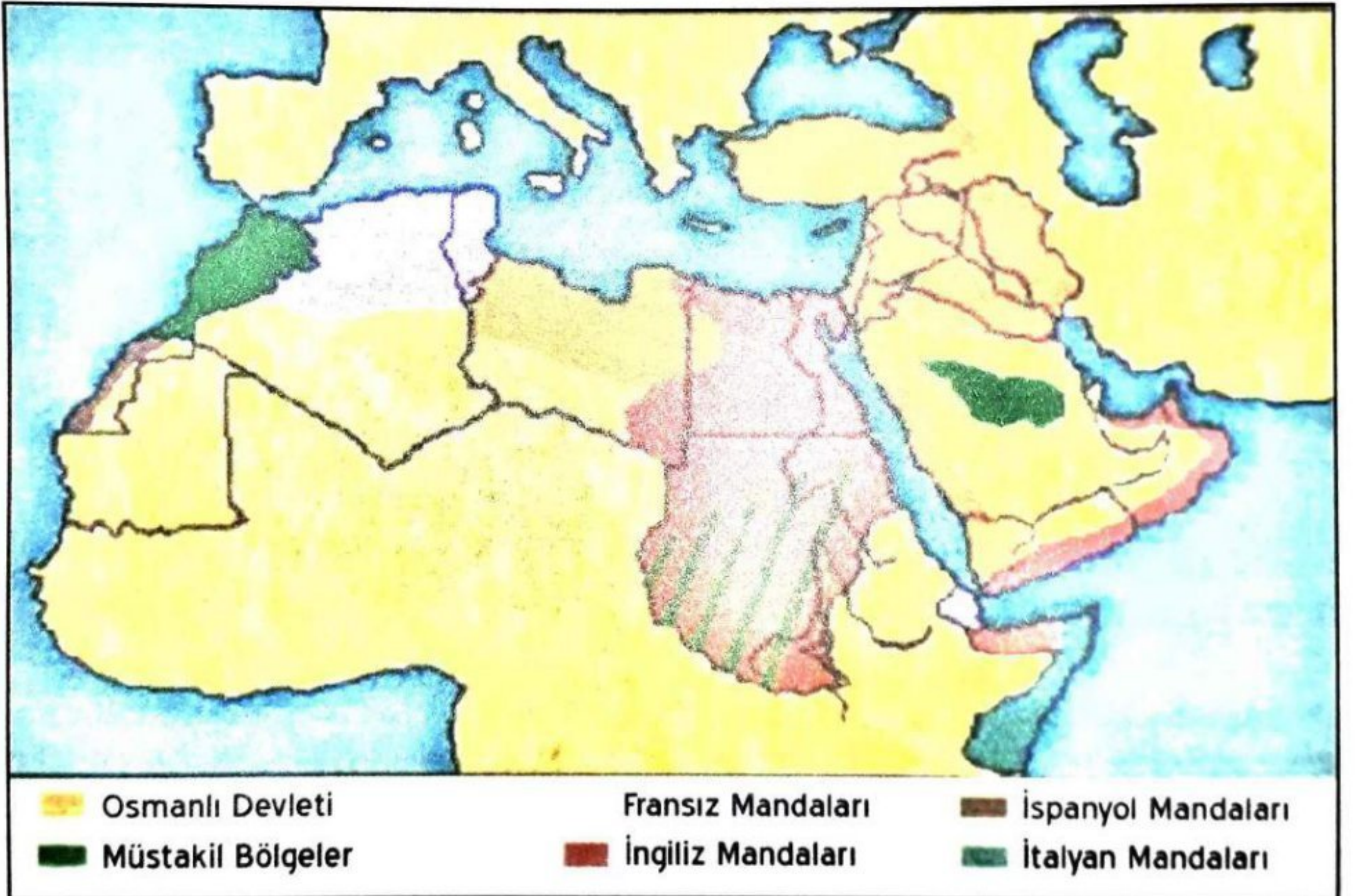
Abdullah Azzâm, ilerleyen sayfalarda, **Ziya Gökalp**'i, onun **"Kızıl Elma"**sını, **Turancılık** fikriyâtını; **Tekin Alp**'i, **Cumhuriyet Gazetesi**ni; **Birinci Dünya Savaşı**nı, bu savaşın getirdikleri ve götürdüklerini, perde arkasını, **asıl hedefin Türkiye olduğu**nu, **Yahûdî lobileri**nin faâliyyetlerini, **Amerika**'nın konumunu, **Mustafa Kemal**'le ilgili bazı durumları; ilerleyen süreç içinde siyâset sahnesine çıkan **Necmettin Erbakan**'ı ve İslâm uğruna sarfettiği gayretlerini; ayrıca İslâm âleminin Hilâfet sonrası durumunu, sapkın kişileri ve hareketleri, İslâmî hareketlerin ve diktatör rejimlerin târîhini ve benzeri konuları geniş bir yelpazede ele alır. Mtrcm]

II. Abdulhamîd Sonrasında Türkiye

Sultân-ı mazlûm II. Abdulhamîd, Mason ve Yahûdîlerin yaptıklarıyla düşürüldükten sonra artık Türkiye, masonların elinde bir oyuncak olan Jön (Genç) Türkler ile İttihâd ve Terakkî cemiyyetleri tarafından yönetilir olmuştur. İttihâd ve Terakkî'nin kendisine çağrıda bulunduğu Türk kavmiyetciliği de hiç şübhesiz Yahûdîlerin elindedir.

Böylelikle Türkiye başını belâlardan kaldıramaz olur. Hilâfet, zaaf içindedir ve kavmiyetciliğin bayraktarlığını yapan İttihâd ve Terakkî Cemiyyeti -ki dindar değil, laiktirler- hilâfetle istediği gibi oynar. Mason locaları saman alevi gibi yayılır. Borçlar habire birikir. Bütün bunların arkasında ise Arz-ı Mevud topraklarına ulaşmak için Türkiye'yi varlık sâhasından silmeye azmeden Yahûdîlerin parmağı vardır.

I. Dünya Savaşı Öncesinde ARAB ÜLKELERİ
(H.1246—1331/M.1830—1912)

35- Sultân V. Mehmed Reşâd Hân (1909–1918)

Sultân Reşâd, 27 Nisan 1909 târîhinde, Sultân V. Mehmed adıyla yönetime getirilir. V. Mehmed, ömrünün büyük bir kısmını Zincirlikuyu Kasrı'nda geçirmiştir.

II. Abdulhamîd'e karşı yapılan Osmanlı inkılâbının vukû bulduğu vakte kadar da burada kalmıştır. (Yani) İttihâd ve Terakkî cemiyyeti mensûbu siyâsîlerle askerler, hilâfetin gidişatıyla oynarken Sultân Reşâd kasrında mahbûs bir hâldedir.

Sözü geçen mücrimler, Sultân Reşâd döneminde Osmanlı hilâfetini, Almanların yanında ve Müttefikler [İtilâf Devletleri] karşısında Birinci Dünya Savaşı'na sokar. Sultân Reşâd'ın veliahdı Vahîduddîn'dir. Sultân V. Mehmed Birinci Dünya Savaşı'-nın 1918 yılında nihâyete ermesinden önce vefât eder.

36- Sultân VI. Mehmed (Vahîduddîn) (1918–1924)

Sultân V. Mehmed'in halefi olarak hilâfete gelir. O da kasrında [bir nevi] mahbûs olarak kalır. Bu arada İtilâf Devletleri, Hilâfet'in bütün kuvvet noktalarına tahakküm etmekte; İngilizlerin denetimi, Yahûdîlerin entrikaları ve Masonların uygulamalarıyla Hilâfet'in damarlarını teker teker koparmaktadırlar. Öte taraftan -ilerde göreceğimiz gibi- *yapılan* entrikalar Mustafa Kemâl Atatürk'ü öne çıkarır. Türkiye, Birinci Dünya Savaşından tarumar olmuş bir hâlde çıkar. Büyük devletler, "Hasta Adam"ın -ki Türkiye'yi böyle isimlendirirler- mîrâsını bölüşürler ve Avrupa, uzun asırlar boyunca *onun* uykularını kaçıran bu korkunç devden kurtulup râhata erer.

Mustafa Kemâl, Arab–Şark cebhesinde yaşamış olduğu hezîmetinin akabinde gelir. Şahsiyeti, Yunanlarla yapılan 'teatral' bazı askerî çatışmalar üzerinden askerî bir komutan olarak öne çıkar[ılır]. Kalemler, onu öne çıkarmak için harekete geçer.

Gerçekten de büyük devletler, özellikle **İngilitere**, **Mustafa Kemâl**'le bir düzen tertîb ederler. **Lozan Antlaşması**'nda (~~1922~~ (1923)) ona bazı şartlar koşarlar ki, masada kendisini temsîl eden **İsmet İnönü**'dür. **Lord Curzon** -o dönemde İngiltere Dışişleri bakanı- ona şu dört şeyi şart koşar:

Türkiye'de Hilâfet'in düşürülmesi (:ilgâsı)...!

Hilâfet'i geri getirmeye yönelik herhangi bir çabanın bastırılması...!

İslâmî değerlere karşı savaş...!

Türkiye'deki hayât için İslâm Şerîatı yerine Batılı bir anayasanın edinilmesi...!

Mustafa Kemâl bu şartları kabûl eder ve İtilâf Devletleri Türkiye'den çekilirler. İngiltere Umûmî Meclisi, İttifâk Devletleri askerlerinin Türkiye'den çekilmesi kararına muvâfakat gösteren Lord Curzon'un karşısına, Türkiye tekrar Avrupa'yı istîlâ etmek için geri dönecek diyerek dikildikleri zaman Curzon: "**Mutmain olun!**" der ve ekler: "Türkiye, biz onu İslâm'dan ve Hilâfet'ten tecrîd ettikten sonra bir daha belini doğrultamayacaktır."

Mustafa Kemâl, ilk elde ruhbânvârî bir edâya bürünür. Kurbân Bayramı'nda giydiği âlim kisvesi ve elindeki uzun tesbîhle çekilmiş fotoğrafı kendini gösterir. İnsânları İslâmî değerlere teşvîk eden görüntüsüyle arzıendâm eder. Günler geçer, Mustafa Kemâl, âlimleri toplar ve (kilise örneğinde olduğu gibi) dini, devletten ayırmak

konusunda onlarla istişâre eder. Âlimler, bu planı pek çirkin karşılar. Ondan sonra Mustafa Kemâl "ali kıran baş kesen" kesilir. Dünya kadar âlimi katleder. 1924 yılında Hilâfet'in düşürüldüğünü ilân eder. İnsânlar, hilâfet için feryâd u figan ederler ve kendileri için bir halîfe -Mısır kralı olsa bile- seçilmesi çağrısında bulunurlar. Buna rağmen İngiltere, bu mücerred ismin, yapmacık, nazarî bir sûrette de olsa dönmesini reddeder. Böylece Sultân "VI. Mehmed", Osmanlıların son halîfesi olduğu gibi İslâm târîhinde de -ta şu günümüze kadar- halîfe olarak isimlendirilen son kişi olur. Zîrâ şu günümüze kadar bir İslâm Hilâfeti kurulmamıştır. İşte İttihâd ve Terakkî cemiyyeti böylece yönetime ulaşır ve uzun bir zaman onların uykularını kaçıran, Abdulhamîd'in varlığıyla da gözlerine uyku girmesine engel olan korkunç devden kurtulup râhata erer. Ondan sonra Müslüman Türkiye, Yahûdîlerin elinde -istedikleri gibi hareket ettirdikleri ve diledikleri gibi yön verdikleri- bir oyuncak hâline gelir. Bütün bölgeleri de İslâm düşmanı Batılı kurtlar için bir hân-ı yağma olur. [Velhâsıl] İşbu cabbâr-ı anîd [:asi(l) kuvvet, dize getirilemeyen dev ve onların tabîriyle de Unspeakable, Barbar Turk, Mtrcm] "Osmanlı Devleti" parça parça yenilmeye başlar.

Batı, öncelikle Balkan devletlerini, Avusturya'yı, Macaristan'ı, Bosna ve Hersek'i 1908 yılı Tişrin-i Evvel ayında yutar. (Yani İttihâd ve Terakkî'nin dizginleri ele geçirmesinden ve) Anayasa'nın (Kânûn-i Esâsî) ilân edilmesinden sadece iki ay sonra... Sonra Bulgaristan ayrılır. İtalya, 1911 yılının sonbaharında Libya'ya saldırır. 1912 yılında Balkan Savaşları patlak verir. Bu kısacık yıllar içinde Osmanlı Devleti -Doğu Trakya hâric olmak üzere- Avrupa'daki bütün vilâyetlerini kaybeder. Trablus ve Benî Gâzî (Bingazi) vilâyetlerinden müteşekkil olan Libya'nın bu parçasını da yitirir. Türkiye, iki gözü olan/basîret sâhibi herkesin görebileceği açık bir ihânet entrikası sonrası Libya'dan çekilir. Burada Selanik'teki mason localarının, İtalyalı Yahûdîlerin [denetiminde] olduğunu mutlaka belirtmeliyiz. İttihâd ve Terakkî cemiyyetinin toplantıları da işte bu İtalyalı Yahûdîlerin evlerinde yapılmıştır. İttihâd ve Terakkî cemiyyetinin, Libya'yı, geçmişte yaptıkları büyük işlerin güzel bir karşılığı olarak mütevâzı bir hediyye kapsamında İtalya'ya sunmaları çok da büyük bir şey değildir.

(Burada, Şehîd Abdullah Azzâm'ın ifâdelerine şu haberi eklemeden geçemeyeceğim: Kazzafi hükûmeti, Libya'yı ziyâret etmesi için Knesset başkanına -ki o da Libyalı bir Yahûdîdir- 2004 yılı Kasım ayında resmî bir davetiye gönderdi. Libya'nın Atatürkü "Kazzafi", ülkenin kapılarını Amerikalılara, Avrupalılara ve Yahûdîlere, yetkilendirme yoluyla açtıktan sonra ki, bundan sadece birkaç ay önce ağır silâhlarını da gemilerin sırtında ve Amerikan sergilerine gitmesi için onlara teslîm etmişti.)[1]

---

1 [Müellif'in bu ara cümlesiyle ilgili bir not da bizim düşmemiz lâzım. Şöyle ki: Köprülerin altından çok sular aktı. Kazzafi'nin de Saddâm'ın da başı yenildi, o başların yenilmesine vesîle kılınan halkların başına onlardan bin beter despotlar dikildi ki bu târîh dilimi titizlikle irdelenmelidir. Zaman artık "demokrat diktatörler"in ve "demokrat oyuncaklar"ın devri... Asıl hedefin Müslümanların değerlerinden geriye ne kaldıysa onların imhâsı olduğu ise âşikâr. Yoksa Kazzafi de bahane idi Saddam da! Bunları bahane kılıp sokaklara "dökülen" "insânlar"ın neci olduğu sorusu ise bir kenârda dursun!]

Bütün bu kayıplara ek olarak Girit de elden gider. Türkiye'nin bütçesi, askerî harcamaların ağırlığından dolayı bir çıkmaza girer.

Türkiye'de İslâmî değerlere karşı savaş başlar. **Ezân**ın Arabca [aslıyla] okunması yasaklanır. **Şerî [ölçülere göre] giyim-kuşam** yasaklanır. Mustafa Kemâl'in güvenlik elemanları sokaklarda kadınların elbiselerini [**çarşaf**larını] yırtar. Kadınların başlarını örtmeleri yasaklanır. Erkekler açısından ise *kufiyye* ve *ikal* yasaklanır (zîrâ Arablar takmaktadır). Erkeklerin **şapka** takması zorunluluğu getirilir.[1] **Kur'ân**'ın Arabca okunması yasaklanır ve Türkceye tercümesi emredilir.

Mustafa Kemâl, **Ayasofya Câmii**'ni müzeye çevirir. Mescidler ıssızlaşır, mihrâblar yetim kalır. Minâreler suskunluğa bürünür. İnsânlar, İslâm yolunda gençleri arar olur. Mescidlerde Allah'ın Kitâbı etrafında toplanmak, kânûnen cezayı gerektiren bir suç hâline gelir. Mescidlerdeki ilim halkaları dağılır, fıkıh dersleri kesilir. Kimi katledilip toprak altına gömülen kimi de evine kapanan **âlimler** ortadan çekilir.

"**Sefîhler**" öne çıkar ve bir hadîste geçtiği gibi "**Ruveybidât/Ruveybidiler**" konuşmaya başlar: (...)[2]

Ebû Hureyre'den -*merfû'an*- şöyle rivâyet edilmiştir:

---

[1] [Eski bazı görüntülerde, şapkacı dükkânlarına giren erkekler, şapka ayrımını bilmediklerinden olsa gerek, kadın, kadınlar ise başlarına erkek şapkası takmış bir hâlde çıkarlar. Tam anlamıyla traji-komik bir hâl. Jandarma dipçiğinin milletin başına şapka geçirmek için yıllarca faâliyyet göstermesi hâdisesi ise Firavunların, Nemrutların ve bütün ceberrutların târîhinde görülmemiş bir şeydir. Arabca ezân yasağının ise **18 yıl** devâm ettiğini hatırlatmak isteriz. Mtrcm]

[2] [Müellif burada bir rivâyete yer vermiştir ki yaptığımız taramalarda bu şekilde rivâyet edilen bir hadîse rastlayamadık. Ayrıca sözü geçenler "Ruveybida" olduğu hâlde bu rivâyette öyle bir şey geçmemektedir. Kuvvetle muhtemel, alıntı esnasında bir karışıklık yaşanmıştır. Dolayısıyla metni nakledip çevirmek yerine "Ruvaybida" konusuyla ilgili hadîsler hakkında bu kaydı düşmeyi daha uygun bulduk: "Ruveybida"nın geçtiği hadîslerde özetle şu husûslar öne çıkmaktadır:

1. (Kimi rivâyetlerde "*Muhammed'in nefsi elinde olan Allah'a yemîn olsun ki*" kimi rivâyetlerde ise "*Muhakkak ki*" diye başlayarak:) a- "*Kıyâmet öncesi (insânlar üzerine) aldatıcı yıllar gelecektir*". b- Kimi rivâyetlerde "*Şübhesiz Deccâl('ın çıkışı) öncesi aldatıcı yıllar vardır/olacaktır.*"

2. Bu yıllar içinde a- emîn kimse hâin görülecek, hâin kimseye ise emîn görülmek sûretiyle itimâd edilecektir. b- Yalancı kişi, sâdık/doğru; sâdık kişi ise yalancı görülecek, yani böyle bir muâmeleye tâbi tutulacaktır.

3. Bu yıllar içinde "Ruveybida" konuşacaktır. Ruveybida'nın ne olduğu Hz. Peygamber (s.a.v.)'e sorulduğunda cevâben -farklı rivâyetlerde- şu açıklamalar geçmektedir:

Ruveybida: Âmmenin (milletin) işleri husûsunda konuşan (veya söz/yetki sâhibi konumunda olan) a- fâsıkcık (fuvaysık), b- fâsık, c- -kimi rivâyetlerde "kaale alınmayan, kendisine önem verilmeyen" anlamına- değersiz (veya seviyesiz, pespaye, alçak) kişi (tâfih), d- sefîh, e- insânların ayaktakımı olanlar (sefele-i nâs).

Bazı rivâyetlerde başka husûslar da geçmektedir, ama biz sadece konuyla ilgili noktaları öne çıkarmaya çalıştık. Netîce-i kelâm, hadîslerde vurgulanan, işlerin ehil olmayanların eline geçeceği; emânetin zâyi edileceği; sefîh, ayaktakımı kimselerin söz sâhibi konumunda konuşacakları ve örnek alınacaklarıdır. Mtrcm]

عن أبي هريرة مرفوعا: «لا تَقُومُ السَّاعَةُ حَتَّى يَظْهَرَ الْفُحْشُ وَالْبُخْلُ، وَيُخَوَّنَ الأَمِينُ وَيُؤْتَمَنَ الْخَائِنُ، وَتَهْلِكَ الْوُعُولُ وَتَظْهَرَ التُّحُوتُ». قَالُوا: «يَا رَسُولَ اللهِ، وَمَا الْوُعُولُ وَ[مَا] التُّحُوتُ؟» قَالَ: «الْوُعُولُ وُجُوهُ النَّاسِ وَأَشْرَافُهُمْ، وَالتُّحُوتُ الَّذِينَ كَانُوا تَحْتَ أَقْدَامِ النَّاسِ لَيْسَ [=لا] يُعْلَمُ بِهِمْ».

«Fuhuş ve cimrilik yayılmadıkça, emîn [kimse] hâin görülüp hâine [emîndir diye] itimâd edilmedikçe, vuûl ölüp tuhût zuhûr etmedikçe kıyâmet kopmaz.» "Tuhût ve vuûl nedir ey Allah'ın Resûlü?" dediler. «Vuûl, insânların ileri gelenleri ve eşrâfıdır. Tuhût ise insânların ayakları altında [:mübtezel, ayaktakımı, bayağı] olanlar, [bilinip] tanınmayanlardır» buyurdu."

Taberânî'nin Avf b. Mâlik'ten *-merfû'an-* rivâyet ettiği başka bir *sahîh hadîs* ise şöyledir:

«أَخَافُ عَلَيْكُمْ سِتًّا: إِمَارَةُ السُّفَهَاءِ، وَسَفْكُ الدِّمَاءِ، وَبَيْعُ الْحُكْمِ، وَقَطِيعَةُ الرَّحِمِ، وَنَشْوٌ يَتَّخِذُونَ الْقُرْآنَ مَزَامِيرَ، وَكَثْرَةُ الشُّرَطِ».

«**Sizin için altı şeyden korkarım: Sefîhlerin imâretinden** [ahmakların, kıt akıllıların yönetiminden], [haksız yere] **kan dökülmesinden**, **hükmün satılmasından** [idârî mevkilere rüşvet, iltimâs yoluyla gelinmesi ve/ya mahkemelerde kararların rüşvet yoluyla verilmesinden], **sıla-i rahmin koparılmasından**, **Kur'ân'ı**[n tilâvetini] **mezâmîr edinen** [bir nevi nefesli çalgı üfler gibi musiki hâline getiren] **bir kesimin ortaya çıkmasından** ve **şurtîlerin** [polis, asker] **çoğalmasından**.»

Hâsılı Mustafa Kemâl, ömrünün sonuna kadar, İslâm'a karşı savaşmaya devâm eder. Beri tarafta Türkiye her alanda tarumar olur ve her sâhada geriledikçe geriler.

***

Hilâfet'in Düşüşüne Neden Olan En Önemli Dâhilî–Doğrudan Sebebler

1. Milliyetci Akımların Yayılması

Özellikle de Türk milliyetciliği (Turancılık) ile Arab milliyetciliğinin yayılması... Masonların ve Yahûdîlerin, sözkonusu bu milliyetcilik akımlarını canlandırmak ve taassub ateşini alevlendirip Osmanlı Devleti'nin temel taşları konumunda olan bu iki kesimin milliyetcileri arasında ayrılık tohumlarını iyice kökleştirmek sürecine kontrolörlük etmeleri...

Türk Milliyetciliği (Turancılık)

Türk milliyetciliğinin ilk tohumları, İstanbul'daki Harb Akademisi içinde Alman askerî hocalar eliyle atılır. İşbu hocalar, sözkonusu akademiye Türkleri eğitmek amacıyla gelmiş kimselerdir ki Türkler -özellikle de Türkiye'nin bütün dünyaya karşı savaş verdiği ve bütün ülkelerin ona topluca saldırdığı- o dönemlerde modern teknikler ve yeni savaş metotları doğrultusunda eğitilmiş güçlü bir orduya muhtâc

bir hâldedir. 1883 yılında bir Alman askerî misyonu Türkiye'ye gelir. Bu misyonun başında [Yarbay] Von der Goltz vardır. Yaklaşık on üç yıl kadar çalışmaya devâm eder ve bu süre zarfında [Türkler arasında] milliyetcilik tohumları atılmış olur.

Turan milliyetciliğinin boy atmasına neden olan ikinci etken ise 1848 yılındaki devrimleri başarısızlığa uğrayan Macaristanlı ve Polonyalı mültecilerin Türkiye'ye göç etmesidir. Bunlar, İslâm'a girerler ve devletin etkin makâmlarına yerleşirler. Bunlardan biri, bilahare Mustafa Celâleddîn Paşa adını alan Konstantin Borjenski (Borzecki)'dir. İşte bu adam, Türklerin zihinleri ile yüreklerine zehrini kusan milliyetcilik akımının çıbanbaşıdır. Bernard Lewis şöyle demektedir:

"Hiç kuşkusuz Borjenski, Polonya milliyetciliğini [Türk topraklarına] taşımaya çalışmış ve bunu bir Türk kalıbına dökmüştür. Bu çalışma(sın)da Batılı oryantalist araştırmacıların Türkiye'yle ilgili çalışmaları üzerine yaptığı okumalar kendisine yardımcı olmuştur. Bu da Türklerin kadîm târîhini değerlendirme ve üst(ün) kimlik düşüncesini benimseme noktasında önemli bir etki yapmıştır."

Bu noktada geriye dönüp şunu tekrar hatırlatmak isteriz ki, İttihâd ve Terakkî Cemiyyeti mensûblarının tamâmı masondur (Beynelmilel Yahûdîler). Selanik Yahûdîleri ise hem bu Cemiyyet'in muharrik gücü hem de bizzât içinde yer alan kimselerdir. Bir kez daha geriye dönüp Steven Watson'un şu ifâdelerini hatırlatmak istiyoruz:

"Kuşkusuz İttihâd ve Terakkî Cemiyyeti'nin kuruluşundaki bâriz hakîkat, onun hem Türk olmadığı hem de gayr-ı İslâmî olduğudur."

Nihâyetinde bu Cemiyyet, Abdulhamîd'i, Türkiye'yi ve İslâm'ı safdışı eder.

İşbu Türk milliyetciliği akımı, Osmanlı yönetimine boyun eğen diğer Müslüman milletler üzerinde çok kötü bir te'sîr bırakır ve aksisedası pek nahoş olur. Onlar da bağımsızlık talebinde bulunmaya ve Türkiye'ye karşı savaşmak için gizli cemiyyetler kurmaya başlar. Özellikle de İttihâd ve Terakkî Cemiyyeti'nin izlediği o çirkin, acayip yoldan sonra...

Sözünü ettiğimiz milletlerin başında Arablar gelir. O çirkin yoldan kendilerine bir mazaret üretirler ve bunu, Şerîf Hüseyin önderliğindeki Büyük Arab Devrimi'nde Türkiye'ye karşı, İngilizlerin yanında yer almaya bir gerekçe kılarlar. Bu da İslâm âlemi için son derece vahîm sonuçlar doğurur. Steven Watson şöyle demektedir:

"Kuşkusuz İttihâd ve Terakkî Cemiyyeti'nin kuruluşundaki bâriz hakîkat, onun hem Türk olmadığı hem de gayr-ı İslâmî olduğudur. Kurulduğu ilk ândan itibâren bu Cemiyyet'in önderleri ve komutanları arasında saf Türk asıllı tek bir kişi boy göstermemiştir. Enver Paşa, Polonyalı mürted bir adamın oğludur. Cavid, "Dönme" olarak bilinen Yahûdî tâifesindedir. Karasu, Selanik şehrine yerleşen İspanyol Yahûdîlerdendir. Talat Paşa ise Çingene asıllı olup din olarak İslâm'ı benimsemiştir. O dönemlerde önderlerinden biri olan Ahmed Rıza'ya gelince, Comte'un felsefe okulu takîbcilerinden olmasının yanısıra bir tarafı Çingene'dir."

Steven Watson açıklamalarına şunları ekleyerek der ki:

"Bu hareketin perde arkasında duran ve onları çekip çeviren akıl babaları, ya Yahûdîler ya da Yahûdî asıllı Müslümanlardır. Mâlî destek ise bunlara, ya "Dönmeler" ya da Selanik'in zengin Yahûdîleri yoluyla ulaşmıştır. ... Aynı şekilde kendilerine beynelmilel -yahut şibh-i beynelmilel- kapitalistler yoluyla da Viyana, Budapeşte, Berlin, Paris ve Londra'dan mâlî yardımlar gelmiştir."

Herbert Arby [?!] şöyle demektedir:

"Selanik Yahûdîleri, "Dönme(ler)" -yani mürtedler- olarak bilinen Yahûdîler olup Türk inkılâbının gerçek ortaklarıdır. Bunlar [bizzât] Yahûdî ırkındandır. Ancak inançları asıl itibâriyle Yahûdî olmayabilir. İnsânlar arasındaki yaygın kanâat ise şudur: Bunlar ismen Müslümandır. Fiiliyâtta ise Tevrât-ı Mûsâ'nın takîbcileridir. ... Bizim ele aldığımız dönemde ise insânların -Yakın Doğu'yla ilgili okumalar yapan az sayıda bazı uzman ilim adamları dışında- onlar hakkında herhangi bir malûmâtı yoktur. Hiç kimse de "Dönme(ler)" adıyla bilinen işbu Yahûdîlerin, târîhin akışı üzerinde son derece kritik sonuçlar doğuran öyle bir devrimde başat rolü oynayacaklarını tahmîn etme cesâretini gösterememiştir."

Toynbee şöyle demektedir:

"Abdulhamîd Türkiyesindeki subaylar, 1908 yılında, Batılı etkilerin, kendisi üzerinden [içeri girip] te'sîr oluşturacağı sürekli bir fikrî pencere açabilmiş yegâne sınıftır. Otuz yıllık bir karanlık istibdâd yönetiminden sonra askerlerden oluşan yeni Türk nesli, Batılı liberalizmin Türkiye'ye akın etmesinde mızrağın başı vazîfesi görmüştür."

İngiliz Sefîri Sir Gerard Lowther'in İttihâd ve Terakkî Cemiyyeti ile Yahûdîler ve Masonlar Arasındaki İlişkiyi Resmeden Vesîkası:

Bu gizli vesîka, aslında 1910 yılında İngilizlerin İstanbul sefîri olan "Sir Gerard Lowther"in 29.5.1910 târîhinde İngiltere Dışişleri Bakanı "Sir Charles Harding"e gönderdiği son derece gizli bir mektûb [daha doğrusu gizli bir rapor] olup İttihâd ve Terakkî Cemiyyeti ile Yahûdîler ve Masonlar arasındaki ilişkiye dâir dakîk [bazı] malûmâtları içermektedir.

Bu gizli vesîka, İngiltere'de yeni [sayılabilecek bir vakitte] ortaya çıkmıştır. "el-Muctema' el-Kuveytiyye" dergisi bu vesîkayı "Âfâk el-Irâkiyye" dergisinden nakille 25.12.1978 târîhinden itibâren ve "425-429." sayılarında yayımladı. Bu yayından şu bölümleri alıntılamaya çalışacağız:

("–Selanik şehrinde (O dönemlerde Osmanlı yönetiminde olan bir Yunan şehridir) yüz kırk bin sâkin vardır. Bu sâkinlerin seksen bini Yahûdîdir ve İspanyol asıllıdır (yani İspanya'dan kaçmışlardır). 20.000 Yahûdî ise "Leviler" kabîlesindendir veyahut dışardan Müslüman gibi görünüp kendilerine "Dönme Yahûdiler" denilen Yahûdîlerdendir.

"–İspanyol Yahûdîlerin çoğunluğu İtalyan uyruğu taşımaktadır. Masondurlar ve İtalyan mason mahfillerine bağlıdırlar. Bu yüzden onlar, kovuşturma ve teftîş karşısında, Osmanlı Devleti'nde yabancılara tanınan koruma hakkından istifâde etmektedirler.

"–Yahûdî [Emmanuel] Karasu [Carosso], birkaç yıl önce -İtalyan masonlarından da destek alarak- "Macedonia Risorta" locasını kurdu. Jön Türkler'in sivil veya subay adamlarını masonluğa girmeye iknâ etti. Hedefi ise Yahûdî nüfûzunu Türkiye'deki yeni konjonktür üzerinde hâkim kılmaktır.

"–Göründüğü kadarıyla Selanik'teki Jön Türkler hareketinin kurgulayıcıları birinci derece Yahûdîlerdir.

"–1908 inkılâbından kısa bir süre sonra bunların önderlerinden pek çok kişinin masonlardan olduğu bilinen bir konu hâline geldi.

"–Yahûdîlerin mutlak manada tamamı ahd-i cedîd'i/yeni dönemi destekleyen ve buna hamâset gösteren kimselerden idi.

"–Her Yahûdî İttihâd ve Terakkî Cemiyyeti'nin bir câsûsu oldu.

"–İnsânlar, bu hareketin, bir Türk hareketi olmaktan ziyâde Yahûdî hareketi olduğunu söylemeye başladı.

"–İtalya, Yahûdî Primo Levi'yi Selanik Genel Konsolosu olarak atadı. Amerika Birleşik Devletleri ise Oscar Strauss'u Konstantiniyye Sefîri olarak atadı. Strauss da bir Yahûdîdir.

"–Bir Dönme Yahûdî olan Albay Remzi Bey, Selanik'ten Konstantiniyye'ye özel olarak gönderilen 4. Ordu'nun komutanı idi. Kendisi, Sultân V. Mehmed'in Erkân-ı Harb Nâzırı [Genelkurmay Başkanı] olarak tayîn edildi. Sultân II. Abdulhamîd hal'olunduğu ve Selanik'te hapsedildiği zaman Remzi Bey'in bir kardeşi Sultân'ın hapishâne müfettişi olarak atandı.

"–1909 yılı Kânûnuevvel [:Aralık] ayında Habsburg şehrinde yapılan 9. Siyonist Kongresi, Yahûdîlerin, biri Siyonistler, diğeri Filistin hâricinde başka bölgelere göç etme çağrısında bulunanlar olmak üzere ikiye ayrılması durumunun "Türk inkılâbı mucizesi" sayesinde sona erdiğini ilân etti. Bunun anlamı, Filistin'in artık şeksiz-şübhesiz bir şekilde garanti altına alındığıdır.

"–Abdulhamîd'in hal'inden sonra iki yıllığına sıkıyönetim kânûnları ilân edildi. Sıkıyönetim mahkemelerindeki subayların çoğu ise masondurlar.

"–Devletin Matbûât Müdürü, Selanikli bir Yahûdîdir ve kendisinin, istediği gazete yayınını yasaklama yetkisi vardır.

"–İç ve dış hâdiselerde İttihâdcıların görüşünü sunan Telgraf Vekâleti Müdürü, Bağdâdlı bir Yahûdîdir.

"–İttihâd ve Terakkî Cemiyyeti'nin Konstantiniyye'deki ana şubesinin başı, Selanikli bir Yahûdîdir.

"–Devletin Emniyet Genel Müdürlüğü Selanikli bir masonun elindedir.

"–Geçen yıl boyunca (1909) Makedonya ve Konstantiniyye'de on iki aded yeni Mason Mahfili ortaya çıktı.

"–Memûrlar ve -önemli makâmları işgal eden- sâir kimseler, makâmları ve gelir kaynaklarının Mason localarına girmelerine bağlı olduğuna inandırıldılar.

"–Cemiyyet, ordu üzerindeki kabzasını güçlendirmek için çok sayıda subayı, özellikle de düşük rütbeli olanları, "Resne" adlı Mason locasına soktular. Resne, "Niyazi Bey"in beldesidir. Locaya, Niyazi Bey'in kardeşi Yüzbaşı [!?, en-Nakîb] "Osman Fehmi Bey" riyâset etmektedir.

"–Cemiyyet'in, Meclis-i Mebûsân ve Âyân Meclisindeki çoğu vekîli, masonluğa, "Düstûr" adlı mason locasına girdiler. Bunların büyük reîslerinden biri "Talat Bey"di.

"–Muhâlefet vekîlleri, özellikle de Arablar, kendileri için "Uhuvvet-i Osmâniyye Mahfili", "Muhibbân-ı Hürriyyet" gibi özel Mason locaları kurmaya yahut var olan localara katılmaya başladılar.

"–Bektâşî tâifesi arasında Masonluk yayıldı.

"–1909-1910 arası süre zarfında şu Mason locaları kuruldu: "Şark Vefâ (Vefâ Oryantal)", "Bisantio Risorta", "İttihâd ve Terakkî'nin Gerçek Dostları", "Hakîkat", "Vatan Risorta", "Makedonya Risorta"nın kolu "Şafak". Görünen o ki, bütün bu Mason localarına -Selanik ve Makedonya'daki Mason locaları ağı gibi- ya Yahûdîler riyâset etmekte ya da kurucu unsurları/planlayacıları Yahûdîlerdir.

"–Mısırlı Prens Saîd Halîm, kardeşi Prens Abbâs Halîm ve Prens Azîz Hasan da Masondurlar.

"–Mısır Mahfil-i Azam reîsi İdrîs Râgıb Bey, Mısır, Suriye, Filistin ve Lübnan'daki pek çok mason locasını kuran ve kontrol eden kişidir.

"–Lübnan'daki Katolik Rumlardan pek çok kişi masondurlar.

"–Mehmed Örfî Paşa, Mısır, Kudüs ve Güney Suriye'de belli başlı bazı mason locaları kurdu.

"–Yûsuf Bey es-Sekâkînî masonların önderlerindendir.

"–Mısırlı milliyetci lider "Muhammed Ferîd" büyük bir masondur. Maşrık-ı Azam-ı Osmanî (Osmanlı Büyük Doğusu) Mahfilinin Mısır mümessili olarak tayîn edildi ve "Tantâ"daki bir mason locasında kendisi için bir tayîn merâsîmi düzenlendi.

"–Türkiye'deki en büyük Yahûdî tâifesinin yeni Haham'ı Haim Nahum, İttihâd ve Terakkî Cemiyyeti'nin öne çıkan azalarından belli başlı kişilerin okul arkadaşıdır.

"–"Talat" ve "Câvîd" Türkiye'de masonluğun zirvesini temsîl etmektedirler. Tabîî ki Câvîd bir Yahûdîdir.

"–Talat -yaklaşık bir yıl kadar önce- Dâhiliyye Nâzırı olduğundan beri masonluk şebekesini Devlet'in bütün bölgelerinde yaymaya çalıştı ve vilâyetlerdeki büyük vazîfeleri masonlara vermeye başladı.")

Lowther şöyle devâm eder:

("Bundan anlaşılan şudur ki Türkiye'nin gizli hükûmeti, ancak mason Maşrık-ı Azam locasıdır ve başında da Üstâd-ı Azam "Talat Bey" bulunmaktadır.

"Masonluk faâliyyetleri, Türkiye'den İran'a taşınmaktadır. İran'da vukû bulan inkılâbın arkasında mason İttihâd ve Terakkî Cemiyyeti vardır. Şimdilerde konuşulan husûs ise mason Maşrık locasının İran'da da kurulmasının başlatılmasına dâirdir. İran'ın Konstantiniyye'deki yeni elçiliğinin işlerini takîb eden "Ferehullah Hân" erken bir vakitte masonluğa katıldı.

"Yahûdîler, yeni Türkiye'nin Bakanlar Kurulu'ndaki mutlak nüfûzlarını muhâfaza etmeye nihâî derecede önem atfetmektedir.

"Yahûdîler, Türkler ile işgalci Yahûdîlerin muhâsımı kesimler arasında ayrılık ve düşmanlık tohumları ekmeye nihâî derecede önem atfetmektedir.

"Yahûdî sermaye sâhibleri, bazı ekonomik kazançlar karşılığında Türkiye'deki yeni döneme borç takdîm etmeyi hoş karşılamaktadır.

"Yahûdîlerin Avrupa basını üzerinde büyük bir nüfûzları vardır.

"Yahûdîler, Büyük İsrail'in gelecekteki hedeflerini gerçekleştirmeye çalışmaktadır.

"Yahûdîler, şu Genç Türkler üzerinde sultalarını iyice tahkîm ettiler.

"Yahûdîler, "Genç Türkler" gazetesini ve Konstantiniyye'deki diğer bazı gazeteleri finanse etmektedir.

"Avrupalı finansörler -ki çoğunluğu Yahûdîdir- şimdilerde istenilen meblağları Türkiye'ye vermektedir.

"Mason İttihâd ve Terakkî Cemiyyeti, Yahûdî ve Ermeni ayaklanmacıları, Çarlık Rusyasında kargaşa ve huzursuzluk çıkarmaya, dengeleri sarsmaya teşvîk/tahrîk etmektedir.

"İttihâd ve Terakkî Cemiyyeti azaları, Yahûdîlerin yönlendirmesiyle, yol-yöntemleri itibâriyle Fransız Devrimini taklîd etmektedir.

"Yahûdîler, Türklere, Turan milliyetciliği etkisiyle Macarlarla bir araya gelmeyi süslü göstermektedir. Zîrâ Macarlar da Turan asıllıdır. Bütün bu malûmâtlara yerli masonlar vâsıtasıyla ve tam bir gizlilik içinde ulaştık."[1]

İngiliz sefîri "Lowther"in 1910 yılında yazdığı vesîka burada sona ermektedir.

(Abdullah Azzâm'ın (r.) "*ez-Zehâir* (s. 738-740)" kitâbından nakille)

---

[1] [Günümüzde bu usûlle İngiltere'ye rapor sunanlar sadece sefîrler veya vazîfeli memûrlar değil. Biraz dikkat edildiğinde, özellikle Orta Doğu'da gazetecilik yaptığını iddiâ eden kimi isimlerin aynı vazîfeyi -üstelik gazeteci sıfatıyla- devâm ettirdikleri, ismi malûm o meşhûr kanallarının da aynı yolla yayın yaptığı kolaylıkla görülebilir. Mtrcm]

2. Büyük Arab Ayaklanması

Ve **Şerîf Hüseyin**'in, Birinci Dünya Savaşı'nda Osmanlı Hilâfeti aleyhine İngilizlerin yanında yer alması... İngilizler, Şerîf Hüseyin'i aldatırlar ve onu, Arab Yarımadası, Şâm ve Irâk topraklarında bir Arab Hilâfeti kurmasına yardımcı olacakları vehmine kaptırırlar. O da bu aldatmacadan sonra onların yanında yer alır.

Şerîf Hüseyin'in, Türk idâresinden kurtulmak için uygun bir fırsat ânını beklediği muhakkaktır. Özellikle de İttihâdcıların 1914 yılında ondan kurtulmak istediklerini hissettiği zaman... Şerîf Hüseyin'in oğlu Abdullah, (onun oğlu Kral Hüseyin ve onun oğlu -şimdilerde Ürdün Kralı- Abdullah) İngilizlere uşaklığı ve peşpeşe ihânetleri bir silsile hâlinde devâm ettirirler.

Şerîf Hüseyin'in oğlu Abdullah, o dönemlerde Türk parlamentosunda vekîldir. İngilizlerin Mısır Mutemed'i/Temsîlcisi **[Lord] Kitchener** ve İngiliz Temsîlciliği'nde Doğu Müsteşârı [/Doğu işleri uzmanı olan] Ronald Storrs ile irtibâta geçer. Babası ile Türkler arasındaki şiddetli nefreti Lord Kitchener'e bildirir ve ona, Şerîf Hüseyin'in Türklere savaş açması hâlinde İngilizlerin onun yanında yer alıp alamayacaklarını sorar. Ama her ikisinden de cesâretlendirici herhangi bir şey alamaz. Kitchener, "İngiltere'nin babanın yanında yer alması muhtemel değil" der.

Prens Abdullah'ın bizzât kendisi, gizli cemiyyetlerden birinde azadır. İngiliz–Arab işbirliğinin faydalı olacağına kesinlikle inanmakta ve buna hamâset göstermektedir. 1914 yılı Ağustos ayında Büyük Savaş patlak verir. Abdullah Türkiye'ye karşı savaş açma hamâseti taşımaktadır. Beri tarafta kardeşi **Prens Faysal** ise Türkiye'nin yanında yer almak görüşündedir.

1915 yılında Prens Faysal Dımışk ve İstanbul'u ziyâret eder. Dımışk'ta "Genç Arablar" cemiyyetine katılır ve onlara destek olacağına dâir yemîn eder.

1916 yılı 5 Haziran Pazartesi günü, Şerîf Hüseyin, Türkiye'ye savaş ilân eder. (Rabbimin şanı ne yücedir ki Arabların 1967 yılında [İsrail'in karşısında] yaşadığı hezîmetin târîhi de aynen 5 Haziran Pazartesi günüdür!)

Şerîf Hüseyin, İngiltere'nin, kendisine Arab topraklarının istiklâle kavuşacağı ve ona bu toprakların Kralı olarak tâc giydirecekleri vaadinde bulunmasından sonra Medîne'den, Hamza b. Abdulmuttalib (r.a.)'ın kabrinin yanıbaşından [Türkiye'ye] savaş ilân eder. Kitchener o dönem itibâriyle İngiltere'nin savaş bakanı olmuştur. İngiltere'nin Mısır Temsîlciliği makâmına ise [Sir Henry] **McMahon** gelmiştir. Şerîf Hüseyin ile McMahon arasındaki meşhûr mektûblaşmalar vukû bulur. ("Murâselât Huseyn – McMahon"/"Şerif Hüseyin – McMahon Mektuplaşmaları") Şerîf Hüseyin'e, istiklâline kavuşması [durumu sözkonusu olursa bunun] akabinde Arab topraklarının krallığını [kendisine vereceklerini] vaad ederler.

Bunun üzerine Şerîf Hüseyin var gücüyle harekete geçip Türkler aleyhine Arab hamiyyet ateşini tutuşturur. Sonuçta Türkler hezîmete uğrar ve Arab topraklarının İngiltere ile Fransa arasında taksîmini öngören **Sykes–Picot Antlaşması** yapılır.

1917 Balfour Deklarasyonu uyarınca Filistin, Yahûdîlere verilir. Şerîf Hüseyin'in payına düşen güzel cezâ ise İngiltere'nin onu altı yıllığına sürgüne göndermesi ve mülkünü elinden alması olur! Bu darbe Şerîf Hüseyin'in sinirlerine pek ağır gelir. Öyle ki kendisini felç vurur. Bedeni elem ve keder içinde eriyip gider. Ömrünün geri kalan yılları boyunca bütün öfke kadehini McMahon ile İngilizlerin meşhûr bakanı Lloyd George'un üzerine boşaltır.

George Antonius şöyle demektedir:

"Ölümünden birkaç ay önce, 1931 yılında kendisini ziyâret ettim. Felç kendisini büzmüş, zarif yüzü ölüm bitkinliğiyle beyazlamıştı. Bana, "Evlâdım!" dedi, "İngilizler, sözleri ve fiillerinde, gizli ve aşikâr hâllerinde şerefli bir millettir. Şerefli! Haşmetmeâb, âlicenâb, muhterem Lloyd George hâric... O daha çok pehlivan ile tilkiye benzer. Ben ona "Tilki" derim. Hâşâ makâmından, Allah rahmet eylesin haşmetmeâb Kitchener'a!"

İngilizlerle işbirliğinin elîm ve hazîn netîcesi bu olmuştur. Yüce Rabbim ne güzel buyurmuş:

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِنْ تُطِيعُوا الَّذِينَ كَفَرُوا يَرُدُّوكُمْ عَلَى أَعْقَابِكُمْ فَتَنْقَلِبُوا خَاسِرِينَ ﴿١٤٩﴾ ﴿سورة آل عمران﴾

«Ey îman edenler, eğer kâfirlere itâat ederseniz sizi topuklarınız üzere gerisin geri [küfre] döndürürler de [hem dünyâda hem de âhiretde] hüsrâna uğrayanlara dönersiniz.» (3/Âl-i İmrân, 149)

Bazı aklı başında samimi kişiler, Şerîf Hüseyin'i, İngiliz ihânetinin âkıbeti ve bu gibi bir muhtemel fâcia konusunda uyarırlar. Nitekim "Emîr [Şekîb] Arslan", Şerîf Hüseyin'in, İtilâf kuvvetleriyle birlikte Suriye'ye saldıracağı haberini aldığı zaman ona şöyle yazar: "Arablara karşı Arablarla mı savaşacaksın ey Emîr!? Öldüren ve öldürülenlerinin kanının semeresi, İngiltere'nin, Arab Yarımadası'nı; Fransa'nın, Suriye'yi; Yahûdîlerin ise Filistin'i istîlâsı olsun diye mi?!"

Lawrence, "A'midetu'l-Hikmeti's-Seb'a [Bilgeliğin Yedi Sütunu]" adlı eserinde şöyle der[1]:

"Savaşı kazanmamız hâlinde [Arablara] verdiğimiz sözlerin ölü kâğıtlar hâline geleceği daha en baştan belliydi. Eğer Arablara iyi bir nasîhatci olsaydım, onlara evlerine dönmeyi ve böyle bir şey için savaşarak hayâtlarını riske atmamayı nasîhat ederdim." [...2] "Arab hareketi önderleri, hâricî siyâseti, bedevî bir anlayışla anlıyorlardı. İngiltere ve Fransızlar ise Arabların sadeliğine, zayıflığına, kalbleri ve

[1] [Arabca tercümesinde eksiklik ve karışıklık olduğu, farklı yerlerde geçen ifâdeler tek paragrafta birleştirildiği için metnin bazı kısımları aşağıda yer verdiğimiz İngilizce aslına göre çevrilmiştir.]

[2] [It was evident from the beginning that if we won the war these promises would be dead paper, and had I been an honest adviser of the Arabs I would have advised them to go home and not risk their lives fighting for such stuff: ...]

düşüncelerinin basîtliğine dayanarak çok cüretkâr harekâtlarda bulunuyorlardı. Düşmana karşı güvenleri tamdı." [...] "Ben, girdiğim otuz çatışmada şununla ziyâdesiyle iftihâr ederim ki, bunların hiçbirinde bizim kanımız [İngiliz kanı] akmadı. Bize boyun eğen bütün bölgeler, benim nazarımda, tek bir İngilizin ölümüne denk değildi!"[1]

Wiseman şöyle demektedir: "Lawrence bizlere çok değerli hizmetler sundu."

İşte meşhûr câsûs Lawrence budur ki kendisini, "Arabların Lavrence'ı" olarak isimlendiriyor ve ona "Arabların taçsız kralı" lakabını veriyorlardı!

Turan ve Arab Milliyetciliği Arasında Bir Karşılaştırma

Türk Turan milliyetciliği ile Arab milliyetciliğinin birleştiği ortak bazı noktalar vardır ki en önemli bazıları şunlardır:

Her ikisinin de amacı Müslüman Türkiye'yi ele geçirmek, haddizâtında ise Sultân II. Abdulhamîd'e tahakkümdür.

Her ne kadar Arab milliyetciliği Turan milliyetciliğini biraz geçmiş olsa bile her iki milliyetci hareket takrîben aynı zamanda başlamıştır.

Her iki hareket de laik olup İslâm'ı hayât sâhasından uzaklaştırmak üzerinde birleşmişlerdir.

Bu milliyetci hareketlerin her ikisi birden yabancı merkezlerde neşet etmiştir. Arab milliyetciliği Amerikan merkezlerinde ve Amerikan Üniversitesi'nde boy atarken, beri tarafta Turan milliyetciliği İspanyalı, Polonyalı ve İtalyalı Yahûdîlerin denetiminde olan Yahûdî Mason mahfillerinde boy atmıştır.

Her iki hareketin ilk öncüleri, ne asıl itibâriyle Müslümandır ne de milliyetciliğini yaptıkları ırka mensûbdur. Örneğin kendisini Mustafa Celâleddîn olarak isimlendiren "Borjenski" (Borzecki), Polonya asıllı olup, Polonya milliyetciliğini yaymak yolunda çalışmış ve bunu bir Türk kalıbına dökmüştür. İttihâd ve Terakkî Cemiyyeti'nin kurulduğu ilk ândan itibâren bu hareketin öncüleri ve önderleri arasında asıl itibâriyle saf Türk olan tek bir kişi boy göstermemiştir. Meselâ Enver Paşa, Polonyalı bir mürteddir. Cavid [Paşa], "dönme" Yahûdî tâifesindendir. [Emmanuel] Karasu, Selanik'teki İspanyol Yahûdîlerdendir.Talat Paşa, Çingene asıllıdır. Ahmed Rıza ise yarı Çerkes yarı Macar biri olup felsefeci "Comte"dan etkilenmiştir!

Arab milliyetciliğinin ilk öncülerinin tamâmı gayrımüslim kimselerdir! Butrus el-Bustânî, Nâsif [el-Yâzicî], oğlu İbrâhîm el-Yâzicî, [Ahmed Fâris] eş-Şidyâk, Edîb İshâk, [Selîm] en-Nakkâş, [Şibli] Şâmîl, [Selîm] Taklâ, [Yakûb] Sarrûf, [Corci] Zeydân, [Fâris] Nimr, [Mihail] Meşakka, ... bunların tamâmı kesin bir şekilde Hıristıyanlardandır. Sonra yirminci yüzyıla girilir ki bazı önderleri şunlardır: Zeki el-Ersözi (Türkmen olup Nusayrî'dir), Mişel Eflak (Hıristıyan'dır, hanımı ise Yahûdî'dir!).

---

[1] [I am proudest of my thirty fights in that I did not have any of our own blood shed. All our subject provinces to me were not worth one dead Englishman.]

Bunlar, Baas Partisi'nin iki önderidir. Antun Saade(t) ve George Abdulmesîh ise Suriye Milliyetci Partisi'nin önderlerindendir. Her ikisi de Hırıstıyan'dır. George Habeş de Arab milliyetcilerinin önderlerinden biridir!

Kardinal Bertone [?!] Papa'ya şöyle demektedir: "Doğu'da isyân ve değişim hareketlerini[n tohumlarını] eken, hiç şübhesiz Hırıstıyanlıktır. Mişel Eflak, Antun Saade(t), George Habeş gibi isimler [herhalde] neyi kasdettiğimi sizin için açıklığa kavuşturmaktadır"!

Her iki hareketin öncülerini hareket ettiren, Mason -Yahûdî- ellerdir. Meselâ "Beyrut Gizli Cemiyyeti"ni kuran ilk beş kişinin tamâmı masondur. Aynı şekilde Turan milliyetciliğine çağrıda bulunanlar da masondurlar.

Arab milliyetciliği Amerikan kuramlarından, Turancılık ise Fransız İhtilâli'nden etkilenmiştir. Arab milliyetciliğinin felsefeci ve târîhcilerinden biri olan Philip Hıttî şöyle demektedir: "Suriye akıl verimi/birikimi ile Batılı düşünce veriminin sürtüşmesinin netîcesi Arab milliyetciliğinin geniş kapsamlı temel ilkelerinin doğması olmuştur ve ilhâmını da çoğunlukla Amerikan kuramlarından almıştır. Türk milliyetciliğinin aksine ki, [bu akım] Arab milliyetciliğinden sonra varlık gösterdiği gibi ilhâmını da Fransız İhtilâli'nin [temel] ilkelerinden almıştır."

Türk milliyetciliğindeki Yahûdî parmağı gâyet bârizdir. Ayrıca Yahûdîler, Arabları kendi kavmiyetlerine bağlı kılmaya hâlâ daha aşırı derecede özen göstermektedir.

Vakti zamanında İsrail Dışişleri bakanı olan Abba Eban, Amerikan Princeton Üniversitesi'nde verdiği bir konferansta şöyle demiştir: "Bazı Arab önderleri, uğradıkları son hezîmet (1967) sonrasında İslâmî yayılmanın hangi boyutlarda olduğunu anlamaya çalışmaktadır. İsrail için asıl tehlike de budur. Binâenaleyh bizim en öncelikli vazîfemiz, Arabları, İslâmî değil milliyetci kimliklerine köklü bir şekilde bağlı tutmak[için çalışmak]dır."

(*ez-Zehâir*, c.1, 893-895)

Mustafa Kemâl Türkiye'yi Yıkıyor ve Hilâfeti İlga Ediyor

Atatürk, 1880 yılında Selanik şehrinde doğar. Selanik -daha önce de geçtiği gibi- bir "Yunan – Yahûdî şehridir". Nitekim bu şehirde [o zaman itibâriyle] 140 bin kişi/Yahûdî yaşamaktadır. Bunların 80 bini İspanyol Yahûdîsi, 20 bini ise Dönme Yahûdîlerden, yani zâhiren Müslüman gibi görünenlerdir.

Mustafa Kemâl, resmî olarak "Ali Rıza"ya nisbet edilir. Annesi ise "Zübeyde"dir. Nesebi hakkında yoğun şübheler bulunmaktadır. Mustafa Kemâl, "Ali Rıza"yı, babası [olarak] kabûl etmemektedir. Ebeveyninin Arnavut asıllı oldukları da söylenir. Mustafa Kemâl, Selanik'teki nüfus dâiresine başvurmuş ve babalık kaydını düşürmüştür. Denildiği kadarıyla Zübeyde ona adı "Abduş Ağa" olan birinden zinâ yoluyla hâmile kalır. Zîrâ Zübeyde, Selanik genelevlerinden birinde çalışmaktadır. Atatürk böylece doğar. Ayrıca ne anne ne de baba tarafından dedesinin ismi bilinmektedir.

Mustafa Kemâl, Türkiye'nin yaşadığı büyük hezîmetten sonra ve avdetinin akabinde meşhûr râhib "FRID [Frew ?!]" ile irtibât hâlinde olmuştur ki adı geçen şahıs İngiliz istihbârâtının Türkiye'deki başıdır.

Mustafa Kemâl, Sultân Vahîduddîn'le (V. Mehmed) yakın bir bağlantıya sâhibdir. Şöyle ki: Mustafa Kemâl 1918 yılı baharında Vahîduddîn'in askerî yaveri olarak atanır. O dönemlerde Vahîduddîn henüz şehzâdedir. Mustafa Kemâl, bu dönemde, Vahîduddîn'e, İttihâd ve Terakkî'ye karşı duyduğu nefreti izhâr eder ve kendisini, Türkiye'nin maslahatını düşünen iyi bir insân olarak gösterir. Böylece süratli bir şekilde her ikisi yakın dost olurlar[?!] Mustafa Kemâl, şehzâdenin bir eri ve sır emîni hâline gelir.[?!]

Savaş esnâsında Sultân (V.) Mehmed Reşâd ölür. Vahîduddîn Hilâfet makâmına geçer ve Mustafa Kemâl'i kendine yakınlaştırıp konumunu yükseltir.

Sonra Mustafa Kemâl'in Anadolu'da ve bilhâssa Afyon–Sakarya'daki ezici zaferleri tiyatro sahnesine konulur. İzmir ise Mustafa Kemâl'i, şâirlerin, *kendisi için* medhiyyeler dizdiği mucizelerden bir mucize konumuna getirir. Öyle ki [meşhûr Arab şâiri] Ahmed Şevki şöyle der:

اللهُ أَكْبَرُ كَمْ فِي الْفَتْحِ مِنْ عَجَبٍ – يَا خَالِدَ التُّرْكِ جَدِّدْ خَالِدَ الْعَرَبِ

Allahu Ekber! Nice hârika vardır (bu) fetihte
Ey Türklerin Hâlid'i! Arabların Hâlid'ini yenile![1]

Tiyatro, akıllara durgunluk veren böyle bir senaryoyla sahneye konup tamamlanır. İngilizler, bir âciz ve bir zayıf olarak görünsün diye Halîfeye alabildiğine sert şartlar dayatırken, beri tarafta, tek kahraman olarak görünsün diye de Mustafa Kemâl'e alabildiğine kolaylık sağlarlar.

Sonrasında İtilâf devletleri, Halîfe'ye karşı yumuşak, Mustafa Kemâl'e ise sert bir tavır takınır gibi görünürler. İngilizler, 16 Mart 1920 târîhinde İstanbul'u işgal eder. İtilâf devletleri, İstanbul ahâlisinden, Halîfe tarafından çıkarılacak emirlere itâat etmesini ister. Bu da Halîfe'ye karşı nefretin daha da şiddetlenmesine sebebiyet verir. Buna karşın Eskişehir'den çekilme işlemi tamamlanır ve şehir Mustafa Kemâl tarafından kuşatılır. Aynı durum Konya için de sözkonusu olur. Herhangi bir çatışma yaşanmaksızın İtilâf kuvvetleri bu şehirden çıkar. Böylece Anadolu İtilâf kuvvetlerinden temizlenir. İnsânlar ise bu zaferler karşısında hayranlık içindedir.

---

[1] [Ahmed Şevki'nin, bu şiiri yazdığı dönemi ve kendisini buna sevkeden endişeleri mutlaka akılda tutmak gerekir. Bu dizeler, hilâfet makâmını ve halîfe konumunda olan zâtı savunmaya matûf çabalar sarfettiği zannedilen biri hakkında yazılmıştır. Aynı şiirde yer alan *"Türklerin felâket günlerinde sabır saatleri vardır / [Ki] Ahlâk sayfalarına altın harflerle yazılmıştır"* dizesi ve şiirin neredeyse tamâmı ise bu şiirin niçin yazıldığını açıklığa kavuşturmaktadır. Kısacası, bir milletin "İstiklâl Harbi"dir şiire konu olan. Yoksa bu şiirde yer alan imgeleri hiçbir Atatürkçünün kabûl edeceğini zannetmiyoruz. Çünkü onların, ne Peygamberle, ne Sahâbeyle, ne Bedir'le, ne İslâm ne de fetihle bir işleri olur. Ahmed Şevki'nin daha sonraları yazdığı "Hilâfet Mersiyesi" başlıklı şiiri ise hakîkati gördüğünü ve kimin ne ... olduğunu anladığını göstermektedir. Mtrcm]

Mustafa Kemâl, öncelikle dînî bir medreseye kaydolur. Sonra annesi onu çağdaş bir okula gönderir. 1893 yılında Selanik'te bir askerî okula girer. Dört yıl sonra Balkanlarda Manastır Askerî İdâdîsi'inden mezun olur. Hilâfet karşıtı fitne ateşinin azgınlaştığı zamanlardır.

Atatürk, 1907 yazında arkadaşlarının yardımıyla Selanik'e naklolunur ve 3. Ordu Karârgâhı'na atanır. Burada İttihâd ve Terakkî Cemiyyeti'ne girer. Cemiyyet içinde kendisinden daha güçlü Enver Paşa ve Talat Bey gibi rakiplerle karşılaşır. Bunlarla kendisi arasında çekişmeler yaşanır. 1908 yılında Anayasa'yı ilân (yani Yahûdî, Hıristiyan ve Müslümanlar arasında eşitliğin sağlanması) için II. Abdulhamîd'e karşı Osmanlı İhtilâli [İkinci Meşrûtiyyet] gerçekleşir. Hareket başarıyla sonuçlanır ve Mustafa Kemâl bu hareket içinde yer almaz.

Yine bu yıl içinde (1908) Mustafa Kemâl, -uzaklaştırılmak amacıyla- Libya – Trablusgarb'a gönderilir. Sonra geri döner ve Mahmûd Şevket'in II. Abdulhamîd'i devirmeye yönelik hareketine katılır. O dönemde Genel Kurmay subaylarından biridir, Genel Kurmay başkanı değildir.

1910 yılında askerî tatbîkâtlara [Picardie Manevraları] katılmak üzere Fransa'ya gönderilir. Fransa'dan döndükten sonra Subay Talimgâhı Komutanı olarak tayîn edilir. Kendisini görmezden gelmeleri dolayısıyla İttihâdcılara karşı nefretle dolar. Sonra onu Selanik'teki 38. Piyade Alayı Komutanlığına atarlar.

Ondan sonra İtalya Libya'ya saldırır. Mustafa Kemâl buraya gönderilir ve Binbaşı rütbesine terfî ettirilir.

1917 senesinde onu Şâm'a gönderirler. Bu dönemde Liva, yani Paşa rütbesine ulaşmış ve 2. Ordu Komutan Vekîli olmuştur. Bunun akabinde ise Filistin Cebhesi komutanlığına atanmıştır.

Filistin'de, Filistin'i işgal etmiş bulunan İngiliz komutan [General Edmund] Allenby ile pazarlık tamamlanır ve İngilizler, çekilme üzerine Mustafa Kemâl'le anlaşırlar. General Allenby, elini kolunu sallaya sallaya girsin ve dört Türk ordusuna [yani Yıldırım Orduları'na] öldürücü darbeyi vursun diye! Üstelik Allenby, daha önce 4. Ordu Komutanı Cemâl Paşa tarafından hezîmete uğratılıp es-Salt kapılarından eliboş dönmüşken...!

Bu ihânetin netîcesi, Türkiye'nin ilelebed yıkılışı olmuştur. Savaşın sonucu ise tam bir felâkettir: [Zîrâ:]

Ermeni ve Dürzîlerin kurşunlarıyla cân verenler bir tarafa, sadece esîr askerlerin sayısı yaklaşık yüzbin kadardır.

Allenby, zafere erdikten sonra İstanbul'a gelir. Hezîmete uğramış Türk devletinden, Mustafa Kemâl'i, 6. Ordu Komutanı olarak atamasını taleb eder. Çünkü bu ordu Musul yakınındadır. [Yani] İngiliz nüfûzunun etkili olduğu yerde ve petrol bölgesinde... Gâye, İngilizlerin çıkarını korumak ve bu bölgedeki güvenliklerini sağlama almaktır...!

Aynı zaman diliminde Mustafa Kemâl'i ve ekibini küfürle yaftalayan bir fetvâ çıkar Şeyhulislâm'dan... Böylelikle *milletin*, Sultân'a ve Şeyhulislâm'a karşı öfkesi daha fazla artar.

Atatürk'le yapılan gizli-kapaklı anlaşmalar uyarınca İtilâf kuvvetleri İstanbul'dan çekilme karârı alır.

Yıkıcı Plan:

Bu plan, Mustafa Kemâl'in, İngilizlerle ve İtilâf kuvvetleriyle olan erken ve sıkı bağını ortaya koymakta, aynı şekilde Mustafa Kemâl'in öne çıkarılması ve İtilâf kuvvetlerinin çekilişinin ardındaki sır perdesini aralamaktadır:

Bu vesîkayı ortaya koyan Mustafa Kemâl'in samimi dostu ve sır emîni "Mazhar Müfit Kansu"dur.[1] [Mazhar Müfit Kansu'nun hâtırâtında yer alan bu olay 7.7.1919 târîhinde, sabaha yakın Erzurum'da geçmektedir. Konuşma şöyle cereyân etmiştir:]

["Mazhar, not defterin yanında mı?" diye sordu.

"Hayır, Paşam" dedim.

"Zahmet olacak ama bir merdiveni inip çıkacaksın. Al gel!" dedi. ...]

[Mazhar Müfit Kansu elinde not defteriyle geldiğinde...]

["Defterin bu yaprağını kimseye göstermeyeceksin. Sonuna kadar mahrem kalacak. Bir ben, bir Süreyya [Şevket Süreyya Aydemir], bir de sen bileceksin. Şartım bu" dedi.

"Süreyya da, ben de, "Buna emin olabilirsiniz Paşam" dedik. Paşa bundan sonra, "Öyle ise önce tarih koy!" dedi. Koydum: 7-8 Temmuz 1919.

"Sabaha karşı.

"Tarihi sayfanın üzerine yazdığımı görünce, "Pekâlâ, yaz!" diyerek devam etti: "Zaferden sonra şekl-i hükümet cumhuriyet olacaktır. ... Bu bir. İki: Pâdişâh ve hânedân hakkında zaman gelince icap eden muamele yapılacaktır. Üç: Tesettür kalkacaktır. Dört: Fes kalkacak, medeni milletler gibi şapka giyilecektir.

"Bu anda gayri ihtiyari kalem elimden düştü. Yüzüne baktım. O da benim yüzüme bakıyordu. ...

"Neden durakladın?" deyince, "Darılma ama Paşam, sizin de hayalperest taraflarınız var" dedim. Gülerek, "Bunu zaman tayin eder. Sen yaz!" dedi. Yazmaya devam ettim:

"Beş: Latin hurufu kabul edilecek.

"Paşam, kâfi, kâfi" dedim ...]

---

[1] [Abdullah Azzâm, bu olayı naklederken bazı yerleri kendi cümleleri bazı yerleri ise asıl kaynaktan yapılan çeviri üzerinden aktarmıştır. Bu yüzden konuşmayı, köşeli parantez içine alıp doğrudan Türkçe kaynak üzerinden aktarmayı uygun bulduk. (Bkz: Mazhar Müfit Kansu, *Erzurum'dan Ölümüne Kadar Atatürk'le Beraber*, s. 131–132.) Esere ulaşma imkânımız olmadığı için metin internetten alınmıştır. Bu eserdeki Arabca hâli de çok iyi -ve neredeyse birebir- bir çeviridir. Mtrcm]

Sonra yıkıcı plan uygulamaya konulur. Bir kısmı uygulandıktan sonra Atatürk [günün birinde] Mazhar Müfit'i görür ve kendisine: "Azizim Mazhar Bey, kaçıncı maddedeyiz? Notlarına bakıyor musun?" der.

3 Mart 1924'de Hilâfet İlga Edilir:

Atatürk şunları gerektiren bir karârnâme sunar:

* Hilâfet ilga edilecek ve din devletten ayrılacaktır. Şerî mahkemeler ve kânûnları ilga edilecek, yerini ise medenî mahkemeler ve kânûnlar alacaktır.

* Medreseler kapatılacak ve yerini dînî olmayan hükümet okullarına bırakacaktır.

Ulusal Meclis (Cemiyyet-i Vataniyye), kânûnu [/karârnâmeyi] tartışmasız kabûl eder. İki gün sonra Mustafa Kemâl, kadın–erkek, Osmanlı hânedân mensûblarının tamâmını toplatıp yurdışına çıkartır. Bundan bir gün önce ise Halîfe'nin memleketten kovulmasına dâir karâr çıkarmıştır.

Mustafa Kemâl bu ulu çınarı köklerinden söker; Türkiye topraklarında beş yüz yıl boyunca Müslümanlara bayraktarlık eden yapıyı yerle bir eder; on dört asır boyunca Müslümanların kendisine sığındığı İslâm sancağını devirir. İnsânlar, *bir kış gecesinde oraya buraya dağılan koyunlara dönerler.* Kurtlar, bu darmadağın topluluklara diş geçirmeye başlar. Herkes, dilediğini, dilediği şekilde kesmek için kılıcını çeker.

Atatürk, ölüm ânına kadar İngilizlere vefâ göstermeyi elden bırakmaz. [Hem de] Ölüm döşeğindeyken cumhurbaşkanlığını İngiliz [büyük] elçisi [Sir] Percy Loraine'e vasiyyet etmeyi düşünecek derecede...!

Mustafa Kemâl'in** İngiliz Büyük Elçisi Loraine'e **Türkiye'nin Başına Geçmeyi Vasiyyet/Tavsiye Ettiği Vesîka

Bu vesîkayı, Ehrâm Gazetesi, "Kemal Atatürk İngiliz Büyük Elçisini Kendisinden Sonra Türkiye'nin Cumhurbaşkanı Olması İçin Çağırtıyor" başlığıyla 16 Zilkade 1387 Perşembe/15 [?! 11 olmalıdır] Şubat 1968 târîhinde Sunday Times gazetesinden birebir alıntılayarak nakletmiştir.

Sunday Times, diplomasi târîhinin en ilginç sayfalarından [/haberlerinden] birini "**Adamımız Türkiye'yi İdâre Etmeyi Nasıl Reddetti**? [**How Our Man Declined To Rule Turkey**]" başlığı altında yayımlamıştır. Gazetenin haberi şöyledir:[1]

[Kasım 1938 Türkiye'nin şefi Kemal Atatürk'ün vefat ettiği tarihtir. O, 15 senelik katı diktatörlüğü döneminde Türkiye'yi, halkı istemediği hâlde cebir ile Garb medeniyetine götürmeye çalışmıştı. O, sarık ve çarşafı men etmiş, İslâm'ın kuvvet ve kudretini kırmış, hatta latin alfabesini bile kabul ettirmişti.

1 [Metnin İngilizce aslı ve çevirisi için yukarıda geçen başlıklar üzerinden internette tarama yapılabilir. Çevirinin çevirisinin çevirisi olmasın diye metni Arabcasından çevirmek yerine internet ortamında yer alan Türkce metni kullandık. Metni İngilizce aslıyla da tekrar kıyasladık. **Ayrıca** bu vesîkanın asılsızlığı hakkında bazı söylentilerin olduğunu da kaydetmek gerekir. Mtrcm]

Atatürk'ün vefat döşeğinde, üzerinde en fazla tefekkür ettiği mesele, kendisinden sonra programını tatbik edebilecek birisini bulup yerine geçirip geçiremeyeceği hususuydu.

Bunun için zamanın İngiliz sefiri (Büyükelçisi) Sir Percy Loraine'i İstanbul'daki Dolmabahçe Sarayı'na çağırdı. İkisi arasında geçen mülakatlar yaklaşık olarak otuz (30) sene gizli kaldı. Gizli mülakatlar ilk olarak Piers Dixon'un babası (Sir Percy Loraine) hakkında hazırladığı "Double Diplomat" (Çifte Diplomat) isimli kitabında yer aldı ve daha sonra da "Hutchinson Yayınevi" tarafından neşredildi.

Piers Dixon'un dökümanları arasında Sir Percy Loraine tarafından zamanın İngiliz Dışişleri Bakanı Lord Halifax'a gönderilmiş bir telgraf da vardı. Telgraf İngiliz tarihinin en mühim senetlerinden birisi idi. Loraine, vefat döşeğinde olan diktatörle yaptığı bu mülakatı çok enteresan olarak nitelendiriyordu.

Bu vesikada Loraine, Lord Halifax'a şunları yazıyordu:

"... Huzuruna vardığımda ekselanslarını yastıklara yaslanmış vaziyette, iki tabib ile iki hemşirenin tedavisi altında gördüm. Ben girdiğimde, Reis (Mustafa Kemal), hizmetinde bulunanların ve hemşirelerin dışarı çıkmalarını istedi ve ihtiyaç anında kendilerini çağırabileceğini ifade etdi. Ondan sonra, ekselansları benimle yavaş yavaş, fakat dikkatlice konuşmaya ibtida etdi. Beni hiç bir zaman bana layık olmayan makamda görmek istemediğini, "Beni daima en layık makamlarda görmek istediğini" ve beni buraya onun için çağırdığını söyledi. Hakkımda arzuladıklarını gerçekleştirmem için çok ricada bulundu.

Kendisine müsbet bir cevap vermemi taleb ediyordu.

Şübhesiz ben geçmişte onunla bir arada çok bulundum ve çok mülakatlar yaptım. Fakat bu, son mülakatım olabilirdi. O, uzun ve maceralı hayatı boyunca beraber çalıştığı arkadaşlarından birçoğunu (kendisinden uzaklaştırarak) kaybetmiş ve yapılan tavsiyelerin birçoğunu da reddetmişti. Sadece benim dostluğuma ve nasihatlarıma güveniyor ve bu dostluğun pekişmesine ehemmiyet veriyordu. Ben sanki Türkiye'nin başbakanıymışım gibi, benimle çok sade ve serbest bir vaziyetde meşveret ediyordu. Onun bir reis olarak vefatından evvel, kendi makamı için birisini takdim etme selahiyeti vardı. Onun en büyük arzusu kendisinden sonra "Türkiye'nin Reisi" olarak onun vazifesini üzerime almam idi. Teklifi karşısında benim nasıl bir cevap vereceğimi bir an evvel bilmek istiyordu. Mütefekkirane bir sessizlikle geçen bir anlık bekleyişden sonra ekselanslarına (Mustafa Kemal'e) "Bütün talep ve duygularımı kelimelerle izah etmeye yetkili değilim!" şeklinde cevap verdim. Hakikaten o anda çok şaşırmış bir vaziyetde tefekkür ediyordum; hatırladığım kadarı ile yapmış olduğum mülakatların hiç birisinde bu kadar derin tefekkür edecek derecede bir mülakatla karşılaşmamıştım.

Ekselansları (Mustafa Kemal) yaptığı bu teklif ile sadece benzeri görülmemiş bir ikramda bulunmakla kalmıyor, aynı zamanda majestelerinin (İngiliz kralının) hükümetine olan bağlılığını da izhar ediyordu. Ekselansları benim ömrümün büyük

bir kısmını majestenin hükümetinin hizmetinde geçirmiş olduğumu biliyordu. Ben halihazırdaki işimde bir kaç sene daha çalışmayı ümid ediyordum. Ekselansları ise, şimdi benden kesin bir cevap taleb etmekteydi.

Kendilerine şu cevabı verdim: "İdarî işleri iyi yapıp yapamıyacağımdan şübhe ediyorum. Türkiye'nin Reisicumhurluğu'nu yüklenmek mesuliyeti ile İngiltere Sefirliği arasında çok büyük fark vardır. Tecrübe ve kabiliyetlerimin, ancak elimdeki işi yürütmek için aranan imtiyazlar olduğunu biliyor, bunun için kesin bir şekilde ve üzülerek teklifinizi kabul edemediğimi bildiriyorum!"

Ben konuşmamı bitirdikten sonra ekselansları (Mustafa Kemal) çok heyecanlandı ve yatağına tekrar gömüldü, hizmetinde bulunan hemşireleri çağırdı (ve derin bir uykuya daldı.) Ekselansları ikinci defa konuşmaya ibtida edebildiğinde kendisine bildirdiğim kararda müessir olan hususları idrak ettiğini söyledi. Durumu henüz verdiğim cevaptan çok üzüldüğünü söyleyebilecek kadar iyi idi. Benden başka bir cevap alamayacağını idrak edince "Reislik" için İsmet İnönü'yü tavsiye etti. Atatürk sonra dirseklerine dayanarak doğrulmaya çalıştı ve ellerimi sıktı, gelecekte de Britanya ve Türkiye ilişkilerinde faal roller oynayacağımı belirterek teşekkür etti ve kendinden tekrar geçti.

Bu teklifi reddedişimin isabetli bir karar olduğunu düşünüyorum. Şayed yapmış olduğum teşebbüslere dair ekselanslarından te'vidli bir mesaj alabilirsem pek müteşekkir ve mesrur olurum.

Lütfen Kral'a da bildiriniz!.."]

↓ ——— ○○○ ——— ↑

Osmanlı Hilâfet Devleti'yle İlgili Özet Bir Değerlendirme

Osmanlı Devleti târîhini üç döneme ayırmak mümkündür:

1. Kuvvet Dönemi: Kuruluş târîhinden Sultân Gâzî III. Mustafa Hân'ın yönetim döneminin sonuna kadar (1774) uzanır. Osmanlı Devleti'nin, zirvesine ulaştığı dönem ise I. Selîm ile oğlu Kânûnî Sultân Süleymân dönemleridir (1512-1566).

2. Zayıflama ve Gerileme Dönemi: I. Abdulhamîd Hân (1774) döneminden itibâren başlar. Nitekim Osmanlı Devleti, târîhinde ilk defa cizye [/savaş tazmînatı] ödemiştir ki o da Rusya'yadır (1777). Ayrıca Osmanlı Devleti'nin tebaası olan Hırıstıyanlara bazı imtiyâzların verilmesi kabûl edilmiş ve yabancıların Osmanlı Devleti'nin içişlerine karışmasını sağlayan bazı haklar tanınmıştır. Bu da Abdulmecîd Hân döneminin sonlarına kadardır (1861).

3. Çöküş Dönemi, Yahûdîlerle Masonların Entrikaları ve Osmanlı Devleti'nin Düşüşü: Şeyhulislâm'ın, fıskından dolayı azlettiği Abdulazîz Hân döneminden (1861) itibâren başlar ve Sultân II. Abdulhamîd'in hal'edilmesiyle (1909) nihâyete erer. Sonra masonların hâkimiyyeti, sonra da Atatürk'ün Osmanlı Hilâfeti'ni düşürüp ilga etmesi dönemleri gelir ve Hilâfet Sultân VI. Mehmed ile hitâma erer (1924).

Osmanlı Halîfelerinin İsimleri ve Yönetim Süreleri

1. Kuvvet Dönemi

1-	[I.] **Osman** [Gazi] - Osmanlı Devleti'nin kurucusu	1300-1317 [? 1299-1326]
2-	**I. Orhan** Gâzî	1317-1360 [? 1326-1359]
3-	**I. Murâd** - Sırplarla savaşta öldürülmüştür	1360-1389 [? 1359-]
4-	**I. Bâyezîd** - Timur-Leng'in elinde esîr olarak öldürülmüştür	1389-1402 [? -1403]
5-	**I. Mehmed** Çelebi	1410-1421 [? 1413-]
6-	**II. Murâd**	1421-1451
7-	**II. Mehmed** - Konstantiniyye Fâtihi [**Fâtih Sultân Mehmed**]	1451-[1481]
8-	**II. Bayezîd** - Yeniçeriler hal'etmiştir	1481-1512
9-	**I. Selîm** [**Yavuz Sultân Selîm**]	1512-1520
10-	**I. Süleymân**, **Kânûnî** [**Sultân Süleymân**]	1520-1566
11-	**II. Selîm**	1566-1574
12-	**III. Murâd**	1574-1595
13-	**III. Mehmed**	1595-1603
14-	**I. Ahmed**	1603-1617
15-	**I. Mustafa** - Şeyhulislâm ve Yeniçeriler azletmiştir	1617-1618
16-	**II. Osman** [**Genç Osman**] - Yeniçeriler azl ve katl etmiştir	1618-1622
17-	**IV. Murâd**	1623-1640
18-	**I. İbrâhîm** - Hal'olunup katledilmiştir	1640-1648
19-	**IV. Mehmed** - Şeyhulislâm azletmiştir	1648-1687
20-	**II. Süleymân**	1687-1691
21-	**II. Ahmed**	1691-1695
22-	**II. Mustafa** - Yeniçeriler azletmiştir	1695-1703
23-	**III. Ahmed** - Yeniçeriler azletmiştir	1703-1730
24-	**I. Mahmûd**	1730-1754
25-	**III. Osman**	1754-1757
26-	**III. Mustafa**	1757-1774

2. Zayıflama Dönemi

27-	**I. Abdulhamîd**	1774-1789
28-	**III. Selîm** - Şeyhulislâm azletmiştir	1789-1807
29-	**IV. Mustafa** - Hal'olunup saraya hapsedilmiştir	1807-1808
30-	**II. Mahmûd**	1808-1839
31-	**Abdulmecîd Hân**	1839-1861

3. Çöküş ve Ölüş Dönemi

32-	**Abdulazîz Hân** - Şeyhulislâm tarafından azledilmiştir	1861-1876
33-	**V. Murâd** - Entrikacılar tarafından azledilmiştir	Mayıs 1876-Ağustos 1876
34	**II. Abdulhamîd** - Yahûdîlerin desîseleri sonucu entrikacılar tarafından azledilmiştir	1876-1909
35	**V. Mehmed Reşâd**	1909-1918
36	**VI. Mehmed (Vahîduddîn)** - Yahûdîler, İngilizler ve Avrupalıların planları, Atatürk'ün de bu planları uygulaması sonucu Masonlar tarafından düşürülmüştür. Osmanlı halîfelerinin en sonuncusudur.	1918-1924 [? -1922] [1]

Vahîduddîn'in tahttan düşüşüyle birlikte yaklaşık onüç buçuk asır kadar devâm eden Hilâfet'in müsemması son bulmuştur.

1. Osmanlı Hilâfet Devleti'ndeki Olumlu Yönler

Sözün başında şuna dikkat çekmemiz gerekir ki, Osmanlı Devleti'nin târîhini ele alan son dönem kaynakların çoğu, bu şanlı devlete zulmetmiştir. Hem bu devletin hem de onun döneminde yaşayan Müslümanların târîhini tezvîre bulamıştır. Çünkü bu Devlet'in sonrasında gelen târîh yazarlarının çoğu, oryantalistlerdir ve onların -Müslümanların çocukları olan- öğrencileridir. Bunların arasında Osmanlı Devleti'ne kin güden Türk ve Arab kesimler de yer almaktadır. Müslümanlara nisbet olunan bu çağdaş dönem siyâset ve târîh yazarlarının çoğu laik ve ırkçı akımlara mensûbdur. Atatürk ve bağlıları, Osmanlı Devlet arşivlerinde yer alan birçok önemli belgeyi günümüze kadar gizlemişlerdir. Özellikle de Osmanlının son dönem târîhiyle ilgili olanları ki bu dönem, Masonların başa geçtiği ve Osmanlıyı çökerttiği dönemdir.

Bizim Arab ülkelerinde ise çocukluğumuzdan itibâren ve ilkokuldan başlayıp sonraki eğitim merhalelerinde Osmanlının o döneminin bizlere, "Osmanlı İşgali!" başlığı altında okutulduğunu hatırlıyorum.

Beyrut Üniversitesi târîh bölümünde okuduğumuz yıllarda, gördüğümüz eğitim müfredâtını -Yahûdî ve Hırıstıyanların uşağı olan bizim diyârların Firavunlarının arzuları doğrultusunda- belirleyen eğitimciler ve yazarlar, Osmanlının başına çorap örenleri ve onu çökertmek için İngilizler gibi kâfirlerle, onların ırkçı ve Mason Arab müttefikleriyle -ki çoğunluğu Şâm Hırıstıyanlarındandır- işbirliği yapanları, Arab milliyetciliğinin kahramanları ve istiklâl şehîdleri(!) olarak okutmuşlardı. Aynı şekilde İngiliz câsûsu Lawrence'ın harekete geçirdiği adamları da Osmanlı işgaline karşı duran Büyük Arab Devriminin önderleri olarak sunmuşlardı!

Bundan hareketle diyoruz ki, Osmanlı Devleti'nin taşıdığı gerçek olumsuzluklarla -ki bunların en önemlilerini ilerleyen sayfalarda ele almaya çalışacağız- oryantalistler ve onların laik–mürted uşaklarının iftirâları ve tezvîrâtı kapsamında olanları

[1] [Bu listeden Müellif'in yer verdiği Sultan Gazi, Hân gibi unvânlar çoğunlukla kaldırılmıştır.]

birbirinden ayırmak için, sözkonusu târîhî eserler, şübheci bir gözle ve dikkatlice incelenerek okunmalıdır.

Osmanlı Hilâfet Devleti'nin olumlu yönlerine gelecek olursak:

Bunların en başında, İslâm Hilâfeti'nin adını muhâfaza etmeleri, düşmanlarının saldırıları karşısında Müslümanları koruma *sancağını* taşımaları, Müslümanların ana memleketlerinin çoğunu tek ve güçlü bir devlet bünyesinde birleştirmeleri gelir. Bunu da Hilâfet'in, *artık* Mısır'da sadece sembolik bir isme dönüştüğü bir zamandan sonra yapmışlardır. Şöyle ki, Halîfe, Bağdâd'ın düşüşünden itibâren Memlûklar Devleti'nin sultânlığı gölgesinde kendi sarayını dahi koruyamayacak bir hâle gelmiştir. Hattâ Bağdâd'ın düşüşünden de önce... Zîrâ Türk komutanlar, Bağdâd'da Hilâfet'in gücü nâmına geriye kalan ne varsa onu kendi denetimleri altında tutmuşlardır. Beri tarafta onlarca bağımsız hükümdârlık–emîrlik Arab ve İslâm âleminin topraklarını bölüşmüştür.

Osmanlı'nın ikinci fazîletiyse Roma–Bizans imparatorluğuna son vermesi ve Ezân sedalarının imparatorluklarının başkenti "Konstantiniyye"de yankılanmasıdır ki artık bu şehrin adı, İslâm Şehri–"İslâmbul" olur ve fetih ile cihâd sancakları, İslâm'ı, Doğu Avrupa topraklarının tamâmına (Yunanistan, Bulgaristan, Romanya, Macaristan, Sırbistan, Bosna ve Hersek ... ülkelerine) taşımak üzere bu şehirden harekete geçer. İslâm Devleti'ni, Balkan ülkelerinin tamâmını içine alacak şekilde genişletir. Daha önce tafsîlâtlı bir şekilde gördüğümüz gibi Avusturya içlerine, İtalya'nın kuzeyine kadar ulaşır. Akdeniz adalarının tamâmını ele geçirir. O dönemde Avrupa'nın en büyük krallarının çoğundan cizye ve vergiler alır.

Üçüncü bir fazîletleriyse Osmanlıların, kendilerini Müslümanların hâmîleri olarak görmesi ve Osmanlı Halîfesinin de Müslümanları koruma vazîfesini kendi boynuna borç bilmesidir. Dolayısıyla da Libya'dan Marakeş'e kadar Kuzey Afrika sâhillerini savunmuş; Buhara, Tirmiz ve Taşkent gibi yerleri müdâfaa için bizzât harb vezîri riyâsetinde ta Mâverâunnehr topraklarına kadar ordu ve yardım göndermiştir. *Kezâ* Safevîlerin Irâk, Doğu Anadolu ve Kafkas topraklarına yaptığı saldırıları püskürtmüştür. Portekizlileri de Kızıl Deniz, Arab ve Hind denizi kıyılarından sürmüştür.

Osmanlı Devleti, medeniyet, hâkimiyyet ve kuvvet itibâriyle -hiçbir İslâm Devleti'nin, târîhi boyunca ulaşamadığı- zirve bir noktaya ulaşmıştır. Osmanlılar, Konstantiniyye sûrlarını, ağırlığı 2000 kg'ı aşan toplarla dövebilmiş ve Asya kıyısından, 2 kilometre mesâfeden o sûrları vurabilmiştir. Konuştuğumuz dönem ise onbeşinci yüzyıl ortalarıdır! Osmanlı donanmaları, Akdeniz'i ve çevresindeki denizleri baştanbaşa dolaştığı gibi Avrupalıların filolarıyla limanlarına -bazen ağır toplarla donatılmış binden fazla gemiyle- akınlar düzenlemiştir. Öyle ki Osmanlı Halîfesi Sultân Abdulmecîd, onsekizinci yüzyılda Akdeniz'i, "Osmanlı Gölü" diye tesmiye edebilmiştir. Bu ismi şaşkınlıkla karşılayan bir İngiliz gazeteci kendisine, "Eğer Akdeniz'i Osmanlı Gölü olarak kabûl ediyorsanız, peki ülkenizi ve askerlerinizi çevreleyen

Karadeniz'i ne olarak isimlendiriyorsunuz?" diye sorduğunda tebessüm ederek, "O, İslâmbul sâhillerinde bir saray havuzudur" cevâbını vermiştir.

Kızıldeniz'e gelince, Osmanlı Türkleri, bu denizi, İslâm *sancağının* hücûm noktası, "Bahr-ı Harem" olarak kabûl etmiş ve onu Haçlı gemilerine, hattâ [onların] sivil ticâret gemilerine bile harâm kılmışlardır. Cidde şehri önünden bir Haç geçmesin, geçip de Harem[-i Şerîf] topraklarında bulunan o şehrin sâhillerine değen suyu kir-let-me-sin diye! Allahu Ekber! O Cidde nere, şimdiki Cidde nere! Amerikan savaş gemileri, Cruise füzelerini, Suud Âilesi'nin gözetimi altında, bu şehirden, Afganistan ve Bağdâd üzerine yağdırdı...! Bahr-ı Harem'den, yani Kızıldeniz'den...! [Yani] Suud Âilesi'nin *bir* ahlâksızlık yatağı hâline getirdiği, pavyonlarla donattığı o kıyılardan...! Fesubhanalah! Fesubhanallah!

Osmanlı bayrağının İslâmî kimliği gâyet bârizdir. İlerde açıklayacağımız gibi bidatler ve inhirâflara bulaşmış olsalar da...! Onlar, Allah'ın şiârlarına tazîmi elden bırakmayan, Haremeyn'i himâyeye, hizmeti için infâkta bulunmaya, Hac yolunu korumaya önem atfeden kimselerdi. Aynı şekilde hâkimiyyetlerinin ulaştığı her noktada câmileri yaymış, vakıflar kurmuş, tekkeler ve muhtelif hizmet merkezleri inşâ etmişlerdir. Eserleri, kendisine has Türk mimârî tarzıyla hâlâ daha bârizdir ve Müslümanların doğu ve batı topraklarında şâhidliğine devâm etmektedir.

Daha önce de gördüğümüz gibi mücâdelelerinin çoğunluğu da Avrupalılarla ve Doğu Avrupa topraklarında olmuştur. Kuvvetlerine, sağladıkları emniyet ve istikrâr hâline bağlı olarak da iktisâdî ve ticârî hayâtta, kezâ sanayi alanında bir yükselme yaşanmıştır. İstanbul ise dünyanın başkenti hâline gelmiştir. Bu minvâlde Mısır, Şâm ve Hicâz'ın başkentleri, Arab Yarımadası ile Kuzey Afrika limanları da onu takîb etmiştir. Ticâret kervânları, kadîm ticâret yolları, "Baharat Yolu", "İpek Yolu" boyunca hareket etmiş, mâllar, Müslümanların gemileri onları Akdeniz sâhillerine, hattâ Avrupa limanlarına taşısın diye bu başkentler arasında intikâl edip durmuştur.

2. Osmanlı Hilâfet Devleti'ndeki Olumsuz Yönler

Osmanlı Devleti'nin zikredilebilecek ilk olumsuz yönü, beşerî kânûnların, teşrî' konusunda; kânûn çıkarmak ve Allah'ın indirdiği dışında şeylerle hükmetmek gibi husûslarda hükûmet nizâmına sirâyet etmesidir. Osmanlılar döneminde ve İslâm ile Müslümanların târîhinde, ilk defa -olmak üzere- böyle bir şey vukû bulmuştur. Osmanlıların döneminden önce ise bu durum, sadece, Müslümanların bazı fâsık sultânları, emîrleri ve kimi halîfeleri eliyle, hîle, [vâkıadan] kaçış ve sahtekârlık yolu ile varlık göstermiştir. Osmanlılar zamanına kadar bunlardan hiçbiri, teşrî' ve kânûn çıkarma alanlarına uzanmaya cüret edememiştir. Bu husûs, daha önce de gördüğümüz gibi, Kânûnî Sultân Süleymân zamanında, hattâ -eğer bu konuda rivâyet edilenler doğruysa- az ya da çok Fâtih Sultân Mehmed döneminden itibâren başlamıştır. Ondan sonraki süreçte, devletin zaafa uğraması ve çok fazla sürtüştükleri

Avrupa'ya kendilerini kaptırmaları netîcesinde de ilerleyip gelişmiştir. Bu da batılılaşma ve kimlik kaybı kapısını açtığı gibi netîce itibâriyle bu devleti yıkma vazîfesini yerine getiren seçkinlerin ifsâda uğramasına neden olmuştur.

Osmanlı sultânları, kendilerinden önceki İslâm devletleriyle ülkelerinin halîfeleri, sultânları ve/ya emîrlerinin hükûmet saraylarında görülen olumsuzlukların çoğunluğunda müşterektir. Hükûmet nizâmının *hilâfet*ten *ısırıcı saltanat*a, sonra da *zorba saltanat*a dönüştüğü zamanlardan itibâren ki, bu olumsuzlukların bazıları şunlardır:

Oğullar ve/ya kardeşler arasında saltanat kavgalarının yaşanması... Kardeşler arasında çokça kan akması ve hal'/azl'in vukû bulması; yönetime geçenlerden her birinin etrafında kötü bir maiyyet oluşması... Ne var ki Osmanlı sultânları, bunun üzerine -kendilerinden önceki Müslümanların târîhinde saltanat için kavga edenler arasında hiç kimsenin yapmadığı- bir rezillik eklemişlerdir ki, o da, bir sultânın, yönetime gelmesi durumunda, kardeşlerinin öldürülmesi, süt emeni de dâhil olmak üzere tamâmının katledilmesi bidatidir...! Bunu da halîfeyle -devletin fesâda uğramasına ve düşmanları karşısında zayıflamasına sebebiyet verecek olan- saltanat kavgasına girme fitnesinin önünü almak bahanesiyle yapmışlardır. Sultânlar -bazı târîhcilerin belirttiklerine göre- kendilerine bu konuda fetvâ verecek beşer cinsinden bazı şeytânlar bulmuşlardır. Onlar, «Fitne, *katl*den (adam öldürmekten) daha şiddetlidir» âyetinde buna bir delîl olduğunu söylemişlerdir. Dolayısıyla da ihtilâf[a düşme] ve birliğin dağılması gibi fitne[lerin vukû bulabileceği] endişesiyle kardeşlerini öldürme cürmünü üstlenmişlerdir!

Diğer bir husûs ise ecnebî vâlidelerin saray kavgalarına müdâhil olmasıdır. İşi daha kötü kılan ise bunların belli başlılarının kâfirlerin krallarının kızları veya Rus, Sırp, İtalyan gibi câriyeler arasından seçilmiş kimseler olmalarıdır ki bunlar, kendi ülkelerinin çıkarına çalışmış ve veliahdlık için, kendi oğulları yararına diğer kardeşlere karşı rekâbete girmişlerdir.

Debdebe ve şatafat; sarayların, tefrişatın, saltanat mutfakları ve hamamları gibi şeylerin çoğalması...

İltimâs, reâyâya zulüm, vergilerin çokluğu; vergi tahsîldârı ve âmmenin işlerini görmekle vazîfeli kimselerin dayattığı vergiler... Bu hâl, devletin son dönemlerinde bir çeşit feodal sisteme dönüşmüştür. Zîrâ sultân, arazileri, "paşalara" ve "beylere" iktâ' etmiştir. Onlar da bu toprakları, üzerindeki çiftçiler ve zirâatcilerle birlikte kendi temellüklerine almış, insânlara yaptıkları zulüm ve haksızlıklar ise âfâkı sarmıştır.

Bu durum ilerleyen süreç içinde dizilere ve filimlere malzeme olmuş, öyle ki [Arab âleminin meşhûr komedyeni] "Gavar et-Tûşe"ye kadar ulaşmıştır.

Osmanlı döneminin diğerleriyle müşterek olduklarının fevkinde ve zikri geçenlerin hâricinde kendisine hâs birtakım olumsuzlukları da vardır ki bazıları şunlardır:

Medeniyet anlamında yönelişleri tek kutubludur ve askerî sâhada kendini göstermiştir. İslâmî ilimler ve uygulamalı bilimler, fikir ve edebiyat gibi medeniyet odaklı

diğer ilerleme sâhalarına önem vermemişlerdir.[!?] Dolayısıyla İslâm âlemini onyedinci asırdan itibâren bir cehâlet ve gerileme sarmıştır.[!?] Beri tarafta Avrupa, fikrî, siyâsî, ictimâî ve sınâî devrimleriyle büyük bir dönüşüm yaşamıştır. Bu da Doğu ile Batı arasında, medeniyet anlamında bir uçurum oluşturmuş, beşeriyyetin medeniyet bayrağının, bizim doğumuzdan onların batısına intikâline neden olmuştur.[1]

Dînî geri kalmışlık, bağnazlık ve mezhebî taassub... (Zîrâ Türkler, hükmettikleri yerlerde İmâm Ebû Hanîfe'nin (r.) mezhebine taassub göstermişlerdir.) Oysaki hükmettikleri İslâm toprakları, bağrında başka *hak mezheblere* bağlı Müslümanları barındıran topraklar olmuştur. Dönemlerinde, tasavvuf ve tarîkatların desteklendiğine şâhidlik edilmiştir. Osmanlı sultânları ve sultânların hocaları da sofilerdendir.

---

[1] [Müellif'in işbu paragrafta ve sonrasında yer alan bazı düşünce ve görüşleri mütercim olarak bende bir râhatsızlık oluşturdu ve bu kaydı düşmeye kendimi mecbûr hissettim. Daha önce de Müellif'in yer yer medeniyet eksenli bazı açıklamalarına şâhid olmuş ve bazı dipnotlar düşmüştük. Müellif'in bu konuda İbn Haldûn'dan etkilendiği kanâatimizi zikrettikten sonra şunu sormak isteriz: İbn Haldûn'un medeniyet eksenli düşünceleri bugünkü medeniyet anlayışıyla ne derece paralellik arzeder?! Medeniyet denilen şey ne derece makbûldür?! Neden bizim Müslüman mütefekkirlerimiz, o koca devletleri yıkıma götüren asıl şeyin adına şimdilerde 'medeniyet' denilen olgu olup olmadığı konusunu irdelemezler. Ayrıca adına 'medeniyet' denilen şey İslâm'ın ne yanına düşer?! Bu soruları sorduktan sonra işbu paragrafta geçen ifâdelerin, oryantalistler ile bu topraklarda bizi "Terakki, terakki! İctihâd, ictihâd!" naralarıyla ifsâd eden kesimlerin ifâdelerine benzediğini kaydetmek isterim. Oysaki Müellif'in bu düşüncelere en uzak kimselerden olması gerekirdi. Daha önce de dediğimiz gibi sadece Süleymâniye Kütüphanesi'nde yetmiş bini aşkın elyazması var da onu hakkıyla okuyacak yüz tane adam yoksa Türkiye topraklarında, bu günah...? Kendi târîhlerini kendileri yazamayacak kadar âcizleşmiş, câhilleşmiş ve oryantalistlerin artıklarıyla beslenmeyi hüner edinmiş kesimler bu topraklarda borazanlarını öttürüyorlarsa, bu günah... Osmanlının mıdır? Acaba Osmanlı döneminin câhil denilen kesimleri mi daha âlimdi yoksa günümüzün -faraza- ilahiyatçıları mı? Geri kalmışlık ne demektir. Kim neyin gerisinde kalmış?! Batı medeniyeti denilen şey, eğer terakki ettiyse, atomları ve füzeleriyle, ahlâksızlığı ve sınır tanımazlığıyla terakki etti. Yoksa Batı, özü itibâriyle hâlâ aynı batı ve aynı bâtıldır. Hattâ daha şenî bir hâldedir. Değişen tek şey Tuğyân'ın adına medeniyet deniliyor olması ve Müslümanların da kendilerini bu çarka kaptırmasıdır. Velhâsıl: Medeniyet kelimesinin içine sıkıştırılan şeyler üzerinde bin defa düşünmek lâzım. Özellikle de başına İslâm kelimesi getirildiğinde!

Sonraki paragraflarda yer alan cümleler de ünlem işâretiyle karşılanması gereken husûslardır. Örneğin Türk milliyetciliğinin veya Türkî unsurların ağırlığının ta en başından beri varlık gösterdiği veya öne çıkarıldığı tesbîti doğru değildir. Bilen bilir Türklerin Osmanlıdan neler çektiğini... XV. yüzyılda yaşayan Mesîhî'nin şu beyti de ayrı bir aynadır: *Mesîhî gökden insen sana yir yok / Yüri gel ya Arab'dan ya Acem'den.* // İmâm Ebû Hanîfe'nin mezhebinin öne çıkarıldığı ve/ya buna taassub gösterildiği tesbîtinin ise iler tutar tarafı yoktur. // Bir diğer husûs ise Osmanlı Devleti içinde vazîfe üstlenen "muhtelif milletler"le (!) ilgili tesbîtlerdir. Müellif'in söylediklerinden bağımsız olarak şunu sormak isteriz: Osmanlının iyi dönemlerinde bu adamlar iyidir de, kötü dönemlerinde mi kötüdür? "Evvel yoğ idi, işbu rivâyet yeni çıktı". Dememiz o ki, bu insânları değerlendirirken kul hakkına riâyet etmek gerekir. Meselâ daha önce zikri geçen Tiryaki Hasan Paşa, Kanije Kalesi'ni hangi sıfatla savunmuştur. Serdengeçtiler kimin yolunda ser vermiştir. İşler iyi giderken o kadar sadrazam, vezîr ve askerin iyilikleri iyiliktir de işler kötü gitmeye başladığında mı kabahat bunların olur ve aslen Sırp veya Boşnak veya Arnavut vs. oldukları akla gelir?! "Gaza ruhu taşıyanlar" ile "Müesses ganimet nizâmı"nı korumaya çalışanları kim nasıl tefrîk edecek?! Son olarak "Devşirmeler" ile "Dönmeler"i de birbirine karıştırmamalıdır. Yani "Akıncılar, Serdengeçtiler ve Yeniçeriler" ..... "İttihâd ve Terakkiciler yahut Jön Türkler veyahut Mankurt Laikler ve Faşist Türkler" değildir. Mtrcm]

O döneme damgasını vuran geri kalmışlık, fakîrlik, zulüm ve haksızlık havası, insânları, o acı gerçekliklerinden kaçış kaygısıyla tasavvufî tarîkatların ardına sığınmaya götürmüştür. Sofiler, ümmeti geri kalmışlıkla birlikte cehâlette bir adım daha öteye taşımıştır; özellikle de Osmanlının son çeyreğinde...

Türk milliyetciliği ki en baştan beri varlığını göstermiştir. Nitekim önemli mevkilerin çoğuna Türkler gelmiştir. Garîb olan ise Arab unsuru veya Şarklı diğer ırkî unsurların ihmâl edilmesinin, öte tarafta ise fethedilen Batılı ülkelerden olan bazı Müslümanların kendilerine mevki-makâm alanlarında kolayca yer bulabilmesinin bârizliğidir. Bu durum Osmanlılar ile İslâm ümmetinin sayı ve önemce temel yapısını oluşturanlar -ki Arablardır- arasında bir uçurumun oluşmasına sebebiyet vermiştir. Bu olguyu Osmanlı Hilâfeti'nin son dönemlerinde daha fazla keskinleştiren şey ise -Fransız İhtilâli'nden sonra- ırkçılık düşüncesinin hem Türkler hem de Arablar arasında bu düşünceye teşne kesimler nezdinde eşit derecede yankı bulmasıdır. Böylece Turan (Türk) ırkçılığı keskin bir şekilde varlığını ortaya koymuş; bu yolun zorbaları Masonlar ve Yahûdîler dizginleri ele geçirdikleri gibi pusuda bekleyen Arab Masonların, onlara aldanan aydınların ve yönetim tamahına kapılmış adamların eline, gerekli mazereti tutuşturmuş, böylece onlar da Arab ırkçılığını, kendi şovenist damarlarını ortaya koymuşlardır. İşte Hilâfet binâsını yıkan en büyük darbe de bu olmuştur.

İşbu olumsuzluklar böylece birikip -daha önce yer verdiğimiz o büyük olumlu yönlere rağmen- Osmanlıyı, Allah'ın değişmez kaderine ve o kesin netîceye doğru sürüklemiştir. Osmanlının düşüşüyle ilgili sebebleri, aşağıdaki noktalar üzerinden özetlemek mümkündür:

3. Osmanlı Devleti'nin Yıkılışına Neden Olan Genel Sebebler

Beşerî kânûnların, düzenleme/reform ve kodifikasyon adı altında İslâm Şerîatı'na sokulması; Batı medeniyetinin aldatıcı parlaklığına kapılma sonrası Batılılaşma rüzgârının esmesi... Müslümanların eski ve yeni zamanlarda yaşadıkları kaybın en önemli sebeblerinden biri budur.

Sultânların hayâtındaki, kezâ sultânın maiyyetinin, hükûmet erkânının ve toplum tabakalarının büyüklerinin saraylarındaki debdebe ve şatafat ki ülkelerle devletlerin yıkılışındaki en önemli ikinci sebeb budur.[İşte bunun adı medeniyettir. Mtrcm]

Zulüm ve zorbalık; ferdî, sınıfsal ve kavmiyetci istibdâd nizâmı; halka yüklenen vergilerin çokluğu; en çirkin biçimleri ve kötülükleriyle *iktâ' nizâmı*nın/feodal düzenin yayılması; toplum arasında sınıfsal tabakaların intişâr bulması ki, yıkılış ile yok oluşun en önemli üçüncü sebebi budur.

Fikrî, fıkhî ve dînî donuklaşma; mezhebî bağnazlık; medeniyetin diğer yönleri adına Osmanlı medeniyetinin tek taraflı askerî yönü...

Ecnebî devletlerin konsolosları ile elçiliklerinin, Bâb-ı Âli'nin (Hilâfet Dîvânı) işlerine karışması ve devletin birliğiyle oynamak için azınlıkları, husûsen Hıristıyanları desteklemesi...

Türkler nezdinde milliyetcilik duygusunun kabarması; Türkleştirme politikasına, kavmiyetci ayrılığa itimâd edilmesi ve diğer kavimlerin, özellikle de Arab âleminde bastırılması...

Dönme Yahûdîlerin ve Masonların Osmanlının son çeyreğinde, bilhâssa son asrında devlet idâresini ele geçirmesi...

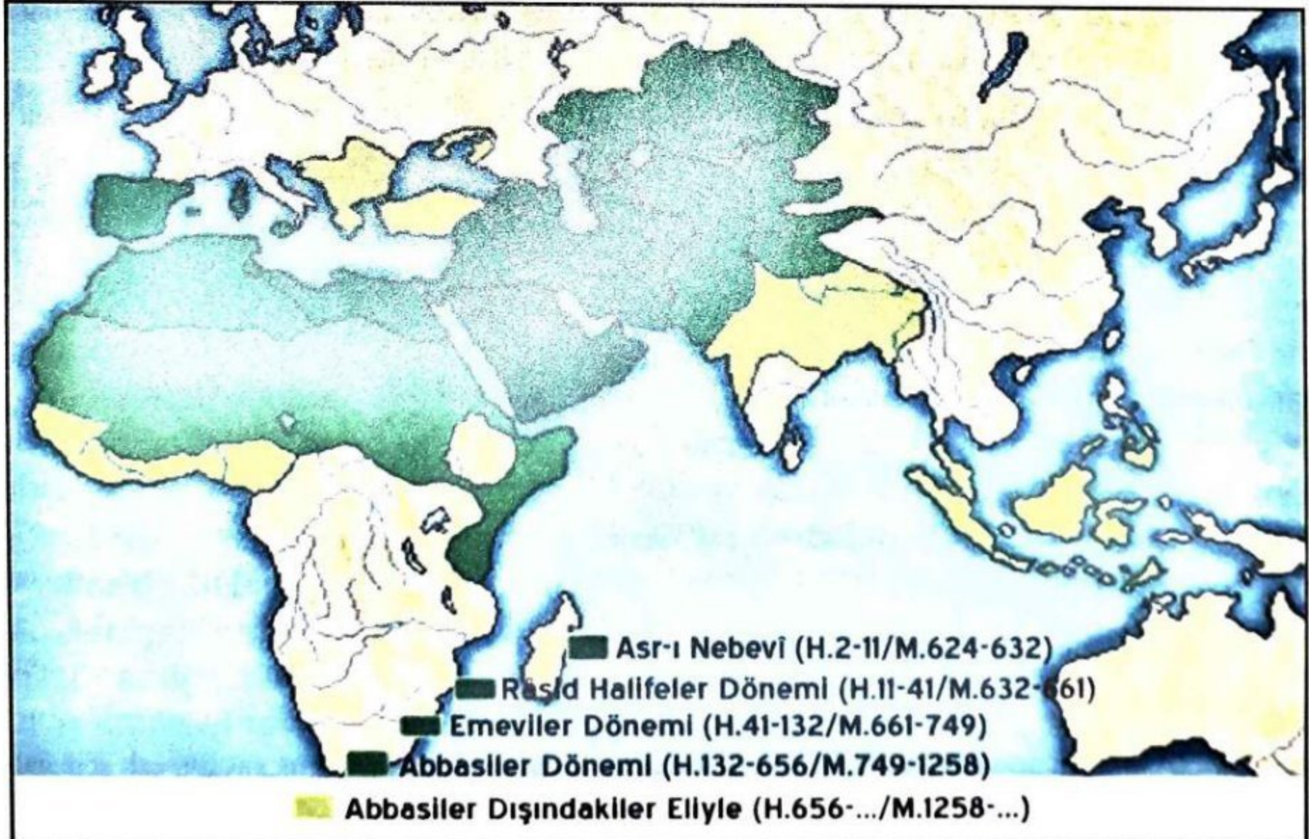
Türk ayrımcılığı politikasına karşı bir tepki olarak halkcılık ve kavmiyetcilik rûhunun Arablar ve diğer kesimler arasında yayılması; bunun Osmanlı Hilâfeti'ne karşı mukâvemete, muhârebeye ve ona karşı İngilizlere yardıma yönelmesi...!

Osmanlı devletindeki siyâsî, askerî, fikrî ve kültürel sınıfın seçkinlerinin genel anlamda kendilerini Batı medeniyetine kaptırmaları, onu taklîd yarışına girmeleri ve İslâmî izzet rûhunu yitirmeleri...

Ve Son Olarak Hâricî Sebeb:

Bu ise Avrupalı devletlerin, özellikle İngiltere, Rusya, Fransa, İtalya ve diğerlerinin Osmanlı'yı çökertmek yolunda [türlü türlü] entrikalar çevirmesi; bunun için Yahûdîlerle yardımlaşmaları; Osmanlı Devleti'ni yıkmak ve onun aleyhinde birleşmek husûsunda ısrârı elden bırakmamalarıdır. Yahûdîleri Filistin'e ulaştırabilsinler diye... Avrupalılar, bilhâssa o üç devlet Osmanlı'nın mîrâsını paylaşabilsinler diye... İslâm ve Arab âlemini paramparça edebilsinler ve yutabilsinler diye!

İSLÂM'ın Yeryüzünde Yayılma Merhaleleri

OSMANLI HİLÂFETİ'NİN YIKILIŞI SONRASI ARAB–İSLÂM ÂLEMİ ÜLKE VE DEVLETLERİNİN AHVÂLİNE İLİŞKİN BİR SUNUM (1214–1425/1800–2004)

Amacı -cihâd akîdesini; keza içinde bulunduğu ortamın şartlarını/gerçeklerini ve târîhinden alınması gereken dersleri bihakkın kavramış şuûrlu öncülerin önderlik edeceği- *Küresel İslâmî Direniş Çağrısı'nı te'sîs olan* bu araştırmanın mukaddimesinde yer alan İslâm târîhine ilişkin işbu özet sunumla ilgili istifâdenin tamâma ermesi ve arzu edilen gâyenin tahakkuku için, bu bölümün, Hilâfet bağı çözüldükten sonra Arab ve İslâm âlemi ülkelerinin yaşadığı târîhe dâir özet bir hâtimeyle bitirilmesinin faydalı olacağı kanâatindeyim. Nitekim sözkonusu bu târîh için, *Arabların* ve/ya *Müslümanların çağdaş târîhi* ifâdesi kullanılmaktadır. Bu trajik hâdiselerin çoğu, her ne kadar Müslümanların başına Osmanlı Hilâfet bağının çözülmesi akabinde -ki bu da İkinci Dünya Savaşı ve Almanya'nın yanında bu savaşı kaybetmesi sonrası resmen yıkılmasıyla olmuştur- ve Avrupalı Batılılar ile Rusya'nın onun terekesini paylaşması sonrasında gelmiş olsa bile, yine de -Haçlı Seferlerinin ikinci turu olarak kabûl edilen- bütün o hâdiseler, sözkonusu târîhten çok önce başlamıştır. Şöyle ki: Avrupalı sömürgeci/emperyalist ülkeler, İslâm âleminin uzak uçlarındaki Müslüman ülkelerden güç yetirebildiklerine dişlerini geçirmiştir. Bu da onaltıncı yüzyıldan itibâren başlamıştır. Şu da var ki bunun ciddî bir şekilde varlık gösterdiği başlangıç târîhini, Napolyon'un 1798 yılında Mısır'ı saldırmasıyla kayda geçirmek mümkündür. Bu târîh ise -daha önce de gördüğümüz gibi- Osmanlı Hilâfeti'nde zayıflama ve gerilemenin başladığı zamanlara denk gelmektedir.

Şu satırları, günlerimizi sığınaklarda geçirmeye mecbûr olduğumuz bir zaman diliminde yazıyorum. Binâenaleyh, elimin altında olmasını arzu ettiğim gerekli kaynaklar, çağdaş dönem siyâsî târîhle ilgili özel konulu çalışmalar, konuya ilişkin sâir kitâblar ve bilhâssa dâhî/hâzık târîhci Üstâd Mahmûd Şâkir'in (Allah rahmet etsin) "Mevsûatu't-Târîhi'l-İslâmî"/"İslâm Târîhi Ansiklopedisi" adlı eseri -ki bu eserinde İslâm Devleti'nin başlangıç döneminden yirminci asrın seksenli yıllarının başlarına kadarki süreç içinde Müslüman ülkelerin târîhini ele almıştır- elimin altında olmadığı ve böyle bir imkândan mahrûm olduğum için bu başlık altında yazacağım şeylerin tamâmı, okumalarımdan, eğitimimden veyahut yirminci yüzyılın son çeyrek dilimi boyunca yaşayıp da şâhidi olduğum târîhimizden aklımda kalanlara, kısacası hâfızama müstenid olacak ve özet bir mâhiyyet taşıyacaktır. Bu husûsu dikkatlerinize arzettikten sonra, yaşanılan o safhaları, "*kara*" diye tanımlamaktan kaçmak gâyesiyle, "sert", "acı" olarak tanımlamamızın -belki- daha yerinde olacağı kanâatindeyim. *Öyle de desek* yaşanılan gerçekliğe aykırı düşeceğimizi sanmıyorum.

Ve şahsen şuna inanıyorum ki, bu, -inşallah- zevâli yaklaşmış bir gecenin karanlığıdır. Çünkü mücâhid gençlerden - *hak üzere zâhir* - öncü birliklerin hareket parıltılarını ve büyük İslâm âlemimizin semâsında ve yakın bir zamanda, o nûrlu

sabahın -Allah'ın izniyle- doğması için, şafağın ağını, naaşlarıyla, ilmek ilmek örenleri görüyorum! Uzayıp giden bir gece [, uzadıkça uzayan bir şeb-i yelda] var karşımızda... korku, intikâl ve gizlenme merhalesinde olduğumuz böyle bir dönemde, üç yıldan beridir -Allah'ın inâyetini dileyerek- kaleme almaya çalıştığım bu büyük araştırma da ancak, doğuşu beklenen ve Allah'ın izniyle mutlaka gelecek olan o büyük şafak ağının örülmesine mütevazı bir katkı çabasıdır.

Allah'tan, bizlere ihlâs nasîb etmesini ve amellerimizi kabûl buyurmasını, ömrümüzü de Onun yolunda şahâdetle hitâme erdirmesini niyâz ederim. İnşallah bunun öncesinde o nûrlu şafağın ilk ışıklarını görmek ve onun sıcaklığına ermek nimetine de erdirir bizleri... Ki zifirî karanlığı ve dondurucu soğuğuyla bizi bürüyen bu şeb-i yelda nice onyılları buldu!

Sözünü ettiğim çağdaş târîhe dâir özeti, iki bölümde, öncelikle Arab âlemi ülkelerini, sonra da İslâm âleminin geri kalan en önemli ülkelerini ele almakla sunmaya çalışacağım. Arab âlemiyle başlayacağım ve doğudan batıya, Asya'dan Afrika'ya doğru zincirleme bir sıra takîb edeceğim. Malûm olduğu üzere Arab âlemi, yirmi iki devlete bölünmüştür! Bugünlerde ise -George Bush'un planlarına göre- daha fazla parçalanmaya namzettir. İslâm ülkeleri/devletlerinin sayısı ise elli beş devleti aşkındır! Tabîî ki bu sayı, daha fazla devletin İslâm'a girmesi dolayısıyla değildir. Bilakis sömürgecilerin sofrasında daha kolay yutulur bir lokma olmaları için bölük pörçük edilmeleri dolayısıyladır!

I. ARAB ÂLEMİ

1. Irâk

Irâk, H.922/M.1516'dan itibâren ve H.1335/M.1917'ye kadar bir **Osmanlı** vilâyeti olarak kalır. Irâk'ı işgal etmek için **Almanya**, **Fransa** ve **İngiltere**, kendi aralarında rekâbete girerler. Alman birliği sağlandıktan sonra Almanya, yıkılan Osmanlı Devleti hesâbına doğuya doğru yayılmacı bir politika izler. Bu durum, Almanya'nın Berlin – Bağdâd Demiryolu Hattı özel projesiyle kendini gösterir.

İngiltere, Alman nüfûzunun tehlikesini sezer ve Körfez bölgesindeki İngiltere varlığını tehdîdi dolayısıyla ona karşı durmak için harekete geçer.

Birinci Dünya Savaşı H.1332/M.1914 yılında patlak verince İngiliz kuvvetleri Irâk'ı işgal etmek için Hindistan'dan hareketlenmeye başlar. Osmanlı Devleti'nin Almanya ile birlik olması fırsatını değerlendirmeye çalışır. İngiliz orduları, "el-Fav", "Basra" gibi yerleri istîlâ etmeyi başarır ve Irâk'ın güneyini H.1333/M.1915 yılında aşamalı bir şekilde kontrolü altına alır. H.1335/M.1917 yılında Bağdâd ile Musul'u işgal ettikten sonra ise İngiltere, Irâk'ın Osmanlı Devleti'ne bağlılığının son bulduğunu ilân eder.

H.1338/M.1920 yılında yapılan **San Remo Konferansı**'nda Irâk'ın İngiliz himâyesi altına verilmesi karâra bağlanır.

Irâk Millî [Kurtuluş] Hareketi'nin gelişmesine gelince: Hareket, Dımışk'ta bir toplantı yaparak Irâk'ın istiklâlini, ayrıca siyâsî ve iktisâdî anlamda Suriye ile birleştiklerini ilân eden "Cemiyyetu'l-Ahd/Ahid Cemiyyeti" azaları tarafından başlatılır. Aynı zamanda Suriye–Irâk hudûdu boyunca askerî harekâtlarda bulunurlar.

Irâklılar, direniş çağrısına içeriden ses verirler. H.1337/M.1920 yılında, Musul'dan Basra'ya kadar uzanan ve farklı kabîleler ile muhtelif kesimlerin iştirâk ettiği bir devrim gerçekleştirirler. İngilizlerin elinde Bağdâd, Basra ve Musul dışında herhangi bir bölge kalmaz.

İngiltere, Prens Faysal b. eş-Şerîf Hüseyin'e, Irâk'ın sultânı olarak tâc giydirmiştir. Yıl H.1339/M.[1920] yılıdır. Hüseyin, bağımsızlığı, görüşmeler yoluyla ele geçirmeye çalışır ve H.1350/M.1932 yılında bir anlaşma yapılır. Irâk, bu anlaşma uyarınca birtakım kazanımlar elde eder. Bu kazanımlardan biri, Irâk'ın, H.1350/M.1932 yılında Milletler Cemiyeti'ne üye kabûl edilmesidir.

İkinci Dünya Savaşı H.1375/M.1939 yılında başladığında, İngiltere bunu, H.1348/M.1930 yılı anlaşması imtiyâzlarından faydalanma yolunda bir fırsat bilerek harekete geçer. Bu yolda Irâk ulaşım merkezlerini ve bazı askerî üsleri kullanmaya çalışır. Bu da Irâk'taki karmaşıklığın daha fazla artmasına neden olur. Nihâyet H.1359/M.1941 yılında **Reşîd Âlî el-Keylânî** devrimi patlak verir.

İngilizlerle Irâklılar arasında askerî çatışmalar da başlar ve Reşîd Âlî el-Keylânî'nin Irâk'ın dışına kaçmasıyla netîcelenir. Aynı şekilde İngiltere Prens Abdu'l-İlâh ile Nûrî es-Saîd'i kendi planlarını uygulamak ve Irâk'taki nüfûzunu perçinlemek için kendi tarafına çekmeyi başarır.

H.1364/M.1944 yılında Irâk'ta beş parti kurulur. Bunların kimisi İngilizlerin Irâk'taki politikalarına muhâlif bir çizgi benimser. Ama İngiltere bu partileri feshetmeyi başarır.

H.8.5.1374–M.5 Nisan 1955 yılında Irâk ile Türkiye arasında "**Bağdâd Paktı**"nın kurulduğu ilân edilir. Sonraları İngiltere, İran, Pakistan ve Amerika Birleşik Devletleri de bu pakta katılır. Bu pakt, Irâk'ı ve bazı Arab ülkelerini o dönemlerde revâc bulan Arab kurtuluş hareketinden/veya özgürlükçü akımlardan izoleye yönelik bir çabadır.

Pakta karşı durmak için milliyetci ve komünist güçlerden oluşan ulusal bir cebhe kurulur. Bu cebhenin gayretleri, Monarşi'ye bir son vererek Cumhuriyeti ilân eden H.10.7.1377–M.14 Temmuz 1958 devriminin ateşlenmesiyle netîcesini verir.

1965'de "**Arab Sosyalist Baas Partisi**", [**askerî**] **bir darbe**yle Irâk'ta yönetimi ele geçirir. Ahmed Hasan el-Bekr Irâk başkanı olarak tayîn edilir. Üç yıl sonra Baas Partisi'nin etkili adamı ve başkan el-Bekr'in de yardımcısı olan "**Saddâm Hüseyin**", başkanı, kolay bir şekilde sâhadan uzaklaştırır ve Irâk devlet başkanlığına kendisi gelir. İktidâr dönemine, parti ve devlet içindeki bütün güç merkezlerini, tutuklamalar ve kanlı infâzlarla tasfiye ederek başlar. Öyle ki, yönetimde tek adam konumuna geldiği gibi Arab rejimlerinin diktatör reîslerinin de en güçlü, en baskıcı ve en zâlimlerinden biri olur. Baas Partisi'nin Irâk'ta yönetimde bulunduğu dönemin ayırıcı

özelliklerden biri -Suriye'de de olduğu gibi- diğer siyâsî çevrelerin tamâmını tasfiye etmesidir. Ayrıca laik, ateist, solcu ve Moskova'ya dost bir yol izlemiştir. Saddâm'ın Baascı rejimi, İslâm'a ve İslâmcılara karşı bir savaş yürütmüştür. Tutuklamalarla onlara göz açtırmamış; Irâk'ı, küfür, zulüm ve zorbalık yoluna koşmuştur. Saddâm adına kaydedilebilecek olumlu bir taraf ise onun, bilim ve teknoloji açısından güçlü bir devlet kurmak için gayret göstermesi; sayıca fazla, donanımlı ve güçlü bir ordu kurması; askerî sanayii, özellikle de füze sâhasını geliştirmesi, dahası nükleer güce ulaşmak tamahına kapılmasıdır. *Yine* Irâk, onun kanlı diktatörlük döneminde -Irâk'ın büyük petrol kaynaklarından istifâde edilmesi sûretiyle- iktisâdî bir büyümeye ve imâr alanında da bir kalkınmaya şâhidlik etmiştir.

İran Şâhı'nı deviren Şîî–Humeyni Devrimi sonrasında **İran**, devrimi[ni], Arab ve İslâm ülkelerine ihrâc yolunu tuttu; Saddâm'ın, -diğer kesimler gibi- şiddetle baskı altına aldığı Şîî güçleri harekete geçirdi. Bunun üzerine Saddâm Şîîleri tutukladı ve onları vahşice cezalandırdı.[1] Amerika, güçlü iki komşu arasındaki durumu fırsat bildi ve ikisi arasında uzayıp giden bir savaş ateşini tutuşturmayı başardı. Bu arada her iki devlet, 1979 yılından 1987 yılına kadar devâm eden ve iki ülkenin kaynaklarını yiyip bitiren savaşın başlamasına ilk sebebiyet verenin karşı taraf olduğu ithâmını elden bırakmadı. Irâk, bu savaştan büyük bir askerî tecrübe kazanarak çıktı. Ordusunu geliştirdi. Amerika, Saddâm'ın yayılmacı damarını görüp bunu bir fırsat bildi. **Amerika'nın "Madam" sefîresi**, Saddâm'ı ayarttı ve **Kuveyt**'i işgal etmesini ona süslü gösterdi. *Böylece* Saddâm, İkinci Körfez Savaşı vartasına düştü ve 1990 yılında Kuveyt'i kolaylıkla işgal etti. Böylelikle de Saddâm, Amerika'nın, bölgedeki emperyalist varlığına sahte bir mazeret olsun diye kendisi için hazırladığı yemi yuttu.[2] İşte böylece Amerika, müttefiklerinin ordularıyla beraber yaklaşık bir milyon

---

[1] [Saddâm ile İran arasında vukû bulan savaşın târîhi, husûsen bu savaşın öncesi, Saddâm'ın ilk elde Irâk'taki Şîîlere nasıl davrandığı konusu hakkında Irâklı **Şîî** yazar **Ahmed el-Kâtib**'in şimdilerde konuştuğu şeyler, ibretle kulak verilesi şeylerdir. İran, bu savaşı durdur dediğinde "Mutlak Velâyet-i Fakîh" anlayışını devreye sokarak savaşı devâm ettirenin "**Humeyni**" olduğunu söyleyen de odur. Saddâm, eli kanlı bir diktatördü, buna evet, ama o diktarörün karşısında haklılarmış gibi lanse edilen kesimlerin neler yaptığı ve Saddâm'dan bin beter oldukları, öyle zannediyorum ki günümüz itibâriyle açık bir şekilde görülmüştür. Bu arada Lübnan Hizbullah(!) örgütünün ilk "Genel Emîni/Sekreteri" olan, Abbâs Musavî'yi, akabinde ise Nasrallah'ı atayan "**Subhî et-Tufeyli**" de ibretle dinlenmesi gereken kişilerdendir. "Suriye'de savaşan bütün Hizbullahcılar cehenneme gidecek" diyen ve "Bizim, Kudüs'ü kurtarsın diye kurduğumuz Hizbullah, Emperyalist Fars İmparatorluğunu kurma derdinde olan İran'ın çarkına girdi ve İsrail'in sınırlarını korur bir hâle geldi" ayrıca "İran, Irak'ın kanına girdikten sonra şimdi de Suriye'nin kanına giriyor" diye ekleyen Subhi et-Tufeyli! Mtrcm]

[2] [Mısırlı davetci **Abdulhamîd Keşk**, (Allah, gani gani rahmet etsin) daha Saddâm Kuveyt'i işgal etmeden uzun yıllar önce verdiği bir hutbesinde, "Saddâm'ın yiyeceği ilk sandviç Kuveyt'tir" demiş ve kullandığı "sandviç" kelimesiyle âdetâ bu senaryoyu özetlemiştir.

Ayrıca Müellif'in sözünü ettiği Irâk'ın "güçlü ordusu"nun ne kadar güçlü olduğu da görüldü. Bir **Zarkâvî** ve sayıları ilk elde onlarla ifâde edilen mücâhid arkadaşları, sayıları yüzbinlerle ifâde edilen o güçlü orduların yapamadığını Allah'ın izniyle ve Onun nusretiyle yaptı/lar ve Irak'ta, hem Amerika'nın hem de bütün mütteffiklerinin karşısında asla unutulmayacak bir târîh yazdı/lar! Mtrcm]

askeri, Kuveyt'i ve Körfez ülke yöneticileri olan dostlarını -hem onun hem de o hâin yöneticilerin iddiâsı bu ya!- kurtarmak bahanesiyle bölgeye sürdü. 1991 yılında yapılan savaş, Irâk ordusunun tarumar edilmesiyle; Körfez ülkelerinin yöneticilerinin [Amerika karşısında] diz çöktürülmesiyle; Amerikan bankalarındaki mâlî kaynaklarının şantajlara kurban gitmesiyle ve Amerikalıların, ayaklarını, bölgeye basmasıyla son buldu. Amerika, Saddâm [gibi bir adamın] rejimine sâhibler gerekçesiyle, Irâk halkı üzerine zâlim bir ambargo koydu. 13 yıl süren bu vahşi ambargo esnâsında -kadınlar ve erkekler şöyle dursun- birbuçuk milyondan fazla çocuk, gıda ve ilâc yokluğundan öldü. Amerika'nın vahşi bombardımanları altında cân verenler, savaş esnâsında katledilen 300 bini aşkın asker ve sivili de buna ekleyin. Amerika, Irâk'ın ve rejiminin/düzeninin çöktüğünden kesinkes emîn olduktan sonra Yahûdî–Haçlı planının ikinci ayağını uygulamaya koydu ve adına ^Irâk'ı Özgürleştirme Savaşı^ dediği Üçüncü Körfez Savaşıyla Irâk'ı açık bir şekilde tamâmen işgal etti. Bunu da yine Amerika ile İngiltere'nin, ambargo yılları boyunca yetiştirdiği Irâklı bazı kukla muhâliflerin içerden zemin hazırlaması sonrasında yaptı. Bu muhâliflerin en ba-şında İran'da kümelenen Şîî güçler gelir. Diğer güçleri de bunlara ekleyin. Saddâm'ın, Şîîlere ve diğer güçlere yaptığı muâmelenin, onları, kendisini sâhadan uzaklaştırmak için Şeytânla bile anlaşma yapmaya âmâde bir hâle getirdiğini de kaydedelim.

Sonra -tafsîlât mahalli burası olmayan- birtakım karmakarışık siyâsî meseleler devreye girdi. Bunların tamâmı ise büyük emperyalist planların başlangıcına işâret olup Amerika ile müttefiki İngiltere'nin Irâk kapısı üzerinden Ortadoğu'yu bütünüyle yutma amacına matûftur. Ee tabîî Amerika, Afganistan'ı işgal ettikten ve kendisini yeni bir sömürgeci imparatorluk gücü olarak bütün dünyaya dayattıktan sonra...!

İşte Saddâm rejimi ve yaklaşık 35 yıl kadar süren Baas yönetimi böylece yıkıldı. Onların yerini ise -şu günlerde- Amerika tarafından atanan uşak bir hükûmet aldı. Irâk'ı i-dâ-re et-sin-ler diye! Diğer müttefik haçlı askerler şöyle dursun 150 bini aşkın Amerikan ve 50 bine yakın İngiliz askerinin fe-sâ-da bu-la-dı-ğı Irâk'ı!

2. Suriye

Suriye, takrîbî 400 yıl kadar **Osmanlı** hâkimiyyetinde kalır. Osmanlı Devleti'nin ahvâli değişmeye yüz tutuğundaysa **Arab milliyetcisi hareketler**in tohumları boy atmaya başlar. Bu da elbet Haçlı oryantalistlerin tilmîzlerinin -ki çoğunluğu Hıristıyandır- desîseleri netîcesinde olur. Osmanlı Devleti'nin son dönemlerinde yönetimi ele geçiren Masonların izlediği "**Tetrîk**/Türkleştirme" politikası netîcesinde bunların fikirleri bir revâc bulur. Milliyetci çalışmalar, Suriye içinde ve dışında ilk elde kültürel kimliğe bürülü cemiyyetler şeklinde faâliyyet göstermeye başlar. Bunlar arasından H.1324/M.1906 yılında Dımışk'ta kurulan "Arab Nahda Cemiyyeti", H.1329/M.1911 yılında Paris'te kurulup bilahare Dımışk'a taşınan ve H.1337/M.1920 târîhine kadar kalan "Cemiyyetu'l-Arabiyye el-Fetâ/Arab Jön Türkler Hareketi" gibi cemiyyetleri sayabiliriz. Sonra Paris'te, H.1331/M.1913 yılında, ilk Arab Konferansı düzenlenir ki

bu, Arab Milliyetciliği çerçevesinde bir **'Arab Birliğini'** temsîl eder. Bu konferansı, Türklerin Arablara yakınlaşma gayretleri izler. Arablar buna, Avrupalıların emellerinin tehlikesini bertaraf etmek çabasıyla olumlu cevâb verirler. Ama "Türkleştirme" ve "Arab Milliyetciliği" hareketleri, ileriye doğru bir seyir takîb etmektedir. Bu iki milliyetciliği tek bir devlet çatısı altında uzlaştırmak da imkân dâhilinde değildir. İşte o zamandan beri iki millet arasında bir ayrılık vukû bulmuş ve sûizan alıp başını yürümüştür. H.1333/M.1914 yılında Birinci Dünya Savaşı başladığında Türkiye, bu savaşa Almanya'nın yanında girer. İşte tam bu dönemde Türkiye'ye karşı **Büyük Arab Devrimi** olarak bilinen hareket başlar. Türkler karşısında bu hareketin başını Hicâz Vâlisi **Emîr Hüseyin** b. Ali çeker. İngilizler, onu kandırır ve o da onlarla ittifâk yapar. Şâmlılar da onunla birlikte bu harekete katılır. Birinci Dünya Savaşı, Almanya ile müttefiklerinin hezîmetiyle ve bölgeyi, **Sykes–Picot Antlaşması** ve -Filistin'i Yahûdîlere veren- **Balfour Deklerasyonu** kapsamında kendi aralarında bölüşen **İngiltere** ile **Fransa**'nın zaferiyle son bulur.

H.1338/M.1920 yılında yapılan Suriye Genel Konferansı, Hüseyin Oğlu Faysal'ı Suriye Kralı olarak tayîn eder. Aynı yıl içinde San Remo Konferansı karârları çıkar. Bu karârlar içinde Suriye'nin Fransız mandası altına verilmesi de vardır. Fransa, Kral Faysal'a, Fransız mandasını kabûl etmesini ve 48 saat içinde Suriye ordusunu terhîs edip/dağıtmasını taleb eden bir ültimatom gönderir.

Ültimatomda belirtilen sürenin bitiminden önce Fransız kuvvetleri Dımışk'a girer. Buna karşı Kral Faysal da cihâd ilân eder. Halk ayaklanır ve hükûmetinin etrafında kenetlenir. Fransız ordusu H.1338/M.1920 Haziran'ında **Meylesûn** Kahramanlık Savaşında Suriye ordusuyla ve Savunma Bakanı **Yûsuf el-Azma**'nın komutasındaki gönüllülerle karşı karşıya gelir. Fakat savaş, Fransız ordusunun zaferiyle nihâyete erer. Fransızlar Dımışk'ı, akabinde de Suriye'nin diğer şehirlerini işgal ederler.

Bu hâdisenin akabinde Kral Faysal Dımışk'tan ayrılır ve Fransızlar, Suriye'nin tamâmını kontrolleri altına alırlar. Fransa, Suriye'de etnik ayrımcılık politikası izler ve Suriye'yi dört devletçiğe böler ki şunlardır: Dımışk, Haleb, Alevîlerin Devleti ve Dürzîlerin Devleti.

Suriyeliler bu önlemler karşısında pes etmez ve birtakım direniş hareketleri baş gösterir. H.1343/M.1925 yılında Dürzîler Fransızlara karşı ayaklanır. Sonra ayaklanma Hama ve Dımışk'a da uzanır. İsyancılar, belli başlı bazı savaşları kazanır, ama Fransızlar onları çok vahşi bir şekilde bastırırlar.

İsyancıların baskısı karşısında Fransa Dımışk'ta ulusal bir hükûmetin kurulmasına razı olur. Görüşmeler yoluyla ulusal bir ordu kurulmasını ve ülke için bir anayasanın çıkarılmasını öngören bir anlaşma yapılmasına çalışılır. Ama Fransa'nın [sömürge] mümessili hükûmetin feshi için çabalayıp durur ve H.1348/M.1930 yılında da fesheder.

Fransa [Suriye'de] bir hükûmet teşkîl edip H.1354/M.1936 yılında bu hükûmetle bir anlaşma yapar. Sonra da Suriye'ye şartlı bağımsızlık verilmesini kabûl eder.

H.1357/M.1939 yılında İkinci Dünya Savaşı başladığında Fransa Suriye'ye askerî yönetimi geri getirir. Millî direnişin sürekliliği ve İngiliz–Fransız rekâbeti, Fransa'yı H.1359/M.1941 yılında Suriye'ye -kuvvetleri burada kalmakla birlikte- bağımsızlık vermeye icbâr eder.

H.1361/M.1943 yılında "Şükrî el-Kuvvetlî" bağımsız Suriye Cumhuriyeti'nin başkanı olarak seçilir. Sonra da Fransa, H.1365/M.1946 yılında kuvvetlerini -kurtuluşu ve bağımsızlığının tamamlanması için- Suriye'den çekmeye mecbûr kalır.

Bağımsızlık sonrasında Suriye'de peşpeşe gelen bazı **askerî darbeler** yaşanır. Bu darbeler Dımışk'taki **Amerikan elçiliği**nin planları, entrikaları ve onun desteğiyle gerçekleşir. 1958 yılında Cemâl Abdunnâsır döneminde Mısır ile Suriye arasında bir birlik oluşur. Bu birliğin üzerinden geçen üç yılın akabinde ise Suriye, bir askerî darbeyle Mısır'dan ayrılır. Ondan sonra sıra, -8 Mart 1963 Yılı Darbesi'ni yapmak üzere- "**Arab Sosyalist Baas Partisi**"ne gelir. Parti'nin önde gelenlerinin tamâmı Müslüman olmayan unsurlardandır. Kimisi Hırıstıyan, kimisi Dürzî, kimisi İsmâîlî kimisi de Nusayrî'dir. Baascılar, küfürlerini, dinsizliklerini, İslâm'a karşı savaşlarını açık ve son derece net bir şekilde ilân ederler. Aynı zamanda sultayı, bir başlarına ele alır; İslâmî, milliyetci ve diğer solcu siyâsî güçleri şiddetli bir şekilde bastırırlar. Sonra kendi aralarında bölünüp birbirlerine girerler. Bazıları diğer bazılarını idâm eder. 1965 yılında Sünnî asıllı olan başkan "Emîn el-Hâfız"a karşı bir darbe yapılır. Böylelikle Nusayrîlerle Dürzîlerin iktidârdaki nüfûzu daha fazla katlanır. 5 Haziran 1967 yılında **Suriye** ile **Mısır**, **İsrail**'e karşı giriştikleri savaşı kaybeder ve rezîl bir hezîmete uğrarlar. İsrail herhangi bir savaş olmaksızın **Golan** Tepelerini işgal eder. Zîrâ o dönemin Suriye Savunma Bakanı olan **Hâfız el-Esed**, Golan'ı İsrail'e satar. Bu rezilliğin hikâyesi uluslararası arenada ve bölgede şöhret bulur. Bu yüzden Hâfız el-Esed ve Nusayrîler, mükâfata nâil olurlar. Mükâfatları da uluslararası güçlerin ve Siyonistlerin desteği eşliğinde, Suriye'de iktidâr dizginlerinin kendilerine teslîmidir. Bu da Suriye'de yapılan en son askerî darbenin akabinde vukû bulur ki, adına ise, "el-Hareketu't-Tashîhiyye/Düzeltme Hareketi" denilmiştir. Kasdettikleri şey, Baas Partisi'nin rotasının düzeltilmesidir [siz deyin omurgasının doğrultulmasıdır]!

İşte o zamandan beri *Suriye'ye,* ***Nusayrî tâifesi*** hükmediyor. Tâifeci, despotik bir anlayışla!

Hâfız el-Esed 1970-1998 yılları arasında, demir pençeyle, askerî ve istihbârâtcı bir rejimle Suriye'ye hükmetti. Hangi siyâsî kimliği taşırsa taşısın, yönetimine karşı -velev fısıltı niteliğinde olsun- en ufak bir ses çıkaran her muhâlifi baskı altına aldı. Aslen Suriye'nin % 80'ni teşkîl eden Sünnîlerin içinden çıkma mürted Baascıların nüfûzunu dahi kırdı. Ülke her türlü küfür, ateizm ve laiklik yollarına son sürat sokuldu. Siyâsî, idârî, iktisâdî hayâtın tüm kollarında ve mahkemelerde rüşvet ile yolsuzluk alıp başını yürüdü. Halk, bütün o yıllar boyunca işkencenin her türlüsünü gördü.

Suriye'de Hâfız el-Esed rejimine karşı Şeyh **Mervân el-Hadîd**'in önderliğinde silâhlı bir İslâmî kıyâm gerçekleştirildi. Bu kıyâma bağlı hâdiseler 1973 ila 1983

yılları arasında devâm etti. Sünnî Müslüman saflar arasında yayıldı. Fakat rejim, halkı, bütün İslâmcı renkleri, özellikle de cihâd yoluna baş koyanları ve **Müslüman Kardeşleri** çok korkunç bir şekilde bastırdı. Düşmanlığı, İslâmla yakından uzaktan alakası olan herkese kadar ulaştı. Öyle ki mescidler basıldı, Mushaflar parçalandı. İnsânlar namazda katledildi.

1982 yılının **Şubat** ayında ise kıyâm farklı boyutlara ulaştı ve **Hama** Şehri'nde merkezlendi. Baascı Nusayrî Rejimi, şehri topa tuttu, uçaklarla bombaladı. On dört gün içinde, uluslarası basının tuhaf, şübheli/ve esrârengîz sessizliğinin gölgesinde **"50 bini aşkın Müslüman" katledildi**. Hükûmetin, 1979 yılından bu yana hız kesmeyen tutuklamaları arttı. **25 binden fazla Müslüman hapishânelerde katledildi**. Kimi idâm sehpalarına dizildi, kimi de sistemli katliâmlara tâbi tutuldu.[1] Ölüler toplu mezarlara defnolundu. Böylece kıyâm son buldu. (Bkz.: "es-Sevretu'l-İslâmiyye el-Cihâdiyye fî Sûriyâ/Suriye'de İslâmî Cihâdî Kıyâm" ve "el-Muslimûn ve'n-Nusayriyye fî Bilâdi'ş-Şâm/Bilâd-ı Şâm'da Müslümanlar ve Nusayrîler" Müellif['in eserleri])

Hâfız el-Esed, halefi olarak reîsicumhurluk makâmına oğlu Bâsil'i getirmek istemişti. Bunun için Amerika ve başlarında İsrail olmak üzere bölgesel güçlerle gerekli hazırlığı da yapmıştı. Ne var ki **Bâsil**, -denildiği kadarıyla- bir trafik kazasında ânîden helâk olup gitti. Bunun üzerine Hâfız el-Esed, yerine, oğlu Beşşâr'ı geçirmek için aynı güçlerle alelacel gerekli hazırlığı yaptı. **Amerika'nın Dışişleri Vezîresi, Yahûdî kocakarısı "Albright"** Dımışk'a geldi ve Suriye parlamentosunun, anayasayı düzeltme oylamasına şeriflik etti. 40 dakika içinde, oy birliğiyle, **anayasa**da düzenleme yoluna gidildi [ve kaşla göz arasında başkanlık yaşı, kırktan, Beşşâr'ın yaşı olan otuz dörde düşürüldü]. **Netîcede veliahdlık, Beşşâr'a geçti**. Babasının kurduğu istihbârât ağıyla şu günümüze kadar Suriye'yi yönetmeye devâm eden Beşşâr Esed'e!

---

1 [**PKK**'nin âdeta "kara kutusu" kâbul edilen ve bu örgütü, komuta kademesinde yer alanların aslında kim ve neci olduğunu, gerçekte neler yaptıklarını, özellikle de Abdullah Öcalan'ı (ve ilk defa "Apo'nun Ayetleri" adlı kitâbıyla) deşifre eden ve hem kendisi hem de *bazı kardeşleri* -bir zamanlar- bu örgütün *komuta kademesi* ve önemli isimlerinden olan **Selim Çürükkaya**, bundan birkaç sene evvel Kuzey Irak'a, kendi ifâdesiyle de "Kürdistan"a gider. Döndüğünde izlenimlerini ve orada tanıştığı insanları anlattığı yazılarını "**Çöldeki Meşe Ağacı**" başlıklı bir dosya hâlinde yayımlar. (Dosyaya internetten ulaşılabilir.) Orada **İbrahim Gabari** adında biriyle tanıştığını ve ilginç hikâyelerinin olduğunu kaydettikten sonra bazılarını anlatır. 24 yıl Suriye zindânlarında kalan ve orada niçin tutulduğunu dahi bilmeyen Gabari'nin bu hikâyelerinden birinden sadece şu ifâdeleri alıntılıyoruz: // "... Bir gün sabahın erken saatlerinde, İxwanül müslimin örgütünün üyelerini bu havalandırmaya çıkardılar. / Biz pencerelerden bakıyorduk. / Onar onar, yüzer yüzer kafileler halinde getirdiler. / Havalandırmayı, yani kocaman meydanı doldurdular. / Sonradan 2500 kişi olduğunu duyduğum bu insanları uzun süre güneşin altında beklettiler. / Ardından hapishanenin çatısına makineli tüfekler kurdular. / Ve taramaya başladılar. / Evet, hakiki mermilerlerle duvarların arasındaki tutsak insanları vuruyorlardı. / Kesik çığlıkları ulaşyordu kulaklarımıza, camlara kan sıçrıyordu. / Bizler korkudan yerlere yatmıştık. / Çoğumuz ranzaların altına girip saklandık. / Silahla insanları tarama işi yaklaşık bir sat kadar sürdü. / Sonra tek *etk* silah sesleri geldi. / Saatlerce ölüleri taşıdılar, nereye götürdüklerini bilmiyoruz." Mtrcm]

3. Lübnan

Lübnan, vakti zamanında bir **Osmanlı** vilâyeti olan Bilâd-ı Şâm'dan bir parçadır. **İngiltere** ve **Fransa**, Ortadoğu'yu paylaştıklarında Lübnan, Suriye'den bir parça olması hasebiyle Fransa'nın payına düşer. Ama Fransa, büyük bir Hırıstıyan kesimi barındırması dolayısıyla Lübnan'a özel bir statü verir ve buna itimâden bölgedeki nüfûzunu korumak ister. Fransa, Suriye'yi belli devletçiklere böldüğünde Lübnan da bu devletçiklerden biridir. Lübnan, **"San Remo Antlaşması"** uyarınca Fransız mandası altına konulur ve **General Guro**, Suriye ile Lübnan'ın yeniden taksîm edilmesi işine girişir. H.1338/M.1920 Ağustos ayında Lübnan Devleti'nin kurulduğuna dâir bir karâr ilân edilir. Aynı zamanda Suriye'den bağımsızlığı da ilân olunur. Sonra Fransa Lübnan bölgesine yakın bazı bölümleri koparıp bunları Lübnan'a ilhâk eder ve adına da "Büyük Lübnan Devleti" der! Adına "Böyük Lübnan!" dediği bu devletin alanının -ona eklenen topraklarla birlikte- sadece "10 bin km^2"ye ulaştığını bildiği hâlde!

Daha sonra Fransızlar, Lübnan'ı sömürmeye ve bölge üzerinde nüfûzlarını iyice oturtabilmek için de Lübnan vatandaşlarının gücünü parçalamaya ve aralarına fitne tohumları ekmeye çalışır. Ama bazı Lübnanlılar Fransa karşısında teslîm bayrağı çekmezler. Dolayısıyla belli aralıklarla birtakım direniş hareketleri yaşanır. Bunların en meşhûrlarından biri H.1338/M.1920 yılında vukû bulan ve Fransızların bastırdığı "Cebel-i Âmil" ayaklanmasıdır. Ne var ki Fransızlar, nüfûzlarını yaymak için Marunî Hırıstıyanların dostluğuna itimâd ederler. Sonra ayaklanmalar birbirini takîb eder ve Suriye ayaklanmalarıyla birleşir. Husûsen H.1343/M.1925 yılında Cebel-i Durûz'da baş gösteren ayaklanmayla! İlerleyen süreç içinde Fransızlar -her ne kadar temsîlî bir meclis kurmuş olsalar bile- Lübnan'ı, H.1344/M.1926 yılına kadar doğrudan idâre ederler. O târîhte ise ülkeye bir anayasa verirler. Böylece Lübnan Cumhuriyeti için bir başkan seçilir ki bu kişi, H.1350/M.1932 yılında ölünceye kadar yönetimde kalan Charles Debbâs'tır.

H.1351/M.1932 yılında Habîb Paşa es-Sa'd yeni reîs olarak seçilir ve 1936 yılında onu Emile Edde takîb eder. H.1355/M.1937 yılında Fransa ile Lübnanlılar arasında, Cumhurbaşkanının bir Marunî, Başbakanın ise Müslüman bir Sünnî olması konusunda ittifâk sağlanır.

İkinci Dünya Savaşı başladığında Fransız yetkililer, Lübnan'daki siyâsî ve idârî düzenle oynamaya, ülke içinde de fesâdın ve yolsuzluğun yayılmasına çalışırlar.

H.1354/M.1936 yılında Müslümanların müftüsü Şeyh Muhammed Tefvîk Hâlid, tam bağımsızlık, Lübnan'ın istiklâli ve Suriye ile birliğini gerçekleştirmek için Yüksek komiserliğe birtakım talebler sunar. Beri tarafta Marunîlerin başı Butros Uvayda da bağımsızlık ve istiklâli elde etmeyi, Suriye ile ilişkilerin güçlendirilmesini, ülke için bir anayasa belirlenmesini hedefleyen bazı talebler sunar.

H.1361/M.1943 yılında Lübnan'daki belli başlı kesimleri (Marunîler, Sünnîler, Şîîler, Ortodoks Rumlar, Katolik Rumlar, Dürzîler) temsîl ve ulusal birlik gibi bir yapıyı

ifâde eden bir hükûmet teşkîl olunur. Cumhuriyetin reîsi ise "Beşşâre el-Hûrî"dir. Sonra Fransa H.1364/M.1945 yılında Lübnan'a bağımsızlığını verir ve H.1365/M.1946 yılında Fransız kuvvetleri Lübnan'dan çekilir.

[İşbu] Yapay Lübnan devletçiğinde farklı kesimler arasındaki kargaşa devâm eder. Nihâyet 1958 yılında Marunîler ile İslâmcılar, onlara ve milliyetcilere eklenen kesimler arasında bir iç savaş çıkar. [Bu] Olaylar, 1975 yılında ikinci bir kez patlak vermek üzere yatışır. Bu kez, **İsrail** tarafından açık bir şekilde desteklenen **Marunî** Hıristiyan birliği ile milliyetci ve İslâmî güçler, kezâ Lübnan'da ikâmet eden Filistinliler arasında çatışmalar yaşanır. **Nusayrî rejimi**, **Amerika**'dan aldığı icazetle, sözkonusu taraflar arasındaki savaşa müdâhil olur. Suriye ordusu, İsrail hava kuvvetleriyle işbirliği yaparak Filistinlilerin bulunduğu **"Tellu'z-Za'ter Kampı Katliâmı"**nı gerçekleştirir. Bu katliâmda yaklaşık **50 bin** kişi öldürülür. Sonra **Nusayrîler**, Lübnan'ın kuzeyi Trablus bölgesinde Müslümanlara yönelik başka bir katliâm daha yapar. **Lübnanlı Şîî** ve **Nusayrî tâifeler**in gücü, bu savaş boyunca **Suriye ve İran**'ın desteğiyle arttıkça artar... İç savaş Lübnan'ı harâb eder ve farklı kesimlerden yaklaşık ikiyüzbin insân ölür. Sonra İsrail açık bir şekilde müdâhalede bulunur ve o dönemlerde komutasını **Şaron**'un yaptığı ordusunu sâhaya sürerek Beyrut'u işgal eder. [Şaron] 1982 yılında **Filistinliler** üzerinde korkunç katliâmlar yapar. Özellikle de **Sabra ve Şatilla** olarak bilinen katliâmları... Ayrıca Filistinli yapılanmaları Lübnan'dan ayrılmaya mecbûr kılar.

Sonra Arab Zirvesi Konferansı Tâif'te toplanır ve içi boş bir ittifâkta karâr kılarlar. Suriye'nin elinin, Amerika ve İsrail'in icâzetiyle, Lübnan'a uzanmasının önü açılmış olur... Şimdi ve Irâk işgalinden sonra ise Amerikan–Siyonist planları değişti. Zîrâ Amerika, bölgenin harîtasını yeniden biçimlendirmeye çalışıyor ve bu yolda Suriye'nin, Lübnan'dan elini çekmesini istiyor. Göründüğü kadarıyla farklı tâifeler, en başlarında ise Marunîler, Bush'un planları doğrultusunda ve Sykes–Picot'ın böldüğü bölgenin yeniden bölünmesi, yeniden çizilmesi, mikroskop altında tekrar taksîm edilip düzenlenmesi için yeni bir rol oynayacaklar.

4. Filistin

Filistin'in, Harem-i Şerîflerin Üçüncüsü ve İki Kıblenin İlki olan **Mescid-i Aksâ**'yı bağrında taşıması dolayısıyla Müslümanların nazarında pek yüce bir konumu vardır. **Şerîf Hüseyin** b. Ali, **Filistin**'in, **İngilizler**in, Birinci Dünya Savaşı öncesinde kendisine vaad buyurdukları **Büyük Arab Devleti** içinde yer alması konusunda İngilizlerle bir anlaşma yapar. Ama İngiltere H.1335/M.1917 yılında çıkarılan **Balfour Deklarasyonu** uyarınca Filistin'i, -Yahûdîlere vermek için- kendi imparatorluğuna katmak niyyetindedir. Nitekim İngiltere, sözkonusu Deklarasyon uyarınca H.1314/M.1897 yılında yapılan **Birinci Siyonist Kongresi** karârını kabûl, dolayısıyla da Filistin'in, Yahûdî ırkının vatanı olacağını taahhüd etmiştir.

Birinci Dünya Savaşı, Müttefiklerin zaferiyle son bulur ki İngiltere de bunlar arasındadır. Filistin ise H.1338/M.1920 yılında San Remo Konferansı'nda İngiliz mandası altına konulur. İngiltere, bağımsızlık nâmına Arablara verdiği sözleri bir kenara atar. Beri tarafta Siyonistlere verdiği -Filistin'in *bir* Yahûdî vatanı olacağına dâir-sözler*ine* ise sâdık kalır. İngiltere H.1338–1367/M.1920–1948 yılları arası manda döneminde Siyonistlere arazi temellükü imkânı sağlar. Dünya Yahûdîlerini karşılamak üzere Filistin'in kapılarını açar. Aslen 15 bin olan Yahûdî nüfusunu, 1948 yılı öncesinde nice yüzbinlere çıkarır. İbranice'yi resmî dil yapar. Yahûdîlere, askerî birlikler kurma imkânı sağlar. Beri tarafta Arabları baskı altına alan bir plan takîb eder.

O dönem boyunca Filistin halk ayaklanmaları baş gösterir. Bunların en bârizleri H.1338/M.1920, H.1347/M.1929, H.1354/M.1936 yılları ayaklanmalarıdır. Kudüs Müftüsü **el-Hâc Emîn el-Huseynî**, o dönemin en bâriz önderlerindendir. İngiltere, bir tür yatışma olsun diye Filistin'in -Yahûdî, Arab ve İngiliz bölgesi olmak üzere- üç bölgeye ayrılması projesini teklîf eder. Filistinliler, bu taksîmâtı reddederler ve ayaklanmalar yeniden başlar.

Şehîd İzzuddîn el-Kassâm'ın önderlik ettiği **H.1355/M.1937 ayaklanması**, işbu ayaklanmaların en şiddetli olanıdır. Ama **İngiltere**, bazı Arab yöneticilerin, özellikle Suud Kralı **Prens Faysal b. Abdulazîz**'in (!) aracılığıyla bu ayaklanmayı bastırır. İngiltere, H.1356/M.1937 yılında sözkonusu projeyi bir kenara bırakmaya mecbûr kalır. İkinci Dünya Savaşı sonrasında ise İngiltere ikincil statüde bir devlet konumuna düşer ve dünyadaki iki süper güçten biri olmak üzere **Amerika** Birleşik Devletleri sahneye çıkar. Yahûdîler de bütün çabalarını, Amerika'yı kendi taraflarına çekme üzerine odaklarlar. Amerika başkanı **Truman** da İngiltere'ye baskı yapmak ve 100 bin Yahûdî'nin Filistin'e girmesi netîcesini elde etmek sûretiyle, kendilerinin, Siyonistler için daha iyi bir müttefik olduğunu isbât eder. İşbu operasyon, İngiltere'yi, meseleyi, âcil bir şekilde uluslarası boyuta taşımaya ve 1947 yılında **Birleşmiş Milletler**e götürmeye sevkeden operasyondur.

Birleşmiş Milletler'in Filistin meselesine bakan özel kurulu, Filistin'in, biri Arab, diğeri Yahûdî olmak üzere iki devlete ayrılmasını, ayrıca Kudüs'ün de uluslararası bir statüye kavuşturulmasını tavsiye eder. Bunun üzerine oylama yapılır ve İsrail Devleti 1948 senesinde böylece kurulmuş olur. **İngiltere**, devletin idârî ve askerî alanlardaki bütün dinamiklerini **Siyonistlere** teslîm ettikten, aynı şekilde Birleşmiş Milletler'in öngördüğü taksîmât sınırlarını aşan toprakların Yahûdîlerin denetimine geçmesi imkânını sağladıktan sonra Filistin'den çekilir. **H.7.7.1367 (15 Mayıs 1948)** târîhinde **İsrail Devleti**'nin kurulduğu ilânı yapılır. Siyonist örgütler de Arabların yaşadığı topraklar üzerinde -yayılıp genişleme adına- saldırılarına kesintisiz bir şekilde devâm ederler.

Bu durum H.1367/M.1948 yılında Arablar ve İsrail arasında ilk savaşın yaşanmasına neden olur. Savaş, Arab ülkelerinin yöneticileri ile krallarının -özellikle Filistin'e komşu devletlerle Suudi Arabistan'ın- ihâneti sayesinde Arab ordularının hezîmete

uğramasıyla son bulur. Böylece İsrail Devleti'nin kuruluşu [iyice] pekişir. Yahûdîler, daha fazla bölgeyi işgal eder. Filistin'den geriye, kala kala -Ürdün'ün idâresi altına verilen- Batı Yaka ve -Mısır'ın idâresi altına verilen- Gazze Şerîdi kalır. H.1375/ M.1956 yılında İsrail'in, -İngiltere ve Fransa ile anlaşma içinde- Gazze ve Sina'ya saldırması, İsrail Devleti'nin, yeni bazı toprakları kendi ülkesine katarak daha fazla genişlemesiyle son bulur. Tabîî ki Filistin Arablarına karşı işlenen korkunç katliâmlar sonrasında!

H.1382/M.1963 yılı "**F**ilistin **K**urtuluş **Ö**rgütü"nün kuruluş ilânının yapıldığı yıldır. Örgüt, bir Filistin ordusu oluşturur ve bunlar, hem içerde hem de sınırları dışında Lübnan ve Ürdün'le birlikte İsrail'e bazı kayıplar verdirmeye muvaffak olurlar. H.1386 /M.**1967** yılında Arablar ile İsrail arasında ikinci bir savaş başlar. Savaşın akabinde Arablar, Golan, Batı Yaka, Gazze Şerîdi ve Sina Yarımadası'nı kaybeder. İsrail, **Suriye rejimi**nin ihâneti ve İsrail istihbârâtının **Abdunnâsır**'ın ordusunun soysuz ve maskara komutanlarının saflarına sızması netîcesinde buraları da işgal eder.

H.1392/M.**1973** yılında Ekim Savaşı yaşanır. Arab orduları, İsrail'i hezîmete uğratır. Ama Amerika'nın devreye girmesi ve İsrail'in yanında durması, kezâ hücûmu durduran Reîs **Enver Sâdât**'ın ve alışılageldik ihânetlerine bir yenisini daha ekleyen **Suriye rejimi**nin ihâneti sebebiyle işgal edilen sözkonusu bölgeleri kurtaramazlar.

Filistin **K**urtuluş **Ö**rgütü, Filistin davasının yegâne yasal mümessili sıfatını eline geçirdiğinde, hâin Arab rejimlerinin gözetimi ve uluslararası denetim altında Arab–İsrail çatışmasına bir son vermek için İsrail'le birtakım gizli ve alenî görüşmelere başlar. Görüşmelerin başlangıcı **1980** yılında, Amerika'nın kontrolünde, Mısır, İsrail ve Filistinliler arasında yapılan **Camp David Antlaşması**'yla kendini gösterir. Sonra **1991 Madrid Barış Konferansı**'nda bir teslimiyyet sıçrayışı yaşanır. Onu da Örgüt ile İsrail arasında yapılan **Oslo Antlaşması** izler. Ondan sonra konferanslar ve entrikalar birbirini takîb eder. Amerika'nın bakım/ve denetimi, Arab rejimlerinin ve (bünyesinde halkı Müslüman devletleri barındıran) **İslâm Konferansı Örgütü**'nün işbirliği/ve desteği eşliğinde... Nihâyet **Bush**'un devri gelir ve devreye adına **"Yol Harîtası"** denilen şey sokulur. 2002 yılında Filistin meselesini halletmek ve 2005 yılı zarfında Filistinliler için formalite bir devlet kurmak için! Ne var ki İsrail, hâlâ daha kıvırmakta ve Filistin'deki katliâmlarına, mezbahalarına yenilerini katmaktadır. Amerika ise hâlâ daha ve alenî bir şekilde İsrail'e yanaşık bir vaziyette durmaya devâm etmektedir. Açık bir plan kapsamında görünen o ki Filistinlilerden geriye kalanların tamâmı tehcîr edilecek, Mescid-i Aksâ yıkılacak ve enkâzı üzerine sözümona 'Tapınak' kurulacaktır.

2000 yılında Yahûdîlere karşı Filistin **İntifâda**sı patlak verdi ve silâhlı mücâdele yolunu tuttu. Solcu – milliyetci – laik çizginin âcizliği, iflâsı ve Müslümanların davasına ihânet ettiği gerçeği ortaya çıktıktan sonra sâhadaki boşluğu doldurmak üzere İslâmî cihâd örgütleri varlığını ortaya koydu. Bugünlerde Filistin sâhası mücâhidler ile yahûdîler arasında şiddetli çatışmalara şâhidlik ediyor. Bu arada Filistin yönetimi

-**Arafat**'ın helâkından sonra- **Mahmûd Abbâs** (Ebû Mâzin) gibi hâin liderlerin önderliğinde, bozulmasına ve kokuşmasına son sürat devâm ediyor. Bugünlerde Filistin davasına merhamet kurşunu sıkmaya aday olan Mahmûd Abbâs gibilerin liderliğinde!

5. Ürdün

Ürdün, İslâm târîhi boyunca Şâm vilâyetinin bir parçası olarak kalır. Bağımsız bir devlet olarak ise târîhi, **Sykes–Picot Antlaşması** uyarınca İngilizlerin hissesine verildiği H.1339/M.1921 yılından itibâren başlar. Sözkonusu antlaşma kapsamında Ürdün Nehri'nin doğusu boyunca Suudi Arabistan, Irâk ve Suriye arasında uzanan sınırları çizilir ve coğrafî harîtadaki yerini alır. Osmanlı döneminde Ürdün, Suriye'ye bağlı bir mutasarrıflıktır. Ürdün'ün doğusu ve Filistin, **San Remo Antlaşması** uyarınca İngiliz mandası altına verilir. Bunun akabinde İngiltere, Ürdün'ün doğusunu Filistin'den ayırmaya karâr verir ve başına da Prens **Abdullah b. eş-Şerîf Hüseyin** Ali'yi tayîn eder. Tabîî ki yönetiminin, idârî anlamda "bağımsız", Amman'da ikâmet eden İngiliz temsîlcisinin görüşüne "bağımlı" kalması kaydıyla!

H.1346/M.1927 yılında Ürdün ile İngiltere arasında bir antlaşma imzalanır. İngiltere, bu antlaşmaya göre, Doğu Ürdün'ün şeklî bağımsızlığını kabûl eder. Yönetimi ise mutlak monarşi olacaktır; sonra H.1352/M.1933 yılında düzelt*il*ir [!?]. Çünkü/böylelikle ülke, bir parça hâkimiyyet ve istiklâl gücüne eriş*miş*tir. İkinci Dünya Savaşı boyunca Ürdün, Müttefiklerin yanında yer alır. Ürdün'ün askerî kuvvetleri savaş için gerekli gayreti sarfeder ve akabinde İngiltere Ürdün üzerindeki mandaterliğini sona erdirdiğini ilân eder. H.1365/M.1946 yılında "el-Memleketu'l-Urduniyye el-Hâşimiyye /Ürdün Hâşimî Krallığı"nın kurulduğu ilânı yapılır ve Prens Abdullah'a, ülkenin anayasal kralı sıfatıyla biat edilir.

H.1368/M.**1948** yılında **Arablar** ile **Yahûdîler** arasındaki savaş patlak verir. **Kral Abdullah**, Arab ordularının başkumandanıdır! Ama fiiliyatta asıl komutan, İngiliz subayı "**Glubb Paşa**"dır! İşte böylece savaş, felâketle; Yahûdîlerin, belli bölgeleri işgal etmesi ve İsrail Devleti'nin kurulmasıyla son bulur. H.1369/M.1950 yılında Kral Abdullah, Filistin'in Batı Yaka bölgesini, Ürdün'e kattığını ilân eder. Tabîî ki bunu, İsrail Devleti kurulduktan sonra yapar!

H.1370/M.1951 yılında Kral [I.] Abdullah öldürülür ve yerine oğlu Kral Tallal geçer. Tallal, H.1371/M.1952 yılında yeni hâlle uyum arzeden bir anayasa koyar ortaya, ama aklının yerinde olmadığını ilân ederler. H.1372/M.1953 yılında ise yerine oğlu **Kral Hüseyin b. Tallal** geçer.

Hüseyin 46 yılı aşkın bir süre iktidârda kalmaya devâm eder! Tecrübeli bir dâhî ve hıyânette pek mâhir bir uşaktır. Bölgenin çelişkili-karmaşık havasında, oyunu çok iyi bir şekilde oynar. Ürdün tahtını hazırlayan İngilizlere ve bölge üzerindeki nüfûzu devralan Amerikalılara tarafgirliğiyle bilinir. Aynı şekilde Siyonist Yahûdîlerle pek kadîm olan bağları da yarı ilân edilmiş bir vaziyettedir. Bu bağları açık eden ve

İsrail'in kurucusu Ben-Gurion'la dostluk ettiği günlere dönecek kadar kadîm olduğunu ilân ile söyleyen de yine bizzât kendisidir.

Ürdün çok sönük bir ekonomiye sâhibdir. Kaynakları kıt olan çöllük bir ülkedir. Sürekliliğinde bölgesel ve uluslararası yardımlara dayanmaktadır. Nüfusunun üçte birini, Filistin'de yaşanan sürgit savaşlar sonrasında topraklarından sürgün edilen Filistinliler teşkîl eder. Bu yüzden Ürdün içindeki siyâsî dengeler pek sıkıntılıdır ve dengesini 1970 yılında yitirmiştir. Zîrâ Filistinlilerle Ürdün rejimi arasında bir savaş yaşanmış ve bu savaşın kurbânı yirmi binden fazla Filistinli olmuştur. Kezâ Filistinli örgütler Ürdün'den çıkarılmıştır. Çoğunluğu Lübnan'da karâr kılmak üzere ki, daha önce de açıkladığımız gibi 1982 yılında patlak veren iç savaşta katliâmlar yaşanmış ve Filistinliler buradan da çıkarılmıştır.

Kral Hüseyin, İsrail'le bir barış anlaşması imzaladı ve diplomatik ilişkiler kurdu. İsrail bayrağı, Amman semâlarında ve çoğunluğu Filistinlilerden oluşan halkının tepesinde ulu orta dalgalanmaya başladı.

Kral Hüseyin, -hatırladığım kadarıyla- kanser hastalığına yakalandıktan sonra 1998 yılında geberip gitti. **Veliahd**ın değişim vazîfesini ise **Amerika** üzerine aldı ve Kral Hüseyin'in, on yıllar boyunca veliahdı olarak bekleyen kardeşini bir kenara itip yerine, hayâtının çoğunu İngiltere'de geçiren oğlu*nu* ve şimdiki "**Kral Abdullah**"ı getirdi. Babasının siyâset yolunu takîb etsin diye! Abdullah'ın **İsrail**'le ilişkileri ve ziyâretleri *de* rayına oturdu. Amerika, **Irâk**'a saldırdığında/ve Irak topraklarını işgale giriştiğinde **Ürdün hükûmeti** Amerika'ya çok önemli lojistik hizmetler sundu. Amerikan kuvvetleri, Ürdün ordusuyla yapılan ortak tatbîkâttan sonra Ürdün'ün hava ve kara sâhalarını kullanarak harekete geçtiler. Günümüzde Amerika ile İsrail'in bölge üzerindeki geniş çaplı projelerinin en büyük destek merkezi Ürdün'dür. Askerî, iktisâdî ve siyâsî alanların tamâmında ki, Ürdün rejimi, düşmanlara pek değerli ihânet hizmetleri sunmaktadır.

Kitâbın son düzeltmelerini yaptığım günlerde haber merkezleri, bize Memlûkları ve Mulûk-i Tavâif devletlerini hatırlatan pek komik bir haber geçtiler. Kral Abdullah, kardeşi Hamza'yı veliahdlıktan azledip yerine henüz 9 yaşında olan oğlunu tayîn etmişmiş... Ürdünlü şahsiyetler de aşka gelip bu meşrû, bu azîm uygulamayı ilâna koyulmuşlarmış... Yaşadığımız şu komedi zamanları karşısında, "Hasbunallâh ve Ni'me'l-Vekîl" demekten gayrı ne gelir elden!

6. Adına "Suudi Arabistan" Denilen Haremeyn Diyârı

Günümüzde "Suudiyye/Suudi Arabistan" olarak bilinen ülke, Osmanlılar dönemi boyunca yarı bağımsız sayılabilecek bölgelerden ibârettir. Bu bölgelerin en önemlisi ise Nec*i*d'dir ve fiilî anlamda **Osmanlı** idâresine bağlı olmamıştır. Diğer bir bölge ise "Eşrâf'ın/Şerîfler"in yönettiği Hicâz'dır. **Şerîfler**, idârî anlamda Osmanlıya tâbi olmuş, onun himâyesi ile riâyetine bağlı kalmışlardır. Bir de Şâm ve Irâk'a sınır olan Şimâl bölgesi vardır ve yine Osmanlıların yetkilendirmesiyle **er-Reşîd Âilesi**'nin

hükmüne/idâresine tâbi olmuştur. Günümüz Suudi Arabistan Devleti'nin kuruluşu ise onsekizinci yüzyıldan itibâren üç aşamadan geçmiştir:

Birinci Aşama: Birinci Suud Devleti

H.1157/M.1744 yılında başlar. Bu yıl, aynı zamanda davetci "Şeyh **Muhammed Bin Abdulvahhâb**"ın ed-Dir'iyye beldesine hicret ettiği ve bu beldenin Emîr'i **İmâm Muhammed Bin Suud** ile kendisi arasında -davetin yayılması adına- destek ve yardımlaşma ittifâkının yapıldığı senedir. Emîr İmâm Muhammed b. Suud b. Mukrin (1725/1765) Birinci Suud Devleti'nin kurucusu kabûl edilir. Sonra Vahhâbî davetin yankısı Yarımadanın dört bir tarafında yayılır.

Emîr Muhammed b. Suud H.1178/M.1765 yılında vefât eder ve İmâmet için oğlu Emîr Abdulazîz b. Muhammed'e biat edilir. O da Suud devletinin alanını, güneyden Vâdi'd-Devâsir, kuzeyden ise Irâk'ın doğusundaki es-Semâve'ye ulaşacak kadar genişletir. İmâm Abdulazîz b. Muhammed H.1228/M.1813 yılında bir sûikasd sonucu öldürülür. Ölümünden önce ise oğlu Suud'u kendisine halef tayîn etmiştir. İnsânlar İmâmet için Suud'a biat ederler. Suud, H.1228/M.1813 yılında Mekke'ye girmeyi ve Hicâz'daki Şerîflerin nüfûzunu bastırmayı başarır.

Osmanlı Devleti, Hicâz üzerindeki otoritesini kaybetmeye razı olmaz. Bu arada Irâk bölgelerinde çalışmaları gün geçtikçe artan **Selefîlik** hareketi de Osmanlıların korkusunu arttırır. Şerîf el-Ğâlib Osmanlılardan yardım isteyince Sultân II. Mahmûd, Mısır vâlisi [**Kavalalı**] Mehmed Ali Paşa'yı Hicâz'ı geri almakla görevlendirir. O da Mekke ile Tâif'i ele geçirir.

İkinci Mısır Hamlesi

Sonra Mehmed Ali Paşa'nın bizzât kendisi H.1228/M.1813 yılında Hicâz'a doğru sefere çıkar. Mekke, Medîne ve Tâif üzerinde sultasını kurmayı başarır. Ayrıca Tihâme ile Asîr'e girer. Bu zaman diliminde İmâm Suud b. Abdulazîz vefât eder ve H.1230/M.1814 senesinde yerine oğlu Abdullah geçer. Sonra Mehmed Ali Paşa yeni ve güçlü bir saldırı hazırlığı yapar. Bunun için oğlu İbrâhîm Paşa'yı komutan tayîn eder. İbrâhîm Paşa ilerleyip Suudluların başkenti ed-Dir'iyye'yi, uzun bir muhâsara ve şiddetli bir muhârebe sonrasında ele geçirir. Akabinde iki taraf arasında sulh yapılır. İmâm Muhammed b. Abdulvahhâb, Mehmed Ali Paşa ile sulh anlaşmasını imzalamak için -yanında kalan destekçileriyle birlikte- Mısır'a gider. Mehmed Ali Paşa'nın kuvvetleri nüfûzlarını el-Katîf bölgesine yaymayı başarırlar.

Birinci Aşama veya Birinci Suud Devleti İmâm Abdullah'ın 1818 yılında teslîm olmasıyla son bulur.

İkinci Aşama: İkinci Suud Devleti

Emîr Meşârî b. Suud el-Kebîr'in, Mısır'dan kaçmayı başardığı zamanla başlar ki bunun akabinde İmâm olarak kendisine biat edilir (H.1235-1236/M.1819-1820).

Ed-Dir'iyye'nin teslîmi esnâsında kaçış yoluna başvuran Emîr Turkî b. Abdullah b. Muhammed b. Suud'u ise Riyâd Emîri olarak atar. Emîr Turkî'ye, H.1250/M.1834 yılında oğlu Emîr Faysal b. Turkî halef olur. O da bir taraftan âilesinden kendisine rakip olanlarla, diğer taraftan ise Mısırlılarla mücâdeleye devâm eder.

İmâm Faysal b. Turkî, Hâil'in emîrliğini, babası Turkî'nin kâtillerini bastırmak konusunda kendisine yardımcı olan adamlarından birine vermiştir. Bu adam ileride Reşîd Âilesi Emîrliğini kuracak olan Abdullah b. Reşîd'dir.

Faysal b. Turkî dönemi iki evreye ayrılır: Birincisi H.1250/M.1834 yılında ve babasının öldürülmesi sonrasında emîrliğe gelmesiyle başlayan evredir ki fitne ve kargaşa dönemidir. Faysal'ın dokuz yıllık bir direnişin akabinde Mısır'ın Necd ve Hicâz vâlisi olan Hûrşîd Paşa'ya teslîm olmasıyla son bulur. Paşa kendisini Mısır'a götürür ve yerine -Necd'i askerî bir yönetimle idâre etmek üzere gelen- amcası Hâlid b. Suud'u atar. Necd ahâlisi onun yönetiminden nefret ederler ve onu bir ecnebî gibi görürler. Sonra da onu hal'etmek/devirmek için kendi aralarında birleşirler. İki yıllık bir direnişten sonra bunu gerçekleştirirler. Ondan sonra yönetime H.1257/M.1842 yılında Abdullah Sineyyân b. İbrâhîm b. Sineyyân b. Suud gelir. Yönetimi pek fazla devâm etmez. Zîrâ Mehmed Ali Paşa, İmâm Faysal b. Turkî'yi serbest bırakır; Necd ahâlisi de H.1259/M.1843 yılında ona biat eder. İkinci Aşama'da [yönetimi] yirmidört yıl kadar sürer ve sultasını Yarımadanın büyük bölümü üzerinde yayar. el-Ahsâ, el-Katîf, Vâdi'd-Devâsir, Asîr, el-Cubeyl ve el-Kassîm gibi bölgeler onun yönetimine boyun eğer. H.1282/M.1865 yılında vefât etmesiyle birlikte Suud'un İkinci Aşama'sı veya İkinci Suud Devleti biter. Zîrâ Faysal b. Turkî'nin oğulları taht kavgasına tutuşurlar. Bu arada Osmanlı Devleti, sayısız hamleleriyle Necd ahâlisini bitkin düşürmüştür. Faysal'ın oğulları olan Suud, Abdullah ve Muhammed arasındaki çekişme devâm eder. Ama H.1291/M.1874 yılında İmâm b. Faysal vefât eder ve ondan sonra İmâmete, kardeşi Abdurrahmân geçer. Abdurrahmân ise büyük kardeşi Abdullah'ı geri getirmeyi ve onunla anlaşmayı başarır. Kardeşi Abdullah'a biat eder. Ne var ki Suud'un oğulları, âileden ayrılırlar. Reşîd Âilesi ise o zamana kadar Suud Âilesi'ne itâat edegelmiştir.

Velâkin H.1299/M.1881 yılında Hammâde Vak'ası yaşanır ve İbn Reşîd'in, Necd'i istîlâ etmesiyle; İmâm Abdullah ile kardeşi Abdurrahmân'ı -Suud Âilesi'nden başka on kişiyle birlikte- esîr olarak Hâil'e götürmesiyle netîcelenir. Suud'un oğulları Muhammed, Sa'd ve Abdullah'ı öldürten, âilelerini de Hâil'e sürgün eden Sâlim b. es-Sebhân Riyâd Emîri olarak kalır.

H.1308/M.1889 yılında İmâm Abdullah hastalanır. Kendisi ve kardeşi Abdullah'ın Riyâd'a dönmesine izin verilir. Ama İmâm Abdullah aynı yıl içinde ölür. İmâmet için kardeşi Abdurrahmân'a biat edilir. Sonra İbn Reşîd Necd'i istîlâ eder. Abdurrahmân haremini ve evlâdlarını dışarı çıkarır. Öncelikle el-Ahsâ'ya, sonra Katar'a, en son olarak da Kuveyt'e giderler. Oğlu Abdulazîz, Riyâd'ı ele geçirinceye ve Üçüncü Suud Devleti'nin kuruncaya kadar da orada kalırlar.

Üçüncü Aşama: Üçüncü Suud Devleti

İngiltere -ileride açıklanacağı gibi- sultasını Kuveyt üzerinde yaymıştır. Emeli ise Arab Yarımadası ile Harameyn Diyârı'nı ele geçirmek yönündedir. Ama Harameyn Diyârı'nın Müslümanların nezdindeki konumunu, yabancı kuvvetlerin orada bulunması hâlinde gösterecekleri nefreti çok iyi bildiği için burayı işgale dolaylı bir yoldan başvurur. Bunu da orada kendisine bağlı bir âileyi başa getirmekle yapar. Bölgenin târîhi ve bu bölgede bulunan kabîlevî güçler üzerinde yaptığı okumalar sonrasında yaptığı budur.

İngilizlere bağlı Kuveyt hâkimi "**Mübârek es-Sabâh**", bu görev için, İngilizlere, -yanında [Kuveyt'te] mülteci konumunda olan- **Abdurrahmân Bin Faysal Âl-i Suud'a** itimâd etmelerini tavsiye eder. İngiliz temsîlcisinin Abdurrahmân b. Faysal Âl-i Suud'la görüşmesi sonrasında Abdurrahmân, yaşlılığı dolayısıyla bu göreve uygun olmadığını söyleyip İngiliz temsîlcisini iknâ, İngiltere'nin planlarını hayâta geçirsin diye de oğlu **Abdulazîz'i** kendisine takdîm eder. İngiliz temsîlcisi, henüz yirmili yaşlarda olan Abdulazîz'i beğenir. Kendisinde kudret ve necâbet sezer. İşte **şu günümüze kadar devâm eden Üçüncü Suud Devleti**'nin târîhi, bu noktadan itibâren başlar. Allah kahretsin onları!

İngiltere, Abdulazîz'i, gerekli altınlarla, danışmanlarla ve kuvvetlerini hazırlama konusunda kendisine yardımcı olsun diye askerî bir uzmanla donatır. İlk icrââtını, babalarının saltanatını geri almak iddiâsıyla 1901 yılında gerçekleştirir. Ne var ki kısmetine hızlı bir hezîmet düşer ve Kuveyt'e döner.

Abdulazîz, mesele üzerinde enikonu kafa yorduktan sonra yeniden hamle yapmaya karâr verir. Ancak bu sefer, **Şeyh Muhammed b. Abdulvahhâb'ın daveti**ni ihyâ adı altında harekete geçer. Necd ahâlisi tarafından sevilen bu dînî davetin ardına gizlenir. Gerçekten de çağrısı/veya davası milletin desteğini kazanır. Abdulazîz böylelikle H.1319/M.1902 yılında Necd'e geri dönmeye ve Riyâd'ı ele geçirip kendisini Emîr ilân etmeye muvaffak olur. Hâil bölgesinde Reşîd Oğulları saltanatı nâmına var olan her izi silmeye başlar.

Sonra Abdulazîz, **Vahhabî** daveti destekçilerini top*ar*lamaya başlar ve onlardan "**İhvânu Men Tâ'ellah** (/Allah'a İtâat Edenlerin Kardeşleri)" adıyla bilinen bir hareket oluşturur. Bunlar, silâhlı milisleri andıran, güç-kuvvet ve yemînlerinin şiddeti ile tanınan akâidci mücâhidlerden müteşekkil kimselerdir. Abdulazîz'in kuvvetleri [gün geçtikçe] büyür ve o da himmet ü gayret ile harekete geçip [üzerine aldığı vazîfe konusundaki] yeterliliğini ve dehasını isbât eder.

H.1321/M.1903 yılında 'el-Bukeyriyye' ve 'eş-Şenâne'de kazandığı iki kesin zaferin akabinde el-Kassîm'i ele geçirir. İbn Reşîd karşısındaki nihâî zafer ise H.1334/M.1913 yılında Büreyde şehri yakınlarında yaşanan "Ravdatu Muhennâ" muhârebesinden sonra gelir. Böylelikle Türklerin el-Ahsâ üzerindeki -42 yıl kadar devâm eden- idâresi son bulmuş olur.

Birinci Dünya Savaşı'ndan sonra Abdulazîz Necd'in ve buraya bağlı bölgelerin Sultân'ı lakabına nâil olur.

O dönemlerde **İngiltere**'nin, **Hicâz** bölgesinde **Şerîfler**le iş tutan başka bir uşağı daha vardır ki kendisi meşhûr câsûs **"Arabların Lawrence"**dır. Lawrence, **Şerîf Hüseyin**'i -daha önce de gördüğümüz gibi- kandırır. Eğer **Osmanlı Hilâfeti** karşısında İngilizlerin yanında durup savaşırsa, Arab Yarımadası, Şâm ve Irâk'ta bir Arab Hilâfeti kurması için kendisine yardımcı olacaklarına dâir söz verirler. Şerîf Hüseyn'in, **Büyük Arab Devrimi** adı altında yaptığı işte budur. Günü geldiğinde İngilizler, onu aldatır ve hayâllerinin memleketini İngiltere ile Fransa kendi aralarında paylaşır. İngilizler, Arab Yarımadası için iki uşaktan birini, ya Abdulazîz'i ya da Şerîf Hüseyin'i tercîhle karşı karşıya kalırlar. Epeyce süren bir müzâkere ve müşâvere aşamasından sonra İngiliz Sömürge Bakanlığının tercîhi, iki sefîlin en sefîli olur ve Abdulazîz'i seçerler. Diğer aldanmış beyi ise hayâtının geri kalanını orada geçirmek ve sürgünde ölmek üzere Kıbrıs'a sürerler!

Bu aşamadan sonra Abdulazîz, Hicâz'a iki sefer düzenletir ve burayı istîlâ eder. Lakabı ise "Hicâz Meliki/Kralı, Necd ve Bağlı Bölgelerinin Sultânı" olur. İngilizlerin irâdesi/dileği, Arab Yarımadasının bütün bölümlerini, Sultân Abdulazîz'in sultası altına vermek yönündedir. Abdulazîz, Asîr ve Necrân'ı memleket*inin* sınırları içine katmayı başarır. H.1350/M.1932 yılında Kral Abdulazîz, Hicâz memleketi bölümlerini, Necd sultânlığını ve sâir emîrlikleri birleştirdiğini ilân eden bir fermân çıkarır. İngilizler, bu devlete, o tuhaf, o rezîl ismi verirler ve onu, uşaklarının âilesinin adıyla isimlendirirler. Böylelikle de ortaya, adına, "el-Memleketu'l-Arabiyyeti's-Su'ûdiyye"/ "Suudi Arabistan Krallığı" denilen devlet çıkar.

"**İhvânu Men Ta'ellah**" hareketi mensûbları, **İbn Suud**'un dînî çağrılarına, gerçekten inanmışlardır. Bu yüzden tevhîd davetlerini, yakın bölgelerde, Irâk, Kuveyt, Yemen ve Şâm gibi bölgelerde yayma işini devâm ettirmeye çalışırlar. Ne var ki İngilizlerin planları başka bir vâdidedir. İngilizlerin, tevhîd davetinden bütün istedikleri ise -sonradan sınırlarını çizdikleri bölgeyi, Âl-u Abdulazîz'in–el-Suud'un denetimine vermek üzere- kendi planlarını uygulama yolunda bir perde/bir basamak olarak kullanmaktır. Başka bir şey değildir. Bu yüzden Abdulazîz ile saltanatının kurulması yolunda yakıt işlevi gören "İhvânu Men Ta'ellah" arasında bir nefret baş gösterir. **İhvân**'ın, **Abdulazîz** nâmına hoş görmediği başka birtakım şeyler vardır ve saydıkları arasında şunlar da bulunmaktadır: "Sâhib-i Celâlet Sultân..." sıfatıyla anılması... İngiliz danışmanlarının çokluğu ve istişârelerinde onlara bağlı kalması... Yine gördükleri şeylerden biri ise, düzenine, muâsır medeniyet kokusunun bulaşmaya başlamasıdır. Sonuç itibâriyle iş, Abdulazîz ile İhvân arasında bir savaşa dönüşür. **İngiliz**ler, İhvân topluluklarını vurmak için **uçakları**yla Abdulazîz'e yardım ederler. O da kendisine bağlı kabîleler ve destekçileriyle birlikte harekete geçip **"es-Sebîle Vak'ası"** nâmıyla meşhûr muhârebe mevkiinde İhvân mensûblarını bastırır. **Tevhîd davetcileri boğazlanır** ve **çoğunluğu katledilir**. Sağ kalanlarsa

köylere ve çöllere dağılırlar. es-Sebîle sonrasında İngiliz danışmanlar sevinçlerinden uçacak gibi olurlar. Üzerlerindeki Arab kufiyelerini havaya fırlatıp kendi kisvelerini ve kimliklerini açığa vururlar.

Ondan sonra Abdulazîz, İngilizlerle bir antlaşma yapar. Antlaşma uyarınca majesteleri Kraliçe Elizabeth hükûmeti, Suudi Arabistan Krallığı'nı Abdulazîz'e ve kendisinden sonra zürriyyetine münhasır kılacak ve buna bağlı kalacaktır. Bunun karşılığında Abdulazîz de İngilizlerin meşvereti olmadan herhangi bir siyâsî karâr almayacak veya bir iş yapmayacaktır. İngiliz temsîlcisi ile Kral Abdulazîz, bunun üzerine bir vesîka imzalarlar. Bu vesîka, İngiliz Dışişleri bakanlığının yayımladığı belgelerden bir belge olarak yakın bir zamanda yayımlandı. Kitâbların ve medyanın konusu oldu! Aynı şekilde şöhret bulan başka bir vesîka daha var. Bu vesîkada ise Abdulazîz, Yahûdîlerin Filistin üzerinde hakları olduğunu kabûl ediyor. Zâten onun oğlu ve Dışişleri bakanı Faysal da Yahûdîlere yardımcı olmuş, -daha önce Birinci Bölüm'de de geçtiği gibi- 1936 yılında Yahûdî göçmenlere karşı başlatılan Büyük Devrim'in bastırılmasına öncülük etmiştir.

Sonra **petrol** faktörü ortaya çıkar. Önce İngiliz, sonra da Amerikan şirketleri bu petrolü yağmalar.

İkinci Dünya Savaşı'ndan, Amerika'nın süper güç olarak öne çıkışından, İngiltere'nin potansiyelinin ve de rolünün nisbeten gerilemesinden sonra Amerika, o hiç batmayan imparatorluk güneşi, hattâ ayı bile batan ve ola ola Amerika'ya kuyruk olan İngiltere'nin kolonilerinin çoğunu tevârüs edip kendi kontrolüne alır. **Abdulazîz** de dehasıyla bu uluslararası dönüşümü fark eder. "Yahûdî" başkan **Roosevelt** ile bir Amerikan savaş gemisi üzerinde buluşur. Amerika ona ve vârislerine, daha önce İngiltere'nin vaad buyurduğu şeylerin aynını vaad buyurur. Tabîî ki o da onlara, hem kendisi hem de zürriyyeti adına daha önce İngiltere'ye taahhüd ettiği şeylerin aynını, dostluğu/bağlılığı, itâat ve uşaklığı taahhüd eder. Geçmişte vukû bulan ve şâhidi olduğumuz şu talihsiz–son zamanlarda vukû bulmaya devâm eden şey *de* budur! H.1273/M.1953 yılında Kral Abdulazîz ölür.

1953 yılında **Kral Suud**, babasının halefi olarak yönetime gelir. Âile ve ulemâ kendisine biat ederler. Ama Kral Suud, o dönemde Arab ülkelerinde revâc bulan milliyetci düşüncelere kâni olur. Kezâ çağdaş düşüncelerini ve bozuk ahlâkını da alenen ortaya koyar. Bu yüzden -görünen zâhirî sebebler ve yaptıkları dolayısıyla- âile ve ulemâ onun hal'i/azli üzerinde birleşir. 1964 yılında hal'olunur. Oğulları, kızları ve torunları, Müslümanların mâllarından yağmaladıklarından paylarına düşenle Batı'da ikâmet etmek; seks, çıplaklık ve arsızlık haberleri yapan dergilerin malzemesi olmak üzere ülkeden çıkarlar. Öyle ki bazı dergiler, kızlarının zinâ yoluyla peydahladığı kimi çocukların resimlerini dahi yayımlar.

Ondan sonra yönetime Kral "**Faysal Bin Abdulazîz**" gelir. Yönetimi 1975 yılına kadar devâm eder.

Kral Faysal, şu anki Suudi Arabistan'ın ve bu ülke içinde **laik**liğin kurucusu kabûl edilir. Ülke onun döneminde bir **petrol patlaması** yaşar. Paralar su olup akar hazînelerine... Ömrünün çoğunu babasının Dışişleri bakanlığını yaparak geçirdiği için uluslararası siyâset konusunda deneyimli, cin biridir. Onun döneminde ülkede zenginleşme; imâr ve eğitim alanlarında bir kalkınma ve ilerleme görülür. Modern temeller doğrultusunda Suudi Arabistan'ın televizyon ve radyo istasyonlarını kurar. Fıskı, isyânı, müziği, kadınların açık-saçıklığı, fitnefücûru da içinde...! İçlerinde bir parça nâmûs ve haysiyyet kalmış birâderzâdelerinden bazı prensler, bu duruma isyân edince onları bastırır ve başlarını da katleder. **Vahhâbî âlimler**in ve reîsleri sâlih âlim -ki kendisini öyle zannediyoruz- **Muhammed b. İbrâhîm Âl eş-Şeyh**'in direncini bastırmak için Faysal'ın dehası işlemeye başlar ve dînî müesseseleri resmîleştirme yoluna gider. Onun döneminde resmî dînî müessesenin kolları kurulur. En başında "**Hey'etu Kibâri'l-Ulemâ**/Büyük Âlimler Heyeti", "Fetvâ, Davet ve İrşâd Kurulları", "**Hey'etu'l-Kadâi'l-A'lâ**/Yüksek Yargı Heyeti", "Emr-i Bi'l-Ma'ruf Nehy-i Ani'l-Münker Heyeti" ve sâir heyetler gelir. Bağrındaki Harameyn'in konumu ve maddî gücü itibâriyle Suud'un oynayacağı uluslararası rolü gözönüne alarak, kezâ Arabların önderi olmak hevesiyle çalışan Abdunnâsır'la rekâbet etmek için de bazı müesseseler ve radyo istasyonları kurar. Suudluların dehası, efendileriyle yaptıkları istişâreler eşliğinde patlak verir. Rûhî hegemonya planlarını bütün İslâm âleminde hayâta geçirmek için uluslararası dînî müesseseler kurmaya karâr verirler. Böylelikle "**Râbıtatu'l-Âlemi'l-İslâmî**/İslâm Âlemi Birliği veya Dünya Müslüman Birliği", "**en-Nedvetu'l-Âlemiyye li'ş-Şebâbi'l-İslâmî**/Dünya Müslüman Gençlik Meclisi/Örgütü [**WAMY**]", "Suud Hilâl-i Ahmer'i/Kızılay'ı" ve "**Hey'etu'l-İğâseti'l-Âlemiyye**/Uluslararası Yardım Örgütü" kurulur.

Ülke içindeki dînî müesseseler **"Vatikan" tarzı** bir yapılanmayla kurulur ve başına "Papa"ya benzer biri konulur. Bunun için "Müfti-i Diyâr/Ülke Müftüsü", "Büyük Âlimler Heyeti Reîsi [/bir nevi Diyanet İşleri Reîsi] mansıbları/unvânları icâd olunur. Bu müesseselerde -hem dâhilde hem de hâricde olmak üzere- milyarlar harcanır. Kendi varlığını kanıtlamak/dayatmak/reklamını yapmak, içerde ve dışarda gücünü, heybetini isbât etmek için... Bu konuda -birçok sebebten ötürü- başarılı olurlar. Bu sebeblerden biri, bu kurumlarda çalışanların çoğunun, samimi ve dürüst insânlar olmasıdır. Bunlar, hayır-hasenât işlerinin yakın ve açık etkilerini *kendi* gözleriyle gören, ama bu kurumları kuranların ve onların efendilerinin asıl hedeflerini idrâk edemeyen kimselerdir.

Faysal, yönetiminin son döneminde -kimi insânların dediği kadarıyla- haysiyyet ve salâh yönünde bir değişim yaşar ve Kudüs'ü geri almayı ümîd etmeye başlar. Onun döneminde Suudi Arabistan, Arab âleminde, bölgesel ve küresel siyâset sahnesinde başat bir rol oynamaya çalışır. Kral Faysal, Arab âlemindeki ulusalcı ve solcu akımlarla bir savaşa girer. Bu yüzden Suudi Arabistan, adına "Arab İrticası" veya Amerika ile Batı'ya dost akım, "Arab Sağı" denilen olgunun başını temsîl eder.

Tabîî ki başını Abdunnâsır'ın ve Suriye ile Irâk gibi bölgelerde Baascıların çektiği sosyalist, komünist, ulusalcı ve solcu Arab kuvvetlerin karşısında... [Kral] Faysal, Abdunnâsır'ın Mısır'ıyla, Yemen toprakları üzerinde bir ^vekâlet savaşı^na girer. Suudlular İmâmîleri, Abdunnâsır ise Cumhurîleri destekler.

1973 yılı **Arab–İsrail savaşı**nda Arablar, İsrail'in ve Batı'daki destekçilerinin karşısında **petrol silâhı**nı kullanmaya karâr verir. **Kral Faysal**, Batı'ya akan petrolün kesilmesi karârını uygular. *Bunun üzerine* küresel ekonomi çalkalanmaya başlar ve bu ekonomik silâhın tehlikeli etkisi ortaya çıkar. *Bu yüzden* Amerikalılar, Kral Faysal'ı öldürme karârı alırlar. Aynı zamanda Körfez'i işgal etmek ve petrol kaynaklarını askerî anlamda kontrol altına almak için uzun vadeli siyâsî planlar yapmaya başlarlar. 1990 yılından beri uygulanan da budur. Amerika, Faysal'ın birâderzâdelerinden birini Faysal'ı öldürme işi için görevlendirmeyi fiilen başarır. Bu kişi Avrupa ve Amerika genelevlerinde aylaklık eden, zinâkâr ve kumarbaz prenslerden biridir. Suud âilesi ve talihsiz İslâm âlemimizde onların benzeri hâkim âileler içinde ne çoktur onlar, bir bilseniz! *Her neyse*, bu prens, amcasının sarayına sızar ve onu öldürür. Faysal *işte* bu şekilde öldürülür ve devri sona erer. Hakîkat-i hâlinin nice, ne hâlde ve hangi niyyetle Rabbine mülâki olduğunu bir Allah bilir.

Kral Faysal'ın ölümünden sonra yönetime kardeşi Hâlid b. Abdulazîz gelir. Onun sonrasında veliahdlık için ise kardeşi Fehd'e biat edilir. Ülke onun döneminde de Amerika ve Batı'ya bağlılık yolunda seyrini devâm ettirir. İmar ve modernizasyon açısından kalkınma onun döneminde çeşitli alanlarda zirvesine ulaşır.

Hâlid'in yönetimi boyunca fiilî hâkim, veliahdı Fehd olmuştur. Sonra Hâlid âniden ölür. Kendisinin zehirlenerek öldürüldüğü de söylenmektedir. Yerini **tek gözlü deccâl, Harameyn toprakları üzerinde küfrün ve uşaklığın en alasını üstlenen Kral Fehd** b. Abdulazîz alır. Zât-ı âlileri arsızlığı, fıskufücûru, Avrupa ve Amerika'nın, onun gibi sefîh zenginler için hazırladığı "lük*ü*s" eğlence merkezlerinde geçirdiği pembe geceleriyle meşhûrdur. Şöhretinin bir diğer ayağı ise Avrupa ve Amerika'nın kumar salonlarının en büyük kumarbazlardan biri olmasıdır. Öyle ki İngiliz gazetelerinden biri onun hakkında, "Altı Milyon Pound Kaybettiği Hâlde Gülerek Çıkan Prens!" başlığı altında bir yazı yayımlar. Haber, Londra kumar salonlarından birinde on milyon dolara denk bir parayı kaybettiği zaman yapılır ki gazete, kendisini mütebessim bir şekilde fotoğraflar. Yani bu felâket kendisini sarsmamıştır. Allah müstehakkını versin!

Kral Fehd'in yönetime geldiği dönemde ülkedeki İslâmî hareket altın çağını yaşamaktadır. Zîrâ Suudi Arabistan, Arab–İslâm âleminin farklı ülkelerinde iktidârda olan zorba askerî hükûmetlerden, özellikle de -Müslüman Kardeşler'in ve bu hareketten ayrılan cihâdî örgütlerin silâhlı mücâdele yolunu tuttuğu- Mısır'dan, sonra Suriye'den kaçıp gelen İslâmcılar için bir sığınak olmuştur. İslâmcıların büyüklerinin Suudi Arabistan'a sığınması, bu ülkenin Selefî–Vahhâbî hareketinin, Mısır, Şâm ve başka bölgelerden buraya intikâl eden siyâsî ve cihâdî İslâmî hareket[lerin] bilinci

[/bunların taşıdığı bakış açıları] ile mezcolmasına neden olur. Suud'un politikası da bu olguyu, -öne çıkardığı kimliği ve kendisine mahsûs koşulları dolayısıyla- bünyesine katmak yönündedir.

Sonra **Suudi Arabistan**, **Amerika**'nın işâretiyle, **Afgan cihâd**ını destekleme yolunu tutar ve bütün kapılarını, mâlı ve cânıyla seferberliğe katılmak isteyenlere açar. Bu durum, onbinlerce Suudlunun Afganistan'ı keşfe çıkmasına ve hâkimiyyet meseleleri üzerine kurulu çağdaş cihâdî düşüncelerden etkilenmesine neden olur. Bütün bunlar ise o dönemde ülke içindeki İslâmî uyanışın ilerlemesine sebebiyet verir. Bu dönem, aynı zamanda Kral Fehd'in, laiklik ve modernizm/çağdaşlık akımı için bütün kapıları açtığı dönemdir. Bu vaziyet, mutlak monarşi diktatörlüğüyle ittifâk içinde olan ^resmî dînî çatkı^nın yanısıra sözü geçen diğer akımlar arasında kalan Suud toplumunda bir kutublaşma hâli doğurur. Bu üç akım arasındaki çatışma günümüzde bile varlığını devâm ettirmektedir.

Irâk'ın **Kuveyt**'e saldırması ve **Suudi Arabistan**'ı tehdîd etmesi akabinde Amerikan kuvvetleri ve müttefikleri gelip Suud ile çevresindeki Petrol Prensliklerine iyice kuruldular. Bu durum, mücâhidlerin Afganistan'dan *kendi merkezlerine* sağ sâlim dönüşlerinin akabinde Suudi Arabistan'da bir kaynama hâline sebebiyet verdi. Bu da -Amerikalılara uşaklık etmesi; kânûnları arasında beşerî kânûnların yayılması dolayısıyla- Suud hükûmetine karşı isyân ve cihâd etme düşüncesinin öne sürülmesine neden oldu. Muhtelif fesâd tezâhürlerinin birikmesi netîcesinde/veya bunun karşısında kimisi İslâmcı kimisi de laik olan birtakım barışçıl – siyâsî ıslâh çağrıları/hareketleri ortaya çıktı. Fehd*'in* ülkesindeki siyâsî durum, doksanlı yılların başından itibâren bozulmaya başladı ve bu durum, Şeyh **Usâme Bin Lâdin**'in, hükûmete karşı isyânı ve "Müşrikleri Arab Yarımadasından Çıkarma*k*" şiârını ortaya koyduktan sonra hükûmete karşı cihâd çağrısında bulunması sonrasında zirvesine ulaştı.

Çoğu, Suudlulardan olan şahâdet eylemcilerinin gerçekleştirdiği **11 Eylül** Olayları'ndan, Amerika'nın Irâk'ı işgalinden ve bölge üzerindeki yoğun varlığından sonra Amerika, azı dişlerini gösterdi ve planlarının ardındaki perdeyi indirdi. Planları arasında Suudi Arabistan'daki vaziyete ilişkin değişiklikler yapmak da vardı. Bu hâl ise 2003 yılından itibâren Suud Âilesi'nin geleceğini, Amerika ifritinin avucuna koydu. Resûlullâh -sallallâhu aleyhi ve sellem- ne güzel buyurmuş: «Her kim zulmünde bir zâlime yardımcı olursa, Allah o zâlimi ona musallat eder.»

2004 yılı başında Suudi Arabistan'da, Amerikalıları ve Batı varlığını hedef alan silâhlı cihâdî kıyâm hâdiseleri patlak verdi. Hâkim âileyi ve güvenlik birimlerini de aynı derecede hedefe koydu. Böylelikle Suudi Arabistan, yeni bir açık mücâdele meydânı hâline geldi. Bir tarafta başlarında cihâdî ve İslâmî uyanış hareketi olmak üzere Müslümanlar... Karşılarında ise Amerika ve en başta Arab – İslâm âlemi yöneticilerinden müteşekkil riddet ve nifâk kuvvetleri olmak üzere müttefikleri... Suud'daki hâkim âile ve resmî dînî kuruluşları ise mürted ve münâfıklardan müteşekkil bu cebhenin en başında gelmektedir.

Abdulazîz ve zürriyyeti dönemi modern Suud devletinin ve münâfık âlimlerinin târîhini ele almak, bu konuya özel, ciltler dolusu eser gerektirir. Onların o kara târîhi, hem yerel hem de küresel boyutta Ümmet-i Muhammed'in başına getirmiş oldukları musîbetlerin târîhçesi, ancak böylelikle kayıt altına alınabilir. **1901-2004 yılları arasında, sayıları takrîben 7000 emîre/prense ulaşan bu âilenin kralları, Arab Yarımadası'nda ve Harameyn Diyârı'nda küçük–mahallî bir "Ye'cûc ü Me'cûc" kabîlesi kurdular.** Allah'ın kullarını baskı altına alıp yeryüzünde fitne–fesâd çıkardılar. Eğer Ye'cûc ve Me'cûc -kaynaklarda geçtiği gibi- Fırat ile Taberiye gölünü içeceklerse, hiç şübhesiz Suud Âilesi'nin Ye'cûc ve Me'cûcları Arab Yarımadasının petrol gölünü içtiler ve bunu Yahûdîlerle Nasrânîlerin damarlarına akıttılar. Allah'a, Peygamberine ve Müminlere karşı her türlü yolla savaştılar. Onları ardısıra bırakanın ismiyle isimlendirdikleri bu ülke sathında beşerî kânûnları, kânûnlarının arasına soktular. Onlar ve benzerleri hakkında "Risâletu Tahkîmi'l-Kavânîn" adlı eseri yazan Muhammed b. İbrâhîm ve benzeri bazı sâlih âlimlerin bu konuda kendilerine yönelttikleri her türlü itirâzı, tavsiyeyi duvara çaldılar. Muhammed b. İbrâhîm ve çağdaşı birçok Yarımada âliminin, beşerî kânûnlarla hükmedenlerin veya bunları İslâm Şerîatı ile karıştıranların kâfir olduklarına dâir fetvâ vermelerine ve bu yolda [böyle bir hükümle] hükmetmelerine rağmen!

Aynı şekilde iç ve dış siyâsetleri, Batı'ya, özellikle Amerika'ya mutlak bir bağlılık arzetti. Nihâyet bu bağlılıkları, Amerika'nın bölge üzerinde yürüttüğü son savaşlarda Amerika'ya yardımları, onlarla birlikte savaşmaları ve onlara askerî hizmetler sunmaları üzerinden kendini çok açık bir şekilde gösterdi. Adâleti savunan insânları öldürmeleri ve hapsetmeleri konusundaki cürümlerine gelince, anlat anlatabildiğin kadar! Fesâd ve ahlâksızlıkları, Müslümanların mâllarını içki ve kumar masalarında, zengin tabakanın genelevlerinde saçıp savurmaları ise basın malzemesidir. Burada tek bir habere yer vermekle yetineceğiz. Dünyanın zengin adamlarıyla ilgilenen bir gazetinin yaptığı habere göre Sultân'ın günlük (dikkat edin: günlük!) masrafı 3 milyon dolar imiş! Fehd'e gelince, kendisi kumar masasında 10 milyon dolar kaybettiği hâlde (salondan) gülerek çıkan prenstir. Allah rezîl etsin onları! Basın yayında ve kitâblarda kendisiyle ilgili tevâtür eden haberlere göre, gençliğini, kucaklarında geçirdiği, onların da kendisiyle gizliden hatıra fotoğrafı çektirdiği nice hosteslere, fâhişelere, istihbârât birimlerinin beslemesi dişi mugannilere şantaj çekleri ödemektedir. O günlerin faturasını, ülkenin iç ve dış siyâsetine şantaj yoluyla fatura ettirsin diye! Fâhişelerin emeklilik hakkı ve yaşlılık nafakasını kapatsın diye!

Yine Suud kralları, Arab ve Müslüman ülkelerde iktidârı devralan ve mücâhidler karşısında tahtları sallanan her bir tâğûtu milyonlarca dolarla desteklediler. Suriye cihâdı esnâsında Nusayrîlere destek verdiler. Müslümanların karşısında Cezayir hükûmetini desteklediler. Kuzeylilerle savaşları esnâsında Yemen'de komünistleri desteklediler. Lübnan'da yaşanan iç savaş yıllarında Müslümanların ve Filistinlilerin karşısında Hıristıyanlara ve Marunîlere destek verdiler. Filipin'de Müslümanların

karşısında "Diktatör Marcos"u bile desteklediler. Çeçen mücâhidlerin karşısında "Putin"e destek verdiler. Keşmîr ve Âsam'da Müslümanları boğazlayan Hindistan hükûmetini desteklediler. Amerikalıların, Taliban'a karşı savaşını finanse ettiler... Gizli olanlar şöyle dursun, alenî cürümlerinin listesi böyle uzayıp gider.

En büyük cürümlerinden biri ise petrol geliri nice milyarları saçıp savurmalarıdır. Bu konu üzerinde düşünen biri dehşete kapılır, kahra boğulur. Nitekim Suudlular, târîhte en büyük petrol üretimini gerçekleştiren ülke üzerindedir. Zîrâ Suudi Arabistan, sâir ihrâcâtı ve transit gelirleri hâricinde günlük olarak 10 milyon varilden fazla petrol ihrâc eder. Yani güneşin doğup battığı her gün için yarım milyarı aşkın dolar! Bu gelirlerin çoğu, Yahûdîlerin ve Hıristıyanların bankalarına akıtılır. Suudlular *da* uygulamaya konulan Amerikan politikalarının uzun faturalarını bu paralardan öder. Bu bahis de böyle uzayıp gider. Tafsîlâtlı okuma yapmak isteyenler için bu konuda yazılmış pek çok yayın vardır. Burada sadece şunu zikretmekle iktifâ edelim ki son dönemde basına yansıyan haberlerden biri, Suudluların, 2004 yılı Irâk işgali için Bush ile ittifâk yapsınlar diye "Aznar" dönemi İspanya hükûmetine büyük meblağda bir rüşvet ödedikleridir. Meblağın mikdârını bir Allah bilir! Allah kahretsin onları!

Hasbunallâh ve ni'me'l-Vekîl!

7. Kuveyt

Kuveyt bölgesi, [aslen] "el-Kurayn" ismiyle bilinmekteydi. Kuveyt ise "Kût" kelimesinin [*ism-i*] *tasgîri* olup ona mücâvir bir bölgedir ve bu bölgeye hükmeden Benî Hâlid [Hâlid Oğulları] kabîlesinin reîsi "Muhammed b. Uray'ır"ın inşâ ettirdiği küçük bir limandır.

Modern Kuveyt'in târîhi, "Âl ***es-Sabâh*** [***Âilesi***]"nin Necd'den göç etmesiyle başlar. Bu âile, ülkenin işlerini, Hâlid Oğullarıyla birlikte ortak bir idâreyle çekip çevirme üzerine anlaşırlar. Fakat H.1170/M.1756 yılında es-Sabâh Âilesi, Kuveyt'in idâresi konusunda bağımsızlığını ilân eder ve başlarına da Sabâh-ı Evvel [I. Sabâh] lakabıyla anılan Prens "Sabâh el-Câbir" geçer.

Onun halefi olan "Şeyh Abdullah el-Mübârek", H.1292/M.1876 yılında **Osmanlı** Türkleri tarafından bölge üzerinde kendisine verilen "Kâim-i Makâm (Kaymakam)" unvânına nâil olur. Ondan sonra yönetime H.1313-1334/M.1896-1917 yılları arasında Şeyh "Mübârek b. Sabâh es-Sâni [II. Sabâh] " gelir.

Şeyh Mübârek, ülke idâresini [veya krallığı] İngiltere'nin vereceği destekle kendi âilesinin elinde tutmak için İngiltere'yle H.1316/M.1899 yılında bir Himâye anlaşması imzalama karârı alır. Böylece İngiltere bu anlaşmadan sonra Kuveyt'in dışişlerinden sorumlu bir hâle gelir!

1915 yılında, Avrupalı misyonerlerin, kitâblarında, kendisini "**Büyük Mübârek** [**Mubarak the Great**]" lakabıyla andıkları; **Hıristıyan/misyoner faâliyetler**in Arab Yarımadası ve Körfez bölgesine girmesi konusundaki kolaylaştırıcı hizmetlerini öve

öve bitiremedikleri Şeyh "Mübârek es-Sabâh" ölür! Aynı şekilde İngilizler, kendisini en sâdık yardımcılarından ve en hâlis danışmanlarından biri olması hasebiyle övüp dururlar. İslâm'ın ve Müslümanların Yarımadası olan bölgeyi kendi denetimlerine almak isteyen İngilizlerin, işbu plan-programları kapsamında Harameyn Diyârı'nın, keza Necd'in ve buraya bağlı bölgelerin kontrolünü ele geçirmelerini Suud Âilesi'ne ve zorbaları Kral Abdulazîz'e salık veren kişinin Mübârek es-Sabâh olduğunu daha önce ifâde etmiştik. Bu büyük cürüm kendisine övünç olarak yeter. Krallığını korumak için Kuveyt'i İngiliz himâyesi altına vermesi, ülkenin dışişleriyle ve iç siyâsetiyle ilgili karârları onların eline bırakması, aynı şekilde misyonerlere verdiği destek gibi değerli hizmetlerini de buna ekleyin!

1921 yılında "Şeyh Ahmed el-Câbir" yönetime gelir. Yönetim dönemi, petrolün çıkarıldığı ve 1946 yılında Kuveyt petrolünün ilk ihrâcât sevkiyatının yapıldığı bir dönem olur. Aynı şekilde onun döneminde devletin muhtelif idârî birimlerinde [bazı] düzenlemeler yapılır. Yurtdışına okumak için gönderilmiş olan gruplar geri döner. Böylece İngiliz nüfûzunun yanısıra Amerikan nüfûzu da ülkeye girer.

Ondan sonra yerini halefi, şimdiki Prens "**Câbir es-Sabâh**" alır. Câbir es-Sabâh döneminde Kuveyt, din, ahlâk, laik politikalar gibi alanlarda Körfez ülkelerinin en bozuğu hâline gelir. Öyle ki, din ve şerîat, Kuveyt'in resmî gazetelerinde [bile], bir istihzâ ve alay malzemesi kılınır. Öyle ki, Kuveyt'in başına, kilisede rütbesi olan hıristıyanlaşmış bir mürtedin geçtiği ilân edilir. Öyle ki, bir mahkeme, Zât-ı İlâhî'ye dil uzatan Kuveytli bir kadın yazara 100 Kuveyt Dînârı [gibi komik bir] para cezası keser; uygulanmasının durdurulması kaydıyla da bir aylık hapis cezası verir! İnkârcıların inkârı karşısında Rabbim ne yücedir!

Kuveyt'in gerçek bir Amerikan üssüne ve Amerikan kuvvetlerinin bölgeyi işgal etmek için kullandığı bir koridora ve merkeze dönüşmesi konusu ise o derece meşhûrdur ki, burada konunun şerhine girişip sayfaları heder etmekten bizi müstağnî kılar. Nitekim **Kuveyt**, **2003 yılı Irâk işgali**nde, topraklarının %60'ını, saldırı için manevralarını yapsınlar diye, bir askerî üs olarak, **Amerikan–İngiliz** kuvvetlerinin hizmetine sundu. Konuyla ilgili tafsîlât meşhûrdur. Kuveyt hükûmetinin, Suudi Arabistan ve bütün Körfez ülke hükûmetlerinin de yaptığı gibi, İslâm'a ve Müslümanlara karşı yürütülen savaş için büyük meblağlarla sağladığı finansal destek de aynı derecede meşhûrdur. Konuya ilişkin aklımda kalan tek bir örneği sunmakla yetineceğim ki o da, Kuveyt'in, Komünist Moskova hükûmetine verdiği 4 milyar dolarlık meşhûr destektir. Üstelik 1992 yılında Afgan mücâhidlerin [komünist yönetimiyle birlikte] düşüşünden kısa bir süre önce Kâbil'in kapılarını zorladıkları ve iflâsın Kızıl Ordu'yu dağılma tehlikesiyle tehdîd edip durduğu bir dönemde...!

8. Katar

Katar Yarımadası, Arab [/Basra] Körfezi dâhilinde yer alır. Başkenti "ed-Devha" olup petrol ve gaz zengini bir mıntıkadır. Katar, vakti zamanında Bahreyn denilen

Arab Körfez sâhilinin bir parçasıdır. H.1360/M.1842 yılında (kabîlelerin reîslerinden biri olan) Şeyh Muhammed Halîfe, Katar vâlisi olarak tayîn edilir ve Hâlife Âilesi'nden bağımsızlaşmaya çalışır. Sonuçta hezîmete uğradığı bir savaşta onlarla çatışmaya girer ve Katar'ın yönetimi tekrar Halîfe Âilesi'nin eline geçer.

Suudlular, **Katar** yönetimi için Halîfe Âilesi ile çekişirler ve şiddetli bir savaşta onlarla çatışırlar. Savaş, Katar'ı yönetmeye başlayan Suudluların lehine son bulur. Kendisine ilk biat edilen kişi, kabîlesinin reîsliğine geçen Muhammed b. Sânî'dir. İşte Sânî Âilesi Katar'da, o vakitten itibâren varlık gösterir. Bundan sonra ise Şeyh Muhammed, Halîfe Âilesi'nin yönetiminden ayrılmaya ve yönetimi tek başına ele almaya çalışır. Bu yüzden iki taraf arasında H.1299/M.1882 yılında son bulan diğer çatışmalar yaşanır.

Şeyh Muhammed'in çabası, oğlu Kâsım döneminde meyvelerini verir. Kendisi, Osmanlı Hilâfeti'nin hükümrânlığı altında Sânî Âilesi Bağımsız Emîrliği'nin kurucusu olarak kabûl edilir. Zîrâ Katar'ı birleştiren ve Bahreyn'den müstakil/bağımsız bir hâle getiren odur. Ondan sonra yerine oğlu Şeyh Abdullah gelir ve H.1331-1368/M.1913-1949 yılları arasında yönetimde kalır.

Şeyh Abdullah döneminde Katar, hâkimiyyetini ve bağımsızlığını kaybeder ve diğer komşuları gibi İngiliz himâyesi altına girer. H.1334/M.1916 yılında bir Himâye anlaşması imzalanır. Onun döneminde Katar'da petrolün bulunduğu ortaya çıkar. Sonra Şeyh Abdullah vefât eder. Yerine ise oğlu Şeyh Ali geçer ve H.1368-1379/M.1949-1960 yılları boyunca yönetimde kalır. Ondan sonra İngiltere, Körfez'den çekilir ve Katar, H.1390/M.1971 yılında bağımsızlığını ilân eder. Böylelikle de diğer komşularının başına geldiği gibi külliyyen Amerikan nüfûzunun altına girmiş olur.

H.1391/M.1972 yılında Şeyh Halîfe b. Hamd Âl Sânî, ülke yönetimini ele geçirir ve İngiltere, Katar'a, İngiliz himâyesinden kurtulduğuna dâir bağımsızlığını verir. Katar'ın iktisâdî ve ictimâî durumu, 1939 yılından itibâren üretimi ve ihrâcâtı yapılmaya başlanan petrol gelirlerinden istifâdeyle iyileşir. Sonra Katar'da gaz çıkar ve dünyada gaz ihrâcâtı yapan ülkelerin başlarında yer alır.

Katar'ın şimdiki Prensi, doksanlı yılların sonunda babasını azlederek yönetime geldi. Onun döneminde Katar, mıntıkada bölgesel bir rol oynama çabası içine girdi. Suudi Arabistan'ın politikalarıyla rekâbete girişti. Arab Körfezindeki totaliter rejimlere kıyâsla ileriye dönük cüretkâr siyâsî adımların atıldığı çabalara şâhid oldu. Sözkonusu siyâsî adımların en başarılısı, cüretkâr ve meşhûr **el-Cezîre** uydu kanalının kurulmasıdır.[1]

[1] [Kanâatimizce Arab âlemi insânlarının "düşünce kodlarını" veyahut "kadîm tasavvur dünyasını" köklü ve alabildiğine menfî bir şekilde değiştiren de yine bu kanaldır. Umudumuz odur ki, bu kanalın yaptığı tahrîbât üzerine müstakil eserler yazılır. Bu kanalın habercilik anlayışının ne tarz olduğu ise ehline malûm... Dileyenler bir örnek olarak "Cemâl Abdullatîf İsmâîl"in "İbn Ladin ve'l-Cezîre ve Ene" / "Bin Ladin, el-Cezîre ve Ben" adlı eserini okuyabilirler. Afgan cihâdından sonra bazı ....lerin bu kanalın belini doğrultmadaki rolleri ise ayrı bir yaradır. Mtrcm]

2003 yılında Irâk'a karşı yürütülen savaşta -malûm olduğu üzere- **Amerika**, askerî kuvvetlerinin hareket hâlinde olan komuta kademesini, orta direk operasyon bölgesi olarak adlandırdığı **Katar**'ın **ed-Devha** şehrine intikâl ettirdi. İşbu komuta kademesi, Orta Asya'dan Fas'a kadar uzanan bölge içinde bulunan bir milyona yakın askerden sorumlu komuta kademesidir. Amerika, hava ve füze bombardımanlarını, aynı şekilde elektronik savaşı[nı] ve Kuveyt toprakları üzerinden sevkedilen askerlerle Irâk'ı karadan işgali[ni], ed-Devha yakınındaki "es-Seyliye" üssü üzerinden idâre etti. Aynı şekilde Amerikan kuvvetlerinin medya merkezi de savaş boyunca buradaydı.

İnnâ lillâhi ve innâ ileyhi râciûn!

9. Bahreyn

Bahreyn, Arab Körfezi üzerinde bulunan ve Katar Yarımadası ile el-Ahsâ sâhili arasında kalan bir adalar topluluğudur. Onbir aded adaya sâhib olup bunların en büyüğü Bahreyn Adası'dır. Daha önceden ise 'el-'Atûb Kabîlesi'nden olan '**Halîfe Âilesi**'nin hükmettiği "Avâl" Adası ismiyle bilinmektedir. Mezkûr kabîle, **Osmanlı**lara karşı **Suud Âilesi**'yle ilişkilerini güçlendirmiştir.

İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra **İngiltere**'nin Bahreyn'deki merkezî konumu güçlenir. H.1365/M.1946 yılında ise Bahreyn, İngiltere'nin Körfez'deki sömürge üslerinden biri hâline gelir.

H.1390/M.1971 yılında İngiltere, Bahreyn'in bağımsızlığını ilân eder ve Bahreyn Prensi Îsâ b. Selmân döneminde "Bahreyn Devleti" olarak isimlendirilmesine dâir bir karâr çıkar. Sonra Bahreyn Prensi vefât eder ve yerine halefi olarak oğlu Hamed b. Îsâ geçer. 2002 yılında ise adı geçen bu "Hamed", Bahreyn'in, bir ülkeye dönüştürülmesine dâir karâr alır! Bunun için bir anayasa çıkarır ve birtakım özgürlükler tanır. Kendisine de "Sâhib-i Azamet Bahreyn Memleketi Kralı" lakabını layık görür! (Azamet kelimesindeki Za'nın -herhangi bir okuma sıkıntısına mahal vermemek için, bu arada "Sâkin/Cezim" hâlini de gerçekten hakettiğini hatırlatarak- fethalı olduğunu belirtelim.[1]) Azameti'nin memleketinin yüzölçümünün 600 km^2'yi geçmediğini de kaydedelim. Yani orta düzey bir golf sâhasından az-biraz büyük bir mesâfe! *Ne diyelim*, Allah Teâlâ'nın, mahlûkatı içre türlü türlü takdîri var!

Amerikalılar, **Bahreyn**'i, bölge üzerinde bilfiil savaş hâlinde olan askerlerinin dinlenip toparlandıkları bir genelevine çevirdiler. Doğu Avrupa devletlerinden ve benzeri başka müttefik ülkelerden -ki aralarında bazı Arab ülkeleri de vardı- fâhişe bölüklerini buraya naklettiler! Kuveyt'i ve Irâk'ı özgürleştirme savaşları sonrasında! Allahu a'lem, kim bilir daha ne özgürleştirmeler bekliyor bizi. "Ashâb-ı Azme"ler ve

---

[1] [Aslı "Sâhibu'l-Azame" olan bu ifâde, sultanlar, krallar vs. için kullanılan haşmetmeab, majesteleri, yüce, şevketli, vb. anlamlara gelir. Tabîî ki Azame kelimesinin Za'sı fethalı okunduğu takdîrde! Sâkin veya cezimli okunduğunda ise "Sâhibu'l-Azme" olur ki bu da "Kemiğin veya kemik parçasının sâhibi" anlamına gelir. Gerisi okuyucunun ferâsetine kalmış bir husûs... Mtrcm]

"Ashâb-ı Cellâ(le)t"lerin, 'Haşmetmeâb–Yüce Efendiler'in, onların "Sâhib-i Semâhat" şişkin âlimlerinin bereketiyle!

Allah kahretsin onları!

10. Birleşik Arab Emîrlikleri

Bu devlet, Arab Yarımadasının doğu tarafında, Basra ve Umman körfezlerine paralel bir konumda yer alır ve şu yedi Emîrliği içine alır: Ebû Zabi (Dabi), Dubay (Dubai), eş-Şârika, Ummu'l-Kuveyn, Acmân, Re'su'l-Hayme ve el-Fuceyre. Bu bölgelerde el-Kavâsım Kabîlesi hüküm sürer ve büyük mikyâsta bir deniz*cilik* faâliyyeti gerçekleştirir. Zîrâ liderleri Rahme*t* b. Matar el-Kâsımî döneminde (H.1159/M.1747) Körfez bölgesindeki denizciliği, kendi denetimleri altına alırlar. **Portekizlileri** hezîmete uğratmaya muvaffak olurlar ve bölge üzerindeki nüfûzları yayılır.

Sonra **İngiltere**, belli hamleler akabinde Kâsımîler kabîlesini bastırmayı başarır. Emîrliklerin şeyhleri/ileri gelenleri ile bir anlaşma yapar. Bu anlaşma mûcibince İngiltere'nin [sömürge işlerine bakan] siyâsî temsîlcisi, 1823 yılından 1934 yılına kadar, kendilerince adına "Anlaşmalı Emîrlikler [/veya Mütâreke Emîrlikleri]" dedikleri yapının işlerini, İran'da bulunan merkezi üzerinden idâre etmeye başlar. Sonra siyâsî temsîlci 1948 yılında Bahreyn'e intikâl eder ve bir İngiliz siyâsî subayı, ilk defa, eş-Şârika'da siyâsî temsîlci olarak/mukîm sıfatıyla atanır.

1953 yılında burada İngiliz Temsîlciliği (Dâru'l-İtimâd) inşâ edilir. 1954 yılında ise Dubai'ye nakledilir. 1968 yılında İngiliz hükûmeti, 1971 yılını aşmayacak târîhler içerisinde Körfez bölgesinden çekileceğini ilân eder. Böylece Emîrliklerin, tek bir devlet çatısı altında birleştirilmesine yönelik çabalar başlar. Aynı yıl içinde (1968) Ebû Dabi hâkimi Şeyh Zâyid b. Sultân Âl Nehyân, Dubai hâkimi Şeyh Râşid b. Saîd el-Mektûm ile ittifâk yapar ve iki emîrliğin birleşmesi için görüşmelere başlar. Arkasından yedi emîrliğin geri kalanına, kezâ Bahreyn ve Katar'a, Dubai'de toplanma çağrısı yapılır. Bu toplantıdan, "Dubai İttifâkı" olarak bilinen ittifâk çıkar ve Birliğin Yüksek Kurul Başkanı olarak da Şeyh Zâyid seçilir.

Ne var ki anayasanın belirlenmesi konusunda emîrler arasında ihtilâf vukû bulur. Devâm eden çalışmalar, 1971 yılında Ummân sâhil emîrliklerini içeren yedili bir birlik biçiminde son bulur. Yine 1971 yılı zarfında, Ebû Dabi, Dubai, eş-Şârika, Acmân, Ummu'l-Kuveyn ve el-Fuceyre olmak üzere altı emîrliği içeren "Birleşik Arab Emîrlikleri Devleti"nin doğuşu ilân edilir. Ondan sonra 1972 yılında Re'su'l-Hayme Emîrliği de, İngiltere'nin oluşturduğu ve tanıdığı bu yeni devlete katılır. Aynı şekilde Birleşmiş Milletler Genel Kurulu da bu devleti, üyeliğine kabûl etmeye muvâfakat gösterir. Beri tarafta Bahreyn ve Katar ise kendilerini, bu yeni doğma Birlik'ten ayrı tutarlar.

Birleşik Arab Emîrlikleri'nin vatandaşlarının nüfusu, nisbeten büyük sayılabilecek yüzölçümüne rağmen sadece 250 (iki yüz elli) bin kadardır. On yıllardan beridir bu topraklarda yaklaşık bir milyon Hindistanlı ikâmet etmektedir ve bunların çoğu

Hindu'dur.[1] Beri tarafta bir milyonluk başka bir yabancı nüfus daha vardır. Bunlar arasında Filipinli Hıristıyanlardan büyük bir kesim bulunmaktadır. Büyük bir kesimi de Avrupalılardan, özellikle İngilizlerden oluşmaktadır. **Birleşik Arab Emîrlikleri**, bölgenin tamâmında faâliyyet gösteren **misyoner** örgüt**ler**in merkezi olarak kabûl edilmektedir. Kezâ Amerikan nüfûzunun bölgeye girmesi sonrasında Amerika'nın, İngiltere'nin ve müttefiklerinin kara ve deniz kuvvetlerinin temel üslerinden biri hâline gelmiştir. Dubai ise en büyük uluslarası ticâret başkentlerinden biri olmuştur. Uluslararası boyutta bir fesâd, ahlâksızlık ve fuhuş yatağı olması da cabası! Bir diğer yönü ise teröre karşı savaşın idâre edildiği ana merkezlerden biri hâline gelmiş olmasıdır. **Amerikalılarla İngilizler**in, bazı **Arab istihbârât birimleri**yle, özellikle de İslâmcılara karşı savaşta epey bir deneyimi olan Mısır istihbârâtıyla beraber idâre ettiği Amerika'nın ana güvenlik ofisleri buradadır.[2] Yine Birleşik Arab Emîrlikleri'nin küçük ordusunun üst düzey komuta kademesi İngilizlerden, orta rütbeliler Pakistanlı paralı askerlerden, alt/alçak kademe ise çeşit çeşit gönüllü başıbozuklardan müteşekkildir! Başlarında ise Amerikan familyası oğullarından bazı fahrî generaller bulunmaktadır!

11. Ummân

Ummân, Arab Yarımadasının güneydoğu köşesinde yer almaktadır. Emevîlerin son dönemlerinde burada bir devlet kurmuş olan **Hâricîler**in İbâdî kolunun kalesi olarak kabûl edilmektedir.

Ummân, târîhin bir diliminde Portekizlilerin tehdîdine maruz kalır. **Portekizliler**in karşısına **Osmanlılar** çıkar. Stratejik konumu dolayısıyla Türk–Fars rekâbetine de

---

1 [Fas Adâlet ve Kalkınma Partisi kurmaylarından olup bilahare siyâset işlerinden -nisbeten- el etek çekerek davete yönelen **Ebû Zeyd el-Mukri el-İdrisî**'nin bir konferans kaydında geçen bir husûs, Hindistan devletinin, beş milyona yakın fanatik Hindu'yu, ajan yetiştirir gibi yetiştirip iş gücü adı altında Arab âlemine gönderdiğidir. Bir kardeşimizin bizzat şâhid olduğu bir örnek de şudur: İkinci Körfez olayları sonrasında Kuveyt devletinin kendi vatandaşlarına konut (villa) imkânı sunmak amacıyla çölde yaptırdığı ve en az elli (50) milyar dolarlık tek bir projenin tepeden tırnağa idârecileri Hindistanlı mühendislerdir. Allah rahmet eylesin değerli âlim **Hasan Eyyûb**'un, keza -şu zamanlarda köşesine çekilmeye mecbûr edildiğini duyduğumuz- pek değerli âlim ve davetci **Abdurrahîm et-Tahhân** Hoca'nın yıllar öncesindeki bazı konuşmalarında geçen konuyla ilgili vâkıalar ise insânı eseflere garkedecek türdendir. Bu husûsların en başında ise zinâ ve neslin ifsâdı gelmektedir ki o bölgelerde yaşayanlar bunu çok daha iyi bilirler. Hindularla ilgili durum buysa diğer milletlerle ilgili olanı varın siz tahmîn edin. Mtrcm]

2 [Bu noktada Kuveytli siyâsî ve mütefekkir, şu zamanlarda Arab âleminde eşi-benzerine ender rastlanır şahsiyetlerden biri olan **Abdullah en-Nufeysi**'nin ismini anmak ve onun bir konuşmasında geçen bazı ifâdelerini -meâlen- kaydetmek isteriz ki meseleyi bundan daha güzel özetlemek mümkün değildir. Nitekim şöyle der: "Arab âlemi istihbârât birimleriyle Amerikan istihbârât birimleri arasında fark namına, kala kala, isimlerinin, aynı maâş bordrolarında, alt alta sıralanması kaldı." Yine pek değerli ve emsâllerine ender rastlanır güzîde şahsiyetlerden biri olan **Dr. Ekrem Hicâzî**'nin de bu ve -Müellif'in ele aldığı- benzeri konularla, özellikle günümüzde Müslüman ülkelerin ve mücâhidlerin ahvâliyle ilgili pek güzel, pek münsif ve detaylı çalışmaları vardır. Mtrcm]

maruz kalır. [Günü geldiğinde] Osmanlılarla Portekizlilerin zayıflığı, İngiliz ve Fransız nüfûzu için kapıyı açar. Sultân Saîd b. Teymûr, kendi döneminde "el-Bûreymî" birimini de buraya ekleyerek ve İngiltere'nin de desteğiyle 1954 yılında Ummân'ın birliğini sağlamayı başarır. 1970 yılında ise Sultân Kâbûs b. Saîd, babasını katlettikten ve sultayı ele geçirdikten sonra yönetime gelir. Ülke, onun döneminde siyâsî ve iktisâdî anlamda bir kalkınmaya şâhid olur. Ummân Sultânlığı, bağımsızlığını kazandıktan sonra, Arab Birliği ile Birleşmiş Milletler topluluğuna, onun döneminde girer. Ummân, Amerika ve İngiltere'nin bölge üzerindeki en önemli askerî üslerinden biri olarak kabûl edilmektedir.

12. Yemen

Yemen, [târîhi boyunca] **Osmanlı Devleti**'nin yönetimine bütün bir şekilde boyun eğmez. Burayı Osmanlı idâresi altına almak için yapılan tüm hamlelerse, bölgenin doğal korunaklılığı ve ahâlisinin, San'a'daki **Zeydî İmâmlar** etrafında kenetlenmesi dolayısıyla başarısızlıkla sonuçlanır.

Yemen'deki Zeydî âileler, 1506 yılından itibâren başkent San'a'da yönetimi ellerinde tutmaya devâm ederler. O dönem boyunca Türklerle Zeydî âileler arasında sürgit devâm eden çatışmalar yaşanır. Mîlâdî on dokuzuncu yüzyılda Osmanlı nüfûzu, Tihâme, Güney Yemen, San'a ve çevresi üzerinde sınırlı kalır.

Bu hâl, Osmanlılarla Yemenliler arasında yapılan ve "ed-De''ân" ittifâkı olarak bilinen bir mütârekeyle son buluncaya kadar devâm eder. Bu süreçte İngilizler, Aden üzerinde kendi konumlarını güçlendirmeye ve nüfûz alanlarını genişletmeye çalışmaktadır. Birinci Dünya Savaşı'ndan ve Türkiye'nin savaşı kaybetmesinden sonra Osmanlılar, Arab ülkelerinden çekilmeyi taahhüd ederler ki Yemen de bunlar arasındadır. Bunun üzerine İmâm Yahyâ Hamîduddîn yönetimi ele geçirir ve 1923 yılında ülkenin bağımsızlığını ilân eder. Osmanlılar da Yemen'in bağımsızlığını tanırlar. 1934 yılında yapılan ve İngiltere'nin, Yemen'in bağımsızlığını tanıdığı antlaşma yapılıncaya kadar Yemen'de İngiltere'ye karşı mücâdele devâm eder.

Şu da var ki İngiltere, arkasında Güney sınırı problemini bırakır. Böylelikle de çatışma varlığını sürdürür. İngiltere Aden'de, Arabların yaşadığı güney bölgesinde varlığını devâm ettirir. 1956 yılında İngiltere Yemen'e tekrar saldırır. 1957 yılında Abdullah b. ez-Zeyr, İmâm Yahyâ'ya karşı isyân eder ve onu, bir sûikasd sonucu öldürmeyi başardıktan sonra San'a'da yönetimi ele geçirir. Fakat İmâm Ahmed b. Yahyâ onu hezîmete uğratmaya ve yönetimi geri almaya muvaffak olur.

1955 yılı Mart ayında İmâm Ahmed'e karşı bir darbe girişimi baş gösterir, ama başarısızlıkla sonuçlanır.

1962 yılı Eylül ayında Yemen'de, başını Abdullah b. es-Sellâl'ın çektiği, ayrıca Mısır'ın da destek verdiği ayaklanma patlak verir ve Kuzey Yemen'de cumhuriyet düzenini ilân etmeyi başarır.

Bu arada İngiltere Aden'den çekilmiş ve yönetimi komünistlere devretmiştir. İşbu komünistler, Güney Yemen'de bağımsızlıklarını ilân ettikleri gibi İslâm'a ve Müslümanlara karşı savaşa girişirler. Ateizm bayrağını göndere çeker, mescidleri yıkar ve âlimleri katlederler. Ondan sonra Allah Teâlâ bunları, kendi aralarında birbirine düşürür ve çok kısa bir süre içinde ve de şiddetli bir muhârebenin akabinde birbirlerinin kökünü kazırlar.

Kuzey Yemen'de yönetime **"Çavuş" Ali Abdullah Sâlih** geldi ve şu günümüze kadar da iktidârdadır. Ali Abdullah Sâlih, dehasıyla, işlerin dizginlerini elinde tutmayı başardı. Sonra Güneylilerin zaafını değerlendirdi; İslâmcıların ve Kuzey kabîlelerinin yardımını alarak birlik savaşını başlattı. Böylece Yemen 1993 yılında bütünüyle birleşti.

Sonra Ali Abdullah Sâlih, **Amerika**'ya yakınlaşma politikası izlemeye başladı. İslâmcıları baskı altına almaya ve her türlü muhâlifini bastırmaya çalıştı. **11 Eylül Olayları**'ndan sonra ise Amerika'yla alenî bir ittifâk yaptı. Terörle mücâdele kampanyalarına ve mücâhidleri tasfiye operasyonlarına katıldı. Aynı şekilde Yemen ordusu -Amerika'ya niyâbeten- onları kabîlevî kalelerinden çıkarmak için şiddetli muhârebelere tutuştu ve mücâhidlere büyük kayıplar verdirdi. Olaylar şu günümüze kadar Yemen'de aynı minvâl üzre devâm etmektedir.

Devâm etmekte ve bizlere Yemen'in [âmâ] şâiri el-Berdûnî'nin dile getirdiklerini bütün acılığıyla tekrar hatırlatmaktadır. Ebû Temmâm'ın "Bâiyye"sine nazîre olarak yazdığı şiirinde, sanki de [o koca] şâir, memleketi, reîsini, ileri gelen büyüklerini, âlimlerini, *velhâsıl cümlesinin* hâl-i pür-melâllerini vasfetmektedir:

Ne anlatayım San'â'ya dâir ey vatanım [/ey babacığım]
Güzeldir, âşıkları: verem ile uyuzdur
...
Ne görüyorsun ey Ebû Temmâm? Aceb yalan mı dedi
Asîl soylarımız? Yoksa unutur gibi mi yapıyor altın damarını
...
Asâlet ateşini unutur elbet yüce başlar
Eğer başlar kuyruk, kuyruk olmuşsa başlar!

Allah Teâlâ'nın, Habîbi Mustafa sallallâhu aleyhi ve sellem'in duâsı hürmetine, Yemen'den, Mu'tasım'ın ordusuna benzer bir ordu çıkarması hâlâ daha ümîdimizdir. el-Berdûnî'nin yine aynı şiiri içinde vasfettiği orduya benzer bir ordu:

Doksan bin tutuşup "Ammûriye" için yola koyuldular
Ve dönüp dediler müneccime: "Doğrusu biziz yıldızlar!"[1]

---

[1] [Müellif'in -muhtemelen ezberinden- kayda geçirdiği beyitlerle el-Berdûnî'nin sözkonusu şiirinde geçenler arasında farklar olduğu için bunu, aslına göre ve yer yer Müellif'in naklettiğini de içerir bir şekilde çevirmeye çalıştık. Sıranın farklı olduğunu belli etmek üzere ise aralara üç nokta koyduk. Ammûriye'yle ilgili dize şiirin aslında pek farklı ve sayı da 'doksan bin' olarak geçmektedir. Mtrcm]

Mesele altmış [şiirin aslına göre doksan] bini gerektirmiyor. Allah'tan niyâzım, 'Çavuş' Ali Abdullah Sâlih'in başına, Müslüman gençlerden, müminlerin gönüllerine su serpecek birilerini musallat etmesidir. Hiç şübhesiz bu, Allah için zor değildir.

13. Mısır

İngiltere ile **Fransa**, stratejik konumu dolayısıyla Mısır'ı işgal etmek için on sekizinci yüzyılın sonlarında rekâbete girerler. Özellikle İngiltere, Asya'daki kolonilerinin güzergâhı üzerinde olduğu için, bu ülkeye çok önem atfeder.

Bu yüzden İngiltere -H.1212/M.1798 yılı Napolyon Seferi sonrasında Mısır'ı işgal eden- Fransızları, H.1212/M.1798 yılında yaşanan 'Ebû Kîr' Deniz Muhârebesinde hezîmete uğratmayı başaran bir filo gönderir. Fransızların, 1801 yılında Mısır'dan çekilmesi akabindeyse İngiltere, 1807 yılında, Mısır'ı işgal etmek için Reşîd yolu üzerinden [başka] bir filo gönderir. Fakat Mısır halkının mukâvemeti, bu saldırının boşa çıkarılmasını sağlar.

"[**Kavalalı**] Mehmed Ali" [Paşa, hinliğiyle/] zekâsıyla sözkonusu halk hareketinin omuzlarına basa basa yükselmeyi ve insânlara kendini kabûl ettirmeyi başarır. **Osmanlılar** da onun, Mısır'a vâli olarak atanmasına dâir bir karâr alırlar. Kavalalı, H.1219/M.1805 yılında Mısır'da bağımsızlık elde etmeyi başarır. Sonra Sultân III. Selîm'i iknâ eder[?!] ve tayîni için 1806 yılında bir fermân çıkartır. Kavalalı, modern bir ordu kurar. Onu [pek iyi] destekleyen ve en başta eğitim olmak üzere muhtelif alanlardaki danışmanları arasına kendi uşaklarını yerleştiren Fransızların ülkesine, eğitim için öğrenci heyetleri gönderir. **Oryantalist – kültürel işgal**e zemin hazırlar. Onun döneminde laikliğin temelleri atılır; çağdaş Arab düşüncesinin sapkın okulları kurulur. Bu da Mısır ve bütün Arab âlemi için belânın ana kapısı olur ki bunu gelecek fasılda göreceğiz.

Mehmed Ali Paşa, Sudan, Arab Yarımadası, Şâm ve Yunan topraklarında başarılı askerî atılımlar gerçekleştirir. Ama Avrupalı müttefik devletler, onun emellerinden korkar ve ona bir sınır koyarlar. Bu ise 1242/1827 yılında İngilizler karşısında yaşadığı Navarin Deniz Muhârebesi hezîmeti, ayrıca 1255/1840 yılı Londra Konferansı'nda alınan karârlar gereği -Mısır hâric- işgal ettiği bütün bölgelerden çekilmeye zorlanması sonrasında imparatorluk hayâllerinin suya düşmesine neden olur.

Buna rağmen Kavalalı Mehmed Ali Paşa, Mısır'da yönetimi elinde tutan bir hânedânlık kurmayı başarır. Nitekim onun vefâtı sonrasında yönetime I. Abbâs, sonra Saîd Paşa, sonra Hidîvî İsmâîl, sonra da Hidîvî Abbâs gelir... Hânedânın en son yöneticisi **Kral Faruk** yönetime gelinceye kadar bu böyle devâm eder.

Kral Faruk dönemi, başını başkan **Cemâl Abdunnâsır** ile **Hür Subaylar** olarak bilinen arkadaşlarının çektiği 1271/1952 yılı Temmuz Devrimi'yle son bulur. Kral Faruk'un sonu da *İtalya*'ya sürgüne gönderilmek olur ki âilesi, *orada/burada* fuhuş sektöründe iş görürler!

Burada kayda geçirilmeye değer diğer bir husûs ise, **Hidîvî İsmâîl** döneminde Mısır'daki **Fransız nüfûzu**nun yükselişidir. Bunun görünümlerinden biri, Ferdinand de Lesseps'in, Kızıldeniz'i Akdeniz'e bağlamak için Süveyş Kanalı'nı kazma imtiyâzını elde etmiş olmasıdır. Kanalın kazımı ve açılışı birçok Mısırlının cânına sebeb olduğu gibi bu yolda büyük meblağlar da sarfedilir. Mısır devleti, borç yükü altına girer. Bu durum, İngiltere ile Fransa'nın müdâhalesine ve "Borç Sandığı" üzerinden Mısır'ın mâlî işlerini kontrol etme fırsatını ele geçirmeye, ayrıca borçların tahsîlini garanti altına almak için Fransızlardan ve İngilizlerden oluşan ikili bir kurul teşkîline neden olur.

Fransa ile İngiltere, 1801 yılında bir dostluk antlaşması imzalamışlardır. Fransa, bu antlaşma uyarınca Mısır'dan çekilir ve Mısır'ı kendi denetimi altına almak yollu sömürgeci emellerini bir kenara bırakır.

İngiltere, **Ahmed Urâbî** önderliğinde **Hidîvî Tevfîk** aleyhine varlık gösteren "el-Urâbî Ayaklanması"nı, Mısır'ı işgal hedefi için bir fırsat bilir. 1299/1882 yılında Mısır'a bir ordu gönderir ve İskenderiye'yi işgal etmeyi başarır. Sonra "Tell-i Kebîr" mıntıkasında Urâbîcileri hezîmete uğratır. Ondan sonra Kâhire'yi işgal eder ve el-Urâbî Ayaklanması'nı tamâmen bastırır. Ama İngiliz karşıtı siyâsî direniş hareketi ondan sonra da devâm eder. Bu sefer, Fransa'nın İngiltere'ye karşı düşmanlığını değerlendirmeye çalışan ve uluslararası mahfillerde, özellikle de 1323/1906 yılında gerçekleştirdikleri "**Dinşevây Katliâmı**" sonrasında İngilizlerin çirkinliklerini ortaya koyup eleştiren **Mustafa Kâmil** önderliğinde... Mustafa Kâmil, 1324/1907 yılında, el-Hizbu'l-Vatanî'yi de kurar. Mısır'da İngilizlere karşı millî kurtuluş hareketini tetikleyen "el-Liva" gazetesini ise 1318/1901 yılında çıkarmaya başlamıştır.

1337/1919 yılında ise **Sa'd Zağlûl** önderliğinde, hem bağımsızlık hem de 1332/1914 yılında Mısır'a dayatılmış olan İngiliz himâyesinin kaldırılması talebiyle İngilizlere karşı büyük bir ayaklanma gerçekleşir. Ayaklanmanın başarısızlığa uğraması sonrasında Mısırlılar, bağımsızlık elde etmek için müzâkere yoluna başvururlar. Sonra Mustafa en-Nehhâs, 1354/1936 yılında İngiltere'yle bir anlaşma yapar ve Mısır için yarı bağımsızlık elde edilir.

İngiltere, sarayla, **Kral Faruk**'la ve azınlık partileriyle işbirliği yapmayı sürdürür. Zâten bunların kurduğu zayıf hükûmetlerin politikaları sebebiyle ülkedeki bozulma daha da artmıştır. Sonra **Cemâl Abdunnâsır** önderliğindeki Hür Subaylar Hareketi başlar ve 23 Temmuz 1952 devrimi gerçekleşir.

Yirmili yılların sonunda Mısır'da, özel anlamda Mısır, genel anlamda ise Arab âlemindeki olayların seyri üzerinde ciddî etkileri olan bir İslâmî hareket boy göstermiştir. İşbu hareket, Şeyh **Hasan el-Bennâ**'nın kurmuş olduğu "**İhvân-ı Müslimîn [Müslüman Kardeşler] Hareketi**"dir. Hasan el-Bennâ'nın, İslâmî hilâfeti geri getirmek, Müslümanların ahvâlini ıslah edip/düzeltmek, İslâm Şerîatı'nı tahkîme dönüş çağrısında bulunmak ve Müslümanların davalarını savunmak gibi hedefler doğrultusunda temellerini attığı bu hareket, çok geçmeden sarayla ve İngiliz nüfûzuyla bir

çatışmaya girer. Hareket, Mısır'da 1928 yılı ile kırklı yılların sonuna tekâbül eden zaman aralığında çok geniş bir şekilde yayılır. Ayrıca Bilâd-ı Şâm'a ve başka bölgelere de uzanır. İngilizler, bu Hareket'ten, kendilerine zarar geleceği endişesine kapılır. Özellikle de Mısır ile Şâm'daki İhvân mücâhidlerinin, 1948 yılında Yahûdîlere karşı verdiği savaştan sonra! Bu yüzden İngilizler ve Kral Faruk, Hareket'e karşı çeşitli entrikalar çevirmeye başlarlar. Filistin'den dönen mücâhidler hapishânelere atılır. İmâm Hasan el-Bennâ -Allah kendisine rahmetini ve mağfiretini yâr etsin- bir sûikasd sonucu öldürülür. Hasan el-Bennâ'nın kurmuş olduğu özel (gizli) örgütün Süveyş Kanalı bölgesinde İngilizlere karşı yürüttüğü direniş de bir diğer husûstur.

Ondan sonra **İhvân**, **Kral Faruk**'u devirmek için **Hür Subaylar**'la anlaşır. Hür Subaylar'ın, 1958 yılında gerçekleştirdiği **darbe** başarıyla sonuçlanır. Tümgeneral Necîb, devlet başkanlığına gelir. Onun sonrasında başkanlık, İhvân'ı inkâr yoluna sapan, onların aleyhine dönen, 1954 yılında lider kadrosunu hapse atan, İngilizlere karşı direnen bazı kahramanlarını da idâm eden Cemâl Abdunnâsır'a intikâl eder.

Sonra Abdunnâsır, Süveyş Kanalı'nı millileştirme yoluna gider. Bu yüzden 1956 yılında, üçlü düşmanlık olarak bilinen ve İngiltere, Fransa ve İsrail'in katıldığı savaş yaşanır. *Yine* bu savaş Abdunnâsır'a, hamâsî bir şekilde sözcülüğünü yaptığı Arab Milliyetciliği, Arab Birliği, sosyalist düşünceler ve kurtuluş hareketleri gibi şeylerin yeteri derecede reklamını yapma fırsatı sunar. Nitekim o dönem*ler*de birçok Arab ülkesi, bu [tür] düşünceleri taşıyan kurtuluş hareketlerine şâhidlik etmektedir. Aynı şekilde Abdunnâsır'ın -birtakım dünya liderleriyle- uluslararası arenada da belli bir hareketliliği vardır. Özellikle Bağlantısız Ülkelerin, komünist Yogoslav lider "Tito", Hintli lider "Nehru" ve 1954 yılı Bandung Konferansı'nın, kendi ülkesinde yapıldığı Endonezyalı lider "Sukarno"nun yanında yer alma çağrısı... Bu düşünceler, Sovyetler Birliği'ne meyyâl olup Amerika–Sovyet çekişmesinde pozitif tarafsızlık politikası olarak bilinmekteydi... Abdunnâsır hikâyesi pek uzar ki onun dönemi, Mısır ve Arab dünyası târîhinde önemli bir merhaledir. Tafsîlât mahalli ise burası değildir... Hâsıl-ı kelâm Abdunnâsır'ın düşünceleri ve propagandaları, zâten Arab milliyetciliği rüzgârının estiği ve bu temeller doğrultusunda muhtelif pek çok partinin kurulduğu Arab âleminde alıp başını yürür. 1958 yılında Suriye'deki Arab milliyetcilerle Abdunnâsır, kalabalıkların davul zurna misâli çalıp durduğu birliği ilân aşamasına ulaşırlar. Üzerinden üç yıl geçmeden de bu birlik bozulur.

Abdunnâsır, Mısır'ı, Firavunî bir istibdâd ile yönetti. Bunun için -İbâdullahın kanlarını, nâmûslarını ve her türlü hürmetini mubâh gören- güvenlik ve istihbârât birimleri kurdu. O kapkaranlık dönemle ilgili onlarca kitâb ve birçok araştırma yayımlandığı için burada herhangi bir örnek verme gereği duymuyoruz.

Kendisine "Mülhem Lider" denilen Abdunnâsır, bütün muhâliflerini derdest edip ezdi. En çok da İslâmî hareket, bilhâssa İhvân-ı Müslimîn onun gadrine uğradı. Bu zulüm*ler* 1965 yılında zirvesine ulaştı. Zîrâ Abdunnâsır, Moskova'ya yaptığı ziyâret esnâsında onlara savaş açtığını ilân etti. Onlardan 17 bin kişiyi, tek bir gecede

hapse tıktığını söyledi ve bununla övündü! Sonra Mısır'ın en hayırlı evlâdlarından güzîde bir topluluğu idâm etti. En başlarında ise [değerli] Muallim, Üstâd, Şehîd **Seyyid Kutub** vardı. (Allah *gani gani* rahmet etsin ve bizleri Alâ-yı Illiyyin'de bir araya getirsin.) İhvân-ı Müslimîn'den onbinlerce kişi 1954 yılından itibâren belli aşamalar içinde Abdunnâsır'ın zindânlarına atıldı. Çoğunluğu ise ancak onun halefi Enver es-Sâdât'ın döneminde ve yetmişli yılların ortalarında dışarı çıkabildi.

Abdunnâsır'ın yönetimi döneminde devletin birimleri, her taraftan fesâda uğradı. Arsızlık ve ahlâksızlık, özellikle de ordunun komuta kademesi ve istihbârât birimleri içinde yayıldıkça yayıldı. İsrail'in **MOSAD'**ı, ordunun komuta kademesi içine kendi uşaklarını yerleştirmeyi başardı. Zâten ordu komutanları ve emniyet birimi şefleri fuhşun ve rezilliğin dibini bulmuştu. **1967** yılı Haziran ayının beşinci günü sabahı, çoğunluğunun ^**Put Adam**^a tapındığı o dönemin bedelini ödeyeceği bir randevu beklemekteydi Mısır'ı! Yarım saatten az bir zaman içinde, Mısır ordusunun üst düzey komuta kademesiyle subaylarının, zinâ ve içki ile geçirdikleri pempe bir gecenin akabinde ve horul horul horuldadıkları bir zaman diliminde İsrailli pilotlar, Mısır'ın hava gücünü, bulundukları havaalanları üzerinde ve daha yerdeyken tarumar etti. Böylece Mısır'ın kara kuvvetleri, onlar üzerinde korkunç katliâmlar gerçekleştiren İsrailli pilotların insâfına terk edildi. **Altı Gün Savaşı'**nın peçesi, Yahûdîlerin Sina Çölünü işgal edip Süveyş Kanalı kıyısına ulaşmalarıyla düştü. Beri tarafta **Suriye** cebhesindeki **Baascılar** ve **Nusayrîler** ise **Golan** Tepelerini İsrail'e satma vazîfesini deruhde ettiler. **Hâfız Esed** -daha önce de geçtiği gibi- cebhelerin düştüğünü ilân etti ve buralardan -keyfekeder bir şekilde- çekilme karârı aldı. Üstelik Yahûdîlerin buralara ulaşmasından yirmi dört saat önce! Akabinde Abdunnâsır ve kulları, hezîmet sonrası istifa tiyatrosunu devreye soktu. Kalabalıklar nara olup sokaklara döküldü; Abdunnâsır'ın başı için yemînler edildi ve yönetimde kalması için yer gök inletildi. Hezîmetin üzerinden geçen iki yılın akabinde ve 1969 [1970] yılında Abdunnâsır dünyasını değiştirdi. Vefâtından sonra hakkında pek çok kitâb yayımlandı. Kiminin tuttuğu yol, onu azîzler katına çıkarma ve kutsama üzerineydi. Nitekim Mısır'da ve Arab dünyasında Nasırcı olarak bilinen partiler yayıldı. Diğer bazıları ise, Amerikan ve sâir istihbârât birimlerinden emekli olmuş birtakım kimselerin yayımladığı şeyler doğrultusunda, onun, Amerikan istihbârâtının bir uşağı olduğuna ve ta en başından en sonuna kadar onlarla birlikte hazırladığı bir plan-programı uyguladığına inanır. Zîrâ yayımlanan bu eserlerde, onun, öyle olduğunu isbât etmişlerdir. Bu kitâbların en meşhûrlarından biri **Miles Copeland**'ın yazdığı "Lu'betu'l-Umem/**Devletler Oyunu [-Bir CIA Ajanının Anıları**]" adlı kitâbdır. Bu kitâbda Copeland, sözkonusu faraziyeyi/hipotezi tafsîlâtlı bir şekilde anlatır. Abdunnâsır muhibleri ise bunu reddeder ve Siyonistlerin bir propagandası olarak görürler!

Bütün o kehânetler, [siz deyin spekülasyonlar] hangi minvâlde olursa olsun, tartışma götürmeyen gerçekler ortadadır. Abdunnâsır zorba bir tâğût, Allah'ın dini karşısında bir mülhid idi. Mısır ve Mısır'ın evlâdları onun döneminde ah u figana

boğuldu. Arkasında yoksulluk ve yolsuzlukla boğuşan, fıskufücûr ile isyânın, insânı dinden çıkaran sapkın düşüncelerin kol gezdiği, bomboş ve harâb olmuş bir Mısır bıraktı.

Sonra onun boş bıraktığı sultayı "**Enver es-Sâdât**" devraldı ve seri bir şekilde onun tuttuğu yönün aksine bir yön tuttu. Amerikan tarzı bir yol benimsedi ve politikasının adını "açılım politikası" olarak belirledi. Onun döneminde **kapitalizm** alıp başını yürüdü ve Sovyetler Birliği'yle ilişkiler daralmaya başladı. Helâk olup giden selefi döneminde bir kanser gibi yayılan **sol akım**ın önünü almak için ise birtakım politikaları devreye soktu. Bu politikalardan biri, **İslâmî hareketler**in önünü açmasıydı. **İhvân-ı Müslimîn** mensûblarını hapishânelerden çıkardı ve İslâmî davetin üniversitelerde gelişmesine müsâmaha gösterdi. Çok geçmeden İslâmcılar, üniversiteleri, meslekî ve ilmî kuruluşları/*sendikaları ve dernekleri* doldurdular; Mısır kamuoyunu kazandılar. O da onları bastırmak için derhâl harekete geçti.

1980 yılında Enver Sâdât, **İsrail'le barış** ve ilişkilerin normalleştirilmesi fikrini ortaya atarak dünyayı şoke etti. Oltanın ucuna taktığı yem ise, barış ortamında Mısır'ın inşası ve kalkındırılması söylemiydi. Bu düşüncesini, İsrail'e ve Kudüs'e yaptığı meşhûr ziyâreti takîb etti. Döndüğünde ise Abdunnâsır'ın sihirli lambasından salıverdiği Müslüman cin'in kendisini Kâhire'de beklemekte olduğunu gördü. Sonra hızlı adımlarını, meşhûr **Camp David Antlaşması** ile sürdürdü. Gazeteler onun, meşhûr "**Deyr Yâsîn**" katliâmlarını yapan **Menahem Begin** kasabıyla tokalaşır bir hâlde çekilmiş fotoğrafını taşıdılar sayfalarına... İsrail, sözü geçen antlaşma kapsamında -ve tabîî ki fiilî anlamda İsrail'in kontrolünde kalmak kaydıyla- Sina çölünü Mısır'a geri verdi. İsrail bayrağı Kâhire semâlarında, Nil'in yanıbaşında ve İsrail devletinin Arab âlemindeki ilk elçiliğinin tepesinde dalgalanmaya başladı. Şerefli âlimler ve hatîbler ona karşı harekete geçtiler, o da onları zindânlara attı. 1981 yılında ise İslâmcılara karşı savaş ilân etti. Liderlerini zindânlara kapattı ve halk-ı cihâna da, 'onları köpekler gibi zindâna tıktım' diye açıkça meydân okudu!

Bundan çok kısa bir süre sonra Allah Teâlâ onun karşısına İslâm'ın aslanlarından birilerini çıkardı ve onun leşini, mecâzen değil hakîkaten köpek gibi kürsünün altına serdiler. Nitekim Cemâatu'l-İslâmiyye ve'l-Cihâd örgütünden bazı mücâhidler onu meşhûr kürsü hâdisesinde öldürdüler. Hem de debdebeli ve kuvvetlerinin bir geçit töreninde kendilerini sergiledikleri bir günde! O gün kavminin karşısına ziyneti ve şaşaasıyla çıkmıştı. Askerleri de büyük bir gösteri hengâmesindeydi. Allah, onu yerin dibine geçirdi; gönderdiği askerleri eliyle onu selefi Firavun'a kavuşturdu ve kendisinden sonrakilere bir ibret kıldı.

Sonra şimdiki **Firavun** ve Sâdât'ın nâibi "**Hüsnî Mübârek**" (Allah, [soyadının aksine] bereket vermesin kendisine) yönetime geldi. Amerika'nın belirlediği vazîfeyi tamamladı ve Yahûdîlerle uyuşma yollu politikaları ileriye doğru götürdü. Hâlâ daha Mısır'ı, despot bir rejimle, güvenlik birimlerinin pençesiyle ve 1981 yılından beri devâm eden sıkıyönetim kânûnlarıyla idâre etmektedir. Mübârek, Firavun tahtını

kendisinden sonra oğlu Cemâl Mübârek'e mîrâs bırakmak için de Amerikalılar ile planlar yapmaktadır!

Mübârek dönemi Mısır rejimi, İslâmcılara karşı şiddetli bir savaş yürüttü. Cihâdî cemâatler onun karşısına dikildiler ve acı bir çatışmanın içine girdiler. Bu çatışmanın nefesi, güvenlik birimlerinin tutuklama ve tasfiye politikaları, sultan âlimlerinin -ki Allah Teâlâ onunla birlikte onları da kahretsin- işbirliği sayesinde, ancak yakın bir dönemde kesildi. Böylece cihâd bastırıldı ve meydân Mübârek ile avanesine kaldı. Kinâne topraklarının dört bir yanında istedikleri gibi at koşturup durdular.

Günümüz itibâriyle Mısır, bölgede, Amerikan–Siyonist politikaların en büyük destekçilerinden, kezâlik Arab ve İslâm ülkeleri rejimlerinin, güvenlik ve düşünce anlamında İslâmcılara karşı yürüttüğü savaşın en büyük dayanaklarından biri olarak görülmektedir.

Buna rağmen Amerika, Mısır'ı bölme hedefi taşıyan programlarını, demoklesin kılıcı gibi hâlâ daha sallayıp durmaktadır. Üstelik uşakları, Mısırlıların hayâtında neredeyse müdâhale etmedik herhangi bir alan bırakmamışken...!

14. Sudan

Mısır hâkimi **[Kavalalı]** Mehmed Ali Paşa, 1819–1821 yılları arasında en küçük oğlu İsmâîl Kâmil komutasında Sudan'a birkaç sefer düzenlemeyi ve bu seferlerin sonucunda Sudan'ı Mısır'a katarak Nil Vâdisi birliğini sağlamayı başarır. **İngiltere**, H.1299/M.1882 yılında Mısır'ı işgal ettiği zaman **Sudan**'ı, **Mısır**'dan ayırmayı ve Nil kaynaklarına ulaşmayı planlar. Sudan'da Seyyid **Muhammed Ahmed el-Mehdî** önderliğinde yapılan **Mehdî Ayaklanması** baş gösterdiğinde İngiltere, Mısır'dan, Sudan'daki kuvvetlerini geri çekmesini ister ve [Charles George] **Gordon** komutasında bir taarruz gücü gönderir. Ama isyâncılar onu hezîmete uğratırlar ve H.1302 /M.1885 yılında Hartûm'da öldürürler. H.1313/M.1896 yılında ise İngiltere, **[Heratio Herbert] Kitchener** komutasındaki taarruzu gerçekleştirir ve Mısırlı askerlerle işbirliği yoluna gidip onların gücünden istifâde eder! Yapılan sözkonusu bu taarruzla -Ümmü Dermân'ın da işgal edilmesinden sonra- Mehdî Ayaklanması'nı gerçekleştirenler H.1315/M.1898 yılında hezîmete uğratılır. Böylelikle de İngiltere'nin Sudan'ı kendi imparatorluğuna katma planı tahakkuk eder.

İngiltere ve onun Mısır'daki uşak hükûmeti, H.1316/M.1899 yılında Sudan'da, -Mısırlı vatanperverlerin protestolarına rağmen- ikili bir yönetim oluşturma üzerine ittifâk yaparlar. İngiltere, Mısırlılarla Sudanlılar arasında çatışma çıkarma yoluna gider, ama başarılı olamaz. Çünkü H.1337/M.1919 yılı Mısır ayaklanması akabinde Sudan'da da "**Abdulkâdir Vad Habûb(e)**" önderliğinde -İngiltere'nin, Nil Vâdisi topraklarından çıkmasını isteyen- bir ayaklanma gerçekleşir.

İngiltere, ayaklanmayı bastırmasına rağmen Sudan'daki milliyetci hareket yükselişini sürdürür. H.1340/M.1922 yılında Sudan Birliği Cemiyyeti (Cem'iyyetu'l-İttihâd

es-Sûdânî) ile Beyâz Tugay Cemiyyeti (Cem'iyyetu'l-Livâ el-Ebyad) kurulur. Her iki cemiyyet, İngilizleri kovmak ve Mısır–Sudan birliğini gerçekleştirmek için gizli bir şekilde çalışmaya başlar.

Her hâlükârda Sudan milliyetci hareketi, İngiliz varlığına karşı direnmeyi devam ettirir. İngilizlere karşı direnişin öncülüğünü yapmak üzere el-Mehdî önderliğinde 'Ümmet Partisi' ve el-Ezherî önderliğinde 'Milliyetci Birlik Partisi' kurulur. Mısır'da H.1371/M.1952 Temmuz Devrimi yaşandıktan ve H.1375/M.1956 yılında da çekilme anlaşması imzalandıktan sonra Mısır ve İngiltere, kendi geleceklerini belirlesinler diye tercîh hakkını, Sudanlılara bırakma üzerine anlaşırlar. Onlar da 1956 yılında gerçekleşen bağımsızlığı seçerler. Böylece Cumhuriyet düzeni doğrultusunda bir devlet kurulur ve hem Arab Devletleri Ligi [meşhûr adıyla da "Arab Birliği"] hem de Birleşmiş Milletler topluluğu tarafından tanınır.

Cafer en-**Numeyrî**, **askerî** bir **darbe**yle iktidârı ele geçirinceye kadar Sudan'da sivil ve askerî hükûmetler birbirini izler. Numeyrî döneminde **İslâmî hareketler** gelişir. En önde gelenleri ise önderliğini **Hasan et-Turâbî**'nin yaptığı "Sudan İslâmî Milli*yetci* Cebhe (el-Cebhetu'l-Kavmiyye el-İslâmiyye es-Sûdâniyye)" hareketidir. Bu hareket ilk aşamada İhvân-ı Müslimîn hareketinin temelleri doğrultusunda kurulur. Ondan sonra Turâbî, hareketi, kendi düşüncelerine, hareket ve fıkıh eksenli ictihadlarına dayalı yeni bir fikriyâtla [Müslüman Kardeşler temelinden] ayırıp bağımsız bir hâle getirir. Ondan sonra Turâbî ile Numeyrî, Sudan'da Şerîatı tahkîm temelinde anlaşırlar. Sonra da Turâbî, Numeyrî'yi sâhadan uzaklaştıran bir askerî darbe tertîb eder. Böylece Başkan "**Ömer el-Beşîr**"in önderliğinde Turâbî'ye bağlı subaylar tarafından gerçekleştirilen ve "Kurtuluş Devrimi" olarak bilinen hükûmet iktidâra gelir. Akabinde Turâbî ile subay öğrencileri arasında talâk vukû bulur ve şeyhlerini/üstatlarını birkaç kez hapse atarlar. Zîrâ kendisi muhâlefete dönüşmüştür!

Ömer el-Beşîr ile arkadaşları, Sudan'ı kalkındırmaya ve Şerîatı tatbîk etmeye çalıştılar. Ama **Amerika**'nın Sudan'ın güneyi, doğusu, en sonunda ise batısındaki silâhlı isyân hareketlerini desteklemek sûretiyle çevirdiği entrikalar, onları bitkin düşürdü. İş en sonunda Ömer el-Beşîr zümresinin Amerika'ya ve bitmek tükenmek bilmeyen taleblerine boyun eğme politikasını tercîh safhasına ulaştı. Önce[likle] mücâhidleri kovdular, akabinde **Usâme Bin Ladin**'i sınırdışı ettiler. Sonra güneyli Hıristıyanlarla aşağılayıcı anlaşmalar imzaladılar. Sonra da alenî bir şekilde "**FBI**" ofisleri açtılar ve **terörle mücâdele** için güvenlik anlaşmaları yaptılar. Öyle ki işi, Libya rejimi tarafından kovuşturulan bazı mücâhidleri, -onları idâm sehpasına gönderdiklerini bildikleri hâlde- Kazzafî hükûmetine teslîm edecek boyuta vardırdılar. Aynı şekilde bazı Suudlu kardeşleri, 2004 yılında ülkelerinin emniyet birimlerine teslîm ettiler. Sonu gelmez bütün o tavîzlere rağmen Amerikan yönetimi hâlâ daha Sudan hükûmetine türlü türlü tehdîdler savurmaktadır. Bugünlerde ise mesele, Amerika'nın ve aralarında İngiltere, Fransa ve başkaları da olmak üzere Batılı devletlerin, Dârfûr bölgesindeki kabîle çatışmalarını bahane göstererek siyâsî ve

askerî açıdan Sudan'ın batısın*da* doğrudan müdâhalede bulunacakları ilânına kadar vardı. Tabîî ki açık plan, Sudan'ın taksîmi üzerine... Ayrıca [yaşanan bütün bu olaylar] şunu isbât etti ki, müdâhene ve tavîz siyâseti/veyahut dalkavukluk ve ödün politikaları, beyâz öküzü yiyen, onu yerken hemcinsi siyâh öküzden de gözünü *hiç* ayırmayan, bir de onu habire aldatan canavarın siyâh öküz karşısındaki azgınlığını arttırmaktan gayrı bir şeye yaramıyor. Kimin ne yaptığını hakkıyla bilen ve herkese müstehakkını layıkıyla verecek olan "Deyyân" Rabbim ne yücedir! Ne demişler, ne ekersen onu biçersin! Hiç şübhesiz bunda, *akıl sâhibleri* için bir ibret vardır. Eğer *onlardan* geriye birileri kaldıysa!

15. Libya

H.1285/M.1870 yılında İtalyan Birliği sağlandığında **İtalya** da Avrupalı sömürgeci devletler kervanına katılmak ister. Libya'ya yakınlığı nedeniyle de burayı verimli bir alan olarak görür. Bu yüzden birçok İtalyalı Libya'ya göç eder. Bunlar, Libya içinde kendi kültürlerini ve kendi dillerini, aynı şekilde İtalya'nın askerî ve iktisâdî nüfûzunu yaymaya başlayan bir kesim oluştururlar.

İtalya, kendi emelleri doğrultusunda İngiltere, Fransa, Rusya ve Almanya gibi uluslararası güçlerin muvâfakatini aldıktan sonra Libya'yı işgal için zemin hazırlamaya başlar. Bir ordu gönderir ve H.1329/M.1911 yılında yaşanan savaşta **Osmanlı** garnizonunu bastırdıktan sonra Trablus ile Bingâzî'yi işgal eder. Diğer bölgelerin nasîbine ise 1912 yılında işgalcilerin eline geçmek düşer. Ecdâbiye 1923 yılında düşerken, beri tarafta Fizân 1928 yılında düşer.

Mussolini, 1929 yılında Berka ile Trablus'un tek bir vilâyet altında birleştirildiğini ilân eden bir karârnâme çıkarır. 1930 [1931] yılında ise Mussolini'n kuvvetleri el-Kufre Vâha'sını işgal eder.

İtalya karşısında **cihâd** hareketi başladığı zaman ise İtalyanlar bunu çok vahşi ve zorba bir şekilde bastırırlar. Böylelikle hem Osmanlı devletindeki hem de Arab âlemindeki Müslümanları seferber etmiş olur*lar*. Gönüllüler, **Azîz el-Mısrî** ve **Enver Paşa** kumandasında Libya'ya akmaya başlar. Aynı şekilde (dînî, sûfî ve cihâdî bir hareket olan) **Senûsî**ler[**Hareketi**] de Berka bölgesinde cihâd nâmına çok önemli bir rol oynar. İsyancılar, İtalyanları alabildiğine sıkıştırır ve Libya'daki Osmanlı garnizonlarına destek verip onları cesârete getirirler.

Osmanlı Devleti, Balkanlarda İtalyanlarla girdiği savaşı kaybettikten sonra ise Berka ile Trablus'taki kuvvetlerini nihâî anlamda geri çekmek sûretiyle İtalya'nın taleblerine boyun eğer.

İşgale karşı direnişi Senûsîler sürdürür ve direniş için yıldırım saldırılar [vur-kaç taktiğiyle] (gerilla savaşı) yolunu tutarlar. İngiltere'nin verdiği askerî destek ve 1918 yılında Libya'dan ayrılıp Âsitâne'ye (İstanbul'a) giden **Ahmed es-Senûsî**'yi kendi taraflarına çekmeleri olmasa neredeyse İtalyalıları hezîmete uğratacak olurlar.

1920 yılında İtalya, Muhammed İdrîs es-Senûsî ile bir anlaşma yapar. Taraflar savaşı bitirme üzerine anlaşırlar ve Senûsî, İtalya'nın Berka üzerindeki otoritesini, beri tarafta İtalya da Senûsî'nin nüfûzu altında olan topraklarda onun otoritesini tanır. Buna rağmen milliyetci hareket direnişini sürdürür. Özellikle de 1922 yılında Mussolini'nin İtalya'da iktidâra gelmesi sonrasında... Zîrâ Mussolini Libya'nın İtalya toprağı olduğunu ilân ve önceki bütün anlaşmaları da ilga eder.

Ondan sonra **Mücâhid Şehîd Şeyh Ömer Muhtâr** (rahmetullâhi aleyh), direniş hareketine öncülük eder ve ^yıldırım saldırılar^ yoluyla İtalyan ordularını güçten düşürür. Ama İtalyanlar yeni/takviye kuvvetler gönderirler. Ağır kayıplar ve büyük zorluklardan sonra direnişçileri bastırmayı başarırlar. Ömer Muhtâr, derdest edilir ve H.1350/M.1931 yılında, idâm sehpasında, şehîd olarak, can verir.

İkinci Dünya Savaşı başladığı zaman İtalya Almanya'nın safına katılır. Mihver kuvvetlerinin hezîmetinden sonra Muhammed İdrîs es-Senûsî İngiltere kuvvetleri eşliğinde Libya'ya geri döner ve 1943 yılında Libya'yı kurtarmayı başarırlar. Zemin, Libya'nın bağımsızlığını kazanmasına uygun bir hâle gelir ve 1951 yılında bağımsızlık ilân edilir. Böylelikle de Libya'da monarşi düzeni kurulmuş olur.

1968 yılında **Albay Muammer el-Kazzâfî**, bir **askerî darbe** yapar. (Bu darbeyi İngiliz istihbârâtıyla birlikte tertîb ettiği düşünülmektedir.) Libya'da iktidârı ele geçirir ve şu âna kadar da iktidârdadır. Libya'ya ise 'Büyük Libya Arab Halk Cumhuriyeti' adını verir.

Albay Kazzâfî, değişken mizacı, baskıcı ve kanlı diktatörlük yönetimiyle şöhret buldu. Şöhret bulduğu bir diğer husûs ise, komşularıyla ve bölgesel meselelerle ilgili askerî ve siyâsî maceralarıydı. Bu durum, bir yandan Libya ekonomisini yiyip bitirirken diğer yandan da -nüfusunun azlığı nedeniyle- zâten sayısı az olan küçük Libya ordusuna ağır kayıplar verdirdi. Sonra Kazzâfî'nin şeytânı, ona tuhaf bazı siyâsî kuramlarla arzıendâm etmeyi süslü gösterdi. Netîcede adına **"Yeşil Kitâb"** dediği ve kendisine ilâhlık atfettiği bir kitâb çıkardı. Bunun, sosyalist ve demokratik düzen arasında üçüncü bir yönetim teorisi olduğunu iddiâ etti. Kitâb ise saçmalık, tuhaflık, küfür, dalâlet ve insânın midesini bulandıran zırvalıklardan ibâret bir karışımdır. Hacminin küçüklüğüne rağmen kitâbın büyük bir kısmını epey bir sıkıntıyla, zorlayarak ve ya sabır çekerek okudum. Yazarının kudreti karşısında, o kadar saçmalığı, zırvalığı ve hakâreti nasıl olup da bir araya getirebildiği konusunda şaşırıp kaldım.

Sonra gün geldi Kazzâfî, küfür ve şâz dînî görüşler[ini] saldı ortalığa... Sünneti inkâr etti. Kur'ân-ı Kerîm'den bazı kelimeleri çıkardı. [Kendince birtakım] Kânûnlar yaptı; fendlerini ortaya koydu ve Allah adına yalanlar uydurdu. Bazı şarkıcılardan kendisine özel korumalar edindi. Onun, tuhaf ve abes hâlleri anlatmakla bitmez ve insâna, olsa olsa, zındık, ahmak ve nice tuhaflıklar sâhibi Fâtımî-Ubeydî el-Hâkim Biemrillâh'ın sara nöbetlerini hatırlatır.

Kazzâfî'ye karşı birçok kalkışma vukû buldu ve -devrimci söylemlerine rağmen- Amerikan–İngiliz istihbârât servislerinin kendisini kurtarmak yollu müdâhalesi olmasa neredeyse bu kalkışmalar onu tahtından edecek oldu. Aynı şekilde 1989 yılında Kazzâfî'ye karşı Libya'da bir cihâd hareketi de varlık gösterdi. Bu hareketi kanlı ve sert bir şekilde bastırdı. Yine doksanlı yılların ortalarında bir cihâd hareketi daha varlık gösterdi. Kazzâfî, onu da bastırmayı başardı. Libya zindânlarını en güzîde Müslüman gençlerle doldurdu ve onlara 'Zındıklar' lakabını verdi!

Allah kahretsin onu... O **Kazzâfî** ki, o içi boş yönetim yılları boyunca dünyayı Arablık/**Arab milliyetciliği**, **sosyalizm** ve **birlik** sloganlarıyla doldurdu. Ammâ son zamanlarda ümmetin karşısına **Afrika** söylemleriyle, Arab âleminden sıyrılma ve Arab Birliği'nden çekilme azmiyle çıktı. Sonra Afrikalı bazı liderlerin ve başları goril başlarını andıran bazı adamların resimleriyle süslenmiş acayip bir göynek çekti üzerine... Son dönemlerde ise **Amerika** ve **Batı politikaları**na tam uyumluluğunu ilân etti. Ülkesinin füze gücü, nükleer araştırma projesinin önhazırlığı gibi stratejik değerdeki bütün birikimini teslîm ve bunların Libya'nın kitle imha silâhları birikimi olduğunu iddiâ etti. **Bush**, onu örnek alınması gereken biri olarak sundu. Arab–İslâm âlemi başlarının ve başkalarının da onun izini takîb etmesini salık verdi.

Libya şu günlerde Avrupalı devletlere büyük tazmînatlar ödemektedir. Bahaneleri ise arkasında Libya'nın desteği olduğunu söyledikleri bir terör eylemine maruz kaldıkları iddiâsıdır. Yine Avrupalı siyâsîler, Libya ile ilişkilerin iyileştirilmesinden dem vurmaktadırlar. Diğer taraftan Bush da Libya'dan memnûn olduğunu ilân edivermiş ve sömürgeci yağma şirketlerinin **Libya petrolü**nü iç etmeye başlamasını onadığını söylemişti. Tabîî ki o zelîlâne teslîmiyyetinden dolayı Kazzâfî'ye bir mükâfat olarak... Allah kahretsin onu!

16. Tunus

Tunus, H.980/M.1573 yılında, kendisinden önceki sâir Arab ülkeleri gibi **Osmanlı** hâkimiyyetine girer. Türkler burada yaklaşık 300 yıl kadar kalırlar. Osmanlı Devleti'nin zayıflığı nedeniyle **Fransa** ve **İtalya**, Tunus'u işgal etmek için rekâbete tutuşur. Ama Fransa, H.1245/M.1830 yılında Tunus Beyi ile yaptığı bir dostluk antlaşması üzerinden nüfûzunu yaymayı başarır. Bu antlaşma uyarınca Tunus içinde birtakım ticârî imtiyâzlar elde eder.

Yine **Fransa**, **İngiltere**'nin, Tunus'un işlerine karışmasına engel olmayı başarır. Bunun için kendisiyle bir antlaşma yapar. İngiltere, Kıbrıs üzerinde at koşturacak, buna mukâbil Tunus üzerinde Fransa ile rekâbete girmeyecektir.

Gün gelir Fransa, Tunuslu bir kabîlenin Cezayir'e geçişini fırsat bilir ve Tunus'a bir ordu gönderir. Bu ordu, H.1298/M.1898 yılında Tunus Beyi Muhammed Sâdık'ı hezîmete uğratır ve onu Tunus'un bir Fransız mandasına dönüştüğünü kabûl ettiğine dâir bir antlaşma imzalamaya mecbûr eder.

1881 yılında '**İslâm Birliği Hareketi**'nin kurulmasıyla Tunus millî–İslâmî direniş ve cihâd hareketi yola koyulur. 'İslâm Birliği Hareketi', İslâmî temellerden yola çıkarak işgali levmeden ve millî duyguları uyandırmaya çalışan söylemlere başvurur. **Zeytûne Mescidi âlimleri**nden olan bazı zâtlar harekete geçip cihâd için davete koyulur. Gerçekten de isyâncılar, kabîlelerin yoğunlaştığı güney bölgesi merkezlerinden hareketlenirler. Ayaklanma Kayravân, Sûse, Kâbis, Zagvân ve Safâkus gibi şehirlere uzanır. İsyancılar ülkenin güney kısmını tamâmen kontolleri altına almaya muvaffak olurlar; ancak **Fransa**, isyâncıları bastırmak ve onları tenkîl etmek için çok vahşi bir yol tutar. 1908 yılında "Tunus Genç Parti" kurulur. Parti anayasa talebinde bulunur ve erleri 1911 yılında Fransızlarla savaşa tutuşurlar. Ama Fransa onları da vahşice bastırır.

1920 yılı Mart ayında "Tunus Anayasal Hür (Liberal) Parti" kurulur. Parti, Fransız sömürüsüne karşı direniş komutasını hem söylem hem siyâset hem de toplumsal düzeyde ele geçirmeyi, yine aydınları ve işçileri bu yolda seferber etmeyi başarır. 1956 yılında **Fransa**, Tunus'un bağımsızlığına ilişkin anlaşmayı imzalar. Böylelikle de Tunus'u, kurnaz uşağı "**Habîb Burgîba**"nın eline teslîm eder. Burgîba, sahte bir İslâmî kimlikle âlimleri kandırmayı başarır. Sonra taşlar yerine oturduğunda -insânı dinden çıkaran- **laik** kimliğini açığa vurur. **İslâm Şerîatı'na karşı** açık bir **savaş** yürütür. Tunus'u son sürat bir şekilde **batılılaşma** yoluna koşar. Fıskufücûru yayar ve dînî kimliği silip geçer.

Seksenli yılların başında Tunus üzerinde, doğudan gelen bir İslâmî uyanış rüzgârı esti. Birtakım davetciler, Şeyh **Râşid el-Gannûşî** önderliğinde "**İslâmî Yöneliş Hareketi**"ni kurdular. Hareket barışçıl siyâsî rekâbet meydânına indi. Ama Bûrgîba hareketi bastırdı ve ileri gelenlerini hapsetti. Önder kadrosunu bölmeyi ve bazılarını kendi tarafına çekmeyi başardı. Hareket, seksenli yılların ortasında genel seçimlere girdi ve çoğunluk oyları alarak muhtelif çevreleri dehşete düşürdü. Avrupa'da, bilhâssa Fransa'da, Harekete karşı tehlike çanları çalmaya başladı. Hareket, siyâsî çalışmasını sürdürdü ve beklenmedik bir **askerî darbe**yle karşı karşıya bırakılmak üzere hazırlık yapıldı. Ama plan açığa çıktı.

Daha sonra o dönem*lerde* Tunus'un içişleri bakanı olan "**Zeynelâbidin Bin Ali**" **Amerika**lılarla birlikte -alelacel- **beyâz** bir **darbe** tertîb etti. İslâmcıların başarılı darbesine karşı darbe yapacak ya [Bin Ali]! Geldi ve iktidârı ele geçirdi. İslâmcıların ve diğerlerinin kökünü kazıdı. Tunus'u diktatörlükle yönettiği gibi, İslâmî bağları bu kadar köklü olan bir ülkeyi **batılılaştırmak** için elinden geleni ardına koymadı. İslâmî hareket paramparça oldu ve komuta kademesi Avrupa ülkelerine dağıldı. Onları destekleyenler ise en çirkin kovuşturmalara maruz kaldılar. Böylece Tunus, Arab âleminde Amerikan politikalarının temel direklerinden biri hâline geldi. Ondan sonra Tunus'un Firavunu, hükümdârlığını yenilemek için, 2004 yılı Ekim ayında, evlere şenlik bir seçim düzenledi ve mide bulandıran demokratik bir sahnede, oyların, %95,96'sını kazandı.

17. Cezâir

Osmanlı Devleti, diğer Arab ülkelerine olduğu gibi Cezayir'e de hükmeder ve yönetim dönemi yaklaşık 300 yıl kadar sürer. Osmanlı'nın Cezayir'i idâresi, M.1546 yılı "Beylerbeyi" çağıyla başlayıp H.1081/M.1671 yılında "**Day*ılar*** (ed-Dâyân)"[1] dönemine ulaşmak sûretiyle birkaç aşamadan geçer. Day*ı*lar dönemi ise 1930 yılında nihâyete erer. Aynı zaman diliminde **Fransa**, stratejik konumu dolayısıyla Cezayir'i işgal etme emelindedir. Zâten Cezayir üzerinde onaltıncı yüzyıldan itibâren faydalanageldiği birtakım ticârî imtiyâzlara sâhibdir.

H.1215/M.1801 yılında Fransa, Cezayir ile iki taraf arasında serbest ticâreti öngören bir anlaşma imzalar. İngiliz nüfûzunun buraya girmesinin önüne geçmek için de Cezayir'i işgal sürecini hızlandırır. Bunun için H.1223/M.1808 yılında Rusya ile gizli bir anlaşma yapar ve bu anlaşma yoluyla Cezayir'i işgal için Rusya'nın muvâfakatini kazanır.

Ama Fransa'nın, Avrupa'yla yaşadığı sorunlarıyla meşgûliyyeti, işgali, H.1245/M.1830 yılına kadar geciktirir. Sonra Fransa ipe-sapa gelmez bir meseleyi Cezayir'e saldırı ve işgal için bahane edinir ki meselenin özeti, ed-Day Hüseyin'in, Fransız elçisinin yüzüne sinekliğiyle vurmakla onu aşağılamış olmasıdır. Bahane budur ve bu hâdise üzerinden işgale gerekçe çıkarılır. Gerçekten de Fransa filosunu gönderir ve Cezayir sâhillerini üç yıl boyunca işgal altında tutar.

Fransa, Osmanlı Devleti'nin zayıflığını fırsat bilerek H.1245/M.1830 yılında Cezayir'e bir askerî sefer düzenler ve Osmanlı garnizonunu buradan çıkardıktan sonra Cezayir'i işgal etmeyi başarır. Ondan sonra **Emîr Abdulkâdir el-Cezâirî** önderliğindeki işgal karşıtı Cezayir direniş hareketi gelişir. Kabîleler, Emîr Abdulkâdir el-Cezâirî'nin etrafında toplanırlar ve 1832 yılında Vehrân'da ona biat ederler. Aynı şekilde tasavvuf erleri de ona destek verirler. Böylece herkes cihâd üzerine birleşir.

Emîr Abdulkâdir, öncelikle ülkenin batı kısmında hâkimiyyetini sağlar; sonra Batı Cezayir'de yer alan "el-Muasker (Muaskar)" şehri üzerinden Fransız işgali altında bulunan topraklara akınlar düzenlemeye başlar. Direnişçiler, H.1250/M.1835 yılında yaşanan "el-Makta' Muhârebesi"nde Fransız ordularını hezîmete uğratırlar. Sonra Emîr Abdulkâdir el-Cezâirî, gerilla savaşı yolunu tutar ve Fransızları peşpeşe hezîmete uğratmaya muvaffak olur. H.1252/M.1837 yılı Mayıs ayında Fransızlar, Emîr Abdulkâdir el-Cezâirî ile "Tafna Antlaşması"nı yapar. Fransa, bu antlaşmaya göre Emîr Abdulkâdir el-Cezâirî'nin, Cezayir'in batısı üzerindeki hâkimiyyetini tanır. Beri tarafta Emîr Abdulkâdir el-Cezâirî de Fransa'nın, işgal ettiği topraklar üzerindeki sultasını kabûl eder. Emîr Abdulkâdir, bu antlaşmadan istifâde ederek kuvvetlerini

---

[1] [**ed-Dây**: Türkce "Dayı" kelimesinden alınma olup özellikle Cezayir ve Tunus'ta, Sultan, Paşa, ve/ya Bey gibi kullanılan bir unvândır. Mehmet Zeki Pakalın'ın *Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü*'nde, "Dayı" mâddesi, "Tunus'un Osmanlılar idâresinde bulunduğu zamanlarda memleketin başındaki zâta verilen unvândır" diye başlamaktadır. Mtrcm]

organize, şehirleri ve sınır boylarını da tahkîm eder. Aynı şekilde devlet işlerini bir düzene sokmakla meşgûl olur. Fransa, antlaşma şartlarını ihlâl edip direnişçilere saldırdığı zaman Emîr Abdulkâdir H.1255/M.1840 yılında Cezayir şehri çevresindeki bölgeleri ele geçirmeyi başarır. Fransa'nın tepkisi, Batı Cezayir şehirlerine saldırmak olur. Tilimsân, Müsteğânim ve Vehrân (Oran) bölgesindeki başka şehirleri ele geçirir. Emîr Abdulkâdir ise sahraya çekilmek zorunda kalır. En sonunda Fransızlar tarafından tutuklanır ve H.1268/M.1852 yılında Cezayir'de hapsedilir. Sonra Fransızlar, onun Cezayir'den çıkmasına izin verirler. O da kendisine bir sürgün yeri olmak üzere Dımışk'a yönelir. Vefât ettiği H.1300/M.1883 yılına kadar da burada kalır.

İlerleyen süreç içinde Fransa, Cezayir'e Fransızları yerleştirme politikası izler. Tabîî Cezayirlilerin mülk ve arazilerine zorla el koyduktan sonra... Ülkeye Fransız karakteri kazandırmak ve ülkenin Arab–İslâm kimliğini yok etmek gâyesiyle de Arablarla Berberiler arasında tefrika çıkarma yoluna gider.

Ondan sonra Allah Teâlâ Cezayir'e, emsâlsiz bir adam nasîb eder ki kendisi Şeyh **Abdulhamîd Bin Bâdîs**'tir. Bin Bâdîs, "**Müslüman Âlimler Cemiyyeti**"ni kurar. Cemiyyet, yaptığı ilmî, talim ve terbiye yollu çalışmalarıyla Cezayir'in İslâmî kimliğini ve Arablığını muhâfaza eder. Aynı şekilde 1954 yılında başlayacak ve -Cezayir bir milyondan fazla kurbân ve şehîd verdikten sonra- [1962] 1963 yılında bağımsızlığı ele geçirinceye kadar devâm edecek olan büyük devrimin sancağını taşıyan nesle de vucûd verir.

Ne var ki Fransa, Cezayir'de kalmasının imkânsız olduğunu ve bağımsızlığın mutlaka gerçekleşeceğini anladığı zaman, hinliğini devreye sokar ve kendisinden sonra işin belli bazı örgütler ile partilerin elinde kalmasını tercîh edip bu yolda çalışır. Sözkonusu yapıların başını çekenler, Avrupaî düşüncelerden, özellikle de milliyetci, sosyalist ve liberalist batılı akımlardan etkilenerek yetişmiş, toplamda ise "Ulusal Kurtuluş Partisi" adıyla bilinen ve içinde İslâmcıların etkisinin gün geçtikçe azalmaya başladığı yapıyı oluşturmuş kimselerdir. İşte Fransa, kendisinden sonra Cezayir'de halefi olacak kimseleri böylece belirler ve onları, "Evian Antlaşması" mâddeleriyle sınırlar. Fransa Cumhurbaşkanı De Gaulle o günlerde şöyle der:

"Cezayir'in bağımsızlığını (mı) istiyorlar? Pekâlâ! Bunu kendilerine vereceğiz ve otuz sene sonra onu geri alacağız!"

Cezayir bağımsız olur ve cumhurbaşkanlığı makamına da "**Huari Bumedyen** (Houari Boumediène)" gelir. Kendisi Arab milliyetcisi, komünist düşünceye yakın solcu biridir. Cezayir, onun, despotik, polis devleti döneminde iflâsın ve uçurumun eşiğine ulaşır. "Ulusal Kurtuluş Cebhesi Partisi" üyelerinden olan askerlerin nüfûzu artmaya başlar ki bunların bazıları Fransız vatandaşlığı taşımaktadır. İşte bu parti o dönemden beri iktidârı elinde tutan tek parti olur. "**Frankofoni Akımı**" olarak bilinen bu kanat, Cezayir'de İslâm'a karşı savaş ve İslâmcıları tasfiye işini üzerine alır.

Houari Boumediène helâk olup gittikten sonra yerine cumhurbaşkanı olarak "**eş-Şâzelî Bin Cedîd**" gelir. Ulusal Kurtuluş Cebhesi Partisi de tek parti iktidârını

sürdürmeye devâm eder. eş-Şâzelî, selefinin çirkinliklerine, Fransa'nın kucağına geri dönme politikasını da katar. Oysaki [bundan önce] Bumedyen, Arab, solcu, milliyetci ve *de* Fransa düşmanı bir kimlik taşımıştır. Velhâsıl eş-Şâzelî döneminde Frankofoni akımının ve üst düzey komutanların nüfûzu arttıkça artar.

Dünyada petrol ve gaz ihrâcâtı yapan en büyük ülkelerden biri olmasına rağmen Cezayir'in ahvâli kötüleştikçe kötüleşir ve iflâsın eşiğine varır.

Yetmişli yılların başında Şeyh "**Mustafa Buyali** (Bouyali)" ayaklanır. eş-Şâzelî hükûmetinden yolsuzluklara bir son vermesini ister. Ülkenin, İslâmî asâletine geri dönmesi gerektiği çağrısı yapar. Onlara, İslâm ve cihâd şiârlarını yükselten 1954 yılı devrim ilkelerini hatırlatır ki Mustafa Buyali de bu devrime katılan mücâhidlerden biridir. Çok geçmeden Şeyh Buyali cihâd ilân edip "**İslâm Devleti Hareketi**"ni kurar. Silâhlanır ve destekçilerinden bir toplulukla birlikte -Cezayir rejimine karşı cihâd etmek üzere- dağlara çıkar. 1976 yılında ise hükûmet, onu öldürmeyi başarır (Allah kendisine rahmet etsin) ve destekçilerinden pek çok kimseyi de tutuklayıp zindânlara atar.

Seksenli yılların sonunda Cezayir'deki ekonomik kriz zirvesine ulaşır. Cezayir halkı, "Ekmek Gösterileri" olarak bilinen toplu gösteriler yoluyla bir devrim olup patlar. Cezayir rejimi ve cumhurreîsi eş-Şâzelî, koşulları düzeltmek nâmına köklü bir değişiklik yapmak gerektiğini anlar. Bunun için eş-Şâzelî, 1988 yılında kapsamlı birtakım reformlar (yapılacağını) ilân eder ki en önemlileri arasında, tek parti politikasını sona erdirmek, **demokratik süreç**in önünü açmak ve siyâsî parti kurma özgürlüğünü sağlamak vardır.

Böylece Cezayirliler, heyecânla muhtelif partiler kurmaya, gazeteler çıkarmaya yönelirler. Siyâsî hareket gelişmeye başlar. İşbu özgürlük aralığında heyecânla harekete geçenlerin başında Cezayir'deki İslâmî uyanışın muhtelif oluşumları da vardır. Bu oluşumlar zâten yetmişli yılların ortalarından itibâren -her ne kadar bastırılmaya çalışılsa da altan alta- gelişmesini sürdüregelmiştir. Hâli ise sâir Arab–İslâm ülkelerindeki hareketlerin hâliyle aynıdır ki bu ülkeler de -ellili ve altmışlı yıllar boyunca serpilme gösteren solcu ve ulusalcı düşüncelerin iflâsı görülmeye başlandıktan sonra- muazzam bir İslâmî uyanışa şâhidlik etmiştir.

Bu şartlar altında eş-Şâzelî, 1988 yılında belediye seçimlerinin yapılacağını ve bunu Cezayir'de demokratik sürecin başlama işâreti olarak 1989 yılında yapılacak genel seçimlerin takîb edeceğini ilân eder. Çeşitli partiler, bu süreci tecrübe etmek için hazırlıklara başlar. **1989** yılı **seçimleri**nde Cezayir sâhasındaki siyâsî harîta şu üç mihverden oluşur:

1- İktidâr partisi ki "Ulusal Kurtuluş Cebhesi (FNL)" olup bağımsızlıktan bu yana Cezayir'i polis gücüyle yönetmiş ve çeyrek asırlık zaman boyunca iktidârı tekelinde tutmuştur.

2- İslâmî uyanış güçleri... 3- O dönemde kurulan laik partiler.

"**İslâmî Kurtuluş Cebhesi** (el-Cebhetu'l-İslâmiyye li'l-İnkâz – **FİS**)" İslâmî blokların en güçlüsü olup önderliğini Şeyh/Üstâd "**Abbâs Medenî**" yapar. Selefî akımın davetcilerinden biri olan Şeyh/Üstâd "**Ali Belhâc**" da onun yanında yer alır. Cebhe, İslâmî hareketin farklı okulları, öncüleri, İslâmî örgütleri ve bağımsız davetcilerinin bir karışımı olur. Siyasal İslâmî hareketin projelerine genel anlamda inanan geniş tabanlı Müslüman halk desteği de bunlara katılır.

Partilere tanınan sözkonusu özgür ortam içinde boy gösteren laik kesimlere gelince: Öncelikle bunlar, çoklu bir varlık arzeder. Ama yapılan seçimlerin isbât ettiği kadarıyla bu güçlerin ve/ya partilerin en önde gelenleri şunlardır:

1- Sosyalist Güçler Cebhesi Partisi: Kabîle bölgelerinde yayılma alanı bulan bir parti olup batılı, liberal bir düşünce/çizgi taşır. Liderliğini "Âyt Ahmed" yapar. İslâmî Kurtuluş Cebhesi/FİS, seçimleri kazandıktan sonra Âyt Ahmed bu hareketi kötüler; bu uğurda gösteriler düzenler; hükûmeti ve batıyı da ^fundamentalistlerin^ ilerleyişi karşısında uyarıp korkutmaya çalışır.

2- Demokrasi ve Kültür için Birlik Partisi: İslâmcılara aşırı bir şekilde düşman olan ve onları kökten/hepten feshetme çağrısında bulunan bir partidir. Önderliğini "Saîd Sa'dî" yapar.

3- Komünist Parti: Önderliğini "Louisa Hanun" hamfendi yapar. Demokratik söylemi benimser.

Belediye seçimlerinin akabinde İslâmî Kurtuluş Cebhesi'nin, Cezayir'deki laik siyâsî partilerin en güçlüsünü, yani iktidâr(!) partisi olan "Ulusal Kurtuluş Cebhesi"ni ezip geçtiği, ayrıca yeni kurulmuş olan laik partilerin de, ancak kırıntı kabîlinden oylar aldığı ortaya çıkar. Böylece İslâmî Kurtuluş Cebhesi, Cezayir'in çoğu belediyesini kazanır. [Parti] yetkilileri, güzel bir rûhla ve Cezayirin çok uzun zamanlardan beri yoksunluğunu çektiği bir samimiyyetle insânlara hizmet etmeye başlar. Bu da İslâmî Kurtuluş Cebhesi'nin halk tabanlı desteğini arttırır ve onu gelecek zafere, yani genel seçimleri kazanmasına adım adım yaklaştırır. Genel seçimlerin birinci turu, Cebhe'nin, ezici bir çoğunlukla seçimi kazanıp birinci olmasıyla sonuçlanır. Bunun kendisine, ara seçimlerin ikinci turu boyunca seçimi ezici çoğunlukla kazanma, dolayısıyla tek başına hükûmet kurma ve devlet başkanlığına aday olma imkânı bahşedeceğini düşünür! Ne var ki doğusu batısıyla dünyanın dört bir tarafında tehlike çanları çalmaya başlar. Büyük **Haçlı devletler**, İslâmcıların iktidâra ulaşmasının önünü kesmek için müdâhaleye hâzır olduklarını ilân eder. Dahası o dönemin Fransa cumhurbaşkanı "Fransuva Mitterand", İslâmcıların iktidâra gelmesinin önünü almak için Fransa'nın askerî müdâhaleye hâzır olduğunu açıkça ifâde eder. Önlerinde duran tek çözüm yolu **Batı**, özellikle de **Fransa** destekli **askerî** bir **darbe** yapmaktır. [Onlara göre] Cezayir'de İslâmcıların önünü kesmenin tek yolu da budur.

[Günü geldiğinde] Darbe yapılır. **Askerler** sabık bir general olan "**Muhammed Budiyaf**"ı cumhurbaşkanı olsun diye getirirler. İslâmî Kurtuluş Cebhesi'nin önde gelenleri tutuklanıp hapishânelere konulur. Gösteriler şiddetle bastırılır. İktidârı ele

geçiren, ikiyüzlü Batı desteğiyle demokrasiyi ayakaltı eden askerî darbe düzeni, birçok çöl hapishânesi açar ve onbinlerce İslâmcıyı tutuklayıp buralara atar. Cezayir'deki çağdaş cihâdî direnişin ve günümüze kadar ardı arkası kesilmeyen kanlı dönemin başlama sebebi de budur. O güzelim belde şimdiye kadar ikiyüz elli bine yakın masûm Müslümanı kurbân verdi. Fransa ve Batı, kendileri için plan program yaptıkları ve [sonuna kadar] destekledikleri darbecileri baştacı ettiler. Onlarla birlikte adına "**Demokrasi**" dedikleri o koca yalanın netîcelerini bir enkâza çevirdiler. (Bu olayların tafsîlâtını, bu konuda yazdığım "Şehâdeti fî Ahdâsi'l-Cihâd fi'l-Cezâir 1989 -1996"/"Cezayir'deki Cihâd Olaylarıyla İlgili Tanıklığım 1989-1996" isimli eserimde ele aldım. Daha fazla tafsîlât için oraya bakılabilir.)

Şimdilerde Cezayir'in devlet başkanlığını "**Abdulazîz Buteflika**" yapmaktadır. Başkanlık seçimlerinde ezici bir halk desteğine nâil oldu. Bunun için sözü geçen olayların uzantılarına bir son vermek üzere benimsediği ulusal uzlaşma projesine dayandı. Bunu da selefinin ortaya attığı ve kendilerini hükûmete teslîm eden silâhlı kişilerin affedilmesini öngören "Sivil Mutâbakat" kânûnu projesi üzerine binâ etti.

Fransa ile sağlam bağlarıyla bilinen **Cezayir**'in, **Buteflika** döneminde **Amerika** ile bağlarında bir yükseliş görülmektedir. Amerika da kendisini, **terörle mücâdele** konusunda en büyük müttefiklerinden biri olarak kabûl etmektedir. Nitekim **Bush**, ^fundamentalist^ akımları tasfiye etme ve onları baskı altında tutma konusundaki hüneri dolayısıyla Buteflika politikalarından duyduğu memnûniyyeti arada bir dile getirmektedir. Cezayir'deki olaylar, her ne kadar keskinliği -silâhlı grupların kontrol altına alınması sonrasında- biraz hafiflemiş olsa da devâm etmektedir. Sözkonusu silâhlı grupların birçoğunun, -aralarına istihbârât(cılar)ın sızması ve [cuntacıların] masûm sivilleri hedef alması dolayısıyla- doğru yoldan saptığını, halk desteğini kaybettiğini ve kendisini çeşitli yenilgilere uğratmakla birlikte dağılma yollarına soktuğunu da kaydedelim.

Allah'tan niyâzımız, o sevgili beldeyi, Ona itâat edenlerin azîz, isyân edenlerin ise zelîl olduğu bir hâle kavuşturmasıdır. Şübhesiz ki O buna kâdirdir.

18. Fas

Marâkeş, -aralarında işbirliği ve karşılıklı menfaat alışverişi devâm etse de- **Osmanlı**dan bağımsız bir hâlde kalır. Aynı şekilde **İspanya** ile **Portekiz**'in emellerine karşı yirminci yüzyıl başlarına kadar direnmeyi sürdürür. **Fransa**, 1830 yılında Cezayir'i, 1881 yılında ise Tunus'u işgal ettikten sonra gözlerini, **Alevî Şerîfler** Devleti'nin idâre ettiği Mağrib'e/Fas'a diker. Beri tarafta İspanya da bu ülkeyi işgal etme emelindedir. Fransa 1904 yılında İngiltere'yle bir dostluk antlaşması imzalar. Bu antlaşma ona, Fas'ı işgal için İngiltere'nin onayını kazanma fırsatı bahşeder.

1906 yılında yapılan 'Elcezîre Konferansı'nda Tanca'da uluslararası [denetime tâbi] özel bir düzen kurulması karârı alınır. Kezâ İspanya ile Fransa'nın Fas üzerinde nüfûzlarını yaymalarının yolu açılır. İspanya, kuzeyde "er-Rîf" bölgesini ele

geçirmeyi başarırken, beri tarafta Fransa da 1907 yılında Fas'a bir sefer düzenler. Tabîî ki İngiltere'nin Mısır üzerinde faâliyyet göstermesine göz yumması karşılığında... Fransa, yaptığı saldırı netîcesinde Dârulbeyzâ/Kazablanka ile "Vecde" şehirlerini işgal eder. H.1329/M.1911 yılında ise Fâs şehrini ele geçirir.

Fransa, 1912 yılında Sultân Abdulhafîz'i, ülke üzerinde bir himâye antlaşması imzalamaya mecbûr eder. **İspanya** buna karşı çıktığında ise Fransa ile aralarında müzâkereler yaşanır. Mesele, Fas'ı, birbirinden ayrı iki bölgeye ayırma üzerine bir antlaşma imzalamakla netîcelenir. [Antlaşmaya göre] bir bölge Fransa'nın, diğeri de İspanya'nın olacaktır. Tanca ise uluslararası bir bölge olarak kalacaktır.

Fransa, Fas'taki temsîlcisi "**General Lyautey**"in çalışmaları marifetiyle Fas'ın Arab–İslâm kimliğini yok etmeye çalışır. General Lyautey, Fransa'nın, bölgedeki genel temsîlcisi olup siyâsî, askerî, idârî ve mâlî gücün tamâmını kendi tekelinde toplayan/tutan biridir -ki, Fransız göçmenlerin Fas'a akın edip yerleşmesinin önünü açar. Bu olayların akabinde *ise* cihâd ve ulusal direniş hareketi baş gösterir. 1912 yılında Fas'ta bir ayaklanma yaşanır ve çok geçmeden mücâvir bölgelere yayılır. Fransa, işbu ayaklanmayı çok vahşice ve sert bir şekilde bastırır. Sonra Berberî kabîlelerin ve eş-Şâviye sâkinlerinin öncülük ettiği başka bir ayaklanma *daha* baş gösterir. İsyancılar, Fas'ın etrafında bir kuşatma hareketi başlatırlar. Ama General Lyautey, isyâncıları vurmak ve kuşatmayı boşa çıkarmak için topçu güçleri kullanır.

Sonra direniş hareketi Atlas-ı Mutavassıt bölgesinde merkezlenir ve isyâncılar 1912 yılında Marakeş ile Agâdîr'i ele geçirmeye muvaffak olurlar. Ama Fransızlar direnişçileri bastırır ve iki şehri ele geçirir; Fâs, Meknâs ve Rıbât arasındaki iletişimin güvenliğini sağlarlar. İşte o vakit direnişçiler Cibâl bölgesine çekilirler ve 1934 yılına kadar burada bağımsızlığı sağlarlar.

er-Rîf bölgesindeki millî direnişe gelince, öncülüğünü 1921 yılında **Abdulkerîm el-Hattâbî** yapar ve bölge, 1926 yılına kadar bağımsız olarak kalır.

İsyancılar, birçok muhârebede **İspanyollar**a gâlib gelir; onları hezîmete uğratmaya, komutanlarını da meşhûr "**Annual Muhârebesi**"nde[1] öldürmeye muvaffak

[1] [Bu noktada küfrün tek millet ve küfür ehlinin ne derece vahşi olduğuna ve hiç değişmediğine bir örnek olarak "**Rif Savaşı**" târîhi okunabilir. **Abdulkerîm el-Hattâbî** ise pek tanınmamasına rağmen çağdaş târîh boyunca görülmüş en büyük ve hatta ilk "gerilla lideri"dir denilse yeridir. Rif Savaşı'na gelince: Vikipedia gibi bir ansiklopedide bile yer alan şu ifâdeler dehşet vericidir:

"... Aralıklarla beş yıl süren çarpışmalarda İspanyollar ağır kayıplar verdi. 22 Temmuz 1921 ile 9 Ağustos 1921 arası Annual'da 25.700 kişilik İspanyol ordusu ile 4.000 kadar Rif gerillası çarpıştı. Annual muharebesi sonunda İspanyol zayiatı 13.000 üzerindeydi (bunun 8.000'i ölü) başka kaynaklara göre 20.000 zayiat vardı İspanyol tarafında. Ayrıca 20.000 tüfek, 400 makineli tüfek ve 129 savaş topu Rif gerillalarının eline geçti. Rif gerillaları tarafında ise bu muharebede 1,000 kadar ölü vardı. Annual muharebesi İspanya'da Annual felâketi olarak anılır. Annual muharebesinde Avrupalı sömürgeci bir devletin yenilgiye uğraması Afrika'daki diğer milletlere Avrupalı bir devletin yenilmez olmadığını gösterdi. Abdulkerim'in kuvvetleri, İspanyol ordusunu ağır bir bozguna uğratarak Melilla'ya çekilmek zorunda bıraktı. [...→↓]

olurlar. Abdulkerîm el-Hattâbî, Annual Muhârebesi'nde, Fransız, İspanyol ve onlara destek verenlerden oluşan Avrupalı beş devlet ordusunu hezîmete uğratır. Binlercesini öldürür, onbinlerce askerini esîr alır ki bunlar arasında yaklaşık 100 general ve 4 mareşal de vardır.

Direnişçiler, Abdulkerîm el-Hattâbî'ye, "er-Rîf Emîri" olarak biat ederler. O da İslâm Şerîatı'nı tahkîm eder. Asayiş görevlilerini, kadıları, fakîhleri, dağlar arasında dağınık bir şekilde yer tutan köylerde insânlara dinlerini öğretsinler diye gönderir. Fransa, el-Hattâbî'nin elde ettiği zaferlerin tehlikesini sezer ve İspanyollara yardımcı olmak üzere devreye girer. Fransız kuvvetleri, İspanyol deniz gücünün de desteğiyle direnişçileri yenmeyi başarır. İspanyol hava kuvvetleri, köyleri ve yerleşim birimlerini zehirli gazlar/kimyasal silâhlarla vururlar! el-Hattâbî*'yi, ancak böyle* hezîmete uğra*tırlar*. *Sonra* el-Hattâbî, Fransa'ya sürgün edilir. Ama arkadaşları onu yoldayken kaçırırlar. O da Mısır'a sığınır. Bu kahraman zât, vefât ettiği 1963 yılına kadar Mısır'da kalır. Allah ona *gani gani* rahmet etsin.

Buna rağmen Fransızlara ve İspanyollara karşı direniş hareketi devâm eder. 1934 yılında Fas'ta ilk siyâsî yapı kurulur. Adı, "Fas Millî Çalışma Kütlesi" olup amacı da ülkeyi işgalden kurtarmaktır. Sonra "Ulusal Parti" kurulur. Muhammed b. Yûsuf'un yönetime gelmesi ve direnişçileri desteklemesiyle de millî kurtuluş hareketi daha fazla alevlenir. H.1308/M.1940 yılında "İstiklâl Partisi" kurulur. Direniş hareketi, Fas'ın her bir köşesinden harekete geçer.

1947 yılında Sultân Muhammed b. Yûsuf, Tanca'da hamâsî bir hutbe îrâd eder. Hutbe boyunca özgürlük, istiklâl ve ülkenin birliğini isteyen husûsları dile getirir. Bu da direnişçilerin hamâsetine hamâset katar. Sultân'la dayanışmayı elden bırakmayan direnişçilerin mücâdelesi, 1956 yılında Fas bağımsızlığını ve birliğini elde edinceye kadar devâm eder.

... 1925'te İspanya'nın yanında savaşa **300.000** üzerinde askerle katılan Fransa'nın güneyden saldırıya geçmesi ve Alhucemas Körfezi'ne çıkan İspanyol kuvvetlerin kuzeyden yeni bir harekata başlaması karşısında, Abdulkerîm teslim olmak zorunda kaldı."

Bir de "**Kimsyasal Silâh Kullanımı**" başlığı altında yer alan şu açıklamaları okuyalım ve geçmişte **el-Hattâbî** karşısında **Fas**'ta, günümüzde ise **Zarkâvî** merhûmun direnişi karşısında âciz kaldıklarında **Irâk**'ta, özellikle de **Felluce**'de, tek millet olan o küfür devletlerinin yaptıklarının birbirlerine ne kadar benzediği üzerinde bir düşünelim:

"İspanya kimyasal silah kullanımını yasaklayan Cenevre Protokolü'nü imzaladığı halde İspanyol ordusu açmaza düşünce Rif gerillalarının direnişini kırmak için kimyasal silah kullandı. Bunların arasında Hardal gazı, fosgen, chloropicrin ve difosgen vardı. İspanya kimyasal silahları Almanya'dan temin etti. Alman kimyacı Hugo Stoltzenberg'in İspanya için kimyasal silah üretiminde büyük katkıları oldu ve sonradan İspanyol vatandaşlığına geçti. Kimyasal silahlar uçaklarla gerillalar dışında siviller, pazarlar ve nehirler üzerine atıldı. Tarihçi Sebastian Balfour araştırmalarında İspanyol ordusunun stratejisini yoğun nüfuslu bölgeleri kimyasal silahlarla bombalamak olduğunu belirtti. İki sene içinde İspanyollar tarafından 10.000 kutu içinde 500 ton üzerinde zehirli gaz atıldı. Zehirli gaz kullanımı İspanya ve Fransa'nın savaşı kazanmasında önemli rol oynadı. İspanya Kimyasal silaha sahip olduğunu ve kullandığını uzun yıllar boyunca gizli tuttu. Kimyasal silahların zehirli etkileri bugün halen Rif bölgesinde hissedilebiliyor." Mtrcm]

Sonra Fas'a, **Kral Hasan es-Sânî** b. Muhammed el-Hâmis [V. Muhammed Oğlu II. Hasan] hükmeder. Yönetim dönemi pek uzun sürer. Kendisi zâlim bir Firavun ve tâğût bir diktatördür. Ona muhâlefet eden her meşrebten ve her kanattan herkesi, İslâmcısını, hattâ komünistleri ve bu iki kesim arasında kalan düşünce sâhiblerinin tamâmını katleder. Meşhûr ve meşhûr olduğu derecede korkunç zindânlarını tıka basa doldurur. Hapishânelere doldurduğu insânların çoğu ömürlerini cellâd kırbaçları ve Avrupa'dan ithal edilen işkence âletleri altında geçirirler. Yine Kral hazretleri etrafını sayıya gelmez, mücrim güvenlik birimleriyle örer. Ördüğü bu kraliyet ağının içine Faslılardan oluşan yoğun bir **Sultân Âlimleri ve Saray Fakîhleri** tabakası da ekler. Meleklerin, Âdem aleyhi's-selâma secde ettiği iddiâsıyla ona habire rükû ve secde eden bir tabaka! Bu da yetmez Kral hazretleri, dünyanın envaiçeşit bölgesinden, Arab ve Acem ülkelerden, Sultân Âlimleri ithal eder. Fas, onun döneminde yoksulluk ve yolsuzlukla; işsizlikle; uyuşturucunun, fuhşun ve arsızlığın yaygınlaşmasıyla; farklı toplum kesimlerinde baş gösteren sosyal çözülmelerle şöhret bulur. Kral hazretlerinin *bizzât kendisi de* meşhûr zinâkârların ve malûm ahlâkı bozukların en başlarındadır. Öyle ki meşhûr Fransız aktris "Brigitte Bardot"un, onunla geçirdiği pembe geceleri hâtırâtında kayda geçirdiği söylenmektedir!

Aynı zamanda **Kral "Bokböceği"** -ki rahmetli Şeyh Abdulhamîd Keşk, kendisini böyle isimlendiriyordu- uluslararası moda evlerinden pek çok ödül alır. Şıklık kralı olarak tabîî ki! Beri tarafta halkının çoğunluğu açlık ve yoklukla pençeleşir. Ülkesinin gençleri, belki bir iş bulabiliriz umuduyla, kaçak göçmen gemilerinde ve Avrupa kıyılarında, kendilerini ölümün kollarına atarlar!

Her hâlükârda sûfîsi selefîsiyle ve mücâhidi siyâsîsiyle farklı meşreblerden bir İslâmî uyanış hareketi, bu fesâdın karşısına dikilir. Onlar da -o zorba Krala karşı duruşları ölçeğinde- baskıya ve zulme maruz kalırlar.

2002 yılında Kral hazretleri geberip gitti. Yerine şimdiki **Kral "Muhammed es-Sâdis** (VI. Muhammed)" geldi. O da babasının kokuşmuş bir kopyasıdır. Zîrâ Fas, onun döneminde **Amerika**'nın yörüngesine girdi. Diğerleri gibi... Ülkenin güvenlik birimleri, Amerika'nın, **terörle mücâdele** adlı malûm yafta altında, Müslümanlara karşı yürüttüğü savaşta bir saldırı bölüğü hâline geldi.

Allah'tan, onun -ve Müslüman ülkelerde hüküm süren onun benzeri Firavunlar- için niyâzım, Efendimiz Nûh aleyhi's-selâmın şu duâsıdır:

وَقَالَ نُوحٌ رَبِّ لَا تَذَرْ عَلَى الْأَرْضِ مِنَ الْكَافِرِينَ دَيَّارًا ﴿٢٦﴾ إِنَّكَ إِنْ تَذَرْهُمْ يُضِلُّوا عِبَادَكَ
وَلَا يَلِدُوا إِلَّا فَاجِرًا كَفَّارًا ﴿٢٧﴾ ﴿سورة نوح﴾

—«Ve Nûh dedi ki: "Rabbim! Yeryüzünde kâfirlerden [geriye yurt tutan] tek bir kişi bırakma!"

—"Çünkü eğer Sen, onları bırakacak olursan, kullarını saptırırlar ve fâcirden, kâfirden başkasını da doğurmazlar".» (71/Nûh, 26-27)

19. Moritanya

Günümüz Fas ülkesinin güneyinde yer alır. İslâm bu topraklara, Arabların Hicrî birinci asrın sonlarında Bilâd-ı Mağrib'i fethetmesi akabinde girer. Bölgeye "Şankît" ismini verirler. Bu bölge, Muvahhidler Devleti, Hafsîler Devleti, Sa'dîler Devleti ve Alevîler Devleti gibi Mağrib devletlerine tâbi olur.

Bölge, burada zamk, altın ve köle ticâreti için merkezler kuran **Portekizliler**in saldırılarına maruz kalır. Portekizlilerden iki asır sonra da **İspanyollar** gelir. Sonra onları **Fransızlar** ve **Hollandalılar** takîb eder.

Fransa, 1901 yılında ülkeyi işgal etmek için bir ordu gönderir. Ordunun komutanı, yerli liderleri, Fransız himâyesi istediklerine dâir iknâ eder. Fransa, Marâkeş'i -günümüz Fas ülkesini- işgal ettiği zaman, adına "Moritanya" denilen bu ülkenin tamâmı da Fransız işgaline boyun eğer.

Fransızlar, beyâz Müslümanlarla Zenciler arasında tefrika çıkarma politikası izlerler. Arabcaya karşı savaştıkları gibi Fransız kültürünü yaymaya çalışırlar. Ama işgale karşı cihâd ve direniş hareketi 1908 yılında patlak verir. Bağımsızlık talebiyle de 1934 yılına kadar devâm eder.

Ondan sonra Fransız sömürgeciliğine karşı duran iki ana parti kurulur ki bunlar, "Milli/Ulusal Birlik Partisi" ve "Gençlik Örgütü Partisi"dir. 1948 yılında bu iki parti birleşir ve "Moritanya Mutâbakat Partisi (Hizbu't-Tefâhum el-Moritânî)" adını alır. Sonra kendi arasında ikiye bölünür. En son 1958 yılında "Moritanya Birliği Partisi (Hizbu't-Tecammu' el-Moritânî)" adıyla tekrar birlik sağlanır ve *bu Parti*, kurtuluş ve bağımsızlık davasını üstlenir.

"**De Gaulle**" döneminde onlar için bir anayasa çıkarılır. Moritanya bunu, ister-istemez kabûl eder. Bu anayasa gereğince Fransız Birliği içinde üye sıfatıyla yer alır. 1959 yılında "Moritanya Birliği Partisi" seçimleri kazanır. Parti başkanı **Muhtâr Veled Dâde** hükûmeti kurar ve ülkede hâkim parti konumuna gelir.

Sonra tam bağımsızlık ve Fas'a katılma çağrısında bulunan yeni bir parti kurulur ki adı, "en-Nahda Partisi"dir. Moritanya 1960 yılında bağımsızlığını elde eder ve Birleşmiş Milletler'in bir üyesi olur; kezâ 1973 yılında Arab Birliği'ne üye kabûl edilir.

1978 yılında Moritanya'da **Muhammed es-Sâlik** liderliğinde bir **askerî darbe** gerçekleşir. Ama yönetimde çok fazla kalamaz. Zîrâ başka bir askerî **darbe** de onu devirir. Bu **darbe**yi, başka bazı **darbeler** takîb eder ve bunlar, ülke içinde istikrârın hâkim olmasını engeller. Özellikle komşusu "Senegal"le birlikte yaşadığı siyâsî ve iktisâdî sorunlardan sonra...

En sonunda yönetim, bir **askerî darbe** sonrasında iktidâra gelen ve yirmi yıldan beridir hüküm süren şimdiki başkan **"Muâviye Veled Seyyidi Ahmed et-Tâyi'"**in eline geçti. Bu adam, ülkeyi asker ve istihbârât gücüyle yönetti. Ülkeyi krizlerin, yoksuluk ve yolsuzluğun dibine batırdı. Ama bu tâğûtun, [bölge adına] peydahladığı yeni ivme **Amerika** ile **İsrail**'e açılmak oldu. Öyle ki bu açılımı Tel Aviv'le tam-tekmil

diplomasi ilişkileri kurmaya kadar vardı. Siyonist düşman için başkent Nuakşot'da bir elçilik de açtı! Ona karşı pek çok halk ayaklanması ve askerî darbe vukû buldu. Ama o, bunların hepsini, silâh ve dipçikle bastırdı. Bu adam hâlâ daha Moritanya'da Müslümanların bağırlarını çiğnemektedir. Allah, kahr-helâk etsin onu ve Müslüman ülkelerdeki onun gibi *tüm* Firavunları!

20. Eritre

Şu ân için elimin altında bu Müslüman bölge hakkında -kâfi derecede- özet bir sunum yapabilecek yeterli malûmât yok.[1] Fakat genel bilgilerimden hatırladığım kadarıyla ülke, uzun zamanlar boyunca **Etiyopya** (Habeşistan) işgalininin boyunduruğu altında kalır. Müslümanlar, Habeşistan İmparatoru "**Hayle Selassiye** (Hâile Selassie)" döneminde işkencenin bin türlüsünü görürler. Habeşlerin yönetiminden kurtulmak ve bağımsızlığı kazanmak için on yıllar boyunca [devam eden] cihâdî ayaklanmalar yaşanır. Ondan sonra Etiyopya'da bir komünist darbe gerçekleşir. Ama Eritre, onların yönetimi altında aynı belâ elinden inlemeye devâm eder. Silâhlı cihâdî ayaklanmalar da!

Sonra **misyoner örgütler** Etiyopya'ya sızar ve çeşitli **istihbârât ağları** kurarlar. **Laik**, **solcu** ve **Hıristıyan** inançlara sâhib devrimci ve siyâsî yapılar oluştururlar. Onlar da Etiyopya'nın [?! Eritre'nin] bağımsızlığını ister ve Habeşlere karşı savaşır. Ama Eritre'de yönetim, "**Issayas Afverki** (Isaias Afewerki)" denilen adamın eline geçer. Bu adam, Arablara sırtını döner ve Eritre'nin Arablığını, hattâ Müslümanlığını inkâr yolunu tutar. **Batıya** ve Bâb-ı Mendeb Boğazı üzerinden hükmettiği Harem-i Mekkî kıyıları karşılığında Kızıldeniz'de varlığı yoğunlaşan **İsrail**'e açılma politikası izler. Müslüman **mücâhidler**, savaşlarını devâm ettirirler. Ama bu kez, kendi ülkelerinin hükûmeti aleyhine! Günümüz itibâriyle Eritre'de belli başlı bazı silâhlı İslâmî örgütler vardır ve bunlar, uzlet ve yokluk içinde, aynı şekilde çok zor şartlar altında çalışmaktadır. Öyle ki Arablar ve Müslümanlar tarafından neredeyse unutulan bir dava hâline gelmiştir. Beri tarafta misyoner örgütler ve İsrail'in MOSAD'ı burada fitne fesâdıyla cirit atmaktadır. Hasbunnallâh ve ni'me'l-Vekîl!

21-22. Somali ve Cibuti

Afrika Boynuzu olarak bilinen, Yemen sâhilleri ve Arab yarımadası karşısında yer alan stratejik bir mevkie sâhibdir. Arab kabîleleri, çok eski zamanlardan beri buraya göç etmiş ve Afrikalılar*la* karışmıştır. Somali'nin İslâm'dan önceki çağlar boyunca Arablarla ticâret bağları olur. İslâm'ın zuhûrundan sonra da bu ilişkiler devâm eder. Hicrî dördüncü asırda bazı Arab kabîleleri Doğu Afrika'ya hicret eder

[1] [Sanırım Müellif'in şu âna kadar hakkında bilgi verdiği ülkeler üzerinden Eritre'nin târîhi de az-çok anlaşılabilir. Zîrâ Suudi Arabistan'dan Fas'a kadar her yerde aynı hikâye... Diktatörler, darbeler, krallar, zindanlar, zulümler, baskılar, uşaklıklar, ilh... Gerisi sadece değişen isimler.]

ve Mogadişu, Berâve gibi ticâret şehirleri kurarlar. Aynı zamanda beraberlerinde İslâm'ı ve Arab medeniyetini bu topraklara taşırlar. Arablar, Bantu kabîlelerinden olan Sevâhil/sâhil sâkinleriy/e karışırlar. İki kanın karışımı sonucunda Sevâhilî dilini konuşan Sevâhilî halkı ortaya çıkar.

Bölge, 1498'de **Ümit Burnu**'nun keşfedilmesinden sonra **Portekiz** sömürüsüne maruz kalır. **Osmanlı**lar, Aden bölgesinde istikrârı sağladığı zaman Arab unsurların yardımını da alarak Portekizlilere saldırıya geçerler. 1586 yılında ise Mogadişu'yu Osmanlı Devleti'ne bağlamaya muvaffak olurlar.

Ummân'da "**Ya'rubiler** Devleti" kurulduğunda bunlar, 1698 yılında Doğu Afrika kıyılarına bir donanma gönderirler. Gönderilen donanma Ummânlıların hâkimiyyetini -Mozambik kolonisi hâric- ülke üzerinde yaymayı başarır. Ummânlıların "**Bu-Saîd"** Devleti döneminde "Melbese [?!]", 1837 yılında Sultân Saîd b. Sultân'ın eline düşer. Hattâ Sultân, başkentini Maskat'tan Zenzibar'a taşır. Bu-Saîd'in âile efrâdı arasında vukû bulan çatışma dolayısıyla İngiltere, Somali'nin işlerine müdâhil olur. Aynı şekilde **Fransa**, **İngiltere**, **Etiyopya** ve **Kenya**, Somali üzerinde kendi nüfûzlarını yaymak için devreye girerler.

Sonra Fransa, Bâb-ı Mendeb Boğazı'na yakın ve **Fransız Somalisi** olarak bilinen bir bölgeyi kendi kontrolü altına almayı başarır. İngiltere de **İngiliz Somalisi** olarak bilinen diğer bir bölgeyi ele geçirir. Üçüncü ve **İtalyan Somalisi** olarak bilinen bir bölgeyi de İtalya kendi hâkimiyyeti altına alır.

Ondokuzuncu yüzyıl sonlarında Somali millî kurtuluş hareketi varlık gösterir ve İngiltere'yi İngiliz Somalisi olarak bilinen bölge içinden çıkıp gitmeye mecbûr eder.

İlerleyen süreçte Somali'nin bağımsızlığını ve birliğinin sağlanmasını isteyen direniş hareketi, Fransızlar, İngilizler ve İtalyanlar karşısında gittikçe güçlenir.

İtalyan Somalisi olarak bilinen bölgenin kurtuluşu ise 1959 yılında yayımlanan Birleşmiş Milletler heyeti kararından sonra 1960 yılında gerçekleşir. İngiliz Somalisi olarak bilinen bölgenin kurtuluşu da aynı yıl içinde gelir. 1960 yılında her iki bölge, tek bir cumhuriyet olarak birleşir ve böylece "Somali Cumhuriyeti" varlık kazanır. Fransız Somalisi olarak bilinen bölge ise bağımsızlığını, ancak 1977 yılında elde eder ve "Cibuti Cumhuriyeti" adını alır. Her iki devlet Arab birliğine katılır.

Somali'ye, uzun bir dönem boyunca "**Muhammed Siyâd Berrî**" adında anûd bir tâğût hükmetti. Ama seksenli yılların sonunda ölüp gittiğinde Somali, kabîle çatışmalarının içine düşüp parçalandı. Buna sebeb ise Somali'deki kabîle eksenli çatışmaların kadîmliği ve giriftliğidir. Bu da doksanların başında **Amerika**'nın bölgeye girmesine neden oldu. Amerikan savaş gemileri Somali kıyılarına demir attı. Ama Amerika çok geçmeden Somali çölleri ile kumlarına battı. Kabîleler ve mücâhidler, Amerika'nın karşısına dikildiler. Somali Vietnamı'na dâir bir ufuk belirdi Amerika'nın karşısında! Bu yüzden Amerikalılar, arkalarına bile bakmadan kaçıp gittiler. Somali'de hâlâ bir istikrârsızlık hâli hâkimdir ve arada bir savaş yüzünü göstermektedir.

II. BAZI İSLÂM ÜLKELERİNİN AHVÂLİ

1. Türkiye

Mustafa Kemâl Atatürk'ün Türkiye'yi İdâresi (1924–1938)

Mustafa Kemâl'in târîhini inceleyen bir kimse, bu adamın, Türkiye'yi, **tek adam** olarak; hiç kimsenin kendisine muhâlefet edemediği mutlak bir otoriteyle; baskı, kırım, kan ve cesedler üzerine kurulu diktatör bir idâreyle yönettiğine kesin bir şekilde kanâat getirir.

Atatürk, **Cumhuriyet**i arkadaşlarıyla birlikte çevirdiği bir entrika sonrasında ilân eder. Dinin, Türkiye üzerindeki hâkimiyyetini kökünden kazımak gerektiğine inanır. Sonra Hilâfeti ilga eder ve Cumhuriyet karşısındaki her türlü muhâlefeti, aynı şekilde hal'olunan Sultân'a yönelik her türlü eğilimi hıyânet olarak gören ve ölüm cezasına çarptıran bir yasa çıkarır.

3 Mart 1924 yılında **Hilâfet'in ilgası**nı ve Halîfe'nin [Türkiye'den] kovulmasını; **din ile devlet**in birbirinden ayrılmasını; kadîm **şerî mahkemeler**in ve kânûnlarının -yerini **modern mahkemeler** ve yasaları almak üzere- ilgasını; **dînî medreseler**in -yerini devletin resmî ve **laik okulları** almak üzere- kapatılmasını öngören bir layiha sunar.

İkinci günde ise **Halîfe**'nin, aynı şekilde **hânedânlık mensûbları**nın tamâmının Türkiye'den kovulmasına ilişkin bir emir çıkarır ve hepsi ülke dışına çıkarılır.

Atatürk bütün hasımlarından kurtulduktan sonra İslâm'a karşı [savaşını] ve ülke üzerindeki tahrîbâtını sürdürür. Türklerin nazarında ^**küfür alâmeti**^ olarak görülen ^**şapka**yı^ onlara dayatır. Türkler buna karşı çıktığı zaman da şehirlerin meydânlarında onlar için **darağaçları** kurdurur. Sonra Avrupa'nın beşerî kânûnlarını getirir. İtalyan, İsveç ve Alman kânûnlarından alınan cinâî, medenî ve ticârî kânûnları belirlesinler diye uzmanlar çağırtır.

Türklerin kullandığı ve fıkıhtan hadîse, tefsîrden târîhe bütün İslâm mîrâsının kendisiyle kayda geçirildiği **Arab alfabesi**ni ilga eder. Türkleri, **Latin harfleri**yle yazmaya zorlar. Amacı ise onları, dinlerinden ve [kültürel] mîrâslarından tamâmen koparmaktır. Özel bir gün belirlenir ve Latin alfabesini iyi kullanamayan herkes, o târîhten sonra, işten çıkarılma, vatandaşlığına el konulma, ülkeden kovulma ve hapsedilme gibi cezalara çarptırılmakla yüzyüze gelir.

Aynı şekilde taaddüd-i zevcâtı/çok evliliği yasaklar. Her türlü hak, görev, mîrâs vs. itibâriyle **kadın** erkek eşitliğini getirir. Genç kızlar ve erkekler için sanat, doğu ve batı danslarını öğretme okulları açar. **Hicâb**ı yasaklar ve kadını evinden çıkarıp devlet kurumlarına sokar. Muhtelif tiyatrolar açar. Baloları teşvîk eder.

İki büyük câmii -**Ayasofya** ve Fâtih [?!] câmilerini- müzeye çevirir. Her yere heykellerini diktirir.

İnsânları, **ezânı** Türkce okumaya, yine Kur'ân-ı Kerîm tilâvetini de Arabca değil Türkce yapmaya zorlar. Bir defasında, kendisine yakın bir yerden okunan sabah ezânını işittiğinde minârenin yıkılmasını emreder.

Hicrî takvîmi kaldırır ve yerine batılı **Gregoryen takvîmi**ni koyar. Ramazan ve Kurbân bayramlarını bayram olmaktan çıkarır. **Cuma** yerine **Pazar** gününü haftalık tatil günü yapar. Haccı ve hicâbı yasaklar.

Hâsıl-ı kelâm Türkiye'yi öyle bir yönetir ki gören, Türkiye'de ondan gayrı adam yok sanır.

Nitekim [meâlen] şöyle diyegelir: Ben Türkiye'yim, Türkiye de ben demek. Ben, Türkiye'nin kendisiyle nefes aldığı ciğeriyim. [Binâenaleyh] Beni yıkmaya yönelik her çaba, Türkiye'yi yıkmaya yönelik bir çaba demektir.

İşte bu şekilde Türkiye'yi yıkmaya devam eder. İslâm dinini, Türkiye'yi yücelten ve aralıksız beş asır boyunca üzerinde güneşin batmadığı topraklara hükmetmesini sağlayan Din'i bu ülkeden kazımaya çalışır. Bu Müslüman devletin muhteşem binâsının kendisi üzerine kurulduğu bütün sütunları teker teker yıkmayı sürdürür. En sonunda Türkiye, hayâtın bütün alanlarında, köleler kâfilesinin kuyruk kısmında yer alan bir ülke hâline gelir.

Atatürk'e karşı birtakım ayaklanmalar baş gösterir ki bunların en önemlisi 1924 yılı Nakşibendî sûfî hareketin ayaklanmasıdır [1925 yılı **Şeyh Said Kıyâmı** kasdediliyor]. Sonra 1930 yılında bir ayaklanma daha yaşanır, ama o, bütün bu ayaklanmaları sert bir şekilde bastırır. Aynı şekilde Ticanî tarîkatı mensûbu sûfîler ve **Saîd-i Nûrsî** hareketi, barışçıl ve davet yoluyla ona karşı direnirler. Atatürk, onları da bastırır. Sonra yönetimde tek adam olur.

Sonra Atatürk alkol yüzünden karaciğer hastalığına yakalanır. Hâfızası zayıflar ve muhtelif cinsel hastalıklara tutulur.

Ölüm hastalığı esnâsında Atatürk, İngiliz elçisi "Loraine"i, daha önce de geçtiği gibi, kendisine Türkiye cumhurbaşkanlığını vasiyyet etmek üzere çağırtır!

Türkler, Atatürk'ün, hastalığı döneminde çektiği, elinden inleyip durduğu azâba dâir ibretâmîz şeyler anlatırlar. Nitekim öyle bağırtılar koparır ki ikâmet ettiği İstanbul "Dolmabahçe" sarayının balkonlarını titretir.

Bir deri bir kemik kalır. Dişleri düşer. Üzerine cenâze namazı kılınmamasını vasiyyet eder. **1938** yılı Kasım ayında Atatürk, yerde ve gökte lanetlenmiş olarak bu dünyadan göçüp gider. Müslüman Türkiye'yi yerle bir ettikten, âileyi parçaladıktan, ahlâkı yıktıktan, değerleri ayakaltı ettikten, [İslâmî] şiârları çiğnedikten ve câmileri tahıl ambarlarına çevirdikten sonra...

İrfan Orga şöyle der: "Atatürk, mücâdelesinin dine karşı olması gerektiğine kanâat getirmişti. Küçüklüğünden beri Allah'a ihtiyâc olmadığına inanırdı. "Akıl ve irâde kuvveti, ilâhın kuvvetine baskın gelirler" derdi. Son döneminde elini yukarı doğru kaldırır, istihzâ ve tehdîd ile semâyı işâret ederdi."

Abdullah Azzâm'ın (r.) "*ez-Zehâir* (s. 740-744)" kitâbından nakille.

Atatürk'ten Sonra Türkiye (1938–2004)

1. Atatürk, Türkiye'yi fakruzarûret içinde bıraktıktan sonra ölüp gider. Yaptığı işler zâten **Batı**'nın ilgi odağındadır. Bu yüzden onun yıkıcı faâliyyetlerine sımsıkı tutunulur ve bunları devâm ettirsin diye nâibi **İsmet İnönü** cumhurbaşkanı olmak üzere getirilir. İnönü 1948 yılında **İsrail**'i tanır. **Amerika** da Türkiye üzerinde askerî üslerini kurmaya başlar.

2. Sonra Batı, Kemalist tecrübeyi Türk halkı üzerinde derinlemesine test etmek ister. Bunun için İsmet İnönü'yü, siyâsî **partiler** kurmaya icbâr ederler. İnönü "**Celal Bayar**"ı seçer ve muhâlefet partisi olarak **Demokrat Parti**yi kurma vazîfesini ona yükler. Celal Bayar'a, **Adnan Menderes** yardımcılık etmektedir. Adnan Menderes, parti içinde kilit adam konumuna gelir.

3. **1950** yılında **Türkiye**, **NATO**'ya girer ve Amerikan üsleri Türkiye'de yayılır. Böylece Türkiye Amerikan ve Yahûdî nüfûzu altına girmiş olur.

4. Takdîr-i İlâhî eseri bu dönemde Adnan Menderes'in başına ilginç bir hâdise gelir. Bir defasında bindiği uçağın motorlarından biri durur ve pilotlar âcil durum ilânında bulunurlar. Menderes, Rabbine, eğer onu kurtaracak olursa Türkiye'ye İslâm'ı geri getireceğine dâir söz verir. Uçak yanar ve kurtulan tek kişi Menderes olur.[?![1]]

5. Demokrat Parti, 1950 seçimlerine öyle bir programla girer ki bütün Amerikan araştırmaları onların kesinkes başarısızlığa uğrayacağını öngörür.

Nitekim sözkonusu programları ezânın yeniden Arabca aslıyla okunması; Türklerin hacca gidişine izin verilmesi; medreselerin yeniden inşası ve dînî tedrîsâtın yapılması; devletin, kadının giyimine müdâhalesinin ilga edilmesinden öte bir şey içermemektedir. Demokrat Parti, seçim propagandasını, -mütedeyyin Türk halkının temel güç kaynağı olması itibâriyle- İslâm'a tedrîcî bir şekilde dönüş esâsı üzerine kurar. Seçim sonuçları dehşet vericidir. Atatürk'ün partisi, 32 [?! altmış dokuz (69)] milletvekîline düşer. Demokrat Parti ise 318 [?! dörtyüz sekiz (408)[2]] milletvekîli

---

[1] [Bu paragraftaki bazı bilgiler, söylenti kabîlinden olup yanlıştır. Menderes'in, Kıbrıs meselesini görüşmek için Londra'ya giderken bindiği THY uçağı, sis nedeniyle inişine izin verilmediği, başka bir havaalanına yönlendirildiği, sonra da kendisiyle irtibât kesildiği için(!) 17 Şubat 1959 yılında Londra yakınlarında bir ormana çakılır. Belirtildiği kadarıyla iki kanadı kırılan uçak, 250 metre kadar sürüklenerek paramparça olur. 8 kişilik mürettebettan 5'inin, Mendres başkanlığındaki 16 kişilik Türk heyetinden ise 9'unun öldüğü bu kazada "hafif yaralarla" kurtulan tek kişi Adnan Menderes'tir. Kurtulan tek kişi değildir. Rabbine o ân için ne denli bir söz verdiğini ise ancak Allah bilir. 1959 yılında kaza süsü vererek öldüremedikleri için olsa gerek 1961 yılında idâm etmişlerdir. Artık Ziyâülhakk'ın uçak kazası gibi bu da bir sûikasd mıdır yoksa normal bir uçak kazası mıdır onu bilemeyiz. Bildiğimiz bir şey var ki o da "Çakallar" namıyla malûm–meşhûr istihbârât ağının bu tür yollarla, onlara muhâlif pek çok başkanı, özellikle komünist diye yaftaladıklarını öldürmeye çalıştığıdır. Mtrcm]

[2] [Müellif'in naklettiği rakamların yanıbaşına köşeli parantez içinde koyduğumuz rakamlar bile herhangi bir araştırma yaptığınızda değişmektedir. Müellif'in bu rakamları nereden aldığı -ki Abdullah Azzâm'ın eserlerinden aldığı açıktır- çok önemli olmamakla birlikte bunları böyle yansıtanların kimler olduğu önemlidir. Birilerinin medyası ve net olması gereken bilgiler üzerinde bile tekel kurabildikleri

çıkarır. Menderes, Atatürk'ün halefini ezip geçtiğinde Uluslararası Mason Yahûdî mahfilleri büyük bir endişeye kapılır. İşte o gün İnönü, "Adnan Menderes, dînî propagandasıyla [seçimlerde] gâlib geldi" diye bağırır.

Menderes, başbakan olarak idâreyi ele alır. Celal Bayar ise cumhurbaşkanı olur. Menderes, seçim kapmanyaları esnâsında halka vaad ettiği şeyleri yerine getirmeye başlar.

Menderes, halkın taleblerine icâbet eder ve meclisteki ilk toplantısını Ramazan ayının başında yapar. Mübârek ayın ilk hediyyesini millete, ezânın Arabca aslıyla okunması; giyim-kuşam ve dînî tedrîsât özgürlüğü olarak sunar. Câmileri *de* tamîr etmeye başlar.

Günü geldiğinde 1954 yılı seçimleri yapılır ve Atatürk'ün partisinin milletvekîli sayısı 24'e [?! 31] düşer. Menderes, Arab dili öğretimine; liseler de dâhil olmak üzere bütün okullarda Kur'ân okunması ve öğretilmesine izin verir. On bin [?!] câmi inşâ edilir. Vâiz, hatîb, din hocaları yetiştirmek için Anadolu'da yirmiiki enstitü kurulur. İslâm dinine tutunmaya ve onun yolunda yürümeye davette bulunan dergi ve kitâbların çıkarılmasına izin verir. Kendisinden önceki hükûmetin, tahıl ambarı olarak kullandığı câmileri boşalttırır ve yeniden ibâdet mekânları hâline getirir.

Menderes, İsrail karşısında Arablarla yakınlık kurar. İsrail'de üretilen ilâclar ve sâir mâllar üzerinde denetim oluşturur. 1956 yılında İsrail elçisini kovar.[?![1]] 25 bin [?!] Kur'ân kursu açar.

Bunun üzerine beynelmilel **Yahûdî güçler** Menderes aleyhine harekete geçer; **Amerika** ve Batılı devletler **ordu** içindeki **masonik güçleri** harekete geçirir. Mason General **"Cemâl Gürsel" 1960** yılında bir **askerî darbe** yapar. Adnan Menderes, Fatin Rüştü Zorlu ve Hasan Polatkan idâm edilir.

Yahûdî gazeteci Sami Kohen, Menderes'i idâm ipine götüren doğrudan sebeb, onun İslâm âlemiyle yakınlaşmayı ve İsrail ile ilişkilerimizde yabancılaşma ve kademeli kopmayı getirecek olan politikaları idi, diye yazar. ...

1.**1965** yılında tekrar seçim yapılır ve **Adâlet Partisi** oyların ezici çoğunluğunu alarak seçimi kazanır. Partinin başında Süleymân **Demirel** vardır. **İnönü**, kendisini Demirel'in değil, **Saîd-i Nûrsî**'nin takîbcileri **Nûr Cemâati**'nin hezîmete uğrattığını söyler. Adâlet Partisi toplamda 450 olan milletvekîli sandalyelerinin 263 [?! 240]'ını alır. Demirel, İmâm–Hatip okullarının sayısını 72'ye çıkarır ve Kur'ân kurslarını da oniki bin olarak arttırır.[?!] Arablara yakınlaşır ve İsrail ile ilişkileri donuklaşır.[?!]

ağları var. Zîrâ aşağıda geçen 1954 yılı genel seçimleriyle ilgili -Türkiye'de kalburüstü sayılan ve ölüp gitmiş adamların, anılarında, ansiklopedilerde verdikleri- oranlar da tam anlamıyla bir dezenfarmasyondur. Müellif ise bunları teknolojik imkânların alabildiğine yayıldığı bir dünyada, dağlar, mağaralar ve sığınaklarda yaşamaya mahkûm edildiği bir ortamda hafızasından kayda geçirmiştir. Başka husûslarla ilgili verdiği rakamlar okunurken de bu durum gözönünde bulundurmalıdır. Mtrcm]

[1] [İsrail elçisinin kovulduğuyla ilgili bu bilgi doğru değildir. Fakat bilinen şudur ki, o dönemde bile Türkiye–İsrail ilişkileri her daim İsrail'in lehine gelişmiştir. Mtrcm]

İsrail aleyhine Rabat'da yapılan zirveye katılır. Bunun üzerine **Amerika** ve onun ardındaki beynelmilel **Yahûdî lobiler** harekete geçer ve Türk ordusunu harekete geçirip bir **askerî darbe** yaparlar. Darbe, Demirel'i yönetimden uzaklaştırır, ama bir mason olduğu için idâm edilmez.

2. Türkiye'nin borçları günden güne katlanarak artar [...]

Türk hükûmeti **Dünya Bankası**'na teslîm olur. Türk lirası 8 kat değer kaybeder. 1980 yılında faiz oranı %30'a çıkar ki dünyada en yüksek faiz oranıdır.

3. **1972** senesinde İslâmî/İslamcı "**Milli Selamet Partisi**", doktorasını bir Alman üniversitesinde yapmış olan **[Prof.] Dr. Necmettin Erbakan** önderliğinde siyâset sahnesine çıkar. Pek çok Türk genci bu Parti'nin etrafında toplanır. Parti, başını **Amerika**'nın çektiği **Haçlı Batı**'ya karşı durur. **NATO Paktı**'ndan çıkılmasını ve Türk topraklarının Amerikan üslerinden temizlenmesini ister. Aynı şekilde **İsrail**'in ve Yahûdîlerin karşısında yer alır. Türkiye'nin **Avrupa Ortak Pazarı**'na katılmasına karşı çıkar. Daha önce hükûmetin, Amerika'nın yanında Kore'de savaşmak üzere gönderdiği gibi Türk ordusundan bazı birliklerin, **Afgan mücâhidler**e destek olmak amacıyla Afganistan'a gönderilmesini taleb eder.

4. Parti 1972 [?! **1973**] yılında seçim yarışına katılır ve kırk iki [?! 48] sandalye kazanır. **Ecevit** liderliğindeki Cumhuriyet Halk Partisi'yle koalisyon yapar. Erbakan, kendisinin başbakan yardımcısı olmasını ve hükûmette de sekiz bakanının yer almasını şart koşar.

5. Bu yıl içinde [**1974**] Türkiye, Kıbrıslı Hıristıyan Yunanların [/Rumların] saldırıları karşısında Müslüman Türkleri korumak için **Kıbrıs harekâtı**nı gerçekleştirir. Erbakan, işbu müdâhale kararında çok önemli bir rol oynar.

6. Parti, Türklerin yeniden İslâm terbiyesi doğrultusunda yetişmesi için faâliyyet göstermeye başlar. Halk için hacca gidiş yollarını açar ve yıllık olarak hacca gidenlerin sayısı 150 bine ulaşır. Öncesine göre bu sayı -her ne kadar Türkiye'nin nüfusu [o dönemlerde] yaklaşık 50 milyon kadar olsa da- hayâlî [/devasa] bir rakamdır. Parti, köylerde 3000 eğitim merkezi açar. Yine 3000 aded de İmam–Hatip Okulu... Bir İslâm üniversitesi açma planı yapar. Yaklaşık 200 bin öğrenci İmam–Hatip okullarına kayıt yaptırır. Parti, tatil gününün Pazar yerine Cuma günü yapılmasını; evlilik akdinin Şerîata göre kıyılmasını, okullarda Kur'ân-ı Kerîm ve Arabca öğretilmesini taleb eder. Parti, Türkiye öğrenciler birliğinin kontrolünü ele geçirir.

Parti, 7/9/ [?! 6 Eylül] **1980** târîhinde "**Kudüs'ü Kurtarma Günü**" sloganıyla bir miting düzenler. [Mitingde] İsrail bayrağı yakılır. Bir İslâm devletinin kurulması ve İslâm Şerîatı'nın tahkîm edilmesi istenir.[1] İşte bu noktada Amerika Türk ordusunu harekete geçirir ve Kenan **Evren**, 12 Eylül **1980 Amerika**n [askerî] **darbe**sini yapar. Beri tarafta birtakım Amerikalı yetkililer, İslâmî bir yönetim konusunda endişelerinin gün geçtikçe arttığı ve de bunun, temellerini Türk [ulu] önder Atatürk'ün attığı laik

1 [Bunlar miting esnâsında atılan bazı sloganlardır. Mtrcm]

Türkiye devleti çizgisiyle çelişik bir manzara arzettiği beyânında bulunurlar. Dolayısıyla da Türk [askerî] darbesinin, Türkiye'yi, laik bir devletten İslâmî dînî geleneklerin hükmettiği bir devlete evrilmekten kurtardığını söylerler. [Caspar] **Weinberger**, Kenan Evren'i ve ekibini över. Ayrıca Türkiye'ye yediyüzüç milyon dolar verirler.

Evren, Necmettin Erbakan'ı ve Milli Selamet Partisi kurmaylarını hapseder. Dönemini Atatürk'ün kabrine bıraktığı bir çelenkle açar. Yine Evren ve hükûmeti, 1981 yılını Atatürk yılı olarak kabûl/ilân ederler.

Kenan Evren, sakallıların üniversitelerde, özellikle de Sakarya Akademisi'nde kalmasını yasakladığı gibi [baş]örtüyü de yasaklar.

7. 24 Nisan 1981 yılında Milli Selamet Partisi genel başkanı Necmettin Erbakan ve otuz parti üyesi, sıkıyönetim mahkemesinin karşısına çıkar*ılır*lar. Askerî savcı iddiânâmeyi okur. İddiânâmede yer alan suç ithâmları ise şunlardır[1]:

Askerî Darbe Sonrasında Türkiye

Askerler, doksanlı yılların başında [?! seksenli yıllar olmalı ki ilk seçim 1983 yılında yapılır. Mtrcm] demokrasiye dönüşü kabûl ederler. [İlerleyen süreç içinde] **Turgut Özal**, başbakan seçilir. Ondan sonra cumhurbaşkanlığı seçimlerini kazanır. Özal, bâriz ekonomik reformlar gerçekleştirir.[2]

---

1 Müellif'in Abdullah Azzâm'dan, onun ise el-Muctema dergisinden alıntıyla aktardığı metni tercüme etmek yerine bunları, yine bu eserde geçen maddelendirmeler hâlinde meâlen aktarmayı daha uygun bulduk. Dileyen bu konuda özel bir araştırma yapabilir ki, ancak o zaman mahkemelerin nasıl işlediği, bir suç delîli bulabilmek için kaç bin merkezin didik didik edildiği, Amerika'yı ve İsrail'i razı etmek için bu toprakların evlâdı olanlara ve Fethi Cumalıoğlu gibi, bizzat orduya ve kırk yıl boyunca tabîb sıfatıyla hizmet vermiş insânlara nelerin reva görüldüğü anlaşılabilir. Sıkıyönetim Askeri Savcısı Av. Hakim Albay Nurettin Soyer'in hazırladığı iddiânâmede geçen ve bu eserde "a" mâddesinde yer alan ifâdelerin aslı şöyledir: **a.** "Ne var ki devletin siyasi, hukuki, sosyal ve ekonomik temel nizamlarını laiklik ilkesine aykırı olarak dini esaslara uyduracak şekilde değiştirme ve bir şeriat devleti kurmak istem ve özlemleri, yine belli kesimlerde ve belli kişilerde tükenmemiş bu amaç doğrultusundaki çalışma ve örgütlenmeler değişik yol ve şekillerde süre gelmiştir. ..." Diğer mâddeler ise Arabcaya şöyle tercüme edilmiştir: // **b.** Türkiye'de İslâm Şerîatını tatbik etmek için çalışan ve Partiyle gizli irtibatı olan izinli bazı gençlik, öğrenci, işçi ve mesleki örgütlerin kurulması... // **c.** Parti toplantıları ve hedeflerini açığa koyan sloganları... Bu sloganların bazıları şunlardır: "Önderimiz Muhammed", "Putları kıracağız ve İslâm Devleti kuracağız"... Pankartlarından biri, "Allah'ın indirdiği ile hükmetmeyenler kâfirlerin ta kendileridir". (el-Mâide, 44) // **d.** Toplantılarında sürekli Allah'ı anmaları ve ümmete, tarihi boyunca şahıslar veya kahramanlar için değil, İslâm için savaştıklarını hatırlatmaları... // **e.** Erbakan'ın bütün köylerde Kur'an kursları açma ve Ayasofya Camii'nin ibâdete açılmasına dair ısrarı... // **f.** [Parti mensûblarından birinin, yaptığı bir konuşmada] Lozan Antlaşmasına, Arabca harflerin kaldırılması ve kanunların değiştirilmesi gibi husûslara saldırması ve konuşmasını "Türkiye bugün ateist bir cumhuriyettir" diyerek noktalaması... // **g.** Parti'nin resmî tatil gününün Cuma olmasını ve evliliğin de Şerîata uygun yapılmasını taleb etmesi... // // Savcılık, Erbakan ve arkadaşları için 14 ila 36 yıl arası hapis cezası talebinde bulunur.

2 [Şu hâle bakın ki Turgut Özal'ın yaptıkları mücâhidlere bile olumlu bir şekilde yansımış! Medya cadısının sihirli gücü bu olsa gerek! Bu ülkenin omurgasını kıran ve bu ülkeyi kâfir hegemonyasına alabildiğine açan/bağlı kılan sebeblerin perde arkasında Turgut Özal'ın yapıp ettikleri durur. Tabiî

Milli Selamet Partisi, **1996** yılı seçimlerine "**Refah Partisi**" adı altında girer ve en yüksek oy oranını alarak seçimi kazanır. Nitekim tek başına oyların %22'sini alır. Bu yüzden dünya ayağa kalkar. Nihâyetinde **Erbakan başbakan** olur. Uluslararası baskılara maruz kalır ve bu baskılar yüzünden İsrail'le bazı anlaşmalar imzalamaya mecbûr olur.[1] **Askerler** ve **laikler**, buna rağmen ondan hoşnut olmazlar. Netîce itibâriyle **Anayasa Mahkemesi** partiyi kapatır. Hem Necmettin Erbakan'ı hem de önde gelen kurmaylarını siyâsetten meneder. Böylece Refah Partisi kapatılmış olur.

2003 yılında Refah Partisi'nden arta kalan bazı İslâmcılar ve başkaları, Erbakan'ın öğrencilerinden [?!] ve [bir zamanlar] İstanbul Belediye Başkanı olan, herkes tarafından tanınan, nezâheti ve hizmetleriyle [?!] şöhret bulan **Recep Tayyip Erdoğan** liderliğinde laik, İslâmcı ve Batı'nın gözünde gerçekten ama gerçekten ılımlı bir çizgi benimseyen bir parti kurmak üzere siyâset sahnesine dönerler. "**A**dâlet ve **K**alkınma **P**artisi" adını taşıyan bu parti seçimlerde oyların %36'sını kazanır. Laikler seçimlerin sonucuna boyun, Batı da şâibesizliğini kabûl eder. Adâlet ve Kalkınma Partisi hükûmeti kurar ki bu hükûmet hâlâ daha Amerika ve Batı'nın çeşitli baskı ve şantajlarına maruz kalmaktadır. Parti ise hukûkî ve ilkesel anlamda birçok tavîzler vermektedir. Ama Parti lehine kaydedilecek bir husûs, Amerikalılara karşı direnç göstermesi ve kendisinden istenen her askerî hizmeti onlara sunmamasıdır. Meselâ Amerikalıların Türkiye topraklarını kullanarak karadan Kuzey Irâk'a geçişine izin vermediler. Bu da Irâk işgali esnâsında ve sonrasında hâin Arab yöneticilerinin yaptıklarına kıyâs ile "nisbeten" şerefli bir konum idi. Türkiye, köklü İslâmî çizgi ile yaygın laik kesimler arasında siyâsî ve ictimâî anlamda büyük bir mücâdeleye şâhidlik etmektedir. Burada şu husûsu da mutlaka kaydetmemiz lâzım: Şimdiki hükûmet [AKP], terörle mücâdele, cihâd yanlısı Türkleri ve başkalarını kovuşturma gibi alanlarda Amerikalılara büyük hizmetler sunmaktadır. Bu da Türkiye'yi birtakım cihâdî örgütlerin operasyonlarına hedef kılmıştır.

2. Pakistan

Pakistan, **Hint Alt Kıtası**'nda yer alan bir ülkedir ve nüfusu 140 [2007 sayımına göre yaklaşık olarak 173] milyon kadardır. **İslâm**, Hint Alt Kıtası'na **Emevî Hilâfeti**

anlayana! Ama Türkiye'de tefessüh o boyuta ulaşmıştır ki aynı Özal rahmet kortejleri eşliğinde anılır. Bu da o medyayı kontrol eden lobilerin - efendilerinin elimize verdiği başka bir oyuncaktır. Mtrcm]

[1] [Bu da medyanın başka bir hüneri... **Necmettin Erbakan, İsrail'le anlaşma imzalamamıştır!** Bu bilinmesine, Erbakan Hoca da ahir ömründe bunu bir TV programında açıklamasına rağmen hâlâ daha -Müellifi tenzîh ederek söyleyelim- belli kesimler tarafından papağan hikâyesi gibi tekrarlanır. 28 Şubat'ın menhûs karârları hakkında da aynı propaganda yıllarca devâm ettirildi. Koltukları altında haç taşıyan bazı sözümona müslümanlar ve bukalemun gibi iki de bir renk değiştiren bazı radikaller ise şimdilerde "ah-vah" edip günah çıkarıyor; "meğer imzalamamış" diyorlar. Bu dipnotu düşmemizin nedeni, Afgan dağlarında mahrûmiyyet içinde yaşayan bir mücâhidin, muhtemelen medya yoluyla edindiği bu yanlış bilgilerin başkaları tarafından tekrar ettirilmemesi ve kul hakkına girilmemesidir. Ayrıca sağır sultan bile duymuştur Erbakan'ın ömrünün, Siyonistlere, emperyalistlere ve tüm kapitalist vampirlere ve de onların kurduğu her türlü düzene karşı mücâdeleyle geçtiğini!]

döneminde girer. **Abbâsîler**, ilk dönemlerinde, Hinduların Müslümanlara karşı başlattığı ayaklanma akabinde İslâmî nüfûzu bu topraklara geri getirmeyi başarır. Aynı şekilde Hindistan, bu topraklarda peşpeşe kurulan İslâm devletlerine şâhidlik eder. **Gazneliler Devleti** gibi ki, devletin kurucusu **Gazneli Mahmûd**, Hint Alt Kıtası'nda Hindular karşısında ilerlemeye ve topraklarını genişletmeye muvaffak olur. Gazneli Mahmûd, İslâm'ın yayılması için muazzam gayretler sarfeder ve ondan sonra bunu **Gûrlular Devleti** devâm ettirir. Onu da sanat, İslâm mimârisi ve ticâret gibi alanlarda büyük bir şöhrete ulaşan **Mogol Devleti** gibi başka devletler takîb eder. İslâm gittikçe yayılır ve Hint Alt Kıtası'nın üçte ikisine hükmeder.

Mogol Devleti'nin son dönemlerinde ülke, **Portekizliler**, **Fransızlar** ve **İngilizler** eliyle ecnebî işgal*in*e maruz kalır.

İngilizler, Mîlâdî onaltıncı yüzyıl başlarında (Hicri 1009 yılı) Britanya Doğu Hindistan Şirketi'ni [**East India Company**] kurar. Şirket, Portekizlilerin Hindistan'daki nüfûzuna karşı mücâdele verir ve İngilizlerin Hindistan'ın bazı bölgelerini işgal etmesi için yol açar.

İngilizler, Hinduları Müslümanlara karşı kışkırtma politikası izler. Karşı tepki ise İngiltere'ye karşı direnen bazı İslâmî hareketlerin boy göstermesiyle varlığını bulur. Ama İngilizler, direnişçileri vahşice ve sert bir şekilde bastırır. Ayrıca "Hindistan bir İngiliz sömürgesidir" diye ilânda bulunurlar. Bunun akabinde İslâmî cihâd ve millî direniş hareketleri varlık gösterir. İlerleyen süreç içinde İslâmî akım, bazı âlimler, **Muhammed İkbâl** gibi bazı mütefekkirler ve **Muhammed Ali Cinnâh** gibi bazı siyâsîler eliyle faâliyyetlerini arttırmaya başlar. Bunlar, Hindistan'da, Müslümanların özgürlüğünü taleb ederler. H.1324 yılında "İslâm Birliği Partisi [veya Hindistan Müslümanları Birliği] kurulur. Bu yapı "Dakka"da bir İslâm üniversitesi kurar.

Birinci Dünya Savaşı boyunca "**Gandi**", İngiliz işgali/sömürüsü*ne* karşı barışçıl yollarla direnişe geçer. Beri tarafta Muhammed Ali Cinnâh ise ülkeyi işgalden kurtarmak için Gandi'nin barışçıl politikası yerine şiddet yoluna başvurulmasını teklîf eden bir İslâmî [?!] çağrıda bulunur.

H.1347 yılında Muhammed Ali Cinnâh liderliğindeki Müslümanların önde gelenleri, Hindistan'da Müslümanlara özerk yönetim hakkı tanınmasına izin veren bir federal yapı kurulması talebinde bulunurlar. Gandi liderliğindeki 'Hindistan Kongre Partisi' ise bu talebi reddeder.

H.1349 yılında Muhammed İkbâl'in liderliğinde "İslâm Birliği [Partisi]", Hindistan'-da Muhammed Ali Cinnâh başkanlığında bir İslâm Devleti kurulmasını taleb eder.

H.1356 yılında Muhammed Ali Cinnâh, Hindistan'da(n) ayrı bir İslâm devleti kurulması karârını açıklar ve ilk defa bu devlet için "Pakistan" ismini kullanır.

Bunu, Müslümanlarla Hindular arasında yaşanan kanlı çatışmalar dönemi izler. Müslümanlar, bu dönem boyunca direnişi ve taleblerinde ısrârı elden bırakmaz. En sonunda İngiltere H.1366/M.**1947** yılında Hindistan'ın bağımsızlığını tanımak zorunda kalır. Aynı yıl içinde Pakistan Devleti'ni de tanır.

Muhammed Ali Cinnâh'ın bir **İngiliz ajanı** olduğu düşünülmektedir. Kendisi **İsmâîlî–Bâtınî** asıllı biridir. Zâten çok geçmeden eşi ve âilesi Hırıstıyan olur. Cinnâh, Pakistan'ı, anayasal ve siyasal anlamda İngiliz temeller doğrultusunda kurar.

Pakistan, 1366 yılı Şevvâl ayı ortalarında Birleşmiş Milletler topluluğuna katılır. İlk devlet başkanı ise Cinnâh'tır. H.1367 yılında Cinnâh dünyasını değiştirdikten sonra onun yerine -ülkede İslâm Şerîatı'nın tatbîk olunacağını ilân eden- "**Khawaja** (Hâce) **Nizâmuddîn**" geçer. Ama bu ilânı hayât bulmaz, Şerîat tatbîk edilmez.

H.1376 yılında Pakistan'ın ilk anayasası belirlenir. (Anayasa cümleten ve tafsîlen İslâm Şerîatı'na zıd olan İngiliz yasaları doğrultusunda hazırlanmıştır.) Bu anayasa mûcibince de Pakistan bir "Anayasal Cumhuriyet" sıfatı kazanır. İlk elde başkenti "Karaçi" şehri olur. "**İskender Mîrzâ**", ülkenin cumhurbaşkanlığını üstlenir. Ondan sonra hakkından feragat ederek cumhurbaşkanlığını askerî komutan "**Muhammed Eyyûb Hân**"a bırakır.

H.1385 yılında, ahâlisinin çoğunluğu Müslüman olan **Keşmîr** bölgesi dolayısıyla Hindistan ile Pakistan arasında bir savaş yaşanır. Bu savaşı Pakistan kaybeder. Eyyûb Hân cumhurbaşkanlığından feregat eder ve H.1389 yılında onun yerini ordu komutanı "**General Yahya Hân**" alır.

H.1390/M.**1971** yılında seçim yapılır ve seçimi, "**Zülfikar Ali Butto**" liderliğindeki "**Halk Partisi**"ne karşı yarışan "**Mucîbu'r-Rahmân**" liderliğindeki "**Avâm (Birliği) Partisi**" kazanır. Bunu daha şiddetli bir çatışma izler ki o da, "**Doğu Pakistan**" ile "**Batı Pakistan**" arasında yaşanan çatışmadır. H.1391/M.1972 yılında Doğu Pakistan bağımsızlığını ilân eder ve iki taraf arasında iç çatışma çıkar. İç çatışmalar, Halk Partisi başkanı Zülfikar Ali Butto'nun, Batı Pakistan'ın cumhurbaşkanı ilân edilmesi, beri tarafta Doğu Pakistan'ın da Pakistan'dan ayrılarak "**Bangladeş**" devleti adını alması ile son bulur.

H.1397 yılında -daha sonraları idâm edilecek olan- **Zülfikar Ali Butto**'nun yönetimine karşı "**General Ziyâülhak**" komutasında bir **askerî darbe** gerçekleşir.

Ziyâülhak, Şerîatı tedrîcî bir şekilde tahkîm/tatbîk etme yolunu tutar ve **Afgan mücâhidler**e büyük hizmetler sunar. Onun döneminde **Pakistan**, **Amerika**n nüfûzuna boyun eğer. Ama Amerika'nın talebleri; Pakistan ile Afganistan'ın (iç) işlerine müdâhalesi çok büyük ölçektedir. Ziyâülhak ise bunları tamâmıyla yerine getirmez. Zîrâ kendisi, milliyetci düşüncelerinin ve İslâmî bağlarının te'sîrindedir. Bu yüzden Amerika onu bir sûikasd sonucu öldürür. Eylemi ise Amerikan elçiliğinin denetiminde **Butto Âilesi** (Butto'nun kızı Benazîr (Binazîr) Butto ve oğlu Murtaza Butto) gerçekleştirir.

Sonra yönetim tekrar "Halk Partisi"nin eline geçer. Bu sefer partinin başında **Benazîr Butto** vardır ve Pakistan'ın başbakanı olur. Sonra "İslâm Birliği Partisi" adıyla kurulan ve başkanlığını "**Navâz Şerîf**"in yürüttüğü yeni bir parti karşısında seçimleri kaybeder.

Amerika, -her ne kadar Pakistan, Benazîr Butto ve Navâz Şerîf dönem*ler*inde külliyyen Amerikan politikalarına teslîm olsa bile yine de- Pakistan'da ve Afganistan'da kendi politikalarını bir diktatör gibi uygulayacak olan güçlü, uşak ve asker bir yöneticiye ihtiyâc duyar. Bunun için de Navâz Şerîf'e karşı **askerî** bir **darbe** tertîb eder. Böylece **1997** yılında General "**Pervîz Müşerref**"i iktidâra getirir. O günden beridir Amerika, Pakistan'ı, doğrudan sayılabilecek bir şekilde yönetmektedir.[1]

2001 yılında Pervîz Müşerref, -uğruna iktidâra getirildiği- ilk vazîfesini icra etti. Amerika, **Taliban Yönetimi**'ni devirme, aynı şekilde **Arab kökenli**, **Pakistanlı** ve **Orta Asyalı** bütün **mücâhidleri** korkunç katliâmlarla tasfiye eyleminde tamâmıyla Pervîz Müşerref'e dayandı. (Konuyla ilgili tafsîlât için: "Pakistanu Müşerref – el-Müşkiletu ve'l-Hall ve'l-Farîdatu'l-Mute'ayyine"/"Müşerref'in Pakistan'ı – Sorun ve Çözüm ve Farz-ı Ayn Olan Farîza" adlı eserimize bakılabilir.)

Sonra Pervîz Müşerref göstermelik, sahte bir seçim düzenledi ve kendisini anayasal devlet başkanı seçtirdi! Sonra başka bir tiyatro sahnesi daha sergileyip bazı partileri parlamento çatışı altına getirdi. İslâmcılar da bu tiyatroya katıldılar!

Pervez Müşerref, Amerikalılara sunduğu ^İslâm'ı Pakistan'dan silip atma yollu^ değerli hizmetlerini günümüzde de devâm ettirmektedir. Üstelik âlimlerin ve İslâmcı kesimlerin âcizliği ve meskeneti eşliğinde... Onlar ki hem güçlü hem de sayıca çok olmalarına rağmen ekseriyyetini ya felç vurmuştur ya da basîret körlüğü tutmuştur.

Pervez Müşerref, iktidâra geldiği gün önderinin **Atatürk** olduğunu ilân etti. Türkiye'de Hilâfeti deviren ve İslâm'ı bu toprakların üzerinden silen Atatürk! Pakistan hâlâ daha bu planların artçılarını yaşamaktadır. Yardım ise Allah'tandır.

3. İran

İran, kadîm zamanlarda göç yoluyla Doğu Irâk ile Batı Türkistan ülke sınırları arasında kalan bölgeye yerleşen Ari halklarının isminden türeme bir kelimedir.

"Bilâd-ı Fâris/Fars Diyârı" tabîri bu bölgeye İslâm döneminde verilir. **Moğollar** İran'da "**İlhanlılar Devleti**"ni kurarlar. Bu devlet, kuruluşu modern İran'ın târîhinin başlancıgı kabûl edilen **Safevî–Şîî Devleti**'nin kurulduğu H.906 yılına kadar İran'ın çoğu bölgesine hükmetmeye devâm eder.

Safevî devletinin kurucusu, **Şâh İsmâîl Safevî**'dir. Kendisi ülkeyi birleştirmeyi ve **Şîa–İsnâ Aşeriyye Mezhebi** doğrultusunda bir devlet kurmayı başarır.

---

[1] [Ne hikmettir bilinmez(!), bu diktatör askerlerin acayib bir Atatürk hayranlığı vardır. Müellif'in de vurguladığı gibi **Pervîz Müşerref** iktidâra geldiğinde, Pakistan gazeteleri onun, "Atatürk'ün yolundayım" yollu açıklamalarını manşete taşımışlardı. İlk icrâatlarından biri de **Medreseler**e saldırmak olmuştu. İlerleyen süreç içinde yapılan **Lal Mescidi Katliâmı** da bu saldırının tezâhürlerinden biriydi. Siyâsî, iktisâdî, askerî ve sâir husûslar, özellikle de İslâmî değerlere karşı yasaklar temelinde şu ân itibâriyle Pakistan'da yaşananlar ise Türkiye'nin Hilâfet'in İlgası sonrasında yaşadığı dönemle neredeyse birebir paralellik arzetmektedir. **Tâhiru'l-Kadirî** gibi ve onun benzeri -güya- âlim sürüleri oldukça da Pakistan'ın Türkiye'den bin bed-ter olması kaçınılmazdır!]

[Şiî] Safevî Devleti, **Sünnî Osmanlı Devleti** ile bir çatışma içine girer. Nihâyet mesele, Safevîlerin, H.930 yılında yaşanan "**Çaldıran Muhârebesi**"nde hezîmete uğramasıyla sona erer.

Safevî Devleti'nin en meşhûr hükümdârlarından biri Şâh İsmâîl Oğlu Tahmasp'tır. **Tahmasp**, Osmanlılara bağlılığı reddeder. Bu yüzden Osmanlılar ona karşı savaşır; Bağdâd'a, sonra H.941 yılında -Safevîlerin başkenti olan- Tebriz'e girerler.

Tahmasp'ın ölümünden sonra yerine oğlu **Şâh** Büyük [veya I.] **Abbâs** geçer. Onun dönemi **İngiltere**'nin, İran'ın içişlerine karışmaya başladığı dönem olur. Şâh Abbâs, Bağdâd ile Tebriz'i Osmanlıların elinden geri almayı başarır. Yine kendi adı ile tanınan "Bender Abbâs" şehrini kurar ki şehir önemli ticâret merkezlerinden biri hâline gelir.

Safevî Devleti zayıflamaya başladığı zaman kumandanlarından biri olan "**Nâdir Şâh**" H.1149 yılında İran tahtına oturur. Nâdir Şâh **Osmanlılar**a gâlib gelir. **Rusları** da -daha önce ele geçirmiş oldukları- bazı İran şehirlerinden çıkarır. Doğu cihetiyle de ilerler ve Buhara ile Afganistan'a kadar gider. **Hindistan**'daki **Moğol Devleti**'ne saldırır ve başkentleri "Delhi"yi harâb eder.

Nâdir Şâh'ın H.1163 yılında öldürülmesinden sonra Afganistan ve Gürcistan gibi pek çok bölge İran'dan ayrılıp bağımsızlaşır. Rusya Türkistan'ı işgal eder. İran'ı da karmaşa ve huzursuzluk sarar. Bu hâl, H.1193 yılında **Kaçar [Hânedânlığı]** Devleti kuruluncaya kadar sürer. Kaçarların İran'daki devletini kuran kişi "**Ağa Muhammed Hân**"dır. Ağa Muhammed, karmaşaya bir son vermeyi başarır ve İran'ın birliğini yeniden sağlar.

Onun halefi "**Feth Şâh**" döneminde İran, **Fransa**, **Rusya** ve **İngiltere** gibi ülkelerin yaptıklarıyla uluslararası çekişmelerin sâhalarından biri hâline gelir. Zîrâ Ruslar, İran'ın kuzeyindeki bazı bölgeleri işgal eder. İngiltere de bazı ticârî imtiyâzlar elde ettiği gibi İran'ın doğusundaki bazı toprakları istîlâ edip bunları Hindistan'a katar.

"**Nâsır Şâh**" döneminde **Avrupa medeniyeti**nin bazı görünümleri İran'a taşınır. Onun halefi olan ve H.1314 yılında yönetime gelen "**Mazharuddîn Şâh**" ise Avrupa medeniyetini alma/takîb etme politikası izler. Millî muhâlefetin baskısı sonucunda H.1324 yılında ülke için bir anayasa çıkarır.

Birinci Dünya Savaşı başladığında İran, bir yandan Almanya ve Türkiye, diğer yandan ise Rusya ve İngiltere'nin kendisi üzerinde mücâdele ettiği bir uluslararası çatışma sâhası hâline gelir. Savaş son bulduktan sonra ise İran ile İngiltere arasında bir antlaşma imzalanır ve İngiltere İran'ın bağımsızlığını kabûl eder.

H.1340/M.1922 yılında subaylardan biri, "**Rıza Pehlevi**", bir **askerî darbe** yapar ve İran, Rusya ile İngiltere'den kurtulur. Rıza Pehlevi, **Atatürk**'ün Türkiye'de takîb ettiği yolu izler ve "**Batılılaşma**" politikaları doğrultusunda bir yön tutar. Modern batılı sistemleri ülkeye sokar. Ayrıca ecnebî(lerin) imtiyâzlarını ilga eder. H.1354 yılında Tahran Üniversitesi'ni kurar.

İkinci Dünya Savaşı başladığında Rıza Pehlevi tarafsız bir tutum takınır. Ama Müttefik devletlerin kompirasyonu, Amerikalıların da desteklediği Rus-İngiliz güçlerinin İran'a saldırmasına neden olur. H.1364/M.1945 yılında Rıza Pehlevi tahttan indirilir ve yerine Muhammed Rıza Pehlevi geçer.

Muhammed Rıza Pehlevi, Mihver devletlerine savaş ilân eder. Buna karşılık Müttefik devletler İran'a iktisâdi ve askeri yardımda bulunurlar. Ondan sonra İran tamamıyla **Amerika** ile **İngiltere**'nin nüfuzu altına girer. Şâh da onların Körfez bölgesindeki jandarması olur.

Savaştan sonra **Ruslar**, Şâh karşısında çeşitli zorluklar çıkarmak için komünist **"Tudeh Partisi"**yle işbirliği yoluna giderler. Fakat H.1365 yılında Rusya'yla ilişkiler düzelir ve aynı yıl içinde bir **antlaşma** imzalanır. Antlaşma uyarınca Ruslar, Kuzey İran'dan çekilirler.

İngiltere'ye gelince, İran'da petrol araştırma/çıkarma imtiyâzına ulaşır. Aynı şekilde H.1367 yılında yapılan bir antlaşma gereği İran'da birtakım ticari imtiyâzlar elde eder. [Görüldüğü gibi] **"Muhammed Musaddık"** Şâh ve İngilizler karşısında muhâlefet bayrağını yükseltir. Temsilciler Meclisi, petrolün millileştirilmesini kabûl eder. Şâh, General Zâhidî'den yardım alır ve başbakanlığı kendisine tevdi eder. O da milli hareketi bastırmayı başarır. Neticede Muhammed Musaddık tutuklanır ve hakkında idâm kararı verilir.

Ondan sonra muhâlefet bayrağını komünist **"Tudeh Partisi"** taşır. **Şâh** ise hem onları (komünistleri) hem de Şîi-İslâmcı siyasal bir yapı olan **"Fedâiyân-ı İslâm"** (İslâm Fedaileri) hareketini bastırmayı başarır. Sonra çeşitli muhâlefet partileri baş gösterir. H.1375 yılında İran, Batı, özellikle de Amerika Birleşik Devletleri yanlısı "Bağdad Paktı"na katılır. Bu durum **Sovyetler Birliği**'ni çileden çıkarır.

Şâh bu sağlam zemin üzerinde bazı siyâsî, içtimâî ve iktisâdî reformlar yapmaya çalışır. Feodalizmi ilga eder. Geçim yasasını çıkarır. İşçileri, kendilerini kâra ortak kılmak yoluyla hoşnut etmeye çabalar. Ülkede batı kültürünü yayar. Buna rağmen hem millî hem de İslâmî muhâlefet yükselişini sürdürür. Şîîlerin din adamlarından biri olan **"Humeyni"** bu muhâlefetin başına geçmeye muvaffak olur. Humeyni'nin önderliğinde yapılan **Şîî İslâmcı devrim** H.1399/M.1979 yılında monarşi düzenini çökertir ve İran'da **İslâm Cumhuriyeti**'nin kurulduğu ilan edilir. Bu idâri yapı hâlâ daha İran'da yönetimini sürdürmektedir.

4. *Afganistan*

Afganistan, Orta Asya'nın tam kalbinde yer alır. Başkenti "Kâbül/Kâbil"dir. Doğu ve güney tarafı Pakistan ile çevrilidir. Batı sınırdaşı İran olup kuzeyinde ise **Batı Türkistan** yer almaktadır.

[illegible] **Emeviler** döneminde İslâm'a giren bu bölgenin İslâm tarihi ve medeniyeti üzerinde çok önemli bir rolü olmuştur. **Arab, Türk, Fars** ve **Moğol** gibi çeşitli

unsurları bağrında barındırmıştır. Yine bölgenin dilleri de -Afganca olan "Peştuca" bir yana- Arabca, Türkce, Farsca gibi diller üzerinden çeşitlilik arzetmiştir.

Abbâsîler döneminde bölge üzerinde **Sâmâniler**, **Tâhiriler** ve **Saffâriler** gibi farklı İslâm devletleri kurulur. Yine **Gazneliler Devleti** de bu bölge üzerinde kurulur ve İslâm'ı, Hindistan ülkesinin pek çok bölgesinde yaymaya muvaffak olur.

Ondan sonra Afganistan **Moğol** istîlâsına maruz kalır ve "**Timurlular**"ın yönetimi altına girer. Onların döneminde medeniyet, mimârî ve fikrî anlamda bir göğerme yaşar. Sonra **Safevî Devleti** burayı istîlâ eder. Fakat "**Ahmed Hân**" adında Afgan kumandanlardan biri Safevîlerden ayrılmayı ve H.1153 yılında bağımsız bir yönetim oluşturmayı başarır. İşte bu devlet, târîhte "**Afganistan Devleti**" ismiyle bilinen ilk devlettir. Başkenti de "**Kandahar**" şehridir.

Onun oğlu "Teymur (**Timur**) **Şâh**" döneminde başkent, "Kâbil"e taşınır ve Devletinin nüfûzu, "**Panipat Muhârebesi**"nde "Mehratta"ya (Mahrattas) gâlib geldikten sonra Hindistan'a kadar uzanır. Timur Şâh'ın vefâtıyla birlikte Afganistan Devleti zayıflar ve **Hindistan**'daki **Sihler** Afganistan Devleti'nin Hindistan'daki vilâyetlerinin pek çoğunu ele geçirmeyi başarırlar.

H.1207 yılında babası Timur Şâh'ın halefi olarak yönetime gelen "**Zamân Şâh**" döneminde hânedânlık âilesi ferdleri arasında bir kavga başlar. Zamân Şâh, ortalık kendisinden yana duruldüktan sonra devletinin şanını geri almaya çalışır. Bunun için Hindistan'da **İngilizler**le mücâdeleye girişir. İngilizler de ona karşı *bir* komplo kurarak kardeşi Mahmûd Şâh'ı desteklerler. Sonuçta Zamân Şâh'ın yerine iktidârı "**Mahmûd Şâh**" devralır. Onun döneminde de hânedânlık âilesi ferdleri arasında bir kavga başlar. En sonunda kavgadan "**Dost Muhammed**" muzaffer olarak çıkar ve yönetime geçer. Kendisi için "Emîr-i Kâbûl/Kâbil Emîri" lakabını/unvânını seçer ki, ne o ne de haleflerinden herhangi biri 'Şâh' veya 'Melik/Kral' lakabı al*mıştı*r.

Sonra **İngiltere** ve **Rusya**, **Afganistan**'ı işgal etmek için rekâbete girerler. İngiltere H.1255 yılında Afganistan'ı işgal etmeyi başarır. Ne var ki "Dost Muhammed"in yönetime dönmesi H.1257 yılında kendisine İngilizleri Afganistan'dan söküp atma fırsatını bahşeder. Ayrıca ülkesi üzerindeki hâkimiyyetini onlara kabûl ettirir.

H.1280 yılında Dost Muhammed vefât eder ve yerine oğlu "**Şîr Ali**" geçer. Onun döneminde İngiltere, Afganistan üzerinde nüfûzunu yaymaya çalışır. O da Ruslardan yardım alır. Bu yüzden H.1295 yılında Şîr Ali ile İngiltere arasında İkinci Afgan savaşı yaşanır. Savaş, Şîr Ali'nin mağlûbiyyete uğraması ve ülkesinin İngiltere'nin işgal ağına düşmesiyle son bulur.

Ama Dost Muhammed'in torunu "**Abdurrahmân**" döneminde **cihâd** hareketleri ve Afgan kabîlelerinin direnişi İngilizler aleyhine harekete geçer. Rusya çatışmaya müdâhil olur ve bunun sonucunda H.1325 yılında "Petersburg Antlaşması" yapılır. Antlaşmanın en önemli şartlarından biri Afganistan'ın bağımsızlığının tanınması ve istiklâline saygı gösterilmesidir.

Onun halefi "**Emânullah Hân**" döneminde ülkeye İngiliz nüfûzu yeniden avdet eder. H.1339/M.1921 târîhinde iki taraf arasında Üçüncü Afgan savaşı patlak verir. Afganlar, İngilizlere utanç verici bir bozgun yaşatırlar ve onları bağımsızlıklarını tanımaya tekrar mecbûr ederler.

Emânullah Hân döneminde Mustafa Kemâl **Atatürk**'ün yolu üzere laikliğe doğru bir seyir ve Batılı sistemleri almaya yönelik bir eğilim baş gösterir. Bu da âlimlerin öncülüğündeki İslâmî halk ayaklanmasını tetikler. Emânullah Hân, H.1348 yılında iktidârdan feragat eder ve yönetimi kardeşi "**İnâyetullah**"a bırakır. "**Beççe-i Saka**" (Saka'nın Oğlu) adlı bir yolkesen Kâbil'i istîlâ etmeyi başarır ve "**Habîbullah Gazi**" adıyla kendisini Afganistan hükümdârı ilân eder.

Sonra devrik kralın amcazâdesi olan komutan "**Muhammed Nâdir Şâh**" ülkeye döner ve iktidârı ele geçirip kendisini Afganistan kralı ilân eder. Onun döneminde ve H.1351 yılında komünist eğilimli Demokrat Parti kurulur.

Onun vefâtı sonrasında oğlu "**Muhammed Zâhir Şâh**" yönetime gelir. Orduyu kalkındırır. Anayasal bir düzen kurmaya çalışır ve eğitimi yayar. İslâm ülkeleriyle ilişkilerini güçlendirir. Batıya açılım politikaları izler. İtalya'ya ve Avrupa ülkelerine sık sık gidip gelir.

Nihâyet Afganistan üzerinde **Amerika–Rusya rekâbeti** başlar. Rus tehlikesi ise gün geçtikçe ciddileşir. **Komünistler**, kralın amcazâdesi **Serdâr** "**Muhammed Dâvud**" ile işbirliği yaparak yönetimi devirmeye çalışırlar ve H.1393 yılında ihtilâli gerçekleştirmeyi başarırlar. Böylece monarşi düzeni yıkılır ve yerine cumhuriyet düzeninin kurulduğu ilân edilir. Muhammed Dâvud ülkeyi kanlı bir yolla ve son derece sert bir şekilde yönetir. Binlerce insânı katleder!

Sonra komünistler, H.1398/M.1980 yılında "**Muhammed Nûr Terâkî**" liderliğinde yeni bir **askerî ihtilâl** yaparlar. Terâkî, birkaç gün içinde binlerce insânı katleder! Dâvud'un oğullarından 29 çocuğu*nu* kendisinin gözleri önünde idâm eder. Sonra katliâmını Dâvud ile hitâma erdirir ve onu kurşuna dizer! Böylece Dâvud, insânlara çektirdiği acının ve yaptığı katliâmın aynını tatmış olur! Ondan sonra Terâkî, **kızıl komünizm** yolunu tutar.

Bunun üzerine direniş ve cihâd hareketleri varlık gösterir ve komünist hükûmet karşısında İslâmî cihâd vasfına bürünür. Sovyetler Birliği ve Amerika Birleşik Devletleri de "Afgan Meselesi"ne müdâhil olurlar. **Sovyetler Birliği**, "**Babrak Karmal**" liderliğinde ve Sovyet kuvvetleri tarafından donatılmış yeni bir ihtilâl hazırlığına girişirler. **1979** yılında ise açık ve doğrudan bir işgal sürecine girerler.

Mücâhidlerin muhtelif hizibleri Rusya'ya karşı harekete geçerler. İslâmî ve de uluslararası bir desteğe mazhar olurlar. Bu da Rusların utanç verici bir hezîmete uğramasına neden olur ve *Ruslar*, **1989** yılında Afganistan'dan çekilir.

Rusların Afganistan'da yaşadığı hezîmet, **^Sovyetler Birliği^**nin yıkılıp parçalanmasının ve uluslararası **^Varşova Paktı^**nın dağılmasının da habercisi olur.

Bunun akabinde mücâhidler komünist yönetimi devirmeye muvaffak olurlar. Özellikle 1990 yılında Sovyetler Birliği'nin yıkılması ve uluslararası komünizmin çöküp yok olması sonrasında!

Velâkin **mücâhidler**in muhtelif kesimleri arasında baş gösteren ayrılık **fitne**si, ülkeyi, **1992–1996** yılları arasında devâm eden iç çatışmaların içine soktu. Bu fitnenin **organizatörler**i arasında başta **Amerika** ve bazı **Avrupa** devletleri olduğu gibi başını **Pakistan** ile **Suudi Arabistan**'ın çektiği bazı İslâm ülkeleri de vardı. Bu iç savaşın kurbânı, aralarında en güzîde mücâhidler de olmak üzere yaklaşık 40 bin Müslümandır.

1993 yılının sonlarında **Kandahar**'da, **"Molla Muhammed Ömer"** önderliğinde **"Taliban Hareketi"** ortaya çıktı. Hareket, **1996** yılında **Kâbil**'e girdikten sonra bir **"İslâm Emîrliği"** kurmaya muvaffak oldu. **İslâm Şerîatı**'yla hükmedileceğini ilân etti. Böylece Afganistan, başta Arablar olmak üzere Müslümanların cihâdî hareketleri için bir sığınak hâline geldi. Taliban, -Özbek, Fars [/Tacik] ve Şîî Hazara unsurlardan oluşan- **Kuzey İttifâkı**'nın güçleriyle acı bir çatışmaya girdi. Böylelikle de uluslararası ve bölgesel güçler tekrar devreye girdiler.

En sonunda **Amerika**, meşhûr **11 Eylül** Olayları'ndan sonra **Pakistan**, **Suudi Arabistan**, **Körfez Ülkeleri**, bazı **Avrupa**lı devletler ve **İran**'ın yardımıyla Afganistan'a saldırdı. **2001** yılı **Aralık** ayında Taliban Emîrliği'ni düşürdü. Afganistan'daki farklı İslâmî güçler ve Taliban hareketi, Amerikan kuvvetleri ve müttefikleri karşısında yeni bir cihâd sayfası açtılar ve bu cihâdlarına hâlâ daha devâm ediyorlar.

(Konuyla ilgili olarak "Tâlibân ve Afgânistân ve Ma'reketu'l-İslâm el-Yevm–1"/ "Taliban, Afganistan ve Günümüz İslâm Savaşı–1" adlı kitâbımıza başvurulabilir.)

Bu konuyla ilgili bazı tafsîlâtlı bilgiler ilerleyen bölümlerde yer alacaktır inşallah.

5. Orta Asya Devletleri ve Türkistan

Türkistan (**Bilâd-ı Türk**/Türklerin Diyârı), Orta Asya'da yer alır. Doğusunda Çin ve Moğolistan; batısında Kazvin [Hazar Denizi] ve Ural Nehri; güneyinde Tibet, Keşmîr, Pakistan, Afganistan ve İran; kuzeyinde ise Moğolistan ve Sibirya vardır.

Rusya ve **Çin**, **1689** yılı Ağustos ayında yapılan "**Narçinsk** (Nerchinsk) **Antlaşması"** ile başlayıp **1981** yılı Şubat ayında yapılan "**St. Petersburg Antlaşması**" ile sona eren bir dizi antlaşma kapsamında bu ülkeyi, kendi aralarında, işgal yoluyla paylaşırlar.

Ülkenin [bir zamanlar] **Sovyetler Birliği**'nin işgali altında olan batı kısmı, **Batı Türkistan** olarak bilinir ve yüzölçümü toplamda yaklaşık 5 milyon (!) kilometre kareye ulaşan beş devletten oluşur. Çin Halk Cumhuriyeti'nin işgali altında olan doğu kısmıysa **Doğu Türkistan** olarak bilinir. Çinlilerin, bölgeyi işgal ettikten sonra verdiği isimle de "**Shinjang** (Sincan)". Yüzölçümü ise yaklaşık "1.734,705" km²'dir.

Rusların, Müslüman Orta Asya Ülkelerini İşgali ve Buna İlişkin Merhaleler

–**Ruslar**, önceleri putperest bir toplumdur ve H.378/M.989 yılında **Hırıstıyanlığa** girerler.

–**Konstantiniyye**'nin, H.857/M.1453 yılında Osmanlılar tarafından fethedilmesinden sonra *bu* **şehrin papazları** Rusya'ya kaçarlar. Bilahare Ruslar, Doğu Kilisesi'ni temsîl etmeye ve Asya'da Haçlıların bayrağını taşımaya başlarlar.

–H.885/M.1480 yılında **III. İvan** [Vasiliyeviç] ortaya çıkar ve **Müslüman Tatarlar** aleyhine savaşlarını başlatıp onları Moskova'dan uzaklaştırır.

–Onu, torunu "**Korkunç İvan**" takîb eder. Korkunç İvan, **Müslüman Tatarlar**ın topraklarını tarumar edip geçer ve Volga Nehri havzasını istîlâ eder. Bölgede ise Tatarlara ya Hırıstıyan olmayı ya da göç etmeyi dayatır.

–İvan, **Müslüman Başkırtlar**ın ülkesinde de Hırıstıyanlığı dayatır. Ülke ahâlisi, 300 yıl boyunca Müslümanlıklarını gizler. Onların torunları ise Müslümanlıklarını, [ancak] 1905 yılında ve dînî özgürlükleri temîn eden Çar döneminde açığa vurur.

–İvan, H.988/M.1580 yılında **Sibirya**'yı **Müslümanlar**ın elinden alır. Ondan sonra o dönemde **Osmanlı**lara bağlı olan **Kafkas Diyârı**'nı, Osmanlıların İran'daki **Safevî** Şîîlerle çekişmelerini fırsat bilerek işgal eder.

–İran şahı "**Nâdir Şâh**" 1813 yılında Rusların Kafkas toprakları üzerindeki hâkimiyyetini tanır. Kafkas ahâlisi ise **Dağistan** halkı öncülüğünde Ruslara karşı cihâd ilân eder. 137 yıl boyunca Ruslara karşı savaşırlar. Târîh 1722-1859 yılları arasıdır. En sonunda **Kafkaslar** boyun eğer. **Ruslar**, Avrupa'da yayılmanın zorluğunu gördükten sonra **Orta Asya**'ya doğru harekete geçerler. H.1273/M.1856 târîhinde Rus Çarı **II. Alexander**, Rus yayılmacılığı için Orta Asya'nın iyi bir alan olduğuna karâr verir ve **Çarlık kuvvetleri** H.1276/M.1859 yılından itibâren Orta Asya'ya yönelirler.

–**Ruslar**, H.1282/M.1865 yılında **Taşkent**'i işgal ederler. Bunu diğer şehirlerin ve [Orta Asya'daki] **Hanlıklar**'ın peşpeşe düşüşü takîb eder.

–1868 yılında **Semerkand**, 1873 yılında **Buhara**, 1874 yılında **Harezm** düşer. Ruslar, Hokand (**Hocend**)'de güçlü bir direnişle karşılaşır. Bu yüzden şehri yerle bir eder ve 1876 yılında korkunç bir katliâm gerçekleştirirler. Sonra **Merv** ve Türkmen Ülkesi (**Türkmenistan**) 1873–1874 yılları arasında devâm eden zorlu bir direnişin akabinde düşer. Ruslar, 1900 yılında **Türkistan** ülkesinde hâkimiyyeti sağlarlar. Böylece Türkistan, bu bölgede Demir Perde politikası izleyen ve Müslümanları Hırıstıyanlaştırmaya çalışan Rus askerî idâresi altına girer.

–Rusların harekete geçmesi ve Müslüman toprakların düşüşü çok çabuk olur. Üstelik kahramanca direnişler baş gösterdiği hâlde... Tabîî ki bunun belli başlı bazı nedenleri vardır. Bunların en önemlileri arasında, bölgenin etnik örgüsünü oluşturan yüzden fazla ırk ve millet içinde yaşanan milliyetci çekişmeler ve ırkî ayrılıklar

gösterilebilir. Bir başka neden ise Müslümanlar arasındaki gerikalmışlık, eğitim seviyesinin düşüklüğü ve silâhlanma yetersizliğidir. Osmanlı Devleti'nin zayıflığı, İstanbul'daki hükûmetin gevşekliği ve Müslümanların imdâdına yetişme gücüne sâhib olmaması da başka bir etkendir ki, daha önce bu husûsa Osmanlı târîhinin o dönemini ele aldığımızda değinmiştik.

–**Çarlık Rusyası**, işgali kolaylaşsın diye bu topraklarda baskı politikası uygular. Gerikalmışlığı ve cehâleti dayatır.

–Çarlık devletine, çeyrek asır boyunca (1905–1928) kaos hâkim olur. Muhâlif siyâsî hareketler gelişmeye başlar ve bu siyâsî hareketler -Çarlık Rusyası'nın 1904 yılında **Japonya** karşısında hezîmete uğraması, idârî ve iktisâdî yolsuzluklarının çokluğu ve hâkim olduğu bölgelerdeki kötü idâresi netîcesinde ihtişâmının yerle bir olması akabinde- **Bolşevik Devrimi** ile netîcelenir.

–Bolşevik Devrimi 1917 yılı Mart ayında Petrograd şehrinde bir işçi hareketiyle başlar. (**Yahûdî**) **Lenin,** İsviçre'den yine bir Yahûdî olan **Marx** tarafından ortaya konulan **komünizm**in ilkelerini taşıyarak döner. Dizginleri ele geçirir ve Sovyetler Birliği'ndeki azınlıkları kendisini desteklemeye çağırır. Bunun karşılığında ise farklı ırklara ve dinlere adâlet gösterileceğini vaad eder. Epeyce bir kısmı Müslümanları ilgilendiren bu câzib vaadler, yalan vaadlerdir. Lenin, onları bu yolda galeyâna getirir. Öyle ki pek çok Müslüman, Çarların işlediği zulümler karşısında öç almak çabasıyla Bolşevik İhtilâli'ne katılırlar.

–**Bolşevik Rusları**n Müslümanlara ihânet edeceğine dâir işâretler ortada olmasına rağmen **Müslümanlar**a bir parçalanmışlık ve dağılma hâli hâkim olur. Pek çok Müslüman din adamı ve âlimler, Bolşeviklerin ve Rus otoritelerin yanında yer almaya çalışırlar. Böylece arkalarısıra Müslümanların avâmını da küfre, dalâlete ve işgale sürüklerler!

–Lenin aldatıcı politikalarını sürdürür. Albenili ve Müslümanlarla işbirliğine yönelik çağrılar yapar. Osmanlı ve İranlı Müslümanları, Çarlara karşı kışkırtan bazı vesîkaları ve beyânâtı ortaya koyar. Bunlara, Müslümanlara yönelik birtakım açılım politikaları da ekler. Meselâ bazı vakıfları ve İslâmî eserleri, Müslümanların dînî idârelerine teslîm eder.

–Bununla birlikte Müslümanların Lenin'e aldanması hepten değildir. Nitekim Lenin'in kuvvetleri çok zorlu direnişlerle karşılaşır. Özellikle Türkistan diyârında, Özbekistan'da ve Fergana Vâdisi'nde...

–**Ural** ve **Sibirya** bölgesinde muazzam bir İslâmî halk ayaklanması yaşanır. Ayaklanma, **Fergana Vâdisi**'nde merkezlenir. [**Direnişçiler**], **Kızıl Ordu**'yu hezîmete uğratırlar. **Osmanlılar** onlara yardım etmeye çalışır ve direniş 1918 ila 1928 yılları arasında devâm eder.

–Direnişin son bulmasından sonra **Türkistan** ve **Özbekistan Müslümanları**nın pek çoğunun arasına ayrılık ile fesâd girer. Bunlardan pek çok kişi **komünist** ve/ya

sosyalist kurumlara, cemiyyetlere ve partilere katılır. Müslüman din adamlarından pek çok kişi de **Komünizm**, **Marksizm** ve **İslâm** arasında bir uzlaşı oluşturma çabası içine girer. Ne var ki bu durum Lenin, ondan sonra ise Stalin döneminde Müslümanları tasfiye politikalarının önüne geçemez. Nihâyet kendilerine destek olanlar da dâhil olmak üzere Müslümanları denetim altına alırlar.

–Lenin'in ardından **Stalin** gelir ve artık alenî bir hâl alan baskı politikası da varlığını sürdürür. Özellikle **İkinci Dünya Savaşı** bittikten sonra ki, Sovyetler Birliği'nin işgali altında inleyen **Müslümanlar** bu savaş boyunca devasa bir belâya dûçâr olur. Müslümanların dînî önderlerinden pek çok kişi, İkinci Dünya Savaşı'nda Almanlara karşı Sovyetler Birliği, Moskova ve Stalin'in yanında muhkem bir şekilde durur.

–Stalin, Müslümanların -en üst fetvâ mercii konumunda olanlardan başlamak üzere- dini önderlerinden münâfık pek çok kişiyi ve onlarla birlikte Müslümanların avâmından pek çoğunu aldatmayı başarır. İkinci Dünya Savaşı bittikten sonra ise Kafkasya ve Orta Asya cumhuriyetlerinde Müslümanlara karşı bir **soykırım savaşı** başlatır. Bu savaşın kurbânı, **20 milyonu aşkın Müslüman** olur. Bu Müslümanların milyonlarcasını, orada ölsünler diye **Sibirya**'nın buz **çölleri**ne sürer. Öyle ki insânlar ölülerinin etini yiyecek bir hâle gelir.

Stalin sonrasında **Kruşçev** ve onun halefi **Brejnev** dönemlerinde de bu politika devâm eder. Ondan sonraki dönemlerde de değişmez. Ta ki Sovyetler Birliği dağılıncaya kadar!

Öncelikle Allah'ın lütfu sonra **Afgan Cihâdı**'nın bereketi, İslâm ümmetinin ve en başta da onun öncü mücâhidlerinin, Afganistan cihâdının yanında -bir din ve şeref duruşuyla- yer alması netîcesinde Ruslar hezîmete uğradı. **1990** yılında devletleri yıkıldı ve birlikleri dağıldı. Elhamdulillâh.

–**Gorbaçov**, **"Perestroyka" Reform Hareketi** sonrasında iktidâra geldi. Sovyetler Birliği dağıldı; komünizm son buldu. **Orta Asya Cumhuriyetleri**, şeklî bir bağımsızlığa kavuştu. Rusya, bu cumhuriyetleri askerî bir idâreyle; askerî varlığını bu topraklarda, özellikle sınır boylarında ve Tacikistan, Özbekistan, Türmenistan gibi ülkelerde bilfiil bulundurarak kendine bağladı.

–Sonra **Amerika**'nın gözetiminde/ve onun denetiminde, -**Afganistan**'dan akıp gelen İslâm[î yayılmay]'a karşı durmak için- **Orta Asya [Devletleri] Birliği** kuruldu.

–**Kafkasya** cebhesinde ise **Ruslar**, 1994–1997 yılları arasında **Çeçenler** eliyle müthiş bir hezîmet tattılar.

Bunu, Çeçenistan'ın bağımsızlığını kazanması ve akabinde tekrar işgal edilmesi, ahâlisinin çoğunun da göçe zorlanması süreci takîb etti. Bu topraklardaki cihâd hâlâ daha devâm etmektedir. Ayrıca direnişin, Dağistan'a, sonrasında ise sâir Kafkas topraklarına taşınacağına ve yakın bir zamanda -inşallah- Orta Asya ile Mâverâunnehr bölgesinde kül altında kalmış ateşten damarla buluşacağına dâir işâretler de görülmektedir.

Sovyetler Birliği'nin Dağılışı Sonrasında Orta Asya Cumhuriyetlerinin ve Müslümanların Durumu

Sovyetler Birliği'nin dağılmadan önceki yapısı onbeş ana birleşik cumhuriyetten oluşur. Nüfusu, toplamda 286 milyon kadardır. Yüzölçümü ise toplamda 22 milyon km^2'dir. Müslüman nüfusun bu topraklardaki oranı ise 75 milyon kadardır.

Orta Asya'daki bu cumhuriyetlerde bulunan Müslüman nüfusun oranına bakan biri, dehşete kapılır. Zîrâ ilk elde, bu toprakların yüzölçümünün yarısından fazlasının, aslı ve faslı itibâriyle Müslüman cumhuriyetlerden oluştuğunu keşfeder. Yine başkentlerinin çoğunun da bundan sadece yüzyıl öncesine kadar İslâmî medeniyet merkezleri olduğunu ve bu merkezî konumlarının da bin yıldan fazla devâm ettiğini görür. Fesubhanallâh! Belki de aşağıdaki resmî istatistikler bu hakîkati daha net bir şekilde ortaya koymaktadır. Nitekim bu istatistikler -siyâsî ve askerî anlamda- geleceğe yönelik uzun vadeli işâretler içermektedir.

Dağılan Sovyetler Birliği Cumhuriyetleri, önem sırasına ve Müslüman nüfusun oranına göre şu şekildedir:[1]

1- RUSYA FEDERAL CUMHURİYETİ [Rusya Federasyonu]: Başkenti Moskova'dır. Yüzölçümü yaklaşık 10 milyon km^2 kadardır. Nüfusu ise yaklaşık 143 milyon olup Müslümanların oranı % 10–25 arasındadır.

Rusya Federal Cumhuriyeti'ne, Volga havzasında [Volga Federal Bölgesi] yer alan belli başlı diğer cumhuriyetler tâbidir ki şunlardır:

1. Başkurdistan Cumhuriyeti: Başkenti "Ufa"; nüfusu 4.5 milyon; Müslümanların oranı ise %56'dır.

2. Tataristan: Başkenti "Kazan"; nüfusu 4.5 milyon; Müslümanların oranı ise %50'dir.

3. Mordovya: Başkenti "Saransk"; nüfusu 1.15 milyon; Müslümanların oranı ise %55'dir.

4. Mari El [Çirmişistan]: Başkenti "Yoşkar-Ola"; nüfusu 1.15 milyon; Müslümanların oranı ise %52'dir.

5. Orenburg [Oblastı]: Başkenti "Orenburg [eski adıyla] Çkalov (Chkalov)'dur. Nüfusu 250 bindir. Müslümanların oranı %50'dir.

6. Udmurtya: Başkenti "İjevsk"; nüfusu 1 milyon 850 bindir. Müslümanların oranı %52'dir.

---

[1] Bu istatistikler, Orta Asya Müslümanlarının durumu hakkında hazırlanan ve Medîne İslâm Üniversitesi'ne sunulan bir Yüksek Lisans tezinden alınmıştır.

[Bu bölgeler hakkında verilen rakamların okuyucu tarafından tekrar tedkîk edilmesi yerinde olur. Zîrâ kaynaklar farklı rakamlar vermektedir. Bizler, Müellif'in burada kaydettiği şeylere zorunlu olmadıkça başka kaynaklar üzerinden müdâhalede bulunmayı uygun görmedik. Ayrıca bu bilgilerin kaydedildiği dönemle ilerleyen yıllar içinde değişen durumlar da mutlaka gözönünde bulundurulmalıdır.]

Rusya Federal Cumhuriyeti'ne bağlı ve Kuzey Kafkasya'da yer alan beş özerk cumhuriyet ise şunlardır:

1. **Dağıstan**: Başkenti "Mahaçkale"; nüfusu 2.35 milyon; Müslümanların oranı %60'dır.

2. **Kabardino-Balkar(ya)**: Başkenti "Nalçik"; nüfusu 760 bindir. Müslümanların oranı %55'dir.

3. **Karaçay-Çerkes Cumhuriyeti**: Başkenti "Çerkes"; nüfusu 450 bindir. Müslümanların oranı %60'dır.

4. **Kuzey Osetya[-Alanya]**: Başkenti "Vladikavkaz"; nüfusu 2.35 milyon; Müslümanların oranı %60'dır.

5. **Çeçenistan** [Çeçen Cumhuriyeti İçkerya]: Başkenti "Grozni"; nüfusu 1.73 milyon; Müslümanların oranı %66'dır.

6. **Adıge Cumhuriyeti**: Başkenti "Maykop"; nüfusu 450 bindir. Müslümanların oranı %50'dir.

7. **Sibirya Cumhuriyeti**: Başkenti "Omsk"; nüfusu 25 milyon; Müslümanların oranı %25'dir.

Bunlar, sadece Rusya Federal Cumhuriyeti'yle ilgili bilgilerdir. Şimdi ise bağımsız cumhuriyetlere geçebiliriz:

2- BEYAZ RUSYA CUMHURİYETİ [Belarus]: Başkenti "Minsk"dir. Nüfusu [2006 tahmînî: 10,293,011] kadardır. Müslümanların oranı [kesin bir rakamla] belli değildir.

3- UKRAYNA CUMHURİYETİ: Başkenti "Kiev"dir. Nüfusu 51 milyondur. Buna, Kırım vilâyetinin (7 milyon) nüfus oranı da dâhildir; Müslümanların oranı ise %71'dir!

4- LİTVANYA CUMHURİYETİ: Başkenti "Vilnüs"dür. Nüfusu 2.5 milyondur. Müslümanların oranı bilinmemektedir.

5- ESTONYA CUMHURİYETİ: Başkenti "Tallinn"dir. Nüfusu 1.15 milyondur. Müslümanların oranı bilinmemektedir.

6- MOLDOVA CUMHURİYETİ: Başkenti "Kişinev"dir. Nüfusu 4 milyondur. Müslümanların oranı %5'dir.

7- LETONYA CUMHURİYETİ: Başkenti "Riga"dır. Nüfusu 3.5 milyondur. Burada 18000 bin Müslüman yaşamaktadır.

8- ERMENİSTAN CUMHURİYETİ: Başkenti "Erivan"dır. Nüfusu 3.3 milyondur. Müslümanların oranı %17'dir. Özerk bir yönetimle Nahçıvan Cumhuriyeti de buraya bağlıdır ve nüfusu 300 bindir. Başkenti Nahçıvan olup Müslümanların oranı %95'dir.

9- GÜRCİSTAN CUMHURİYETİ: Başkenti "Tiflis"dir. Nüfusu 3.5 milyondur. Müslümanların oranı %19'dur. Aşağıdaki cumhuriyetlerin her ikisi de Gürcistan'a bağlıdır:

Abhazya [Özerk] Cumhuriyeti: Başkenti "Sohum"; nüfusu 750 bindir. Müslümanların oranı ise %19'dur.

Acara [Özerk] Cumhuriyeti: Başkenti "Batum"; nüfusu 450 bindir. Müslümanların oranı ise %40'dır.

10- AZERBAYCÂN CUMHURİYETİ: Başkenti "Bakü"; nüfusu 7.27 milyondur. Müslümanların oranı %82'i olup çoğunluğu Şiî'dir.

Bundan sonra Müslüman Orta Asya Cumhuriyetleri gelir ki şunlardır:

11- ÖZBEKİSTAN CUMHURİYETİ: Yüzölçümü 447.400 km²'dir. Başkenti "Taşkent" olup nüfusu 25 milyondur. Müslümanların oranı %88'dir.

12- TACİKİSTAN CUMHURİYETİ: Başkenti "Duşanbe"; nüfusu 5.5 milyondur. Müslümanların oranı %80'dir.

13- KIRGIZİSTAN CUMHURİYETİ: Başkenti "Bişkek"; nüfusu 5 milyondur. Müslümanların oranı %73'tür.

14- TÜRKMENİSTAN CUMHURİYETİ: Başkenti "Aşkabat"; nüfusu 4 milyondur. Müslümanların oranı %86'dır.

15- KAZAKİSTAN CUMHURİYETİ: Başkenti "Almatı [günümüzde Astana]"dır. Nüfusu 17 milyondur. Müslümanların oranı %52'dir.

Yukarıda yer alan cumhuriyetlerin 14'ü Sovyetler Birliği'nden ayrılıp bağımsızlığını kazanmış ve geriye sadece Rusya Federasyonu kalmıştır.

<u>Rus hâkimiyyetinin [sözkonusu bölgelerden] ayrılışı sonrası süreç içinde Orta Asya Müslümanlarının ahvâli özetle şöyledir:</u>

1. Rus ordusu ve emniyet güçleriyle, güvenlik ve askerî ilişkilerin -özellikle de Afganistan sınırında- devâm etmesi...

2. Beş devletin, -**Rusya ve Amerika**'nın kontrolünde- **Orta Asya Ülkeleri Paktı** dâhilinde birbirine bağlanması ki sözkonusu pakt, **Afganistan** üzerinden yayılan **İslâm**'ın ve **cihâd**ın önünü almak için kurulmuş bir askerî – güvenlik paktıdır.

3. Batılı **Amerikan–Yahûdî nüfûzu**nun ve buna bağlı [olarak] iktisâdî ve kültürel hegemonyanın, aynı şekilde **misyonerlik** ve **hıristıyanlaştırma hareketleri**nin sabık komünist Rus nüfûzunun yerini alması...

4. Komünist ana kadroları, partileri ve şahsiyetlerinin milliyetcilik, vatanseverlik ve **demokratlık** gibi yeni isimler altında **Amerikalılara uşaklık** evresine girmesi...

5. Bölge üzerinde -daha önceleri Hıristıyan Rus sömürgecilerin uhdesine verilmiş bir vazîfe olan- **İslâm'a düşmanlık** politikasının, bu kez, Müslümanların çocuklarından olan mürtedler ve komünistler eliyle ve de alenî bir şekilde varlığını sürdürmesi... Böylelikle bölge üzerindeki hükûmetler, her türlü İslâmî harekete, kezâ okullar, Kur'ân kursları ve dindarlık tezâhürleri taşıyan her türden faâliyyete karşı açık bir şavaş başlattılar. Özellikle de -terörle mücâdele adı altında İslâm ülkelerinin genelinde yapıldığı gibi- cihâdî yönelimleri kovuşturup/bölgeden çıkardılar.

6. Tacikistan'da İslâmcılarla mücâdele silâhlı çatışma boyutuna ulaştı. Hükûmet, bu ülkedeki ana İslâmî hareketi -ki **Nahza Hareketi**'dir- ehlileştirmeyi başardı. Bu arada hareketin cihâdî eğilim taşıyan bazı kolları belli bölgeleri ve Tacikistan'ın bazı bölümlerini kontrolleri altında tutmaya devâm etmektedir.

7. Özbekistan'da ve cihâdî işâretlerin belirmesiyle birlikte vaziyet devlet başkanını öldürme planı yapma ve bazı cihâdî–askerî operasyonlar icrâ etme safhasına kadar ulaştı. Bu yüzden bir tutuklama dalgası varlık gösterdi ve bunu mahkemeler süreci takîb etti. Bu mahkemelerde çok zâlimâne karârlar alındı. Bazı mücâhidler idâma mahkûm edilirken onlarcası da hapse atıldı. Yine bu karşı duruş, Beş Devlet bazında bölgesel, beri tarafta -kontrolörlüğünü Amerika'nın yaptığı- uluslararası seviyede bir desteği ve güvenlik işbirliği sürecini doğurdu. Zanlı kabûl edilen pek çok kişi, birçok devlet tarafından tutuklanıp derhâl Özbekistan hükûmetine teslîm edildi. Bu da bölge ülkeleri arasında, kezâ Rusya, Amerika ve uluslararası sistem tarafından yapılan doğrudan bir işbirliği sonucunda gerçekleştirildi. Buna sebeb ise Müslümanların cihâdının, -Afganistan'da elde ettiği parlak zafer, İslâm Devleti'nin kuruluşunu getiren gerçek tohumların atılması ve Müslümanların, umut edilen ve Allah'ın izniyle dönüş yolunda olan kalkınması sonrasında- Orta Asya içlerine doğru bir sıçrama yapma korkusu idi.

8. Kırgızistan: Terörizme karşı askerî bazı tatbîkâtlar düzenlendi. Tatbîkâtların diğer bir nedeni ise -bir varsayım olarak- Taliban'ın bölgeye saldırabileceği korkusu idi! Üstelik Taliban dağılmasına ve çekilmesine rağmen! Târîh ise 2004 yılının ortaları idi.

9. Türkmenistan: Yeni câmi inşâsı ve Kur'ân-ı Kerîm basılması yasaklandı. Aynı şekilde sakal ve örtü de! Hükûmet, Türkmenistan başkanının -yazdığı bir yazı içinde yer alan- halüsinasyonlarının [/bazı zırvalıklarının], câmilerin duvarlarına ve Kur'ân âyetlerinin yanına veya onun yerine yazılmasını emir buyurdu!

Çin Tarafından İşgal Edilen Doğu Türkistan[1]

Doğu Türkistan [bölgesi], ilk kez mücâhid komutan **Kuteybe b. Müslim** tarafından fethedilir. Kuteybe b. Müslim, Emevî halîfesi el-Velîd b. Abdulmelik döneminde (H.96/M.715) "Kaşgar"a girer.

Hicrî üçüncü asırda, Emevîler döneminin nihâyeti ve Abbâsîlerin ilk döneminin bidâyeti sırasında Türk sultânı Hakan "**Satuk Buğra Hân**" Müslüman olur ve kendisini "Abdulkerîm" olarak adlandırır. Onun Müslüman olmasıyla birlikte oğulları ve büyük devlet adamları da Müslüman olurlar. İşte o günden itibâren İslâm, devletin resmî dini hâline gelir. **Türkistan**, yaklaşık **dokuz asır** boyunca müstakil bir **İslâm Devleti** olarak kalır. Yine o günden itibâren Türkistan halkının tamâmı da Müslümanlardan ibâret olmuştur.

---

1 Bu ayrıntıları, Şehîd Komutan Ebû Muhammed et-Türkistânî, benim "Orta Asya'da Müslümanlar ve İslâm'ın Gelecek Savaşı" adlı araştırmama dercedilmek üzere 2004 yılında Kabil'de yazmıştı.

Çin'in Doğu Türkistan'ı İşgali:

Mîlâdî onsekizinci yüzyılda İslâm âleminin pek çok bölümü, Avrupalı ve Asyalı sömürgecilerin bir avı hâline gelir. Asya taraflarında Rus ve Çinli sömürgeciler, Müslüman Türk topraklarını, belli birtakım antlaşmalar üzerinden [kendi aralarında] taksîm etmek üzere ittifâk yaparlar. Sözkonusu Müslüman bölge, **1 milyon 200 bin Türkistanlı Müslüman öldürüldükten ve 22 bin Türk âile, Çin halkları içinde asimile olsunlar diye Çin içlerine sürgün edildikten sonra** Çinlilerin eline geçer.

Türkistan'ın İstiklali:

Doğu Türkistan'da Müslümanlar, Çin sömürgeciliği ve Budist baskısı karşısında ayaklanırlar. Büyük ve şiddetli **yedi isyân**ın en sonuncusu **1863** yılında meyvesini verir. Böylece Doğu Türkistan Çin boyunduruğundan kurtulup özgürlüğüne kavuşur ve Mîlâdî ondokuzuncu yüzyılda müstakil bir devlet kurulur. Beş bölgede yerel hükûmetler teşkîl edilir. Bu hükûmetlerin tamâmı, -**Osmanlı** Sultânı'nın kendisine "Emîru'l-Müminîn/Emîrlik" unvânı verdiği "**Atalık Gâzî Yakûb Bey**"in yönetimi altında birleşir. Atalık Gâzî, pek iyi bir adam olup mescidler, İslâmî medreseler kurmuştur. Bunların bazıları günümüzde de varlığını korumaktadır.

Ne var ki Rusya ile Çin'in sömürgeci emelleri yeniden kabarır ve **Çin** kuvvetleri **1878** yılında Doğu Türkistan'ı bilfiil işgal eder. 18 Kasım **1884** târîhinde Türkistan'ın bir Çin ili kılındığına ve "Sincan–**Xinjiang**" yani 'yeni sömürge' [veya 'yeni sınır'] olarak isimlendirildiğine dâir bir karârnâme çıkar. "**Urumçi**" de buranın başkenti ilân edilir.

Doğu Türkistan'ın İkinci Kez İstiklâlini Kazanması:

Çin sömürgeciliği karşısında Türkistanlıların ayaklanmaları devâm eder. Pek çok Müslüman, hem kendilerini hem de ülkelerini Çinlilerin Budist yönetiminden kurtarmak yolunda cân verir. Çin hükûmeti ise bu direnişleri alabildiğine vahşice ve çok sert bir şekilde bastırma yoluna gider. Çinliler baskı ve zulümlerini arttırdıkça Türkistanlılar da direnişte ısrârlarını ortaya koyarlar. Nihâyet dînî muhîtlerin bir ferdi olan "**Sâbit Da-Molla** [Abdulbâkî]" ülkeyi özgürleştirmeye ve **1933** yılının Kasım ayında Kaşgar'da Doğu Türkistan Cumhuriyetini kurmaya muvaffak olur.

Velâkin Çinli vâli "Sheng Shicai (Sheng Shi-tsai)", 1934 yılı Temmuzunda, yanıbaşında bu genç Müslüman devletin varlığından korkan Rusya'nın da yardımını alarak isyâncıları ve cumhuriyetlerini bastırır.

Doğu Türkistan'da Komünist Çin Yönetimi

1949 yılında Doğu Türkistan'daki Çin ordusu komutanı, ülkenin teslîm alındığını ve -Çin'de küfür ile ilhâdın başı olan- Çin Komünist Partisi lideri "**Mao Zedong**"a boyun eğdiğini ilân eder ve Komünist Çin kuvvetleri, 1949 yılı Ekim ayında Doğu Türkistan'a girer. Böylelikle Müslüman Doğu Türkistan'ın târîhinde, yeni bir korku /terör ve zulüm dönemi başlamış olur.

Mao Zedong Sonrası Dönem

Bu dönemin ayırıcı vasfı, komünistlerin, açık terör politikasını uygulama safhasından bilimsel komünizm ve kültürel anlamda "**Çinlileştirme**" politikalarını uygulama safhasına geçmiş olmasıdır. Bu uygulamaların en belirgin olanları ise şunlardır:

1. Dînî ibâdetlerin yerine getirilmesini önlemek ve İslâmî değerlerin yayılmasının önüne geçmek için baskı yapılması ve bunun da yeni nesillerin, İslâmî kimlikleri ile bağlarını koparma amacına matûf olması...

2. Kovuşturulma, tutuklanma ve hattâ öldürülme gibi saldırgan uygulamalara maruz kalmalarının yanısıra Türkistan halkı ferdlerinin eğitim, ifâde özgürlüğü gibi meşrû insânî haklarını kullanmalarının engellenmesi...

3. Doğu Türkistan'ın **yerel kaynaklar**ının müsâdere edilmesi ve bu kaynakların asıl sâhiblerinin bundan istifâden mahrûm bırakılması... Yine kendilerine, fakîrliğin ve Çinlilere bel bağlama politikasının dayatılıp ülke içinde iktisâdî kalkınmanın da engellenmesi...

4. Dünyanın, Doğu Türkistan'da **özerk** bir **yönetim** kurulmuş olduğu **yalan**ıyla aldatılması... Beri tarafta ise Çinlilerin şekilsel bir görünümü olan bu özerk yönetimi perde arkasından ve Çinlilere bağlı uşak Türkistanlı memûrlar eliyle idâre etmesi...

5. Doğu Türkistan'ın, Çinli göçmen akınlarına boğulması ve ülkenin asıl unsurları yerlerinden edilip bu göçmenlerin, [temel] yerleşim bölgelerine ve iş alanlarına yerleştirilmesi...

6. Nükleer denemelerin Türkistan toprakları üzerinde yapılması... Nitekim bu denemeler netîcesinde çevre zehirli gazlarla kirletilmiş ve Türkistan halkı arasında [çeşitli] hastalıklar yayılmıştır.

7. Müslüman Türkistan halkının, **doğum kontrol** politikalarını uygulamaya zorlanması ve buna aykırı davrananların en ağır cezalara çarptırılması...

8. Türkistanlılarla Çinliler arasında evliliğin teşvîk edilmesi...

Doğu Türkistanlı Müslümanlar hâlâ daha bu haksızlıklara maruz kalmakta, baskı ve zulüm altında inlemektedir. Bu durum, bazı **Türkistanlıları**, onları sıkı bir şekilde kovuşturup duran Çin hükûmeti karşısında silâha sarılma yoluna itti. Bunlardan bazıları **1997** yılında **Taliban**'a sığınmış ve **Türkistan İslâm Partisi**'ni yeniden kurmuşlardı. Bunların pek çoğu, **Amerika**'nın, **2001** yılında, Afganistan'a saldırısı esnâsında ve **İslâm Emîrliği'ni müdâfaa ederken öldürüldüler**.

Ondan sonra **Pakistan ordusu**, bu **Türkistanlıların komutanı** olan "**Hasan Ebû Muhammed et-Türkistânî**"yi **2003** yılının 11'nci ayında, arkadaşlarından bir toplulukla birlikte Serhad sınır bölgesinde **katletti**.

Allah, cümlesine rahmet etsin ve onları, dinleri uğruna firâr yoluna başkoymuş garîbler zümresinden kabûl buyurup cümlemizi Âla-yı Illiyyin'de bir araya getirsin.

6. Endonezya

Nüfus itibâriyle İslâm ülkelerinin en büyüğüdür. Zîrâ nüfusu 200 milyonu aşkındır ve %92'si İslâm dinine mensûbdur. İslâm, bu topraklarda **Müslüman tüccârlar** yoluyla yayılmış ve putperestlik ile Budizmin yerini almıştır. Endonezya, Güneydoğu Asya'da yer alan bir adalar topluluğunu bünyesinde barındırır ki bunların en büyüğü Sumatra adasıdır. Bunu Cava, Burneo, Sulavesi (Selebes), Timor, Maluku (Muluk) Adaları, Yeni Gine ve Melayu Yarımadası takîb eder. Endonezya, stratejik konumunun önemi dolayısıyla **Portekiz**, **Hollanda**, **İngiltere**, **İspanya** ve **Amerika** gibi sömürgecilerin rekâbetine maruz kalır. Endonezya'yı işgalde Portekizliler başı çeker. **Portekizliler** burada **Hırıstıyanlaştırma** politikası izler ve belli bir kesimi Hırıstıyanlaştırırlar. Ondan sonra Endonezya, Portekiz imparatorluğunun mîrâsını devralan İspanyolların yönetimine girer.

H.1005 yılında ülkeyi Hollandalılar istîlâ eder ve H.1011 yılında "**Hollanda Doğu Hindistan Şirketi**"ni kurarlar. Şirket "Cakarta"yı merkez edinir.

H.1226 yılında İngiltere ülkeyi işgal eder. Ondan sonra da ülke yönetimini H.1229 yılında iki taraf arasında yapılan bir antlaşma mûcibince Hollanda ile paylaşırlar.

Endonezya halkı, **Emîr Abdulfettâh** önderliğinde sömürgecilere karşı direnişe geçer. Emîr Abdulfettâh, fedailerden bir ordu kurar ve Hollandalıları bir hayli zora sokan güçlü bir donanma inşâ eder.

Hicrî onüçüncü yüzyılda da direniş devâm eder ve Hollandalılara ağır kayıplar verdiren uzun bir savaşı tetikler.

Birinci Dünya Savaşı'ndan sonra Endonezya'da belli başlı bazı partiler kurulur. "Cemiyyet-i Muhammediyye [Persyarikatan Muhammadiyah]", "Şeriket İslâm [Sarekat Islam/İslâm Birliği] Partisi", hanımlara özel "Âişe Cemiyyeti [Aisyiyah]", "Genç Cava Partisi", "Müslüman Âlimler Birliği Cemiyyeti" ve diğerleri ki bunların çoğunluğu, İslâmî – cihâdî bir yapı taşır. Sonra bütün bu parti ve cemiyyetler biri "**Kırmızı Gömlekliler Partisi**", diğeri ise "**Yeşil Gömlekliler**" olmak üzere iki ana parti ekseninde billurlaşır. Birinci parti, bağımsızlığı kazanmak yolunda müzâkere üslûbunu benimser. Diğeriyse silâhlı cihâd yolunu tutar ve [ilerleyen süreç içinde] "Komünist Parti"ye dönüşür. İki savaş arası süreçte "Büyük Endonezya Partisi" ve **Sukarno** önderliğinde "Endonezya Milliyetci Partisi" kurulur. Bu iki parti, Hollanda'yı şiddet ve ekonomik şantaj politikasını hafifletmeye mecbûr etme yolunda başarı sağlar.

İkinci Dünya Savaşı başladığında **Japonya** H.1361 yılında Endonezya'yı işgal eder. Bunun üzerine "**Ahmed Sukarno**" ve "**Muhammed Hatta**" önderliğinde millî direniş hareketi başlar. Aynı şekilde "**Hizbullah**" adında bir İslâmî parti de kurulur. Herkes Japon işgali karşısında direnişe iştirâk eder.

Savaş bittiği zaman Japonya H.1364 yılında Endonezya'nın bağımsızlığını ilân eder. Japonların çekilmesinden sonra İngiltere ve Hollanda, birlikte Endonezya'ya bir hamle yaparlar. Hollanda bazı bölgeleri ve Sumatra ile Cava'daki önemli bazı

şehirleri ele geçirmeyi başarır. Varlığını devam ettiren direniş, Hollanda'yı, H.1366 yılında yapılan bir antlaşma mûcibince, Endonezya'nın bağımsızlığını tanımaya mecbûr kılar. Ama Hollanda H.1368 yılında Endonezya'yı yeniden işgal yoluna başvurur ve H.1366 yılında yapılan antlaşmayı ilga eder. Uluslararası baskılar sonucu H.1369 yılında **Lahey Konferansı** yapılır ve Hollanda sömürgeciliğine son verme karârıyla netîcelenir.

Sonra **komünist** eğilimli partiler ile **İslâmî** eğilimli olanlar arasında bir mücâdele yaşanır. İşbu **mücâdele**, Endonezya'nın, biri Sovyet yanlısı ve merkezi "Madiun", diğeriyse milliyetci ve merkezi "Cakarta" olmak üzere iki hükûmet ekseninde bölünmesine sebebiyet verir. H.1369 yılında iki devlet, "Endonezya Cumhuriyeti" adı altında ve Ahmed Sukarno'nun başkanlığında birleşir.

H.1385 yılında bir **komünist devrim** yaşanır. Fakat savunma bakanı, General Suharto'yu, Ahmed **Sukarno**'nun desteklediği devrime karşı durmakla vazîfelendirir. Sukarno İslâmî millî güçlerin baskısı altında H.1386/M.1968 yılında yönetimden feragate mecbûr edilir ve **"General Suharto"** cumhuriyetin başkanlığını devralır.

Ondan sonra ülkenin ahvâli, -Suharto'nun ve âilesinin yolsuzlukları nedeniyle- gün geçtikçe kötüleşir. Bu yüzden pek çok çalkantı yaşanır. Bu da siyâsî reformlara ve laik partilere, sivil ve asker figürlerin çekiştiği seçimlere bel bağlanılması sonucunu doğurur.

Endonezya'nın şu günümüze kadarki hâlî hâlâ daha bu minvâl üzeredir. Nitekim **cumhurbaşkanlığı**, 2004 yılında yapılan son seçimlerin akabinde **askerî bir general**in eline geçti. O da yaptığı zafer konuşmasında **Amerika** ve **Avustralya** ile **işbirliği** içinde **teröre karşı mücâdele** edeceği taahhüdünde bulundu!

Endonezya, yüzyılllardan beridir ve günümüzde de güçlü bir **Hıristıyanlaştırma** hareketine maruz kalmaktadır. Son yüzyılda ise bu hareket daha da yoğunlaşmıştır. 1992 yılında Suudi Arabistan merkezli bazı İslâmî kuruluşların yaptığı istatistik raporlarını okuma imkânım oldu. Bu raporlara göre Endonezya'da Hıristıyanlaşan kişilerin sayısı yaklaşık olarak 30 milyonu bulmaktadır!

Ülkenin büyüklüğü, sanayi alanındaki kalkınması ve ülkedeki İslâmî uyanışın güçlü yayılımı gibi nedenlerle Endonezya, bölünme yollu entrikalara maruz kalmaktadır. **Avrupa**lı devletler, işgal ve istiklâl yılları boyunca Hıristıyanlaştırdıkları Hıristıyan hareketlerin de desteğiyle **Doğu Timor**'u Endonezya'dan ayırmayı başardılar.[1] Maluku Adaları Müslümanlar ile -vahşi katliâmlara girişen, evleri yakan ve kimi, katlettikleri bazı Müslümanların etlerini çiğ ve kızartılmış bir hâlde yerken poz veren- Hıristıyanlar arasında yaşanan çatışmalara şâhidlik etmektedir. Son dönemlerde Endonezya, Malezya, Tayland ve mücâvir bazı Doğu Asya ülkelerinde,

---

1 [Doğu Timor'da vb. bölgelerde, Amerikan merkezli/destekli ölüm mangalarının, kimi, nasıl ve niçin katlettiği hakkında gazeteci ve aktivist **Allan Nairn**'in çalışmalarına bakılabilir. Tabîî ki bu kişinin de bir Amerikalı olduğu akılda tutulmak kaydıyla! Mtrcm]

Amerika, Batı ve Avustralya'nın çıkarlarına karşı direnişe geçen ve cihâd hareketine dönüşen güçlü bir İslâmî uyanış yaşanmaktadır. Bu da sözkonusu ülkeleri, -terörle mücâdele bahanesi altında- Amerika'nın kuduz saldırılarına hedef kılmıştır. Allah, [Amerika'ya ve müttefiklerine karşı direnen] kardeşlerimize nusretini yâr etsin.

7. Malezya

Modern bir İslâm ülkesi olup Malay Yarımadası'nın bir kısmı ile Borneo Adası'nın kuzeyini içerir ve on üç vilâyetten oluşur. **İslâm** Malezya'da **ticâret yoluyla** yayılmıştır. H.675 yılında kralları, "**Sultân Muhammed Şâh**" adıyla Müslüman olur ve halkı da onu takîb eder.

Ülke, H.918 yılında **Portekiz** sömürüsüne maruz kalır. H.1051 yılında ise onların yerini **Hollandalı sömürgeciler** alır.

H.1201 yılında Malezya, **İngiliz** yönetimi altına düşer. H.1360/M.1940 yılında ise **Japonya** burayı işgal eder. Birinci Dünya Savaşı'ndan sonra Japonlar geri çekilir ve İngiliz sömürgeciliği ülkeye geri döner. İngilizler, Malay'da İngiliz mandaları arasında bir birlik kurar.

H.1375 yılında anayasa çıkarılır ve "**Tunku Abdurrahmân**" başkanlığında bir itilâf cebhesi kurulur. Cebhe, H.1376 yılında ülkeye bağımsızlığını kazandırmaya muvaffak olur. H.1383 yılında Malay, Singapur ve Kuzey Burneo'yu içine alan ve "**Malezya Federasyonu**" olarak bilinen birlik te'sîs olunur. H.1385 yılında Singapur federasyondan ayrılır.

Malezya'da Japon modelinden etkilenen çağdaş bir kalkınma yaşanır ve ülke görkemli bir sanayi devletine dönüşür. Günümüzde Malezya, umut verici bir İslâmî ve cihâdî uyanışa şâhidlik etmektedir. Allah, kendilerine nusretini yâr etsin.[1]

---

1 [Burada Netice-i Kelâm başlığından önce şunu kaydedelim ki: Yukarıda ele alınan Afganistan, Irak, Orta Asya, Türkistan, Filistin, Mağrib-i İslâmî, Mısır, Afrika Boynuzu, Yemen, Libya, Lübnan, Suriye, Arab ülkeleri vs. yerlerde yaşanan olayların **2014** yılından itibâren geriye dönük 10 yıllık târîhi hakkında öne çıkan bazı konular, daha önce ismini andığımız **Dr. Ekrem Hicâzî**'nin yazdığı makaleler ve hazırladığı özel dosyalar üzerinden takîb edilebilir ki bunlar, Müellif'in işbu süreçle ilgili yazdıklarını tamâmlayıcı bir mâhiyyet taşımaktadır. Sosyoloji, Batı ve İslâm, İslâm'a Karşı Savaş, Küresel Cihâd gibi başlıklar altında yazdıkları da son derece önemli çalışmaları arasındadır. Bkz: **almoraqeb**.net/ Maalesef bu zâtın çalışmaları, Türkiye'de bu tür konularla ilgilenen kişiler ve kesimler tarafından ihmâl edilmiştir. Yapılan bazı çeviriler ise bu zâtın çalışmalarının seviyesine yakışmayacak tarzda olup kifâyetsizlikle malûldür. Aynı şekilde **Dr. Hânî es-Sıbâî** de bu konularda ismi anılması ve mutlaka takîb edilmesi gereken isimlerden biridir. Bkz: **almaqreze**.net/. Son olarak şunu kaydetmek isteriz ki, Türkiye özelinde, diğerleri şöyle dursun, en başta "**İslamcı**" etiketi taşıyan sitelerin, dergi ve gazetelerin çoğunun; yine -o tırnak içi kesime mensûb- gazeteci ve yazarların, hoca ve davetci sıfatı taşıyan çoğu ze...vâtın, yukarıda ele alınan konular hakkındaki haberleri, yazıları ve/ya konuşmaları, insânı, vebâl üstüne vebâl yüklenmekten ve âhirette mesûliyyet altına sokmaktan gayrı bir kapıya çıkarmaz. İftiranın ve yalanın, seviyesizliğin ve kifâyetsizliğin bu derece ayyuka çıktığı başka bir dönem yoktur târîhte! Teknolojik haberleşme ağlarının bu denli yaygınlaştığı bir dönemde asıl yaygınlaşan ve çok kısa sürede prim ve sükse yapan şey ise katıksız yalanlar ve onlara inanan "twit-faced" kafalardır!]

[Netîce-i Kelâm]

Arab ve İslâm ülkelerinden verdiğimiz bu örneklerle iktifâ ediyoruz. Sonuç itibâriyle hikâye aynı hikâye olup gâyet basîttir ve hülâsası şudur:

Onyedinci yüzyıldan itibâren Avrupalı ve sâir devletlerin, Müslüman ülkeleri peyderpey işgal etmesi... ve bu sürecin, Osmanlı Devleti'nin çöküşünden sonra yükselişe geçmesi... Sonra işgale karşı direniş ve cihâd hareketlerinin varlık göstermesi... Akabinde laik, ırkçı ve solcu partilerin kurulması... ve bunların, cihâd [ve direniş] çabalarının üstüne konması... Sömürgecilerin ise bağımsızlık sonrası dönemde yönetimi onlara teslîm edecek düzenlemeleri yapması... Onların da efendilerinin çıkarları doğrultusunda İslâm'a karşı bir savaş başlatması; ülkeleri yağmalamaları ve halklarını [kula kulluk ettirmek için] bastırmaları... Sonra Rusya ile Amerika'nın, sömürgeci nüfûzu devralması ve fâcianın, hem devâm etmesi hem de korkunçluğunun artması...

1990 yılından itibâren dünyayı idâre işi, tek başına Amerika'nın payına düşünce Amerika, sözkonusu yöneticileri denetimi altına aldı ve kendisine boyun eğdirdi. 11 Eylül 2001 Olayları'ndan sonra ise fâcianın boyutları arttı ve o mürted yöneticilerin, genelde kendi halklarının, özelde ise mütedeyyin Müslümanların aleyhine -terörle mücâdele bahanesi altında- Amerika ile ittifâk yapmaları sonucunda Müslümanların üzerine çöken bir kâbusa dönüştü. Nitekim Amerika, George Bush'un komutasında, yeni Haçlı–Yahûdî seferini ilân etti. Bunu da önce Afganistan'ı, akabinde Irâk'ı işgal ederek başlattı. Gelecek aşamada ise mücâvir ülkeler için hazırlık yapmaktadır.

İslâm târîhine ilişkin en önemli târîhî duraklar; bu târîh boyunca varlık gösteren ülke ve devletler konusunda yaptığımız bu seri sunumun akabinde ve -Romalılarla yaşadımız çatışmanın târîhi durakları; bu çatışmanın izleri ve güç dengeleri gibi konuları analitik bir şekilde işleyeceğimiz, bunu da sözkonusu durakların farklı aşamalarında varlık gösteren zafer ve hezîmet sebeblerini irdelemek amacıyla ele alacağımız- sonraki bölüme geçmeden önce işbu Romalılar hakkında bir fikir edinmek amacıyla onların târîhini, târîh boyunca ve günümüze kadar onların bayrağını taşıyan ülke ve devletlerin ana duraklarını hızlı bir şekilde ele almanın faydalı olacağını, dahası zarûrî olduğunu düşünüyoruz. Kezâ Müslümanların, Nebevî dönemden şu günümüze kadar Romalılarla yaşadığı çatışmanın seyrini de özet bir şekilde ele almaya çalışacağız. Zîrâ:

Kendimiz ve târîhimiz; zafer ve hezîmet duraklarımız, bunların sebebleri gibi konularda bizim için lâzım olan en önemli bilgileri öğrendikten sonra üzerimize düşen, aynı konular hakkında ve elden geldiği kadarıyla düşmanımızı da bilmek, tanımaktır. Ta ki düşmanımızın kuvvet ve zaaf noktalarını öğrene*bile*lim ve onunla yaşadığımız çatışmanın târîhini ve -Allah'ın izniyle- ona karşı zaferi getirecek vesîleleri hakkıyla irdeleyebilelim.

ooo

ROMALILARIN TARİHİNE İLİŞKİN ÖZET VE SERİ BİR SUNUM (M.Ö.600–M.2004)

([1])

Eski Roma kabîleleri, **İtalyan Yarımadası**'nın doğu ovalarında toplanmaya başlar ve burada, -Mîlâd'dan önce altı yüzlü yıllar boyunca- **Roma Şehri**'nin kadîm temellerini atarlar.

Bölge çevresindeki ziraî alanların darlığı netîcesinde yarımada içindeki bu kabîleler, gıda kaynakları üzerine kendi aralarında kanlı çatışmalara girerler. Bu durum onlara savaş konusunda bir kuvvet, bir tecrübe kazandırır. Aynı zamanda onları yarımada dışına taşmaya, kara yoluyla Avrupa'ya, deniz yoluyla da Akdeniz sâhilleri boyunca yayılmaya götürür.

Romalılar, **Yunan**lardan, yıkılan **medeniyet**lerini mîrâs aldıkları gibi onların çoğu dinamiğini de mîrâs alırlar. Dinlerini, tanrılarını, Yunan felsefesini, **siyâsî** ve -kast sistemi (Soylular (Aristokratlar) – Köleler ve Halk) üzerine kurulu- **sosyal düzen**lerini ilh... Aynı şekilde **demokratik düzen**lerini geliştirirler ve -genel özellikleri itibâriyle Yunan medeniyetinin bir uzantısı olarak kabûl edilen- medeniyetlerinin temelini de buradan alırlar.

İlk Romalılar, -deniz kıyılarında yetiştikleri için- ticârî bir **filo** inşâ ederler ve bu filoyla, *[Bahr-ı] Mutavassıt* limanlarını, doğudan ve batıdan, tamâmıyla dolaşırlar. Kuvvet *hırsı* ve tamahkârlık çok geçmeden ilk **Roma krallarını** güçlü bir askerî filo inşâ etmeye götürür. Bu filoyla, -bilahare ***Bahr-ı Rûm***- olarak bilinen ***Akdeniz***'in sâhillerini peyderpey kontrolleri altına alırlar. Orduları, Akdeniz çevresindeki bütün ülkelere hem karadan hem de denizden saldırır. Böylece zaman içinde köklü bir **sömürge imparatorluğu** kurarlar. İmparatorluk(ları), Avrupa'nın tamâmını, Yunan ülkesini, Batı Anadolu'yu, Bilâd-ı Şâm'ı, Mısır'ı ve Kuzey Afrika bölgesini içine alır. Hâkimiyyetleri Afrika Boynuzu'na ve Habeşistan ülkesine kadar uzanır.

Sözü geçen yayılma sonucunda **Roma**lılar doğuda başka bir güçlü imparatorluğa temâs eder ve onunla çatışma içine girerler ki o da "**Pers**" imparatorluğudur. **Anadolu** (Türkiye) ve **Şâm**'ın Irâk boyunca uzanan sınırları bu iki imparatorluk arasında yaşanan uzun ve kanlı çatışmalara tanıklık eder. Bu çatışmalar, doğuda her iki imparatorluğu [birden] târîh sahnesinden silen İslâm medeniyetinin varlık göstermesine kadar devâm eder.

---

[1] Bu önemli başlığa, ilmî anlamda hakkını verebilmek için gerekli olan herhangi bir kaynağa, yaşadığım şu uzlet hâli içinde ulaşma imkânım yok. Yazdıklarım Beyrut Arab Üniversitesi Tarih bölümünde okuduklarım ve genel kültür çerçevesinde edindiğim bilgilerden aklımda kalanların bir hâsılasıdır. Allah nasîb ve yardım eder, ömrümüz ve azmimiz de elverirse belki gelecek baskı da bu başlığın hakkını verebilirim. Vallâhu'l-Musteân/Yardım ise Allah'tan...

Daha önce de belirttiğimiz gibi **Romalılar**, -Mesîh aleyhi's-selâm **Hırıstıyanlık** diniyle[1] gelinceye kadar- putperest dinleri üzere kalırlar. **Yahûdî hahamları**, **Îsâ aleyhi's-selâm**'ı ve Ona tâbi olanları öldürsün diye Filistin'deki Roma vâlisini tahrîk ederler. Onu öldürmeye çalışır ve kendisine ihânet ederler. Bunun üzerine Allah Teâlâ Onu kendi katına yükseltir:

وَقَوْلِهِمْ إِنَّا قَتَلْنَا الْمَسِيحَ عِيسَى بْنَ مَرْيَمَ رَسُولَ اللهِ وَمَا قَتَلُوهُ وَمَا صَلَبُوهُ وَلَكِنْ شُبِّهَ لَهُمْ وَإِنَّ الَّذِينَ اخْتَلَفُوا فِيهِ لَفِي شَكٍّ مِنْهُ مَا لَهُمْ بِهِ مِنْ عِلْمٍ إِلَّا اتِّبَاعَ الظَّنِّ وَمَا قَتَلُوهُ يَقِينًا ﴿١٥٧﴾ ﴿سورة النساء﴾

«Ve "Biz Allah'ın Peygamberi Meryem Oğlu Îsâ'yı öldürdük" demeleri yüzünden [onları lanetledik, azâba duçar ettik]. Hâlbuki onu ne öldürdüler, ne de astılar; fakat [öldürdükleri] onlara öyle [Îsâ'ymış gibi] gösterildi. Onun hakkında ihtilâfa düşenler bundan dolayı tam bir şübhe içindedirler; bu husûsta zanna uymak dışında hiçbir bilgileri yoktur. Onu yakînen/kesinlikle öldürmediler.» (4/en-Nisâ, 157)

Romalılar, iki yüzyılı aşkın bir zaman boyunca Hz. Îsâ'nın takîbcilerini kovuşturur. *Yine* bu dönem içinde Yahûdî hahamları da yeni dini [?!] tahrîf vazîfesini üstlenirler. Mesîh aleyhi's-selâm'ın takîbcileri, havârîleri ve öğrencileri, yeryüzünde sürgünler hâlinde dolaşırlar. Romalılar ise kaçtıkları her yerde onlar için mezbahalar kurar. Buna dâir bazı kıssalar Kur'ân-ı Kerîm'de anlatılmıştır ki, **Ashâb-ı Uhdûd** ve **Ashâb-ı Kehf** kıssaları bunlardandır. Bu durum, İmparator "**Diocletianus**" döneminde farklı bir boyut kazanıncaya kadar devâm eder. Diocletianus, Hırıstıyanlara göz açtırmaz ve onları şiddetli bir şekilde katleder. Öyle ki onun dönemi, Hırıstıyanlık târîhinde, "**Şehîdler Dönemi**" olarak adlandırılır. Ashâb-ı Kehf'in, kendisi döneminde -Mîlâdî üçüncü asır sonları- ortaya çıktığı imparator da Diocletianus'tur. Allahu a'lem.

Hırıstıyanlık dini takîbcileri, Roma imparatorluğunun hâkim olduğu bölgelerde peyderpey artmaya başlar. İmparator **Konstantin**, selefi Diocletianus'un yerine geçer. Konstantin'in hanımı bir Hırıstıyandır. Bu yüzden Konstantin, Hırıstıyanlığı, putperestliğin yanısıra devletin ikinci resmî dini olarak tanır. Böylece Hırıstıyanları kovuşturma durumu son bulur. Çok geçmeden Konstantin'in kendisi de Hırıstıyan

[1] [Burada şu kaydı düşmek isteriz: **Îsâ aleyhi's-selâm**'ın getirmiş olduğu din, **Hırıstıyanlık** değil, **İslâm**'dır. Aynı şekilde bütün peygamberlerin, kendisiyle gönderildikleri ve tebliğiyle emrolundukları din de İslâm'dır (Meselâ bkz: 2/el-Bakara, 135 / 140; 3/Âl-i İmrân, 67). Yani Allah Teâlâ, Hırıstıyanlık veya Yahûdîlik adını taşıyan farklı dinler göndermemiştir. Allah katında tek bir din vardır ve o da İslâm'dır. Binaenaleyh ve bilmünâsebe diyelim ki: **İbrâhîmî Dinler** tabîri külliyyen yanlış, yanlış olduğu derecede İslâm'a karşı bir nevi cinâyettir. **Semâvî Dinler** demek de bu kabîldir. Allah'ın, bu dinleri gönderdiğine yahut bir Peygamber'in getirdiğine vurgu yapılarak/yahut onlara nisbet edilerek Hırıstıyanlık veya Yahûdîlik dini denilmemeli, bu gibi bir ifâde, Müellif'in de burada kullandığı gibi sözgelişi ve hata yollu kullanılan ifâdeler kapsamında kabûl edilmeli ve bu şekilde kullanımı da asla itiyâd edinilmemelidir. Mtrcm]

olur. *Bir tarafta* Putperestlik izâle olurken *öbür tarafta* Hıristıyanlık, Mîlâdî dördüncü yüzyılın başlarından itibâren ve şu günümüze kadar Romalıların dini hâline gelir.

Konstantin Hıristıyanlığı kabûl ettiğinde, bu dinin, -havârîlerin farklı bölgelere yayılması, takîbcilerinin gizlilik içinde yaşaması ve haberlerin birbirine karışmış olması netîcesinde- farklı birçok mezhebe ayrılmış olduğunu görür. Onlardan, çok sayıdaki farklı ***İncîl***leri toplamalarını ve imparatorluğun temel alacağı şekilde tek bir kitâb hâlinde derlemelerini ister. Böylece **I. Hıristıyan Konsülü** toplanır. Toplanan din bilgeleri ve râhibler, karşılarında, rivâyetleri birbirinden farklı ve târîh olarak da Mesîh'e en yakını, -Îsâ aleyhi's-selâm'ın göğe yükseltilmesi ve çarmıha gerildiğine inanmaları sonrası- yaklaşık iki yüzyılı bulan, **dörtyüz** kadar **İncîl** bulurlar. Buna sebeb ise yaşanan baskılar ve Hıristıyan din bilgelerinin, Romalılardan korktukları için İncîl rivâyetlerini yazmayıp şifâhî olarak nakletmeleridir. İncîl, Mesîh'in *ref*'inden iki asır veya daha fazla bir zaman sonra yazıldığında ise râvîlerin eklemeleri–çıkarmaları ve aradaki zaman aralığının fazlalığı nedeniyle birçok karışmalar vukû bulur. İncîl'in tahrîfe maruz kalmasındaki en temel neden budur ki ilerleyen süreç içinde gerek Romalılar döneminde gerekse sonrasında bu tahrîf işlemi kilise adamları tarafından devâm ettirilmiştir. Velhâsıl, toplanan I. Kilise Konsülü, "**Matta**, **Markos**, **Luka** ve **Yuhanna**" olmak üzere [kendilerince] mutemed dört İncîl ortaya koyar.

Yahûdîlerin büyük hahamlarından biri olan, Mesîh'in ve takîbcilerinin dinine nihâî derecede düşmanlık gösteren ve Filistin'deki Roma vâlisiyle işbirliği yapmak sûretiyle ele geçirebildikleri Hıristıyanlara işkence etme vazîfesini üstlenen ~~Petrus~~ [^**Pavlus**^], günü geldiğinde Hıristıyanlığa girdiğini iddiâ eder ve ^**Roma Kayası**^ üzerinde ^**Büyük Kilise**^'yi inşâ etme yollu bir teklîfi olduğunu söyler. Sonra oraya gider ve bu kiliseyi inşâ eder. İşte bu kilise, zamanla gelişe gelişe ^**Vatikan**^ olur ve Hıristıyan papazların -şu günümüze kadar- merkezi hâline gelir. Hıristıyanların -özellikle de **Katolik Mezhebi**ne mensûb olanların- inançlarının birçoğunun tahrîf edilip/bozulmasında asıl fâil Pavlus'tur.

İşte böylelikledir ki Hıristıyan mezhebleri, Mesîh'in öğretileri, Yahûdîliğin esâsları ve -kökeni Yunan'a dayanan- Roma putperestliğinden geriye kalan artıklardan müteşekkil bir karışım hâline gelir. **Teslîs**, **Ekânim-i Selâse** (Baba, Oğul, Rûhu'l-Kudüs) inancı alıp başını yürür. Bu husûslar ise Hıristıyanların, dillerine yalanı dolayarak, Allah'a karşı iftirâda bulunmaları*ndan gayrı bir şey değil*dir ki, Allah Teâlâ, onların şirk koştuğu şeylerden münezzehtir.

Netîce itibâriyle Hıristıyanlar, Mesîh'in çarmıha gerildiği doktrinini benimser ve dinlerini bu büyük yalan üzerine binâ ederler. Ondan sonra Katolik mezhebi ortama hâkim olur. Bu mezhebin mensûbları/**Katolikler**, Roma'daki Papa'nın riyâsetinde ve Roma imparatorunun da desteği eşliğinde, Mesîh'in ilâhlığına ve sâir hurâfelere inanmayan diğer mezheblere mensûb **[Muvahhid] Hıristıyanları** kovuşturmaya başlarlar. Onları, olabilecek en sert şekilde baskı ve zulüm altına alır ve varlıklarına son verirler.

Konstantin'in, Hıristıyanlığı din olarak kabûl et(tir)mesi ve İncîlleri birleştirmesi sonrasında yaptığı en önemli işlerin başında **Konstantiniyye Şehri**'ni inşâ etmesi gelir. Yaptığı yolculuklardan birinde, Karadeniz'i Marmara denizine bağlayan Haliç civârındaki Altın Boynuz (nâm-ı diğer Haliç) bölgesinde seçtiği bir yere bu şehri kurar ki burası günümüzde **İslâmbul** (İstanbul)'dur. Konstantin, Roma'dan sonra bu şehri imparatorluğunun ikinci başkenti yapar. Romalıların, **Doğu ve Batı Roma** olmak üzere ikiye bölünmelerinin başlangıcı da budur. Bu bölünme, siyâsî olduğu gibi aynı zamanda mezheb*î*(eksenli)dir.

Konstantin'in ölümünden sonra yerine geçen imparator, bütün Avrupa'yı, Karadeniz kıyılarını, Anadolu'nun çoğu kısmını, Bilâd-ı Şâm'ı, Nil Vâdisi'ni, Habeşistan'ı ve Kuzey Afrika'yı içine alan Roma imparatorluğunun çok fazla genişlediğini görür ve imparatorluğu, -idârî olarak her biri özerk statüde dört vâli tarafından idâre edilmek üzere- dörde bölmeyi uygun bulur. İmparatorun ölümünden sonra bu taksîmât iki doğu ve iki batı vilâyeti olmak üzere iki kısma dönüşür. **Doğu** vilâyetlerinin başkenti **Konstantiniyye** olup Doğu Avrupa ile Akdeniz'in doğu ve güneyini içerir. **Batı** vilâyetleri ise Batı Avrupa'nın çoğunluk kısmını içine alır ve başkenti de **Roma**'dır.

Mîlâdî dördüncü yüzyılın sonlarında **Orta Asya**'dan batıya doğru büyük ölçekli beşerî **göçler** yaşanır. Muhtelif boylar kendi aralarında çatışırlar ve bazıları diğer bazılarını bulundukları bölgelerden çıkarır. Bu durum bunların birçoğunun Kuzey-Doğu Avrupa'ya geçmesine neden olur. Bu da târîhte ^**Barbar Akınları**^ olarak bilinir ki bunlar, İskandinav ülkeleri üzerinden Kuzey **Avrupa**'ya geçerler. Bu boyların en bârizleri, **Cermen**, **Alman**, **Çek**, **Slav**, **Galya**, **Got**, **Alan**, **Hun** ve **Vandal** boylarıdır. Bu boyların ayırıcı vasfı, barbar akınları şeklinde varlık gösteren saldırılarında çok güçlü ve vahşi olmalarıdır. İşbu pagan–kırsal halkların, medeniyet nâmına bildikleri tek şey savaş ve yıkımdır.

Bu akınlar ve barbarların -Doğu Roma imparatorluğunun kuzeyinde- yaptığı yağma ve talan gibi işler, imparatorları bir hayli yorar. Doğuda Perslerle yaşadıkları târîhi çatışmalara daldıkları bir sırada güçlerini büyük oranda düşürür. Roma imparatoru, bu boylara, -belki saldırılarından râhata kavuşur umuduyla- Kuzey-Doğu Avrupa'ya yerleşmeleri, ayrıca Tuna Nehri'nin kuzeyinde, barınma, zirâat yapma ve avlanma gibi haklara sâhib olabileceklerine dâir bir teklîf sunmaya mecbûr kalır. Barbarlar, bir süre burada kalırlar ve çok geçmeden de bu bölgeyi, Batı Avrupa'ya saldırmak için hareket noktası edinirler.

Bu dönemde, vahşi **Hun Kabîleleri**'nin lideri olan ve büyük ordulara komuta eden, öyle ki bazı savaşlarına çeyrek milyon atlı süren "**Attila**" ortaya çıkar. Bayrağının sembolü toprağa saplanmış bir hançerdir ve altında da: "*Atlarımın çiğnediği yerde ot bitmez*" yazılıdır.

Netîce itibâriyle Attila'nın saldırıları, Mîlâdî V. yüzyıl ortalarında, Roma imparatorluğunun çöküşünü getirir. **Barbar kabîleleri**, bir sonraki adımda, Batı Avrupa'ya yerleşmek ve her biri **Avrupa**'nın bir tarafında karâr kılıp ulusal anlamda hâlihâzır

Avrupa devletlerinin kadîm köklerini oluşturmak üzere harekete geçerler. Meselâ **Galler**, Fransa'yı mesken tutar ve Franklar olarak adlandırılırlar. **Germenler** ve **Almanlar**, Ren Havzası'nı (**Almanya**) mesken tutarlar. **Alanlar,** İtalya'ya, **Gotlar** İspanya'ya yerleşir. **Vandallar** ise İspanya'nın güneyine yerleşirler. Toprakları onların ismine nisbetle ve Vandalların toprakları anlamına "**Vandalus**" adını alır ki zaman içinde de **Endülüs**'e dönüşür.

Geçen zaman içinde bu boylar, Romalılarla ve sözkonusu bölgelerin yerli halklarıyla karışırlar. Onlarla evlenir ve sonra Hırıstıyanlaşırlar. Bu devletlerin, kendilerine has krallıkları ve müstakil medeniyetleri oluşur. Hepsi, bütün Avrupa için dînî bir aydınlatma merkezi sıfatıyla, Roma'ya ve Vatikan Papasına tâbi olurlar. Beri tarafta Doğu Avrupa ise birleşik bir hâlde kalır ki idâresini, Anadolu'nun bir kısmı, Bilâd-ı Şâm, Mısır, Habeşistan ve Kuzey Afrika'nın bazı bölümleriyle birlikte Roma Kayseri yürütür. Sonraları "**Bizanslılar**" olarak adlandırılan Doğu Romalıların, kendilerine has mezhebleri ve bağımsız "**Ortodoks**" kiliseleri olur. Avrupa'daki bazı ülkeler zaman içinde imparatorluk hacmine ulaşır. Almanya, Fransa, İspanya gibi... Beri tarafta İtalya, Portekiz, İngiltere gibi yerlerde Feodal Sisteme dayalı devletler/krallıklar kurulur. **Kral**, **Soylular** ve **Kilise**, **Orta çağlar** boyunca ittifâk yaparlar.

İşte beynelmilel hâlin, bu minvâlde olduğu bir dönemde **Resûlullâh** sallâllahu aleyhi ve sellem, Mîlâdî **610** yılında Peygamber olarak gönderilir. Irâk, İran, Hazar havzası, Afganistan ile Sind diyârının bazı bölümlerinde **Persler** hüküm sürerken *beri tarafta* **Bizanslı Romalılar** ve **Avrupa kralları** da Batı'yı ve Akdeniz havzasını paylaşmaktadır. Bilahare İslâm devleti kurulur ve Resûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem'in haber vermiş olduğu şeyler tahakkuk eder ki, Kendisinden rivâyet edilen bir hadîste şunu haber vererek/şöyle haber buyurmuştur:

«ثُمَّ [= إِنَّمَا] فَارِسُ نَطْحَةٌ أَوْ نَطْحَتَانِ، ثُمَّ لا فَارِسَ بَعْدَهَا أَبَدًا؛ وَالرُّومُ ذَاتُ الْقُرُونِ، كُلَّمَا هَلَكَ قَرْنٌ خَلَفَ مَكَانَهُ قَرْنٌ، أَهْلُ صَخْرٍ وَأَهْلُ بَحْرٍ، هَيْهَاتَ [هَيْهَاتَ] لآخِرِ [=إِلَى آخِرِ] الدَّهْرِ، هُمْ أَصْحَابُكُمْ مَا كَانَ فِي الْعَيْشِ خَيْرٌ».

«Sonra(=) Pers*ler* [(=ancak)] bir veya iki tos vuruştur; ondan sonra Pers asla olmayacaktır. Romalılar ise birçok boynuz sâhibidir; her/bir boynuz yok olduğunda yerini [başka] bir boynuz alacaktır; kaya [/kara] ehli ve deniz ehlidirler. Hehyât [ki] [(heyhât)] *âhir-i dehr*e [(kadar)]; yaşamda hayır olduğu müddetce ashâbınız onlardır.»[1]

---

[1] [Hadîsle ilgili olarak: **1.** Farklı rivâyet biçimlerinde öne çıkan ve anlama etki eden husûslar köşeli parantez içine alınmış olup şunlardır: **a.** "*sonra Persler*... ...tur", bir rivâyette ise "*Persler, ancak*... ...tur", **b.** "*Heyhât*" kelimesi bir rivâtte tek, bir rivâyette çifttir; **c.** "*li-âhiri'd-dehr*", bir rivâyette "*ilâ âhiri'd-dehr*" şeklindedir. **2.** Perslerle ilgili: **a.** "*Fâris*" kelimesini "Persler" diye çevirmemizin sebebi, bu kelimenin, Farsların, Mecûsîlik/Kisrâlık dönemini çağrıştırması dolayısıyladır. **b.** "*Bir veya iki tos vuruş*..." (ya da *süsme*nin) ne olduğu konusunda: **b-1**: Perslerin, işbu tos vuruşlarının, "Kâdisiyye" ve "Nihâvend" savaşlarında olduğu söylenmiştir. Nitekim bunların akabinde Pers imparatorluğu, târîh sahnesinden

Nihâyetinde İslâm orduları, Farsları, bütün dinamikleriyle İslâm medeniyetine sokmak, ayrıca Roma kralından doğu ve güney Akdeniz'deki bütün kolonilerini çekip almak üzere harekete geçer. Böylece uluslararası düzen -geçen bölümde de açıkladığımız gibi- Müslümanlar ile Romalılar arasında bir çatışmaya dönüşür.

Mîlâdî onbirinci ve onikinci yüzyıllar boyunca Müslümanların yaşadığı zayıflık hâli Romalıları harekete geçirir. **Vatikan** papasının teşvîkiyle Birinci **Haçlı** Seferi Batı Avrupa'dan başlatılır. Papa'nın yaptığı çağrılar, [o dönemin] Avrupa krallarının iktisâdî çıkarlarıyla örtüşür [ve kendi aralarındaki problemlerine çare gibi görünür]. Başlarında İngiltere, Fransa ve Almanya kralları olmak üzere Avrupa kralları, bu Haçlı seferine katılır. Konstantiniyye Kayseri de techîzât açısından ve deniz filosu ile onlara yardım eder.

Haçlı **Seferleri**, iki asrı aşkın bir süre kadar devâm eder. Bu süre zarfında Avrupa krallıklarının kendi aralarındaki iç savaşları da kesintiye uğramaz. Avrupalı soylular, derebeyleri ve kralları arasında yaşanan kanlı çatışmalar, yine birbirini takîb eden krallar ile papalar, ayrıca Doğu Romalılar ve onlara mücâvir Doğu Avrupa krallıkları arasında yaşanan çatışmalar konusunda da durum aynıdır. Bu bölümün ilerleyen sayfalarında da açıklayacağımız gibi Haçlı seferlerinin son bulmasıyla birlikte **Avrupa**lı ordular, doğudan, beraberlerinde İslâm medeniyeti rûhunu; beşerî ve fennî bilimlerini; İslâm medeniyetinin, kendi potasında erittiği ve özünü naklettiği -Hind, Fars, Türkistan ve Çin gibi- **doğu medeniyetleri**nin hülâsasından temessül edebildikleri kadarını taşıyarak dönerler.

silinmiştir. Ayrıca Hz. Peygamber (s.a.v.)'in, Kisrâ helâk olduktan sonra artık Kisrâ olmayacak, dediği ve krallığının paramparça olması için ona/onlara beddua ettiği sahîh hadîslerle sâbittir. Bir veya iki tos vuruşun asıl anlamı ise onlara karşı yürütülecek mücâdelenin çok uzun sürmeyeceğidir. **b-2**: Şîîlik kisvesine bürünen Pers İmparatorluğu heveslilerinin, tekrâr bir tos vurmaya kalkışacakları yorumu ki bu da bir ihtimâldir. Zîrâ Acemlerle ilgili buna işâret eden başka rivâyetler vardır ve günümüzde bazı alâmetleri görünmeye başlayan karmaşık husûslardır. **3.** Romalılarla ilgili: **a.** Birçok boynuz'dan kasıt, Romalıların muhtelif devletleri ve -farklı şekilleriyle- yönetimleridir. Biri gittiğinde yerini (halefi olarak) diğeri alacaktır ve -boynuzdan da kinâye olunduğu üzere- Müslümanlara karşı savaşını sürdürecektir. Asıl anlam da budur. Zîrâ Hz. Peygamber, Kisrâ helâk olduktan sonra artık Kisrâ olmayacak dediği gibi, Kayser helâk olduktan sonra artık Kayser olmayacak da demiştir. **b.** Kara ve deniz ehli olmaları, diğer yorumlar bir kenârda dursun, onların karada ve denizdeki güçlerine bir işârettir. **c.** Heyhât kelimesinin içerdiği derin anlamı kelimelere dökemediğimiz için bunu okuyucunun engin ferâsetini havale ediyoruz. **d.** Rivâyeti, "li'âhiri'd-dehr", yani "(heyhât) âhir zamana" diye alırsak, bu, hem Romalılarla mücâdelenin kıyamete kadar devâm edeceğine, hem de bizzât âhir zamanda vukû bulacak önemli şeylere işâret anlamı taşır ki o da -muhtemelen- Mehdî ve Îsâ aleyhimi's-selâm döneminde yaşanacak hâdiselerdir. Yok, eğer "*ilâ âhiri'd-dehr*" lafzını alacak olursak bunun anlamı açıktır. Yani onlarla mücâdeleniz "Kıyâmete kadar" devâm edecek demektir. Müellif'in, bu hadîsi, burada delil getirmesinin asıl sebebi de budur. **e.** "*Yaşamda hayır olduğu müddetce*" ifâdesini, Deccâl'in çıkışına kadar diye yorumlayanlar vardır. Asıl zor olan ise "*ashâbınız onlardır*"ın gerçekten ne anlama geldiğidir. Bazıları bunu, Arablar ve Müslümanlar, dinlerine hakkıyla dönmedikleri müddetce Romalıların, onların üzerinde bir sultası ve denetimi olacaktır, anlamına, bazıları da çıkar çatışması ve çakışmasına yormuştur. Kanaatimizce burada "ashâbınız" kelimesi, "kendilerine karşı mücâdele edeceğiniz asıl adamlarınız bunlardır" anlamınadır. En doğrusunu ise hiç şübhesiz ki Allah bilir.]

Avrupa, Orta çağlar boyunca (Mîlâdî V. yüzyıldan XV. yüzyıla kadar) bir geri kalmışlık hâli içinde ve cehâlet dünyasında yüzmekte; krallar, derebeyleri ve onlarla ittifâk içine giren kilisenin sebeb olduğu çatışmaların karanlığında debelenmektedir. Bunun netîcesinde insânlar, cehâletin kör karanlıklarına boğulur. O dönemlerde **Avrupa** krallıkları, **Endülüs**'teki Müslüman devletlerle **medeniyet** eksenli bir temâs hâlindedir ki, krallarla soyluların oğulları, okumak ve ilim tahsîl etmek amacı ile Endülüs'ün başkenti **Kurtuba**'ya, üniversitelerine ve kütübhânelerine yönelirler.

Bu hâl, Mîlâdî **1453** yılında **Osmanlı Türkleri**, **Konstantiniyye**'yi fethetmeye muvaffak oluncaya kadar böylece devâm eder. Ondan sonra Avrupa'da Orta Çağlar dönemi kapanır ve **Yeni Çağ** dönemi başlar.

Bundan kısa bir süre sonra, **Avrupa***lılar* tarafından da desteklenen **Hıristıyan İspanya** kralları, **1492** yılında **Endülüs**'teki son Müslüman devleti de (**Gırnata**) yıkmayı başarır. Aynı şekilde medeniyetinin özünü mîrâs alırlar. Bütün bu etkenler, Avrupalı ülkelerin ve ulus devletlerinin bir **rönesans** hâli yaşamasına neden olur.

Aynı dönemde, yani Mîlâdî onbeşinci yüzyıl başlarında, **Çarlık Rusyası**, **Asya**'nın kuzey yarısına tahakküm etmek kasdıyla (sonraki üç asır boyunca da devâm etmek üzere) doğuya doğru yayılmacı bir politika izlemeye başlar. Böylece o da **Avrupalı** büyük **Haçlı Devletler kulübü**ne katılmış olur ve -daha önce açıkladığımız gibi- ilerleyen zaman içinde **Osmanlı Devleti**'ne karşı yürüttüğü ölümcül bir **Haçlı savaşları** sürecine girer.

Mîlâdî XV., XVI. ve XVII. yüzyıllar boyunca ve de XVIII. yüzyılın ortalarına kadar **Osmanlı** Devleti, Akdeniz'e ve Doğu'ya hükmeder. Doğu Avrupa'nın içlerine kadar sokulur; krallıklarına ve Bizans Roma imparatorluğunun kalıntılarına hükmeder. Batı cihetiyle Balkan topraklarında at koşturur. Nihâyet **XVII**. yüzyıldan itibâren ve **XVIII**. yüzyılın ortalarına kadar Avusturya'nın başkenti **Viyana**'nın sûrları önünde durup kalır. İşte bu noktada **Avrupa Kralları** ile **Vatikan Papası**'nın çabaları, işbu İslâmî yayılmanın önünü almak yolunda birleşir. Zâten XVIII. yüzyılının ikinci yarısından itibâren Osmanlı imparatorluğu için geri sayım süreci başlamıştır. Müslümanların yıldızı söndükten sonra **Modern Avrupa Medeniyeti**'nin (**Çağdaş Romalılar**) yıldızı yükselişe geçmiştir.

XV. yüzyılda ve Avrupa halklarının -Vatikan Papası ile Katolik Mezhebi'nin baskısı dolayısıyla- çektikleri netîcesinde ilk olarak **Almanya**'da doğan, bilahare Avrupa'ya yayılan; **Yahûdîlik** ve **Tevrât** merkezli birçok izler taşıyan yeni bir Hıristıyan mezhebin ortaya çıkmasına sebebiyet veren birtakım reform hareketleri baş gösterir. Ortaya çıkan bu yeni mezhebin adı "**Protestanlık**"tır. Bu mezheb çok geçmeden İngilitere'de revâc bulur ve oradan da artık ana merkezi hâline gelecek olan Amerika Birleşik Devletleri'ne intikâl eder. Böylece **Avrupa**, üç ana mezheb ekseninde bölünür. Coğrafî çoğunluğun dağılımına göre "**Ortodoks**" mezhebi, **Rusya** ve **Doğu Avrupa**'da; "**Katolik**" mezhebi, **Orta ve Batı Avrupa**'da; "**Protestan**lık" mezhebi ise **İngiltere** ile **A**merika **B**irleşik **D**evletleri'nde yayılma alanı bulur.

Sanayi Devrimi ve bilimsel çalışmalar, Avrupa'nın bir **rönesans** yaşamasına; onsekizinci yüzyıl sonlarında yaşanan **Fransız Devrimi** ise Avrupalı halkların uyanışına ve kalkınmasına neden olur. Mîlâdî onbeşinci yüzyıl sonlarından itibâren ve de **Papa**'nın kutsamasıyla Avrupa'dan başlatılan **sömürgeci keşif hareketleri**, başlarında **Portekiz**, **İspanya**, **İngiltere**, **Fransa** ve **Hollanda** olmak üzere büyük sömürgeci deniz imparatorluklarının kurulması netîcesini doğurur.

Avrupa onsekizinci yüzyıl boyunca birçok devrime tanıklık eder. Feodal yapı/ **Derebeylik** sistemi yıkılır ve "**Burjuvazi**" teşekkül eder. Böylece **Feodalizm**'*in* yerine/onun nâmına **Kapitalist Sanayi Sistemi** yükselişe geçer. Krallarla soylular arasında büyük çatışmalar yaşanır. Bu da bölük pörçük olmuş prensliklerin birleştirilmesi ve **Birleşik Devletler**in kurulması netîcesini doğurur. Ondokuzuncu yüzyılda yaşanan İtalyan ve Alman birliği savaşları buna bir örnektir. Böylelikle Avrupa harîtası ve ulus devletlerinin çizgileri -günümüzdekine yakın bir şekilde- belirginleşmeye başlar.

XVIII. ve **XIX** yüzyıllar boyunca **Avrupalı** büyük imparatorluklar, -hem Avrupa içlerinde hem de denizaşırı uzak **sömürge** ülkelerinde olmak üzere- kendi aralarında birçok sömürge **savaşları**na girerler. Bu savaşlar, Kuzey ve Güney Amerika'dan Afrika'ya, Afrika'dan Güney Asya'ya ve okyanuslardaki uzak adalara kadar uzanır. Ayrıca İspanya ile Portekiz'in perdenin gerisine çekilmesi ve onların birçok kolonisine İngiltere ile Fransa'nın hâkim olmasıyla netîcelenir. Aynı zamanda bu iki devlet, medeniyetleri, Roma medeniyetinin doğal vârisi olan Avrupa'nın en güçlü iki devleti hâline gelir.

Daha önce de belirttiğimiz gibi Osmanlı imparatorluğunun zayıflama illetlerine tutulması netîcesinde Devlet, bir ihtizâr/cân çekişme sürecine girer ve o dönemin beynelmilel siyâset örfünde "**Hasta Adam**" olarak tesmiye edilir. Sömürgeci Avrupa ise Osmanlı Devleti'ni paylaşmak için entrikalara girişir. Gövdesini parçalayıp yutmak için bıçaklarını bilemeye başlar. Bu süreçte kendi zehirlerini zerketmek ve yeni Romalıların asabiyyet topluluğuna tahakküm etmek için **Yahûdîler** de entrika çemberine dâhil olurlar. Bunu da siyâset, para, düşünce, basın, fuhuş ve câsûsluk dünyasına hâkimiyyetleriyle yaparlar!

XVI. Yüzyılın Başlarından İtibâren Avrupa'nın Kalkınması ve Medeniyet Bayrağını Geri Alması; Batı Medeniyetinin Teşekkülü ve Sömürgeci Hareketleri Başlatmasına Dâir En Önemli Sebebler –Özet–

— Doğu'ya karşı yapılan **Haçlı Seferleri**; [bu seferlere katılanların] **İslâmî** ve medeniyet eksenli **mîrâs**ın özünü, aynı şekilde Fars, Hind, Orta Asya gibi doğu medeniyetlerden -belleğine aldığı kadarını- **Batı'ya taşıması** ve bütün bunlardan istifâde etmesi... **Bilimsel çeviri hareketi**nin canlılık kazanması ve Haçlı Seferlerinde yaşanan hezîmetlerin sebeblerinin irdelenmesi... (XIII. yüzyıldan itibâren)

— **Konstantiniyye**'nin düşüşü ve bunun netîcesinde **ilim adamları**nın, **kütübhâneler**in ve **Roma** medeniyeti **mîrâsı**nın Avrupa'ya intikâli... (XV. yüzyıl boyunca)

— **Endülüs**'ün düşüşü ve görkemli **kütübhâneleri**nin yağmalanması... Böylece Haçlı Seferleri yoluyla elde ettikleri Arab–İslâm medeniyeti mîrâsına ait bileşenlerin tamamlanması... (XVI. yüzyıldan itibâren)

— **Coğrafî Keşifler**, Avrupalı filoların geliştirilmesi, bu yollarla -özellikle Ümit Burnu'nun keşfinden sonra- elde edilen ticârî kârlar... Ticâret yollarının Müslüman ülkelerden başka taraflara kayması... Ayrıca istîlâ ettikleri ülkelerden, özellikle **Yeni Dünya** "Amerika Kıtası"ndan ele geçirdikleri hazîneler... (XVI. yüzyıldan itibâren)

— **Buhar**ın keşfi, **gemi** ve **lokomotif**lerin geliştirilmesi... **Barut**un ve patlayıcıların keşfi... Silâhların geliştirilmesi... (XVII. yüzyıldan itibâren)

— XVIII. yüzyılın sonlarında hem **Monarşi**'ye hem de onun **Kilise**'yle yaptığı kutsal ittifâka karşı varlık gösteren **Fransız İhtilâli**... Feodal sistemin yıkılmasına ve küçük prenslikler hesâbına Almanya, İtalya ve Fransa gibi büyük ulusal devletlerin birleşmesine neden olan politik düşüncelerin ve ulusal **rönesans hareketleri**nin varlık göstermesi...

— Kiliseye karşı devrim ve kilise baskısından kurtulma yollu hareketler... Monarşi ve Kilise'ye karşı gerçekleşen Fransız İhtilâli'nden sonra deneysel/**bilimsel çalışmalar**ın ve fikir özgürlüğünün varlık göstermesi...

— XVIII. ve XIX. yüzyıllarda gerçekleşen **Sanayi** ve bilimsel icâdlar **devrimi**... Sivil ve askerî sanayi âletlerinin geliştirilmesi...

— Askerî rûh, istîlâ ve işgal yollu **emperyalist**/sömürgeci **yönelim**... Şan-şeref, zenginlik ve genişleme/**yayılmacılık** peşinde olan maceracı krallar önderliğinde dünyanın muhtelif bölgelerinde harcanan çabalar ve gösterilen fedakârlıklar...

İşte bütün bu **etkenler** güçlü **sömürgeci devletler**i doğurur. Bunların başında, orduları, Asya Kıtası'nın neredeyse yarısından fazlasını istîlâ eden Çarlık Rusyası gelir. Onu, Çin, Hind ve Kuzey Amerika'nın kâhir ekseriyyetini ve Asya ile Afrika'da daha pek çok ülkeyi tahakkümü altına alan İngiltere takîb eder. Öyle ki İngiltere için "Üzerinde Güneş Batmayan İmparatorluk" tabîri kullanılır. Onu genişleme ve yayılmacılık çizgisiyle Fransa izler. Yine İspanya imparatorluğu ve Portekiz de sömürgeci yayılmacılık anlamında önde gelen ülkelerdir. Hollanda, Belçika ve İtalya gibi devletler de bunlar gibidir.

Ondokuzuncu yüzyıl boyunca Kuzey Amerika'da **Bağımsızlık Savaşları** başlar. Liderliğini **George Washington**'un yaptığı devrim, Amerika Birleşik Devletleri'nin kurulmasıyla netîcelenir. Peşpeşe yaşanan iç savaşlar sonrasında kurulan **ABD**, Çarlık Rusyası ve Batı Avrupa devletlerinin yanıbaşında büyük devletler kulubündeki yerini alır.

Avrupa sathındaki politikalar ve sömürge ganîmetleri uğruna yaşanan **Avrupa–Avrupa** çatışması Birinci Dünya Savaşı'nın (**1914-1918**) fitilini ateşler. Bu savaşın

kurbânı yaklaşık altı [?! 9] **milyon insân** olur! Bu savaşın netîcelerinden biri de **Osmanlı** imparatorluğunun yıkılışıdır. Osmanlının **terekesi**ni paylaşma planını ise İngiltere ile Fransa çizer. Netîcede bunlar, târîhteki en büyük iki sömürgeci devlet hâline gelir. Özellikle de İngiltere ki, Üzerinde Güneş Batmayan İmparatorluk olur.

Avrupa, Birinci Dünya Savaşı'ndan sonra **İkinci Haçlı Seferlerinin ana dalgası** kapsamında İslâm âlemine karşı harekete geçer. Haçlıların İslâm topraklarının farklı bölgelerine karşı yürüttüğü saldırılar, her ne kadar XVI. yüzyılın başlarından itibâren başlamış olsa bile pratikte bunu, **Napolyon**'un Mısır'ı işgal seferiyle, yani **1798** yılı itibâriyle tarihlendirmek mümkündür. Nitekim bu târîhin öncesinde Portekiz, İspanya, Fransa, İngiltere ve Hollanda İslâm âleminin birçok bölgesinde işgale girişip koloniler oluştururlar. Ama bu seferlerin zirvesini, **1916** yılında Fransa ile İngiltere arasında yapılan **Sykes–Picot Antlaşması** sonrası teşkîl eder.

Bizzât **Avrupalı devletler** arasında yaşanan **sömürge(cilik) çatışmaları** ve **Nazi Almanyası**'nın varlık gösterip **İtalya** ve **Japonya** işbirliğinde Avrupalı devletlere karşıt bir mihver oluşturması, İkinci Dünya Savaşı'nın (**1939-1945**) patlak vermesine neden olur. Yaklaşık **82 milyon insânı** biçip geçen bu savaş, Avrupalı sömürgeci devletlerin iktisâdî ve ictimâî altyapısının tarumar olmasına, Avrupa harîtasının, üç aşağı beş yukarı günümüzdekine benzer bir şekilde yeniden şekillenmesine sebebiyet verir. Kezâ Avrupalı devletlerin dumura uğramasına ve Çarlık Rusyası'nı mîrâs alan **Sovyetler Birliği'**nin öne çıkmasına neden olur ki Sovyetler Birliği, **1917** yılında yaşanan Komünist Bolşevik Devrimi'nden sonra komünist bir devlet kurup Moskova'dan Çarlık Rusyası'nın mîrâsına hükmeder. Bu Savaş'ın diğer bir netîcesi **Amerika Birleşik Devletleri**'nin dünya dinamiklerine hükmeden Roma devletlerinin en büyük ikinci devletinden biri olarak öne çıkmasıdır. Bu iki devlet [Rusya ve Amerika] Avrupalı devletlerin **sömürgeci mîrâs**ının kaydadeğer kısmının çoğunu devralırlar. Bunların temel itibâriyle devraldıkları diğer bir şey de **çağdaş Romalıların bayraktarlığı**dır.

Daha önce de belirttiğimiz gibi İkinci Dünya Savaşı'nın hemen akabinde **Yeni Uluslararası Düzen** kurulur. Başta ve büyük ölçüde Sovyetler Birliği ile Amerika Birleşik Devletleri olmak üzere İngiltere ve Fransa gibi diğer güçlü Avrupa devletleri dünyanın efendiliğini yaklaşık yarım asır kadar paylaşırlar.

Sovyetler Birliği, **Afganistan**'da saplandığı bataklığın akabinde çöker. Stratejik araştırmaların ortaya koyduğu kadarıyla, ilerlettiği askerî gücüyle, askerî güç olarak sıralamada kendisini takîb eden 9 büyük ülkenin toplamından daha güçlü bir hâle gelen **A**merika **B**irleşik **D**evletleri böylece tek başına öne çıkar. Ekonomisi de dünya üzerindeki en büyük ekonomiyi oluşturur. Bilim ve teknoloji potansiyeliyle, 300 milyonu aşkın nüfusuyla Amerika, -kendi liderlerinin de ilân ettiği gibi- **Roma medeniyetinin** tek/**biricik vârisi** hâline gelir ki, bu bir hakîkattir.

"**Devrik Sömürgeci Acûze Devlet**" [Büyük] **Britanya** ise dil ve mezheb birliği (Protestanlık), ortak târîh gibi gerekçelerle **Amerika'nın yörüngesi**ne girmek için

koşturur. Geri kalan **Avrupalı devletler** de -NATO Paktı çerçevesinde- ona uydu olurlar. **Varşova Paktı**'nı oluşturan dinamiklerin çoğunun, Doğu Avrupa devletleri ve hattâ bizzât Rusya'nın bile kapısında kuyruğa girmeye başladığı **NATO**!

İşte Romalıların kuvvetleri, İslâm âlemine karşı yürütülen **Haçlı Seferlerinin üçüncü dalgası** için **Amerika'nın öncülüğü**nde böylece birleşti. Nitekim bu Haçlı seferine, 1990 yılında kurulduğu ilân edilen **Yeni Dünya Düzeni**'yle "start verilmiş" ve yirminci yüzyılın sonları ile üçüncü bin yılın başlarında zirvesine ulaşmıştı. O günler ise **şu günlerimiz**dir. Amerika, müttefikleri ve onun münâfık kuyruklarının, dünyayı, zulüm ve zorbalıkla doldurma vazîfesini üzerlerine aldığı şu günler!

Yahûdîlerin Çağdaş Romalılar (Devrik Sovyetler Birliği–Avrupa –Amerika) Üzerindeki Kontrolü

1. Yahûdîlerin Devrik Sovyetler Birliği'ni ve Şimdiki Rusya'yı Kontrolü

Bolşevik Devrimi ve Yahûdîler

Bolşevik Devrimi düşünce, planlama, finans ve uygulama itibâriyle bir Yahûdî hareketidir. Bu devrimin feylosofu **Marx**'tır.[1] [Marx'ın] dedesi bir Yahûdî hahamı

[1] [**Marx**'ın bir Yahûdî olması illa da bu devrimin feylosofu olduğu anlamına gelmez. Nitekim Amerikalı târîhci **Howard Zinn**'in "Marx in Soho - A Play on History / Marks Soho'da - Tarih Üzerine Bir Oyun" adlı eserinde yer alan şu ifâdeler konumuz açısından bir hayli ilginçtir: *"... Do they think that someone who calls himself a Communist or a socialist and acts like a gangster understands what Communism is?" "Ne yani onlar, kendisine Komünist veya sosyalist deyip bir gangster gibi hareket eden birinin Komünizmin ne olduğunu anlayabileceğini mi düşünüyorlar?" // "To shoot those who disagree with you -can that be the Communism that I gave my life for? **That monster who took all power for himself in Russia- and who insisted on interpreting my ideas like religious fanatic** -..." "Seninle aynı düşünceyi paylaşmayan insânları vurmak, - bu benim ömrümü verdiğim Komünizm olabilir mi? Rusya'da bütün gücü kendi tekeline alan ve benim düşüncelerimi dinî (bir) fanatik gibi yorumlamakta ısrar eden **şu canavar** -..."* s.30 (South End Press, 1th ed. 1999). Dememiz o ki bir kişinin kavmiyeti ve yazdıkları ile bunları kendi fâsid emellerine âlet edenlerin tavrı birbirinden tefrîk edilmelidir. Aksi takdîrde kendilerini İslâm'a nisbet edip Müslümanların kanına girenlerin de aynı mantıkla ele alınması gerekir. Ayrıca Amerika'nın komünizm öcüsünü kullanarak dünyanın dört bir tarafında Müslümanları kendi çıkarları doğrultusunda harekete geçirmesi de yeniden ele alınması gereken bir târîhtir. Bu meseleyi biraz irdeleyecek olursak şunları söyleyebiliriz: Abdullah Azzâm merhûm Filistin'de cihâd edişinin akabinde niçin Afganistan'a gittiğini konuşmalarında ve eserlerinde açıklar ki kısaca ve meâlen: Bizler İsraillilere bir kurşun sıkarken, Arablar bize arkadan on kurşun sıkıyorlardı. Dolayısıyla adımlarımızı güven içinde atıp oradan hareket edebileceğimiz bir zemine ihtiyâcımız vardı. Orası da Afganistan'dı, der. Sonra bir yolunu bulup Afganistan'a gider. O ve onun davetiyle Afganistan topraklarına giden mücâhidlerin ihlâsından zerre miskal şübhe etmeyiz. Şu da var ki Amerika, Afganlar Rusları ezip geçtikten sonra bunu bir ranta çevirmek için harekete geçer. Müellifin de daha önce belirttiği gibi bu yolda, Suudi Arabistan ve Pakistan olmak üzere birçok devleti, onlar da en başta âlimleri ile davetcilerini harekete geçirirler. Suud'un edebiyat dergilerinden Cahit Zarifoğlu'nun Mavera'sına kadar Afganistan cihâdı bir "Çağıltı" olur. Sonrasında yaşanan olaylar malûm: Amerika alacağını aldıktan sonra Mücâhidler başta olmak üzere İslâm'ı ve Müslümanları yeni "öcü" veya siz deyin yeni "komünistler" olarak tanıtır bütün dünyaya. Bu kez Müslümanlar dahi

aynı cihâdın erleri olan Mücâhidlere "eli kanlı katiller" demeye, "El-Kâide" veya "Taliban" denildiğinde hortlak görmüş sürüler gibi tepki vermeye başlarlar. Çoğunun bildiği el-Kâide ise Amerikan mamûlü bir medya öcüsünden gayrı birşey değildir. Beri tarafta o mücâhidler yine aynı mücâhidlerdir. Belki biraz ağır olacak ama çoğunluk Müslümanların ağzından Mücâhidlerin eti düşmez. Yedikçe yerler. Onlar yedikçe Amerika şişer, şiştikçe kusmuğunu yine Müslümanların üzerine boşaltır. Şimdi biri kalkıp dese ki ey Abdullah Azzâm, o kadar mücâhidin Afganistan'a gidişine vesîle olanların en başında sen vardın. Ve o biri, bir solcu olup dese ki, bu işin "feylesofu" sendin?! Üstelik CIA'nın sâbık büyük şeflerinden olup bilahare başta CIA olmak üzere Amerika'nın çirkef politikalarını (seksenli yıllar ve sonrasında) deşifre eden **John Stockwell** bir konuşmasında Amerika'nın son yüzyıl içinde yürüttüğü en büyük operasyonun Afganistan üzerinde olduğunu söylüyor? Zbigniew Brzezinski gibilerin yaptıkları ve görüntüleri de ortada? Buna cevâbınız nedir? **Hülâsa-i kelâm şudur:**

1. Afganistan'ı işgal eden Komünizm değil, aslı ve faslı itibâriyle Kapitalizm idi. İşbu işgalini şu günümüzde -kendilerini Amerika'nın hizmetine adamış eski bazı sözümona mücâhidlerin kulluk, afedersiniz kolluk hizmetleriyle- devâm ettirmektedir.

2. Ne bütün Arab rejimleri ne İran ne Arafat ne Fetih Örgütü ne de günümüzde Türkiye gibi devletlerin Filistin meselesini bir oyuncak haline getirmesi Müslümanların mahremiyyetini ve cânlarını müdâfaa uğruna ve her şeyden evvel Allah'ın emrine icâbeten cihâd edip şehîd düşen hiçbir mücâhidin adına halel getirmeyeceği gibi Amerika ve bizzât Afganistan içindeki bazı haysiyetsiz adamların Afganistan cihâdını bir ranta çevirmesi de o topraklar üzerinde cân veren yüzbinlerce insânın, başta Abdullah Azzâm olmak üzere diğer mücâhidlerin şahâdetine ve bu şahâdetin nezâhetine bir halel getirmez. Kezâ günümüzde Suriye'yi kana bulayan zâlim ve o zâlimin karşısında olduklarını iddiâ edip Amerikalıların plan programları çerçevesinde hareket eden kimi haysiyetsiz adamların yaptıkları da Suriye cihâdına ve bilhâssa, öcü gibi gösterilen mücâhidlerin adına bir halel getirmez. Cihâd ediyoruz zannıyla hareket eden, ama bizzât mücâhidlerin kanına giren kimi münharif kesimler ise ancak "monster" olarak adlandırılabilirler.

3. Kâfirler, özellikle Kapitalist vampirler rant derdinde, plan-proje peşinde diye hiçbir Müslüman, kanı hunharca dökülen, ülkeleri yağmalanan ve mahremiyyetleri ayaklar altına alınan insânların acısına bigane kalamaz. Irâk, Afganistan, Filistin, Çeçenistan, Bosna vs. bu dâirenin içindedir.

4. Allah'ın emrine icâbeten bu bölgelere giden ve bu uğurda cihâdı elden bırakmayan bütün mücâhidleri hesâba çekecek olan Allahu Teâlâ olduğu gibi bugünlerde dillerini onlara karşı hiç utanmadan keskinleştiren sözümona Müslümanları, dillerine doladıkları şeyler dolayısıyla hesâba çekecek olan da elbet Vâhid-i Kahhâr Allah'tır. O gün geldiğinde o çokbilmiş tırnak içi Müslümanların Komplo Teorisyenliği kendilerine bir fayda eder veya mazeret olur mu bilmeyiz?

5. Marks'a ve Komünizm'e dönecek olursak: Küfür tek millet olduğu gibi "fikriyât planında" da Komünizm veya Liberalizm, Kapitalizm veya Demokrasi gibi küfrün bütün ideolojileri/sistemleri üç aşağı beş yukarı tektir. Bunlara "fikriyât planında" karşı durmak ayrı bir şey, birinin çıkarına diğerinin karşısında "şuûrunda olarak" ve "fiilî anlamda" durmak ise apayrı bir şeydir. Yoksa aklı başında hiçbir Müslüman Che'yi atıp Suud'un Krallarını tutmaz. Kendi bâtıl davası uğruna Afrika'da küçük bir klübe inşâ edip yanına iki metre mezarını kazarak ömrünü orada geçiren bir misyonere -sırf Vatikan'dan ve politikalarından dolayı- lanet okuyup sonracığıma hem Vatikan'ın hem de Kapitalistlerin uşağı haline gelen birtakım sarıklı cânîlerin veya badem bıyıklıların eteğine yapışmaz. Aklı başında bütün düşünürlerin "Sosyalizm asla hayât bulmadı" demelerine karşın, kendilerine teblîğde bulunmakla mükellef oldukları sosyalistleri -bir de Amerika'nın dürtüklemesiyle- ilk hedef gösterip, onlara karşı cebhe alıp veya kin kusup da, dini kendi çıkarlarına âlet eden gürûhların, demokrat veya lilberallerin tarafını tutmaz, onların -İslâm -hâşâ- soslu- meddâhlığına soyunmaz. Amerika cihâddır dediğinde cihâdı cihâd, değildir dediğinde ise cinâyet ve terör bellemez. Sahi "Komünist İslâmcı" ile "Demokrat veya Liberal İslâmcı" demek arasında bir fark var mıdır?! Netice-i kelâm ise şudur: Marx'ın bizim nokta-i nazarımızca cürmü, bir devrime feylosofluğa sığdırılmaktan öte, çok ama çok daha büyüktür. Bu ise ayrı bir fasıldır! Mtrcm]

olup [Rabbi] "Meier Halevi Marx"tır. Marx'ın düşüncelerini bir devrime dönüştüren ve eserleriyle Komünist harekete kan pompalayan **Lenin** de bir Yahûdî'dir.

B'nai B'rith (Yahûdî "İttifâk Evlâtları" veya "Ahitin Çocukları") teşkîlâtının **1939** yılı **karârları** arasında şunlar da vardır: Sahte devrimci özgürlük rûhunu diğer milletler arasında yaydık. Onları dinlerinden sıyrılmaya iknâ etmek ve hattâ halkları bu dinlerin öğretilerini ilândan utanacak hâle getirmek için... Pek çok kişiyi, külliyyen ateist olduklarını açıkça ilân edecek ve bir yaratıcıya asla inanmayacak hâle getirmeyi başardık. Onları, maymunların torunları olmakla iftihâr edecek derecede saptırdık (Darwin'in Evrim Teorisi). Sonra onlara, hakîkatinin künhüne asla varamayacakları doktrinler sunduk: Bizim hedeflerimize ve çıkarlarmıza hizmet eden komünizm ve anarşizm [gibi...]

Finans da -daha önce geçtiği gibi- Yahûdî kaynaklıdır.

New York'un doğu mahallesi olan "**Brooklyn**", devrimin planlandığı merkezdir. Devrimi planlama vazîfesini "**Troçki**" üstlenir. Bu mahalle hâlâ daha beşeriyyeti yok etmek için bir uluslararası Yahûdî planlama merkezi konumundadır.

Devrimin ilk haftasında Yahûdîler hakkında iki şıklı bir karâr çıkar:

– Yahûdîlere karşı düşmanlık, Sami ırkına düşmanlık [/**Anti-Semitizm**] olarak kabûl edilecek ve kânûnen cezayı gerektirecektir.

– Yahûdîlerin, **Filistin**'de, ırkî bir vatan (/ulus devlet) kurma hakkı tanınacaktır.

Bolşevik Devrimi'nin İlk Politik Yazarları:

Bunlar yedi kişiden müteşekkil olup beşi ebeveyn cihetiyle Yahûdîdir:

[Vladimir İlyiç Ulyanov, bilinen adıyla] **Lenin**, Yahûdî'dir. Karısı "Krupskaya" da bir Yahûdî'dir. // [Lev] **Troçki**, Yahûdî'dir. // [Lev] **Kamenev**, Yahûdî'dir. // [Grigori] **Sokolnikov**, Yahûdî'dir. // [Grigori] **Zinoviev**, Yahûdî'dir. // **Stalin**'in ise karısı bir Yahûdî olup adı "Rosa Kaganovich"tir. // [Andrei] **Bubnov**, Rus olup Yahûdî olmayan tek kişidir.

Lenin'in 1918 Yılında Şekillendirdiği Devlet

Devrim sonrası ilk hükûmet şöyledir:

Makâm	Toplam Sayı	Yahûdî
Bakanlar	22	17
Harb İdâresi	43	34
İçişleri Komitesi	64	45
Dışişleri Komitesi	17	13
Basın Komitesi	42	41
Kıdemli Personel Toplamı	532	425

Yani muvazzafların %80'lik oranı Yahûdîlerden oluşmaktadır.

Belki de değerli okuyucu, bu durumun, Devrim'in ilk başlarında böyle olduğunu düşünebilir. Ne var ki bu durum günümüze kadar devâm etmiştir. Nitekim Sovyet yazar "Nina Alexieva" 1965 yılında şunları yazar: "Sovyetler Birliği'ndeki Yahûdîlerin oranı yüzde biri aşmaz. Ama onlar yüksek öğretim kurumlarında ve üniversite kadrolarında yüzde altmışı temsîl ediyorlar. Parti içi ideolojik rehberlik ve dış politikayı belirleyenler olarak da yüzde sekseni... Sovyetler'in başbakan yardımcısı ve iktisâdî konsey başkanı da bir Yahûdî..."

[Bkz:] "*ez-Zehâir*" 1/971-973

2. 1945 Yalta Konferansı ve Yahûdîlerin Büyük Devletlere Tasallutu

İkinci Dünya Savaşı sonrasında üç kutub (**Roosevelt, Stalin, Churchill**) bir araya gelir ve şu karârı alırlar: **Nazizm** mahvedilecek; **Almanya**, Müttefikler arasında paylaşılması öngörülen bölgeler şeklinde bölünecek; **Japon imparatorluğu** tasfiye edilecek ve **Doğu Avrupa**'da **demokratik hükûmetler** kurulacaktır. Ayrıca [kendi aralarında] şu husûsları hâvi **Siyonist yol harîtası**nı müzâkere ederler:

–Avrupa'da zarar gören ve Amerika ile Filistin'e kaçan Yahûdîlere dağıtılmak üzere Almanya'ya yaklaşık 5 milyar dolar tutarında tazmînat ödetilmesi...[1]

–Yahûdîlerin Filistin'e göçüne engel teşkîl eden bütün mânialarin kaldırılması...

–Siyâsî varlıklarını kurabilmeleri için Yahûdîlere her türlü yardımın sağlanması...

Sözkonusu üç kutba gelince, aralarında ya neseben ya da eğilim ve duygusal bağlar anlamında Yahûdî olanlar vardır: Meselâ Roosevelt bir Yahûdî'dir ve adı "**Rosenberg**" olan Yahûdî bir âileden gelmektedir. Rosenberg [ismi] daha sonraları **Roosevelt**'e evrilmiştir. Âile, İspanya'dan Amerika'ya göç etmiştir. Roosevelt'in dedesi olan "Clinton Roosevelt", "Komünist Manifesto"yu çıkarsınlar diye **Marx** ve **Engels** için para toplama komisyonu oluşturan üç kişiden biridir. Yahûdîler Amerikalı başkan Roosevelt'e üzerinde şu ifâdelerin yazılı olduğu altın bir madalya takdîm ederler: "Refah ve Hikmet [:İyi Şanslar ve Bilgelik] Franklin Roosevelt'e, Bizi

---

[1] [Bu tazmînatların nasıl bir şantaj ve sömürü kaynağına çevrildiğine dâir en çarpıcı eser yine bir Yahûdî olan ve ebeveyni dışında bütün akrabalarını Nazi Kampları'nda yitiren **Norman Finkelstein** tarafından yazılmıştır. Finkelstein'in -belgelerle- ortaya koyduğu gerçekler, âdetâ bir devrin önündeki kara perdeyi indirmiş, ayrıca dünyanın pek çok diline çevrilmiş olan Soykırım Edebiyatı'yla ilgili bazı "başat yapıtların" sahteliğini de gözler önüne serip yayınevleri tarafından toplatılmasını sağlamıştır. "**The Holocaust Industry**" unvânını taşıyan kitâbın dilimizde "**Soykırım Endüstirisi**" ve "**Holokost Endüstirisi**" olmak üzere iki farklı çevirisi vardır. Her türlü engel ve tehdîde rağmen basılan bu kitâbın okunması, benzerlerine ender rastlanır şahsiyetlerden olan yazarının da hakkıyla tanınması hararetle tavsiye olunur. Finkelstein'in bir diğer özelliği ise, hocalık yaptığı üniversiteden uzaklaştırılması, tazmînatının ödenmemesi, on yıl boyunca İsrail'e girişinin yasaklanması, Yahûdîler tarafından, -hiçbir ortamda ve hiçbir konuda karşısında duramadıkları için- "üşütük" biriymiş gibi gösterilmeye çalışılması ve bunun gibi daha nice bedele katlanarak 30 yılı aşkın bir süre boyunca Filistin davasını -kendi çizgisi doğrultusunda- savunması ve İsrail'in karşısında durmasıdır. ... Mtrcm]

[:Yahûdîleri] Arz-ı Mevûd'a Geri Götürecek Olan Yeni Peygamberimize [:Çağdaş Mûsâ'mıza]"[1]

Stalin ise neseb olarak bir Yahûdî'dir. [Diğer] karısı da bir Yahûdî olup adı "Rosa Kaganovich"tir. Bu Yahûdî ^yosma^, Stalin'in iktidârda olduğu dönemde âilesiyle birlikte, Sovyetler Birliğini yaklaşık otuz yıl boyunca idâre eder. Rosa'nın kardeşi [ve Stalin'in kitle imha kasabı olarak gösterilen] **Lazar Kaganovich** ise Stalin ile [Vyacheslav] **Molotov** üzerinde tahakkümü olan biridir.

[Bkz:] "*ez-Zehâir*" 1/981

(**Churchill** ise Siyonist düşünceye fanatik bir şekilde bağlı kişilerden biridir.)

3. Yahûdîlerin Avrupa'ya Tasallutu

Arşivimde bu konuyla ilgili bazı istatiksel veriler ve araştırmalar var idi. Ne var ki Londra'dan Afganistan'a alelacel hicretim dolayısıyla bunların bazılarını kaybettim. Geri kalan kısmını da Afganistan'ın [Amerika'nın saldırısı sonrasında] düşüşü sırasında yitirdim. Ama bunlardan hâfızamda kalanın özeti şudur ki, Yahûdî ve Siyonist lobilerin, umûm itibâriyle Avrupa'daki siyâset âlemi, basın–yayın, medya, bankalar ve iktisâdî kurumlar üzerinde devasa bir kontrolü vardır. Örnek kabîlinden hatırladığım bazı şeyler şunlardır:

– "BBC"nin yayınladığı "el-Muşâhid es-Siyâsî"[2] dergisi 1996 yılı sayılarından birinde, Yahûdî lobilerinin, İngiltere'deki iki ana parti (Muhafazakârlar Partisi – İşçi Partisi) üzerindeki gücüne dâir bir araştırma yayımlamış ve Yahûdîlerin her iki parti üzerinde neredeyse eşit ve dehşet verici derecede bir kontrolleri olduğu sonucuna varmıştı. Hayretle şu soruyu sormuştu(m?): Seçimlerde iki parti arasında Yahûdîleri kim destekleyecek?! Dergi arşivimde mahfuz idi ki dergide önemli bir istatiksel rapor yer almaktadır.

– 1985 yılında Fransa'da okuduğum sırada Yahûdî örgütleri ve cemiyyetleri, "2000 Yılı–Fransa Yahûdî'dir!" serlevhalı bir konferans düzenlemişlerdi. Fransızcası ise şu şekilde idi: **"L'an 2000 La France est Juif"**! Gazeteler, Yahûdîlerin devletin muhtelif kurumlarında yayılışıyla ilgili araştırmalar neşretmişti ki istatikler dehşet vericiydi. Fransız Aşırı Sağ Ulusal Cebhe Partisi, Yahûdîlere, Arablara ve yabancılara karşı ayaklanmış ve Yahûdîlerin sözkonusu nüfûzuyla ilgili cân alıcı bilgiler yayımlamıştı. Benzeri durumun olmadığı ülke hemen hemen yok gibidir. Dileyenlerin konuyla ilgili daha fazla malûmâta internet üzerinden ulaşmaları mümkündür. *Örneğin* Avrupa Birliği'nin takındığı tavırları zikretmemiz yeterli olacaktır. Bu tavırlardan biri, **HAMAS** da dâhil olmak üzere Filistinli örgütleri, terörist olarak

---

[1] [İfadenin bazı kaynaklarda geçen asıl şekli şöyledir: "Good Luck and Wisdom to Franklin D. Roosevelt, our Modern Moses, Leading Jewry in 'The Promised Land' (America) under the 'Seal of Solomon.'" Mtrcm]

[2] [http://www.almushahidassiyasi.com/]

ilân etmesidir. Özellik Avrupa, işgale karşı direniş hakkını onaylamasına rağmen! Örnekler bir hayli çoktur. Buna rağmen Avrupalı halklar bu durum karşısında duydukları [illegible] ilân etmeye başlamıştır. Öyle ki Avrupa Birliği'nin yayınladığı resmî bir istatiğe göre Avrupalı halkların yaklaşık %60'ı dünya barışı için birinci tehdit olarak İsrail'i görmektedir. Bu rapor, Avrupalı Yahûdiler ve İsrail içinde çok sert bir tepkiyle karşılanmıştı.

4. Yahûdilerin Çağdaş Amerika'ya Tasallutu, Yahûdileşmiş Hıristiyanlar Olgusu (Protestan Kilisesi [Evangelistler]) ve Yeni Muhafazakârlar [Neo-Con'lar]

Amerika, Milâdi **1492** yılında keşfedilir.[1] **Yeni Dünya**'nın nimetleriyle ilgili haberler Avrupa'daki [illegible] kulağına ulaştığında otuz yıl boyunca bu dünya Avrupalı [illegible], [illegible] ve kovuşturulanların [illegible], [illegible] suçluların sürgün mahalli olur.

Avrupa'da Hıristiyanların baskı ve aşağılamalarına maruz kalan **Yahûdiler**, bu Yeni Dünya'nın önemini kavradılar. Hattâ bazıları, bu dünyanın, kadim kitaplarında kendileri için müjdelenen Vaadedilmiş Topraklar olduğuna dahi inanır.

Altın madenleri ve [illegible] kaynaklar ortaya çıktığında ise, Yahûdilerin iştah damarları kabarır. Yoğun bir şekilde bu Yeni Dünya'ya göç etmeye başlarlar. Çok geçmeden burada büyük bir kesim oluştururlar ve tarihi alanlarında, yani para ve [illegible] sahasında [illegible] faaliyette bulunmaya başlarlar.

Amerika bağımsızlığına kavuştuğunda ve Amerika Birleşik Devletleri oluşmaya başladığı zamanlarda Yahûdilerin tesirleri zâten bankacılık, sermaye ve işletmecilik sektöründe güçlü bir nüfuza ulaşmıştır. Hattâ ilk Amerikan başkanlarından biri(?) bu öbeğin nüfuzu karşısında endişelerini dile getirir ve [illegible] onlardan sakındırır. Congress Kütüphanesi'nde hâlâ [illegible] muhafaza altında olan bir vesikada, ulusunu onlardan sakındırdığı, bu topluluğun sindirilmemesi ve [illegible] ile [illegible] önüne geçilmemesi hâlinde, tahminine göre [illegible] geldiğinde bu insanların Amerikan ulusuna tahakküm edecekleri ve ekmeklerini ellerinde tutacağına dair ifadeleri yer almaktadır. [illegible] konuşmasıyla ilgili bir nüshayı muhafaza ettiğim ki meşhurdur.

Gerçekten de [illegible] başkanın sakındırdığı seviyeye ulaştı. Yahûdiler Birinci Dünya Savaşı'nda farklı devletleri finanse etmede çok [illegible] bir rol oynadılar. Amerika ve Avrupa'da endüstriyel kalkınmayı finanse etme işine giriştiler. Daha

[1] Amerika'nın nasıl keşfedildiği, bunun neredeyse bir [illegible] olduğu, [illegible] [illegible] [illegible] çok çok [illegible] Howard Zinn'in eserlerinden, özellikle de "A People's History of the United States - Amerika Birleşik Devletleri Halkının Tarihi" adlı kitabından okunabilir. Pek çok kişiye göre bu eser, Amerika'nın gerçek tarihini ortaya [illegible] başında gelmektedir. Bu noktada [illegible] [illegible] değer diğer bazı isimler ise William [illegible] ile James W. Loewen'dir. (Mütercim)

ondokuzuncu yüzyıl çıkmadan **Yahûdîler**, Amerika ve Avrupa'da **para**, **finans**, iş dünyası, işletmecilik gibi alanları tekellerine aldılar. Amerika ve Avrupa seçimlerinde istedikleri gibi dümen kırabilecekleri bir lobileri oluştu. Avrupa'da olduğu gibi Amerika'da da **basın–yayın** ve **medya** âlemine hükmeder oldular. Sinema sektörünü ve **Hollywood**'u ellerine geçirdiler. Yosmalarını, siyâset ve iktisâd âleminin önde gelenlerine metres veya eş olsunlar diye sâhaya sürdüler. Pek çok cemiyyetleri, dernekleri ve örgütleri oldu. Amerika'daki Yahûdî kesimin nüfusu sekiz milyonu aştı. Bunların çoğunluğu, Amerika Birleşik Devletleri'nin iktisâdî anlamda kalbi sayılabilecek olan "New York" şehrinde yaşamaktalar ki bu şehir, Yahûdîlerin dünyadaki başkentlerinden biri olarak kabûl edilmektedir. Ondan sonra Yahûdîler ve de Yahûdî karıların oğulları bizzât siyâset sâhasına girdiler. Amerikan meclisinde ve Senato'da, vekîlleri, bakanları, hattâ başkanları oldu![1]

Amerikan Hıristıyanlarının ekseriyyetinin **Protestan** mezhebinde olmaları ve Protestan mezhebinin de **Ahd-i Kadîm** (Tevrât) yorumlarına, Yahûdî kitâblarına ve edebiyatına dayanıyor olması dolayısıyla Yahûdîleri sevmeyi ve İsrail'e eski şanını kazandırma yolunda çalışmayı en büyük dînî sevâblardan kabûl eden yeni bazı mezhebî ekoller ortaya çıktı. Bu mezhebler ve cemiyyetler geliştikçe gelişti. Devasa medya ağları oluştu. Yüzlerce radyo istasyonu, televizyon kanalı, gazete ve dergi sâhibi oldular. Yazarları, araştırma ve propaganda merkezleri de cabası...

Ondan sonra **"Evangelistler"** ortaya çıktı. Bunların en büyük inançlarından biri, İsrail'i, dînî bir vecîbe olarak desteklemekti. Bunların bir itikâdına göre Filistin'in kuzeyinde yer alan **"Armegeddon"** düzlüğünde, Müslümanlar ile Hıristıyan krallar tarafından desteklenen Yahûdîler arasında bir dünya savaşı yaşanacaktır. İlerde yaşanacak savaşlarda milyonlarca insân ölecektir. Bu da Îsâ Mesîh'in gökten inip müminleri kurtarmasına bir mukaddime olacaktır. Bunların inancına göre yirminci yüzyılın sonları veya şu yüzyılın başları bu olayın yaşanacağı târîhlerdir. Amerikalı pek çok politikacı bu efsunlara [/kehânetlere] inanır ki Ronald Reagan'ın kendisi de bunlardan biriydi! Konuyla ilgili pek çok kitâb yazıldı ve bunlardan bazıları Arabca'ya da tercüme edildi. (Sefer el-Havâlî'nin bu konuyla ilgili pek değerli araştırmaları ve eserleri vardır. Dileyen bu çalışmalardan daha fazla bilgi edinebilir.)

Bu yüzden İsrail, geçen yüzyılın son çeyreğinde Amerika'dan sonsuz bir destek aldı ve hâlâ daha alıyor. Ayrıca geçen yüzyılın sonlarında Amerika'da inançları cihetiyle daha melûn yeni bir siyâsî–dînî okul ortaya çıktı. Bunlar, kendilerine **"Yeni Muhafazakârlar** [**Neo-Cons**]" ismini taktılar. Baba Bush'un idârî kadrosu bunlar arasındaydı. Şimdiki hükûmet ve şimdiki başkan oğul George Bush da bunlardan...

---

[1] [Bir zamanlar ABD Temsilciler Meclisi Üyesi olan ve Yahûdîler tarafından türlü dalaverelerle hayâtı karartılan **James Traficant** adlı siyâset adamının İsrail'le ilgili şu ifâdelerinden daha vecîzi yoktur herhâlde ki, konuşmalarından birinde kullandığı cümle aynen şudur: "Israel uses us like a whore: İsrail bizi bir fâhişe gibi kullanıyor." Yine bu adamın üzerinde en fazla durduğu konu ise Amerikan ekonomisinin kimlerin eline verildiğidir. Mtrcm]

Onlar da mezheblerini Tevrât efsâneleri üzerine kurmuşlar ve **Süleymân Tapınağı** ile **Büyük İsrail**'i yeniden inşâ etmenin vâcibliğine inanıyorlar. Tanrı'nın, bu vazîfeyi yerine getirmesi dolayısıyla Amerika'yı kutsayacağı inancındalar. Amerika'nın imparatorluk hacminde genişleme hülyalarını, kezâ Orta Doğu'yu, Yahûdîler ile ittifâk yaparak tahakküm altına alma sevdasını, Beyâz Irk medeniyetinin efendiliği ve diğer ırkları yok etme zorunluluğu gibi husûsları da bun*lar*a ekleyin. Bunlar **"Medeniyetler Çatışması"** ve yeryüzünün iki medeniyete dar geleceği tezini benimseyen kimseler. **Dinde Hıristıyan**, **Politikada Demokrat**, **Ekonomide Kapitalist**, **Etik ve Kültürde İbâhî Beyâz Irk Medeniyeti**'nin, diğer medeniyetleri ezmesi ve kendine boyun eğdirmesi; onlara kendi dinini, kültürünü ve sistemini dayatması gerektiğine inanıyorlar. Dahası işbu **Neo-Con'lar** -ki bunlara, **Yahûdîleşmiş Hıristıyanlar** demek mümkündür- İslâm'ı ve Müslümanları birinci düşman olarak gördüklerini, şaşmaz bir kader olarak onların medeniyetleriyle çatışacaklarını ilân ettiler. Hattâ büyüklerinden biri, "Bizler Roma medeniyetinin vârisleriyiz ve onların târîhteki düşmanları, bizim şimdiki düşmanlarımızdır" dedi. George Bush ise Orta Doğu'da yürüttüğü savaşının bir Haçlı savaşı/seferi olduğunu açıkça söyledi. Ondan sonra özür diledi ve bu bir dil sürçmesiydi dedi. Ondan sonra mendeburun dili peşpeşe sürçmeye devâm etti. Papaz makâmında büyük generallerinden biri ise kalkıp -o melûn kişiliğine uygun bir tarzda- İslâm'a ve İslâm'ın Peygamberine dil uzattı. Konuyla ilgili örnekler müstakil bir kitâb gerektirir ki örnekler pek meşhûrdur.[1]

İşte böylelikle Yahûdîler şu anki hükûmete tam anlamıyla hükmeder bir hâle geldiler. Yahûdîler, Yahûdî eşlerin oğulları ve öğrencileri parlamento da, senato da, hükûmette ve kurum–kuruluşlarda çoğunluğu teşkîl eder oldular. Bizim İsrail ile savaşımız ise bilfiil Amerika ile savaş hâline geldi. Allah helâk etsin onları!

Neşet ettikleri zamandan şu günümüze kadar -yaklaşık **2500 yıl** kadar devâm eden- **Romalıların târîhçesi** özetle budur ve bu târîh, Kıyâmet, insânların en şerlilerinin üzerine kopuncaya kadar devâm edecektir. O Gün geldiğinde Romalılar -Sâdık-ı Emîn Hz. Peygamber sallallâhu aleyhi ve sellem'in haber verdiği gibi- sayıca insânların çoğunluğunu teşkîl edecektir.

1 [Bazen kimi belgeseller bu tür gerçekleri gözler önüne sermede en iyi materyallerdir. Her ne kadar çoğu belgesel ile filmin, yine bu güçler tarafından ve belli amaçlar için hazırlanıp piyasaya sürüldüğüne inansak bile yine de bunun dışında kalan birileri olabiliyor. Bu noktada, özellikle son yüzyıllık süreci çok çarpıcı bir şekilde ve hem uzman hem de kaydadeğer kişilerin açıklamaları eşliğinde ortaya koyan bazı belgesel isimlerini burada kaydetmekte fayda görüyoruz: **The Power Principle** Serisi: I. **Empire**, II. **Propaganda**, III. **Apocalypse**. // **Counter-Intelligence** Serisi: 1. **The Company**, 2. **The Deep State**, 3. **The Strategy of Tension**, 4. **Necrophilous**, 5. **Drone Nation.** Bunlar ve bunlar kadar önemli başka bazı belgesellere **metanoia-films.org** adresinden ulaşmak mümkündür. Umarız birileri bu belgeselleri Türkceye kazandırır. Kimi Müslümanların **Obama**'yı göklere çıkardığı bir dönemde, yine bu ellerin -Obama'nın yalanlarını ve gerçek yüzünü ortaya koymak adına- hazılardığı **"Lifting The Veil"** belgeseli aslında o Müslümanların suratına bir şamar gibi inmeliydi. Ama nerde! Yeri gelmişken Müellif'in anlattığı o yapının karanlık yüzünü ve bütün dünya üzerinde işledikleri cinâyetleri, veriler eşliğinde ve kaynaklara zincirleme bir şekilde ulaşmak için internete taşıyan şu adresi de kaydetmek isteriz: **thirdworldtraveler.com.** Mtrcm]

ULUSLARARASI DÜZENİN GELİŞMESİ VE MÜSLÜMANLARLA ROMALILAR ARASINDAKİ ÇATIŞMANIN KISA TARİHÇESİ (H.8–1425/M.629–2004)

عن ثوبان أن رسول الله صلى الله عليه وسلم قال: «يُوشِكُ الأُمَمُ أَنْ تَدَاعَى عَلَيْكُمْ كَمَا تَدَاعَى الأَكَلَةُ إِلَى قَصْعَتِهَا»، فَقَالَ قَائِلٌ: «وَمِنْ قِلَّةٍ نَحْنُ يَوْمَئِذٍ؟» قَالَ: «بَلْ أَنْتُمْ يَوْمَئِذٍ كَثِيرٌ، وَلَكِنَّكُمْ غُثَاءٌ كَغُثَاءِ السَّيْلِ، وَلَيَنْزِعَنَّ اللهُ مِنْ صُدُورِ عَدُوِّكُمُ الْمَهَابَةَ مِنْكُمْ وَلَيَقْذِفَنَّ اللهُ فِي قُلُوبِكُمُ الْوَهَنَ»، فَقَالَ قَائِلٌ: «يَا رَسُولَ اللهِ وَمَا الْوَهَنُ؟» قَالَ: «حُبُّ الدُّنْيَا وَكَرَاهِيَةُ الْمَوْتِ». (رواه أبو داود)

Ebû Dâvûd, Sevbân (r.a.)'dan Resûlullâh (s.a.v.)'in şöyle buyurduğunu rivâyet etmiştir: «Milletlerin, çağrışıp çanağına üşüşen oburlar gibi sizin üzerinize üşüşecekleri zamanlar yakındır.» Birisi: "O gün bizim [sayıca] azlığımızdan mı [böyle olacak]?" dedi. [Resûlullâh (s.a.v.)]: «Bilakis siz o gün çok olacaksınız, ama selin üzerindeki köpük [/çerçöp] gibi... Allah, düşmanlarınızın göğsünden size karşı duydukları korkuyu çekip çıkaracak ve Allah sizin kalblerinize 'vehen' atacak» buyurdu. Yine birisi: "Ey Allah'ın Resûlü, vehen nedir?" dedi: [Resûlullâh (s.a.v.)]: «Dünya sevgisi ve ölümden nefrettir» buyurdu."

Resûlullah (s.a.v.)'in şöyle buyurduğu rivâyet edilmiştir:

«ثُمَّ [= إِنَّمَا] فَارِسُ نَطْحَةٌ أَوْ نَطْحَتَانِ، ثُمَّ لا فَارِسَ بَعْدَهَا أَبَدًا؛ وَالرُّومُ ذَاتُ الْقُرُونِ، كُلَّمَا هَلَكَ قَرْنٌ خَلَفَ مَكَانَهُ قَرْنٌ، أَهْلُ صَخْرٍ وَأَهْلُ بَحْرٍ، هَيْهَاتَ [هَيْهَاتَ] لآخِرِ [=إِلَى آخِرِ] الدَّهْرِ، هُمْ أَصْحَابُكُمْ مَا كَانَ فِي الْعَيْشِ خَيْرٌ». (مسند الحارث، زوائد الهيثمي ج2/ ص 713)

«Sonra(=) Pers*ler* [(=ancak)] bir veya iki tos vuruştur; ondan sonra Pers asla olmayacaktır. Romalılar ise birçok boynuz sâhibidir; her/bir boynuz yok olduğunda yerini [başka] bir boynuz alacaktır; kaya [/kara] ehli ve deniz ehlidirler. Hehyât [ki] [(heyhât)] *âhir-i dehr*e [(kadar)]; yaşamda hayır olduğu müddetce ashâbınız onlardır.»

Yine Resûlullâh (s.a.v.)'in şöyle buyurduğu rivâyet edilmiştir:

«أَشَدُّ النَّاسِ عَلَيْكُمْ الرُّومُ وَإِنَّمَا هَلَكَتُهُمْ مَعَ السَّاعَةِ». (مسند أحمد 17335)

«Size karşı insânların en şiddetlisi Rumlar[Romalılar]dır. Onların helâkı ancak kıyâmetle birlikte olacaktır.» (Müsned-i Ahmed, 17335)

İslâm medeniyetinin mücâdelesini ve târîh boyunca -kurulduğu ilk günden şu günümüze kadar- düşmanlarına karşı verdiği savaşları özetlemek istediğimizde bunun, çok açık bir şekilde Peygamber Efendimiz sallallâhu aleyhi ve sellem'in haber verdiği şeyleri isbât ettiğini görürürüz. Nitekim bu mücâdeleye ilişkin merhaleler aşağıdaki gibidir:

Devlet-i Nebevî ve Romalılarla Mücâdele

[Resûlullâh (s.a.v.)'in Romalılara (Benî Asfar–Sarı Oğulları'na) karşı cihâd için Müslümanlara yönelik talimatı, ilerleyen süreç içinde devâm edecek olan ezelî mücâdelenin temelini oluşturur.] Bu mücâdelenin fâtihası da -daha önce de gördüğümüz gibi [Romalıların,] Resûlullâh (s.a.v.)'in elçisine ihânet etmelerinin akabinde yapılan- **Mu'te Gazvesi**'dir (H.8/M.629). Sonra **Tebûk Gazvesi** gelir. Ondan sonra Resûlullâh (s.a.v.), Romalılara karşı gazve için **Usâme Ordusu**'nu hazırlar ve hayâtının son ânına kadar da Zât-ı Şerîfi'yle bu orduyu bizzât denetler. Nitekim kaynaklarda geçtiği kadarıyla son kelâm-ı şerîfleri arasında: ["]Usâme Ordusunu gönderin...["[1]] [emri] vardır. İşte o günden beri bu ezelî mücâdelenin çarkı dönmeye devâm eder.

Devlet-i Hulefâ-i Râşidîn Döneminde Romalılarla Mücâdele

Geçen açıklamaların ışığında tebeyyün eden şudur ki, Romalılarla çatışma, Hulefâ-i Râşidîn zamanındaki mücâdelenin iki ana şıkkından birini teşkîl eder. Hz. Ömer ile Hz. Osman (r. anhuma) dönemlerinde Fars imparatorluğunun zevâl bulup İslâm medeniyetine dâhil olması akabinde ise artık mücâdelenin ana eksenine Romalılarla yüzleşme oturur. Nitekim [bu merhalede artık] İslâmî mücâdele hücûm vasfıyla temeyyüz eder. Târîh bölümünde tafsîlâtlı bir şekilde gördüğümüz gibi ki Müslümanlar çok kısa bir süre içinde Bilâd-ı Şâm'ı ve Mısır'ı Romalıların elinden alırlar. Bizanslı Romalıların Kuzey Afrika'daki çoğu bölgesini ele geçirirler. Hz. Osman (r.a.) döneminde Romalıların başkenti olan "Konstantiniyye"yi bizzât tehdîd eder hâle gelirler. Dahası -her ne kadar burada kalamasalar bile- Endülüs'e, Batı Romalıların bölgesine girerler.

Emevîler Döneminde Romalılarla Mücâdele

Daha önce tafsîlâtlı bir şekilde açıkladığımız gibi İslâm devletinin, -doğuda, Sind (Pakistan), Kirman (Beluçistan), Sicistan (İran), Horasan (Afganistan) ve Mâverâunnehr diyârı (Orta Asya) gibi bölgelerdeki hareketliliğin yanısıra- giriştiği savaşların ana eksenini asıl Romalılarla çatışma oluşturmuştur. O dönemlerdeki

---

1 [Müellif, bu rivâyetin akabinde ve tırnak içine almadan "Ondan [yani Usâme Ordusu'ndan] geri kalana Allah lanet etsin" meâlinde bir ifâdeye yer vermiş ve bunu, hadîs olduğunu hissettirecek bir şekilde aktarmıştır. Araştırabildiğimiz kadarıyla bu, mesnedsiz bir rivâyet olup hadîs değildir. Şîîlerin -başta Hz. Ebubekir ile Hz. Ömer olmak üzere Sahâbeyi kötülemek için- mal bulmuş mağribi edâsıyla dillerine doladıkları (bu arada Hz. Ali'nin de o Sahabeler arasında olduğunu unuttukları) bu rivâyetin aslı astarı yoktur. Âlimlerimizin bu rivâyete yönelik çok sert açıklamaları vardır. Anlayamadığımız ise Müellif'in nasıl olup da bu rivâyete bu şekilde yer verdiğidir. Rabbim taksîrâtını affetsin. Sahâbeye lanet etmek için bahane arayanlara gelince, diyeceğimiz ancak şudur: Allah'ın razı geldiklerine lanet edenlerin hasmı Allah olsun! Paragrafın giriş bölümünü tırnak içine almamın nedeni ise Müellif'in ne demek istediğini tam olarak anlamaktan âciz kalışımdır. Kanâatimce Müellif'in vurgulamak istediği, bu mücâdelenin asıl Romalılara karşı olduğudur. Mtrcm]

mücâdelenin temeyyüz eden vasfı hücûm aşamasında olmasıdır. Müslümanlar bu süre zarfında Kuzey Afrika'nın tamâmını Bizans devletinin elinden almaya muvaffak olurlar. Endülüs'ü "Got" krallarının elinden alırlar. Frankların diyârına (Galler), yani Fransa'ya, kezâ Toulouse, Lyon, Bordeaux gibi şehirlerine girerler. Bu akınlar kuzey-batı Fransa şehirlerinden olan "Tours" şehri önlerinde durur!

İşte böylece bu mücâdele hem Doğu Roma'yı (Bizanslılar) hem de Batı Roma'yı (Batı Avrupa krallıkları) içine alır. Yine bu dönemde Müslümanlar, bazı Akdeniz adalarını ele geçirirler. Konstantiniyye şehrini birkaç kez muhâsara altına alırlar. Romalıların, Emevîler dönemi boyunca hücûm nitelikli kayda değer herhangi bir hamleleri olmaz. Kayda değer en önemli hamleleri ise şunlardır:

– Ceracime (Merdeiler)'in Baskınları

Ceracime (Merdeiler), Romalıların kışkırtmaları sonucunda ve Abdulmelik b. Mervân'ın İbn ez-Zübeyr'le giriştiği savaşla, ayrıca döneminde vukû bulan fitneleri bastırmakla meşgûl olmasını fırsat bilerek Hicrî 70 senesinde İslâm topraklarının sınırlarına baskınlar düzenlerler. Abdulmelik b. Mervân, bu sorunu para yoluyla çözüme kavuşturma yoluna gider ve Bizans imparatoru II. Justinian ile anlaşır. Kendisine haftada bin dînâr ödemeyi teklîf eder. Karşılığında Merdeilerin yaptıkları baskınlarda onlara yardımı kesmesini ister.

– Romalıların Deniz Baskınları

Bizans filosu, Hicrî 129 yılında Arab donanmasına bir baskın düzenleyip onu hezîmete uğratır ve Kıbrıs'ı istîlâ etmeyi başarır.

Yine bu dönemde Müslümanlar Orta Asya'daki pagan Türklerle bir mücâdeleye girerler. Fâtih komutan "Kuteybe b. Müslim" ilerleyişini sürdürüp Afganistan'ı, Mâverâunnehr diyârını, Batı ve Doğu Türkistan'ı fetheder. Ta Çin sınırına kadar ulaşıp İslâm devletinin topraklarına yaklaşık 5 milyon km karelik bir alan katar. Beri tarafta onun yârenleri ilerleyişini sürdürüp Sind bölgesini ve Hindistan'ın kuzeyini fethederler. Öyle ki İslâm devleti, Emevî Hilâfeti döneminde fetihler târîhindeki en geniş sınırlarına ulaşır.

Abbâsîler Döneminde Romalılarla Mücâdele

1. Abbâsîlerin İlk (Kuvvet) Dönemi Boyunca Romalılarla Mücâdele

Daha önce tafsîlâtlı bir şekilde gördüğümüz gibi çatışmanın ana ekseninde Romalılarla mücâdele vardır. O dönem boyunca yegâne mücâdele yönü budur da denilebilir. Başlangıç döneminde *Yaz ve Kış Birlikleri* üzerinden hücûm niteliklidir. Sonra handiyse külliyyen denilebilecek bir şekilde savunmaya dönüşür. Abbâsîlerin uzun süren ve Anadolu'nun doğusu Cezîre sınırından Şâm'ın kuzeyine kadar ulaşıp, oradan Antakya ve Şâm'ın kuzey batısı itibâriyle Akdeniz'e kadar uzanan bu savunma hattı üzerinde Romalıların baskınları çoğalır.

Devletin o dönem boyunca maruz kaldığı baskınların en önemlileri şunlardır:

–Hazarların, Türklerden oluşan bazı topluluklarla birlikte Hicrî 147 senesinde Ermenistan'a saldırmaları; Müslümanları ve Zımmîleri esîr almaları ve (günümüzde Gürcistan'ın başkenti olan) Tiflis şehrini tahrîb etmeleri... Hicrî 183 yılında ikinci bir kez baskın düzenlemeleri...

–Ölüdeniz korsanlarının, H.148, 149, 153, 178, 179, 225, 227, 231 yıllarında Basra şehrine yaptığı baskınlar...

–H.151 yılında Cidde şehrine baskın düzenlemeleri...

–Romalıların, gemileriyle H.238 yılında Dimyât'a (Mısır) yaptığı baskınlar...

Batı Romalılara (Batı Avrupa Krallıklarına) gelince: Onlarla münâsebetin doğası mütâreke olmuştur. Bu münâsebet, bazen -Hârûn er-Reşîd ile Galler Kralı (şimdiki Fransa) Şarlman arasında olduğu gibi- daha iyi boyutlara ulaşmıştır. Öyle ki karşılıklı hediyyeleşmişlerdir.

2. Abbâsîlerin ve Müstakil İslâm Devletlerinin, Abbâsîlerin İkinci Döneminden İtibâren ve Osmanlı Devleti'nin Kuruluşuna Kadarki Süre İçinde Romalılarla Mücâdeleleri (H.247 – 922)

Romalıların iki cenâhına, [yani] Doğu Roma (Bizanslı Romalılar) ve Batı Roma (Hıristıyan Avrupa Krallıklarına) karşı verilen mücâdele sekteye uğramaz. Daha önce de belirttiğimiz gibi Abbâsîlerin altın çağının son bulmasıyla birlikte mücâdele büyük ölçüde savunma vasfına bürünür. İstisnâsı ise pek nâdir bazı hâllerdir. İşin doğrusu Abbâsî Oğulları'nın Bağdâd'daki merkezî hilâfetinin zayıflamasıyla birlikte devreye müstakil devletler girer. Daha önce [bu devletlerin] târîhlerine ilişkin özet sunumumuz içinde, onların, hem taleb/hücûm hem de savunma cihetiyle cihâd vazîfesini yerine getirmekle şerefyab olduklarını; vatan savunmasına giriştiklerini; Müslümanların topraklarını, cânlarını ve nâmûslarını savunduklarını görmüştük.

Meselâ Selçuklular, Rey diyârı ve Anadolu'da, Bizanslı Romalılara karşı şiddetli bir cihâd hareketi yürütürler. Bilâd-ı Şâm'ın kuzeybatısında ise Hamdânîler aynı şeyi yaparlar. Atabeyler Devleti kurulduğu zaman Zengiler, Avrupa ülkelerinden gelen Haçlılara karşı cihâd ederler. Konstantiniyye Kayser'i ise iki yüzyıl boyunca bu Haçlılara yardım etmekten geri durmaz. Eyyûbîler Devleti kurulduğu zaman amcazâdeleri olan Zengilerden işbu şerefli vazîfeyi mîrâs alırlar. Memlûklar, Mısır ve Şâm diyârının yönetimini ele aldıkları zaman, yönetimle birlikte bu vazîfeyi tamamlama şerefini de mîrâs alırlar. Bilâd-ı Şâm'ı mendebur Haçlılardan tamâmen temizlerler. Beri tarafta Selçuklular Küçük Asya'da Romalılara karşı cihâdlarını devâm ettirmektedir. Ta ki onların torunlarından olan Osmanlılar sahneye çıkar ve farklı hükümdârlarla komutanların, -daha önce bir kısmına değindiğimiz gibi, fıska bulanmış ve taht kavgalarına girmiş olsalar bile- taşımaya devâm ettiği, aralıksız bir şekilde dalgalanan bu sancağı taşıma şerefini üstlenirler.

Müslümanların batı topraklarına gelince: Daha önce de gördüğümüz gibi, buralarda da aynı durum sözkonusudur. Meselâ Ağlebîler, Muvahhidler, Murâbıtlar ve Mağrib-i Aksâ devletlerinin diğer hükümdârları ve komutanları, Romalılar, -Batı ve Doğu cenâhıyla- ne zaman İslâm topraklarına saldırma hevesine kapılsa onların karşısında durup İslâm'ı ve Müslümanları savunurlar. Endülüs Devleti'nde ise Müslümanlar ile -Avrupa kralları tarafından desteklenen- İspanyol Hıristıyanlar arasındaki savaşın tozu yere düşmez. Ta ki [İspanyollar,] buradaki İslâm devletini, Müslümanların arasında ayrılık ve dalâlet kol gezmeye başladıktan ve Mulûk-i Tavâif, birbirlerine karşı Hıristıyanlardan destek aldıktan sonra yıkmayı başarıncaya kadar...! Onlar, birbirlerine karşı Hıristıyanlardan yardım almayı mubâh görünce Allah Teâlâ da onları bunların başına musallat eder ve devletleri yıkılır.

Bu hâl, Romalılara karşı cihâd sancağını Osmanlı İslâm Devleti teslîm alıncaya kadar bu minvâl üzre devâm eder. Yeni kurulan Osmanlı Devleti, Müslümanların doğu topraklarında Konstantiniyye'nin sûrlarını döver. Beri tarafta Batı Romalılar da Müslümanların batı topraklarında, Atlas kıyılarında, Gırnata'nın sûrlarını döverler. Böylece Romalılarla yaşadığımız ezelî mücâdelede yeni bir safha başlamış olur.

Osmanlı Devleti ve Romalılarla Mücâdele

Sonra Anadolu'daki Selçuklu Türklerinin torunlarından olan Osmanlıların devleti kurulur. M.1453 yılında Fâtih Sultân Mehmed, ağırlığı 3 [?!] ton kadar çeken toplarla Konstantiniyye sûrlarını dövmeye muvaffak olur. Osmanlı Devleti öyle bir kalkınma yaşar ki, o dönemin gelişmiş Avrupa devletleri ile Bizans Roma imparatorluğunun yaşadığı kalkınmayı gerilerde bırakır.

Konstantiniyye'nin düşüşü bütün bir târîh düzeyinde deprem etkisi yapar. Öyle ki târîhciler bu olayı, Orta çağların sonu ve Yeni çağların başlangıcı olarak kabûl ederler. Haklıdırlar da! Zîrâ bu vâkıa, Osmanlıların, kuzey, güney ve batı cihetiyle fetihlere girişmesine ve alabildiğine yükselişe geçmesine kapı aralar. İslâm devleti onların sancağı altında imparatorluk hacmine ulaşır ve Müslüman toprakları tek bir halîfe altında yeniden birleştirir. Tabîî ki Osmanlıların hilâfeti kendi topraklarına taşıması sonrasında... Taşırlar ve merkezini artık "İslâmbul" yani "İslâm Şehri" adını alan Konstantiniyye kılarlar. Hani şu, ismi sonradan "İstanbul"a evrilen "İslâmbul"!

Bu dönem aynı zamanda Avrupalı devletlerin rönesansının ve bunu müteâkiben yaşadığı sanayi devrimi ile iktisâdî ve sosyal kalkınmaların başlangıcıdır. Böylece yeni ve kuvvetli bazı Avrupalı devletler ortaya çıkar. Bu devletler, o dönemin İslâm Devleti'yle, yani Osmanlı Hilâfeti'yle çatışmaya girme vazîfesini uhdelerine alırlar.

Osmanlı orduları, doludizgin bir şekilde Yunan topraklarını, Karadeniz kıyılarını, Balkanları ve Doğu Avrupa ülkelerini fetheder. XVII. yüzyıl sonlarında ta Avusturya'nın başkenti Viyana önlerine kadar ulaşır ve bu noktada kalırlar. İşte bu noktada Avrupa, ikinci bir kez Haçlı saldırılarına başlayıp hücûma geçer.

Osmanlıların, **1453** yılında Konstantiniyye'yi fethetmeleri sonrasında Avrupa ve Asya'da at koşturdukları bir sırada Hıristıyanların orduları da Müslümanların Endülüs'teki son kalelerini kuşatma altına alırlar. Böylece İslâm'ın Batı Avrupa'daki son kalesi "Gırnata" **1493** yılında düşer. Gırnata'nın düşüşü, çatışmanın, Osmanlılar ile -Konstantiniyye'deki Bizans Roma imparatorluğu sonrasında Haçlı Roma medeniyetinin meşalesini/bayrağını taşıyan- sömürgeci Avrupa devletleri arasında kızışacağının habercisi olur. İşte İslâm ile Roma arasındaki çatışma, Osmanlı Hilâfeti döneminde böylece devâm edip gider. Ta ki Avrupalı devletler, Osmanlıyı yıkmayı başarıncaya ve bunu **1924** yılında ilân edinceye kadar! Ondan sonra sömürgeci devletler, Osmanlının terekesini paylaşır. Paylaştıkları tereke, Arab ve İslâm âlemi ülkelerinin [tamamı/nın] toplamıdır!

Osmanlı Hilâfeti'nin Yıkılışı Sonrasında İslâm Âlemi ve Romalılarla Mücâdele

Müslümanların, Osmanlı Devleti'nin düşüşüyle birlikte uluslararası sahneden siyâsî bir güç olarak çekilmesi Romalılarla yaşadıkları çatışmayı sekteye uğratmaz. Nitekim Avrupa'lı sömürgeci devletlerin güçlerine karşı İslâm'ın mücâdelesi, bütün İslâm ülkelerinde, Müslüman milletlerle, cihâdî ve istiklâl hareketleriyle varlığını bularak devâm eder. Müslümanların uzak doğu topraklarına Rus orduları girer ve Asya'daki İslâm başkentleri düşer. Rus kuvvetleri, Başkırdistan, Tataristan, Kırım, Karadeniz'in doğusu, Sibirya ve Kafkasya'yı istîlâ ederler. Ondan sonra Orta Asya cumhuriyetlerine saldırırlar. Güçlü direnişlerin ve milyonlarca kaybın akabinde ise Orta Asya başkentlerini düşürürler. Böylece Türkmenistan, Özbekistan, Kazakistan, Kırgızistan, Tacikistan ve İslâm topraklarının meşhûr başkentleri, Merv, Buhara, Tirmiz ve Taşkent, XVI. asrın başları ile 1904 yılları arasında düşer. Çarlık Rusyası orduları, Rusya'nın Afganistan'la -ki o dönemde İngiliz nüfûzu dâiresi içindedir- sınır noktasını teşkîl eden Ceyhun Nehri kıyılarına yerleşirler.

Müslümanlar, -Avrupalı devletlerin, Asya ve Afrika'daki Arab ve İslâm âlemi topraklarını istîlâ edişi sonrasında büyük sömürgeci devletlerle varlığını bulan- Yeni Romalılara karşı mücâdelelerini devâm ettirir. İşbu sömürgeci devletlerin başında İngiltere, Fransa, İtalya, İspanya, Hollanda, Portekiz, Belçika ve diğerleri gelir. Bu devletler, dünyayı istîlâ işini kendi aralarında paylaşırlar. Aslan payı İngiltere'nin, akabinde ise Fransa'nındır. Nitekim bu devletlerin Paris ve Londra'daki sömürge bakanlıkları, Osmanlı Devleti'nin mîrâsını, özellikle de Arab âlemi ülkelerini, 1916 yılında yapılan ve "Sykes–Picot" entrikası veya antlaşması olarak bilinen antlaşma üzerinden taksîm ederler. Böylece İngiltere, Müslümanlarla yaşanan çatışmaya yeni bir unsur ekler ki, Yahûdîlerdir. Bu da İngiltereli bakan "Balfour"un, Filistin'i, Yahûdî ırkı için bir vatan kılmaya ilişkin o meşûm deklarasyonunu yayımlamasıyla vukû bulur. Aynı şekilde Hind, Sind (Pakistan), Afganistan, İran, Güneydoğu Asya ve aralarında Arab Yarımadası, Sudan, Mısır, Irâk ve Ürdün de olmak üzere birçok

İslâm toprağı, İngiliz işgali altına girer. Lübnan da dâhil Suriye, Tunus, Cezayir, Fas ve Afrika Boynuzu'nun birtakım bölümleri, Fransız işgaline maruz kalır. İspanya ise Fas'ın bazı bölümlerini, Moritanya'yı ve bazı Afrika ülkelerini alır. Beri tarafta Libya ve Afrika Boynuzu'nun bazı bölümleri de İtalya tarafından işgal edilir.

Orta Afrika İslâm topraklarının çoğu, zâten bundan önce sözkonusu Avrupalı devletlerin işgali altına düşer. Aslan payını ise Fransa alır. Aynı şekilde Filipinlerden Endonezya'ya, Singapur'dan Tayland, Malezya, Burma ve Bangladeş'e varıncaya kadar [pek çok toprak parçası,] Hind ve Pasifik adaları da bundan önce yine Fransa'nın işgali altına girer. Sözü geçen sömürgecilik aşaması, Müslüman halklar ve varlığını sömürgeci Avrupalı devletlerle bulan Romalılar arasında bir çatışma sâhası oluşturur. Yahûdî–Romalı [siz deyin ^Judeo–Roman^] sömürgeci devletler işbu sömürgeci hareketlerinde Haçlı rûhunu gizlemezler. Bu husûs birçok beyânâtlarında açıkça görülür. Bunlardan biri İngiliz komutan **"Lord Allenby"**nin, çift haçlı bayrağını Kudüs'teki Zeytûn Dağı'nın tepesine diktikten sonra, "**Haçlı seferleri işte şimdi bitti**!" demesidir. Ecdâdının, Salâhaddîn Eyyûbî karşısında yaşadığı hezîmetin öcünü alma rûhuyla böyle der. Fransız **General Guro**'nun yaptığı ilk işlerden biri ise Salâhaddîn Eyyûbî'nin kabrine gitmesi ve kılıcıyla kabrine vurup taşından bir parça kırmasıdır. (İşbu parça hâlâ daha Dımışk Harb Müzesi'nde muhâfaza altındadır.) "**İşte döndük ey Salâhaddîn**!" demek için gitmiştir oraya... İtalyanların Libya'yı işgal günlerindeki askerî marşlarından ise **Haçlı kini** akar.[1] Nitekim askerlerinin Müslüman öldürmeye gitmesiyle övünürler. Çağdaş sömürgeci hareketin **Haçlı rûhu**na ilişkin örnekler de bir hayli çoktur.

Müslümanların Uluslararası Güç Sahnesinden Çekilmesi ve Sömürge Ganîmetlerine Dönüşmesi Sonrasında Romalıların Bizzât Kendi Aralarında Yaşadıkları Çatışma

İşte uluslararası düzenin yapısı bu şekilde değişir ve sömürge ganîmetleri uğruna [didişme] ve Avrupaî politikalar yüzünden bizzât Romalıların kendi aralarında yaşadıkları bir çatışmaya dönüşür. Bu da ortalığı kasıp kavuran *iki dünya savaşı*nın fitilini ateşler. Birincisi **1914** ila **1918** yılları arasında devâm eder. Avrupa, bu savaşta yaklaşık **9 milyon insân**ın ölümüne sebeb olur. Almanya, kendi yanında -artık dizginleri Masonlarla Dönme Yahûdîlerin eline geçmiş olan- Osmanlı Devleti'ni de bu savaşın içine çekmeyi başarır. Bu da Almanya'nın savaşı kaybetmesiyle birlikte hem onun hem de ölüm döşeğinde olan müttefiki Osmanlı Devleti'nin cüssesinin pay edilmesine bir gerekçe oluşturur.

---

[1] [Önemi, bu tür şeylerin çok çabuk unutulması ve o kinin hangi boyutlarda olduğunu özetlemesi dolayısıyla bu marşın sözlerini buraya almayı uygun gördük: *"Anacığım, duânı tamamla ve ağlama / Bilakis, gül ve düşün / Bilmez misin İtalya çağırır beni / Ben pür sevinç ve övünçle gidiyorum Trablus'a / Kanımı [o] lanetli ümmeti yok etmek için akıtmaya / İslâm dinine karşı savaşmaya / Kur'ân'ı yok etmek için bütün gücümle savaşacağım / Eğer dönmezsem sakın ola ağlama oğlun için / Eğer sorarsa kardeşim neden üzülmediğini benim için / Cevâbın, "Çünkü o İslâm'a karşı savaşta öldü" olsun."* Mtrcm]

1939 ila **1945** yılları arasında ise İkinci Dünya Savaşı yaşanır. Avrupa, *Rusya ile Amerika*'nın yanısıra [/*onlarla birlikte* ve hepsinin marifetiyle] yaklaşık **82 milyon insân**ın cânına kıyılmasına sebeb olur. Savaşın bir netîcesi de iktisâdî ve ictimâî anlamda Avrupa'nın alt yapısının tarumar olmasıdır. Yine bu savaş, yeryüzünde sömürgeci iki yeni **süper** gücün (**Rusya** - **Amerika**) mîlâdına zemin hazırlar. Artık Avrupa devletleri, bu iki devletten birinin paktına/yörüngesine girmek için yarışa tutuşur. **Doğu Avrupa** ülkeleri, Sovyetler Birliği'yle birlikte **Varşova Paktı**'na girerler ki paktın önderlik merkezi **Moskova**'dır. **Batı Avrupa** ülkelerinin çoğu ise **NATO Paktı**'ndan oluşan ve **Washington** önderliğindeki Amerikan paktına dâhil olurlar. Böylelikle **uluslararası düzen**in aşamalarına ilişkin yeni bir aşama başlamış olur. Çatışmanın taraflarını da bu iki kutub oluşturur. Zîrâ artık **Müslümanlar**ın uluslararası arenada varlıkları, taraf oluşturabilecek bir güçleri yoktur. Zîrâ artık onlar, bir **ganîmet parsası** hâline gelmiştir. Sözkonusu devletler, onları kendi çanaklarına meze kılar; [Arab] ecdâdları Gassânîler ile Menâzire'ye yaptıkları gibi, onları kendi yörüngelerinde döndürüp dururlar.

Yeni Dünya Düzeni; Sovyet ve Amerikan İmparatorluklarının Kurulması ve Bunların Nüfûz Kavgaları

Daha önce belirttiğimiz gibi İkinci Dünya Savaşı, Avrupa'nın harâb olmasına; sömürgeci devletlerinin de efendilik makâmından geri çekilmesine ve biri Sovyetler Birliği diğeri ise Amerika Birleşik Devletleri olmak üzere iki süper gücün tebârüz etmesine neden olur. Bir de Doğu Avrupa Devletleri, yarı koloniler şeklinde Sovyetler Birliği'nin yörüngesine girip **Doğu Kampı**/Bloğu olarak bilinen Varşova Paktı'nı teşkîl ederler. Başlarında İngiltere ve Fransa olmak üzere Batı Avrupa ise Amerikan kampına dâhil olup NATO Paktı veya **Batı Kampı**'nı oluştururlar. İkinci Dünya Savaşı, 1945 yılında, dünyadaki güç dengelerinin bu temel doğrultusunda yeniden şekillenmesiyle netîcelenir. Aynı şekilde o dönemlerde yeni bir küresel uluslararası sistemin temellerini atmak üzere büyük devletlerden müteşekkil **Milletler Cemiyeti** kurulur. Sonra **Birleşmiş Milletleri** kurmak üzere bu yapı yeniden düzenlenir. Çin de iktisâdî, nükleer ve insân potansiyeli anlamında bir güç olarak yükselip büyük devletler halkasında varlığını dayatır. Böylece Çin de Amerika, Sovyetler Birliği, Fransa ve İngiltere'yle birlikte -Birleşmiş Milletler bünyesinden çıkma en önemli örgüt olan- **Güvenlik Konseyi**'nin devâmlı üyelerinden biri hâline gelir.

Sözkonusu iki kutub arasında, -üçüncü dünya ülkelerini maksimum düzeyde bu veya şu paktın yörüngesine sokabilmek için- câsûsluk, silâhlanma yarışı ve nüfûz çatışması gibi alanlarda [sözde] **Soğuk Savaş** [dönemi] başlar.

1917 yılında Rusya'da Komünist Bolşevik İhtilâli vukû bulmuş ve Çarlık Rusyası'nın yerini Leninist–Marksist felsefesiyle Sovyetler Birliği almıştır. Sovyetler Birliği, İkinci Dünya Savaşı'nın hemen akabinde -iki dünya savaşı arası dönemde gerçekleştirdikleri devrimler yoluyla- sömürgeci devletlerin boyunduruğundan kurtulup

bağımsızlığına kavuşamamış olan ülkelerdeki bağımsızlık hareketlerini destekler. Sosyalist ve Komünist ideologi pek çok ülkede yayılır. Sömürgeci ülkeler tarafından, özellikle de Amerika ve Batı Avrupa ülkelerince desteklenen diktatörlerden kurtulma yollu devrimci düşünce birçok ülkede yayılma alanı bulur. Sovyetler Birliği de sözkonusu bu hareketlere destek verir.

Sovyetler Birliği'nin bu hareketlere destek vermesi, kezâ Amerika ile Sovyetler Birliği arasında yaşanan nüfûz kavgası, "**vekâlet yollu savaş düzeni**"nin boy göstermesine neden olur.

Vekâlet savaşları ve nüfûz çatışmaları, Sovyetler Birliği'nin, üçüncü dünya ülkelerinin çoğunu, özellikle de Afrika, Asya ve Latin Amerika'daki pek çok devleti yutmasına sebebiyet verir. Sovyetler Birliği Irâk, Suriye, Mısır, Güney Yemen, Libya, Cezayir ve Afrika Boynuzu gibi önemli Arab ülkelerinde kök salar.

Buna bağlı olarak pek çok devlet -hattâ aynı devletin halkları- arasında, sözünü ettiğimiz nüfûz uğruna nice vekâlet savaşları yaşanır. Kore, Vietnam, Afrika Boynuzu, Kuzey ve Güney Yemen, Lübnan, aynı şekilde pek çok Asya, Afrika ve Latin Amerika ülkeleri arasında yaşanan savaşlar buna bir örnektir.

Yine iki devlet (Amerika ve Sovyetler), İsrail–Arab çatışmasında [Âl-i Cengiz oyunlarıyla] açık desteklerini ortaya koyarlar. Amerika, -alenî bir şekilde- İsrail'i desteklerken *beri tarafta* Sovyetler Birliği, Arab*ların* tarafını tutma rolünü üstlenir.

[Adına sözümona Soğuk Savaş denilen dönemde] Dikkatimizi çeken şudur ki, sözkonusu savaşların ve/ya devrimlerin çoğu, Amerika'nın nüfûz alanını daraltır. Öyle ki Amerika ile Sovyet Rusya arasında yaşanan bu yumruklaşma fasıllarının son roundları, pek çok noktada, Rusların üstünlüğüyle son bulmuştur denilebilir.

Ta ki **Ruslar**, -zafer sarhoşluğuyla ve ilerleme coşkusuyla- o târîhi ve öldürücü hatayı işleyip **1979** yılında **Afganistan**'ı işgale kalkışıncaya kadar!

Ruslar, 1965 yılından itibâren, [Afganistan'daki] Monarşiye karşı -yine onların desteğiyle- yapılan bir dizi komünist devrim teşebbüsünün ardından açık sayılabilecek bir sûrette Afganistan'ı işgal etmeye kalkışırlar. Stratejik bir sıçrayışla ve Arab Körfezi'ndeki sıcak sulara ulaşmakla Çarlık hayâllerinin yarı yolunu katetmiş olurlar. Zîrâ aralarında engel nâmına sadece alanı 500 km'yi geçmeyen Pakistan – İran Beluçistanı gibi bir üçgen kalmıştır.

Amerika, sanki de vâkıayı kabûl edip teslîmiyyet göstermiş ve -o bölgedeki petrol yataklarını kontrol edenin, dünyanın temel ekonomisine hükmedeceği malûm olmasına ve azılı düşmanın/yani Rusya'nın bu yataklara yaklaştığına dâir tehlike çanları çalmasına rağmen- kaydadeğer bir hareketlilik göstermemiş gibi görünür.

Hiç kimse de [bilahare] vukû bulan ve dünyadaki gidişatı tersyüz eden, hattâ dünyayı, bütün kadîm sâbitelerini altüst ederek yeni bir târîhi aşamaya taşıyan o sürprizin vukû bulacağını tahmîn [bile] etmez...!

Rusların Afganistan Hezîmeti, Sovyetler Birliği'nin Çöküşü, Dünyadaki İktisâdî ve Siyâsî Odaklara Bir Başına Hükmeden Amerika Önderliğindeki Tek Kutublu Yeni Dünya Düzeni'nin Kurulması

Siyâset erbâbından, askerî dehalardan ve mümtâz mütefekkirlerden hiçbirinin aklının ucundan bile geçmezdi dünyanın en yoksul halkları sıralamasında dördüncü sırayı teşkîl eden bir milletin, yeryüzündeki en büyük askerî gücün karşısında durabileceği... Üstelik bu gücün, işgale yeltendiği bu yoksul ülkeyle 1000 km'lik bir sınırı ve bu sınır boyunca ona doğrudan lojistik destek sağlayan model bir yapısı vardı. Velâkin Allah Teâlâ, bu mucizenin gerçekleşmesini istedi. Afganlar, Rusların uşağı olan yöneticilerine karşı 1965 ila 1979 yılları arasında direndiler. Bu direnişler yoluyla peşpeşe yaşanan darbeler boşa çıkarıldı. Ondan sonra 1979 ila 1982 yılları arasında, doğrudan işgale ve Kızıl Ordu'nun, ölümcül silâhlarıyla giriştiği azgın askerî saldırıya karşı direndiler. Öyle ki Amerikan idâresi ve NATO'daki müttefikleri, Sovyetlerin Kızıl Ordusunu, Hindikuş dağlarının eteklerinde -Vietnam'da Amerikan ordusuna yaşatılandan daha fecî bir şekilde- mahvetmek için ellerine târîhi bir fırsat geçtiğine kâni oldular. Bu yüzden Amerikan Meclisi (Kongres), 1982 yılında, Afgan cihâdını benimseme ve onun gemisine binme/*çarkına girme* karârı aldı.

Amerika'nın -vermiş olduğu destekle- çıkardığı izin, kezâ Avrupalı müttefiklerine ve onların 'kuyruğu' konumunda olan birtakım İslâm âlemi devletlerine, özellikle de -Afganistan'la 2200 km'lik sınırı olan- Pakistan'a, -Müslümanlar üzerinde mercilik [iddiâsı taşıyan] ve Harameyn nüfûzunu tepetepe kullanan- Suudi Arabistan'a, -hem Arab hem de İslâm âleminde stratejik bir ağırlığı olan- Mısır'a ve sâir devletlere, bu yolda buyurduğu emir, Afgan cihâdı için her türlü mâlî yardımın ve silâh desteğinin kapılarını açtı. Amerika ve onun Avrupalı müttefikleri büyük meblağlar sarfettiler ve Körfez ülkelerini, husûsen Suudi Arabistan'ı, büyük meblağlar ödemeye zorladılar. Müslümanlardan Afgan cihâdına destek olmak isteyen her kişinin önündeki kapılar açıldı. Pakistan, Afganistan'a gitmek isteyenler için elçiliklerinin kapısını açtı. Bazı Arab havayolları, cihâda gitmek isteyenler için bilet fiyatlarında indirim yoluna gitti! Bunlar, elbet Amerika'dan çıkan iznin etkileriydi. İslâmî hareketler, bilhâssa cihâd hareketleri işbu fırsattan istifâde ettiler. Meydâna indiler ve Müslümanlara yardım savaşına giriştiler.

Özetle: Allah Teâlâ, o müthiş zaferi getirecek bütün şartların oluşmasını takdîr etti. Bu sayfalar, husûsiyyetleri ve netîceleri itibâriyle Müslümanların, hattâ dünya târîhindeki o eşsiz tecrübenin detaylı târîhini irdeleme makâmı değil... Hiç şübhesiz bu, son derece önemli bir konudur ve bunun için ayrı/müstakil eserlerin yazılmasını gerektirir. Fakat bu noktada konumuzla ilgili olan kısmı hakkında şunu diyebiliriz ki, özelde Sovyetlerin Kızıl Ordusu, genelde Varşova Paktı'nın tamâmı ile Müslümanlar arasında, Afganistan toprakları üzerinde yaşanan savaş, muhteşem bir zaferle netîcelenmiş ve on yılın akabinde, yani 1989 yılında Rusları, hezîmete uğramış bir

hâlde kuyruklarını sürüye sürüye Afganistan'dan çekilmeye mecbûr etmiştir. Üstelik onbinlerce maktûlün ve yaralının yüküyle ve de arkalarında 50 binden fazla askerî aracın enkâzını bırakarak... Yüzlerce uçağın enkâzını da bunlara ekleyin.

İşte böylelikle Amerika, Sovyetlere karşı -vekâlet yoluyla- yürüttüğü savaşın son turunu, vurulan o öldürücü darbeyle kazandı. Nitekim Sovyetler Birliğine o darbeyi Müslümanlar indirdiler! Sonuç ise Amerika'nın lehine oldu. Yine bu olay, Doğu Kampı'nın çöküşünde başlangıç noktasını teşkîl etti. Amerika'nın dünya üzerindeki tek kutublu kontrolüne, keză Yeni Dünya Düzeni'ni ilân etmesine olanak sağladı.

Çarkın tekerleği son sürat dönmeye devâm etti ve Ruslar, Sovyetler Birliği'nin dağıldığını ilân etme mecbûriyyetinde kaldılar. Varşova Paktı dağıldı; iki Almanya arasındaki Berlin Duvarı yıkıldı. Çok geçmeden de birçok cumhuriyet Rusya'dan ayrılıp bağımsızlığını kazandı. Doğu Avrupa ülkelerindeki komünist rejimler, tıpkı domino taşları gibi birbiri ardınca yıkıldı. Onların yerini dünyadaki tek süper gücün, yani Amerika'nın kapısına yığışan rejimler aldı.

İşte uluslararası düzenin verileri böylece değişti ve onun enkâzı üzerinde yeni bir aşama boy gösterdi. Bu aşamanın başlangıcı, adına "Yeni Dünya Düzeni" denilen sürecin hareket târîhi olarak kabûl edilen 1990 yılıyla kayıt altına alınabilir.

Sovyetler Birliği'nin dağılma sürecine gözetmenlik eden "Gorbaçov", o dönemin İngiltere başbakanı "Margaret Thatcher" ve Amerika başkanı "Reagan", İslâm'ın, İslâm medeniyetinin ve Müslüman milletlerin, Batı medeniyetinin gelecekteki düşmanları olduğunu ilân etmek üzere bir araya geldiler. NATO Paktı'nın hem Rusya'yı hem de Doğu Avrupa ülkelerini içine alacak şekilde genişletilmesi fikri ortaya atıldı. Yani "Varşova Paktı", fiilî olarak "NATO"ya eklendi. Doğu Kampı'nın ortadan kalkmasından sonra NATO Paktı'nın varlığını sürdürmesinin ne mana ifâde ettiği ve neye yaradığı, neden bir iktisâdî ve kültürel merkeze dönüştürülmediği sorusu sorulduğunda ise sorumluluk makâmında olanlar, NATO'nun, İslâm ve İslâmî fundamentalizmle varlığını bulan gelecekteki düşmana karşı durmak için mutlaka güçlendirilip genişletilmesi gerektiğini söylediler. Sonra "Reagan"ın yerini "[Bill] Clinton" aldı. Alır almaz da İslâmî terörizme karşı mücâdele kampanyasının başlatıldığını duyurdu. Amerika, dünya siyâsetini [kendi istekleri doğrultusunda] belirlemeye ve dünya halklarının ve/ya devletlerinin gidişatına müdâhale etmeye başladı.

Yeni Dünya Düzeni'nin kurulması netîcesinde Arab ve İslâm âlemi üzerinde te'sîrini gösteren en önemli etkilerin bazıları şöyledir:

— Amerika'nın, Irâk'ı, aşamalı bir şekilde Kuveyt'i işgal sürecine sokması... Amerika, İngiltere ve NATO'ya üye ülkelerin önderliğinde 31 devletten oluşan bir ittifâkın kurulması ve -bazı Arab ve İslâm ülkeleri de bu sürece sokularak- Irâk'ın ve Körfez'in işgal edilmesi... Öyle ki yapılan sevkiyat bir milyon askeri buldu! Bunların yarısı Amerikalılardan, %20'si de İngilizlerden idi. NATO'ya üye kimi ülkeler ise bu işgale tam yetki ve sorumlulukla katıldılar. İslâm âlemine karşı yapılan yeni Haçlı seferlerinin ilk semeresi olan bu işgalin netîcesi, Amerika'nın, Körfez bölgesine

demir atması ve burayı fiilen işgal etmesi oldu. Birçok Amerikalı yetkili, bunun bir Haçlı seferi olduğunu alenen dile getirdi.

Yapılan birçok araştırma bu planı deşifre etti. Plan ise petrol yatakları ile enerji kaynaklarının açık bir şekilde işgal edilmesiydi. Bu planın yol harîtası, yetmişli yılların başlarında, ta Başkan "Carter" günlerinde çizilmişti. Bunun için -özel olarak- Amerikan âcil müdâhale kuvvetleri (Marines) teşkîl edilmişti. İşte yeni Haçlıların Orta Doğu'yu ve İslâm âlemini işgal programları bu şekilde başladı.

— Arab devletlerinin, Filistinlilerin ve onların ardısıra diğer İslâm ülkelerinin Yahûdîlerle barış ve uyuşma antlaşmaları imzalamaya zorlanması... Böylece Filistinlileri kovma; kültürel, iktisâdî, siyâsî ve ictimâî programlar yoluyla Yahûdîlerle uyuşma sağlandıktan sonra bölgeyi kendi kontrollerine alma yollu Siyonist proje işlemeye başladı.

— Cihâdî hareketlere ve İslâmî fundamentalizme karşı, adına terörle mücâdele denilen kampanyaların başlatılması... Bu saldırı, zamanla gelişerek bütün İslâmî hareketlere karşı yürütülen bir kampanyaya dönüştü. Clinton'un halefi olan Bush döneminde ise bu kampanya, bütün Müslümanları yok etme veya dize getirme safhasına ulaştı. Afgan cihâdının bütün kazanımlarını tasfiye entrikaları işte böylece başladı. Sonra Bosna ve Çeçenistan'da Müslümanlara karşı yürütülen soykırım savaşları başlatıldı. Arab ve İslâm âlemi hükûmetleri, her nerede olurlarsa olsunlar, İslâmî ve cihâdî hareketlerin merkezleri ile yapılanmalarını tamâmıyla tasfiye etmek için [efendileri tarafından] kendilerine tevdî edilen vazîfeyi icrâya koyuldular.

Böylece Müslümanlar Romalılarla çatışma sahnesinin içine tekrar [ama bu kez] zorla sokulmuş oldular. Romalıların, Birinci ve İkinci Dünya savaşları, kezâ Soğuk Savaş dönemi boyunca kendi aralarında yaşadıkları çatışmanın Amerika'nın lehine sonuçlanmasından sonra... O Amerika ki, İngiltere onun kuyruğuna yapışmak için koşturdu; NATO'ya üye Avrupa ülkeleri -kimi korkuyla kimi de gönüllü olarak- onun arkasısıra seğirtip durdu. İşbu Yeni Dünya Düzeni'nin idâresinde yerini almak için!

Romalılarla Yaşadığımız Çatışmanın Son Halkaları: Müslümanların Amerika'yla ve Müttefikleriyle Hâlihâzır Mücâdelesi...

11 Eylül 2001 Olayları, Amerika'nın Irâk'ı İşgali, Amerika ve Şimdiki Başkanı George Bush Önderliğinde 21. Yüzyılın Başlarından İtibâren Müslümanlara Karşı Yürütülen Haçlı Savaşının Alevlendirilmesi

Clinton'un dönemi bitti ve 2000 yılında yapılan Amerikan seçimleri, -Yeni Dünya Düzeni'nin ve Haçlı Seferleri'nin kendisi döneminde başladığı baba George Bush'un oğlu- George W. Bush'un zaferiyle sonuçlandı. Bush'un babasının ekibinden ve **Siyonist**leşmiş aşırı Hıristıyanlardan bir grup olan ve de kendilerine "**Neo-Con'lar**" diyen birtakım adamlar, Amerika'nın yeni yönetimini şekillendirmek üzere **Bush**'a katıldılar. [Bunların] komutanları, politikacıları, entelektüelleri ve teorisyenleri kendi

ilkelerini, hedeflerini ve düşüncelerini ilân etmek için yarışa girdiler. Bunlardan bir ân olsun hayâ etmediler. Bunlardan biri, açıkça, "Amerikalılar Roma imparatorluğunun vârisleridir ve onların târîhteki düşmanları, Amerika'nın şimdiki ve gelecekteki düşmanlarıdır" dedi. Daha sonra Bush ise "Müslümanlara karşı bir Haçlı Seferi yürüttüğü" sözlerini gizlemedi. İsrail'i desteklemenin önceliği; petrol kaynaklarını işgal; dünya ülkelerinin, özellikle de Arab ve İslâm ülkelerinin başkentlerindeki terörle mücâdele ofislerinin sayısının çoğaltılması gibi konular ise artık bir sır olmaktan çıktı. Amerika, Avrupa'nın ve dünyanın önde gelen devletlerinin politikalarını belirlemeye koyuldu. Yine 'küresel boyutta **terörle mücâdele** programı'ndan [bütün] **'İslâmî hareketleri tasfiye programı'** çıkardı. Arab ve İslâm âlemi hükûmetlerini, bu yolda, ya gönüllü olarak ya da zorla, kendi yörüngesine soktu.

Afganistan'daki 'Şerî ilim talebelerinin hareketi' veya "**Taliban Hareketi**" olarak bilinen yapı, Afganistan'daki iç savaşa bir son vermeye ve kendi aralarında çatışan hizibleri hezîmete uğratmaya muvaffak olmuş, bu topraklarda fesâdın yayılmasının önüne bir sed çekmişti. İslâm Şerîatıyla hükmeden bir düzen kurmuş ve Afganistan **İslâm Emîrliği**'nin kurulduğunu ilân etmişti. Taliban, 1996 yılında Kâbil'e girmişti ve **Molla Muhammed Ömer** de Afganistan'da Müminlerin Emîri ilân edilmişti. *Ayrıca* 2000 yılına kadar ayaklarını sâbit kılmaya ve Afganistan'daki yönetimini sâbitleştirmeye ve bu toprakların %94'ünü kontrolü altına almaya muvaffak olmuştu.

Terörle mücâdele kampanyaları, [özelde] cihâdî hareket gençliğine, [genelde ise] Müslüman gençlerin pek çoğuna, dünyayı, özellikle Arab ve Orta Asya ülkelerinde- dar ettiği için Afganistan'daki İslâm Emîrliği, bu hareketlerin gençlerinin ve kadrolarının pek çoğuna güvenli bir sığınak ve hicret yurdu oldu. Bu yüzden İslâm Emîrliği'nin yıkılması ve kendilerine "Afgan-Arablar" denilen bu seçkin muhâcir–mücâhid zümrenin Afganistan topraklarından çıkarılması meselesi gündeme alındı. Amerika, bu süreci, bir dizi siyâsî ve iktisâdî ambargoyla; basın–yayın yollu karalamalar ve güvenlik önlemleri adlı icrââtlarıyla başlattı.

11 Eylül 2001 sabahı, önderliğini Şeyh **Usâme Bin Ladin**'in yaptığı el-Kâide'ye bağlı mücâhidlerden **19 genç**, bazı uçakları kaçırmaya ve bunlarla Washington ile New York'ta şahâdet operasyonları düzenlemeye muvaffak oldular. **Dünya Ticâret Merkezi**'nin kulelerini yıktılar ve Amerikan Savunma Bakanlığı'nın merkezi olan "**Pentagon**" binâsının bir kısmını tahrîb ettiler. Bu operasyonların sonucu, birkaç bin Amerikalının ölümü ve yaralanması oldu.

Bu operasyonlar ve bunun öncesinde el-Kâide veya sâir örgütler tarafından Amerikan hedeflerine karşı yapılan küçük çaplı diğer operasyonlar, Amerika'nın Müslümanlara karşı oluşturduğu düşmanlık dalgasına; Filistin'de Yahûdîlere ve [dünyanın dört bir tarafında] İslâm'ın bütün düşmanlarına verdiği desteğe karşı bir tepki olarak gerçekleşmesine ve [farklı kesimler arasında olumlu manada] büyük bir yükseliş kaydetmesine rağmen Amerikan basın–yayını ve uluslararası medya ağları, Amerika'nın -bu olayın akabinde gösterdiği vahşice ve diktatörce- tavırlarını,

yine terörle mücâdele adı altında başlattığı ve Müslümanlara karşı -her düzeyde- yürüttüğü küresel savaşı, başka bir renge bulamayı ve bunu, Amerika'yı ve ulusal güvenliğini tehdîd eden "İslâmî terör" saldırılarına karşı meşrû bir tepkiymiş gibi göstermeyi başardı.[1]

Ve [gün geldi Mr.] Bush, teröre karşı küresel savaşını başlattı. Bu savaşın bazı ayakları ise şöyleydi:

Genelde Müslümanları, özelde İslâmî hareketleri ve mücâhidleri, insânlık için en büyük tehdîd olarak göstermek, böyle bir imaj ve/ya algı oluşturmak, bu düşmanı ve imkânlarını devasalaştırdıkça devasalaştırmak için yoğun bir medya saldırısı başlatıldı. Bu abartılar öyle boyutlara ulaştı ki, mücâhidlerin, kitle imha silâhlarına, çağın en ileri teknolojisine, onlarca ülkeye yayılmış onbinlerce eğitimli savaşçıya sâhib olduğu iddiâ edildi. Amerika, bütün bunları, yine Amerikan basının adından bir "öcü" türettiği ve kendisine karşı mutlaka savaşılması gerektiğini söylediği "el-Kâide" isminin altına dercetti. Yetmedi kendisine karşı duran bütün İslâmî çabaları, dahası saldırısı boyunca kafasını ezmek istediği bütün kesimleri bu ismin dâiresine soktu.[1] Böylelikle de Amerika, ilerleyen süreç içinde yaptığı bütün saldırıları ve

[1] ["İslâmî Terör" diye bütün dünyaya, en başta ise "el-Kâide"den beri olma adına "Müslümanlar"ın kâhir ekseriyyetine ve özellikle birtakım "sarıklı-kufiyeli" cehâlet kumkumaları ile "İslâmcı" entelektüel bozuntularına yutturulan "zoka"nın, hadi diyelim "proje"nin ağa babalarından biri olarak İsrailli "politikacı" Benjamin Netanyahu gösterilir. Netanyahu'nun henüz bir gençken ortaya attığı ve Filistin özelinde pratiği gerçekleştirildikten sonra Amerika'daki "Neo-Con'lar" tarafından -işin medya ayağına milyarlarca dolar harcanmak sûretiyle- küresel boyuta taşındığı söylenen bu "zoka"nın târîhi bir hayli kadîmdir. Küba'dan Vietnam'a kadar birçok ülkeyi kana bulayan bu "zoka"nın eski adını bilen bilir. Eskiden "Pearl Harbor", "Operation Northwoods" gibi ve benzeri "yalanlar üzerine kurulu" yüzlerce projeyi o malûm "zoka" eşliğinde üretir, işleme koyar, "Counter-Guerilla", "Death Squads" olarak katliamlara girişir, akabinde ülkeleri işgal eder ve/ya hükûmetleri devirirlerdi. "Kurtarıcı" edâsını da elden bırakmazlardı. Tabîî ki "atom"ları da yedeklerindeydi. Şimdiki "zoka" ise malûm... İşin garîbi bu kadar işgal ve yağmadan ibret almayan kimi müslümanların "el-Kâide"den beriyiz "mavalıyla" arziendâm etmeleri... Bir de "terörle mücâdele" değirmenine su taşımaları... Eminiz ki bunlara "el-Kâide nedir?" diye sorulsa yüzde 99'unun vereceği cevâb ancak mizah malzemesi olur. Hem de ağlatan türden mizah! Buna rağmen "el-Kâide" karşısında Zal Oğlu Rüstem kesilen, ama insânlığı kana bulayan tiranlar karşısında Dut Yemiş Bülbül'e dönen o "müslümanlara" sormak lâzım: "Irâk'ta sadece ambargo sebebiyle cân veren birbuçuk milyon çocuk "el-Kâide" yüzünden mi öldü?" "Amerika milyonlarca Kızılderili'yi "el-Kâideci" oldukları için mi öldürmüştü?" Sorular çoğaltılabilir ama, biri elbet onlara, eğer Amerika'nın kendisine karşı savaştığı şey İslâm'ın, Mümin ve Müslümanların ve de insanlığın ta kendisi değilse El-Kâide çarpsın sizi!, der. "Terrible Turcos" hakkında kiliselerde okunan neşîdeler hâlâ avaz avazken, Oryantalistlerin başta Peygamber Efendimiz olmak üzere Müslümanlar hakkında yazdığı şeylerin mürekkebi de henüz kurumamışken el-Kâide olsa da olmasa da -bir Kızılderili'nin *tabîriyle* "*United Snakes*"- Amerika karşısında "My hate is my faith" yani "**kinim, dinimdir**" diyenlere selâm olsun, vesselâm! Mtrcm]

[1] [Buna bir misâl: **Abdurrahmân es-Sümeyyit** (Allah gani gani rahmet eylesin) Kuveytli uzman bir doktordu. Uzmanlık eğitimi gördüğü Kanada'da geçirdiği üç yıl boyunca -aynen eşinin de yaptığı gibi- iki elbisesi olan, birini yıkatıp diğerini giyinen, Müslümanların derdini kendine derd edindiği için uzun yıllar boyunca yerde yatıp tek öğün yemek yiyen, âhir ömründe yapılan bir TV programında da görüldüğü gibi ofisindeki çalışma masasını dahi kasalardan arta kalan tahtalardan yapan, en lüks

icrââtları bir nevi meşrûlaştırdı. Orta Doğu'yu ve bütün İslâm dünyasını işgal seferine meşrûiyyet boyası çaldığı gibi...

Afganistan'daki İslâm Emîrliği'ne saldırıldı... Taliban Hükûmeti düşürüldü... Hem Afgan-Arablar olarak bilinen mücâhidlerin hem de Afganistan'daki sâir mücâhidlerin altyapısı tarumar edildi.

Evet, terörle mücâdele kampanyası başlatıldı ve bütün devletler bu sürecin içine sokuldu. Bunun için onlarca konferans düzenlendi ve Bush, ceddi "Kâbîl"in, "Seni mutlaka öldüreceğim!" sloganını yükseltti. "Teröre karşı savaşında Amerika'nın yanında yer almayanlar, onun karşısındadırlar...!" sözlerini saldı ortalığa ve arada -tarafsızlık nâmına- dipnot mâhiyyetinde bir fırsat bile bırakmadı.

Yine Bush, CIA ve FBI başta olmak üzere tüm güvenlik birimlerini, bunlara bağlı olarak hareket eden -zorla veya gönüllü olarak kendi yörüngesine soktuğu- diğer devletlerin benzeri organlarını saldı ortalığa... Katliâm, esâret, sürgün, kovuşturma ve -icrââtlarında- Nazi kamplarını (bile) geride bırakan hapishâneler inşası yoluyla kendini gösteren barbar saldırılar(ı) aldı başını yürüdü. Bu arada insân hakları alanında çalışan Amerikalı veya uluslararası örgütlerin bütün çağrılarını kulak ardı etti.

Amerika, 2003 yılı Mart ayı itibâriyle ve bunu müteâkib bir buçuk yıl boyunca siyâset ve medya dünyasını tamâmen Irâk üzerine odaklayıp bir zemin hazırlığına girişti. **Irâk**'ın ve **Saddâm Hüseyin** rejiminin imkânları, **k**itle **i**mha **s**ilâhlarına sâhib oldukları yollu korku balonu şişirildikçe şişirildi. Yetmedi başka bir heyula daha peydahlandı ki o da "Saddâm Hüseyin" ile "**el-Kâide**" arasındaki bağdı. O "hayâlî" kitle imha silâhlarının Irâk'tan el-Kâide'nin ve/ya teröristlerin eline geçebileceği korkusu

arabaları alma imkânı olduğu halde bir arabayı 17 yıl boyunca kullanan ve bunun gibi nice güzel hasletleri olan güzel bir Müslümandı. Kanada sonrasında, yine onun kadar kıymetli ve muttaki hanımının, "Kuveyt'e gidip ne yapacağız, para mı kazanacağız? Gel gidelim Afrika'ya" demesi üzerine Afrika'ya gidip bu kıtanın dört bucağında çalışan ve 30 yılını burada geçiren bir sabır dağıydı. 30 yılın akabinde en az 9 milyon insânın hidâyetine vesîle oldu. Yokluğun kol gezdiği Kara Afrika'da yüzlerce Kur'ân kursu, mescid, sağlık merkezi, hastahane, vakıf, yetimhâne ve üniversitenin açılmasına öncülük etti. Onun elinde yetişenler nice makâmlara geldi. Bu arada hiçbir hükûmetin desteğini arkasına almadı ve tamamından uzak durmaya çalıştı. Defalarca sûikasde maruz kaldı. Gün geldi Amerikalılar onu da kara listeye aldı ve -kendi deyimiyle- FBI, merkezlerini bastı. 6 ay boyunca evrakları kontrol edildi. Akabinde sizin terörle bir irtibâtınız yok ama yine de merkezinizi kapatacağız denildi kendisine... **İmdi**, o bilmem neden beri olduğunu söyleyen sözümona müslümanlar, ha şu Müslümanları kendi emellerine âlet edeceklerine, yeşile boyalı kapitalist çarklarını parlatıp duracaklarına; Dâru'l-Harb'dir deyip Avrupa ülkelerinde faiz parası biriktireceklerine; milyon dolarlık villalarda oturup varoşlardaki Müslümanlara zühd ü takvâ telkîn edeceklerine; ilahiyatçıları, Allah -hâşâ- gaybı bilir mi bilmez mi gibisinden seviyesiz tartışmalara dalacaklarına, Malili Müslümanların kanı akıtılırken her türlü seviyeden mahrûm o malûm İslâmcıları türbe kapılarına tapınacaklarına; okullarında, Müslüman olanları dahi Hıristiyanlara çevireceklerine, daha bilmem ne zehir-zıkkım işler çevireceklerine, kurbânı olduğum Abdurrahmân es-Sümeyyit gibi insânların yaptığına benzer birşeyler yapsalardı ya! Elinde silâh yoktu onun, ama Amerikalılardan önce o sözümona müslümanların elinden neler çektiğini hep îmâ yoluyla anlattı. Sadece îmâ yoluyla! Kendilerine terörist denilen Müslümanların halini de çok iyi biliyordu. Afrikalılara sizin bu hale gelmenize sebeb İslâm'dır diyenleri de! Mtrcm]

türetildi. Bu "hayâlî" [korku] bağ[ı] üzerine Amerikan orduları ve müttefiki İngiltere, târîh boyunca görülmüş en üst askerî teknolojiyle donatılmış olan yaklaşık 300 bin askeri harekete geçirip Irâk'a saldırdı*lar*. Hareket noktasını teşkîl eden araziler ise başlarında Kuveyt, Katar, Suudi Arabistan, Ürdün, Mısır, Pakistan ve Türkiye olmak üzere bazı Arab ve İslâm ülkeleri topraklarıydı. Tam yirmi gün boyunca sivil ve/ya askerî hedefler uçaklar ve füzeler tarafından vuruldu. Sonra Temmuz ayı başında Amerika, operasyonunun son bulduğunu ve Irâk'ın işgal edildiğini duyurdu. BM Güvenlik Konseyi ise bu işgale meşrûiyyet boyası çalmak için bütün üyeleriyle derhâl harekete geçti. Rusya, Fransa ve Almanya daha önce bu savaşa karşı ayak direrken onlar da bu tavırlarını bir kenara bırakıp Amerika'nın yörüngesine girdiler.

Bush ve hükûmetinin önde gelen adamları, kezâ medya ayakları, şu günlerde, bir sonraki adıma geçme ve bunun için gerekli zemini oluşturma hazırlığı içindeler. Kimbilir belki de bir sonraki adım Suriye veya İran'dır. Ufukta Suudi Arabistan'ın taksîmi ve Mısır'ın işgal edilmesi de var! Gelecek Müslüman nesiller için son derece önemli, emânet çerçevesinde itinayla ele alınması ve bütün boyutlarıyla titiz bir şekilde tahlîl edilip yazılması gereken böyle bir târîhi irdeleme makâmında değiliz. Şu var ki, Bush ve idâresi tarafından hayâsızca ve açık bir şekilde ilân edilen bazı hedefler şunlardır:

Bazı rejimlerin değiştirilmesi ve varlıklarına mesned teşkîl eden dinamiklerin yenilenmesi sûretiyle Orta Doğu'nun siyâsî harîtasının değiştirilmesi...!

Bazı devletlerin bölünmesi, yeni bazılarının kurulması, bazılarının genişletilirken diğer bazılarının ise daraltılması sûretiyle Orta Doğu'nun coğrafî harîtasının değiştirilmesi...!

Müslümanların dini, kültürel ve medeniyet değerlerinin yeniden şekillendirilmesi; bütün bu unsurların sömürgeci gücün düşünceleriyle uyumluluğu garanti eder bir şekle kavuşturulması...! Direniş veya kalkınma adına varlık gösteren bütün tohumların bastırılması...!

Orta Doğu'yu, omurgasını İsrail'in oluşturacağı ve bölge halklarını hem Amerikan mâllarını tüketen hem de Siyonist idâreye bağlı kölelere çevirecek olan Ekonomik Ortaklık ve Karşılıklı Ticâret Anlaşmaları üzerinden Amerikan ekonomisine bağlı kılma yolunda çalışılması...!

Irâk'ın, ucu açık bir süre boyunca işgal edilmesi, böylece hem dünyadaki en büyük petrol rezervlerinin hem de Körfez bölgesiyle Orta Asya petrollerinin kontrol altında tutulması ki bu da Amerika'nın dünya ekonomisinin damarlarını elinde tutacağı, Avrupa, Rusya, Doğu Asya ve Çin'e hükmedeceği anlamına gelmektedir.

Amerika, Mısır ordusunu çözdükten, Irâk ordusunu darmadağın ettikten ve Suriye ordusunun önüne, kendisini lagvetme, yenilememe ve -yalnızca iç güvenliğini sağlamaya yetecek sınırda bir sayıya düşmesini getireceği için- zorunlu askerliği kaldırma gibi bir program dayattıktan sonra artık bölgede, sadece en güçlü değil aynı zamanda tek orduya sâhib İsrail devletinin Siyonist projesinin dayatılması...!

İşte "Seni mutlaka öldüreceğim" sloganı, yirmibirinci yüzyılın Hülagu'su "Mr. Bush!" diliyle ve onun yeni Haçlı–Yahûdî–Amerikan–İngiliz seferiyle yeniden yükseltilmek üzere geri döndü.

14 asır boyunca olduğu gibi İslâm ve Müslümanlar ile onların hasımları yeni Romalılar arasındaki bu mücâdele açık bir şekilde devâm edecek... Aynen Sâdık-ı Emîn aleyhi's-salâtu ve's-selâm Efendimiz'in buyurduğu gibi... Romalılarla ezelî ve ebedî bir mücâdele olarak... ***Ta kıyâmete kadar!***

Beynelmilel Nizâm'ın ve Müslümanların İslâm Târîhi Boyunca Romalılarla Yaşadığı Mücâdelenin Özeti [Tablo]

Dönem ve Târîh	Mücâdele Eden Taraflar	Mülâhazalar
Medîne Devleti'nin Kurulması Sonrası Nebevî Dönem: H.1–11	Müslümanlar **x** Arab Yarımadası Müşrikleri	- Heyetler Yılı sonrasında İslâm, bütün Arab Yarımadasına yayılır.
	Müslümanlar **x** Romalılar	- Mu'te, Tebûk, Usâme (r.a.) Ordusu
Hz. Ebû Bekr (r.a.)'ın Hilâfeti: H.11–13	Müslümanlar **x** Yarımada Mürtedleri	- İslâm'ın Yarımada'ya hâkimiyyeti
	Müslümanlar **x** Farslar	- Irâk fethinin başlangıcı
	Müslümanlar **x** Romalılar	- Ürdün ve Filistin'in güneyinin fethi
Hz. Ömer (r.a.)'ın Hilâfeti: H.13–25	Müslümanlar **x** Farslar	- Irâk ve İran'ın fethi (Kadisiyye-Nihâvend)
	Müslümanlar **x** Romalılar	- Şâm ve Mısır'ın fethi
Hz. Osman (r.a.)'ın Hilâfeti: H.25–33	Müslümanlar **x** Farslar	- Pers imparatorluğunun zevâli ve İslâm medeniyetine girişi
	Müslümanlar **x** Romalılar	- Kuzey Afrika'nın fethi, Endülüs'e ve bazı Akdeniz adalarına girilmesi
Hz. Ali (r.a.)'ın Hilâfeti: H.33–40	Büyük fitne	- La havle vela kuvvete illa billâh
	Müslümanlar **x** Romalılar	- Geçici mütâreke
Emevî Hilâfeti: H.41–132	Müslümanlar **x** Orta Asya Türkleri	- Türkistan, Sind, Maveraunnehr'in fethi
	Müslümanlar **x** Romalılar	- Kuzey Afrika ve Endülüs fetihlerinin tahkîmi; bazı Akdeniz adalarının fethi
Abbâsî Hilâfeti: H.132–656	Müslümanlar **x** Romalılar	- Abbâsî–Bizans Roma Mücâdelesi
	Müslümanlar **x** Moğollar	-Batı Roma (Avrupa Kralları) ile Mütâreke- Endülüs Müslümanları **x** Batı Romalılar
Müslüman Tavâif Devletleri: H.656 / M.1452	Müslümanlar **x** Romalılar	Müslümanlar **x** Haçlılar ve Şâm Bizanslıları
		Endülüs Müslümanları **x** Avrupa ve İspanya Krallıkları

Osmanlı Devleti: M.1452–1924	Müslümanlar **x** Romalılar	Osmanlı ile Avrupa devletleri arasında fetih ve düşüş dönemleri boyunca mücâdele
İki Savaş dönemi boyunca işgal altında Müslümanlar: 1914–1945	Romalılar **x** Romalılar Müslümanlar **x** Romalılar	Avrupa **x** Avrupa I. ve II. Dünya Savaşları İşgale karşı Müslümanların cihâdı
Sömürgecilerin Vekîllerinin Yönetimi Altında Müslümanlar: 1945–1990	Romalılar **x** Romalılar Müslümanlar **x** Romalıların Vekîlleri Mürtedler	Soğuk Savaş: Rusya **x** Amerika Mürted Yöneticiler **x** İslâmî Hareketler
Yeni Dünya Düzeni: 1990–20??	Amerika **x** Bütün İnsânlık! Müslümanlar **x** Amerika'nın Önderliğinde Romalılar	Tek kutublu dünya ve Amerika'nın hâkimiyyeti Cihâdî Hareketler **x** Amerika ve Müttefikleri

Dünyada Müslümanlar (H.1407/M.1987)

